

This is a digital copy of a book that was preserved for generations on library shelves before it was carefully scanned by Google as part of a project to make the world's books discoverable online.

It has survived long enough for the copyright to expire and the book to enter the public domain. A public domain book is one that was never subject to copyright or whose legal copyright term has expired. Whether a book is in the public domain may vary country to country. Public domain books are our gateways to the past, representing a wealth of history, culture and knowledge that's often difficult to discover.

Marks, notations and other marginalia present in the original volume will appear in this file - a reminder of this book's long journey from the publisher to a library and finally to you.

Usage guidelines

Google is proud to partner with libraries to digitize public domain materials and make them widely accessible. Public domain books belong to the public and we are merely their custodians. Nevertheless, this work is expensive, so in order to keep providing this resource, we have taken steps to prevent abuse by commercial parties, including placing technical restrictions on automated querying.

We also ask that you:

- + *Make non-commercial use of the files* We designed Google Book Search for use by individuals, and we request that you use these files for personal, non-commercial purposes.
- + *Refrain from automated querying* Do not send automated queries of any sort to Google's system: If you are conducting research on machine translation, optical character recognition or other areas where access to a large amount of text is helpful, please contact us. We encourage the use of public domain materials for these purposes and may be able to help.
- + *Maintain attribution* The Google "watermark" you see on each file is essential for informing people about this project and helping them find additional materials through Google Book Search. Please do not remove it.
- + *Keep it legal* Whatever your use, remember that you are responsible for ensuring that what you are doing is legal. Do not assume that just because we believe a book is in the public domain for users in the United States, that the work is also in the public domain for users in other countries. Whether a book is still in copyright varies from country to country, and we can't offer guidance on whether any specific use of any specific book is allowed. Please do not assume that a book's appearance in Google Book Search means it can be used in any manner anywhere in the world. Copyright infringement liability can be quite severe.

About Google Book Search

Google's mission is to organize the world's information and to make it universally accessible and useful. Google Book Search helps readers discover the world's books while helping authors and publishers reach new audiences. You can search through the full text of this book on the web at <http://books.google.com/>

Über dieses Buch

Dies ist ein digitales Exemplar eines Buches, das seit Generationen in den Regalen der Bibliotheken aufbewahrt wurde, bevor es von Google im Rahmen eines Projekts, mit dem die Bücher dieser Welt online verfügbar gemacht werden sollen, sorgfältig gescannt wurde.

Das Buch hat das Urheberrecht überdauert und kann nun öffentlich zugänglich gemacht werden. Ein öffentlich zugängliches Buch ist ein Buch, das niemals Urheberrechten unterlag oder bei dem die Schutzfrist des Urheberrechts abgelaufen ist. Ob ein Buch öffentlich zugänglich ist, kann von Land zu Land unterschiedlich sein. Öffentlich zugängliche Bücher sind unser Tor zur Vergangenheit und stellen ein geschichtliches, kulturelles und wissenschaftliches Vermögen dar, das häufig nur schwierig zu entdecken ist.

Gebrauchsspuren, Anmerkungen und andere Randbemerkungen, die im Originalband enthalten sind, finden sich auch in dieser Datei – eine Erinnerung an die lange Reise, die das Buch vom Verleger zu einer Bibliothek und weiter zu Ihnen hinter sich gebracht hat.

Nutzungsrichtlinien

Google ist stolz, mit Bibliotheken in partnerschaftlicher Zusammenarbeit öffentlich zugängliches Material zu digitalisieren und einer breiten Masse zugänglich zu machen. Öffentlich zugängliche Bücher gehören der Öffentlichkeit, und wir sind nur ihre Hüter. Nichtsdestotrotz ist diese Arbeit kostspielig. Um diese Ressource weiterhin zur Verfügung stellen zu können, haben wir Schritte unternommen, um den Missbrauch durch kommerzielle Parteien zu verhindern. Dazu gehören technische Einschränkungen für automatisierte Abfragen.

Wir bitten Sie um Einhaltung folgender Richtlinien:

- + *Nutzung der Dateien zu nichtkommerziellen Zwecken* Wir haben Google Buchsuche für Endanwender konzipiert und möchten, dass Sie diese Dateien nur für persönliche, nichtkommerzielle Zwecke verwenden.
- + *Keine automatisierten Abfragen* Senden Sie keine automatisierten Abfragen irgendwelcher Art an das Google-System. Wenn Sie Recherchen über maschinelle Übersetzung, optische Zeichenerkennung oder andere Bereiche durchführen, in denen der Zugang zu Text in großen Mengen nützlich ist, wenden Sie sich bitte an uns. Wir fördern die Nutzung des öffentlich zugänglichen Materials für diese Zwecke und können Ihnen unter Umständen helfen.
- + *Beibehaltung von Google-Markenelementen* Das "Wasserzeichen" von Google, das Sie in jeder Datei finden, ist wichtig zur Information über dieses Projekt und hilft den Anwendern weiteres Material über Google Buchsuche zu finden. Bitte entfernen Sie das Wasserzeichen nicht.
- + *Bewegen Sie sich innerhalb der Legalität* Unabhängig von Ihrem Verwendungszweck müssen Sie sich Ihrer Verantwortung bewusst sein, sicherzustellen, dass Ihre Nutzung legal ist. Gehen Sie nicht davon aus, dass ein Buch, das nach unserem Dafürhalten für Nutzer in den USA öffentlich zugänglich ist, auch für Nutzer in anderen Ländern öffentlich zugänglich ist. Ob ein Buch noch dem Urheberrecht unterliegt, ist von Land zu Land verschieden. Wir können keine Beratung leisten, ob eine bestimmte Nutzung eines bestimmten Buches gesetzlich zulässig ist. Gehen Sie nicht davon aus, dass das Erscheinen eines Buchs in Google Buchsuche bedeutet, dass es in jeder Form und überall auf der Welt verwendet werden kann. Eine Urheberrechtsverletzung kann schwerwiegende Folgen haben.

Über Google Buchsuche

Das Ziel von Google besteht darin, die weltweiten Informationen zu organisieren und allgemein nutzbar und zugänglich zu machen. Google Buchsuche hilft Lesern dabei, die Bücher dieser Welt zu entdecken, und unterstützt Autoren und Verleger dabei, neue Zielgruppen zu erreichen. Den gesamten Buchtext können Sie im Internet unter <http://books.google.com> durchsuchen.

BR
50

1. 1. 19. 19. 19.

DIE GRIECHISCHEN
CHRISTLICHEN SCHRIFTSTELLER

DER
ERSTEN DREI JAHRHUNDERTE

HERAUSGEGEBEN VON DER KIRCHENVÄTER-COMMISSION
DER KÖNIGL. PREUSSISCHEN AKADEMIE DER WISSENSCHAFTEN

CLEMENS ALEXANDRINUS

ZWEITER BAND

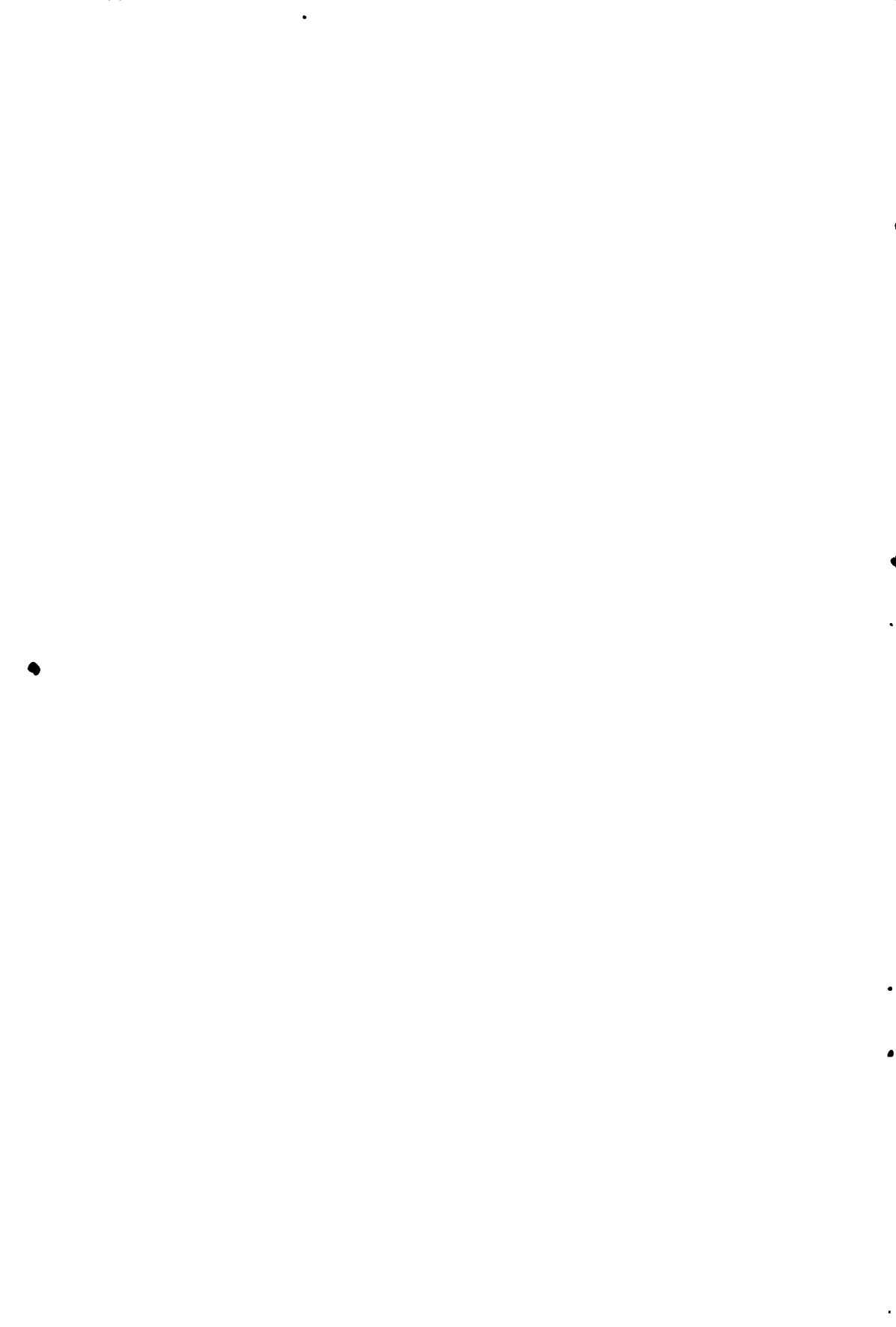

LEIPZIG
J. C. HINRICHS'SCHE BUCHHANDLUNG
1906

IN DER REIHENFOLGE DES ERSCHEINENS BAND 15

Druck von August Preis in Leipzig

HERMANN UND ELISE GEB. HECKMANN
WENTZEL-STIFTUNG

CLEMENS ALEXANDRINUS

ZWEITER BAND

STROMATA BUCH I—VI

HERAUSGEGEBEN

IM AUFTRAGE DER KIRCHENVÄTER-COMMISSION

DER KÖNIGL. PREUSSISCHEN AKADEMIE DER WISSENSCHAFTEN

VON

DR. OTTO STÄHLIN

PROFESSOR AM K. MAXGYMNASIUM IN MÜNCHEN

LEIPZIG

J. C. HINRICHS'sCHE BUCHHANDLUNG

1906

CLEMENS ALEXANDRINUS BAND II

	Seite
Einleitung	IX
Text	
Stromata I. Buch	3
II. Buch	113
III. Buch	195
IV. Buch	248
V. Buch	328
VI. Buch	422
Nachträge und Berichtigungen.	519

Einleitung.

Da die Handschrift der *Stromata*, von denen der vorliegende Band Buch I—VI enthält, bereits in der Einleitung des I. Bandes p. XXXIX bis XLII beschrieben wurde, ist dem Texte nur wenig voranzuschicken.

Nachzutragen ist noch, daß sich ziemlich zahlreiche Correcturen von erster Hand und zwei jüngeren Händen in ihr finden. Letztere, im Apparat mit L² und L³ bezeichnet, sind oft nicht leicht zu unterscheiden. Doch ist dies auch unwesentlich, da keine von ihnen eine Handschrift zu den Correcturen benützte. Es handelt sich bei den Verbesserungen meist nur um falsche Accente oder andere leicht zu verbessernde Fehler. L³ ist mit der Hand identisch, welche die a. a. O. p. XL besprochenen Randbemerkungen schrieb.

Die zahlreichen Correcturen der ersten Hand sind auch ein Beweis für die Flüchtigkeit, mit der der Schreiber zu Werke ging. Es ist nicht zweifelhaft, daß viele Fehler des Textes erst durch ihn verursacht wurden. So weist z. B. S. 66, 3 das nach *τριακοστῶ* hinzugefügte, aber von L¹ durch Punkte wieder getilgte *ἔτει* darauf hin, das der in L fehlende, aber aus Euseb. Praep. Ev. X 12, 9 zu ergänzende Satzteil *τῶ δευτέρῳ καὶ τετρακοσιοστῶ ἔτει τῆς Ἀσσυρίων ἀρχῆς, τῆς δὲ Βηλούχου τοῦ ὀγδόου δυναστείας* noch in der Vorlage von L stand und nur durch Nachlässigkeit des Schreibers in L ausfiel. Mit derartigen Auslassungen müssen wir auch sonst rechnen und nur selten sind die Lücken aus der Parallelüberlieferung auszufüllen. Darum begegnet das Zeichen der Lücke ziemlich häufig im Text. Dagegen scheint der Text von größeren Interpolationen ziemlich frei geblieben zu sein. Die Sätze, die Valckenaer oder Cobet als Interpolationen bezeichneten, lassen sich fast durchweg als Worte des Autors erklären. Nur einzelne kleine Worte, besonders Conjunctionen, scheinen an manchen Stellen von einem Leser eingeschoben worden zu sein, der den Text besser machen wollte, aber häufig dadurch das Satzgefüge zerstörte.

Um den Apparat möglichst kurz zu fassen, ist auf falsche Lesarten der früheren Ausgaben sowie auf irrige Angaben Dindorfs über die Lesart der Handschrift keine Rücksicht genommen. Doch ist es vielleicht manchem, der bisher die Dindorfsche Ausgabe benützte, erwünscht, hier eine Zusammenstellung der wichtigsten Lesarten zu finden,

wo die neue Ausgabe auf Grund der Handschrift von dem bisher gedruckten Texte abweicht oder wo die ausdrücklichen Angaben Dindorfs über die Lesart der Handschrift falsch sind. Auf Vollständigkeit macht die Liste selbstverständlich keinen Anspruch. Mit »Di« ist die Lesart bezeichnet, die Dindorf als in L stehend angibt, oder — ohne Angabe über die Lesart der Handschrift — in seinem Text bietet. In den einzelnen Fällen nachzuweisen, ob es sich hierbei um Collations- oder um Druckfehler handelt, die Dindorf aus Victorius, Potter oder Klotz übernahm oder selbst verschuldete, schien wertlos. In vielen Fällen handelt es sich um Fehler der Editio princeps, die von Dindorf als Lesarten der Handschrift angegeben wurden.

8. 5, 33; 6, 2 *ἐγενήθημεν* L *ἐγεννήθημεν* Di
 11, 12 *αἰρώτων* L *αἰρώτως* Di
 15, 9 *ἀίραον* L *ἀίραον* Di
 23, 16 *ἐγίρει* L *ἐγίρειν* Di
 25, 17 τοῦ θεοῦ τὸ θέλημα L - Di
 26, 21 δὲ L δ' Di
 26, 25 αὐτῶι L αὐτῶ Di
 31, 20 μέλι L λίγι Di
 32, 4 χοίματα L χοίματα D.
 36, 15 ἀτὰρ L ἀτάρ Di
 41, 3 *ἐγενήθη* L *ἐγεννήθη* Di
 45, 10 μαρούς L μαρούς Di
 52, 1 μετὰ L μιν Di
 90, 3 ὄγ' L ἀγ' Di
 98, 1 μοι L με Di
 105, 21 αὐτός L < Di
 106, 2 ἐνάτον L ἐνάτων Di
 108, 6 τῆς² L < Di
 113, 26 σοφροτιθίτης L σοφροτιθίτης Di
 120, 16 εἶδεν L οἶδεν Di
 121, 21 καὶ L < Di
 124, 20 ἑμῶν L ἡμῶν Di
 126, 12 κηρύττουσιν L κηρύττουσιν Di
 130, 16 φασγάνης L φασγάνης Di
 139, 24 σοφίας L σοφία Di
 149, 3 γάρτοιθι L γάρτοιθα Di
 157, 13 εἶρηται L εἶρηται D.
 176, 18 ἐπιτακούειν L ἐπιτακούειν Di
 177, 19 ἡ L < Di
 181, 24 προήκουσιν L προήκουσιν Di

- S. 193, 15 αὐτήν L αὐτή Di
 197, 1 προστριβέσθωσαν L προστριβέσθω Di
 200, 26 οὐ L ὄ Di
 204, 25 κέκτηται L κέκτηνται Di
 212, 23 οὐ² L < Di
 232, 27 πεισθησόμενον L πειθησόμενον Di
 234, 3 λειτουργίας L λειτουργείας Di
 240, 3 μεταχειριζόμεθα L μεταχειριζόμεθα Di
 256, 11 ἐπιπηδήσαντας L ἐπιτηδήσαντας Di
 256, 15 κολάζονται L κολάζονται Di
 257, 28 τήν L και Di
 260, 8 εὐρών L ἐρών Di
 261, 11 τινας ἐπαγγελίας L τινὰ ἐπαγγελίαν Di
 279, 28 συντάξωμεν L συντάξομεν Di
 283, 22 προτρεπομένους L προστρεπομένους Di
 284, 7 γάρ τοι L γάρ τὸ Di
 286, 29 τοῦτον L τοῦτο Di
 287, 3 γενέσει L γενέσθαι Di
 289, 3 τις² L τινὰ Di
 289, 10 τὰ περὶ ὑμῶν L περὶ τὰ ὑμῶν Di
 289, 29 ἐβδελυγμένης L βδελυγμένης Di
 295, 20 τὸ L τὸν Di
 297, 18 ἡχῶν τὸν κύριον L < Di
 303, 25 ὑποδεικνύων L ὑποδεικνείων Di
 314, 19 ὅτῳ L οὕτω Di
 326, 13 ἐπιγνώμεν L προγνώμεν Di
 326, 23 ὡς λέγει L < Di
 333, 21 ἐκκεκαλυμμένου L ἐγκεκαλυμμένον Di
 334, 10 f καταρπαυθῆσαι L καταρπαυθῆσα Di
 353, 22 εἶδεν L οἶδεν Di
 360, 3 μάρπτε L μάρπτες Di
 360, 4. 8 ζβυχθηδὼν L ζυνχθηδὼν Di
 361, 6 φάγεσθε L φάγεσθαι Di
 366, 12 ἀέναον L ἀένναον Di
 367, 21 πάση L πᾶσι Di
 368, 17 κύριος ὁ θεός ὁ θεός ἀβραάμ L κύριος ὁ θεός ἀβραάμ Di
 369, 12 μόνον L μόνον Di
 377, 19 ἦδη L < Di
 377, 26 ἐξιπεῖν L ἐπειπεῖν Di
 386, 24 γέγονεν L < Di
 389, 16 ἐπαναπαύσεται L ἐπαναπαύσεται Di

- S. 391, 19 *αὐ τῶι* L *αὐτῶ* Di
 392, 10 *ἑμῖς* L *ἡμῖς* Di
 406, 6 *τὰς* L < Di
 412, 5 *ἀνθρώπους* L *οὐρανούς* Di
 424, 25 *ὡς* L < Di
 435, 18 *λαρισαίων* L *λαρισσαίων* Di
 437, 15 *ἐπιρῖθης* L *ἐπιρῖθς* Di
 444, 27 *ἐποτεταγμένων* L *ἐποτεταμένων* Di
 449, 10 *ψυχῆς* L < Di
 449, 21 *ὡς ἴδια ἀγίτην* L *ὡσαὶ διαγίτην* Di
 450, 25 *ἔνατος* L *ἔννατος* Di
 451, 16 *φισί* L *φασί* Di
 451, 21 *ἔξουσιαν* L *ἔξουσίας* Di
 452, 21 *ταῖν* L < Di
 453, 1 *τοῦ* L < Di
 453, 20 *ἰδοκά* L *ἰδοκας* Di
 454, 12 *καὶ τὰς τῶν δικαίων* L < Di
 454, 26 *ἔξομολογούμενοι* L *ἔξομολογουμένους* Di
 464, 10 *ἐμίμηγτο* L *ἐπίμηγτο* Di
 466, 22 *χαρακτηρίζοιτο* L *χαρακτηρίζετο* Di
 466, 25 *δὲ* L < Di
 471, 13 *ἀνταρχίας* L *ἀνταρχία* Di
 472, 29 *λήσεται* L *λίσειται* Di
 481, 14 *αὐτὰ* L *αὐτῶ* Di
 490, 5 *γρομματίων* L *γρομμάτων* Di
 494, 22f *λαλοῦντίς* L *λιγοῦντίς* Di
 506, 2 *ἀμφοτέρων* L *ἀμφοτέρου* Di
 508, 13 *φθίρειν* L *φθίρειν* Di
 511, 7 *καλοῦς* L *καλοῶν* Di
 515, 24 *γινωσκόντες* L *γινωσκόντες* Di
 518, 25 *ὑποπλασάμενοι* L *ὑποπλασάμενοι* Di

Diese Liste zeigt, daß die Collation der Handschrift nicht ohne Einfluß auf die Gestaltung des Textes war. Aber die hierdurch veranlaßten Änderungen kommen an Zahl und Bedeutung nicht in Betracht gegenüber den Stellen, wo versucht werden mußte, den verletzten Text durch Conjecturalkritik zu heben. Jeder Blick in den Apparat zeigt, wie viel fremde Hülfe hierbei dem Herausgeber auch in diesen Bänden zuteil geworden ist.

Professor J. B. Mayor hatte wieder die Güte, die Bemerkungen über Marklants *Ag!* I. Bd. Einl. p. LXXXII, die allerdings nur Strom. I

betreffen, aus dessen Handexemplar abzuschreiben und außerdem manche wertvolle eigene Vermutung zur Verfügung zu stellen.

Professor Dr. R. Münzel sandte auch für diesen Band eine Anzahl vortrefflicher Verbesserungsvorschläge, von denen bedauerlicherweise ein großer Teil erst in den Nachträgen mitgeteilt werden konnte. Auch der Nachweis, daß S. 35, 26—28 *σχεδόν* — *ἐνθουσιαστικώτερα* Citat aus Plato Ep. II p. 314 A ist, geht auf ihn zurück.

Professor C. Weyman steuerte während des Drucks wieder manche Literaturangabe oder Parallelstelle, namentlich aus der theologischen und der Sprichwörter-Literatur, bei.

Weitaus den größten Einfluß auf die Gestaltung des Textes und des Apparates hatte aber die Mithilfe der Herren Professoren E. Schwartz und U. von Wilamowitz-Moellendorff, und zwar nicht nur durch ihre positiven Vorschläge zur Verbesserung des Textes, sondern auch durch die Kritik, die sie an den Conjecturen des Herausgebers und anderer Mitarbeiter an der Textgestaltung übten. Auf Grund ihrer Bemerkungen wurden an Text und Apparat so zahlreiche Änderungen vorgenommen, daß der Gewinn dieser Mitarbeit für die Ausgabe kaum hoch genug angeschlagen werden kann. Vielleicht darf aber doch auch erwähnt werden, daß gerade diese Hilfe für den Herausgeber eine sehr mühe- und verantwortungsvolle Arbeit mit sich brachte. Bei jedem Bogen mußte die Textgestaltung gerade der schwierigsten Stellen neu erwogen und über eine große Anzahl neuer Verbesserungsvorschläge entschieden werden. Schon die Tatsache, daß nur selten eine Stelle von beiden Seiten auf die nämliche Weise geändert wurde, und daß an manchen Stellen die Auffassung des ganzen Sinnes weit auseinanderging, mahnte zur Vorsicht. Dazu kam noch die Erwägung, daß Clemens teils absichtlich (vgl. z. B. Strom. I 11, 1; 56, 3; VI 2, 1; VII 110, 4) teils infolge flüchtiger Arbeitsweise in Satzbau und Gedankenfolge oft recht nachlässig ist und daß deswegen die Gefahr nahe lag, den Autor zu verbessern, wo man die Überlieferung heilen wollte. Der Herausgeber kann daher nicht hoffen, daß seine Entscheidung in allen Fällen gebilligt werden wird; aber jeder, der die Stromata in den bisherigen Ausgaben las, wird finden, daß jetzt viele Hindernisse der Lektüre — oft schon durch Verbesserung der Interpunction — aus dem Wege geräumt sind, und wird dafür dankbar sein, mag er auch vielleicht den neugebahnten Weg nicht für den allein möglichen halten.

Durch sorgfältige Überwachung der Correctheit des Druckes machte sich auch Professor C. Schmidt um die Ausgabe verdient.

Für alle diese Hilfe sei auch an dieser Stelle der herzlichste Dank des Herausgebers ausgesprochen!

CLEMENS ALEXANDRINUS BAND II

	Seite
Einleitung	IX
Text	
Stromata I. Buch	3
II. Buch	113
III. Buch	195
IV. Buch	248
V. Buch	326
VI. Buch	422
Nachträge und Berichtigungen	519

Einleitung.

Da die Handschrift der Stromata, von denen der vorliegende Band Buch I—VI enthält, bereits in der Einleitung des I. Bandes p. XXXIX bis XLII beschrieben wurde, ist dem Texte nur wenig vorzuschicken.

Nachzutragen ist noch, daß sich ziemlich zahlreiche Correcturen von erster Hand und zwei jüngeren Händen in ihr finden. Letztere, im Apparat mit L² und L³ bezeichnet, sind oft nicht leicht zu unterscheiden. Doch ist dies auch unwesentlich, da keine von ihnen eine Handschrift zu den Correcturen benützte. Es handelt sich bei den Verbesserungen meist nur um falsche Accente oder andere leicht zu verbessernde Fehler. L³ ist mit der Hand identisch, welche die a. a. O. p. XL besprochenen Randbemerkungen schrieb.

Die zahlreichen Correcturen der ersten Hand sind auch ein Beweis für die Flüchtigkeit, mit der der Schreiber zu Werke ging. Es ist nicht zweifelhaft, daß viele Fehler des Textes erst durch ihn verursacht wurden. So weist z. B. S. 66, 3 das nach *τριακοστῶ* hinzugefügte, aber von L¹ durch Punkte wieder getilgte *ἔτει* darauf hin, das der in L fehlende, aber aus Euseb. Praep. Ev. X 12, 8 zu ergänzende Satzteil *τῶ δευτέρῳ καὶ τετρακοσιοστῶ ἔτει τῆς Ἀσσυρίων ἀρχῆς, τῆς δὲ Βηλούχου τοῦ ὀγδόου δυναστείας* noch in der Vorlage von L stand und nur durch Nachlässigkeit des Schreibers in L ausfiel. Mit derartigen Auslassungen müssen wir auch sonst rechnen und nur selten sind die Lücken aus der Parallelüberlieferung auszufüllen. Darum begegnet das Zeichen der Lücke ziemlich häufig im Text. Dagegen scheint der Text von größeren Interpolationen ziemlich frei geblieben zu sein. Die Sätze, die Valckenaer oder Cobet als Interpolationen bezeichneten, lassen sich fast durchweg als Worte des Autors erklären. Nur einzelne kleine Worte, besonders Conjunctionen, scheinen an manchen Stellen von einem Leser eingeschoben worden zu sein, der den Text besser machen wollte, aber häufig dadurch das Satzgefüge zerstörte.

Um den Apparat möglichst kurz zu fassen, ist auf falsche Lesarten der früheren Ausgaben sowie auf irrige Angaben Dindorfs über die Lesart der Handschrift keine Rücksicht genommen. Doch ist es vielleicht manchem, der bisher die Dindorfsche Ausgabe benützte, erwünscht, hier eine Zusammenstellung der wichtigsten Lesarten zu finden.

wo die neue Ausgabe auf Grund der Handschrift von dem bisher gedruckten Texte abweicht oder wo die ausdrücklichen Angaben Dindorfs über die Lesart der Handschrift falsch sind. Auf Vollständigkeit macht die Liste selbstverständlich keinen Anspruch. Mit »Di« ist die Lesart bezeichnet, die Dindorf als in L stehend angibt, oder — ohne Angabe über die Lesart der Handschrift in seinem Text bietet. In den einzelnen Fällen nachzuweisen, ob es sich hierbei um Collations- oder um Druckfehler handelt, die Dindorf aus Victorius, Potter oder Klotz übernahm oder selbst verschuldete, schien wertlos. In vielen Fällen handelt es sich um Fehler der Editio princeps, die von Dindorf als Lesarten der Handschrift angegeben wurden.

- S. 5, 33; 6, 2 *ἐγενήθημεν* L *ἐγενήθημεν* Di
 11, 12 *ἀφίσεων* L *ἀφίσεως* Di
 15, 9 *ἀέντων* L *ἀέντων* Di
 23, 16 *ἐγίρει* L *ἐγίρειν* Di
 25, 17 *τοῦ θεοῦ τὸ θέλημα* L < Di
 26, 21 *δε* L *δ'* Di
 26, 25 *αὐτῶι* L *αὐτῶ* Di
 31, 20 *μίλι* L *λίγι* Di
 32, 4 *χρίσματα* L *χρίματα* D.
 36, 15 *ἀτὰρ* L *ἀντάρ* Di
 41, 3 *ἐγενήθη* L *ἐγενήθη* Di
 45, 10 *μαρούς* L *μαρούς* Di
 52, 1 *μὲν* L *μὲν* Di
 90, 3 *ὄν* L *ὄν* Di
 98, 1 *μοι* L *με* Di
 105, 21 *αὐτός* L < Di
 106, 2 *ἐνάτων* L *ἐνάτων* Di
 108, 6 *τῆς* L < Di
 113, 26 *σοφροναθίτης* L *σοφροναθίτης* Di
 120, 16 *εἶδεν* L *οἶδεν* Di
 121, 21 *καὶ* L < Di
 121, 20 *ἡμῶν* L *ἡμῶν* Di
 126, 12 *περιζῶσαν* L *περιζῶσαν* Di
 130, 16 *φασγάνης* L *φασγάνης* Di
 130, 24 *σοφίας* L *σοφίας* Di
 149, 3 *γάροθι* L *γάροθι* Di
 157, 13 *εἴρητι* L *εἴρηται* D.
 176, 18 *ἐπιτακῶν* L *ἐπιτακῶν* Di
 177, 19 *ἡ* L < Di
 181, 24 *προήκων* L *προήκων* Di

- S. 193, 15 αὐτήν L αὐτή Di
 197, 1 προστριβέσθωσαν L προστριβέσθω Di
 200, 26 οὐ L ὄ Di
 204, 25 κέκτηται L κέκτηνται Di
 212, 23 οὐ² L < Di
 232, 27 πεισθησόμενον L πειθησόμενον Di
 234, 3 λειτουργίας L λειτουργείας Di
 240, 3 μεταχειριζόμεθα L μεταχειριζόμεθα Di
 256, 11 ἐπιτηδῆσαντας L ἐπιτηδῆσαντας Di
 256, 15 κολάζονται L κολάζονται Di
 257, 28 τήν L καὶ Di
 260, 8 εὐρῶν L ἐρῶν Di
 261, 11 τινὰς ἐπαγγελίας L τινὰ ἐπαγγελίαν Di
 279, 28 συντάξωμεν L συντάξομεν Di
 283, 22 προτρεπομένους L προστρεπομένους Di
 284, 7 γὰρ τοι L γὰρ τὸ Di
 286, 29 τοῦτον L τοῦτο Di
 287, 3 γενέσει L γενέσθαι Di
 289, 3 τις² L τινὰ Di
 289, 10 τὰ περὶ ὑμῶν L περὶ τὰ ὑμῶν Di
 289, 29 ἐβδελυμένης L βδελυμένης Di
 295, 20 τὸ L τὸν Di
 297, 18 ἡῶν τὸν κύριον L < Di
 303, 25 ὑποδεικνύων L ὑποδεικνείων Di
 314, 19 ὅτῳ L οὕτω Di
 326, 13 ἐπιγνώμεν L προγνώμεν Di
 326, 23 ὡς λέγει L < Di
 333, 21 ἐκκεκαλυμμένου L ἐγκεκαλυμμένου Di
 334, 10 f καταρπαανθῆσαι L καταρπαανθῆσα Di
 353, 22 εἶδεν L οἶδεν Di
 360, 3 μάρπτε L μάρπτες Di
 360, 4. 8 ζβυχθηδὸν L ζυγχθηδὸν Di
 361, 6 φάγεσθε L φάγεσθαι Di
 366, 12 ἀέναον L ἀέναον Di
 367, 21 πάση L πᾶσι Di
 368, 17 κύριος ὁ θεὸς ὁ θεὸς ἀβραάμ L κύριος ὁ θεὸς ἀβραάμ Di
 369, 12 μόνου L μόνον Di
 377, 19 ἤδη L < Di
 377, 26 ἐξειπτεν L ἐπειπτεν Di
 386, 24 γέγονεν L < Di
 389, 16 ἐπαναπαύσεται L ἐπαναπαύσεται Di

- S. 391, 19 *αὐ τοῖ* L *αὐτῶ* Di
 392, 10 *ἡμῖς* L *ἡμῆς* Di
 406, 6 *τὰς* L < Di
 412, 5 *ἀνθρώπους* L *οὐρανούς* Di
 424, 25 *ὡς* L < Di
 435, 18 *λαρισαίων* L *λαρισσαίων* Di
 437, 15 *ἐπιπέδης* L *ἐπιπέδης* Di
 444, 27 *ἐποτεταγμένων* L *ἐποτεταμένων* Di
 449, 10 *φυχῆς* L < Di
 448, 21 *ὡς ἴδια ἀγέτω* L *ὡσαύτ' ἀγέτω* Di
 450, 25 *ἴνατος* L *ἴννατος* Di
 451, 16 *φασί* L *φασί* Di
 451, 21 *ἔξουσιαν* L *ἔξουσίας* Di
 452, 21 *τατῆ* L < Di
 453, 1 *τοῦ* L < Di
 453, 20 *ἰδοκά* L *ἰδοκας* Di
 454, 12 *καὶ τὰς τῶν δικαίων* L < Di
 454, 26 *ἔξομολογούμενοι* L *ἔξομολογουμένοις* Di
 464, 10 *ἐμίμνητο* L *ἐπίμνητο* Di
 466, 22 *χαρακτηροῦντο* L *χαρακτηροῦντο* Di
 466, 25 *δὲ* L < Di
 471, 13 *ἀνταρχίας* L *ἀνταρχία* Di
 472, 29 *λήσεται* L *λίσεται* Di
 481, 14 *αὐτὰ* L *αὐτὰ* Di
 490, 5 *γραμματίων* L *γραμματέων* Di
 494, 22f *λιγοῦντις* L *λιγοῦντις* Di
 506, 2 *ἀμφοτέρων* L *ἀμφοτέρων* Di
 508, 13 *φθίριον* L *φθίριον* Di
 511, 7 *καλῶς* L *καλῶν* Di
 518, 24 *γινομένους* L *γινομένους* Di
 518, 25 *ἀνοπλασάμηναι* L *ἐνοπλασάμηναι* Di

Diese Liste zeigt, dass die Collation der Handschrift nicht ohne Einfluß auf die Gestaltung des Textes war. Aber die hierdurch veranlaßten Änderungen kommen an Zahl und Bedeutung nicht in Betracht gegenüber den Stellen, wo versucht werden mußte, den verderbten Text durch Conjecturalcritik zu heilen. Jeder Blick in den Apparat zeigt, wie viel fremde Hülfe hierbei dem Herausgeber auch in diesem Bande zuteil geworden ist.

Professor J. B. Mayor hatte wieder die Güte, die Bemerkungen der Markblätter (vgl. I Bd. E. 1. p. LXXXII), die allerdings nur Strom. I

betreffen, aus dessen Handexemplar abzuschreiben und außerdem manche wertvolle eigene Vermutung zur Verfügung zu stellen.

Professor Dr. R. Münzel sandte auch für diesen Band eine Anzahl vortrefflicher Verbesserungsvorschläge, von denen bedauerlicherweise ein großer Teil erst in den Nachträgen mitgeteilt werden konnte. Auch der Nachweis, daß S. 35, 26—28 *σχεδόν — ἐνθουσιαστικώτερα* Citat aus Plato Ep. II p. 314 A ist, geht auf ihn zurück.

Professor C. Weyman steuerte während des Drucks wieder manche Literaturangabe oder Parallelstelle, namentlich aus der theologischen und der Sprichwörter-Literatur, bei.

Weitaus den größten Einfluß auf die Gestaltung des Textes und des Apparates hatte aber die Mithilfe der Herren Professoren E. Schwartz und U. von Wilamowitz-Moellendorff, und zwar nicht nur durch ihre positiven Vorschläge zur Verbesserung des Textes, sondern auch durch die Kritik, die sie an den Conjecturen des Herausgebers und anderer Mitarbeiter an der Textgestaltung übten. Auf Grund ihrer Bemerkungen wurden an Text und Apparat so zahlreiche Änderungen vorgenommen, daß der Gewinn dieser Mitarbeit für die Ausgabe kaum hoch genug angeschlagen werden kann. Vielleicht darf aber doch auch erwähnt werden, daß gerade diese Hilfe für den Herausgeber eine sehr mühe- und verantwortungsvolle Arbeit mit sich brachte. Bei jedem Bogen mußte die Textgestaltung gerade der schwierigsten Stellen neu erwogen und über eine große Anzahl neuer Verbesserungsvorschläge entschieden werden. Schon die Tatsache, daß nur selten eine Stelle von beiden Seiten auf die nämliche Weise geändert wurde, und daß an manchen Stellen die Auffassung des ganzen Sinnes weit auseinanderging, mahnte zur Vorsicht. Dazu kam noch die Erwägung, daß Clemens teils absichtlich (vgl. z. B. Strom. I 11, 1; 56, 3; VI 2, 1; VII 110, 4) teils infolge flüchtiger Arbeitsweise in Satzbau und Gedankenfolge oft recht nachlässig ist und daß deswegen die Gefahr nahe lag, den Autor zu verbessern, wo man die Überlieferung heilen wollte. Der Herausgeber kann daher nicht hoffen, daß seine Entscheidung in allen Fällen gebilligt werden wird; aber jeder, der die Stromata in den bisherigen Ausgaben las, wird finden, daß jetzt viele Hindernisse der Lektüre — oft schon durch Verbesserung der Interpunction — aus dem Wege geräumt sind, und wird dafür dankbar sein, mag er auch vielleicht den neugebahnten Weg nicht für den allein möglichen halten.

Durch sorgfältige Überwachung der Correctheit des Druckes machte sich auch Professor C. Schmidt um die Ausgabe verdient.

Für alle diese Hilfe sei auch an dieser Stelle der herzlichste Dank des Herausgebers ausgesprochen!

Die Verwendung fetter Ziffern für die Paragraphenzahlen am Rande und die Beseitigung der wagrechten und senkrechten Trennungsstriche im Apparate wird wohl von jedermann als Verbesserung gegenüber dem I. Band angesehen werden.

München, September 1906.

Otto Stählin.

Ohne ausführlichen Titel sind citirt:

- C. G. Cobet, *Λογιστικὰ εἰς τὰ τοῦ Κλήμεντος τοῦ Ἀλεξανδρείου*. Aufsätze im *Logios Hermes* I 1866-1867.
- A. Deiber, *Clément d'Alexandrie et l'Égypte*. Mémoires publiés par les membres de l'Institut Français d'Archéologie Orientale du Caire. X. Le Caire 1904.
- H. J. Reinkens, *De Clemente presbytero Alexandrino homine, scriptore, philosopho, theologo liber*. Vratislaviae 1851.
- Th. Zahn, *Supplementum Clementinum*. Forschungen zur Geschichte des neutestamentlichen Kanons und der altkirchlichen Literatur. III. Teil. Erlangen 1881.

CAF	Comaeorum Aetheorum fragmenta.
EGF	Epicorum Graecorum fragmenta.
FHG	Fragmenta historicorum Graecorum.
FFG	Fragmenta philosophorum Graecorum.
PLG	Poetae lyrici Graeci.
PPF	Poetarum philosophorum fragmenta.
TGF	Tragicorum Graecorum fragmenta.

BpW	Berliner philologische Wochenschrift
TLZ	Theologische Literaturzeitung
EU-NF	Texte zur Untersuchung. Neue Folge
ZoW	Zeitschrift für alttestamentliche Wissenschaft.
ZoW	Zeitschrift für neutestamentliche Wissenschaft.
ZwTh	Zeitschrift für wissenschaftliche Theologie.

ΚΛΗΜΕΝΤΟΣ

ΤΩΝ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΑΛΗΘΗ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑΝ ΓΝΩΣΤΙΚΩΝ ΥΠΟΜΝΗΜΑΤΩΝ ΣΤΡΩΜΑΤΕΙΣ

.

Verzeichnis der Handschriften und Abkürzungen.

Handschrift der Stromata

L Laur. V :

Handschriften von Eusebius Praep. Evang.

B Paris graec. 465

I Venet. Marc. 311

O Bonon. Univ. 394 :

Abkürzungen

Du Dindorf

He Heinsius

Kl Klotz

Ma Mayor

Po Potter

Schw Schwartz

St Stählin

Sy Sylburg

Vi Victorius

Wi v Wilamowitz-Möllendorf

Erläuterung der Zeichen.

-	Auslassung : t aus	-	durch Conjectur gewonnener Zusatz
.	Hinzufügung, folgt hinzu	()	zu besetzender Einschub
~	Umstellung, steht um	—	nicht weiter zu gehende Textverderbnisse
—	Lücke	[]	zweifelhafte Herkunft
—	wörtliches Citat		
()	Parenthese Einschaltung des Autors		

ΚΑΙΙΜΕΝΤΟΣ

ΤΩΝ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΑΛΗΘΗ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑΝ ΓΝΩΣΤΙΚΩΝ ΥΠΟΜΝΗΜΑΤΩΝ ΣΤΡΩΜΑΤΕΩΝ ΠΡΩΤΟΣ

1. ** *** ἵνα ὑπὸ χειρα ἀναγινώσκῃς αὐτάς καὶ δυνηθῆς φυλάξαι 116 S 316 P
5 αὐτάς. « πότερον δ' οὐδ' ὅλως ἢ τισὶ καταλειπτέον συγγράμματα; καὶ 1, 1
εἰ μὲν τὸ πρότερον. τίς ἢ τῶν γραμμάτων χρεῖα; εἰ δὲ τὸ ἕτερον.
ἦτοι τοῖς σπουδαίοις ἢ τοῖς μὴ; γελοῖον μεντᾶν εἶη τὴν τῶν σπου-
δαίων ἀποδοκιμάζοντα γραφὴν τοὺς μὴ τοιούτους ἀποδέχεσθαι συν-
τάττοντας. ἀλλ' ἄρα Θεοπόμπῳ μὲν καὶ Τιμαίῳ μύθους καὶ βλασφη- 2
10 μίας συντάττουσιν, πρὸς δὲ καὶ Ἐπικούρω ἀθεότητος κατάρχοντι, ἔτι
δὲ Ἰπκώνακτι καὶ Ἀρχιλόγῳ αἰσχροῦς οὕτως ἐπιτρεπτεῖον γράφειν,
τὸν δὲ τὴν ἀλήθειαν κηρύσσοντα κωλυτέον τοῖς ὕστερον ἀνθρώποις
ᾠφέλειαν ἀπολιπεῖν; καλὸν δ' οἶμαι καὶ παῖδας ἀγαθοῦς τοῖς ἔπειτα
καταλείπειν. οἱ μὲν γὰρ παῖδες σωμάτων, ψυχῆς δὲ ἔγγονοι οἱ λόγοι.
15 αὐτίκα πατέρας τοὺς κατηγήσαντάς φαμεν. κοινωνικὸν δὲ ἡ σοφία 317 P 3
καὶ φιλάνθρωπον. λέγει γοῦν ὁ Σολομών· «ὦκέ. ἐὰν δεξάμενος ῥῆσιν
ἐντολῆς ἐμῆς κρύψῃς· παρὰ σεαυτῶ. ὑπακούσεται σοφίας τὸ οὖς σου.»
σπειρόμενον τὸν λόγον κρύπτεσθαι μὴνύει καθάπερ ἐν γῆ τῇ τοῦ
μανθάνοντος ψυχῇ. καὶ αὕτη πνευματικὴ φυτεία. διὸ καὶ ἐπιφέρει· 2. 1
20 «καὶ παραβαλεῖς καρδίαν σου εἰς σύνεσιν, παραβαλεῖς δὲ αὐτὴν εἰς
νουθέτησιν τῶ ὠκῶ σου.» ψυχὴ γάρ. οἶμαι. ψυχῇ καὶ πνεῦμα πνεύ-
ματι συναπτόμενα κατὰ τὴν τοῦ λόγου σπορὰν αὖξει τὸ καταβληθὲν
καὶ ζῳογονεῖ· υἱὸς δὲ πᾶς ὁ παιδευόμενος καθ' ὑπακοὴν τοῦ παι-

4 f Herm. Vis. V 5 14 vgl. Plato Symp. p. 209 A—D; Phaedr. p. 278 A;
Theaet. p. 150 D; Aristot. Eth. Nic. IX 7, 3 p. 1168^a 1—3 15 vgl. I Kor. 4, 15
16 f. 20 f Prov. 2, 1 f

1—4 das erste Blatt von L fehlt; vgl. I. Band Einl. p. XL — Zum Titel des
gesamten Werks vgl. Strom. I 182, 3; III 110, 3; V 141, 3; VI 1, 1; Euseb. H. E.
VI 13, 1; Photius Cod. 111 (abgekürzt z. B. Strom. V 10, 1; 95, 1; VI 4, 1; Euseb.
H. E. V 11, 2; Photius Cod. 109, 111) 10 ἀθεότητι (τητῖ in Ras.) L¹

διόνοτος. οὐδέ γαρ θεῶν θέσμων μὴ ἐπιλανθάνουσι. οὐδὲ μὴ 2
 πάντων ἢ γενῶσι. ὅσος λόγος. ἢ φασιν οἱ παρομιαζόμενοι. τοῖς πολ-
 λοις τὰ συγγράμματα. ἕως γοῦν ἐβοηθῶσθε ἴδονται μᾶλλον ἢ καθαρῶ
 ἴδασιν. οὐδὲ τούτοις, θεῶν ὁ κύριος. ἐν παραβολαῖς αὐτοῖς λαλοῦ. 3
 5 ὅτι βλέποντες οὐ βλέπουσι καὶ ἀκούοντες οὐκ ἀκούουσι καὶ οὐ συνιῶσι. οὐ
 τὴν ἀγγελίαν αὐτοῖς. ὥς μὴ παρίχοντος τοῦ κυρίου. μὴ γὰρ οὐ θεμι-
 τὸν οὕτω φρονεῖν. ἀλλὰ τὴν ἐπάρχουσαν διελέξαντος προσηγουσῶς
 καὶ ἀσυνίτους τῶν λεγομένων ἰσομένους μητιόσαντος.

Ἦδη δὲ καταφαίνεται ἐκ περιστάσεως ὁ σωτὴρ αὐτός. κατὰ τὴν τοῦ 8. 1
 10 λαμβάνοντος δύναμιν. ἣν δεῖ ἐκ οὐρασιχίσεως ἀΐζειν. τοῖς δοῦλοις τὰ
 ἐπάρχοντα διατίμας. αὐθις ἐπεπιθῶν τιθίνει λόγον μετ' αὐτῶν
 ὀπληρῶς τοῖς μὲν ἀνέξουσιν τὸ ἀργύριον αὐτοῦ. τοῖς δὲ ὀλίγοις
 πιστοῖς. ἀποδιζάμενος καὶ ἐπαγγελάμενος ἐπὶ πολλῶν κατασκή-
 15 ρουμένων τὸ πιστεῦθαι ἀργύριον εἰς τὸ ἐκδανῆσαι καὶ αὐτὸ ὅτι
 ἔλαβεν ἀποδίδοντι ἀργόν. ἐπονησὶ δοῦλοις τίτιν καὶ ὀκνηροὶ ἴδοι οἱ
 βαλεῖν τὸ ἀργύριόν μου τοῖς τραπέζιταις καὶ ἐλθῶν ἐγὼ ἐκομισάμην
 ἂν τὸ ἑμόν. ἐπὶ τούτοις ὁ ἀρχιεὶς δοῦλος εἰς τὸ ἰσώτερον ἐμβλη-
 20 θήσεται ὑπόθεσι. οὐδὲ οὐκ ἐνδυναμοῖ. καὶ Παῦλος λίγη ἐν χερίτι 3
 τῆ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ. καὶ ἡ ἡλικίας παρ' ἑμοῦ διὰ πολλῶν μαρτυρῶν
 ταῦτα παράδοξοις ἀνθρώποις. οἵτινες ἰκενοὶ ἴσονται καὶ ἰτίροις
 25 δαδάσαι. καὶ πάλιν ὑποπέθεσον | οὐκ ἐπὶ τὸν δόκιμον περὶ τῆς τοῦ
 Θεοῦ ἰσότητος ἀντιπρόθετον ὁμοδοξομοίαν τὸν λόγον τῆς ἀληθείας.

Ἐκ τούτων ἄμφω κριτέοναι τὸν λόγον. ὁ μὲν τῆ γρηγοῦ. ὁ δὲ 4 1
 25 τῆ γρηγοῦ πῶς οὐκ ἄμφω ἀποδοκίμοι ἐν ἑνὸν τὴν πίστιν διὰ τῆς
 ἀγάπης πεποιθήμενοι. τῆ δὲ εἰτία τοῦ μὴ τὸ βέλτερον λαμβάνει
 τῶς ἀνάιτος. ἀτίτα τῶν μὲν ἐκδανῆσαι τὸν λόγον ἔργον ἰσότη
 τῶν δὲ δοκιμάσαι καὶ ἴσοι. λαμβάνει ἢ μὴ ἢ κρίσις δὲ ἐν αὐτοῖς κρί-

1 Prov 11. 11 vgl. I Kor 8. 7. 2 vgl. I Pet 2. 17. 3 I Pet 2. 17. 4 I Pet 2. 17. 5 I Pet 2. 17. 6 I Pet 2. 17. 7 I Pet 2. 17. 8 I Pet 2. 17. 9 I Pet 2. 17. 10 I Pet 2. 17. 11 I Pet 2. 17. 12 I Pet 2. 17. 13 I Pet 2. 17. 14 I Pet 2. 17. 15 I Pet 2. 17. 16 I Pet 2. 17. 17 I Pet 2. 17. 18 I Pet 2. 17. 19 I Pet 2. 17. 20 I Pet 2. 17. 21 I Pet 2. 17. 22 I Pet 2. 17. 23 I Pet 2. 17. 24 I Pet 2. 17. 25 I Pet 2. 17. 26 I Pet 2. 17. 27 I Pet 2. 17. 28 I Pet 2. 17. 29 I Pet 2. 17. 30 I Pet 2. 17. 31 I Pet 2. 17. 32 I Pet 2. 17. 33 I Pet 2. 17. 34 I Pet 2. 17. 35 I Pet 2. 17. 36 I Pet 2. 17. 37 I Pet 2. 17. 38 I Pet 2. 17. 39 I Pet 2. 17. 40 I Pet 2. 17. 41 I Pet 2. 17. 42 I Pet 2. 17. 43 I Pet 2. 17. 44 I Pet 2. 17. 45 I Pet 2. 17. 46 I Pet 2. 17. 47 I Pet 2. 17. 48 I Pet 2. 17. 49 I Pet 2. 17. 50 I Pet 2. 17. 51 I Pet 2. 17. 52 I Pet 2. 17. 53 I Pet 2. 17. 54 I Pet 2. 17. 55 I Pet 2. 17. 56 I Pet 2. 17. 57 I Pet 2. 17. 58 I Pet 2. 17. 59 I Pet 2. 17. 60 I Pet 2. 17. 61 I Pet 2. 17. 62 I Pet 2. 17. 63 I Pet 2. 17. 64 I Pet 2. 17. 65 I Pet 2. 17. 66 I Pet 2. 17. 67 I Pet 2. 17. 68 I Pet 2. 17. 69 I Pet 2. 17. 70 I Pet 2. 17. 71 I Pet 2. 17. 72 I Pet 2. 17. 73 I Pet 2. 17. 74 I Pet 2. 17. 75 I Pet 2. 17. 76 I Pet 2. 17. 77 I Pet 2. 17. 78 I Pet 2. 17. 79 I Pet 2. 17. 80 I Pet 2. 17. 81 I Pet 2. 17. 82 I Pet 2. 17. 83 I Pet 2. 17. 84 I Pet 2. 17. 85 I Pet 2. 17. 86 I Pet 2. 17. 87 I Pet 2. 17. 88 I Pet 2. 17. 89 I Pet 2. 17. 90 I Pet 2. 17. 91 I Pet 2. 17. 92 I Pet 2. 17. 93 I Pet 2. 17. 94 I Pet 2. 17. 95 I Pet 2. 17. 96 I Pet 2. 17. 97 I Pet 2. 17. 98 I Pet 2. 17. 99 I Pet 2. 17. 100 I Pet 2. 17.

6 τὸν ἑαυτῶν αὐτοῦ, ὅς μὴ μὴ ἀποδοκίμοι ἐν ἑνὸν τὴν πίστιν διὰ τῆς ἀγάπης πεποιθήμενοι. τῆ δὲ εἰτία τοῦ μὴ τὸ βέλτερον λαμβάνει τῶς ἀνάιτος. ἀτίτα τῶν μὲν ἐκδανῆσαι τὸν λόγον ἔργον ἰσότη τῶν δὲ δοκιμάσαι καὶ ἴσοι. λαμβάνει ἢ μὴ ἢ κρίσις δὲ ἐν αὐτοῖς κρί-

νεται. ἀλλ' ἡ μὲν κηρυκικὴ ἐπιστήμη ἤδη πως ἀγγελικὴ, ὁποτέρως 2
 ἂν ἐνεργῇ, διὰ τε τῆς χειρὸς διὰ τε τῆς γλώττης, ὠφελοῦσα· ὅτι ὁ
 σπείρων εἰς τὸ πνεῦμα ἐκ τοῦ πνεύματος θερίσει ζωὴν αἰώνιον· τὸ
 δὲ καλὸν ποιοῦντες μὴ ἐκκαῶμεν· συμβάλλεται γοῦν τὰ μέγιστα 3
 5 τῷ περιτυχόντι κατὰ τὴν θείαν πρόνοιαν, ἀρχὴν πίστεως, πολιτείας
 προθυμίας, ὁρμὴν τὴν ἐπὶ τὴν ἀλήθειαν, κίνησιν ζητητικὴν, ἔχνοσ
 γνώσεως, συνελόντι εἰπεῖν ἀφορμὰς διδοῦσι σωτηρίας. οἱ δὲ ἐντρα-
 φέντες γνησίως τοῖς τῆς ἀληθείας λόγοις ἐφόδια ζωῆς | αἰδίον λα- 117 S
 βόντες εἰς οὐρανὸν πτεροῦνται. θαυμασιώτατα τοίνυν ὁ ἀπόστολος 4
 10 ἐν παντὶ φησὶ συνιστάντες ἑαυτοὺς ὡς θεοῦ διάκονοι, ὡς πτωχοί,
 πολλοὺς δὲ πλουτίζοντες, ὡς μηδὲν ἔχοντες καὶ πάντα κατέχοντες·
 τὸ στόμα ἡμῶν ἀνέφερε πρὸς ὑμᾶς·· διαμαρτύρομαι δέ· τῷ Τιμο-
 θέῳ φησὶν ἐπιστέλλων, ἐνώπιον τοῦ θεοῦ καὶ Χριστοῦ Ἰησοῦ καὶ
 τῶν ἐκλεκτῶν ἀγγέλων, ἵνα ταῦτα φυλάξης χωρὶς προκρίματος, μηδὲν
 15 ποιῶν κατὰ πρόσκλισιν·

Ἀνάγκη τοίνυν ἄμφω τούτω δοκιμάζειν σφᾶς αὐτούς. τὸν μὲν 5, 1
 εἰ ἄξιός τις λέγειν τε καὶ ὑπομνήματα καταλιμπάνειν, τὸν δὲ εἰ ἀκροᾶ-
 σθαί τε καὶ ἐντυγχάνειν δίκαιος· ἢ καὶ τὴν εὐχαριστίαν τινὲς διανεί-
 μαντες, ὡς ἔθος, αὐτὸν δὴ ἕκαστον τοῦ λαοῦ λαβεῖν τὴν μοῖραν ἐπι-
 20 τρέπουσιν. ἀρίστη γὰρ πρὸς τὴν ἀκριβῆ ἀίρεσίν τε καὶ φυγὴν ἢ 2
 συνείδησις, θεμέλιος δὲ αὐτῆς βέβαιος ὀρθὸς βίος ἅμα μαθήσει τῇ
 καθηκούσῃ τό τε ἐπεσθαί ἑτέροις δοκιμασθεῖσιν ἤδη καὶ καταρωθω-
 κόσιν ἀρίστον πρὸς τε τῆς ἀληθείας τὴν νόησιν καὶ τὴν κατάπραξιν
 τῶν ἐντολῶν. ὥστε ὅς ἂν ἐσθίῃ τὸν ἄρτον καὶ κίνη τὸ ποτήριον 3
 25 τοῦ κυρίου ἀναξίως, ἐνοχος ἔσται τοῦ σώματος καὶ τοῦ αἵματος τοῦ
 κυρίου. δοκιμαζέτω δὲ ἄνθρωπος ἑαυτὸν καὶ οὕτως ἐκ τοῦ ἄρτου
 ἐσθιέτω καὶ ἐκ τοῦ ποτηρίου πινέτω· σκοπεῖσθαι οὖν ἀκόλουθον 6, 1
 ἂν εἴη τῷ τὴν | ὠφέλειαν τῶν πλησίον ἐπανηρημένῳ, εἰ μὴ θρασέως 319 P
 καὶ τισιν ἀντιζηλούμενος ἐπεπήδησεν τῇ διδασκαλίᾳ, εἰ μὴ φιλόδοξος
 30 ἢ κοινωνία τοῦ λόγου, εἰ τούτον μόνον καρποῦται τὸν μισθόν, τὴν
 σωτηρίαν τῶν ἐπαϊόντων, τό τε μὴ πρὸς χάριν ὀμιλεῖν δωροδοκίας
 τε αὐ διαβολὴν διακίφευγεν ὁ δι' ὑπομνημάτων λαλῶν· οὐτε γὰρ 2
 ποτε ἐν λόγῳ κολακείας ἐγενήθημεν, καθὼς οἴδατε· φησὶν ὁ ἀπό-
 στολος, οὐτε προφάσει πλεονεξίας, θεὸς μάρτυς, οὐτε ζητοῦντες ἐξ

2—4 Gal. 6, 8f 9 εἰς οὐρανὸν πτεροῦνται vgl. Plato Phaedr. p. 248 B—E

10—12 II Kor. 6, 4. 10f 12—15 I Tim. 5, 21 24—27 I Kor. 11, 27f 31
 πρὸς χάριν ὀμιλεῖν vgl. Plato Gorg. p. 521 A 32—S. 6, 3 I Thess. 2, 5—7

1 ἤδη Schw ἢ δὲ L 12 ἡμᾶς L¹ ἡμᾶς L* 16 τοῦτω Sy τοῦτο L 18 δι-
 καιος· ἢ δίκαιος ἔ· L 28 ἂν εἴη St ἄρα L τῶ—ἐπανηρημένῳ L¹ τῶν—
 ἐπανηρημένων L* τὸν—ἐπανηρημένον Heyse 31 σωτηρίαν Sy σωτήριον L
 ἐπαϊόντων . . Schw

ἀνθρώπων δόξαν, οὔτε ἀπ' ἑμῶν οὔτε ἀπ' ἄλλων, δυνάμει ἐν βίαις
 εἶναι ὡς Χριστοῦ ἀπόστολοι· ἀλλ' ἐγενήθημεν ἡπιοὶ ἐν μίση ἑμῶν,
 ὡς ἂν τροφὸς θάλαπυ τὰ ἐκείνης τέχνης· κατὰ ταῦτα δὲ καὶ τοὺς 3
 τῶν θεῶν μεταλαμβάνοντας λόγον παραστραχτιῶν, εἰ μὴ περιουσίας
 5 εἶπεν ἱστορήσαντες, ὥσπερ τῶν πόλεων τὰ οἰκοδομήματα, εἰς τόδε
 ἀφικνουῦνται, εἰ μὴ μεταλήψιτο χάριν τῶν κοσμικῶν προσίαισι κοι-
 νωνικῶς τῶν ἐπιτηδίων μαθόντες τοὺς καθωσιωμένους τῷ Χριστῷ,
 ἀλλ' οἱ μὲν ἐποικριταί, καὶ δὴ ἐάσθωσαν· εἰ δέ τις τοῦ δοκεῖν δι-
 10 καιος, ἀλλ' εἶναι θέλει, σφηνιδίαι τὰ κάλλιστα τοῦτον ἀπὸ προσίχτι.
 Εἰ γοῦν τὸ μὲν θεισιμὸς πολὺς, οἱ δὲ ἐργάται βραχύτες, τῷ ὄντι 7, 1
 διδοθαι καθήκει, ὥπως ὅτι μάλιστα πλειόνων ἡμῖν ἐργατῶν ἐπιτορία
 γένηται, ἢ χειρογία δὲ διττῆ· ἢ μὲν γὰρ ἄγραφος, ἢ δ' ἔγγραφος,
 ὁποτέρως δ' ἂν ὁ τοῦ κυρίου ἐργάτης σπιρῶ τοὺς ἐργαίτας πικρῶς
 καὶ τοὺς στάχτας ἀξίσησθε τε καὶ θεισίω, θεῖος ὄντως ἀναφανήσεται
 15 χειρογός, ἐργάξισθε, φησὶν ὁ κύριος, ἐμὴ τὴν ἀπολλυμένην βροσίω 2
 ἀλλὰ τὴν μένουσαν εἰς ζωὴν αἰώνιον· τροφή δὲ καὶ ἢ διὰ σπιρῶν
 καὶ ἢ διὰ λόγων λαμβάνεται, καὶ τῷ ὄντι ἐμακάριμοι οἱ ἐρηνο-
 ποιῶσι, οἱ τοὺς ἐνταῦθα κατὰ τὸν βίον καὶ τὴν πλάνην πρὸς τῆς ἀγνοίας
 πολυμονήμενος μετεδιδάσκοντες καὶ μετάργοντες εἰς ἐρήνην τὴν ἐν λόγῳ
 20 καὶ βίῳ τῷ κατὰ τὸν θεῖον καὶ τοὺς πικρῶντας δικαιοσύνην τρέφοντες
 τῇ τοῦ ἄρτου διανομῇ, ἰδοὶ γὰρ καὶ ψυχὰς ἰδίους ἔχουσαι τροφάς, αἱ 3
 μὲν κατ' ἐπίγνωσιν καὶ ἐπιστήμην εἰζονοῦσι, αἱ δὲ κατὰ τὴν Ἑλλη-
 νικὴν νεμόμεται φιλοσοφίαν, ἢ, καθάπερ καὶ τῶν καρῶν οὐ τὸ
 πᾶν ἰσοδύμων, τὸ φρενέων δὲ καὶ ὁ ποτίζων, τοῦ εἰζονοῦτος ὄντι 4
 25 διάκονοι, εἰν ἴσως κατὰ τὴν διακονίαν εἰκάστος δι τὸν ἴδιον μισθὸν
 λέγεται κατὰ τὸν ἴδιον κόπον, θεοῦ γὰρ ἴσμεν ἀνεργοὶ θεοῦ 12, 1
 χειρογῶν θεοῦ οἰκοδομῆ ἰστίαι, κατὰ τὸν ἀποστόλον, σὺκοι οὐδὲ 4, 1
 ἀπὸ ἀγχορίαις τὸ δοκίμιον ποιῶνται τοὺς ἀφροσιμῶν ἐπιτηριπτιῶν
 οὐδὲ εἰς ἐξέτασιν ἔχοντες παρεδοτῶν τὸν λόγον τοὺς ἐπιθεσμιῶν
 30 λόγον περτοδεσπῶν τέχνης καὶ δυνάμεισιν ἐπιτηριπτιῶν ὅγκοι
 μένου, τοὺς προκατιλημῶν ἰδίαι τὴν φησὶν καὶ μὴ προκατινέ-
 μῶν ὅταν δ' ἐκ πίστεως ἔληται τις ἰστίσθαι, βέλκωσ οἴτος εἰς 2

8f vgl. Acsh Sept 12 οἱ γὰρ δοκεῖν ἔδοσαν, καὶ τὰ 19 u 130
 Rep. II p 22 A 10-12 vgl. Matth 9, 17 f. Luk 1, 2 13f Jn 6, 2
 16f vgl. Matth. 1, 4 17f Matth. 5, 9 20 vgl. Matth. 5, 6 24 27
 I Kor 1, 8f

3 ταῦτα L 9 9 καὶ Ii 9 9 L 10 καὶ δὲ τὰς Αἰσῶν 10 u 130
 ταῦτα L 10 δὲ τὰς Μα 16f ταῦτα 17 καὶ F A 18 19 καὶ
 22 ταῦτα Μα 22 23 24 18 καὶ W 20f καὶ ταῦτα 21
 22 23 24 25 26 27 28 29 30 31 32 33 34 35 36 37 38 39 40
 41 42 43 44 45 46 47 48 49 50 51 52 53 54 55 56 57 58 59 60
 61 62 63 64 65 66 67 68 69 70 71 72 73 74 75 76 77 78 79 80
 81 82 83 84 85 86 87 88 89 90 91 92 93 94 95 96 97 98 99 100
 Ma 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 31 32 33 34 35 36 37 38 39 40 41 42 43 44 45 46 47 48 49 50 51 52 53 54 55 56 57 58 59 60 61 62 63 64 65 66 67 68 69 70 71 72 73 74 75 76 77 78 79 80 81 82 83 84 85 86 87 88 89 90 91 92 93 94 95 96 97 98 99 100

θείων λόγων παραδοχήν, κρίσιν εὐλογον τὴν πίστιν κεκτημένους. ἔπει-
 ται δὲ ἐνθὲνδε αὐτῷ ἢ πειθῶ ἐκ περιουσίας. καὶ τοῦτ' ἦν ἄρα τὸ
 προφητικὸν ἔκεινο· ἔαν μὴ πιστεύσητε, οὐδὲ μὴ συνῆτε.· ἄρ' οὖν
 ὡς καιρὸν ἔχομεν, ἐργαζώμεθα τὸ ἀγαθὸν πρὸς πάντας, μάλιστα δὲ
 5 πρὸς τοὺς οικείους τῆς πίστεως.· ἕκαστος δὲ τούτων κατὰ τὸν μα- 8
 κάριον Δαβὶδ εὐχαριστῶν ψαλλέτω· ἴραντιεὺς με ὑσσώπω καὶ καθα-
 ρισθήσομαι, πλυνεὺς με καὶ ὑπὲρ χιόνα λευκανθήσομαι. ἀκουτιεὺς με
 εὐφροσύνην καὶ ἀγαλλίασιν· ἀγαλλιάσονται ὅσα τεταπεινωμένα. ἀπό-
 στρεψον τὸ πρόσωπόν σου ἀπὸ τῶν ἁμαρτιῶν μου, καὶ τὰς ἀνομίας
 10 μου ἐξάλειπον. καρδίαν καθαρὰν κτίσον ἐν ἐμοί, ὁ θεός, καὶ πνεῦμα 4
 εὐθὲς ἐγκαίνισον ἐν τοῖς ἐγκάτοις μου. μὴ ἀπορρίψῃς με ἀπὸ τοῦ
 προσώπου σου, καὶ τὸ πνεῦμά σου τὸ ἅγιον μὴ ἀντανέλῃς ἀπ' ἐμοῦ.
 ἀπόδος μοι τὴν ἀγαλλίασιν τοῦ σωτηρίου σου, καὶ πνεύματι ἡγεμο-
 νικῷ στήριξόν με.·
 15 Ὁ μὲν οὖν πρὸς παρόντας λέγων καὶ χρόνῳ δοκιμάζει καὶ κρίσει 9, 1
 δικάζει καὶ διακρίνει τῶν ἄλλων τὸν οἶόν τε ἀκούειν, ἐπιτηρῶν τοὺς
 λόγους, τοὺς τρόπους, τὰ ἥθη, τὸν βίον, τὰς κινήσεις, τὰς σχέσεις,
 τὸ βλέμμα, τὸ φθῆγμα, τὴν τρίβον, τὴν πέτραν, τὴν πατομένην
 ὁδόν, τὴν | καρποφόρον γῆν, τὴν ὑλομανοῦσαν χώραν, τὴν εὐφορον 118 S
 20 καὶ καλὴν καὶ γεωργουμένην, τὴν πολυπλασιάσαι τὸν σπόρον δυνα-
 μένην. ὁ δὲ δι' ὑπομνημάτων λαλῶν πρὸς τὸν θεὸν ἀφοσιοῦται 2
 ταῦτα κεκραγῶς ἐγγράφως, μὴ κέρδους ἕνεκα, μὴ κενοδοξίας χάριν,
 μὴ προσπαθεῖα νικᾶσθαι, μὴ φόβῳ δουλοῦσθαι, μὴ ἡδονῇ ἐπαίρεσθαι,
 μόνης δὲ τῆς τῶν ἐντυγχανόντων ἀπολαύειν σωτηρίας, ἧς οὐδὲ κατὰ
 25 τὸ παρὸν μεταλαμβάνει, ἀλλὰ ἐλπίδι ἀπεκδεχόμενος τὴν ἀποδοθησο-
 μένην πάντως ἀμοιβὴν παρὰ τοῦ τὸν μισθὸν τοῖς ἐργάταις κατ' ἀξίαν
 ἀποδώσειν ὑπεσχημένου. ἀλλ' οὐδὲ ἀντιμισθίας ἐφιέσθαι χρὴ τῷ εἰς 3
 ἄνδρας ἐγγραφομένῳ. οὐ γὰρ ὁ μὲν κανησάμενος εἵποιεν τὴν ἀμοι-
 βὴν ἀπέληφεν δι' εὐδοξίας, ὁ δὲ τῶν προσηκόντων δι' ἀντιμισθίαν
 30 πράσσωσι τι. ἦτοι ὡς εὐεργὸς σπεύδων ἀπολαβεῖν ἢ ὡς κακοεργὸς 321 P
 τὴν ἀμοιβὴν περιστώμενος, οὐχὶ τῇ κοσμικῇ ἐνέχεται συνηθεία; δεῖ
 δὲ ὡς οἶόν τε τὸν κύριον μιμῆσθαι. οὗτος δ' ἂν εἴη ὁ τῷ θελήματι 4
 τοῦ θεοῦ ἐξυπηρετῶν, δωρεὰν λαβὼν, δωρεὰν διδούς, μισθὸν ἀξιό-
 λογον ἀπολαμβάνων τὴν πολιτείαν αὐτὴν· οὐκ εἰσελεύσεται δὲ εἰς
 5 τὰ ἅγια μισθώμα πόρνης· φησὶν. ἀπειρηται γοῦν προσφέρειν τῷ 10, 1

8 Jes. 7, 9 3—5 Gal. 6, 10 6—14 Psal. 50, 9—14 15 ff vgl. Plato
 Phaedr. p. 275 DE 18—21 vgl. Matth. 13, 3—8; Mark. 4, 3—8; Luk. 8, 4—8
 25—27 vgl. Matth. 20, 4 28 f vgl. Matth. 6, 5 33 vgl. Matth. 10, 8
 34—8, 8, 1 vgl. Dent. 23, 18 mit 23, 2 f

19 τὴν καρποφόρον γῆν ~ Ma nach χώραν

Die Verwendung fetter Ziffern für die Paragraphenzahlen am Rande und die Beseitigung der wagrechten und senkrechten Trennungsstriche im Apparate wird wohl von jedermann als Verbesserung gegenüber dem I. Band angesehen werden.

München, September 1906.

Otto Stählin.

Ohne ausführlichen Titel sind citirt:

- C. G. Cobet, *Αποθροιστά κτ. τὰ τοῦ Κλήμεντος τοῦ Ἀλεξανδρείου*. Aufsätze im *Logos Hermes* I 1866-1867.
 A. Deiber, *Clement d'Alexandrie et l'Égypte*. Memoires publies par les membres de l'Institut Français d'Archeologie Orientale du Caire. X. Le Caire 1904.
 H. J. Reinkens, *De Clemente presbytero Alexandrino homine, scriptore, philosopho, theologo liber*. Vratislaviae 1851.
 Th. Zahn, *Supplementum Clementinum*. Forschungen zur Geschichte des neutestamentlichen Kanons und der altkirchlichen Literatur III. Teil. Erlangen 1881.

CAF	Comicorum Atheorum fragmenta.
EGF	Epicorum Graecorum fragmenta.
FHG	Fragmenta historicorum Graecorum.
FFG	Fragmenta philosophorum Graecorum.
PLG	Poetae lyrici Graeci.
PPF	Poetarum philosophorum fragmenta.
TGF	Tragicorum Graecorum fragmenta.

BptW	Beiblätter philologische Wochenschrift
TLZ	Theologische Literaturzeitung
TU M	Texte und Untersuchungen. Neue Folge.
ZtW	Zeitschrift für alttestamentliche Wissenschaft.
ZtW	Zeitschrift für neutestamentliche Wissenschaft.
ZwTi	Zeitschrift für wissenschaftliche Theologie.

ΚΛΗΜΕΝΤΟΣ

ΤΩΝ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΑΛΗΘΗ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑΝ ΓΝΩΣΤΙΚΩΝ
ΥΠΟΜΝΗΜΑΤΩΝ ΣΤΡΩΜΑΤΕΙΣ

Verzeichnis der Handschriften und Abkürzungen.

Handschrift der Stromata

L Laur. V :

Handschriften von Eusebius Praep. Evang.

B Paris graec 465

I Venet. Marc. 341

O Bonon. Univ. 3943

Abkürzungen

D Dindorf

He Heinsius

Kl Klotz

Ma Mayor

Po Potter

Schw Schwartz

St Stählin

Sy Sylburg

V Victorius

W Wilamowitz-Möllendorf

Erläuterung der Zeichen.

· Anlassung hat aus · Horzutgang fügt hinzu ∞ Umstellung stellt um · In ke
wörtliches Citat · Parenthese für haltung des Autors | <ul style="list-style-type: none"> durch Conjectur gewonnenes / .
sata · zu besetzgender Einschub · — nicht sicher zu he. oder Textver-
derben · zweite halbe Horz. 0 |
|---|---|

ΚΛΗΜΕΝΤΟΣ

ΤΩΝ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΑΛΗΘΗ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑΝ ΓΝΩΣΤΙΚΩΝ ΥΠΟΜΝΗΜΑΤΩΝ ΣΤΡΩΜΑΤΕΩΝ ΠΡΩΤΟΣ

1. ** *** ἵνα ὑπὸ χειρα ἀναγινώσκῃς αὐτὰς καὶ δυνηθῆς φυλάξαι ^{116 S 316 P}
5 αὐτάς. « πότερον δ' οὐδ' ὅλως ἢ τισὶ καταλειπτέον συγγράμματα; καὶ ^{1, 1}
εἰ μὲν τὸ πρότερον. τίς ἢ τῶν γραμμάτων χρεῖα; εἰ δὲ τὸ ἕτερον.
ἦτοι τοῖς σπουδαίοις ἢ τοῖς μῆ; γελοῖον μεντὰν εἶη τὴν τῶν σπου-
δαίων ἀποδοκιμάζοντα γραφὴν τοὺς μὴ τοιοῦτους ἀποδέχεσθαι συν-
τάττοντας. ἀλλ' ἄρα Θεοπόμπω μὲν καὶ Τιμαίω μύθους καὶ βλασφη- 2
10 μίας συντάττουσιν, πρὸς δὲ καὶ Ἐπικούρω ἀθεότητος κατάρχοντι, ἔτι
δὲ Ἰπκώνακτι καὶ Ἀρχιλόω αἰσχρῶς οὕτως ἐπιτρεπτόν γράφειν,
τὸν δὲ τὴν ἀλήθειαν κηρύσσοντα κωλυτέον τοῖς ὕστερον ἀνθρώποις
ὀφέλειαν ἀπολιπεῖν; καλὸν δ' οἶμαι καὶ παῖδας ἀγαθοὺς τοῖς ἔπειτα
καταλείπειν. οἱ μὲν γε παῖδες σωμάτων, ψυχῆς δὲ ἔγγονοι οἱ λόγοι.
15 αὐτίκα πατέρας τοὺς κατηγήσαντάς φαμεν. κοινωνικὸν δὲ ἡ σοφία ^{317 P 8}
καὶ φιλάνθρωπον. λέγει γοῦν ὁ Σολομών· «νῆ. ἐὰν δεξάμενος ῥῆσιν
ἐντολῆς ἐμῆς κρύψῃς παρὰ σεαυτῶ. ὑπακούσεται σοφίας τὸ οὖς σου. «
σπειρόμενον τὸν λόγον κρύπτεσθαι μηνύει καθάπερ ἐν γῆ τῇ τοῦ
μανθάνοντος ψυχῇ. καὶ αὕτη πνευματικὴ φυτεία. διὸ καὶ ἐπιφέρει· 2, 1
20 «καὶ παραβαλεῖς καρδίαν σου εἰς σύνεσιν, παραβαλεῖς δὲ αὐτὴν εἰς
νουθέτησιν τῶ νῆ σου. « ψυχὴ γάρ. οἶμαι. ψυχῇ καὶ πνεῦμα πνεύ-
ματι συναπτόμενα κατὰ τὴν τοῦ λόγου σποράν αὖξει τὸ καταβληθὲν
καὶ ζωογονεῖ· υἱὸς δὲ πᾶς ὁ παιδευόμενος καθ' ἑπακοίην τοῦ παι-

4 f Herm. Vis. V 5 14 vgl. Plato Symp. p. 209 A—D; Phaedr. p. 278 A;
Theaet. p. 150 D; Aristot. Eth. Nic. IX 7, 3 p. 1168* 1--3 15 vgl. I Kor. 4, 15
16 f. 20 f Prov. 2, 1 f

1—4 das erste Blatt von L fehlt; vgl. I. Band Einl. p. XL — Zum Titel des
gesamten Werks vgl. Strom. I 182, 3; III 110, 3; V 141, 3; VI 1, 1; Euseb. H. E.
VI 13, 1; Photius Cod. 111 (abgekürzt z. B. Strom. V 10, 1; 95, 1; VI 4, 1; Euseb.
H. E. V 11, 2; Photius Cod. 109. 111) 10 ἀθεότητῆ (τητῆ in Ras.) L¹

διόοντος. καί τις φησὶν. νέμων θεσμών μὴ ἐπιλανθάνον. εἰ δὲ μὴ 2
 πάντων ἢ γενῶσι. ὅσος λίγας. ἢ φασὶν οἱ παροιμιαζόμενοι. τοὺς πολ-
 λούς τὰ συγγράμματα. ἕως γοῦν ἐφορτόφῃ ἤθονται μᾶλλον ἢ καθαρῶ
 ἕδαι. ἡδὲα τοῦτοι. φησὶν ὁ κύριος. ἐν παραβολαῖς ἀντοῖς λαλῶ 3
 5 ὅτι βλίπορις οὐ βλίπωνι καὶ ἀκούοντες οὐκ ἀκούουσι καὶ οὐ σιτηῶσι. ε
 τὴν ἀγροικεν ἀντοῖς ὥς μὴ παρίχοντος τοῦ κερῖον μὴ γὰρ οὐ θεμι-
 τὸν οὕτω φρονεῖν. ἀλλὰ τὴν ἐπάρχουσαν διελέξαντος προσητικῶς
 καὶ ἀσυνέτους τῶν λογιμένων ἰσομένους μηνύσαντος.

Ἦδη δὲ καταπαίνεται ἐκ πιανοσίας ὁ σωτὴρ αὐτός. κατὰ τὴν τοῦ 3. 1
 10 λαμβάνοντος δύναμιν. ἦν δὲ ἐκ οὐρασιχίσιος αὐξίν. τοὺς δοῦλους τὰ
 ἐπάρχοντα διατίμας ἀθίς ἐπαιλθῶν τιθίει λόγον μετ' αὐτῶν.
 ὀτηνίκα τοὺς μὲν ἀνέξῃσαντες τὸ ἀργύριον αὐτοῦ. τοὺς ἐν ὀλίγοι
 πιστοῦσι. ἀποδιξάμενος καὶ ἐπαγγιλάμενος. ἐπὶ πολλῶν κατασῃ-
 15 κρινεμένῳ τὸ πιστεῖθιν ἀργύριον εἰς τὸ ἐκδανθίαι καὶ αὐτὸ ὅπιρ
 ἔλαβιν ἀποδιδόντι ἀργόν. ἔπορηθὶ δοῦλοις τίτιν καὶ ὀκνηρέ. ἴθι οι
 βαλίην τὸ ἀργύριόν μου τοὺς τραπιζίταις. καὶ ἔλθῶν ἔγω ἔκομοσίμην
 ἄν τὸ ἰμόν. ἐπὶ τοῦτοις ὁ ἀχρῖλος δοῦλος εἰς τὸ ἰξότιφρονε ἐμβλι-
 20 θήσεται ἰσκότος. τοῦ οὐν ἰνδυναμοῦ. καὶ Παῦλος λέγει ἐν χρίστῳ 3
 2 τῇ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ καὶ ἡ ἡκουσας παρ' ἡμοῦ διὰ πολλῶν μαρτίρῃ
 ταῦτα παράθον πιστοῖς ἀνθρώποις. οἵτινις ἔκρησὶ ἴσονται καὶ εἰρήσι
 3 δαδάξαι. καὶ πάλιν ἰσποῦδωσιν | σιαντὸν δόκιμον περασθῆσαι τῷ
 θιῶ ἰργάτην ἀνταλῶχοντον. ὀσθοτομοῖντα τὸν λόγον τῆς ἀληθινης ε

Ἐἰ τοίνυν ἄμφοι κηρίττοιαι τὸν λόγον ὃ μὲν τῇ γρησῇ ὃ δὲ 4. 1
 2 τῇ φρωτῇ πῶς οὐκ ἄμφοι ἀποδικτίαι ἰν ἔργον τὴν πιστιν διὰ τῆς
 ἀγάπης. πιστοιημένοις τῇ δὲ εἰτία τοῦ μὴ τὸ βλιτωτον λουῖνοι
 θιῶς ἀνάιτω. εἰτίαι τῶν μὲν ἐκδανθίαι τὸν λόγον ἰργον τοτίν
 τῶν δὲ δοκιμάσαι καὶ ἴτοι λῖοθαι ἢ μὴ ἢ κηρίσι δὲ ἰν εἰτοῖς κηρί-

1 Prov 11 18 ἄγ: 1 Kor 8 7 2 ἄγ: 1 Cor 10 Paul 1 18 18 8 17
 3 1 Cor 10 17 4 1 Cor 10 17 5 1 Cor 10 17 6 1 Cor 10 17 7 1 Cor 10 17
 8 1 Cor 10 17 9 1 Cor 10 17 10 1 Cor 10 17 11 1 Cor 10 17 12 1 Cor 10 17
 13 1 Cor 10 17 14 1 Cor 10 17 15 1 Cor 10 17 16 1 Cor 10 17 17 1 Cor 10 17
 18 1 Cor 10 17 19 1 Cor 10 17 20 1 Cor 10 17 21 1 Cor 10 17 22 1 Cor 10 17
 23 1 Cor 10 17 24 1 Cor 10 17 25 1 Cor 10 17 26 1 Cor 10 17 27 1 Cor 10 17
 28 1 Cor 10 17 29 1 Cor 10 17 30 1 Cor 10 17 31 1 Cor 10 17 32 1 Cor 10 17
 33 1 Cor 10 17 34 1 Cor 10 17 35 1 Cor 10 17 36 1 Cor 10 17 37 1 Cor 10 17
 38 1 Cor 10 17 39 1 Cor 10 17 40 1 Cor 10 17 41 1 Cor 10 17 42 1 Cor 10 17
 43 1 Cor 10 17 44 1 Cor 10 17 45 1 Cor 10 17 46 1 Cor 10 17 47 1 Cor 10 17
 48 1 Cor 10 17 49 1 Cor 10 17 50 1 Cor 10 17 51 1 Cor 10 17 52 1 Cor 10 17
 53 1 Cor 10 17 54 1 Cor 10 17 55 1 Cor 10 17 56 1 Cor 10 17 57 1 Cor 10 17
 58 1 Cor 10 17 59 1 Cor 10 17 60 1 Cor 10 17 61 1 Cor 10 17 62 1 Cor 10 17
 63 1 Cor 10 17 64 1 Cor 10 17 65 1 Cor 10 17 66 1 Cor 10 17 67 1 Cor 10 17
 68 1 Cor 10 17 69 1 Cor 10 17 70 1 Cor 10 17 71 1 Cor 10 17 72 1 Cor 10 17
 73 1 Cor 10 17 74 1 Cor 10 17 75 1 Cor 10 17 76 1 Cor 10 17 77 1 Cor 10 17
 78 1 Cor 10 17 79 1 Cor 10 17 80 1 Cor 10 17 81 1 Cor 10 17 82 1 Cor 10 17
 83 1 Cor 10 17 84 1 Cor 10 17 85 1 Cor 10 17 86 1 Cor 10 17 87 1 Cor 10 17
 88 1 Cor 10 17 89 1 Cor 10 17 90 1 Cor 10 17 91 1 Cor 10 17 92 1 Cor 10 17
 93 1 Cor 10 17 94 1 Cor 10 17 95 1 Cor 10 17 96 1 Cor 10 17 97 1 Cor 10 17
 98 1 Cor 10 17 99 1 Cor 10 17 100 1 Cor 10 17

6 τῇ φρωτῇ πῶς οὐκ ἄμφοι ἀποδικτίαι ἰν ἔργον τὴν πιστιν διὰ τῆς
 ἀγάπης. πιστοιημένοις τῇ δὲ εἰτία τοῦ μὴ τὸ βλιτωτον λουῖνοι
 θιῶς ἀνάιτω. εἰτίαι τῶν μὲν ἐκδανθίαι τὸν λόγον ἰργον τοτίν
 τῶν δὲ δοκιμάσαι καὶ ἴτοι λῖοθαι ἢ μὴ ἢ κηρίσι δὲ ἰν εἰτοῖς κηρί-

νεται ἀλλ' ἡ μὲν κηρυκτικὴ ἐπιστήμη ἤδη πως ἀγγελικὴ, ὀποτέρως 2
 ἂν ἐνεργῇ, διὰ τε τῆς χειρὸς διὰ τε τῆς γλώττης, ὠφελούσα· ὅτι ὁ
 σπείρων εἰς τὸ πνεῦμα ἐκ τοῦ πνεύματος θερίσει ζωὴν αἰώνιον· τὸ
 δὲ καλὸν ποιοῦντες μὴ ἐκκακῶμεν· ἐκ συμβάλλεται γοῦν τὰ μέγιστα 8
 5 τῷ περιτυχόντι κατὰ τὴν θείαν πρόνοιαν, ἀρχὴν πίστεως, πολιτείας
 προθυμίας, ὁρμὴν τὴν ἐπὶ τὴν ἀλήθειαν, κίνησιν ζητητικὴν. ἔγνος
 γνώσεως, συνελόντι εἰπεῖν ἀφορμὰς δίδουσι σωτηρίας. οἱ δὲ ἐντρα-
 φέντες γνησίως τοῖς τῆς ἀληθείας λόγοις ἐφόδια ζωῆς | αἰδίου λα- 117 8
 βόντες εἰς οὐρανὸν πτεροῦνται. θανασιώτατα τοῖνυν ὁ ἀπόστολος 4
 10 ἐν παντί φησὶ ἰσχυρίζεται ἑαυτοὺς ὡς θεοῦ διάκονοι. ὡς πτωχοί,
 πολλοὺς δὲ πλουτίζοντες, ὡς μηδὲν ἔχοντες καὶ πάντα κατέχοντες·
 τὸ στόμα ἡμῶν ἀνέφερε πρὸς ὑμᾶς· ἐδιαμαρτύρομαι δέ· τῷ Τιμο-
 θέῳ φησὶν ἐπιστέλλον, ἐνώπιον τοῦ θεοῦ καὶ Χριστοῦ Ἰησοῦ καὶ
 τῶν ἐκλεκτῶν ἀγγέλων, ἵνα ταῦτα φυλάξης χωρὶς προκρίματος, μηδὲν
 15 ποιῶν κατὰ πρόσκλισιν·

Ἀνάγκη τοῖνυν ἄμφω τούτῳ δοκιμάζειν σφᾶς αὐτούς, τὸν μὲν 5, 1
 εἰ ἄξιός τις λέγειν τε καὶ ὑπομνήματα καταλιμπάνειν, τὸν δὲ εἰ ἀκροῶ-
 σθαί τε καὶ ἐντυγχάνειν δίκαιος· ἢ καὶ τὴν εὐχαριστίαν τινὲς διανεί-
 μαντες, ὡς ἔθος. αὐτὸν δὲ ἕκαστον τοῦ λαοῦ λαβεῖν τὴν μοῖραν ἐπι-
 20 τρέπουσιν. ἀρίστη γὰρ πρὸς τὴν ἀκριβῆ ἀρετὴν τε καὶ φυγὴν ἢ 2
 συνειδήσις, θεμέλιος δὲ αὐτῆς βέβαιος ὀρθὸς βίος ἅμα μαθήσει τῇ
 καθηκούσῃ τό τε ἔσεσθαι ἑτέροις δοκιμασθεῖσιν ἤδη καὶ κατωρθω-
 κόσιν ἄριστον πρὸς τε τῆς ἀληθείας τὴν νόησιν καὶ τὴν κατάπραξιν
 τῶν ἐντολῶν. ὥστε ὅς ἂν ἐσθίῃ τὸν ἄρτον καὶ πίνῃ τὸ ποτήριον 8
 25 τοῦ κυρίου ἀναξίως, ἔνοχος ἔσται τοῦ σώματος καὶ τοῦ αἵματος τοῦ
 κυρίου. δοκιμαζέτω δὲ ἄνθρωπος ἑαυτὸν καὶ οὕτως ἐκ τοῦ ἄρτου
 ἐσθιέτω καὶ ἐκ τοῦ ποτηρίου πινέτω· σκοπεῖσθαι οὖν ἀκόλουθον 6, 1
 ἂν εἴη τῷ τὴν | ὠφέλειαν τῶν πλησίων ἐπανηρημένῳ, εἰ μὴ θρασέως 319 P
 30 ἢ κοινωνία τοῦ λόγου, εἰ τοῦτον μόνον καρποῦται τὸν μισθόν, τὴν
 σωτηρίαν τῶν ἐκαιόντων, τό τε μὴ πρὸς χάριν ὀμιλεῖν δωροδοκίας
 τε αὐτὴν διαβολὴν διαπέφενγεν ὁ δι' ὑπομνημάτων λαλῶν· οὐτε γὰρ 2
 ποτε ἐν λόγῳ κολακείας ἐγενήθημεν, καθὼς οἴδατε· φησὶν ὁ ἀπό-
 στολος, οὐτε προφάσει πλεονεξίας, θεὸς μάρτυς, οὐτε ζητοῦντες ἐξ

2—4 Gal. 6, 8f 9 εἰς οὐρανὸν πτεροῦνται vgl. Plato Phaedr. p. 248 B—E
 10—12 II Kor. 6, 4. 10f 12—15 I Tim. 5, 21 24—27 I Kor. 11, 27f 81
 πρὸς χάριν ὀμιλεῖν vgl. Plato Gorg. p. 521 A 82—S. 6, 8 I Thess. 2, 5—7

1 ἤδη Schw ἢ δὲ L 12 ὑμᾶς L¹ ἡμᾶς L* 16 τοῦτω Sy τοῦτο L 18 δι-
 καιος. ἢ] δίκαιος ἢ L 28 ἂν εἴη St ἄρα L τῶν—ἐπανηρημένῳ L¹ τῶν—
 ἐπανηρημένων L* τὸν—ἐπανηρημένον Heyse 81 σωτηρίαν Sy σωτήριον L
 ἐκαιόντων . . Schw

ἀνθρώπων δόξαν, οὔτε ἀπ' ἑμῶν οὔτε ἀπ' ἄλλων, δυναίμενοι ἐν βίαις
 εἶναι ὡς Χριστοῦ ἀπόστολοι· ἀλλ' ἐγενήθημεν ἡπιοὶ ἐν μίση ἑμῶν,
 ὡς ἂν τροφὸς θάλασση τὰ ἐκείνης· τίχνας· κατὰ ταῦτα δὲ καὶ τοὺς **3**
 τῶν θείων μεταλαμβάνοντας λόγων παραφρασακτίων, εἰ μὴ περιουσίας
 5 εἵκειν ιστορήσαντες, ὡπὶρ τῶν πόλεων τε οἰκοδομήματα, εἰς τόδε
 ἀγκυνοῦνται, εἰ μὴ μεταλήψιως χάριν τῶν κοσμικῶν προσέσωσιν κοι-
 νωνικοῦς τῶν ἐπιτηδίων μαθόντες τοὺς καθωσιωμένους τῷ Χριστῷ,
 ἀλλ' οἱ μὲν ἔποκρῃται, καὶ δὴ ἑάσθωσαν· εἰ δὲ τις τοῦ δοκίμου δι-
 10 καίος, ἀλλ' εἶναι θέλει, σερνηδίαι τὰ κάλλιστα τοῦτον ἀντὶ προσήκει.
 Ἐλ γοῦν τό μὲν θρισμὸς πολὺς, οἱ δὲ ἐργάται βραχίστες, τῶ ὄντι **7, 1**
 διδθαι καθήκει, ὅπως ὅτι μάλιστα πλιόνων ἡμῖν ἐργατῶν ἔποκρῃ
 γένηται, ἢ γιωργία δὲ διττή· ἢ μὲν γὰρ ἄγραφος, ἢ δ' ἔγραφος,
 ὁποτέρως δ' ἂν ὁ τοῦ πικίου ἐργάτης σπιρῶ τοὺς ἐγγίσις πικίους
 καὶ τοὺς σταχῆς ἀξίσησ τε καὶ θισίση, θισος ὄντως ἀνασπρήσεται
 15 γιωργός, ἐργάσισθαι, φησὶν ὁ πικίος, ἐμὴ τὴν ἀπολλυμένην βουσίαν **2**
 ἀλλὰ τὴν μένουσαν εἰς ζωὴν αἰώνιον, τροφή δὲ καὶ ἢ διὰ σπιρῶν
 καὶ ἢ διὰ λόγων λαμβάνεται, καὶ τῶ ὄντι ἑμακρίμοι οἱ ἐρήνη
 ποιῶσι, οἱ τοὺς ἐνταῦθα κατὰ τὸν βίον καὶ τὴν πλάτην πρὸς τῆς ἀγνοίας
 πολιμονμίνους μετεδιδάσκοντες καὶ μετάργοντες εἰς ἐρήνην τὴν ἐν λόγῳ
 20 καὶ βρα τῶ κατὰ τὸν θίον καὶ τοὺς πινῶντας δικαιοσύνην τρέφοντες
 τῆ τοῦ ἄρτου διανομῆ, τοὶ γὰρ καὶ φυχὰς ἰδίους ἔχουσι τροφάς, οἱ **3**
 μὲν κατ' ἐπίγνωσιν καὶ ἐπιστήμην εἰζόνουσι, οἱ δὲ κατὰ τὴν Ἑλλη-
 νικήν νουμῖναι φιλοσοφίαν, ἢς καθέπὶρ καὶ τῶν καρίων οὐ τὸ
 πᾶν ἰδωδύμον, τό φρενῶν δὲ καὶ ὁ ποτίζουσι, τοῦ εἰζόντος ὄντις **4**
 25 διάκονοι, εἰν εἰσὶν κατὰ τὴν διακονίαν εἰκαστός δι τὸν ἴδιον μισθὸν
 λέγεται κατὰ τὸν ἴδιον κόπον, θισοῦ γὰρ ἴμεν σερνητοὶ θισοῦ **5, 1**
 γιωργίου θισοῦ οἰκοδομῆ ἴστις, κατὰ τὸν ἀπόστολον, σῖκον οἴδη **1**
 ἀπὸ ἀγκυρίοις τὸ δοκίμιον ποιηθῆαι τοὺς ἀφροσύμινους ἐπιτηρετίων
 οἴδη εἰς ἑξέταιν ἔχδοτον παραδοτίον τὸν λόγον τοὺς ἐπιτηραμῖνοις
 30 λόγων παντοδεκτῶν τίχνας καὶ δυναίμενοι ἐπιτηρημάτων ὄγκοι
 μίνουσι, τοὺς προκαταλημμένους ἴδη, τὴν φερίην καὶ μὴ προκακῖνο-
 35 μίνους, ὅταν δ' ἐκ πίσιτος ἔλγεται τις ἰσπῶσθαι βηκαὸς οἴτος **2**

8f vgl. Aesch Sept. 22 οἱ γὰρ θεοὶ ἑσπῶσι, καὶ τὰ ἐκ 3 u Plato
 Rep. II p 32 A 10-12 vgl. Matth. 9, 11. Luk. 11, 15f Joh. 6, 2.
 16f vgl. Matth. 4, 4 17f Matth. 5, 9 20 vgl. Matth. 5, 12 24 25
 1 Kor. 3, 5f

3 totta L 3 5 u Di. 5 2 L 5 u Di. Ceteri Atee 5 u Ceteri totta
 totta L 5 u Di. 5 2 L 10 d' ois Ma 16f totta 5 u Di. 5 2 L 5 u Di. 5 2 L
 22 totta Ma vgl. S. 22 14 15 kai Wt 30f totta totta Sy
 u totta L 32 totta d' Hense 5 d' totta L 5, 2 totta Ma totta totta
 Ma totta totta L

θείων λόγων παραδοχήν, κρίσιν εὐλογον τὴν πίστιν κεκτημένους. ἔπει-
 ται δὲ ἐνθὲνδε αὐτῶ ἢ πειθῶ ἐκ περιουσίας. καὶ τοῦτ' ἦν ἄρα τὸ
 προφητικὸν ἐκεῖνο· ἵνα μὴ πιστεύσητε, οὐδὲ μὴ συνῆτε.· ἵνα οὖν
 ὡς καιρὸν ἔχομεν, ἐργαζώμεθα τὸ ἀγαθὸν πρὸς πάντας, μάλιστα δὲ
 5 πρὸς τοὺς οἰκείους τῆς πίστεως.· ἕκαστος δὲ τούτων κατὰ τὸν μα- 8
 κάριον Δαβὶδ εὐχαριστῶν ψαλλέτω· ἵνα ἴδωμαι με ὑψώσω καὶ καθα-
 ρισθήσομαι, πλυνεῖς με καὶ ὑπὲρ χιόνα λευκανθήσομαι. ἀκουτεῖς με
 εὐφροσύνην καὶ ἀγαλλιάσιν· ἀγαλλιάσονται ὅσα τεταπεινωμένα. ἀπό-
 στρεψον τὸ πρόσωπόν σου ἀπὸ τῶν ἁμαρτιῶν μου, καὶ τὰς ἀνομίας
 10 μου ἐξάλειψον. καρδίαν καθαρὰν κτίσον ἐν ἐμοί, ὁ θεός, καὶ πνεῦμα 4
 εὐθὲς ἐγκαίνισον ἐν τοῖς ἐγκάτοις μου. μὴ ἀπορρίψῃς με ἀπὸ τοῦ
 προσώπου σου, καὶ τὸ πνεῦμά σου τὸ ἅγιον μὴ ἀντανέλης ἀπ' ἐμοῦ.
 ἀπόδος μοι τὴν ἀγαλλίαν σου τοῦ σωτηρίου σου, καὶ πνεύματι ἡγεμο-
 νικῶ στήριξόν με.·
 15 Ὁ μὲν οὖν πρὸς παρόντας λέγων καὶ χρόνον δοκιμάζει καὶ κρίσει 9, 1
 δικάζει καὶ διακρίνει τῶν ἄλλων τὸν οἶον τε ἀκούειν, ἐπιτηρῶν τοὺς
 λόγους, τοὺς τρόπους, τὰ ἥθη, τὸν βίον, τὰς κινήσεις, τὰς σχέσεις,
 τὸ βλέμμα, τὸ φθέγμα, τὴν τροχὸν, τὴν πέτραν, τὴν πατουμένην
 ὁδόν. τὴν | καρποφόρον γῆν, τὴν ὑλομανοῦσαν χώραν, τὴν εὐφορον 118 S
 20 καὶ καλὴν καὶ γεωργουμένην, τὴν πολυπλασιάσαι τὸν σπόρον δυνα-
 μίνην. ὁ δὲ δι' ὑπομνημάτων λαλῶν πρὸς τὸν θεὸν ἀφοσιοῦται 2
 ταῦτα κεκραγὸς ἐγγράφως, μὴ κέρδους ἕνεκα, μὴ κενοδοξίας χάριν,
 μὴ προσπαθεῖα νικᾶσθαι, μὴ φόβῳ δουλοῦσθαι, μὴ ἡδονῇ ἐπαίρεσθαι.
 μόνῃ δὲ τῆς τῶν ἐντυγχανόντων ἀπολαύειν σωτηρίας, ἧς οὐδὲ κατὰ
 25 τὸ παρὸν μεταλαμβάνει, ἀλλὰ ἐλπίδι ἀπεκδεχόμενος τὴν ἀποδοθησο-
 μένην πάντως ἀμοιβὴν παρὰ τοῦ τὸν μισθὸν τοῖς ἐργάταις κατ' ἀξίαν
 ἀποδώσειν ὑπισχημένου. ἀλλ' οὐδὲ ἀντιμισθίας ἐρεῖσθαι χρὴ τῶ εἰς 3
 ἄνδρας ἐγγραφομένῳ. οὐ γὰρ ὁ μὲν καυχώμενος εὐποίαν τὴν ἀμοι-
 βὴν ἀπέληφεν δι' εὐδοξίας, ὁ δὲ τῶν προσηκόντων δι' ἀντιμισθίαν
 30 πρᾶσσαν τι. ἦτοι ὡς εὐεργὸς σπεύδων ἀπολαβεῖν ἢ ὡς κακοεργὸς 321 P
 τὴν ἀμοιβὴν περιστάμενος. οὐχὶ τῇ κοσμικῇ ἐνέχεται συνηθεῖς; δεῖ
 δὲ ὡς οἶον τε τὸν κύριον μιμεῖσθαι. οὗτος δ' ἂν εἴη ὁ τῶ θελήματι 4
 τοῦ θεοῦ ἐξυπηρετῶν, δωρεὰν λαβὼν, δωρεὰν διδούς. μισθὸν ἀξιό-
 λογον ἀπολαμβάνων τὴν πολιτείαν αὐτήν· οὐκ εἰσελεύσεται δὲ εἰς
 35 τὰ ἅγια μισθώμα πόρονῃς· φησὶν. ἀπείρηται γοῦν προσφέρειν τῶ 10, 1

8 Jes. 7, 9 3—5 Gal. 6, 10 6—14 Psal. 50, 9—14 15 ff vgl. Plato
 Phaedr. p. 275 DE 18—21 vgl. Matth. 13, 3—8; Mark. 4, 3—8; Luk. 8, 4—8
 25—27 vgl. Matth. 20, 4 28 f vgl. Matth. 6, 5 33 vgl. Matth. 10, 5
 34—8, 8, 1 vgl. Deut. 23, 18 mit 23, 2 f

19 τὴν καρποφόρον γῆν ~ Ma nach χώραν

θουσιασθησῶν ἑλλάγμα κενότα· ὅτι δὲ ἀπὸ τῆς ἀπὸ τῆς τροφῆς τῆς
 καὶ διδασκαλίας ἐπὶ τῆς ψυχῆς ὄμμα πρὸς τὸ οὐκ οἰκτιροῦσθαι, βαδίζουσι
 ἐπὶ τὴν ἀλήθειαν τὴν ἐγγράφως τὰ ἀγραφα δηλοῦσαν· οὐκ οἰκτιροῦσι.
 πορευέσθαι ἐγ' ἔδοξα· Ἡσαίας λέγει, καὶ οἶκτιν τὸ ἔδοξα ἀπὸ οὐρανῶν
 5 ἀγγέλων· ὁ Σολομὸν παραίνει· ἐν γοῦν τοῖς Νόμοις ὁ ἐξ Ἑβραίων 2
 φιλόσοφος Πλάτων κελεύει τοὺς γονεῖς μὴ ἐπαρθεῖν καὶ μὴ λαμ-
 βάνειν ἔδοξα παρ' ἑτέρων· ἐὰν μὴ πρότερον ὀρέξαντες παρ' αὐτοῖς· 2
 ἄχρι τῆς παρθενίας καλομένης ἀνδρῶν εἴρωσι τὴν γῆν· ἀπορία 2
 γὰρ ἐπαρκεῖν τοῦ δίκαιον ἀργίαν δὲ ἐσοδιάζειν οὐ καλόν· ἢ καὶ φορτίον
 10 συνεπιτιθέναι μὴ ἔλλογον· σιγκαθαιρῖν δὲ οὐ προσήκειν ὁ Πηθαγό-
 ρας ἔλεγει· συνεξάπτει δὲ ἡ γρασὴ τὸ ζώον τῆς ψυχῆς καὶ συνε- 4
 τίθει τὸ οὐκ οἰκτιροῦσθαι πρὸς θεοῖαν· τάχα μὲν τι καὶ ἐπιτιθεῖσθαι
 οἶον ὁ ἐγκιντριζὼν γονεῖς· τὸ δὲ ἐντάρχον ἀνακινουῖσα· πολλοὶ 2
 γὰρ ἐν ἡμῖν κατὰ τὸν θεῖον ἀποστολον· ἀσθενεῖς καὶ ἀρρωστοί, καὶ
 15 κοιμῶνται ἱκανοί· εἰ δὲ ἑαυτοὺς διεκρίνομεν, οὐκ ἂν ἐκρινόμεθα· 2-1'
 Ἡδὲ δὲ οὐ γρασὴ εἰς ἐπίδειξιν τετελευτημένη ἦδὲ ἡ πραγματεία 11. 1
 ἀλλὰ μοι ἐπισημῆματα εἰς γῆρας θεοστροφίεται· λήθης φάρμακον· εἰδω-
 λον ἀτιμῶς καὶ οὐκ οἰκτιροῦσθαι τῶν ἐναργῶν καὶ ἐμψύχων ἐκείνων, οὐκ
 20 κατηξιώθησαν ἐπακούσαι, λόγων τε καὶ ἀνδρῶν μακαρίων καὶ τῶν οὐκ
 ἀξιολόγων· τούτων ὁ μὲν ἐπὶ τῆς Ἑλλάδος, ὁ Ἰωνικός· οἱ δὲ ἐπὶ τῆς 2
 μεγάλης Ἑλλάδος τῆς κοίτης θάλασσης ἐντῶν Συρίας ἦν· ὁ δὲ ἀπ'
 Αἰγύπτου· ἄλλοι δὲ ἀπὸ τῆς ἀνατολῆς καὶ ταύτης· ὁ μὲν τῆς τῶν Ἰου-
 ρίων ὁ δὲ ἐν Παλαιστίνῃ· Ἐβραῖος ἀνέκαθεν· ἐνταῦθα δὲ πικρῶν δυνά-
 μι δὲ οὕτως πρῶτος ἦν ἀνεκρινόμενος ἐν Αἰγύπτῳ θηράσας λιλιθότα·

2 vgl. Plato Rep. VII p. 433 D. 3 f Jes 57, 1. 4 f Prov 5, 15. 5-8
 vgl. Plato Leg. VIII p. 844 AB. 8 f aus Plut. Solon 23 ἐπισημῆματα γὰρ οὕτω δεῖν
 βοηθεῖν οἷα ἀργίαν ἐσοδιάζειν. 8-11 vgl. Maass, De biogr. graec. quaest.
 vol. p. 105 (Philol. Untersuch. herausg. von Kiehlung u. v. Wilamow-Moell III).
 9 f Pyth. symb. 15 Mull. F19. 1-50. 12-15 I Kor 11, 2 f. 16 Ἡδὲ, S 9, 1
 ἡμεῖς καὶ S 9, 5. 9 Ἡδὲ ἐπισημῆματα Euseb. H. E. V 11, 3. 5. 17 f vgl.
 Plato Phaedr. 24 D. ἐπισημῆματα θεοστροφίεται ἐπὶ τὸ πρῶτον γράσει· 276 E.
 ἀνίμα, καὶ σοφία, φαρμακόν· 276 A. ἰσχυρὸν· vgl. auch die εἰρηστικὰ bei
 Euryp. F. I. 1020. Fr. 1. 2. 1.

1 Ἡδὲ, καὶ εἰς τὴν Ἑλλάδα καὶ τὴν Ἰωνίαν· 1 f κατὰ τὴν τροφὴν καὶ διδασκαλίαν Ἡδὲ
 κατὰ τὴν τροφὴν καὶ διδασκαλίαν· 4 τίθει τὸ οὐκ οἰκτιροῦσθαι· 5 ἐπιτιθεῖσθαι· Ma-
 αἰτίαν· 8 οὐκ οἰκτιροῦσθαι· 9 οὐκ οἰκτιροῦσθαι· 10 οὐκ οἰκτιροῦσθαι· 11 οὐκ
 οἰκτιροῦσθαι· 12 οὐκ οἰκτιροῦσθαι· 13 οὐκ οἰκτιροῦσθαι· 14 οὐκ οἰκτιροῦσθαι· 15 οὐκ
 οἰκτιροῦσθαι· 16 οὐκ οἰκτιροῦσθαι· 17 οὐκ οἰκτιροῦσθαι· 18 οὐκ οἰκτιροῦσθαι· 19 οὐκ
 οἰκτιροῦσθαι· 20 οὐκ οἰκτιροῦσθαι· 21 οὐκ οἰκτιροῦσθαι· 22 οὐκ οἰκτιροῦσθαι· 23 οὐκ
 οἰκτιροῦσθαι· 24 οὐκ οἰκτιροῦσθαι· 25 οὐκ οἰκτιροῦσθαι· 26 οὐκ οἰκτιροῦσθαι·

Σικελική τῷ ὄντι ἡ μέλιττα προφητικῶν τε καὶ ἀποστολικῶν λειμῶνος τὰ ἄνθη ὀρεπόμενος ἀκήρατόν τι γνώσεως χρῆμα ταῖς τῶν ἀκροωμένων ἐνεγέννησε ψυχαῖς.

- Ἄλλ' οἳ μὲν τὴν ἀληθῆ τῆς μακαρίας σφύζοντες διδασκαλίας 8
 5 παράδοσιν εὐθὺς ἀπὸ Πέτρον τε καὶ Ἰακώβον Ἰωάννου τε καὶ Παύλου
 τῶν ἀγίων ἀποστόλων, παῖς παρὰ πατρός ἐκδεχόμενος (ὄλιγοι δὲ οἱ
 πατράσιν ὅμοιοι), ἦκον δὴ σὺν θεῷ καὶ εἰς ἡμᾶς τὰ προγονικὰ ἐκεῖνα 323 P
 καὶ ἀποστολικά καταθησόμενοι σπέρματα. καὶ εὐ' οἷδ' ὅτι ἀγαλλιά- 12, 1
 10 σονται, οὐχὶ τῇ ἐκφράσει ἠσθέντες λέγω τῆδε, μόνῃ δὲ τῇ κατὰ τὴν
 ὑποσημειώσιν τηρήσει. ποθοῦσης γὰρ οἶμαι ψυχῆς τὴν μακαρίαν παρά-
 15 δοσιν ἀδιάδραστον φυλάττειν ἢ τοιάδε ὑποτύποις· ἄνδρὸς δὲ φι-
 λοῦντος σοφίαν εὐφρανθήσεται πατήρ.· τὰ φρέατα ἐξαντλούμενα 2
 διειδέστερον ὕδωρ ἀναδίδωσι, τρέπεται δὲ εἰς φθοράν ὧν μεταλαμ-
 βάνει οὐδεὶς. καὶ τὸν οἰδηρον ἢ χρῆσις καθαρώτερον φυλάσσει, ἢ δὲ
 15 ἀχρηστία τοῦ τούτῳ γεννητικῆ. συνελόντι γὰρ φάναι ἢ συγγυμνασίαι
 ἕξιν ἐμποιεῖ ὑγιεινὴν καὶ πνεύμασι καὶ σώμασιν. οὐδεὶς ἄπτεϊ λύχνον 3
 καὶ ὑπὸ τὸν μόδιον τίθησιν,· ἀλλ' ἐπὶ τῆς λυχνίας φαίνει τοῖς τῆ-
 ἐστιάσεως τῆς αὐτῆς κατηξιωμένοις. τί γὰρ ὄφελος σοφίας μὴ
 σοφιστοῦσης τὸν οἶόν τε ἐπαίειν; ἔτι τε καὶ ὁ σωτὴρ σφύζει αἰεὶ καὶ
 20 αἰεὶ ἐργάζεται, ὡς βλέπει τὸν πατέρα. διδάσκων τις μανθάνει πλεῖον
 καὶ λέγων συνακροῦται πολλάκις τοῖς ἐπακούουσιν αὐτοῦ· οἷς γὰρ
 ὁ διδάσκαλος· καὶ τοῦ λέγοντος καὶ τοῦ ἀκροωμένου, ὁ ἐπιπη-
 γάζων καὶ τὸν νοῦν καὶ τὸν λόγον. ἢ καὶ οὐ κεκόλυκεν ὁ κύριος 13, 1
 25 τοῦ φωτὸς ἐκεῖνου τοῦ ἀγίου οἷς χωρεῖν δυναμένοις· συγκεχό-

1—3 vgl. Eurip. Hippol. 73—81 (μέλιττα, λειμῶν, ἀκήρατος, ὀρέπεσθαι); Paed. II 70, 2 4 f vgl. Clem. Hypoty. VII bei Euseb. H. E. II 1, 4 6 f vgl. β 276 11 f Prov. 29, 3 12—14 vgl. Philo De Gigant. 25 (I p. 266 M) τοῖς γὰρ φοιτητῶν καὶ γνωρίμων ἀποφήνασα (ἢ ἐπιστήμη) ἐμπείρους πάντας κατ' οἰδὲν μέρος ἐλαττοῦται, πολλάκις δὲ καὶ πρὸς τὸ ἄμεινον ἐπιδίδωσιν, ὥσπερ φασὶ τὰς ἀπαντλουμένας πηγὰς· καὶ γὰρ ἐκεῖνας λόγος ἔχει τότε μᾶλλον γλυκαίνεσθαι. 14 f vgl. A. Otto, Sprichw. S. 134 f 16—18 vgl. Matth. 5, 15; Mark. 4, 21; Luk. 8, 16; 11, 33 17 f vgl. viell. Luk. 14, 24 19 f vgl. Joh. 5, 17, 19 20—23 διδάσκων—λόγον Sacr. Par. 206 Holl 20 f vgl. A. Otto, Sprichw. S. 118 (discere 2) 21 f vgl. Matth. 23, 8 23 f vgl. Matth. 12, 12; Mark. 3, 4; Luk. 6, 9 25 vgl. Matth. 19, 11 f

1—3 Σικελική—ψυχῶν < Eus. 1 [ἢ] Ma 5 τε¹ < Eus. 6 ἐκδεχόμε-
 νος] ἐκδεχόμενος Eus. 9 τῆ² τῶν Markland 13 διηδέστερον L 15 γεν-
 νητικῆ L 16 nach ἐμποιεῖ ist γε getilgt L¹ 17 φαίνει St φαίνειν I. ὥστε
 φαίνειν Schw 18 [τῆς] Ma 20 πλεόν Sacr. Par. 21 ἐπακούουσιν Sacr.
 Par. 23 καὶ¹ < Sacr. Par. ἢ] ἢ L 24 διὰ τὸ σαββατίζειν St (τὸ) σ.
 Wi μὴ οὐ σ. Schw τοὺς σαββατίζοντας Hiller (vgl. Matth. 12, 12; Luk. 6, 9)

ρηκεν. ἀντίκα οὐ πολλοῖς ἀπεκάλυψεν ἢ μὴ πολλῶν ἦν. ὀλίγοις δέ. 2
οἷς προσήκειν ἡλίωτατο, τοῖς οἷοις τε ἐκδίξασθαι καὶ τυπωθῆναι πρὸς
αὐτά· τὰ δὲ ἀπόρητα, καθάκιρ ὁ θεός, λόγῳ πιστεύεται, οὐ γράμματι.
κἄν τις λέγῃ γεγρασθαι τοῦδιν κρυπτόν ὃ οὐ φανερωθήσεται. 3
οὐδὲ κικαλυμμένον ὃ οὐκ ἀποκαλυφθήσεται, ἀκουσάτω καὶ παρ’
ἡμῶν, ὅτι τῷ κρυπτῶς ἐπαίοντι τὸ κρυπτόν φανερωθήσεται διὰ
τοῦδε προειδίωσιον τοῦ λόγιον, καὶ τῷ παρακεκαλυμμένως τὰ παρα-
διδόμενα οἷῳ τε παραλαμβάνειν δηλωθήσεται τὸ κικαλυμμένον ὡς ἡ
ἀλήθεια, καὶ τὸ τοῖς πολλοῖς κρυπτόν, τοῦτο τοῖς ὀλίγοις φανερὸν 119
10 γινώσκται· ἐπιὶ διὰ τί μὴ πάντες ἴσασι τὴν ἀλήθειαν; διὰ τί δὲ μὴ 4
ἠγαστήθη ἡ δικαιοσύνη, εἰ πάντων ἡ δικαιοσύνη; ἀλλὰ γὰρ τὰ μυ-
στήρια μυστικῶς παραδίδοται, ἵνα ἡ ἐν στόματι λαλοῦντος καὶ ὁ κελί- 344
ται, μᾶλλον δὲ οὐκ ἐν φωνῇ, ἀλλ’ ἐν τῷ νοεῖσθαι, εἰδῶσιν δὲ ὁ θεός· 3
τῇ ἐκκλησίᾳ τοὺς μὲν ἀποστόλους, τοὺς δὲ προφήτας, τοὺς δὲ ἐναγγε-
15 λιστάς, τοὺς δὲ ποιμένας καὶ διδασκάλους, πρὸς τὸν καταρτισμὸν τῶν
ἀγίων, εἰς ἔργον διακονίας, εἰς οἰκοδομὴν τοῦ σώματος τοῦ Χριστοῦ·
Ἡ μὲν οὖν τῶνδ’ ἐμοὶ τῶν ἐπομνημάτων γραφὴ ἀποθνήσκων μὲν ἐν 14 1
οἷδ’ ὅτι παρεκαλλομένη πρὸς τὸ πνεῦμα ἐκίλυο τὸ κικαλυμμένον
οὐ κατηξιώθημεν ἐπακοῦσαι, ἰκόν δ’ ἂν εἴη ἀναμιμνήσκοινα τοῖ
20 ἀρχιτέκτον τὸν θεόν· πεπληγότε· εὐσεφῶ γάρ, θεοί, εὐλαί, καὶ
σοφώτερος ἴσται· καὶ ἐπ’ ἔχοντι δὲ προστεθήσεται, ἐπαγγέλλεται 2
δὲ οὐκ ὥστε ἱσημεῖσαι τὰ ἀπόρητα ἑαυτῶς, πολλοῦ γι καὶ δι-
μόνον δὲ τὸ ἐπομνησθαι, εἴτε ὅπῃ ἐκαλυπτόμεθα εἴτε ὅπως μὴδ’
ἐκλανθενόμεθα, πολλὰ δὲ ἐγὼ οἶδα περιεφύλακιν ἡμᾶς χρόνον μήκει
25 ἀγράφως διαπιστώντα, ὅθιν τὸ ἀποθνήσκων τῆς μνήμης τῆς αὐτῆς ἐπι-
κοινοῦσιν, κικαλαῖον οὐστηματικὴν ἔχθισιν μνήμης ἐπομνησθαι οὐ-
τήριον πορίζον ἑαυτῶ, ἀναγκείως κίχρημα τῆδε τῆ ἐπομνησθαι
ἴσται μὲν οὖν τινα μὴδὲ ἀπομνημονεύοντα ἑαυτὸν· πολλὰ γάρ ἡ πρὸς 3
τοῖς μακροῖς δύνειμς ἦν ἀνθρώπων· ἴσται δὲ καὶ ἡ ἀντιπομνησθαι
30 μμνησθαι τῷ χρόνῳ ἢ τῶν ἀπίθρα τὰ δὲ ὡς ἐκλήθητο ἐν αὐτῇ
μεμνησθαι τῇ δικαιοῖς, ἐπιὶ μὴ ῥέδιος ἢ τοιαύτη διακονία τοῖς μὴ
διδουχομεμένοις, ταῦτα δὲ ἀνεξουσιῶν ἐπομνησθαι τὰ μὲν ἰκόν

4 f. Matth. 13. 35. 11-12 ἀλλὰ γὰρ τοῖς οἷοις, Sac. Pat. 27. H. 11.
13-16 E. h. e. 4. 11 f. 14 τὸ πνεῦμα ἐκίλυο, O. Barthelemy, l. c. 1. 1. 1.
20 f. 29. 29. 20 f. Pro. 9. 9. 21 vgl. Matth. 13. 32. 22. 29. Mark. 4. 23.
Luk. 8. 18. 19. 20.
7 to Sy to L. 8 touto touto, Macklanl. 12 vgl. Act. Sac. Pat.
R. 9 St. u. Sac. Pat. C. 6 L. 10 vgl. e. h. e. 4. 11 f. 14. 15 f. 29. 29.
11 f. 29. 29. 12 f. 29. 29. 13 f. 29. 29. 14 f. 29. 29. 15 f. 29. 29.
16 f. 29. 29. 17 f. 29. 29. 18 f. 29. 29. 19 f. 29. 29. 20 f. 29. 29.
21 f. 29. 29. 22 f. 29. 29. 23 f. 29. 29. 24 f. 29. 29. 25 f. 29. 29.
26 f. 29. 29. 27 f. 29. 29. 28 f. 29. 29. 29 f. 29. 29. 30 f. 29. 29.

παραπέμπομαι ἐκλέγων ἐπιστημόνως, φοβούμενος γράφειν ἃ καὶ λέγειν
 ἐφυλαξάμην, οὐ τί πον φθονῶν (οὐ γὰρ θέμις), δεδιώς δὲ ἄρα περὶ
 τῶν ἐντυγχανόντων, μή πη ἑτέροσε σφαλεῖεν καὶ παιδί μάχαιραν, ἢ
 φασιν οἱ παροιμιαζόμενοι, ὀρέγοντες εὐρεθῶμεν. οὐ γὰρ ἔστι τὰ 4
 5 γραφέντα μὴ (οὐκ) ἐκπεσεῖν· καίτοι ἀνέκδοτα ὑπὸ γ' ἔμοῦ μεμενη-
 κότα, κυλιόμενα δὲ αἰὲ μόνη μιᾷ χρώμενα τῇ ἐγγράφῳ φωνῇ πρὸς
 τὸν ἐπανερόμενον οὐδὲν πλέον παρὰ τὰ γεγραμμένα ἀποκρίνεται·
 δεῖται γὰρ ἐξ ἀνάγκης βοηθοῦ ἤτοι τοῦ συγγραψαμένου ἢ καὶ ἄλλου
 του εἰς τὸ αὐτὸ ἔχνος ἐμβεβηκότος. ἔστι δὲ ἃ καὶ αἰνίζεται μοι γραφή, 15, 1
 11 καὶ τοῖς μὲν παραστήσεται, τὰ δὲ μόνον ἐρεῖ, πειράσεται δὲ καὶ λαυθά-
 ρουσα εἶπειν καὶ ἐπικρυπτομένη ἐκφῆναι καὶ δεῖξαι σιωπῶσα. τὰ τε 2
 παρὰ τῶν ἐπισήμων δογματιζόμενα αἰρέσεων παραθήσεται, καὶ τού-
 τοις ἀντερεῖ πάνθ' ὅσα προοικονομηθῆναι καθήκει τῆς κατὰ τὴν
 ἐποπτικῆν | θεωρίαν γνώσεως, ἢ προβήσεται ἡμῖν κατὰ τὸν εὐκλεῆ 325 P
 15 καὶ σεμνὸν τῆς παραδόσεως κανόνα· ἀπὸ τῆς τοῦ κόσμου γενέσεως
 προοιούσιν. (τὰ) ἀναγκαίως ἔχοντα προδιαληφθῆναι τῆς φυσικῆς
 θεωρίας προπαρατιθεμένη καὶ τὰ ἐμποδῶν ἰστάμενα τῇ ἀκολουθίᾳ
 προαπολυομένη, ὡς ἑτοίμους ἔχειν τὰς ἀκοὰς πρὸς τὴν παραδοχὴν
 τῆς γνωστικῆς παραδόσεως προκεκαθαρμένης τῆς γῆς ἀπὸ τε τῶν
 20 ἀκανθῶν καὶ τῆς πῶας ἀπάσης γεωργικῶς εἰς καταφύτευσιν ἀμπε-
 λῶνος. ἀγῶν γὰρ καὶ ὁ προαγῶν καὶ μυστήρια τὰ πρὸ μυστηρίων. 8
 οὐδὲ ὀκνήσει συγχρησασθαι φιλοσοφίας καὶ τῆς ἄλλης προπαιδείας
 τοῖς καλλίστοις τὰ ὑπομνήματα ἡμῖν. οὐ γὰρ μόνον δι' Ἑβραίους 4
 καὶ τοὺς ὑπὸ νόμον κατὰ τὸν ἀπόστολον εὐλογον Ἰουδαίον γενέσθαι,
 25 ἀλλὰ καὶ διὰ τοὺς Ἕλληνας Ἕλληνα, ἵνα πάντας κερδάνωμεν. κἂν 5
 τῇ πρὸς Κολασσαεὶς ἐπιστολῇ νουθετοῦντες· γράφει πάντα ἀνθρω-
 πον καὶ διδάσκοντες ἐν πάσῃ σοφίᾳ, ἵνα παραστήσωμεν πάντα ἀν-
 θρωπον τέλειον ἐν Χριστῷ. ἀρμόζει δὲ καὶ ἄλλως τῇ τῶν ὑπομνη- 16, 1
 μάτων ὑποτυπῶσει τὸ γλαφυρὸν τῆς θεωρίας. ἀντίκα καὶ ἡ τῆς

8 f Leutsch zu Diogenian. VI 46 4 f Plato Epist. II p. 314 C; vgl. Strom.
 V 65, 3 6—9 vgl. Plato Phaedr. p. 275 DE ἐὰν δέ τι ἔργ τῶν λεγομένων
 βουλούμενος μαθεῖν, ἐν τι σημαίνει (ἢ γραφῇ) μόνον ταῦτόν ἀεὶ. ὅταν δ' ἀπαξ
 γραφῇ, κλιθεῖται μὲν πανταχοῦ πᾶς λόγος ὁμοίως παρὰ τοῖς ἐπαίονσιν . . .
 ἀεὶ δεῖται βοηθοῦ . . . 276 D παντὶ τῶ ταῦτόν ἔχνος μετιόντι . . . 14 f I Clem.
 ad Cor. 7, 2 16—28 vgl. Strom. IV 3; V 71, 1; VII 27, 6 28—25 vgl.
 I Kor. 9, 20 f 26—28 Kol. 1, 28

1 καὶ] κἂν Markland 8 ἑτέροσε Wi ἑτέρως L 5 (οὐκ· aus Plato u.
 Strom. V 8 συγγραψαμένου Cobet S. 495 ἐγγραψαμένου L 9 τοῦ L
 γραφῇ Sy γραφῆ L 13 ἀντερεῖ L' ἀνταιρεῖ L* 14 ἢ Sy ἢ L 16 (τὰ)
 Ma τὰ τῆς Markland

χρηστομαθίας περιουσία οίον ἡδονά τί ἐστιν παραπεπλεγμένον
 ἀθλητοῦ βρώματι, οὐ τρυφητιῶντος, ὄρεξιν δὲ ἀγαθὴν φιλοτιμίᾳ
 λαμβάνοντος. φάλλοντες γοῦν τὸ ἐπίτετον τῆς οἰμύτητος ἐμμε-
 λῶς ἀνίμην. καθάπερ δὲ οἱ βονλόμινοι δῆμον προσομιλῆσαι διὰ 2
 κήρυκος τοῦτο πολλάκις ποιοῦσιν ὡς μᾶλλον ἐξάκουστα γενέσθαι τὰ
 λεγόμενα, οὔτω κἀνταῦθα πρὸς πολλοὺς γὰρ ἤμην ὁ λόγος ὁ πρὸ
 αὐτῆς τῆς παραδόσεως λεγόμενος, τὰς συνέθειαις διὸ δὴ παραθετίον
 δοξᾶς τε καὶ φωνᾶς τὰς ἐμβροῶσας παρ' ἕκαστα αὐτοῖς δι' ὧν μᾶλλον
 οἱ ἀκούοντες ἐπιστραφήσονται. καὶ δὴ συνέλιόντι φάσαι ἐν πολλοῖς 3
 γὰρ τοῖς μαργαρίταις τοῖς μικροῖς ὁ εἶς, ἐν δὲ πολλῇ τῇ τῶν ἰχθύων
 ἀγρα ὁ κάλλιχθιν¹ χρόνον τε καὶ πόνον τάληθις ἐκλάμψει ἀγαθοῦ
 παρατεχόντος βοηθοῦ, δι' ἀνθρώπων γὰρ θιόθιν αἱ πλείστα ἐνερ-
 γισίαι χορηγοῦνται. πάντες μὲν οὖν ὅσοι τὰς ὄψεις κερχίμηθα, θιω- 17. 1
 ροῦμην τὰ προσπίπτοντα αὐταῖς, ἄλλοι δὲ ἄλλων ἵνικαι. ἀντίκα οὐχ
 ὁμοίως θιωφι τὸ πρόβατον ὁ μάγειρός τε καὶ ὁ ποιμὴν². ὁ μὲν γὰρ 18 1
 εἰ πλὴν ἐστὶ πολυπραγμονεῖ, ὁ δὲ εἰς ἐννοσίαν τηρεῖ. τὸ γάλα τοῦ
 προβάτου ὁ μὲν τις ἀμιλῶστω, εἰ χυρῶσι τροφῆς, τὸν μᾶλλον κηράτω.
 εἰ σκίπης δεῖται. ὡδὲ μοι καὶ τῆς Ἑλληνικῆς χρηστομαθίας ὁ κερκός 2
 προχορεύτω. οὐκ ὀμμαι γὰρ τινα οὔτως ἐντυχῆ γρασὴν ἰγίσθαι ἢ
 20 μιδεῖς ἀντιρεῖ, ἀλλ' ἐκείνην ἐνλόγον νομιστίον ἢ μιδεῖς ἐνλόγως
 ἀντιρεῖ, καὶ προῶσιν ἄρα καὶ αἴρεσιν | ἀποδοκτίον οὐ τὴν ἀμμηγῆ, 1
 ἀλλ' ἦν οὐδὲς ἐνλόγως κατεμύμψεται. οὐκ ἐνθὺς δ' εἰ τις μὴ προη- 3
 γομίνος ἐπιτελεῖ, κατὰ περιστάσιν αὐτὸ ποιεῖ, ἀλλὰ ὀκονομοῦμίνος
 τε θησοφῶσ καὶ οἰμυριγηρόμιτος ἐνρηγίαι. οὔτι γὰρ ὁ ἔχων τὴν
 25 ἀρετὴν χυρῶσι τῆς ἐπὶ τὴν ἀρετὴν ἔτι ὀδοῦ οὐθ' ὁ ἰρρωμίνος ἀνε-
 λήφτως καθάπερ δ' οἱ γιοσγοῖ προαρθεύοντες τὴν γῆν οὔτω δὴ 4
 καὶ ἡμῖς τῷ ποτίμῳ τῶν παρ' Ἑλλήοι λόγων προαρθεύομην τὸ
 γιωδὺς αὐτῶν, ὡς παραδύσασθαι τὸ κατεβελόμενον ολίγημα πνε-
 ματικὸν καὶ τοῦτο ἐνμαρῶς ἐκθροῖσαι δύνασθαι.

9 f vgl. Matth 13 46. 10 f vgl. Athen. VII p. 252 und P'tra Sy. ed. So-
 lemn. III p. 29. 18 f ὡς τις μὲν ὅσοι—ὡς κα. Sacri Pat. 26 H. 2. 18 f vgl.
 Feil. proph. 29.

1 γιοσγοῖ, L. 2 ὀκονομοῦμίνος, n. Ras. L. 3 γῆν τῶν Sy. ed.
 Solemn. L. 4 ὡδὲ μοι, Schw. 11 προηγομίνος, L. 12 τε Markland & L.
 14 ἰρρωμίνος, Sacri Pat. 16 ἐννοσίαν, Weid. v. 18 L. 20 ἀντιρεῖ, L.
 d'interp. L. 21 ὀδοῦ, L. 22 κατεβελόμενον, L. 22 κατεβελόμενον
 Colb. S. 46. κατεβελόμενον, L. 23 κατεβελόμενον, L. 24 δ. Weid. p. L.
 25 ὡς τις μὲν ὅσοι—ὡς κα. Sacri Pat. 26 H. 2. Sy.

Περιέξουσι δὲ οἱ Στρωματεῖς ἀναμειγμένην τὴν ἀλήθειαν τοῖς 18, 1
 φιλοσοφίας δόγμασι, μᾶλλον δὲ ἐγκεκαλυμμένην καὶ ἐπικεκρυμμένην,
 καθάπερ τῷ λεπύρφω τὸ ἐδώδιμον τοῦ καρύου· ἀρμόζει γάρ, οἶμαι,
 τῆς ἀληθείας τὰ σπέρματα μόνοις φηλάσσεισθαι τοῖς τῆς πίστεως
 5 γεωργοῖς. οὐ λέληθεν δέ· με καὶ τὰ θρυλούμενα πρὸς τινων ἀμαθῶς 2
 φοφοδεῶν χρῆναι λεγόντων περὶ τὰ ἀναγκαιότατα καὶ συνέχοντα τὴν
 πίστιν καταγίνεσθαι, τὰ δὲ ἐξωθεν καὶ περιττὰ ὑπερβαίνειν μάτην
 ἡμᾶς τρίβοντα καὶ κατέχοντα περὶ τοῖς οὐδὲν συμβαλλομένοις πρὸς
 τὸ τέλος. οἱ δὲ καὶ πρὸς κακοῦ (οὔσ)αν τὴν φιλοσοφίαν εἰσδεδυνέκναι 3
 10 τὸν βίον νομίζουσιν ἐπὶ λύμῃ τῶν ἀνθρώπων πρὸς τινος εὐρετοῦ
 πονηροῦ. ἐγὼ δὲ ὅτι μὲν ἢ κακία κακὴν φύσιν ἔχει καὶ οὐποτ' ἂν 4
 καλοῦ τινος ὑποσταίῃ γεωργὸς γενέσθαι, παρ' ὅλους ἐνδείξομαι τοῦς
 Στρωματεῖς, ἀνισσόσομενος ἀμῆ γέ πη θείας ἔργον προνοίας καὶ φιλοσο- 327 P
 φίας. II. ὑπερ δὲ τῶν ὑπομνημάτων τῶν περιειληφότων κατὰ τοὺς 19, 1
 15 ἀναγκαιούς καιροὺς τὴν Ἑλληνικὴν δόξαν τοσοῦτόν φημι τοῖς φιλεγ-
 κλήμοσι· πρῶτον μὲν εἰ καὶ ἄχρηστος εἴη φιλοσοφία, εἰ εὐχρηστος ἢ
 τῆς ἀχρηστίας βεβαίωσις, εὐχρηστος· ἔπειτα οὐδὲ καταψηφίσασθαι τῶν 2
 Ἑλλήνων οἷον τε ψιλῆ τῆ περὶ τῶν δογματισθέντων αὐτοῖς χρω-
 μίνοις φράσει, μὴ συνεμβαίνοντας εἰς τὴν κατὰ μέρος ἄχρι συγγνώ-
 20 σεως ἐκκάλυψιν. πιστὸς γὰρ εὐ μάλα ὁ μετ' ἐμπειρίας ἔλεγχος, ὅτι 3
 καὶ τελειοτάτῃ ἀπόδειξις εὐρίσκεται ἢ γνῶσις τῶν κατεγνωσμένων.
 πολλὰ δ' οὖν καὶ μὴ συμβαλλόμενα εἰς τέλος συγκοσμεῖ τὸν τεχνίτην. 4
 καὶ ἄλλως ἢ πολυμαθία διασυστατικὴ τυγχάνει τοῦ παρατιθεμένου
 τὰ κυριώτατα τῶν δογμάτων πρὸς κειθῶ τῶν ἀπροωμένων (καὶ) θαν-
 25 μασμὸν ἐγγενῶσα τοῖς κατηχουμένοις [καὶ] πρὸς τὴν ἀλήθειαν συνί-
 στησιν. ἀξιόπιστος δὲ ἢ τοιαύτη ψυχαγωγία, δι' ἣς κεκαλυμμένην οἱ 20, 1
 φιλομαθεῖς παραδέχονται τὴν ἀλήθειαν, πρὸς τὸ μήτε αὐ(τοὺς δοκεῖν)
 τὴν φιλοσοφίαν λυμᾶνίσθαι τὸν βίον, ψευδῶν πραγμάτων καὶ φά-
 λων ἔργων δημοιοργὸν ὑπάρχουσαν, ἢ τινες διαβεβλήκασιν, ἀληθείας
 30 οὔσαν εἰκόνα ἐναργῆ, θείαν δωρεῖν Ἑλλήσι δεδομένην, μήτε ἡμᾶς ἀπο- 2

20 f πιστός· εἰ — κατεγνωσμένων Sacr. Par. 209 Holl; Antonius Melissa
 p. 125 Gesner

3 καρῖου L¹ καρρῖου L* 5 θρυλούμενα L¹ θρυλούμενα L* 9 οὔσ αν
 St ἂν L δὴ Wi 12 γεωργός] αἰτία Markland χορηγός; Nauck, Bull. de l'Acad.
 de St. Pétersb. 26 (1880) S. 231 Anm. 16 εἴη ἢ Markland 19 φράσει]
 φρίσει Wi 20 ἐμπειρίας] ἐπιστήμης Sacr. Par. Ant. 21] 27ε Sacr. Par. Ant.
 24 f καὶ — [καὶ] Wi 25 ἐγγενῶσα Sy ἐγγενῶσα L 25 f συνίστη-
 αν] συναίσθησιν oder σύνεσιν Markland συνάσκησιν Schw 26 κεκαλυμ-
 μένην (vgl. Z. 2) Wi κακομένην L 27 αὐ τοῖς δοκεῖν Wi αὐ L 29 ἢ
 St ἦν L

σπάσθαι τῆς πίστεως, ὅλον ἐπὶ τινος ἀπατηλοῦ τέχνης καταγοητευ-
 μένους, ἀλλ' ὡς ἔπος εἰπὶν, περιβολῇ πλείονι χρωμένοις, ἀμὴν γὰρ πλ
 σιγγεγρασθαι τινὰ πίστεως ἀποδεικτικὴν ἐκπορίζουσαι, γὰρ μὴν καὶ ἡ 3
 συναφὴ τῶν δογμάτων διὰ τῆς ἀντιπαραθέσεως τὴν ἀλήθειαν μνη-
 στείεταί, δι' ἧς ἐξηκολούθησεν ἡ γνώσις, οὐ κατὰ προηγούμενον λόγον
 τῆς φιλοσοφίας περιουλοπούσης, διὰ δὲ τὸν ἀπὸ τῆς γνώσεως κερκὸν
 ἡμῶν βίβαιον λαμβανόντων πεισμα τῆς ἀληθοῦς καταλήψεως διὰ τῆς
 τῶν ἐκπονουμένων ἐπιστήμης, οἰωπῶ γὰρ ὅτι οἱ Στροφωματοὶ τῆ 4
 πολυμαθία σωματοποιούμενοι κρέπτιν ἐντέχνως τὰ τῆς γνώσεως βου-
 10 λονται σπέρματα, καθάπερ οὖν ὁ τῆς ἀγρᾶς ἐρωτικὸς ζητήσας 21 1
 ἐρευνήσας, ἀνιχνεύσας, κενδοφομήσας αἶρει τὸ θηρίον, οὕτω καὶ τὰ
 ληθῆς γλυκύτερη φαίνεται ζητηθὲν καὶ πόνοσ πομοθίον, τί δὴ ποτ' 2
 οὖν ὁδοὶ διατιτάχθαι φίλον ἰδοξιν εἶναι τοὺς ἐκπονήμασιν; ὅτι μίγας
 ὁ κίνδυνος τὸν ἀπόρητον ὡς ἰ ἀλήθως τῆς ὄντως φιλοσοφίας λόγον
 15 ἐξορχήσασθαι τοῦ τοῖς, οἱ ἀγιωδῶς πρὸς πάντα μὲν ἀντιλέγειν
 ἐθέλουσιν οὐκ ἐν δίκῃ πάντα δὲ ὀνόματα καὶ ῥήματα ἀποκρίπτοσιν
 οὐδαμῶς κοσμοῖς, αὐτοῖς τε ἀπατῶντες καὶ τοὺς ἐχομίνους αὐτῶν 3
 γοητεύοντες, Ἐκκαδοὶ μὲν γὰρ σιμετα αὐτοῖσιν, ἡ γοῖον ὁ ἀπόστο-
 λος, Ἐλλήγες δὲ σοφίαν ζητοῖσιν.
 20 III. Πολὺς δὲ ὁ τοιούδε ὄχλος, οἱ μὲν αὐτῶν, ἰδοῦντες ἀδοκασί- 22 1
 μένοι, ἀπιστεῖν ἐθέλουτες, γιγῶσι τὴν ἀπίσως σιμνότητος ἀξίαν ἀλή-
 θειαν, τὸ βέβαιον ἐν παιδιῇ τιθίμενοι, οἱ δὲ τινες οὐδᾶ αὐτοῖς 2
 ἐπαίροντες διαβολὰς τοὺς λόγους ἐξενφίωσιν βάζονταί, ζητήσιν ἱμα-
 στικὰς ἐκπορίζοντες λιζιδίον θηράσους ζηλωταὶ τεχνολέων, ἰμα-
 25 θαντίς καὶ ἱμαντιλκτικῆς εὐς ὁ Ἀθθῆγῆς ἐκίπνός φησιν

στρ. πτῆ γὰρ γέλωσε, 3
 φησί.
 κροτῶν πολίς δ' ἐτι μῦθοι
 παρτοῖον ἐπίων δε πολὺς νομὸς ἔνθα καὶ ἔνθα
 καί
 ὀππολὸν κ' ἀπλοῦθα ἔπος τολὸν κ' ἰτακοῖσιν.

7 vgl. Ptole. Log. N. p. 29 B. Σοφισμοί, πλοῦμασ, 158 IK r. 1 22
 24 f. De motu et 7. 9. Nator; 1. 9. Ptole. Avarokt. 4. 2; vgl. Ptole. Met. p. 674
 E. 26 31 f. 248. 2. 9. vgl. Eitel. Theol. hist. 78.

1 vgl. Stat. in. L. 3 4 Ma. 7 παρτα Sy. πλοῦμα. L. 11 ἀπλοῦθα ἐξέσασ-
 τῆσ, Leiden. der. Unst. d. arg. L. 12 ἀπλοῦθα ἐξέσασ. L. 12 γοητεύοντες γοη-
 τε. He. γοητεύοντες. G. 3. 4. 9. γοητεύοντες γοητεύοντες. W. 13 τῶν
 τῶν, αὐ. Stat. in. L. 14 τῶν, W. 15 αὐτοῖς, τῶν ἱμαστικῶν. He. 16 ἱμα-
 στικῶν, ἱμαστικῶν, L. 22 ἀπλοῦθα Sy. ἀπλοῦθα. L. 31 ἀπλοῦθα.

ταύτη γοῦν ἐπαιρόμενοι τῇ τέχνῃ οἱ κακοδαίμονες σοφισταὶ τῇ σοφῶν 4
 αὐτῶν στωμυλλόμενοι τερθρεῖα, ἀμφὶ τὴν διάκρισιν τῶν ὀνομάτων
 καὶ τὴν ποιὰν τῶν λέξεων σύνθεσίν τε καὶ περιπλοκὴν τὸν πάντα
 πονοῦμενοι βίον τρυγόνων ἀναφαίνον(ται) λαλιστεροὶ κνήθοντες καὶ 5
 5 γαργαλίζοντες οὐκ ἀνδρικῶς, ἐμοὶ δοκεῖν, τὰς ἀκοὰς τῶν κνήσασθαι
 γλιχομένων, ποταμὸς ἀτεχνῶς ῥημάτων, νοῦ δὲ σταλαγμός. ἀμέλει
 καὶ καθάπερ τῶν παλαιῶν ὑποδημάτων τὰ μὲν ἄλλα αὐτοῖς ἀσθενεῖ
 καὶ διαρρεῖ, μόνῃ δὲ ἡ γλῶσσα ὑπολείπεται. παγκάλως ὁ Ἄθηναῖος 23, 1
 ἀποτείνεται καὶ γράφει Σόλων· |

10 εἰς γὰρ γλῶσσαν ὁρᾶτε καὶ εἰς ἔπη αἰμύλου ἀνδρός· | 121 S
 ὑμῶν δὲ εἰς (μὲν) ἕκαστος ἀλώπεκος ἔχρει βαίνει, 329 P
 σύμψασι(ν) δὲ ὑμῖν χαῦνος ἔνεστι νόος.

τοῦτό που ἀνίσσεται ἡ σωτήριος ἐκείνη φωνή· οἱ ἀλώπεκες φωλεοὺς 2
 ἔχουσι, ὁ δὲ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου οὐκ ἔχει ποῦ τὴν κεφαλὴν κλίνη·
 15 μόνῃ γάρ, οἶμαι, τῷ πιστεύοντι, διακεκριμένῳ τέλει τῶν ἄλλων
 τῶν πρὸς τῆς γραφῆς θηρίων εἰρημένων, ἐπαναπαύεται τὸ κεφάλαιον
 τῶν ὄντων, ὁ χρηστός καὶ ἡμερος λόγος, ὁ δρασσόμενος τοὺς σοφοὺς 3
 ἐν τῇ πανουργίᾳ αὐτῶν· κύριος γὰρ μόνος γινώσκει τοὺς διαλογισμοὺς
 τῶν σοφῶν, ὅτι εἰσὶ μάταιοι, σοφοὺς δὲ ἢ που τοὺς σοφιστὰς τοὺς
 20 περὶ τὰς λέξεις καὶ τὰς τέχνας περιττοὺς καλούσης τῆς γραφῆς.
 ὅθεν οἱ Ἕλληνες καὶ αὐτοὶ τοὺς περὶ ὀτιοῦν πολυπράγμονας σοφοὺς 24, 1
 ἅμα καὶ σοφιστὰς παρωνύμως κεκλήκασιν. Κρατῖνος γοῦν ἐν τοῖς 2
 Ἀρχιλόχοις ποιητὰς καταλέξας ἔφη·

1 vgl. Dio Chrys. Or. XI p. 309 R οἱ δὲ τινες ἐπιχειρήσουσιν ἐξελέγχειν,
 μάλιστα δὲ οἶμαι τοὺς κακοδαίμονας σοφιστὰς 4 vgl. Aelian Hist. an. 12, 10
 τρυγόνος; λαλιστερον. Zenob. 6, 8; Diogen. 8, 34; Arsen. Viol. p. 451 f Walz. An-
 dere Stellen bei Kock CAF II p. 326 sq. zu Alexis Fr. 92 4 f vgl. II Tim.
 4, 3 κνήθόμενοι τὴν ἀκοήν 6 vgl. Theokrit von Chios bei Stob. Flor. 36, 20
 Θεόκριτος Ἀναξιμένους λέγειν μέλλοντος ἄρχεται· εἶπε λέξεων μὲν ποταμὸς,
 νοῦ δὲ σταλαγμός. Synesius, De insomniis p. 156 A νοῦ μὲν ἀχμός, ἐπομβρία
 δὲ λέξεων 7 f vgl. Paed. II 59, 3 10—12 Solon Fr. 11, 7. 5. 6 (aus Plut. Sol.
 30); vgl. v. Wilamowitz, Aristot. u. Athen II S. 311 Anm. 13 f Matth. 8, 20;
 Luk. 9, 58 17—19 I Kor. 3, 19 f (Hiob 5, 13; Psal. 93, 11) 21 f vgl. Timon
 Sill. Fr. 1 Wachsmuth u. Diels ἔσπετε νῦν μοι ὄσοι πολυπράγμονες ἔστε σοφισταί

1 ἐπαιρόμενοι L¹ ἐπαιρόμενος L* 2 τερθρεῖς Sy (im Index) τερθρεῖαι
 L 4 ἀναφαίνον L κνήθοντες (η corr. aus ι) L² 5 κνήσασθαι Cobet S. 232
 κνήσασθαι L κνήσασθαι oder κνήσασθαι Ma 6 ἀτεχνῶς Cobet u. a. ἀτέχνων
 I. νοῦ δὲ Leopardus Emend. IX 3 p. 229 οὐδὲ L νοῦ δὲ) οὐδὲ Nauck a. a. O.
 S. 291 7 [καὶ] Wi 10 ἔπη αἰμύλου L Plut. ἔπος αἰολον Diog. Laert. I 52
 Diod. Exc. Vat. VII 24 p. 24, 9 11 μὲν Plut. 12 χαῦνος L Plut. κοῦφος
 Diog. Diod. 14 κλίνη Matth. Luk. κλίνει L 23 Ἀρχιλόχοις He ἀρχιλο-
 χεῖοις L ποιητὰς Hervet ποιηταῖς L

οιον σοφιστῶν σμῆνος ἀνιδιφήσατε.

Ἰσογῶν τε ὁμοίως ὡς ὁ κομικὸς ἐν Ἀντιφοῖς σατύροις ἐπὶ φασφιδῶν 3
καὶ ἄλλων τινῶν λέγει·

καὶ γὰρ εἰσελήλυθεν
πολλῶν σοφιστῶν ὄχλος ἐξηρτημένος.

ἐπὶ τούτων καὶ τῶν παραπλησίον ὅσοι τοὺς κεινοὺς μιμιλιτήκασι 4
λόγους ἢ θεία γραφή παγκάλως λέγει· ἀπολωὼ τὴν σοφίαν τῶν
σοφῶν, καὶ τὴν σύνεσιν τῶν σννετῶν ἀθετήσου·

IV. Ὀμηρος δὲ καὶ τέκτονα σοφὸν καλεῖ καὶ περὶ τοῦ Μαργίτου. 25. 1
[οὐ δὲ αὐτοῦ, ἀλλ' ὡς γράφει·]

τὸν δ' οὔτ' ἄφ' οὐρα κατὰ θεῶν θέσαν οὔτ' ἀφ' ἄστῃρα. 25. 1
οὔτ' ἄλλως τι σοφόν, πάσης δ' ἡμάρτανι τέχνης.

Ἰσοδοσὶς γάρ τὸν καθαριστὴν Μνον ὑπαντοίας σοφίας διδαικότης 2
εἰπὼν καὶ νεύτην οὐκ ὀκνεῖ λέγειν σοφόν, τοῦτι τι νευτιλῆς οἰων-
φισμίνονε γράφον. Δανιὴλ δὲ ὁ προφήτης ἐπὶ μυστήριονε φησὶ 3
ἐπὶ ὁ βασιλεὺς Ἰρωτᾶ, οὐκ ἴσθι σοφῶν, μάγων ἰκαιοδῶν, Γαζερηνῶν
δύναμις τοῦ ἀναγγεῖλαι τῷ βασιλεῖ, ἀλλ' ἴσθι θεὸς ἐν οὐρανῷ ἀπο-
καλύπτων· καὶ δὴ τοὺς Βαβυλωνίους ὡς σοφοὺς προσαγορεύει, ὅτι δὲ 4
σοφίαν ὁμοιόμους καλεῖ ἢ γραφῆ πᾶσαν τὴν κομικὴν εἴτι ἐπιστήμην
εἴτι τέχνην, πολλαὶ δὲ εἰσιν αἱ κατ' ἐπιστήνθεσιν ἀνθρωπίνῳ λογισμοῦ
ἐπινοημίαι, καὶ ὡς θεόθεν ἢ τεχνικῇ καὶ ἢ σοφῇ ἐπίνοια, σοφίς 5
ἴσθαι παρεθεμίονε τήρθε τὴν λῆξιν· οὐκαὶ ἐλέλληον κίριος πρὸς Μω- 6
σῆν λόγον· Ἰδοὺ ἀνακίκληκα τὸν Βουλιήλ τὸν τοῦ Θεοῦ, τὸν Ἐρ-
τῆς φησὶ, Ἰδοὺ, καὶ ἐπέκλησα αὐτὸν πνεῖμα θεῖον σοφίας καὶ συνέ-
σις καὶ ἐπιστήμης ἐν παντὶ ἔργῳ, διεκοιλοθαι καὶ ἀρχιτεκτονήσαι 7
ἐργάζεσθαι τὸ χρυσοῖον καὶ τὸ ἀργύριον καὶ τὸν χαλκόν, καὶ τὴν
ἐπίνοσον καὶ τὴν πορφύραν καὶ τὸ κόκκινον καὶ τὰ λιθουργικὰ καὶ
τεκτονικὴν τῶν ἑλλῶν ἐργάζεσθαι ὡς κατὰ πάντα τὰ ἔργα· ἴναιτε 26. 1
εἰσφίρει καθολικόν δὲ λόγον· οὐκαὶ παντὶ τῷ σννετῷ κερφίς δ. δ. δ. δ. δ.

1 Krat. p. 17. 2 C. A. F. I. p. 12. 3 E. p. 1. 4 E. p. 1. 5 C. A. F. I. p. 12. 6 C. A. F. I. p. 12. 7 C. A. F. I. p. 12. 8 C. A. F. I. p. 12. 9 C. A. F. I. p. 12. 10 C. A. F. I. p. 12. 11 C. A. F. I. p. 12. 12 C. A. F. I. p. 12. 13 C. A. F. I. p. 12. 14 C. A. F. I. p. 12. 15-18 Dan. 2. 19. 22-24 E. p. 1. 25 C. A. F. I. p. 12. 26 C. A. F. I. p. 12.

1 ἀνιδιφήσατε L. 2 ἰσογῶν L. 3 ἰσογῶν ἐν ἀντιφοῖς L. 4 ὁμοίως L. 5 ὁμοίως ἐν ἀντιφοῖς, vgl. Anakt. p. 17. C. A. F. I. p. 12. 6 ὁμοίως ἐν ἀντιφοῖς L. 7 Μαργίτου D. 8 Μαργίτου L. 9 Μαργίτου V. 10 ὁμοίως ἐν ἀντιφοῖς L. 11 ὁμοίως ἐν ἀντιφοῖς L. 12 ὁμοίως ἐν ἀντιφοῖς L. 13 ὁμοίως ἐν ἀντιφοῖς L. 14 ὁμοίως ἐν ἀντιφοῖς L. 15 ὁμοίως ἐν ἀντιφοῖς L. 16 ὁμοίως ἐν ἀντιφοῖς L. 17 ὁμοίως ἐν ἀντιφοῖς L. 18 ὁμοίως ἐν ἀντιφοῖς L. 19 ὁμοίως ἐν ἀντιφοῖς L. 20 ὁμοίως ἐν ἀντιφοῖς L. 21 ὁμοίως ἐν ἀντιφοῖς L. 22 ὁμοίως ἐν ἀντιφοῖς L. 23 ὁμοίως ἐν ἀντιφοῖς L. 24 ὁμοίως ἐν ἀντιφοῖς L. 25 ὁμοίως ἐν ἀντιφοῖς L. 26 ὁμοίως ἐν ἀντιφοῖς L.

σύμειν,· τουτέστιν τῷ οἴῳ τε ἐπιδέξασθαι πόνησιν καὶ συνασκήσει.
 πάλιν τε αὐτὸν διαρρήδην ἐξ ὀνόματος κυρίου γέγραπται· καὶ οὐδὲν
 λησον πᾶσι τοῖς σοφοῖς τῇ διανοίᾳ, οὐκ ἐνέπλησα πνεῦμα αἰσθήσεως·
 ἔχουσι μὲν τι οἰκτεῖον φύσεως ἰδίωμα οἱ σοφοὶ τῇ διανοίᾳ,· λαμβά- 2
 νουσι δὲ πνεῦμα αἰσθήσεως· παρὰ τῆς κυριωτάτης σοφίας διττόν,
 ἐπιτηδείους σφᾶς αὐτοὺς παραστήσαντες. οἱ μὲν γὰρ τὰς βαναύσους 3
 μετιόντες τέχνας τοῦ περὶ τὰς αἰσθήσεις ἀπολαμβάνουσι περιττοῦ, ἀκοῆς
 μὲν ὁ κοινῶς λεγόμενος μουσικός, ἀφῆς δὲ ὁ πλαστικός, καὶ φωνῆς
 ὁ ὀδικός, ὁ σφρηγέως ὁ μυρμηκός, ὁ φεως ὁ τῶν ἐν ταῖς σφραγίσιν 4
 ἐντυπωμάτων τορευτικός. οἱ δὲ ἀμφὶ τὴν παιδείαν διατρίβοντες 4
 τὴν συναίσθησιν χορηγοῦνται, καθ' ἣν τῶν μέτρων οἱ ποιηταὶ καὶ
 τῆς λέξεως οἱ σοφισταὶ καὶ τῶν συλλογισμῶν οἱ διαλεκτικοὶ καὶ οἱ
 φιλόσοφοι τῆς κατ' αὐτοὺς θεωρίας ἀντιλαμβάνονται. εὐρετικὸν γὰρ 5
 καὶ ἐπινοητικὸν ἢ συναίσθησις ἐπιβάλλειν πιθανῶς ἀναπέιθουσα, 331 P
 15 συναύξει δὲ τὴν ἐπιβολὴν ἢ εἰς ἐπιστήμην συνάσκησις. εἰκότως τοίνυν 27, 1
 ὁ ἀπόστολος πολυποικίλον· εἶρηκεν τὴν σοφίαν τοῦ θεοῦ, πολυ-
 μερῶς καὶ πολυτρόπως,· διὰ τέχνης, διὰ ἐπιστήμης, διὰ πίστεως, διὰ
 προφητείας, τὴν ἑαυτῆς ἐνδεικνυμένην δύναμιν εἰς τὴν ἡμέτεραν
 ἐνεργείαν, ὅτι πᾶσα σοφία παρὰ κυρίου καὶ μετ' αὐτοῦ ἐστὶν εἰς
 20 τὸν αἰῶνα,· ἢ φησὶν ἢ τοῦ Ἰησοῦ σοφία. ἔάν γὰρ τὴν φρόνησιν 2
 τὴν τε αἰσθησὶν ἐπικαλέσῃ μεγάλη τῇ φωνῇ καὶ ζητήσῃ αὐτὴν
 ὡς περὶ ἀργυρίου θησαυροῦς καὶ προθύμως ἐξιχνιάσῃ, νοήσεις θεοσε-
 βειαν καὶ αἰσθησὶν θείαν εὐρήσεις,· πρὸς ἀντιδιαστολὴν τῆς κατὰ
 φιλοσοφίαν αἰσθήσεως εἶρηκεν ὁ προφήτης, ἦν μεγαλοφυῶς καὶ μεγα-
 25 λοπρεπῶς ἐξερευνᾶν διδάσκει εἰς τὴν ἐπὶ τὴν θεοσεβειαν προκοπὴν.
 ἀντέθηκεν οὖν αὐτῇ τὴν ἐν θεοσεβείᾳ αἰσθησὶν, τὴν γινῶσιν αἰνισσό- 3
 μενος καὶ τάδε λέγων· ὁ γὰρ θεὸς δίδωσι σοφίαν ἐκ τοῦ ἑαυτοῦ
 στόματος αἰσθησὶν τε ἅμα καὶ φρόνησιν, καὶ θησαυρίζει δικαίους
 βοήθειαν· τοῖς γὰρ ὑπὸ φιλοσοφίας δεδικαιωμένοις βοήθεια θησαν-
 30 ρίζεται καὶ ἢ εἰς θεοσεβειαν συναίσθησις.

V. Ἦν μὲν οὖν πρὸ τῆς τοῦ κυρίου παρουσίας εἰς δικαιοσύνην 28, 1
 Ἑλλήσιν ἀναγκαῖα φιλοσοφία, νυνὶ δὲ χρησίμη πρὸς θεοσεβειαν γίνεται,
 προπαιδεία τις οὐσα τοῖς τὴν πίστιν δι' ἀποδείξεως καρπομένοις,
 ὅτι ὁ πούσ σου· φησὶν οὐδὲ μὴ προσκόψῃ,· ἐπὶ τὴν πρόνοιαν τὰ
 35 κατὰ ἀναφέροντος, ἔάν τε Ἑλληνικὰ ἢ ἔάν τε ἡμέτερα. πάντων μὲν 2
 γὰρ αἴτιος τῶν καλῶν ὁ θεός, ἀλλὰ τῶν μὲν κατὰ προηγούμενον ὡς
 τῆς τε διαθήκης τῆς παλαιᾶς καὶ τῆς νέας, τῶν δὲ κατ' ἐπακολου- 122 S

2—4 Exod. 28, 3 16 Ephes. 3, 10 16 f Hebr. 1, 1 19 f Sir. 1, 1
 20—28. 27—29 Prov. 2, 3—7 34 Prov. 3, 23

θημα ὡς τῆς φιλοσοφίας. τάχα δὲ καὶ προηγουμένως τοῖς Ἕλλησιν 3
 ἐδόθη τότε πρῶν ἢ τὸν κίριον καλεῖσθαι καὶ τοὺς Ἕλληνας· ἐκπαιδαγωγῆ
 γὰρ καὶ αὐτὴ τὸ Ἑλληνικὸν ὡς ὁ νόμος τοὺς Ἑβραίους εἰς Χριστόν.
 προπερασκεινάξι τιόνην ἢ φιλοσοφία προσδοκιοῦσα τὸν ἐπὶ Χριστοῦ
 5 τελειούμενον. αὐτίκα ἐτὴν σοφίαν ὁ Σολομὼν περιχαράκωσεν 4
 φησὶν. καὶ ἐπερυψώσθαι σε· σιγήσῃ δὲ τρυφῆς· ἐπερασπίσει σε·
 ἐπεὶ κἄν σὺ τῷ θρυγκῷ ἐπιροχηρῶσαις αὐτὴν διὰ φιλοσοφίας καὶ πολυ-
 τελίας ὀρθῆς ἀνεπίβητον τοῖς σοφισταῖς τηρήσῃς. μία μὲν οὖν ἡ τῆς 20 1
 ἀληθείας ὁδός, ἀλλ' εἰς αὐτὴν καθ' ἕνα εἰς ἀίναον ποταμὸν ἐκρίονσι
 10 τὰ ρέιθρα ἄλλα ἄλλοθιν. ἐνθίως οὖν ἄρα ἱρηται· ἰάκοι, νί μου. 2
 καὶ δίξαι ἱμοὺς λόγους· φησὶν. ἵνα σοι | γίνωνται πολλάι ὁδοὶ βίου· 12 1'
 ὁδοὺς γὰρ σοφίας διδάσκει σε, ὅπως μὴ ἐκλίπωσιν σε αἱ πηγαί· αἱ
 τῆς αὐτῆς ἐκβλῆζονσαι γῆς. οὐ δὴ μόνον ἑνὸς τινος δικαίου ὁδοῦς 3
 15 πλείονας σοσημίους κατέλιξεν, ἐπιγίρει δὲ ἄλλας πολλῶν πολλῶς
 δικαίων ὁδοῦς, μητίσιν οὐδέ πως· καὶ δὲ ὁδοὶ τῶν δικαίων ὁμοίως
 φωτὶ ἀμύποιον· τίς δ' ἄν καὶ αἱ ἐντολαὶ καὶ αἱ προπαυδίαι ὁδοὶ
 καὶ ἀφορμαὶ τοῦ βίου. Ἡρωσαλήμ Ἡρωσαλήμ. ποσάκις ἠθίλιθα 4
 ἐπισυναγαγίτην τὰ τέκνα σου εἰς ἄρας τοὺς νεοσσούς· Ἡρωσαλήμ
 δὲ ἰεροῖς ἠρήρησε ἰρημηένεται. δηλοῖ τοίνυν προφητικῶς τοὺς
 20 ἠρηρικῶς ἐποπιύσαντες πολυτρόπως εἰς κλήσιν πεπαιδαγωγῆσθαι
 τί οὖν; ἠθίλιθα μὲν, οὐκ ἠδυνήθη δὲ· ποσάκις δὲ ἡ ποῦ; δίξαι, διὰ τ.
 3 προφητῶν καὶ διὰ τῆς παρονοίας. πολύτροπον μὲν οὖν τὴν σοφίαν
 ἢ ποσάκις ἐνδείκνεται λέξει. καὶ καθ' ἕνα ἕκαστον τρόπον ποιότητος
 25 τε καὶ ποσότητος πάντως εὐξίμ τινός ἔν τε τῷ χρόνῳ ἔν τε τῷ
 αἰῶνι, ὅτι πρῶτον κίριον πεπλήρωσεν τὴν οἰκονομίην· καὶ τις 6
 μαζόμενος λέγει· νυὶ πρόωρη φεύλη γενεαί. μέγα γὰρ ἀποστάζει
 ἀπὸ χιλίων γενεαῶν πόρτης· εἰ τὴν Ἑλληνικὴν εἶναι παιδείαν, ἐπα-
 κτισάτω τὸν ἕως· ἢ πρῶς καιρῶν ἀπείναι οὐκ φάριγγε· φησὶ
 φιλοσοφίᾳ δὲ οὐ καλεσθῆναι. τίνα τοίνυν εἰσιώσεται τὴν ἐκπορτίαν· 7
 30 οὐκ; ἐπιγίρει ῥητός· ἐτῆς γὰρ ἀφροσύνης οἱ πόδες καταγόνου τοῖς
 χρησίμοις οὐτῆ μετὸ θεάτατο εἰς ἴδιον, τὸ δὲ ἴχνη οὐτῆς οὐκ ἐπι-

2 f vgl Gal 3, 24. 3 f Prov 4, 24-25. 7 f vgl 11, 10 De agne 1, 1
 1 p 2' M. 9 f vgl 1, 28. 10-12 Prov 4, 10-12
 11* 2* 13 f Prov 4, 18. 17 f Math 23, 12. Luk 11, 34. 18 f vgl Prov
 De agne 3, 12. 19 f M. 23 Wesh Sal 1, 1. 26 S 19, 6 Prov 5, 1
 1 S 9, 13, 20

8 vgl L. 7 vgl S. u. xel L. 7 f vgl 1, 28. 10 f vgl 1, 28. 11 f vgl 1, 28
 12 f vgl 1, 28. 13 f vgl 1, 28. 14 f vgl 1, 28. 15 f vgl 1, 28. 16 f vgl 1, 28
 17 f vgl 1, 28. 18 f vgl 1, 28. 19 f vgl 1, 28. 20 f vgl 1, 28. 21 f vgl 1, 28
 22 f vgl 1, 28. 23 f vgl 1, 28. 24 f vgl 1, 28. 25 f vgl 1, 28. 26 f vgl 1, 28
 27 f vgl 1, 28. 28 f vgl 1, 28. 29 f vgl 1, 28. 30 f vgl 1, 28

δεται. μακρὰν οὖν ποιήσον ἀπὸ τῆς ἄφρονος ἡδονῆς τὴν σὴν ὁδόν, μὴ ἐπιστῆς θύραις οἰκῶν αὐτῆς, ἵνα μὴ προῆ ἄλλοις τὴν σὴν ζωήν. καὶ ἐπιμαρτυρεῖ· εἶτα μεταμελήσει σοι ἐπὶ γήρως, ἥνικα ἂν κατατριβῶσί σου σάρκες σώματος. τοῦτο γὰρ τέλος τῆς ἀφρονος ἡδονῆς. καὶ ταῦτα μὲν ταύτῃ ὀπηνίκα δ' ἂν φῆ· »μὴ πολὺς ἴσθι πρὸς ἄλλοτριαν, χρησθαι μὲν, οὐκ ἐνδιατριβεῖν δὲ καὶ ἐναπομένειν τῇ κοσμικῇ παιδείᾳ παραινεῖ· προπαιδεύει γὰρ τῷ κυριακῷ λόγῳ τὰ κατὰ τοὺς προσηκόντας καιροὺς ἐκάστη γενεᾶ συμφερόντως δεδομένα. ἤδη γὰρ τινες τοῖς φίλτροις τῶν θεραπειῶν δαλεασθέντες ὀλιγώρησαν τῆς δεσποίνης, φιλοσοφίας, καὶ κατεγήρασαν· οἱ μὲν αὐτῶν ἐν μουσικῇ, οἱ δὲ ἐν γεωμετρίᾳ, ἄλλοι δὲ ἐν γραμματικῇ, οἱ πλείστοι δὲ ἐν ῥητορικῇ.

Ἄλλ' ὡς τὰ ἐγκύκλια μαθήματα συμβάλλεται πρὸς φιλοσοφίαν τὴν δέσποιναν αὐτῶν, οὕτω καὶ φιλοσοφία αὐτῇ πρὸς σοφίας κτήσιν συνεργεῖ. ἔστι γὰρ ἡ μὲν φιλοσοφία ἐπιτήδευσις (σοφίας), ἡ σοφία δὲ ἐπιστήμη θεῶν καὶ ἀνθρωπίνων καὶ τῶν τούτων αἰτίων. κυρία τοίνυν ἡ σοφία τῆς φιλοσοφίας ὡς ἐκείνη τῆς προπαιδείας. εἰ γὰρ ἐγκράτειαν φιλοσοφία ἐπαγγέλλεται γλώσσης τε καὶ γαστροῦ καὶ τῶν ὑπὸ γαστέρα, καὶ ἔστιν δι' αὐτὴν αἰρετή, σεμνότερα φανεῖται καὶ κυριωτέρα, εἰ θεοῦ τιμῆς τε καὶ γνώσεως ἕνεκεν ἐπιτηδεύοιτο.

Τῶν εἰρημένων μαρτυρίαν παρέξει ἡ γραφὴ διὰ τῶνδε· Σάρρα στείρα ἦν πάλαι, Ἀβραὰμ δὲ γυνή. μὴ τίκτουσα ἡ Σάρρα τὴν ἐαντῆς παιδίσκηον ὀνόματι Ἄγαρ τὴν Αἰγυπτίαν εἰς παιδοποιῶσαν ἐπιτρέπει τῷ Ἀβραὰμ. ἡ σοφία τοίνυν ἡ τῷ πιστῷ σύνοικος (πιστὸς δὲ ἐλογίσθη Ἀβραὰμ καὶ δίκαιος) στείρα ἦν ἔτι καὶ ἄτεκνος κατὰ τὴν γενεάν

8—12 vgl. Stob. Flor. 4, 110 Mein. (p. 246, 1 Hense); Philo De congr. erud. gr. 77 (I p. 530 M) τινὲς γὰρ τοῖς φίλτροις τῶν θεραπειῶν δαλεασθέντες ὀλιγώρησαν τῆς δεσποίνης, φιλοσοφίας, καὶ κατεγήρασαν οἱ μὲν ἐν ποιήμασιν, οἱ δὲ ἐν γραμματῆς, οἱ δὲ ἐν χρωμάτων χράσεσιν, οἱ δὲ ἐν ἄλλοις μυστοῖς, οὐ δυνήθέντες ἐπὶ τὴν ἀσὴν ἀναδραμεῖν. 13—20 vgl. Philo a. a. O. 79 καὶ μὴν ὡσπερ τὰ ἐγκύκλια συμβάλλεται πρὸς φιλοσοφίας ἀνάληψιν, οὕτω καὶ φιλοσοφία πρὸς σοφίας κτήσιν. ἔστι γὰρ φιλοσοφία ἐπιτήδευσις σοφίας, σοφία δὲ ἐπιστήμη θεῶν καὶ ἀνθρωπίνων καὶ τῶν τούτων αἰτίων. γένοιτ' ἂν οὖν ὡσπερ ἡ ἐγκύκλιος μουσικῆ φιλοσοφίας, οὕτω καὶ φιλοσοφία δοῦλη σοφίας. φιλοσοφία δὲ ἐγκράτειαν μὲν γαστροῦ, ἐγκράτειαν δὲ τῶν μετὰ γαστέρα, ἐγκράτειαν δὲ καὶ γλώττης ἀναδιδάσκει. ταῦτα λέγεται μὲν εἶναι δι' αὐτὰ αἰρετά, σεμνότερα δὲ φαίνονται ἂν, εἰ θεοῦ τιμῆς καὶ ἀρεσκείας ἕνεκα ἐπιτηδεύοιτο. 15 f zur Definition vgl. Paed. II 25, 3 mit Anm. 21—24 vgl. Gen. 11, 30; 16, 1 f 24 f vgl. Gen. 15, 6 (Röm. 4, 3)

14 σοφία; Philo φιλοσοφίας L 15 σοφίας) aus Philo

2*

λείπειν. μηδέπω μὴδὲν ἐνάριτον ἀποκνήσασα τῷ Ἀβραάμ. ἤξιον δὲ
 εὐκότως τὸν ἤδη καιρὸν ἔχοντα προκαπῆς τῇ κοσμικῇ παιδείᾳ. (Μη-
 πτος δὲ ὁ κόσμος ἀλληγοῖται) συνεννασθῆναι πρότερον. ἕστερον δὲ
 καὶ αὐτῇ προσελθόντα κατὰ τὴν θείαν πρόνοιαν γεννηθῆαι τὸν Ἰσαάκ.
 5 Ἰερμηνεύει δὲ ὁ Φίλων τὴν μὲν Ἄγαρ παροίκισιν (ἐνταῦθα γὰρ ἰσθῆται 34 P 81 1
 ἡμὴ πολλὰς ἰσθῆαι πρὸς ἀλλοτρίαν), τὴν Σάραν δὲ ἀρχὴν μου. Ἰσθῆται
 οὖν προπαιδευθῆντα ἐκ τὴν ἀρχικωτάτην σοφίαν ἔλθειν, ἀφ' ἧς τὸ
 Ἰσραηλιτικὸν γένος ἀΐζεται. ἐξ ὧν δείκνυται διδακτικῆν εἶναι τὴν 2
 σοφίαν, ἣν μετήλθεν Ἀβραάμ, ἐκ τῆς τῶν οὐρανίων θείας μετιῶν εἰς
 10 τὴν κατὰ θεὸν πίστιν τε καὶ δικαιοσύνην. Ἰσαάκ δὲ τὸ αὐτομαθὲς 3
 ἐνδείκνυται διὸ καὶ Χριστοῦ τύπος ἐνέμοιται. οὗτος μὲν γυναικὸς
 ἀνὴρ τῆς Πελίππας, ἣν ἐπομονὴν μεταφράζουσιν, πλείουσι δὲ συνέρ- 4
 χισθαι ὁ Ἰσραὴλ λέγεται ὡς ἂν ἀσκητῆς ἰερμηνεύμενος διὰ πλείονων
 δὲ καὶ διαφερόντων αἰ ἀσκήσεις δογμάτων, ὅθεν καὶ Ἰσραὴλ οὗτος
 15 μιτονομάζεται ὁ τῷ ὄντι διορατικὸς ὡς ἂν πολέμιρός τε καὶ ἀσκη- 5
 τικὸς. εἴη δ' ἂν τε καὶ ἄλλο διηλούμενον διὰ τῶν τριῶν προκετε- 5
 ρων, κυρίαν εἶναι τὴν σφραγίδα τῆς γνώσεως, ἐκ φύσεως καὶ μαθήσεως

2 f vgl. Philo De congr. et. gr. 20 (l p. 522 M ... τῶν γενέσθαι καὶ Αἴγυπτί-
 προσεπληρωθῆσαι σώματι. Auch sonst Αἴγυπτος = σώμα bei Philo vgl. Leg.
 all. II 50 (l p. 77 M; 77 p. 80 M; De sacr. Ab. et C. 48 (l p. 171 M; De migr.
 Abr. 77 (l p. 448 M); καθὼν σύμβολον De congr. et. gr. 81 (l p. 531 M) ... 8 vgl.
 Philo a. a. O. 20 Ἄγαρ, τοῖτο δὲ ἰερμηνεύθην ἴσθαι παροίκισιν. Leg. alleg. III 244
 (l p. 135 M) Ἄγαρ, 8 λέγεται παροίκισιν ... 6 Προν. 5, 20 vgl. Philo De
 Cherub 5 (l p. 130 M) Σάρα δὲ σύμβολον ἀρχῆς ἡμῶν καλεῖται γὰρ ἀρχὴ μου
 De congr. et. gr. 2 (l p. 519 M) το Σάρας ὄνομα μετελήθει ἴσθαι ἀρχὴ μου
 De mut. nom. 77 (l p. 590 M) ... 8 16 vgl. Philo De congr. et. gr. 34-37 (l
 p. 524 M) τοὺ δὲ Ἰσραὴλ οὗτε πλείονων γυναικῶν οὗτε συνόλων ταλαιπῆ, μου δ' ἡ
 ποιρίδιον, ἀρετῆς ταύτης ἀπομαθῆναι διὰ τῆς, ὅτι καὶ ἡ διδακτικῆς ἀρετῆς ἐν Ἰσραὴλ
 μίτησι, πλείονων δέεται ... καὶ ἡ δὲ ἀσκήσεως τελειομένη, περι ἧς Ἰσραὴλ ἴσθαι
 δαίνας φασίται διὰ πλείονων γὰρ καὶ διαφερόντων αἰ ἀσκήσεις δογμάτων ...
 τὸ δὲ εἰπομαθῆναι vgl. auch De sacr. Ab. et C. 6 (l p. 164 M; Quod deus u. i. 4
 (l p. 23 M; De somn. I 68 (l p. 161 M; 108 (l p. 166 M); ... 10, 10 πλείονων
 περ Ἰσραὴλ, ... μίτη δακίσεως μίτη δ' ἀσκήσεως δὲ αἰνον ... καὶ τοὺ δὲ ἴσθαι
 μὲν ἑλλομο ἴσθαι μὲν παρὰ δ' ἑλλομο ἰσθαι vgl. De plant. 10 (l p. 164 M;
 Paed. I 21, 1 Zur Erklärung De plant. 10 vgl. De somn. 107 (l p. 167 M;
 S. 21 f ... 9 f vgl. Gen. 17, 1 f. Str. m. V S. 6 ... 18 vgl. auch De Abrah. 52
 (l p. 9 M) ... 15 ἀσκητικός vgl. Ann. zu Paed. I 77, 2 ... 16 S. 21, 1 vgl.
 Philo De somn. I 107 (l p. 166 M) ἐν ἀρετῆν ἡ φασί ἡ ἀρετῆν ἡ ἀρετῆν περὶ
 γινώσθαι φασί, διὸ καὶ τρεῖς τοὺς γενέσθαι τοὺ ἴσθαι σοφῶν, ταύτας ἀρετῆ-
 φων. vgl. De Abrah. 52 (l p. 9 M)

4 αἰσθῆ L 6 Σάραν aus Gen. 17, 15 αἰσθῆν L. auch Philo (l p. 164 M
 u. ὁ ἰσθαι Σάρα 8, γινώσθαι

καὶ ἀσκήσεως συνεστῶσαν. ἔχοις δ' ἂν καὶ ἄλλην εἰκόνα τῶν εἰρη- 6
 μένων τὴν Θάμαρ ἐπὶ τριόδου καθεσθῆισαν καὶ πόρνης δόξαν παρα-
 σχοῦσαν, | ἦν ὁ φιλομαθῆς | Ἰούδας (δυνατὸς δὲ ἐρμηνεύεται) ὁ μὴδὲν 123 S 335F
 ἀσκεπτον καὶ ἀδιερένητον καταλιπὼν ἐπεσκέφατο καὶ πρὸς αὐτὴν
 5 ἐξέκλινεν, σφῶν τὴν πρὸς τὸν θεὸν ὁμολογίαν. διὰ τοῦτο καὶ ὁ 32, 1
 Ἀβραάμ, παραζηλούσης τῆς Σάρρας τὴν Ἄγαρ παρενδοκιμοῦσαν αὐτὴν,
 ὡς ἂν τὸ χρήσιμον ἐκλεξάμενος μόνον τῆς κοσμικῆς φιλοσοφίας, εἰδὸν
 ἢ παιδίσκη ἐν ταῖς χερσὶ σου, χρῶ αὐτῇ ὡς ἂν σοι ἀρεστὸν ἦ· φησί,
 δηλῶν ὅτι ἀσπάζομαι μὲν τὴν κοσμικὴν παιδείαν καὶ ὡς νεωτέραν
 10 καὶ ὡς σὴν θεραπαινίδα, τὴν δὲ ἐπιστήμην τὴν σὴν ὡς τελείαν
 δέσποιναν τιμῶ καὶ σέβω. καὶ ἐκάκωσεν αὐτὴν Σάρρα· ἴσον τῷ 2
 ἔσωφρόνισε καὶ ἐνουθέτησεν. εὐ γοῦν εἴρηται· παιδείας θεοῦ, νίε,
 μὴ ὀλιγώρει, μηδὲ ἐκλύου ὑπ' αὐτοῦ ἐλεγχόμενος· ὄν γὰρ ἀγαπᾷ κύριος
 παιδεύει, μαστιγοὶ δὲ πάντα νίδον ὃν παραδέχεται· κατ' ἄλλους 3
 15 μέντοι γε τόπους ἐξεταζόμεναι αἱ προειρημέναι γραφαὶ ἄλλα μυστήρια
 μνηνύουσαι παρίστανται.

Φαμέν τοίνυν ἐνθένδε γυμνῶ τῷ λόγῳ τὴν φιλοσοφίαν ζήτησιν 4
 εἶχειν περὶ ἀληθείας καὶ τῆς τῶν ὄντων φύσεως (ἀλήθεια δὲ αὕτη, περὶ
 ἧς ὁ κύριος αὐτὸς εἶπεν· ἐγὼ εἰμι ἡ ἀλήθεια), τὴν τε αὐτὴν προπαιδείαν
 20 τῆς ἐν Χριστῷ ἀναπαύσεως γυμνάζειν τὸν νοῦν καὶ διεγείρειν τὴν
 σύνεσιν ἀγγίνοιαν γεννῶσαν ζητητικὴν διὰ φιλοσοφίας ἀληθοῦς. ἦν
 εὐρόντες, μᾶλλον δὲ εἰληφότες παρ' αὐτῆς τῆς ἀληθείας, ἔχουσι οἱ
 μύσται. VI πολλὰ δ' ἡ ἐτοιμότης πρὸς τὰ δέοντα ὄραν διὰ τῆς προ- 33, 1
 γυμνασίας συμβάλλεται. εἶη δ' ἂν γυμνασία τῷ νῷ τὰ νοητά· τριττῇ

1—5 vgl. Gen. 38, 14—16; Philo De congr. ex. gr. 124 f (I p. 537 M) ἔστι δ' ὅτε ... ὡπερ Θάμαρ ἐπὶ τριόδου καθέζεται, πόρνης δόξαν παρασχοῦσα τοῖς ὀφθαλμοῖς βαδίζουσαν ... τίς οὖν ὁ ἐξεταστικός καὶ φιλομαθῆς καὶ μὴδὲν ἀσκεπτον καὶ ἀδιερένητον τῶν ἐγκεκαλυμμένων πραγμάτων παραλιπεῖν ἀξίων ἐστίν, ὅτι μὴ ὁ ἀρχιστράτηγος καὶ βασιλεὺς καὶ ταῖς πρὸς θεὸν ὁμολογίαις ἐμμένων τε καὶ χαίρων, ὄνομα Ἰούδας; 5 vgl. auch Gen. 29, 35 u. Philo De plant. 134 p. (I 349 M) Ἰούδας, ὃς ἐρμηνεύεται κυρίῳ ἐξομολογήσας; Leg. alleg. I 80 (I p. 59 M) τοῦ ἐξομολογουμένου ὁ Ἰούδας σύμβολον. 5—11 vgl. Gen. 16, 6; Philo de congr. ex. gr. 154 (I p. 541 M) μονοῦ βῶν ἀντικρως, ὅτι τὴν μὲν ἐγκλίον παιδείαν καὶ ὡς νεωτέραν καὶ ὡς θεραπαινίδα ἀσπάζομαι, τὴν δὲ ἐπιστήμην καὶ φρόνησιν ὡς τελείαν καὶ δέσποιναν ἐκτετιμηκα. 11 f vgl. Philo a. a. O. 158 (I p. 542 M) καὶ ἐκάκωσεν αὐτὴν· ἴσον τῷ ἐνουθέτησε καὶ ἔσωφρόνισε. 12—14 Prov. 3, 11 f (— Hebr. 12, 5 f); Philo a. a. O. 177 (I p. 544 M) 19 Joh. 14, 6

2 Θάμαρ Philo θήμαρ L 11 τῷ Philo τὸ L 12 ἔσωφρόνησε L
 13 μὴδὲ] καὶ μὴ Philo 14 παιδεύει (wie Hebr. 12, 6 u. Paed. I 78, 4)] ἐλέγχει
 Philo 15 τόπους] τύπους Po τρόπους Ma 16 μνηνύουσαι L¹ μνηνύουσι L²
 παρίστανται Schw παρεστάναι L 19 εἶπεν Sy εἰπὼν L

δὲ ἢ τούτων γένεσι, ἔν τε ποσὶς καὶ πηλίκαις καὶ λεπτοῖς θεωρου-
 μένῃ. ὁ γὰρ ἀπὸ τῶν ἀποδείξεων λόγος ἀκριβῆ πιστὸν ἐπιθῆναι τῷ 2
 ψυχῇ τοῦ παρακολουθούτου, ὥστε μηδ' ἂν ἄλλως ἔχιν τὸ ἀπο-
 δεχθῆν οἶσθαι, τοῖς τε αὖ δι' ἀπάτην ἐποτρέχουσιν ἡμῖν ἐποκρίπειν
 5 οὐκ ἔβ. ἔν τούτοις οὖν τοῖς μαθήμασιν ἐκκαθαίρεται τε τῶν ἀσθη 2
 τῶν καὶ ἀναξοπιρεται ἡ ψυχῇ. ἵνα δὴ ποτε ἀλήθειαν διδιδν δυνηθῆ.
 τροφή γὰρ καὶ ἡ παιδείοις ἡ χρησιτῆ σοφισμένη φύσει ἀγαθὰς ποιῆ. 4
 καὶ αἱ γένεσις αἰ χρησιταῖ τοιαύτης παιδείας ἀντιλαμβάνόμεναι ἵτι 10 P
 βελτίους τῶν πρότερον γένονται εἰς τε τὰ ἄλλα καὶ εἰς τὸ γεννᾶν,
 10 ἴσασιν καὶ ἔν τοῖς ἄλλοις ζῴοις, διὸ καὶ φησιν, ἴσθε πρὸς τὸν 2
 μέρμηκα, ὡ ὄκηρί, καὶ γενοῦ ἐκίτρον σοφώτερος, ὡς πολλῆν καὶ
 παντοδαπὴν ἔν τῷ ἀμύτῳ παρατίθεται πρὸς τὴν τοῦ χιμῶνος ἀπει-
 λὴν τὴν τροφήν, ἢ πορεύθῃτε πρὸς τὴν μέλισσαν καὶ μάθε ὡς 6
 ἐργάτις ἐστίν, καὶ αὐτὴ γὰρ πάντα τὸν λιμῶνα ἐπιτιμωμένη ἔν
 15 κηρίον γεννᾷ.

Ἐλ δὲ ἔν τῷ ταμίῳ ἰσχύ, ὡς ὁ κέρως ἰδίδουζι, πνεύματι προσκε- 24. 1
 τῶν, οὐκίτε πρὸ τὸν οἶκον εἶη ἂν μόνον ἡ οἰκονομία, ἀλλὰ καὶ πρὶ
 τὴν ψυχῆν, τίνα τε ἐπιτιμητῆρον αὐτῇ καὶ ὅπως καὶ ὅπόσον, τίνα τε
 ἀποθετῆρον καὶ ἀποθηροαριστῆρον εἰς αὐτῆν, καὶ ὅτε ταῦτα προκο-
 20 μιστῆρον, καὶ πρὸς οὐστῆνας. οὐ γὰρ γένει, μαθήσει δι' οἱ καλοὶ ἀ-
 γαθοὶ γίνονται, καθάτιρ ἱατροὶ καὶ κηρῆρηται, ὁρῶμιν γοῖν κοινῶς 2
 οἱ πάντες τὴν ἀμπλον καὶ τὸν ἔκπον, ἀλλ' ὁ μὲν γιωργὸς ἴσεται,
 εἰ ἀγαθὴ πρὸς καρποφορίαν ἢ κακὴ ἢ ἀμπλος, καὶ ὁ ἐκπικός ἀθι-
 μον ἢ τεχὲν διακριτε ἰσθίσις, τὸ δ' ἄλλους πρὸ ἄλλους εἰ πρῆ- 2
 20 κίται πρὸς ἀρετῆν ἰτιηδιδύματα μὲν τίνα τῶν οὐτῳ πρῆκτότων
 παρὰ τοῖς ἰτίησις ἐνδιδίκνται, τιλιότητα δι' κατ' ἀρετῆν οὐδ' ἔντιν 4
 οἶν τῶν ἀμινον γέντων κατιγορεῖ, ὅποτε καὶ οἱ κακῶς πρῆκτότες
 πρὸς ἀρετῆν τῆς προσηκούσης παιδείας τιχόντες ὡς ἰτίταν καλο-

2f Plato Rep VII p. 527 DE ἔν τούτοις τοῖς μαθήμασιν ἐκίτρον ὁρῶμιν
 τε καὶ ἡ ἐκκαθαίρεται τε καὶ ἀναξοπιρεται ἀποκρίμινον καὶ ἐπιτιμωμινον ἐπὶ
 τὸν ὄλον ἐπιτιμητῆρον, κρῆτον ὡς σοφῆται μῆρον ὄμινον, μῆρον γὰρ αἰ-
 τοῖ ἀρετῆς ὄμινον 7 10 Plato Rep IV p. 424 A 10 14 Proo 6, 6
 8 8a 16 vgl. Matth 9, 9 16f vgl. Joh 4 23f 20 8 22, 6 Chrysost
 Fr mor 22^a Atonm 20f vgl. Plato Menon p. 81 B Ἐπὶ οἶν ἰτιη, οἱ φῆσι
 οἱ ἀγαθοὶ γίνονται οἱ μαθήσει.

6 ἀναξοπιρεται In wie Plato vgl. S. 21 f. Strom. I 100 f. δι' ἐπιτιμω-
 τῆ L 7 ἡ τοῦ ὄλον ἡ μῆρον, τοῦ ὄλον γῆρον Plato 100f ἀναξοπιρεται Plato
 4 αἱ φῆσι, οἱ γῆρον αἱ φῆσις γῆρον Plato 100f In wie Plato ἔντι
 L 9 πρῆκτότων Plato 107 ἡ L 10 ὡς L 11 16f vgl. Proo 6, 6
 8 8a 17 ὡς Ma 100f L 22 ἡ ἡ τῶν, οἱ West mss. 100f vgl. L
 100f L 24 ὡς Ma 100f L 24 ὡς L

καγαθίας ἦνυσαν, καὶ αὐτὰ ἐναντία οἱ ἐπιτηδείως φύντες ἀμελείαι
 γεγόνασιν κακοί. φύσει δ' αὐτὸν κοινωνικοὺς καὶ δικαίους ὁ θεὸς ἡμᾶς
 ἐδημιούργησεν. ὅθεν οὐδὲ τὸ δίκαιον ἐκ μόνης φαίνεσθαι τῆς θείας 35, 1
 σεως ῥητέον, ἐκ δὲ τῆς ἐντολῆς ἀναζωπυρεῖσθαι τὸ τῆς δημιουργίας
 ἁγαθὸν νοητέον, μαθήσει παιδευθείσης τῆς ψυχῆς ἐθέλειν αἰρεῖσθαι
 τὸ κάλλιστον. ἀλλὰ καθάπερ καὶ ἄνευ γραμμάτων πιστὸν εἶναι δυ- 2
 νατὸν φαμεν, οὕτως συνίεναι τὰ ἐν τῇ πίστει λεγόμενα οὐχ οἷον τε
 μὴ μαθόντα ὁμολογοῦμεν. τὰ μὲν γὰρ εὐ λεγόμενα προσίεσθαι, τὰ
 δὲ ἀλλότρια μὴ προσίεσθαι οὐχ ἀπλῶς ἢ πίστις, ἀλλ' ἢ περὶ τὴν
 10 μάθησιν πίστις ἐμποιεῖ. εἰ δ' ἢ ἄγνοια ἀπαιδευσία τε ἅμα καὶ ἀμαθία, 3
 τὴν ἐπιστήμην τῶν θείων καὶ ἀνθρωπίνων ἐντίθησιν ἢ διδασκαλία.
 ἀλλ' ὡς ἐν πενία βίου ὀρθῶς ἔστι βιοῦν, οὕτω δὲ καὶ ἐν περιουσίᾳ 4
 ἔξεστιν, καὶ ἕξον ἅμα καὶ θάττον σὺν τῇ προπαιδείᾳ θηρᾶσαι ἄν
 τινα τὴν ἀρετὴν ὁμολογοῦμεν οὐδὲ δίχα τούτων ἀθήρατον οὐσαν,
 15 πλὴν καὶ τότε τοῖς μεμαθηκόσι καὶ τὰ αἰσθητήρια συγγεγυμνα-
 σμένοις. | ἔμῃσος μὲν γάρ. φησὶν ὁ Σολομῶν. ἔγειρει νεῖκος, ὁδοὺς 337 P 5
 δὲ ζωῆς φυλάσσει παιδεία, ὡς μὴ ἀπατηθῆναι, ὡς μὴ κλαπήναι
 πρὸς τῶν ἐπὶ βλάβῃ τῶν ἀκροωμένων κακοτεχνίαν ἡσκηκότων. ἡ παι- 6
 δεία δὲ ἀνεξέλεγκτος πλανᾶται, φησὶν, καὶ χρὴ μετεῖναι τὸ ἐλεγκτι-
 20 κὸν εἶδος ἕνεκα τοῦ τὰς δόξας τὰς ἀπατηλάς διακρούεσθαι τῶν
 σοφιστῶν.

Εὐ γοῦν καὶ Ἀνάξαρχος ὁ Εὐδαιμονικὸς ἐν τῷ περὶ βασιλείας 36, 1
 γράφει· ἡ πολυμαθία κάρτα μὲν ὠφελεῖ, κάρτα δὲ βλάπτει τὸν
 ἔχοντα· ὠφελείη μὲν τὸν δεξιὸν ὄντα, βλάπτει δὲ τὸν ῥηιδίως φω-
 25 νέοντα πᾶν ἔπος καὶ ἐν παντὶ δῆμον. χρὴ δὲ καιροῦ μέτρα εἰδέναι·
 σοφίης γὰρ οὗτος ὅρος. ὅσοι δὲ καὶ θύρησιν αἰδουσιν, κῆν πη

11 vgl. Anm. zu Paed. II 25, 3 15 f vgl. Hebr. 5, 14 16—19 Prov.
 10, 12a. 17 23 f vgl. Sternbach Gnom. Vatic. 469 23—S. 24, 2 Anax. Fr. 1
 Diels Vorsokr. 479; vgl. Bernays, Ges. Abh. I p. 123—128; Bergk, Opusc. II 293 sq.

7 συνίεναι Hdschel συνίεναι L 10 πίστιν μάθησιν St εἰ δ' ἢ] ἢ δ'
 Ma οὐδ' Wi 11 ἐντίθησιν ἢ διδασκαλία Jackson ἐντίθησι τῇ διδασκαλίᾳ L
 15 αἰσθητήρια L¹ αἰσθητήρια L² 22 ὁ Εὐδαιμονικὸς Hdschel εὐδαιμονικῶς L
 23 πολυμαθίη Stob. Flor. 34, 19 πολυμαθείη L ὠφελείη Stob. 23 f [τὸν
 ἔχοντα] Bergk 24 τὸν δεξιὸν Stob. τόνδε ἕξιον L ὄντα] ἄνδρα Stob. 24 f
 φωνέοντα] φωνεῦντα oder φωνοῦντα Stob. 25 καὶ ἐν Stob. x' ἐν L 26 ὄρος]
 οἴρος Bergk ἴσοι δὲ] οἱ (οἱ) δὲ oder εἰ δὲ οἱ Stob. 26 f καὶ θύρησιν (θῦ
 ῥῆσιν Monac. 479 Ottob. 94, daher θεοῦ ῥῆσιν Sy Di) αἰδουσιν, κῆν πη (ἢ ἦν πη
 Vi) πεπνυμένην (so L¹ für πεπνευμένην) αἰδῶσιν L ἕξω καιροῦ ῥῆσιν μουσικὴν
 πεπνυμένης αἰδῶσιν (ἀάσῶσιν M αἰείσῶσιν A) Stob. HSS ἕξω καιροῦ ῥῆσιν
 μουσικὴν (αἰδῶσιν, κῆν' πεπνυμένης αἰδῶσιν Hense καὶ θύρησιν αἰδουσιν,
 ἦνπερ πεπνυμένα αἰδῶσιν Bernays (ἕξω καιροῦ' θύρησιν αἰδουσι, κῆν πεπνυμένα
 ἰεάσῶσιν Bergk

† πεπνομένην αἰθωαίν. οὐ † τιθέμενοι ἐν σοφίῃ. γνώμην δ' ἔχουσι
μορφῆς· καὶ Ἡολόδος· |

2

Μουσάων, αὐτ' ἄνδρα πολυγράβοντα τιθείσι
θείσιον. αὐδήντα·

124 S

3 ἔπιφορον μὲν γὰρ ἐν λόγοις τὸν πολυγράβοντα λέγει. διενδὸν δὲ τοῖς
αὐδήντα, καὶ θείσιον τὸν ἔμπειρον καὶ φιλόσοφον καὶ τῆς ἀληθείας
ἐπιστήμονα.

VII. Καταφαίνεται τοίνυν προαιθεία ἡ Ἑλληνικὴ σὺν καὶ αὐτῇ 37 1
 φιλοσοφίᾳ θεόθεν ἦκιν εἰς ἀνθρώπους οὐ κατὰ προηγούμενον, ἀλλ'
 10 ὃν τρόπον οἱ ἔπειτα καταρρήγνυνται εἰς τὴν γῆν τὴν ἀγαθὴν καὶ εἰ-
 τὴν κοκρίαν καὶ ἐπὶ τὰ δόματα. βλαστάνει δ' ὁμοίως καὶ πόα καὶ
 πυρός, γίνεται δὲ καὶ ἐπὶ τῶν μνημάτων οὐκῆ καὶ εἰ τι τῶν ἀναι-
 θεοτέρων δένδρων, καὶ τὰ φυτόμα ἐν τύφῳ προκίπτει τῶν
 ἀληθῶν, ὅτι τῆς αὐτῆς τοῦ ἔπειτα ἀπέλαισι δυνάμει. ἀλλ' οὐ
 15 τὴν αὐτὴν ἰσχυρὰ χάριν τοῖς ἐν τῷ πλοῖν φυτόμα ἦτοι ξηρανθέντα·
 ἢ ἀποτιλθίντα. καὶ δὴ πάνταυθα χρησιμίζει ἢ τοῦ σπόρου παρὰ καλῆ, 2
 ἦν ὁ κίριος ἡρμήνησεν. εἰς γὰρ ὁ τῆς ἐν ἀνθρώποις γῆς γεωργός·
 ὁ ἄνωθεν σπείρων ἐκ καταβολῆς κόσμον τὰ θρηπτικὰ σπέρματα, ὁ
 τὸν κίριον καθ' ἕκαστον καιρὸν ἐπομβρίας λόγον. οἱ καιροὶ δὲ καὶ
 20 οἱ τόποι οἱ δεκτικοὶ τὰς διαφορὰς ἐγέννησαν. ἀλλὰς τε ὁ γεωργός, 3
 οὐ πύρος· μόνον καίτοι καὶ τούτων πλείους εἶδη διαφορὰς. σπείρει
 δὲ καὶ τὰ ἄλλα σπέρματα. κριθάς τε καὶ κνίμονας καὶ πῖσον καὶ 3 1'
 ἄρακα καὶ τὰ κηλιτόμα καὶ τὰ ἀνθητικὰ σπέρματα· τῆς αὐτῆς δὲ 4
 γεωργίας καὶ ἡ φειτοργία. ἐργάζεσθαι ὅσα εἰς αὐτὰ τε τὰ φειτόμα
 25 καὶ εἰς παραδίους καὶ τὰ οἴρατα καὶ ὅλας παντοίων δένδρων
 φύων καὶ τροφῆν. ὡσαύτως δὲ οὐχ ἡ ποιμνικὴ μόνη, ἀλλὰ καὶ ἡ 3
 βοικολικὴ ἐκτροφικὴ τε καὶ κνιτροφικὴ καὶ μελισσοργικὴ, τίχεται
 πᾶσι. οὐτελόγντι δ' εἰπεῖν ἀγελοκομικὴ τε καὶ ζῴοτροφικὴ, ἀλλήλων
 μὲν τῷ μᾶλλον καὶ ἥττον διαφέρουσι, πλὴν αἱ πᾶσι κοινεῖται
 30 φιλοσοφίαν δὲ οὐ τὴν Στωικὴν λέγω οἷδι τὴν Πλατωνικὴν ἢ τὴν 6
 Ἐπικούρειον τε καὶ Ἀριστοτελικὴν ἀλλ' ὅσα εἴρηται παρ' ἑκάστου

37 Homod Fr 107 Reach? 38 vgl. p 10. ἀντὶ θεός αὐδήσας 16
14 vgl. Matth 13, 3-4. Mark. 4, 2-5. Luk. 8, 5-6

If οἱ τιθέμενοι τιθεμεν W1 τιθεμεν St ἐν σοφίῃ γνώμην V D'. Περαινα-
αίτιον Thele ἔχουσι μορφῆς L οἱ παραρρηγνυνται ἐν ἀργίῃ τοῖς 3 Homod 10'
Höchelet γνώμη γνώμη SM αἰτίον αἰτίον 8 δ' ἔχουσι δ' ἔχουσι M μορμα, Mol
3 τιθείσιαι L 6 θείσιον L 10 μεταρρηγνυνται L 12 δὲ W1 τε L
18 τῶν τοῖς τοῖς Ma 14 ἀνθῶν ἄλλων Ma 19 ἔχουσι, ας D.
20 ἐγγύς L 23 ἄρακος Sy 16 let. ἀφθῆματα Hen. Steinhilber im The-
d. d. d. d. d. L 24 ὅσα δὲ St 25 f τίχεται, τε α. St 31 κνιτροφικὴ

τῶν αἰρέσεων τούτων καλῶς, δικαιοσύνην μετὰ εὐσεβοῦς ἐπιστήμης ἐκδιδάσκοντα, τούτο σύμπαν τὸ ἐκλεκτικὸν φιλοσοφίαν φημί. ὅσα δὲ ἀνθρωπίνων λογισμῶν ἀποτεμόμενοι παρεχάραξαν, ταῦτα οὐκ ἂν ποτε θεία εἴποιμ' ἂν.

5 Ἦδη δὲ κάκεινο σκοπῶμεν, ὡς εἴ ποτε οἱ μὴ ἐπιστάμενοι δια- 38, 1
βιοῦσι καλῶς †εὐ ποιεῖν· εὐποιῶν γὰρ περιπεπτόκασιν, ἔνιοι δὲ καὶ
εὐστοχοῦσι διὰ συνέσεως εἰς τὸν περὶ ἀληθείας λόγον, Ἐβραῶν δὲ
οὐκ ἐξ ἔργων ἐδικαιώθη, ἀλλ' ἐκ πίστεως· οὐδὲν οὖν ὄφελος αὐτοῖς 2
μετὰ τὴν τελευτήν τοῦ βίου, κἂν εὐεργεῖς ὡσι νῦν, εἰ μὴ πίστιν
10 ἔχοιεν. διὰ τοῦτο γὰρ Ἑλλήνων φωνῇ ἡρμηνεύθησαν αἱ γραφαί, ὡς 3
μὴ πρόφασιν ἀγνοίας προβάλλεσθαι δυνηθῆναι ποτε αὐτούς, οἷους
τε ὄντας ἐπακοῦσαι καὶ τῶν παρ' ἡμῖν, ἣν μόνον ἐθέλησωσιν. ἄλλως 4
τις περὶ ἀληθείας λέγει, ἄλλως ἢ ἀλήθεια ἑαυτὴν ἐρμηνεύει. ἕτερον
στοχασμὸς ἀληθείας, ἕτερον ἢ ἀλήθεια, ἄλλο ὁμοίωσις, ἄλλο αὐτὸ
15 τὸ ὄν, καὶ ἣ μὲν μαθήσει καὶ ἀσκήσει περιγίνεται, ἣ δὲ δυνάμει καὶ
πίστει. δωρεὰ γὰρ ἡ διδασκαλία τῆς θεοσεβείας, χάρις δὲ ἡ πίστις. 5
ποιῶντες γὰρ τὸ θέλημα τοῦ θεοῦ τὸ θέλημα γινώσκουμεν. ἀνοίξατε
οὖν·, φησὶν ἡ γραφή, ἠύλας δικαιοσύνης, ἵνα ἐν αὐταῖς εἰσελθῶν
ἐξομολογήσωμαι τῷ κυρίῳ· ἀλλ' αἱ μὲν εἰς δικαιοσύνην ὁδοί, πο- 6
20 λυτρόπως σφύζοντες τοῦ θεοῦ (ἀγαθὸς γάρ), πολλαὶ τε καὶ ποικίλαι
καὶ φέρουσαι | εἰς τὴν κυρίαν ὁδὸν τε καὶ πύλην. ἐὰν δὲ τὴν βασι- 339 P
λικὴν τε καὶ ἀνθεντικὴν εἰσοδὸν ζητῆς, ἀκούσῃ· αὕτη ἡ πύλη τοῦ
κυρίου, δίκαιοι εἰσελεύσονται ἐν αὐτῇ· ἠπολλῶν τοίνυν ἀνεφωγμένων 7
πυλῶν (ἣ) ἐν δικαιοσύνῃ αὕτη ἦν ἐν Χριστῷ, ἐν ἣ μακάριοι πάντες
25 οἱ εἰσελθόντες καὶ κατευθύνοντες τὴν πορείαν αὐτῶν ἐν ὁσιότητι
γνωστικῇ. αὐτίκα ὁ Κλήμης ἐν τῇ πρὸς Κορινθίους ἐπιστολῇ κατὰ 8
λέξιν φησὶ τὰς διαφορὰς ἐκτιθέμενος τῶν κατὰ τὴν ἐκκλησίαν δοκί-
μων· ἤτω τις πιστός, ἤτω δυνατὸς γινῶσιν ἐξείπειν, ἤτω σοφὸς ἐν
διακρίσει λόγων, ἤτω γοργὸς ἐν ἔργοις·

30 VIII. Ἡ δὲ σοφιστικὴ τέχνη, ἣν ἐξηλώκασιν Ἕλληνες, δύναμις 39, 1
ἔστι φανταστικῆ, διὰ λόγων δοξῶν ἐμποιητικὴ ψευδῶν ὡς ἀληθῶν·
παρέχει γὰρ πρὸς μὲν πειθῶ τὴν ῥητορικὴν, πρὸς τὸ ἀγωνιστικὸν

7 f Röm. 4, 2. 16 17—19. 22 f Psal. 117, 19 f (aus I Clem. ad Cor. 48, 2f);
vgl. Strom. VI 64, 2 23—25. 28 f I Clem. ad Cor. 48, 4 f 30—S. 26, 1 vgl.
Plato Sophist p. 239 C; 236 C (φανταστικὴ τέχνη); 240 D (ψευδὴς δόξα); 226 A
(ἐριστικὴ, ἀγωνιστικὴ)

2 (κατὰ) τὸ ἐκλεκτικὸν Schw τὸ ἐκλεκτὸν St 6 εὐ ποιεῖν ~ vor δια-
βιοῦσι Hervet [εὐ ποιεῖν] Ma (οὐδὲν ὄφελος τὸ) εὐ ποιεῖν St (οὐ τέλειοι γίγνον-
ται μόνον τῷ) Schw 10 ἐρμηνεύθησαν L 24 (ἣ) aus I Clem. u. Strom. VI
64, 3 ἣν] ἔστιν ἢ I Clem. u. Strom. 29 γοργός (so auch Strom. VI 65, 3)]
ἀγνός I Clem.

δι τὴν ἐριστικὴν. αἱ τοίνυν τέχναι (αὐταί) ἐὰν μὴ μετὰ φιλοσοφίας
 γίνωνται, βλαβρώτεραι παντὶ πον εἶεν ἂν. ἀντικρως γοῦν ὁ Πλάτων 2
 κακοτεχνίαν προσεῖπεν τὴν σοφιστικὴν ὃ τε Ἀριστοτέλης ἐκόμενος κλι-
 πτικὴν τινα αὐτὴν ἀποκαλεῖται, ἅτε τὸ ὕλον τῆς σοφίας ἔργον πι-
 3 θανῶς ὑφαιρουμένην καὶ ἐπαγγελλομένην σοφίαν ἦν οὐκ ἐμελέτησεν.
 ἐν βραχεί δὲ εἰπεῖν, καθάπερ τῆς ῥητορικῆς ἀρχὴ μὲν τὸ πιθανόν, 3
 ἔργον δὲ τὸ ἐπιχείρημα καὶ τέλος ἡ πιθανώ, οὕτω τῆς ἐριστικῆς ἀρχὴ
 μὲν τὸ δόξαν, ἔργον δὲ τὸ ἀγώνισμα καὶ τέλος ἡ νίκη, τὸν αὐτὸν 4
 γὰρ τρόπον καὶ τῆς σοφιστικῆς ἀρχὴ μὲν τὸ φαινόμενον, ἔργον δὲ
 10 διττόν, τὸ μὲν ἐκ ῥητορικῆς διζωδικόν (φαινόμενον), τὸ δὲ ἐκ δια-
 λεκτικῆς ἐρωτητικόν, τέλος δὲ αὐτῆς ἡ ἐκπλήξις, ἢ τι αὐθουλον 3
 μένη κατὰ τὰς διατριβὰς διαλεκτικὴ γύμνασμα φιλοσόφου περὶ τὸ
 ἰνδοξον δαίκνυται ἀντιλογικῆς ἔνεκεν θυγάτωρ, οὐδαμοῦ δ' ἐν τού-
 40 τοις ἢ ἀλήθεια, εἰκότως τοίνυν ὁ γενναῖος ἀπόστολος, ἐκφανλίζων 40 1
 15 τὰς πικρὰς ταύτας τῶν λέξεων τέχνας, εἰ τις μὴ προσίρχεται
 ὑγίαινοι λόγους, φησὶ, διδασκαλίᾳ δὲ τινι τιτύχεται μηδὲν ἐπι- 30 1
 στάμενος, ἀλλὰ νοσῶν περὶ ζητήσεως καὶ λογομαχίας, ἐξ ὧν γίνεται
 ἴρις, ἢ φθόνος, βλασφημία, ὑπόνοιαι πονηραί, διαπαρτριβαὶ διεφθαρ- 12 5
 20 μίμων ἀνθρώπων τὸν νοῦν καὶ ἀπιστηρήμενων τῆς ἀληθείας, ὡρᾶς 2
 25 ὅπως πρὸς αὐτοὺς κινήσεται, νόσον ὀνομάζων τὴν λογικὴν τέχνην
 αὐτῶν, ἐφ' ἣ σιμνύονται οἷς φιλῆ ἢ στομύλος αὐτῆ, κακοτεχνία,
 εἴτε Ἑλλήνις εἶεν εἴτε καὶ βάρβαροι σοφισταί, παγκάλως οὖν ὁ τρα- 3
 30 γικὸς Ἑνρῆκίδης ἐν ταῖς Φοινίσσαις λέγει·

ὁ δὲ ἄδικος λόγος

2. νοσῶν ἐν αὐτῷ φερούμενων δέεται σοφῶν

ὑγιάινων μὲν γὰρ ὁ σωτήριος εἶρηται λόγος αὐτὸς ὢν ἀλήθεια 4
 καὶ τὸ ὑγίαινον αὐτὸ ἀθάνατον μῆνι, ἢ δὲ ἀπὸ τοῦ ὑγίαινοῦ τι καὶ

2 f nicht bei Plato, aber vgl. Sext Emp. Adv. math II 12 οἱ περὶ Πλα-
 τῶνα ἰδέονται αὐτὴν τὴν ῥητορικὴν, ὡς κακοτεχνίαν πολλὸν ἐ τέχνην καθεστῆ-
 ζεσαν. Ahnl. b Adv. math II 49 18. Amm. Marc. XXX 4, 3 professorem ora-
 torum forensium . . . Epicurus . . . κακοτεχνίαν nomine inter artes numerat
 malis. Usener, Epicurus p. 112, vgl. Prächter, Phil. I 1 1 1892 p. 240. 3 f nicht
 bei Aristoteles, aber vgl. Top. II 14 5 p. 127 a 10. ἔργον τὸν σοφιστὴν ἐ δι-
 κτοῦν ἐ κλίτην τὸν ἀντίματον τὰ ἀλλοτρία ἔργου, ὡς ἐ ἀνακτιστοῦ ἀπὸ αὐτοῦ
 ἐ σοφισθεῖται. 12 f vgl. Aristot. Top. I 2 1 1 10 2. 22 13 10 I T. m. 6
 22-23 20, 2 vgl. Elter, Grammat. hist. 2 1 1 21. 22-23 Theodoriet, Gr.
 aff. c 1 87. 24 f Eurip. Phoen. 61 f. 26 vgl. I T. m. 6, 3.

1 αἱ τοίνυν αὐταὶ οὖν Markland. 2 αὐτῶν ἦν St. L. 3 οὖν Mark-
 land γὰρ οὖν L. 4 γὰρ W. 5 αὐτῶν Sy. ἀρχὴν L. 10 φερούμενων Po.

θείον διάκρισις ἀθεότης τε καὶ πάθος θανατηφόρον. λύκοι οὗτοι 5
 ἄρπαγες προβάτων κωδίοις ἐγκεκρυμμένοι, ἀνδραποδιστὰι τε καὶ
 ψυχαγωγοὶ εὐγλωσσοί, κλέπτοντες μὲν ἀφανῶς, διελεγχόμενοι δὲ
 λησταί. αἶρεῖν ἀγωνιζόμενοι καὶ δόλω καὶ βία ἡμᾶς δὴ τοὺς ἀπεριτ-
 5 τούς, ὡς ἂν εἰπεῖν ἀδυνατωτέρους.

ἀγλωσσία δὲ πολλάκις ληφθεὶς ἀνήρ 41, 1
 δίκαια λέξας ἤσοον εὐγλωσσου φέρει.

νῦν δ' εὐρόοισι στόμασι τᾶληθέστατα
 κλέπτουσιν, ὥστε μὴ δοκεῖν ἂ χρῆ δοκεῖν.

10 ἡ τραγωδία λέγει. τοιοῦτοι δὲ οἱ ἐριστικοὶ οὗτοι εἴτε αἰρέσεις μετ- 2
 15 ίοιεν εἴτε καὶ διαλεκτικὰ συνασκοίεν τεχνύδρια, οὗτοι οἱ τὰ κατάρτια
 κατασπῶντες καὶ μηθὲν ὑφαίνοντες, φησὶν ἢ γραφή, ματαιοπονίαν
 ἐξηλωκότες, ἣν κυβελαν ἀνθρώπων ὁ ἀπόστολος ἐκάλεσεν καὶ παν-
 ουργίαν. πρὸς τὴν μεθοδείαν τῆς πλάνης ἐπιτήδειον. «εἰσὶ γάρ», 8
 15 φησί, «πολλοὶ ἀνυπότακτοι, ματαιολόγοι, φρεναπατοῦντες.» οὐκουν
 οὐ πᾶσιν εἰρηται. «ἡμεῖς ἐστε οἱ ἄλες τῆς γῆς.» εἰσὶ γὰρ τινες τῶν 4
 20 καὶ τοῦ λόγου ἐπακηκοότων τοῖς ἰχθύσι τοῖς θαλασσίοις ἐοικότες,
 οἳ δὴ ἐν ἄλμῃ ἐκ γενετῆς τρεφόμενοι ἁλῶν ὁμως πρὸς τὴν σκευασίαν
 δέονται. ἐγὼ γοῦν καὶ πάνυ ἀποδέχομαι τὴν τραγωδίαν λέγουσαν. 5

20 ὦ πατ. γένοιεντ' ἂν εὐ λελεγμένοι λόγοι
 ψευδεῖς, ἐπῶν δὲ κάλλεσι(ν) νικῶεν ἂν |
 τᾶληθές· ἀλλ' οὐ τοῦτο τὰκριβέστατον, 341 P
 ἀλλ' ἡ φύσις καὶ τοῦρθόν· ὅς δὲ εὐγλωσσία
 νικᾷ, σφὸς μὲν, ἀλλὰ γὰρ τὰ πράγματα
 25 κρείσσω νομιζῶ τῶν λόγων αἰε ποτε.

οὔποτε ἄρα ὀρεκτέον τοῖς πολλοῖς ἀρέσκειν. ἂ μὲν γὰρ ἐκείνους 6

1 f vgl. Matth. 7, 15 2 vgl. I Tim. 1, 10 (ἀνδραποδιστὰι) 6 f Eurip.
 Alexander Fr. 56; vgl. Stob. Flor. 42, 3 8 f Eurip. Hippol. prior Fr. 439;
 vgl. Stob. Flor. 82, 1 (= Ecl. II 2, 8 p. 21, 19 Wachsm.) 11 f Resch, Agrapha,
 Log. 38 S. 226 f; Ropes, Sprüche Jesu S. 31 f 13 f vgl. Ephes. 4, 14
 14 f Tit. 1, 10 16 Matth. 5, 13 20—25 Eurip. Antiope Fr. 200; vgl. Stob.
 Ecl. II 15, 12 p. 187, 10 Wachsm. 26—8. 28, 2 vgl. Epikur Fr. 187 Usener S. 157

4 αἶρεῖν Sy αἶρειν L 7 γέρει Vi γέρειν L 8 εὐρόοισι στόμασι] εὐ-
 ρέθμοις πιστώμασι Stob. 13 ἀνθρώπων Sy aus Ephes. αἰτήν l. ἀνθρωπίνην
 Di 20 λελεγμένοι λόγοι Markland λεγόμενοι λόγοι οἱ L 21 καλλονῆ
 Nauck 23 f εὐγλωσσία νικᾷ Stob. εὐγλωσσίαν ei καὶ l. 24 ἀλλὰ γὰρ Stob.
 ἀλλὰ γε L ἀλλ' ἐγὼ Sy 25 κρείσσω Stob. 26 f ἐκείνους ἦθει Sy (vgl. Her-
 vet) ἐκείνους εἰδείην L ἐκείνοι; ἐδόκει Schw ἐκείνοι ἴσασι St

κείνην. μηδέπω μὴδὲν ἐνάρετον ἀποκνήσασα τῷ Ἰβραάμ, ἤξιον δὲ
 εὐχότως τὸν ἤδη καιρὸν ἔχοντα προκαπῆς τῇ κοσμικῇ παιδείᾳ (.Μη-
 πτος δὲ ὁ κόσμος ἀλληγορεῖται) συνεννασθῆναι πρότερον. ἴσπερον δὲ
 καὶ αὐτῇ προσελθόντα κατὰ τὴν θέλαν πρόνοϊαν γεννήσαι τὸν Ἰσαάκ.
 5 Ἰρμηνεύει δὲ ὁ Φίλων τὴν μὲν Ἄγαρ παροίχησιν ἔνταυθα γὰρ ἰρηναίαι 34 P 81 1
 οὐ μὴ πολὺς ἴσθαι πρὸς ἀλλοτριαν), τὴν Σάραν δὲ ἀρχὴν μου. Ἰσπετιν
 οὖν προκαπιθεῖντα ἐπὶ τὴν ἀρχικωτάτην σοφίαν ἔλθειν, ἀφ' ἧς τὸ
 Ἰσραηλιτικὸν γένος ἀΐζεται. ἐξ ὧν δείκνυται διδακτικὴν εἶναι τὴν 2
 σοφίαν, ἣν μετήλθειν Ἰβραάμ, ἐκ τῆς τῶν οὐρανίων θέας μετιῶν εἰς
 10 τὴν κατὰ θεὸν πίστιν τε καὶ δικαιοσύνην. Ἰσαάκ δὲ τὸ αὐτομαθὲς 3
 ἐνδείκνυται διὸ καὶ Χριστοῦ τύπος εἰρμόσκειται. οὗτος μὲν γυναικὸς
 ἀνὴρ τῆς Ρεβέκκας, ἣν ἐπομονὴν μεταφράσουσαν, πλειομὶ δὲ συνείρ- 4
 χισθαὶ ὁ Ἰακώβ λέγεται ὡς ἂν ἀσκητῆς ἰρμηνεύομενος διὰ πλειόνων
 δὲ καὶ διαφερόντων αἰ ἀσκήσις δογμάτων, ὅθεν καὶ Ἰσραὴλ οὗτος
 15 μιτονομάζεται ὁ τῷ ὄντι διορατικὸς ὡς ἂν πολέπιρός τε καὶ ἀσκη- 5
 τικὸς. εἴη δ' ἂν τι καὶ ἄλλο δηλούμενον διὰ τῶν τριῶν προκαπτό- 5
 ρων, κυρίαν εἶναι τὴν σφραγίδα τῆς γενέσεως, ἐκ φέσεως καὶ μαθήσεως

2 f vgl. Philo De congr. et. gr. 20 cl p. 522 M ... τῷ γενέσει καὶ Αἰγυπτίᾳ
 προσκεκλήρωσθαι σώματι. Auch sonst Αἰγυπτίος = σώμα bei Philo vgl. Leg
 all. II 50 l p. 77 M; 77 p. 80 M; De sacr. Ab. et C. 48 cl p. 171 M; De migr.
 Abr. 77 cl p. 448 M; παθῶν σμύβωλον De congr. et. gr. 81 l p. 531 M) δ vgl.
 Philo a. a. O. 20 Ἄγαρ, τοῖτο δὲ ἰρμηνεύθειν ἴσται παροίχησις. Leg. alleg. III 244
 l p. 135 M) Ἄγαρ, δ εἰρηναίαι παροίχησις. 6 Prov. 5, 20 vgl. Philo De
 Cherub. 5 cl p. 130 M; Σάρα δὲ σμύβωλον ἀρχῆς ἐμῆς; καλεῖται γὰρ ἀρχὴ μου
 De congr. et. gr. 2 l p. 50 M το Σάρα; ὄνομα μεταφραστὸν ἴσται ἀρχὴ μου
 De mut. nom. 77 l p. 70 M) 8 16 vgl. Philo De congr. et. gr. 34 cl p.
 154 M; τὸ δὲ Ἰσαάκ οὔτε πλειόνων γενέσεως οὔτε συνείρης καλεσθῆναι, μὲν δὲ ἢ
 κοίτη, ἢ πατρὸς σμύβωλον, διὰ τῆς ὅτι καὶ ἢ διδακτικῆς ἐρετῆς ἢ ἰβραῖμα
 μίτησι, πλειόνων δέεται ... καὶ ἢ δὲ ἀσκήσεως τελειοποιῆς, περὶ ἧς Ἰακώβ ἴσται
 δακίται φανταί; διὰ πλειόνων γὰρ καὶ διαφερόντων αἰ ἀσκήσις δογμάτων.
 τὸ δὲ αὐτομαθὲς, vgl. auch De sacr. Ab. et C. 6 l p. 164 M; Quod deus 2 l 4
 l p. 23 M; De somn. I 20 l p. 61 M; De 1 p. 60 M; γένος, οὐ καποῖον
 περὶ Ἰσαάκ, ... μίτη ἀσκήσις, μίτη διδασκαλίας ἢ γενέσεως ... καλεῖται δὲ τὰ α
 μὲν ἄλλοιο ἐπομονὴ παρὰ δὲ Ἐβραῖοις Ρεβέκκα, vgl. De plant. 10 l p. 14 M;
 Paed. I 21, 1 Zur Erklärung Ρεβέκκα = ἐπομονὴ vgl. F. Nestle 7atW 25, 10
 S. 221 f. 9 f vgl. Gen. 17, 21, Strom. V 8, 6. 18 vgl. auch De Abrah. 12
 II p. 9 M. 15 διορατικὸς vgl. Anm. zu Paed. I 7, 2. 16 8 21, 1 vgl.
 Philo De somn. I 27 l p. 60 M τὴν ἀρετὴν ἢ φέσει ἢ ὁ σμύβωλον μίτησι
 γενέσεως φέσει, διὸ καὶ τρεῖς τοὺς γενέσεως τοῦ Ἰσραὴλ, οὐ γὰρ, τρεῖς δὲ ἴσται
 γεν. vgl. De Abrah. 52 cl p. 10 M

4 αἰτη L. 6 Σάρα aus Gen. 17, 15 αἰτη L. auch Ph. o l p. 70 M
 u. δ. tot. Σμ. γα. = ἰβραῖμα

καὶ ἀσκήσεως συνεστῶσαν. ἔχοις δ' ἂν καὶ ἄλλην εἰκόνα τῶν εἰρη- 6
 μένων τὴν Θάμαρ ἐπὶ τριόδου καθεσθείσαν καὶ πόρνης δόξαν παρα-
 σχοῦσαν, | ἣν ὁ φιλομαθῆς | Ἰούδας (δυνατὸς δὲ ἐρμηνεύεται) ὁ μῆδεν 123 S 335P
 ἀσκεπτον καὶ ἀδιερένητον καταλιπὼν ἐπεσκέφατο καὶ πρὸς αὐτὴν
 5 ἐξέκλινεν, σφῶζον τὴν πρὸς τὸν θεὸν ὁμολογίαν. διὰ τοῦτο καὶ ὁ 82, 1
 Ἀβραάμ, παραζηλούσης τῆς Σάρρας τὴν Ἄγαρ παρενδοκιμοῦσαν αὐτήν,
 ὡς ἂν τὸ χρήσιμον ἐκλεξάμενος μόνον τῆς κοσμικῆς φιλοσοφίας, ἰδὼν
 ἢ παιδίσκη ἐν ταῖς χερσὶ σου, χρῶ αὐτῇ ὡς ἂν σοι ἀρεστὸν ἦ φησί,
 δηλῶν ὅτι ἀσπάζομαι μὲν τὴν κοσμικὴν παιδείαν καὶ ὡς νεωτέραν
 10 καὶ ὡς σὴν θεραπεινίδα, τὴν δὲ ἐπιστήμην τὴν σὴν ὡς τελείαν
 δέσποιναν τιμῶ καὶ σέβω. καὶ ἐκάκωσεν αὐτὴν Σάρρα ἴσον τῷ 2
 ἔσωφρόνισε καὶ ἐνουθέτησεν. εὐ γοῦν εἴρηται παιδείας θεοῦ, νίε,
 μὴ ὀλιγῶρει, μηδὲ ἐκλύου ὑπ' αὐτοῦ ἐλεγχόμενος· ὃν γὰρ ἀγαπᾷ κύριος
 παιδεύει, μαστιγοὶ δὲ πάντα νιὸν ὃν παραδέχεται· κατ' ἄλλους 8
 15 μέντοι γε τόπους ἐξεταζόμεναι αἱ προειρημέται γραφαὶ ἄλλα μυστήρια
 μηνύουσαι παρίστανται.
 Φαμέν τοίνυν ἐνθένδε γυμνῶ τῷ λόγῳ τὴν φιλοσοφίαν ζήτησι 4
 ἔχειν περὶ ἀληθείας καὶ τῆς τῶν ὄντων φύσεως (ἀλήθεια δὲ αὕτη, περὶ
 ἧς ὁ κύριος αὐτὸς εἶπεν «ἐγὼ εἰμι ἡ ἀλήθεια»), τὴν τε αὐτὴν προπαιδείαν
 20 τῆς ἐν Χριστῷ ἀναπαύσεως γυμνάζειν τὸν νοῦν καὶ διεγείρειν τὴν
 σύνεσιν ἀγγίχουσαν γεννώσαν ζητητικὴν διὰ φιλοσοφίας ἀληθοῦς. ἦν
 εὐρόντες, μᾶλλον δὲ εἰληφότες παρ' αὐτῆς τῆς ἀληθείας, ἔχουσι οἱ
 μύσται. VI. πολλὰ δ' ἢ ἐτοιμότης πρὸς τὸ τὰ δέοντα ὄραν διὰ τῆς προ- 33, 1
 γυμνασίας συμβάλλεται. εἴη δ' ἂν γυμνασία τῷ νῷ τὰ νοητά. τριττῇ

1—5 vgl. Gen. 38, 14—16; Philo De congr. er. gr. 124 f (I p. 537 M) ἔστι δ' ὅτε . . . ὡσπερ Θάμαρ ἐπὶ τριόδου καθέζεται, πόρνης δόξαν παρασχοῦσα τοῖς ὀδῶ βαδίζουσι . . . τίς οὖν ὁ ἐξεταστικὸς καὶ φιλομαθῆς καὶ μῆδεν ἀσκεπτον καὶ ἀδιερένητον τῶν ἐγκεκαλυμμένων πραγμάτων παραλιπεῖν ἀζῶν ἔστιν, ὅτι μὴ ὁ ἀρχιστράτηγος καὶ βασιλεὺς καὶ ταῖς πρὸς θεὸν ὁμολογίαις ἐμμένων τε καὶ χαίρων, ὄνομα Ἰούδας; 5 vgl. anch Gen. 29, 35 u. Philo De plant. 134 p. (I 349 M) Ἰούδας, ὃς ἐρμηνεύεται κυρίῳ ἐξομολόγησις; Leg. alleg. I 80 (I p. 59 M) τοῦ ἐξομολογουμένου ὁ Ἰούδας σῖμβολον. 5—11 vgl. Gen. 16, 6; Philo de congr. er. gr. 154 (I p. 541 M) μονοῦ βῶων ἀντικρως, ὅτι τὴν μὲν ἐγκύκλιον παιδείαν καὶ ὡς νεωτέραν καὶ ὡς θεραπεινίδα ἀσπάζομαι, τὴν δὲ ἐπιστήμην καὶ φρόνησιν ὡς τελείαν καὶ δέσποιναν ἐκτετιμηκα. 11 f vgl. Philo a. a. O. 158 (I p. 542 M) καὶ ἐκάκωσεν αὐτήν· ἴσον τῷ ἐνουθέτησε καὶ ἔσωφρόνισε. 12—14 Prov. 3, 11 f (- Hebr. 12, 5f); Philo a. a. O. 177 (I p. 544 M) 19 Joh. 14, 6

2 Θάμαρ Philo Θήμαρ L 11 τῷ Philo τὸ L 12 ἔσωφρόνησε L
 13 μῆδεν] καὶ μὴ Philo 14 παιδεύει (wie Hebr. 12, 6 u. Paed. I 78, 4)] ἐλέγχει
 Philo 15 τόπους] τίπους Po τρόπους Ma 16 μηνύουσαι L¹ μηνύουσι L²
 παρίστανται Schw παρῆσταναι L 19 εἶπεν Sy εἰπὼν L

δὲ ἢ τούτων γένεσι, ἢν τι ποσοὺς καὶ πηλίκους καὶ λεπτοὺς θεωρου-
 μένη. ὁ γὰρ ἀπὸ τῶν ἀποδείξεων λόγος ἀκριτῆ πίστιν ἐντίθηται τῇ
 2 φυχῇ τοῦ παρακολουθούντος, ὥστε μηδ' ἂν ἄλλως ἔχιν τὸ ἀπο-
 δειχθὲν οἰεσθαι, τοῖς τε αἰ' δε' ἀπάτην ἕποτρύχοισιν ἡμῖν ἕπολιπτεῖν
 5 οὐκ ἔβ. Ἐν τούτοις οὖν τοῖς μαθήμασιν ἐκαθαίρεται τε τῶν αἰσθη-
 τῶν καὶ ἀναζωπυρεται ἡ ψυχὴ. ἵνα δὴ ποτε ἀλήθειαν διδιδῶν δινηθῆ.
 τροφὴ γὰρ καὶ ἡ παιδείους ἢ χρηστῆ σοφισμένη φύσει ἀγαθὰ ποιῆ. 4
 καὶ αἱ γένοις αἰ χρησταὶ τοιαύτης παιδείας ἀντιλαμβάνονται ἵτι
 βελτίους τῶν πρότερον γίνονται εἰς τε τὰ ἄλλα καὶ εἰς τὸ γεννᾶν.
 10 ὅσοι καὶ ἐν τοῖς ἄλλοις ζῴσι. διὸ καὶ φησιν· εἶθε πρὸς τὸν 5
 μύρμηκα, ὡ ὄκρηρέ, καὶ γενοῦ κείνου σοφώτερος. ὡς πολλὴν καὶ
 παντοδαπὴν ἐν τῇ ἀμῆτῳ παρατίθεται πρὸς τὴν τοῦ χιμῶνος ἀπει-
 λὴν τὴν τροφήν, ἢ ποριέθητι πρὸς τὴν μέλισσαν καὶ μάθε ὡς 6
 ἐργάτις ἰστέ. καὶ ἀτῆ γὰρ πάντα τὸν λιμῶνα ἐπιτεμομένη ἢν
 15 κηρίον γεννᾷ.

Ἐλ δὲ ἐν τῇ ταμίῳ εἴχη, ὡς ὁ κύριος ἐδίδαξε, πνεύματι προσκε- 24. 1
 ρῶν, οὐκ εἶτε πρὸς τὸν οἶκον εἴη ἂν μόνον ἢ οἰκονομία, ἀλλὰ καὶ πρὸς
 τὴν ψυχὴν, τίνα τε ἐπιτημητῶν ἀντῆ καὶ ὅπως καὶ ὅποσον, τίνα τε
 ἀποθετῶν καὶ ἀποθησαυριστῶν εἰς ἀντῆν, καὶ ὅτι ταῦτα προκο-
 20 μιστῶν, καὶ πρὸς οὐστῖνας. οὐ γὰρ γένεσι, μαθήσει δὲ οἱ καλοὶ κά-
 γασθὸν γίνονται, καθάτιρ ἱατροὶ καὶ κτηνηρῆται, ὄρκωμιν γοῦν κοινῶς· 2
 οἱ πάντες τὴν ἀμπλον καὶ τὸν ἔκπον, ἀλλ' ὁ μὲν γιωργὸς εἰσεται,
 εἰ ἀγαθὴ πρὸς καρποφορίαν ἢ κακὴ ἢ ἀμπλος, καὶ ὁ ἔκπικὸς ἀθν-
 3 μων ἢ τεχὲν διακριτὴν βελίως, τὸ δ' ἄλλους περ' ἄλλους τὴν πρῆ-
 25 κῆναι πρὸς ἀρετῆν ἐπιτηδιύματα μὲν τίνα τῶν οὕτω πρῆκτότων
 παρὰ τοῖς ἐτήμονς ἐνδίδκνται, τιλιότητα δὲ κατ' ἀρετῆν οὐδ' ἔργων 4
 οὖν τῶν ἀμινον γέντων κατηγορεῖ, ὁπότε καὶ οἱ κακῶς πρῆκτοῖς
 πρὸς ἀρετῆν τῆς προσηχοῖς παιδείας τιχόντες ὡς ἐπῆταν καλο-

28 Plato Rep VII p. 527 DE ἐν τούτοις τοῖς μαθήμασιν ἐκίστοις δεγνόν-
 τε τῆς ἐκαθαίρεται τε καὶ ἀναζωπυρεται ἀπολείπεται καὶ ἐπιτεμομένη ἐπὶ
 τῶν ἄλλων ἐπιτηδιύμασιν, πρῶτον ὅν σοφῆσαι μέρων ὁμωτων· μωτο γὰρ αἰ-
 τῶ ἀλῆθεια οἰάται 7 10 Plato Rep IV p. 424 A 10 14 Plato G. G.
 S. S. A. 16 vgl. Matth. 6. 6. 16f vgl. Joh. 4. 21f. 20 S. 22. 6 Chrysost.
 Fr. mor. 22. Arnam 20f vgl. Plato Menon p. 80 B C. οὐκ ἔστι, οἱ φησὶ
 οἱ ἀρετοὶ γίνονται, ἀνα μαθήσει;

6 οἱς ζωπυρεται In w. s. Plato, vgl. S. 27. 4. Ström. I. 19. 1. ἀρετῶν ἐπιτη-
 τῶν L. 7 ἢ πρὸς τῶν ἢ χρηστῶν, πρὸς τῶν χρηστῶν Plato πρῶτον οἰσται Plato
 ἢ καὶ φησὶ, οἱ χρηστοὶ αἱ φησὶς χρηστοὶ Plato ἢν S. w. s. Plato ἢν
 L. 9 πρῶτον Plato 10 ἢν L. 20 L. 21 16f πρὸς τῶν S. w. s. πρῶτον
 πρῶτον L. 17 πρῶτον Ma. μου L. 22 πρὸς τῶν, οἱ W. s. πρῶτον πρὸς τῶν
 πρῶτον L. 24 ἢν πρῶτον Ma. d. πρῶτον L.

καγαθίας ἦνσαν, καὶ αὐτὰ ἐναντία οἱ ἐπιτηδεύως φύντες ἀμελεία
γεγόνασι κακοί. φύσει δ' αὐτὸ κοινωνικοὺς καὶ δικαίους ὁ θεὸς ἡμᾶς
ἐδημιούργησεν. ὅθεν οὐδὲ τὸ δίκαιον ἐκ μόνης φαίνεσθαι τῆς θεί- 35, 1
σεως ῥητέον, ἐκ δὲ τῆς ἐντολῆς ἀναξωπυρεῖσθαι τὸ τῆς δημιουργίας
ἀγαθὸν νοητέον, μαθήσει παιδευθείσης τῆς ψυχῆς ἐθέλειν αἰρεῖσθαι
τὸ κάλλιστον. ἀλλὰ καθάπερ καὶ ἄνευ γραμμάτων πιστὸν εἶναι δυ- 2
νατὸν φαμεν, οὕτως συνιέναι τὰ ἐν τῇ πίστει λεγόμενα οὐχ οἷον τε
μὴ μαθόντα ὁμολογοῦμεν. τὰ μὲν γὰρ εὐ λεγόμενα προσέσθαι, τὰ
δὲ ἀλλότρια μὴ προσέσθαι οὐχ ἀπλῶς ἡ πίστις, ἀλλ' ἡ περὶ τὴν
10 μάθησιν πίστις ἐμποιεῖ. εἰ δ' ἡ ἄγνοια ἀπαιδευσία τε ἅμα καὶ ἀμαθία. 3
τὴν ἐπιστήμην τῶν θείων καὶ ἀνθρωπίνων ἐντίθησιν ἡ διδασκαλία.
ἀλλ' ὡς ἐν πενία βίου ὀρθῶς ἔστι βιοῦν, οὕτω δὲ καὶ ἐν περιοσίᾳ 4
ἔξεστιν, καὶ ῥᾶον ἅμα καὶ θάττον σὺν τῇ προπαιδείᾳ θηρᾶσαι ἂν
τινα τὴν ἀρετὴν ὁμολογοῦμεν οὐδὲ δίχα τούτων ἀθήρατον οὐσαν,
15 πλὴν καὶ τότε τοῖς μεμαθηκόσι καὶ τὰ αἰσθητήρια συγγεγυμα-
σμένοις. | ἔμῃσος μὲν γάρ. φησὶν ὁ Σολομῶν. ἔγειρει νεῖκος. ὁδοὺς 337 P 5
δὲ ζωῆς φυλάσσει παιδεία, ὡς μὴ ἀπατηθῆναι, ὡς μὴ κλαπῆναι
πρὸς τῶν ἐπὶ βλάβῃ τῶν ἀκροωμένων κακοτεχνίαν ἠσκηκότων. ἔπει- 6
δεία δὲ ἀνεξέλεγκτος πλανᾶται, φησὶν. καὶ χρὴ μετεῖναι τὸ ἐλεγκτι-
20 κὸν εἶδος ἕνεκα τοῦ τὰς δόξας τὰς ἀπατηλάς διακρούεσθαι τῶν
σοφιστῶν.

Εὐ γοῦν καὶ Ἀνάξαρχος ὁ Εὐδαιμονικὸς ἐν τῷ περὶ βασιλείας 36, 1
γράφει· πολυμαθὴν κάρτα μὲν ὠφελεῖ, κάρτα δὲ βλάπτει τὸν
ἔχοντα· ὠφελείη μὲν τὸν δεξιὸν ὄντα, βλάπτει δὲ τὸν ῥηιδίως φω-
25 νέοντα πᾶν ἔπος καὶ ἐν παντὶ δῆμῳ. χρὴ δὲ καιροῦ μέτρα εἶδέναι·
σοφίης γὰρ οὗτος ὄρος. ὅσοι δὲ καὶ θύρῃσιν αἰδουσιν, κῆν πη

11 vgl. Anm. zu Paed. II 25, 3 15 f vgl. Hebr. 5, 14 16—19 Prov.
10, 12a. 17 23 f vgl. Sternbach Gnom. Vatic. 469 23—S. 24, 2 Anax. Fr. 1
Diels Vorsokr. 479; vgl. Bernays, Ges. Abh. I p. 123—128; Bergk, Opusc. II 293 sq.

7 συνιέναι Hdschel συνεῖναι L 10 πίστιν μάθησι; St εἰ δ' ἡ] ἡ δ'
Ma οὐδ' Wi 11 ἐντίθησιν ἡ διδασκαλία Jackson ἐντίθησι τῇ διδασκαλίᾳ L
15 αἰσθητήρια L' αἰσθηταίρια L* 22 ὁ Εὐδαιμονικὸς Hdschel εὐδαιμονικῶς; L
23 πολυμαθὴν Stob. Flor. 34, 19 πολυμαθεῖν L ὠφελείη Stob. 23 f [τὸν
ἔχοντα] Bergk 24 τὸν δεξιὸν Stob. τόνδε ἄξιον L ὄντα] ἄνθρα Stob. 24 f
φωνέοντα] φωνεῖντα oder φωνοῦντα Stob. 25 καὶ ἐν Stob. κ' ἐν L 26 ὄρος]
οἶφος Bergk ὄσοι δὲ] οἶ (οἶ) δὲ oder εἰ δὲ οἶ Stob. 26 f καὶ θύρῃσιν (θῦ
ῥῆσιν Monac. 479 Ottob. 94, daher θεοῦ ῥῆσιν Sy Di) αἰδουσιν, κῆν πη (ἡ ἦν πη
Vi) πεπνυμένην (so L' für πεπνευμένην) αἰδῶσιν L ἔξω καιροῦ ῥῆσιν μουσικὴν
πεπνυμένως αἰδῶσιν (δάσσουσιν M αἰίσουσιν A) Stob. HSS ἔξω καιροῦ ῥῆσιν
μουσικὴν (αἰδουσιν, κῆν' πεπνυμένως αἰδῶσιν Hense καὶ θύρῃσιν αἰδουσιν,
ἡπερ πεπνυμένα αἰδῶσιν Bernays (ἔξω καιροῦ' θύρῃσιν αἰδουσι, κῆν' πεπνυμένα
ιδᾶσων Bergk

† πεπνυμένην αἰδέσασιν. οὐ τιθίμενοι ἐν σοφίᾳ, γνώμην δ' ἔχουσι
μορφῆς· καὶ Ἠολόφος· | 2

Μοιούων, αὐτ' ἄνδρα πολυφραδίοντα τιθείσι
θείσιον, αὐδήντα·

124

5 εἴπορον μὲν γὰρ ἐν λόγοις τὸν πολυφραδύμονα λέγει, δεινὸν δὲ τὸν
αὐδήντα, καὶ θείσιον τὸν ἱμπειρον καὶ φιλόσοφον καὶ τῆς ἀληθείας
ἐπιστήμονα.

VII. Καταφαίνεται τοίνυν προκαιθεία ἡ Ἑλληνικὴ σὺν καὶ αὐτῇ 2 1
φιλοσοφίᾳ θεόθεν ἦκειν εἰς ἀνθρώπους οὐ κατὰ προηγούμενον, ἀλλ'
10 ὡς τρόπον οἱ ἔτεοι καταρρηγνύνται εἰς τὴν γῆν τὴν ἀγαθὴν καὶ εἰ-
τὴν κοιλίαν καὶ ἐπὶ τὰ δάματα. βλαστάνει δ' ὁμοίως καὶ πῶσα κί-
κυρός, γίνεται δὲ καὶ ἐπὶ τῶν μνημάτων οὐκῆ καὶ εἰ τι τῶν ἀναι-
θεοτέρων δένδρων, καὶ τὰ φυτόμα ἐν τύπῳ προκίπτει τῶν
15 ἀληθῶν, ὅτι τῆς αὐτῆς τοῦ ἔτεοῦ ἀπέλαισι δυνάμειος, ἀλλ' οὐ
τὴν αὐτὴν ἰσχυρὰ χάριν τοῖς ἐν τῷ πλοσι φυτοῖσι ἴσοι ξηρανθίτε·
ἢ ἀποτιλθίεντα, καὶ δὴ κἀνταῦθα χρησιμεύει ἡ τοῦ σπόρου παρικολή, 2
ἢ ἡ ὁ κίριος ἡρμήνεισι. εἰς γὰρ ὁ τῆς ἐν ἀνθρώποις γῆς γεωργός·
ὁ ἀρωθὲν οὐκίρων ἐκ καταβολῆς κόσμου τὰ θρηπτικὰ σπέρματα, ὁ
τὸν κίριον καθ' ἕκαστον καιρὸν ἐπομβρίας λόγον, οἱ καιροὶ δὲ καὶ
20 οἱ τόποι οἱ δικτικοὶ τὰς διαφορὰς ἐγέννησαν, ἄλλως τε ὁ γεωργός, 2
οὐ πύρους μόνον καίτοι καὶ τούτων πλείους εἶδη διαφορᾷ, σπείρει
δὲ καὶ τὰ ἄλλα σπέρματα, κριθάς τε καὶ κινόμους καὶ πῖσον καὶ 3
ἀρακα καὶ τὰ κηλειόμενα καὶ τὰ ἀνθητικὰ σπέρματα· τῆς αὐτῆς δὲ 4
γεωργίας καὶ ἡ φυτοργία, ἐργάζεσθαι ὅσα εἰς αὐτὰ τε τὰ φυτόμα
25 καὶ εἰς παραδίους καὶ τὰ ὄρατα καὶ ὅλους πανταίων δένδρων
φύειν καὶ τροφήν, ὡσαύτως δὲ οὐχ ἡ ποιμνικὴ μόνη, ἀλλὰ καὶ ἡ 3
βοικολικὴ ἐπιτροφικὴ τε καὶ κεντροφικὴ καὶ μιλισσοργικὴ τέχνη
πᾶσι, συνιόντι δ' εἰπὶν ἀγίλοκομικὴ τε καὶ ζωοτροφικὴ ἀλλήλων
μὲν τῷ μᾶλλον καὶ ἥττον διαφέρουσι, πλὴν αἱ πᾶσι μερομίλις
30 φιλοσοφίαν δὲ οὐ τὴν Στωικὴν λέγει οἷοι τὴν Πλατωνικὴν ἢ τῆς 6
Ἑλικούριον τε καὶ Ἀριστοτελικὴν ἀλλ' ὅσα εἴρηται περ' ἑκάστη

2 f. Heusd Fr 197 Raach? 2 f. vgl. p 19. Anst. θεός αὐδήντα. 16
14 vgl. Matth 13, 3-5, Mark 4 2 5, Luk 8, 5-8

1 f. οἱ τιθίμενοι τιθείσι Wt τιθίμενοι St ἐν σοφίᾳ, γνώμην δ' ἔχουσι· Heusd
αὐτῶν Heusd ἔχουσι μορφῆς L οἱ παραδίοντα ἐν ἀρ· γ· ἔτεοι· γ Heusd m·
Buecheler γνώμην γνώμης SM αὐτῶν αὐτῶν 8 δ' ἔχουσι δ' ἔχουσι M μορφῆς, Stob
2 τιθείσι L 6 θείσιον L 10 καταρρηγνύνται L 12 δὲ Wt τε L
18 εἰς τὴν κοιλίαν τῶν Ma 14 ἀρωθὲν ἄλλως Ma 19 ἐπομβρίας Di
20 ἐγέννησαν L 22 ἀρακα Sy Index ἀρωθὲν Heusd. vgl. im The-
d. d. d. d. L 24 ὅσα Anst St 27 f. τῶν πᾶσι St 31 ἐπιτροφικὴ L

τῶν αἰρέσεων τούτων καλῶς. δικαιοσύνην μετὰ εὐσεβοῦς ἐπιστήμης ἐκιδάσκοντα, τοῦτο σύμπαν τὸ ἐκλεκτικὸν φιλοσοφίαν φημί. ὅσα δὲ ἀνθρωπίνων λογισμῶν ἀποτεμόμενοι παρεχάραξαν, ταῦτα οὐκ ἂν ποτε θεία εἴποιμ' ἂν.

- 5 Ἦδη δὲ κάκεινο σκοπῶμεν, ὡς εἴ ποτε οἱ μὴ ἐπιστάμενοι δια- 38, 1
βιοῦσι καλῶς εὐ ποιεῖν· εὐποιεῖν γὰρ περιπεπτόκασιν, ἔνιοι δὲ καὶ
εὐστοχοῦσι διὰ συνέσεως εἰς τὸν περὶ ἀληθείας λόγον, ὡς Ἀβραὰμ δὲ
οὐκ ἐξ ἔργων ἐδικαιώθη, ἀλλ' ἐκ πίστεως· οὐδὲν οὖν ὄφελος αὐτοῖς 2
μετὰ τὴν τελευτὴν τοῦ βίου, κἂν εὐεργετῶσι νῦν, εἰ μὴ πίστιν
10 ἔχοιεν. διὰ τοῦτο γὰρ Ἑλλήνων φωνῇ ἡρμηνεύθησαν αἱ γραφαί, ὡς 8
μὴ πρόφασιν ἀγνοίας προβάλλεσθαι δυναθῆναι ποτε αὐτούς, οἷους
τε ὄντας ἐπακοῦσαι καὶ τῶν παρ' ἡμῖν, ἣν μόνον ἐθέλησωσιν. ἄλλως 4
τις περὶ ἀληθείας λέγει, ἄλλως ἢ ἀλήθεια ἐαντὴν ἐρμηνεύει. ἕτερον
στοχασμὸς ἀληθείας, ἕτερον ἢ ἀλήθεια, ἄλλο ὁμολοῖσις, ἄλλο αὐτὸ
15 τὸ ὄν, καὶ ἣ μὲν μαθήσει καὶ ἀσκήσει περιγίνεται, ἣ δὲ δυνάμει καὶ
πίστει. δωρεὰ γὰρ ἡ διδασκαλία τῆς θεοσεβείας, χάρις δὲ ἡ πίστις. 5
ποιούντες γὰρ τὸ θέλημα τοῦ θεοῦ τὸ θέλημα γινώσκομεν. ἀνοίξατε
οὖν·, φησὶν ἡ γραφή, ὡς πύλας δικαιοσύνης, ἵνα ἐν αὐταῖς εἰσελθὼν
ἐξομολογήσωμαι τῷ κυρίῳ· ἀλλ' αἱ μὲν εἰς δικαιοσύνην ὁδοί, πο- 6
20 λυτρόπως σφίζοντες τοῦ θεοῦ (ἀγαθὸς γὰρ), πολλαὶ τε καὶ ποικίλαι
καὶ φέρουσαι | εἰς τὴν κυρίαν ὁδὸν τε καὶ πύλην. ἐὰν δὲ τὴν βασι- 339 P
λικὴν τε καὶ αὐθεντικὴν εἰσοδὸν ζητῆς, ἀκούσῃ· αὕτη ἡ πύλη τοῦ
κυρίου. δίκαιοι εἰσελεύσονται ἐν αὐτῇ· πολλῶν τοίνυν ἀνεφογμένων 7
πυλῶν (ἣ) ἐν δικαιοσύνῃ αὕτη ἦν ἐν Χριστῷ, ἐν ἣ μακάριοι πάντες
25 οἱ εἰσελθόντες καὶ κατευθύνοντες τὴν πορείαν αὐτῶν ἐν ὁσιότητι
γνωστικῇ. αὐτίκα ὁ Κλήμης ἐν τῇ πρὸς Κορινθίους ἐπιστολῇ κατὰ 8
λέξιν φησὶ τὰς διαφορὰς ἐκτιθέμενος τῶν κατὰ τὴν ἐκκλησίαν δοκί-
μων· ἤτω τις πιστός, ἤτω δυνατὸς γινῶσιν ἐξελεῖν, ἤτω σοφὸς ἐν
διακρίσει λόγων. ἤτω γοργὸς ἐν ἔργοις·
- 30 VIII. Ἡ δὲ σοφιστικὴ τέχνη, ἣν ἐξηλώκασιν Ἕλληνες, δύναμις 39, 1
ἔστι φανταστικῆ, διὰ λόγων δοξῶν ἐμποικητικῆ ψευδῶν ὡς ἀληθῶν·
παρέχει γὰρ πρὸς μὲν πειθῶ τὴν ῥητορικὴν, πρὸς τὸ ἀγωνιστικὸν

7 f R5m. 4, 2. 16 17—19. 22 f Psal. 117, 19 f (aus I Clem. ad Cor. 48, 2f);
vgl. Strom. VI 64, 2 23—25. 28 f I Clem. ad Cor. 48, 4 f 30—S. 26, 1 vgl.
Plato Sophist p. 239 C; 236 C (φανταστικὴ τέχνη); 240 D (ψευδὴς δόξα); 226 A
(ἐριστικὴ, ἀγωνιστικὴ)

2 (κατὰ) τὸ ἐκλεκτικὸν Schw τὸ ἐκλεκτὸν St 6 εὐ ποιεῖν ~ vor δια-
βιοῦσι Havet [εὐ ποιεῖν] Ma (οὐδὲν ὄφελος τὸ) εὐ ποιεῖν St (οὐ τέλειοι γίνον-
ται μόνον τῷ) Schw 10 ἐρμηνεύθησαν L 24 (ἣ aus I Clem. u. Strom. VI
64, 3 ἣ) ἔστιν ἢ I Clem. u. Strom. 29 γοργός (so auch Strom. VI 65, 3)
ἀγνός I Clem.

δὲ τὴν ἐριστικὴν. αἱ τοίνυν τέχναι (αὐταὶ) ἐὰν μὴ μετὰ φιλοσοφίας
 γίνωνται, βλαβρώτεραι παντὶ που εἶεν ἂν. ἀντικρὺς γοῦν ὁ Πλάτων 2
 κακοτεχνίαν προσεῖπεν τὴν σοφιστικὴν ὅτι Ἀριστοτέλης ἐπόμενος κλε-
 πτικὴν τινα αὐτὴν ἀποφαίνεται, ἅτι τὸ ὅλον τῆς σοφίας ἔργον πι-
 7 θανῶς ὑφαιρουμένην καὶ ἐπαγγελλομένην σοφίαν ἦν οὐκ ἐμελέτησεν.
 ἐν βραχείᾳ δὲ εἰπεῖν, καθάπερ τῆς ῥητορικῆς ἀρχὴ μὲν τὸ πιθανόν, 3
 ἔργον δὲ τὸ ἐπιχείρημα καὶ τέλος ἡ πειθῶ, οὕτω τῆς ἐριστικῆς ἀρχὴ
 μὲν τὸ δόξαν, ἔργον δὲ τὸ ἀγώνισμα καὶ τέλος ἡ νίκη, τὸν αὐτὸν 4
 γὰρ, τρόπον καὶ τῆς σοφιστικῆς ἀρχὴ μὲν τὸ φαινόμενον, ἔργον δὲ
 10 διττόν, τὸ μὲν ἐκ ῥητορικῆς διζουδικόν φαινόμενον¹⁾, τὸ δὲ ἐκ δια-
 λεκτικῆς ἐρωτητικόν, τέλος δὲ αὐτῆς ἡ ἐκπλήξις, ἢ τι αὐθουλον 3
 μένη κατὰ τὰς διατριβὰς διαλεκτικῆ γύμνασμα φιλοσόφου περὶ τὸ
 ἰνδοξον δεικνύεται ἀντιλογικῆς ἔνεκεν δευτέρως· οὐδάρμοι δ' ἐν τού-
 τοις ἢ ἀλήθεια, εἰκότως τοίνυν ὁ γυναικος ἀπόστολος, ἐκφανίζων 40. 1
 15 τὰς πικρὰς ταύτας τῶν λέξεων τέχνας, εἴ τις μὴ προσίχηται
 ὑγιαίνουσι λόγοις, φησὶ, «διδασκαλίᾳ δὲ τινι τετέφωται μηδὲν ἐπι- 30. 1
 σταίμενος, ἀλλὰ νοσῶν περὶ ζητήσεσι καὶ λογομαχίαις, ἐξ ὧν γίνεται
 ἴρις, ἢ φθόνος, βλασφημία, ὑπόνοιαι πονηραὶ, διαπαραιτριβαὶ διεφθα- 12. 8
 20 μίων ἀνθρώπων τὸν νοῦν καὶ ἀπιστησιμύμων τῆς ἀληθείας, ὅρας 2
 25 ὅπως πρὸς αὐτοὺς κινῆται, νόσον ὀνομάζων τὴν λογικὴν τέχνην
 αὐτῶν, ἐφ' ἣ σιμνύρονται οἷς φίλη ἢ στομύλος αὐτῆ κακοτεχνία,
 εἴτε Ἕλληνας εἶεν εἴτε καὶ βάρβαροι σοφισταί, παγκάλως οὖν ὁ τρα- 3
 γικός Ἐφραίμης ἐν ταῖς Φοινίσσεσι λέγει

ὁ δὲ ἄδικος λόγος

25 νοσῶν ἐν αὐτῷ φαρμάκων δέεται σοφῶν

ὑγιαίνων· μὴν γὰρ ὁ σωτήριος εἶρηται λόγος αὐτὸς ὢν ἀλήθεια 6
 καὶ τὸ ὑγιαίνον αἰεὶ ἀθάνατον μίμνι, ἢ δὲ ἀπὸ τοῦ ὑγιαίνου ἢ καὶ

2f nicht bei Plato, aber vgl. Sext Emp. Adv. math. II 12 οὐ γὰρ Πλάτωνος ἔκτασις αὐτὴν τὴν ῥητορικὴν, ὡς κακοτεχνίαν πολλῶν ἢ τεχνῶν μεθεστῆκεν. Ahnhub Adv. math. II 49 68. Ann. Mart. XXX 4, 3 professorem oratorum forensium. . . Epi. ius . . . κακοτεχνίαν nominans inter artes numerat malae Usenet, Epi. cura p 112, vgl. Prächter, Phil. 51 1892 p 240. 3f nicht bei Aristoteles, aber vgl. To. 10 IV 5 p 120 a 20 . . . νοσον τὸν σοφιστὴν ἢ ἀπίστολον ἢ πλῆτην τὸν δευτέρως τὰ δεικνύμενα ὑφαιρουμένην ἢ δευτέρως ἀσπίστολον ἢ σοφιστῆσαι. 12f vgl. Aristot. To. 12 p 104 a 25 ff. 15 19 1 Tim. 6, 25. 22 25 26, 2 vgl. Hiltner, Theom. hat. 107 sq. 22—25 Theodor. 107 sq. 26f Eurip. Phoen. 111f. 26 vgl. 1 Tim. 6, 3.

1 αἱ τοίνυν αἰεὶ οὖν Markland. αὐτῶν ἂν St. L. 2 γοῦν Markland γοῦν St. L. 3 γοῦν W. ἀπὸ St. L. 10 φαινόμενον Po.

θείου διάκρισις ἀθεότης τε καὶ πάθος θανατηφόρον. λύκοι οὗτοι 5
 ἄρπαγες προβάτων κωδίοις ἐγκεκρυμμένοι, ἀνδραποδισταὶ τε καὶ
 ψυχάγωγοι εὐγλωσσοί, κλέπτοντες μὲν ἀφανῶς, διελεγχόμενοι δὲ
 λησταί. αἶρεῖν ἀγωνιζόμενοι καὶ δόλω καὶ βία ἡμᾶς δὴ τοὺς ἀπερίτ-
 5 τους, ὡς ἂν εἶπειν ἀδυνατωτέρους.

ἀγλωσσία δὲ πολλάκις ληφθεὶς ἀνήρ 41, 1
 δίκαια λέξας ἴσον εὐγλώσσου φέρει.

νῦν δ' εὐρόοισι στόμασι τάληθέστατα
 κλέπτουσιν. ὥστε μὴ δοκεῖν ἂ χρῆ δοκεῖν.

10 ἡ τραγωδία λέγει. τοιοῦτοι δὲ οἱ ἐριστικοὶ οὗτοι εἴτε αἰρέσεις μετ- 2
 ίοιεν εἴτε καὶ διαλεκτικὰ συνασκοίεν τεχνύδρια, οὗτοι οἱ τὰ κατάρτια
 κατασπῶντες καὶ μηθὲν ὑφαίνοντες, φησὶν ἢ γραφή, ματαιοπονίαν
 ἐξηλωκότες, ἢν κυβείαν ἀνθρώπων ὁ ἀπόστολος ἐκάλεσεν καὶ παν-
 ουργίαν. πρὸς τὴν μεθοδείαν τῆς πλάνης ἐπιτήδειον. «εἰσὶ γάρ», 3
 15 φησί, «πολλοὶ ἀνυπότακτοι, ματαιολόγοι, φρεναπατοῦντες.» οὐκ οὐκ
 οὐ πᾶσιν εἴρηται· «ὑμεῖς ἐστε οἱ ἅλες τῆς γῆς.» εἰσὶ γὰρ τινες τῶν 4
 καὶ τοῦ λόγου ἐπακηκούτων τοῖς ληθῦσι τοῖς θαλασσίοις ἐοικότες,
 οἳ δὴ ἐν ἄλμῃ ἐκ γενετῆς τρεφόμενοι ἁλῶν ὁμῶς πρὸς τὴν σκευασίαν
 δέονται. ἐγὼ γοῦν καὶ πάντῃ ἀποδέχομαι τὴν τραγωδίαν λέγουσαν· 5

20 ὃ καὶ γένοιτ' ἂν εὐ' λελεγμένοι λόγοι
 ψευδεῖς, ἐπῶν δὲ κάλλεσι(ν) νικῶεν ἂν |
 τάληθές· ἀλλ' οὐ τοῦτο τὰκριβέστατον, 341 P
 ἀλλ' ἡ φύσις καὶ τούρθόν· ὅς δὲ εὐγλωσσία
 νικᾷ, σοφὸς μὲν, ἀλλὰ γὰρ τὰ πράγματα
 25 κρείσσω νομίζω τῶν λόγων αἰεὶ ποτε.

οὔποτε ἄρα ὕρεκτέον τοῖς πολλοῖς ἀρέσκειν. ἂ μὲν γὰρ ἐκείνους 6

1 f vgl. Matth. 7, 15 2 vgl. I Tim. 1, 10 (ἀνδραποδισταὶ) 6 f Eurip.
 Alexander Fr. 56; vgl. Stob. Flor. 42, 3 8 f Eurip. Hippol. prior Fr. 439;
 vgl. Stob. Flor. 82, 1 (= Ecl. II 2, 8 p. 21, 19 Wachsm.) 11 f Resch, Agrapha,
 Log. 38 S. 226 f; Ropes, Sprüche Jesu S. 31 f 18 f vgl. Ephes. 4, 14
 14 f Tit. 1, 10 16 Matth. 5, 13 20—25 Eurip. Antiope Fr. 206; vgl. Stob.
 Ecl. II 15, 12 p. 137, 10 Wachsm. 26—S. 28, 2 vgl. Epikur Fr. 187 Usener S. 157

4 αἶρεῖν Sy αἶρειν L 7 φέρει Vi φέρειν L 8 εὐρόοισι στόμασι] εὐ-
 ρίθμοις πιστώμασι Stob. 18 ἀνθρώπων Sy aus Ephes. αὐτὴν L ἀνθρωπίνην
 Di 20 λελεγμένοι λόγοι Markland λεγόμενοι λόγοι οἱ L 21 καλλονῆ
 Nauck 23 f εὐγλωσσία νικᾷ Stob. εὐγλωσσίαν εἰ καὶ L 24 ἀλλὰ γὰρ Stob.
 ἀλλὰ γε L ἀλλ' ἐγὼ Sy 25 κρείσσω Stob. 26 f ἐκείνους ἦδει Sy (vgl. Her-
 vet) ἐκείνους εἰδείην L ἐκείνοι; ἐδόκει Schw ἐκείνοι ἴσασι St

- ἦδει, οὐκ ἀσχοῦμεν ἡμεῖς· ἃ δὲ ἡμεῖς ἴσμεν, μακρὰν ἔστι τῆς ἐκείνων διαθέσεως. ἐμὴ γινώμεθα κενόδοξοι, εἴ φησὶν ὁ ἀπόστολος, ἀλλήλους προκαλούμενοι, ἀλλήλους φθονοῦντες. ταύτη τοι ὁ φιλαλήθης 42. 1 Πλάτων οἷον θιοφροῦμενος· ὡς ἐγὼ τοιοῦτος· φησὶν, ὑπολοῦσθε οὐδενὶ ἄλλῳ ἢ τῷ λόγῳ πειθεσθαι, ὡς ἂν μοι σκοπομένην βέλτιστος φαίνηται. αἰτιᾶται γοῦν τοὺς ἄντι νοῦ καὶ ἐπιστήμης δόξαις 2 πιστεύοντας, ὡς μὴ προσήκον ἀφαιμένους τοῦ ὀρθοῦ καὶ ἕγιου· λόγον τῷ κοινωνοῦντι τοῦ φεέου πιστεύειν, τὸ μὲν γὰρ ἐνείσθαι τῆς ἀληθείας κακὸν ἔστι, τὸ δὲ ἀληθεύειν καὶ τὰ ὄντα δοξάζειν ἀγαθόν. 3 τῶν δὲ ἀγαθῶν ἀκούσιως μὲν στίρονται ἄνθρωποι, στίρονται δὲ ὅμως ἢ κλαπέντες ἢ γοητευθέντες ἢ βιασθέντες καὶ τῆμ πιστεύσαντες. ὁ μὲν τῶν πιστεύσας ἐκὼν ἤδη παραναλλοκεται· κλέπεται δὲ ὁ μεταπισθησθεὶς καὶ ὁ ἐκλαθόμενος. ὅτι τῶν μὲν ὁ χρόνος, τῶν δὲ ὁ λόγος ἐξαιρούμενος λανθάνει· βιάζεται τε πολλάκις ὀδύνη τε καὶ ἀληθῶν 4 φιλονεικία τε αὐτῶν καὶ θυμὸς μεταδοξάζουσι, καὶ ἐπὶ πάσι γοητεύονται οἱ ἦτοι ἔφ' ἠδονῆς κηληθέντες ἢ ἐπὶ φόβου δέσαντες· πάσαι δὲ ἀκούσιαι τροφαί, καὶ τούτων οὐδὲν ἂν ποτε ἐπιστήμην ἐκβάλου.

- IX. Ἔτιοι δὲ εἴφητις οἰόμενοι εἶναι ἀξιούσι μῆτε φιλοσοφίας 43. 1 ἀπεισθαι μῆτε διαλεκτικῆς, ἀλλὰ μηδὲ τὴν φυσικὴν θεωρίαν ἐκμαρθάνειν, μόνην δὲ καὶ φιλήν τὴν πίστιν ἀπαιτοῦσιν, ὅσπερ εἰ μηδὲ μίαν ἡσίον ἐπιμίλιαν ποιησάμενοι τῆς ἀμπέλου ἐνθὺς εἰς ἀρχῆς τοῦς

28 Gal. 5, 26 4 6 Plato Kriton p 46 B 68 vgl Plato Alkib II p. 140 A C ἄντι νοῦ δόξαι πεπιστευότα 8-16 Plato Rep III p 413 A C οἱ οὐκ ἔχει, ἔφησεν ἐγὼ, τῶν μὲν ἀσθῶν ἀκούσιως στίρεσθαι τοῖς ἀνθρώποις, τῶν δὲ κακῶν ἐκούσιως; ἢ οἱ τὸ μὲν ἐνείσθαι τῆς ἀληθείας κακόν, τὸ δ' ἀληθεύειν ἀγαθόν; ἢ οἱ τὰ ὄντα δοξάζειν ἀληθεύειν δοκεῖ σοι εἶναι; Ἄλλ', ἢ δ' οὐκ, οὐκ ὄντος λέγεις, καὶ μοι δοκοῦσιν ἄνοτοι; ἀληθοῦς δόξης στεγάζεσθαι (ἐκὼν κλαπέντες ἢ γοητευθέντες ἢ βιασθέντες) τοῦτο πάσχοις; τίδ' ἔστιν, ἔφη, μηδέν· Πραγματικῶς ἢν δ' ἐγὼ, κινθῆται λέγειν, κλαπέντες μὲν γὰρ τοῖς μεταπισθησθέντες, λέγω καὶ τοῖς ἐκλαθόμενοις, ὅτι τῶν μὲν χρόνος, τῶν δὲ λόγος ἐξαιρούμενος, λανθάνει· εἶν γὰρ πον λανθάνει; Ναι. Τοῖς τοῖνον βιασθέντας λέγω οὐκ, ἔν ὀδύνη τις ἢ ἀληθῶν μεταδοξάζουσι ποιῶσιν. — Τοῖς μὲν γοητευθέντας, ὡς ἐγὼ μοι πάν οἱ φησὶς εἶσαι, οἱ ἂν μεταδοξάζουσι ἢ ἔφ' ἠδονῆς κηληθέντες ἢ ἐπὶ φόβου τε δέσαντες.

8 3; Plato ὡς L 6 φεῖνται Plato φεῖνται L 10 τῶν (s Ober d Z. L' 11 μὴ, εἰσθεῖς oder μὴ ἀσθῶν λέγει; St 12 δὲ, δόξαι oder εἰσθεῖς. St μὴ (Ober p. 52); Jackson, Journ of Phil I 24 1870, p 251. ἡ φεῖνται, ἀλλὰσται Herbaye κεραι οἱς ἀλλὰσται Wt 13 καὶ ὁ οὐκ ἢ Jackson 13 μεταδοξάζουσι aus Plato μετα το δοξάζουσι L 14 κηληθέντες Ny wie Plato κηληθέντες L 15 ἀκούσιαι Herbet Commentar, Jackson ἐκούσιαι L ἐκούσιων ἐκτίλοι Jackson vgl ἐκτίλοισιν, ἐκτίλοι Plato a. a. O p. 112 E ὅτι σιγῆ ἐκούσιου L

βότρουας λαμβάνειν. ἄμπελος δὲ ὁ κύριος ἀλληγορεῖται, παρ' οὗ 2
 μετ' ἐπιμελείας καὶ τέχνης γεωργικῆς τῆς κατὰ τὸν λόγον τὸν καρ-
 πὸν τρυγητέον. κλαδεῦσαι δεῖ, σκάψαι, ἀναδῆσαι καὶ τὰ λοιπὰ
 ποιῆσαι, δρεπάνου τε, | οἶμαι, καὶ μακέλλης καὶ τῶν ἄλλων ὀργάνων 342 P
 5 τῶν γεωργικῶν πρὸς τὴν ἐπιμέλειαν τῆς ἀμπέλου χρεῖα, ἵνα ἡμῖν
 τὸν ἐδώδιμον καρπὸν ἐκφήνη. καθάπερ δὲ ἐν γεωργίᾳ [οὕτω] καὶ 8
 ἐν λατρικῇ χρηστομαθῆς ἐκείνος ὁ ποικιλωτέρων μαθημάτων ἀψά-
 μενος, ὡς βέλτιον γεωργεῖν τε καὶ ὑγιάζειν δύνασθαι, οὕτω κἀνταῦθα 4
 χρηστομαθῆ φημι τὸν πάντα ἐπὶ τὴν ἀλήθειαν ἀναφέροντα, ὥστε
 10 καὶ ἀπὸ γεωμετρίας καὶ μουσικῆς καὶ ἀπὸ γραμματικῆς καὶ φιλο-
 σοφίας αὐτῆς δρεπόμενον τὸ χρήσιμον ἀνεπιβούλευτον φυλάσσειν
 τὴν πίστιν. παροράται δὲ καὶ ὁ ἀθλητής, † ὡς προείρηται, ἀλλ' εἰς
 τὴν σύνταξιν συμβαλλόμενος. ἀντίκα καὶ κυβερνήτην τὸν πολύπειρον 44, 1
 ἐκαινοῦμεν, ὃς ἰσχυρῶν ἀνθρώπων εἶδεν ἄσπετα, καὶ λατρὸν τὸν
 15 ἐν πείρᾳ πολλῶν γεγενημένον· ἢ τινες καὶ τὸν ἐμπειρικὸν ἀναπλάτ-
 τουσιν. ὁ δὲ πρὸς τὸν βίον ἀναφέρων ἕκαστα τὸν ὀρθὸν ἐκ τε τῶν 2
 Ἑλληνικῶν καὶ τῶν βαρβαρικῶν ὑποδείγματα κομίζων πολύπειρος
 οὗτος τῆς ἀληθείας ἰχθυεῖ καὶ τῶ ὄντι ἰσχυρῶν, δίκην τῆς
 βασάνου λίθου (ἢ δ' ἐστὶ Λυδῆ διακρίνειν πεπιστευμένη τὸ νόθον
 20 ἀπὸ τοῦ Ἰθαγενοῦς χρυσοῦ) [καὶ] ἱκανὸς ὢν χωρίζειν, ὁ ἰσχυρῶν
 ἡμῶν καὶ γνωστικὸς, σοφιστικὴν μὲν φιλοσοφίας, κομμωτικὴν δὲ
 γυμναστικῆς καὶ ὀνοποικῆν λατρικῆς καὶ ῥητορικῆν | διαλεκτικῆς 126 S
 καὶ μαγείας ἄλλας τε κατὰ τὴν βάρβαρον φιλοσοφίαν αἰρέσεις
 αὐτῆς τῆς ἀληθείας. πῶς δὲ οὐκ ἀναγκαῖον περὶ νοητῶν φιλο- 8
 25 σοφῶντα διαλαβεῖν τὸν ἐπιποθοῦντα τῆς τοῦ θεοῦ δυνάμεως ἐπή-
 βολον γενέσθαι; πῶς δὲ οὐχὶ καὶ διαιριεῖσθαι χρήσιμον τὰς τε ἀμφι-
 βόλους φωνὰς τὰς τε ὁμωνύμως ἐκφερομένας κατὰ τὰς διαθέκας;
 παρ' ἀμφιβολίαν γὰρ ὁ κύριος τὸν διάβολον κατὰ τὸν τοῦ πειρασμοῦ 4
 30 τῆς φιλοσοφίας καὶ τῆς διαλεκτικῆς εὑρετής, ὡς τινες ὑπολαμβάνου-
 σιν, παράγεται τῶ κατ' ἀμφιβολίαν ἀπατώμενος τρόπῳ.

1 vgl. Joh. 15, 1 12 f vgl. viell. Paed. II 2, 1; Plato Rep. III p. 404 A
 14 vgl. α 3 15 f vgl. Schol. Dionys. Thr. p. 113, 3 ff Hilgard 18 vgl. A
 311 u. a. 19 βάσανος λίθος vgl. Plato Gorg. p. 486 D; Arsen. Viol. p. 138, 12
 Walz 20 vgl. ο 459 21 f vgl. Plato Gorg. p. 405 C δ κομμωτικῆ πρὸς
 γυμναστικῆν, τοῦτο σοφιστικῆ πρὸς νομοθετικῆν, καὶ . . δ ὀνοποικῆ πρὸς λατρικῆν.
 τοῦτο ῥητορικῆ πρὸς δικαιοσύνην. 28 f vgl. Matth. 4, 4

6 [οὕτω] St 12 [ὡς προείρηται] (δς νεῦμα μόνον καὶ σάρκα παρέχει,
 μηδὲν ἄλλο Ma ἐκτὸς φώμης οὐδὲν ἄλλ' St 15 πολλῶν νόσων Markland
 γεγενημένον Hdschel γεγενημένων L 20 [καὶ] Ma 21 φιλοσοφίας St
 φιλοσόφου L 28 μαγείας Schw ματὸ τὰς L τε Schw τῆς L

Εἰ δὲ οἱ προσῆται καὶ οἱ ἀπόστολοι οὐ τὰς τέχνας ἐγνώκεισαν. 43. 1
 δι' ὧν τὰ κατὰ φιλοσοφίαν ἐμφαίνεται γυμνάσματα, ἀλλ' ὁ νοῦς γι
 τοῦ προσῆτικοῦ καὶ τοῦ διδασκαλικοῦ πνεύματος ἐπιχειρημένως
 λαλοῦμενος διὰ τὸ μὴ πάντων εἶναι τὴν οὐνεῖσαν ἀκοήν, τὰς ἐντί-
 1 χονας ἀπαιτεῖ πρὸς σαφήνειαν διδασκαλίας, ἀσφαλῶς γὰρ ἐγνώκεισαν 2
 τὸν νοῦν ἐκείνον οἱ προσῆται καὶ οἱ τοῦ πνεύματος μαθηταί· ἐκ
 γὰρ πίστεως καὶ οὕτως οὐχ οἷόν τε ῥαδίως ὥς τὸ πνεῦμα εἰρηκεν.
 ἀλλ' οὐχ οἷόν τε οὕτως ἐκδέξασθαι ἢ μὴ μεμαθηκότας. ἵνα δὲ 3
 ἐντολάς, φησὶν, ἀπόγραψαι διουῶς βουλήσῃ καὶ γνώσῃ τοῦ ἀπο- 4
 10 κρίνασθαι λόγους ἀληθείας τοῖς προβαλλομένοις σοῖς· τίς οὖν ἢ
 γνώσις τοῦ ἀποκρίνασθαι; ἥτις καὶ τοῦ ἔρωτῶν· εἴη δ' ἂν αὕτη
 διαλεκτικῆ. τί δ'; οὐχὶ καὶ τὸ λέγειν ἔργον ἐστὶ καὶ τὸ ποιῆν ἐκ 3
 τοῦ λόγου γίνεται; εἰ γὰρ μὴ λόγῳ πράττοισιν, ἀλόγως ποιοῦμεν ἄν.
 τὸ λογικὸν δὲ ἔργον κατὰ θεὸν ἐκτελεῖται· οὐκ οὐδὲν χωρὶς αὐτοῦ 4
 15 ἐγένετο, φησὶ, τοῦ λόγου τοῦ θεοῦ. ἢ οὐχὶ καὶ ὁ κύριος λόγῳ
 πάντα ἔπρασεν; ἐργάζεται δὲ καὶ τὰ κτήνη ἐλαττόμενα ἀναγκάζοντι 6
 τῷ φόβῳ, οὐχὶ καὶ οἱ ὀρθοδοξασταὶ καλούμενοι ἔργοις προσφί-
 ρονταί καλοῖς, οὐκ εἰδότες ἢ ποιοῦσιν;

X. Μὰ τοῦτο οὖν ὁ σωτήρ ἄρτον λαβὼν πρῶτον ἐλάλησεν καὶ 40. 1
 20 ἐχαρίστησεν· εἶτα κλάσας τὸν ἄρτον προέθηκεν, ἵνα δὲ φάγομεν
 λογικῶς, καὶ τὰς γραφὰς ἐπιγρόντες πολιτευσώμεθα καθ' ἑκάστην.
 καθάπερ δὲ οἱ λόγοι χρωμένοι ποιηρῶ οὐδὲν τῶν ἔργῳ χρωμένων 2
 ποιηρῶ διαφέρουσιν ἢ γὰρ διαβολὴ εἶσθαι διάκονος, καὶ λέγειν
 ἔμποσι βλασφημία, ἐξ ὧν αἱ τοῦ βίου ἀνετροπαί· ἔργα τοῦ ποιηρῶ 2
 25 λόγον εἶναι ἄν ταῦτα, οὕτως καὶ οἱ λόγοι ἀρεθῶν κηρυχθέντες οὐνεγ-
 γίζονται τοῖς τὰ καλὰ τῶν ἔργων ἐπιτελοῦσιν, ἀρεχιτάται γοῦν καὶ 3
 ὁ λόγος τὴν ψυχὴν καὶ ἐπὶ κεκοκκηθῆσαν προτρέπει· μακρότερος δὲ ὁ
 περιδίδως, οὐτ' οὖν βλασφημητικὸς ὁ εὐποητικὸς πρὸς τοῦ λέγειν
 δευτερεύον οὐδὲ μὴν κακιστίος ὁ οἷός τε τὸ λέγειν πρὸς τοῦ ποιῆν 4
 30 ἐπιτηθεῖον· πρὸς δὲ ὁ ἑκάτερος κίεκεν ἐπιγρόντων, ὃ δ' οὖν τὸ 4
 ἔργον δεικνύον· τοῦτο ἄτερος λαλεῖ, οἷον ἐτομαζῶν τῇ εὐποίᾳ τὴν
 ὁδὸν καὶ ἐπὶ τὴν εὐργισίαν ἄγον τοῖς ἀκούοντάς, ὅτι γὰρ καὶ

4 vgl I Kor 8, 7. 6 10 Prov 22, 2. 21. 14 f Joh 1, 1. 15 vgl
 Luk 21, 34. 19 f vgl Matth 21, 29. Mark 11, 22. Luk 12, 19. 24. v. I Kor
 11, 24 f. 26 f v. 27. 27 f v. vgl Agta 1, 1. 20 vgl Paul Rom 13, 1. 42: D
 προς ὁ τος, ἵνα τὰς ἀρετὰς τοῦτο εἶναι πρὸς τὸν ἄρτον ἵνα δὲ φάγομεν

4 vgl vgl W. v. S. 1. 6 vgl vgl W. v. S. 1. 7 vgl vgl W.
 vgl vgl W. v. S. 1. 8 vgl vgl W. v. S. 1. 9 vgl vgl W. v. S. 1. 10 vgl vgl W.
 vgl vgl W. v. S. 1. 11 vgl vgl W. v. S. 1. 12 vgl vgl W. v. S. 1. 13 vgl vgl W.
 vgl vgl W. v. S. 1. 14 vgl vgl W. v. S. 1. 15 vgl vgl W. v. S. 1. 16 vgl vgl W.

σωτήριος λόγος ὡς καὶ ἔργον σωτήριον. ἡ δικαιοσύνη γοῦν οὐ χωρὶς
 λόγον συνίσταται. ὡς δὲ τὸ εὐ πάσχειν περιαιρείται, ἐὰν τὸ εὐ 47, 1
 ποιῆν ἀφέλωμεν, οὕτως ἡ ὑπακοή καὶ πίστις ἀναιρείται μῆτε τῆς
 ἐντολῆς μῆτε τοῦ τῆν ἐντολὴν σαφηνιούντος συμπαρалаμβανομένου.
 5 νυνὶ δὲ ἀλλήλων ἕνεκα εὐποροῦμεν καὶ λόγων καὶ ἔργων. τῆν δὲ 2
 ἔριστικὴν τε καὶ σοφιστικὴν τέχνην παραιτητέον παντελῶς, ἐπεὶ καὶ
 αἱ λέξεις αὐταὶ τῶν σοφιστῶν οὐ μόνον γοητεύουσι (καὶ) κλέπτουσι 344 P
 τοὺς πολλοὺς, βιαζόμεναι δὲ ἔσθ' ὅτε Καδμείαν νίκην ἀπηνέγκαντο.
 παντὸς γὰρ μᾶλλον ἀληθῆς ὁ ψαλμὸς ἐκεῖνος· ὁ δίκαιος ζήσεται εἰς 8
 10 τέλος, ὅτι οὐκ ὄφεται καταφθοράν, ὅταν ἴδῃ σοφοὺς ἀποθνήσκοντας.
 τίνας δὴ σοφοὺς λέγει; ἀκουσον ἐκ τῆς σοφίας Ἰησοῦ· οὐκ ἔστι
 σοφία πονηρίας ἐπιστήμη· ταύτην δὴ λέγει, ἣν ἐκενόησαν τέχναι
 λεκτικαὶ τε καὶ διαλεκτικαὶ. ἤζητήσεις οὖν σοφίαν παρὰ κακοῖς καὶ 4
 οὐκ εὐρήσεις· κἄν πύθη πάλιν· ποίαν ταύτην; ἰστόμα δίκαιον·
 15 φῆσει σοὶ ἰάποσταξεν σοφίαν· σοφία δὲ ὁμωνύμως τῇ ἀληθείᾳ ἢ
 σοφιστικῇ λέγεται τέχνη. ἐμοὶ δὲ εἰκότως, οἶμαι, πρόκειται βιοῦν 48, 1
 μὲν κατὰ τὸν λόγον καὶ νοεῖν τὰ σημαινόμενα, εὐγλωττίαν δὲ μὴ
 ποτε ζηλοῦντα ἀρκεῖσθαι μόνον τῷ ἀνίξασθαι τὸ νοούμενον. ὁποῖω
 δὲ ὀνόματι δηλοῦται τοῦτο ὅπερ παραστήσαι βούλομαι. οὐθὲν μοι
 20 μέλει. σωθῆναι γὰρ εὐ οἶδ' ὅτι καὶ συνάρασθαι τοῖς σώζεσθαι γλι-
 χομένοις βέλτιστόν ἐστιν, οὐχὶ συνθῆναι τὰ λεξείδια καθάπερ τὰ
 κόσμια. ἰκᾶν φυλάξῃς, φησὶν ὁ Πυθαγόρειος ἐν τῷ Πλάτωνος 2
 Πολιτικῷ, ἰτό μὴ σπουδάζειν ἐπὶ τοῖς ὀνόμασι, πλουσιώτερος εἰς
 γῆρας ἀναφανήσῃ φρονήσεως· καὶ ἐν γε τῷ Θεαιτήτῳ εὐροῖς ἂν 8
 25 πάλιν· ἰτό δὲ εὐχερὲς τῶν ὀνομάτων τε καὶ ῥημάτων καὶ μὴ δι'
 ἀκριβείας ἐξεταζόμενον τὰ μὲν πολλὰ οὐκ ἀγεννές, ἀλλὰ μᾶλλον τὸ
 τούτου ἐναντίον ἀνελεύθερον, ἔστιν δ' ὅτε ἀναγκαῖον· ταῦτα ὡς 4
 ἐνὶ μάλιστα διὰ βραχέων ἐξήνεγκεν ἡ γραφή, ἰμὴ πολὺς ἐν ῥήμασι
 γίνου· λέγουσα· ἡ μὲν γὰρ λέξις οἶον ἐσθῆς ἐπὶ σώματος, τὰ δὲ πρᾶ-
 30 γματα σάρκες εἰσὶ καὶ νεῦρα. οὐ χρὴ τοῖνον τῆς ἐσθῆτος πρὸ τῆς
 τοῦ σώματος σωτηρίας κήδεσθαι. εὐτελεῖ γὰρ οὐ μόνον διαίταν, 5

6—8 vgl. Strom. I 42, 3 (Plato Rep. III p. 413 A) 8 vgl. Zenobius IV 45:
 Diog. V 34; Arsen. Viol. p. 315 f Walz 9 f Psal. 48, 10 f 11 f Sir. 19, 22
 13 f Prov. 14, 6 14 f Prov. 10, 31 22—24 Plato Polit. p. 261 E
 25—27 Plato Theaet. p. 184 BC 28 f Hiob 11, 3 30 f vgl. Matth. 6, 25:
 Luk. 12, 22 f 31 οὐ μόνον εἰτελεῖ διαίταν — S. 82, 2 ἐπανηρημένῳ Sac. Par.
 210 Holl; Maximus Conf. in Laur. VII 15 f 251 r

8 ἀφέλωμεν Kl ἀφελοῦμεν L 5 εὐπορώμεν Schw 7 (καὶ) Ma
 22 ἀαφιλᾶξῃς Plato πιθαγόρειος L 24 ἀναφανήσῃ Sy ἀναφανείσῃ L
 γε Sy τε L

ἀλλὰ καὶ λόγον ἀσκητίον ἀκίρριτόν τε καὶ ἀπερίτρητον τῶ τὸν ἀληθῆ
 βίον ἐπαρηρημένον. εἰ γε τὴν τριγῆν ὡς δολεράν τε καὶ ἄσωτον
 παραιτοίμεθα, καθάπερ τὸ μέρος καὶ τὴν πορφύραν οἱ παλαιοὶ
 λακιδαιμόνιοι, δολερὰ μὲν τὰ εἴματα, δολερὰ δὲ τὰ χρίσματα ἐπολα-
 5 ρόντες ἠφθῶς καὶ ὀνομάσαντες. ἐπεὶ μήτε | ἐκείνη καλὴ σκευασία 127
 τροφῆς ἢ πλείων | τῶν τριγόντων ἰχθῦσα τὰ ἠδύσματα μήτε λόγον 34 P
 χρῆσις ἀστέια ἢ τέρευν μᾶλλον ἢ ὠφελεῖν τοὺς ἀκούοντας δυναμίνη.
 Μούσας Σειρήνων ἠδύσις ἠγεσθαι Πηθαγόρας παραινεί, τὰς σοφίας 6
 ἀσχεῖν μὴ μετὰ ἠδονῆς διδάσκων, ἀπατηλὸν δὲ τὴν ἄλλην διελίγμων
 10 φυγαγωγίαν. Σειρήνας δὲ παραπλεύσας εἰς ἄρκι, καὶ τῇ Σφιγγί
 ἀποκρινάμενος ἄλλος εἰς, εἰ δὲ βούλειθε μηδὲ εἰς οὔκουν ἐπλατί- 49 I
 νειν τὰ φυλακτήρια· χρεῖ ποτε κενοδοξίαν ζηλοῦντας, ἄρκι δὲ τῷ
 γνωστικῷ κἄν εἰς μόνος ἀκροατῆς εἴρεθῃ. ἴσθι γοῦν ἀκοῖσαι καὶ 2
 Πηδάρον τοῦ Βοιωτίου γράφοντος·

15 μὴ πρὸς ἄπαντας ἀναρρήξαι τὸν ἀρχαῖον λόγον·
 ἴσθ' ὅτε πιστόταται αἰγᾶ· ὁδοί, κέντρων δὲ μάχας
 ὁ κρατιστικῶν λόγος.

διατίθεται οὖν ἐν μάλα ὁ μακάριος ἀπόστολος παραινῶν ἡμῖν ἐν 2
 λογομαχείῃ τε δι' οὐδὲν χρήσιμον ἐπὶ καταστροφῇ τῶν ἀκούοντων.

20 τὰς δὲ βιβλίους κενόφωνίας περιόρισθαι. ἐπὶ πλείων γὰρ προ-
 κόπτοιον ἀσκήσιας, καὶ ὁ λόγος αὐτῶν ὡς γάργαρα νομῆν ἔξει.

XI. Ἰστη οὖν ἐν σοφίᾳ τοῦ κόσμου μαρμα παρὰ θεῶ ἴστιν· 30 I
 καὶ τοῦτων ἐτῶν σοφῶν κίριος· γινώσκει τοὺς διαλογισμοὺς ὅτι ἐσθ
 μάταιος· μηδεὶς τοῖσιν κενχάσθω ἐν ἀνθρωπίνῃ προαίχῃσιν διαπίσ.
 25 ἐν γὰρ τοῖ ἐν τῷ Ἰερμῆ γίγραπται· ἐμὴ κενχάσθω ὁ σοφός· ἐν τῇ 2
 σοφίᾳ αὐτοῦ καὶ μὴ κενχάσθω ὁ λογιφός· ἐν τῇ λογίᾳ αὐτοῦ καὶ μὴ
 κενχάσθω ὁ πλοῖσιος· ἐν τῷ πλοῖσιν αὐτοῦ, ἀλλ' ἢ ἐν τοῖσιν κεν-
 χάσθω ὁ κενχάσιμος, σεντίσαι καὶ γινώσκειν ὅτι ἐγὼ εἰμι κίριος ὁ
 ποιῶν ἴλιος καὶ κίριμα καὶ δικαιοσύνην ἐπὶ τῆς γῆς· ὅτι ἐν τοῖσιν
 30 τὸ θέλημά μου, λίγι κίριος· εἴνα μὴ πιστοῖσιν ὅμιεν ἐφ' ἴσθαισιν, 2
 ἀλλ' ἐπὶ τῷ θεῷ τῷ ἰγίφοντι τοὺς κενχούς· ὁ ἀπόστολος φησιν

8—3 vgl. Athenaeus XV p 696 F Paed II 65, 1 u bes Seneca Nat. quæst
 IV 13, 9 4 f vgl. Herodot 4, 22 Plut. Mor. p. 20 E 64, B, 93 DE Cobet
 5 47 5 f Pyth. sent. 12 Mullach FPo I 50 vgl. Theodor Gr. ad. VIII 1
 11 f Matth 23, 5 18 15 Theodor Gr. ad e I 115 15—17 Pindar Fr
 150 Schröder 14 21 II Tim 2, 14 16 f 22 24 vgl. I Kor 3, 19 21
 25 30 Jerem 9, 33 f 30 3 32, 8 II Kor 1, 9 f, I Kor 2, 5 15

I ἀκίρριτόν τε καὶ ἀπερίτρητον· Suet. Pat. 4 εἴματα Paed. ἴσθαι I 40,
 ἴσθαι, I 9 u. Ma μὲν Po. μὴ richtig II ἀποκρινάμενος Sy ἀποκρινάμενος I
 15 ἀρρηξαι I ἀρχαῖον ω ασην Theod., ἀρχαῖον Theod. 16 ὅτι Sy ὅτι I
 πιστόταται αἰγᾶ, αἰγᾶ Theod. πιστόταται αἰγᾶ, αἰγᾶ, I πιστόταται αἰγᾶ, αἰγᾶ Sy

ὅς ἐκ τηλικούτου θανάτου ἐρρύσατο ἡμᾶς, ἵνα ἡ πίστις ἡμῶν μὴ ᾖ
 ἐν σοφίᾳ ἀνθρώπων, ἀλλ' ἐν δυνάμει θεοῦ. ὁ γὰρ πνευματικὸς 348 P
 ἀνακρίνει πάντα, αὐτὸς δὲ ἐπ' οὐδενὸς ἀνακρίνεται. ἐπαίω δὲ καὶ 4
 κείνων αὐτοῦ· ταῦτα δὲ λέγω. ἵνα μηδεὶς ὑμᾶς παραλογίζηται ἐν
 5 πιθανολογίᾳ· μηδὲ ἐπεισέρχηται εἰς συλαγωγῶν. καὶ πάλιν· ἐβλί- 5
 πετε οὖν μὴ τις ἔσται ὑμᾶς ὁ συλαγωγῶν διὰ τῆς φιλοσοφίας καὶ
 κενῆς ἀπάτης κατὰ τὴν παράδοσιν τῶν ἀνθρώπων, κατὰ τὰ στοιχεῖα
 τοῦ κόσμου καὶ οὐ κατὰ Χριστόν. φιλοσοφίαν μὲν οὐ πᾶσαν, ἀλλὰ 6
 τὴν Ἐπικούρειον, ἣς καὶ μέμνηται ἐν ταῖς Πράξεσιν τῶν ἀποστόλων
 10 ὁ Παῦλος, διαβάλλων, πρόνοιαν ἀναιροῦσαν καὶ ἡδονὴν ἐκθειάζουσαν,
 καὶ εἰ δὴ τις ἄλλη τὰ στοιχεῖα ἐκτετίμηκεν μὴ ἐπιστήσασα τὴν
 ποιητικὴν αἰτίαν τούτοις, μηδὲ ἐφαντάσθῃ τὸν δημιουργόν. ἀλλὰ 31, 1
 καὶ οἱ Στωϊκοί, ὧν καὶ αὐτῶν μέμνηται, σῶμα ὄντα τὸν θεὸν διὰ
 τῆς ἀτιμοτάτης ἕλης πεφοιτηκέναι λέγουσιν, οὐ καλῶς. παράδοσιν 2
 15 δὲ ἀνθρωπίνην τὴν λογικὴν τερθρείαν λέγει. διὸ κακεῖνα ἐπι-
 στέλλει· τὰς νεωτέρας ζητήσεις φεύγετε· μειρακιώδεις γὰρ αἱ τοι-
 αῦται φιλονεικίαι. ἀρετὴ δὲ οὐ φιλομειράκιον. ὁ φιλόσοφος λέγει
 Πλάτων· καὶ ἐπὶ ἀγώνισμα ἡμῶν κατὰ τὸν Ἀεοντίνον Γοργίαν 3
 20 διτιτῶν [δὲ] ἀρετῶν δεῖται, τόλμης καὶ σοφίας· τόλμης μὲν τὸ κίν-
 δυνον ὑπομείναι, σοφίας δὲ τὸ αἰνίγμα γινῶναι. ὁ γὰρ τοι λόγος
 καθάπερ τὸ κήρυγμα τὸ Ὀλυμπίᾳσι· καλεῖ μὲν τὸν βουλόμενον,
 στεφανοῖ δὲ τὸν δυνάμενον.

Ἀκίνητον μὲν οὖν πρὸς ἀλήθειαν καὶ τῷ ὄντι ἀργὸν οὐ βούλεται 4
 εἶναι τὸν πιστεύσαντα ὁ λόγος· ζητεῖτε γὰρ καὶ εὐρήσετε· λέγει,
 25 ἀλλὰ τὴν ζήτησιν εἰς εὐρεσιν περαίοι, τὴν κενὴν ἐξελάσας φλυυρίαν,
 ἐγκρίνων δὲ τὴν ὀχροῦσαν τὴν πίστιν ἡμῶν θεωρίαν. τοῦτο δὲ 5
 λέγω, ἵνα μὴ τις ὑμᾶς παραλογίζηται ἐν πιθανολογίᾳ. φησὶν ὁ
 ἀπόστολος, διακρίνειν δηλονότι τὰ ἐπ' αὐτῶν λεγόμενα μεμαθηκόσι
 καὶ ἀπαντᾶν πρὸς τὰ ἐπιφερόμενα δεδιδασμένοις. ὡς οὖν παρελά- 32, 1

4—8. 14 f Kol. 2, 4. 8 9 f. 13 Act. 17, 18 13 f Chrysipp Fr. phys.
 1040 Arnim; vgl. Protr. 66, 3; Strom. V 89, 3 16 vgl. II Tim. 2, 22 f (τὰς νεω-
 τερικὰς ἐπιθυμίας φεύγε, .. τὰς μωρὰς .. ζητήσεις παραιτοῦ) 17 nicht bei
 Plato 18—22 Gorgias Fr. 8 Diels Vorsokr. 532 23 vgl. Plut. Mor. p. 84 C
 ἀργὸν καὶ ἀκίνητον πρὸς μίμησιν 24 Matth. 7, 7; Luk. 11, 9 26—8. 34, 9
 Kol. 2, 4. 6—8

8 οὐ² L¹ οὖν L^o 9 ἐπικούρειον L 14 ἀτιμωτάτης L πεφοιτηκέναι
 L 15 τερθρείαν Sy τενθρίαν L 19 διτιτῶν, διτιτῶν δὲ (Cobet S. 499 [δὲ
 Wi δὲ Bernays 19 f τὸ κίνδυνον—τὸ αἰνίγμα [πλίγμα Diels] τὸν κίνδυνον—τὰ
 αἰσῆμα (vgl. O 207) Bernays, Rh. Mus. 8 (1853) S. 432 f Ges. Abh. I S. 121 f
 23 μὲν οὖν St μὲν ὅτι L 24 ζητεῖτε (ei aus η corr., τε in Ras.) L¹ 25 κε-
 ρὴν Sy κινῆν L 26 ἡμῶν Markland
 Clemens II. 3

βετε ἠησοῦν Χριστὸν τὸν κύριον. ἐν αὐτῷ περιπατεῖτε. ἐκμαζόμενοι
καὶ ἐκκοκοδομούμενοι ἐν αὐτῷ καὶ βελαιούμενοι ἐν τῇ πίστει. πειθὸν
δὲ ἢ βελαιούσης τῆς πίστεως ἐβλέπει μὴ τις ἡμᾶς ἴσται ὁ σπλα-
γγοῦντι ἀπὸ τῆς πίστεως τῆς εἰς τὸν Χριστὸν ὀδιᾶ τῆς φιλοσοφίας
καὶ κενῆς ἀπάτης. τῆς ἀγαιφούσης τὴν πρόνοιαν. κατὰ τὴν παρά-
δοσιν τῶν ἀνθρώπων. ἢ γὰρ κατὰ τὴν θείαν παράδοσιν φιλοσοφία 2
ἴσται τὴν πρόνοιαν καὶ βελαιοί. ἢ ἀνεκρεθίσης μῦθος ἢ, πρὸ τῶν 17 P
σοσιῆρα οἰκονομία φαίνεται. κατὰ τὰ στοιχεῖα τοῦ κόσμου καὶ οὐ
κατὰ Χριστὸν ἐκμαζόμενων ἡμῶν. ἢ γὰρ ἀκόλουθος Χριστῷ διδα- 2
καλία καὶ τὸν δημιουργὸν ἐκθειάζει καὶ τὴν πρόνοιαν μέχρι τῶν
κατὰ μέρος ἄξι καὶ τρεπτήν καὶ γενητήν οὐδὲν τὴν τῶν στοιχείων
φύσιν καὶ πολιτεύεσθαι εἰς δύναμιν ἰσομοιωτικῆν τῷ θεῷ διδάσκει
καὶ τὴν οἰκονομίαν ὡς ἡγεμονικὸν τῆς ἀπάσης πρωτεύουσαι παιδείας.
στοιχεῖα δὲ οἰκονομοῦσι μὴν τὸν αἶρα. θελήσας δὲ τὸ ἔδοξεν 4
1. Ἐκπεσῶς δὲ τὸ πῦρ. καὶ οἱ τὰς ἀτόμους ἀρχὰς ἐποτιθίμενοι φιλο-
σοφίας ὄνομα ἐλαδόμενοι. ἀθροῖσιν τινες ἐκθροφίλοσοφοι καὶ φιλόσοφοι.
ὀδιᾶ τοῦτο προσιέχομαι. φησὶν. εἴνα ἢ ἀγάπη ἡμῶν ἴτι μᾶλλον καὶ 23. 1
μᾶλλον περιουσιῇ ἐν ἐπιγνώσει καὶ πάσῃ ἀσθήσει εἰς τὸ δοκιμάζειν
ἡμᾶς τὰ διαφύροντα. ἐπι τοῦτο ἡμῖν νῆπιος. φησὶν ὁ αὐτὸς ἀπό-
2. στολος. ἐπὶ τὰ στοιχεῖα τοῦ κόσμου ἡμῖν διδουλοῦμενοι. ὁ δὲ
νῆπιος. κἄν κληρονόμος ἢ. οὐδὲν δοῦλον διαφύρι ἄξι τῆς προ-
θρομίας τοῦ πατρὸς. νῆπιος οὐν καὶ οἱ φιλόσοφοι. ἴαν μὴ ἐπὶ τοῦ 2
Χριστοῦ ἀτεροφωθῶσαν. ἢ γὰρ οὐκ κληρονομοῦσι ὁ τίος τῆς παι-
δοκίης μετὰ τοῦ τίου τῆς ἐκθρομίας. ἀλλὰ γοῦν οὐτίμα ἴσται
3. Ἐβροῦσιν. τὸ μὴ εἰς ἐκθρομίας τὸ ἴδιον ἐκθρομίας. ἐκθρομίας 12 3 3
δὲ ἴσται ἢ σφίρα τροφῆ τῶν διὰ τὴν εἶν τὸ ἀσθρομίας γαμμε-
ομίας ἴσται πρὸς διακρομίας καλοῦ τι καὶ πλοῦ. πᾶς γὰρ ὁ μετ-
χων γάλοκτος ἀπλοῦς λόγον δικαιοσύνης. ἢ νῆπιος ὡν καὶ μηδὲν
ἐκθρομίας τῶν λόγων καθ' οὐκ ἐκθρομίας τι καὶ ἐκθρομίας. μηδὲ
4. ἀσθρομίας διακρομίας τὴν εἶτιν ἐν αὐτῷ. κατὰ τὸ δοκιμάζει 4
ὁ ἀσθρομίας φησὶν. καὶ τὸ κρομίας κατῆρτιν τοῦ πλοῦματικῶν κρομίας
τοῦ ἀσθρομίας πλοῦ κατὰ ἀσθρομίας τὰ κρομίας πλοῦματικῶν κρομίας

8 vgl. S. 33, 19. 7 m. 208 vgl. H. C. G. ad Cor. 1. 1. 10f. Gergel ad
1. Pet. 2. 2. 4. St. m. V. 1. 11f. vgl. E. A. M. 1. p. 220. 12 vgl. Plat.
Rep. X. p. 63 AB. 13 vgl. p. 176 B. 14f. vgl. Plat. ad Tim. 1. 17. 19
Plat. 1. 9f. 19. 22 Gal. 4. 3. 1. 23f. Gal. 4. 3. Gal. 2. 1. 24f.
vgl. Gal. 4. 12f. 25. 28. H. C. G. ad Cor. 1. 1. 30f. Plat. 1. 17.

12 vgl. Plat. Rep. X. p. 63 AB. 13 vgl. Plat. Rep. X. p. 63 AB. 14f. vgl. Plat. ad Tim. 1. 17. 19. 15 vgl. Plat. 1. 9f. 19. 22. Gal. 4. 3. 1. 23f. Gal. 4. 3. Gal. 2. 1. 24f. vgl. Gal. 4. 12f. 25. 28. H. C. G. ad Cor. 1. 1. 30f. Plat. 1. 17.

ὄντως ἔχεται τῆς ἀληθείας. παιδεία δὲ ἀνεξέλεγκτος πλανᾶται, καὶ 54, 1
αἱ πληγαὶ καὶ οἱ ἔλεγχοι διδῶσι παιδεῖν σοφίας. οἱ μετ' ἀγάπης
δηλονότι ἔλεγχοι· καρδία γὰρ εὐθεία ἐκζητεῖ γνώσιν. ὅτι ὁ ζητῶν
τὸν θεὸν εὐρήσει γνώσιν μετὰ δικαιοσύνης, οἱ δὲ ὀρθῶς ζητήσαντες
5 αὐτὸν εἰρήνην εἴρου. καὶ γνώσομαι, φησὶν, οὐ τὸν λόγον τῶν 2
πεφυσιωμένων. ἀλλὰ τὴν δύναμιν, τινὲς δοκησιόφους καὶ οἰομένους
εἶναι, οὐκ ὄντας δὲ σοφοὺς ἐπιρραπίζων γράφει. οὐ γὰρ ἐν λόγῳ 3
ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ, [οὐ] τῷ μὴ ἀληθεῖ, ἀλλὰ καθ' ὑπόληψιν 348 P
πιθανῶ, ἐν δυνάμει δὲ εἶπεν· μόνη γὰρ ἡ ἀλήθεια δυνατή. καὶ 4
10 πάλιν· εἴ τις δοκεῖ ἐγνωκέναι τι, οὐπω ἔγνω καθὸ δει γνῶναι·
οὐ γὰρ ποτε ἡ ἀλήθεια οἴησις, ἀλλ' ἡ μὲν ὑπόληψις τῆς γνώσεως
ἔφυσιοι καὶ τύφου ἐμπύκην, οἰκιστομεῖ δὲ ἡ ἀγάπη. μὴ περὶ
τὴν οἴησιν, ἀλλὰ περὶ τὴν ἀληθειαν ἀναστρεφομένη. ὅθεν εἴ τι
ἀγαπᾷ, οὗτος ἔγνωσται λέγει.

15 XII. Ἐπεὶ δὲ μὴ κοινὴ ἡ παράδοσις καὶ πάνδημος τῷ γε αἰσθο- 55, 1
μένῳ τῆς μεγαλειότητος τοῦ λόγου, ἐπικρυπτεόν οὖν τὴν ἐν μυσ-
τηρίῳ λαλουμένην σοφίαν, ἣν ἐδίδαξεν ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ. ἤδη γοῦν 2
καὶ Ἰσαίας ὁ προφήτης περὶ καθαιρεται τὴν γλῶτταν, ὡς εἰπεῖν
δυνήθηται τὴν ὄρασιν, καὶ οὐδὲ τὴν γλῶτταν μόνον, ἀλλὰ καὶ τὰς
20 ἀκοᾶς ἀγνίζεσθαι προσήκει ἡμῖν, εἴ γε τῆς ἀληθείας μεθέκται εἶναι
πειρωμένοι. ταῦτα ἦν ἐμποδῶν τοῦ γράφειν ἐμοί, καὶ νῦν ἔτι εὐλα- 3
βῶς ἔχω, ἢ φησὶν, ἐμπροσθεν τῶν χοίρων τοὺς μαργαρίτας βάλλειν,
μὴ ποτε καταπατήσωσι τοῖς ποσὶ καὶ στραφέντες ῥήξουσιν ὑμᾶς.
χαλεπὸν γὰρ τοὺς περὶ τοῦ ἀληθινοῦ φωτὸς καθαρῶς ὄντως καὶ 4
25 διανγεις ἐπιδειξάι λόγους ἀκροατῶν τοῖς ὑόδεσσι τε καὶ ἀπαιδεύτοις·
σχεδὸν γὰρ οὐκ ἔστι τούτων πρὸς τοὺς πολλοὺς καταγελαστότερα
ἀκούσματα. οὐδ' αὖ πρὸς τοὺς εὐφρεῖς θανασιώτερά τε καὶ ἐνθου-
σιαστικώτερα. ψυχικὸς δὲ ἄνθρωπος οὐ δέχεται τὰ τοῦ πνεύματος 56, 1
τοῦ θεοῦ, μωρία γὰρ αὐτῷ ἐστίν. σοφοὶ δὲ οὐκ ἐκφέρουσιν ἐκ
30 στόματος, ἃ διαλογίζονται ἐν συνεδίῳ. ἀλλ' ὁ ἀκούετε εἰς τὸ 2
οὐδ', φησὶν ὁ κύριος, κηρύξατε ἐπὶ τῶν δωματίων, τὰς ἀποκρύφους
τῆς ἀληθοῦς γνώσεως παραδόσεις ὑψηλῶς καὶ ἐξόχως ἐρμηνευόμενας

1 f Prov. 10, 17; 29, 15 3 Prov. 27, 21 a 3—5 Prov. 16, 8 5 f.
7—9 I Kor. 4, 19 f 10—14 I Kor. 8, 2. 1. 3 16 f I Kor. 2, 7 17 f vgl.
Jes. 6, 6 f 22 f Matth. 7, 6 28 f I Kor. 2, 14 29 f Prov. 24, 7 f 30 f
Matth. 10, 27

1 ὄντως Canter οὕτως L 5 αὐτὸν Prov. u. Strom. II 91. 5 αὐτὴν L
6 δοκησιόφους Kl δοκίσει σοφοῖς L 7 [γράφει] Schw 8 [οὐ] Ma 15
Ἐπει—πάνδημος; Ὅτι—πάνδημος, (δῆλον) Schw κοινὴ Heyse μόνη L 20 με-
θέκται St μεθεκτοὶ L μεθεκτικοὶ Po 22 ἡ L ἢ φησιν ~ nach βάλλειν
Barnard, The Bibl. Text p. 11 ἢ, φησιν Schw

ἐκδίχονται καλῶς, καὶ καθέκαστον ἰχοῦσμεν εἰς τὸ οὐδ', οὕτω καὶ
 περιαιδόμενοι οἱς δύναν, οὐκ ἐν πάσῃ ἀνίδειν ἐκδίδομαι τὰ ἐν παρρη-
 σιαῖς ἠρημίαις πρὸς αὐτοῖς παραγγέλλων, ἀλλ' ἴσθι τῷ ὄντι ἢ
 τῶν ὑποκειμένων ἰστούσας ἴσα διασκοπάδην καὶ διανοημένους
 5 ἔχαστοτερον τὴν ἰστοίαν, ὅπως ἂν λάθῃ τοῖς δίκην
 κολούων ἐπινοολόγων, ἐπὶ δὲ ἀγαθοῦ τέλει γινώσκου, ἐκφύεται
 ἰσώτων αὐτῶν καὶ τὸν πικρὸν ἀναδείξει.

XIII. Μῆς τοίνυν οἴσῃς τῆς ἀληθείας τὸ γὰρ ψεῦδος μῆρας 37. 1
 ἰστροφῆς ἴσθι, καθέκαστον αἱ βῆχαι τὰ τοῦ Περθίου διαφορήσασαι
 10 μῆτι εἰ τῆς φιλοσοφίας τῆς τε βαρβάρου τῆς τε Ἑλληνικῆς αἰρήσεως 38. 1
 ἰσώτη ὅσον ἴσθιν εἰς πάσῃ ἀνίδειν τὴν ἀλήθειαν φωνῶς δ', οἶμαι.
 ἀνετολῆ πάντα φωνίζονται, ξύμπαρτις οὖν Ἑλλήνις τε καὶ βαρβαρῆ. 2
 ὅσον τάλιθοῖς ἐρήθθισαν, οἱ μὲν οὐκ ὄλιγα, οἱ δὲ μῆρας τε, ἰστροφῆ
 ἄρα τοῦ τῆς ἀληθείας λόγον ἰστροφῆς ἂν διχθῆναι, ὁ γοῖν οὖν τοῖς 3
 15 γράμμασι τὸ μῆλλον καὶ τὸ ἰσώτως, ἀτέρ δὲ καὶ τὸ παρρησιακὸς ἀκα-
 ραίως οὐκ ἴσθι, πολλὰ δὲ πλῆον οὐκ ἴσθι τὸ αὐτῶν ἢ ἀλήθειαν
 οὐκ ἴσθι τὰ οὐκ ἴσθι, καὶ εἰς τὴν ἀλλοδαπὴν ἐκφύεται γῆν.
 πᾶσι πολλὰ γὰρ τῶν παρὰ ταῖς αἰρήσεως δοξαζομένων ἰστροφῆς ἂν 4
 20 οὐκ ἴσθι, καθέκαστον τὸν ἀνδρῶν αἱ γενναϊοκρίτους ἀποκωλύονται τὸν
 λόγον, εἰ καὶ ἀλλήλους ἀνόμοια εἶναι δοκίμῃ, τὸ γοῖν γὰρ καὶ ὄλιγῃ
 ἀλήθειαν ὁμολογοῦνται ἢ γοῖν εἰς μέλος ἢ εἰς μῆρας ἢ εἰς ἴσθι ἢ εἰς
 γῆν ἢ, ἐν οὐκ ἴσθι, ἴσθι δὲ καὶ ἢ ἰσώτως ἢ εἰς ἴσθι τῆς ἰσώτως οἴσῃς 5
 ἀλλ' ἄρα γοῖν ἰστροφῆς μῆρας ἢ τῆς ἀλήθειας ὁ ἴσθι τῶν πικρῶν
 25 διαφύεται, ὁμολογοῦνται δὲ ἄρα γοῖν τῆς ἀλήθειας, εἰς τὸ ἰσώτως ὁ
 κῆλος καὶ τὸ τριτάτον καὶ τὸ τετράτον καὶ ὅσα τῶν ἰσωμένων
 ἀλλήλων διαφύεται, ἀτέρ καὶ ἐν τῷ κῆλος πικρῶν τὰ μῆρας οὐκ
 30 ταῖς καὶ διαφύεται πρὸς ἀλλήλους τὴν πρὸς τὸ ὄλον οὐκ ἴσθι τὰ
 διαφύεται οὕτως οὐκ ἢ τῆς βαρβαρῆς ἢ τῆς Ἑλληνικῆς φιλοσοφίας 6
 3) τὴν ἀλήθειαν ἀλήθειαν οὐκ ἴσθι τῆς ἀλήθειας μῆρας, τῆς
 3) τῆς δὲ τοῦ λόγου τοῦ ὄντος ἀλήθειας πικρῶν, ὁ δὲ τὰ διαφύ-

37 vgl. Aristoteles XV 61. 47 vgl. Strom. VII 11. 4. 38 vgl. A. Otto
 37 vgl. Strom. VII 11. 4. 38 vgl. A. Otto 37 vgl. Strom. VII 11. 4. 38 vgl. A. Otto
 1. 9. 14. 16 vgl. Euseb. Tom. p. 11. 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100.

μένα συνθεῖς αὐθις καὶ ἐνοποιήσας τέλειον τὸν λόγον ἀκινδύνως εὖ
 ἴσθ' ὅτι κατόψεται τὴν ἀλήθειαν. γέγραπται γοῦν ἐν τῷ Ἑκκλη- 58, 1
 σιαστῇ· «καὶ προσέθηκα σοφίαν ἐπὶ πᾶσιν, οἷ | δὴ ἐγένοντο ἔμπροσθέν 350 P
 μου ἐν Ἱερουσαλήμ· καὶ ἡ καρδία μου εἶδεν πολλά, σοφίαν καὶ γνώσιν,
 5 παραβολὰς καὶ ἐπιστήμην ἔγνων. ὅτι καὶ γε τοῦτό ἐστι προαίρεσις
 πνεύματος, ὅτι ἐν πλήθει σοφίας πλήθος γνώσεως.» ὁ δὲ τῆς παν- 2
 τοδαπῆς σοφίας ἔμπειρος, οὗτος κυρίως ἂν εἴη γνωστικός. αὐτίκα 129 S
 γέγραπται· «περισσειά γνώσεως τῆς σοφίας ζωοποιήσει τὸν παρ'
 αὐτῆς.» πάλιν τε αὖ βεβαιοὶ σαφέστερον τὰ εἰρημένα ἤδη ἢ ὄησις· 3
 10 «πάντα ἐνώπια τοῖς νοούσι» (τὰ δὲ πάντα Ἑλληνικά ἐστι καὶ βαρ-
 βαρικά, θάτερα δὲ οὐκέτι πάντα), «ὄρθα δὲ τοῖς βουλομένοις ἀπε-
 νέγκασθαι αἰσθησιν. ἀνθαιρεῖσθε παιδείαν καὶ μὴ ἀργύριον, καὶ 4
 γνώσιν ὑπὲρ χρυσίου δεδοκιμασμένον, ἀνθαιρεῖσθε δὲ καὶ αἰσθησιν
 χρυσοῦ καθαροῦ· κρείσσων γὰρ σοφία λίθων πολυτελῶν, πᾶν δὲ
 15 τίμιον οὐκ ἄξιον αὐτῆς.»

XIV. Φασὶ δὲ Ἕλληνες μετὰ γε Ὀρφέα καὶ Αἰνον καὶ τοὺς πα- 59, 1
 λαιοτάτους παρὰ σοφίᾳ ποιητὰς ἐπὶ σοφίᾳ πρώτους θανατωθῆναι
 τοὺς ἐπὶ τὰ τοὺς ἐπικληθέντας σοφούς, ὧν τέσσαρες μὲν ἀπὸ Ἀσίας
 ἦσαν, Θαλῆς τε ὁ Μιλήσιος καὶ Βίαις ὁ Πριηνεὺς καὶ Πιττακὸς ὁ
 20 Μιτυληναῖος καὶ Κλεόβουλος ὁ Αἰνῖδος, δύο δὲ ἀπὸ Εὐρώπης, Σόλων
 τε ὁ Ἀθηναῖος καὶ Χίλων ὁ Λακεδαιμόνιος, τὸν δὲ ἕβδομον οἱ μὲν
 Περίανδρον εἶναι λέγουσιν τὸν Κορινθιον, οἱ δὲ Ἀνάχαρον τὸν
 Σκύθην, οἱ δὲ Ἐπιμείδην τὸν Κρήτα ([ὄν Ἑλληνικὸν οἶδε προφή- 2
 την.] οὗ μέμνηται ὁ ἀπόστολος Παῦλος ἐν τῇ πρὸς Τίτον ἐπιστολῇ,
 25 λέγων οὕτως· «εἰπὲν τις ἐξ αὐτῶν ἴδιος προφήτης οὕτως·

Κρήτες αἰεὶ ψεῦσται, κακὰ θηρία, γαστέρες ἀργαί·

καὶ ἡ μαρτυρία αὕτη ἐστὶν ἀληθής· ὁρᾷς ὅπως κἂν τοῖς Ἑλλήνων 3
 προφήταις δίδωσί τι τῆς ἀληθείας καὶ οὐκ ἐπαισχύνεται πρὸς τε

3—6 Pred. Sal. 1, 16—18 8 f Pred. Sal. 7, 13 10—15 Prov. 8, 9—11
 § 59—69 vgl. Maass, De biogr. graec. quaest. sel. p. 107 ff (Philol. Unters. her-
 ausg. von Kiessling u. v. Wilam.-Moell. III) 16—S. 88, 9 vgl. Diog. Laert. I
 13. 41; Zeller, Phil. d. Gr. I^s S. 110 Anm. 2; Jos. Mikolajczak, De septem sap.
 fab. quaest. sel. (Bresl. phil. Abh. IX); Christ, Philol. Stud. zu Clem. Alex. S. 37
 Anm 2, vermutet Hippobotos als Quelle, vgl. Diog. Laert. I 42 21—23 u.
 S. 88, 7—9 Theodoret Gr. aff. c. V 63 25—27 Tit. 1, 12 f 26 Epimenides
 Orac. Fr. 5 Kinkel; Fr. 1 Diels, Vorsokr. 502, 29

5 ὅτι Pred. Sal. ἔτι L 12 ἀνθαιρεῖσθε Sy ἀνθαιρεῖσθαι L 22 f τὸν
 Σκύθην] οἱ δὲ (aber von L¹ getilgt) τὸν Σκύθην 23 f [ἔν (entstanden aus ἕρα
 oder ση. μείωσαι) —προφήτην.] Wi 24 [οὗ μέμνηται] Ma 25 οὕτως Sy
 οἷτος I. 27 κἂν L

οἰκοδομῆν καὶ πρὸς ἐντροπὴν διαλεγόμενός τινων Ἑλληνικοῖς συγγρα-
 φῶν ποιήμασι; πρὸς γοῦν Κορινθίους, οὐ γὰρ ἐνταῦθα μόνον, πρὶ 4
 τῆς τῶν νεκρῶν ἀναστάσεως διαλεγόμενος ἑαυτῷ συγχεύεται τρα-
 γικῶς ἐπὶ μοι ὄφελος; λέγων οὐκ ἐγίρονται, γάγωμεν
 5 καὶ πίωμεν· ἀφίρον γὰρ ἀποθνήσκομεν, μὴ πλανᾶσθε·

σθίρονον ἡθῆ χρυστὰ ὀμίλαι κακαί·

οἱ δὲ Ἀκουσίλαον τὸν Ἀργεῖον ἐγκατέλεξαν τοῖς ἐντὰ σοφοῖς, ἄλλοι 8
 δὲ Φειρέδην τὸν Σίφειον Πλάτων δὲ ἀντι Πηριάνδρον ὡς ἀναξίον 11 F
 σοφίας διὰ τὸ τετρασηχίται ἀντικατατάττει Μίσιονα τὸν Χερῖα
 10 ὡς μὲν οὖν κάτω πον τῆς Μουσικῆς ἡλικίας οἱ περ' Ἕλλησι σοφοὶ 60. 1
 γέγονασιν, μικρὸν ἕστερον διεχθήσεται ὁ δὲ τρόπος τῆς παρ' αὐτοῖς
 φιλοσοφίας, ὡς Ἑλκετικός καὶ αἰνιγματώδης, ἤδη ἐπισχεπτίος, φημι- 2
 λογίαν γοῦν ἠσπάζοντο τὴν περαινετικὴν, τὴν ὀφελιμοτάτην,
 ἀντίκα Πλάτων πάσαι τὸ διὰ σπονδῆς γιγνέσθαι τότε τὸν τρόπον
 15 λέγει, κοινῶς μὲν πᾶσιν Ἕλλησιν, ἐξαιρέτως δὲ Λακιδαιμονίοις καὶ
 Κρησὶ τοῖς ἐννομοτάτοις.

Τὸ μὲν οὖν ἐγνώθησαν τότε οἱ μὲν Χίλωνος ἐπιτελέσσει Χαρμα- 3
 λίων δὲ ἐν τῷ περὶ θεῶν Θαλοῦ, Ἀριστοτέλης δὲ τῆς Πενθίας,
 δύνάται δὲ τὴν γνώσιν ἐγκλιένεσθαι μεταδιδόνειν, οὐκ ἴσθη γὰρ αὐτῶν 4
 20 τῆς τῶν ὄλων οὐσίας εἶδέναι τὰ μέρη, διὰ δὲ τὴν γίγνωσιν τοῦ κόσμου
 πολυπραγμοσύνησιν, δι' ἧς καὶ τὴν τοῦ ἀνθρώπου φύσιν καταμεθίτην
 εἴσθηται, πάλιν αὖ Χίλωνι τῷ Λακιδαιμονίῳ ἀνεσηρονοῖ τὸ ἐμμεδῆν 61. 1
 ἄγαγε Στρατῶν δὲ ἐν τῷ περὶ ἐνομήσεων Σωδᾶμοι τὸ Τριγῶν
 προσάπτει τὸ ἀπόσθημα, Λίδιμος δὲ Σόλωνι ἐντὸ ἀετιθῶν.

3 61 Kor. 15, 2f. 6 Menander Trias Fr. 218 CAF III p. 12 nach an-
 ton F. Meyer, *Antiquitates* 1920, vgl. *Laod.* II 70, 1. 8f vgl. Plato *Fr. frag.* p. 1 A.
 11 *de iud.* vgl. *Stron.* I 197. 14 16 vgl. Plato *κ. κ. Ο.* p. 13 B οὐτος ο
 τούτος, ἢ τὸν πατέρα τῆς φιλοσοφίας, θεωροῦμεν τις θεωροῦμεν, *Leg.* I p. 3 E
 τὸν ἀναξίον . . . Λακιδαιμονία καὶ Κρητῶν, τῆς μὲν θεωροῦμεν, τῆς δὲ
 ποιεῖσιν, *μετὰ τὴν ἡλικίαν, ἀναισθησία*. 17 ff. u. c. de Sprüche der selben
 Weisen vgl. *Erato.* *vet. Sem.* p. 1 F *frag.* III p. 20 ff. 17 ff. vgl. Bekker *Anecd.*
graec. I p. 2. 13 D. 17 ff. *Chamaeleon* Fr. 1 Kocke. 18 *Aristot.* Fr. 1
Rose 1, vgl. *Stob.* *Flor.* 21. 29. *Men.* 23 ff. *Straton* Fr. 1 *Elle* II p. 1. 9. vgl.
Wetzel, *De Ter. Aristot. De Straton.* 20 p. 6. 211. vgl. *Froger* *Lestr.*
græc. metr. p. 1 Nr. 1. E. *gramm. u. d. Solimos*. 24 u. S. 39. 5f. *D. v. d.*
vgl. V. Sem. p. 1. 1 Fr. p. 1. R. *Vollmann*, *Jahrb. für Phil.* 1887. 1. 1. S. 184.
De v. D. v. g. gr. p. 1. 2. *Ant. Kazé* Fr. 4 *Sext.* II p. 1. 9.

4 *Erato.* V. 13 τῶν τῶν ὄλων. 14 τῶν Στ. 23 *Straton* V. 11 ὡ
 μέτρον E. 2 *V. d. Sem.* p. 1. 1 Fr. p. 1. 2 *Chamaeleon* *Chamaeleon* *Sext.* II p. 1. 9.
 n. *vgl. C. v. g. gr.* I. 1. 88. S. 9.

ὡσπερ ἀμέλει Κλεοβούλω τὸ ἕμετρον ἄριστον. τὸ δ' ἐγγύα, πάρα 3
δ' ἄτα Κλεομένης μὲν ἐν τῷ περὶ Ἡσιόδου Ὀμήρω φησὶ προειρη-
σθαι διὰ τούτων·

δειλαὶ τοι δειλῶν γε καὶ ἐγγύα ἐγγυάσθαι·

5 οἱ δὲ περὶ Ἀριστοτέλη Χίλωνος αὐτὸ νομίζουσι, Δίδυμος δὲ Θαλοῦ
φησὶν εἶναι τὴν παραίτησιν. ἔπειτα ἐξῆς τὸ πάντες ἄνθρωποι 2
κακοὶ ἢ οἱ πλείστοι τῶν ἀνθρώπων κακοὶ (διχῶς γὰρ ἐκφέρεται
τὸ αὐτὸ ἀπόφθεγμα) οἱ περὶ Σωτᾶδαν τὸν Βυζάντιον Βιαντος λέ-
γουσιν εἶναι. καὶ τὸ ἕμελέτη πάντα καθαιρεῖ Περσιάνδρον τυγχάνειν
10 βούλονται. ὁμοίως δὲ τὴν ἰγνώθι καιρὸν παραίτησιν Πιττακοῦ καθε-
στάται. ὁ μὲν οὖν Σόλων Ἀθηναίος, Πιττακὸς δὲ Μιτυληναίος 4
ἐνομοθέτησαν. ὄψθ' δὲ Πυθαγόρας ὁ Φερεκίδου γινώριμος φιλόσοφον
ἐαυτὸν πρῶτος ἀνηγόρευσεν.

Φιλοσοφίας τοίνυν | μετὰ τοὺς προειρημένους ἄνδρας τρεῖς γεγό- 62, 1 352 ἰ
15 ρασὶ διαδοχαὶ ἐπώνυμοι τῶν τόπων περὶ οὓς διέτριψαν, Ἰταλικὴ μὲν
ἢ ἀπὸ Πυθαγόρου, Ἰωνικὴ δὲ ἢ ἀπὸ Θαλοῦ, Ἑλλατικὴ δὲ ἢ ἀπὸ
Ξενοφάνους. Πυθαγόρας μὲν οὖν Μνησάρχου Σάμιος, ὡς φησὶν 2
Ἰππόβοτος, ὡς δὲ Ἀριστοξένος ἐν τῷ Πυθαγόρου βίῳ καὶ Ἄρισταρχος
καὶ Θεόπομπος, Τυρηνὸς ἦν, ὡς δὲ Νεάνθης. Σύριος ἢ Τύριος, ὥστε
20 εἶναι κατὰ τοὺς πλείστους τὸν Πυθαγόραν βάρβαρον τὸ γένος. ἀλλὰ 3
καὶ Θαλῆς, ὡς Λεάνδρος καὶ Ἡρόδοτος ἱστοροῦσι, Φοινίξ ἦν, ὡς δὲ
τινες ὑπελήφασιν, Μιλήσιος. μόνος οὗτος δοκεῖ τοῖς τῶν Αἰγυπτίων 4
προφήταις συμβεβληκέναι, διδάσκαλος δὲ αὐτοῦ οὐδεὶς ἀναγράφεται,
ὡσπερ οὐδὲ Φερεκίδου τοῦ Συρίου. ᾧ Πυθαγόρας ἐμαθήτευσεν. ἀλλ' 63, 1
25 ἢ μὲν ἐν Μεταποντίῳ τῆς Ἰταλίας ἢ κατὰ Πυθαγόραν φιλοσοφία ἢ
Ἰταλικὴ κατεγήρασεν.

4 § 351 5 Aristot. Fr. 4 Rose 3 12 f vgl. Strom. IV 9, 1; Diog. Laert.
I 12; Zeller, Phil. d. Gr. I³ S. 458³ 14—S. 41, 4 vgl. Schwartz, Pauly-Wissowa
V Col. 754 ff 17—20 vgl. Diels, Vorsokr. S. 28 17—24 Theodoret Gr. aff.
c. I 24. 50. 55 17 ff vgl. Diels, Doxour. gr. p. 244 f (Galen, Hist. phil. 3)
18 f Aristoxenos Fr. 1 FHG II p. 272; vgl. Diog. Laert. VIII 1 Aristot. Fr.
190 Rose 3 19 Theopompos Fr. 67 FHG I p. 287 Neanthes Fr. 17 FHG III p. 5
21 Maiandrios von Milet (identisch mit Leandros) Fr. 2 FHG II p. 335 Hero-
dot 1, 170 22—24 vgl. Diog. Laert. I 27 24 vgl. Suidas s. v. Φερεκίδης

1. 4 ἐγγύα L 4 γε aus Hom. τε L 7 ἐκφέρεται Vi ἐμφέρεται L
9 καθαιρεῖ St (vgl. Aesch. Eumen. 2³⁴; χρόνος καθαιρεῖ πάντα) καθαιρεῖ L
12 φερεκίδος L 17 ὡς φησιν Σάμιος ~ L* corr. L¹ 18 Ἀρίσταρχος
(so auch Theodor) Irrtum des Clemens Ἀριστοτέλης Preller zu Polemon p. 59 n.
Rose a. a. O. (richtig) 19 Νεάνθης (so auch Theodor.) Κλεάνθης Porph. Vit.
Pyth. I p. 14, 5; 2 p. 14, 16 Nauck, das Müller FHG III p. 9 richtig in Νεάνθης
ändert 22 μόνος Po ἐκ Φοινίκης ὠρμη)μένος (vgl. Diog. Laert. I 22) Schw
xδ γένος St

Ἀναξίμανδρος δὲ Πραξιάνδρον Μιλήσιος Θάλην διαδέχεται, τοῦτον 2
 δὲ Ἀναξίμανης Ἐρύωστράτου Μιλήσιος, μεθ' ὃν Ἀναξαγόρας Ἠλιο-
 βούλου Κλαζομίνιος, οὗτος μετήγαγεν ἀπὸ τῆς Ἰωνίας Ἰθρήαζι τὴν
 διατριβήν, τοῦτον διαδέχεται Ἀρχίλαος, οὗ Σωκράτης δὴκοισιν. 3

5 ἔκ δ' ἄρα τῶν ἀπὸ κλίνας λαοζόου, Ἰννομολίωτος. 5: P
 Ἑλλήνων ἑταιροῦς.

ὁ Πρωὸν φησὶν ἐν τοῖς Σίλλοις διὰ τὸ ἀποκεκλικίναί ἀπὸ τῶν φησι-
 κῶν ἐπὶ τὰ ἠθικά. Σωκράτους δὲ ἀκούσας Ἀντιοθίνης μὲν ἔκύνει. 4
 Πλάτων δὲ εἰς τὴν Ἀκαδημίαν ἀνεχώρησεν, παρὰ Πλάτωνα Ἀριστο- 19 & 5
 10 τῆς φιλοσοφίας μετελθὼν εἰς τὸ Λέκτιον κτίζει τὴν Πηριπατη-
 τικὴν εἰρησιν, τοῦτον διαδέχεται Θιόφραστος, ὃν Στράτων, ὃν
 Λέκτων, εἶτα Κριτόλαος, εἶτα Διόδωρος. Σπίνωπιος δὲ Πλάτωνα 6
 διαδέχεται, τοῦτον δὲ Ξενοκράτης, ὃν Πολέμων. Πολέμωνος δὲ
 ἀκούσας Κράτης τε καὶ Κράντωρ, εἰς οὓς ἡ ἀπὸ Πλάτωνος κατι-
 15 ληξεν ἀρχαία Ἀκαδημία. Κράντωρος δὲ μετέσχεν Ἀρσιόλαος, ἀφ' οὗ
 15 μέχρι Ἠγησίονος ἠρθῆσεν Ἀκαδημία ἡ μίση, εἶτα Καρυιάδης διαδέχεται 64. 1
 Ἠγησίονος καὶ οἱ ἑταῖροι Κράτητος δὲ Ζήρων ὁ Κιτιεύς ὁ τῆς
 Στοιχῆς ἀρχαῖς αἰρήσεως γίνεται μαθητής, τοῦτον διαδέχεται Κλε-
 ἀνθης, ὃν Χρύσιππος καὶ οἱ μετ' αὐτόν.
 20 Τῆς δὲ Ἑλλιατικῆς ἀγωγῆς Ξενοκράτης ὁ Κολοσώνιος κατάρχει 2
 ὃν φησι Τίμαιος κατὰ Ἱέρωνα τὸν Σικελίας δευτέρου καὶ Ἐπίχωρον
 τὸν ποιητὴν γιγνόνται. Ἀπολλόδοκος δὲ κατὰ τὴν ὑπεραρκασιανὴν
 ὀλυμπιάδα γινόμενον παρατιτακίναί ἄχρι τῶν Λαμίων τε καὶ Κύρου
 χρόνον. Περριτιδῆς τοίνυν Ξενοκράτους ἀκούσας γίνεται τοῦτον 3

2 4 vgl. Diog. Laert. II 10; Diels, Vorsokr. 37, 23. 5 f Timon S 11
 Fr. 70 ff Wachsm. 25, 14 Diels; vgl. Diog. Laert. II 19, Sext. Emp. Adv. Math.
 VII 8; vgl. auch Kriech. Forsch. S. 231 Anm. 17 der Akademiker Krates
 Z. 14, vgl. Diog. Laert. IV 21 ff ist mit dem Kyniker Krates. Diog. VI S. ff.
 VII 3 verwest. 20 24 vgl. Diels, Vorsokr. 70 11, A S. 21 Timaeus
 Fr. 92 HGO I p. 275. 22 24 Apollodor Fr. 22 Jacoby

1 Πραξιάνδρον P aus Diog. Laert. II 1 ποσειδωνος L. 3 ζουζου, L. Sext.
 zozou, Diog. II 10 ζουζου, Mencke Phil. I 17. 18ου S. 105. 16 Ηγησίου
 Diels, Diels zu Epiph. Prae. Ev. vol. I p. XV u. Diels, Rhein. Mus. 31 1876
 S. 47 Anm. ebenso statt αἰρησεως Galen, Hist. Phil. p. 227 Kuhn; vgl. Cicero
 Acad. post. II 9, Diog. Laert. IV 21, Euseb. Prae. Ev. XV S. 1, ζουζου
 L. 17 Ηγησίου ποσειδωνος L. ποσειδωνος L. 22 ποσειδωνος Ritter vgl.
 Diog. Laert. IV 21, Sext. Emp. Adv. Math. I 27. 23 Σεκου
 ταυ Α. Κηρου verkehrte Stellung wegen des Metrans vgl. Diels, Rhein. Mus. 31
 1876 S. 105 u. ders. Ueber die der phil. gesch. d. K. d. k. Bayer. Ak. d. W. 16
 1881 S. 2

δὲ Ζήνων, εἶτα Λεύκιππος, εἶτα Δημόκριτος. Δημοκρίτου δὲ ἀκουσθαὶ 4
Πρωταγόρας ὁ Ἀβδηρίτης καὶ Μητροδόωρος ὁ Χίος, οὐ Διογένης ὁ
Σμυρναῖος, οὐ Ἀνάξαρχος, τούτου δὲ Πύρρων, οὐ Ναυσιφάνης. τούτου
φασὶν ἔνιοι μαθητὴν Ἐπίκουρον γενέσθαι.

- 5 Καὶ ἡ μὲν διαδοχὴ τῶν παρ' Ἑλλήσι φιλοσόφων ὡς ἐν ἐπιτομῇ 5
ἦδε, οἱ χρόνοι δὲ τῶν προκαταρξάντων τῆς φιλοσοφίας αὐτῶν ἐπο-
μένως λεκτέοι. ἵνα δὴ ἐν συγκρίσει ἀποδείξωμεν πολλὰς γενεαῖς
πρεσβυτέραν τὴν κατὰ Ἑβραίους φιλοσοφίαν. καὶ περὶ μὲν Ξενο- 66, 1
φάνους εἴρηται, ὃς τῆς Ἑλεατικῆς ἤρξε φιλοσοφίας, Θαλῆν δὲ Εὐδήμος 354 P
10 ἐν ταῖς Ἀστρολογικαῖς ἱστορίαις τὴν γενομένην ἔκλειψιν τοῦ ἡλίου
προειπεῖν φησὶ καθ' οὓς χρόνους συνῆψαν μάχην πρὸς ἀλλήλους
Μηδοὶ τε καὶ Ἀυδοὶ βασιλεύοντες Κναξάρους μὲν τοῦ Ἀστυάγου
πατρὸς Μήδων, Ἀλυάττου δὲ τοῦ Κροίσου Ἀυδῶν. συνάδει δὲ αὐτῷ
καὶ Ἡρόδοτος ἐν τῇ πρώτῃ. εἰσὶ δὲ οἱ χρόνοι ἀμφὶ τὴν πεντη-
15 κοστὴν ὀλυμπιάδα. Πυθαγόρας δὲ κατὰ Πολυκράτη τὸν τύραννον 2
περὶ τὴν ἐξηκοστὴν δευτέραν ὀλυμπιάδα εὐρίσκεται. Σόλωνος δὲ 3
ἑξηλωτῆς Μνησίφιλος ἀναγράφεται, ᾧ Θεμιστοκλῆς συνδιέτριψεν.
ἤκμασεν οὖν ὁ Σόλων κατὰ τὴν τεσσαρακοστὴν ἔκτην ὀλυμπιάδα.
Ἡράκλειτος γὰρ ὁ Βλύσωνος Μελαγκόμαν τὸν τύραννον ἔπεισεν 4
20 ἀποθέσθαι τὴν ἀρχήν. οὗτος βασιλεία Δαρειον παρακαλοῦντα ἦκειν
εἰς Πέρσας ὑπερείδειν.

- XV. Οἶδε μὲν οἱ χρόνοι τῶν παρ' Ἑλλήσι πρεσβυτάτων σοφῶν 66, 1
τε καὶ φιλοσόφων. ὡς δὲ οἱ πλείστοι αὐτῶν βάρβαροι τὸ γένος καὶ
παρὰ βαρβάροις παιδευθέντες, τί δεῖ καὶ λέγειν, εἴ γε Τυρρηνὸς ἢ
25 Τύριος ὁ Πυθαγόρας ἐδείκνυτο, Ἀντισθένης δὲ Φρυξὴν καὶ Ὀρφεὺς
Οδοῦσης ἢ Θραξί; Ὀμηρον γὰρ οἱ πλείστοι Αἰγύπτιον φαίνουσι.
Θαλῆς δὲ Φοινίξ ὢν τὸ γένος καὶ τοῖς Αἰγυπτίων προφήταις συμ- 2
βεβληκέναι εἴρηται, καθάπερ καὶ ὁ Πυθαγόρας αὐτοῖς γε τούτοις, δι'
οὓς καὶ περιετέμετο, ἵνα δὴ καὶ εἰς τὰ ἄδυστα κατελθὼν τὴν | μυστι- 355 P
30 κὴν παρ' Αἰγυπτίων ἐκμάθοι φιλοσοφίαν, Χαλδαίων τε καὶ Μάγων

1 f vgl. Diels, Vorsokr. 357, 18; 472, 29 9—15 Eudemus von Rhodos Fr.
94 Mullach FPG III p. 276; vgl. Diog. Laert. I 23; Diels, Vorsokr. S. 9 f 14
Herodot 1, 74 14—18 vgl. Strom. I 129, 3; Tatian 41 p. 43, 2—7 Schwartz
15 f vgl. Apollodor Fr. 24 Jacoby (= Diog. Laert. II 2; VIII 45) 16 f vgl.
Plut. Mor. p. 154 C; Vita Themist. 2 18 vgl. Diog. Laert. I 62 19—21 vgl.
Diels, Vorsokr. S. 62 26 Αἰγύπτιον vgl. Chalcid. Comm. in Plat. Tim. c. 126
28 f Theodoret Gr. aff. c. I 15 29 f vgl. Diog. Laert. VIII 3

19 γὰρ] δὲ Bernays, Herakl. Briefe S. 14 Βλύσωνος Canter aus Diog. Laert.
IX 1 βαίσωνος L 25 Τύριος Sy aus S. 39, 19 τυρρήνιος L 26 [ἢ] Cobet
S. 500 29 περιετέμετο Di

τοῖς ἀρίστοις συνεγένετο καὶ τὴν ἐκκλήσιαν τὴν νῦν οὕτω καλο-
 μένην τὸ παρ' αὐτῶ ὀμακοῖον αἰνίττεται. Πλάτων δὲ οὐκ ἀρνίεται 3
 τὰ κάλλιστα εἰς φιλοσοφίαν παρὰ τῶν βαρβάρων ἱμπορεύεσθαι εἰς
 τὴν ἡγεκτιον ἀγκισθῆσαι ὁμολογεῖ δένεσθαι γοῦν ἐν τῷ Φαίδρῳ 4
 1 πανταχόθεν τὸν φιλοσοφον ἀγαλλίσθαι γράφων· πολλὴ μὲν ἡ
 Ἑλλάς, ἴση ὡς Κίβη, ἢ δ' ὅς, ἐν ἣ ἴσοι πάντων ἀγαθοὶ ἄνθρωποι.
 πολλὰ δὲ καὶ τὰ τῶν βαρβάρων γένη· οὕτως οὔται ὁ Πλάτων καὶ 67. 1
 βαρβάρων φιλοσόφους τινας εἶπει, ὁ δὲ Ἐπίκουρος ἱμαλιν ὑπολαμ-
 βάνει μόνους φιλοσοφῆσαι Ἑλληνας δύνασθαι. ἐν τε τῷ Συμπόσιῳ 2
 10 ἔπαινων Πλάτων τοὺς βαρβάρους ὡς διακριτότους ἀσκήσαντες
 ἰμόνους ἀληθῶς 5 καὶ ἄλλοι ἄλλοι πολλοῦ καὶ ἐν Ἑλλήσοι καὶ
 βαρβάρους, ὧν καὶ ἑρὰ πολλὰ ἤδη γέγονε διὰ τοὺς τοιοῦτους παιδας·
 δῆλοι δὲ εἶσιν οἱ βάρβαροι διακριτότους τιμήσαντες τοὺς αὐτῶν 3
 νομοθέτας τε καὶ διδασκάλους θεῖους προσειπότες. ψυχὰς γὰρ ἀγαθὰς 4
 15 κατὰ Πλάτωνα καταλιπούσας τὸν ὑπερφάνητον τόπον ὑπομνται
 ἔλθειν εἰς τόφῳ τὸν τάρταρον καὶ σῶμα ἀναλαμβάνουσας τῶν ἐν γήϊοι
 κακῶν ἀπάντων μεταστρεφῆναι ὑπολαμβάνονται, κηδομένης τοῦ τῶν ἀν-
 θρώπων γένους, αἱ νόμοις τε ἴθειον καὶ φιλοσοφίαν ἐκτρέφουσιν, τοῦ
 μίλλον ἀγαθὸν τῷ τῶν ἀνθρώπων γένει οὐτ' ἔλθῃν ποτε ἐκ θεῶν
 20 οὐτ' ἀφίξεται, καὶ μοι δοκοῦσιν ἀσθόμονοι τῆς μεγάλης ὑπόθεσας 64. 1
 τῆς διὰ τῶν σοφῶν σεβασθῆναι τε τοὺς ἄνθρωποι καὶ δημοσίᾳ φιλο-
 σοφῆσαι. Βραχυμάνεις τε σὺμπαντες καὶ ἰδιόμοι καὶ ἴται καὶ τὸ
 τῶν ἡγεκτιον γένος ἰθιολόγησαν ἀκριβῶς τὰ ἐκείνων. Χαλδαῖοι
 25 τε καὶ Ἄραβοι οἱ κληθῆντες ὑδαίμονες καὶ ὅσοι γι τὴν Παλαιστίνην
 2. κατόχησαν καὶ τοῦ Περσικοῦ γένους οὐ τὸ ἐλάττοτον μέρος καὶ ἄλλα
 πρὸς τοῦτοις γίνῃ μνησά, ὁ δὲ Πλάτων δηλον ὡς ἀμνύειν αὐτὸ 3
 τοὺς βαρβάρους ὑφίσταται, μνημνίμος αὐτοῦ τε καὶ Πευθαγόρου τὰ
 πλείστα, καὶ γενναῖότητα τῶν δογμάτων ἐν βαρβάρους μαθόντος. P
 διὰ τοῦτο καὶ γίνῃ βαρβάρους εἶπεν, γίνῃ φιλοσόφων ἀνθρώπων βαρ- 3

3 7 Plato Phaedon p. 78 A. 4 F E; k Fr. 25 Usener 10. 12. 9 - 12
 10 Plato Sympos. p. 209 DE τίνας ὡς καὶ τῶν καὶ Σίμων δὲ τῆς τῶν τῶν
 ἡγεκτιον, καὶ ὅσοι ἔλθοι ἀλλοθι πολλοῦ εὐδαίμονες καὶ. 13 14 nicht bei Plato
 Phaedr. p. 267 C. 15 20 Plato Tim. p. 47
 AB. 29 Plato Phaedon p. 78 A.

4 φησὶ Σέξω. 6 φησὶ Σέξω. 7 φησὶ Σέξω. 8 φησὶ Σέξω. 9 φησὶ Σέξω. 10 φησὶ Σέξω. 11 φησὶ Σέξω. 12 φησὶ Σέξω. 13 φησὶ Σέξω. 14 φησὶ Σέξω. 15 φησὶ Σέξω. 16 φησὶ Σέξω. 17 φησὶ Σέξω. 18 φησὶ Σέξω. 19 φησὶ Σέξω. 20 φησὶ Σέξω. 21 φησὶ Σέξω. 22 φησὶ Σέξω. 23 φησὶ Σέξω. 24 φησὶ Σέξω. 25 φησὶ Σέξω.

- βάρων γινώσκων, ἐν τε | τῷ Φαίδρῳ τὸν Αἰγύπτιον βασιλέα καὶ τοῦ 131 S
 Θωῦθ ἡμῖν σοφώτερον δείκνυσιν, ὄντινα Ἑρμῆν οἶδεν ὄντα. ἀλλὰ
 κὰν τῷ Χαρμίδῃ Θρακᾶς τινὰς ἐπιστάμενος φαίνεται, οἱ λέγονται
 ἀθανατίζειν τὴν ψυχὴν.
- 5 Ἰστορεῖται δὲ Πυθαγόρας μὲν Σώγχιδι τῷ Αἰγυπτίῳ ἀρχιπρο- 69, 1
 φήτῃ μαθητεῦσαι, Πλάτων δὲ Σεχνοῦφιδι τῷ Ἡλιοπολίτῃ, Εὐδοξος
 δὲ ὁ Κνίδιος Κονούφιδι τῷ καὶ αὐτῷ Αἰγυπτίῳ. ἐν δὲ τῷ περὶ 2
 ψυχῆς Πλάτων * * πάλιν προφητείαν γνωρίζων φαίνεται, προφήτην
 εἰσάγων τὸν τῆς Λαχέσεως λόγον ἐξαγγέλλοντα πρὸς τὰς κληρου-
 10 μένας ψυχὰς (καὶ) προθεσπίζοντα. κὰν τῷ Τιμαίῳ τὸν σοφώτατον 3
 Σόλωνα μανθάνοντα εἰσάγει πρὸς τοῦ βαρβάρου. ἔχει δὲ τὰ τῆς
 λέξεως οἷδε· ὦ Σόλων, Σόλων. Ἕλληνες ὑμεῖς αἰεὶ παῖδες ἔστε,
 γέρον δὲ Ἕλλην οὐδεὶς· οὐ γὰρ ἔχετε μάθημα χρόνῳ πολίον. Διμό- 4
 κριτος γὰρ τοὺς Βαβυλωνίους λόγους ἠῆθικοὺς πεποιήται· λέγεται γὰρ
 15 τὴν Ἀκικάρου | στήλην ἐρμηνευθεῖσαν τοῖς ἰδίῳις συντάξει συγγράμ- 357 P
 μασι κᾶστιν ἐπισημήρασθαι παρ' αὐτοῦ, ὅταδε λέγει Δημόκριτος γρά-
 φοντος. ναὶ μὴν καὶ περὶ αὐτοῦ [ἡ] σεμννόμενος φησὶ πον ἐπὶ τῇ 5
 πολυμαθίᾳ· ἐγὼ δὲ τῶν κατ' ἔμμετον ἀνθρώπων γῆν πλείστην
 20 στας εἶδον, καὶ λογίων ἀνθρώπων πλείστων ἐπήκουσα. καὶ γραμμίον

1 f Plato Phaedr. p. 274 E 2 Θωῦθ — Ἑρμῆς nicht bei Plato; aber vgl. Cic. De deor. nat. III 56; Suidas s. v.; Euseb. Praep. Ev. I 9, 24; 1°, 14 3 f Plato Charm. p. 156 D 5—7 vgl. Plut. Mor. p. 354 DE; p. 578 F; Diog. Laert. VIII 90 8—10 vgl. Plato Rep. X p. 617 D 10 13 Plato Tim 22 B; Euseb. Praep. Ev. X 4, 19; Theodoret Gr. aff. c. I 51 13—S. 44, 4 Euseb. Praep. Ev. X 4, 23 f 13—16 vgl. FHG II p 26; Natorp, Die Ethik des Demokr. S 4; Die's, Vorsokr. 459, 17 15 zu Ἀκίκαρος vgl. W. Studemund, Jahrb. d. deutsch. arch. Institut. 5 (1890) S 4 f 18—S. 44 3 Demokrit Fr. 299 Die's, Vorsokr. 459; vgl. B. ten Brink, Philol. 7 (1852) S. 351 ff; Cantor, Geschichte der Mathematik I S. 55; zur Echtheitsfrage Gompeiz, Wiener Sitzung-ber. Phil.-hist. Kl. 152 (1905) S. 24 f

5 Σώγχιδι Sy σώγγχιδι L 7 Χονούφιδι Menage zu Diog. Laert. VIII 90
 8 * * St nach Πλάτων scheint eine Stelle aus Phaedon ausgefallen zu sein,
 an die sich καὶ ἐν τῇ Πολιτείᾳ· πάλιν anschloss 10 καὶ St 11 πρὸς
 τοῖ] πρὸς τὸν Rittershausen zu Porph. Vit. Pyth. p. 9, 0 14 ἠθικοὺς L Eus.
 ἰδίους Cobet S. 53 Ἑλληνικοὺς Die's 14—18 πεποιήται—πολυμαθίᾳ] πεποιή-
 σθαι λέγεται. καὶ πον σεμνόμενος περὶ ἑαυτοῦ φησιν Eus. 14 λέγεται] λέγει
 Cobet 16 f κᾶστιν—γράμματος L κᾶστα—γράμμων Bernays 16 παρ'] καὶ·
 παρ Schw αὐτῷ Sy 17 αὐτοῦ L [ἡ] St ἡ L δὴ Schw 18 πλείστην
 γῆν Eus. 19 ἐπεπλανήθην Cobet S. 531 γαίας Eus. 20 ἀνθρώπων] ἀν-
 θρώων Eus. ἐπήκουσα Eus. ἐσήκουσα L καὶ περὶ· γρ. συνθέσιος Schw

συνθέσει μετὰ ἀποδείξεως οὐδέ τις κώ με παρήλλαξεν, οὐδ' ὁ Πιγ-
 πτιῶν καλιόμενοι Ἀρχιδονάπται, σὺν τοῖς δ' ἐπὶ πᾶσιν ἐπ' ἑτε'
 ὀρθώκοντα ἐπὶ ζήτησις ἐγενήθη. καὶ ἐπιβλῆθι γὰρ Βεβηλωνά τε καὶ 6
 Περσίδα καὶ Πιγπτιῶν τοῖς τε Μάγοις καὶ τοῖς ἑρῆσοι μαθητηῶν.
 Ζωροάστρην δὲ τὸν Μάγον τὸν Πέρσιν ὁ Πενθαγόρου ἐξήλωσεν, καὶ
 βίβλους ἀποκρίνας τὰνθροῦς τοῖδε ὁ τῆρ Προδίκων μετιόντες αἴρσιον
 αἰχμοῦ κεκτῆσθαι. Ἀλέξανδρος δὲ ἐν τῷ περὶ Πενθαγορικῶν συμ- 70. 1
 βολῶν Ζαράτου, τῷ Ἀσωκίρῳ μαθητεῦσαι ἰστορεῖ τὸν Πενθαγόρου 38. 1
 ἑξῆς κτλ. τοῦτον ἡγοῦνται τιτες, οὐκ ἔστι δέ, ὡς ἔπειτα δηλο-
 10 θήσεται, ἀπικαίται τε πρὸς τοῦτοις Γαλατῶν καὶ Βραχμάνων τὸν
 Πενθαγόρου βούλεται. Κλέαρχος δὲ ὁ Περικαθητικός εἰδέναι φησὶ 2
 τινα Ἰουδαίων, ὡς Ἀριστοτέλει συνείκετο. Ἡράκλειτος γὰρ οὐκ 3
 ἀνθρωπίνως φησὶν, ἀλλὰ σὺν θεῷ τὸ μέλλον Σιδήλλη περάσθαι
 φασὶ γοῦν ἐν κληροῖς παρὰ τὸ βουλευτήριον δείκνυσθαι πύτραν τιτά.

6 zu Prodikos vgl. Strom. III 34; Hilgenfeld, Ketzergeschichte S. 52 f.
 7-8. 47. 16 excerpt. v. Cyr. v. Alex. c. Jul. IV p. 133 f. Aubert. 7-11
 Alexander Polyhistor Fr. 138 FHG III p. 230. 11 f. Κλέαρχος συγγράμματο
 Euseb. Praep. Ev. IX 6, 2; vgl. Joseph. c. Ap. I 176. Κλέαρχος von Sam. Fr. 10
 FHG II 123 sq. aus der Schrift περὶ ἑτασι vgl. Joseph. c. Ap. I 22. Euseb.
 Praep. Ev. IX 5. 12 f. Heraklit Fr. 12 Byw. 102 Diels., vgl. Plut. Mor.
 p. 297 A. Aus ihm schöpft Clem., vgl. Rohde, Psyche² II S. 69. Zu der herge-
 stehten Lesart τὸ μέλλον Σιδήλλη περάσθαι vgl. Plut. Mor. p. 297 C. ἑστέρος ὁ
 θεός, δι' οὗτος, τὰς φαντασίας ποιοῦσθαι καὶ φῶς ἐν τῇ καρδίᾳ τοῦ πρὸς τὸ
 μέλλον in Beziehung auf die Sibylle. 14. S. 45. 11 Plut. Mor. p. 298 CD
 ἐπιβλῆθι γὰρ ἰστορεῖν περὶ τῆρ πύτραν ζεύσθαι ἐν κατὰ τὸ φαντασθῆναι, ἐφ'
 ἧς φησὶν. Ποσειδωνος, ὁ μὲν Ζωροάστρῳ ἐπιγράθη τὸν ἐπί, ἐν οἷς ἐπιγράθη
 ἑστέρος, ὡς οὐδ' ἀποθεωθεὶς λέγει μακταίος, ἀλλ' εἴη, καὶ ἐν τῇ σιδήλλῃ περιεὶ
 τὸ ποιοῦσθαι φαντασθῆναι, ζεύσθαι φαντασθῆναι vgl. Plut. Mor. p. 298 D. ἑστέρος
 καὶ εἴη, καὶ ἐν τῷ μέλλοντι ἐν τῷ ποιοῦσθαι τῆρ σιδήλλῃ, ποιοῦσθαι φαντασθῆναι, το
 δ' ἐστὶ τὸ ποιοῦσθαι φαντασθῆναι ἐν φησὶν ἀπὸ φαντασθῆναι καὶ ποιοῦσθαι, ἐφ' ἧς το
 ποιοῦσθαι μετὰ ἑστέρος, ἐν τῇ γὰρ πύτρῃ καὶ τῷ φαντασθῆναι, ποιοῦσθαι φαντασθῆναι
 καὶ φαντασθῆναι, ποιοῦσθαι φαντασθῆναι καὶ ποιοῦσθαι, ἐν τῷ ποιοῦσθαι
 σιδήλλῃ, ἐφ' ἧς εἰς φαντασθῆναι, ποιοῦσθαι τοῦ ποιοῦσθαι.

1 συνθέσει Di. συνθέσεως L. E. G. καὶ L. καὶ L. 1 f. οὐδέ τις L. οὐδέ
 Α. οὐδέ τις L. 2 εὐνοδοῦντα L. σὺν τοῖς οὐδε W. σὺν τοῖς δὲ τις E. G.
 3 ἑξῆς κτλ. L. E. G. 0. ὀρθώκοντα E. G. 10. 1. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100. 101. 102. 103. 104. 105. 106. 107. 108. 109. 110. 111. 112. 113. 114. 115. 116. 117. 118. 119. 120. 121. 122. 123. 124. 125. 126. 127. 128. 129. 130. 131. 132. 133. 134. 135. 136. 137. 138. 139. 140. 141. 142. 143. 144. 145. 146. 147. 148. 149. 150. 151. 152. 153. 154. 155. 156. 157. 158. 159. 160. 161. 162. 163. 164. 165. 166. 167. 168. 169. 170. 171. 172. 173. 174. 175. 176. 177. 178. 179. 180. 181. 182. 183. 184. 185. 186. 187. 188. 189. 190. 191. 192. 193. 194. 195. 196. 197. 198. 199. 200. 201. 202. 203. 204. 205. 206. 207. 208. 209. 210. 211. 212. 213. 214. 215. 216. 217. 218. 219. 220. 221. 222. 223. 224. 225. 226. 227. 228. 229. 230. 231. 232. 233. 234. 235. 236. 237. 238. 239. 240. 241. 242. 243. 244. 245. 246. 247. 248. 249. 250. 251. 252. 253. 254. 255. 256. 257. 258. 259. 260. 261. 262. 263. 264. 265. 266. 267. 268. 269. 270. 271. 272. 273. 274. 275. 276. 277. 278. 279. 280. 281. 282. 283. 284. 285. 286. 287. 288. 289. 290. 291. 292. 293. 294. 295. 296. 297. 298. 299. 300. 301. 302. 303. 304. 305. 306. 307. 308. 309. 310. 311. 312. 313. 314. 315. 316. 317. 318. 319. 320. 321. 322. 323. 324. 325. 326. 327. 328. 329. 330. 331. 332. 333. 334. 335. 336. 337. 338. 339. 340. 341. 342. 343. 344. 345. 346. 347. 348. 349. 350. 351. 352. 353. 354. 355. 356. 357. 358. 359. 360. 361. 362. 363. 364. 365. 366. 367. 368. 369. 370. 371. 372. 373. 374. 375. 376. 377. 378. 379. 380. 381. 382. 383. 384. 385. 386. 387. 388. 389. 390. 391. 392. 393. 394. 395. 396. 397. 398. 399. 400. 401. 402. 403. 404. 405. 406. 407. 408. 409. 410. 411. 412. 413. 414. 415. 416. 417. 418. 419. 420. 421. 422. 423. 424. 425. 426. 427. 428. 429. 430. 431. 432. 433. 434. 435. 436. 437. 438. 439. 440. 441. 442. 443. 444. 445. 446. 447. 448. 449. 450. 451. 452. 453. 454. 455. 456. 457. 458. 459. 460. 461. 462. 463. 464. 465. 466. 467. 468. 469. 470. 471. 472. 473. 474. 475. 476. 477. 478. 479. 480. 481. 482. 483. 484. 485. 486. 487. 488. 489. 490. 491. 492. 493. 494. 495. 496. 497. 498. 499. 500. 501. 502. 503. 504. 505. 506. 507. 508. 509. 510. 511. 512. 513. 514. 515. 516. 517. 518. 519. 520. 521. 522. 523. 524. 525. 526. 527. 528. 529. 530. 531. 532. 533. 534. 535. 536. 537. 538. 539. 540. 541. 542. 543. 544. 545. 546. 547. 548. 549. 550. 551. 552. 553. 554. 555. 556. 557. 558. 559. 560. 561. 562. 563. 564. 565. 566. 567. 568. 569. 570. 571. 572. 573. 574. 575. 576. 577. 578. 579. 580. 581. 582. 583. 584. 585. 586. 587. 588. 589. 590. 591. 592. 593. 594. 595. 596. 597. 598. 599. 600. 601. 602. 603. 604. 605. 606. 607. 608. 609. 610. 611. 612. 613. 614. 615. 616. 617. 618. 619. 620. 621. 622. 623. 624. 625. 626. 627. 628. 629. 630. 631. 632. 633. 634. 635. 636. 637. 638. 639. 640. 641. 642. 643. 644. 645. 646. 647. 648. 649. 650. 651. 652. 653. 654. 655. 656. 657. 658. 659. 660. 661. 662. 663. 664. 665. 666. 667. 668. 669. 670. 671. 672. 673. 674. 675. 676. 677. 678. 679. 680. 681. 682. 683. 684. 685. 686. 687. 688. 689. 690. 691. 692. 693. 694. 695. 696. 697. 698. 699. 700. 701. 702. 703. 704. 705. 706. 707. 708. 709. 710. 711. 712. 713. 714. 715. 716. 717. 718. 719. 720. 721. 722. 723. 724. 725. 726. 727. 728. 729. 730. 731. 732. 733. 734. 735. 736. 737. 738. 739. 740. 741. 742. 743. 744. 745. 746. 747. 748. 749. 750. 751. 752. 753. 754. 755. 756. 757. 758. 759. 760. 761. 762. 763. 764. 765. 766. 767. 768. 769. 770. 771. 772. 773. 774. 775. 776. 777. 778. 779. 780. 781. 782. 783. 784. 785. 786. 787. 788. 789. 790. 791. 792. 793. 794. 795. 796. 797. 798. 799. 800. 801. 802. 803. 804. 805. 806. 807. 808. 809. 810. 811. 812. 813. 814. 815. 816. 817. 818. 819. 820. 821. 822. 823. 824. 825. 826. 827. 828. 829. 830. 831. 832. 833. 834. 835. 836. 837. 838. 839. 840. 841. 842. 843. 844. 845. 846. 847. 848. 849. 850. 851. 852. 853. 854. 855. 856. 857. 858. 859. 860. 861. 862. 863. 864. 865. 866. 867. 868. 869. 870. 871. 872. 873. 874. 875. 876. 877. 878. 879. 880. 881. 882. 883. 884. 885. 886. 887. 888. 889. 890. 891. 892. 893. 894. 895. 896. 897. 898. 899. 900. 901. 902. 903. 904. 905. 906. 907. 908. 909. 910. 911. 912. 913. 914. 915. 916. 917. 918. 919. 920. 921. 922. 923. 924. 925. 926. 927. 928. 929. 930. 931. 932. 933. 934. 935. 936. 937. 938. 939. 940. 941. 942. 943. 944. 945. 946. 947. 948. 949. 950. 951. 952. 953. 954. 955. 956. 957. 958. 959. 960. 961. 962. 963. 964. 965. 966. 967. 968. 969. 970. 971. 972. 973. 974. 975. 976. 977. 978. 979. 980. 981. 982. 983. 984. 985. 986. 987. 988. 989. 990. 991. 992. 993. 994. 995. 996. 997. 998. 999. 1000.

ἐφ' ἧς λέγεται καθίξεσθαι τὴν πρώτην Σίβυλλαν ἐκ τοῦ Ἑλικῶνος παραγενομένην ὑπὸ τῶν Μουσῶν τραφείσαν. ἔνιοι δὲ φασιν ἐκ Μαλιέων ἀφικέσθαι Λαμίας οὖσαν θυγατέρα τῆς Ποσειδῶνος. Σαρα- 4 πίων δὲ ἐν τοῖς ἔπει μὴδὲ ἀποθανοῦσαν λῆξαι μαντικῆς φησι τὴν 5 Σίβυλλαν, καὶ τὸ μὲν εἰς ἀέρα χωρῆσαν αὐτῆς μετὰ τελευτῆν, τοῦτ' εἶναι τὸ ἐν φήμαις καὶ κληδόσι μαντευόμενον, (ἐκ) δὲ τοῦ εἰς γῆν μεταβαλόντος σώματος πῶς ὡς εἰκὸς ἀναφύσεισ, ὅσα ἂν αὐτὴν ἐπινημηθῆ ἑρέμματα κατ' ἐκείνον δῆπουθεν γεγόμενα τὸν τόπον. ἀκριβῆ τὴν διὰ τῶν σπλάγγων τοῖς ἀνθρώποις προφαίνειν τοῦ 10 μέλλοντος δήλωσιν γράφει, τὴν δὲ ψυχὴν αὐτῆς εἶναι τὸ ἐν τῇ σελήνῃ φαινόμενον πρόσωπον οἶεται.

Τὰδε μὲν περὶ Σιβύλλης· Νουμᾶς δὲ ὁ Ῥωμαίων βασιλεὺς Πυθα- 71. 1 γόρειος μὲν ἦν, ἐκ δὲ τῶν Μουσῶς | ὠφελήθεισ διεκάλυσεν ἀνθρω- 359 P ποειδῆ καὶ ζώμορφον εἰκόνα θεοῦ Ῥωμαίους κτίζειν. ἐν γοῦν 15 ἑκατὸν καὶ ἑβδομήκοντα τοῖς πρώτοις ἔτεσι ναοὺς οἰκοδομούμενοι ἄγαλμα οὐδὲν οὔτε πλαστὸν οὔτε μὴν γραπτὸν ἐποιήσαντο. ἐπειδεί- 2 κνυτο γὰρ αὐτοῖς ὁ Νουμᾶς δι' ἐπικρύψεως ὡς οὐκ ἐγάφασθαι τοῦ βελτίστου δυνατὸν ἄλλως ἢ μόνῃ τῷ νῶ.

Φιλοσοφία τοίνυν πολυωφελές τι χρῆμα πάλαι μὲν ἤκμασε παρὰ 3 20 βαρβάρους κατὰ τὰ ἔθνη διαλάμψασα, ὕστερον δὲ καὶ εἰς Ἑλλήνας κατήλθεν. προέστησαν δ' αὐτῆς Αἰγυπτίων τε οἱ προφηταὶ καὶ 4 Ἀσσυρίων οἱ Χαλδαῖοι καὶ Γαλατῶν οἱ Ἀρϋΐδαί καὶ Σαμαναῖοι Βάχ- τρων καὶ Κελτῶν οἱ φιλοσοφῆσαντες καὶ Περσῶν οἱ Μάγοι (οἱ μα- γεία καὶ τοῦ σωτήρος προειμήνυσαν τὴν γένεσιν, ἀστέρως αὐτοῖς καθη- 25 γομένον εἰς τὴν Ἰουδαίαν ἀφικνούμενοι γῆν) Ἰνδῶν τε οἱ γυμνοσο- φισταί, ἄλλοι γε φιλόσοφοι βάρβαροι. διττὸν δὲ τούτων τὸ γένος, 5 οἱ μὲν Σαρμᾶναι αὐτῶν, οἱ δὲ Βραχμᾶναι καλούμενοι. καὶ τῶν

12—18 Νουμᾶς—νῶ aus Plut. Num. 8; Euseb. Praep. Ev. IX 6, 3; vgl. Doehner, Quaest. Plut. III 43; IV 18 19—26 vgl. Diog. Laert. I 1 28—25 vgl. Matth. 2, 1—6; F. Diekamp, Hippolytos von Theben S. 63 26—S 46, 6 Megasthenes Fr. 43 Schwanbeck; 41 Müller FHG II p. 437; vgl. Strabo XV 1, 60 p. 713 27—S. 46, 9 Theodoret Gr. aff. c. I 25; V 58; XII 44. 45

2 f ἐκ Μαλιέων Meineke, Anal. Alex. p. 290 ἐκ μαλιαίων L εἰς Μαλιῶνα (was Cobet S. 504 in ἐκ Μαλιέων ändert) Plut. 3 Λαμίας] μαλιάς λαμίας L Ποσειδῶνος aus Plut. u. Pausan. X 12, 1 σιδῶνος L 5 τὴν τελευτῆν Sy 6 ἐκ) δὲ τοῦ aus Plut. τοῦ δὲ L 8 τὸν τόπον Sy τῶν τόπων L 12 f πυθαγόρειος L 13 ἐκ δὲ—ὠφελήθεισ (Zusatz des Clem.) < P' ut. 14 κτίζειν] νομίζειν Plut. 17 δι' ἐπικρύψεως (Zusatz des Clem.) < Plut. 18 ἄλλως ἢ] verderbt zu γλώσση Eus. μόνῃ] + δὲ Eus. 28 περσῶν (περσ in Ras.) L¹ 23 f μαγεία Schw μέν γε L 24 αὐτοῖς Sy αὐτῆς L 26 γε St τε L 27 σαρμᾶναι L Σαρμᾶνες oder Γαρμᾶνες wie Strabo a. a. O.) Cobet S 501 βραχμᾶναι L Βραχμᾶνες Di vgl. Strom. III 60; Orig. c. Cels. I 24 (I 74, 20 K) HSS

Σαρματῶν οἱ ἐλάσιοι προσαγορευόμενοι οὔτε πόλεις οἰκοῦσιν οὔτε
 στήλας ἔχουσιν· δένδρων δὲ ἀμφιένονται φλοιοῖς καὶ ἀκρόθρονά
 σιτοῦνται καὶ ἕδωρ ταῖς χερσὶ πίνομαιν, οὐ γάμον, οὐ παιδοποιῶν
 ἴσασιν, ὥσπερ οἱ γὲν Ἐγκρατηταὶ καλούμενοι, ἰσὶ δὲ τῶν Ἰνδῶν οἱ 6
 τοῖς Βούττα πιθόμενοι παραγγίλασιν, ὃν δὲ ἑπιρρολήν σιμύτητος 72.1
 ὡς θεῖον τιτιμήσασιν. Σκῆθης δὲ καὶ Ἀνάχαρις ἦν, καὶ πολλῶν παρ' 72.1
 Ἕλλησι διαγίγνων οὔτος ἀναγράφεται φιλοσόφων, τοὺς δὲ Ἐπιρ- 2
 ροφίους Ἑλλάνικος ἐπιτὸ τὰ Ἑλαία ὄρη οἰκίτην ἴστορεῖ, διδάσκεισθαι
 δὲ αὐτοὺς δικαιοσύνην μὴ χρημαγοῦντας ἀλλ' ἀκροθρόνοις χρωμένους 3
 τοὺς ἐξηχοῦνταιτις οὔτοι ἐξω πάλων ἄγοντες ἀγαθίζουσιν, ἰσὶ δὲ 3
 καὶ παρὰ Γερμανοῖς, αἱ ἡραὶ καλούμεναι γενναίαι, αἱ ποταμῶν θίγαις
 προσβλέπουσαι καὶ ὀνύματων ἔλιγμοις καὶ φύγοις τεκμαίρονται καὶ
 προθιοκίζουσι τὰ μέλλοντα, αὐταὶ γοῦν οἶκ ἴσασιν αὐτοὺς τὴν
 15 μᾶλιν θίσθαι πρὸς Καίσαρα πρὶν ἐπιλάμψαι οὐλήν τὴν γίαν.
 τούτων ἀπάρτων προβάτατον μακρῷ τὸ Ἰουδαίων γένος, καὶ τὴν 4
 παρ' αὐτοῖς φιλοσοφίαν ἔγχεσσαν γενομένην προκετάρσαι τῆς παρ'
 Ἕλλησι φιλοσοφίας διὰ πολλῶν ὁ Περσάρχουτος ἐποδίκτησι Φίλων 5
 οὐ μὴν ἀλλ' καὶ Ἀριστοφάνους ὁ Περσικατητικὸς καὶ ἄλλοι πλείους
 ἵνα μὴ κατ' ὄνομα ἐπιὼν διατρίβω, φανερῶτατα δὲ Μεγαθίνης ὁ 5
 20 οὐγγραγῆς ὁ Σιλιέκω τῷ Νικάτορι συμβημοκῶς ἐν τῇ τρίτῃ τῶν
 Ἰνδικῶν ὡδῇ γράφει· ὅσα πάντα μίντοι τὰ περὶ φύσεως ἰσχυρίαι παρ'
 τοῖς ἀρχαίοις λέγεται καὶ παρὰ τοῖς ἔξω τῆς Ἑλλάδος φιλοσοφῶσι
 τὰ μὲν παρ' Ἰνδοῖς ἐν τῶν Βρεχμάνων, τὰ δὲ ἐν τῇ Σιγίῃ ἐπὶ
 τῶν καλονόμενων Ἰουδαίων, τινὲς δὲ μυθικώτερον τῶν Ἰδαίων 73.1
 5 καλονόμενων δεξιέζων σοφοὺς τινὰς πρώτους γενέσθαι λέγουσιν, ἵ-
 σὶς ἢ τι τῶν Ἑγυπτίων λεγομένων χρωμένων καὶ ἢ τῶν κατὰ μου-

7-9 H. L. K. Fr. 10. H. L. I p. 38. 10-14 H. L. C. Fr. 10. It. 3. H. L. I p. 38.
 εἰτος· ἔστιν τε τα μετιστα τα ἡρον γινεσθαι, αἱ ποταμοῖς θίγαις
 προσβλέπουσαι κα ὀνύματων ἔλιγμοί, καὶ φύγοις τεκμαίρονται προθιοκίζου-
 σαι ἴσασιν μᾶλιν τιθῶσαι καὶ ἐπιλάμψαι οὐλήν σιμύτην, vgl. Colst S. 244
 15-17 vgl. Wendt, Jahrb. f. Phil. u. Sa. p. XX. 1879 p. 111, der die
 Stelle auf die Platonika bezieht. 18f vgl. Valcken. D. d. de Arab. p. 1.
 19-24 φανερῶτατα — Ἰουδαίω. Euseb. Praep. Ev. IX. 10. 21-24 Me-
 gasthenes Fr. 41. H. L. II. Col. 24. S. 47. 2 vgl. K. K. H. L. I p. 17. H. L. I
 Beck. Ag. p. 119.

1 ἰσχυρίαι καὶ Strabo ἀσχυρίαι L. 2 φύγοις Sy. φύγοις L. 3 οὐ μὴν
 L. 5 φανερῶτατα L. 6 οὐ, Ποσειδ. L. 8 ἀσχυρίαι καὶ οὐ μὴν L. 12
 καὶ οὐ μὴν L. 13 ἰσχυρίαι καὶ ποσειδ. του α. ἡρον in Ras. 14 ἰσχυρίαι καὶ L.
 15 Ἰουδαίων West. Lat. I. ἰσχυρίαι L. 17 ἰσχυρίαι καὶ L. 19 Μεγαθίνης,
 Θεοφύλακτος, Cyr. 20 Ἀνατολῆς Ἀνατολῆς Fr. Ag. Euseb. p. 10. 23 παρ'
 τοῖς ἀρχαίοις Fr. 41. H. L. I p. 17. 24 ἰσχυρίαι καὶ L. 26 τῶν
 κατὰ Ζ. L.

οικὴν εἴρεσις ῥυθμῶν ἀνιφέρεται· δι' ἣν αἰτίαν οἱ παρὰ τοῖς μουσικαῖς δάκτυλοι τὴν προσηγορίαν εἰλήφασιν. Φρύγες δὲ ἦσαν καὶ βάρβαροι οἱ Ἰθαῖοι δάκτυλοι. Ἡρόδοτος δὲ τὸν Ἡρακλέα μάντιν καὶ 2 φυσικὸν γενόμενον ἰστορεῖ παρὰ Ἄτλαντος τοῦ βαρβάρου τοῦ Φρυγῶς 5 διαδέχεσθαι τοὺς τοῦ κόσμου κίονας, ἀνιττομένου τοῦ μύθου τὴν τῶν οὐρανίων ἐπιστήμην μαθήσει διαδέχεσθαι. ὁ δὲ Βηρύτιος 3 Ἐρμιππος Χείρωνα τὸν Κένταυρον σοφὸν καλεῖ, ἐφ' οὗ καὶ ὁ τὴν Τιτανομαχίαν γράψας φησὶν, ὡς πρῶτος | οὗτος 361 P

εἰς τε δικαιοσύνην θνητῶν γένος ἤγαγε[ν] δεῖξας
10 ὄρκους καὶ θυσίας ἰλαρὰς καὶ σχήματα Ὀλύμπου.

παρὰ τούτῳ Ἀχιλλεύς παιδευέται ὁ ἐπ' Ἴλιον στρατεύσας, Ἴπκῳ δὲ 4 ἡ θυγάτηρ τοῦ Κενταύρου συνοικήσασα Αἰόλω ἐδιδάξατο αὐτὸν τὴν φυσικὴν θεωρίαν, τὴν πάτριον ἐπιστήμην. μαρτυρεῖ καὶ Εὐριπίδης 5 περὶ τῆς Ἴπκοῦς ὡδὲ πως·

15 ἢ πρῶτα μὲν τὰ θεῖα προὔμαντεύατο
χρημοῖσι (σαφέσιν, ἀστέρων ἐπ' ἀντολαῖς.

παρὰ τῷ Αἰώλῳ τούτῳ Ὀδυσσεὺς μετὰ τὴν Ἴλιου ἄλωσιν ξενίζεται. 6 παρατῆρει μοι τοὺς χρόνους εἰς σύγκρισιν τῆς Μουσέως ἡλικίας καὶ τῆς κατ' αὐτὸν ἀρχαιότητος φιλοσοφίας.

20 XVI. Οὐ μόνης δὲ φιλοσοφίας, ἀλλὰ καὶ πάσης σχεδὸν τέχνης 74, 1 εὔρεται βάρβαροι.

Αἰγύπτιοι γοῦν πρῶτοι ἀστρολογίαν εἰς ἀνθρώπους ἐξήνεγκαν, 2

3—6 Herodorus aus Heraklea Fr. 24 FHG II p. 34 6 f Theodoret Gr. aff. c. XII 46. Über Hermippus (Clemens verwechselt den Berytier mit dem Smyrner) vgl. FHG III p. 35 Anm. und Fr. 82 III p. 54 7—10 Titanomachia Fr. 6 Kinkel 11 vgl. A 832; Theodoret Gr. aff. c. VIII 21 15 f Eurip. Melanippe sap. Fr. 482; vgl. Cyr. v. Alex. c. Jul. IV p. 134 B Aubart 17 vgl. x 1 ff 20 f über Erfinderkataloge vgl. Brusskern, De rer. inv. script. Graec. Bonn 1864 Diss.; Eichholtz, De script. περί εἰρημάτων Halle 1867 Diss.; Kremmer, De catal. heurematum Leipz. 1890; Knaack, Studien zu Hygin, Hermes 16 (1881) S. 593; Wendling, De Pello Aristotelico quest. sel. Straßburg 1891 Diss. 22—S. 50, 16 Αἰγύπτιοι—ὠφέληται Euseb. Praep. Ev. X 6, 1—14 in folgender Ordnung: S. 48, 13—16 λατρικὴν—ἐπλενσεν. S. 47, 22 f καὶ ἀστρολογίαν δὲ πρῶτοι εἰς ἀνθρώπους ἐξήνεγκαν Αἰγύπτιοι, ὁμοίως δὲ καὶ Χαλδαῖοι. S. 48, 4—10 εἶτα δὲ—Μαρσίης. S. 48, 1—4 λιχνοῦς—γεγόνασιν. S. 48, 17—S. 50, 16 Κέλμης—ὠφέληται. 22—S. 48, 16 Theodoret Graec. aff. c. I 19. 20 (V 58. 71) 22—S. 48, 13 vgl. Tatian 1 p. 1, 4—14 Schw. 22 f vgl. Plinius Nat. Hist. VII 203 astrologiam . . . Aegyptii, ut alii Assyrii

4 ἄντλαντος L 6 βηρίτιος L 10 ἰλαρὰς] ἱερὰς Kschly, Coni. ep. I p. 10 σχήματα] falsch σήματ' W. Tuffel) in Zimmermanns Ztschr. f. d. Alterthumswiss. 2 (1835) S. 86; vgl. Parmenides Fr. 10, 2 Diels 16 χρημοῖσι σαφέσιν ἀστέρων ἐπ' ἀντολαῖς Cyr. χρημοῖσιν ἢ δ' ἀστέρων ἐπαντολά; L 18 f [παρατῆρει—φιλοσοφία;] Di

ὁμοίως δὲ καὶ Χαλδαῖοι. Μιγύπτιοι λέγοντες τε αὐ καίτιν πρώτοι
κατίθειζαν καὶ τὸν Ἰναντὸν εἰς δώδεκα μῆνας διελθὼν καὶ ἐν ἱερῶς
μίθεσθαι γενναῖζιν ἐκώλιονα μηδ' εἰς ἱερὰ ἰστέναι ἀπὸ γενναῖκός ἀλοῦ- 3
5 δὲ οἱ Κᾶρας οἱ τὴν δὲ ἀστέρων πρόγνωσιν ἐπιτεροῦσθαι λέγουσιν.
πτήοις δὲ ὀρεῖθων παρεγλάζαντο πρώτοι Φρύγες, καὶ θυτικὴν 4
ἠκρίβωσαν Τοῦσοι. Ἰταλίας γείτονες. Ἰσάνροι δὲ καὶ Ἀραβες ἐπι- 5
πόνθησαν τὴν οἰωνιστικὴν, ὡσπερ ἀμίλει Τιλμοῖσι τὴν δὲ ὀρεῖθων
μαντικὴν. Τυρρηνοὶ δὲ οὐάλλιγγα ἐπιτόησαν καὶ Φρύγες ἀγλόν' 6
10 Φρύγες γὰρ ἦσιν Ὀλυμπός τε καὶ Μαρούας. Κάδμος δὲ Φοινίξ 7 1
ἦν ὁ τῶν γραμμάτων Ἑλλήσιν ἐφετής, ὃς φησὶν Ἐφορος, ὅθιν καὶ
Φοινικῆμα τὰ γράμματα Ἠρόδοτος πεκλήσθαι γράφει· οἱ δὲ Φοινίκες
καὶ Σύρονες γράμματα ἐπιτοῦσαι πρώτους λέγουσιν. Ἰατρικὴν δὲ Ἰβιν 2
Μιγύπτιον ἀντόχθονα πρὶν εἰς Μιγύπτιον ἀφικέσθαι τὴν Ἰσί, μετὰ 3
15 δὲ ταῦτα Ἀσκληπιῶν τὴν τέχνην ἀξέροι λέγουσιν. Ἰταλίας δὲ ὁ 2
Μιγύπτιος πρώτος βαῦν Ἰναντηρήσαστο καὶ τὴν θάλασσαν ἰπαισιν.
Κέλλμις τε αὐ καὶ Λαυραμινεύς οἱ τῶν Ἰδαίων δάκτυλοι πρώτοι οἱ 4

2-4 Herodot 2, 61 10-12 Κάδμος λέγουσιν vgl Fusch Praep. h. X 5, 1-2; Schol. Dionys. Thrac. p. 191, 198 vgl 183, 19 Hildner τὸν ἀπο-
χρίων ὁ Κάδμος ἐφετής, Ἰσάν, ὃς φησὶν Ἐφορος, καὶ Ἰσάντοι εἰς ἄρασι δὲ
λέγουσιν ὅτι Φοινικῶν τῶν γραμμάτων, Κάδμος δὲ ταῦτα διὰ τοῦθ' ἔλαβεν ἐκ
Ἑλλάδος Aristot. Fr. 1 Rose², vgl. auch Plinius Nat. hist. V 1 12 u. 1 Wen-
ding a. u. O. p. 61 sq. der die Nachrichten auf Strabons Schrift gegen die Ge-
mata des Elythorus zurückführt 10 f Elythorus Fr. 128 FHG I p. 21 vgl.
IV p. 612 11 f Herodot 5, 58 12 f vgl. Cranes An. Oxon. IV p. 41
12 13 f Theophrast. Gr. aff. c. 14 5 17 49, 2 Herod. Dactyl. Idae.
Fr. 170 Reuch², vgl. Plinius Nat. hist. VII 197 aere condare et temperare
Aristoteles Lylyum Lyncum Knaack Scythien monetrasse, Theophrastus Idian
Phrygem u. e. Idacum cf. Strabo X 22 putant Aristot. Fr. 122 Rose², . ferrum
Hesiodus in Creta esse qui vocati sunt Dactyl. Idaei

3 γενναῖζι μιθεσθαι Eus γενναῖζι; γενναῖζιν Eus 4 οἱ αἰτίων
αἰτι Eus 5 [οἱ] - Eus 6 παρεγλάζαν Eus φρύγες p. 266 d 7
L² 7 Ἰσάνροι Eus ὄσοι L 8 ἀμύλιον αἰσι Eus τεταυτοῖς ὅτι αἰσι
τεταυτοῖς, L² Eus ὁ τεταυτοῖς Di 9 τυρρηνοὶ p. 266 d 7 L² 10 αἰσι
Eus 11 Ἐφορος; Herodotus Var. lect. II 6 p. 190 γέφορος, L 12 ἀπο-
χρίων ἦν - Eus 13 τὴν τέχνην ἀφικέσθαι ἀφικέσθαι, ἀφικέσθαι τὴν τέχνην
ἰατρικῶν Eus 16 Ἰναντηρήσαστο L 17 Ἰταλίας, Ἰταλίας Eus αἰσι
Eus Λαυραμινεύς Eus Λαυραμινεύς, L Λαυραμινεύς, Still. Wien. Stud. 12
1890 S. 67 οἱ τῶν Ἰδαίων δάκτυλοι οἱεῖται ὅτι τῶν Ἰδαίων δάκτυλων ὄνομα
Kabel bei Wending p. 41

δηρον εὔρον ἐν Κύπρῳ, Δέλας δὲ ἄλλος Ἰδαίος εὔρε χαλκοῦ κρασίον.
 ὡς δὲ Ἡσίοδος, Σκύθης. ναὶ μὴν Θρηῶκες πρῶτοι τὴν καλουμένην 5
 ἄρκην εὔρον (ἔστι δὲ μάχαιρα καμπύλη) καὶ πρῶτοι πέλιταις ἐπὶ τῶν
 Ἰπκῶν ἐχρήσαντο. ὁμοίως δὲ καὶ Ἰλλυριοὶ τὴν καλουμένην πάρκην 6
 5 ἐξεῦρον. ἔτι φασὶ Τουσκανούς πλαστικὴν ἐπινοῆσαι. Ἰτανόν τε 7 363 P
 (Σαννίτης οὗτος ἦν) πρῶτον θυρεὸν κατασκευάσαι. Κάδμος γὰρ 8
 ὁ Φοινίξ λιθοτομίαν ἐξεῦρεν καὶ μέταλλα χρυσοῦ τὰ περὶ τὸ Πάγ-
 γαιον ἐπενόησεν ὄρος. ἤδη δὲ καὶ ἄλλο ἔθνος Καππάδοκες πρῶτοι 9
 εὔρον τὸν νάβλαν καλούμενον, ὃν τρόπον καὶ τὸ διχορδον Ἀσούριοι.
 10 Καρχηδόνιοι γὰρ πρῶτοι τετρήρη κατεσκεύασαν, ἐναυπήγησε δὲ αὐτὴν 10
 Βόσπορος αὐτοσχέδιον. Μήδειά τε ἡ Αἰήτου ἡ Κολχίς πρώτη βαφὴν 76, 1
 τριχῶν ἐπενόησεν. ἀλλὰ καὶ Νώροπες (ἔθνος ἐστὶ Παιονικόν, νῦν 2
 δὲ Νωρικόν καλοῦνται) κατειργάσαντο χαλκὸν καὶ σίδηρον ἐκάθησαν
 πρῶτοι. Ἄμυκος τε ὁ Βεβρύκων βασιλεὺς ἱμάντας πυκτικούς πρῶτος 3
 15 εὔρεν. περὶ τε μουσικὴν Ὀλυμπος ὁ Μυσὸς τὴν Λύδιον ἀρμονίαν 4
 ἐπιλοτέχησεν· οἳ τε Τρωγλοδύται καλούμενοι σαμβύκην εὔρον, ὄρ-
 γανον μουσικόν. φασὶ δὲ καὶ τὴν πλαγίαν σύριγγα Σάτυρον εὔρειν 5
 τὸν Φρύγα· τριχορδον δὲ ὁμοίως καὶ τὴν διάτονον ἀρμονίαν Ἄγγιν

5 vgl. Tatian 1 p. 1, 11 Schw. 6 f vgl. Athen. VI p. 273 F 6—8 vgl.
 Plinius Nat. hist. VII 195 lapicidinas Cadmus Thebis (invenit); VII 197 auri me-
 talla et flaturam Cadmus Phoenix ad Pangaeum montem (Aristot. Fr. 459 Rose²).
 Zu letzterem vgl. auch Némethy, Euhemeri rell. Budapest 1889 p. 9 und Euhem.
 Fr. 45 Ném. 10 f Aristot. Fr. 600 Rose²; vgl. Plinius Nat. hist. VII 207 qua-
 driremem Aristoteles (auctor est fecisse) Carthaginiensea. Carthaginienses und
 Καρχηδόνιοι halten (wohl nicht richtig) für Irrtum der gemeinsamen Quelle statt
 Chalcedonii und Καλχηδόνιοι Rose a. a. O. u. Riemann, Rev. de philol. 5 (1881)
 p. 150 11 f vgl. Palaeph. de incred. 43 p. 64, 7 Festa 14 f vgl. Schol. Plat.
 p. 942 B 14 Turic. (zu Leg. VII p. 796 A) 17—S. 50, 1 vgl. Cramer, Anecd.
 Oxon. IV p. 400, 16—19

1 ἐν Κύπρῳ ~ nach πρῶτοι Eus. Δέλας δὲ Eus. ὁ δὲ L Ἰδαίος] Λί-
 διος Kaibel. Gött. Nachr. Phil.-hist. Kl. 1901 S. 505 3 ἄρκην Eus. πάρκην
 L 4 πάρκην aus Z. 3 Wi πέλιταν L πέλιτην Eus. 5 Τουσκανούς Tat.
 τοῦς κόνους L τοῦς κανοῦς Eus. Ἰτανόν (so auch Eus.) die wahre Form
 des Namens war, w. e. sch., Tritannus 6 Σαννίτης I.² Σανίτης Leorr.
 κατασκευάσαι Eus. κατασκευάσας L 7 ἐξεῦρεν I. τε ἐξεῦρε Eus. 8 ἐν-
 ἐνόησεν ὄρος] ὄρος; ἐπενόησεν Eus. Καππαδόκαι Eus. 9 τὴν νάβλαν κα-
 λουμένην Eus. 10 Καρχηδόνιοι] Χαλχηδόνιοι Müller FHG IV p. 490 Καλχη-
 δόνιοι Rose vgl. oben 11 αὐτοσχέδιον] αὐτόχθων Eus. Μήδειά] μήδιά L
 11 f τριχῶν βαφὴν Eus. 12 ἐστὶ] δ' ἐστὶ Eus. 14 πρῶτος < Eus.
 15 f τριχορδον—Φρύγα] aus Eus. 18 Ἄγγιν Eus. (vgl. Stademund, Jahrb.
 des deut. arch. Institut. 5 [1890] S. 3 f) Ἰγγιν (vgl. Athen. XIV p. 624 B)
 Scaliger

Σαρματών οί υλόιοι προσαγορεύοντο οὔτε πόλις οἰκοῖσιν οὔτε
 στήλας ἔχουσιν· δίνων δὲ ἀμφιένονται φιλοῖς καὶ ἀφρόδωνα
 αἰτοῦνται καὶ ἔθωρ ταῖς χειρὶ πίουσιν, οὐ γάρμον, οὐ παιδοποιῶσαν
 ἴσασιν, ὡσπερ δὲ τῶν Ἑγκρατεῖται καλούμενοι, τοῖς δὲ τῶν Ἰνδῶν οἱ 6
 τοῖς Βοῦττα πιθόμενοι παραγγίλασιν, ὄν δι' ἐπερβολῆν οἰμνότητος
 ὡς θεῶν τιμηθήσασιν. Σκέψης δὲ καὶ Ἀνάχαροις ἦν, καὶ πολλῶν παρ' 72, 1
 Ἑλλήσι διαφέρων οὔτως ἀναγράφεται φιλοσόφων, τοὺς δὲ Ὑπερ- 2
 βουρίους Ἑλλάτικος ἐπίρ τὰ Ἡπειῶν ὄρη οἰκίειν ἴστορεῖ, διδάσκουσαι
 δὲ αὐτοὺς δικαιοσύνην μὴ κρηνα γούντας ἀλλ' ἀφροδουίους χρωμένους 3 4
 τοὺς ἰσηχορταίτις οὔτοι ἴσω πειλῶν ἄγοντες ἀφελίζουσι, τοῖς δὲ 5
 καὶ παρὰ Γερμανοῖς, αἱ ἱερὰ καλούμεναι γενεαίτις, αἱ ποταμῶν δίνας
 προσηλαίπουσιν καὶ ὀνημάτων ἔλιγμοις καὶ φύγοις τεκμαίρονται καὶ
 προθιοπίζουσι τὰ μέλλοντα, αὐταὶ γούν οὐκ ἴσασιν αὐτοὺς τῆν
 μέγην θίωθαι πρὸς Καίσαρα πρὶν ἐπιλάμψαι οὐλήνην τῆν γίαν· 6
 τοῦτων ἀπάρτων προβέτατον μακρῶ τὸ Ἰουδαίων γίτος, καὶ τῆν 7
 παρ' αὐτοῖς φιλοσοφίαν Ἑγγραπτον γενομένην προκετέρσαι τῆς παρ'
 Ἑλλήσι φιλοσοφίας διὰ πολλῶν ὁ Περθεγόριος ἐποθεῖκεται Φίλων 8 9
 οὐ μὴν ἀλλ' καὶ Ἀριστοτέλον, ὁ Περθετατικὸς καὶ ἄλλοι πλείους
 ἵνα μὴ κατ' ὄνομα ἐπιῶν διατρέξω, φανερῶτατα δὲ Μεγασθένης ὁ 3
 οἰγγραφεὶς ὁ Σιλτικὸς τῷ Νικάτορι συμβηλοσικῶς ἐν τῇ τρίτῃ τῶν
 Ἰνδικῶν ὡδε γράφει· ἄπαντα μίντοι τὰ πρὶ φύοις ἀφελίτις παρ'
 τοῖς ἀρχαίοις λέγεται καὶ παρὶ τοῖς ἴσω τῆς Ἑλλάδος φιλοσοφούσι
 τὰ μὲν παρ' Ἰνδοῖς ἐνὸ τῶν Βρεχμάνων, τὰ δὲ ἐν τῇ Σιρίῃ ἐνὸ
 τῶν καλούμενων Ἰουδαίων, τινὲς δὲ μεθικώτερον τῶν Ἰουδαίων 73 1
 καλούμενων δεκτέλων σοφούς τινες πρώτους γινέσθαι λέγουσι, τί-
 σι, ἡ τε τῶν Ἑλλήων ἀ γομένων χρωμένων καὶ ἡ τῶν κατὰ μοι-

7-9 H. G. L. & F. G. Hill, p. 58. 10-14 E. A. G. & E. G. G. Hill, p. 58. 15-17
 αἰτοῦς ἔχουσιν τὰ μετρίαινα τῶν ἀφελίτις, αἱ ποταμῶν δίνας
 προσηλαίπουσιν καὶ ὀνημάτων τεκμαίρονται καὶ προθιοπίζουσι τὰ μέλλοντα
 οὐκ ἴσασιν μέγην θίωθαι πρὸς Καίσαρα πρὶν ἐπιλάμψαι οὐλήνην τῆν γίαν·
 15-17 vgl. Wendland, Jahrb. f. Phil. u. Sa. 3. XX, 1899 p. 119, der die
 Stelle auf die Hypothesis bez. ist. 18 f. vgl. Vacherot, Date de Arist., p. 11.
 19-24 φανερῶτατα - Ιουδαίω· Euseb. Praep. Ev. IX, 11, 20. 21-24 Me-
 gasthenes Fr. 41 Hill II 417. 24-8 47 2 vgl. Kekel' Erd. 1, 3, 12, 1, 1-
 beek, Aglioph. p. 119.

1 Ἰουδαίων aus Strabo's Ἰουδαίου L. 2 φούς L. 3 φούς L. 4 οὐκ ἴσασιν L.
 5 οὐκ ἴσασιν L. 6 οὐκ ἴσασιν L. 7 οὐκ ἴσασιν L. 8 οὐκ ἴσασιν L. 9 οὐκ ἴσασιν L.
 10 Ἰουδαίω· We. Hand. Ἰουδαίου L. 11 τῆς L. 12 Μεγασθένης, ὁ
 Θεοκρίτου, Cyr. 20 Αἰσθητὴς Αἰσθητὴς Fr. 41 Hill II 417. 23 τῶν
 τῶν τῶν L. 24 Ἰουδαίων L. 25 οὐκ ἴσασιν L. 26 τῶν κατὰ μοι-
 ατεῖς d. Z. 1.

σικὴν εἴρεσις ῥυθμῶν ἀνυφέρεται· δι' ἣν αἰτίαν οἱ παρὰ τοῖς μουσικοῖς δάκτυλοι τὴν προσηγορίαν εἰλήφασιν. Φρύγες δὲ ἴσαν καὶ βάρβαροι οἱ Ἰδαῖοι δάκτυλοι. Ἡρόδοτος δὲ τὸν Ἡρακλέα μάντιν καὶ 2 φυσικὸν γενόμενον ἱστορεῖ παρὰ Ἄτλαντος τοῦ βαρβάρου τοῦ Φρυγῶς 5 διαδέχεσθαι τοὺς τοῦ κόσμου κίονας, αἰνιττομένον τοῦ μύθου τὴν τῶν οὐρανίων ἐπιστήμην μαθήσει διαδέχεσθαι. ὁ δὲ Βηρύτιος 3 Ἐρμιππος Χείρωνα τὸν Κένταυρον σοφὸν καλεῖ, ἐφ' οὗ καὶ ὁ τὴν Τιτανομαχίαν γράφας φησὶν, ὡς πρῶτος | οὗτος 361 P

10 εἰς τε δικαιοσύνην θνητῶν γένος ἤγαγε[v] δεῖξας ὄρκους καὶ θυσίας ἰλαρὰς καὶ σχήματα Ὀλύμπου.

παρὰ τούτῳ Ἀχιλλεὺς παιδεύεται ὁ ἐπ' Ἴλιον στρατεύσας, Ἰππὼ δὲ 4 ἡ θυγάτηρ τοῦ Κενταύρου συνοικήσασα Ἀλόλῳ ἐδιδάξατο αὐτὸν τὴν φυσικὴν θεωρίαν, τὴν πάτριον ἐπιστήμην. μαρτυρεῖ καὶ Εὐριπίδης 5 περὶ τῆς Ἰπποῦς ὡδέ πως·

15 ἢ πρῶτα μὲν τὰ θεῖα προῦμαντεύσατο
χρησμοῖσι (σαφέσιν, ἀστέρων ἐπ' ἀντολαῖς.

παρὰ τῷ Ἀλόλῳ τούτῳ Ὀδυσσεὺς μετὰ τὴν Ἰλίου ἄλωσιν ξενίζεται. 6 παρατῆρει μοι τοὺς χρόνους εἰς σύγκρισιν τῆς Μωνασέως ἡλικίας καὶ τῆς κατ' αὐτὸν ἀρχαιοτάτης φιλοσοφίας.

20 XVI. Οὐ μόνης δὲ φιλοσοφίας, ἀλλὰ καὶ πάσης σχεδὸν τέχνης 74, 1 εὔρεται βάρβαροι.

Αἰγύπτιοι γοῦν πρῶτοι ἀστρολογίαν εἰς ἀνθρώπους ἐξήνεγκαν, 2

3—6 Herodorus aus Heraklea Fr. 24 FHG II p. 34 6 f Theodoret Gr. aff. c. XII 46. Über Hermippus (Clemens verwechselt den Berytier mit dem Smyrner) vgl. FHG III p. 35 Anm. und Fr. 82 III p. 54 7—10 Titanomachia Fr. 6 Kinkel 11 vgl. A 832; Theodoret Gr. aff. c. VIII 21 15 f Eurip. Melanippe sap. Fr. 482; vgl. Cyr. v. Alex. c. Jul. IV p. 134 B Aubert 17 vgl. x 1 ff 20 f über Erfinderkataloge vgl. Bruskern, De rer. inv. script. Graec. Bonn 1864 Diss.; Eichholtz, De script. περι εἰρημάτων Halle 1867 Diss.; Kremmer, De catal. heurematum Leipz. 1890; Knaack, Studien zu Hygin, Hermes 16 (1881) S. 593; Wendling, De Peplo Aristotelico quaest. sel. Straßburg 1891 Diss. 22—S. 50, 16 Αἰγύπτιοι—ὠφέληται Euseb. Praep. Ev. X 6, 1—14 in folgender Ordnung: S. 48, 13—16 ἱατρικὴν—ἐπλεουσιν. S. 47, 22 f καὶ ἀστρολογίαν δὲ πρῶτοι εἰς ἀνθρώπους ἐξήνεγκαν Αἰγύπτιοι, ὁμοίως δὲ καὶ Χαλδαῖοι. S. 48, 4—10 εἰσὶ δὲ—Μαρσίας. S. 48, 1—4 λίχνος—γεγόνασιν. S. 48, 17—S. 50, 16 Κέλμις—ὠφέληται. 22—S. 48, 16 Theodoret Graec. aff. c. I 19. 20 (V 58. 71) 22—S. 48, 13 vgl. Tatian 1 p. 1, 4—14 Schw. 22 f vgl. Plinius Nat. Hist. VII 203 astrologiam . . . Aegyptii, ut alii Assyrii

4 ἄντλαντος L 6 βηρίτιος L 10 ἰλαρὰς] ἰεράς Kschly, Coni. ep. 1 p. 10 σχήματα] falsch σχματ' W. Theuffel) in Zimmermanns Ztschr. f. d. Alterthumswiss. 2 (1835) S. 86; vgl. Parmenides Fr. 10, 2 Diels 16 χρησμοῖσι σαφέσιν ἀστέρων ἐπ' ἀντολαῖς Cyr. χρησμοῖσιν ἢ δ' ἀστέρων ἐπαντολάς L 18 f [παρατῆρει—φιλοσοφίας;] Di

ὁμοίως δὲ καὶ Χαλδαῖοι. Μιγύπτιοι λέγοντες τι αὐ καίεν πρώτοι
 πατίθειξαν καὶ τὸν Ἰαντιὸν εἰς δούδεκα μῆρας διπλὸν καὶ ἐν ἡμερῶν
 μισογεσθαι γενναῖον ἐκώλιον μηδ' εἰς ἡμέρας ἰστίνας ἀπὸ γενναῖος ἀλοῦ- 3
 5 δὲ οἱ Κάραι οἱ τὴν δὲ ἀστέρων πρόγονοισιν ἐπιτροπήκειν λέγονται.
 πτήσιος δὲ ὀριθίων παρεγλάζαντο πρώτοι Φρύγες, καὶ θετικὴν 4
 ἠκρίβωσαν Τοῦκοι, Ἰταλίας γείτονες. Ἰσάνοι δὲ καὶ Ἄραρες ἐξ- 5
 πόνισαν τὴν ὀλιωσιτικὴν, ὅσπερ ἀμίλι Τιλμοῖσι τὴν δὲ ὀριθίων
 ματικὴν. Τυρρηνοὶ δὲ οὐλίππη ἐπιτόησαν καὶ Φρύγες ἀλόν· 6
 10 Φρύγες γὰρ ἦσαν Ὀλυμπός τε καὶ Μαροῖες. Κάδμος δὲ Φοινῆς 75 1
 ἦν ὁ τῶν γραμμάτων Ἑλλήσιν ἐφετής, ὅς φησιν Ἐφορος, ὅθεν καὶ
 Φοινικῆμα τὰ γράμματα Ἠρόδοτος κεκλήσθαι γράφει· οἱ δὲ Φοινικες
 καὶ Σίφωνες γράμματα ἐπιτόησαι πρώτους λέγονται. Ἰατρικὴν δὲ Ἰππὶν 2
 Μιγύπτιον ἀντόχθονα πρῖν εἰς Μιγύπτον ἀφικέσθαι τὴν Ἰώ, μετὰ
 15 δὲ ταῦτα Ἰσχυλίων τὴν τέχνην ἀνέζησαι λέγονται. Ἀτλας δὲ ὁ 3
 Ἄρης πρώτος τῶν Ἰαντιῶν ἦν καὶ τὴν θάλασσαν ἐπλήσιν
 Κίλιμας τε αὐ καὶ Λαμναμενίης οἱ τῶν Ἰδαίων δάκτυλοι πρώτοι α- 4

2-4 Herodot 2, 61 10-12 Κάδμος - λέγονται vgl Euseb Praep. Ev. X 5, 1 2; Schol. Dionys. Thrac. p 190, 196 vgl 183, 18 Hildgard του στοιχείων ὁ Κάδμος εἰρητής, Ἰσάν, ὅς φησιν Ἐφορος καὶ Ἰσιστοσίτης ἄλλοι δὲ λέγονται ὅτι Φοινίκων εἰσὶν ἐπιτοῖα, Κάδμος, δὲ ταῦτα διευκρινεῖται ἐν τῇ Ἑλλάδι Aristot. Fr 5 1 Rose², vgl. auch Plinius Nat. hist. VII 12 und Wendling a n O p 61 sq. der die Nachrichten auf Strabons Schrift gegen die ἐπιτοῖα des Ephorus zuruckfuhrt 10f Ephorus Fr 128 FHG I p 20, vgl. IV p. 612 11f Herodot 5, 58 12f vgl Cramer An. Oxon. IV p 40, 12 13f Theophrast. Ge. aff. c 10 20 17 49, 2 Hesiod. Dactyl. Epag. Fr 170 Brach², vgl. Plinius Nat. hist. VII 197 de condare et temperare Aristoteles Lydum Lyncum Knasch Scythien monastase, Theophrastus Idian Phrygem p. e. Idacum cf. Strabo X 1 putant Aristot. Fr 102 Rose², ferrum Hesiodus in Creta esse qui vocati sunt Dactyl. Idaei

3 γενναῖον μισογεσθαι Eus γενναῖον, γενναῖον Eus 4 οἱ αἰτοὶ
 αὐτοὶ Eus 5 ἰστίνας Eus 6 παρεγλάζαν Eus φρυγί, φρυγί d Z.
 L¹ 7 Ἰσάνοι Eus ἰσάν L 8 ἀμίλι αὐτοὶ Eus τεπιτοῖσις οὐτε αὐτοὶ
 ἐπιτοῖσι, L² Eus ὁ τεπιτοῖσις Di 9 τυρρηνοὶ φ² Ber d Z. L¹ 10 αὐτοὶ
 Eus 11 Ἐφορος, Herodotus Var. lect. II 6 p 190 τίφωρ, L 12 αὐτοὶ
 χθονα Ἰώ, Eus 13 τὴν τέχνην ἀνέζησαι ἀπὸ τῶν ἰσάνων τὴν τέχνην
 ἰσιστοῖται Eus 14 Ἰαντιῶν ἦν L 15 Ἀτλας, Ἰσάνος Eus αὐτοὶ
 Eus Λαμναμενίης Eus δακτυλοὶ, L. Idacum, Sittl. Wien. Stud. 12
 1870 S. 62 οἱ τῶν Ἰδαίων δάκτυλοι οὐτε δὲ τῶν Ἰδαίων δάκτυλοι οὐσιν
 K. u. l. be. Wendling p 11

ὄηρον εὐρον ἐν Κύπρῳ, Δέλας δὲ ἄλλος Ἴδαίος εὐρε χαλκοῦ κρᾶσιν.
 ὡς δὲ Ἡσιόδος, Σκύθης. ναὶ μὴν Θραῖκες πρῶτοι τὴν καλουμένην 5
 ἄρπην εὐρον (ἔστι δὲ μάχαιρα καμπύλη) καὶ πρῶτοι κέλταις ἐπὶ τῶν
 ἴκπων ἐχρήσαντο. ὁμοίως δὲ καὶ Ἰλλυριοὶ τὴν καλουμένην πάρμην 6
 5 ἐξεῦρον. ἔτι φασι Τουοκανοὺς πλαστικὴν ἐπινοῆσαι, Ἰτανόν τε 7 363 P
 (Σαννίτης οὗτος ἦν) πρῶτον θυρεὸν κατασκευάσαι. Κάδμος γὰρ 8
 ὁ Φοινίξ λιθοτομίαν ἐξεῦρεν καὶ μέταλλα χρυσοῦ τὰ περὶ τὸ Πάγ-
 γαιον ἐπενόησεν ὄρος. ἤδη δὲ καὶ ἄλλο ἔθνος Καππαδόκες πρῶτοι 9
 εὐρον τὸν νάβλαν καλούμενον. ὃν τρόπον καὶ τὸ δίχορδον Ἀσούριοι.
 10 Καρχηδόνιοι γὰρ πρῶτοι τετρήρη κατασκευάσαν, ἐναυπήγησε δὲ αὐτὴν 10
 Βόσπορος αὐτοσχέδιον. Μήδειά τε ἡ Αἰήτου ἡ Κολχίς πρώτη βαφὴν 76, 1
 τριχῶν ἐπενόησεν. ἀλλὰ καὶ Νώροκες (ἔθνος ἐστὶ Παιονικόν, νῦν 2
 δὲ Νωρικόν καλοῦνται) κατειργάσαντο χαλκὸν καὶ σίδηρον ἐκάθηραν
 πρῶτοι. Ἀμνικός τε ὁ Βεβρόκων βασιλεὺς ἱμάντας πυκτικοὺς πρῶτος 3
 15 εὐρεν. περὶ τε μουσικὴν Ὀλυμπος ὁ Μυσὸς τὴν Λύδιον ἀρμονίαν 4
 ἐφιλοτέχνησεν· οἱ τε Τρωγλοδύται καλούμενοι σαμβύκην εὐρον, ὄρ-
 γανον μουσικόν. φασι δὲ καὶ τὴν πλαγίαν σύριγγα Σάτυρον εὐρεῖν 5
 τὸν Φρύγα· (τριχορδον δὲ ὁμοίως καὶ τὴν διάτονον ἀρμονίαν Ἄγγιν

5 vgl. Tatian 1 p. 1, 11 Schw. 6 f vgl. Athen. VI p. 273 F 6—8 vgl.
 Plinius Nat. hist. VII 195 lapicidinas Cadmus Thebis (invenit); VII 197 auri me-
 talla et flaturam Cadmus Phoenix ad Pangaeum montem (Aristot. Fr. 459 Rose 2).
 Zu letzterem vgl. auch Némethy, Euhemeri rell. Budapest 1889 p. 9 und Euhem.
 Fr. 45 Ném. 10 f Aristot. Fr. 600 Rose 2; vgl. Plinius Nat. hist. VII 207 qua-
 driremem Aristoteles (auctor est fecisse) Carthaginienses. Carthaginienses und
 Καρχηδόνιοι halten (wohl nicht richtig) für Irrtum der gemeinsamen Quelle statt
 Chalcedonii und Καλχηδόνιοι Rose a. a. O. u. Riemann, Rev. de philol. 5 (1881)
 p. 150 11 f vgl. Palaeph. de incred. 43 p. 64, 7 Festa 14 f vgl. Schol. Plat.
 p. 942 B 14 Turic. (zu Leg. VII p. 796 A) 17—S. 50, 1 vgl. Cramer, Anecd.
 Oxon. IV p. 400. 16—19

1 ἐν Κύπρῳ ~ nach πρῶτοι Eus. Δέλας δὲ Eus. ὁ δὲ L Ἴδαίος Λί-
 διο; Kaibel, Gött. Nachr. Phil.-hist. Kl. 1901 S. 505 3 ἄρπην Eus. πάρμην
 L 4 πάρμην aus Z. 3 Wi κέλταν L κέλτην Eus. 5 Τουοκανοὺς Tat.
 τοὺς κάνους; L τοὺς κανοὺς Eus. Ἰτανόν (so auch Eus.) die wahre Form
 des Namens war, w. s. sch., Tritannus 6 Σαννίτης L* Σανίτης L corr.
 κατασκευάσαι Eus. κατασκευάσας L 7 ἐξεῦρεν L τε ἐξεῦρε Eus. 8 ἐν-
 ἐνόησεν ὄρος; ὄρος; ἐπενόησεν Eus. Καππαδόκαι Eus. 9 τὴν νάβλαν κα-
 λουμένην Eus. 10 Καρχηδόνιοι; Καλχηδόνιοι Müller FHG IV p. 490 Καλχη-
 δόνιοι Rose vgl. oben 11 αὐτοσχέδιον; αὐτόχθων Eus. Μήδειά; μῆδιά L
 11 f τριχῶν βαφὴν Eus. 12 ἐστὶ; δ' ἐστὶ Eus. 14 πρῶτος < Eus.
 18 f (τριχορδον—Φρύγα; aus Eus. 18 Ἄγγιν Eus. (vgl. Studemund, Jahrb.
 des deutsch. arch. Institut. 5 [1890] S. 3 f) Ἰγγιν (vgl. Athen. XIV p. 624 B)
 Scaliger

τὸν καὶ αὐτὸν Φρύγα· κρούματα δὲ Ὀλυμπον ὁμοίως τὸν Φρύγα, 6
καθάπερ Φρύγιον ἀρμονίαν καὶ μιξοφρύγιον καὶ μιξολύδιον Μιφωδῶν.
τῆς αὐτῆς ὄντα τοῖς προειρημένοις χάραξ, καὶ τὴν ἰσχύριον θάμνιν
ἐπινοῆσαι τὸν Θράκα. Πύρρος τε πρώτους ἀρχόσμεν ἀπήνην καὶ 7
5 κλίην | καὶ ἑποπῶδιον ἐργάσασθαι τοὺς τε Σιδονίους τρίκροτον 314 P
ναῦν κατασκευάσαι. Σικελοὶ τε οἱ πρὸς τῇ Ἰταλίᾳ πρώτοι φόρμιγγα 8
εἶρον οὐ πολὺ τῆς κιθάρας λειπομένην καὶ κρόταλα ἐπινοῆσαν. Ἐπί 9
τε † Συμφάμεως βασιλέως Ἀγχεπίων τὰ βύσσωνα ἱμάτια ἐνέησθαι
ἰσοροφῶσιν, καὶ πρώτην ἐπιστολὰς συντάξει Ἄπολλων τὴν Περσῶν 10
10 βασιλευσασάν φησιν Ἑλλάνικος. Σκάμων μὲν οὖν ὁ Μιτυληναῖος καὶ 77, 1
Θεόφραστος ὁ Ἐφέσιος Κύνδιπλος τε ὁ Μαρτινιεύς, ἴτι τε Ἀντιφάνης 133 S
καὶ Ἀριστόδημος καὶ Ἀριστοτέλης, πρὸς τοῦτους δὲ Φιλοστράτου
ἀλλὰ καὶ Στράτων ὁ περιπατητικὸς ἐν τοῖς Περὶ ἐνφημάτων ταῦτα
ἰστοροῦσιν, περιθίμην δὲ αὐτῶν ὀλίγα εἰς σφύσσιν τῆς παρὰ βαρ- 2
15 βάρους ἐνριτικῆς καὶ μωσιλοῦς φύσεως παρ' ὧν Ἕλληνας τὰ ἐπιτη-
δεύματα ἀνέληρται.

Ἢ δὲ τις τῶν φωνῶν διεβίβλη τὴν βάρβαρον, εἰμὸς δὲ, φησὶν 3
ὁ Ἀνάχαρος, πάντες Ἕλληνας οὐκ ἐβίβουσι, οὗτος ἔν ὁ παρ' 4
Ἕλλησι θανασθῆναι ὁ φῆσας εἰμὸς περίβλημα χάλινον διέκρον γάλα 5
20 τινός, ὁρῶς φιλοσοφίαν βάρβαρον ἴσα ἐπεγγιλλομένην, οὐ λόγους
ὁ δὲ ἀπόστολος τοῦτοι φησὶν καὶ ἔμεις διὰ τῆς γλώσσης ἴαν μὴ 78, 1
ἐνδομον λόγον δῶτε πῶς γινωσκῆσθαι τὸ λαλοῦμενον; ἴσαθε γὰρ
εἰς αἶρα λαλοῦντες, τοσαῦτα εἰ τέχνη γίνη φωνῶν ἴαν ἐν κόσμῳ
καὶ οὐδὲν ἄσφονον ἴαν οὐκ ἐβίβω τὴν δέμεν τῆς φωνῆς ἴσασθαι
25 τῶ λαλοῦντι βάρβαρος καὶ ὁ λαλῶν ἑμὸς βάρβαρος, καὶ οὐ λαλῶν
γλώσση προσηχῆσθαι ἵνα διαμηνῆται.

Ναὶ μὲν ὅτι ποτε εἰς Ἕλληνας ἢ τῶν λόγων περιῆλθε διδά- 2
σκαλία τε καὶ γραφή

2-4 vgl. Plu. ut Nat. hist. VII 24 Phrygion m. l. u. Marcus Phryx. De-
tios. Thamyris. Thrac.; Schol. Plat. a. u. O. 8 vgl. Plinius VI 19. Acgypti
textilia. 9 f. Hellenikos Fr. 10. u. FHG I p. 68, vgl. Titian. I p. 1. 10 f. Schw.

10-16 vgl. FHG IV p. 49. Skamon Fr. 1. D. 2. Lucr. V 47, M. Schmidt. Com-
de Theophr. rhet. Hellen. S. 183. S. u. Theophrast. FHG IV p. 10. Kvδ. 190.
III p. 311. Aristodemus Fr. 13. II p. 181. Aristoteles. II p. 2. Pl. hist. Nat. u.
II p. 20. Straton. 17 f. Anachar. Fr. 1. p. 102. Herodot. Hist. Hist. Gr. u.
c. V 61, Cramer, Anecd. Oxon. IV p. 22. 121. Grunof. Vatis. ed. Steinhilber. 10
10 f. Anachar. Fr. 1. p. 103. Herodot. 21-26 f. Kur. 11. p. 11. 12.

1. τῶν. W. vgl. aber S. 49. 4. 18. 5. τ. ε. τ. ο. f. a. 190. τ. ο. τ. ο. l. τ. φ.
κεντος. F. u. l. 8. Schol. c. l. F. u. O. 8. 10. f. Schw. 10. f. Schw. 10. f. Schw.
Eus. 9. f. Schw. 10. f. Schw. 10. f. Schw. 10. f. Schw. 10. f. Schw. 10. f. Schw.
13. f. Schw. 10. f. Schw. 10. f. Schw. 10. f. Schw. 10. f. Schw. 10. f. Schw. 10. f. Schw.

Ἄλκμαίων γοῦν Περίθου Κροτωνιάτης πρῶτος φυσικὸν λόγον 8
 συνέταξεν. οἱ δὲ Ἀναξαγόραν Ἠγησιβούλου Κλαζομένιον πρῶτον διὰ 4
 γραφῆς ἐκδοῦναι βιβλίον ἱστοροῦσιν. μέλος τε αὐτὸ πρῶτος | περιέ- 5 365 P
 θηκε τοῖς ποιήμασι καὶ τοὺς Λακεδαιμονίων νόμους ἐμελοποίησε
 5 Τέρπανδρος ὁ Ἀντισσατος, διθύραμβον δὲ ἐπενόησεν Λᾶσος Ἐρμιονεύς,
 ὕμνον Στησίχορος Ἱμερατος, χορείαν Ἄλκμᾶν Λακεδαιμόνιος, τὰ ἐρω-
 τικὰ Ἀνακρέων Τήσιος, ὑπόρχησιν Πίνδαρος Θηβαῖος νόμους τε πρῶτος
 ἦσεν ἐν χορῶν καὶ κιθάρα Τιμόθεος ὁ Μιλήσιος. ναὶ μὴν Ἰαμβον μὲν 79, 1
 ἐπενόησεν Ἀρχίλοχος ὁ Πάριος, χωλὸν δὲ Ἰαμβον Ἰππῶνας ὁ Ἐφέσιος,
 10 καὶ τραγῳδίαν μὲν Θέσπις ὁ Ἀθηναῖος, κωμῳδίαν δὲ Σουσαρίων ὁ
 Ἰκαριεύς. τοὺς χρόνους τούτων παῖδες παραδίδόασι γραμματικῶν, 2
 μακρὸν δ' ἂν εἴη τούτους ἀκριβολογούμενον παραθέσθαι αὐτοῦ δεικνυ-
 μένον τοῦ Διονύσου, δι' ὃν καὶ Διονυσιακαὶ θῆαι, μεταγενεστέρου
 Μωσέως [ἦ] αὐτίκα μάλα. φασὶ δὲ καὶ τοὺς κατὰ διατριβὴν λόγους 8
 15 καὶ τὰ ῥητορικὰ ἰδιώματα εὐρεῖν καὶ μισθοῦ συνηγορῆσαι πρῶτον
 δικανικὸν λόγον εἰς ἐκδοσιν γραφάμενον Ἀντιφῶντα (Σω)φίλον Ῥα-
 μνουσίον. ὡς φησὶ Διόδωρος. Ἀπολλόδωρος δὲ ὁ Κυμαῖος πρῶτος
 (τοῦ γραμματικοῦ ἀντι) τοῦ κριτικοῦ εἰσηγήσατο τοῖνομα καὶ γραμ-
 ματικὸς προσηγορεύθη. ἔνιοι δὲ Ἐρατοσθένη τὸν Κυρηναῖον φασιν,
 20 ἐπειδὴ ἐξέδωκεν οὗτος βιβλία δύο ἐπιγραμματικὰ ἐπιγράψας. ὀνο-
 μάσθη δὲ γραμματικὸς, ὡς νῦν ὀνομάζομεν, πρῶτος Πραξιφάνης
 Διονυσοφάνους Μιτυληναῖος. Ζάλευκός τε ὁ Λοκρὸς πρῶτος ἱστο- 4

1 f Theodoret (Gr. aff. c. I 24; vgl. Wachtler, De Alcm. Crot. p. 19; Zeller I⁵ S. 490¹; Diels, Vorsokr. S. 103, 11 2 f vgl. Diels S. 311, 45 2 Anaxagoras; Verwechslung mit Anaximander nimmt an Zeller I⁵ S. 196²; vgl. aber Plato Apol. p. 26 D (erste Nachricht über ein verkauftes Buch); Plut. Nic. 23; Diog. Laert. II 11, wo statt ἀγγραφῆς Kothe, Neue Jahrb. f. Philol. 133 (1886) S. 769 σὺν γραφῇ zu lesen vorschlägt. 5 vgl. Cramer, Anecd. Oxon. IV p. 400, 20 12—14 vgl. Strom. I 105, 1 14—17 Diodor Fr. 19 Diodorf (Diodori opp. vol. IV p. 187) 16 f vgl. Vita Antiphontis 4 (Antiph. orat. et fragm. ed. Blass praef. p. XXXII) 19 f vgl. Bernhardt, Eratosth. p. X 20—22 vgl. Preller, Ausgew. Aufsätze S. 98 f

1 Ἄλκμᾶν ὁ Περίθου Theodor. 5 Λᾶσος Di λάσος I. 7 πρῶτος Sy πρώτους L 10 Σουσαρίων Po σισαρίων L 13 Διονυσιακαὶ θῆαι (oder Διονυσιακῆ θῆαι) Hiller Διονυσία καὶ θῆαι L Διονύσια ἢ θῆαι Sy Διονύσια καὶ θῆαιτρα Bernays μεταγενεστέρου Sy μεταγενεστέρος L 14 [ἦ] Hiller 16 Σωφίλον Po φίλον L 17 Διόδωρος! Ἀπολλόδωρος Wi (aber vielleicht Irrtum des Clemens) Ἀπολλόδωρος] Ἀντίδωρος oder Ἀντόδωρος Schol. Dionys. Thr. p. 3, 24; 448, 6 Hilgard κυμαῖος L 18 τοῦ γραμματικοῦ ἀντι M. H. E. Meier, Opusc. acad. II (1863) p. 19³⁴ 20 ἐπιγράψας ὀνομάσθαι οὕτως πρῶτον M. H. E. Meier a. a. O.

- ρηται νόμον; θίσθαι, οἱ δὲ Μίνω τὸν λόγος ἐπὶ Ἀγκίως, οὗτος μετὰ 3
 .λαγῶν γίνεται ἐνδεκάτη ἀνοθεν ἀπὸ Ἰνάχον καὶ Μωσίως γενεῶν 361
 ὡς ὀλίγον ὑποβάντις δείξομεν. Αἰκοῦργος δὲ μετὰ πολλὰ τῆς Ἰλλοῦ 6
 ἀλώσιως γεγονὸς ἴτη πρὸ τῶν ὀλυμπιάδων ἴσιον ἑκατὸν πενήτη-
 5 κοῦτα νομοθετεῖ Λακιδαιμονίους· Σόλωνος γὰρ τοὺς χρόνους προ-
 ηγήκαμεν. Δράκων δὲ ὁ καὶ αὐτὸς νομοθέτης πρὸ τῆν τριακοστὴν 80, 1
 καὶ ἐνάτην ὀλυμπιάδα γεγονὸς εἰρήσκειται. Ἰντίλοχος δὲ αὐτὸς τοὺς 2
 ἴστορας πραγματευόμενος ἀπὸ τῆς Πενθαγόρου ἡλικίας ἐπὶ τῆν Ἐπι-
 κούρου τελευτήν. * ο γαμηλιῶνος δὲ δεκάτη ἰσταμένην γενομένην. ἴτη
 10 γίρει τὰ πάντα τριακοῦσια δώδεκα. ἴτη γὰρ τὸ ἠρῶν τὸ ἰζάμτρον 3
 Φανοθίαν τῆν γυναῖκα Ἰκαρίου, οἱ δὲ θήμιν μίαν τῶν Τιτανίδων
 εἴπειν. Μόδομος δ' ἐν τῷ πρὸ Πενθαγορικῆς φιλοσοφίας θιαρῶ τῆν 4
 Κροτωνιάτην πρώτην γυναικῶν φιλοσοφῆσαι καὶ ποιήματα γράφει
 ἴστορι.
- 15 Ἢ μὲν οὖν Ἑλληνικὴ φιλοσοφία, ὡς μὲν τιτες, κατὰ περίπτωκαν 5
 ἐπίβολος τῆς ἀληθείας ἀμῆ γί γη. ἀμφοῖς δὲ καὶ οὐ πάως, γίνεται
 ὡς δὲ ἄλλοι βούλονται, ἐκ τοῦ διαβόλου τῆν κίνησιν ἴσχει. ἴσιον δὲ
 δυνάμει τινας ὑποβληκτικὰς ἐμπνέουσι τῆν πάσαν φιλοσοφίαν ἐπι-
 20 λήψασιν. ἀλλ' εἰ καὶ μὴ καταλαμβάνει ἡ Ἑλληνικὴ φιλοσοφία τὸ 6
 20 μίγθος τῆς ἀληθείας, ἴτι δὲ ἐξασθενεῖ πρῶττιν τὰς κινητικὰς ἐντολάς,
 ἀλλ' οὖν γί προκατεσκινάζει τῆν ὁδὸν τῆ βασιλικότητι, διδοσκαλίη,
 ἀμῆ γί γη σωφρονίζουσα καὶ τὸ ἦθος προτεπνοῖσα καὶ προσητέφουσι
 εἰς παραδοχὴν τῆς ἀληθείας τὸν τῆν πρόνοσιαν δοξάζοντα.
- XVII. Καὶ φεοὶ γιγράθθαι· πάντις οἱ πρὸ τῆς παρούσις τοῦ 31 1
 25 κτῆρον κλίπται εἰοὶ καὶ ληοταί· πάντις μὲν οὖν οἱ ἐν λόγῳ οἴτοι

1-7 vgl. Tatan II p. 42, 18-43, 1 Schw. 3 δείξομεν Strom. I 100

3 3 vgl. Giesler, Rh. Mus. 2 (1871) S. 10, Rohde, Rh. Mus. 2, 1881 S. 120. Kl. Schr. I S. 65, die auf Dion. Hal. Antiq. II 49 verweisen, dagegen s. Jacoby, Apollodor Chronik S. 109, 114². 3f ποιοῦνται Strom. I 101. 7-10 An. 11. 6 Fr. I FHG IV p. 39. 9f vgl. Dion. Hal. Antiq. II 9, Rohde a. O. 12-14 vgl. M. Schmidt, Del. fr. p. 81 u. die Bem. zu Strom. I 61, 1. 24f vgl. Joh. 1. 8

1 Μίνω τὸν Ἰσαγόρου. Euseb. I II 11 p. 6 ἀρῶντος L. 2 Ἰσῶντος ἀνοθεν, Heller aus Tit. 4f ἀνοθεν. 1f ἴστορας. 1f ἴστορας. Tit. Euseb. Praep. Ev. X 11, 2 ἴστορας ἢ ἴστορας? Jacoby, Apollodor Chronik S. 109. 7 ἴστορας, wenn τοῖς ἴστορας richtig, velle ἢ ἴστορας v. A. Kal. n. oder wenn τοῖς ἴστορας zu lesen, vielleicht ἴστορας, FHG IV p. 39. vgl. Schwartz, Pauly-W. 1 col. 211. 9 γαμηλιῶνος, s. A. das Müller u. Mastraccheri, weist darauf hin, dass nach τριτην ἴστορας τῆν ἐν Πενθαγορικῆς τῆς ἴστορας, Collet S. 10, besser ἴστορας, mit Πενθαγορικῆς W. vgl. Dug. Lucr. X 11. 10f nach ἀνοθεν vgl. Strabo IX 5 1 p. 10. Paus. X 11, 11, 12. 11 καὶ Φανοθίαν, Euseb. I II des Hexameters. 16 ὁ Μόδομος L. 23 τῆν Μόδομον, s. L. 24 ἴστορας, s. S. 109, 114², vgl. A. 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 31, 32, 33, 34, 35, 36, 37, 38, 39, 40, 41, 42, 43, 44, 45, 46, 47, 48, 49, 50, 51, 52, 53, 54, 55, 56, 57, 58, 59, 60, 61, 62, 63, 64, 65, 66, 67, 68, 69, 70, 71, 72, 73, 74, 75, 76, 77, 78, 79, 80, 81, 82, 83, 84, 85, 86, 87, 88, 89, 90, 91, 92, 93, 94, 95, 96, 97, 98, 99, 100, 101, 102, 103, 104, 105, 106, 107, 108, 109, 110, 111, 112, 113, 114, 115, 116, 117, 118, 119, 120, 121, 122, 123, 124, 125, 126, 127, 128, 129, 130, 131, 132, 133, 134, 135, 136, 137, 138, 139, 140, 141, 142, 143, 144, 145, 146, 147, 148, 149, 150, 151, 152, 153, 154, 155, 156, 157, 158, 159, 160, 161, 162, 163, 164, 165, 166, 167, 168, 169, 170, 171, 172, 173, 174, 175, 176, 177, 178, 179, 180, 181, 182, 183, 184, 185, 186, 187, 188, 189, 190, 191, 192, 193, 194, 195, 196, 197, 198, 199, 200, 201, 202, 203, 204, 205, 206, 207, 208, 209, 210, 211, 212, 213, 214, 215, 216, 217, 218, 219, 220, 221, 222, 223, 224, 225, 226, 227, 228, 229, 230, 231, 232, 233, 234, 235, 236, 237, 238, 239, 240, 241, 242, 243, 244, 245, 246, 247, 248, 249, 250, 251, 252, 253, 254, 255, 256, 257, 258, 259, 260, 261, 262, 263, 264, 265, 266, 267, 268, 269, 270, 271, 272, 273, 274, 275, 276, 277, 278, 279, 280, 281, 282, 283, 284, 285, 286, 287, 288, 289, 290, 291, 292, 293, 294, 295, 296, 297, 298, 299, 300, 301, 302, 303, 304, 305, 306, 307, 308, 309, 310, 311, 312, 313, 314, 315, 316, 317, 318, 319, 320, 321, 322, 323, 324, 325, 326, 327, 328, 329, 330, 331, 332, 333, 334, 335, 336, 337, 338, 339, 340, 341, 342, 343, 344, 345, 346, 347, 348, 349, 350, 351, 352, 353, 354, 355, 356, 357, 358, 359, 360, 361, 362, 363, 364, 365, 366, 367, 368, 369, 370, 371, 372, 373, 374, 375, 376, 377, 378, 379, 380, 381, 382, 383, 384, 385, 386, 387, 388, 389, 390, 391, 392, 393, 394, 395, 396, 397, 398, 399, 400, 401, 402, 403, 404, 405, 406, 407, 408, 409, 410, 411, 412, 413, 414, 415, 416, 417, 418, 419, 420, 421, 422, 423, 424, 425, 426, 427, 428, 429, 430, 431, 432, 433, 434, 435, 436, 437, 438, 439, 440, 441, 442, 443, 444, 445, 446, 447, 448, 449, 450, 451, 452, 453, 454, 455, 456, 457, 458, 459, 460, 461, 462, 463, 464, 465, 466, 467, 468, 469, 470, 471, 472, 473, 474, 475, 476, 477, 478, 479, 480, 481, 482, 483, 484, 485, 486, 487, 488, 489, 490, 491, 492, 493, 494, 495, 496, 497, 498, 499, 500, 501, 502, 503, 504, 505, 506, 507, 508, 509, 510, 511, 512, 513, 514, 515, 516, 517, 518, 519, 520, 521, 522, 523, 524, 525, 526, 527, 528, 529, 530, 531, 532, 533, 534, 535, 536, 537, 538, 539, 540, 541, 542, 543, 544, 545, 546, 547, 548, 549, 550, 551, 552, 553, 554, 555, 556, 557, 558, 559, 560, 561, 562, 563, 564, 565, 566, 567, 568, 569, 570, 571, 572, 573, 574, 575, 576, 577, 578, 579, 580, 581, 582, 583, 584, 585, 586, 587, 588, 589, 590, 591, 592, 593, 594, 595, 596, 597, 598, 599, 600, 601, 602, 603, 604, 605, 606, 607, 608, 609, 610, 611, 612, 613, 614, 615, 616, 617, 618, 619, 620, 621, 622, 623, 624, 625, 626, 627, 628, 629, 630, 631, 632, 633, 634, 635, 636, 637, 638, 639, 640, 641, 642, 643, 644, 645, 646, 647, 648, 649, 650, 651, 652, 653, 654, 655, 656, 657, 658, 659, 660, 661, 662, 663, 664, 665, 666, 667, 668, 669, 670, 671, 672, 673, 674, 675, 676, 677, 678, 679, 680, 681, 682, 683, 684, 685, 686, 687, 688, 689, 690, 691, 692, 693, 694, 695, 696, 697, 698, 699, 700, 701, 702, 703, 704, 705, 706, 707, 708, 709, 710, 711, 712, 713, 714, 715, 716, 717, 718, 719, 720, 721, 722, 723, 724, 725, 726, 727, 728, 729, 730, 731, 732, 733, 734, 735, 736, 737, 738, 739, 740, 741, 742, 743, 744, 745, 746, 747, 748, 749, 750, 751, 752, 753, 754, 755, 756, 757, 758, 759, 760, 761, 762, 763, 764, 765, 766, 767, 768, 769, 770, 771, 772, 773, 774, 775, 776, 777, 778, 779, 780, 781, 782, 783, 784, 785, 786, 787, 788, 789, 790, 791, 792, 793, 794, 795, 796, 797, 798, 799, 800, 801, 802, 803, 804, 805, 806, 807, 808, 809, 810, 811, 812, 813, 814, 815, 816, 817, 818, 819, 820, 821, 822, 823, 824, 825, 826, 827, 828, 829, 830, 831, 832, 833, 834, 835, 836, 837, 838, 839, 840, 841, 842, 843, 844, 845, 846, 847, 848, 849, 850, 851, 852, 853, 854, 855, 856, 857, 858, 859, 860, 861, 862, 863, 864, 865, 866, 867, 868, 869, 870, 871, 872, 873, 874, 875, 876, 877, 878, 879, 880, 881, 882, 883, 884, 885, 886, 887, 888, 889, 890, 891, 892, 893, 894, 895, 896, 897, 898, 899, 900, 901, 902, 903, 904, 905, 906, 907, 908, 909, 910, 911, 912, 913, 914, 915, 916, 917, 918, 919, 920, 921, 922, 923, 924, 925, 926, 927, 928, 929, 930, 931, 932, 933, 934, 935, 936, 937, 938, 939, 940, 941, 942, 943, 944, 945, 946, 947, 948, 949, 950, 951, 952, 953, 954, 955, 956, 957, 958, 959, 960, 961, 962, 963, 964, 965, 966, 967, 968, 969, 970, 971, 972, 973, 974, 975, 976, 977, 978, 979, 980, 981, 982, 983, 984, 985, 986, 987, 988, 989, 990, 991, 992, 993, 994, 995, 996, 997, 998, 999, 1000.

δὴ οἱ πρὸ τῆς τοῦ λόγου σαρκώσεως, ἑξακούονται καθολικώτερον. ἀλλ' οἱ μὲν προφηταί, ἅτε ἀποσταλέντες καὶ ἐμπνευσθέντες ὑπὸ τοῦ 2 κυρίου, οὐ κλέπται, ἀλλὰ διάκονοι. φησὶ γοῦν ἡ γραφή· ἀπέστειλεν 3 ἡ σοφία τοὺς ἐαυτῆς δούλους, συγκαλοῦσα μετὰ ὑψηλοῦ κηρύγματος 5 ἐπὶ κρατῆρα οἴνου· φιλοσοφία δὲ οὐκ ἀπεστάλη ὑπὸ κυρίου. ἀλλ' 4 ἦλθε. φησὶ; κλακείσα ἢ παρὰ κλέπτου δοθείσα, εἴτ' οὖν δύνამις ἢ ἄγγελος μαθὼν τι τῆς ἀληθείας καὶ μὴ καταμείνας ἐν αὐτῇ, ταῦτα 367 P ἐνέπνευσε καὶ κλέψας ἐδίδαξεν, οὐχὶ μὴ εἰδότος τοῦ κυρίου τοῦ καὶ τὰ τέλη τῶν ἐσομένων πρὸ καταβολῆς τοῦ (κόσμου καὶ τοῦ) ἑαστον 10 εἶναι ἐγνωκός, ἀλλὰ μὴ κωλύσαντος· εἶχεν γάρ τινα ὠφέλειαν τότε 5 ἢ εἰς ἀνθρώπους ἐρχομένη κλοπή, οὐ τοῦ ὑφελομένου τὸ συμφέρον σκοπομένου, κατευθυνούσης δὲ εἰς τὸ συμφέρον τῆς προνοίας τὴν ἔκβασιν τοῦ τολμήματος.

Οἶδα πολλοὺς ἀδιαλείπτως ἐπιφουμένους ἡμῖν καὶ τὸ μὴ κωλύον 82, 1 15 αἴτιον εἶναι | λέγοντας· φασὶ γὰρ αἴτιον εἶναι κλοπῆς τὸν μὴ φυλά- 134 B ξαντα ἢ τὸν μὴ κωλύσαντα, ὡς τοῦ ἐμπρησμοῦ τὸν μὴ σβέσαντα τὸ δεινὸν ἀρχόμενον καὶ τοῦ ναυαγίου τὸν κυβερνήτην μὴ στείλαντα τὴν ὀθόνην. αὐτίκα κολάζονται πρὸς τοῦ νόμου οἱ τούτων αἴτιοι. 2 ᾧ γὰρ κωλύσαι δύνამις ἦν, τούτω καὶ ἡ αἰτία τοῦ συμβαίνοντος 20 προσάπτεται. φαιμέν δὴ πρὸς αὐτοὺς τὸ αἴτιον ἐν τῷ ποιεῖν καὶ 3 ἐνεργεῖν καὶ ὄραν νοεῖσθαι, τὸ δὲ μὴ κωλύον κατὰ γε τοῦτο ἀνεργη- γητον εἶναι. ἔτι τὸ μὲν αἴτιον πρὸς τῇ ἐνεργείᾳ ἐστὶ. καθάπερ ὁ 4 μὲν ναυπηγὸς πρὸς τῷ γίγνεσθαι τὸ σκάφος, ὁ δὲ οἰκοδόμος πρὸς τῷ κτίζεσθαι τὴν οἰκίαν· τὸ δὲ μὴ κωλύον κεχώρισται τοῦ γινομένου. 25 διὰ τοῦτο γοῦν ἐπιτελεῖται, ὅτι τὸ κωλύσαι δυνάμενον οὐκ ἐνεργεῖ 5 οὐδὲ κωλύει. τί γὰρ ἐνεργεῖ ὁ μὴ κωλύων; ἦδη δὲ καὶ εἰς ἀπέμφασιν 6 αὐτοῖς ὁ λόγος χωρεῖ, εἰ γε τῆς τρώσεως οὐχὶ τὸ βέλος, ἀλλὰ τὴν ἀσπίδα τὴν μὴ κωλύσαντα τὸ βέλος διελθεῖν αἰτιάσονται· οὐδὲ γὰρ τὸν κλέπτην, ἀλλὰ τὸν μὴ κωλύσαντα τὴν κλοπὴν καταμείφονται. 30 καὶ τὰς ναῦς τοίνυν τῶν Ἑλλήνων μὴ τὸν Ἐκτορα ἐμπρῆσαι λεγόν- 83, 1

3—5 Prov. 9, 3 6—8 vgl. Enoch 6—8 14 ff vgl. Strom. VIII 27. 28; IV 86. 87 14—S. 54, 3 Chrysipp Fr. phys. 353 Arnim 30 f vgl. O 176 ff; II 122 ff

9 f πρὸ καταβολῆς τοῦ ἑαστον εἶναι ἐγνωκός, ἀλλὰ μὴ κωλύσαντος] πρὸ καταβολῆς τοῦ κόσμου) ἐγνωκός, ἀλλὰ μὴ κωλύσαντος ἑαστον εἶναι Bywater bei Mayor, The Class. Rev. 8 (1894) S. 281 9 (κόσμον καὶ τοῦ) Schw 16 κωλύσαντα Sy κωλύοντα L 17 κυβερνήτην L 22 τὴν ἐνεργείαν Bywater, Journ. of Philol. 4 (1872) p. 205 u. Arnim, De oct. Clem. Strom. libro p. 13 23 f τῷ γίγνεσθαι—τῷ κτίζεσθαι Arnim, Stoic. vet. fragm. II p. 122 τὸ γίγνεσθαι—τὸ ἐκτίσθαι L 25 f διὰ τοῦτο—κωλύει ~ nach προσάπτεται Z. 20 Ma 29 κωλύσαντα Di κωλύοντα L

των, ἀλλὰ τὸν Ἀχιλλεῖα, διότι κωλύσαι τὸν Ἔκτορα θυνάμενος οὐ
 κωλύειν· ἀλλ' ὁ μὲν διὰ μῆριν (ἐπ' αὐτῷ δὲ ἦν καὶ μῆριν καὶ
 μῆ) καὶ μῆρ' οὐκ ἀπειροῖ τὸ πῦρ, καὶ Ἰσως οὐραίνιος· ὁ δὲ διάβολος 2
 αὐτεξουσίως, ὧν καὶ μετανοῆσαι οἶός τε ἦν καὶ κλέψαι, καὶ ὁ αἴτιος 3
 5 αὐτός τῆς κλοπῆς, οὐχ ὁ μὴ κωλύσας κύριος, ἀλλ' οὐδ' ἐπιβλαβῆς ἢ
 ὀφείσει ἦν, ἵνα ἢ κωλύσειε παρήλθῃ, εἰ δὲ χροὶ ἀκριβολογησάθαι πρὸς 3
 αὐτούς, ἰστοῦσαν τὸ μὲν μὴ κωλυτικόν, ὕπερ φαρμὴν ἐπὶ τῆς κλοπῆς
 γιγνομένη, μὴδ' ὅλως αἴτιον εἶναι, τὸ δὲ κωλυτικὸν ἐνέχουσθαι τῷ
 τοῦ αἴτιου ἐγκλήματι, ὁ γὰρ προσασιζῶν αἴτιός ἐστι τῷ προσασι- 4
 10 ζομένῳ τοῦ μὴ τιτρώσκεισθαι κωλύων τὸ τρωθῆναι αὐτόν, καὶ τῷ
 Σωκράτει τὸ δαιμόνιον αἴτιον ἦν οὐχὶ μὴ κωλύων, ἀλλ' ἀποτρέπων,
 εἰ καὶ μὴ προέτρεπεν, οὔτι δὲ οἱ Ἰπαινοὶ οὔτε οἱ Φόγοι οὐδ' αἱ 3
 τιμαὶ οὐδ' αἱ κολάσεις δίκαιαι, μὴ τῆς ψυχῆς ἐχούσης τὴν ἐξουσίαν
 τῆς ὀρμῆς καὶ ἀγορμῆς, ἀλλ' ἀκούσιον τῆς κακίας οὔσης· ὅθιν ὁ 54, 1
 15 μὲν κωλύσας εἴτιος, ὁ δὲ μὴ κωλύσας τὴν αἴρσιον τῆς ψυχῆς κρίνει
 δικαίως, ἢν' ὅτι μάλιστα ὁ θεὸς μίση ἤμην κακίας ἀνάτιος, ἐπεὶ 2
 δὲ τῶν ἀμερτημάτων προαίρεσις καὶ ὀρμὴ κατάρχει, διημερτημίτη
 δὲ ἐπόληψις τοῦθ' ὅτι κρατὶ, ἢς ἀγνοίας καὶ ἀμεθίας οὔσης, ὀλε-
 γωροῦμεν ἀποστῆραι, ἐκότως ἂν κολάσειε καὶ γὰρ τὸ πρῶττον 3
 20 ἀκούσιον· ἀλλ' ὅταν δὲ ἑαυτόν τις καὶ δὲ ἀκριβοῦεν περὶ τῆς αἰτιώ-
 μεθα τοῦτον ὡς δὲ καὶ τῆς κακίας ἀκούσιον οὔσης, οὐ γὰρ εἰρη- 4
 ταί τις κακὸν ἢ κακόν, τῇ δὲ πρὶ αὐτὸ ἰδοῦν ὀυραπαγόμενος
 ἀγαθὸν ἐπολεῖσθαι, λιπτόν ἡγίται ὧν οὕτως ἐχόντων τὸ ἀκαλλάτ- 5
 25 τισθαι τῆς τι ἀγνοίας τῆς τι αἰρείσιος τῆς φούλης καὶ ἐπιτηρεῖς
 καὶ πρὸ τοῦτων τὸ μὴ σιγκατατίθισθαι τοῖς ἀπατηλαῖς ἐκίνας
 φαντασίαις ἀπόκειται ἐφ' ἡμῖν, λιποτῆς δὲ καὶ κλιετῆς ὁ διάβολος 6
 αἰγρεται κριδοπροφήτης ἐγκαταμίξας τοῖς προφήταις, καθάπερ τῷ

10 12 vg! Plato Theag p. 128 D ὅτι γὰρ τι θεῖο νόμοι περιπέμπτοι ἰσοὶ
 ἐκ παιδῶ, ἀρεῶν μόνον ἀνομοῦσι· ἴσθαι δὲ τοῦτο φωνή, ἢ ὅταν γινῆται, εἰ μοι
 σημασι ὁ εἰ μὴ αὐτῶν τριπτόν, τοῦτοι ἀποτρέπεται, προσηρ ται δὲ οὐδ' αὐτῶ
 Αριστοτ p. 11 D ἰσοὶ δὲ τοῖς ἴσθαι ἐκ παιδῶ, ἀρεῶν μόνον φωνή τις γινῆται, ἢ
 ὅταν γινῆται, αὐτῶ ἀποτρέπεται με τοῦτο ὁ αὐ μὴ αὐτῶ τριπτόν, προσηρται δὲ οὐ
 τοῖς 12-14; 16 22 Cleyer p. 11, n. r. 29 Ann. n. 16 vgl. S. 1, 2 f
 26 vgl. J. n. 1, 8 27 f vgl. Matth. 23

1 ἰστοῦσαν L¹ ἀποστῆραι L² 2 μῆριν L¹ 3 προσασιζῶν St¹ ἀποστῆραι L¹
 4 κωλύων L¹ ἀποστῆραι L¹ ἀποστῆραι L¹ ἀποστῆραι L¹ ἀποστῆραι L¹ ἀποστῆραι L¹
 5 ἀποστῆραι L¹ ἀποστῆραι L¹ ἀποστῆραι L¹ ἀποστῆραι L¹ ἀποστῆραι L¹ ἀποστῆραι L¹
 6 ἀποστῆραι L¹ ἀποστῆραι L¹ ἀποστῆραι L¹ ἀποστῆραι L¹ ἀποστῆραι L¹ ἀποστῆραι L¹
 7 ἀποστῆραι L¹ ἀποστῆραι L¹ ἀποστῆραι L¹ ἀποστῆραι L¹ ἀποστῆραι L¹ ἀποστῆραι L¹
 8 ἀποστῆραι L¹ ἀποστῆραι L¹ ἀποστῆραι L¹ ἀποστῆραι L¹ ἀποστῆραι L¹ ἀποστῆραι L¹
 9 ἀποστῆραι L¹ ἀποστῆραι L¹ ἀποστῆραι L¹ ἀποστῆραι L¹ ἀποστῆραι L¹ ἀποστῆραι L¹
 10 ἀποστῆραι L¹ ἀποστῆραι L¹ ἀποστῆραι L¹ ἀποστῆραι L¹ ἀποστῆραι L¹ ἀποστῆραι L¹
 11 ἀποστῆραι L¹ ἀποστῆραι L¹ ἀποστῆραι L¹ ἀποστῆραι L¹ ἀποστῆραι L¹ ἀποστῆραι L¹
 12 ἀποστῆραι L¹ ἀποστῆραι L¹ ἀποστῆραι L¹ ἀποστῆραι L¹ ἀποστῆραι L¹ ἀποστῆραι L¹
 13 ἀποστῆραι L¹ ἀποστῆραι L¹ ἀποστῆραι L¹ ἀποστῆραι L¹ ἀποστῆραι L¹ ἀποστῆραι L¹
 14 ἀποστῆραι L¹ ἀποστῆραι L¹ ἀποστῆραι L¹ ἀποστῆραι L¹ ἀποστῆραι L¹ ἀποστῆραι L¹
 15 ἀποστῆραι L¹ ἀποστῆραι L¹ ἀποστῆραι L¹ ἀποστῆραι L¹ ἀποστῆραι L¹ ἀποστῆραι L¹
 16 ἀποστῆραι L¹ ἀποστῆραι L¹ ἀποστῆραι L¹ ἀποστῆραι L¹ ἀποστῆραι L¹ ἀποστῆραι L¹
 17 ἀποστῆραι L¹ ἀποστῆραι L¹ ἀποστῆραι L¹ ἀποστῆραι L¹ ἀποστῆραι L¹ ἀποστῆραι L¹
 18 ἀποστῆραι L¹ ἀποστῆραι L¹ ἀποστῆραι L¹ ἀποστῆραι L¹ ἀποστῆραι L¹ ἀποστῆραι L¹
 19 ἀποστῆραι L¹ ἀποστῆραι L¹ ἀποστῆραι L¹ ἀποστῆραι L¹ ἀποστῆραι L¹ ἀποστῆραι L¹
 20 ἀποστῆραι L¹ ἀποστῆραι L¹ ἀποστῆραι L¹ ἀποστῆραι L¹ ἀποστῆραι L¹ ἀποστῆραι L¹
 21 ἀποστῆραι L¹ ἀποστῆραι L¹ ἀποστῆραι L¹ ἀποστῆραι L¹ ἀποστῆραι L¹ ἀποστῆραι L¹
 22 ἀποστῆραι L¹ ἀποστῆραι L¹ ἀποστῆραι L¹ ἀποστῆραι L¹ ἀποστῆραι L¹ ἀποστῆραι L¹
 23 ἀποστῆραι L¹ ἀποστῆραι L¹ ἀποστῆραι L¹ ἀποστῆραι L¹ ἀποστῆραι L¹ ἀποστῆραι L¹
 24 ἀποστῆραι L¹ ἀποστῆραι L¹ ἀποστῆραι L¹ ἀποστῆραι L¹ ἀποστῆραι L¹ ἀποστῆραι L¹
 25 ἀποστῆραι L¹ ἀποστῆραι L¹ ἀποστῆραι L¹ ἀποστῆραι L¹ ἀποστῆραι L¹ ἀποστῆραι L¹
 26 ἀποστῆραι L¹ ἀποστῆραι L¹ ἀποστῆραι L¹ ἀποστῆραι L¹ ἀποστῆραι L¹ ἀποστῆραι L¹

πυρῷ τὰ ζιζάνια. ἵ πάντες οὖν ἰοί πρό κυρίου κλέπται καὶ λησταί, 7
οὐχ ἀπλῶς πάντες ἄνθρωποι, πάντες δὲ οἱ ψευδοπροφήται καὶ πάντες
οἱ μὴ κυρίως ὑπ' αὐτοῦ ἀποσταλέντες.

Εἶχον δὲ καὶ οἱ ψευδοπροφήται τὸ κλέμμα, τὸ ὄνομα τὸ προ- 85, 1
5 φητικόν, προφήται ὄντες, ἀλλὰ τοῦ ψεύστου. λέγει γὰρ ὁ κύριος· 2
ἵμεῖς ἐκ τοῦ πατρὸς ὑμῶν τοῦ διαβόλου | ἐστὲ καὶ τὰς ἐπιθυμίας 369 P
τοῦ πατρὸς ὑμῶν θέλετε ποιεῖν. ἐκεῖνος ἀνθρωποκτόνος ἦν ἀπ'
ἀρχῆς, καὶ ἐν τῇ ἀλήθειᾳ οὐχ ἔστηκεν, ὅτι οὐκ ἔστιν ἀλήθεια ἐν
αὐτῷ. ὅταν λαλῇ τὸ ψεῦδος, ἐκ τῶν λόγων λαλεῖ, ὅτι ψεύστης ἐστὶ
10 καὶ ὁ πατήρ αὐτοῦ. ἐν δὲ τοῖς ψεύδεσι καὶ ἀληθῆ τινα ἔλεγον οἱ 8
ψευδοπροφήται, καὶ τῷ ὄντι οὗτοι ἐν ἐκστάσει προεφήτενον ὡς ἂν
ἀποστάτον διάκονοι. λέγει δὲ καὶ ἰὸ ποιμὴν, ὁ ἄγγελος τῆς μετα- 4
νοίας· τῷ Ἐρμῆ περὶ τοῦ ψευδοπροφήτου· ἵτινὰ γὰρ ῥήματα ἀληθῆ
λαλεῖ· ὁ γὰρ διάβολος αὐτὸν πληροὶ τῷ ἑαυτοῦ πνεύματι, εἴ τινα
15 δυνήσεται ῥῆξαι τῶν δικαίων. πάντα μὲν οὖν οἰκονομεῖται ἄνωθεν 5
εἰς καλόν, ἵνα γνωρισθῇ διὰ τῆς ἐκκλησίας ἡ πολυποικίλος σοφία
τοῦ θεοῦ, κατὰ πρόγνωσιν τῶν αἰώνων ἣν ἐποίησεν ἐν Χριστῷ.·
τῷ θεῷ δὲ οὐδὲν ἀντίκειται οὐδὲ ἐναντιοῦται τι αὐτῷ, κυρίῳ καὶ 6
παντοκράτορι ὄντι. ἀλλὰ καὶ αἱ τῶν ἀποστατησάντων βουλαὶ τε 86, 1
20 καὶ ἐνέργειαι, μερικαὶ οὐσαι, γίνονται μὲν ἐκ φαύλης διαθέσεως, κα-
θάπερ καὶ αἱ νόσοι αἱ σωματικά· κυβερνῶνται δὲ ὑπὸ τῆς καθόλου
προνοίας ἐπὶ τέλος ὑγιεινόν, κἂν νοσοποιὸς ἢ ἡ αἰτία. μέγιστον 2
γούν τῆς θείας προνοίας τὸ μὴ ἔασαι τὴν ἐξ ἀποστάσεως ἐκουσίῳ
φνείσαν κακίαν ἄχρηστον καὶ ἀνωφελῆ μένειν μηδὲ μὴν κατὰ πάντα
25 βλαβεράν αὐτὴν γενέσθαι· τῆς γὰρ θείας σοφίας καὶ ἀρετῆς καὶ 8
δυνάμεως ἔργον ἐστὶν οὐ μόνον τὸ ἀγαθοποιεῖν (φύσις γὰρ ὡς εἰπεῖν
αὕτη τοῦ θεοῦ ὡς τοῦ πυρὸς τὸ θερμαίνειν καὶ τοῦ φωτὸς τὸ φω-
τίζειν), ἀλλὰ κάκεινο μάλιστα τὸ διὰ κακῶν τῶν ἐπινοηθέντων πρὸς
τινων ἀγαθόν τι καὶ χρηστὸν τέλος ἀποτελεῖν καὶ ὠφελίμως τοῖς
30 δοκοῦσι φαύλοις χρῆσθαι καθάπερ καὶ τῷ ἐκ πειρασμοῦ μαρτυρίῳ.
ἔστιν οὖν κἂν φιλοσοφία, τῇ κλαπίσῃ καθάπερ ὑπὸ Προμηθέως, 87, 1
πῦρ ὀλίγον εἰς φῶς ἐπιτήδειον χρησίμως ζῶντρούμενον, ἵχνος τι

1 Joh. 10, 8 6—10 Joh. 8, 44 12 f vgl. Herm. Vis. V 7 13—15
Herm. Mand. XI 3 16 f Ephes. 3, 10f 19—80 Chrysipp Fr. phys. 1184 Arnim
31—S. 56, 1 vgl. Plato Phileb. p. 16 C θεῶν μὲν εἰς ἀνθρώπους δόσις, ὡς γε
καταφαίνεται ἐμοί, ποθὲν ἐκ θεῶν ἐρρίφη διά τινος Προμηθέως ἅμα φανοτάτῳ
τινὶ πυρὶ. 82 f vgl. Strom. I 4, 3 κίνησιν ζητητικὴν, ἵχνος γνώσεως;

1 πυρῷ (nach ρ ein Buchst. ausr.) L 4 εἶχον (ι in Ras.) L¹ τὸ¹) κατὰ
Heyse 11 ψευδοπροφήται] προφήται L, aber ψεῦδο am Rand L¹

σοφίας καὶ κινήσει· περὶ Θεοῦ. ταύτη δ' ἂν εἶναι κλέπται καὶ ληστὰς 2
οἱ παρ' Ἑλλήσι φιλοσόφοι. [καὶ] πρὸ τῆς τοῦ κυρίου παρουσίας παρὶ
τῶν Ἑβραϊκῶν προφητῶν μέρη τῆς ἀληθείας οὐ κατ' ἐπίγνωσιν 135 S
λαβόντες, ἀλλ' ὡς ἴδια σφετερισάμενοι δόγματα, καὶ τὰ μὲν παρα-
5 χαράζαντες, τὰ δὲ ὑπὸ περιουσίας ἀμαθῶς σοφισάμενοι, τὰ δὲ καὶ
ἐξενφόντες· ἴσως γὰρ καὶ πνεῦμα ἁλοθῆσαι· ἐσχέκασιν. ὁμολόγησι 37 P 2
δὲ καὶ Ἀριστοτέλης τῇ γραφῇ, κλιπτικὴν σοφίας τὴν σοφιστικὴν
εἰπὼν, ὡς προειρηνάμεν. ὁ δὲ ἀπόστολος εὖ καὶ λαλοῦμεν λέγει 4
τοῦκ ἐν διδακτοῖς ἀνθρωπίνης σοφίας λόγοις, ἀλλ' ἐν διδακτοῖς
10 πνεύματος· ἐπὶ μὲν γὰρ τῶν προφητῶν πάντες φησὶν εἶναι τοῦ
πληρώματος αὐτοῦ ἐλάβομεν· ἐδηλοῦντο τοῦ Χριστοῦ, ὥστε οὐ
κλέπται οἱ προφήται, καὶ οἷα διδαχὴ ἢ ἐπιγνώσις ἢ οὐκ ἴσθιν ἐπιγνῶσις ὁ κύριος· 6
λέγει, ἀλλὰ τοῦ πέμψαντός με πατρός· ἐπὶ δὲ τῶν κλεπτόντων
οὐ δὲ ἀφ' ἑαυτοῦ φησὶ λαλοῦν τὴν δόξαν τὴν ἰδίαν ζητεῖ· τοιοῦτοι 7
15 δὲ οἱ Ἕλλησι ἐφίλαντο καὶ ἀλαζόντες, σοφοὺς δὲ αὐτοὺς λέγοντα
ἢ γραφῇ οὐ τοὺς ὄντως σοφοὺς διαβάλλει, ἀλλὰ τοὺς δικηνοσόφους.
XVIII. Καὶ τοῦτον, φησὶν, εἰς ἀποκλῆ τὴν σοφίαν τῶν σοφῶν καὶ 1
τὴν σύνεσιν τῶν σενιτῶν ἀθετήσας· ἐπιστήρι γούν ὁ ἀπόστολος
ποῦ σοφός; ποῦ γραμματεὺς; ποῦ ἐπισημητής τοῦ αἵματος τοῦτον· 2
20 ποῦ ἀντιδιαστολήν τῶν γραμματίων τοῦ αἵματος τοῦτον ζητη-
τάς, τοὺς ἐξ ἔθνων φιλοσόφους τάξας, τοῦχι ἐμώσαντιν ὁ θεὸς τὴν
σοφίαν τοῦ κόσμου· ἐπ' ἴσως τῷ ἑμοῦ ἐπίδειξι καὶ οὐκ ἀληθῆ
ὡς εἶποντο κἄν πύθη τὴν αἰτίαν τῆς δοξασοφίας αὐτῶν· οὐδὲ τὴν
3 πόρρωσαν τῆς καρδίας αὐτῶν· ἐπιπύθη ἐν τῇ σοφίᾳ τοῦ Θεοῦ·
25 τοιούτοι δια τῶν προφητῶν κατηγγελάμη, τοῦχι ἔγνω ὁ κόσμος διὰ
τῆς σοφίας, τῆς διὰ τῶν προφητῶν λαλοῦσης, τοῦτον· ἐδηλοῦντο
τὸν Θεόν, ἐνδόκησον οὗτος ὁ θεὸς διὰ τοῦ κυρίου· ἡμῶν τῆς μαρτίας·
τῆς δοξαίωσης Ἑλλήσιον εἶναι μαρτίας, οὐδὲν τοὺς πιστεύοντας·

1 vgl. Joh 10, 8 1 6 vgl. Tatum 49 p. 41, 2-10 Schw 6 Ex-1
28, 3, vgl. 8, 17, 35 6 8 vgl. Strom 1 2, 2 mit Anm 8-10 I Kor
2, 13 10 f Joh 1, 16 12 14 Joh 7, 16 18 15 II Tim 3, 2 17 f
I Kor 1, 19 (Jes 29, 14) 19 22 I Kor 1, 20 20 f vgl. 2 Tim, 8 37
14-24 ἀποφατικῶς ἀνομιάζουσιν Cat 1 I Kor 1, 2 bei Cramer V p. 12, 21
Vatic 22 f 224) mehrfach gekürzt. Inc. Κρηματός πρὸς ἐπισημητήν ἐπι
ἀνομιάζουσιν 23 f 1, 20 4, 35 24 27 ἐπισημη, μαρτίας, Cat 1 I Kor 1, 21
bei Cramer V p. 25, 19 25 Vatic. 22 f 224) Inc. Κρηματός ἐπισημη ἐπισημη
μαρτίας 24-8 37, 3 12 14 I Kor 1, 21 24

1 vgl. Sy τοῦτι οὐκ ἐστὶ κατὰ ταῦτα Sy ταῦτα I 2 καὶ Wt 10
St 16 Κρηματός σοφίας, I 17 τοῦτον ἐν ταῦτον Sy ἀπο vgl. 8 2, 1
24 ἐπισημη Cat 25 τοιούτοι κατὰ ἐν τῇ Cat 26 27 vgl. Strom 1 Cat
27 οὗτος, ὁ θεὸς und τοῦ κυρίου, 8 Cat

ἐπειδὴ Ἰουδαίαι, φησί, ὀσημεῖα αἰτουῖσι πρὸς πίστιν, ὀ Ἕλληνας δὲ 4
 σοφίαν ζητοῦσι, τοὺς ἀναγκαστικὸς καλουμένους λόγους καὶ τοὺς
 ἄλλους συλλογισμοὺς δηλονότι, ὀ ἡμεῖς δὲ κηρύσσομεν Ἰησοῦν Χριστὸν
 Ἰσταυρωμένον. Ἰουδαίους μὲν σκάνδαλον διὰ τὸ εἰδότας τὴν προφη-
 5 τείαν μὴ πιστεύειν τῇ ἐκβάσει, ὀ Ἕλλησι δὲ μωρίαν· μὐθῶδες γὰρ 5
 ἡγοῦνται οἱ δοκησίοσοφοι διὰ τε ἀνθρώπου υἱὸν θεοῦ λαλεῖν υἱὸν τε
 ἔχειν τὸν θεὸν καὶ δὴ καὶ πεπονθέναι τοῦτον· ὀθεν αὐτοὺς ἡ πρό-
 ληψις τῆς οἰήσεως ἀναπέθει ἀπιστεῖν· ἡ γὰρ παρουσία τοῦ σωτῆρος 6
 οὐ μωροὺς ἐποίησεν καὶ σκληροκαρδίους καὶ ἀπίστους, ἀλλὰ συνε-
 10 τοὺς καὶ εὐπειθεῖς καὶ πρὸς ἔτι πιστοὺς. εἰδείχθησαν δὲ ἐκ τῆς τῶν 7
 ὑπακουσάντων ἐκουσίου προσκλίσεως χωρισθέντες οἱ μὴ ἐθελήσαντες
 πειθεσθαι ἀσύνετοι τε καὶ ἄπιστοι καὶ μωροί· ὀ αὐτοῖς δὲ τοῖς κλη- 8
 τοῖς Ἰουδαίοις τε καὶ Ἕλλησι Χριστὸς θεοῦ | δύναμις ἐστι καὶ θεοῦ 371 P
 σοφία· μὴ τι οὖν, ὀπερ καὶ ἄμεινον, ἀποφατικὸν ἡγήτεον τὸ ὀὐχὶ 89, 1
 15 ἐμῶρανεν ὁ θεὸς τὴν σοφίαν τοῦ κόσμου· ἐπ' Ἰσῆς τῷ ὀὐκ ἐμῶ-
 ρανεν·, ἵνα μὴ ἡ αἰτία τῆς σκληροκαρδίας αὐτοῖς παρὰ τοῦ θεοῦ
 φαίνεται γενομένη, τοῦ μωρῶραντος τὴν σοφίαν· ἔμπαλιν γὰρ καίτοι
 σοφοὶ ὄντες ἐν μείζονι αἰτία γεγονάσι μὴ πιστεύσαντες τῷ κηρύγματι·
 ἐκούσιος γὰρ ἡ τε αἴρεσις ἡ τε τῆς ἀληθείας ἐκτροπή· ἀλλὰ καὶ τῷ 2
 20 ὀ ἀπολω τὴν σοφίαν τῶν σοφῶν· τῇ τῆς καταφρονουμένης (καὶ)
 ὑπερορρωμένης βαρβάρου φιλοσοφίας ἀντιπαράθεσι καταλάμψαι φησὶν.
 ὀς καὶ ὁ λύχνος ὑπὸ τοῦ ἡλίου καταλαμπόμενος ἀπολωλέναι λέγεται
 τῷ μὴ τὴν Ἰσῆν ἐκτελεῖν ἐνέργειαν. πάντων τοίνυν ἀνθρώπων 3
 κεκλημένων οἱ ὑπακούσαι βουληθέντες ὀ κλητοῖ· ὀνομάσθησαν. οὐ
 25 γὰρ ἐστὶν ὀ ἀδικία παρὰ τῷ θεῷ·. αὐτίκα ἐξ ἑκατέρου γένους οἱ
 πιστεύσαντες, οὐτοὶ ὀ λαὸς περιούσιος·. κὰν ταῖς Πράξεσι τῶν ἀπο- 4
 στόλων εὐροῖς ἂν κατὰ λέξιν· ὀ οἱ μὲν οὖν ἀποδεξάμενοι τὸν λόγον
 αὐτοῦ ἐβαπτίσθησαν·. οἱ δὲ μὴ θελήσαντες πειθεσθαι ἑαυτοὺς ἀπέ-
 στησαν δηλαδὴ· πρὸς τούτους ἡ προφητεία λέγει· ὀ κὰν θέλητε καὶ 90, 1
 30 εἰσακούσητέ μου, τὰ ἀγαθὰ τῆς γῆς φάγεσθε·, ἐφ' ἡμῖν κείμενα
 διελέγχουσα καὶ τὴν αἴρεσιν καὶ τὴν ἐκτροπήν· ὀ θεοῦ δὲ (σοφίαν)·

14 f I Kor. 1, 20 20 I Kor. 1, 19 24 I Kor. 1, 24 25 Röm.
 9, 14 26 Tit. 2, 14 27 f Act. 2, 41 29 f Jes. 1, 19 31 I Kor. 1, 24

14 f οἶχι—κόσμου < Cat. 15 ἐπ' Ἰσῆς τῷ] ἐπὶ γῆς τὸ Cat. 16 ἡ
 < Cat. 17 φάνηται Cat. γενομένη < Cat. ἔμπαλιν Cat. ἐν πᾶσι L
 καίτοι; καὶ οἱ Cat. 19 ἐκούσιος—ἐκτροπή < Cat. ἐκτροπή Reinkens p. 110
 Anm. vgl. unten Z. 31 ἐκλογή L ἀπ' ἐκλογή Schw τῷ Hiller τὸ L 20 καὶ
 aus Cat. 21 f καταλάμψαι L Vat. κατακάλψαι Cram. καταλάμψας Schw
 22 ἀπολωλέναι Cat. 23 ἀποτελεῖν Cat. 24 κεκλημένων L Vat.
 ἡσχημένων Cram. 31 σοφίαν St

ὁμοίους δὲ καὶ Χαλδαίους. Αἰγύπτιοι λέγοντες τε αὐ καίτιν πρώτοι
κατέθειζαν καὶ τὸν Ἰνακτὸν εἰς δώδεκα μῆνας διελθόν καὶ ἐν ἱερῶς
μιγοῦσθαι γενναῖζιν ἐκώλυον μηδ' εἰς ἡρὰ εἰσέναι ἀπὸ γενναῖος ἀλό-
τους ἐνομοθέτησαν γεωμετρίας τε αὐ εἴρηται οἱ αὐτοὶ γιγνώσκον. **3**
5 δὲ οἱ Κῆρας οἱ τὴν δὲ ἀστέρων πρόγνωσην ἐπινηροχίται λέγονται.
πτήσις δὲ ὀφείθων περιφράζαντο πρώτοι Φοῖνιξ, καὶ Θυτικὴν **4**
ἠκρίβωσαν Τυόσοι. Ἰταλίας γειτονίαι. Ἰσᾶνοι δὲ καὶ Ἀραβες ἐξ- **5**
πόνησαν τὴν οἰωνιστικὴν, ὡς περ ἀμίλει Τιλμοῖσι τὴν δὲ ὀφείθων
μαρτικὴν. Τυρηνοὶ δὲ οὐλίπυγα ἐπιπόησαν καὶ Φοῖνιξ ἐγγόν **6**
10 Φοῖνιξ γὰρ ἦσθιν Ὀλυμπός τε καὶ Μαρόνιος. Κάδμος δὲ Φοῖνιξ **10** **11**
ἦν ὁ τῶν γραμμάτων Ἑλλήων εἰρητής, ὡς φησὶν Ἐφορος, ὅθεν καὶ
Φοινικίαι τὰ γράμματα Ἠρόδοτος κεκλήσθαι γράφει· οἱ δὲ Φοινικεῖς
καὶ Σύρονι γράμματα ἐπιπόησαι πρώτους λέγονται. Ἰατρικὴν δὲ **2**
Αἰγύπτιον ἀντόθησαν πρὶν εἰς Αἴγυπτον ἀφικέσθαι τὴν Ἰού, μετὰ **3**
15 δὲ ταῦτα Ἰσχυλίων τὴν τέχνην ἀξίοναί λέγονται. Ἰταλίας δὲ ὁ **3**
Αἰθῆς πρώτος ταῦν Ἰναπηγήσατο καὶ τὴν θάλασσαν ἐπλῆσεν
Κέλμει τε αὐ καὶ Λαμναμινέσι· οἱ τῶν Ἰθαίων δάκτυλοι πρώτοι οἱ **4**

2-4 Herodot 2, 61 10-13 Κάδμος - λέγονται vgl Euseb Praep. Ev. X 5, 1-2; Schol. Dionys. Thrac. p 192, 198 vgl 180, 188 Hagarl τὸν ἀπο-
χριστὸν ὁ Κάδμος εἰρητής, Ἰσθιν, ὡς φησὶν Ἐφορος καὶ Ἠροδοτός· ἀλλοὶ δ'
λέγονται ὅτι Φοινικῶν τῶν γράμματα, Κάδμος, δὲ ταῦτα διευκρίνωται ἐκ τῆς
Ἑλλάδος Aristot. Fr 71 Rose², vgl auch Plinius Nat. hist. VII 12 u 1 Wert-
ling a. a. O. p 61 sq. der die Nachrichten auf Strabons Schrift gegen die τῶν
γράμματα des Ephorus zurückführt 10f Ephorus Fr 128 FHG I p 20, vgl
IV p. 612 11f Herodot 5, 58 12f vgl Cramer An. Oxon IV p 49,
12 13f Theophrast. Gr. aff. c 10, 20 17 40, 2 Hesiod. Dactyl. IIa,
Fr 170 Bzach², vgl. Plinius Nat. hist. VII 197 aus conitate et temperate
Aristoteles Lydum Lyncum Κλαακ Scythen monstraasse, Theophrastus Deian
Phrygem u. e Idaeum cf. Strabo X 2 putant Aristot. Fr 62 Rose² . ferrum
Hesiodus in Creta esse qui vocati sunt Dactyl. Ilaei

3 γενναῖζι μιγοῦσθαι Eus 4 γενναῖος γενναῖον Eus 6 οἱ αὐτοὶ
αὐτοὶ Eus 7 Ἰσᾶνοι Eus 8 οἱ Eus 9 περιφράζαν Eus 10 φοῖνιξ p 106 d Z.
L 11 Ἰσᾶνοι Eus 12 γενναῖος Di 13 περιφρασί p 106 d Z. L 14 αὐτοὶ
αὐτοὶ Eus 15 τὴν τέχνην ἀξίοναί λέγονται ἀξίοναί τὴν τέχνην
ἀποφύων Eus 16 Ἰσχυλίων Eus 17 Αἰθῆς, Ἰσθιν Eus 18 αὐτοὶ
Eus 19 Λαμναμινεῖς Eus 20 αὐτοὶ, L Ἰσᾶνοι, Sittl. Wien Stud 2
1880 S 67 οἱ τῶν Ἰθαίων δάκτυλοι vgl die τῶν Ἰθαίων δάκτυλων ἀποφύων
Kaibel de. Wendling p 11

ἄηρον εὐρον ἐν Κύπρῳ, Δέλας δὲ ἄλλος Ἰδαίος εὐρε χαλκοῦ κρᾶσιν,
 ὡς δὲ Ἡσιόδοτος, Σκύθης. ναὶ μὴν Θρᾶκες πρῶτοι τὴν καλουμένην 5
 ἄρηην εὐρον (ἔστι δὲ μάχαιρα καμπύλη) καὶ πρῶτοι πέλταις ἐπὶ τῶν
 ἔκτων ἐχρήσαντο. ὁμοίως δὲ καὶ Ἰλλυριοὶ τὴν καλουμένην πάρηην 6
 5 ἐξεύρου. ἔτι φασι Τουσκανούς πλαστικὴν ἐπινοῆσαι, Ἴτανόν τε 7 363 P
 (Σαυνίτης οὗτος ἦν) πρῶτον θυρεὸν κατασκευάσαι. Κάδμος γὰρ 8
 ὁ Φοινίξ λιθοτομίαν ἐξεύρεν καὶ μέταλλα χρυσοῦ τὰ περὶ τὸ Πάγ-
 γαιον ἐπεινόησεν ὄρος. ἤδη δὲ καὶ ἄλλο ἔθνος Καππάδοκες πρῶτοι 9
 εὐρον τὸν νάβλαν καλούμενον, ὃν τρόπον καὶ τὸ δίχορδον Ἀσούριοι.
 10 Καρχηδόνιοι γὰρ πρῶτοι τετρήρη κατεσκεύασαν, ἐναυπήγησε δὲ αὐτὴν 10
 Βόσπορος αὐτοσχέδιον. Μῆδειά τε ἢ Αἰήτου ἢ Κολχίς πρώτη βαφὴν 76, 1
 τριχῶν ἐπεινόησεν. ἀλλὰ καὶ Νώροκες (ἔθνος ἐστὶ Παιονικόν, νῦν 2
 δὲ Νωρικόν καλοῦνται) κατειργάσαντο χαλκὸν καὶ οἰδηρον ἐκάθηραν
 πρῶτοι. Ἀμνυκός τε ὁ Βεβρύνων βασιλεὺς ἱμάντας πυκτικοὺς πρῶτος 3
 15 εὐρεν. περὶ τε μουσικὴν Ὀλυμπος ὁ Μυσὸς τὴν Λύδιον ἀρμονίαν 4
 ἐφιλοτέχνησεν· οἳ τε Τρωγλοδύται καλούμενοι σαμβύκην εὐρον, ὄρ-
 γανον μουσικόν. φασι δὲ καὶ τὴν πλαγίαν σύριγγα Σάτυρον εὐρεῖν 5
 τὸν Φρύγα· τριχορδον δὲ ὁμοίως καὶ τὴν διάτονον ἀρμονίαν Ἄγριν

5 vgl. Tatian 1 p. 1, 11 Schw. 6 f vgl. Athen. VI p. 273 F 6—8 vgl.
 Plinius Nat. hist. VII 195 lapicidinas Cadmus Thebis (invenit); VII 197 auri me-
 talla et flaturam Cadmus Phoenix ad Pangaeum montem (Aristot. Fr. 459 Rose²).
 Zu letzterem vgl. auch Némethy, Euhemeri rell. Budapest 1889 p. 9 und Euhem.
 Fr. 45 Ném. 10 f Aristot. Fr. 600 Rose²; vgl. Plinius Nat. hist. VII 207 qua-
 driremum Aristoteles (auctor est fecisse) Carthaginienses. Carthaginienses und
 Καρχηδόνιοι halten (wohl nicht richtig) für Irrtum der gemeinsamen Quelle statt
 Chalcedonii und Καρχηδόνιοι Rose a. a. O. u. Riemann, Rev. de philol. 5 (1881)
 p. 150 11 f vgl. Palaeph. de incred. 43 p. 64, 7 Festa 14 f vgl. Schol. Plat.
 p. 942 B 14 Turic. (zu Leg. VII p. 796 A) 17—S. 50, 1 vgl. Cramer, Anecd.
 Oxon. IV p. 400, 16—19

1 ἐν Κύπρῳ ~ nach πρῶτοι Eus. Δέλας δὲ Eus. ὁ δὲ L Ἰδαίος] Αἰ-
 διος Kaibel, Gött. Nachr. Phil.-hist. Kl. 1901 S. 505 3 ἄρηην Eus. πάρηην
 L 4 πάρηην aus Z. 3 Wi πέλταιν L πέλην Eus. 5 Τουσκανούς Tat.
 τοὺς κάνοους; L τοὺς κανοὺς; Eus. Ἴτανόν (so auch Eus.) die wahre Form
 des Namens war, w. e. sch., Tritannus 6 Σαυνίτης I.* Σαυνίτης L corr.
 κατασκευάσαι Eus. κατασκευάσας L 7 ἐξεύρεν L τε ἐξεύρε Eus. 8 ἐν-
 ἐνόησεν ὄρος] ὄρος; ἐπεινόησεν Eus. Καππάδοκαι Eus. 9 τὴν νάβλαν κα-
 λουμένην Eus. 10 Καρχηδόνιοι] Χαλκηδόνιοι Müller FHG IV p. 490 Καρχη-
 δόνιοι Rose vgl. oben 11 αὐτοσχέδιον] αὐτόχθων Eus. Μῆδειά] μῆδιά L
 11 f τριχῶν βαφὴν Eus. 12 ἐστὶ] δ' ἐστὶ Eus. 14 πρῶτος < Eus.
 18 f τριχορδον—Φρύγα] aus Eus. 18 Ἄγριν Eus. (vgl. Studemund, Jahrb.
 des deutsch. arch. Institut. 5 [1880] S. 3 f) Ἰαγριν (vgl. Athen. XIV p. 624 B)
 Scaliger

τὸν καὶ αὐτὸν Φρύγα· κρούματα δὲ Ἰλυμpton ὁμοίως τὸν Φρύγα. 6
καθάτερ Φρύγιον ἀρμονίαν καὶ μιξοφρύγιον καὶ μιξολύδιον Μιφροῖαν.
τῆς αὐτῆς ὄντα τοῖς προειρημένοις χάραξ. καὶ τὴν ἰσώριον θάμνρον
ἐπινοῆσαι τὸν Θρύκα. Πύρως τε πρώτους ἀκρόασιμ ἀκίρην καὶ 7
5 κλίην | καὶ ἰσοπόδιον ἐργάσασθαι τοῖς τε Σιδονίους τρίκροτον 34 P
ναῦν κατασκευάσαι. Σικιλοὶ τε οἱ πρὸς τῇ Ἰταλίᾳ πρώτοι φόρυγγα 8
εἶρον οὐ πολὺ τῆς κιθάρας λειπομένην καὶ κρόταλα ἐπινοῆσαν. ἐπὶ 9
τε † Σιμυράμω βασιλείῳ Ἀργεπτιῶν τὰ βύσσινον ἱμάτια ἐνῆρθαι
λογοροῦσιν. καὶ πρώτην ἐπιστολὰς συντάξει Ἄποσαν τὴν Περσῶν 10
10 βασιλευσασάν φησιν Ἑλλάνικος. Σκάμων μὲν οὖν ὁ Μιτυληναὸς καὶ 77, 1
Θιόφραστος ὁ Ἐπίσκιος Κύνδιπτος τε ὁ Μαρτινίτις. Ἰεὶ τε Ἀντιφάνης 133 S
καὶ Ἀριστόδημος καὶ Ἀριστοτέλης. πρὸς τοῦτους δὲ Φιλοστράτους.
ἀλλὰ καὶ Στράτων ὁ περιπατητικὸς ἐν τοῖς Περὶ ἐνφρημάτων ταῦτα
λογορῆσαν. περιθίμην δὲ αὐτῶν ὀλίγα εἰς σέξτατον τῆς παρὰ 2
15 βάρους ἐνφρητικῆς καὶ μισγιλοῦς φύσιος παρ' ὧν Ἑλλήνεις τὰ ἐπιτη-
δεύματα ἐνφίληται.

Ἐξ δὲ τις τῶν φωνῶν διεμίλλει τὴν βάρβαρον. εἰμὸ δὲ φησὶν 2
ὁ Ἀνάχαρις. πάντες Ἑλλήνεις σκνθίζουσιν. οὗτος ἦν ὁ παρ' 4
Ἑλλήσι θανασθίτις ὁ φησὶς εἰμὸ περίβλημα χάλινα. διέκρον γὰρ.
20 τινός. ὄχις φιλοσοφίαν βάρβαρον ἔχει ἐπεγγιλλομένην. οὐ λόγους
ὁ δὲ ἀπόστολος οὕτως φησὶν καὶ εἰμὶς διὰ τῆς γλώσσης ἴαν μὴ 78, 1
εἶσημον λόγον δοῦναι. πῶς γνωσθήσεται τὸ λαλοῦμενον; ἴσαθε γὰρ
εἰς αἶρα λαλοῦντες. τοσοῦτα εἰ τῆς γίνῃ φωνῶν ἴαν ἐν κόμῳ
καὶ οὐδὲν ἄφωνον ἴαν οὐκ ἴδω τὴν δέουσαν τῆς φωνῆς ἴσημα
25 τῷ λαλοῦντι βάρβαρος καὶ ὁ λαλῶν ἐμὸ βάρβαρος. καὶ τὸ λαλῶν
γνωσθῆ προσηρῖσθαι ἵνα διακριθῆ.

Ναὶ μὴν ὅτι ποτε εἰς Ἑλλήνας ἢ τῶν λόγων περιῆλθε διδακ- 2
καλία τε καὶ γρηγή

2 4 vgl. Plinius Nat. hist. VII 24 Phrygios molles e. Marvras Phryx. De-
ros Thamyris Thrac; Schol. Plat. a. a. O. 8 vgl. Plinius VII 10. Acgypti
textilia. 9 f. Heilankos Fr. 10. a. FHG I p. 98, vgl. Tzetzes I p. 1. 10 f. Schw.

10 14 vgl. FHG IV p. 49. Skamon Fr. 5. Diog. Laert. V 47. M. Schmidt Comm.
de Theophr. rhet. Hali. S. 187. S. 1. Theophrast. FHG IV p. 9. Kydippe.
III p. 311 (Aristoteles Fr. 13; II p. 181. Aristoteles I p. 2. Plinius Pan. II
II p. 10. Straton. 17 f. Anacharis Ep. 1 p. 102. Hercher. Theophrast. Or. aff.
c. V 60; Cramer. Anecd. Oxon. IV p. 22. 12 f. An. p. 1. Val. ed. Stettinbach 10
10 f. Anacharis Ep. 5 p. 103. Hercher. 21 26 f. Her. 11 p. 11.

1 τὸν? W. vgl. aber S. 49. 4 18 8 τὸ κρότον? P. a. 100 τ. 1. 10 τ. 1. τ. 1.
11 τ. 1. 11 τ. 1. 12 τ. 1. 13 τ. 1. 14 τ. 1. 15 τ. 1. 16 τ. 1. 17 τ. 1. 18 τ. 1.
19 τ. 1. 20 τ. 1. 21 τ. 1. 22 τ. 1.

Ἀλκμαίων γοῦν Περίθου Κροτωνιάτης πρῶτος φυσικὸν λόγον 8
 συνέταξεν. οἱ δὲ Ἀναξαγόραν Ἠγησιβούλου Κλαζομένιον πρῶτον διὰ 4
 γραφῆς ἐκδοῦναι βιβλίον ἱστοροῦσιν. μέλος τε αὐτὸ πρῶτος | περιέ- 5 365 P
 θηκε τοῖς ποιήμασι καὶ τοὺς Λακεδαιμονίων νόμους ἐμελοποίησε
 5 Τέρπανδρος ὁ Ἀντισσαλος, διθύραμβον δὲ ἐπενόησεν Λᾶσος Ἐρμιονεύς,
 ἕμνον Στρησίχορος Ἱμερατος, χορείαν Ἀλκμᾶν Λακεδαιμόνιος, τὰ ἐρω-
 τικὰ Ἀνακρέων Τήσιος, ὑπόρχησιν Πίνδαρος Θηβατος νόμους τε πρῶτος
 ἦσεν ἐν χορῶ καὶ κιθάρα Τιμόθεος ὁ Μιλήσιος. ναὶ μὴν ἱαμβον μὲν 79, 1
 ἐπενόησεν Ἀρχίλοχος ὁ Πάριος, χωλὸν δὲ ἱαμβον Ἰππῶνας ὁ Ἐφέσιος,
 10 καὶ τραγῳδίαν μὲν Θέσπις ὁ Ἀθηναίος, κωμῳδίαν δὲ Σουσαρίων ὁ
 Ἰκαριεύς. τοὺς χρόνους τούτων παῖδες παραδιδόασι γραμματικῶν, 2
 μακρὸν δ' ἂν εἴη τούτους ἀκριβολογούμενον παραθέσθαι αὐτοῦ δεικνυ-
 μένου τοῦ Διονύσου, δι' ὃν καὶ Διονυσιακαὶ θείαι, μεταγενεστέρου
 Μωυσεως [ἧ] αὐτίκα μάλα. φασὶ δὲ καὶ τοὺς κατὰ διατριβὴν λόγους 8
 15 καὶ τὰ ῥητορικὰ ἰδιώματα εὖρεῖν καὶ μισθοῦ συνηγορῆσαι πρῶτον
 δικανικὸν λόγον εἰς ἐκδοσιν γραψάμενον Ἀντιφῶντα (Σω)φίλον Ῥα-
 μνουσίον, ὡς φησι Διόδωρος. Ἀπολλόδωρος δὲ ὁ Κυμαίος πρῶτος
 (τοῦ γραμματικοῦ ἀντι) τοῦ κριτικοῦ εἰσηγήσατο τὸννομα καὶ γραμ-
 ματικὸς προσηγορεύθη, ἔνιοι δὲ Ἐρατοσθένη τὸν Κυρηναῖον φασιν,
 20 ἐπειδὴ ἐξέδωκεν οὗτος βιβλία δύο ἑπιγραμματικὰ ἐπιγράψας. ὀνο-
 μάσθη δὲ γραμματικὸς, ὡς νῦν ὀνομάζομεν, πρῶτος Πραξιφάνης
 Διονυσοφάνους Μιτυληναίος. Ζάλευκός τε ὁ Λοκρὸς πρῶτος ἱστο- 4

1 f Theodoret Gr. aff. c. I 24; vgl. Wachtler, De Alc. Crot. p. 19; Zeller I⁵ S. 489¹; Diels, Vorsokr. S. 103, 11 2 f vgl. Diels S. 311, 45 2 Anaxagoras; Verwechslung mit Anaximander nimmt an Zeller I⁵ S. 196²; vgl. aber Plato Apol. p. 26 D (erste Nachricht über ein verkauftes Buch); Plut. Nic. 23; Diog. Laert. II 11, wo statt συγγραφῆς Kothe, Neue Jahrb. f. Philol. 133 (1886) S. 769 σὺν γραφῆ zu lesen vorschlägt. 5 vgl. Cramer, Anecd. Oxon. IV p. 400, 20 12—14 vgl. Strom. I 105, 1 14—17 Diodor Fr. 19 Dindorf (Diodori opp. vol. IV p. 187) 16 f vgl. Vita Antiphontis 4 (Antiph. orat. et fragm. ed. Blass praef. p. XXXII) 19 f vgl. Bernhardt, Eratosth. p. X 20—22 vgl. Preller, Ausgew. Aufsätze S. 98 f

1 Ἀλκμᾶν ὁ Περίθου Theodor. 5 Λᾶσος Di λάσος L 7 πρῶτος Sy πρῶτος L 10 Σουσαρίων Po σισαρίων L 13 Διονυσιακαὶ θείαι (oder Διονυσιακῆ θεία) Hiller διονυσια καὶ θεία L Διονύσια ἢ θεία Sy Διονύσια καὶ θέατρα Bernays μεταγενεστέρου Sy μεταγενεστέρου L 14 [ἧ] Hiller 16 Σωφίλον Po φίλον L 17 Διόδωρος] Ἀπολλόδωρος Wi (aber vielleicht Irrtum des Clemens) Ἀπολλόδωρος] Ἀντιδωρος oder Ἀντόδωρος Schol. Dionys. Thr. p. 3, 24; 448, 6 Hilgard κυμαίος L 18 τοῦ γραμματικοῦ ἀντι M. H. E. Meier, Opusc. acad. II (1863) p. 19⁵⁴ 20 ἐπιγράψας ὀνομάσθαι οὕτως πρῶτον M. H. E. Meier a. a. O.

ρηται νόμον; θείσθαι. οἱ δὲ Μίλων τὸν Λιὸς ἐπὶ Λυγκίως. οὗτος μετὰ δ
 Λαυρὸν γίνεται ἰνδεκάτῃ ἀνοθεν ἀπὸ Ἰνάχον καὶ Μωσίου γενεῆ 391
 ὡς ὀλίγον ἐποβάντες δείξομεν. Λυκούργος δὲ μετὰ πολλὰ τῆς Ἰλίου 6
 ἀλώσεως γεγονώς ἔτι πρὸ τῶν ὀλυμπιάδων ἔτισιν ἑκατὸν πενή-
 5 κοντα νομοθετεῖ Λακιδαιμονίως. Σόλωνος γὰρ τοῖς χρόνοις προ-
 ηγήκαμεν. Δράκων δὲ ὁ καὶ αὐτὸς νομοθέτης περὶ τὴν τριακοστὴν 10, 1
 καὶ ἐνάτην ὀλυμπιάδα γεγονώς εἰρήσκειται. Ἀντίλοχος δὲ αὐτὸ τοῖς 2
 ἱστορίας πραγματευόμενος ἀπὸ τῆς Πηθαγόρου ἡλικίας ἐπὶ τὴν Ἐπι-
 10 κοῦρον τελευτήν. • • γαμηλιῶνος δὲ δεκάτῃ ἱσταμένον γενομένην. ἔτι
 15 γίρει τὰ πάντα τριακοῦσα δοῖδικα. ἔτι φασὶ τὸ ἡρώδων τὸ ἰζάμετρον 3
 Φανοθίαν τὴν γυναῖκα Ἰκαρίου, οἱ δὲ Θέμιον μίαν τῶν Τιταρίδων
 εἶναι. Μόδομος δ' ἐν τῷ περὶ Πηθαγορικῆς φιλοσοφίας Θιανῶ τὴν 4
 κροτωνιάτην πρώτην γυναικῶν φιλοσοφῆσαι καὶ ποιήματα γράψαι
 ἱστορίαι.
 15 Ἢ μὲν οὖν Ἑλληνικὴ φιλοσοφία ὡς μὲν τιτες, κατὰ περίπτωσιν δ
 ἐπήβολος τῆς ἀληθείας ἀμῆ γέ πη ἀμφοῶς· δὲ καὶ οὐ πάσις γίνεται
 ὡς δὲ ἄλλοι βούλονται. ἐκ τοῦ διαφόλου τὴν κίνησιν ἴσχει. ἔτινα δὲ
 δυναμεις τινὰς ἐποβήθηκας ἐμπνέουσι τὴν πᾶσαν φιλοσοφίαν ἐπι-
 20 λήψασιν. ἀλλ' εἰ καὶ μὴ καταλαμβάνει ἡ Ἑλληνικὴ φιλοσοφία τὸ 6
 30 μέγισθος τῆς ἀληθείας. ἔτι δὲ ἐξασθενεῖ πράττειν τὰς κινητικὰς ἐντολάς,
 ἀλλ' οὖν γι προκατεσκευάζει τὴν ὁδὸν τῆ βωβλικωτάτη διδασκαλίᾳ.
 ἀμῆ γέ πη σαφηνίζουσι καὶ τὸ ἥθος προτυποῦσα καὶ πρωστῆφοντα
 εἰς παραδοχὴν τῆς ἀληθείας τὸν τὴν πρόνοιαν δοξάζοντα
 XVII. Καὶ φασὶ γιγράψθαι πάντες οἱ πρὸ τῆς παρούσης τοῦ 11, 1
 25 κινήσιν κλίπται εἶσι καὶ λησται· πάντες μὲν οὖν οἱ ἐν λόγῳ οἴτοι

1 - 7 vgl. Tatan II p. 42, 18 - 43, 1 Schw. 3 δείξομεν Strom I 106

3 3 vgl. Gellert Rh. Mus. 28 (1873) S. 10, Rohde, Rh. Mus. 26, 1881 S. 100. Kl. Schr. I S. 65, die auf Dion. Hal. Antiqu. II 19 verw. sein, dagegen o. Jacoby, Apollod. Chronik S. 109, 1147. 3f ποικιλοχρᾶμεν Strom I 106. 7 10 ἄλλοι οἴσι Er I FHG IV p. 99. 9f vgl. Dion. Hal. Ant. p. II 20, Rohde a. a. O. 12 14 vgl. M. Schmidt, D. A. fr. p. 219 u. die Bem. zu Strom I 62, 1. 26f vgl. Joh. I. S.

1 Μίλων τὸν Λυγκίως Fuchs I II 11 p. 15 παρὸν L. 2 Λαυρὸν Fuchs
 1100, Hiller aus Tat. 4f τελευτῶσι Dittgenachre von o. Tat. Euseb. Praes. Ev. X 11, 22 ὅστιν οὐ μὲν οὐ μὲν Jacoby, Apollod. Chronik S. 109.
 7 ἐπιβόλον, wenn τοῦ ἰσῶνος, richtig, velle ἢ ἄλλοις vgl. A. K. u. weiter
 wenn τοῦ ἰσῶνος, zu lesen vollen ἢ ἄλλοις, FHG IV p. 99, vgl. Schwartz,
 Pauly-W. rowa I col. 21. 9 γενομένης ἢ ἄλλοις M. Schmidt u. Mastroratti,
 west. dial. f. h. n., dass nach τελευτῶσι etwas ἄλλοις τὸν ἐπὶ Πηθαγορικῆς φησὶ,
 Cl. S. 2, besser ἄλλοις, aus Πηθαγορικῆς W. vgl. Dittgenachre X 11. 10f
 nach ἄλλοις vgl. Stahl IX 1. 11 12 Fuchs X 11, 22 ὅστιν οὐ μὲν οὐ μὲν
 ἐπὶ τὸν ἑξαμέτρον des Hexameters. 16 ἢ W. vgl. L. 23 τὸν Μόδομον S. 10
 ἢ ἄλλοις S. 109, ἢ ἄλλοις vgl. A. K. u. weiter ἢ ἄλλοις ἢ ἄλλοις ἢ ἄλλοις

δὴ οἱ πρὸ τῆς τοῦ λόγου σαρκώσεως, ἔξακούονται καθολικώτερον.
 ἀλλ' οἱ μὲν προφηταί, ἅτε ἀποσταλέντες καὶ ἐμπνευσθέντες ὑπὸ τοῦ 2
 κυρίου, οὐ κλέπται, ἀλλὰ διάκονοι. φησὶ γοῦν ἡ γραφή· ἀπέστειλεν 3
 ἡ σοφία τοὺς ἑαυτῆς δούλους, συγκαλοῦσα μετὰ ὑψηλοῦ κηρύγματος
 5 ἐπὶ κρατῆρα οἴνου. φιλοσοφία δὲ οὐκ ἀπεστάλη ὑπὸ κυρίου, ἀλλ' 4
 ἦλθε. φησὶ; κλαπείσα ἢ παρὰ κλέπτον δοθείσα, εἴτ' οὖν δύνამις ἢ
 ἄγγελος μαθὼν τι τῆς ἀληθείας καὶ μὴ καταμείνας ἐν αὐτῇ, ταῦτα 367 P
 ἐνέπνευσε καὶ κλέψας ἐδίδαξεν, οὐχὶ μὴ εἰδότος τοῦ κυρίου τοῦ καὶ
 τὰ τέλη τῶν ἐσομένων πρὸ καταβολῆς τοῦ (κόσμου καὶ τοῦ) ἑαστον
 10 εἶναι ἐγνωκότος, ἀλλὰ μὴ κωλύσαντος· εἶχεν γάρ τινα ὠφέλειαν τότε 5
 ἢ εἰς ἀνθρώπους ἐρχομένη κλοπή, οὐ τοῦ ὑφελομένου τὸ συμφέρον
 σκοπομένου, κατευθυνούσης δὲ εἰς τὸ συμφέρον τῆς προνοίας τὴν
 ἔκβασιν τοῦ τολμήματος.

Οἶδα πολλοὺς ἀδιαλείπτως ἐπιφνομένους ἡμῖν καὶ τὸ μὴ κωλῦον 82, 1
 15 αἴτιον εἶναι | λέγοντας· φασὶ γὰρ αἴτιον εἶναι κλοπῆς τὸν μὴ φυλά- 134 S
 ξαντα ἢ τὸν μὴ κωλύσαντα, ὡς τοῦ ἐμπροσημοῦ τὸν μὴ σβέσαντα τὸ
 δεῖνὸν ἀρχόμενον καὶ τοῦ ναυαγίου τὸν κυβερνήτην μὴ στείλαντα
 τὴν ὀθόνην. ἀντίκα κολάζονται πρὸς τοῦ νόμου οἱ τούτων αἴτιοι. 2
 ὅ γὰρ κωλῦσαι δύνამις ἦν, τούτω καὶ ἡ αἰτία τοῦ συμβαίνοντος
 20 προσάπτεται. φασὶν δὴ πρὸς αὐτοὺς τὸ αἴτιον ἐν τῷ ποιεῖν καὶ 3
 ἐνεργεῖν καὶ δεῖν νοεῖσθαι, τὸ δὲ μὴ κωλῦον κατὰ γε τοῦτο ἀνεργ-
 γητον εἶναι. ἔτι τὸ μὲν αἴτιον πρὸς τῇ ἐνεργείᾳ ἐστὶ, καθάπερ ὁ 4
 μὲν ναυπηγὸς πρὸς τῷ γίγνεσθαι τὸ σκάφος, ὁ δὲ οἰκοδόμος πρὸς τῷ
 κτίζεσθαι τὴν οἰκίαν· τὸ δὲ μὴ κωλῦον κεχώρισται τοῦ γινομένου.
 25 διὰ τοῦτο γοῦν ἐπιτελεῖται, ὅτι τὸ κωλῦσαι δυνάμενον οὐκ ἐνεργεῖ 5
 οὐδὲ κωλύει. τί γὰρ ἐνεργεῖ ὁ μὴ κωλύων; ἦδη δὲ καὶ εἰς ἀπέμφασιν 6
 αὐτοῖς ὁ λόγος χωρεῖ, εἴ γε τῆς τρώσεως οὐχὶ τὸ βέλος, ἀλλὰ τὴν
 ἀσπίδα τὴν μὴ κωλύσαντα τὸ βέλος διελθεῖν αἰτιάσονται· οὐδὲ γὰρ
 30 καὶ τὰς ναῦς τοῖνυν τῶν Ἑλλήνων μὴ τὸν Ἐκτορα ἐμπρῆσαι λεγόν- 83, 1

3—5 Prov. 9, 3 6—8 vgl. Enoch 6—8 14 ff vgl. Strom. VIII 27, 23;
 IV 86, 87 14—S. 54, 3 Chrysipp Fr. phys. 353 Arnim 30 f vgl. O 176 ff;
 II 122 ff

9 f πρὸ καταβολῆς τοῦ ἑαστον εἶναι ἐγνωκότος, ἀλλὰ μὴ κωλύσαντος] πρὸ
 καταβολῆς τοῦ κόσμου) ἐγνωκότος, ἀλλὰ μὴ κωλύσαντος ἑαστον εἶναι Bywater
 bei Mayor, The Class. Rev. 8 (1894) S. 281 9 (κόσμον καὶ τοῦ) Schw
 16 κωλύσαντα Sy κωλύσαντα L 17 κυβερνήτην L 22 τὴν ἐνεργείαν By-
 water, Journ. of Philol. 4 (1872) p. 205 u. Arnim, De oct. Clem. Strom. libro p. 13
 23 f τῷ γίγνεσθαι—τῷ κτίζεσθαι Arnim, Stoic. vet. fragm. II p. 122 τὸ γίγνε-
 σθαι—τὸ ἐκτίσθαι L 25 f διὰ τοῦτο—κωλύει ~ nach προσάπτεται Z. 20
 Ma 29 κωλύσαντα Di κωλύσαντα L

των, ἀλλὰ τὸν Ἀχιλλεῖα, διότι κολῦσαι τὸν Ἐκτορα δυνάμιτος οὐ
 κολῶλεσκιν· ἀλλ' ὁ μὲν διὰ μῆριν (ἐπ' αὐτῷ δὲ ἦν καὶ μῆριτιν καὶ
 μῆ, καὶ μῆρ) οὐκ ἀπειροῖ τὸ πῦρ, καὶ ἰσως συνάτιος· ὁ δὲ διάβολος 2
 αὐτιζοῦστος ὄν καὶ μετανοῆσαι οἶος τε ἦν καὶ κλέψαι, καὶ ὁ αἴτιος 37 P
 6 αὐτός τῆς κλοπῆς, οὐχ ὁ μὴ κολῶσας κίριος, ἀλλ' οὐθ' ἐπιβλαβῆς ἢ
 δόσις ἦν, ἵνα ἢ κολῶσις παρέλθῃ, εἰ δὲ χροὶ ἀκριβολογησθαι πρὸς 3
 αὐτούς, ἴσωςσαν τὸ μὲν μὴ κωλυτικόν, ὅπερ φερὲν ἐπὶ τῆς κλοπῆς
 γιγνόμεναι, μὴδ' ὅλως αἴτιον εἶναι, τὸ δὲ κωλυτικὸν ἐνέχουσθαι τῷ
 τοῦ αἴτιου ἐγκλήματι, ὁ γὰρ προσαπίζων αἴτιος ἴσθι τῷ προσαπι- 4
 10 ζομένῳ τοῦ μὴ τιτρώσκεισθαι κολῶν τὸ τρωθῆναι αὐτόν, καὶ τῷ
 Σωκράτι τὸ δαιμόνιον αἴτιον ἦν οὐχὶ μὴ κολῶν, ἀλλ' ἀποτρέπον,
 εἰ καὶ μὴ προτρέπῃν, οὐτι δὲ οἱ ἴπαινοι οὐτι οἱ φόβοι οὐθ' αἱ 5
 τιμαὶ οὐθ' αἱ κολῶσις δίκαιαι, μὴ τῆς ψυχῆς ἐχούσης τὴν ἰσονομίαν
 τῆς ὀργῆς καὶ ἀφορμῆς, ἀλλ' ἀκονοῖον τῆς κακίας οἶσις, ὅθεν ὁ 34, 1
 15 μὲν κολῶσις αἴτιος, ὁ δὲ μὴ κολῶσας τὴν αἴριαν τῆς ψυχῆς κρῖναι
 δικαίως, ἰν' ὅτι μάλιστα ὁ θεὸς μίση ἡμῖν κακίας ἀνάτιος, ἐπὶ 2
 δὲ τῶν ἀμερτημάτων προαίρειος καὶ ὀργῆ κατάρχει, διημερτημίην
 δὲ ἐπόλησις ἴσθ' ὅτι κρατεῖ, ἢς ἀγροίας καὶ ἀμεθίας οἶσις, ὀλε-
 γαρῶμεν ἀποστῆραι, ἐκόντως ἂν κολῶσιμ καὶ γὰρ τὸ περὶ τῆν 3
 20 ἀκούσιον· ἀλλ' ὅταν δὲ ἰαντόν τις καὶ δὲ ἀκροασην περὶ τῆν αἰτιώ-
 μεθα τοῦτον ὡς δὲ καὶ τῆς κακίας ἀκονοῖον οἶσις, οὐ γὰρ εἰρεῖ- 4
 ται τις κακὸν ἢ κακόν, τῆ δὲ περὶ αὐτὸ ἡδογῆ συναπαγομίτος
 ἀγαθὸν ἐπολεσκόν, λιπτόν ἡγίται ὄν οὕτως ἐχόντων τὸ ἀπελλάτ- 5
 τισθεὶ τῆς τε ἀγροίας τῆς τε αἰρίσιος τῆς γενέλης καὶ ἐπιτηροῖς
 25 καὶ πρὸ τοῦτον τὸ μὴ συγκατατίθισθαι τοῖς ἀπατηλαῖς ἐκίσιαις
 φαντασίαις ἀπόκίται ἐγ' ἡμῖν, λιποτῆς δὲ καὶ καί τῆς ὁ διάβολος 6
 ἀγρῆται μετδοπροφήτες ἐγκαταμίτες τοῖς προφήταις, καθάτιρ τὸ

10 12 ag' Plato Theag p. 128 D ὅτι γὰρ τι θεὸς ποῦ εἰ προσημασθῆναι ἴσθι
 ἐκ πειθῆς ἀρξέμενον ἀκονοῖον· ἴσθι δὲ τὸ τοῦ φροῦ, ἢ ὅταν γένηται, εἰ μὴ
 σημασθῆναι ὁ εἰ μὴ μὴ πρῶτον, τοῦτον ἀποτρέπον, ποῦ τῆς δὲ οὐδ' ποῦ
 Ἀρσίου p. 11 D ἴσθι δὲ τοῦ τοῦ ἐκ πειθῆς ἀρξέμενον φροῦ τῆς γένηται, ἢ
 ὅταν γένηται ἀπὸ ἀποτρέπει μὴ τοῦτο ὁ εἰ μὴ μὴ πρῶτον, προσημασθῆναι ἢ οὐ
 ποῦ 12 14, 16 22 Clemens p. 17 p. 17 p. 17 p. 17 p. 17 p. 17 p. 17 p. 17
 26 ag' J. n. 1. n. 27 f ag' M. o. h. 1. 2.

1 κωλυτικόν L' 2 κωλυτικόν L' 3 κωλυτικόν St 4 ἀποτρέπον L'
 5 ἀποτρέπον L' 6 ἀποτρέπον L' 7 ἀποτρέπον L' 8 ἀποτρέπον L' 9 ἀποτρέπον L'
 10 ἀποτρέπον L' 11 ἀποτρέπον L' 12 ἀποτρέπον L' 13 ἀποτρέπον L' 14 ἀποτρέπον L'
 15 ἀποτρέπον L' 16 ἀποτρέπον L' 17 ἀποτρέπον L' 18 ἀποτρέπον L' 19 ἀποτρέπον L'
 20 ἀποτρέπον L' 21 ἀποτρέπον L' 22 ἀποτρέπον L' 23 ἀποτρέπον L' 24 ἀποτρέπον L'
 25 ἀποτρέπον L' 26 ἀποτρέπον L' 27 ἀποτρέπον L' 28 ἀποτρέπον L' 29 ἀποτρέπον L'

πυρῶ τὰ ζιζάνια. ἅπαντες οὖν ἰοὶ πρὸ κυρίου κλέπται καὶ λησταί, 7
οὐχ ἀπλῶς πάντες ἄνθρωποι, πάντες δὲ οἱ ψευδοπροφηταὶ καὶ πάντες
οἱ μὴ κυρίως ὑπ' αὐτοῦ ἀποσταλέντες.

Εἶχον δὲ καὶ οἱ ψευδοπροφηταὶ τὸ κλέμμα, τὸ ὄνομα τὸ προ- 85, 1
5 φητικόν, προφηταὶ ὄντες, ἀλλὰ τοῦ ψεύστου. λέγει γὰρ ὁ κύριος· 2
ἡμεῖς ἐκ τοῦ πατρὸς ὑμῶν τοῦ διαβόλου | ἐστὲ καὶ τὰς ἐπιθυμίας 369 P
τοῦ πατρὸς ὑμῶν θέλετε ποιεῖν. ἐκεῖνος ἀνθρωποκτόνος ἦν ἀπ'
ἀρχῆς, καὶ ἐν τῇ ἀληθείᾳ οὐχ ἔστηκεν. ὅτι οὐκ ἔστιν ἀλήθεια ἐν
αὐτῷ. ὅταν λαλῇ τὸ ψεῦδος, ἐκ τῶν λόγων λαλεῖ, ὅτι ψεύστης ἐστὶ
10 καὶ ὁ πατὴρ αὐτοῦ. ἐν δὲ τοῖς ψεύδεσι καὶ ἀληθῆ τινα ἔλεγον οἱ 8
ψευδοπροφηταὶ, καὶ τῷ ὄντι οὗτοι ἐν ἐκστάσει προεφήτενον ὡς ἂν
ἀποστάτου διάκονοι. λέγει δὲ καὶ ἰὸ ποιμὴν, ὁ ἄγγελος τῆς μετα- 4
νοίας· τῷ Ἐρμῆ περὶ τοῦ ψευδοπροφήτου· ἵτινὰ γὰρ ῥήματα ἀληθῆ
λαλεῖ· ὁ γὰρ διάβολος αὐτὸν πληροὶ τῷ ἑαυτοῦ πνεύματι, εἴ τινα
15 δυνήσεται ῥῆξαι τῶν δικαίων. πάντα μὲν οὖν οἰκονομεῖται ἄνωθεν 5
εἰς καλόν, ἵνα γνωρισθῇ διὰ τῆς ἐκκλησίας ἡ πολυποικίλος σοφία
τοῦ θεοῦ, κατὰ πρόγνωσιν τῶν αἰώνων ἣν ἐποίησεν ἐν Χριστῷ.
τῷ θεῷ δὲ οὐδὲν ἀντίκειται οὐδὲ ἐναντιοῦται τι αὐτῷ, κυρίῳ καὶ 6
παντοκράτορι ὄντι. ἀλλὰ καὶ αἱ τῶν ἀποστατησάντων βουλαὶ τε 86, 1
20 καὶ ἐνέργειαι, μερικαὶ οὐσαι, γίνονται μὲν ἐκ φανύλης διαθέσεως, κα-
θάπερ καὶ αἱ νόσοι αἱ σωματικαί· κυβερνῶνται δὲ ὑπὸ τῆς καθόλου
προνοίας ἐπὶ τέλος ὑγιεινόν, κἂν νοσοποιὸς ἦ ἡ αἰτία. μέγιστον 2
γούν τῆς θείας προνοίας τὸ μὴ ἑᾶσαι τὴν ἐξ ἀποστάσεως ἰκονοσίου
φρεῖσαν κακίαν ἄχρηστον καὶ ἀνωφελῆ μένειν μηδὲ μὴν κατὰ πάντα
25 βλαβεράν αὐτὴν γενέσθαι· τῆς γὰρ θείας σοφίας καὶ ἀρετῆς καὶ 8
δυναμείας ἔργον ἐστὶν οὐ μόνον τὸ ἀγαθοποιεῖν (φύσις γὰρ ὡς εἰπεῖν
αὕτη τοῦ θεοῦ ὡς τοῦ πυρὸς τὸ θερμαίνειν καὶ τοῦ φωτὸς τὸ φω-
τίζειν), ἀλλὰ κακεῖνο μάλιστα τὸ διὰ κακῶν τῶν ἐπινοηθέντων πρὸς
τινων ἀγαθόν τι καὶ χρηστὸν τέλος ἀποτελεῖν καὶ ὠφελίμως τοῖς
30 δοκοῦσι φανύλοις χρῆσθαι καθάπερ καὶ τῷ ἐκ πειρασμοῦ μαρτυρίῳ.
ἔστιν οὖν κἂν φιλοσοφία, τῇ κλαπέσῃ καθάπερ ὑπὸ Προμηθέως, 87, 1
πῦρ ὀλίγον εἰς φῶς ἐπιτήθειον χρησίμως ζωπυρούμενον, ἴχνος τι

1 Joh. 10, 8 6—10 Joh. 8, 44 12 f vgl. Herm. Vis. V 7 13—15
Herm. Mand. XI 3 16 f Ephes. 3, 10f 19—30 Chrysipp Fr. phys. 1184 Arnim
31—S. 56, 1 vgl. Plato Phileb. p. 16 C θεῶν μὲν εἰς ἀνθρώπους δόσις. ὡς γε
καταφαίνεται ἐμοί, ποθὲν ἐκ θεῶν ἐρίφη διά τινας Προμηθέως ἅμα φανοτάτῳ
τινὶ πνρλ. 32 f vgl. Strom. I 4, 3 κίνησιν ζητητικῆν, ἴχνος γνώσεως

1 πυρῶ (nach ρ ein Buchst. ausr.) L 4 εἶχον (ι in Ras.) L¹ τὸ¹] κατὰ
Heyse 11 ψευδοπροφηταὶ] προφηταὶ L, aber ψεῖδο am Rand L¹

σοφίας καὶ κινήσις περὶ θεοῦ. ταύτη δ' ἂν εἴην ἐκλείπεται καὶ λησται· 2
 οἱ παρ' Ἑλλήσι φιλόσοφοι, [καὶ] πρὸ τῆς τοῦ κυρίου παρουσίας παρὰ
 τῶν Ἑβραϊκῶν προφητῶν μέρη τῆς ἀληθείας οὐ κατ' ἐπίγνωσιν 135 S
 λαβόντες, ἀλλ' ὡς ἴδια σκετιρισάμενοι δόγματα, καὶ τὰ μὲν παρα-
 5 χαράζαντες, τὰ δὲ ἐν τῷ περιουρίᾳ ἀμαθῶς σοφισάμενοι, τὰ δὲ καὶ
 ἐξενφόντες· ἴσως γὰρ καὶ πνεῦμα, ἀλοθήσεως ἐσχίκασιν, ὁμολόγησι 370 P 3
 δὲ καὶ Ἀριστοτέλης τῇ γραφῇ, κλειπτικὴν σοφίαν τὴν σοφιστικὴν
 εἰπὼν, ὡς προειρηνάμεν. ὁ δὲ ἀπόστολος οὐ καὶ λαλοῦμεν λίγην 4
 οὐκ ἐν διδακτοῖς ἀνθρωπίνης σοφίας λόγοις, ἀλλ' ἐν διδακτοῖς
 10 πνεύματος· ἐπὶ μὲν γὰρ τῶν προφητῶν πάντες φησὶν εἶναι τοῦ
 πληρώματος αὐτοῦ ἐλάβομεν,· δηλονότι τοῦ Χριστοῦ, ὥστε οὐ
 κλείπεται οἱ προφήται, καὶ οὐ διδαχὴ ἢ ἰμῶν οὐκ ἴσθιν ἰμῶν ὁ κύριος, 6
 λίγην, ἀλλὰ τοῦ πέμψαντός με πατρὸς· ἐπὶ δὲ τῶν κλειπτικῶν
 οὐ δὲ ἀσφ' ἰαντοῦ φησὶ ἐλαλῶν τὴν δόξαν τὴν ἰδίαν ζητεῖ· τοιοῦτοι 7
 15 δὲ οἱ Ἕλλησι ἐφίλαιντο καὶ ἀλαζόντες, σοφοὺς δὲ αὐτοὺς λέγοντα
 ἢ γραφῇ οὐ τοῖς ὄντως σοφοῖς διαβάλλει, ἀλλὰ τοῖς δοκίμοις.
 XVIII. Καὶ τούτων φησὶν, ἐὰν οὐκ τὴν σοφίαν τῶν σοφῶν καὶ 1
 τὴν σύνεσιν τῶν συνετῶν ἀθετήσω· ἐπιφίσει γοῦν ὁ ἀπόστολος καὶ 1
 οὐκ σοφός· ποῦ γραμματεῖς, ποῦ οὐζητητῆς τοῦ αἰῶνος τούτου·
 20 πρὸς ἀντιδιαστολὴν τῶν γραμματικῶν τοῦ αἰῶνος τούτου ζητη-
 τὰς, τοῖς ἐξ ἔθνων φιλοσόφοις τάξας, οὐκ ἴμαίκεν ὁ θεὸς τὴν 2
 σοφίαν τοῦ κόσμου· ἐκ' ἰσῆς τῷ ἑμοῦν ἰδιεῖ καὶ οὐκ ἀληθῆ
 ὡς εἶοντο κἄν πύθη τὴν αἰτίαν τῆς δοξασοφίας αὐτῶν· ἰδιεῖ τὴν 3
 πόρρωσιν τῆς καρδίας αὐτῶν ἔρη,· ἐπιτιδῆ ἐν τῇ σοφίᾳ τοῦ θεοῦ·
 25 τοιούτοι διὰ τῶν προφητῶν κατηγγιγμένῃ οὐκ ἔγνω ὁ κόσμος διὰ
 τῆς σοφίας· τῆς διὰ τῶν προφητῶν λαλοῦσης, τοῦτόν· δηλονότι
 τὸν θεόν, ἐνδόκησιν οὗτος ὁ θεὸς διὰ τοῦ κινήματος τῆς μεκρίας·
 τῆς δοκίμοις Ἑλλήσιν εἶναι μεκρίας, ὡσαῦτα τοὺς πιστεύοντα·

1 vgl. Joh 1, 8. 1 6 vgl. Tatian 40 p. 41, 2-10 Schw. 6 Euseb.
 28, 3, vgl. 8, 17, 1, 5. 6 8 vgl. Strom 1, 2, 2 mit Anm. 8-10 I Kor
 2, 11. 10 f Joh 1, 10. 12 14 Joh 7, 10, 18. 15 II Tim 3, 2. 17 f
 I Kor 1, 19 Jes 29, 14. 19 22 I Kor 1, 20. 20 f τῶν σοφῶν, 8 27
 14 24 ἀποστασίων ἀνομιῶν Cat. 1 I Kor 1, 2 bei Cramer V p. 2, 21 f.
 Vatic. 20 f (224) mehrfach gekürzt. Inc. Κομμοῦτος πρὸς ἀντιδιαστολὴν ἐπι-
 ἀνομιῶν Cat. 23 f f. h. 4, 18. 24 27 ἰδιεῖ, μεκρίας, Cat. tu I Kor 1, 1
 bei Cramer V p. 2, 19 f. Vatic. 22 f 2 3. Inc. Κομμοῦτος, ἰδιεῖ ἐν ἐπι-
 μορῆ, 24-8 27, 3 12 14 I Kor 1, 21, 24.

1 τῶν Sy. τοῖς οὐκ κατὰ ταῦτα Sy. ταῦτα L. 2 καὶ. W. 10
 16 ἀληθῆ σοφοῖς L. 17 τοῦτον ἰδιεῖ. ταῦτα Sy. ἀληθῆ vgl. 8, 32, 3
 24 ἰδιεῖ Cat. 25 τοιούτοι καὶ ἐν τῇ Cat. 25 27 οὐκ ἴσθιν Cat.
 27 οὗτος, ὁ θεὸς und I τὸ κινήματος S' Cat.

ἐπειδὴ Ἰουδαίῳ, φησί, ὀσημεῖα αἰτουῦσι πρὸς πίστιν. ὀ Ἕλληνας δὲ 4
σοφίαν ζητοῦσι, τοὺς ἀναγκαστικὸς καλουμένους λόγους καὶ τοὺς
ἄλλους συλλογισμοὺς δηλονότι, ὀ ἡμεῖς δὲ κηρύσσομεν Ἰησοῦν Χριστὸν
Ἰσταυρωμένον. Ἰουδαίῳ μὲν σκάνδαλον διὰ τὸ εἰδότας τὴν προφη-
5 τειαν μὴ πιστεύειν τῇ ἐκβάσει, ὀ Ἕλλησι δὲ μωρίαν· μὐθῶδες γὰρ 5
ἡγοῦνται οἱ δοκησίσσοφοι διὰ τε ἀνθρώπου υἱὸν θεοῦ λαλεῖν υἱὸν τε
ἔχειν τὸν θεὸν καὶ δὴ καὶ πεπονθέειν τοῦτον· ὀθεν αὐτοὺς ἡ πρό-
ληψις τῆς οἰήσεως ἀνακείθει ἀπιστεῖν· ἡ γὰρ παρουσία τοῦ σωτήρος 6
οὐ μωρὸς ἐποίησεν καὶ σκληροκαρδίους καὶ ἀπίστους, ἀλλὰ συνε-
10 τοὺς καὶ εὐπειθεῖς καὶ πρὸς ἔτι πιστοὺς. ἐδείχθησαν δὲ ἐκ τῆς τῶν 7
ὑπακουσάντων ἔκουσίου προσκλίσεως χωρισθέντες οἱ μὴ ἐθελήσαντες
πειθεσθαι ἀσύνητοι τε καὶ ἄπιστοι καὶ μωροί· ὀ αὐτοῖς δὲ τοῖς κλη- 8
τοῖς Ἰουδαίῳ τε καὶ Ἕλλησι Χριστὸς θεοῦ | δύναμις ἔστι καὶ θεοῦ 371 P
σοφία· μὴ τι οὖν, ὀπερ καὶ ἄμεινον, ἀποφατικὸν ἡγήτεον τὸ ὀοῦχι 89, 1
15 ἐμῶρανεν ὀ θεὸς τὴν σοφίαν τοῦ κόσμου· ἐπ' Ἰσῆς τῶ ὀοῦχι ἐμῶ-
ρανεν· ἵνα μὴ ἡ αἰτία τῆς σκληροκαρδίας αὐτοῖς παρὰ τοῦ θεοῦ
φαίνεται γενομένη. τοῦ μωράναντος τὴν σοφίαν· ἔμπαλιν γὰρ καίτοι
σοφοὶ ὄντες ἐν μείζονι αἰτία γεγονάσι μὴ πιστεύσαντες τῶ κηρύγματι·
ἔκουσίος γὰρ ἡ τε αἵρεσις ἡ τε τῆς ἀληθείας ἐκτροπή· ἀλλὰ καὶ τῶ 2
20 ὀπολω τὴν σοφίαν τῶν σοφῶν τῇ τῆς καταφρονουμένης (καὶ)
ὑπερορωμένης βαρβάρου φιλοσοφίας ἀντιπαράθεσει καταλάμψαι φησί.
ὀς καὶ ὀ λύχνος ὑπὸ τοῦ ἡλίου καταλαμπόμενος ἀπολωλέναι λέγεται
τῶ μὴ τὴν ἴσην ἐκτελεῖν ἐνέργειαν. πάντων τοῖνον ἀνθρώπων 3
κεκλημένων οἱ ὑπακούσαι βουληθέντες ὀκλητοῖ ὀνομάσθησαν. οὐ
25 γὰρ ἔστιν ὀδοκία παρὰ τῶ θεῶ· αὐτίκα ἐξ ἑκατέρου γένους οἱ
πιστεύσαντες, οὐτοὶ ὀλαὸς περιούσιος· κὰν ταῖς Πράξεσι τῶν ἀπο- 4
στόλων εὐροῖς ἄν κατὰ λέξιν· οἱ μὲν οὖν ἀποδεξάμενοι τὸν λόγον
αὐτοῦ ἐβαπτίσθησαν, οἱ δὲ μὴ θελήσαντες πείθεσθαι ἑαυτοὺς ἀπέ-
στησαν δηλαδὴ. πρὸς τοῦτους ἡ προφητεία λέγει· ὀκὰν θέλητε καὶ 90, 1
31 εἰσακούσητέ μου, τὰ ἀγαθὰ τῆς γῆς φάγεσθε, ἐφ' ἡμῖν κείμενα
διελέγγουσα καὶ τὴν αἵρεσιν καὶ τὴν ἐκτροπήν· ὀθεοῦ δὲ (σοφίαν)·

14 f I Kor. 1, 20 20 I Kor. 1, 19 24 I Kor. 1, 24 25 Röm.
9, 14 26 Tit. 2, 14 27 f Act. 2, 41 29 f Jes. 1, 19 31 I Kor. 1, 24

14 f οἶχι—κόσμου < Cat. 15 ἐπ' Ἰσῆς τῶ] ἐπὶ γῆς τὸ Cat. 16 ἡ
< Cat. 17 φάνηται Cat. γενομένη < Cat. ἔμπαλιν Cat. ἐν πᾶσι L
καίτοι; καὶ οἱ Cat. 19 ἔκουσίος—ἐκτροπή < Cat. ἐκτροπή Reinkens p. 110
Anm. vgl. unten Z. 31 ἐκλογή L ἀπ ἐκλογή Schw τῶ Hiller τὸ L 20 καὶ
aus Cat. 21 f καταλάμψαι L Vat. κατακάλνψαι Cram. καταλάμψας Schw
22 ἀπολωλέναι Cat. 23 ἀποτελεῖν Cat. 24 κεκλημένων I Vat.
ἡσκημένων Cram. 31 σοφίαν St

εἶργεν ὁ ἀποστόλος τὴν κατὰ τὸν κίβρον διδοσκαλίαν, σοφίαν, ἵνα
 δείξῃ τὴν ἀληθῆ φιλοσοφίαν δι' εἰσὺ παραδομένην. ἀλλὰ γὰρ καὶ
 ὁ δοκιμασθεὶς περαιτέρω ἔχει τιμὴς τὰς παρὶ τῷ ἀποστόλῳ
 κλινούσας ἐνδύσασθαι τὸν καιρὸν ἀνθρώπων τὸν κατὰ θεὸν κτι-
 σθέντα ἐν δικαιοσύνῃ καὶ ὁσιότητι τῆς ἀληθείας. διὸ ἀποθήμενοι τὸ
 φῦδος λαλιτε ἀλήθειαν· μὴ δίδοτε τόπον τῷ διαβόλῳ. ὁ κλέπτων
 μηκέτι κλεπτεύω, μᾶλλον δὲ κοπιᾷτω ἐργαζόμενος τὸ ἀγαθόν·
 ἐργάζεσθαι δὲ ἐστὶ τὸ προσεκκονεῖν ζητοῦντα τὴν ἀλήθειαν. σὺν
 γὰρ τῇ λογικῇ ἐπόεια, εἴνα ἔχητε μεταδοῦναι τῷ χρεῖαν ἔχοντι καὶ
 τῆς κοσμικῆς περιουσίας καὶ τῆς θείας σοφίας. φηύεται γὰρ ἐκδι-
 δάσκεισθαι τὸν λόγον καὶ εἰς τὰς τραπέζας τὸ ἀργύριον βάλισθαι
 διδοκιμασόμενον ἀκριβῶς εἰς τὸ ἐκδανέζεσθαι. ὅθιν ἐπιθήρει ὁ λόγος
 σαφῶς ἐκ τοῦ στόματος ὑμῶν μὴ ἐκπορευέσθω σαφῶς λόγος οὕτος·
 ὁ ἐξ οἰήσεως, ἀλλ' εἰ τις ἀγαθὸς πρὸς οἰκοδομὴν τῆς χρείας, ἵνα
 δῶ χάριν τοῖς ἀκούουσιν· ἀγαθοῦ δ' ἴαν' ἀνάγκη θεοῦ ἀγαθὸν
 εἶναι τὸν λόγον. πῶς δὲ οὐκ ἀγαθὸς ὁ σοῦζων;

XIX. Ὅτι οὖν μαρτυροῦνται ἀληθῆ τινα δογματίζουσιν καὶ Ἕλλητες 91. 1
 ἔστι κἀντιεῖθιν σκοπεῖν. ὁ Παῦλος ἐν ταῖς Ἠραξίαι τοῦ ἀποστό-
 λου ἀναγκάζεται λέγων πρὸς τοὺς Ἀριστοπαλίτας ὀδωδοικονομοστύφους 352 P
 ὑμᾶς θεοφῶ, διειρχόμενος γὰρ καὶ ἱστορῶν τὰ δικέσματα ὑμῶν εἶπον 2
 βρομῶν ἐν ᾧ, ἀνιγέγραπτο, ἀγνωστῶ θεῶ. ὅν οὖν ἀγροοῦντες 10. S
 εἰσὶ, μητι, τοῦτον ἐγὼ καταγγέλλω ὑμῖν. ὁ θεὸς ὁ ποιήσας τὸν 3
 κόσμον καὶ πάντα τὰ ἐν αὐτῷ, οὕτως οὐρανοῦ καὶ γῆς ἐπαρχῶν
 κίβρον καὶ πάντα τὰ ἐν αὐτῷ, οὕτως κατοικεῖ οὐδὲ ἐπὶ χιμῶν ἀνθρώ-
 πων θεικενέται προειδόμενος τινος, αὐτὸς θεὸς παῶν ζώων καὶ
 πνοῦν καὶ τὰ πάντα ἐποιήσῃ τε ἐξ ἐνὸς παῶν γίνω ἀνθρώπων κατ- 4
 οικεῖν ἐπὶ παντός προοίον τῆς γῆς ὁρίσας προσηταγμένους και-
 ρούς καὶ τὰς ὁμοθιίας τῆς κατοικίας αὐτῶν, ζητεῖν τὸ θεῖον εἰ
 ἀρα φηλασιόματα ἢ ἔφρον ἄν καίτοι οὐ μακρὰν ἀπὸ ἐνὸς ἰκώστον
 ἡμῶν ὑπάρχοντος· ἐν αὐτῷ γὰρ ζῶμεν καὶ κινούμεθα καὶ ἰομίν, ὡς
 καὶ τινα, τῶν καθ' ὑμᾶς ποιητῶν εἰρήχων·

τοῦ γὰρ καὶ γίνω ἰομίν·

ἐξ οὗ δήλον ὅτι καὶ ποιητικοὶ χροῦμενος παραδείγμασιν ἐκ τῶν 8

4 13 F. Lec. 4, 244 2. 50 11f vg: Matth 24, 27, Luk 10, 2.
 19 32 Act. 17, 22 N 32 Arat Phoen 5

1 Cyprian. St. 28f οἱς γὰρ durch bealichtete metadoties veranlasst
 οὐδὲ αὖτε St. 28f ἵνα ἐξ Fied III 4, 1, aber vgl. 11* 13 ἐν H Her. 100a Ma
 13f ἐξ, ὡς τὰς Heyse 16 λόγος τινος H Her 17 Οὐ St. 10 1 ὅτι
 μὴ Ma 26 ταῖς 17 F 20 τὸ αὐτὸ Sy. 107. 108 L. 15 Ma 33f ἐξ
 τὸν Ἄϊον Φ. 100. 100a. Collet S. 12, vgl. V. 107. 108, P. 108 de Aristob. 3. 3

Ἀράτου Φαινομένων δοκιμάζει τὰ παρ' Ἑλλήσι καλῶς εἰρημένα καὶ
 διὰ τοῦ ἀγνώστου θεοῦ τιμᾶσθαι μὲν κατὰ περιφρασιν πρὸς τῶν
 Ἑλλήνων τὸν δημιουργὸν θεὸν ἠνίξαστο, κατ' ἐπίγνωσιν δὲ δεῖν δι'
 5 υἱοῦ παραλαβεῖν τε καὶ μαθεῖν. ἄπεστεῖλα οὖν διὰ τοῦτό σε εἰς τὰ 92, 1
 ἔθνη, ἀνοῖξαι, φησὶν, ὀφθαλμοὺς αὐτῶν, τοῦ ἐπιστρέφαι ἀπὸ σκο-
 10 τούς εἰς φῶς καὶ τῆς ἐξουσίας τοῦ σατανᾶ ἐπὶ θεόν, τοῦ λαβεῖν
 αὐτοὺς ἄφεισιν ἁμαρτιῶν καὶ κλήρον ἐν τοῖς ἡγιασμένοις πίστει τῇ
 εἰς ἐμέ. οὗτοι οὖν οἱ ἀνοιγόμενοι τυφλῶν ὀφθαλμοῖ ἢ δι' υἱοῦ 2
 ἐπίγνωσις ἐστὶ τοῦ πατρὸς, ἢ τῆς περιφράσεως τῆς Ἑλληνικῆς κατὰ-
 10 ληψις, τό τε ἀπὸ τῆς ἐξουσίας τοῦ σατανᾶ ἐπιστρέφαι τὸ ἀπὸ τῆς
 ἁμαρτίας ἐστὶ μεταβάλλεσθαι, δι' ἣν ἡ δουλεία ἐγεγόνει. οὐ μὴν 3
 ἀπλῶς πᾶσαν φιλοσοφίαν ἀποδεχόμεθα, ἀλλ' ἐκεῖνην περὶ ἧς καὶ ὁ
 παρὰ Πλάτωνι λέγει Σωκράτης· εἰσὶ γὰρ δὴ, ὡς φασὶ (οἱ) περὶ τὰς
 15 μὲν τοὺς κλητοὺς, ὀλίγους δὲ τοὺς ἐκλεκτοὺς αἰνιττόμενος. ἐπιφέρει 4
 γοῦν σαφῶς· οὗτοι δὲ εἰσι κατὰ τὴν ἐμὴν δόξαν οὐκ ἄλλοι ἢ οἱ
 φιλοσοφηκότες ὀρθῶς. ὣν δὴ κἀγὼ κατὰ γε τὸ δυνατὸν οὐδὲν
 ἀπέλιπον ἐν τῷ βίῳ, ἀλλὰ παντὶ τρόπῳ προϋθνημήτην γενέσθαι. εἰ
 20 εἰσόμεθα, ἐὰν θεὸς θέλῃ, ὀλίγον ὑστερον. ἔπεισε ἐλθόντες τὸ σαφές 373 P
 ἐκ τῶν Ἑβραϊκῶν γραφῶν τὴν μετὰ θάνατον ἐπιπύδα τοῦ δικαίου
 σαφηνίζειν; κἀν τῷ Δημοδόκῳ, εἰ δὴ τοῦ Πλάτωνος τὸ σύγγραμμα,
 μὴ οὐκ ἢ τοῦτο φιλοσοφεῖν λέγει, περὶ τὰς τέχνας κυπτάζοντα
 25 εἶναι. ἦδει γάρ, οἶμαι, ὡς ἄρα [ἦδη] πολυμαθὴν νόον ἔχειν οὐ δι- 2
 δάσκει καθ' Ἡράκλειτον. ἐν τε τῷ πέμπτῳ τῆς Πολιτείας τοῦτους 3

4—8. 10 Act. 26, 17 f 13 f. 16—20 Plato Phaedon p. 69 CD 14 f vgl.
 Matth. 22, 14 (20, 16) 20 πίστεως erklärt H. Jackson, Journ. of Philol. 27
 (1899) p. 137 aus Plato Phaedon p. 70 B ἀλλὰ τοῦτο δὴ ἴσως οὐκ ὀλίγης παρα-
 μθίας δεῖται καὶ πίστεως, ὡς ἐστὶ τε ἡ ψυχὴ ἀποθανόντος τοῦ ἀνθρώπου καὶ
 τινα δῖναμιν ἔχει καὶ φρόνησιν. Aber diese Anspielung wäre nicht verständlich.
 23—25 Plato Amat. p. 137 B 25 f Heraklit Fr. 16 Byw. 40 Diels 26—
 S. 60, 8 Theodoret Gr. aff. c. 1 33 26—S. 60, 4 Plato Rep. V p. 475 DE

2 περίφρασιν (vgl. Z. 9) Sy περίφρασιν L 9 ἢ τῆς L' ἢ τῆς L* καὶ ἢ τῆς
 Hiller 13 οἱ aus Plato 19 καὶ τί L 20 [πίστεως, St πεπιστευκῶς Schw
 πιστικῶς oder πιθανῶς Ma πιστεῖων oder πιστευθει; Bywater (bei Mayor, Class.
 Rev. 8 (1894) p. 281) 23 μὴ οὐκ ἢ τοῦτο Jackson μηδὲ ἡγοῦ τὸ L λέγει
 St λέγειν L κυπτάζοντα Plato κυπτάζοντας L 25 [ἦδη] Ma (als Rand-
 glossie zu ἦδει) ἢ δὴ Jackson ἢ Menage zu Diog. Laert. IX 1 ἦδε ἢ Bernays
 πολυμαθὴ Diog. πολυμαθῆ L Athen. XIII p. 610 B HSS ἔχειν οὐ Athen. ἔχει
 2 L οὐ (ohne ἔχειν) Diog.

οὐκ πάντα· φησὶ καὶ ἄλλους τοιούτων τινῶν μαθηματικούς καὶ τοὺς τῶν τεχνιτῶν φιλοσόφους θήσομεν· οὐδαμῶς, εἰπον, ἀλλ' ὁμοίους μὲν φιλοσόφους, τοὺς δ' ἀληθινούς. ἔφη, τίνας λέγεις; τοὺς τῆς ἀληθείας. ἦν δ' ἐγώ, φιλοθεάμονας· οὐ γὰρ ἐν γεωμετρίας αἰτήματα καὶ ὑποθέσεις ἐχούση φιλοσοφία, οὐδ' ἐν μουσικῇ, στοχαστικῇ γε οὐση, οὐδ' ἐν ἀστρονομίᾳ, φυσικῶν καὶ βιότων καὶ εἰκότων βεβησμένη λόγων, ἀλλ' αὐτοῦ τάγαθοῦ δι' ἐπιστήμη καὶ τῆς ἀληθείας, ἐκείνων ἐτίμων μὲν ὄντων τάγαθοῦ, ὁδῶν ὡσπερ δι' ἐπὶ τάγαθόν ὄσθ' οὐδ' αὐτὸς τὴν ἐγκύκλιον παιδείαν συντελεῖν πρὸς τάγαθόν δίδωσι, συντηρεῖν δὲ πρὸς τὸ διαγίρειν καὶ συγγυμνάζειν πρὸς τὰ νοητὰ τὴν ψυχὴν.

Ἔτι οὐκ κατὰ περίπτωσιν φασὶν ἀποσθίξασθαι τινα τῆς ἀληθείας φιλοσοφίας τοὺς Ἕλληνας, θείας οἰκονομίας ἢ περιπτώσει οὐ γὰρ ταῦτόματον ἐχθιάσθαι τις διὰ τὴν πρὸς ἡμᾶς φιλοτιμίαν). εἴτε κατὰ συντελίαν, οὐκ ἀπρονόητος ἢ συντελία· εἴτ' αὐ φυσικὴν ἔννοιαν λοχηταί τοὺς Ἕλληνας λέγουι, τὸν τῆς φύσεως δημιουργόν ἔνα γενεώκομον καθὼ καὶ τὴν δικαιοσύνην φυσικὴν ἐρήκαμεν, εἴτε μὴ κοιτῶν λοχηταί! νοῦν, τίς ὁ τοῦτον πατήρ καὶ τῆς κατὰ τὸν τοῦ διανομῆν δικαιοσύνης σκοπήσομεν, ἂν γὰρ προσηγορίῳις τις εἴπη καὶ συνεκχώρησιν αἰτιάσθαι, προσηγείας εἶδη λέγει, καὶ μὴ κατ' ἔμφων ἀληθείας ἄλλοι θέλουσιν ἐρησθαι τινα τοὺς φιλοσόφους, ὁ μὲν οὐκ θαυμάσιος ἀπόστολος ἐγ' ἡμῶν γράφει· ἐβλίπομεν γὰρ εἶναι ὡς δι' ἰσοπέτρους, κατ' ἀνάγκαν ἐκ' αὐτοῦ ἰαντοῦς γενεώκομους· καὶ τοῦ ἐν ἡμῖν θείου τοῦ ποιητικόν εἰσιον ὡς οἶον τι συνθεωροῦντες· εἶδες γάρ, φησὶ, τὸν ἀδελφόν σου, εἶδες τὸν θεόν σου, τὸν σωτήρα σῆμα θεόν ἐρήσθαι ἡμῖν τὰ εἶναι· μετὰ δὲ τῆς τῆς οὐρακὸς ἀπόβητον ἐπρόσωπον πρὸς πρόσωπον τότε ἦδη ἰκνῶσι-

7 τάγαθόν ἐπιστήμη vgl Plato Rep. VII p. 54 BC 17 vgl Strom I 31, 4 22 f 27 I Kor. 11, 12 28 f vgl Strom II 70, 5, ebenso Tert. de orat 2, E. Kurts, Die Sprichwörterammlung des Max Plan, Nr. 29 S. 17 hier φασὶν statt ἀβίωσιν, vgl Zahn, Gesch. d. neut. Kan I 171, Resch, Agatha Leg. 1, S. 204 Bogen, Sprüche Jesu S. 49 27 f vgl Matth 5, 8

1 μαθηματικοί, so auch Theod. μαθηταί, Plato bei HSS 2 τῶν, also Plato u Theod. θήσομεν so auch Theod. 3 φασὶν Plato τινῶν Plato Theod εἴτε L 7 εἴτε τάγαθόν Theod. αὐ τοῦ ἀγαθοῦ L 8 Wt A 1 δι' Theod. ἐπιστήμη Wt ἐπιστήμη; L 9 ἔνατον Wt Schw 10 ὄσθ' αὐτὸν εἶδες τὸν θεόν εἶδες τὸν θεόν L. K. p. 111 u. 112 u. 113 u. 114 u. 115 u. 116 u. 117, 2 p. 117 u. 118 u. 119 u. 120 u. 121 u. 122 u. 123 u. 124 u. 125 u. 126 u. 127 u. 128 u. 129 u. 130 u. 131 u. 132 u. 133 u. 134 u. 135 u. 136 u. 137 u. 138 u. 139 u. 140 u. 141 u. 142 u. 143 u. 144 u. 145 u. 146 u. 147 u. 148 u. 149 u. 150 u. 151 u. 152 u. 153 u. 154 u. 155 u. 156 u. 157 u. 158 u. 159 u. 160 u. 161 u. 162 u. 163 u. 164 u. 165 u. 166 u. 167 u. 168 u. 169 u. 170 u. 171 u. 172 u. 173 u. 174 u. 175 u. 176 u. 177 u. 178 u. 179 u. 180 u. 181 u. 182 u. 183 u. 184 u. 185 u. 186 u. 187 u. 188 u. 189 u. 190 u. 191 u. 192 u. 193 u. 194 u. 195 u. 196 u. 197 u. 198 u. 199 u. 200 u. 201 u. 202 u. 203 u. 204 u. 205 u. 206 u. 207 u. 208 u. 209 u. 210 u. 211 u. 212 u. 213 u. 214 u. 215 u. 216 u. 217 u. 218 u. 219 u. 220 u. 221 u. 222 u. 223 u. 224 u. 225 u. 226 u. 227 u. 228 u. 229 u. 230 u. 231 u. 232 u. 233 u. 234 u. 235 u. 236 u. 237 u. 238 u. 239 u. 240 u. 241 u. 242 u. 243 u. 244 u. 245 u. 246 u. 247 u. 248 u. 249 u. 250 u. 251 u. 252 u. 253 u. 254 u. 255 u. 256 u. 257 u. 258 u. 259 u. 260 u. 261 u. 262 u. 263 u. 264 u. 265 u. 266 u. 267 u. 268 u. 269 u. 270 u. 271 u. 272 u. 273 u. 274 u. 275 u. 276 u. 277 u. 278 u. 279 u. 280 u. 281 u. 282 u. 283 u. 284 u. 285 u. 286 u. 287 u. 288 u. 289 u. 290 u. 291 u. 292 u. 293 u. 294 u. 295 u. 296 u. 297 u. 298 u. 299 u. 300 u. 301 u. 302 u. 303 u. 304 u. 305 u. 306 u. 307 u. 308 u. 309 u. 310 u. 311 u. 312 u. 313 u. 314 u. 315 u. 316 u. 317 u. 318 u. 319 u. 320 u. 321 u. 322 u. 323 u. 324 u. 325 u. 326 u. 327 u. 328 u. 329 u. 330 u. 331 u. 332 u. 333 u. 334 u. 335 u. 336 u. 337 u. 338 u. 339 u. 340 u. 341 u. 342 u. 343 u. 344 u. 345 u. 346 u. 347 u. 348 u. 349 u. 350 u. 351 u. 352 u. 353 u. 354 u. 355 u. 356 u. 357 u. 358 u. 359 u. 360 u. 361 u. 362 u. 363 u. 364 u. 365 u. 366 u. 367 u. 368 u. 369 u. 370 u. 371 u. 372 u. 373 u. 374 u. 375 u. 376 u. 377 u. 378 u. 379 u. 380 u. 381 u. 382 u. 383 u. 384 u. 385 u. 386 u. 387 u. 388 u. 389 u. 390 u. 391 u. 392 u. 393 u. 394 u. 395 u. 396 u. 397 u. 398 u. 399 u. 400 u. 401 u. 402 u. 403 u. 404 u. 405 u. 406 u. 407 u. 408 u. 409 u. 410 u. 411 u. 412 u. 413 u. 414 u. 415 u. 416 u. 417 u. 418 u. 419 u. 420 u. 421 u. 422 u. 423 u. 424 u. 425 u. 426 u. 427 u. 428 u. 429 u. 430 u. 431 u. 432 u. 433 u. 434 u. 435 u. 436 u. 437 u. 438 u. 439 u. 440 u. 441 u. 442 u. 443 u. 444 u. 445 u. 446 u. 447 u. 448 u. 449 u. 450 u. 451 u. 452 u. 453 u. 454 u. 455 u. 456 u. 457 u. 458 u. 459 u. 460 u. 461 u. 462 u. 463 u. 464 u. 465 u. 466 u. 467 u. 468 u. 469 u. 470 u. 471 u. 472 u. 473 u. 474 u. 475 u. 476 u. 477 u. 478 u. 479 u. 480 u. 481 u. 482 u. 483 u. 484 u. 485 u. 486 u. 487 u. 488 u. 489 u. 490 u. 491 u. 492 u. 493 u. 494 u. 495 u. 496 u. 497 u. 498 u. 499 u. 500 u. 501 u. 502 u. 503 u. 504 u. 505 u. 506 u. 507 u. 508 u. 509 u. 510 u. 511 u. 512 u. 513 u. 514 u. 515 u. 516 u. 517 u. 518 u. 519 u. 520 u. 521 u. 522 u. 523 u. 524 u. 525 u. 526 u. 527 u. 528 u. 529 u. 530 u. 531 u. 532 u. 533 u. 534 u. 535 u. 536 u. 537 u. 538 u. 539 u. 540 u. 541 u. 542 u. 543 u. 544 u. 545 u. 546 u. 547 u. 548 u. 549 u. 550 u. 551 u. 552 u. 553 u. 554 u. 555 u. 556 u. 557 u. 558 u. 559 u. 560 u. 561 u. 562 u. 563 u. 564 u. 565 u. 566 u. 567 u. 568 u. 569 u. 570 u. 571 u. 572 u. 573 u. 574 u. 575 u. 576 u. 577 u. 578 u. 579 u. 580 u. 581 u. 582 u. 583 u. 584 u. 585 u. 586 u. 587 u. 588 u. 589 u. 590 u. 591 u. 592 u. 593 u. 594 u. 595 u. 596 u. 597 u. 598 u. 599 u. 600 u. 601 u. 602 u. 603 u. 604 u. 605 u. 606 u. 607 u. 608 u. 609 u. 610 u. 611 u. 612 u. 613 u. 614 u. 615 u. 616 u. 617 u. 618 u. 619 u. 620 u. 621 u. 622 u. 623 u. 624 u. 625 u. 626 u. 627 u. 628 u. 629 u. 630 u. 631 u. 632 u. 633 u. 634 u. 635 u. 636 u. 637 u. 638 u. 639 u. 640 u. 641 u. 642 u. 643 u. 644 u. 645 u. 646 u. 647 u. 648 u. 649 u. 650 u. 651 u. 652 u. 653 u. 654 u. 655 u. 656 u. 657 u. 658 u. 659 u. 660 u. 661 u. 662 u. 663 u. 664 u. 665 u. 666 u. 667 u. 668 u. 669 u. 670 u. 671 u. 672 u. 673 u. 674 u. 675 u. 676 u. 677 u. 678 u. 679 u. 680 u. 681 u. 682 u. 683 u. 684 u. 685 u. 686 u. 687 u. 688 u. 689 u. 690 u. 691 u. 692 u. 693 u. 694 u. 695 u. 696 u. 697 u. 698 u. 699 u. 700 u. 701 u. 702 u. 703 u. 704 u. 705 u. 706 u. 707 u. 708 u. 709 u. 710 u. 711 u. 712 u. 713 u. 714 u. 715 u. 716 u. 717 u. 718 u. 719 u. 720 u. 721 u. 722 u. 723 u. 724 u. 725 u. 726 u. 727 u. 728 u. 729 u. 730 u. 731 u. 732 u. 733 u. 734 u. 735 u. 736 u. 737 u. 738 u. 739 u. 740 u. 741 u. 742 u. 743 u. 744 u. 745 u. 746 u. 747 u. 748 u. 749 u. 750 u. 751 u. 752 u. 753 u. 754 u. 755 u. 756 u. 757 u. 758 u. 759 u. 760 u. 761 u. 762 u. 763 u. 764 u. 765 u. 766 u. 767 u. 768 u. 769 u. 770 u. 771 u. 772 u. 773 u. 774 u. 775 u. 776 u. 777 u. 778 u. 779 u. 780 u. 781 u. 782 u. 783 u. 784 u. 785 u. 786 u. 787 u. 788 u. 789 u. 790 u. 791 u. 792 u. 793 u. 794 u. 795 u. 796 u. 797 u. 798 u. 799 u. 800 u. 801 u. 802 u. 803 u. 804 u. 805 u. 806 u. 807 u. 808 u. 809 u. 810 u. 811 u. 812 u. 813 u. 814 u. 815 u. 816 u. 817 u. 818 u. 819 u. 820 u. 821 u. 822 u. 823 u. 824 u. 825 u. 826 u. 827 u. 828 u. 829 u. 830 u. 831 u. 832 u. 833 u. 834 u. 835 u. 836 u. 837 u. 838 u. 839 u. 840 u. 841 u. 842 u. 843 u. 844 u. 845 u. 846 u. 847 u. 848 u. 849 u. 850 u. 851 u. 852 u. 853 u. 854 u. 855 u. 856 u. 857 u. 858 u. 859 u. 860 u. 861 u. 862 u. 863 u. 864 u. 865 u. 866 u. 867 u. 868 u. 869 u. 870 u. 871 u. 872 u. 873 u. 874 u. 875 u. 876 u. 877 u. 878 u. 879 u. 880 u. 881 u. 882 u. 883 u. 884 u. 885 u. 886 u. 887 u. 888 u. 889 u. 890 u. 891 u. 892 u. 893 u. 894 u. 895 u. 896 u. 897 u. 898 u. 899 u. 900 u. 901 u. 902 u. 903 u. 904 u. 905 u. 906 u. 907 u. 908 u. 909 u. 910 u. 911 u. 912 u. 913 u. 914 u. 915 u. 916 u. 917 u. 918 u. 919 u. 920 u. 921 u. 922 u. 923 u. 924 u. 925 u. 926 u. 927 u. 928 u. 929 u. 930 u. 931 u. 932 u. 933 u. 934 u. 935 u. 936 u. 937 u. 938 u. 939 u. 940 u. 941 u. 942 u. 943 u. 944 u. 945 u. 946 u. 947 u. 948 u. 949 u. 950 u. 951 u. 952 u. 953 u. 954 u. 955 u. 956 u. 957 u. 958 u. 959 u. 960 u. 961 u. 962 u. 963 u. 964 u. 965 u. 966 u. 967 u. 968 u. 969 u. 970 u. 971 u. 972 u. 973 u. 974 u. 975 u. 976 u. 977 u. 978 u. 979 u. 980 u. 981 u. 982 u. 983 u. 984 u. 985 u. 986 u. 987 u. 988 u. 989 u. 990 u. 991 u. 992 u. 993 u. 994 u. 995 u. 996 u. 997 u. 998 u. 999 u. 1000

κῶς καὶ καταληπτικῶς, ὅταν καθαρὰ ἢ καρδίᾳ γένηται. καὶ κατ' 7
 ἔμφασιν δὲ καὶ διάφασιν οἱ ἀκριβῶς παρ' Ἕλλησι φιλοσοφήσαντες
 διορθῶσι τὸν θεόν· τοιαῦται γὰρ αἱ κατ' ἀδυναμίαν φαντασίαι ἀλη-
 θεῖς, ὡς φαντασία καθορᾶται ἐν τοῖς ὕδασι καὶ ὀρώμεν [τὰ] διὰ
 5 τῶν διαφανῶν καὶ διαυγῶν σωματίων. καλῶς οὖν ὁ Σολομῶν ἰδὼν 95, 1
 σπείρων· φησὶ ὀδικαιοσύνην ἐργάζεται πιστίν. εἰσὶ δὲ οἱ τὰ ἴδια
 σπείροντες οἱ πλείονα ποιοῦσιν· καὶ πάλιν· ἐπιμελοῦ τῶν ἐν τῷ
 πεδίῳ χλωρῶν καὶ κερεῖς πόαν, καὶ συνάγαγε χόρτον ὠριμον, ἵνα
 ἔχῃς πρόβατα εἰς ἱματισμόν· ὀρᾷς ὅπως καὶ τῆς ἐξωθεν σκέπης τε 2
 10 καὶ φυλακῆς φροντιστέον. ἔγνωστῶς δὲ ἐπιγνώσῃ ψυχὰς ποιμνίου
 σοῦ· ὅταν γὰρ ἔθνη τὰ μὴ νόμον ἔχοντα φύσει τὰ τοῦ νόμου 3
 ποιῶσιν, οὗτοι νόμον μὴ ἔχοντες ἑαυτοῖς εἰσι νόμοι, τῆς ἀκρο-
 βυστίας τὰ δικαιώματα τοῦ νόμου φυλασσούσης· κατὰ τὸν ἀπόστο-
 λον | καὶ πρὸ τοῦ νόμου καὶ πρὸ τῆς παρουσίας. οἰοεὶ δὲ σύγκρισιν 137 S 4
 15 ποιούμενος ὁ λόγος τῶν ἀπὸ φιλοσοφίας πρὸς τοὺς αἰρετικὸν κα-
 λουμένους, ἐμφανῶς πάντῃ κρείσσων· φησὶ φίλος ἐγγὺς ἢ ἀδελφὸς
 μακρὰν οἰκῶν· ὅς δὲ ἐρείδεται ἐπὶ ψεύδεσιν, οὗτος ποιμαίνει ἀνέ-
 μους καὶ διώκει ὄρνεα πτερωτά· οὐκ οἶμαι φιλοσοφίαν λέγειν τὰ 5
 νῦν τὸν | λόγον, καίτοι ἐν πολλοῖς τὰ εἰκότα ἐπιχειρεῖ καὶ πιθανεύ- 375 P
 20 εται φιλοσοφία, ἀλλὰ τὰς αἰρέσεις ἐπιγραπίζει. ἐπιφέρει γοῦν· 6
 ἀπέλιπεν γὰρ ὁδὸν τοῦ ἱαντοῦ ἀμπελῶνος, τὰς δὲ τροχιάς τοῦ
 ἰδίου γεωργίου πεπλάνηται· αὐταὶ δὲ εἰσιν αἱ τὴν ἐξ ἀρχῆς ἀπο-
 λείπονσαι ἐκκλησίαν. αὐτίκα ὁ εἰς αἵρεσιν ὑποπεσὼν ὀδιέρεται δι' 7
 25 ἔρημίας ἀνύδρου, τὸν ὄντως ὄντα θεὸν καταλιπὼν, ἔρημος θεοῦ,
 ὕδωρ ἀνύδρον ζητῶν, τὴν ἀοίκητον καὶ δίψιον ἐπερχόμενος γῆν,
 30 συνάγων χερσὶν ἀκαρίαν· καὶ τοῖς ἐνδέεσι φρενῶν παρακελεύομαι 96, 1
 λέγουσα· φησὶν ἡ σοφία. τοῖς ἀμφὶ τὰς αἰρέσεις δηλονότι, ἄρτων
 κρυφίων ἡδέως ἀψασθε, καὶ ὕδατος κλοπῆς γλυκεροῦ· ἄρτον καὶ
 31 ὕδωρ οὐκ ἐπ' ἄλλων τινῶν, ἀλλ' ἢ ἐπὶ τῶν ἄρτων καὶ ὕδατι κατὰ
 τὴν προσφορὰν μὴ κατὰ τὸν κανόνα τῆς ἐκκλησίας χρωμένων αἰρέ-
 σεων ἐμφανῶς ταττούσης τῆς γραφῆς. εἰσὶ γὰρ οἱ καὶ ὕδωρ ψιλόν

4 f vgl. Plato Rep. VI p. 510 A τὰ ἐν τοῖς ὕδασι φαντάσματα (als zweite
 Stufe der Erkenntnis); Stob. Ecl. I 49, 50 p. 420, 15 ff Wachsm. 5—7 Prov.
 11, 21. 24 7—9 Prov. 27, 25 f 10 f Prov. 27, 23 11—13 Röm. 2, 14.
 26 16 f Prov. 27, 10 17—S. 62, 5 Prov. 9, 12abc. 16. 17. 18a

3 f ἀληθείας ὡς φαντασία καθορᾶται τὰ ἐν τοῖς ὕδασι καὶ ὀρώμεν Mark-
 land ἀληθείας ὡς φαντασία καθορᾶται τὰ ἐν τοῖς ὕδασι ὀρώμεν καὶ Schw 4 ἢ
 ἐν Ma καὶ ὀρώμεν ~ Reinkens p. 315 Anm. 3 ὀρώμεν καὶ L τὰ über d.
 Z. L¹ [τὰ] St 8 χλωρῶν L ὀρεινόν Prov. ὠριμον L 17 ψευδέσιν La-
 garde, Anm. z. griech. Übers. d. Prov. S. 32 29 τῶν Sy τῷ L

εὐχαριστοῦσιν. ἀλλὰ ἀποπήδησον, μὴ χρονίσῃς ἐν τῷ τόπῳ αὐτῆς·²
 τόπον τὴν συναγωγὴν, οὐχὶ δὲ ἐκκλησίαν ὁμωνύμως προσελεῖν. εἴτα³
 ἐπιφωνεῖ· οὕτως γὰρ διεβήθη ἕδωρ ἀλλότριον, τὸ βάπτισμα τὸ
 αἱρετικὸν οὐκ οὐκίον καὶ γνήσιον ἕδωρ λογιζομένη. καὶ ἐπεβήθη⁴
 5 ποταμὸν ἀλλότριον· τὸν παραφέροντα καὶ κατασύροντα εἰς θάλασσαν,
 εἰς ἣν ἐκδίδεται ὁ περιετραπίς ἐκ τῆς κατ' ἀλήθειαν ἐδραιώ-
 τητος, συνικρυνῆς αὐτῆς εἰς τὰ ἐθνικὰ καὶ ἀτακτα τοῦ βίου κίματα.

XX. Ὡς δὲ οἱ πολλοὶ ἄνθρωποι οἱ καθέλωκοντες τὴν ταῦν οὐ¹ 97.1
 πολλὰ εἴτια λέγουσι· ἄν, ἀλλ' ἐκ πολλῶν αἰτιῶν ἐν οὐκ ἴσθι γὰρ
 10 αἴτιος ἕκαστος τοῦ καθέλωσθαι τὴν ταῦν, ἀλλὰ σὲν τοῖς ἄλλοις·
 οὕτω καὶ ἡ φιλοσοφία πρὸς κατάληψιν τῆς ἀληθείας, ζήτησις οὐσα
 ἀληθείας, συλλαμβάνεται, οὐκ αἴτια οὐσα καταλήψεως, σὲν δὲ τοῖς
 ἄλλοις αἴτια καὶ συνεργός. τάχα δὲ καὶ τὸ συναιτίον αἴτιον. ὥς δὲ²
 15 ἴνός ὄντος τοῦ εὐδαιμονεῖν, αἴτιαι τυγχάνουσιν αἱ ἀρεταὶ πλείονες ἐτάφ-
 ροῦσαι, καὶ ὥς τοῦ θιγαλνίσθαι ἢ τε ἥλιος τό τε πῦρ βλαστῶν τε
 καὶ ἰσθῆς, οὕτω μῦς οὐσῆς τῆς ἀληθείας, πολλὰ τὰ συλλαμβανόμενα
 πρὸς ζήτησιν αὐτῆς, ἡ δὲ εἴρωσις δι' εἰνῶ, εἰ γοῦν σκοποῦμεν, μία 30. P
 κατὰ δύναμιν ἴστιν ἡ ἀρετή, ταύτην δὲ συμβέβηκεν τοῦτοις μὲν τοῖς
 πράγμασι ἐγγιστομένην λέγεσθαι φρόνησιν, ἐν τοῦτοις δὲ σωφρο-
 20 σῆσιν, ἐν τοῦτοις δὲ ἀνδρείαν ἢ δικαιοσύνην, ἀπὸ τὸν αὐτὸν σὲν⁴
 λόγον, καὶ μῦς οὐσῆς ἀληθείας, ἐν γεωμετρίᾳ μὲν γεωμετρίας ἀλήθεια
 ἐν μουσικῇ δὲ μουσικῆς, καὶν φιλοσοφίᾳ τῇ ὀρθῇ Ἑλληνικῇ εἰς ἄν
 ἀλήθεια, μόνη δὲ ἡ κενε αὐτῆ ἀλήθεια ἀπαρχειρήτος ἢν παρὰ
 τῷ εἰνῶ τοῦ θεοῦ παιδιόματα, τοῦτον φεμὲν τὸν τρόπον μῦς καὶ 98. 1
 25 τῆς αὐτῆς δραμῆς τῷ μὲν νεκλήρω δοθίσις λέγεσθαι καίλον, τῷ
 δὲ τιτώγη τίλο, καὶ ἴνολκίον μὲν τῷ σταθμοίω μωθὸν δὲ τῷ
 διδασκάλω καὶ τῷ περφόκοντι ἀρεσίονα, ἰκάστη δὲ εἴτι ἀρετή
 εἴτι καὶ ἀλήθεια συνουόμεως καλονμένη, μόνον τοῦ καθ' ἑαυτὴν ἀπο-
 τειλίωματός ἴστιν αἴτια, κατὰ σύγχροισιν δὲ τοῦτων γίνεται τὸ εἰδεῖ²
 30 μόνος ζῆν μὴ γὰρ δι' εὐδαιμονοῦμεν πρὸς τὰ οὐόμενα ὅταν τὸν
 ὀρθὸν μὸν εὐδαιμονοῖεν λέγωμεν καὶ εὐδαιμονοῦμεν τὸν περωμημῶνον
 τὴν φρενὴν ἐνερίτος εἰ δὲ καὶ πύρωσθιν συλλαμβάνεται φιλοσοφία³
 πρὸς τὴν ἀληθείας εἴρωσιν, κατὰ διεσφῶρος ἐπιβολὰς διατίθουσα
 εἰς τὴν προσιγῶς ἀποτομένην τῆς ἀληθείας, τὴν καθ' ἡμῶς ἰδῶσιν

19 ff. arg' Strom VII' 3, 1 17 20 24 32 Arsten Fr. 25. Strom. vet. fr. 1
 20. 10 ff. arg' Plato Leg. VII p. 914 CD, Phaed. n. p. 99 BC u. a. Stellen

13 C. καὶ M. κ. λ. δ. 14 εἴτι οὐ Strom VII' αἴτια L. 32 πρὸς
 τοῦ ἀρετή, τὸ πρὸς εὐδαιμονοῦμεν / 21 ff. 20 ff. Strom. vet. fr. 25. Strom. vet. fr. 1
 20. 10 ff. arg' Plato Leg. VII p. 914 CD, Phaed. n. p. 99 BC u. a. Stellen

ἀλλὰ συλλαμβάνεται γε τῷ λογικῶς ἐπιχειρεῖν ἐσπουδακίτι ἀνθά-
 πτεσθαι γνώσεως. χωρίζεται δὲ ἡ Ἑλληνικὴ ἀλήθεια τῆς καθ' ἡμᾶς, ⁴
 εἰ καὶ τοῦ αὐτοῦ μετέλληφεν ὀνόματος, καὶ μεγέθει γνώσεως καὶ
 ἀποδείξει κυριωτέρα καὶ θεία δυνάμει καὶ τοῖς ὁμοίοις· ὁ θεοδίδακτος·
⁵ γὰρ ἡμεῖς, ἰερά ὄντως γράμματα παρὰ τῷ νῶ τοῦ θεοῦ παιδευό-
 μενοι· ἔνθεν οὐδ' ὡσαύτως κινουοῖσι τὰς ψυχὰς, ἀλλὰ διαφόρῳ διδα-
 σκαλίᾳ. εἰ δὲ καὶ διαστέλλεσθαι ἡμᾶς διὰ τοὺς φιλεγκλήμονας δεήσει. ^{99, 1}
 συναίτιον (τὴν) φιλοσοφίαν καὶ συνεργὸν λέγοντες τῆς ἀληθοῦς
 καταλήψεως, ζήτησιν οὖσαν ἀληθείας, προπαιδείαν αὐτὴν ὁμολογήσο-
¹⁰ μεν τοῦ γνωστικοῦ, οὐκ αἴτιον τιθέμενοι τὸ συναίτιον οὐδὲ μὴν τὸ
 συνεργὸν συνεκτικὸν οὐδ' ὡς οὐκ ἄνευ τὴν φιλοσοφίαν, ἐπεὶ
 σχεδὸν οἱ πάντες ἄνευ τῆς ἐγκυκλίου παιδείας καὶ φιλοσοφίας τῆς
 Ἑλληνικῆς, οἱ δὲ καὶ ἄνευ γραμμάτων, τῇ θείᾳ καὶ βαρβάρῳ κινή-
 θέντες φιλοσοφίᾳ, ὁ δυνάμει τὸν περὶ θεοῦ διὰ πίστεως παρειλή-
¹⁵ φαμεν λόγον, αὐτοῦργῶ σοφία πεπαιδευμένοι. ὁ δὲ μεθ' | ἐτέρου ^{2 377 P}
 ποιεῖ, ἀτέλεις ὄν καθ' αὐτὸ ἐνεργεῖν, συνεργὸν φαμεν καὶ συναίτιον
 ἀπὸ τοῦ σὺν αἰτίῳ αἴτιον ὑπάρχειν (ἢ) ἀπὸ τοῦ ἐτέρῳ συνελθὸν αἴτιον
 γίνεσθαι ὠνομασμένον, καθ' ἑαυτὸ δὲ μὴ δύνασθαι τὸ ἀποτελεῖσθαι
 τὸ κατ' ἀλήθειαν παρέχειν. καίτοι καὶ καθ' ἑαυτὴν ἐδικαίον ποτὲ ³
²⁰ καὶ ἡ φιλοσοφία τοὺς Ἑλληνας, οὐκ εἰς τὴν καθόλου δὲ δικαιοσύνην,
 εἰς ἣν εὐρίσκειται συνεργός (καθάπερ καὶ ὁ πρῶτος καὶ ὁ δεύτερος
 βαθμὸς τῷ εἰς τὸ ὑπερῶν ἀνιόντι καὶ ὁ γραμματιστῆς τῷ φιλο-
 σοφῆσονται), οὐδ' ὡς κατὰ τὴν ἀφαίρεσιν αὐτῆς ἦτοι ἐλλείπειν τῷ
 καθόλου | λόγῳ ἢ ἀναιρεῖσθαι τὴν ἀλήθειαν, ἐπεὶ καὶ ἡ ὄψις συμ- ^{138 S}
²⁵ βάλλεται καὶ ἡ ἀκοή καὶ ἡ φωνὴ πρὸς ἀλήθειαν, νοῦς δὲ ὁ γνωρίζων
 αὐτὴν προσφωῶς. ἀλλὰ τῶν συνεργῶν τὰ μὲν πλεονα, τὰ δ' ἐλάσ- ⁴
 σονα προσφέρεται δυνάμιν. ἡ γοῦν σαφήνεια συνεργεῖ πρὸς τὴν
 παράδοσιν τῆς ἀληθείας καὶ ἡ διαλεκτικὴ πρὸς τὸ μὴ ὑποπίπτειν
 ταῖς κατατρεχούσαις αἰρέσεσιν. αὐτοτελὴς μὲν οὖν καὶ ἀπροσδεῆς ἡ ^{100, 1}
³⁰ κατὰ τὸν σωτῆρα διδασκαλία, ὁ δυνάμει οὖσα καὶ ὁ σοφία τοῦ θεοῦ·
 προσιοῦσα δὲ φιλοσοφία ἡ Ἑλληνικὴ οὐ δυνατωτέραν ποιεῖ τὴν ἀλή-
 θειαν, ἀλλ' ἀδύνατον παρέχουσα τὴν κατ' αὐτῆς σοφιστικὴν ἐπιχει-

4 vgl. I Thess. 4, 9 10 ff vgl. Strom. VIII 28 14 vgl. I Thess. 1, 5
 15 ff vgl. Strom. VIII 33 a. E. 15—19. 24 f Chrysipp Fr. phys. 352 Arnim
 30 vgl. I Kor. 1, 24

2 δὲ Wi τε L 8 τὴν Sy 9 προπαιδείαν L 11 οἱ οὐκ ἄνευ
 Schw οὐκ οὐσης ἄνευ L 17 [ἀπὸ—ὑπάρχειν] Arnim, Stoic. vet. fr. II p. 122
 σὺν αἰτίῳ St vgl. Strom. VIII 33 (so auch Arnim, De oct. Clem. Strom. libro
 p. 13), συναίτιον L ὑπάρχειν] ὑπάρχον Sy ἢ Schw συνελθὸν St συνελ-
 θεῖν L 28 οὐδ' Schw οὐχ L ἦτοι] ἢ τε St 29 ἀπροσδεῆς L' am Rand
 ἀπρόσδεκτος L. im Text

ροισιν καὶ διακρονομένη τὰς δολιρὰς κατὰ τῆς ἀληθείας ἐπιθυλὰς
φραγμὸς οὐκίως τίθηται καὶ θρηγκὸς εἶναι τοῦ ἀμπελῶνος. καὶ ἡ 2
μὲν οὖς ἄρτος ἀναγκαῖα πρὸς τὸ ζῆν. ἢ κατὰ τὴν πίστιν ἀλήθεια
ἢ προπαίδεια δὲ προσοφίῃματι ἔοικεν καὶ τραγήματι.

5

δίπλον δὲ λήγοντος γλυκὺ τρωγάλιον

κατὰ τὸν Θηβαῖον Πίνδαρον. ἀντικρὺς δὲ ἐξίπεν ἡ γραφή· παρ- 3
οιφγότερος ἴσται ἄνακος οὐνίων, ὁ δὲ σοφὸς δέξεται γνώσιν.· καὶ
ὁ μὲν ἀφ' ἑαυτοῦ λαλῶν τὴν δόξαν τὴν ἴδιαν ζητεῖ.· φηοῖν ὁ
πίστος.· ὁ δὲ ζητῶν τὴν δόξαν τοῦ πέμψαντος αὐτὸν ἀλήθης ἴσται
10 καὶ ἀδικία οὐκ ἴσται ἐν αὐτῷ·· ἔμπαλιν οὖν ἀδικεῖ ὁ σφειτιμοσάμενος 4
τὰ λαυράρων καὶ οὖς ἴδια ἀγῶν. τὴν ἑαυτοῦ δόξαν ἀγῶν καὶ φει-
δόμενος τὴν ἀλήθειαν. οὗτος κλέπτης·· ἐκ τῆς γραφῆς τίθηται.
φηοὶ γοῦν·· οὐδέ μὴ γίνου φειότης·· ὁδηγεῖ γὰρ τὸ φειδῶμα πρὸς τὴν
κλοπήν.· ἤδη δὲ ὁ κλέπτης ὅπερ ἐγγελομένης ἔχει ἀλήθως ἔχει.· κἄν 5
15 χροισίον ἢ κἄν ἄργιρος κἄν λόγος κἄν δόγμα. ἐκ μέρους τοίνυν, ἢ 10-1
κικλόφασιν. ἀληθῆ μὲν. στοχαστικῶς δὲ καὶ ταῖς τῶν λόγων ἀνάγκαις
ἴσται. μαθητηθέντες οὖν καταληπτικῶς ἐπιγνώσκοντα.

XXI. Καὶ περὶ μὲν τοῦ παρ' Ἑλλήνων τὰ τῶν φιλοσόφων 101 1
ἰσικνωρήσθαι δόγματα μικρῶν ἔστωρον διαληφόμεθα. πρότερον δὲ
20 ὅπερ ἀκόλουθον ἔν, περὶ τῶν κατὰ Μωυσαῖα χρόνων ἤδη λεκτίων. δι'
ὧν διχθῆσεται ἀνεμφηρίστως πάσης σοφίας ἀρχαιοτάτη ἢ κατὰ
Ἑλλήνων φιλοσοφία. τίθηται μὲν οὖν περὶ τούτων ἀκριβῶς Τατιανῷ 2
ἐν τῷ Πρὸς Ἑλληνας. τίθηται δὲ καὶ Κεσοιανῷ ἐν τῷ πρώτῳ τῶν
Ἑλληνικῶν·· ἀκρετεῖ δὲ ἡμῶς τὸ ἐπόμενον καὶ ἡμῶς ἐπιφραμίτε τὰ

2 vgl. Matth. 21, 23. Mark 12 1. Strom 1 28 4. 3 Pindar Fr 124 Schröder, vgl. Athen XIV p. 641 C. 6 f Prov 21, 11. 8 10 Job 7, 18. 12 vgl. J. b. 19 8. 18 f Apotellehre III 5, vgl. Behrmann zur evel. griech. ed. Lagarde p. 76, 7. 19 zu C., XXI vgl. Gutschmid, Jahrb. f. klass. Phil. 81, 186, S. 57, 7 S. Kl. Schr. II S. 149, 3 f. Lagarde, Sententiaestadien II in Abh. d. k. Ges. d. Wiss. u. Gött. 37, 1891, S. 71, 92. Scherer, Gesch. d. d. l. Volkes III S. 499. Christ, Philol. Studien zu Clem. Alex. S. 40, 72. Wachsmuth, Einl. in das Stud. d. alt. Gesch. S. 100, 107. 19 δεσπ. vgl. Strom V Cap. XIV. 22 S. 69, 13 ἰσικνωρήσθαι, προσοφίῃματι, Buch. Phil. Fr. V 12 1. 2.

2 ἰσικνωρήσθαι, Lowth ἰσικνωρῆσθαι. 4 τῶν παρὰ τοὺς Ἑλληνας. 7 οὐκ ἴσται. 8 κροισίον. 9 ἰσικνωρήσθαι. 10 ἰσικνωρῆσθαι. 11 ἰσικνωρῆσθαι. 12 ἰσικνωρῆσθαι. 13 ἰσικνωρῆσθαι. 14 ἰσικνωρῆσθαι. 15 ἰσικνωρῆσθαι. 16 ἰσικνωρῆσθαι. 17 ἰσικνωρῆσθαι. 18 ἰσικνωρῆσθαι. 19 ἰσικνωρῆσθαι. 20 ἰσικνωρῆσθαι. 21 ἰσικνωρῆσθαι. 22 ἰσικνωρῆσθαι.

κατὰ τὸν τόπον εἰρημένα. Ἀπίων τοίνυν ὁ γραμματικός, ὁ Πλει- 8
 στονίκης ἐπικληθείς, ἐν τῇ τετάρτῃ τῶν Αἰγυπτιακῶν ἱστοριῶν,
 καίτοι φιλαπεχθιμόνως πρὸς Ἑβραίους διακείμενος, ἅτε Αἰγύπτιος
 τὸ γένος, ὡς καὶ κατὰ Ἰουδαίων συντάξασθαι βιβλίον, Ἀμώσιος τοῦ
 5 Αἰγυπτίων βασιλέως μεμνημένος καὶ τῶν κατ' αὐτὸν πράξεων, μάρ-
 τυρα παρατίθεται Πτολεμαίον τὸν Μενδήσιον. καὶ τὰ τῆς λέξεως 4
 αὐτοῦ ὧδε ἔχει· κατέσκαψε δὲ τὴν Ἀουαρίαν Ἀμώσις κατὰ τὸν Ἀργεῖον
 γενόμενος Ἰνάχον, ὡς ἐν τοῖς Χρόνοις ἀνέγραψεν ὁ Μενδήσιος Πτο- 5 379 P
 10 λεμαῖος· ὁ δὲ Πτολεμαῖος | οὗτος ἱερεὺς μὲν ἦν, τὰς δὲ τῶν Αἰγυ-
 πτίων βασιλέων πράξεις ἐν τρισὶν ὄλαις ἐκθέμενος βιβλοῖς κατὰ
 Ἀμωσίν φησιν Αἰγύπτου βασιλέα Μωυσέως ἠγουμένου γεγονέναι
 Ἰουδαίους τὴν ἐξ Αἰγύπτου πορείαν, ἐξ ὧν συνῶπται κατὰ Ἰνάχον
 ἠκμαεῖναι τὸν Μωσαῖα. παλαιτάτα δὲ τῶν Ἑλληνικῶν τὰ Ἀργολικά, 102, 1
 τὰ ἀπὸ Ἰνάχου λέγω, ὡς Διονύσιος ὁ Ἀλικαρνασσεὺς ἐν τοῖς Χρόνοις
 15 διδάσκει. τούτων δὲ ἑσσαράκοντα μὲν γενεαὶς νεώτερα τὰ Ἀττικὰ 2
 τὰ ἀπὸ Κέκροπος τοῦ διφνοῦς δὴ καὶ αὐτόχθονος, ὡς φησὶ κατὰ
 λέξιν ὁ Τατιανός, ἐννεὰ δὲ τὰ Ἀρκαδικὰ τὰ ἀπὸ Πελασγοῦ· λέγεται
 δὲ καὶ οὗτος αὐτόχθων. τούτων δὲ ἄλλαιν δυοῖν νεώτερα τὰ Φθιω- 8
 τικὰ τὰ ἀπὸ Δευκαλίωνος. εἰς δὲ τὸν χρόνον τῶν Τρωικῶν ἀπὸ Ἰνάχου
 20 γενεαὶ μὲν εἴκοσι ἢ (μῆ) πλείους διαριθμοῦνται, ἔτη δέ, ὡς ἔπος
 εἰπεῖν, τετρακόσια καὶ πρόσω. εἰ δὲ τὰ Ἀσσυρίων πολλοῖς ἔτεσι 4

1—13 vgl. Tatian 38 p. 39, 7—17 Schw. (= Euseb. Praep. Ev. X 11, 14);
 vgl. Gaul, ThLz 1903 Sp. 520 1—12 Vet. script. de reb. Aegypt. . . fragmenta
 coll. Bunsen p. 53 (Ägyptens Stelle in der Weltgeschichte II); vgl. A. Deiber
 S. 121 f 1—9 Apion Fr. FHG III p. 509; vgl. Africanus bei Euseb. Praep.
 Ev. X 10, 16; [Justin] Coh. ad Gr. 9; Georg. Synk. p. 64 C; 148 D (p. 119, 20; 281, 3
 ed. Bonn.); Cod. Fuld. des Tertullian Apolog. 19; Theophilus ad Autol. III 20;
 Cyr. v. Alex. c. Jul. I p. 15 Aubert 6—12 vgl. Ptolemaeus Fr. 1 FHG IV p. 485
 12 f vgl. Orig. c. Cels. IV 11 p. 281, 28 Koetschau 13—15 vgl. Dion. Antiqu.
 Rom. I 74, 2 16 f vgl. Tatian 39 p. 40, 15 Schw. 19—21 vgl. Tatian 38
 p. 39, 18 f; 39 p. 40, 5 f Schw. 21 f Ktesias Fr. 24 Müller p. 41

2 ἱστοριῶν < Tat. 6 παρατίθεται] παρατίθεσθαι L; aber τ zu σθ am
 Rand L¹ 7 Ἀουαρίαν] ἀθουρίαν L αούαριν Eus. λουαρίαν Tat. HSS αἰαριν Tat.
 bei Eus. (vgl. Jos. c. Ap. I 14 - Eus. Pr. Ev. X 13, 6) 10 ἐπιθέμενος; Tat.
 13 παλαιτάτα Christ, Philol. Stud. S. 55 παλαιότερα L Ἑλληνικῶν] + μνη-
 μονεῖσθαι Eus. ἀργολογικά L Eus. O 14 ὡς < Eus. Ἀλικαρνασσεὺς;
 Eus. 15 τεσσαράκοντα] τέσσαρα Hervet, Lagarde; vgl. Gelzer, Sext. Afr. I
 S. 21°; ἐπτά Christ, Philol. Stud. S. 55 17 ἐννεὰ] τέσσαρα Christ S. 57 vgl.
 Dionys. Antiqu. I 11. 17 18 ἄλλαιν Eus. O ἄλλα πενήκοντα (ν') L ἄλ-
 λων Eus. l 20 εἴκοσιν ἢ μῆ πλείους Eus. εἴκοσι ἢ πλείους L εἴκοσι Tat.
 21 f εἰ δὲ πτλ.] ὅτι δὲ—Ἑλληνικῶν, ἀφ' ὧν Κτησία; λέγει φανήσεται, εἰ γε St
 vgl. S. 67, 20 εἰ δὲ τῶν—κίνησες (S. 66, 5) γίνεται; Lagarde
 Clemens II.

πρεσβύτερα τῶν Ἑλληνικῶν ἀφ' ὧν Κτησία λέγει, γαήθηται τῷ
 δευτέρῳ καὶ τετρακοσιοστῷ ἔτει τῆς Ἰουούριων ἀρχῆς, τῆς δὲ Βη-
 λούχου τοῦ ὀγδοῦ δυναστείας: τῷ δευτέρῳ καὶ τριακοστῷ ἢ Μωι-
 σίας κατὰ Ἀμωσιν τὸν Αἰγύπτιον καὶ κατὰ Ἰναχὸν τὸν Ἀργεῖον ἐξ
 5 Αἰγύπτου κινήσει. ἦν δὲ κατὰ τὴν Ἑλλάδα κατὰ μὲν Φορωνία τὸν 8
 μετὰ Ἰναχὸν ὁ ἐπὶ Ὀγγύγον κατακλινομὸς καὶ ἡ ἐν Σικυῶνι βασιλεία. 5
 πρῶτον μὲν Αἰγιάλιος, ἔτα Εὐρώπος, ἔτα Τελχίνοσ, καὶ ἡ Κρήτος
 ἐν Κρήτῃ. Ἀκουσίλαος γὰρ Φορωνία πρῶτον ἀνθρώπων γενέσθαι 6
 λέγει, ὅθεν καὶ ὁ τῆς Φορωνίδος ποιητῆς εἶναι αὐτὸν ἰση πατέρα
 10 θνητῶν ἀνθρώπων. Ἰντεῦθεν ὁ Πλάτων ἐν Τιμαίῳ κατακολουθήσα: 103 1
 Ἀκουσίλαῳ γράφει· καὶ ποτε προαγαγεῖν βουληθεὶς αὐτοῦσ περι τῶν
 ἀρχαίων εἰς λόγους τῶν τῆδε τῇ πόλει τὰ ἀρχαιότατα λέγειν ἐπι-
 χειρεῖ, περι Φορωνίδος τε τοῦ πρῶτου λιχθέντος καὶ Νιόβης, καὶ
 τὰ μετὰ τὸν κατακλινομόν:· κατὰ δὲ Φόρβαντα Ἀκταλοσ, ἀφ' οὗ 2
 15 Ἀκταλα ἡ Ἀττικὴ, κατὰ δὲ Τριόπαν Προμηθεὺσ καὶ Ἄτλασ καὶ
 Ἐπιμηθεὺσ καὶ ὁ διεφθῆσ Κίεφροσ καὶ Ἰώ, κατὰ δὲ Κρότωπον ἡ
 ἐπὶ Φαίθοντοσ ἐκπύρωσισ καὶ ἡ ἐπὶ Δικκαλίωνοσ ἐπομβρία, κατὰ 3
 δὲ Σθίνειλον ἡ τε Ἀμφικτιώνοσ βασιλεία καὶ ἡ εἰς Πελοπόννησον
 Ἰασαοῦ παρονοσία καὶ ἡ, ἐπὶ Λαρθάονοσ τῆσ Λαρθαρίασ κτίσισ:· ὡν
 20 πρῶτονοσ, φησὶν Ὀμηροσ, | ἐτίετο νεφέλιγγεῖτα Ζεὺσ,· εἴ ἢ τε 5: 1
 τῆσ Εὐφώπησ εἰσ Κρήτην ἐκ Φοινίκησ ἀνακομιδή, κατὰ δὲ Ἀγκία 4
 τῆσ Κόρησ ἡ ἀρπαγὴ καὶ ἡ τοῦ ἐν Ἑλλενόμνι τιμένοισ καθίδροισ
 Τριπολίμοσ τε γεωργία καὶ ἡ Κάδροσ εἰσ θήλιασ παρονοσία Μινωίωσ:

8 f vgl. Tatian 30 p. 40, 11-13 Schw.; Euseb Chron I p. 182 Schoene, Georg.
 synk p. 63 D (p. 118, 11 ed. Bonn.) 6-10 Akusilaos Fr. 11 FHG I p. 101,
 vgl. Africanus bei Euseb. Praep. Ev. X 10, 7 9 f Photius Fr 1 Kinkel
 11-14 Plato Tim. p. 22 A 14-19 κατὰ-κτίσισ 20 S 67, 4 ἢ τε Μωισίας
 Tatian 31 p. 40, 13-20 Schw. 1 Euseb Praep. Ev. X 11, 20-21 20 Y 215

1 ἀφ' ὧν · Eus 1-8 τῷ δευτέρῳ δυναστείας: aus Eus 2 τρια-
 κοσιοστῷ Lagarde; vgl. dagegen J. Marquart, Philol. 62 Suppl. S. 583 8 τρια-
 κοστῷ + ἔτει L, aber von L durch Punkte getilgt τριακοσιοστῷ Eus O
 6 μετὰ μετ' Eus 7 αἰγιάλιος L ita, · de Eus 8 ἀνθρώπων
 Eus 18 ἐφ' οὗτοι · Plato 12 f ἐπιχειρεῖ ἐπιτηθεὶσ Plato Eus bei Plato
 abhängig von Σόλων ἰση 18 Νιόβη, Plato Eus νεφέλισ eor aus νεφέλισ L
 16 τὰ ober d. Z. L · Plato 16 καὶ ἀκταλα Tat. aus · Tat. bei Eus
 16 τοῦ Tat Eus ἐπὶ L Κρότωπον Eus 17 φαίθοντοσ L ἡ aus Tat.
 E. · 18 Σθίνειλον L Tat MP Eus I Σθίνειλον E. · O u Tat bei Eus ἐν
 γεωργίῳ Tat Eus 19 ἡ aus Tat Eus 21 τῆσ Εὐφώπησ aus Tat.
 ἡ, Ἰασαοῦ ἐκ Φοινίκησ n. h. Tat. hier ἐκ Φοινίκησ τῆσ Εὐφώπησ εἰς τὴν Κρή-
 τησ ἐκ Αἰγύπτου εἰσ Φοινίκησ L Eus Ἀγκία Tat Eus ἀρπαγὴ L 23 Τριπο-
 λίμοσ τε κτίσισ Τριποτοσ aus Tat Eus

τε βασιλεία. κατὰ δὲ Προΐτον ὁ Εὐμόλπου πρὸς Ἀθηναίους πόλεμος. 5
κατὰ δὲ Ἀκρίσιον Πέλοπος ἀπὸ Φρυγίας διάβασις καὶ Ἴωνος εἰς 139 S
Ἀθήνας ἄφιξις καὶ ὁ δεύτερος Κέκροψ αἰ τὸ Περσέως καὶ Διονύσου
πράξεις Ὀρφεὺς τε καὶ Μουσαῖος. κατὰ δὲ τὸ ὀκτωκαιδέκατον ἔτος 104. 1
5 τῆς Ἀγαμέμνονος βασιλείας Ἴλιον ἔάλω, Δημοφῶντος τοῦ Θησέως
βασιλεύοντος Ἀθήνησι τῷ πρώτῳ ἔτει, Θαρρηλιῶνος μηνὸς δευτέρῃ
ἐπὶ δέκα, ὡς φησὶ Διονύσιος ὁ Ἀργεῖος, Ἀγίας δὲ καὶ Δερκύλος ἐν 2
τῇ τρίτῃ μηνὸς πανήμου ὀγδόῃ φθίνοντος, Ἑλλάνικος γὰρ δωδεκάτῃ
Θαρρηλιῶνος μηνός, καὶ τινες τῶν τὰ Ἀττικὰ συγγραφευμένων ὀγδόῃ
10 φθίνοντος, βασιλεύοντος τὸ τελευταῖον ἔτος Μενεσθέως, πληθυνού-
σης σελήνης·

νῦξ μὲν ἔην,

φησὶν ὁ τὴν μικρὰν Ἰλιάδα πεποιηκώς,

μεσάτα, λαμπρὰ δὲ ἐπέτελλε σελάνα·

15 ἕτεροι (δὲ) σκιροφοριῶνος τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ. Θησεὺς δὲ [ὁ] Ἡρακλέους 8
ζηλωτῆς ὢν προεσβύτερός ἐστι τῶν Τρωϊκῶν μῆ γενεᾶ. τοῦ γούν
Τληπολέμου, ὃς ἦν υἱὸς Ἡρακλέους, Ὀμηρος μέμνηται ἐπὶ Ἴλιον
στρατεύσαντος.

Προτερειν ἄρα Μουσῆς ἀποδείκνυται τῆς μὲν Διονύσου ἀπο- 105. 1
20 θεώσεως ἔτη ἑξακόσια τέσσαρα, εἰ γε τῆς Περσέως βασιλείας τῷ
τριακοστῷ δευτέρῳ ἔτει | ἐκθεοῦται, ὡς φησὶν Ἀπολλόδωρος ἐν τοῖς 382 P
Χρονικοῖς. ἀπὸ δὲ Διονύσου ἐπὶ Ἡρακλέα καὶ τοὺς περὶ Ἴάσωνα 2
ἀριστεῖς τοὺς ἐν τῇ Ἀργοὶ πλεύσαντας συνάγεται ἔτη ἑξήκοντα τρία·
Ἀσκληπίος τε καὶ Διόσκουροι συνέπλεον αὐτοῖς, ὡς μαρτυρεῖ ὁ Ρό-

4 f vgl. Tatian 39 p. 39, 23 f Schw. 4—7 Dionysios von Argos Fr. 10
FHG III p. 26 7 Agias Fr. 2 FHG IV p. 292 Derkylos Fr. 3 FHG IV
p. 387 8 Hellanikos Fr. 143 FHG I p. 65 Zum Tag der Eroberung Trojas
vgl. FHG I p. 568; Paul Tannery, Rev. de Philol. N. S. 13 (1889) S. 66—69
12. 14 Kleine Ilias Fr. 11 Kinkel 15—18 vgl. Tatian 40 p. 42, 1—3 Schw.
16 f vgl. B 657 20—S. 68, 5 Apollodor. Fr. 119 Jacoby 24 f Apoll. Rhod.
Arg. 1, 146 f; Theodoret Gr. aff. c. VIII 21

1 βασιλεία] ἢ βασιλεία Tat. (ἢ < Tat. bei Eus.) 2 Πέλοπος] ἢ Πέλοπος
Tat. (ἢ < Tat. bei Eus.) 3 τὰς Ἀθήνας Tat. 4 Ὀρφεὺς τε καὶ Μ.] Ὀρ-
φεὺς μαθητῆς Μ. Tat. < Tat. bei Eus. 7 Διονύσιος] Δεινίας Valckenaer vgl. F.
Jacoby, Beitr. z. alt. Gesch. 2 (1902) p. 423¹ Ἀγίας Valckenaer αἰγίας L ἄγις
Eus. Δερκύλλος; Eus. O 8 πανήμου] πανέμου Eus. γὰρ < Eus. [γὰρ]
Tannery 9 μηνός; < Eus. 10 f vielleicht [πληθυνούσης σελήνης] Tannery
12 ἔην Eus. ἦν I, 14 ἐπέτελε L 15 (δὲ) aus Eus. σκιροφοριῶνος
L ὁ < Eus. 19 ἀποδείκνυται] ἐπίδεικνυται Eus. 21 ἐκθεοῦται] ἀπο-
θεοῦται Eus. 22 Ἰάσωνα I

διος Ἀπολλώνιος ἐν τοῖς Ἀργοναυτικοῖς. ἀπὸ δὲ τῆς Ἡρακλείους ἐν 3
 Ἄργει βασιλείας ἐπὶ τὴν Ἡρακλείους αὐτοῦ καὶ Ἀσκληπιοῦ ἀποθίωσιν
 ἔτη συνάγεται τριάκοντα ὅτι κατὰ τὸν χρονολόγον Ἀπολλόδωρον.
 Ἐντεῦθεν δὲ ἐπὶ τὴν Κίστορος καὶ Πολυδείκους ἀποθίωσιν ἔτη πεν- 4
 τήκοντα τρία. Ἐνταῦθά που καὶ ἡ Ἰλίου κατάληψις. εἰ δὲ χρὴ 5
 κείθεισθαι καὶ Ἡσιόδῳ τῷ ποιητῇ, ἀκούσωμεν αὐτοῦ·

Ζηὺς δ' ἄρα Ἄτλαντις Μαίη τέκε κίδιμον Ἑρμῆν,
 κήρυκ' ἀθανάτων, ἱερὸν λέχος ἰσοαναβάσα·

Καδμείη δ' ἄρα οἱ Σιμέλῃ τέκε φαίδιμον εἶόν,
 10 μυχθεῖσ' ἐν φιλότῃτι, Μώνιον πολυγηθῆ.

Κάδμος μὲν ὁ Σιμέλης πατήρ ἐπὶ Λυγκίῳς εἰς Θήβας ἱρχεται καὶ 100. 1
 τῶν Ἑλληνικῶν γραμμάτων εὐρετής γίνεται. Τριόπας δὲ οὐγγροῦσι
 ἴσδι ἰσδόμῃ γενεᾷ ἀπὸ Ἰνάχου (ἔσιν δὲ τὴν καὶ ἴω φασιν διὰ τὸ
 15 τῆν αὐτὴν διὰ πάσης τῆς γῆς πλανωμένην, ταύτην δὲ Ἰστρος ἐν
 τῷ περὶ τῆς Αἰγυπτίων ἀποικίας Προμηθεῖως θιγατήρα φησὶ. Προ- 2
 μηθεὺς δὲ κατὰ Τριόπαν ἰσδόμῃ γενεᾷ μετὰ Μουσαίᾳ, ὅστι καὶ πρὸ
 τῆς καθ' Ἑλλήνας ἀνθρωπολογίας ὁ Μουσῆς ἠμμοκίνας φαίνεται.
 ἴων δὲ ὁ τὰ περὶ τῶν καθ' Αἰγυπτίον θεῶν πραγματευόμενος τὴν 3
 ἴων ὑπὸ Ἑλλήνων Διμήτρα καλεῖσθαι φησιν, ἢ κατὰ Ἀγκία γίνεται 30. 1'
 20 ἰσδοκίτη ἴστρον Μουσαίῳς γενεᾷ. Ἄλις τε ὁ Ἄργους βασιλεὺς 4
 Μίμριον οἰκίζει, ὅς φησιν Ἀριστοππος ἐν πρώτῃ Ἀρχαδικῶν, τοῦτον 5
 δὲ Ἀριστίας ὁ Ἄργεος ἰκονομασθῆναι φησὶ Σάρατιν καὶ τοῦτον
 εἶναι ὃν Αἰγύπτιοι οἴθροισιν, Νυμφόδορος δὲ ὁ Ἀμφικολίτης ἐν 6
 25 τρίτῳ Νορίμων Ἰστίας τὸν Ἄλιν τὸν ταῖρον τελευτήσαντα καὶ ταρι-
 χυθῆντα εἰς οὐρὸν ἀποτιθεῖσθαι ἐν τῷ γὰρ τοῦ τιμωμένου δαίμονος,
 κάρτεῦσθιν Σαράτιν κληθῆναι καὶ Σάρατιν συνεθεῖα τινὲ τῶν ἰγ-
 χαρίων ἴστρον. Ἄλις δὲ τρίτος ἴστρον ἀπὸ Ἰνάχου, καὶ μὲν ἡ 107. 1
 Ἀγρὴ κατὰ Τετιῶν γίνεται.

7 - 10 Hesiod Theog 925 - 941; Apollonius Cent VIII 341 - 146 Iliad Fr 40
 FHG I p. 177, vgl. Plat. Mor. p. 352 A ποίησά μιν Ἑρμῶς, ποίησά δὲ Προμηθεῖος,
 ἰστορήσαντι αὐτῆς θιγατήρ. 106 Ison von Pola Fr 2 FHG II p. 34
 10 f vgl. Tatian 41 p. 12, 10 f Schw. 20 - 23 Apollonius Fr 1 FHG IV p. 27
 (hier auch über Aristas von Argos) 23 - 27 Nymph. d. r. e Fr 20 FHG II
 p. 281

3 τριάκοντα ὅτι τὸ τριόπας ἀπὸ Μουσαίου καὶ τῆς Μαίης τριόπας ἀν-
 αβασίς 10 Ἀριστοππος I. 12 ἀμφικολίτης εἰς 13 τὸ 4. 14 Ἰσδοκίτης
 ἀπὸ τῆς ποίησά μιν Ἑρμῶς καὶ τῆς ποίησά δὲ Προμηθεῖος εἰς 15 φησὶ τὸν
 κάρτεῦσθιν Σαράτιν 17 ταριχυθῆντα φησὶ τῆς 19 τὸ 4. 1. 20 Ἰσδοκίτης
 εἰς 23 τὸν 3. 24 Ἰσδοκίτης ἀπὸ τῆς ποίησά μιν Ἑρμῶς καὶ τῆς ποίησά δὲ
 Προμηθεῖος εἰς 25 τὸν 3. 26 Ἰσδοκίτης εἰς 27 τὸν 3. 28 Ἰσδοκίτης εἰς 28 τὸν 3.

Ἀητῷ γὰρ ἤλκησε, Διὸς κυδρὴν παράκοιτιν,

Τιτυὸς δὲ συνεχρόνισεν Ταντάλαφ. εἰκότως ἄρα καὶ ὁ Βοιωτίτις Πιν- 2
δαρος γράφει· ἐν χρόνῳ δὲ γένητ' Ἀπόλλων, καὶ οὐδὲν θαυμαστόν,
ὅπου γε καὶ Ἀδμήτωφ θητεύων εὐρίσκειται σὺν καὶ Ἡρακλεὶ μέγαν
5 εἰς ἐνιαυτόν. Ζῆθος δὲ καὶ Ἀμφίων οἱ μουσικῆς εὐρεταὶ περὶ τὴν 8
Κάδμου γεγόνασιν ἡλικίαν. κἂν τις ἡμῖν λέγῃ Φημονόην πρῶτην 4
χρησμοδόσῃαι Ἀκροσίωφ, ἀλλ' ἴστω γε ὅτι μετὰ Φημονόην ἔτεσιν ὕστε-
ρον εἴκοσι ἑπτὰ οἱ περὶ Ὀρφέα καὶ Μουσαίου καὶ Ἄλνον τὸν
Ἡρακλέους διδάσκαλον. Ὀμηρος δὲ καὶ Ἡσίοδος πολλῶν νεώτεροι τῶν 5
10 Ἰλιακῶν, μεθ' οὓς μακρῶν νεώτεροι οἱ παρ' Ἑλλήσι νομοθέται,
Λυκοῦργός τε καὶ Σόλων, καὶ οἱ ἑπτὰ σοφοί, οἳ τε ἀμφὶ τὸν Σύριον
Φερεκύδην καὶ Πυθαγόραν τὸν μέγαν κάτω που περὶ τὰς Ὀλυμπιάδας
γενόμενοι, ὡς παρεστήσαμεν. καὶ θεῶν ἄρα τῶν πλείστων παρ' 6
Ἑλλήσιν, οὐ μόνον τῶν λεγομένων σοφῶν τε καὶ ποιητῶν, ὁ Μωυ- 384 P
15 σῆς ἡμῖν ἀποδέδεικται πρεσβύτερος.

Καὶ οὗτι γε μόνος οὗτος, ἀλλὰ καὶ ἡ Σίβυλλα Ὀρφέως παλαιο- 108, 1
τέρα· λέγονται γὰρ καὶ περὶ τῆς ἐπωνυμίας αὐτῆς καὶ περὶ τῶν
χρησμῶν τῶν καταπεφημισμένων ἐκείνης εἶναι λόγοι πλείους, Φρυ-
γίαν τε οὖσαν κεκλήσθαι Ἀρτεμιν καὶ ταύτην παραγενομένην εἰς
20 Δελφούς ἵσαι·

ὦ Δελφοί, θεράποντες ἐκηβόλου Ἀπόλλωνος, 2
ἦλθον ἐγὼ χρήσουσα Διὸς νόον αἰγιόχοιο,
αὐτοκασιγνήτωφ κεχολωμένη Ἀπόλλωνι.

ἔστι δὲ καὶ ἄλλη Ἐρυθραία Ἡροφίλη καλουμένη· μέμνηται τούτων 8
25 Ἡρακλείδης ὁ Ποντικὸς ἐν τῷ Περὶ χρηστηρίων. ἔω δὲ τὴν Αἰγυπτίαν
καὶ τὴν Ἰταλίην. ἢ τὸ ἐν Ρώμῃ Κάραλον ᾤκησεν, ἧς υἱὸς Εὐ-

1 λ 580 8 Pindar Fr. 147 Schröder 8—5 vgl. Tatian 21 p. 23, 9 f
Schw.; Euseb. Chron. II p. 7 Schöne; Plut. Mor. p. 761 E λέγεται δὲ (Ἡρακλῆς) καὶ
τὴν Ἀλκίησιν . . . οὔσαι τῷ Ἀδμήτῳ χαρίζομενος . . . καὶ γὰρ τὸν Ἀπόλλωνα
μυθολογοῦσιν ἔραστήν γενόμενον Ἀδμήτῳ παραθητεῖσαι μέγαν εἰς ἐνιαυτόν.
(Nachahmung von Φ 444; viell. von Rhianos, vgl. Schol. Eur. Alk. 2; Meineke,
Anal. Al. S. 180; ähnlich Panyasis, Herakl. Fr. 16 Kinkel); Apollodor Bibl. III
10, 4 11—18 vgl. Strom. I 59—65 16—S. 70, 2 vgl. Hesychius s. v. Σίβυλλα;
E. Maass, De Sibyll. ind. und De biogr. graec. quaest. p. 123 sq 17—25 Hera-
kleides Pont. Fr. 98 Voss; vgl. FHG II p. 197 Anm.

8 δὲ γένητ' δ' ἔγεντ' Boeckh 5 μουσικῆς (η in Ras.) L¹ 7 φημονόην
L 8 εἰκοσιεπτὰ L κς' Eus. 10 οὐς] + δὲ L, aber von L¹ getilgt 18 γε-
νόμενοι Eus. γενομένους L 17 λέγονται Di λέγεται L 18 καταπεφημιμέ-
νων L 24 τοῖτων] vgl. Maass, Herm. 18 (1883) S. 335¹

άνδρος ὁ τὸ ἐν Ῥώμῃ τοῦ Πανός ἱερὸν τὸ Λουκίρκιον καλούμενον κτίσας.

Ἄξιον δὲ ἐνταῦθα γενομένους διεριννῆσαι καὶ τῶν ἄλλων τῶν 100. 1
μετὰ Μωσεία παρὰ τοῖς Ἑβραίοις προφητῶν τοῦ χρόνου.

1. Μετὰ τὴν Μωσείω; τοῦ βίου τελευτήν διαδέχεται τὴν ἡγεμονίαν 2
τοῦ λαοῦ Ἰησοῦς πολεμῶν μὲν ἐτη 45, ἐν δὲ τῇ γῆ τῇ ἀγαθῇ ἄλλα
πέντε καὶ | εἰκοσι ἀναπαύσμενος. ὡς δὲ τὸ βιβλίον τοῦ Ἰησοῦ πι- 3 11
ρίκει, διδίδετο τὸν Μωσεία ὁ προφητημένος ἀνὴρ ἐτη κς. ἔπειτα 4
ἁμαρτῶντες οἱ Ἑβραῖοι παραδίδονται Χουσαχάρ βασιλεὶ Μισοποτα-
10 μίας ἔτισιν ὀκτώ, ὡς ἡ τῶν Κριτῶν ἱστορίη βιβλος· διεθόντες δὲ 5
ἴσκιον τοῦ θεοῦ λαμβάνουσι ἡγεμόνα Γοθονιήλ τὸν ἀδελφὸν τοῦ
Χαλι, τὸν νεώτερον ἐκ φυλῆς Ἰούδα, ὃς ἀποκτείνας τὸν τῆς Μισο-
ποταμίας βασιλέα ἤρξε τοῦ λαοῦ ἔτισιν ἑξήκοντα ἑν. καὶ πάλιν ἁμαρ- 6
τόντες παρεδόθησαν Αἰγυπτῶν βασιλεὶ Μωαβιτῶν ἔτισιν ὀκτωκαθδεκά.
17 ἔπιστρεψάντων δὲ | αὐτῶν αὐθις ἡγήσατο αὐτῶν Ἀσὼ ἔτισιν ὀγδοή- 7
κοντα, ἀνὴρ ἀμφοτεροδίκιος ἐκ φυλῆς Ἑβραϊμ· οὗτός ἐστιν ὁ ἀριεὺς
τὸν Αἰγυπτῶν, τελευτήσαντος δὲ Ἀσὼ ἁμαρτήσαντες αὐθις παρεδό- 110. 1
θησαν βασιλεὶ Χαναάν Ἰαβὴλμ ἔτισιν εἰκοσι· ἐπὶ τούτῳ προφητεῖται
Μεβζάφα γυνὴ Λαβιδῶθ ἐκ φυλῆς Ἑβραϊμ, καὶ ἦν ἀρχιερεὺς Ὀζιοῦς
2. ὁ τοῦ Ῥησοῦ, διὰ ταύτης ἡγησάμενος τῆς στρατιᾶς Βαραχ ὁ τοῦ 2
Βεννήρ ἐκ φυλῆς Νισθαλίμ παραταξάμενος Σισάρα τῷ ἀρχιστρατήγῳ
τοῦ Ἰαβὴλμ ἐνίκησε, καὶ ἤρξεν ἐντεῦθεν τοῦ λαοῦ διακρίνοισα ἡ
Μεβζάφα ἐτη τεσσαράκοντα, τελευτήσασα; δὲ αὐτῆς ἁμαρτῶν αὐθις 3
ὁ λαὸς παραδίδεται Μεδιθαίοις ἐτη ἑξήκοντα. ἐπὶ τούτοις Γεδειὸν ἐκ 4
2. φυλῆς Μανασσή, ὁ τοῦ Ἰωὰς τριακοσίους ἑκατράκοντας καὶ δεκάκι-

38 zu den bibl.-chronol. Angaben vgl. J. Raška, (Chronologie der Bibel (Wien 1878, bes. S. 222 ff. S. 100 § 13) benützt im Liber Generationis d. h. in der Chronik des Hieronymus (Chron. min. ed. Mommsen I. Vgl. die Zusammenstellung in Chronica minora coll. et em. C. Frick I. praef. p. VI—XXV

77 nicht bei Josua; aber vgl. die Masoretenbemerkung am Schluß des Buches Josua (ed. Bär p. 120); Augustin De civ. Dei 18, 11; Euseb. Chronic. p. 1-4, 11; Schoene; Sulpric. Sever. Chron. I 23, 5. S. 17 vgl. Richt. 3, 9, 11, 14, 17, 20

17—22 vgl. Richt. 4. 19 f vgl. I Chron. 6, 4—51. 22 f vgl. Richt. 3, 31. 28—8, 71, 1 vgl. Richt. 6, 1—11; 7, 7; 8, 10

1 Πανός Vi παντός L. Λουκίρκιον Sibyll. Prof. 8, 2, 41 Geffcken. Schol. zu Plato Phaedr. p. 244 B Λουκίρκιον Maass, De Sib. ind. p. 34 vgl. Dion Hal. Antiqu. Rom. I 32. 6 ἡρόδ; τοῦ λαοῦ L. Stellung geändert von L¹ ἐπὶ τῇ Clinton, Fast. Hel. I p. 32 dazu stimmte Jos. 14, 7 ff. 4 St. 7, bez. Lib. Gen. Anonymus in M. sc. Obs. Amstel. 1734 vol. 4 I p. 103. 9 ἁμαρτῶντες; ὁ corr. aus ὁ L¹. 16 nicht ἀμφοτεροδίκιος; ist Ἰσαακ ὁ Ἀρκενοὺς von L¹ geändert.

21 Βεννήρ' Anonymus Lib. Gen. 14, 7 ff. Richt. 4. 19 f. ἀρχιστρατήγῳ. vgl. in Ras. L¹. 23 ἑξήκοντα L. τεσσαράκοντα L.

μυριάδας αὐτῶν ἀπολέσας ἤρξεν ἔτη τεσσαράκοντα, μεθ' ὃν ὁ υἱὸς
 αὐτοῦ Ἀβιμέλεχ ἔτη τρία. διαδέχεται τοῦτον Βωλεᾶς υἱὸς Βηδᾶν 5
 υἱοῦ Χαρράν ἐκ φυλῆς Ἐφραΐμ ἄρξας ἔτη τρία πρὸς τοὺς εἴκοσι. μεθ'
 ὃν ἐξαμαρτῶν πάλιν ὁ λαὸς ἔτισιν ὀκτωκαίδεκα Ἀμμανίταις παρα-
 5 δίδοται. μετανοησάντων δὲ αὐτῶν ἡγείται Ἰεφθαὶ ὁ Γαλααδίτης ἐκ 111, 1
 φυλῆς Μανασσῆ καὶ ἤρξεν ἔτη ἕξ, μεθ' ὃν ἤρξεν Ἀβαθθᾶν ὁ ἐκ
 Βηθλεὲμ φυλῆς Ἰούδα ἔτη ἑπτὰ, ἔπειτα Ἐβρών ὁ Ζαβουλωνίτης ἔτη
 ὀκτώ, ἔπειτα Ἐγλώμ Ἐφραΐμ ἔτη ὀκτώ. ἔνιοι δὲ τοὺς τοῦ Ἀβαθθᾶν
 ἔτισιν ἑπτὰ συνάπτουσι τὰ Ἐβρών ὀκτώ ἔτη. καὶ μετὰ τοῦτον ἐξα- 2
 10 μαρτῶν πάλιν ὁ λαὸς ὑπὸ ἄλλοφύλοις γίνεται τοῖς Φυλιστιεῖμ ἔτη
 τεσσαράκοντα. ἐπιστρεφάντων δὲ αὐτῶν Σαμφῶν ἡγείται ἐκ φυλῆς
 Δάν, νικήσας ἐν πολέμῳ τοὺς ἄλλοφύλους. οὗτος ἤρξεν ἔτισιν εἴκοσι.
 καὶ μετὰ τοῦτον ἀναρχίας οὐσίας διεκρίνε τὸν λαὸν Ἥλλ ὁ ἱερεὺς 3
 τεσσαράκοντα ἔτη. τοῦτον δὲ διαδέχεται Σαμουὴλ ὁ προφήτης, σὺν 4
 15 οἷς Σαοὺλ ἐβασίλευσεν, ἔτη εἴκοσι ἑπτὰ | κατασχῶν. οὗτος καὶ τὸν 396 P
 Δαβίδ ἐχρῖσεν. ἐτελευτα δὲ Σαμουὴλ δυοῖν ἐτῶν πρότερος τοῦ Σαοὺλ 112, 1
 ἐπὶ ἀρχιερέως Ἀβιμέλεχ. οὗτος τὸν Σαοὺλ εἰς βασιλεία ἐχρῖσεν, ὡς
 πρῶτος ἐβασίλευσεν ἐπὶ Ἰσραὴλ μετὰ τοὺς κριτάς, ὧν ὁ πᾶς ἀριθμὸς
 ἕως τοῦ Σαμουὴλ γίνεται ἔτη τετρακόσια ἐξήκοντα τρία μῆνες ἑπτὰ.
 20 ἔπειτα διὰ τῆς πρώτης βίβλου τῶν Βασιλειῶν τοῦ Σαοὺλ ἔτη εἴκοσι, 2
 ἐπεὶ ἀνακαινισθεὶς ἐβασίλευσε. μετὰ δὲ τὴν τελευταίην Σαοὺλ βασιλεύει 3
 Δαβίδ τὸ δεύτερον ἐν Χεβρών ὁ τοῦ Ἰεσσαὶ ἐκ φυλῆς Ἰούδα ἔτη
 τεσσαράκοντα, ὡς περιέχει ἡ δευτέρα τῶν Βασιλειῶν, καὶ ἦν ἀρχιε-
 ρεὺς Ἀβιάθαρ ὁ τοῦ Ἀβιμέλεχ ἐκ συγγενείας Ἥλλ, προφητεύουσι δὲ
 25 Γὰδ καὶ Νάθαν ἐκ' αὐτοῦ. γίνονται οὖν ἀπὸ Ἰησοῦ τοῦ Ναυῆ ἕως 4
 παρέλαβε τὴν βασιλείαν Δαβίδ, ὡς μὲν τινες, ἔτη τετρακόσια πεντή-
 κοντα, ὡς δὲ ἡ προκειμένη δείκνυσι χρονογραφία, συνάγονται ἔτη
 πεντακόσια εἴκοσι τρία μῆνες ἑπτὰ εἰς τὴν τοῦ Δαβίδ τελευταίην. καὶ 113, 1
 μετὰ ταῦτα ἐβασίλευσε Σολομῶν υἱὸς Δαβίδ ἔτη τεσσαράκοντα. διαμένει

1—5 vgl. Richt. 8, 28; 9, 22; 10, 1. 2. 8 5—12 vgl. Richt. 12; 13, 1f;
 16, 31 13 f vgl. I Sam. 4, 18 14—21 vgl. I Sam. 16, 13; 26, 1; 21, 1;
 10, 1; 11, 15 u. Joseph. Ant. VI 14, 9 21—25 vgl. II Sam. 2, 1; I Kön. 2, 11.
 26; I Sam. 22, 20. 5; II Sam. 12, 1 26 f vgl. Act. 13, 20 28—8. 72, 4 vgl.
 I Kön. 11, 42. 29; 2, 35; 4, 4

2 Ἀβιμέλεχ Po aus Richt. 9, 22 ἀχιμέλεχ L Βωλεᾶς] Θωλεᾶς Lowth
 Thole Lib. Gen. Θωλᾶ Richt. 10, 1 Βηδᾶν (Bedan heißt ein Richter I Sam.
 12, 11, wo LXX dafür Βαράχ haben) Falae Lib. Gen. Φονά Richt. 10, 1
 3 Ἀβαθθᾶν] Ἀβαισᾶν Richt. 12, 8 7 ἑπτὰ (α in Ras.) L' Ἐβρών] Αἰλώμ
 Richt. 12, 12 8 Ἐγλώμ] Ἀβθών Richt. 12, 13 9 ὀκτώ Lowth τεσσαρά-
 κοντα (d. i. μ statt η) L 14 τεσσαράκοντα] so auch I Sam. 4, 18 Hebr. εἴ-
 κوسي LXX 21 ἐπεὶ ἀνακαινισθεὶς Sy ἐπιανακαινισθεὶς L 27 χρονογραφία
 (χρ in Ras.) L'

ἐπὶ τοῦτον Νάθαν προφητεύων. ὃς καὶ παρεκάλει αὐτὸν περὶ τῆς
 τοῦ ναοῦ οἰκοδομῆς· ὁμοίως καὶ Ἀχίας ἐκ Σηλὼν προφητεύει. ἦσαν
 δὲ καὶ οἱ βασιλεῖς ἄμφω, ὃ τε Δαβὶδ ὃ τε Σολομῶν, προφηταί. Σαδὼκ 2
 δὲ ὁ ἀρχιερεὺς πρῶτος ἐν τῷ ναῷ, ὃν οἰκοδομοῖσι Σολομῶν, ἐκράτεισεν.
 ὁ ὕψους ὧν ἀπὸ Ἀραῶν τοῦ πρώτου ἀρχιερέως· γίνονται οὖν ἀπὸ 3
 Μωυσέως ἐπὶ τὴν Σολομῶνος ἡλικίαν, ὡς μὲν τινὲς φασιν, ἔτη πεν-
 ταχόσια τετρακόντα πάντα, ὡς δὲ ἕτεροι, πενταχόσια ἰσομήκοντα ἔξ-
 ει δὲ τις τοῖς ἀπὸ Ἰησοῦ μέχρι Δαβὶδ τετραχοσίοις πενήκοντα ἔτιαι 4
 συγκαταριθμήσαι τὰ τῆς Μωυσέως στρατηγίας τεσσαράκοντα καὶ τὰ
 10 ἄλλα τὰ ὁδοήκοντα ἔτη, ἃ γέγονε ὁ Μωυσὴς πρὸ τοῦ τὴν ἔξοδον
 τοῖς Ἑβραίοις ἀπὸ Αἰγύπτου γεγονέναι, προσθήη τε τοῦτοις τὰ τῆς
 βασιλείας τῆς Δαβὶδ τεσσαράκοντα ἔτη, συνάξει ἔτη τὰ πάντα ἑξα-
 χόσια δέκα, ἀκριβέστερον δὲ ἢ καθ' ἡμᾶς χρονολογία πρότερον, εἰ 114 1
 τοῖς πενταχοσίοις ἑκοσι καὶ τριοὶ καὶ μηδὲν ἑπτὰ μέχρι τῆς Δαβὶδ
 15 τελευτῆς προσθήη τις τὰ τε τοῦ Μωυσέως ἑκατὸν ἑκοσι ἔτη τὰ τε
 τοῦ Σολομῶνος τεσσαράκοντα· συνάξει γὰρ τὰ πάντα ἐπὶ τὴν Σολο-
 μῶνος τελευτῆν ἔτη ἑξαχόσια ὁδοήκοντα τρία μῆνας ἑπτὰ. Ἐβραῖος 2
 τὴν ἑαυτοῦ θυγατέρα Σολομῶνι δίδωσι καθ' οὗς | χρόνους μετὰ τὴν 8. 1
 Τροίας ἄλωσιν Μινελάω εἰς Φοινίκην ἄγειται, ὡς γηοὶ Μινανθρὸς ὁ
 20 Πιργαμηνὸς καὶ Αἰλτος ἐν τοῖς Φοινικικοῖς, μετὰ δὲ Σολομῶνα 3
 βασιλεύει Ῥοβὼμ νῆος αὐτοῦ ἔτη ἑπτακαίδεκα, καὶ ἦν ἀρχιερεὺς
 Ἰερμύελχ ὁ τοῦ Σαδὼκ. ἐπὶ τοῦτον μεμνησθέντος τῆς βασιλείας ἐν 4
 Σαμαρείᾳ βασιλεύει Ἰεροβόαμ ἐκ φυλῆς Ἐφραΐμ ὁ δοῦλος Σολομῶνος.
 προφητεύει δὲ ἔτι Ἀχίας ὁ Σηλωνίτης καὶ Σαμαρίας νῆος Αἰλῶν καὶ
 25 ὁ ἔξ Ἰουδα ἀπειθῶν ἐπὶ Ἰεροβόαμ καὶ προφητεύσας ἐπὶ τοῦ θινω-
 στηλοῦ μετὰ τοῦτον βασιλεύει Ἀβιοὺμ | νῆος αὐτοῦ ἔτη ἑξήκοντα 115 1
 τρία, καὶ ὁμοίως ὁ τοῦτον νῆος Ἰσαμαὶ· οὗτος ἐπὶ γήρας ἐποδύχηται.

5 vgl. I Chron. 6, 8. 53 ὁ δὸος; ist falsch. 6 f vgl. Euseb. Chron. p. 31
 Schöne At Clemens a Jesu Moysi successore usque ad tempus activationem coll. g t
 anno DLXXIV, quod a primo eius libro Stromatum consere licet. — Davaco
 stampt. *Επίτομή ιστοριῶν* bei Cramer, Anecd. Paris II p. 178, 19—21 ὁ δ. Κλη-
 μης, τὰ ἀπὸ Ἰησοῦ τοῦ Μωυσέως διαδοχῆν ἐπὶ τὴν τοῦ ναοῦ κατασκευὴν ἔτη σιταίτε
 φασί, ὡς καὶ οἱ τῶν ἑταίρων Schw. ἀπὸ τοῦ πρώτου Στρωματίδος αὐτοῦ μεθ' ἑ
 17 f vgl. vord. I Kon. 5. 12, 11, 1. 17. 20 vgl. Tatian. 37 p. 38, 18—19, ὁ
 Schw. *Memorie* von Eusebio Fr. 3 FHG. IV p. 447. *Latios* Fr. 1 FHG. IV
 p. 47. 20. 24 vgl. I Kon. 14, 21, 12. 20. 22. 13. 1. 26 f vgl. I Kön. 15,
 14. 19, II Chron. 13. 16; 19, 13. 12.

17 Ἐβραῖος; L. Tat. be. E. A. *Atrocitas*, T. P. HSS. 20 *ταῖτος*; L. *galtes*;
 Tat. HSS. ὄφρα, ὁ δὲ ἑταίρος, Tat. bei Eus. 24 *Αἰλῶν*; vgl. Jerem. 26. 20. 31
 St. *Amud* L. *Amud* L. b. Gen. 25 *Ἰεροβόαμ* aus I Kon. 1, 1. *Ἰεροβόαμ* L.
 26 *Ἰουδα*; E. vgl. I Chron. 3. 2. 27 *Ἰσαμαὶ*; *Atrocitas* in Misc. Obs. Am-
 stel. vol. 4 f. p. 1. vgl. I Kon. 15, 1, II Chron. 13, 13. *αὐτοῦ* L.

προφητεύει δὲ ἐπ' αὐτοῦ Ἰοὺ υἱὸς Ἀνανίου. μετὰ τοῦτον βασιλεύει Ἰωσαφάτ υἱὸς αὐτοῦ ἔτη (κ)ε'. ἐπὶ τούτου προφητεύουσιν Ἥλλιας ὁ Θεοβίτης καὶ Μιχαίας υἱὸς Ἰεβλᾶ καὶ Ἀβόλιας υἱὸς Ἀνανίου. ἐπὶ δὲ 2 Μιχαίου καὶ ψευδοπροφήτης ἦν Σεδεκίας ὁ τοῦ Χαναάν. ἔπειτα 8
 5 τούτοις ἡ βασιλεία Ἰωραμ τοῦ υἱοῦ Ἰωσαφάτ ἐπὶ ἔτη ὀκτώ, ἐφ' οὗ προφητεύει Ἥλλιας καὶ μετὰ Ἥλλαν Ἐλισσαῖος ὁ τοῦ Σαφάτ. ἐπὶ τούτου 4 οἱ ἐν Σαμαρεία κόπρον ἔφαγον περιστερᾶς καὶ τὰ τέκνα τὰ ἑαυτῶν. ὁ δὲ χρόνος Ἰωσαφάτ ἀπὸ τῶν ὑστάτων τῆς τρίτης τῶν Βασιλείων ἀκρι τῆς τετάρτης ἐπεκτείνει. ἐπὶ δὲ τοῦ Ἰωραμ ἀνελήφθη μὲν Ἥλλιας, 5
 10 ἤρξατο δὲ προφητεύειν Ἐλισσαῖος υἱὸς Σαφάτ ἔτη ξξ, ὧν ἐτῶν τεσσαράκοντα. εἶτα Ὀχοζίας ἐβασίλευσεν ἔτος ἕν, ἐπὶ τούτου ἐτι προφητεύει Ἐλισσαῖος καὶ σὺν αὐτῷ Ἀβδαδωνάτος. μετὰ τοῦτον | ἡ 116, 1388 P μήτηρ Ὀζίου Γοθολία βασιλεύει ἔτη ὀκτώ, κατακτείνασα τὰ τέκνα τοῦ ἀδελφοῦ αὐτῆς· ἐκ γὰρ τοῦ γένους ἦν Ἀγαάβ. ἡ δὲ ἀδελφῆ
 15 Ὀζίου Ἰωσαβαία ἐξέκλεψε τὸν υἱὸν Ὀζίου Ἰωάν καὶ τούτῳ περιέθηκεν ὕστερον τὴν βασιλείαν. ἐπὶ τῆς Γοθολίας ταύτης ἐτι ὁ Ἐλισσαῖος 2 προφητεύει, μεθ' ἣν βασιλεύει, ὡς προειπον, Ἰωὰς ὁ περιωθθεὶς ὑπὸ Ἰωσαβαίας τῆς Ἰωδαὲ τοῦ ἀρχιερέως γυναικός, καὶ τὰ πάντα γίνεται ἔτη τεσσαράκοντα. συνάγεται οὖν ἀπὸ Σολομῶνος ἐπὶ Ἐλισσαίου 8
 20 τοῦ προφήτου τελευτῆν ἔτη, ὡς μὲν τινὲς φασιν, ἑκατὸν ε', ὡς δὲ ἕτεροι. ἑκατὸν δύο, ὡς δὲ ἡ προκειμένη δηλοῖ χρονογραφία, ἀπὸ βασιλείας τῆς Σολομῶνος ἔτη ἑκατὸν ὀγδοήκοντα ἕν.
 Ἀπὸ δὲ τῶν Τρωϊκῶν ἐπὶ τὴν Ὀμήρου γένεσιν κατὰ μὲν Φιλό- 117, 1
 χορον ἑκατὸν ὀγδοήκοντα ἔτη γίνεται ὕστερον τῆς Ἰωνικῆς ἀποικίας·
 25 Ἀρίσταρχος δὲ ἐν τοῖς Ἀρχιλοχείοις ὑπομνήμασι κατὰ τὴν Ἰωνικὴν 2

1 vgl. I Kōn. 16, 1; II Chron. 19, 2 (16, 7) 1—4 vgl. I Kōn. 22, 41 f; 17, 1; 22, 8, 11; 18, 3; II Chron. 20, 31; 18, 8, 10; 18, 10 4—7 vgl. II Kōn. 8, 16 f; I Kōn. 19, 16; II Kōn. 6, 25. 28 f 9—11 vgl. II Kōn. 2 11; I Kōn. 19, 16 10 f vgl. S. Krauss, Jew. Quat. Rev. 5 (1893) S. 138 (in Seder Olam R. XIX ist erzählt, daß Elisa 60 Jahre lang Prophet war) 11 f vgl. II Kōn. 8, 26 12 vgl. S. 84, 12 12—19 vgl. II Kōn. 11, 1—3; 12, 1; II Chron. 22, 12, 10 f; 23, 11; 24, 1 23—S. 74, 22 vgl. Plut. De vita et poesi Hom. II 3 23—S. 74, 19 vgl. Tatian 31 p. 32, 1—15 Schw. 23 f Philochoros Fr. 54 a FHG I p. 393 25 f vgl. Pauly-Wissowa II Col. 872, 28

2 κε' Lowth XXV Lib. Gen. vgl. II Chron. 20, 31 ε' L 8 Ἰεβλᾶ] vielleicht nur Schreibfehler für Ἰεμλᾶ (II Chron. 18, 8) 4 μηχαίου L 10 ξξ] ξ' — ἐξήκοντα S. Krauss a. a. O. 18. 15 Ὀζίου] Fehler für Ὀχοζίου (II Kōn. 11, 1; II Chron. 22, 10); zur Verwechslung vgl. I Chron. 3, 11; Matth. 1, 9; Allen, Expository Times 11 (1899 1900) S. 135 f; Nestle, ebenda S. 191 13 γοθολιά L ὀκτώ] ξξ St (vgl. unten Z. 22 u. II Chron. 23, 1) 14 ἀδελφοῦ] Fehler für υἱοῦ 15 Ἰωάν St vgl. S. 74, 25 ἰωὰς L 16 ἐλισσαῖος L 19. S. 74, 8 ἐλισσαίου L 23 f Φιλόχορον Sy χιλόχορον L

- ἀποικίαν φησὶ γέμεσθαι αὐτόν, ἢ γέμετο μετὰ ἑκατὸν τεσσαράκοντα
 ἔτη τῶν Τρωϊκῶν. Ἀπολλόδωρος δὲ μετὰ ἔτη ἑκατὸν τῆς Ἰωνικῆς 8
 ἀποικίας Ἀγροιλῶν τοῦ Λορυσσαίου Λακιδαιμονίων βασιλείοντος.
 ὥστε ἐπιβαλεῖν αὐτῷ Λυκούργον τὸν νομοθέτην | ἔτι νῖον ὄντα. 30 P
 Ἐξθνήμενης δὲ ἐν τοῖς Χρονικοῖς συνακμάσαντα Ἡοιδῶν ἐπὶ Ἀκαστον 4
 ἐν Χίφ γενέσθαι περὶ τὸ διακοσιοστὸν ἔτος ἕσπερον τῆς Ἰλίου ἀλώ-
 σεως. ταύτης δὲ ἴσται τῆς δόξης καὶ Ἀρχιμάχος ἐν Ἐξβοτικῶν τρίτῳ 5
 ὡς εἶναι αὐτόν τε καὶ τὸν Ἡοιδόν καὶ Ἐλισσαίου τοῦ προφήτου
 νειωτέρους. κἄν ἔπειθαι τις βουληθῆ τῷ γραμματικῷ Κράτῃτι καὶ 6
 10 λέγη περὶ τὴν Ἡρακλειδῶν κάθοδον Ὀμηρον γεγονέναι μετὰ ἔτη
 ὀγδοήκοντα τῆς Ἰλίου ἀλώσεως. εὐρεθήσεται πάλιν Σολομῶνος
 μεταγενέστερος, ἐφ' οὗ ἡ Μενελάου εἰς Φοινίκην ἀφίξις. ὡς προεί-
 ρηται. Ἐρατοσθένης δὲ μετὰ τὸ ἑκατοστὸν ἔτος τῆς Ἰλίου ἀλώσεως 7
 τὴν Ὀμηρον ἡλικίαν γέρει. ναὶ μὴν Θεόπομπος μὲν ἐν τῇ τεσσαρα- 8
 15 κοστῇ τρίτῃ τῶν Φιλιππικῶν μετὰ ἔτη πεντακάσια τῶν ἐπὶ Ἰλίου
 στρατιωσάντων γεγονέναι τὸν Ὀμηρον ἱστορεῖ. Εὐφορίων δὲ ἐν τῷ 9
 περὶ Ἀλεναδῶν κατὰ Ἑγγὴν αὐτὸν τίθει γεγονέναι, ὃς βασιλεύειν
 ἤρξατο ἀπὸ τῆς ὀκτωκαιδεκάτης ὀλυμπιάδος, ὃν καὶ φησὶ πρῶτον
 αἰνομάσθαι τύραννον. Σωσίβιος δὲ ὁ Λάκων ἐν χρόνων ἀναγραφῇ 10
 20 κατὰ τὸ ὄγδοον ἔτος τῆς Χαρίλλου τοῦ Πολυδέκτου βασιλείας Ὀμηρον
 γέρει. βασιλεύει μὲν οὖν Χάριλλος ἔτη ἐξήκοντα τέσσαρα. μεθ' οὗ
 νῖος Νικάνδρος ἔτη τριάκοντα ἐννέα· τοῦτον κατὰ τὸ τριακοστὸν
 τέταρτον ἔτος τεθῆναι φησὶ τὴν πρώτην ὀλυμπιάδα. ὡς εἶναι ἐπιγῆ-
 κοντά ποι ἑτῶν πρὸ τῆς τῶν Ὀλυμπίων θέσεως Ὀμηρον.
 25 Μετὰ δὲ τὸν Ἰωάν διαδέχεται τὴν βασιλείαν Ἰμασία· ὁ νῖος 11 1
 αὐτοῦ ἔτη τριάκοντα ἐννέα. τοῦτον Ὑζίας ὁμοίως ὁ νῖος αὐτοῦ ἐπὶ

8 4 Apollodor Fr. 4a Jacoby; vgl. E. Rohde, Kl. Schr. I S. 64ff. 5 7
 vgl. Rohde, Kl. Schr. I S. 47ff. Euthymeros Fr. 1 FHG IV p. 46. 7 Ar-
 chemachos Fr. 2 FHG IV p. 315. 9-11 vgl. Wachsmuth, De Cratete Mallota
 p. 39. 9f etwas anders Tatian, der mit Plut übereinstimmt. 12f προ-
 εἶρηται vgl. S. 72, 19. 13f Eratosthenes Fr. 4 Müller p. 195. 14 16
 Theopompus Fr. 221b FHG I p. 315. 16-19 Kephorion Fr. 1 FHG III
 p. 72. Fr. 21 Meineke Anal. Alex. p. 65. 19-24 Sosibios Fr. 2 FHG II
 p. 625. 25 S. 75, 6 vgl. II Kōn 14, 1f. 15, 1f. 5, Amos 1, 1. Jea 1, 1. Hos
 1, 1. II Kōn 14, 25; Jona 1, 1, 3, 4; 2, 11. II Kōn 15. 22f. Micha 1, 1,
 Joel 1, 1.

8 Ἰαροσάου (Colut. S. 70) Ἰαροσάου St. vgl. Herodot. 7, 204. Paus. III 2, 4.
 14f ἐν τῇ τεσσαράκοστῃ τριτῇ Herodot. ἔτη τεσσαράκοστῃ τετάρτῃ L. 15 πεντα-
 κάσια = τίμιστρα: Müller, Eratosth. fragm. chronol. p. 197. 17 Ἰμασία
 Müller anal. Alex. I. 26 τριάκοντα ἐννέα] εἴκοσι καὶ ἐννέα II Kōn 14, 2.

ἔτη πενήτηντα δύο, καὶ λεπρῶν οὗτος ἐτελευτα· προφητεύουσι δὲ
 ἐκ' αὐτοῦ Ἀμώς καὶ Ἡσαίας ὁ υἱὸς αὐτοῦ καὶ Ὡση | ὁ τοῦ Βηρηὶ 390 P
 καὶ Ἰωνᾶς ὁ τοῦ Ἀμαθὶ ὁ ἐκ Γέθ Χοβὲρ ὁ κηρύξας Νινευίταις, ὁ ἐκ
 τοῦ κήτους προελθῶν. ἔπειτα βασιλεύει Ἰωνᾶθάν ὁ υἱὸς Ὀζιου ἔτη 2
 5 ἑκαταίδεκα· ἐπὶ τούτου ἔτι Ἡσαίας προφητεύει καὶ Ὡση καὶ Μιχαίας
 ὁ Μωρασθίτης καὶ Ἰωήλ ὁ τοῦ Βαθουήλ. τούτον διαδέχεται ὁ υἱὸς 119. 1
 αὐτοῦ Ἀχαζ ἐπὶ ἔτη ἑκαταίδεκα· ἐπὶ τούτου πεντεκαιδεκάτῳ ἔτει ὁ
 Ἰσραὴλ εἰς Βαβυλῶνα ἀπήχθη Σαλμανασάρ τε ὁ βασιλεὺς τῶν Ἀσ-
 συρίων μετόπισε τοὺς ἐν Σαμαρείᾳ εἰς Μήδους καὶ Βαβυλῶνα. πάλιν 2
 10 τὸν Ἀχαζ διαδέχεται Ὡση ἐπὶ ἔτη ὀκτώ, εἶτα Ἐζεκίας ἐπὶ ἔτη
 εἴκοσι ἑνέα. τούτῳ δι' ὀσιότητα πρὸς τῷ τέλει τοῦ βίου γενομένου
 διὰ Ἡσαίου ὄρωεται ὁ θεὸς ἄλλα ἔτη βιώσαι πεντεκαίδεκα δι' ἀνα-
 ποδισμοῦ ἡλίου. μέχρι τούτου διατείνουσι προφητεύοντες Ἡσαίας 3
 καὶ Ὡση καὶ Μιχαίας. λέγονται δὲ οὗτοι μετὰ τὴν Λυκούργου τοῦ
 15 νόμοθέτου Λακεδαιμονίων ἡλικίαν γεγονέναι· Διευχίδας γὰρ ἐν τε- 4
 τάρτῳ Μεγαρικῶν περὶ τὸ διακοσιοστὸν ἐνενηκοστὸν ἔτος ὕστερον
 τῆς Ἰλίου ἀλώσεως τὴν ἀμὴν Λυκούργου φέρει· Ἡσαίας δὲ ἀπὸ τῆς 5
 Σολομῶντος βασιλείας, ἐφ' οὗ Μενέλεως εἰς Φοινίκην γενόμενος
 ἐδείχθη, τριακοσιοστῷ ἔτει προφητεύων ἔτι φαίνεται Μιχαίας τε σὺν
 20 αὐτῷ καὶ Ὡση καὶ Ἰωήλ ὁ τοῦ Βαθουήλ. μετὰ δὲ Ἐζεκίαν ὁ υἱὸς 120, 1
 αὐτοῦ Μανασσῆς βασιλεύει ἔτη πενήτηντα πέντε, ἔπειτα ὁ τούτου
 υἱὸς Ἀμώς ἔτη δύο, μεθ' ὃν Ἰωσίας ὁ υἱὸς αὐτοῦ ὁ νομικώτατος ἔτη
 τριάκοντα καὶ ἑν. οὗτος ἐπέθηκε τὰ κῶλα τῶν ἀνθρώπων ἐπὶ τὰ
 κῶλα τῶν εἰδῶλων, καθὼς ἐν τῷ | Λευιτικῷ γέγραπται. ἐπὶ τούτου 142 S 2

2 Der Prophet օִישָׁי mit dem Vater des Jesaias ִישָׁי verwechselt 6—9
 vgl. II Kön. 16, 1f; 17, 6; 18, 10f 7 f falsche Angabe, vielleicht entstanden
 aus II Kön. 17, 1. 5 9—18 vgl. II Kön. 17, 2. 6 (Hosea, König von Israel, ist
 durch einen Irrtum des Autors oder durch Interpolation [so Wachsmuth] hier in
 die Reihe der Könige von Juda geraten); 18, 1f; 20, 6. 11 15—17 Dieuchidas
 Fr. 4 FHG IV p. 389 19 ἐδείχθη vgl. S. 72, 19 20—28 vgl. II Kön. 21,
 1. 19; 22, 1 28 f vgl. Lev. 26, 30 u. II Kön. 23, 14. 20 24—S. 76, 4 vgl.
 II Kön. 23, 22; 22, 3. 8; II Chron. 35, 18; 34, 8. 14

3 Βηρηὶ] βῆρη (η übergeschr., nach l Ras.) L¹ 4 Ἰωνᾶθάν für ִישָׁתָן L (wie
 LXX B) Ἰωαθὰμ LXX A II Kön. 15, 7 Ἰωαθάν II Kön. 15, 32 Joatham Lib. Gen.

6 Μωρασθίτης aus Micha 1, 1 μωραθηθίτης L Morathia Lib. Gen. Βαθουήλ
 aus Joel 1, 1 u. unten Z. 20 μαθουήλ L 7 ἄχαζ (τ übergeschr.) L¹ 9 με-
 τόπισε Sy μετώπισε L 10 ἄχατζ L [Ὡση—εἶτα] Wachsmuth vgl. Frick
 p. XVI 11 δι' Sy δ' L 14 nach τὴν ist το von L¹ getilgt 15 nach
 νόμοθέτου ist ἡ von L¹ getilgt 19 τριακοσιοστῷ Bentley, Briefe des Pha-
 laris (Deutsch v. Ribbeck) p. 118° διακοσιοστῷ L 21 μανασσῆς L¹ μανασῆς L*
 21 πέντε] 5 L

ὀκτωκαδεκάτῳ ἔτι τὸ πάσχα ἤχθη, ἐξ οὗ † ἀπὸ Σαμουήλ. μήτι ἐν
 τῷ μεταξὺ χρόνῳ τελειοθέν. τότε καὶ Χελκίας ὁ ἱερεὺς ὁ τοῦ προ-
 φήτου Ἱερμιον πατὴρ περιτεχνῶν τῷ τοῦ νόμου βιβλίῳ | ἐν τῷ 5:1 P
 ἱερῷ ἀποκειμένῳ ἀγαγοῖς ἐτελειύτησεν. ἐπὶ τούτων προφητεῖν
 5 Ὀλδᾶ καὶ Σοφορίας καὶ Ἱερμίας. ἐπὶ δὲ Ἱερμιον ψευδοπροφήτης 8
 γίνεται Ἀνανίας. ὁ Ἰωσίας οὗτος παρακούσας Ἱερμιον τοῦ προ-
 φήτου ἐπὶ Νιχαὴ βασιλεύσας Αἰγύπτου ἀνηρέθη κατὰ ποταμὸν
 Εὐφράτην, ὁρμῶντι αὐτῷ πρὸς Ἀσουρίους ἀπαντήσας. Ἰωσίαν δια- 12:1. 1
 δέχεται Ἰχωνίας, (ὁ καὶ Ἰωάχας, ὁ υἱὸς αὐτοῦ μῆνας τρεῖς καὶ
 10 ἡμέρας δέκα. τούτων Νιχαὴ βασιλεὺς Αἰγύπτου δέσας ἀπήγαγεν εἰς
 Βυβλῶν, καταστήσας αὐτ' αὐτοῦ βασιλεὺς τῶν ἀδελφῶν αὐτοῦ Ἰωα-
 κείμ ἐπὶ φόρῳ τῆς γῆς ἔτη ἑνδεκά. μετὰ τούτων ὁ ὁρμῶντος αὐτοῦ 2
 Ἰωακείμ τρίμηνον βασιλεύει, εἶτα Σιδεκίας ἔτη ἑνδεκά. καὶ μέχρι 8
 τούτων προφητεῖων διατείνει Ἱερμίας, προφητεῖοναὶ δὲ καὶ Βουζ
 15 καὶ Θιφίας ὁ υἱὸς Σαμαίου καὶ Ἀμβραχὸν σὺν αὐτῷ, καὶ τέλος ἔχου
 τὰ τῶν Ἑβραϊκῶν βασιλείων. γίνονται σὺν ἀπὸ μὲν τῆς Μωυσαίου 4
 γενέσεως Ἰωσὸς τῆς μετοικτίας ταύτης ἔτη, ὡς μὲν τρεῖς, ἑννακόσια
 ἑξήκοντα δύο, κατὰ δὲ τὴν ἀκριβῆ χρονογραφίαν χίλια ὀγδοή-
 20 κοντα πέντε μῆνες ἑξ ἡμέραι δέκα ἀπὸ δὲ τῆς Βαβυλῶν βασιλείας Ἰωσὸς
 τῆς αἰχμαλωσίας τῆς ἐπὶ Χαλδαίων γινομένης ἔτη τετρακόσια πεν-
 τήκοντα δύο μῆνες ἑξ, ὡς δὲ ἡ καθ' ἡμᾶς τῶν χρόνων ἀκριβῆα
 ἀναγίγῃ, ἔτη τετρακόσια ὀγδοήκοντα δύο μῆνες ἑξ ἡμέραι δέκα.
 Ἐν δὲ τῷ δωδεκάτῳ ἔτι τῆς Σιδεκίου βασιλείας Ναβουχοδοσορ 12:2. 1
 πρὸ τῆς Περσῶν | ἡγεμονίας ἔτιον ἑβδομήκοντα ἐπὶ Φοίνικας καὶ 3: P
 2 Ἰουδαίους ἰσχυράτερον, ὡς φησι Βήρωσος ἐν ταῖς Χαλδαϊκαῖς ἱστο-

4 6 vgl II Kön 22, 14, Zephän 1, 1, Jerem 1, 2: 5 S. 1 6 4 vgl
 I Kön 22, 29 8 12 vgl II Kön 23, 31 zu Ἰχωνίας Ἰωάχας, vgl Matth
 1, 11, 23, 34 9 12 f vgl II Kön 24, 8, 18 12 ὁρμῶντος, nicht im He-
 braeischen wo der Vater עֲרַמְיָהוּ, der Sohn עֲרַמְיָהוּ heisst 13 13 vgl Jerem
 27, 1, Esch 1, 2, Jerem 50, 20; Habak. 1, 6 22 S. 77, 2 vgl Tatian 24,
 S. 1, 1, Schw 22 S. 77, 1 Bezae Cantabrigiae Fr 11a FHO II p. 10

1 ἔ, οὐ ἐπὶ Σαμουήλ, μήτι οὐκ ἀπὸ Σαμουήλ μήτι P ἔ, οὐ ἐπὶ
 Σαμουήλ ἔ, οὐ ἐπὶ Σαμουήλ μήτι vgl II Chron 35, 18; Wachsmuth ἔ, οὐ ἐπὶ
 Σαμουήλ, ἀλλ' ἐπὶ Σοφορίας L 6 Ἀνανίας ὁ Ἰωσίας οὗτος St Ἰωα-
 νίας, ὁ Ἰωσίας οὗτος, L Ἰωάννης (ἢ Ἰωάννης) οὗτος P Ἀνανίας Vater heisst
 Ἰσῆρ Jerem S. 1 9 ὁ αὐτὸς ἐπὶ Ἰσῆρ Ἰσῆρ καὶ Lowth 14 7
 Ἰσῆρ Boud Louth, doch vgl S. 84, 11, wo Boud au h als P' phet aufgeführt
 ist u. S. Krauss, Jew. Quart. Rev. 7, 1880, S. 1 S. Hinweis auf Seiler Oham R. XX,
 wo Zephän 1, Jerem 24, 1, 2 u. Esch 1, 2, Sohn des Boud, als glie. bestigte Pro-
 pheten genant werden 25 Boud, 2, 2, 2, Tat V u. Tat bei Euse. 3p-
 ρουός Tat MP

ρίαις. Ἰόβας δὲ περὶ Ἀσσυρίων γράφων ὁμολογεῖ τὴν ἱστορίαν παρὰ 2
 Βηρώσσου εἰληφέναι, μαρτυρῶν τὴν ἀλήθειαν τάνδρι. ὁ τοίνυν 3
 Ναβουχοδονόσορ τυφλώσας τὸν Σεδεκίαν εἰς Βαβυλῶνα ἀπάγει καὶ
 τὸν λαὸν πάντα μετοικίζει (καὶ γίνεται ἡ αἰχμαλωσία ἐπὶ ἔτη ἑβδο-
 5 μήκοντα) πλὴν ὀλλῶν, οἳ εἰς Αἴγυπτον κατέφυγον. προφητεύουσι 4
 δὲ καὶ ἐπὶ Σεδεκίου ἔτι Ἱερεμίας καὶ Ἀμβακούμ, ἐν δὲ τῷ πέμπτῳ
 ἔτει τῆς βασιλείας αὐτοῦ ἐν Βαβυλῶνι προφητεύει Ἰεζεκιήλ, μεθ' ὃν
 Ναούμ ὁ προφήτης, ἔπειτα Δανιήλ, πάλιν αὐτὸν μετὰ τοῦτον προφη-
 10 μεθ' ὃν ὁ ἐν τοῖς δώδεκα Ἄγγελος. μετὰ δὲ Ἄγγαλον καὶ Ζαχαρίαν 123, 1
 Νεεμίας ὁ ἀρχαιονοχός Ἀρταξέρξου, υἱὸς δὲ Ἀχιλλ τοῦ Ἰσραηλίτου,
 οἰκοδομεῖ τὴν πόλιν Ἱερουσαλήμ καὶ τὸν νεῶν ἐπισκευάζει. ἐν τῇ 2
 αἰχμαλωσίᾳ ταύτῃ γίνεται Ἑσθῆρ καὶ Μαρδοχαίος, οὗ φέρεται βιβλίον
 ὡς καὶ τὸ τῶν Μακκαβαϊκῶν. κατὰ τὴν αἰχμαλωσίαν ταύτην τῇ 3
 15 εἰκόμῃ λατρεῦσαι μὴ θελήσαντες Μισαήλ Ἀνανίας τε καὶ Ἀζαρίας εἰς
 κάμινον ἐμβληθέντες πυρὸς δι' ἐπιφανείας ἀγγέλου σφύζονται. τότε 4
 διὰ δράκοντα Δανιήλ εἰς λάκκον λεόντων βληθεὶς ὑπὸ Ἀμβακούμ
 προνοίᾳ θεοῦ τραφεὶς ἑβδομαίος ἀνασφύζεται. ἐνταῦθα καὶ τὸ σημεῖον 5
 ἐγένετο Ἰωνᾶ, καὶ Τωβίας διὰ Ῥαφαήλ τοῦ ἀγγέλου Σάρραν ἄγεται
 20 γυναῖκα, τοῦ δαιμονος αὐτῆς ἐπὶ τοὺς πρώτους μνηστῆρας ἀνε-
 λόντος, καὶ μετὰ τὸν γάμον Τωβίου ὁ πατήρ αὐτοῦ Τωβίτ ἀναβλέπει.
 ἐνταῦθα Ζοροβάβελ σοφίᾳ νικήσας τοὺς ἀνταγωνιστὰς τυγχάνει παρὰ 124, 1
 Δαρείου ὠνισάμενος ἀνανέωσιν Ἱερουσαλήμ καὶ μετὰ Ἑσδρα εἰς τὴν
 πατρίαν γῆν ἀναζεύγνυσι· δι' ὃν γίνεται ἡ ἀπολύτρωσις τοῦ λαοῦ 2
 25 καὶ ὁ τῶν θεοπνεύστων ἀναγνωρισμὸς καὶ ἀνακαινισμὸς λογίων καὶ
 τὸ σωτήριον ἄγεται πάσχα καὶ λύσις ὀθνείας ἐπιγαμβρείας. προ- 3
 κηρύχει δὲ καὶ Κῦρος | τὴν Ἑβραίων ἀποκατάστασιν, τελεσθείσης 393 P
 δὲ ἐπὶ Δαρείου τῆς ὑποσχέσεως ἢ τῶν ἑγκαινίων ἄγεται ἑορτή,
 καθὼς καὶ ἐπὶ τῆς σκηνηῆς. καὶ γίνεται τὰ πάντα ἔτη σὺν τοῖς τῆς 4

1 f Juba Fr. 21 FHG III p. 472 2—10 vgl. II Kōn. 25, 7. 11. 26; Jerem.
 43, 7; Esch. 1, 2; I Esr. 6, 1 10 f vgl. II Esr. 11, 1; 12, 1 14—16 vgl.
 Dan. 3, 21. 92. 95 16—18 vgl. Bel u. Drache 31. 37—40 (Theod.); C. Julius,
 Bibl. Stud. VI 3/4 S. 47 19—21 vgl. Tob. 6, 12 ff; 3, 8; 11, 11—13 22—29
 vgl. I Esr. 3, 4; II Esr. 18—20. 23

1 Ἰόβας Tut. Ἰόβας L vor παρὰ ist β von L¹ gestilgt 2 τὴν ἀλή-
 θεϊαν Di τἀλήθειαν L ἀλήθειαν Sy 6 πέμπτῳ] ε̄ L 7 προφητεύει Scaliger
 (Histor. Synag.) προφητεύουσιν L 9 ἔτει δευτέρῳ Scaliger bei Villosion, Epist.
 Vinar. 93 10 ἄγγελος Vi vgl. S. 79, 17; 80, 9; 84, 15; Const. Apost. II 28, 7
 (Nestle, Septuagintastudien III S. 13 Anm.); Chrysost. zu Rōm. 1, 1 p. 427 D u. δ.
 ἀγγαίος L 13 ἀσθήρ L 21 τωβίτ L 25 καὶ] καθ' ἃ Schw. (τε) καὶ
 St 26 ἐπιγαμβρίας L 29 <η> ἐπὶ Po

άνδρος ὁ τὸ ἐν Ῥώμῃ τοῦ Πανὸς ἱερὸν τὸ Λουπέρκιον καλούμενον κτίσας.

Ἄξιον δὲ ἐνταῦθα γενομένους διερινῆσαι καὶ τῶν ἄλλων τῶν 100. 1
μετὰ Μωσεία παρὰ τοῖς Ἑβραίοις προφητῶν τοῦ χρόνου.

7. Μετὰ τὴν Μωσείω τοῦ βίου τελευτὴν διαδέχεται τὴν ἡγεμονίαν 2
τοῦ λαοῦ Ἰησοῦς πολυμῶν μὲν Ἰτη ἕξι', ἐν δὲ τῇ γῆ τῇ ἀγαθῇ ἄλλα 3
πίπτει καὶ | εἰκοσι ἀναπανοάμενος. ὡς δὲ τὸ βιβλίον τοῦ Ἰησοῦ πε- 3 110. 5
ριέχει, διδίδετο τὸν Μωσεία ὁ προειρημένος ἀνὴρ Ἰτη κς'. Ἐπειτα 4
ἁμαρτόντες οἱ Ἑβραῖοι παραδίδονται Χουσαχάρ βασιλεὶ Μισοποτα-
10 μίας Ἰτιαιν ὀκτώ, ὡς ἡ τῶν Κριτῶν ἱστορίη βιβλος· δηθέντις δὲ 3
ἴσκιρον τοῦ θεοῦ λαμβάνουσιν ἡγεμόνα Ἰθωνιήλ τὸν ἀδελφὸν τοῦ
Χαλιβ τὸν νεώτερον ἐκ φυλῆς Ἰούδα, ὅς ἀποκτείνας τὸν τῆς Μισο-
ποταμίας βασιλέα ἤρξε τοῦ λαοῦ Ἰτιαιν ἑξήξ; ν'. καὶ πάλιν ἁμαρ- 6
τόντες παρεδόθησαν Αἰγυπτῶν βασιλεὶ Μωαβιτῶν Ἰτιαιν ὀκτωκαίδεκα.
17 Ἐπιστρέψάντων δὲ | αὐτῶν ἀνθις ἡγήσατο αὐτῶν Ἀσὼδ Ἰτιαιν ὀγδοή- 3. 1
κορτα, ἀνὴρ ἀμφοτεροδέξιος ἐκ φυλῆς Ἑβραῖμ· οὗτός ἐστιν ὁ ἀριτερόν
τὸν Αἰγυπτῶν. τελευτήσαντος δὲ Ἀσὼδ ἁμαρτήσαντες αἴθις παρεδό- 110. 1
θησαν βασιλεὶ Χαναάν Ἰαβὶμ Ἰτιαιν εἰκοσι' ἐπὶ τούτῳ προφητεῖται
Μεθάρρα γυνὴ Ἰαβιδῶδ ἐκ φυλῆς Ἑβραῖμ, καὶ ἦν ἀρχιμυὸς Ὀζιόυς
21 ὁ τοῦ Ῥησοῦ, διὰ ταύτης ἡγησάμενος τῆς στρατιᾶς Βαράχ ὁ τοῦ 2
Βεννήρ ἐκ φυλῆς Νισθαλίμ παραταξάμενος Σιοάρα τῷ ἀρχιστρατήγῳ
τοῦ Ἰαβὶμ ἐνίκησεν, καὶ ἤρξεν ἐνταῦθεν τοῦ λαοῦ διακρίνονσα ἡ
Μεθάρρα Ἰτη τεσσαράκοντα. τελευτήσαντος δὲ αὐτῆς ἁμαρτῶν αἴθις 3
ὁ λαὸς παραδίδεται Μεδιθναίοις Ἰτη ἑκτά. ἐπὶ τούτοις Ἰθιδιὴν ἐκ 4
21 φυλῆς Μανασσῆ ὁ τοῦ Ἰουᾶς τριμυρολόγος ἐκοσμησάσας καὶ δίδεικε

3 ff. zu den bibl.-chronol. Angaben vgl. J. Raška, Chronologie der Bibel (Wien 1875, bes. S. 122 ff. S. 100 § 13. benützt im Liber Generationum d. h. in der Chronik des Hieronymus (Chron. min. ed. Mommsen I. Vgl. die Zusammenstellung in Chronica minora coll. et em. C. Frick I praef. p. VI—XXV

7 ff. nicht bei Josua; aber vgl. die Masoretenbemerkung am Schluß des Buches Josua (ed. Bär p. 127); Augustin De civ. Dei 18, 11; Euseb. Chronic. p. 104, 112; Schoene; Sulpr. Sever. Chron. I 23, 5. S. 17 vgl. Richt. 3, 9, 9, 11, 14 1. 31

17—22 vgl. Richt. 4. 19 ff. vgl. I Chron. 6, 4 51. 22 ff. vgl. Richt. 3, 31. 28—4, 71, 1 vgl. Richt. 6, 1 11; 7, 7; 8, 10

1 Πανός Vi παντός L. Λουπέρκιον Sibyll. Prof. 8 2, 41 Geffcken S. L. 1
zu Plato Phaedr. p. 244 B Λουπέρκιον Maass, De Sib. ind. p. 34 vgl. Dion Hal.
Antiqua Rom I 32, 1. 6 Ἰησοῦς τὸς λαοῦ L. Stellung geändert von L¹ 5' 1
Clinton, Fast. Hell. I 1 32; dazu stimmte Jos. 10, 7 ff. 4 St. 7, 102 Lib. Gen.
Anonymus in Mac. Obs. Amstel. 1734 vol. 4 l. p. 13. 9 ἁμαρτόντες ὁ λαὸς
21 Βεννήρ! Anonymus Lib. Gen. 14, 10 Richt. 4. 22 ἁμαρτήσαντες ὁ λαὸς
Ras L¹ 28 ἁμαρτήσαντες L. τεσσαράκοντα L.

μυριάδας αὐτῶν ἀπολέσας ἤρξεν ἔτη τεσσαράκοντα, μεθ' ὃν ὁ υἱὸς
 αὐτοῦ Ἀβιμέλεχ ἔτη τρία. διαδέχεται τοῦτον Βωλεᾶς υἱὸς Βηδᾶν 5
 υἱοῦ Χαρράν ἐκ φυλῆς Ἐφραΐμ ἄρξας ἔτη τρία πρὸς τοὺς εἴκοσι. μεθ'
 ὃν ἔξαμαρτῶν πάλιν ὁ λαὸς ἔτεισιν ὀκτωκαίδεκα Ἀμμανίταις παρα-
 5 δίδοται. μετανοησάντων δὲ αὐτῶν ἡγείται Ἰεφθαὲ ὁ Γαλααδίτης ἐκ 111, 1
 φυλῆς Μανασσῆ καὶ ἤρξεν ἔτη ἕξ, μεθ' ὃν ἤρξεν Ἀβαθθᾶν ὁ ἐκ
 Βηθλεὲμ φυλῆς Ἰούδα ἔτη ἑπτὰ, ἔπειτα Ἐβρών ὁ Ζαβουλωνίτης ἔτη
 ὀκτώ, ἔπειτα Ἐγλώμ Ἐφραΐμ ἔτη ὀκτώ. ἔνιοι δὲ τοὺς τοῦ Ἀβαθθᾶν
 ἔτεισιν ἑπτὰ συνάπτουσι τὰ Ἐβρών ὀκτώ ἔτη. καὶ μετὰ τοῦτον ἔξα- 2
 10 μαρτῶν πάλιν ὁ λαὸς ὑπὸ ἀλλοφύλοις γίνεται τοῖς Φυλιστιεῖμ ἔτη
 τεσσαράκοντα. ἐπιστρεφάντων δὲ αὐτῶν Σαμφὼν ἡγείται ἐκ φυλῆς
 Δάν, νικήσας ἐν πολέμῳ τοὺς ἀλλοφύλους. οὗτος ἤρξεν ἔτεισιν εἴκοσι.
 καὶ μετὰ τοῦτον ἀναρχίας οὐσης διέκρινε τὸν λαὸν Ἥλλ ὁ ἱερεὺς 3
 τεσσαράκοντα ἔτη. τοῦτον δὲ διαδέχεται Σαμουὴλ ὁ προφήτης, σὺν 4
 15 οἷς Σαοὺλ ἐβασίλευσεν, ἔτη εἴκοσι ἑπτὰ | κατασχῶν. οὗτος καὶ τὸν 386 P
 Δαβὶδ ἔχρισεν. ἐτελευταῖα δὲ Σαμουὴλ ὄνοιν ἑτῶν πρότερος τοῦ Σαοὺλ 112, 1
 ἐπὶ ἀρχιερέως Ἀβιμέλεχ. οὗτος τὸν Σαοὺλ εἰς βασιλεῖα ἔχρισεν, ὡς
 πρῶτος ἐβασίλευσεν ἐπὶ Ἰσραὴλ μετὰ τοὺς κριτὰς, ὧν ὁ πᾶς ἀριθμὸς
 ἕως τοῦ Σαμουὴλ γίνεται ἔτη τετρακόσια ἐξήκοντα τρία μῆνες ἑπτὰ.
 2) ἔπειτα διὰ τῆς πρώτης βίβλου τῶν Βασιλειῶν τοῦ Σαοὺλ ἔτη εἴκοσι, 2
 ἐπεὶ ἀνακαινισθεὶς ἐβασίλευσε. μετὰ δὲ τὴν τελευταίην Σαοὺλ βασιλεύει 3
 Δαβὶδ τὸ δεύτερον ἐν Χεβρών ὁ τοῦ Ἰεσοῖ ἐκ φυλῆς Ἰούδα ἔτη
 τεσσαράκοντα, ὡς περιέχει ἡ δευτέρα τῶν Βασιλειῶν, καὶ ἦν ἀρχιε-
 ρεὺς Ἀβιάθαρ ὁ τοῦ Ἀβιμέλεχ ἐκ συγγενείας Ἥλλ, προφητεύουσι δὲ
 25 Γὰδ καὶ Νάθαν ἐπ' αὐτοῦ. γίνονται οὖν ἀπὸ Ἰησοῦ τοῦ Ναυῆ ἕως 4
 παρῆλαβε τὴν βασιλείαν Δαβὶδ, ὡς μὲν τινες, ἔτη τετρακόσια πεντή-
 κοντα, ὡς δὲ ἡ προκειμένη δεικνύσι χρονογραφία, συνάγονται ἔτη
 πεντακόσια εἴκοσι τρία μῆνες ἑπτὰ εἰς τὴν τοῦ Δαβὶδ τελευταίην. καὶ 113, 1
 μετὰ ταῦτα ἐβασίλευσε Σολομῶν υἱὸς Δαβὶδ ἔτη τεσσαράκοντα. διαμένει

1—5 vgl. Richt. 8, 28; 9, 22; 10, 1. 2. 8 5—12 vgl. Richt. 12; 13, 1f;
 16, 31 13 f vgl. I Sam. 4, 18 14—21 vgl. I Sam. 16, 13; 25, 1; 21, 1;
 10, 1; 11, 15 u. Joseph. Ant. VI 14, 9 21—25 vgl. II Sam. 2, 1; I Kōn. 2, 11.
 26; I Sam. 22, 20. 5; II Sam. 12, 1 26 f vgl. Act. 13, 20 28—8. 72, 4 vgl.
 I Kōn. 11, 42. 29; 2, 35; 4, 4

2 Ἀβιμέλεχ Po aus Richt. 9, 22 ἀχιμέλεχ L Βωλεᾶς] Θωλεᾶς Lowth
 Thole Lib. Gen. Θωλᾶ Richt. 10, 1 Βηδᾶν (Bedan heißt ein Richter I Sam.
 12, 11, wo LXX dafür Βαράχ haben)] Falae Lib. Gen. Φονά Richt. 10, 1
 6 Ἀβαθθᾶν] Ἀβαιοᾶν Richt. 12, 8 7 ἑπτὰ (α in Ras.) L¹ Ἐβρών] Αἰλῶμ
 Richt. 12, 12 8 Ἐγλώμ] Ἀβδὼν Richt. 12, 13 9 ὀκτώ Lowth τεσσαρά-
 κοντα (d. i. μ statt η) L 14 τεσσαράκοντα] so auch I Sam. 4, 18 Hebr. εἴ-
 κοςι LXX 21 ἐπεὶ ἀνακαινισθεὶς Sy ἐπιανακαινισθεὶς L 27 χρονογραφία
 (χρ in Ras.) L¹

ἐπὶ τούτου Νάθαν προφητεύων, ὃς καὶ παρικόλι αὐτὸν περὶ τῆς
 τοῦ ναοῦ οἰκοδομῆς· ὁμοίως καὶ Ἀχίς ἐκ Σηλὼμ προφητεύει. ἦσαν
 δὲ καὶ οἱ βασιλεῖς ἄμφω, ὃ τε Δαβὶδ ὃ τε Σολομῶν, προφήται. Σαδὼκ 2
 δὲ ὁ ἀρχιερεὺς πρῶτος ἐν τῷ ναῷ, ὃν οἰκοδόμησε Σολομῶν, ἐκράτεισεν.
 ὁδοὺς ὧν ἀπὸ Ἀαρῶν τοῦ πρώτου ἀρχιερέως· γίνονται οὖν ἀπὸ 3
 Μωυσέως ἐπὶ τὴν Σολομῶνος ἡλικίαν, ὡς μὲν τινὲς φασιν, ἔτη πεν-
 ταχόσια ἐνεγέκοντα πάντα, ὡς δὲ ἕτεροι, πενταχόσια βρομήκοντα ἔξ-
 ιὶ δὲ τις τοῖς ἀπὸ Ἰησοῦ μέχρι Δαβὶδ τετραχόσιος πενήκοντα ἔτιαι 4
 συγκαταριθμήσαι τὰ τῆς Μωυσέως στρατηγίας τεσσαράκοντα καὶ τὰ
 ἄλλα τὰ ὁδοῦκοντα ἔτη, ἃ γέγονε ὁ Μωυσέως πρὸ τοῦ τὴν ἔξοδον
 τοῖς Ἑβραίοις ἀπὸ Αἰγύπτου γεγονέναι, προσθήη τε τοῖς τὰ τῆς
 βασιλείας τῆς Δαβὶδ τεσσαράκοντα ἔτη, συνάξει ἔτη τὰ πάντα ἑξα-
 χόσια δέκα. ἀκριβέστερον δὲ ἢ καθ' ἡμᾶς χρονολογία πρόεισι. ιὶ 114 1
 τοῖς πενταχόσιος ἑκοσι καὶ τρισὶ καὶ μηοῖν ἑπτὰ μέχρι τῆς Δαβὶδ
 τελευτῆς προσθήη τις τὰ τε τοῦ Μωυσέως ἑκατὸν ἑκοσι ἔτη τὰ τε
 τοῦ Σολομῶνος τεσσαράκοντα· συνάξει γὰρ τὰ πάντα ἐπὶ τὴν Σολο-
 μῶνος τελευτὴν ἔτη ἑξαχόσια ὁδοῦκοντα τρία μῆνας ἑπτὰ. Εἰρημος 2
 τὴν ἑαυτοῦ θυγατέρα Σολομῶνι δίδωσι καθ' οὗς | χρόνους μετὰ τὴν 8: 1
 Τροίας ἄλωσιν Μινελάφ εἰς Φοινίκην ἀγίει, ὡς φησι Μινελάφος ὁ
 Περσῶν καὶ Αἰγύπτου ἐν τοῖς Φοινικικοῖς. μετὰ δὲ Σολομῶνα 3
 βασιλεύει Ῥοβοὰμ υἱὸς αὐτοῦ ἔτη ἑπτακαίδεκα καὶ ἦν ἀρχιερεὺς
 Ἀβιμέλιχ ὁ τοῦ Σαδὼκ. ἐπὶ τούτου μισοθείης τῆς βασιλείας ἐν 4
 Σαμαρεία βασιλεύει Ἡροβοὰμ ἐκ φυλῆς Ἐφραΐμ ὁ δοῦλος Σολομῶνος.
 προφητεύει δὲ ἐπὶ Ἀχίς ὁ Σηλωνίτης καὶ Σαμείας υἱὸς Αἰλᾶμ καὶ
 ὁ ἐξ Ἰούδα ἀπὸ τῶν ἐπὶ Ἡροβοὰμ καὶ προφητεύσας ἐπὶ τοῦ θανα-
 στήριον. μετὰ τούτου βασιλεύει Ἀβοὺμ | υἱὸς αὐτοῦ ἔτη εἰκόσι 115 1
 τρία, καὶ ὁμοίως ὁ τούτου υἱὸς Ἰσαακ ματ' οὗτος ἐπὶ γήρας ἐποδέχθη.

5 vgl. I Chron. 6, 8. 53 ὁδοῦ, ist falsch. 6 f vgl. Euseb. Chron. p. 141
 Schöne At Clemens a Jesu Moysi successore usque ad tempus aedificationem colligit
 annos DLXXIV, quod a primo eius libro Stromatum concerte lect. - Baranov
 etiamt. *Ἐκλογή ιστοριῶν* bei Cramer, Anecd. Paris. II p. 158, 19-21 ὁ δὲ Κλε-
 μης τὰ ἀπὸ Ἰησοῦ τοῦ Μωυσέως διαδοχὰς ἐπὶ τῆς τοῦ ναοῦ κατασκευῆς ἔτη συγκα-
 τείνει, ὡς κατὰ τὰ ἑταῖρα Schw. ἀπὸ τοῦ πρώτου Στροματός ἐπιτομῆς
 17 f vgl. vñell. I Kön. 5, 12, 11, 1. 17-20 vgl. Tat. an. 6, p. 38. 38-41, 9
 Schw. Menandros von Ephesus Fr. 3 FHG. IV, p. 147. Lat. Fr. 1 FHG. IV,
 p. 147. 20-26 vgl. I Kön. 14, 21, 12, 20, 22; 13, 1. 26 f vgl. I Kön. 15,
 14-17. II Chron. 11, 16; 19, 13-12.

17 Εἰρημος l. Tat. bei Euseb. *Ἀποκάλυψ.*, Tat. HSS. 20 κατὰ τὸν l. γελίος
 Tat. HSS. ὁ γὰρ, ὁ γὰρ ὁ γὰρ Tat. bei Euseb. 24 Αἰλᾶμ vgl. Jerem. 2, 26. 27
 St. d'Amal. l. Αἰλᾶμ l. b. Gen. 25. *Ἰσοχόου* aus I Kön. 1, 1. 27 ὁ δὲ
 26 Ἰσοχόου l. vgl. I Chron. 1, 2. 27 Ἰσοχόου l. vgl. Anonymus in Mus. Græc. Am-
 stel. vol. 4 l. p. 1. vgl. I Kön. 15, 19, II Chron. 11, 13. 14. 15. 16.

προφητεύει δὲ ἐπ' αὐτοῦ Ἰοῦ υἱὸς Ἀνανίου. μετὰ τοῦτον βασιλεύει Ἰωσαφάτ υἱὸς αὐτοῦ ἔτη (κ)ε'. ἐπὶ τούτου προφητεύουσιν Ἡλίας ὁ Θεοβίτης καὶ Μιχαίας υἱὸς Ἰεβλᾶ καὶ Ἀβόλιας υἱὸς Ἀνανίου. ἐπὶ δὲ 2 Μιχαίου καὶ ψευδοπροφήτης ἦν Σεδεκίας ὁ τοῦ Χαναάν. ἔπειτα 3 5 τούτοις ἡ βασιλεία Ἰωράμ τοῦ υἱοῦ Ἰωσαφάτ ἐπὶ ἔτη ὀκτώ, ἐφ' οὗ προφητεύει Ἡλίας καὶ μετὰ Ἡλίαν Ἐλισσαῖος ὁ τοῦ Σαφάτ. ἐπὶ τούτου 4 οἱ ἐν Σαμαρείᾳ κόπρον ἔφαγον περιστερᾶς καὶ τὰ τέκνα τὰ ἑαυτῶν. ὁ δὲ χρόνος Ἰωσαφάτ ἀπὸ τῶν ὑστάτων τῆς τρίτης τῶν Βασιλειῶν ἄχρι τῆς τετάρτης ἐπεκτείνει. ἐπὶ δὲ τοῦ Ἰωράμ ἀνελήφθη μὲν Ἡλίας, 5 10 ἦρξάτο δὲ προφητεύειν Ἐλισσαῖος υἱὸς Σαφάτ ἔτη ξξ, ὧν ἑτῶν τεσσαράκοντα. εἶτα Ὀχοζίας ἐβασίλευσεν ἔτος ἕν, ἐπὶ τούτου ἔτι προφητεύει Ἐλισσαῖος καὶ σὺν αὐτῷ Ἀβδαδωνάος. μετὰ τοῦτον | ἡ 116,1388P μήτηρ Ὀζίου Γοθολία βασιλεύει ἔτη ὀκτώ, κατακτείνασα τὰ τέκνα τοῦ ἀδελφοῦ αὐτῆς· ἐκ γὰρ τοῦ γένους ἦν Ἀγαάβ. ἡ δὲ ἀδελφὴ 15 Ὀζίου Ἰωσαβαία ἐξέκλεψε τὸν υἱὸν Ὀζίου Ἰωάν καὶ τούτῳ περιέθηκεν ὕστερον τὴν βασιλείαν. ἐπὶ τῆς Γοθολίας ταύτης ἔτι ὁ Ἐλισσαῖος 2 προφητεύει, μεθ' ἣν βασιλεύει, ὡς προείπον, Ἰωᾶς ὁ περιωθθεὶς ὑπὸ Ἰωσαβαίας τῆς Ἰωδαῆ τοῦ ἀρχιερέως γυναικός, καὶ τὰ πάντα γίνεται ἔτη τεσσαράκοντα. συνάγεται οὖν ἀπὸ Σολομῶνος ἐπὶ Ἐλισσαίου 3 20 τοῦ προφήτου τελευτήν ἔτη, ὡς μὲν τινὲς φασιν, ἑκατὸν ε', ὡς δὲ ἕτεροι. ἑκατὸν δύο, ὡς δὲ ἡ προκειμένη δηλοῖ χρονογραφία, ἀπὸ βασιλείας τῆς Σολομῶνος ἔτη ἑκατὸν ὀγδοήκοντα ἕν.

Ἀπὸ δὲ τῶν Τρωϊκῶν ἐπὶ τὴν Ὀμήρου γένεσιν κατὰ μὲν Φιλό- 117, 1 χορον ἑκατὸν ὀγδοήκοντα ἔτη γίνεται ὕστερον τῆς Ἰωνικῆς ἀποικίας· 25 Ἀρίσταρχος δὲ ἐν τοῖς Ἀρχιλοχείοις ὑπομνήμασι κατὰ τὴν Ἰωνικὴν 2

1 vgl. I Kōn. 16, 1; II Chron. 19, 2 (16, 7) 1—4 vgl. I Kōn. 22, 41 f; 17, 1; 22, 8, 11; 18, 3; II Chron. 20, 31; 18, 8, 10; 18, 10 4—7 vgl. II Kōn. 8, 16 f; I Kōn. 19, 16; II Kōn. 6, 25, 28 f 9—11 vgl. II Kōn. 2 11; I Kōn. 19, 16 10 f vgl. S. Krauss, Jew. Quat. Rev. 5 (1893) S. 138 (in Seder Olam R. XI X ist erzählt, daß Elisa 60 Jahre lang Prophet war) 11 f vgl. II Kōn. 8, 26 12 vgl. S. 84, 12 12—19 vgl. II Kōn. 11, 1—3; 12, 1; II Chron. 22, 12, 10 f; 23, 11; 24, 1 23—S. 74, 22 vgl. Plut. De vita et poesi Hom. II 3 23—S. 74, 19 vgl. Tatian 31 p. 32, 1—15 Schw. 23 f Philochoros Fr. 54a FHG I p. 393 25 f vgl. Pauly-Wissowa II Col. 872, 28

2 κε' Lowth XXV Lib. Gen. vgl. II Chron. 20, 31 ε' L 3 Ἰεβλᾶ] vielleicht nur Schreibfehler für Ἰεμλᾶ (II Chron. 18, 8) 4 μηχαίου L 10 ξξ] ξ' — ἐξήκοντα S. Krauss a. a. O. 13. 15 Ὀζίου] Fehler für Ὀχοζίου (II Kōn. 11, 1; II Chron. 22, 10); zur Verwechslung vgl. I Chron. 3, 11; Matth. 1, 9; Allen, Expository Times 11 (1899 1900) S. 135 f; Nestle, ebenda S. 191 13 γοθολιά L ὀκτώ] ξξ St (vgl. unten Z. 22 u. II Chron. 23, 1) 14 ἀδελφοῦ] Fehler für υἱοῦ 15 Ἰωάν St vgl. S. 74, 25 Ἰωᾶς L 16 ἐλισσαῖος L 19. S. 74, 8 ἐλισσαίου L 23 f Φιλόχορον Sy χιλόχωρον L

- ἀποικίαν φησὶ γέρισθαι αὐτόν, ἢ γένητο μετὰ ἑκατὸν τεσσαράκοντα
 ἔτη τῶν Τρωϊκῶν. Ἀπολλόδωρος δὲ μετὰ ἔτη ἑκατὸν τῆς Ἰωνικῆς 8
 ἀποικίας Ἀγροιλίου τοῦ Λορυσσαίου Λακιδαιμονίων βασιλείοντος.
 ὥστε ἐπιβαλεῖν αὐτῷ Λακείων τὸν νομοθέτην | ἔτι νέον ὄντα. 34 P
 Ἐὐθυμένης δὲ ἐν τοῖς Χρονικοῖς συναρμάρσασα Ἡσιόδου ἐπὶ Ἀκρόστον 4
 ἐν Χίφ γενέσθαι περὶ τὸ διακοσιοστὸν ἔτος ὑστερον τῆς Ἰλίου ἀλώ-
 σεως, ταύτης δὲ ἴσται τῆς δόξης καὶ Ἀρχέμαχος ἐν Ἐὐβοϊκῶν τρίτῳ 5
 ὡς εἶναι αὐτόν τε καὶ τὸν Ἡσιόδον καὶ Ἐλισσαίου τοῦ προφήτου
 νεωτέρους, κἂν ἔπειθαι τις βουληθῆ τῷ γραμματικῷ Κράτητι καὶ 6
 λέγῃ περὶ τὴν Ἡρακλειδῶν κάθοδον Ὅμηρον γεγονέναι μετὰ ἔτη
 ὀγδοήκοντα τῆς Ἰλίου ἀλώσεως, εὐρεθήσεται πάλιν Σολομῶνος
 μεταγενέστερος, ἐξ' οὗ ἡ Μενελάου εἰς Φοινίκην ἄξις, ὡς προει-
 ρηται. Ἐρατοσθένης δὲ μετὰ τὸ ἑκατοστὸν ἔτος τῆς Ἰλίου ἀλώσεως 7
 τὴν Ὅμηρον ἡλικίαν γέρει, ναὶ μὴν Θεόπομπος μὲν ἐν τῇ τεσσαρα- 8
 15 κοστῇ τρίτῃ τῶν Φιλιππικῶν μετὰ ἔτη πεντακόσια τῶν ἐπὶ Ἰλίου
 στρατειῶν γεγενῆσθαι τὸν Ὅμηρον ἱστορεῖ. Εὐφορίων δὲ ἐν τῷ 9
 περὶ Ἀλεναδῶν κατὰ Γέγγην αὐτὸν τίθει γεγονέναι, ὅς βασιλεύειν
 ἤρξατο ἀπὸ τῆς ὀκτωκαιδεκάτης ὀλυμπιάδος, ὅν καὶ φησὶ πρῶτον
 ἀνομάσθαι τύραννον. Σωσίβιος δὲ ὁ Λάκων ἐν χρόνων ἀναγραφῇ 10
 21 κατὰ τὸ ὄγδοον ἔτος τῆς Χαρίλλου τοῦ Πολυδέκτου βασιλείας Ὅμηρον
 γέρει, βασιλεύει μὲν οὖν Χάριλλος ἔτη ἑξήκοντα τέσσαρα, μεθ' οὗ
 εἰς Νικάνδρου ἔτη τριάκοντα ἐννέα· τοῦτον κατὰ τὸ τριακοστὸν
 τέταρτον ἔτος τεθῆναι φησὶ τὴν πρώτην ὀλυμπιάδα, ὡς εἶναι ἐπιγῆ-
 κοντά ποι ἑτῶν πρὸ τῆς τῶν Ὀλυμπίων θέσεως Ὅμηρον.
 25 Μετὰ δὲ τὸν Ἰωάν διαδέχεται τὴν βασιλείαν Ἰμασία, ὁ εἰς 11 1
 αὐτοῦ ἔτη τριάκοντα ἐννέα, τοῦτον Ὑλίας ὁμοίως ὁ εἰς αὐτοῦ ἐπὶ

8 4 Apollodor Fr. 4a Jacoby; vgl. E. Rohde, Kl. Schr. I S. 64 ff. 5 7
 vgl. Rohde, Kl. Schr. I S. 47 ff. Euthymenes Fr. 1 FHG IV p. 40. 7 Ar-
 chemachos Fr. 2 FHG IV p. 315. 9-11 vgl. Wachsmuth, De Cratete Mallota
 p. 59. 9 ff etiam anders Tatian, der mit Plut übereinstimmt. 12 ff προ-
 εἰρηται vgl. S. 72, 19. 13 ff Eratosthenes Fr. 4 Müller p. 10. 14 16
 Theopompus Fr. 221b FHG I p. 315. 16-19 Euphorion Fr. 1 FHG III
 p. 72. Fr. 29 Meineke Anal. Alex. p. 65. 19-24 Sosibios Fr. 2 FHG II
 p. 62. 25 S. 73, 6 vgl. II Kdn 14, 15, 16 ff; Amos 1, 1. Jee 1, 1. Hos
 1, 1, II Kon 14, 25, Jona 1, 1, 3, 4; 2, 11, II Kdn 17. 22 ff. Micha 1, 1,
 Joel 1, 1.

8 Ἡρακλειδῶν (Cobet S. 72). Ἡρακλειδῶν St. vgl. Herodot 7 234. Paus. 10 2, 4
 16 ff ἐν τῇ τεσσαρακοστῇ τριτῇ Herodot 7 234 τεσσαρακοστῆς L. 15 πεντα-
 κόσια = τριάντα Müller, Eratosth. fragm. chronol. j. 197. 17 Ἰμασίαν
 Müller anal. Alex. I. 26 τριάκοντα ἐννέα; εἰς τὴν κατὰ Ἰωάν II Kdn 14. 2

ἔτη πενήκοντα δύο, καὶ λεπρῶν οὗτος ἐτελεύτα· προφητεύουσι δὲ ἐκ αὐτοῦ Ἀμώς καὶ Ἡσαΐας ὁ υἱὸς αὐτοῦ καὶ Ὡση | ὁ τοῦ Βεηρή ^{300 P} καὶ Ἰωνᾶς ὁ τοῦ Ἀμαθὶ ὁ ἐκ Γεθ Χοβὲρ ὁ κηρύξας Νινευίταις, ὁ ἐκ τοῦ κήτους προελθών. ἔπειτα βασιλεύει Ἰωνάθαν ὁ υἱὸς Ὀζιου ἔτη 2
 5 ἑκαίδεκα· ἐπὶ τούτου ἔτι Ἡσαΐας προφητεύει καὶ Ὡση καὶ Μιχαΐας ὁ Μωρασθίτης καὶ Ἰωήλ ὁ τοῦ Βαθουήλ. τοῦτον διαδέχεται ὁ υἱὸς 119. 1
 αὐτοῦ Ἀχαζ ἐπὶ ἔτη ἑκαίδεκα· ἐπὶ τούτου πεντεκαδεκάτῳ ἔτει ὁ Ἰσραὴλ εἰς Βαβυλῶνα ἀπήχθη Σαλμανασάρ τε ὁ βασιλεὺς τῶν Ἀσσυρίων μετόπισε τοὺς ἐν Σαμαρείᾳ εἰς Μήβους καὶ Βαβυλῶνα. πάλιν 2
 10 τὸν Ἀχαζ διαδέχεται Ὡση ἐπὶ ἔτη ὀκτώ, εἶτα Ἐζεκίας ἐπὶ ἔτη εἰκοσι ἑννέα. τούτῳ δι' ὁσιότητα πρὸς τῷ τέλει τοῦ βίου γενομένῳ διὰ Ἡσαίου δωρεῖται ὁ θεὸς ἄλλα ἔτη βιωσαὶ πεντεκαίδεκα δι' ἀναποδισμόν ἡλίου. μέχρι τούτου διατείνουσι προφητεύοντες Ἡσαΐας 3
 καὶ Ὡση καὶ Μιχαΐας. λέγονται δὲ οὗτοι μετὰ τὴν Ἀνκούργου τοῦ
 15 ἠεροθέτου Λακεδαιμονίων ἡλικίαν γεγονέναι· Διευχίδας γὰρ ἐν τε- 4
 τάρτῳ Μεγαρικῶν περὶ τὸ διακοσιοστὸν ἐνενηκοστὸν ἔτος ὕστερον τῆς Ἰλίου ἀλώσεως τὴν ἀκμὴν Ἀνκούργου φέρει· Ἡσαΐας δὲ ἀπὸ τῆς 5
 Σολομῶντος βασιλείας, ἐφ' οὗ Μενέλεως εἰς Φοινίκην γενόμενος ἐδείχθη, τριακοσιοστῷ ἔτει προφητεύων ἔτι φαίνεται Μιχαΐας τε σὺν
 20 αὐτῷ καὶ Ὡση καὶ Ἰωήλ ὁ τοῦ Βαθουήλ. μετὰ δὲ Ἐζεκίαν ὁ υἱὸς 120, 1
 αὐτοῦ Μανασσῆς βασιλεύει ἔτη πενήκοντα πέντε, ἔπειτα ὁ τούτου υἱὸς Ἀμώς ἔτη δύο, μεθ' ὃν Ἰωσίας ὁ υἱὸς αὐτοῦ ὁ νομικώτατος ἔτη τριάκοντα καὶ ἑν. οὗτος ἐπέθηκε τὰ κῶλα τῶν ἀνθρώπων ἐπὶ τὰ κῶλα τῶν εἰδώλων, καθὼς ἐν τῷ | Δευτικῷ γέγραπται. ἐπὶ τούτου 142 S 2

2 Der Prophet וִיחִי mit dem Vater des Jesaias יְחִיָּה verwechselt 6—9 vgl. II Kön. 16, 1f; 17, 6; 18, 10f 7f falsche Angabe, vielleicht entstanden aus II Kön. 17, 1. 5 9—18 vgl. II Kön. 17, 2. 6 (Hosea, König von Israel, ist durch einen Irrtum des Autors oder durch Interpolation [so Wachsmuth] hier in die Reihe der Könige von Juda geraten); 18, 1f; 20, 6. 11 15—17 Dieuchidas Fr. 4 FHG IV p. 389 19 ἐδείχθη vgl. S. 72, 19 20—28 vgl. II Kön. 21, 1. 19; 22, 1 28f vgl. Lev. 26, 30 u. II Kön. 23, 14. 20 24—S. 76, 4 vgl. II Kön. 23, 22; II Chron. 35, 18; 34, 8. 14

3 Βεηρή] βέρη (η übergeschr., nach l Bas.) L¹ 4 Ἰωνάθαν für יְחִיָּה L (wie LXX B) Ἰωαθάμ LXX A II Kön. 15, 7 Ἰωαθάν II Kön. 15, 32 Joatham Lib. Gen.

6 Μωρασθίτης aus Micha 1, 1 μωρασθίτης L Morathita Lib. Gen. Βαθουήλ aus Joel 1, 1 u. unten Z. 20 μαθουήλ L 7 ἀχάζ (τ übergeschr.) L¹ 9 μετόπισε Sy μετώπισε L 10 ἀχαζ L [Ὡση—εἶτα] Wachsmuth vgl. Frick p. XVI 11 δι' Sy δ' L 14 nach τὴν ist το von L¹ getilgt 15 nach νομικώτατος ist ἡ von L¹ getilgt 19 τριακοσιοστῷ Bentley, Briefe des Phalaris (Deutsch v. Ribbeck) p. 118° διακοσιοστῷ L 21 μανασσῆς L¹ μανασῆς L* 21 πέντε] ε L

- ἀποικίαν φησὶ γίνεσθαι αὐτόν, ἢ γίνετο μετὰ ἑκατὸν τεσσαράκοντα ἔτη τῶν Τρωϊκῶν. Ἰπολλόδωρος δὲ μετὰ ἑτη ἑκατὸν τῆς Ἰωνικῆς 8 ἀποικίας Ἀγροιλῶν τοῦ Λορυσσαίου Λακιδαιμονίων βασιλείοντος. ὥστε ἐπιβαλεῖν αὐτῷ Λυκοῦργον τὸν νομοθέτην | ἔτι νῦν ὄντα. 5^ο P
7. Εὐθυμένης δὲ ἐν τοῖς Χρονικοῖς συνακμάσαντα Ἡσιόδου ἐπὶ Ἀκάστον 4 ἐν Χίφ γενέσθαι περὶ τὸ διακοσιοστὸν ἔτος ἕστερον τῆς Ἰλίου ἀλώσεως. ταύτης δὲ ἴσται τῆς δόξης καὶ Ἀρχέμαχος ἐν Εὐβοϊκῶν τρίτῳ 2 ὡς εἶναι αὐτόν τε καὶ τὸν Ἡσίοδον καὶ Ἐλισσαίου τοῦ προφήτου νεωτέρους. κἂν ἔκπεσθαι τις βουληθῆ ἑὼ γραμματικῷ Κράτητι καὶ 6
- 10 λέγη περὶ τὴν Ἡρακλειδῶν κάθοδον Ὀμηρον γεγονέναι μετὰ ἑτη ὀγδοήκοντα τῆς Ἰλίου ἀλώσεως. εὐρεθήσεται πάλιν Σολομῶνος μεταγενέστερος, ἐξ ὧ ἡ Μειλάου εἰς Φοινίκην ἀξίσις, ὡς προείρηται. Ἐρατοσθένης δὲ μετὰ τὸ ἑκατοστὸν ἔτος τῆς Ἰλίου ἀλώσεως 7 τὴν Ὀμηρον ἡλικίαν φέρει. ναὶ μὴν Θείοκομος μὲν ἐν τῇ τεσσαρα- 8
- 15 κοστῇ τρίτῃ τῶν Φιλιππικῶν μετὰ ἑτη πεντακάσια τῶν ἐπὶ Ἰλίου στρατιωσάντων γεγονέναι τὸν Ὀμηρον ἱστορεῖ. Εὐφορίων δὲ ἐν τῷ 9 περὶ Ἀλεναδῶν κατὰ Γύγην αὐτὸν τίθησι γεγονέναι, ὡς βασιλεύειν ἤρξατο ἀπὸ τῆς ὀκτωκαιδεκάτης ὀλυμπιάδος, ὃν καὶ φησὶ πρῶτον ὠνομάσθαι τύραννον. Σωσίβιος δὲ ὁ Λάκων ἐν χρόνων ἀναγραφῇ 10
- 20 κατὰ τὸ ὄγδοον ἔτος τῆς Χαρίλλου τοῦ Πολυδέκτου βασιλείας Ὀμηρον φέρει. βασιλεύει μὲν οὖν Χάριλλος ἑτη ἑξήκοντα τέσσαρα, μεθ' ὧν υἱὸς Νικαῖρος ἑτη τριάκοντα ἐννέα· τοῦτον κατὰ τὸ τετρακοσιοστὸν τέταρτον ἔτος τεθῆναι φησὶ τὴν πρῶτην ὀλυμπιάδα. ὡς εἶναι ἐπιτήκοντά ποιεῖν ἑτῶν πρὸ τῆς τῶν Ὀλυμπίων θέσεως Ὀμηρον.
- 25 Μετὰ δὲ τὸν Ἰωῶν διαδέχεται τὴν βασιλείαν Ἰμασία, ὁ υἱὸς 11^ο 1 αὐτοῦ ἑτη τριάκοντα ἐννέα, τοῦτον Ὑζίας ὁμοίως ὁ υἱὸς αὐτοῦ ἐπὶ

8 4 Apollodor Fr. 4a Jacoby; vgl. E. Rohde, Kl. Schr. I S. 64 ff. 5 7 vgl. Rohde, Kl. Schr. I S. 47 ff. Euthymenes Fr. 1 FHG IV p. 40^a. 7 Archonachos Fr. 2 FHG IV p. 315. 9-11 vgl. Wachsmuth, De Cratete Mallota p. 59. 9 ff. etwas anders Tatan, der mit Plut übereinstimmt. 12 ff. προείρηται vgl. S. 72, 19. 13 ff. Eratosthenes Fr. 4 Müller p. 1°. 14 16 Theopompus Fr. 221b FHG I p. 315. 16-19 Euphorion Fr. 1 FHG III p. 72. Fr. 2° Meineke Anal. Alex. p. 65. 19-24 Sosibios Fr. 2 FHG II p. 625. 25 S. 73, 6 vgl. II Kdn 14, 1f. 15, 1f. 7, Amos 1, 1. Jes 1, 1. Hos 1, 1, II Kdn 14, 25; Jona 1, 1, 3, 4; 2, 11, II Kdn 15. 22 ff. Micha 1, 1; Joel 1, 1.

8 Ἰορυσσαίου Cobet S. 73. Ἰορυσσίου St. vgl. Herodot 7. 204. Paus 10. 2. 4. 16 ff. ἐν τῇ τεσσαρακοστῇ τρίτῃ Horvat ἑτη τεσσαρακοστῆς τριῆς L. 15 πεντακάσια = τέσσαρα Müller, Eratosth. fragm. chronol. p. 10. 17 Ἰμασία Müller ἀποκρίν. L. 26 τριάκοντα ἐννέα] εἴκοσι καὶ ἑννέα II Kdn 14. 2.

ἔτη πενήκοντα δύο, καὶ λεπτῶν οὗτος ἐτελεύτα· προφητεύουσι δὲ
 ἐκ' αὐτοῦ Ἀμὼς καὶ Ἡσαΐας ὁ υἱὸς αὐτοῦ καὶ Ὡσηῆ | ὁ τοῦ Βεηρί 390 P
 καὶ Ἰωνᾶς ὁ τοῦ Ἀμαθί ὁ ἐκ Γέθ Χοβὲρ ὁ κηρύξας Νινευίταις, ὁ ἐκ
 τοῦ κήτους προελθών. ἔπειτα βασιλεύει Ἰωνᾶθάν ὁ υἱὸς Ὀζίου ἔτη 2
 5 ἑκαίδεκα· ἐπὶ τούτου ἔτι Ἡσαΐας προφητεύει καὶ Ὡσηῆ καὶ Μιχαίας
 ὁ Μωρασθίτης καὶ Ἰωήλ ὁ τοῦ Βαθουήλ. τούτον διαδέχεται ὁ υἱὸς 119. 1
 αὐτοῦ Ἀχαζ ἐπὶ ἔτη ἑκαίδεκα· ἐπὶ τούτου πεντεκαιδεκάτῳ ἔτει ὁ
 Ἰσραὴλ εἰς Βαβυλῶνα ἀπήχθη Σαλμανασάρ τε ὁ βασιλεὺς τῶν Ἀσ-
 συρίων μετόπισθε τοὺς ἐν Σαμαρείᾳ εἰς Μήδους καὶ Βαβυλῶνα. πάλιν 2
 10 τὸν Ἀχαζ διαδέχεται Ὡσηῆ ἐπὶ ἔτη ὀκτώ, εἶτα Ἐζεκίας ἐπὶ ἔτη
 εἰκοσι ἑννέα. τούτῳ δι' ὀσιότητα πρὸς τῷ τέλει τοῦ βίου γενομένῳ
 διὰ Ἡσαίου δορεῖται ὁ θεὸς ἄλλα ἔτη βιώσαι πεντεκαίδεκα δι' ἀνα-
 ποδισμοῦ ἡλίου. μέχρι τούτου διατείνουσι προφητεύοντες Ἡσαΐας 3
 καὶ Ὡσηῆ καὶ Μιχαίας. λέγονται δὲ οὗτοι μετὰ τὴν Λυκούργου τοῦ
 15 νομοθέτου Λακεδαιμονίων ἡλικίαν γεγονέναι· Διευχίδας γὰρ ἐν τε-
 τάρτῳ Μεγαρικῶν περὶ τὸ διακοσιοστὸν ἐνενηχοστὸν ἔτος ὕστερον
 τῆς Ἰλίου ἀλώσεως τὴν ἀκμὴν Λυκούργου φέρει· Ἡσαΐας δὲ ἀπὸ τῆς 5
 Σολομώντος βασιλείας, ἐφ' οὗ Μενέλεως εἰς Φοινίκην γενόμενος
 ἐδείχθη, τριακοσιοστῷ ἔτει προφητεύων ἔτι φαίνεται Μιχαίας τε σὺν
 20 αὐτῷ καὶ Ὡσηῆ καὶ Ἰωήλ ὁ τοῦ Βαθουήλ. μετὰ δὲ Ἐζεκιαν ὁ υἱὸς 120, 1
 αὐτοῦ Μανασσῆς βασιλεύει ἔτη πενήκοντα πέντε, ἔπειτα ὁ τούτου
 υἱὸς Ἀμὼς ἔτη δύο, μεθ' ὃν Ἰωσίας ὁ υἱὸς αὐτοῦ ὁ νομικώτατος ἔτη
 τριάκοντα καὶ ἕν. οὗτος ἐπέθηκε τὰ κῶλα τῶν ἀνθρώπων ἐπὶ τὰ
 κῶλα τῶν εἰδώλων, καθὼς ἐν τῷ | Λευιτικῷ γέγραπται. ἐπὶ τούτου 142 S 2

2 Der Prophet עִזְיָה mit dem Vater des Jesaias יְהוֹשִׁיָהּ verwechselt 6—9
 vgl. II Kön. 16, 1f; 17, 6; 18, 10f 7f falsche Angabe, vielleicht entstanden
 aus II Kön. 17, 1. 5 9—18 vgl. II Kön. 17, 2. 6 (Hosea, König von Israel, ist
 durch einen Irrtum des Autors oder durch Interpolation [so Wachsmuth] hier in
 die Reihe der Könige von Juda geraten); 18, 1f; 20, 6. 11 15—17 Dieuchidas
 Fr. 4 FHG IV p. 389 19 ἐδείχθη vgl. S. 72, 19 20—23 vgl. II Kön. 21,
 1. 19; 22, 1 23f vgl. Lev. 26, 30 u. II Kön. 23, 14. 20 24—S. 76, 4 vgl.
 II Kön. 23, 22; 22, 3. 8; II Chron. 35, 18; 34, 8. 14

3 Βεηρί] $\beta\epsilon\acute{\rho}\iota$ (η übergeschr., nach l Ras.) L¹ 4 Ἰωνάθαν für עִזְיָה L (wie
 LXX B) ιωαθάμ LXX A II Kön. 15, 7 ιωαθάν II Kön. 15, 32 Joatham Lib. Gen.

6 Μωρασθίτης aus Micha 1, 1 μωρασθίτης L Morathita Lib. Gen. Βαθουήλ
 aus Joel 1, 1 u. unten Z. 20 μαθουήλ L 7 ἀχάζ (τ übergeschr.) L¹ 9 μετ-
 όπισθε Sy μετώπισθε L 10 ἀχαζ L [Ὡσηῆ—εἶτα] Wachsmuth vgl. Frick
 p. XVI 11 δι' Sy δ' L 14 nach τὴν ist το von L¹ getilgt 15 nach
 νομοθέτου ist ἡ von L¹ getilgt 19 τριακοσιοστῷ Bentley, Briefe des Pha-
 laris (Deutsch v. Ribbeck) p. 118° διακοσιοστῷ L 21 μανασσῆς L¹ μανασῆς L*
 21 πέντε] $\bar{\epsilon}$ L

ὀπιτωκαιδεκάτῳ ἔτι τὸ πάσχα ἦχθη, ἐξ οὗ ἰ ἀπὸ Σαμοῦνι. μήτε ἐν
 τῷ μεταξὺ χρόνῳ τελεσθέν. τότε καὶ Χελκίας ὁ ἱερεὺς ὁ τοῦ προ-
 φήτου Ἱερμίου πατὴρ περιτευχῶν τῷ τοῦ νόμου βιβλίῳ | ἐν τῷ 511 P
 ἱερῷ ἀποκειμένῳ ἀγαγόντες ἐτελεύτησεν. ἐπὶ τούτῳ προφητεία
 5 Ὀυδᾶ καὶ Σοφορίας καὶ Ἱερμίας. ἐπὶ δὲ Ἱερμίου κεινοπροφήτης 8
 γίνεται Ἀνανίας. ὁ Ἰωσίας οὗτος παρακούσας Ἱερμίου τοῦ προ-
 φήτου ἐπὶ Νεχαὶ βασιλείῳς Αἰγύπτου ἀνηρέθη κατὰ ποταμὸν
 Ἐνφράτην, ὁρμῶντι αὐτῷ πρὸς Ἀσουριούς ἀπαντήσας. Ἰωσίαν δια- 121. 1
 δέχεται Ἰχωνίας. (ὁ καὶ Ἰωάκας, ὁ υἱὸς αὐτοῦ μῆνας τρεῖς καὶ
 10 ἡμέρας δέκα. τούτῳ Νεχαὶ βασιλεὺς Αἰγύπτου δόσας ἀπήγαγεν εἰς
 Αἴγυπτον. καταστήσας αὐτὸν αὐτοῦ βασιλεῖα τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ Ἰωα-
 κείμ ἐπὶ φόρῳ τῆς γῆς ἔτη ἑνδεκά. μετὰ τούτῳ ὁ ὁμώνυμος αὐτοῦ 2
 Ἰωακείμ τρίμηνον βασιλεύει, εἶτα Σιδεκίας ἔτη ἑνδεκά. καὶ μέχρι 3
 τούτῳ προφητείων διατίθει Ἱερμίας, προφητεῖουσα δὲ καὶ Βουζ 4
 15 καὶ Ἰθρίας ὁ υἱὸς Συμαίου καὶ Ἀμβρακίου σὺν αὐτῷ. καὶ τέλος ἔχει
 τὰ τῶν Ἑβραϊκῶν βασιλείων. γίνονται οὖν ἀπὸ μὲν τῆς Μωυσείως 4
 γενέσεως ἔως τῆς μετακίσεως ταύτης ἔτη, ὡς μὲν τινες, ἑννακῶσια
 ἰσθμῶντα δύο, κατὰ δὲ τὴν ἀκριβῆ χρονογραφίαν χίλια ὀγδοή-
 κοντα πέντε μῆνες ἑξ ἡμέραι δέκα ἀπὸ δὲ τῆς Βαβυλῶν βασιλείας ἔως
 20 τῆς αἰχμαλωσίας τῆς ἐπὶ Χαλδαίων γενομένης ἔτη τετρακῶσια πεν-
 τήκοντα δύο μῆνες ἑξ, ὡς δὲ ἡ καθ' ἡμᾶς τῶν χρόνων ἀκριβῆα
 συνάγει, ἔτη τετρακῶσια ὀγδοήκοντα δύο μῆνες ἑξ ἡμέραι δέκα.
 Ἐν δὲ τῷ δωδικάτῳ ἔτι τῆς Σιδεκίου βασιλείας Ναβουχοδοσοῦρ 122. 1
 πρὸ τῆς Περσῶν ἡγεμονίας ἔτιον ἰσθμῶντα ἐπὶ Φοίνικας καὶ 31 P
 2 Ἰουδαίους ἰσθμῶντων, ὡς φησι Βήρωσος ἐν ταῖς Χαλδαίαις ἰστο-

4 6 vgl II Kön 22, 14; Zephania 1, 1, Jerem 1, 2, 5 S. 1 6 4 vgl
 II Kön 23, 29 8 12 vgl II Kön 23, 31 zu Ichonias; Ἰωάκας, vgl Matth
 1, 11, 23, 31 9 12 f vgl II Kön 24, 8, 18 12 ὁμώνυμος, nicht im He-
 bräischen, wo der Vater יְחִיָּהוּ, der Sohn יְחִיָּהוּ heißt 13 15 vgl Jerem
 2, 1, Ezech 1, 2, Jerem 29, 21, Habak. 1, 6 23 S. 77, 2 vgl Tatian 9,
 1 S. 4, 1 Schw 23 S. 77, 1 Berossus Fr. 11a FHG II p. 58

1 ἑξ οὗ ἀπὸ Σαμοῦνι, μήτε οὐκ οὐκ ἀπὸ Σαμοῦνι μήτε P ἑξ οὗ ἀπὸ
 Σαμοῦνι Ἑβραϊστίθ ἱερῶν μήτε vgl II Clem. 1, 18 Wachsmuth ἑξ οὗ ἐπὶ
 Σαμοῦνι, μέχρι St 5 σοφορίας L 6 Ἀνανίας; ὁ Ἰωσίας οὗτος St Ἰω-
 σίας, ὁ ἑσθίον αὐτοῦ, L Ἰωσίας; ὁ Ἰωσίας οὗτος; P; Ananias Vater heist
 Iker Jerem. S. 1 9 ὁ αὐτὸς ἐν Clem. Ἱερμίας καὶ Louth 14 To
 Zeph. Boud L. 91 doch vgl S. 84, 15 wo Bouz als h als P; (let aufgeführt
 ist, u. S. Kratoch, Jew. Quart. Rev. 7, 187, S. 138. Huetz, a f. Seiler Oram R. XX,
 wo Zeph. u. Jerem. u. Uria u. Ezechiel, Sohn des Buz, als ge. heilige Pro-
 pheten genannt werden 23 Berossus, Berossus, Tat. V u. Tat. bei Euseb. 14
 παλαιῶς Tat. VI

ρίαις. Ἰόβας δὲ περὶ Ἀσσυρίων γράφων ὁμολογεῖ τὴν ἱστορίαν παρὰ 2
 Βηρώσσου εἰληφέναι, μαρτυρῶν τὴν ἀλήθειαν τάνδρι. ὁ τοίνυν 3
 Ναβουχοδονόσορ τυφλώσας τὸν Σεδεκίαν εἰς Βαβυλῶνα ἀπάγει καὶ
 τὸν λαὸν πάντα μετοικίζει (καὶ γίνεται ἡ αἰχμαλωσία ἐπὶ ἔτη ἑβδο-
 5 μήκοντα) πλὴν ὀλίγων, οἳ εἰς Αἴγυπτον κατέφυγον. προφητεύουσι 4
 δὲ καὶ ἐπὶ Σεδεκίου ἔτι Ἰερεμίας καὶ Ἀμβακούμ, ἐν δὲ τῷ πέμπτῳ
 ἔτει τῆς βασιλείας αὐτοῦ ἐν Βαβυλῶνι προφητεύει Ἰεζεκιήλ, μεθ' ὃν
 Ναούμ ὁ προφήτης, ἔπειτα Δανιήλ, πάλιν αὐτὸ μετὰ τοῦτον προφη-
 τεύουσιν Ἀγγαῖος καὶ Ζαχαρίας ἐπὶ Δαρείου τοῦ πρώτου ἔτη δύο,
 10 μεθ' ὃν ὁ ἐν τοῖς δώδεκα Ἄγγελος. μετὰ δὲ Ἀγγαῖον καὶ Ζαχαρίαν 123, 1
 Νεεμίας ὁ ἀρχιοινοχός Ἀρταξέρξου, υἱὸς δὲ Ἀχιλλ τοῦ Ἰσραηλίτου,
 οἰκοδομεῖ τὴν πόλιν Ἱερουσαλήμ καὶ τὸν νεῶν ἐπισκευάζει. ἐν τῇ 2
 αἰχμαλωσίᾳ ταύτῃ γίνεται Ἑσθῆρ καὶ Μαρδοχαῖος, οὗ φέρεται βιβλίον
 ὡς καὶ τὸ τῶν Μακκαβαϊκῶν. κατὰ τὴν αἰχμαλωσίαν ταύτην τῇ 3
 15 εἰκόνι λατρεῦσαι μὴ θελήσαντες Μισαήλ Ἀνανίας τε καὶ Ἀζαρίας εἰς
 κάμινον ἐμβλιθέντες πυρὸς δι' ἐπιφανείας ἀγγέλου σφύζονται. τότε 4
 διὰ δράκοντα Δανιήλ εἰς λάκκον λεόντων βληθεὶς ὑπὸ Ἀμβακούμ
 προνοία θεοῦ τραφεὶς ἑβδομαῖος ἀνασφύζεται. ἐνταῦθα καὶ τὸ σημεῖον 5
 ἐγένετο Ἰωνᾶ, καὶ Τωβίας διὰ Ῥαφαήλ τοῦ ἀγγέλου Σάρραν ἄγεται
 20 γυναῖκα, τοῦ δαιμονος αὐτῆς ἐπὶ τὸς πρώτους μνηστῆρας ἀνε-
 λόντος, καὶ μετὰ τὸν γάμον Τωβίου ὁ πατὴρ αὐτοῦ Τωβίτ ἀναβλέπει.
 ἐνταῦθα Ζοροβάβελ σοφία νικῆσας τοὺς ἀνταγωνιστὰς τυγχάνει παρὰ 124, 1
 Δαρείου ὠνησάμενος ἀνανέωσιν Ἱερουσαλήμ καὶ μετὰ Ἑσδρα εἰς τὴν
 πατρίαν γῆν ἀναξεύγνυσι· δι' ὃν γίνεται ἡ ἀπολύτρωσις τοῦ λαοῦ 2
 25 καὶ ὁ τῶν θεοπνεύστων ἀγαγνωρισμὸς καὶ ἀνακαινισμὸς λογίων καὶ
 τὸ σωτήριον ἄγεται πάσχα καὶ λύσις ὀθνείας ἐπιγαμβρείας. προ- 3
 κειρηύχει δὲ καὶ Κύρος | τὴν Ἑβραίων ἀποκατάστασιν, τελεσθείσης 393 P
 δὲ ἐπὶ Δαρείου τῆς ὑποσχέσεως ἡ τῶν ἑγκαινίων ἄγεται ἑορτή,
 καθὼς καὶ ἐπὶ τῆς σκηνῆς. καὶ γίνεται τὰ πάντα ἔτη σὺν τοῖς τῆς 4

1 f Juba Fr. 21 FHG III p. 472 2—10 vgl. II Kōn. 25, 7. 11. 26; Jerem.
 43, 7; Ezech. 1, 2; I Esr. 6, 1 10 f vgl. II Esr. 11, 1; 12, 1 14—16 vgl.
 Dan. 3, 21. 92. 95 16—18 vgl. Bel u. Drache 31. 37—40 (Theod.); C. Julius,
 Bibl. Stud. VI 3/4 S. 47 19—21 vgl. Tob. 6, 12 ff; 3, 8; 11, 11—13 22—29
 vgl. I Esr. 3, 4; II Esr. 18—20. 23

1 Ἰόβας Tat. Ἰόβας L vor παρὰ ist β von L' getilgt 2 τὴν ἀλή-
 θειαν Di τἀλήθειαν L ἀλήθειαν Sy 6 πέμπτῳ] ε̄ L 7 προφητεύει Scaliger
 (Histor. Synag.) προφητεύουσιν L 9 ἔτει δευτέρῳ Scaliger bei Villosion, Epist.
 Vinar. 93 10 ἄγγελος Vi vgl. S. 79, 17; 80, 9; 84, 15; Const. Apost. II 28, 7
 (Nestle, Septuagintastudien III S. 13 Anm.); Chrysost. zu Rōm. 1, 1 p. 427 D u. ὁ.
 ἀγγαῖος L 18 αἰσθηρ L 21 τωβίτ L 25 καὶ] καθ' ἃ Schw. (τε) καὶ
 St 26 ἐπιγαμβρίας L 29 <ῆ> ἐπὶ Po

αιχμαλωσίας μέχρι τῆς ἀποκαταστάσεως τοῦ λαοῦ ἀπὸ μὲν τῆς
Μουσοῦως γενέσεως ἑτη χίλια ἑκατὸν νε' ἄνθρωποι· ἕξ ἡμέραι δέκα, ἀπὸ
δὲ τῆς Δαβὶδ βασιλείας ἑτη, ὡς μὲν τινες, πεντακόσια πενήκοντα
δύο, ὡς δὲ ἀκριβέστερον, πεντακόσια ἑβδομήκοντα δύο ἄνθρωποι· ἕξ
5 ἡμέραι δέκα.

Πεπλήρωται τοίνυν ἐκ τῆς αιχμαλωσίας τῆς ἐπὶ Ἱερουσαλὶμοῦ τοῦ 125. 1
προφήτου εἰς Βαβυλῶνα γενομένης τὰ ὑπὸ Δαβὶδ τοῦ προφήτου
ειρημένα οὕτως ἔχοντα· ἑβδομήκοντα ἑβδομάδες συνετηθήθησαν ἐπὶ 2
τὸν λαὸν σου καὶ ἐπὶ τὴν πόλιν τὴν ἁγίαν τοῦ συνετελεσθῆναι ἁμαρ-
10 τίας, καὶ τοῦ σφραγίσαι ἁμαρτίας καὶ τοῦ ἀκαλιφῆσαι τὰς ἀδικίας,
καὶ τοῦ ἐξιλάσασθαι καὶ τοῦ ἀγαγεῖν δικαιοσύνην αἰώνιον, καὶ τοῦ
σφραγίσαι ὄρασιν καὶ προφήτην, καὶ τοῦ χρίσαι ἅγιον ἄγιον, καὶ 3
γνώση καὶ συνήσει· ἀπὸ ἐξόδου λόγου τοῦ ἀποκρινασθαι καὶ τοῦ
οἰκοδομηθῆναι Ἱερουσαλὴμ ἴω· χριστοῦ ἡγουμένου ἑβδομάδες ἑπτὰ καὶ
15 ἑβδομάδες ἑξήκοντα δύο, καὶ ἐπιστρέψει καὶ οἰκοδομηθήσεται πλατεία
καὶ τεῖχος, καὶ κειρωθήσονται οἱ καιροί, καὶ μετὰ τὰς ἑξήκοντα δύο 4
ἑβδομάδας ἐξολοθρευθήσεται χόλος, καὶ κρίμα οὐκ ἔστιν αὐτῶ, καὶ
τὴν πόλιν καὶ τὸ ἅγιον διαφθερεῖ σὺν τῷ ἡγουμένῳ τῷ ἐρχομένῳ·
ἐκκοπήσονται ἐν κατακλινοῦ καὶ ἴω· τίλον· πολέμου συνετημημένοι
20 ἀφανισμοῖς, καὶ δυναμώσαι | διαθήκη πολλοί· ἑβδομάς μία· καὶ 5
ἡμῖσι τῆς ἑβδομάδος ἀρθήσεται μου θυσία καὶ σπονδή· | καὶ ἐπὶ τὸ 161
ἐρὸν βδελύγμα τῶν ἱερῶσεων, καὶ ἴω· συνετελείας καιροῦ συνετελείας
δοθήσεται ἐπὶ τὴν ἱερῶσεων, καὶ ἡμῖσι τῆς ἑβδομάδος κατακαύσει 6
θυσία θυσίας καὶ περιγύλιον ἀφανισμοῦ ἴω· συνετελείας καὶ σπον-
25 δῆς τάξιν ἀφανισμοῦ.

Ὅτι μὲν οὖν ἐν ἑπτὰ ἑβδομάσιν ἐκδομήθη ὁ ναός, τοῦτο φανε- 126. 1
ρὸν ἔστι· καὶ γὰρ ἐν τῷ Ἑσδρα γράφεται, καὶ οὕτως ἐγένετο χριστός
βασιλεὺς Ἰουδαίων ἡγουμένος πληρομένων τῶν ἑπτὰ ἑβδομάδων ἐν
Ἱερουσαλὴμ, καὶ ἐν ταῖς ἑξήκοντα δύο ἑβδομάσιν ἰσχυραῖς ἅπανα ἡ
3 Ἰουδαία καὶ ἐγένετο ἄντι πολέμου, καὶ ὁ κύριος ἡμῶν Χριστός, 2
ἡγίος τῶν ἁγίων, ἐλθὼν καὶ πληρώσας τὴν ὄρασιν καὶ τὸν προ-
φήτην ἔχρησθη τὴν σάρκα τῷ τοῦ πατρὸς· αὐτοῦ πνεύματι ἐν ταῖς

8 25 Dan. 9, 24-27 Theod. vgl. Reusch, Tüb. Theol. Quartalschr. 50 1869
S. 541, Schlatter, Der Chronograph aus dem 10. Jahre Antonina TC XII 1 S. 2 ff
u. St. Clem. Alex. u. die Sept. S. 72 f. 26 ff vgl. Hieron. in Dan. 9 p. 100 f
Migne S. L. 2, Col. 509. 27 γέγραπται πο? 31 S. 79, 8 vgl. Dan. 9, 24-27

3 πεντακόσια Lowth τριακόσια I. 6 25 περιτέμνεται ἀφανισμοῖς
Valckenauer, Diatr. de Aristob. p. 12. 14 χριστός I. 19 καὶ ἐκκοπήσονται
Sy. 19 κατακαύσει Vi κατακαύσει I. 20 πολλοί; ano Dan. πολλοί I.
22 τῶν τῶ Vi. 27 χριστός L' χριστός L. 28 ἱουδαίους; Ἰουδαίους,
Schlatter

ταῖς ἡμέραις ἐξήκοντα δύο ἑβδομάσαι, καθὼς εἶπεν ὁ προφήτης. καὶ 8
 ἐν τῇ μῆτρὶ ἑβδομάδει, ἧς ἑβδομάδος τὸ ἡμῶν κατέσχευεν Νέρων βασι-
 λεύων καὶ ἐν τῇ ἀγίᾳ πόλει Ἱερουσαλήμ ἔστησεν τὸ ἔθελγμα, καὶ
 ἐν τῷ ἡμίσει τῆς ἑβδομάδος ἀνηρέθη καὶ αὐτὸς καὶ Ὀθων καὶ
 5 Γάββας καὶ Οὐιτέλλιος, Οὐέσπεσιανὸς δὲ ἐκράτησε καὶ καθέλειν τὴν
 Ἱερουσαλήμ καὶ τὸ ἅγιον ἠρήμωσεν. καὶ ὡς ταῦθ' οὕτως ἔχει, τῷ
 γε συνιέναι δυναμένῳ δῆλον καθ' ἃ καὶ ὁ προφήτης εἶρηκεν.

Τοῦ ἑνδεκάτου τοίνυν ἔτους πληρουμένον κατὰ τὴν ἀρχὴν τοῦ 127, 1
 ἐπομένον βασιλεύοντος Ἰωακείμ ἢ αἰχμαλωσία εἰς Βαβυλῶνα γίνεται
 10 ὑπὸ βασιλέως Ναβουχοδονόσορ τῷ ἑβδόμῳ ἔτει βασιλεύοντος αὐτοῦ
 Ἀσσυρίων, Αἰγυπτίων δὲ | Οὐαφρηοῦς βασιλεύοντος τῷ δευτέρῳ ἔτει, 395 P
 Φιλίππου δὲ Ἀθήνησιν ἀρχόντος τῷ πρώτῳ ἔτει τῆς ὀγδόης καὶ
 τεσσαρακοστῆς ὀλυμπιάδος, καὶ ἔμεινεν ἡ αἰχμαλωσία ἐπὶ ἔτη ἑβδο- 2
 μήκοντα καταλήξασα εἰς τὸ δεύτερον ἔτος τῆς Δαρείου τοῦ Ὑστάσπου
 15 τοῦ Περσῶν καὶ Ἀσσυρίων καὶ Αἰγυπτίων γεγενημένου βασιλέως,
 ἐφ' οὗ. ὡς προείπον, Ἀγγαῖος καὶ Ζαχαρίας καὶ ὁ ἐκ τῶν δώδεκα
 ἄγγελος προφητεύονσι, καὶ ἦν ἀρχιερεὺς Ἰησοῦς ὁ τοῦ Ἰωσεδέκ. κὰν 3
 τῷ δευτέρῳ ἔτει τῆς Δαρείου βασιλείας, ὃν φησὶν Ἡρόδοτος κατα-
 λῦσαι τὴν τῶν Μάγων ἀρχὴν, ἀποστέλλεται Ζοροβάβελ ὁ τοῦ Σαλα-
 20 θιῆλ ἐγείραι καὶ ἐπισκοπεῖν τὸν νεὼν τὸν ἐν Ἱεροσολύμοις.

Συναγονταὶ οὖν καὶ τῶν Περσῶν οἱ χρόνοι οὕτως· Κύρος ἔτη 128, 1
 τριάκοντα, Καμβύσης δεκαεννέα, Δαρείος ἕξ καὶ τεσσαράκοντα, Ξέρξης
 ἕξ καὶ εἴκοσι, Ἀρταξέρξης ἕν καὶ τεσσαράκοντα, Δαρείος ὀκτώ,
 Ἀρταξέρξης τεσσαράκοντα δύο, Ὄχος ἡ', Ἀρσῆς τρία. * * * συνά- 2
 25 γεται ἐπὶ τὸ αὐτὸ τῶν Περσικῶν ἔτη διακόσια τριάκοντα πέντε.
 καθελὼν δὲ τὸν Δαρείου τοῦτον Ἀλέξανδρος ὁ Μακεδὼν κατὰ τὰ
 προκείμενα ἔτη βασιλεύειν ἀρχεται ὁμοίως οὖν καὶ τῶν Μακεδони- 3
 κῶν βασιλέων οἱ χρόνοι οὕτω κατάγονται. Ἀλέξανδρος ἔτη δεκαοκτώ,
 Πτολεμαῖος ὁ Λάγου ἔτη τεσσαράκοντα, Πτολεμαῖος ὁ Φιλάδελφος 396 P
 30 ἔτη εἴκοσι ἑπτὰ, εἶτα ὁ Εὐεργέτης ἔτη πέντε καὶ εἴκοσι, εἶτα ὁ Φιλο-
 πάτωρ ἔτη ἑπτακαίδεκα, μεθ' ὃν ὁ Ἐπιφανῆς ἔτη τέσσαρα καὶ εἴκοσι·

8 vgl. S. 76, 13 8—15 vgl. J. Raška, Chronologie der Bibel S. 100
 18—17 citiert von Euseb. Chron. I p. 121 Schöne 16 f vgl. S. 77, 9
 17 vgl. II E. 3, 2; 8; 5, 2; Hagg. 1, 1. 12; Sir. 49, 12 17—20 vgl. Haggai
 1, 1 18 vgl. Herodot 3, 79

4 f καὶ Γάββας καὶ Ὀθων Sy 22 δεκαεννέα] die falsche Zahl, damit Kyros
 u. Kamb. zusammen die 7 Jahrwochen Daniels ergeben; vgl. Strom. I 124—126
 24 ἡ' Anon. in Misc. Obs. Amstel. vol. 4 I p. 107 ἢ L τρία] es scheint ein
 Satz ausgefallen zu sein, in dem 6 Jahre des Darius Kodomannus (vgl. unten Z. 26)
 u. 6 Jahre Alexanders des Großen gezählt waren 25 τριάκοντα πέντε] δεκα-
 πέντε Po: aber vgl. Strom. I 140, 5 29 λαοῦ L 30 εἴκοσι:] τριάκοντα
 Anon. a. a. O. p. 109 wegen S. 80, 7; 87, 10

τοῦτον διαδέχεται ὁ Φιλομήτωρ καὶ βασιλεύει ἑτη πέντε καὶ τριά- 4
 κοντα, μεθ' ὃν ὁ Φύσων ἑτη ἑννέα καὶ εἰκοσι, εἶτα ὁ Λάθοιφος 2
 ἑτη ἕξ καὶ τριάκοντα, εἶτα ὁ Ἐπακλιθεὶς Διόνυσος ἑτη ἑννέα καὶ 1
 εἰκοσι. ἔτι πᾶσιν ἡ Κλειοπάτρα ἰβασίλευσεν ἑτη δύο καὶ εἰκοσι, μεθ' 129. 1
 ἣν ἡ τῶν Κλειοπάτρας καίδων βασιλεία ἡμερῶν ὀκτωκαίδεκα. γίνον- 2
 ται τοίνυν ἐπὶ τὸ αὐτὸ καὶ οἱ τῶν Μακεδόνων βασιλέων χρόνοι ἑτη 2
 τριακόσια δώδεκα ἡμέραι ὀκτωκαίδεκα. ἀποδείκνυνται τοίνυν οἱ ἐπὶ 3
 βασιλείας αὐτοῦ Ἀγγαῖος καὶ Ζαχαρίας καὶ ὁ ἐκ τῶν δώδεκα Ἑγγίλος 3
 10 κατὰ τὸ πρῶτον ἔτος τῆς οὐδόης καὶ τεσσαρακοστῆς Ὀλυμπίαδος
 προσητεύσαντες προφύτιροι εἶναι Πυθαγόρου τοῦ κατὰ τὴν δευτέραν
 καὶ ἑξηκοστὴν Ὀλυμπιάδα φερομένου καὶ τοῦ προφύτατον τῶν παρ'
 Ἑλλήσι σοφῶν Θαλοῦ περὶ τὴν πεντηκοστὴν Ὀλυμπιάδα γενομένου.
 συνεχρόνισαν δὲ οἱ συγκαταλιγνῆτες σοφοὶ τῷ Θαλί, ὡς φησὶν 4
 15 Ἄνδρων ἐν τῷ Τρίκωδι. Ἡράκλειτος γὰρ μεταγενέστερος ὢν Πυθα-
 γόρου μέμνηται αὐτοῦ ἐν τῷ συγγράμματι. ὅθεν ἀναμφιλίτως τῆς 129. 1
 τῶν προειρημένων προσητῶν ἡλικίας οὐκ καὶ τοῖς ἐπὶ λέγομένοις
 σοφοῖς προγενεσιτέρα ἂν εἴη ἡ Ὀλυμπιάς ἢ πρώτη, ἢ καὶ ἑστέρα τῶν
 Ἰλιακῶν δείκνυται ἴσως τετρακοσίους ἐπτά. ῥῆδιον τοίνυν συνεθεῖν 2
 20 Σολομῶνα τὸν κατὰ Μετίλαν γενομένον (ὃ δὲ κατὰ τὰ Ἰλιακὰ ἦν
 πολλοῖς ἴσως προφύτιρον τῶν παρ' Ἑλλήσι σοφῶν. τοῦτον δ' αὐ-
 πόσοις ἴσως Μωυσῆς προτιρεῖ. ἐν τοῖς ἱμπεροσθιν ἡμῖν διδήλωται.
 Ἀλέξανδρος δὲ ὁ Πολύτοπος Ἐπακλιθεὶς ἐν τῷ περὶ Ἰουδαίων σιγ- 3
 2 γραμματι ἀνέγραψεν τινὰς ἐπιστολάς Σολομῶνος μὲν πρὸς τι θιάσῃν
 2 τὸν Αἰγύπτου βασιλῆα πρὸς τι τὸν Φοινίκης Τυρίων τὰς τι αὐτῶν
 πρὸς Σολομῶνα, καθ' ἃς δείκνυται ὁ μὲν θιάσῃς ὀκτὼ μεριάδας
 ἀνδρῶν Αἰγυπτίων ἀπιστολκίνας αὐτῷ εἰς οἰκοδομὴν τοῦ ναοῦ, ἄτε-
 ρος δὲ τὰς ἑως οὐκ ἀρχιτέκτονι Τυρίω ἐκ μητρὸς Ἰουδαίας ἐκ τῆς
 φυλῆς Βεθλὲθ, ὡς ἐκεῖ γίγνεται. Ἐπίφωρ τοῦτομα. 30. 1

6f vgl. S. 57, 30. 11 13 16 19 vgl. Ström l. c., Talan 41 p. 41. 2. 7
 Schw. 14f Andron von Ephesus Fr. 3 FHG II p. 347, vgl. Dog Laert.
 I 29. 18f vgl. Heraklit Fr. 17 Biv. 170 Die G., vgl. Dog Laert. IX 1
 22 ἀπόστολος Ström I 113. 23 29 vgl. Alexander Polyhistor Fr. 18 FHG
 I p. 2. 5. Ep. Zenon Fr. 2 Friedenthal. Koeb. Fragm. Fr. IX 9. 34

2 Φύσων Sy. γούσων I. 3 Κλειοπάτρα, πρ. 409 Ap. n. p. 170 παντα-
 λούρι I. 13 Θαλίος Θαλίτος, Tal. 14 Θαλίος Θαλί Πυθαγόρ. The Aca-
 demy 2. 571. S. 29. 24, 26 θιάσῃς = θιάσῃς, Sy. οἰάσῃς = οἰάσῃς,
 I 29. 29 f. 30 a. 31 h. Ep. Alter Feller. 343 f. 344 vgl. s. Chron. 2. 34
 1. 29 p. 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100. 101. 102. 103. 104. 105. 106. 107. 108. 109. 110. 111. 112. 113. 114. 115. 116. 117. 118. 119. 120. 121. 122. 123. 124. 125. 126. 127. 128. 129. 130. 131. 132. 133. 134. 135. 136. 137. 138. 139. 140. 141. 142. 143. 144. 145. 146. 147. 148. 149. 150. 151. 152. 153. 154. 155. 156. 157. 158. 159. 160. 161. 162. 163. 164. 165. 166. 167. 168. 169. 170. 171. 172. 173. 174. 175. 176. 177. 178. 179. 180. 181. 182. 183. 184. 185. 186. 187. 188. 189. 190. 191. 192. 193. 194. 195. 196. 197. 198. 199. 200. 201. 202. 203. 204. 205. 206. 207. 208. 209. 210. 211. 212. 213. 214. 215. 216. 217. 218. 219. 220. 221. 222. 223. 224. 225. 226. 227. 228. 229. 230. 231. 232. 233. 234. 235. 236. 237. 238. 239. 240. 241. 242. 243. 244. 245. 246. 247. 248. 249. 250. 251. 252. 253. 254. 255. 256. 257. 258. 259. 260. 261. 262. 263. 264. 265. 266. 267. 268. 269. 270. 271. 272. 273. 274. 275. 276. 277. 278. 279. 280. 281. 282. 283. 284. 285. 286. 287. 288. 289. 290. 291. 292. 293. 294. 295. 296. 297. 298. 299. 300. 301. 302. 303. 304. 305. 306. 307. 308. 309. 310. 311. 312. 313. 314. 315. 316. 317. 318. 319. 320. 321. 322. 323. 324. 325. 326. 327. 328. 329. 330. 331. 332. 333. 334. 335. 336. 337. 338. 339. 340. 341. 342. 343. 344. 345. 346. 347. 348. 349. 350. 351. 352. 353. 354. 355. 356. 357. 358. 359. 360. 361. 362. 363. 364. 365. 366. 367. 368. 369. 370. 371. 372. 373. 374. 375. 376. 377. 378. 379. 380. 381. 382. 383. 384. 385. 386. 387. 388. 389. 390. 391. 392. 393. 394. 395. 396. 397. 398. 399. 400. 401. 402. 403. 404. 405. 406. 407. 408. 409. 410. 411. 412. 413. 414. 415. 416. 417. 418. 419. 420. 421. 422. 423. 424. 425. 426. 427. 428. 429. 430. 431. 432. 433. 434. 435. 436. 437. 438. 439. 440. 441. 442. 443. 444. 445. 446. 447. 448. 449. 450. 451. 452. 453. 454. 455. 456. 457. 458. 459. 460. 461. 462. 463. 464. 465. 466. 467. 468. 469. 470. 471. 472. 473. 474. 475. 476. 477. 478. 479. 480. 481. 482. 483. 484. 485. 486. 487. 488. 489. 490. 491. 492. 493. 494. 495. 496. 497. 498. 499. 500. 501. 502. 503. 504. 505. 506. 507. 508. 509. 510. 511. 512. 513. 514. 515. 516. 517. 518. 519. 520. 521. 522. 523. 524. 525. 526. 527. 528. 529. 530. 531. 532. 533. 534. 535. 536. 537. 538. 539. 540. 541. 542. 543. 544. 545. 546. 547. 548. 549. 550. 551. 552. 553. 554. 555. 556. 557. 558. 559. 560. 561. 562. 563. 564. 565. 566. 567. 568. 569. 570. 571. 572. 573. 574. 575. 576. 577. 578. 579. 580. 581. 582. 583. 584. 585. 586. 587. 588. 589. 590. 591. 592. 593. 594. 595. 596. 597. 598. 599. 600. 601. 602. 603. 604. 605. 606. 607. 608. 609. 610. 611. 612. 613. 614. 615. 616. 617. 618. 619. 620. 621. 622. 623. 624. 625. 626. 627. 628. 629. 630. 631. 632. 633. 634. 635. 636. 637. 638. 639. 640. 641. 642. 643. 644. 645. 646. 647. 648. 649. 650. 651. 652. 653. 654. 655. 656. 657. 658. 659. 660. 661. 662. 663. 664. 665. 666. 667. 668. 669. 670. 671. 672. 673. 674. 675. 676. 677. 678. 679. 680. 681. 682. 683. 684. 685. 686. 687. 688. 689. 690. 691. 692. 693. 694. 695. 696. 697. 698. 699. 700. 701. 702. 703. 704. 705. 706. 707. 708. 709. 710. 711. 712. 713. 714. 715. 716. 717. 718. 719. 720. 721. 722. 723. 724. 725. 726. 727. 728. 729. 730. 731. 732. 733. 734. 735. 736. 737. 738. 739. 740. 741. 742. 743. 744. 745. 746. 747. 748. 749. 750. 751. 752. 753. 754. 755. 756. 757. 758. 759. 760. 761. 762. 763. 764. 765. 766. 767. 768. 769. 770. 771. 772. 773. 774. 775. 776. 777. 778. 779. 780. 781. 782. 783. 784. 785. 786. 787. 788. 789. 790. 791. 792. 793. 794. 795. 796. 797. 798. 799. 800. 801. 802. 803. 804. 805. 806. 807. 808. 809. 810. 811. 812. 813. 814. 815. 816. 817. 818. 819. 820. 821. 822. 823. 824. 825. 826. 827. 828. 829. 830. 831. 832. 833. 834. 835. 836. 837. 838. 839. 840. 841. 842. 843. 844. 845. 846. 847. 848. 849. 850. 851. 852. 853. 854. 855. 856. 857. 858. 859. 860. 861. 862. 863. 864. 865. 866. 867. 868. 869. 870. 871. 872. 873. 874. 875. 876. 877. 878. 879. 880. 881. 882. 883. 884. 885. 886. 887. 888. 889. 890. 891. 892. 893. 894. 895. 896. 897. 898. 899. 900. 901. 902. 903. 904. 905. 906. 907. 908. 909. 910. 911. 912. 913. 914. 915. 916. 917. 918. 919. 920. 921. 922. 923. 924. 925. 926. 927. 928. 929. 930. 931. 932. 933. 934. 935. 936. 937. 938. 939. 940. 941. 942. 943. 944. 945. 946. 947. 948. 949. 950. 951. 952. 953. 954. 955. 956. 957. 958. 959. 960. 961. 962. 963. 964. 965. 966. 967. 968. 969. 970. 971. 972. 973. 974. 975. 976. 977. 978. 979. 980. 981. 982. 983. 984. 985. 986. 987. 988. 989. 990. 991. 992. 993. 994. 995. 996. 997. 998. 999. 1000.

Ναὶ μὴν Ὀνομάκριτος ὁ Ἀθηναῖος, οὗ τὰ εἰς Ὀρφεία φερόμενα 131, 1
 ποιήματα λέγεται εἶναι, κατὰ τὴν τῶν Πεισιστρατιδῶν ἀρχὴν περὶ
 τὴν πεντηκοστὴν ὀλυμπιάδα εὐρίσκειται, Ὀρφεὺς δὲ, ὁ συμπλεύσας
 Ἡρακλεῖ, Μουσαίου διδάσκαλος Ἀμφίων γὰρ δύοι προάγει γενεαῖς 2
 5 τῶν Ἰλιακῶν, Δημόδοκος δὲ καὶ Φῆμιος μετὰ τὴν Ἰλιον ἄλωσιν 141 S
 (ὃ μὲν γὰρ παρὰ τοῖς Φαλαξίν, ὃ δὲ παρὰ τοῖς μνηστῆρσι) κατὰ τὸ
 κιθαρίζειν εὐδοκίμου. καὶ τοὺς μὲν ἀναφερομένους εἰς Μουσαίον 3
 χρησμούς Ὀνομάκριτον εἶναι λέγουσι, τὸν Κρατῆρα δὲ τὸν Ὀρφέως
 Ζωπύρου τοῦ Ἡρακλεώτου τὴν τε εἰς Ἄιδον καταβάσιν Προδίκου
 10 τοῦ Σαμίου. Ἴων δὲ ὁ Χίος ἐν τοῖς Τριαγμοῖς καὶ Πυθαγόραν εἰς 4
 Ὀρφεία ἀνενεγκεῖν τινα ἱστορεῖ. Ἐπιγένης δὲ ἐν τοῖς Περὶ τῆς εἰς 5
 Ὀρφεία ποιήσεως Κέρκωπος εἶναι λέγει τοῦ Πυθαγορείου τὴν εἰς
 Ἄιδον καταβάσιν καὶ τὸν Ἰερὸν λόγον, τὸν δὲ Πέπλον καὶ τὰ Φυσικὰ
 Βροντίνου. ναὶ μὴν καὶ Τέρπανδρον ἀρχαῖζουσι τινες Ἑλλάνικος 6
 15 γοῦν τοῦτον ἱστορεῖ κατὰ Μίδαν γεγονέναι, Φανίας δὲ πρὸ Τερ- 398 P
 πάνδρον τιθεὶς Λέσχην τὸν Λέσβιον Ἀρχιλόχου νεώτερον φέρει τὸν
 Τέρπανδρον, διημιλλῆσθαι δὲ τὸν Λέσχην Ἀρκτίνῳ καὶ νευικηκέναι·
 Ξάνθος δὲ ὁ Ἀνδός περὶ τὴν ὀκτωκαιδεκάτην ὀλυμπιάδα (ὡς δὲ 7
 Διονύσιος, περὶ τὴν πεντεκαιδεκάτην) Θάσον ἐκτίσθαι, ὡς εἶναι συμ-
 20 φανὲς τὸν Ἀρχιλόχον μετὰ τὴν εἰκοστὴν ἡδὴ γνωρίζεσθαι ὀλυμπιάδα.

1—7 vgl. Tatian 41 p. 42, 4—12 Schw. 1 f. 7 f vgl. Kinkel EGF I p. 222.
 238 1—14 vgl. Suidas s. v. Ὀρφεύς; Maass, De biogr. graec. quaest. sel.
 p. 127 3 f Theodorēt Gr. aff. c. II 47; III 29 6 f vgl. 9 43. 254; α 154
 8 zu Orpheus vgl. Diels, Vorsokr. S. 489, 21 9 über Zopyros von Herakl. vgl.
 FHG IV p. 533 10 f Jon von Chios Fr. 12 FHG II p. 49; Fr. 2 Diels, Vorsokr.
 S. 231; vgl. Diog. Laert. VIII 8 11 über Epigenes vgl. Lobeck, Aglaoph.
 p. 340 f 11—14 vgl. Diels, Vorsokr. S. 32 f 14 f Hellanikos Fr. 123 FHG
 I p. 61; vgl. Athen. XIV p. 635 EF 15—17 Phanias Fr. 18 FHG II p. 299;
 vgl. Kinkel EGF I p. 38 18 Xanthos Fr. 27 FHG I p. 43 18—20 vgl. Dio-
 nysios von Chalkis (auf den Fabricius und Westermann dies Fr. zurückführen)
 Fr. (14) FHG IV p. 396; gemeint ist Dionysios von Halik. (vgl. auch Rohde, Rh.
 Mus. 33 [1878] S. 195¹ — Kl. Schr. I S. 151¹)

3 δὲ Wi τε L [ὁ] Schw 4 Μουσαίου διδάσκαλος Lobeck, Aglaoph.
 p. 353 Μουσαίου μαθητής; L (οἱ) Μουσαίος μαθητής; Po 6 [γὰρ] Di 7 εὐ-
 δοκίμου Sy εὐδοκιμοῖν L εὐδοκιμοῖντε Di 8 Κρατῆρα Canter κράτητα L
 9 f Προδίκου τοῦ Σαμίου Ἡροδίκου τοῦ Περινθίου Suidas s. v. Ὀρφεύς vgl. Bergk,
 Opusc. II S. 38 Anm. 18 10 Τριαγμοῖς Reinesius, Var. lect. p. 93 τριγράμ-
 μοις L 12 ἀναφερομένης ποιήσεως Hiller κέρκωπος L πυθαγορίου L
 15 μίδαν L φανείας L 16 f Ἀρχιλόχου—τοῦ Τέρπανδρου Unger, Ab-
 handl. d. Philos.-philol. Kl. d. K. bayr. Ak. d. Wiss. 17 (1885) S. 530; vgl. dagegen
 Jacoby, Apollodoros Chronik S. 148¹³ 19 f συμφανὲς Sy συμπαθὲς L 20 μετὰ
 κατὰ Christ, Philol. Stud. S. 55

Clomans II.

μύμηται γοῦν καὶ τῆς Μαγνήτων ἀπωλείας προσηύτως γεγενημένης. Σιμωνίδης μὲν οὖν κατὰ Ἀρχίλοχον φέρεται. Καλλίνος δὲ προσηύ-
 τειρος οὐ μακρῶν τῶν γὰρ Μαγνήτων ὁ μὲν Ἀρχίλοχος ἀπολωλότων.
 ὃ δὲ ἐνήμεροῦντων μύμηται. Εὐμήλος δὲ ὁ Κορίνθιος προσηύτερος
 5 ὃν ἐπιβλήκειναι Ἀρχία τῷ Συρακοῖσας τίσαντι.

Καὶ ταῦτα μὲν προήχθημεν εἰπεῖν, ὅτι μάλιστα ἐν τοῖς πάν- 182 1
 παλαιοῖς τοὺς τοῦ Κύκλου ποιητὰς τιθέασιν. ἤδη δὲ καὶ παρ'
 Ἕλλησι χρησολόγοι συνηθὸν γεγονέναι φέρονται, ὡς οἱ Βάκιδες (ὃ μὲν
 Βοιωτῖος, ὃ δὲ Ἀρκάς), πολλὰ πολλοῖς προσηγορεύσαντες. τῇ δὲ τοῦ 2
 10 Ἀθηναίων Ἀμφίλοτον συμβουλίῃ καὶ Πεισίστρατος ἐκράτηνε τὴν
 τυραννίδα τὸν καιρὸν τῆς ἐπιθίσεως δηλώσαντος. σιγάσθω γὰρ 3
 Κομήτης ὁ Κρήσις. Κινύρας ὁ Κύπριος, Ἀδμητος ὁ Θετταλός, Ἀρι-
 στατος ὁ Κιργηναίος, Ἀμφιάραος ὁ Ἀθηναῖος, Τιμόξενος ὁ Κιργηναίος, 50 1
 Ἀηαινετος ὁ Φωκαῖς, Ἐπιγένης ὁ Θισπιεύς, Νικίας ὁ Καριόστιος.
 15 Ἀρίστων ὁ Θετταλός, Διονύσιος ὁ Καρχηδόσιος, Κλεισφῶν ὁ Κορίν-
 θιος, Ἰππῶ τε ἡ Χειρωνος καὶ Βοιωτῶ καὶ Μαντῶ καὶ τῶν Σιβυλλῶν
 τὸ πλῆθος, ἡ Σαμία ἡ Κολοσωνία ἡ Κυμαία ἡ Ἐρυθραία ἡ Φετώ
 ἡ Ταρζάνδρα ἡ Μακίτις ἡ Θετταλή ἡ Θισπροῖτις, Κάλχας τε αἰ-
 καὶ Μόφω, οἱ κατὰ τὰ Τρωϊκά γεγονόσι, προσηύτερος δὲ ὁ Μόφω.
 20 ὡς ἂν συμπλέσσας τοῖς Ἀργοναύταις, φασὶ δὲ τὴν Μόφων καλον- 183 1
 μένην Μαντικὴν συντάξαι τὸν Κιργηναίων Βάττον, Ἀκρόθιός τε ἐν
 τῷ πρώτῳ κινδύειν ἀλκίονος καὶ κορώνης, Ἰακχόουσι τὸν Μόφων
 ἱστορεῖ, προσηύσει δὲ καὶ Πυθαγόρας ὁ μίγας προσηύτην αἰεὶ 2
 Ἄβαρις τε ὁ Ἐπιχόριος καὶ Ἀριστίης ὁ Προκοινησίος Ἐπιμητίδης, 3
 25 τε ὁ Κρήσις, ὅστις εἰς Σπάρτην ἀγίκετο, καὶ Ζωφωάντης ὁ Μήδος.
 Ἐμπιδοκλῆς τε ὁ Ἀκραγανθῖνος καὶ Φορμίων ὁ Λύκων, καὶ μὲν
 Πολυάρατος ὁ Θάσιος Ἐμπιδότιμος τε ὁ Συρακοῖσιος, ἐπὶ τε τούτοις
 Σοκράτης ὁ Ἀθηναῖος μάλιστα, ὅστις γὰρ μοι, φησὶν ἐν τῷ θιάγῃ. 3

2 4 vgl. Strabo XIV 4 p. 647 Καλλίνος μὲν οὖν ὡς εἰρηνοῦστων ἵτι τῶν
 Μαγνήτων μύμηται καὶ κατορθοῦντων ἐν τῷ ποίῳ, Ἐφεσίους ποίημα Ἀρχίλοχος
 δὲ ἡδη φέρεται γκροῖζον τὴν γενομένην αἰτοί, σιμαφομῖν . . . ἔξ οὐ καὶ τὸ ποίη-
 τικόν τοιαῖ τοῖς Καλλίνοις τεκμαιροῦμαι πύρεστιν Bergh^o in Καλλίνου Fr. 1 Ar-
 chilochoe Fr. 20 4 f vgl. J. Russo, Riv. di stor. ant. 1897 fasc. 4 p. 90 q
 9 11 vgl. Herodot. 1, 62 17 f vgl. Suidas s. v. Σ. ἄλλων, Μακίτις, 1e S. 1 y 1
 in l. c. p. 56 q u De h. h. g. g. r. a. c. e. q. u. a. e. s. t. u. e. l. p. 12 21 28 Innotatione Fr. 5
 Muller. Den. t. Alex. M. p. 120, vgl. Rose, Anecd. p. 646, p. 12, H. de Hermet
 21 1886 128 ff 24 f vgl. Taitan 4 p. 11, 18 f S. 1 u 27 in Ep. 1 t. 1
 u. vgl. Bergh. O. u. o. c. i. p. 41 24 S. 63 3 Plato Theog. p. 125 D

1 3 ἀργαῖον L 10 Ἰακχόουσι Po. 645, 201 L 13 Ἰακχόουσι V.
 Ἰακχόουσι L 14 Ἰακχόουσι, w. h. listem oder Fr. 1, 2 statt Ἰακχόουσι, Innotatione Sy-
 monides L 19 Μοφῶν, 2 μουφῶν L 21 Βάττον V. 5, 201 L 24 Ἰακχόου-
 σι, L 25 Ἰακχόουσι, Fr. 1, 201 L 27 τ. 1, 2, 1, 1, 1

ἐκ παιδὸς ἀρξάμενον θεία μοῖρα παραγιόμενον δαιμόνιον σημεῖον, τοῦτο δὲ ἐστὶ φωνή, ἣ ὅταν γένηται, ἐπίσχει τοῦτο ὃ μέλλω πράττειν, προτρέπει δὲ οὐδέποτε. Ἐξήκестός τε ὁ Φωκίων τύραννος 4 δύο δακτυλλοὺς φορῶν γεγοτηνεμένους τῷ ψόφῳ τῷ πρὸς ἀλλήλους 5 διηρθάνετο τοὺς καιροὺς τῶν πράξεων, ἀπέθανεν δὲ ὁμοῦς δολοφονηθεὶς, καίτοι προσημνήνατος τοῦ ψόφου, ὡς φησὶν Ἀριστοτέλης ἐν τῇ Φωκίων πολιτείᾳ. ἀλλὰ καὶ τῶν παρ' Αἰγυπτίοις ἀνθρώπων 134, 1 ποτέ, γενομένων δὲ ἀνθρωπίνῃ δόξῃ θεῶν, Ἐρμῆς τε ὁ Θηβαῖος καὶ Ἀσκληπιὸς ὁ Μεμφίτης, Τειρεσίας τε αὐτὸν καὶ Μαντιῶ ἐν Θήβαις, ὡς 10 φησὶν Εὐριπίδης, Ἐλενος ἦδη καὶ Λαοκόων καὶ Οἰνώνη Κεβρῆνος ἐν Ἰλίῳ. † Κρῆνος γὰρ εἰς τῶν Ἡρακλειδῶν ἐπιφανῆς φέρεται μάντις 2 καὶ Ἴαμος ἄλλος ἐν Ἠλίδι, ἀπ' οὗ οἱ Ἰαμίδαι, Πολυιδὸς τε ἐν Ἀργεὶ καὶ ἐν Μεγάρῳ, οὗ μέμνηται ἡ τραγωδία. τί μοι Τήλεμον κατα- 3 λέγειν, | ὅς Κυκλώπων μάντις ὢν Πολυφήμῳ θεοσπίζει τὰ κατὰ τὴν 400 P 15 Ὀδυσσεῶς πλάνην, ἢ τὸν Ἀθήνησιν Ὀνομάκριτον ἢ τὸν Ἀμφιάρεων τὸν σὺν τοῖς ἐπτά τοῖς ἐπὶ Θήβας στρατεύασαι μᾶ γενεᾷ τῆς Ἰλίου ἀλώσεως πρεσβύτερον φερόμενον ἢ Θεοκλύμενον ἐν Κεφαλληνίᾳ ἢ Τελμησσὸν ἐν Καρίᾳ ἢ Γαλεὸν ἐν Σικελίᾳ; εἶεν δ' ἂν καὶ ἕτεροι πρὸς 4 τοῦτοις, Ἰδμων ὁ σὺν τοῖς Ἀργοναύταις, Φημονόη Δελφίς, Μόφος ὁ 20 Ἀπόλλωνος καὶ Μαντιοῦ ἐν Παμφυλίᾳ καὶ Κιλικίᾳ, Ἀμφίλοχος Ἀμφιαράου ἐν Κιλικίᾳ, Ἀλκμίων ἐν Ἀκαρνανίᾳ, Ἄνιος ἐν Δήλῳ Ἀρίσταναρὸς τε ὁ Τελμησσεὺς ὁ σὺν Ἀλεξάνδρῳ γενόμενος. ἦδη δὲ καὶ Ὀρφέα Φιλόχορος μάντιν ἰστορεῖ γενέσθαι ἐν τῷ πρώτῳ Περὶ μαντικῆς. Θεόπομπος δὲ καὶ Ἐφορος καὶ Τιμαῖος Ὀρθαγόραν τινὰ 135, 1 25 μάντιν ἀναγράφουσι, καθάπερ ὁ Σάμιος Πυθοκλῆς ἐν τετάρτῳ Ἰτα-

3—7 Aristot. Fr. 599 Rose³ (FHG II p. 146) 9 f vgl. Eurip. Phoen. 834
 12 f vgl. Eurip. Polyid. 13—15 vgl. i 509 ff 20 f nach anderen Nachrichten
 hat nur Amphilochos ein Traumorakel in Akarnanien; vgl. Rohde, Psyche² I
 S. 189¹; Immisch, Jahrbh. f. Philol. Suppl. XVII S. 185 22—24 Philochoros
 Fr. 190 FHG I p. 415; vgl. Schol. zu Eur. Alc. 968 24 Theopompos Fr. 215
 FHG I p. 313 Ephorus Fr. 156 FHG I p. 275 Timaios Fr. 130 FHG I p. 225
 24 f vgl. Plut. Timol. 4 μάντιν, ὃν Σάτινον μὲν Θεόπομπος, Ἐφορος δὲ καὶ
 Τιμαῖος Ὀρθαγόραν ὀνομάζουσιν. 25 f Pythokles Fr. 2 FHG IV p. 488; vgl.
 [Plut.] Parall. min. 14 p. 309 B u. 41 p. 316 A

1 θεία μοῖρα Plato θεία μοῖρα L 3. 7 Φωκαίων Rose 10 ἦδη (vgl.
 unten Z. 22)] ἐτι Sy λαοκόων L³ ὁ λακόων L* Κεβρῆνος W. Cunter καὶ
 βρῆνος L Κεφρῆνος (u. Κεφρῆν) Cobet S. 213 11 κρῆνος] Κρῆτος; (vgl. Paus. III
 13, 3) Schw Κεβρῆν Di Κάρνος Hiller, Hermes 21 (1886) p. 131 Anm. 4 [γάρ]
 Wi 12 Ἴαμος Sy Ἰαμβος L Ἠλιδι L Ἰαμίδαι Vi ἀμίδαι L 18 τελμη-
 σὸν L γάλεον L 19 μόμπος L 20 Μαντιοῦ; Sy μαντεῦς L 21 Ἄνιος;
 Po ἄνιος; L 23 φιλόχορος L 24 Ἐφορος; Vi ἔμφορος L τιμαῖο; I.
 6*

λικῶν Γάιον Ἰούλιον Νέπωτα. ἀλλ' οἱ μὲν ἐκλέπται πάντες καὶ 2
 ληστές, ὡς φησὶν ἡ γραφή, τὰ πλείοτα ἐκ παρατηρήσεως καὶ ἐξ
 εὐκότων προειρηκότις, καθάπερ οἱ φυσιογνωμονοῦντες λατροὶ τε καὶ
 μάντις. οἱ δὲ καὶ ἐπὶ δαιμόνων κινήθιντες ἢ ἐδάτων καὶ θεμια- 3
 5 μάτων καὶ αἴρων ποιῶν ἐκταραχθέντες· παρὰ Ἑβραίοις δὲ οἱ προ- 3
 φῆται θενάμει θεοῦ καὶ ἐπιπνοία, πρὸ μὲν τοῦ νόμου Ἀδὰμ ἐπὶ τε
 τῆς γυναικὸς ἐπὶ τε τῆς ζώων ὀνομασίας προθεσισίας καὶ Νῶε
 μετάνοιαν κηρύξας Ἀφραάμ τε καὶ Ἰσαάκ καὶ Ἰακώβ ἀντικρὺς σὺν 145
 ὄλιγα τῶν μελλόντων καὶ ἤδη ἐιστώτων προσαινοντις. σὺν δὲ τῷ 4
 10 νόμῳ Μωυσῆς τε καὶ Ἰαρών, μεθ' οὓς προφητεύουσιν Ἰησοῦς ὁ τοῦ
 Ναυῆ, Σαμουὴλ, Γάδ, Νάθαν, Ἀχίας, Σαμαίας, Ἰού, Ἥλιος, Μιχαίας,
 Ἀρβανού, Ἐλισσαίος, Ἀρβαδωναί, Ἀμώς, Ἰσοαίας, Ὠσηέ, Ἰωνῆς, Ἰσηήλ,
 Ἰερμίας, Σοφοκίας, Βουζι, Ἰεζικιήλ, Οὐρίας, Ἀμβρακόμ, Ναούμ,
 Δανιήλ, Μισαήλ, ὁ τοὺς συλλογισμοὺς, Ἀγγαίος, Ζαχαρίας καὶ ὁ ἐν
 15 τοῖς θάδεκα Ἀγγελοῦ γίνονται δὲ οἱ πάντες προφηταὶ πίπτει καὶ 186 1
 τριακόνητα. γυναικῶν δὲ (καὶ γὰρ καὶ αὐταὶ προφητεύουσιν) Σάρρα τε
 καὶ Ῥέβέκκα καὶ Μαριάμ. Μιββάρα τε καὶ Ὀλδά. ὁ ἴπιτα περὶ 40 1 2
 τοὺς αὐτοὺς χρόνους Ἰωάννης προφητεύει μέχρι τοῦ σωτηρίου βα-
 πτισμάτος, μετὰ δὲ τὴν γένειον τοῦ Χριστοῦ Ἄννα καὶ Συμειών·
 20 Ζαχαρίας γὰρ ὁ Ἰωάννον πατὴρ καὶ πρὸ τοῦ παιδὸς προφητεύειν ἐν
 τοῖς ἐναγγέλοις λέγεται.

Ἰσραὴν οὖν ἀπὸ Μωυσέως συνεγάγωμεν τὴν καθ' Ἑλληνας 3
 χρονογραφίαν ἀπὸ τῆς Μωυσέως γενέσεως ἐπὶ τὴν ἐξ Αἰγύπτου
 τῶν Ἰουδαίων ἴσθον ἰτη ὀγδοήκοντα καὶ τὰ μέχρι τῆς τελευτῆς
 5 αὐτοῦ ἀλλὰ τισσαράκοντα γίνετα ἢ ἴσθος κατὰ Ἰναχον πρὸ τῆς
 Σωθιακῆς περιόδου ἰλιθόντος ἀπ' Αἰγύπτου Μωυσέως ἰτωι πρό-
 10 τερον τριακοσίως τισσαράκοντα εἰ, ἀπὸ δὲ τῆς Μωυσέως στρατηγίας 4
 καὶ Ἰνάχον ἐπὶ τὸν Ἀνκαλίωτος κατακλινομέν, τὴν διεντέραν λέγει
 ἰπομβριαν, καὶ ἐπὶ τὸν Φαίθοντος ἰμφορμόν, ἃ δὲ συμπλαίρει κατὰ

1 f. Joh. 10, 8. 6 f. vgl. Gen. 2, 24. 21. 7 f. vgl. S. 44, 10 f. Euseb. . . .

11. 15 vgl. S. 71, 14. 20. 72, 11. 24. 73, 1. 3. 6. 30. 12. 15. 21. 31. 149. 196. 2. 5. 14f. 77, 6. 10. 11. 17 vgl. S. 70. 19. 70, 5. 20 f. vgl. Luk. 1, 6. 25. S. 83. 4. vgl. Th. Reinach, Texte de auteurs grecs et romains relatifs au Judaisme 1. 11 f.

25. 27 vgl. Unger, Chronologie des Mariäth. S. 4. 21. 29 f. vgl. S. 10. 10 f.

1. Μετὰ Μωυσέως L. 10. W. 11. Σ. 12. Sy. vgl. S. 72. 24. 10. a. L. 13. 10. 12. 11. Σ. 12. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100.

27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100.

- Κρότωπον, γενεαὶ † τεσσαράκοντα ἀριθμοῦνται· εἰς μέντοι τὰ ἑκατὸν
 ἔτη τρεῖς ἑγκαταλέγονται γενεαί. ἀπὸ δὲ τοῦ κατακλυσμοῦ ἐπὶ τὸν 5
 Ἰδης ἐμπρησμόν καὶ τὴν εὐρεσίαν τοῦ οὐδῆρου καὶ Ἰδαίους δακτύλους
 ἔτη ἑβδομήκοντα τρία, ὡς φησι Θράσυλλος. καὶ ἀπὸ Ἰδης ἐμπρησμοῦ
 5 ἐπὶ Γανυμήδους ἀρπαγὴν ἔτη ἑξήκοντα πέντε. ἐντεῦθεν δὲ ἐπὶ τὴν 187. 1
 Περσέως στρατείαν, ὅτε καὶ Γλαῦκος ἐπὶ Μελικέρτῃ τὰ Ἰσθμια ἔθηκεν,
 ἔτη πεντεκαίδεκα. ἀπὸ δὲ Περσέως στρατείας ἐπὶ Ἰλίου κτίσιν ἔτη
 τριάκοντα τέσσαρα. ἐντεῦθεν ἐπὶ τὸν ἑκπλοὺν τῆς Ἀργοῦς ἔτη
 ἑξήκοντα τέσσαρα. ἐκ τούτου ἐπὶ Θησέα καὶ Μινώταυρον ἔτη τριά- 2
 10 κοντα δύο, εἶτα ἐπὶ τοὺς ἑπτὰ ἐπὶ Θήβαις ἔτη δέκα, ἐπὶ δὲ τὸν
 Ὀλυμπίασιν ἀγῶνα, ὃν Ἡρακλῆς ἔθηκεν ἐπὶ Πέλοπι, ἔτη τρία, εἰς τε
 τὴν Ἀμαζόνων εἰς Ἀθήνας στρατείαν καὶ τὴν Ἑλένης ὑπὸ Θησέως
 ἀρπαγὴν ἔτη ἑννέα. ἐντεῦθεν ἐπὶ τὴν Ἡρακλέους ἀποθέωσιν ἔτη 3
 ἑνδεκά, εἶτα ἐπὶ τὴν Ἑλένης ὑπὸ Ἀλεξάνδρου ἀρπαγὴν ἔτη τέσσαρα.
 15 (εἶτα ἐπὶ τὴν Τροίας ἄλωσιν ἔτη εἴκοσι.) ἀπὸ δὲ Τροίας ἀλώσεως 4
 ἐπὶ τὴν Αἰνείου κάθοδον καὶ κτίσιν Λαουινίου ἔτη δέκα, ἐπὶ τε | τὴν 402 P
 Ἀσκανίου ἀρχὴν ἔτη ὀκτώ, καὶ ἐπὶ τὴν Ἡρακλειδῶν κάθοδον ἔτη
 ἑξήκοντα ἑν. ἐπὶ τε τὴν Ἰφίτου Ὀλυμπιάδα ἔτη τριακόσια τριά-
 κοντα ὀκτώ.
- 20) Ἐρατοσθένης δὲ τοὺς χρόνους ὡς ἀναγράφει· ἀπὸ μὲν Τροίας 188, 1
 ἀλώσεως ἐπὶ Ἡρακλειδῶν κάθοδον ἔτη ὀγδοήκοντα· ἐντεῦθεν δὲ ἐπὶ
 τὴν Ἰωνίας κτίσιν ἔτη ἑξήκοντα· τὰ δὲ τούτοις ἑξῆς ἐπὶ μὲν τὴν
 ἐπιτρολίαν τὴν Λυκούργου ἔτη ἑκατὸν πενήκοντα ἑννέα· ἐπὶ δὲ 2
 <τὸ> προηγούμενον ἔτος τῶν πρώτων Ὀλυμπίων ἔτη ἑκατὸν ὀκτώ·
 25 ἀφ' ἧς Ὀλυμπιάδος ἐπὶ τὴν Ξέρξου διάβασιν ἔτη διακόσια ἑνεήκοντα
 ἑπτὰ· ἀφ' ἧς ἐπὶ τὴν ἀρχὴν τοῦ Πελοποννησιακοῦ πολέμου ἔτη τεσ-
 σαράκοντα ὀκτώ· καὶ ἐπὶ τὴν κατάλυσιν καὶ Ἀθηναίων ἦτταν ἔτη 3
 εἴκοσι ἑπτὰ· καὶ ἐπὶ τὴν ἐν Λεύκτροις μάχην ἔτη τριάκοντα τέσσαρα·

1 f vgl. Herodot 2, 142 2—4 Thrasyllos Fr. 3 FHG III p. 503 (Müller führt den ganzen Abschnitt S4, 25—85, 19 auf Thras. zurück); I p. 567; vgl. auch C. F. Hermann, Ind. schol. Gott. 1852 3 p. 8; A. v. Gutschmid, Kleine Schriften I S. 153 f 3 vgl. Lucretz 5, 1241. 661 20—S. 86, 2 Eratosthenes Fr. 3 Müller p. 195 20—24 vgl. Apollodor Fr. 73 FHG I p. 443

1 † τεσσαράκοντα] τέσσαρες Hermet u. Müller ὀκτώ (ἡ' statt μ') Christ, Philol. stud. S. 58 Anm. 1 ἑπτὰ Unger p. 167; Pessl S. 51 3 ἰδαίους Leorr. Ion-
 δαίους L* 8 ἑκπλοὺν Wi εἰσπλοὺν L 10 Θήβας Di 11 Πέλοπα Di
 15 (εἶτα—εἴκοσι.) Müller (ἐντεῦθεν ἐπὶ Τροίας ἄλωσιν δέκα Scaliger, Histor.
 Synt. 16 Λαουινίου Sy Λαουίννον L 17. 21 Ἡρακλειδῶν Sy ἡρακλειτῶν
 L 24 τὸ Jacoby, Apollodors Chronik p. 108 Ὀλυμπίων] Ὀλυμπιάδων Bern-
 hardy, Eratosth. p. 239 28 λέκτροις L

μεθ' ἦν ἐπὶ τὴν Φιλίππου τελευτὴν ἑτη τριάκοντα πέντε· μετὰ δὲ ταῦτα ἐπὶ τὴν Ἀλεξάνδρου μεταλλαγὴν ἑτη δώδεκα.

Πάλιν ἀπὸ τῆς πρώτης ὀλυμπιάδος ἔνιοι φασιν ἐπὶ Ῥώμης κτίσιν 4
 συνάγεσθαι ἑτη εἰκοσι τέσσαρα. ἐντεῦθεν ἐπὶ τὴν βασιλέων ἀναίρισιν.
 5 ὅτι ἕκαστοι ἐγένοντο, [ἐπὶ] ἑτη διακόσια τεσσαράκοντα τρία, ἀπὸ
 δὲ τῆς βασιλέων ἀναίρισίως ἐπὶ τὴν Ἀλεξάνδρου τελευτὴν ἑτη ἑκατὸν
 ὀγδοήκοντα ἕξ. ἐντεῦθεν ἐπὶ τὴν Αἰγυπτίου νικην, ὅτε Ἀντώνιος 120 1
 ἀπίσταξεν ἑαυτὸν ἐν Ἀλεξανδρείᾳ, ἑτη διακόσια ἐνεγήμεντα τέσσαρα.
 ὅτι ἐκάτευσεν Αἰγυπτίος τὸ τέταρτον. ἀφ' οὗ χρόνου ἐπὶ τὸν 2
 10 ἀγῶνα, ὃν ἔθηκε Δομετιανὸς ἐν Ῥώμῃ, ἑτη ἑκατὸν δεκατέσσαρα, ἀπὸ
 δὲ τοῦ πρώτου ἀγῶνος ἐπὶ τὴν Κομόδου τελευτὴν ἑτη ἑκα-
 τὸν ἑνδεκά.

Ἐοὶ δὲ οἱ ἀπὸ Κίρκου μὲν ἐπὶ Ἀλέξανδρον τὸν Μακεδόνα 3
 συνάγουσιν ἑτη χίλια ἑξατάκσια εἰκοσι ὀκτώ, ἀπὸ δὲ Δημοφῶντος 4 1'
 1' χίλια διακόσια πενήκοντα, καὶ ἀπὸ Τροίας ἀλώσιως ἐπὶ τὴν Ἡρα-
 κλειδῶν κάθοδον ἑτη ἑκατὸν εἰκοσι ἢ ἑκατὸν ὀγδοήκοντα. ἀπὸ τοῦ 4
 του ἐπὶ Ἐνάλειτον ἄρχοντα, ἑτ' οὗ φασιν Ἀλέξανδρον εἰς τὴν Ἀσίαν
 διαβῆναι, ὡς μὲν Φανίας ἑτη ἑξατάκσια δεκαπέντε, ὡς δὲ Ἐφορος
 ἑξατάκσια τριάκοντα πέντε, ὡς δὲ Τιμαίος καὶ Κλείταρχος ὀκτατάκσια
 2' εἰκοσι, ὡς δὲ Ἐρατοσθένης ἑξατάκσια ἑβδομήκοντα (τέσσαρα), ὡς δὲ
 Δοῦρις ἀπὸ Τροίας ἀλώσιως ἐπὶ τὴν Ἀλεξάνδρου εἰς Ἀσίαν διάβασιν
 ἑτη χίλια. ἐντεῦθεν ἐπὶ Ἐνάλειτον τὸν Ἀθήνησιν ἄρχοντα, ἑτ' οὗ 3
 3' θρησκιῶν Ἀλέξανδρος, ἑτη ια'. ἐντεῦθεν ἐπὶ τὴν ἡγεμονίαν Γερμανικοῦ
 Κλαυδίου Καίσαρος ἑτη τετρατάκσια ἐξήκοντα πέντε, ἀφ' οὗ χρό-
 2' νου δὴλα γίνεται καὶ τὰ ἐπὶ τὴν Κομόδου τελευτὴν ἑτη ὅσα γι-
 νῶνται.

11 vgl. Euseb. H. E. VI 6 18 ff vgl. Müller FHG I p. 572 18-16
 vgl. Brandis, De temp. Gr. ant. rat. p. 36; C. Frick, Die Quellen Augustins S. 24 f
 18 Phanius Fr. 2 FHG II p. 274 18 f das Ephorusfragment fehlt bei Müller
 19 Timaeus Fr. 131 FHG I p. 232; vgl. I p. LV1; Joh. Gesschen, Timaeus' Geogr.
 des Westens S. 49 Anm. Kleitarchos Fr. 1 Script. Alex. M. p. 76 20 Era-
 tosthenes Fr. 3 Müller p. 145 21 f Durius von Samos Fr. 11 FHG II p. 472

2 ἐπὶ Sy μετὰ L 4 6 βασιλέων Scaliger βασιλέων; L 5 ὅτι ἐπὶ
 Bywater, The Acad. 2 1871 S. 27 6 διαβῆναι Scaliger ἀλώσιως L ἑκαστος
 Bywater 7 ἀντώνιος L' ἀντωνίος L' 9 ὅτι Louth 13 Κίρκου,
 22, 23, Brandis 14 χίλια ἑξατάκσια εἰκοσι ὀκτώ χίλια ἑξατάκσια πενήκοντα
 Gutschmid, Kl. Schr. IV S. 9 χίλια ἑξατάκσια εἰκοσι ὀκτώ St. ἑνεγήμεντα,
 Κίρκου, Brandis 15 χίλια ἑξατάκσια πενήκοντα ἑξατάκσια τεσσαράκοντα ἀπὸ
 Gutschmid 1 ἑξατάκσια πενήκοντα St 16 ἑκατὸν Gutschmid 17 Ἐνάλειτος
 V. 1000a τὸν L' übergeh. L 18 φασίης L 19 τιμαίος τι in Ras für
 4 Bartsch L' 20 τὸν αὐτὸν Müller 22 Ἐνάλειτος Schw. Hydrunt Po richtig

- Μετὰ δὲ τὰ Ἑλληνικὰ καὶ ἀπὸ τῶν κατὰ τοὺς <βαρ βάρους χρό- 140, 1
νων ἀποδοτέον κατὰ τὰ μέγιστα διαστήματα. ἀπὸ μὲν Ἀδὰμ ἕως 2
τοῦ κατακλυσμοῦ συνάγεται ἕτη δισχίλια ἑκατὸν τεσσαράκοντα ὀκτὼ
ἡμέραι τέσσαρες. | ἀπὸ δὲ Σῆμ ἕως Ἀβραὰμ ἕτη χίλια διακόσια ν', 146 S
5 ἀπὸ δὲ Ἰσαὰκ ἕως τῆς κληροδοσίας ἕτη ἑξακόσια δέκα ἕξ. ἔπειτα 8
ἀπὸ κριτῶν ἕως Σαμουὴλ ἕτη τετρακόσια ἑξήκοντα τρία μῆνες ἑπτὰ.
καὶ μετὰ τοὺς κριτὰς βασιλειῶν ἕτη πεντακόσια ἑβδομήκοντα δύο 4
μῆνες ἕξ ἡμέραι δέκα. μεθ' οὗς χρόνους Περσικῆς βασιλείας ἕτη 5
διακόσια τριάκοντα πέντε, ἔπειτα τῆς Μακεδονικῆς ἕως Ἀντωνίου
10 ἀναιρέσεως ἕτη τριακόσια δώδεκα ἡμέραι δεκαοκτώ. μεθ' ὃν χρόνον 6
ἡ Ῥωμαίων βασιλεία ἕως τῆς Κομόδου τελευτῆς ἕτη διακόσια εἴκοσι
δύο. πάλιν τε αὐτὸ ἀπὸ τῆς ἑβδομηκονταετοῦς αἰχμαλωσίας καὶ τῆς 7
τοῦ λαοῦ εἰς πατρῶν γῆν ἀποκαταστάσεως εἰς τὴν αἰχμαλωσίαν
τὴν ἐπὶ Οὐεσπεσιανοῦ ἕτη συνάγεται τετρακόσια δέκα, τελευταία δὲ
15 ἀπὸ Οὐεσπεσιανοῦ ἕως τῆς Κομόδου τελευτῆς εὐρίσκειται ἕτη ἑκατὸν
εἴκοσι ἔν μῆνες ἕξ ἡμέραι εἴκοσι τέσσαρες.
- Δημήτριος δὲ φησὶν ἐν τῷ Περὶ τῶν ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ βασιλείων 141, 1
τὴν Ἰουδα φυλὴν καὶ Βενιαμὲν καὶ Λευὶ μὴ αἰχμαλωτισθῆναι ὑπὸ
τοῦ Σαναχηρείμ, ἀλλ' εἶναι ἀπὸ τῆς αἰχμαλωσίας ταύτης εἰς τὴν
21 ἑσχάτην, ἣν ἐποιήσατο Ναβουχοδονόσορ ἕξ Ἱεροσολύμων, ἕτη ἑκατὸν
εἴκοσι ὀκτὼ μῆνας ἕξ. ἀφ' οὗ δὲ αἱ φυλαὶ αἱ δέκα ἐκ Σαμαρείας 2
αἰχμάλωτοι γέγονασιν ἕως Πτολεμαίου τετάρτου ἕτη πεντακόσια
ἑβδομήκοντα τρία μῆνας ἑννέα, ἀφ' οὗ δὲ ἕξ Ἱεροσολύμων ἕτη τρια- 404 P
κόσια τριάκοντα ὀκτὼ μῆνας τρεῖς.
- 25 Φίλων δὲ καὶ αὐτὸς ἀνέγραψε τοὺς βασιλεῖς τοὺς Ἰουδαίων δια- 8
φώνως τῷ Δημητρίῳ. ἔτι δὲ καὶ Εὐπόλεμος ἐν τῇ ὁμοίᾳ πραγματείᾳ 4

6 vgl. S. 71, 19 7 f vgl. S. 78, 4 f 8 f vgl. S. 79, 25 9 f vgl.
S. 80, 6 f 12—14 die Berechnung stammt vielleicht aus Seder Olam Rabba
Cap. 28; vgl. H. Grätz, Frankels Monatschrift f. Geschichte u. Wiss. d. Judentums
3 (1854) S. 314 f 17—S. 88, 6 vgl. Freudenthal, Hellenist. Studien Heft 1 u. 2:
Schürer, Gesch. d. jüd. Volkes III² S. 350 ff; Gutschmid, Kleine Schriften II,
180—195; Christ, Philol. Studien S. 50—55 17—24 Demetrios Fr. 6 Freuden-
thal S. 223; vgl. FHG III p. 208; Raška, Chronologie der Bibel S. 97 f 26—
S. 88, 6 Eupolemos Fr. 5 Freudenthal S. 230

1 ἀπὸ] τὰ Schw περι St βαρβάρους Vi βάρους L 2 nach μὲν ist ἀπὸ
von L¹ getilgt 9 Ἀντωνίου] ἀντωνίνου L 14 ἐπὶ am Rand L¹ 19 Σε-
ναχηρείμ, ἀλλὰ πολλὰ χρήματα καὶ σκεῖν τοῦ ναοῦ μηδὲ μετ' ὀλίγον χρόνον
ἐκείνας αἰχμαλώτους γενέσθαι] Freudenthal S. 59 21 ὀκτὼ] πέντε Gutschmid II
S. 188 22 τετάρτου] τοῦ τρίτου Freudenthal S. 62 vgl. dagegen Gutschmid S. 187
πεντακόσια] τετρακόσια Reinesius 23 f τριακόσια] τετρακόσια Raška 24
τριακόσια] τετταράκοντα Gutschmid

μεθ' ἦν ἐπὶ τὴν Φιλίππου τελευτὴν ἑτη τριάκοντα πέντε· μετὰ δὲ ταῦτα ἐπὶ τὴν Ἀλεξάνδρου μεταλλαγὴν ἑτη δώδεκα.

Πάλιν ἀπὸ τῆς πρώτης ὀλυμπιάδος ἑνιοὶ φασιν ἐπὶ Ῥώμῃς κτίσιν 4
 συνάγεσθαι ἑτη εἰκοσι τέσσαρα. ἐντεῦθεν ἐπὶ τὴν βασιλείων ἀναίρειαι.
 5 ὅτε ἕκατοι γίνοντο, (ἐπὶ) ἑτη διακόσια τσσαράκοντα τρία, ἀπὸ
 δὲ τῆς βασιλείων ἀναίρειως ἐπὶ τὴν Ἀλεξάνδρου τελευτὴν ἑτη ἑκατὸν
 ὀγδοήκοντα ἕξ. ἐντεῦθεν ἐπὶ τὴν Αἰγυπτίου νίκημ, ὅτε Ἀντώνιος 189 1
 ἀπέσφαξεν ἑαυτὸν ἐν Ἀλεξανδρείᾳ, ἑτη διακόσια ἐννῆκοντα τέσσαρα,
 ὅτε ἐπάτειεν Αἰγυπτίος τὸ τέταρτον. ἀφ' οὗ χρόνου ἐπὶ τὸν 2
 10 ἀγῶνα, ὃν ἴσθηκε Δομετιανὸς ἐν Ῥώμῃ, ἑτη ἑκατὸν δεκατέσσαρα, ἀπὸ
 δὲ τοῦ πρώτου ἀγῶνος ἐπὶ τὴν Κομόδου τελευτὴν ἑτη ἑκα-
 τὸν ἑνδεκά.

Ἄλλοι δὲ οἱ ἀπὸ Κίρκου· μὲν ἐπὶ Ἀλεξάνδρου τὸν Μακεδόνα 8
 συνάγουσιν ἑτη χίλια ἑξήκοντα εἰκοσι ὀκτώ, ἀπὸ δὲ Δημοφῶντος 4 · 1'
 15 χίλια διακόσια πενήκοντα, καὶ ἀπὸ Τροίας ἀλώσεως ἐπὶ τὴν Ἡρα-
 κλείδων κάθοδον ἑτη ἑκατὸν εἰκοσι ἢ ἑκατὸν ὀγδοήκοντα, ἀπὸ τοῦ 4
 του ἐπὶ Εὐαίριτον ἄρχοντα, ἐφ' οὗ φασιν Ἀλεξάνδρου εἰς τὴν Ἀσίαν
 διαβῆναι, ὡς μὲν Φανίας ἑτη ἑξακόσια δεκαπέντε, ὡς δὲ Ἐφορος
 ἑξακόσια τριάκοντα πέντε, ὡς δὲ Τιμαίος καὶ Κλείταρχος ὀκτακόσια
 20 εἰκοσι, ὡς δὲ Ἐρατοσθένης ἑξακόσια ἑβδομήκοντα τέσσαρα, ὡς δὲ
 Δοῦρις ἀπὸ Τροίας ἀλώσεως ἐπὶ τὴν Ἀλεξάνδρου εἰς Ἀσίαν διάβασιν
 ἑτη χίλια. ἐντεῦθεν ἐπὶ τὸν Εὐαίριτον τὸν Ἀθήνησιον ἄρχοντα, ἐφ' οὗ 8
 25 θηήσκει Ἀλεξάνδρος, ἑτη α'. ἐντεῦθεν ἐπὶ τὴν ἡγεμονίαν Γερμανικοῦ
 Κλαυδίου Καίσαρος ἑτη τετρακόσια ἐξήκοντα πέντε, ἀφ' οὗ χρό-
 νου δῆλα γίνεται καὶ τὰ ἐπὶ τὴν Κομόδου τελευτὴν ἑτη ὅσα γι-
 νουσι.

11 vgl. Euseb. H. E. VI 6. 189 vgl. Müller FHG I p. 172. 18 16
 vgl. Brandis, De temp. Gr. ant. rat. p. 36; C. Frick, Die Quellen Augustins S. 24f.
 18 Phanias Fr. 2 FHG II p. 24. 18f. das Ephorosfragment fehlt bei Müller.
 19 Timaios Fr. 153 FHG I p. 242, vgl. I p. LVI, Job. Gieschen, Timaios' Geogr.
 des Westens S. 49 Anm. Kleitarchos Fr. 1 Script. Alex. M. p. 76. 20 Era-
 tosthenes Fr. 1 Müller p. 16. 21f. Dürs von Samos Fr. 11 FHG II p. 472.

2 ἐπὶ Sy μετὰ L. 4 6 βίαια ω Scaliger βασιλείων L. 8 ὅτε ἐπὶ
 Bywater, The Acad. 2 1871 S. 20. 6 διαίρειαι Scaliger ἀλώσεως L. ἑκατοσις
 Bywater. 7 ἀντώνιος L^o ἀντωνίος L^o. 9 ὅτε Iowth. 18 Κίρκου
 22, 23 Brandis. 14 χίλια ὀκτακόσια εἰκοσι ὀκτώ, χίλια ὀκτακόσια πενήκοντα
 Gutschmid, Kl. Schr. IV S. 9 χίλια ὀκτακόσια εἰκοσι ὀκτώ St. Δημοφῶντος,
 Αἰκίριος, Brandis. 15 χίλια διακόσια πενήκοντα ὀκτακόσια τεσσαράκοντα ἑκατὸν
 Gutschmid 1 ὀκτακόσια πενήκοντα St. 16 ἐπὶ τὸν Gutschmid 1. 17 Εὐαίριτον
 V. 189 vgl. L. 18 189 vgl. L. 19 τμήμα τ. in Ras for
 4 Birtot L. 20 τσαρά. Müller. 22 Εὐαίριτον See H. J. van der Poort's g.

Μετὰ δὲ τὰ Ἑλληνικὰ καὶ ἀπὸ τῶν κατὰ τοὺς <βαρ βάρους χρό- 140, 1
νων ἀποδοτέον κατὰ τὰ μέγιστα διαστήματα. ἀπὸ μὲν Ἀδὰμ ἕως 2
τοῦ κατακλυσμοῦ συνάγεται ἔτη δισχίλια ἑκατὸν τεσσαράκοντα ὅτι
ἡμέραι τέσσαρες, | ἀπὸ δὲ Σὴμ ἕως Ἀβραὰμ ἔτη χίλια διακόσια ν', 146 S
5 ἀπὸ δὲ Ἰσαὰκ ἕως τῆς κληροδοσίας ἔτη ἑξακόσια δέκα ἕξ. ἔπειτα 8
ἀπὸ κριτῶν ἕως Σαμουὴλ ἔτη τετρακόσια ἑξήκοντα τρία μῆνες ἑπτὰ
καὶ μετὰ τοὺς κριτὰς βασιλειῶν ἔτη πεντακόσια ἑβδομήκοντα δύο 4
μῆνες ἕξ ἡμέραι δέκα. μεθ' οὗς χρόνους Περσικῆς βασιλείας ἔτη 5
διακόσια τριάκοντα πέντε, ἔπειτα τῆς Μακεδονικῆς ἕως Ἀντωνίου
10 ἀναιρέσεως ἔτη τριακόσια δώδεκα ἡμέραι δεκαοκτώ. μεθ' ὃν χρόνον 6
ἡ Ῥωμαίων βασιλεία ἕως τῆς Κομόδου τελευτῆς ἔτη διακόσια εἰκοσι
δύο. πάλιν τε αὐτὸ ἀπὸ τῆς ἑβδομηκονταετοῦς αἰχμαλωσίας καὶ τῆς 7
τοῦ λαοῦ εἰς πατρίαν γῆν ἀποκαταστάσεως εἰς τὴν αἰχμαλωσίαν
τὴν ἐπὶ Οὐεσπεσιανοῦ ἔτη συνάγεται τετρακόσια δέκα, τελευταία δὲ
15 ἀπὸ Οὐεσπεσιανοῦ ἕως τῆς Κομόδου τελευτῆς εὐρίσκειται ἔτη ἑκατὸν
εἰκοσι ἔν μῆνες ἕξ ἡμέραι εἰκοσι τέσσαρες.

Δημήτριος δὲ φησιν ἐν τῷ Περὶ τῶν ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ βασιλέων 141, 1
τὴν Ἰουδα φυλὴν καὶ Βενιαμὴν καὶ Λευὶ μὴ αἰχμαλωτισθῆναι ὑπὸ
τοῦ Σαναχηρείμ, ἀλλ' εἶναι ἀπὸ τῆς αἰχμαλωσίας ταύτης εἰς τὴν
20 ἑσχάτην, ἣν ἐποιήσατο Ναβονχοδονόσορ ἐξ Ἱεροσολύμων, ἔτη ἑκατὸν
εἰκοσι ὀκτὼ μῆνας ἕξ. ἀφ' οὗ δὲ αἱ φυλαὶ αἱ δέκα ἐκ Σαμαρείας 2
αἰχμάλωτοι γεγόνασιν ἕως Πτολεμαίου τετάρτου ἔτη πεντακόσια
ἑβδομήκοντα τρία μῆνας ἑννέα, ἀφ' οὗ δὲ ἐξ Ἱεροσολύμων ἔτη τρια- 404 P
κόσια τριάκοντα ὀκτὼ μῆνας τρεῖς.

25 Φίλων δὲ καὶ αὐτὸς ἀνέγραψε τοὺς βασιλεῖς τοὺς Ἰουδαίων δια- 3
φώνως τῷ Δημητρίῳ. ἔτι δὲ καὶ Εὐπόλεμος ἐν τῇ ὁμοίᾳ πραγματείᾳ 4

6 vgl. S. 71, 19 7 f vgl. S. 78, 4 f 8 f vgl. S. 79, 25 9 f vgl.
S. 80, 6 f 12—14 die Berechnung stammt vielleicht aus Seder Olam Rabba
Cap. 28; vgl. H. Grätz, Frankels Monatschrift f. Geschichte u. Wiss. d. Judentums
3 (1854) S. 314 f 17—S. 88, 6 vgl. Freudenthal, Hellenist. Studien Heft 1 u. 2:
Schürer, Gesch. d. jüd. Volkes III² S. 350 ff; Gutschmid, Kleine Schriften II,
180—195; Christ, Philol. Studien S. 50—55 17—24 Demetrios Fr. 6 Freuden-
thal S. 223; vgl. FHG III p. 208; Raška, Chronologie der Bibel S. 97 f 26—
S. 88, 6 Eupolemos Fr. 5 Freudenthal S. 230

1 ἀπὸ] τὰ Schw *περὶ* St *βαρβάρους* Vi *βάρους* L 2 nach *μὲν* ist ἀπὸ
von L¹ getilgt 9 Ἀντωνίου] ἀντωνίνου L 14 ἐπὶ am Rand L¹ 19 Σε-
ναχηρείμ, ἀλλὰ πολλὰ χρήματα καὶ σκεῖη τοῦ ναοῦ μηδὲ μετ' ὀλίγον χρόνον
ἐκείνας αἰχμαλώτους γενέσθαι) Freudenthal S. 59 21 ὀκτὼ] πέντε Gutschmid II
S. 188 22 τετάρτου] τοῦ τρίτου Freudenthal S. 62 vgl. dagegen Gutschmid S. 157
πεντακόσια] τετρακόσια Reinesius 28 f τριακόσια] τετρακόσια Raška 24
τριάκοντα] τεττάρκοντα Gutschmid

τὰ πάντα ἔτη φησὶν ἀπὸ Ἀδὰμ ἄχρι τοῦ πέμπτου ἔτους Δημητρίου βασιλείας Πτολεμαίου τοῦ δευδέκατου βασιλεύοντος Ἀγύπτου συνάγεσθαι ἔτη κερμῶ. ἀφ' οὗ δὲ χρόνον ἐξήγαγε Μανιῆς τοῖς Ἰουδαίοις ἐξ Ἀγύπτου ἐπὶ τὴν προειρημένην προθεσίμην συνάγεσθαι ἔτη δύο χίλια πετακόσια ὀγδοήκοντα. ἀπὸ δὲ τοῦ χρόνου τούτου ἄχρι τῶν ἐν Ἰώμῃ ἐπάτων Γραίου Δομειτίου καὶ Ἰουίνου συναθροίζεται ἔτη ἑκατὸν εἴκοσι.

Ἐξορος δὲ καὶ ἄλλοι πολλοὶ τῶν ἱστορικῶν καὶ Ἑθνη καὶ γλώσ- 142 1
σας πέντε καὶ ἰβδομήκοντα λέγουσιν εἶναι, ἑτακοῦσαντες τῆς φωνῆς Μουσείως λεγοίσης· ὣσαν δὲ πάσαι αἱ ψυχὰς ἐξ Ἰακώβ πέντε καὶ
10 ἰβδομήκοντα αἱ εἰς Ἀγύπτου κατελθοῦσαι· φαίνονται δὲ εἶναι καὶ 2
κατὰ τὸν ἀληθῆ λόγον αἱ γενικαὶ διάλεκτοι δύο καὶ ἰβδομήκοντα εἰς
αἱ ἡμέτεραι παραδιδούσαι γραφαί, αἱ δὲ ἄλλαι αἱ πολλαὶ ἐπὶ κοινωρίᾳ
διαλέκτων δύο ἢ τριῶν ἢ καὶ πλείονων γίνονται. διάλεκτος δὲ ἔστι 3
λέξις ἴδιον χαρακτῆρα τότε· ἐμφαινούσα, ἢ λέξις ἴδιον ἢ κοινῶν
15 ἔθνευς ἐμφαινούσα χαρακτῆρα. φασὶ δὲ οἱ Ἕλληνας διαλέκτους εἶναι 4
τὰς παρὰ σφίσι εἶ· Ἰωνίδαν, Ἰάβαν, Ἰωνίδαν, Ἰολίδαν καὶ πέμπτην τὴν
κοινήν, ἀπεριλήπτους δὲ οὖσας τὰς βαρβάρων φωνὰς μηδὲ διαλέκτους·
ἀλλὰ γλώσσας λέγεσθαι. ὁ Πλάτων δὲ καὶ τοῖς θεοῖς διάλεκτον 143 1
ἀπορίμει τινὰ, μάλιστα μὲν ἀπὸ τῶν ὀνηρίκων τετραμρόμιτος καὶ 4
τῶν χρισμῶν, ἄλλως δὲ καὶ ἀπὸ τῶν δευμονόντων, οἱ τὴν αὐτῶν
οὐ φθέγγονται φωνὴν οὐδὲ διάλεκτον, ἀλλὰ τὴν τῶν ἐπιαιούτων
δαιμόνων. αἰται δὲ καὶ ἀλόγων ζῴων διαλέκτους εἶναι, ὡν τὰ 2
ὄμογενῆ ἑτακοῦσιν. Ἐλιγάντος γοῦν ἐμπαιόντος εἰς βόρβορον καὶ 3
ἰούσαντος παρῶν τις ἄλλος κατὰ τὸ συμβῆναι θεουργίαις ἐπιστρέψας
25 μετ' οὐ πολλὸν ἄγε μὲν ἰαντοῦ ἀγγέλην ἐλιγάντων καὶ σοῖζει τὸν
ἐμπαιπῶκοντα. φασὶ δὲ καὶ ἐν τῇ Ἀιβῆνι σκοπέλιον, ἴαν μὴ ἐπιπρῆται 4
καίεν τὸν ἀνθρώπον, ἀπώοντα μετὰ πλείονων ἀναστρέφειν, ἐξερπύ-
μινον δὲ θάπτρον θατίρον ἀλεύσιως δίκην, οὔτως δὲ φθάνειν ἐπιει-
ροῦντα τῇ ἐπιβουλῇ, οὐ δὲ πονεῖν τῷματι ἐγγεῖν τῶν ἀλόγων ζῴων

1 f gement ist Demetrios I Soter u. Ptolem VII Euergetes II 7 f Eth ····
Et 7 fHt· 1 p 25 9 f Gen 46, 27 12 wo? vgl Pseudo-Jerom Hom 18, 4

13 15 zur Debatte vgl Strom VI 129, 1, Johannes Philo u. s. περί Διαλέκτων
Sto h Thes VIII Col B., Gregorius Corinthio περί διακ ···· 8 Soter δευδέκατος,
τοῦ Ἰουδαίου γλώσσας ἢ διαλέκτους, ἔστι τὸ ἐν ἰδίῳ χαρακτῆρα τοῦτο HSS τοῦ
ἐμφαιόντος 15 17 vgl 1 B School Democritus p. 14, 15 18 u. d. Hil-
gard, A Thumb, Die griech. Schrift im Judent u. Heil 8, 19 19 23 nach der
Plato Comm überträgt es auf den dazuhinaufgehören Euergetes II 26 29 vgl
Act in De nat an VI 25

4 6· Clinton Fasti Hell 1, 29 u. Friedländer S. 26 6 Pseudo-Justinus
καὶ Ἰαν· 11, 4 u. s. The Friedländer S. 24 u. s. Justinus 20, 1 u. 1
Act in De nat an 25 u. s. Sy Genes 3 u. s. Justinus 20, 1 u. 1
Act in De nat an 25 u. s. 23 d. v. p. an 11

κεχηρμένων οὐδὲ μὴν τῷ σχήματι μηνύοντων σφίσι, ἀλλ', οἶμαι, τῇ οἰκείᾳ διαλέκτῳ. φασι δὲ καὶ ἄλλοι τινές, ὡς εἰ τις ἰχθὺς ἀνασπώ- 5
 μενος τῆς μηροίνθου ἀπορραγείσης ἀποδράσει, οὐκέτ' ἂν ἐν τῷ αὐτῷ
 τόπῳ τοῦ αὐτοῦ εἶδους ἰχθὺς αὐτῆς ἐκείνης εὐρεθῆσεται τῆς ἡμέρας.
 αἱ δὲ πρῶται καὶ γενικαὶ διάλεκτοι βάρβαροι μὲν, φύσει δὲ τὰ ὀνό- 6
 ματα ἔχουσιν, ἐπεὶ καὶ τὰς εὐχὰς ὁμολογοῦσιν οἱ ἄνθρωποι δυνατω-
 τέρας εἶναι τὰς βαρβάρῳ φωνῇ λεγομένας. καὶ Πλάτων δὲ ἐν Κρα- 7
 τύλῳ τὸ πῦρ ἐρμηνεύσαι βουλόμενος βαρβαρικόν φησιν εἶναι τὸ
 ὄνομα. μαρτυρεῖ γοῦν τοὺς Φρύγας οὕτω καλοῦντας ἑμικρόν τι
 10 παρακλίνοντας.

Οὐδὲν δὲ οἶμαι ἐπὶ τούτοις χειρὸν καὶ τοὺς χρόνους τῶν Ῥωμαϊ- 144, 1
 κῶν βασιλέων παραθέσθαι εἰς ἐπίδειξιν τῆς τοῦ σωτήρος γενέσεως.
 Αὐγουστος ἔτη τεσσαράκοντα τρία, | Τιβέριος ἔτη κβ', Γάιος ἔτη δ', 2 406 P
 Κλαύδιος ἔτη ιδ', Νέρων ἔτη ιδ', Γάλβας ἔτος εν, Οὔεσπεσιανὸς
 15 ἔτη ι', Τίτος ἔτη γ', Δομιτιανὸς ἔτη ιε', Νέρβας ἔτος α', Τραϊανὸς
 ἔτη ιθ', Ἀδριανὸς ἔτη κα', Ἀντωνίνος ἔτη κγ', ὁμοίως πάλιν Ἀντων-
 νίνος καὶ Κόμοδος ἔτη λβ'. γίνεται τὰ πάντα ἀπὸ Αὐγουστού ἕως 8
 Κομόδου (τελευτῆς) ἔτη σκβ', καὶ τὰ ἀπὸ Ἀδάμ ἕως Κομόδου τελευ-
 τῆς ἔτη ,εψπδ' μῆνες δύο ἡμέραι δώδεκα. τινὲς μὲντοι τοὺς χρό- 4
 20 νους τῶν Ῥωμαϊκῶν βασιλέων οὕτως ἀναγράφουσι. Γάιος Ἰούλιος
 Καίσαρ ἔτη γ' μῆνας δ' ἡμέρας ζ', μεθ' ὃν Αὐγουστος ἐβασίλευσεν
 ἔτη μς' μῆνας δ' ἡμέραν μίαν, ἔπειτα Τιβέριος ἔτη κς' μῆνας ζ'
 ἡμέρας ιθ', ὃν διαδέχεται Γάιος Καίσαρ ἔτη τρία μῆνας ι' ἡμέρας
 ὀκτώ· τοῦτον Κλαύδιος ἔτη ιγ' μῆνας η' ἡμέρας κη', | Νέρων ἔτη ιγ' 147 S
 25 μῆνας ὀκτώ ἡμέρας κη', Γάλβας μῆνας ἑπτὰ ἡμέρας ζ', Ὄθων μῆνας ε'
 ἡμέραν α', Οὐτέλλιος μῆνας ἑπτὰ ἡμέραν α', Οὔεσπεσιανὸς ἔτη ια'
 μῆνας ια' ἡμέρας κβ', Τίτος ἔτη β' μῆνας β', Δομιτιανὸς ἔτη ιε'
 μῆνας η' ἡμέρας ε', Νέρβας ἔτος α' μῆνας δ' ἡμέρας ι', Τραϊανὸς
 ἔτη ιθ' μῆνας ζ' ἡμέρας ιε', Ἀδριανὸς ἔτη κ' μῆνας ι' ἡμέρας κη',
 30 Ἀντωνίνος ἔτη κβ' μῆνας τρεῖς ἡμέρας ζ', Μάρκος Αὐρήλιος Ἀντων-
 νίνος ἔτη ιθ' ἡμέρας ια', Κόμοδος ἔτη ιβ' μῆνας θ' ἡμέρας ιδ'. ἀπὸ 5

5f die ὀνόματα sind γύσει oder θέσει vgl. Orig. c. Cels. I 24 I p. 74, 12 ff
 Koetschau 6f vgl. ebenda I 25 p. 76, 16 ff 7—10 vgl. Plato Cratyl. p. 410 A
 • 11—19 vgl. Usener in Mommsens Chron. min. III S. 439 f

13 τεσσαράκοντα τρία Vi σαρακοντρία L 15. 27 δομιτιανὸς L 16 κγ'
 Dodwell, Append. diss. Cyp. p. 25 Anm. κα' L 18 (τελευτῆς· Usener a. a. O.
 19 ,εψπδ'] vielleicht ,εχζδ' Hozakowski, De chronogr. Clem. p. 20 δύο] ἐννέα
 Hozak. p. 15 20 βασιλέων Sy βασιλειῶν L 22 κς'] κγ' Heyse 26 ἑπτὰ]
 ὀκτώ Casaubonus zu Suet. Vitell. 18 26 ἔτη ια'] ἔτη θ' Lowth; auf θ' führt
 S. 91, 3f 30 κβ'] κγ' Heyse

Ἰουλιον τοίνυν Καίσαρος ἕως Κομόδου τελευτῆς γίνονται ἱτη σὺς
μήνις ς. συνάγεται δὲ πάντα τὰ ἀπὸ Ῥωμῆλον τοῦ πτίσαντος
Ῥώμην ἕως Κομόδου τελευτῆς Ἰμγ' μήνις ς.

Ἐγενήθη δὲ ὁ κίριος ἡμῶν τῷ ὀγδόῳ καὶ εἰκοστῷ ἱτη. ὅτι 143 1 1 i
5 πρῶτον ἐκλίπασαν ἀπογραφὰς γενέσθαι ἐπὶ Αἰγυψίον. ὅτι δὲ τοῦτ' 2
ἀληθὲς ἴσθιν. ἐν τῷ εὐαγγελίῳ τῷ κατὰ Λουκᾶν γέγραπται οὕτως:
Ἰησι δὲ πεντηκαδικάτῳ ἐπὶ Τιβερίου Καίσαρος ἐγένετο φῆμα κερσον
ἐπὶ Ἰωάννην τὸν Ζαχαρίου εἰδόν. καὶ πάλιν ἐν τῷ αὐτῷ. ἦν δὲ
Ἰησοῦς ἐρχόμενος ἐπὶ τὸ βάπτισμα οἷς ἑτῶν λ'. καὶ ὅτι ἐνιαυτὸν 3
10 μόνον ἴδεν αὐτὸν κηρῆσαι, καὶ τοῦτο γέγραπται οὕτως: ἐνιαυτὸν
δικτὸν κερσον κηρῆσαι ἀπίστικόν με. τοῦτο καὶ ὁ προσήτης εἶπεν
καὶ τὸ εὐαγγέλιον. πεντηκαδικα οὖν ἱτη Τιβερίου καὶ πεντηκαδικα 4
Αἰγυψίον. οὕτω πληροῦται τὰ τριάκοντα ἱτη ἕως οὗ ἱκαθεν. ἀφ' 3
15 μῆνις γ', καὶ ἀπὸ τῆς καταστροφῆς Ἰερουσαλὴμ ἕως Κομόδου τε-
λευτῆς ἱτη ρκβ' μῆνις ε' ἡμέραι εγ'. γίνονται οὖν ἀφ' οὗ ὁ κίριος
ἐγενήθη ἕως Κομόδου τελευτῆς τὰ πάντα ἱτη ρ.δ' μῆνις εἰς ἡμί-
ραι εγ'. εἰδὼ δὲ οἱ περιεργότερον τῇ γενέσει τοῦ σωτήρος ἡμῶν οὗ 6
μόνον τὸ ἱτος, ἀλλὰ καὶ τὴν ἡμέραν προστιθέντες. ἦν φασιν ἱτος
20 κῆ Αἰγυψίον ἐν πέμπτῃ Παχῶν καὶ εἰκάδι.

Οἱ δὲ ἀπὸ Βασιλείδου καὶ τοῦ βαπτισματος αὐτοῦ τὴν ἡμέραν 146 1 4 -
ἰορτάζουσι προδικαιωτικῶντις. ἐν ἀναγνώσει. φασὶ δὲ εἶναι τὸ 2
πεντηκαδικάτον ἱτος Τιβερίου Καίσαρος τὴν πεντηκαδικάτην τοῦ
Τιβ' μηνός. τινὲς δὲ ἀπὸ τῆς ἐνδικάτην τοῦ αὐτοῦ μηνός. τὸ τι 3
25 πάθος αὐτοῦ ἀκριβολογούμενον γίνονται οἱ μὲν τινες τῷ ἱκαδικάτῳ
ἱτη Τιβερίου Καίσαρος Φαρμῶθ κί'. οἱ δὲ Φαρμονθὶ κί'. ἄλλοι δὲ
Φαρμονθὶ εθ' ἀποκρίθηναι τὸν σωτήρα λέγουσιν. καὶ μὲν τινες αὐτῶν 4
φασὶ Φαρμονθὶ γενεῆσθαι κδ' ἢ κί'.

4 24 vgl. H. Browne, The Journal of classical and sacred philology Cam-
bridge 1874 vol. I p. 27. 2) Ueener, Weihnacht-fest S. 41. 3) Lagarde, Mit-
teilungen IV S. 244, Hozakowski, De chronogr. Gem. Al. Diss. Munster 1860.
4) vgl. Luk. 2, 1. 7-9 Luk. 2, 1. 2. 21. 10) Luk. 4, 1. 11) Jos. c. 11. De-
kamp, Hippolytos von Thelben S. 81. 12) 13) vgl. Orig. c. Cel. IV. 22 p. 20. 14)
Kuetsehau 24. 25) vgl. E. Preuschen ZNW 5. 1894 S. 6. 7.

2) die Summe stammt nicht zu den ueberlieferten Posten. Historisch: 1) g
wäre ἱτη σὺς μηνί, 2) 3) July Schw. 10; L. 12) πεντηκαδικάτον ἱτη
πεντηκαδικῶν Ueener πεντηκαδικάτον οὖν ἱτη πεντηκαδικάτον. L. 13) μηνί,
τα. 14) E. Preuschen ZNW 5. 1894 S. 6. vgl. aber oben 7. 15) 16) p. 4
Ueener p. 4. L. 17) μηνί, 1) Historisch falsch μηνίς; 2) τα. 3) Ueener 14
15) 16) 17) Ueener, Das german. Jilfest. Progr. des Pösch. Ludw. Gymn. S. 106
18) S. 9. 19) L. 20) 21) Ma. 22) 23) Ma. 24) 25) Ueener c. 11. L.

Ἔτι δὲ κάκεινα τῇ χρονογραφίᾳ προσαποδοτέον, τὰς ἡμέρας 5
λέγω, ἃς ἀντίκειται Δαυιὴλ ἀπὸ τῆς ἐρημώσεως Ἱερουσαλήμ, * * τὰ
Οὐεσπεσιανοῦ ἔτη ζ' μῆνας ια'. τὰ γὰρ δύο ἔτη προσλαμβάνεται
τοῖς Ὀθωνος καὶ Γάλβα καὶ Οὐιτελλίου μῆσι ιζ' ἡμέραις ἢ καὶ 6
5 οὕτω γίνεται ἔτη τρία καὶ μῆνες ζ', ὅ ἐστι τὸ ἡμισυ τῆς ἐβδο-
μάδος, εἰ καθὼς εἶρηκε Δαυιὴλ ὁ προφήτης. εἶρηκεν δὲ βτ' ἡμέρας 7
γενέσθαι ἀφ' οὗ ἔστι τὸ βδέλυγμα ὑπὸ Νέρωνος εἰς τὴν πόλιν τὴν
ἀγίαν μέχρι τῆς καταστροφῆς αὐτῆς. οὕτω γὰρ τὸ ῥητὸν τὸ ὑπο- 8
τεταγμένον δείκνυσιν· ἕως τότε ἢ ὄρασις στήσεται, ἢ θυσία ἢ ἀρ-
10 θείσα (καὶ) ἢ ἁμαρτία ἐρημώσεως ἢ δοθείσα, καὶ ἡ δύναμις καὶ τὸ ἅγιον
συμπατηθήσεται; καὶ εἶπεν αὐτῷ, ἕως ἐσπέρας καὶ πρωί, ἡμέραι βτ',
καὶ καθαρθήσεται τὸ ἅγιον. εἰ αὐταὶ οὖν αἱ βτ' ἡμέραι γίνονται 9
ἔτη ζ', μῆνες δ', ὧν τὸ ἡμισυ κατέσχε Νέρων βασιλεύων, καὶ ἐγένετο
ἡμισυ ἐβδομάδος· | τὸ δὲ ἡμισυ Οὐεσπεσιανὸς σὺν Ὀθωνι καὶ Γάλβα 409 P
15 καὶ Οὐιτελλίῳ. καὶ διὰ τοῦτο λέγει Δαυιὴλ· μακάριος ὁ φθάσας εἰς 10
ἡμέρας ατλε'. μέχρι γὰρ τούτων τῶν ἡμερῶν ὁ πόλεμος ἦν, μετὰ
δὲ ταῦτα ἐπαύσατο. δείκνυται δὲ καὶ οὗτος ὁ ἀριθμὸς ἐκ τοῦ ὑπο- 147, 1
τεταγμένον κεφαλαίου ἔχοντος ὧδε· καὶ ἀπὸ καιροῦ παραλλάξεως
τοῦ ἐνδελεχισμοῦ καὶ δοθῆναι βδέλυγμα ἐρημώσεως ἡμέρας αςζ',
20 μακάριος ὁ ὑπομένων καὶ φθάσας εἰς ἡμέρας ατλε'. 2

Φλαῖνιος δὲ Ἰώσηπος ὁ Ἰουδαῖος ὁ τὰς Ἰουδαϊκὰς συντάξας ἱστορίας
καταγαγὼν τοὺς χρόνους φησὶν ἀπὸ Μωυσέως ἕως Δαβὶδ ἔτη γίνεσθαι
φε', ἀπὸ δὲ Δαβὶδ ἕως Οὐεσπεσιανοῦ δευτέρου ἔτους αροθ'. εἶτα ἀπὸ 3
τούτου μέχρι Ἀντωνίνου δεκάτου ἔτους ἔτη οςζ', ὡς εἶναι ἀπὸ Μωυ-
25 σέως ἐπὶ τὸ δέκατον ἔτος Ἀντωνίνου πάντα ἔτη αωλγ'. ἄλλοι δὲ 4
μέχρι τῆς Κομόδου τελευτῆς ἀριθμήσαντες ἀπὸ Ἰνάχου καὶ Μωυσέως
ἔτη ἔφησαν γίνεσθαι αωμβ', οἱ δὲ αθκα'. ἐν δὲ τῷ κατὰ Ματθαίου 5
εὐαγγελίῳ ἢ ἀπὸ Ἀβραάμ γενεαλογία μέχρι Μαρίας τῆς μητρὸς τοῦ
κυρίου περαιούται· γίνονται γάρ, εἰ φησὶν, ἀπὸ Ἀβραάμ ἕως Δαβὶδ

5 f Dan. 9, 27 9—12 Dan. 8, 13 f 15 f Dan. 12, 12 18—20 Dan.
12, 11 f 21—25 vgl. Josephus Bell. Jud. VI 10; J. Raška, Chronologie der
Bibel S. 44 f 24 vgl. Schlatter, Zur Topographie und Geschichte Palästinas
1893 S. 403 ff und Der Chronograph aus dem 10. Jahre Antonins in TU XII 1 u.
dagegen Erbes, ThLz 1895 Nr. 16; Harnack, Gesch. d. Altchristl. Literatur II 1
S. 406—408 29—S. 92, 3 Matth. 1, 17

1 κάκεινο Sy 2 ἀπὸ] ἐπὶ Browne Ἱερουσαλήμ· ἐπίσκοπον οὖν μετὰ
τὴν καταστροφὴν Ἱερουσαλήμ) Browne 3 ια' Lowth vgl. S. 89, 27 ζ' L
10 (καὶ) aus Dan. ἐρημώσεως Dan. ἐρημωθήσεται L 12 καθαρθήσεται) κα-
θαρισθήσεται Dan. ἀρθήσεται L 13 ἐγένετο L' ἐγένοντο L* 15 οὐιτελλίω
L' οὐιτελίω L* 25 zum Fehler in der Rechnung vgl. Raška 27 αωμβ',
οἱ δὲ αθκα' Bywater, Journ. of Philol. 4 (1872) p. 206 βωμβ', οἱ δὲ βλκα' L

γενεα ἰδ', καὶ ἀπὸ Λαβίδ' ὡς τῆς μετοικισίας Βαβυλωνῶνος γενεα ἰδ',
καὶ ἀπὸ τῆς μετοικισίας Βαβυλωνῶνος ὡς τοῦ Χριστοῦ ὁμοίως ἄλλαι 6
γενεα ἰδ', 4 τρία διαστήματα μυστικά ἕξ ἰσθμοῖσι τελειούμενα.

XXII. Καὶ τὰ μὲν περὶ τῶν χρόνων διαφόρων πολλοὶ ἱστο- 140. 1
5 ρηθίντα καὶ πρὸς ἡμῶν ἐπιθέντα ὡς ἐχέτω, ἰρρηνηθῆναι δὲ τὰς
γραφὰς τὰς τε τοῦ νόμου καὶ τὰς προφητικὰς ἐκ τῆς τῶν Ἑβραίων
διαλέκτου εἰς τὴν Ἑλλάδα γλωττῶν φασιν ἐπὶ βασιλείᾳ Πτολεμαίου
τοῦ Λάγου | ἢ ὡς τινες ἐπὶ τοῦ Φιλαδέλφου ἐπικληθέντος, τὴν 410 P
μεγίστην φιλοτιμίαν εἰς τοῦτο προσεινεχαμένον, Δημητρίου τοῦ Φα-
10 ληρέως καὶ τὰ περὶ τὴν ἰρρηνηίαν ἀκριβῶς πραγματευσαμένον· ἴτι 2
γὰρ Μακεδόνων τὴν Ἰσλίαν κατειχόντων φιλοτιμούμενος ὁ βασιλεὺς
τὴν ἐν Ἀλεξανδρείᾳ πρὸς | αὐτοῦ γενομένην βιβλιοθήκην πύσαις 145 S
κατακοσμήσαι γραφαῖς ἤξιωσε καὶ τοὺς Ἱεροσολυμίτας τὰς παρ'
αὐτοῖς προφητίας εἰς τὴν Ἑλλάδα διάλεκτον ἰρρηνηῖσαι, οἳ δὲ αὖτε 149. 1
15 ἴτι ἕπακοῦντες Μακεδῶσι τῶν παρὰ σοῖσιν εὐδοκιμωτάτων περὶ
τὰς γραφὰς ἐμπέροντες καὶ τῆς Ἑλληνικῆς διαλέκτου ἰδῆμονας, ἰσθ-
μήκοντα προσηντέροντες ἐκλιζόμενοι ἀπίστικαν αὐτῷ μετὰ καὶ τῶν
θίων βιβλίων, ἰκάστον δὲ ἐν μέρει κατ' ἴδιαν ἰκάστην ἰρρηνηῖ- 2
σαντος προφητίαν συνέκρινον αἱ πᾶσαι ἰρρηνηίαι συναντιβληθείσαι
20 καὶ τὰς διανοίας καὶ τὰς λέξεις· θεοῦ γὰρ ἦν βούλημα μεμλετη-
μίνον εἰς Ἑλληνικὰς ἀκούει, οὐ δὲ ξένον ἐπιπνοίαι θεοῦ τοῦ τῆς 3
προφητίαν διδωκότος καὶ τὴν ἰρρηνηίαν οἰοῦν Ἑλληνικῆν προφη-
τίαν ἰνεργισθαι, ἐπὶ κὰν τῇ ἐπὶ Ναβουχοδοноσοφ ἀχμαλευσίᾳ
25 διασθερισωῶν τῶν γραφῶν κατὰ τοὺς Ἱερταξέρξον τοῦ Περσῶν βασι-
λέως χρόνοντες ἐπίπνοες Ἐσδρας ὁ Μενίτης ὁ ἡμεῖς γενομένης πύσαις
τὸς παλαιὰς ἀφθις ἀνεπινοῦμενος προσηγήταισι γραφὰς.

Ἰμωστόβηλος δὲ ἐν τῷ πρώτῳ τῶν πρὸς τὸν Φιλομήτορα κατὰ 150. 1

4 26 vgl. Hen III 21, 2 griechisch Euseb. H. E. V 8 1. 1. Aristoteles ad
Philoct epist. ed. P. Wendland p. 124sq. 7 10 vgl. Arist. II bei Euseb.
Praep. Ev. XIII 12 2 4 8 vgl. ἰρρηνηία του διά τοῦ τῶνου πᾶστον ἐπὶ τοῦ
προσηνηθῆντος Φιλαδέλφου βασιλέως, οἱ δὲ προσηνη, προσηνη, καὶ οἱ
αἰῶνα φιλοτιμία, Δημητρίου τοῦ Φαληρέως πραγματευσαμένου τε καὶ τοῦ
τοῦ. Zum Verh. d. m. h. d. Textes vgl. Schliatter, Zur E. -geschichte u. Ge-
schichte Palästinas 1893 S. 27ff. dagegen Schliatter, Theol. 18. Nr. 1. 23 26
vgl. IV Euseb. 14 18 22 27 1. 27 S. 93, 11. ἰμωστόβηλος, ἰμωστόβηλος
Euseb. Praep. Ev. IX 10 9. 9. 10. 11.

10 vgl. Aristoteles 12 vgl. Hen III 21, 2 20f vgl. ἰμωστόβηλος u. ἰμωστόβηλος
καὶ οἱ αἰῶνα φιλοτιμία, Δημητρίου τοῦ Φαληρέως πραγματευσαμένου τε καὶ τοῦ
τοῦ. Zum Verh. d. m. h. d. Textes vgl. Schliatter, Zur E. -geschichte u. Ge-
schichte Palästinas 1893 S. 27ff. dagegen Schliatter, Theol. 18. Nr. 1. 23 26
vgl. IV Euseb. 14 18 22 27 1. 27 S. 93, 11. ἰμωστόβηλος, ἰμωστόβηλος
Euseb. Praep. Ev. IX 10 9. 9. 10. 11.

λέξιν γράφει· κατηκολούθησε δὲ καὶ ὁ Πλάτων τῇ καθ' ἡμᾶς | νο- 411 P
 μοθεσίᾳ, καὶ φανερός ἐστι περιειργασμένος ἕκαστα τῶν ἐν αὐτῇ
 λεγομένων. διηρημένεται δὲ πρὸ Δημητρίου ὑφ' ἑτέρων, πρὸ τῆς 2
 Ἀλεξάνδρου [καὶ] Περσῶν ἐπικρατήσεως, τὰ τε κατὰ τὴν ἐξ Αἰγύπτου
 5 ἔξαγωγὴν τῶν Ἑβραίων τῶν ἡμετέρων πολιτῶν καὶ ἡ τῶν γενομέ-
 των ἀπάντων αὐτοῖς ἐπιφάνεια καὶ κράτησις τῆς χώρας καὶ τῆς
 ὅλης νομοθεσίας ἐπεξήγησις· ὥστε εὐδῆλον εἶναι τὸν προειρημένον 8
 φιλόσοφον εἰληφέναι πολλὰ (γέγονε γὰρ πολυμαθής), καθὼς καὶ
 Πυθαγόρας πολλὰ τῶν παρ' ἡμῖν μετενέγκας εἰς τὴν ἑαυτοῦ δογμα-
 10 τοποιίαν· Νουμήμιος δὲ ὁ Πυθαγόρειος φιλόσοφος ἀντικρὺς γράφει· 4
 «τί γάρ ἐστι Πλάτων ἢ Μωσῆς ἀττικίζων;» οὗτος ὁ Μωσῆς θεο-
 λόγος καὶ προφήτης, ὡς δὲ τινες νόμων ἱερῶν ἐρμηνεὺς ἦν. τὸ γένος 5
 αὐτοῦ καὶ τὰς πράξεις καὶ τὸν βίον ἀξιόπιστοι κηρύσσουσαι αὐταὶ αἱ
 γραφαί, λεκτέον δὲ ὅμως καὶ ἡμῖν ὡς ὅτι μάλιστα (δι' ὀλίγων).

15 XXIII. Μωσῆς (οὖν) ἄνωθεν τὸ γένος Χαλδαῖος ὢν ἐν Αἰγύπτῳ 151. 1
 γεννᾶται, τῶν προγόνων αὐτοῦ διὰ πολυχρόνιον λιμὸν ἐκ Βαβυλῶνος
 εἰς Αἴγυπτον μεταναστάντων. ἐβδόμη γενεᾷ γεννηθεὶς καὶ τραφεὶς
 βασιλικῶς περιστάσει κέχρηται τοιαύτη. εἰς πολυανθρωπίαν ἐπιδε- 2
 δωκότων ἐν Αἰγύπτῳ τῶν Ἑβραίων δέισας ὁ βασιλεὺς τῆς χώρας

1—10 κατηκολούθησεν—δοματοποιίαν Euseb. Praep. Ev. XIII 12, 1 (aus Aristobul); vgl. Elter Gnom. hist. 214 ff 7—11 vgl. Theodoret Gr. aff. c. I 14; II 114 10 f Numenius Fr. 9 Ende Mullach FPG III 166; vgl. III 181¹⁰; Suidas s. v. Νουμήμιος 11 f vgl. Philo De vita Mos. I 1 (II p. 80 M) Μωσέως τοῦ κατὰ μὲν τινὰ νομοθέτου τῶν Ἰουδαίων, κατὰ δὲ τινὰ ἐρμηνέως νόμων ἱερῶν, τὸν βίον ἀναγράφαι διανοήθη. 15—S. 95, 8 vgl. Philo De vita Mos. I 5—17 (II p. 81—83 M) Μωσῆς γένος μὲν ἐστὶ Χαλδαῖος, ἐγεννήθη δ' ἐν Αἰγύπτῳ καὶ ἐτρέφη, τῶν προγόνων αὐτοῦ διὰ πολυχρόνιον λιμὸν, δὲ Βαβυλῶνα καὶ τοὺς πλησιοχώρους ἐπέλεξε, κατὰ ζήτησιν τροφῆς εἰς Αἴγυπτον πανοικί μεταναστάντων . . . ἐβδόμη γενεᾷ (δ') οὗτός ἐστιν ἀπὸ τοῦ πρώτου, ὃς ἐπλητῆς ὢν τοῦ σύμπαντος Ἰουδαίων ἔθρους ἀρχηγέτης ἐγένετο. τροφῆς δ' ἠξιώθη βασιλικῆς ἀπ' αἰτίας τοιαύτης· τῆς χώρας ὁ βασιλεὺς, εἰς πολυανθρωπίαν ἐπιδιδόντος ἀεὶ τοῦ ἔθνους, δέισας μὴ οἱ ἔποικοι πλείους γενόμενοι δυνατωτέρα χεῖρι τοῖς αἰτόχθοι

1 κατηκολούθησε δὲ καὶ] κατηκολούθησε δὲ Eus. IX φανερόν ὅτι κατηκολούθησεν Eus. XIII 2 περιειργασμένος Eus. IX XIII περιειργασάμενος L 3 λεγομένων < Eus. XIII διειρημένεται L δὲ] γὰρ Eus. XIII Δημητρίου] + τοῦ Φαληρέως Eus. XIII ὑφ' δι' Eus. XIII ἑτέρων Eus. IX XIII ἑτέρον L γὰρ [πρὸ Δημητρίου ὑφ' ἑτέρων] Valckenaer, Diatr. de Arist. p. 49; aber vgl. Zeller, Phil. d. Gr. III 2³ S. 259 Anm. 2 4 [καὶ] Wi 4 f ἐξ Αἰγύπτου ἔξαγωγὴν] ἔξαγωγὴν τὴν ἐξ Αἰγύπτου Eus. XIII 5 τῶν ἡμετέρων] ἡμετέρων δὲ Eus. XIII 7 ὥστε] ὡς Eus. XIII 9 f δοματοποιίαν] + κατεχώρισεν Eus. XIII 10 Πυθαγόρειος Sy πυθαγόριος L Πυθαγορικὸς Eus. 11 Μωσῆς Eus. 12 τὸ δὲ Wi 18 αἴται L 14 δι' ὀλίγων] St (διὰ βραχέων) Wi 15 οὖν) St

τὴν ἐκ τοῦ πλήθους ἐπιβουλὴν τῶν γεννωμένων ἐκ τῶν Ἑβραίων
 κελύει τὰ μὲν θήλα τρέφειν αὐτούς (ἀσθενεῖς γὰρ εἰς πόλεμον γενεή·
 διαφθείρειν δὲ τὰ ἄρρενα ἐναλκῆ νεότητα ἐφορώμενος· εὐπατρίδην δ'
 δὲ τὸν παῖδα ὄντα τρεῖς ἐξεξῆς | κρύπτοντες ἑτρεφον μήνας οἱ γονεῖς· 41:2 P
 3 νικώσης τῆς φυσικῆς εἰνολίας τὴν τυραννικὴν ἀνομίαν, δεισάντες δι-
 ὕστερον μὴ συναπόλωνται τῷ παιδί, ἐκ βίβλου τῆς ἐλιχωρίου σχετιῶς
 τι ποιησάμενοι τὸν παῖδα ἐνθίμενοι ἐκτιθείασι παρὰ τὰς ὄχθας τοῦ
 ποταμοῦ ἰλώδους ὄντος· ἐπετήρησε δὲ τὸ ἀποθησόμενον ἀπαθεῖν
 ἰστῶσα τοῦ παιδὸς ἢ ἀδελφῆς· ἐνταῦθα ἢ θυγάτηρ τοῦ βασιλέως· 152.1
 10 σὺν τῷ χρόνῳ μὴ κτελοῦσα, τέκνων δὲ ἐπιθυμοῦσα, ἐκείνης ἀφι-
 κνείται τῆς ἡμέρας· ἐπὶ τὸν ποταμὸν λουτροῖς καὶ περιφραγτηρίοις
 χρησομένη, ἐλακούσασα δὲ κλανθμιζομένην τοῦ παιδὸς κελύει προ-
 ενιχθῆναι αὐτῇ καὶ κατοικτεῖσθαι ἐξήτι τροφόν· ἐνταῦθα προσδρα- 2

περὶ κράτους ἀρχῆς ἀμιλλῶνται, ἐν ἰσχίᾳ αὐτῶν ἀφαιρῆν ἐπινοοῦσι· ἀνοσιγ-
 γοῖς ἐμαχάτο | καὶ κελύει τῶν γεννωμένων τὰ μὲν θήλα τρέφειν (ἐπεὶ γενε-
 αὶ φίσσας ἀσθενεῖαν ἀκνηρὸν εἰς πόλεμον), τὰ δ' ἄρρενα διαφθείρειν, ὅσα μὴ
 αἰετήθη κατὰ πόλεις· εἰσαπόροισα γὰρ δύναιμι θραύσασθαι καὶ διακαθαίρειν ἐπι-
 τεύχισμα· γεννηθεὶς οἷν ὁ παῖς εἰθὺς ὕψιν εὐφραίνειν ἀσπειροῦσαν ἢ κατ' ἰσχύην,
 ὡς καὶ τῶν τοῦ τυράννου κρηγμάτων, ἐφ' ὅσον οἷον τε ἔχῃ, τοῖς γονεῖς ἀλογίζασαι
 (Ὁ οὐρα Ζ 3 εὐπατρίδην vgl. Joseph Arch. II 9, 1 Ἰμαράμης τῶν εἰ γενο-
 τῶν· τρεῖς γοῖν φασὶ μήνας· ἐξεξῆς οἴκοι γαλακτοτροφουθῆναι λανθάνοντα τοῖς
 πολλοῖς· ἐπεὶ δ', οἷα ἐν νοταρχίαις φιλεῖ, καὶ τὰ ἐν μηροῖς ἔνιοι ἀκρηρῶν
 σπειθόντες· αἰεὶ τι καινὸν ἤκοισα προσφέρειν τῷ βασιλεῖ, φορηθέντες μὴ σπη-
 ρίαν ἐνὶ μνώμενοι πλείους ὄντες· αἰτοὶ οἷν ἐκείνῳ παραπόλωνται, δελακρῆμιθον
 τὸν παῖδα ἐκτιθείασι παρὰ τὰς ὄχθας τοῦ ποταμοῦ καὶ σίνοντες ἀγέσαν
 ἀδελφῆς δὲ τοῦ ἐκτιθέντος βρίφους ἔτι παρθένος ἐπὶ φιλοκτιτοῦ παθῶν, μικρῶν
 ποθεν ἐκπαρόδοι τὸ ἀποθησόμενον... θυγάτηρ ἦν τῷ βασιλεῖ τῆς γῆρας,
 ἀσπερή καὶ μόνη· ταῖτην φασὶ γεμαμένην ἐκ πολλοῦ χρόνου μὴ κτελεῖν τίποτε
 ὡς εἰκόσ ἐπιθυμοῦσαν καὶ κάλιστα γενεῆς ἄρρενος, ἢ τὸν εὐδαίμονα κλέρον τῆς
 πατρῴας ἡγεμονίας· διαδίξεται κινθνεύοντα ἐργασίᾳ θυγατρῶν ἀλοτριωθῆναι
 κατηφούσαν δὲ ἀεὶ καὶ σίνουσαν ὡς μάλιστα ἐπιπύε τῆς ἡμέρας τῷ κίρει του
 φροντιστῶν ἀταγομένη καὶ δι' ἴθους ἔχουσαν οἴκοι κατακτείναι καὶ μετὰ τὰς
 κλισιάδας· ἐπερβαίνεν ἔξορησθαι μετὰ θυγατρῶν ἐπὶ τὸν ποταμὸν, ἐνθα ὁ
 παῖς ἐξέπειτο κίπειτα λουτροῖς καὶ περιφραγτηρίοις, χρεῖσθαι μέλλουσαν ἐν τοῖς
 ἀσπασίαις τῶν ἰσίων θείσασθαι καὶ κελύεισσι προσφέρειν... τὴν ἀδελφῆς
 τοῦ παιδὸς· κινθνεύσασθαι προσδραμοῦσαν, εἰ βουλήσασθαι γαλακτοτροφουθῆναι
 τοῖτον παρὰ γέρας τῶν Ἑβραίων οἱ τῷ πολλοῖς κτεροῦσι τῆς δὲ βασιλεύσασθαι
 φησὶν, ἐπὶ αὐτῇ, καὶ τοῦ ἐξ ἑσούσ μετῆρα τῶν κρηγμάτων, ἢ τοῦ
 ὑστερον ἀσπασίαις ἐπιφραγῆσαι προσδραμοῦσαν, ἐπὶ μετὰ τῶν κρηγμάτων τὰς
 ἑσούσ ὄνομα θῆκεν· Μετῆρα ἔτιμης ἰστοῦσ· 2 HSS Ἄρα τοῦ ἐκ τῶν ἰσίων, εἰπερ
 ἐπὶ αὐτῇ τὸ γένος ἔχουσαν ἢ HSS ὁνομαζομένης ἀδελφῆς τοῦ βασιλέως· Vgl. Joseph
 Arch. II 9, 1

μούσα ἢ ἀδελφὴ τοῦ παιδὸς ἔχειν ἔφασκεν Ἐβραίαν γυναῖκα μὴ πρὸ
 πολλοῦ τετοκνίαν παραστῆσαι αὐτῇ τροφόν, εἰ βούλοιο· τῆς δὲ
 συνθεμένης καὶ δεηθείσης παρήνευγε τὴν μητέρα τὴν τοῦ παιδὸς
 τροφὸν ἑσομένην ὡς τινα ἄλλην οὖσαν ἐπὶ ῥητῶ μισθῶ. εἶτα τίθε- 8
 5 ται τῷ παιδίῳ ὄνομα ἢ βασιλῆς Μωυσῆν ἐτίμως διὰ τὸ ἐξ ὕδατος
 ἀνελεῖσθαι αὐτό (τὸ γὰρ ὕδωρ μῶν ὀνομάζουσιν Αἰγύπτιοι), εἰς ὃ
 ἐκτέθειται τεθνηξόμενος. καὶ γὰρ τοὶ Μωυσῆν τὸν ἀποκνεύσαντα
 τῷ ὕδατι προσαγορεύουσι. δῆλον οὖν ὡς ἐν τῷ ἔμπροσθεν χρόνῳ 153, 1
 περιτμηθέντι τῷ παιδίῳ οἱ γονεῖς ἔθεντο ὄνομά τι, ἐκαλεῖτο δὲ
 10 Ἰωακείμ. ἔσχεν δὲ καὶ τρίτον ὄνομα ἐν οὐρανῶ μετὰ τὴν ἀνάληψιν,
 ὡς | φασιν οἱ μύσται, Μελχί. ἐν δὲ ἡλικίᾳ γενόμενος ἀριθμητικὴν 413 P 2
 τε καὶ γεωμετρικὴν ῥυθμικὴν τε καὶ ἀρμονικὴν ἔτι τε μετρικὴν ἅμα
 καὶ μουσικὴν παρὰ τοῖς διαπρέπουσιν Αἰγυπτίων ἐδιδάσκετο καὶ
 προσέτι τὴν διὰ συμβόλων φιλοσοφίαν, ἣν ἐν τοῖς ἱερογλυφικοῖς
 15 γράμμασιν ἐπιδεικνύνται. τὴν δὲ ἄλλην ἐγκύκλιον παιδείαν Ἑλληνες
 ἐδίδασκον ἐν Αἰγύπτῳ, ὡς ἂν βασιλικὸν παιδίον, ἧ φησι Φίλων ἐν
 τῷ Μωυσέως βίῳ, προσεμάνθανε δὲ τὰ Ἀσουρίων γράμματα καὶ τὴν 8
 τῶν οὐρανίων ἐπιστήμην παρὰ τε Χαλδαίων παρὰ τε Αἰγυπτίων,
 ὅθεν ἐν ταῖς Πράξεσι ἠπάσαν σοφίαν Αἰγυπτίων πεκαυθεύσθαι φέ-
 20 ρεται. Εὐπόλεμος δὲ ἐν τῷ περὶ τῶν ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ βασιλέων τὸν 4

10 f zu den Mose-Namen vgl. E. Nestle, Jahrb. f. prot. Theol. 18 (1892)
 S. 642; S. Krauss, Jew. Quart. Rev. 5 (1893) S. 136 f; 10 (1898) S. 726 10 zu
 ἀνάληψιν vgl. Jud. 9 11—18 vgl. Philo, De vita Mos. I 23 (II p. 84 M) ἀρι-
 θμοὺς μὲν οὖν καὶ γεωμετρικὴν τὴν τε ῥυθμικὴν καὶ ἀρμονικὴν καὶ μετρικὴν θεω-
 ρίαν καὶ μουσικὴν τὴν σίμπασαν διὰ τε χρήσεως ὀργάνων καὶ λόγων τῶν ἐν
 ταῖς τέχναις καὶ διεξόδοις τοπικωτέραις Αἰγυπτίων οἱ λόγοι παρεδίδωσαν καὶ
 προσέτι τὴν διὰ συμβόλων φιλοσοφίαν, ἣν ἐν τοῖς λεγομένοις ἱεροῖς γράμμασιν
 ἐπιδεικνύνται καὶ διὰ τῆς τῶν ζῶων ἀποδοχῆς, ἧ καὶ θεῶν τιμαῖς γεναίρουσι· τὴν
 δ' ἄλλην ἐγκύκλιον παιδείαν Ἑλληνες ἐδίδασκον, οἱ δ' ἐκ τῶν πλησιοχώρων τὰ τε
 Ἀσῶρια γράμματα καὶ τὴν τῶν οὐρανίων Χαλδαϊκὴν ἐπιστήμην. 19 Act. 7, 22
 20—S. 96, 8 Eupolemos Fr. 1 Freudenthal S. 225 (= Alexander Polyhistor
 Fr. 13 FHG III p. 220 — Euseb. Praep. Ev. IX 26); vgl. Cyr. v. Alex. Contra Jul. VII
 p. 231 E Aubert ταύτης ἰδίᾳ μέμνηται τῆς ἱστορίας (der Erzählung des Eupo-
 lemos) ἐν τοῖς Στρωματεῦσιν ὁ Κλήμης, ἀνὴρ ἐλλόγιμος καὶ φιλομαθῆς καὶ ἀνα-
 γνωσμάτων Ἑλληνικῶν πολιπραγμαστήσας βάθος, ὡς ὀλίγοι τάχα ποῦ τῶν πρὸ
 αὐτοῦ.

2 παραστῆσαι St παραστήσειν L ἦν· παραστήσειν Di 5 ἐτίμως L² (wie
 Philo) ἐτοίμως L* 6 [αὐτό] Cobet S. 170 [τὸ - Αἰγύπτιοι] Wi 7 f [καὶ—
 προσαγορεύουσι] Wi ἐναποκνεύσαντα Cobet 12 ῥυθμικὴν Philo ῥυθμητι-
 κὴν L μετρικὴν Philo ἱατρικὴν L 17 Ἀσουρίων Philo Αἰγυπτίων L
 20 τῶν ἐν am Rand L¹ τῆι ἰουδαίᾳ L¹ τῆς ἰουδαίας L*

Μωσοῦ φθῆναι πρῶτον σοφὸν γενέσθαι καὶ γραμματικὴν πρῶτον τοῖς
 Ἰουδαίοις παραδοῦναι καὶ παρὰ Ἰουδαίων Φοίνικας παραλαβεῖν.
 Ἕλληνας δὲ παρὰ Φοινίκων. εἰς δὲ τὴν ἀνδρῶν φῆσιν ἕξας ἐπίτεται 5
 τὴν φρόνησιν, τὴν οὐγγητικὴν καὶ προγοιτικὴν ζηλώσας παιδείαν, ἄχι
 5 καὶ τὸν Ἀγύπτιον τὸν τῷ Ἑβραίῳ ἀδίκως ἐπιθίμνον πατάξας
 ἀποκτεῖται. φασὶ δὲ οἱ μύθαι λόγῳ μόνῳ ἀνίεσθαι τὸν Ἀγύπτιον. 154. 1
 ὅσοις ἀμίλι ἔστιρον Πέτρος ἐν ταῖς Πράξεσι φέρεται τοὺς νοση-
 σαμένους τῆς τιμῆς τοῦ χειρῶν καὶ χειροσμίονος λόγῳ ἀποκτείνας. 149. 5
 Ἰσράηλανος γοῦν ἐν τῷ περὶ Ἰουδαίων οὐγγράμματι ἰστορεῖ κατα- 2
 10 κλιθεῖντα εἰς φυλακὴν Μωυσοῦ ἐπὶ Χειροσμίονος τοῦ Ἀγυπτίου
 βασιλέως ἐπὶ τῷ παραιτεῖσθαι τὸν λαὸν ἐξ Ἀγύπτου ἀπολεθῆναι,
 νίκτωρ ἀνοιχθῆντος τοῦ δεσποτηρίου κατὰ βούλησιν τοῦ θεοῦ ἐξελ-
 θόντα καὶ εἰς τὰ βασίλεια παρελθόντα ἐπιστήναι κοιμωμένῳ τῷ
 βασιλεὶ καὶ ἐκτελεῖν αὐτόν, τὸν δὲ κατακλαίνοντα τῷ γεγονότι κι- 3
 15 λέουσαι τῷ Μωυσοῖ τὸ τοῦ κίμφαντος εἶπεν ὄνομα θεοῦ καὶ τὸν
 μὲν προσκίψαντα πρῶς τὸ οὐρ εἶπειν, ἀκούσαντα δὲ τὸν βασιλεῖ
 ἄφωνον ποιεῖν, διακρατηθῆντα δὲ ἐπὶ τοῦ Μωυσοῦς πάλιν
 ἀναβῶναι. 411 F

Περὶ δὲ τῆς ἀνατροπῆς τοῦ Μωυσοῦς οὐδέποτε ἡμῖν καὶ ὁ 185 1
 20 Ἐπικλήτος ὁ τῶν Ἰουδαϊκῶν τραγωδιῶν ποιητὴς ἐν τῷ ἐπιγραφο-
 μένῳ δράματι Ἐξαγωγῆς γράφων οὕτω ἐκ προσώπου Μωυσοῦς

Ἰδὼν γὰρ ἡμῶν γένναν ἄλλε ἡδέημιστρε
 δόλον κεθ' ἡμῶν πολὺν ἐμυχεῖσάστο 2

3 f vgl Philo d. a. O. I. 25. II p. 84 M. ἴδ. δὲ τοὺς ὄρους, τὴν παύσιν, ἕξ-
 πιας ἐπιθῆσθαι ἐπίτεται τὴν φρόνησιν. 4 vgl Philo d. a. O. I. 2. III p. 80. M.
 τὴν οὐγγητικὴν καὶ προγοιτικὴν ἐξέρωσε ταύτους. 5 f vgl Exod. 2. 11.
 6 das Moos durch ein Wort Jahve den Aegypter getödet habe. erk. aren Ex. las
 Rabba und Raschi zu Exod. 2. 14; vgl. S. Krauss, Jew. Quart. Rev. 5. 1893. S. 1. 6.
 7 4 φασὶ ἀποκτεῖναι, Andreasat zur Apost. gesch. 7, 24 f. bei Graeber III
 p. 111. 17. 20. 7 f vgl. Act. 5. 1. 19. 8 19 vgl. Artabanus Fr. i. Froden.
 thal. S. 2. 2 ff. aus Alexander Polyhistor Fr. 14. FHG. III p. 29. 9 F. sch. Praep.
 Ev. IX. 21. 10 S. 99. 15 vgl. Alex. Polyh. bei F. sch. Praep. Ev. IX. 28. Die Frag-
 mente des Dichters Epichiel gesammelt von Dübner. Paris 1847. Anhang zu Europ.
 Fragm. II ed. Fr. G. Wagner, K. Kasper München 1890. S. 149. S. 150. 28. Re-
 vue des études juives 49. 1890. S. 48. 51, 111-113. vgl. Kasper, Rev. d. stud. juiv.
 N. S. S. 1904. S. 62. 64.

1 γραμματικὴν vgl. Collet S. 179. γραμματικὴ εἰς. 2 φασὶ γοῦν 4 τοῦ
 δευτέρου γοῦν ἐστὶ Μωυσοῦ τοῦ, ἐπιθῆσθαι εἰς ἀνδρῶν φῆσιν vgl. Philo
 d. a. O. I. 2. III p. 80. 5 ἕξας ἐπίτεται ἐπίτεται ἐπίτεται Collet
 S. 179. 6 φασὶ ἀποκτεῖναι Act. 5. 1. 19. 7 οὐγγητικὴν Collet
 S. 179. 8 ἀνοικθῆντος τῷ Μωυσοῦ Collet S. 179. 9 ἀνοικθῆντος τῷ Μωυσοῦ Collet
 S. 179. 10 ἀνοικθῆντος τῷ Μωυσοῦ Collet S. 179. 11 ἀνοικθῆντος τῷ Μωυσοῦ Collet
 S. 179. 12 ἀνοικθῆντος τῷ Μωυσοῦ Collet S. 179. 13 ἀνοικθῆντος τῷ Μωυσοῦ Collet
 S. 179. 14 ἀνοικθῆντος τῷ Μωυσοῦ Collet S. 179. 15 ἀνοικθῆντος τῷ Μωυσοῦ Collet
 S. 179. 16 ἀνοικθῆντος τῷ Μωυσοῦ Collet S. 179. 17 ἀνοικθῆντος τῷ Μωυσοῦ Collet
 S. 179. 18 ἀνοικθῆντος τῷ Μωυσοῦ Collet S. 179. 19 ἀνοικθῆντος τῷ Μωυσοῦ Collet
 S. 179. 20 ἀνοικθῆντος τῷ Μωυσοῦ Collet S. 179.

βασιλεὺς φεραῖοι. τοὺς μὲν ἐν κλιθεύσαντων
 οἰκοδομίαις τε βασιῶν ἀπέλιπον ἀροτοῖς.
 πόλεις τ' ἐπέργον. ὅπως ἔστι θεοφόρων
 ἔπειτ' ἐκήρυσσ' ἡμί. Ἑβραίων γένεα.
 5 τάρρα καὶ ῥίπτειν ποταμὸν ἐς βαθύτροον.
 ἐνταῦθα μήτηρ ἢ τεκοῦσ' ἐκρυπτε με
 τρεῖς μήνας. ὡς ἔφασκεν· οὐ λαθοῦσα δὲ
 ἐπέβηθ' ἔμεινον ἀφειθεῖσά μοι.
 παρ' ἄκρα ποταμοῦ. λάσιον εἰς ἔλιος βαθεῖ.
 10 Μαριάμ δ' ἀδελφῆ μου καταώπιτεν πύλας·
 κάλιτα θυγάτηρ βασιλέως ἄβραις ὄρου
 κατήλθε λοιτροῖς χροῖτα φαιδρῦναι νέου.
 ἰδοῦσά δ' εὐδὲς κάλειοῦσ' ἀπειλετο.
 ἔγνω δ' Ἑβραίων ὄντα· καὶ λέγει τάδε
 15 Μαριάμ ἀδελφῆ προσδραμοῦσα βασιλίδι·
 ὀθείμις τροφὸν σοι παιδί τῶδ' εἴρω ταχῆ
 ἐκ τῶν Ἑβραίων·· ἢ δ' ἐπέλευσεν κόρη.
 μολοῦσα δ' εἶπεν μητρὶ, καὶ παρῆν ταχῆ
 20 αὐτῇ τε μήτηρ κάλαβέν (μ') εἰς ἀγκάλας.
 εἶπεν δὲ θυγάτηρ βασιλέως· τοῦτον γέναι.
 τρόφευε, κἀγὼ μισθὸν ἀποδώσω σέθεν·
 ὄνομα δὲ Μωσοῦν ὀνόμαζ'. ὄτου χάριν
 ἔγρας ἀνείλε ποταμίας ἀπ' ἡόνος.
 ἐπεὶ δὲ καιρὸς νηπίων παρήλθε μοι.
 25 ἤγεν με μήτηρ βασιλίδος πρὸς δόματα.

5 vgl. Φ 12 vgl. Hesiod Op. 753

2 οἰκοδομίαις (vgl. Nauck, Bull. de l'Acad. de St. Pétersb. 17 [1872] p. 270
 Mél. Gréco-Rom. II p. 189)] οἰκοδομαίς Eus. οἰκοδομίας Sy 3 πόλεις τ' ἐπέ-
 ργον Sy πόλεις τε πέργον; L πόλεις τε πέργον; Eus. πόλεις τε πέργων Kuiper
 πόλεις τε πέργων Schw ἔκατι Eus. 4 ἔπειτ' ἐκήρυσσ' Wilamowitz, Oster-
 Progr. Göttingen 1884 S. 11 ἔπειτα κηρύσσ' L ἔπειτα κηρύσσει Eus. ἡμὶν L
 μὲν Eus. γένει) γονῆς Wi 5 βαθύτροον Sy βαθύτροον L 7 ὡς· οἷ·
 Eus. 10 9 παρ' ἄκρα (ἄκραι L) ποταμοῦ] ποταμοῦ παρ' ἀκτῆν Kuiper
 βαθύ] δασύ Eus. 10 ἀδελφῆ μου Eus. ἀδελφ' ἡμῶν L (Eus. B10?) 13 δ' Eus.
 μ' L κάλειοσ' Wi καὶ λαβοῦσ' L 14 τάδε * * Markland 16 παιδί τῆν
 Sy τῶδε παιδί L τῶ παιδί Eus. BO παιδί Eus. I 17 ἐπέλευσεν Eus. ἔπειτα
 L 19 ἀπὲ) ἀπὲ Vi τε L Eus. B10 γε Viger κάλαβέν (καὶ ἔλαβ' 10)
 μ' Eus. καὶ ἔλαβεν L εἰς) ἐς Eus. 22 Μωσοῦν Eus. ὀνόμαζ' ὄτου Cobet
 S. 458 ὀνόμαζε τοῦ L Eus. 10 ὀνόμαζε τοῦ Eus. B 23 (μ') ἀνείλε Kuiper
 24 ἐπεὶ] diese Verse mit τοῖτοις μεθ' ἕτερα ἐπιλέγει eingeführt bei Eus. παρ-
 ἡλθέ μοι Eus. παρήλθεν με L 25 ἤγαγε Eus. O

ἅπαντα μεθέουσα καὶ λήξασά μοι.
 γίνου πατρῶν καὶ θεοῦ δωρήματα.
 ὣς μὲν οὖν τὸν παιδὸς εἶχομεν χρόνον. | 7
 τροφῶσι βασιλικαῖσι καὶ παιδείμασιν 41: P
 5 ἅπανθ' ἐπισχρῆται, ὡς ἀπὸ σπλάγγων ἰῶν
 ἐπεὶ δὲ πλήρης κύκλος ἡμερῶν παρῆν.
 ἐξῆλθον οἰκῶν βασιλικῶν.

Ἰτακα τὴν διαμάχην τοῦ θ' Ἑβραίου καὶ τοῦ Αἰγυπτίου διηγησά- 136: 1
 μινος καὶ τὴν ταγήν τὴν ἐν τῇ ψάμμῳ τοῦ Αἰγυπτίου. ἐπὶ τῆς
 10 ἰτέρως μάχης γηρῶν οὕτως:

ὅτι τέπεις ἀσθενέστερον σέθεν; 2
 ὃ δ' εἶπεν· οἴμην τίς σ' ἀπίστωλε ν κριτήν
 ἢ ἰσιτάτην ἐνταῦθα; μὴ κτενίς δέ με
 ὄσπιρ τὸν ἐχθὲς ἄνδρα; καὶ θεῖου ἐγὼ
 15 ἔλεξα· ὡς γίνεται σμῆναίς τούδε;

γίγχει δὲ ἐντεῦθεν καὶ ποιμαίνει πρόβατα προδιδακόμενος εἰς ἡγι- 8
 μονίαν ποιμενικῇ· προγεμενοῦσα γὰρ βασιλείας τῶν μέλλοντι τῆς ἡμε-
 ρωτάτης τῶν ἀνθρώπων ἐπιστατεῖν ἀγέλης ἢ ποιμενικῇ καθέπει
 καὶ τοῖς πολεμικοῖς τῇ γένει ἢ θηριωτικῇ. ἀγεὶ δὲ αὐτὸν ἐντεῦθεν
 20 ὁ θεὸς ἐπὶ τὴν τῶν Ἑβραίων στρατηγίαν. Ἰτακα νοσθητοῦνται μὲν 137: 1
 Αἰγύπτιοι πολλάκις οἱ πολλάκις ἀσύνετοι. θιατὰ δὲ Ἑβραῖοι ἐγίνοντο
 ὡν ἴτεροι κακῶν ἐπίμενον ἀκινδύνως ἐκμανθάνοντες τὴν δύναμιν
 τοῦ θεοῦ. ἴτι δὲ Αἰγύπτιοι ἀκοῆ μὴ παραδιχόμενοι τὰ τῆς θιατά- 2
 μινος ἀποτελιόμενα, δι' ἀφροσύνην οἱ νήπιον ἀπιστοῦντες, τότε.

16- 20 vgl. Philo De vita Mos 1 10: 11 p. 101 M μετὰ δὲ τὸν γάμου περὶ-
 ατεῖον τὰς ἐξέδου, ἐτοίμασε προδιδακόμενος εἰς ἡγεμονίαν ποιμενικῇ τοῦ
 ποιμῆ, γὰρ μετέτη καὶ προγεμενοῦσα βασιλείας τῶν μέλλοντι τῆς ἡμερωτάτης τῶν
 ἀνθρώπων ἐπιστατεῖν ἀγέλης, καθέπει καὶ τοῖς πολεμικοῖς, τοῖς γένει τῶν πολε-
 μικοῦ vgl. De Joe 3 11 p. 41. 42 M 20- 23 vgl. Philo De vita Mos 1 10:
 11 p. 104 M καὶ μοί τε, δοσὶν περὶ τὴν τὸν γένει τῶν πολεμικοῦ καὶ θηριωτικῇ
 μετὰ δὲ τὸν γάμου περὶ ατεῖον τὰς ἐξέδου, ἐτοίμασε προδιδακόμενος εἰς ἡγεμονίαν
 ποιμῆ, γὰρ μετέτη καὶ προγεμενοῦσα βασιλείας τῶν μέλλοντι τῆς ἡμερωτάτης τῶν
 ἀνθρώπων ἐπιστατεῖν ἀγέλης, καθέπει καὶ τοῖς πολεμικοῖς, τοῖς γένει τῶν πολε-
 μικοῦ vgl. De Joe 3 11 p. 41. 42 M 20- 23 vgl. Philo De vita Mos 1 10:
 11 p. 104 M καὶ μοί τε, δοσὶν περὶ τὴν τὸν γένει τῶν πολεμικοῦ καὶ θηριωτικῇ
 μετὰ δὲ τὸν γάμου περὶ ατεῖον τὰς ἐξέδου, ἐτοίμασε προδιδακόμενος εἰς ἡγεμονίαν
 ποιμῆ, γὰρ μετέτη καὶ προγεμενοῦσα βασιλείας τῶν μέλλοντι τῆς ἡμερωτάτης τῶν
 ἀνθρώπων ἐπιστατεῖν ἀγέλης, καθέπει καὶ τοῖς πολεμικοῖς, τοῖς γένει τῶν πολε-
 μικοῦ vgl. De Joe 3 11 p. 41. 42 M 20- 23 vgl. Philo De vita Mos 1 10:
 11 p. 104 M καὶ μοί τε, δοσὶν περὶ τὴν τὸν γένει τῶν πολεμικοῦ καὶ θηριωτικῇ

5 ἐν τῇ ἐκδ. Ἰσ. L. 6 κριτῆς, Κυριε πολεμικῆς L. 7 δ' ἡ γ' L. 8 ἡγε-
 μονίαν ποιμῆ vgl. De Joe 3 11 p. 41. 42 M 10 οὕτως Sy οὕτως, L. 12 ποιμῆς ἢ ποιμῆ, πολεμικῆς,
 L. 13 δ' ἡ γ' L. 17 ν. ποιμῆ, Dario ἐκ τῆς ἐκδ. de de r. καὶ 11 11, P. ποι-
 μῆ vgl. L. 18 ἡ γ' L. 19 πολεμικῆς καὶ θηριωτικῆς P. 20 ἡ γ' L. 21 ἡ γ' L. 22 ἡ γ' L. 23 ἡ γ' L. 24 ἡ γ' L.

ὡς εἰρηται, ῥεχθὲν δέ τε οἱ νήπιοι ἔγνωσαν ὕστερόν τε ἐξιόντες οἱ Ἑβραῖοι πολλὴν λείαν τῶν Αἰγυπτίων ἐκφορήσαντες ἀπέθεσαν, οὐδὲ διὰ φιλοχρηματίαν, ὡς οἱ κατήγοροί φασιν (οὐδὲ γὰρ ἀλλοτρίων αὐτοὺς ἀνέπειθεν ἐπιθυμεῖν ὁ θεός), ἀλλὰ πρῶτον μὲν ὧν παρὰ πάντα τὸν χρόνον ὑπηρετήσαν τοῖς Αἰγυπτίοις μισθὸν ἀναγκαῖον κομιζόμενοι, ἔπειτα δὲ καὶ τρόπον τινα ἠμύναντο ἀντιλυπούντες ὡς φιλαργύρους Αἰγυπτίους τῇ τῆς λείας ἐκφορῆσει, καθάπερ ἐκείνοι τοὺς Ἑβραίους τῇ καταδουλώσει. εἶτ' οὖν ὡς ἐν πολέμῳ φαίη τις τοῦτο γεγονέναι, τὰ τῶν ἐχθρῶν φέρειν ἤξιον νόμῳ τῶν κεκρατηκότων ὡς κρείττονες ἡττόνων (καὶ τοῦ πολέμου ἢ αἰτία δίκαια· κίεται διὰ λιμὸν Ἑβραῖοι ἦκον πρὸς Αἰγυπτίους· οἱ δὲ τοὺς ξένους καταδουλωσάμενοι τρόπον αἰχμαλώτων ὑπηρετεῖν ἠνάγκασαν σφίσι μηδὲ τὸν μισθὸν ἀποδιδόντες), εἴτε ὡς ἐν εἰρήνῃ, μισθὸν ἔλαβον τὴν λείαν παρὰ ἀκόντων τῶν πολλῶν χρόνον οὐκ ἀποδιδόντων, ἀλλὰ ἀποστερούντων.

XXIV. Ἔστιν οὖν ὁ Μωυσῆς ἡμῖν προφητικός, νομοθετικός, τακτικός, στρατηγικός, πολιτικός, φιλόσοφος. ὅπως μὲν οὖν ἦν προφητικός, μετὰ ταῦτα λεχθήσεται, ὀπηνίκα ἂν περὶ προφητείας διαλαμβάνωμεν· τὸ τακτικὸν δὲ μέρος ἂν εἴη τοῦ στρατηγικοῦ, τὸ στρατηγικὸν δὲ τοῦ βασιλικοῦ· πάλιν τε αὐτὸ νομοθετικὸν μέρος ἂν εἴη τοῦ βασιλικοῦ, καθάπερ καὶ τὸ δικαστικόν. τοῦ δὲ βασιλικοῦ τὸ μὲν θεῖον μέρος ἐστίν, οἷον τὸ κατὰ τὸν θεὸν καὶ τὸν ἅγιον υἱὸν αὐτοῦ, παρ' ὧν τὰ τε ἀπὸ γῆς ἀγαθὰ καὶ τὰ ἐκτὸς καὶ ἡ τελεῖα

1 vgl. P 32; Y 198 2—15 vgl. Philo De vita Mos. I 141 f (II p. 103 M) πολλὴν γὰρ λείαν ἐκφορήσαντες τὴν μὲν αὐτοὶ διεκόμιζον ἐπηχθισμένοι, τὴν δὲ τοῖς ὑποζυγίοις ἐπέθεσαν, οὐδὲ διὰ φιλοχρηματίαν ἢ, ὡς ἂν τις κατηγορῶν εἴποι, τὴν τῶν ἀλλοτρίων ἐπιθυμίαν — πόθεν; — ἀλλὰ πρῶτον μὲν ὧν παρὰ πάντα τὸν χρόνον ἐπηρετήσαν ἀναγκαῖον μισθὸν κομιζόμενοι, εἶτα δὲ ὑπὲρ ὧν κατεδουλώθησαν ἐν ἐλάττοσι καὶ οὐχὶ τοῖς ἴσοις ἀντιλυπούντες· ποῦ γὰρ ἐσθ' ὁμοίον ζημία χρημάτων καὶ στέρησις ἐλευθερίας, ὑπὲρ ἧς οὐ μόνον προῖεσθαι τὰ; οὐσίας οἱ νοῦν ἔχοντες, ἀλλὰ καὶ ἀποθνήσκειν ἐθέλουσιν; ἐν ἑκατέρῳ δὲ κατώρθοι, εἴθ' ὡς ἐν εἰρήνῃ μισθὸν λαμβάνοντες, ὃν παρ' ἀκόντων πολλῶν χρόνον οὐκ ἀποδιδόντων ἀπεστεροῦντο, εἴθ' ὡς ἐν πολέμῳ τὰ τῶν ἐχθρῶν φέρειν ἄξιοῦντες νόμῳ τῶν κεκρατηκότων· οἱ μὲν γὰρ χειρῶν ἠρξαν ἀδίκων, ξένους καὶ κίετας, ὡς ἔφην πρότερον, καταδουλωσάμενοι τρόπον αἰχμαλώτων, οἱ δὲ καιροῦ παραπεσόντες; ἠμύναντο δὲ τῆς ἐν ὕπλοι; παρασκευῆς, προασπίζοντος; καὶ τὴν χεῖρα ὑπερέχοντος τοῦ δικαίου. 16 f vgl. Philo De vita Mos. II 3 (II p. 135 M) ἐγένετο γὰρ προνοία θεοῦ βασιλεῖς τε καὶ νομοθέτης καὶ ἀρχιερεῖς καὶ προφήτης. 18 zu der beabsichtigten Schrift περὶ προφητείας vgl. Strom. IV 2, 2; 93, 1; V 88, 4; Zahn, Suppl. Clem. S. 45 f; Arnim, De oct. Strom. libro p. 14

8 φαίη ἂν Hiller (falsch; denn εἴτε .. φαίη ist Bedingungssatz),

εὐδαιμονία χορηγείται· αἰτεῖσθε γάρ, φησί, τὰ μεγάλα, καὶ τὰ
 μικρὰ ἔμην προσεθήσεται· δεύτερον δὲ ἴσθις εἶδος βασιλείας μετὰ
 τὴν ἀπραιγνῶς λογικὴν καὶ θεῖαν διοίκησιν τὸ μόνον τῷ θυμοειδεῖ
 τῆς ψυχῆς εἰς βασιλείαν συγχωρόμενον, καθ' ὃ εἶδος Ἰβρακλῆς μὲν
 Ἄργους, Ἀλέξανδρος δὲ Μακεδόνων ἐβασίλευσε, τρίτον δὲ τὸ ἐνός
 ἐπιόμενον τοῦ νικῆσαι μόνον καὶ καταστρέφασθαι (τὸ δὲ πρὸς κακὸν
 ἢ ἀγαθὸν τὴν νίκην ποιῆσθαι τῷ τοιοῦτῳ οὐ πρόσεστιν)· ὃ Πέρσαι
 ἐπὶ τὴν Ἑλλάδα στρατεύσαντες συνεχρήσαντο, τοῦ γὰρ θυμοῦ τὸ
 μὲν φιλότιμον μόνον ἴσθις, αὐτοῦ τοῦ κρατεῖν ἕνεκα τὴν δυναστείαν
 πεποιημένον, τὸ δὲ φιλόκαλον, εἰς καλὸν καταχρωμένης τῆς ψυχῆς
 τῷ θυμῷ, τετάρτη δὲ ἡ πασῶν κακίστη ἢ κατὰ τὰς ἐπιθυμίας τάτ- 159. 1
 τεται βασιλεία, ὡς ἡ Σαρδαναπάλλου καὶ τῶν τὸ τέλος ποιουμένων
 ταῖς ἐπιθυμίαις ὡς πλεῖστα χαρίζεσθαι, τοῦ δὲ βασιλικοῦ τοῦ τε 2
 κατ' ἀρετὴν νικῶντος καὶ τοῦ κατὰ βίαν ὄργανον τὸ τακτικόν, ἄλλο 11. 1'
 δὲ κατ' ἄλλην φύσιν τε καὶ ἔλην, ἐν μὲν γὰρ ὅπλοις καὶ τοῖς μαχι- 3
 μοῖς ζῆλοις δι' ἐμφύχων τε καὶ ἀφύχων ψυχῆ τὸ τάττον ἴσθις καὶ
 νοῦς, ἐν δὲ τοῖς τῆς ψυχῆς πάθειν, ὧν ἐπικρατοῦμεν τῇ ἀρετῇ,
 λογισμὸς ἴσθις τὸ τακτικόν, ἐπισφραγιζόμενος ἐγκράτειαν καὶ σωφρο-
 σύνην μεθ' οἰοσιότητος καὶ γνώσιν ἀγαθῆν μετ' ἀληθείας, τὸ τέλος
 εἰς εὐδαιμονίαν ἀναφέρων θεοῦ, οὕτω γὰρ τῇ ἀρετῇ χρωμένοις φρό- 4
 νηοῖς ἢ τάττουσά ἴσθις, τὰ μὲν θεῖα ἢ σοφία, τὰ ἀνθρώπεια δὲ ἡ
 πολιτικὴ, οὐκ πάντα δὲ ἡ βασιλική, βασιλεῖς τοίνυν ἴσθις ὁ ἀρχῶν 5
 κατὰ νόμον· ὁ τὴν τοῦ ἀρχῶν ἐκόντων ἐπιστήμην ἔχων, οἷός ἴσθις
 ὁ κύριος τοῦς εἰς αὐτὸν καὶ δι' αὐτοῦ πιστεύοντας προοίμιος,
 πάντα γὰρ παρίδωκεν ὁ θεὸς καὶ πάντα ἐπέταξεν Χριστῷ τῷ βα- 6
 σιλεῖ ἡμῶν, οἷνα ἐν τῷ ὀνόματι Ἰησοῦ πάν γόνυ κάμψῃ ἰσχυρανῶν
 καὶ ἐπιγίνων καὶ καταχθονίων, καὶ πάντα γλῶσσα ἐξομολογήσῃται ὅτι
 κύριος Ἰησοῦς Χριστὸς εἰς δόξαν θεοῦ πατρὸς·
 ἰδίαις δὲ ἐνίχεται τὸ στρατήγημα τριῶν, ἀσφαλεῖ, παραβόλῳ καὶ 160. 1
 τῷ ἐκ τούτων μικτῷ· συντίθεται δὲ τούτων ἕκαστον ἐκ τριῶν, ἢ
 διὰ λόγον ἢ δι' ἔργων ἢ καὶ δι' ἀμφοτέρων ἅμα τούτων, ταῦτα δὲ 2
 ἐπάρξει πάντα ἐπιτελεῖν ἢ πείθοντας ἢ βαζομένους ἢ ἀδικούντας·

1 f vgl. Matth 13, 12; 23, 20; Mark 4, 25; Luk. 8, 18; 19, 26; Strom IV
 14, 6; VII 15, 7; Boech. Agrapha Logion 41 S. 20 ff; Ropes, Sprüche Jesu S. 14.

22 f vgl. z. B. Aristot. Rhet. I S. p. 1228 2. 23 vgl. Matth. 11, 27; Luk.
 10, 22. 25 f vgl. I Kor 15, 28. 26 24 Phil. 2, 10 f.

8 μου Ma μόνον L. 9 φιλότιμον I. 10 καλόν St καλόν L ἀρετῆς
 H. Her καλοῦς B. w. a. r. 20 χρυσίους Vt χρυσαίους L. 21 μὲν St δὲ L.

24 προοίμιος Sy προίμιος L. 25 ὅσα τούτων ἴσθις ὅσα L. Zickler
 der Umstellung von L. 26 ἐπιτελεῖν ἐν τῷ ἀμειβεσθαι ἢ ἐν τῷ ἐπιτελεῖν
 οὐκ ἀπρ. μετα. S. 12.

ἐν τῷ ἀμύνασθαι, οἷς ἐμπεριέχεται ἢ τὰ δίκαια ποιῶντας ἢ ψευδο-
 μένους ἢ ἀληθεύοντας, ἢ καὶ τούτων ἅμα τιολι χρωμένους κατὰ τὸν
 αὐτὸν καιρὸν. ταῦτα δὲ σύμπαντα καὶ τὸ πῶς δεῖ χρῆσθαι τούτων 8
 ἐκάστῳ παρὰ Μωυσέως λαβόντες Ἕλληνες ἀφέληνται. τύπου δὲ 4
 5 ἔνεκεν ἑνὸς ἢ καὶ δευτέρου ἐπιμνησθήσομαι παραδειγματος στρα-
 τηγικοῦ. Μωυσῆς τὸν λαὸν ἐξαγαγὼν ὑποπιεύσας ἐπιδιώξειν τοὺς
 Αἰγυπτίους τὴν ὀλίγην καὶ σύντομον ἀπολιπὼν ὁδὸν ἐπὶ τὴν ἔρημον
 ἐτρέπετο καὶ νύκτωρ τὰ πολλὰ τῇ πορείᾳ ἐκέχρητο. ἑτέρα γὰρ ἦν 5
 οἰκονομία, καθ' ἣν ἐπαιδεύοντο Ἑβραῖοι δι' ἐρημίας πολλῆς καὶ
 10 χρόνου μακροῦ, εἰς μόνον τὸ πιστεύειν τὸν θεὸν εἶναι δι' ὑπομονῆς
 ἐθιζόμενοι σώφρονος. τὸ γοῦν στρατήγημα τοῦ Μωυσέως διδάσκει 161, 1
 πρὸ τῶν κινδύνων δεῖν τὰ χρήσιμα συνιδεῖν καὶ οὕτως ἐπιβαλεῖν.
 ἀμέλει γέγονεν ὅπερ καὶ ὑπώπτευσεν· ἐπεδιώξαν γὰρ οἱ Αἰγύπτιοι 2
 ἐφ' ἵππων καὶ ὄχημάτων, ἀλλ' ἀπώλοντο θᾶπτον ὑαγείσης τῆς θα-
 15 λάσσης καὶ σὺν ἵπποις καὶ ἄρμασιν αὐτοὺς κατακλύσάσης, ὡς μηδὲ
 λείψανον αὐτῶν ἀπολειφθῆναι. μετὰ δὲ ταῦτα στῦλος πυρὸς ἐπό- 8
 μένος (ᾧδήγει γὰρ ἔμ προσθεν αὐτῶν) ἤγε νύκτωρ τοὺς Ἑβραίους δι' 418 P
 ἀβάτου, ἐν πόνοις καὶ ὁδοιπορίαις εἰς τε ἀνδρείαν εἰς τε καρτερίαν
 γυμνάζων καὶ συμβιβάζων αὐτούς, ἵνα καὶ χρηστὰ τὰ τῆς χώρας μετὰ
 20 τὴν πείραν τῶν δοκούντων δεινῶν φανῆ, εἰς ἣν ἐξ ἀνοδίας παρέ-
 πεμπεν αὐτούς. ναὶ μὴν καὶ τοὺς πολεμίους τοὺς τῆς χώρας προ- 162, 1
 καθεζομένους τροπῳσάμενος ἀπέκτεινεν ἐξ ἐρήμου καὶ τραχείας ὁδοῦ
 (τοιαύτη γὰρ ἡ ἀρετὴ τοῦ στρατηγικοῦ) ἐπιθέμενος αὐτοῖς. ἐμπειρίας
 γὰρ καὶ στρατηγίας ἔργον ἦν τὸ τὴν χώραν τῶν πολεμίων λαβεῖν.
 25 Τοῦτο συνιδῶν Μιλτιάδης ὁ τῶν Ἀθηναίων στρατηγὸς ὁ τῇ ἐν Μα- 2
 ραθῶν μάχῃ νικήσας τοὺς Πέρσας ἐμιμήσατο τὸνδε τὸν τρόπον· ἤγαγε
 τοὺς Ἀθηναίους νύκτωρ δι' ἀνοδίας βαδίσας καὶ πλανήσας τοὺς
 τηροῦντας αὐτὸν τῶν βαρβάρων· ὁ γὰρ Ἴππίας ὁ τῶν Ἀθηναίων
 ἀποστάς ἐπήγαγε τοὺς βαρβάρους εἰς τὴν Ἀττικὴν καὶ τοὺς ἐπικαι-
 30 ρους τῶν τόπων προκαταλαβόμενος ἐφύλαττεν διὰ τὸ τῆς χώρας
 ἔχειν τὴν ἐμπειρίαν. ἔργον μὲν οὖν ἦν τὸν Ἴππίαν λαθεῖν, ὅθεν 8
 ἐκώτως ὁ Μιλτιάδης συγχρησάμενος ἀνοδίᾳ τε καὶ νυκτὶ ἐπιθέμενος

6—11 vgl. Philo, De vita Mos. I 164 (II p. 106 f M) εἰτ' ἤγεν αὐτοὺς οὐ
 τὴν ἐπίτομον, ἅμα μὲν εὐλαβηθεῖς, μὴ ποθ' ἐπαντασάντων τῶν οἰκητόρων διὰ
 φόβον ἀναστάσας· καὶ ἀνδραποδισμοῦ καὶ γενομένου πολέμου, πάλιν τὴν αὐτὴν
 ὁδὸν ὑποστρέψωσιν εἰς Αἴγυπτον, ἅμα δὲ καὶ βουλόμενος αὐτοῖς δι' ἐρή-
 μης ἄγων καὶ μακρᾶς δοκιμάσαι, πῶς ἔχουσι πειθαρχίας. 25—S. 102, 2 vgl.
 Herodot 6, 107—115

1 [ἐν—ἐμπεριέχεται] Schw 8 ἐχρητο Ma (vgl. Protr. 54, 4) 11 δ'
 οἶν Ma

τοὺς Πέρσας. ὣν ἄστις ἤγειτο, τὰ κατὰ τὸν ἀγῶνα μετ' ἐκείνων ὡν αὐτὸς ἤγειτο κατὰφθασεν.

Ἄλλὰ καὶ Θρασυβούλω τοῦ ἐκπεσόντος ἀπὸ Φυλῆς καταγαγόντι 163. 1
καὶ βουλομένῳ λαθεῖν στῦλος ὀδηγός γίνεται διὰ τῶν ἀτραπῶν ἴστυι.
5 τῷ Θρασυβούλῳ νύκτωρ ἀσιλήνου καὶ δυσχεμέρου τοῦ καταστήματος 2
γεγονότος πῦρ ἰωρᾶτο προηγούμενον, ὅπερ αὐτοῦς ἀπταιστώς προ-
πίμπαν κατὰ τὴν Μουνυχίαν ἐξέλιπεν, ἔνθα νῦν ὁ τῆς Φωσφόρου
βωμός ἐστι. πιστὰ τοίνυν τὰ ἡμέτερα κἄν ἐντιϋθεῖν γενίσθω τοῖς 3
Ἕλλησιν, ὅτι ἄρα δυνατόν τῷ παντοκράτορι θεῷ προηγεῖσθαι ποι-
10 ἦσαι τοῖς Ἑβραίοις νύκτωρ στῦλον πύρως τὸν καὶ καθηγῆσάμενον
αὐτοῖς τῆς ὁδοῦ. λέγεται δὲ καὶ ἐν χρησμῷ τινι 4

στῦλος: Θηβαίοισι Διώνυσος πολυγηθής. |

ἐκ τῆς παρ' Ἑβραίοις ἱστορίας. ἀλλὰ καὶ Ἐὐριπίδης ἐν Ἀντιόπῃ 172. 3
φησὶν

15 Ἴνδον δὲ θαλάμοις βουκόλων
κομῶντι κισσῶ στῦλον Ἐΐσον θεοῦ.

σημαίνει δὲ ὁ στῦλος τὸ ἀνικόνιστον τοῦ θεοῦ, ὁ δὲ πεφωτισμένος 6
στῦλος πρὸς τῷ τὸ ἀνικόνιστον σημαίνειν δηλοῖ τὸ ἴστυς καὶ μόνι-
μον τοῦ θεοῦ καὶ τὸ ἀτραπτον αὐτοῦ φῶς καὶ ἀσχημάτιστον. πρὶν 164. 1
20 γοῖν ἀκριβοῦσθῆναι τὰς τῶν ἀγαλμάτων σχέσεις κίονας ἰσάαντες οἱ
παλαιοὶ Ἰσθβον τοῦτους ὡς ἀφιδρώματα τοῦ θεοῦ. γράψαι γοῖν ὁ 2
τὴν Φορονίδα ποιήσας

Καλλιθόη κλειδοῦχος Ὑλμπιάδος βασιλίδης.

Ἥρης Ἀργείης, ἣ στήμασι καὶ θυσάνοισι |

25 πρῶτη ἐκόσμησι ν. πρὶ κίονα μακρὸν ἀνάοις. 41. P

ἀλλὰ καὶ ὁ τὴν Ἐὐρωπίαν ποιήσας ἱστορεῖ τὸ ἐν Μελφοῖς ἄγαλμα 3
Ἀπόλλωνος κίονα εἶναι διὰ τῶνδε

3 8 vgl. Xenophon Hell II 4, 7 Diodor XIV 3. 12 Orac. Fr. 207 Hen-
des. 15 f Eurp. Antiope Fr. 23 23 25 Photius Fr 4 Kinkel

1 ἄστις, α in Ras (in 2 Buchst. L'. 3 φῶς, L' φῶσις, L' πῦρ.
γῶσι L. Dindorf zu Xenoph. Hell. II 4, 7. 4 ἴστυς, L' 5 ἀσχημάτιστον D.
ἀσχημάτιστον L. 7 ποικίλῃσι L. aber o buch h. unvoll. 9 προηγεῖσθαι
9 in Ras. L'. 9 f ποιήσας, γῶσι in Ras. L'. 12 ἀνικόνιστον, L'. 13 ἰσάαν-
τες, Balle. 14 ποικίλῃσι W. Aristot u. Athen II S. 1. 15 ἰσάαντες
ἰσάαντες, Max. Mayer. De Eurp. myth. S. 4 p. 10. 21 ἀφιδρώματα V.
ἀφιδρώματα L. 23 24 ut unvollst. 25 f. es fehlt etwa 2 Buchst. in Ras.
26 ἐκ τῶνδε in

ὄφρα θεῶ δεκάτην ἀκροθινιά τε κρεμάσαιμεν
σταθμῶν ἐκ ζαθέων καὶ κλονος ὑψηλοτο.

Ἀπόλλων μέντοι μυστικῶς κατὰ στήρησιν τῶν πολλῶν νοούμενος ὁ
εἰς ἐστὶ θεός. ἀλλ' οὖν τὸ πῦρ ἐκεῖνο τὸ λοικὸς στύλω καὶ πῦρ τὸ 4
5 διὰ βάτου σύμβολόν ἐστι φωτὸς ἀγίου τοῦ διαβαίνοντος ἐκ γῆς καὶ
ἀνατρέχοντος αὐθις εἰς οὐρανὸν διὰ τοῦ ξύλου, δι' οὗ καὶ τὸ βλέ-
πειν ἡμῖν νοητῶς δεδωρῆται.

XXV. Πλάτων δὲ ὁ φιλόσοφος ἐκ τῶν Μουσείως τὰ περὶ τὴν 165, 1
νομοθεσίαν ὠφεληθεὶς ἐπετίμησε μὲν τῇ Μίνως καὶ Λυκούργου
10 πολιτεία πρὸς ἀνδρείαν μόνην ἀποβλεπομέναις, ἐπήνεσε δὲ ὡς σεμνο-
τέραν τὴν ἐν τι λέγουσαν καὶ πρὸς δόγμα ἐν νεύουσαν αἰεὶ· καὶ γὰρ
ἰσχύι καὶ σεμνότητι καὶ φρονήσει πρέπειν ἂν μᾶλλον φιλοσοφεῖν ἡμᾶς
λέγει πρὸς τὸ ἀξίωμα τοῦ οὐρανοῦ ἀμετανοήτως χρωμένους γνώμη 2
τῇ αὐτῇ [καὶ] περὶ τῶν αὐτῶν. ἀρ' οὐ τὰ κατὰ τὸν νόμον ἐρμη- 2
15 νεύει πρὸς ἕνα θεὸν ἀφορᾶν καὶ δικαιοπραγεῖν ἐντελλόμενος; τοῦ 3
δὲ πολιτικῶν δύο εἶδη λέγει, τὸ μὲν νομικόν, τὸ δὲ πολιτικὸν ὁμο-
νύμως ὠνομασμένον, καὶ πολιτικὸν μὲν κυρίως αἰνίττεται τὸν δη-
μιουργὸν ἐν τῷ ὁμωνύμῳ βιβλίῳ τοὺς τε εἰς αὐτὸν ἀφορῶντας καὶ
βιοῦντας ἐνεργῶς καὶ δικαίως σὺν καὶ τῇ θεωρίᾳ καὶ αὐτοὺς πολι- 4
20 τικοὺς ὀνομάζει, τὸ δὲ ἐπ' ἴσης τῷ νομικῷ κεκλημένον πολιτικὸν 4
εἰς τε κοσμικὴν μεγαλόνοιαν διαιρεῖ εἰς τε ἰδιωτικὴν σύνταξιν, ἣν
κοσμιότητα καὶ ἀρμονίαν καὶ σωφροσύνην ὠνόμασεν, ὅταν ἀρχοντες
μὲν πρέπωσι τοῖς ἀρχομένοις, κειθήνιοι δὲ οἱ ἀρχόμενοι τοῖς ἀρχουσι
γίγνωνται, ὅπερ ἢ κατὰ Μουσεία πραγματεία διὰ σπουδῆς ἔχει γενέ- 420 P
25 σθαι. ἔτι τὸ μὲν νομικὸν πρὸς γενέσεως εἶναι, τὸ πολιτικὸν δὲ πρὸς 166, 1
φιλίας καὶ ὁμονοίας ὁ Πλάτων ὠφεληθεὶς, τοῖς μὲν Νόμοις τὸν
φιλόσοφον τὸν ἐν τῇ Ἐπινομίδι συνέταξεν, τὸν τὴν διέξοδον πάσης
γενέσεως [τῆς] διὰ τῶν πλανωμένων εἰδότα, φιλόσοφον δὲ ἄλλον
τὸν Τιμαίον, ὄντα ἀστρονομικὸν καὶ θεωρητικὸν τῆς ἐκείνων φορᾶς
30 συμπαθείας τε καὶ κοινωνίας τῆς πρὸς ἄλληλα, ἐπομένως τῇ Πολι-

1 f Eumelos Europia Fr. 11 Kinkel 3 f vgl. Plut. Mor. p. 393 C Ἀπό-
λων μὲν γὰρ οἷον ἀνοῦμένος τὰ πολλὰ καὶ τὸ πλῆθος ἀποφάσκων ἐστίν. p. 388 F
Ἀπόλλωνα τῇ μονῳσει . . καλοῖσι. Pauly-Wissowa II Col. 2 8—11 vgl. Plato
Leg. I p. 626 A; III p. 688 A; IV p. 705 D 21 f vgl. Plato Polit. p. 307 B;
Gorg. p. 508 A; Rep. IV p. 430 E 27 f vgl. Plato Epinom. p. 977 B
29 f vgl. Plato Tim. p. 27 A

14 [καὶ] Ma ἀρ' οὐ Ma ἄρα οὖν L ἐντελλόμενα Ma 18 ὁμονύμωι
L 28 πρέπωσι] ὡς πατέρες ὡσι St 28 [τῆς] St 30 ἐπομένως Lowth
ἐπομένους L

τις συνάπτει. ἔπειτα * *. τέλος γὰρ οἶμαι τοῦ τε πολιτικοῦ τοῦ τε 2
κατὰ νόμον βιούντος ἢ θεωρία ἀναγκαῖον γούν τὸ πολιτεῖσθαι
ὀρθῶς, ἀριστον δὲ τὸ φιλοσοφῆν. ὁ γὰρ νοῦν ἔχων πάντα τὰ αὐτοῦ 3
εἰς γνώσιν συντίνας βιώσειεν ἂν, κατεθίνας μὲν τὸν βίον ἔργois
ἀγαθοῖς, ἀτιμάσας δὲ τὰ ἐναντία τὰ τε πρὸς ἀλήθειαν συλλαμβανόμενα
μεθέλων μαθήματα. νόμος δὲ ἐστὶν οὐ τὰ νομιζόμενα (οὐδὲ 4
γὰρ τὰ ὀρώμενα ἦρασις) οὐδὲ δόξα πᾶσα (οὐ γὰρ καὶ ἡ πονηρά), ἀλλὰ
νόμος ἐστὶ χρηστὴ δόξα, χρηστὴ δὲ ἡ ἀληθής. ἀληθής δὲ ἡ τὸ ὄν
εὐφροσυνα καὶ τοῦτου τευχάουσα· ἐὸ ὧν δὲ ἐξαπίσταλκέν με.
11 φησὶν ὁ Μωυσῆς· ἢ τινες ἀκολουθῶς δηλονότι τῇ χρηστῇ δόξῃ λόγον 3
ὀρθὸν τὸν νόμον ἔφασαν, προστακτικὸν μὲν ὧν ποιητέον, ἀπαγορευ-
τικὸν δὲ ὧν οὐ ποιητέον.

XXVI. Ὅθεν ὁ νόμος εἰκότως εἰρηται διὰ Μωυσέως δεδύσθαι. 167 1
καρῶν τευχάων δικαίων τε καὶ ἀδίκων, καὶ τοῦτον κυρίως θεσμὸν
15 ἂν εἰποιμεν τὸν ἐπὶ θεοῦ διὰ Μωυσέως παραδιδόμενον. ἔχει γούν
τὴν ἀγωγὴν εἰς τὸ θεῖον. | λίγισι δὲ καὶ ὁ Παῦλος· ἐὸ νόμος τῶν 421 P 2
παραβάσιων χάριν ἐτίθη, ἄχρις ἂν ἔλθῃ τὸ σπέρμα ὃ ἐπήγγελλται.
ἔτα οἰονεὶ ἐπιξηγούμενος τὴν διάνοιαν ἐπιφέρει· ἐπρὸ τοῦ δὲ ἐλθεῖν
τὴν πίστιν ἐπὶ νόμον ἔφροφούμεθα συγκεκλιόμενοι· εὐφρο δηλαδὴ
20 ἀπὸ ἀμαρτιῶν, εἰς τὴν μέλλουσαν πίστιν ἀποκαλιψθῆσθαι· ὅστι
ὁ νόμος παιδαγωγὸς ἡμῶν ἐγένετο εἰς Χριστόν, ἵνα ἐκ πίστεως
δικαιωθῶμεν· ὁ νομοθετικὸς δὲ ἐστὶν ὁ τὸ προσήκον ἰκάστω μίρει 3
τῆς ψυχῆς καὶ τοῖς τοῦτων ἔργοις ἀπονέμων, Μωυσῆς δὲ συνελόντι
εἰπεῖν νόμος Ἰμψυχὸς ἦν τῷ χρηστῷ λόγῳ κυβερνῶμενος, πολιτεῖεν 168, 1
25 γούν διηκόνησιν ἀγαθῆν· ἢ δὲ ἐστὶ τροφή ἀνθρώπων· καλὴ κατὰ
κοινωνίαν, ἐντίκα τὴν δικαστικὴν μετεχειρίζετο, ἐπιστήμην οἶσαν
διορθωτικὴν τῶν ἀμαρτανόμενων ἔτεκεν τοῦ δικαίου, εὐστωχος δὲ 2
αὐτῇ ἡ κολαστικὴ, τοῦ κατὰ τὰς κολάσεις μέτρον ἐπιστημονικῆ, τις
οἶσα, κολάσις δὲ δικαία οἶσα διορθωσίς ἐστι ψυχῆς, ἵσσι δὲ οὗ ἴσοις 3

6 8 vgl. Plato Min. p. 313 C, 314 E, 315 A. 9 vgl. Exod. 3, 14. 10 12
Chrys. Fr. mor. 132 Arnim. 11 f vgl. Paed. I 8, 3 mit Anm. bes. Stob. Flor.
44, 12. 13 vgl. Job 1, 17. 14 f vgl. Hesychius s. v. Θεῖον. 16 22
Gal. 3, 19, 23 f. 22—24 vgl. Philo De vita Mos. I 362 II p. 165 M. τὰς δ.
ἐπέε καὶ νομοθετίας Μωυσῆ, ἡμελλεῖ ἰσοθεῖαι, τοῦτ' ἑποικεῖται εἰς τὸν το-
μοῦ Ἰμψυχό, τε καὶ λογικῶς θεῖα τροφή, τις εὐστωχία εἶται εἰς νομοθετίαν
ἐμειροτόνησιν αἰθίς. De vita Mos. II 4 II p. 1. Μωυσῆς τὸν ἴσον αὐτοῦ
Ἰμψυχον. 24 29; 103, 32 9—14 Chrys. Fr. mor. 132 Arnim. 23 vgl.
Plato Menex. p. 218 C. 29 vgl. Plato Protag. p. 324 B.

1 Ἰταλ. Hiller s. o. Schw. 3 αἰεῖν L. 4 ἴσιν D. 10 ἰσοθεῖαι -
ἀεῖ; W. 13 τὰς ἀδιδόμενον Sy παραδίδου τὸν L. 27 καὶ ἡ δὲ ἴσιν εὐστω-
χία ἰστωχία. 29 ἀεῖ αὐτῇ.

- εἰπειν τῷ Μωυσεὶ ἢ πᾶσα ἀγωγή παιδευτικὴ μὲν τῶν οἶων τε γενέ-
σθαι καλῶν καγαθῶν ἀνδρῶν, θηρευτικὴ δὲ τῶν ὁμοίων τούτοις,
ἣτις ἂν εἴη στρατηγική· ἢ δὲ χρηστικὴ τοῖς θηρευθεῖσι λόγῳ κατὰ
τρόπον σοφία εἴη ἂν νομοθετικὴ· κτᾶσθαι τε γὰρ καὶ χρῆσθαι ταύτης
5 ἴδιον βασιλικωτάτης οὔσης. μόνον γοῦν τὸν σοφὸν οἱ | φιλόσοφοι 4 152 S
βασιλέα, νομοθέτην, στρατηγόν, δίκαιον, ὄσιον, θεοφιλῆ κηρύττουσιν.
εἰ δὲ ταῦτα περὶ τὸν Μωυσεῖα εὐροῖμεν, ὡς ἐξ αὐτῶν δείκνυται τῶν
γραφῶν, εὐ μάλα πεπεισμένως ἂν ἀγορεύοιμεν σοφὸν τῷ ὄντι τὸν
Μωυσεῖα. καθάπερ οὖν τὴν ποιμενικὴν τὸ τῶν προβάτων προνοεῖν 169, 1
10 φαμεν, «οὕτω γὰρ» ὁ ἀγαθὸς ποιμὴν τὴν ψυχὴν τίθησιν ὑπὲρ τῶν προ-
βάτων,· οὕτω γε καὶ τὴν νομοθετικὴν (τὸ) τὴν ἀνθρώπων ἀρετὴν
κατασκευάζειν ἐροῦμεν, τὸ ἀνθρώπινον κατὰ δύναμιν ἀγαθὸν ἀνα-
ζωπυροῦσαν, ἐπιστατικὴν οὔσαν καὶ κηδεμονικὴν τῆς ἀνθρώπων
ἀγέλης. εἰ δὲ ἡ ποιμνὴ ἢ ἀλληγορουμένη πρὸς τοῦ κυρίου οὐδὲν 2
15 ἄλλο ἢ ἀγέλη τις ἀνθρώπων ἐστίν, ὁ αὐτὸς ἐστὶν ποιμὴν τε καὶ
νομοθέτης ἀγαθὸς μᾶς τῆς ἀγέλης τῶν αὐτοῦ ἐκαίοντων προβά-
των, ὁ εἰς κηδεμών, ὁ τὸ ἀπολωλὸς ἐπιζητῶν τε καὶ εὐρίσκων
νόμῳ καὶ λόγῳ, εἰ γε ὁ νόμος πνευματικὸς καὶ ἐπὶ τὴν εὐδαιμονίαν
ἄγων· ὁ γὰρ πνεύματι ἀγίῳ γενόμενος πνευματικὸς. οὗτος δὲ ὁ τῷ 8
20 ὄντι νομοθέτης, ὅς οὐ μόνον ἐπαγγέλλεται τὰ ἀγαθὰ τε καὶ καλὰ,
ἀλλὰ καὶ ἐπιστάται. τούτου καὶ ὁ νόμος τοῦ τὴν ἐπιστήμην ἔχοντος
τὸ σωτήριον πρόσταγμα, μᾶλλον δὲ ἐπιστήμης πρόσταγμα ὁ νόμος,
«δύναμις γὰρ καὶ σοφία ὁ λόγος τοῦ θεοῦ.» νόμων τε αὐτὴ ἐξηγητὴς 4
οὗτος αὐτός, δι' οὗ | ὁ νόμος ἐδόθη, ὁ πρῶτος ἐξηγητὴς τῶν θείων 422 P
25 προσταγμάτων, ὁ τὸν κόλπον τοῦ πατρὸς ἐξηγούμενος υἱὸς μονο-
γενῆς. ἔπειτα οἱ μὲν κειθόμενοι τῷ νόμῳ τῷ [τε] γνῶσιν ἔχειν 170, 1
τινὰ αὐτοῦ οὐτ' ἀπιστεῖν οὐτ' ἀγνοεῖν δύνανται τὴν ἀλήθειαν, οἱ
δὲ ἀπιστοῦντες ἥμιστά τε ἐν τοῖς ἔργοις εἶναι βεβουλημένοι, εἴπερ
τινὲς ἄλλοι καὶ οὗτοι ἀγνοεῖν ὁμολογοῦνται τὴν ἀλήθειαν. τίς τοί- 2
30 νων ἢ ἀπιστία τῶν Ἑλλήνων; μὴ πη βούλεσθαι κείθεσθαι τῇ ἀληθείᾳ
φασκούσῃ θεόθεν διὰ Μωυσεῖως δεδόσθαι τὸν νόμον, ὁπότε γε καὶ

2 f vgl. Plato Euthyd. p. 290 B—D 5 f vgl. Strom. II 19, 4 10 f Joh.
10, 11 13 f zu της ἀνθρώπων ἀγέλης; vgl. S. 98, 18 u. Plato Politic. p. 266 C;
268 C; 295 E 16 f vgl. Joh. 10, 16 17 vgl. Luk. 19, 10 (Matth. 18, 11)
18 vgl. Röm. 7, 14 19 vgl. Joh. 3, 6 23 I Kor. 1, 24 24 vgl. Joh.
1, 17 25 f vgl. Joh. 1, 18 31 vgl. Joh. 1, 17

10 [οὕτω γὰρ] ὁ Schw ὁ γὰρ Lowth 11 (τὸ) τὴν St (vgl. Z. 9) (τὸ)
τῶν Montfaucon bei Potter p. 1027 Anm. zu Edit. Paris. p. 351 A 19 γεννώ-
μενος St 26 [τε] Hiller γε Ma 30 [πη] Wi βούλεσθαι Po βούλεσθε L

αὐτοὶ ἐκ τῶν παρὰ σφίσι τιμῶσι Μωυσῆ, τὸν τε Μίνω παρὰ Μῶς 2
 δι' ἐνάτου ἱστοῦ λαμβάνειν τοὺς νόμους ἱστοροῦσι φοιτῶντα εἰς τὸ
 τοῦ Μῶς ἄντρον, τὸν τε αὖ Λυκούργον τὰ νομοθετικὰ εἰς Μελίφου;
 πρὸς τὸν Ἀπόλλωνα συνεχῆς ἀπιόντα παιδεύεσθαι γράφουσι Πλάτων
 5 τε καὶ Ἀριστοτέλης καὶ Ἐφορος. Χαμαιλίῶν τε ὁ Ἡρακλειώτης ἐν τῷ
 Περὶ μέθης καὶ Ἀριστοτέλης ἐν τῇ Λοκρῶν πολιτεία Ζάλευκον τὸν
 Λοκρὸν παρὰ τῆς Ἀθηνᾶς τοὺς νόμους λαμβάνειν ἀπομνημονεύουσιν.
 οἱ δὲ τὸ ἀξιόπιστον τῆς παρ' Ἑλλήσι νομοθεσίας, ὡς οἷόν τε αὐτοῖς. 4
 ἐκαιρῶντες εἰς τὸ θεῖον κατ' εἰκόνα τῆς κατὰ τὴν Μουσοῖα προφη-
 10 τείας ἀγνώμονες, οὐκ αὐτόθιν ὁμολογοῦντες τὴν τε ἀλήθειαν καὶ
 τὸ ἀρχέτερον τῶν παρὰ σφίσι νομοθετημένων.

XXVII. Μῆ τοίνυν κατατριχίτω τις τοῦ νόμου διὰ τὰς τιμωρίας 171. 1
 οἷς οὐ καλοῦ πάγαθον· οὐ γὰρ ὁ μὲν τὴν τοῦ σώματος νόσον ἀπά-
 γων ἐνέργειης δόξει, ψυχὴν δὲ ἀδικίας ὁ πιρῶμενος ἀπαλλάττειν
 15 οὐ μᾶλλον ἢν εἴη κηδεμών, ὅσπερ ψυχὴ σώματος ἐντιμότερον. ἀλλ' 2
 ἄρα τῆς μὲν τοῦ σώματος ὑγείας ἔνεκα καὶ τομᾶς καὶ καύσεις καὶ
 φαρμακοποιίας ἐπιτάμεθα καὶ ὁ ταῦτα προσάγων οσιτῆρ τε καὶ
 ἰατρὸς [τε] καλεῖται, οὐ φθόνῳ τινὶ οὐδὲ δυσμενείᾳ τῆ πρὸς τὸν
 πάσχοντα, ὡς δ' ἂν ὁ τῆς τέχνης ἐπαγορεύει λόγος, καὶ μίση τινα
 20 ἀποτιμῶν, ὡς μὴ τὰ ὑγιαίνοντα συνδιασθῆρισθαι αὐτοῖς, καὶ οὐκ
 ἂν τις πονηρίας αἰτιάσασατο τοῦ ἰατροῦ τὴν τέχνην· τῆς δὲ ψυχῆς 2
 ἔνεκα οὐκ ὁμοίως ἐποσιτῶμεθα ἴαν τε ψιγῆν ἴαν τε ἐκτινιν
 ζημίας ἴαν τε δεσμά, εἰ μέλλοι τις μόνον ἐξ ἀδικίας ποτὲ δικαιο-
 σῆτην κτᾶσθαι; ὁ γὰρ νόμος κηδόμενος τῶν ἐπικύων πρὸς μὲν τὴν 4
 25 θεοδίξιαν παιδίζει καὶ ἐπαγορεύει τὰ ποιητῆ εἰργί τε ἱκανοῦ
 τῶν ἁμαρτημάτων, δίκαις ἐπιτιθεῖς τοῖς μετροῖς αὐτῶν, ὅταν δὲ
 τινα οὕτως ἴχοντα κατίθῃ ὡς ἀνάστον δοκεῖν εἰς ἰσχυρὸν ἀδικίας
 ἐλαύνοντα, τότε ἤδη τῶν ἄλλων κηδόμενος ὕπαι· ἂν μὴ διασθῆ-
 ρῶνται πρὸς αὐτοῦ, ὅσπερ ἢ μέρος τι τοῦ παντὸς σώματος ἀποτιμῶν 6. 1
 3) οὕτω πον τὸν τοιοῦτον ὑγιέστατα ἀποκτείνοντα, ἐκτιμῶμεθα δὲ ἐπὶ 172 1
 τοῦ πικροῦ, φησὶν ὁ ἀπόστολος, παιδεύομεθα, ἵνα μὴ σὲν τῷ κόσμῳ

1—7 vgl. Theodorét Gr. aff. c. IX 7. 9. 10. 1—5 vgl. Plato Mimos p. 219
 C. Leg. I p. 624 A; 62 D. Aristot. Fr. 505 Rose? Fr. 506 FHG IV p. 175;
 Ephoros Fr. 63 FHG I p. 269, vgl. Val. Max. I 2 ext. Strabo X 1 3 p. 479.

5 7 Chamaillon Fr. 29 Koepke. 6 f. Aristot. Fr. 505 Rose? FHG II p. 174.
 16 f. vgl. Paed. I 6 88. 26 20 vgl. Plato Georg. I 1 10. 20 S. 107. 1
 1 Koepke 12, 12.

1 αὐτοῦ. Sy αὐτοῖς. L. 2 φοιτῶντα V. φοιτῶντα L. 12 τὰ. Ma τῶ. L.
 16 ψυχῆ. Sy ψυχῆ. L. 18 [τε]. He. 20 αὐτοῖς. St αὐτοῦ. L.

κατακριθῶμεν.^c προελεπεν γὰρ ὁ προφήτης· παιδεύων ἐπαιδευσέν 2
 με ὁ κύριος, τῷ δὲ θανάτῳ οὐ παρέδωκέν με· ἕνεκα γὰρ τοῦ
 διδάξαι σε τὴν δικαιοσύνην αὐτοῦ ἐπαιδευσέν σε,^c φησί, καὶ ἐπει-
 ρασέν σε καὶ ἐλιμαγχόνησέν σε καὶ διψ(ῆν ἐποι)ῆσέν σε ἐν γῆ ἐρήμῳ, ἵνα
 5 γνωσθῇ πάντα τὰ δικαιώματα καὶ τὰ κρίματα αὐτοῦ ἐν τῇ καρδίᾳ σου
 ὅσα ἐγὼ ἐντέλλομαι σοι σήμερον, καὶ γνώσῃ ἐν τῇ καρδίᾳ σου ὅτι ὡς
 εἰ τις παιδεύσει ἄνθρωπος τὸν υἱὸν αὐτοῦ, οὕτω παιδεύσει σε κύριος
 ὁ θεὸς ἡμῶν.^c ὅτι δὲ τὸ ὑπόδειγμα σωφρονίζει ἀντίκα φησί· παν- 8
 οὔργος ἰδῶν τιμωρούμενον πονηρὸν κραταιῶς αὐτὸς παιδεύεται,^c
 10 ἐπεὶ ἕνεκὰ σοφίας φόβος κυρίου.^c μέγιστον δὲ καὶ τελεώτατον 173, 1
 ἀγαθόν, ὅταν τινὰ ἐκ τοῦ κακῶς πράττειν εἰς ἀρετὴν τε καὶ εὐπρα-
 γίαν μετάγειν δύνηται τις, ὅπερ ὁ νόμος ἐργάζεται. ὥστε καὶ ὅταν 2
 ἀνηκέστῳ τινὶ κακῷ περιπέη τις ὑπὸ τε ἀδικίας καὶ πλεονεξίας
 καταληφθῆς, εὐεργετοῖτ' ἂν [ὁ] ἀποκτειννόμενος· εὐεργέτης γὰρ ὁ 8
 15 νόμος τοὺς μὲν δικαίους ἐξ ἀδίκων ποιεῖν δυνάμενος, ἣν μόνον
 ἐπαίειν ἐθελήσῃ αὐτοῦ, τοὺς δὲ ἀπαλλάττων τῶν παρόντων κα-
 κῶν. τοὺς γὰρ σωφρόνως καὶ δικαίως βιοῦν ἐλομένους ἀθανατίζειν 4
 ἐπαγγέλλεται. ἔτι δὲ γινῶναι νόμον διανοίας ἐστὶν ἀγαθῆς.^c καὶ πάλιν·
 ἄνδρες κακοὶ οὐ νοοῦσι νόμον, οἱ δὲ ζητοῦντες τὸν κύριον συνή-
 20 σοῦσιν ἐν παντὶ ἀγαθῷ.^c δεῖ δὴ τὴν διοικοῦσαν πρόνοιαν κυρίαν | τε 5 153 8
 εἶναι καὶ ἀγαθὴν. ἀμποῖν γὰρ ἡ δύναμις οἰκονομεῖ σωτηρίαν, ἡ μὲν
 κολάσει σωφρονίζουσα ὡς κυρία, ἡ δὲ δι' εὐποίας χρηστενομένη ὡς
 εὐεργέτις. ἔξεστι δὲ μὴ εἶναι ἀπειθείας υἱόν,^c ἀλλὰ μεταβαίνειν 6
 ἐκ τοῦ σκότους εἰς ζωὴν^c καὶ παραθέντα τῇ σοφίᾳ τὴν ἀκοήν νόμι-
 25 μόν εἶναι θεοῦ δοῦλον μὲν τὰ πρῶτα, ἔπειτα δὲ πιστὸν γενέσθαι
 θεράποντα, φοβούμενον κύριον τὸν θεόν, εἰ δὲ τις ἐπαναβαίῃ, τοῖς
 υἱοῖς ἐγκαταλέγεσθαι, ἐπὶ δὲ ἀγάπῃ καλύψῃ πλῆθος ἁμαρτιῶν,^c
 μακαρίας ἐλπίδος τελείωσιν ἀὔξηθέντα ἐν ἀγάπῃ ἐκδέχεσθαι [τοῦ] τὸν
 30 ἄδοντα ἤδη τὴν εὐχὴν καὶ λέγοντα· γενέσθω μοι κύριος εἰς θεόν.^c
 τοῦ νόμου δὲ τὴν εὐποίαν διὰ τῆς πρὸς τοὺς Ἰουδαίους περικοπῆς 174, 1

1 f Psal. 117, 18 2—8 vgl. Deut. 8, 2 f. 11. 5 8—10 Prov. 22, 3 f
 18 Prov. 9, 10 19 f Prov. 28, 5 28 vgl. Ephes. 2, 2; 5, 6 (Kol. 3, 6)
 28 f vgl. I Joh. 3, 14 25 f vgl. Hebr. 3, 5 f 27 I Petr. 4, 8 30 vgl.
 Gen. 28, 21

4 διψῆν ἐποίησέν Schw ἐδίψησέν L γῆ] vielleicht τῆ wie Deut. Bab mg
 10 σοφίας Vi σοφία L 14 [ὁ] Hiller 16 ἐθελήσῃσιν L' ἐθέλωσιν L'
 18 ἐπαγγέλλεται Po ἐπάγεται L 27 ἐγκαταλέγεσθαι St ἐγκαταλέγεται L
 28 τελείωσιν St τελειώσει L [τοῦ] τὸν St τοῦτον L τὸ λοιπὸν Schw

διδῆλωκεν ὁ ἀπόστολος γράφων ὡδέ πως· εἰ δὲ σὺ Ἰουδαίος ἐπο- 424 1'
 νομάζῃ καὶ ἐπανακαίῃ νόμῳ καὶ καυχῶσαι ἐν θεῷ καὶ γιγνώσκεις τὸ
 θέλημα τοῦ θεοῦ καὶ δοκιμάζεις τὰ διαφέροντα κατηχούμενος ἐκ τοῦ
 νόμου, πίποιθάς τε σεαυτὸν ὁδηγὸν εἶναι τεγλῶν, φῶς τῶν ἐν
 5 σκοτίαι, παιδευτὴν ἀφρόνων, διδάσκαλον νηπίων, ἔχοντα τὴν μόρ-
 φωσιν τῆς γνώσεως καὶ τῆς ἀληθείας ἐν τῷ νόμῳ· ταῦτα γὰρ 2
 δύνασθαι τὸν νόμον ὁμολογείται, κἂν οἱ κατὰ νόμον μὴ πολιτιύ-
 μικοι ὡς ἐν νόμῳ ἀλαζονεύονται βιοῦντες· μακάριος δὲ ἀπὸ ὅς
 εἶπεν σοφίαν, καὶ θνητὸς ὡς εἶδεν φρόνησιν, ἐκ δὲ τοῦ στόματος
 10 αὐτῆς, τῆς σοφίας δηλοῦνται, ἰδικοσύνη ἐκπορεύεται, νόμον δὲ καὶ
 ἴλιον ἐπὶ γλώσσης φορεῖ· ἐνὸς γὰρ κινήσιον ἐπίρρημα, ὡς ἴσθι ἰδίον· 2
 μὴ καὶ σοφία τοῦ θεοῦ, ἢ τε νόμος τὸ τε ἐναγγέλιον, καὶ ὃν
 ἐγέννησεν φόβον ὁ νόμος, ἐλεήμων οὗτος εἰς σωτηρίαν, ἐλεημοσύνη
 δὲ καὶ πίστις καὶ ἀλήθεια μὴ ἐκλιπέτωσάν σε, ἀφαρῆ δὲ αὐτάς
 15 περὶ σῶν τραχιῶν· ὁμοίως δὲ τῷ Παύλῳ ἡ προφητεία ὀνειδίξει τὸν 173. 1
 λαὸν ὡς μὴ σκεπτόμενος τὸν νόμον, ἰσχυρὸν καὶ ταλαιπωρῶν ἐν
 ταῖς ὁδοῖς αὐτῶν, καὶ ὁδὸν ἐρήνης οὐκ ἔγνωσαν· οὐκ ἴσθι φόβος
 θεοῦ ἀπέκτανε τῶν ὀφθαλμῶν αὐτῶν· ἐβάσκοντες εἶναι σοφοὶ 2
 ἐμωράνθησαν· οἶδαμεν δὲ ὅτι καλὸς ὁ νόμος, ἐάν τις αὐτῷ νομί-
 20 μως χρήσθαι· οἱ δὲ θέλοντες εἶναι νομοδικαστικοὶ οὐ νοοῦσι· φησὶν
 ὁ ἀπόστολος, οὐτε ἂ λέγουσιν οὐτε περὶ τίνων διαβιβάζονται, τὸ
 δὲ τέλος τῆς παραγγελίας ἀγάπη ἐκ καθαρῆς καρδίας καὶ σκεπτικῆς
 ἀγαθῆς καὶ πίστεως ἀνεποκρίτου·

XXVIII. Ἡ μὲν οὖν κατὰ Μανιχαῖα φιλοσοφία τετραχῆ τίμνεται. 176. 1
 2' εἰς τε τὸ ἰστορικὸν καὶ τὸ κριτικὸν λεγόμενον νομοθετικόν, ἀπὸ ἂν
 εἴη τῆς ἠθικῆς πραγματικῆς ἰδία, τὸ τρίτον δὲ εἰς τὸ ἱστορικόν, ὃ
 ἴσθι ἡδὴ τῆς φυσικῆς θεωρίας· καὶ τέταρτον ἐπὶ πᾶσι τὸ θεολογι- 2
 κὸν εἶδος, ἡ ἐποπτεία, ἣν φησὶν ὁ Πλάτων τῶν μεγάλων ὄντων
 εἶναι μυστηρίων, Ἀριστοτέλης δὲ τὸ εἶδος τοῦτο μετὰ τὰ φυσικὰ
 3' καλεῖ, καὶ ἡ γὰρ κατὰ Πλάτωνα διαλεκτικὴ, ὡς φησὶν ἐν τῷ Πολι- 3

1 6 Röm 2, 17—21 8 11 Prov 3, 13 14 11 f I Kor 1, 24
 12 13 Prov 1, 7 16 f Röm 3, 19 f 17 f Röm 3, 18 Paul
 18 2 19 f Röm 1, 22 19 23 I Tim, 1, 8 7 5 24—27 vgl Philo De
 vita Moa II 2 40 f II p. 134 f 141 M 28 f nicht wörtlich bei Plato, aber
 vgl. Phaedr. p. 249 C, Symp. p. 201 E 210 A 29 f Der Name geht nicht auf
 Aristot selbst, sondern auf Andronicus zurück, vgl. Zeller, Philo d. Gr II 29
 S. 301 30 f vgl. Plato Polite p 27, A Ἀνακτατοῦτος, καὶ τῆς τῶν δειῶν
 ἀνακτατοῦτος, τίς ἐστι καὶ τίς

2 ἀλαζονεύονται κτ. ἀλαζονεύονται αἰ in Ras. L' 18 φόβος L' νόμος
 α φόβος L' 26 τετραχῆ] τετραχῆς; Isacide Ann s griech Übers d. Prov
 S. 73

τικῶ, τῆς τῶν ὄντων δηλώσεως εὐρετική τις ἐστὶν ἐπιστήμη, κτητὴ
 δὲ αὐτῆ τῶ σόφρονι οὐχ ἕνεκα τοῦ λέγειν τε καὶ πράττειν τι | τῶν 425 P
 πρὸς τοὺς ἀνθρώπους, ὡσπερ οἱ νῦν διαλεκτικοὶ περὶ τὰ σοφιστικὰ
 ἀσχολούμενοι ποιοῦσιν, ἀλλὰ (τοῦ) τῶ θεῶ κεχαρισμένα μὲν λέγειν
 5 δύνασθαι, κεχαρισμένα δὲ πράττειν, τὸ πᾶν εἰς δύναμιν. μικτὴ δὲ 177, 1
 φιλοσοφία οὐσα τῇ ἀληθείῃ ἢ ἀληθῆς διαλεκτικὴ ἐπισκοποῦσα τὰ
 πράγματα καὶ τὰς δυνάμεις καὶ τὰς ἐξουσίας δοκιμάζουσα ὑπεξανα-
 βαίνει ἐπὶ τὴν πάντων κρατίστην οὐσίαν τολμᾷ τε ἐπέκεινα ἐπὶ τὸν
 τῶν ὄλων θεόν, οὐκ ἐμπειρίαν τῶν θνητῶν, ἀλλ' ἐπιστήμην τῶν
 10 θείων καὶ οὐρανίων ἐπαγγελλομένη, ἣ συνέκειται καὶ ἡ [περὶ] τῶν
 ἀνθρωπείων περὶ τε τοὺς λόγους καὶ τὰς πράξεις οἰκεία χρῆσις.
 εἰκότως ἄρα καὶ ἡ γραφὴ τοιούτους τινὰς ἡμᾶς διαλεκτικούς οὕτως 2
 ἐθέλουσα γενέσθαι παραινεί· ἵγνεσθε δὲ δόκιμοι τραπεζῖται, τὰ
 μὲν ἀποδοκιμάζοντες, τὸ δὲ καλὸν κατέχοντες· αὐτῆ γὰρ τῶ ὄντι 8
 15 ἡ διαλεκτικὴ φρόνησις ἐστὶ περὶ τὰ νοητὰ διαιρετικὴ, ἐκάστου τῶν
 ὄντων ἀμίκτως τε καὶ εἰλικρινῶς τοῦ ὑποκειμένου δεικτικὴ, ἣ δύ-
 ναμις περὶ τὰ τῶν πραγμάτων γένη διαιρετικὴ, μέχρι τῶν ἰδικωτά-
 των καταβαίνουσα, παρεχομένη ἕκαστον τῶν ὄντων καθαρὸν οἶον
 ἐστὶ φαίνεσθαι. διὸ καὶ μόνῃ αὐτῇ ἐπὶ τὴν ἀληθῆ σοφίαν χειρα- 178, 1
 20 γωγεί, ἣτις ἐστὶ δύναμις θεία, τῶν ὄντων ὡς ὄντων γνωστικὴ, τὸ
 τέλειον ἔχουσα, παντὸς πάθους ἀπηλλαγμένη, οὐκ ἄνευ τοῦ σωτήρος
 τοῦ καταγαρόντος ἡμῶν τῶ θεῖω λόγῳ τοῦ ὁρατικοῦ τῆς ψυχῆς τὴν
 ἐπιχυθεῖσαν ἐκ φάουλῃς ἀναστροφῆς ἄγνοίαν ἀχλυώδη καὶ τὸ βέλτι-
 στον ἀποδεσπότος, ὅφρ' εὐ γνώσκοιμεν ἡμὲν θεὸν ἠδὲ καὶ ἄνδρα·
 25 οὕτός ἐστιν ὁ τῶ ὄντι δεῖξας ὅπως [τε] γνωστέον ἑαυτούς, οὕτος ὁ 2
 τῶν ὄλων τὸν πατέρα ἐκκαλύπτων, ᾧ ἂν βούληται, [καὶ] ὡς οἶόν τε
 τὴν ἀνθρωπίνην φύσιν χωρῆσαι [νοεῖν]· οὐδεὶς γὰρ ἔγνω τὸν υἱὸν
 εἰ μὴ ὁ πατήρ, οὐδὲ τὸν πατέρα εἰ μὴ ὁ υἱὸς καὶ ᾧ ἂν ὁ υἱὸς ἀπο-
 καλύψῃ· εἰκότως ἄρα ὁ ἀπόστολος ἠκατὰ ἀποκάλυψιν φησὶν 179, 1

8—11 vgl. Paed. II 25, 3 mit Anm. 13 Resch, Agrapha, Logion 43
 S. 233 ff; Ropes, Sprüche Jesu S. 141; vgl. Strom. II 15, 4; VI 81, 2; VII 90, 5
 14 vgl. I Thess. 5, 21 22—24 vgl. B 127 f u. Protr. 114, 1 28 vgl.
 I Petr. 1, 18 ἐκ τῆς ματαίας ὑμῶν ἀναστροφῆς 27—29 Matth. 11, 27
 29—S. 110, 8 Ephes. 3, 3 f

2 τε Schw τι L 4 (τοῦ) Ma 6 φιλοσοφία—ἀληθεί St φιλοσοφία—
 ἀληθεία L φιλοσοφία—ἀληθινῆ Lowth 8 ἐπὶ Bywater, Journ. of Philol. 4
 (1872) S. 206 περὶ L 10 [περὶ] Bywater 12 οὕτως ~ vor παραινεί St πῶ;
 Schw 21 οὐκ L³ ἢ δὲ οὐκ L* 24 ἡμὲν—ἠδὲ) ἢ μὲν—ἢ δὲ L 25 [τε]
 Hiller γε Segnar zu QDS p. 211 τε (τὸν θεόν, ὅπως τε; Sy ποτε Bywater bei
 Ma 26 [καὶ] Hiller 27 [νοεῖν] St

ἔγνωσάναι τὸ μυστήριον, καθὼς προέγραφα ἐν ὀλίγω, πρὸς ὑ
 νασθε ἀναγιγνώσκοντες νοῆσαι | τὴν σύνεσίν μου ἐν τῷ μυστηρίῳ τοῦ 42. 1'
 Χριστοῦ. ἔπρος ὑ δύνασθε εἰπεν, ἐπεὶ ἦδαι τινὰς γάλα μόνον 2
 εἰληφότας, οὐδέπω δὲ καὶ βρώμα, ἀντίκα οὐχ ἀπλῶς γάλα, τριχῶς 3
 5 δὲ ἡμῖν ἐκληπτίον τοῦ νόμου τὴν βούλησιν, ἢ ὡς σημεῖον ἔμφαι-
 νοῦσαν ἢ ὡς ἐντολὴν κρυφύσαν εἰς πολιτείαν οὐσίην ἢ θιασιζουσαν
 οἷς προσφίταιν, ἀνδρῶν δὲ ἐν ὁσδ' ὅτι τὰ τοιαῦτα διακρίνειν τε 4
 καὶ λέγειν· οὐ γὰρ δὴ ἓμία Μύκονος· ἢ πᾶσα πρὸς νόσον γραφή, 154
 ἢ φασιν οἱ παροιμιαζόμενοι· διαλεκτικώτερον δὲ οἷς ἐνι μάλιστα
 10 προσετίον αὐτῇ, τὴν ἀκολουθίαν τῆς θείας διδασκαλίας θηρου-
 μένοις.

XXIX. Ὅθεν παγκάλως ὁ παρὰ τῷ Πλάτωνι Αἰγύπτιος ἱερεὺς· 140. 1
 ἐν Σόλων, Σόλων, εἶπεν, Ἕλληες ἔμετε ἀεὶ καὶδὲ ἴστε, οὐδ' ἠντινοῦν
 ἐν ταῖς πεγαῖς ἔχοντες δι' ἀρχαίαν ἀκοὴν παλαιὰν δόξαν, γέρον δὲ
 15 Ἕλλήρων οὐκ ἴστιν οὐδέτις· γέροντας, οἶμαι, εἰπὼν τοῖς τὰ προση- 2
 τερα, τοιτίστι τὰ ἡμέτερα, εἰδόμενος, ὡς ἱμπαλιν νόσος τοῖς τὰ
 νεώτερα καὶ ἐπὶ Ἕλλήρων ἐπιτετηθειμένα, τὰ χθὲς καὶ πρόην γινο-
 μενα, ὡς παλαιὰ καὶ ἀρχαῖα ἱστοροῦντας, ἐπιγίγαγεν οὖν ἐμάθημα 3
 χρόνον πολίον, κατὰ βαρβαρικὸν τινα τρόπον ἀπλάστῳ καὶ οὐκ
 20 ἐκρινεὶ χρωμένον ἡμῶν τῇ μεταφορῇ, ἀτεχνῶς γοῦν οἱ ἐγγνώμονις
 ὄλω τῷ πλάσματι τῷ τῆς ἱερμηνείας προσάσαν· ἐπὶ δὲ τῶν Ἕλλήρων 4
 φησὶ τὴν οἰσίαν αὐτῶν παιδῶν βραχὺ τι διακρίειν μύθων· οὐ γὰρ
 μύθων παιδικῶν ἔξαικοιτίον οὐδὲ μὴν τῶν τοῖς παιδὶ γινομένων
 μύθων· παιδῶς δὲ ἱερηκιν αὐτοῖς γι τοῖς μύθοις ὡς ἂν μικρῶν 5
 25 διορῶντων τῶν παρ' Ἕλλήσιν οἰησοῦσων, ἀντιτόμιτος τὸ μάθημα
 τὸ πολίον, τὴν παρὰ βαρβαρίους προγεμιστάτην ἀλήθειαν, ἐν ὅσμητι
 ἀντιτίθησι τὸ παῖς μύθος, τὸ μνθικὸν τῆς τῶν νεωτέρων ἐπιβολῆς
 διελίγμων ὡς δίκην παιδῶν μηδὲν προσηνέτερον ἔχούσης ἄμφω κοινῶς
 τοῖς μύθοις αὐτῶν καὶ τοῖς λόγοις παιδικοῖς εἶναι περυστάς.

2f vgl I Kor 3, 2 8 vgl Zenob. V 17, Aristot. a XIV 5; Crusius
 Anal crit ad 140em gr. p 141 13 15. 16f Plato Tim p 22 B, Strom I
 10 21f vgl. Plato Tim. p. 21 B τὰ γοῦν τὰ θ' γινεσθαι; 29 vgl . . . πε 40
 βραχὺ τι διακρίει μύθων.

1f δύνασθε Ἐθεσ δύνασθαι L 3 ὡ δύνασθε Ἐθεσ τοῖς διηγοῦσι L
 4 εἰς τὰς ἑτάρας Iowth; vgl Ma Class Rev 11 187, S 444 τριχῶς Hevel
 τριχῶς, L. vgl d 2t von Hleg, The Christ Plat of Alex p 77 7 οἷς, ο
 u Rev L 8 μύκονος L 9 εἰ γ L 13 ἐν τῷ νόμῳ L 22 φασὶν οἱ
 παροιμιαζόμενοι L 23 οἱς ἔνι μάλιστα Plato 23 οἱς ἔνι μάλιστα Ma 24 γινόμενα
 vgl 10 25 διορῶντων Iowth 26 προγεμιστάτην Ma 27 ἀντιτίθησι vgl
 S 10 27 28 οἰησοῦσων L ἀντιτίθησι Ma 29 ἀμφω κοινῶς vgl 10 27, 28 L

θείως τοίνυν ἡ δύναμις ἢ τῷ Ἑρμῇ κατὰ ἀποκάλυψιν λαλοῦσα ἵα 181, 1
 ὀράματα· φησὶ καὶ τὰ ἀποκαλύμματα διὰ τοὺς διψύχους, τοὺς δια-
 λογιζομένους ἐν ταῖς καρδίαις αὐτῶν, εἰ ἄρα ἔστι ταῦτα ἢ οὐκ ἔστιν.
 ὁμοίως δὲ καὶ <αἰ> ἐκ τῆς πολυμαθοῦς περιουσίας | ἀποδείξεις ἰσχυ- 2 427 P
 5 ροποιούσι καὶ βεβαιοῦσι καὶ θεμελιούσι τοὺς λόγους τοὺς ἀποδεικτι-
 κούς, ὅσον ἔτι [αἰ] αὐτῶν ὡς νέων ἠφρένες ἠερέθονται. ἠλαμπτήρ 8
 ἄρα ἐντολὴ ἀγαθῆ, κατὰ τὴν γραφὴν, ἠνόμος δὲ φῶς ὁδοῦ· ὁδοὺς
 γὰρ βιότητος ἐλέγχει παιδεία.

νόμος ὁ πάντων βασιλεὺς 4
 10 θνατῶν τε καὶ ἀθανάτων,

λέγει Πίνδαρος. ἐγὼ δὲ τὸν θέμενον τὸν νόμον διὰ τούτων ἕξα- 5
 κούω καὶ τό γε Ἡσιόδειον ἐπὶ τοῦ πάντων λελέχθαι θεοῦ λαμβάνω,
 εἰ καὶ στοχαστικῶς εἴρηται τῷ ποιητῇ, ἀλλ' οὐ καταληπτικῶς·

τόνδε γὰρ ἀνθρώποισι νόμον διέταξε Κρονίων, 6
 15 ἰχθύσι μὲν καὶ θηροῖ καὶ οἰωνοῖς πετεηνοῖς.
 ἔσθήμεν ἀλλήλους, ἐπεὶ οὐ δίκη ἔστι μετ' αὐτῶν·
 ἀνθρώποισι δ' ἔδωκε δίκην, ἢ πολλὸν ἀρίστη.

εἴτ' οὖν τὸν ἅμα τῇ γενέσει φησὶ νόμον εἶτε καὶ τὸν αὐτίς δο- 182, 1
 θέντα, πλὴν ἐκ θεοῦ ὃ τε τῆς φύσεως ὃ τε τῆς μαθήσεως νόμος.
 20 εἰς <ῶν>, ὡς καὶ Πλάτων ἐν τῷ Πολιτικῷ ἕνα τὸν νομοθέτην φησὶν, ἐν
 δὲ τοῖς Νόμοις ἕνα τὸν συνήσουτα τῶν μουσικῶν, διὰ τούτων διδά-
 σκων τὸν λόγον εἶναι ἕνα καὶ τὸν θεὸν ἕνα. Μωσῆς δὲ φαίνεται 2
 τὸν κύριον διαθήκην καλῶν, ἰδοὺ ἐγώ, λέγων, ἢ διαθήκη μου
 μετὰ σοῦ· ἐπεὶ καὶ πρότερον εἶπεν ἠδιαθήκην, † μὴ ζητεῖν αὐτὴν

1—3 Herm. Vis. III 4, 3 6 vgl. P 108 6—8 Prov. 6, 23 9 f Pindar
 Fr. 169 Schröder; vgl. Strom. II 19; Orig. c. Cels. V 40 14—17 Hesiod Op.
 276—279; vgl. Plut. Mor. p. 964 B 20 vgl. Plato Politic. p. 301 C τὸν ἕνα
 ἐκείνον μόναρχον. 309 CD τὸν δὴ πολιτικὸν καὶ τὸν ἀγαθὸν νομοθέτην ἀρ' ἴσμεν
 ὅτι προσήκει μόνον δυνατὸν εἶναι . . ἐμποιεῖν. 21 vgl. Plato Leg. II p. 658 E
 659 A ἐκείνην εἶναι Μοῦσαν καλλίστην, ἥτις τοὺς βελτίστοις καὶ ἱκανῶς πεπαι-
 δευμένοις τέρπει, μάλιστα δὲ ἥτις ἕνα τὸν ἀρετῇ τε καὶ παιδείᾳ διαφέροντα.
 23 f Gen. 17, 4 24 Gen. 17, 2

4 αἰ St 6 [αἰ] Wi 10 θνητῶν L 12 ἠσιόδιον L 15 μὲν
 Hesiod γὰρ L πετεηνοῖς (η corr. aus ω) L¹ 16 μετ' αὐτῶν] ἐν αὐτοῖς He-
 siod μετ' αὐτοῖς Plut. u. a. 18 φησὶ St φῖσει L 20 <ῶν> Wi 24 μὴ
 ζητεῖν] οὐ δεῖ ζητεῖν oder μὴ ζητοῦμεν St μου· ζῆτει Schw

ἐν γραφῇ. ἔστι γὰρ διαθήκη ἣν ὁ αἴτιος τοῦ παντός θεὸς τίθειται. θεὸς δὲ παρὰ τὴν θέσιν εἴρηται καὶ τάξι, τὴν διακόσμησιν. ἐν δὲ τῷ Πέτρῳ Κηρύγματι εἴροις ἂν νόμον καὶ λόγον, τὸν κύριον προσαγορευόμενον.

ἵ Ἄλλ' ὁ μὲν κατὰ τὴν ἀληθῆ φιλοσοφίαν γνωστικῶν ἱπομημάτων πρῶτος ἡμῖν Στρωματεὺς ἐνταυθοῖ περιγεγράφθω.!

2 vgl. Herodot. 2, 52 3 Kerygma Petri Fr. 1 Dobschütz TU XI 1 S. 18; vgl. Strom. II 6b, 2; Ecl. proph. 5b

Subscriptio: [περὶ] τῶν κατὰ τὴν ἀληθῆ φιλοσοφίαν ἱπομημάτων στρωματεὺς πρῶτος; L ([περὶ] St)

ΣΤΡΩΜΑΤΕΩΝ ΔΕΥΤΕΡΟΣ

1. Ἐξῆς δ' ἂν εἶη διαλαβεῖν, ἐπεὶ κλέπτας· τῆς βαρβάρου φιλο- 1, 1
 σοφίας Ἑλλήνας εἶναι προσείπεν ἢ γραφή, ὅπως τοῦτο δι' ὀλίγων
 5 δειχθῆσεται. οὐ γὰρ μόνον τὰ παράδοξα τῶν παρ' ἡμῖν ἱστορου-
 μένων ἀπομιμουμένους ἀναγράφειν αὐτοὺς παραστήσομεν, πρὸς δὲ 429 P
 τὰ κυριώτατα τῶν δογμάτων σκευωρουμένους καὶ παραχαράσσοντας,
 προγενεστέρων οὐσῶν τῶν παρ' ἡμῖν γραφῶν, ὡς ἀπεδείξαμεν, διε-
 λέγξομεν ἔν τε τοῖς περὶ πίστεως περὶ τε σοφίας γνώσεώς τε καὶ
 10 ἐπιστήμης ἐλπίδος τε καὶ ἀγάπης περὶ τε μετανοίας καὶ ἐγκρατείας
 καὶ δὴ καὶ φόβου θεοῦ (σμήνος ἀτεχνῶς τῶν ἀληθείας ἀρετῶν, ὧν) 2
 ὅσα γε ἀπαιτήσῃ ἢ κατὰ τὸν τόπον τὸν προκείμενον ὑποσημειώσεις,
 περιληφθῆσεται) καὶ ὡς τὰ μάλιστα τὸ ἐπικεκρυμμένον τῆς βαρβάρου
 φιλοσοφίας, τὸ συμβολικὸν τοῦτο καὶ αἰνιγματῶδες εἶδος, ἐξήλωσαν
 15 οἱ πραγματικῶς τὰ τῶν ἀρχαίων φιλοσοφήσαντες, χρησιμώτατον,
 μᾶλλον δὲ ἀναγκαιότατον τῇ γνώσει τῆς ἀληθείας ὑπάρχον. ἐπὶ 2, 1
 τούτοις ἀκόλουθον οἶμαι ὑπὲρ ὧν κατατρέχουσιν ἡμῶν Ἑλληνες
 ἀπολογῆσασθαι ὀλίγαις συγχρωμένους γραφαῖς, εἴ πως ἡρέμα καὶ ὁ
 Ἰουδαῖος ἐπαίων ἐπιστρέφαι δυνηθεῖη ἐξ ὧν ἐπίστευσεν εἰς ὃν οὐκ
 20 ἐπίστευσεν. διαδέξεται δὲ εἰκότως τοὺς γενναίους τῶν φιλοσόφων 2
 ἔλεγχος ἀγαπητικὸς τοῦ βίου τε αὐτῶν καὶ τῆς εὐρέσεως τῶν καινῶν
 δογμάτων, οὐκ | ἀμυνομένων ἡμῶν τοὺς κατηγοροὺς (πολλοῦ γε καὶ 155 S
 δεῖ, τοὺς εὐλογεῖν μεμαθηκότας τοὺς καταρωμένους, κἂν βλασφήμους
 κενῶς καταφέρωσιν ἡμῶν λόγους), ἀλλ' εἰς ἐπιστροφὴν τὴν ἐκείνων
 25 αὐτῶν, εἴ πως ἐπαισχυθεῖεν οἱ πάνσοφοι δι' ἐλέγχου βαρβάρου
 σωφρονισθέντες, ὡς διδεῖν ὄψῃ γοῦν δυνηθῆναι, ὅποια ἄρα εἶη τὰ
 μαθήματα, ἐφ' ἃ στέλλονται τὰς ἀποδημίας τὰς διαποντίους. ὧν 3

3 vgl. Joh. 10, 8 8 vgl. Strom. I 101 ff 11 σμήνος ἀρετῶν aus Plato
 Menon p. 72 A 28 vgl. Luk. 6, 28 (Matth. 5, 44)

4 [εἶναι] St προείπεν Arcerius 11 (ὧν) Wi 12 γε Ma τε L
 21 ἀνατρεπτικός Schw
 Clemens II.

μὲν γὰρ δὴ κλέπται, καὶ δὴ καὶ ταῦτα ἀποδεικτὰ περιαιριθείσης
 αὐτοῖς τῆς φιλαντίας, ἃ δὲ αὐτοὶ ἐδιζησάμενοι ἴαντοῦς ἐξενιρκέναι
 φρονιόττονται, τούτων ὁ ἔλεγχος κατ' ἐπακολούθημα δὲ καὶ περὶ τῆς
 ἐγκυκλίον καλουμένης παιδείας, εἰς ὅσα εὐχορηστος, περὶ τε ἀστρολο-
 5 γικῆς καὶ μαθηματικῆς καὶ μαγικῆς γοητείας τε ἐπιδραμητέον, ἀνχοῦσι 4
 γὰρ δὴ καὶ ἐπὶ ταυτοδὲ οἱ Πανέλληνες ὡς μεγίσταις ἐπιστήμαις, ὅς
 δ' ἐλίγχει μετὰ παρρησίας εἰρηνοποιεῖ. Ἐφαιμεν δὲ πολλάκις ἤδη 2, 1
 μήτε μεμελετηκέναι μήτε μὴν ἐπιτηδεύειν ἰλληρίζειν· ἱκανὸν γὰρ δὴ
 τοῦτο ἀποδημαγωγίην τῆς ἀληθείας τοῖς πολλοῖς, τὸ δὲ τῷ ὄντι
 10 φιλοσόφημα οὐκ εἰς τὴν γλῶσσαν, ἀλλ' εἰς τὴν γνώμην ὀνήσει τοῖς
 ἱκαλοντας, δεῖ δ', οἴμαι, τὸν ἀληθείας κηδόμενον οὐκ ἐξ ἐπιβολῆς 2 4 1
 καὶ φροντίδος τὴν φράσιν συνθεῖναι, περιῶσθαι δὲ ὀνομάζειν μόνον
 ὡς δύναται ὃ βούλεται· τοῖς γὰρ τῶν λέξεων ἐχομένους καὶ περὶ
 ταύτας ἀσχολομένους διαδιδράσκει τὰ πράγματα, γιωργοῦ μὲν οὐν 3
 15 ἴδιον τὸ ἐν ἀκάνθαις φιδόμενον ὄσθον ἀλλεθῶς λαβεῖν καὶ τιχρίτον
 τὸν ἐν ὄστριον σαρκὶ κατορωρηγμένον μαργαρίτην ἔξενεῖν, φασὶ 4
 δὲ καὶ τὰς ὀρνίθας ἰδίωτην ἔχειν τὴν σαρκὸς ποιότητα, ὅτι οὐκ
 ἀφθόνον τροφῆς παρατιθείσης αὐταῖ ἀἰ δι οκαλιέουσαι τοῖς ποδῖν
 ἐκλίγονται μετὰ πόνου τὰς τροφάς, εἴ τις οὐν τοῦ ὁμοίου θιω- 3
 20 ρητικὸς ἐν πολλοῖς τοῖς πιθανοῖς τε καὶ Ἑλληνικοῖς τὸ ἀληθὲς
 διαλελιθῆναι ἴποθῖ, καθάπερ ἐπὶ τοῖς μορμολικείοις τὸ πρῶ-
 ωπον τὸ ἀληθινόν, πολυπραγμονήσας θηράσεται, γιὰ γὰρ ἐν τῷ
 ὀράματι τῷ ἔρμῃ ἢ ὄνταμις ἢ φανίσα· ὅ ἐὰν ἐνδύχηται σοὶ ἀποκα-
 λυθῆναι, ἀποκαλυθῆσεται.

25 II. Ὁ ἐπὶ δὲ οἷ σοφία μὴ ἱκαίρον ε αἱ Παροιμίαι λέγουσιν, ἐν 4, 1
 πάσαις δι ὁδοῖς γνώριζε αὐτήν, ἵνα ὀρθοτομῇ τὰς ὁδοὺς σου· ὃ δὲ
 ποῖς σου οὐ μὴ προσωκόπη, βούλεται μὲν γὰρ διὰ τούτων διέξει
 ἀκόλονθα διεν γενέσθαι τῷ λόγῳ τὰ ἔργα, ἤδη δὲ ἱμφαίνειν χορήγει
 τὸ ἐξ ἀπάσης παιδείας χορηγίον ἐκλεγμένους ἡμᾶς ἔχειν, αἰ δὲ 2
 30 ὁδοὶ σοφίας ποικίλαι ὀρθοτομεῖν ἐπὶ τὴν ὁδὸν τῆς ἀληθείας ὁδοῖς

2 vgl. Heraklit Fr 80 Byw. 101 Diels. Plat. Mor. p. 115 C. 6 f. Prov.
 10, 10. 9 11 τὸ τεῶν ὁδοῖ ἐπαινοτε, Sacr. Par. 211 H. 1. 11 14 ἄν οἰ
 μαί, πρῶτα Sacr. Par. 212 H. 1. καὶ ὁλοκλήρως ἔγραψεν ἠεν Αὐτοῦγεν
 vgl. Norden, Antike Kunst, 200 S. 12 ff. 23 f. vgl. Hom. Od. 11, 4. 25 27
 u. S. 115, 1. Prov. 1, 5 u. 21.

4 εὐχορηστος H. u. d. εὐχορηστος L. 11 ἐν τῷ Sacr. Par. CR. 1, 1, 10, 1.
 L. Sacr. Par. H. 12 οὐκ ἐπιθεῖν Sacr. Par. 14 ἀλλεθῶς οὐκ ἀποκα-
 λυθῆναι L. 16 οὐκ ἐπιθεῖν Di. d. o. u. L. 19 οὐκ ἐπιθεῖν Di. d. o. u. L. 20
 L. οὐκ ἐπιθεῖν Di. d. o. u. L. 21 οὐκ ἐπιθεῖν Di. d. o. u. L. 22 οὐκ ἐπιθεῖν
 Di. d. o. u. L. 23 οὐκ ἐπιθεῖν Di. d. o. u. L. 24 οὐκ ἐπιθεῖν Di. d. o. u. L.

δὲ ἢ πίστις· ἰὸ δὲ ποὺς σου μὴ προσκοπτέτω, λέγει περὶ τινων ἐναντιοῦσθαι δοκούντων τῇ μιᾷ καὶ θείᾳ τῇ προνοητικῇ διοικήσει. ὅθεν ἐπάγει· ἰμὴ ἴσθι φρόνιμος παρὰ σεαυτῶ, κατὰ τοὺς ἀθέους 8 λογισμοὺς τοὺς ἀντιστασιώδεις τῇ οἰκονομίᾳ τοῦ θεοῦ, ἰφοβοῦ δὲ 5 τὸν μόνον δυνατὸν θεόν, ἢ ἔπεται μὴδὲν ἀντικεισθαι τῷ θεῷ. ἄλλως τε καὶ ἡ ἐπαγωγή διδάσκει σαφῶς, ὅτι ὁ θεὸς φόβος ἔκκλησις 4 ἐστὶ κακοῦ. φησὶ γάρ· ἰκαὶ ἔκκλινον ἀπὸ παντὸς κακοῦ. ἰαὐτῆ παιδείᾳ σοφίας· ἰὸν γὰρ ἀγαπᾷ κύριος παιδεύει, ἰἀλγειν μὲν ποιῶν εἰς σύνεσιν, ἀποκαθιστὰς δὲ εἰς εἰρήνην καὶ ἀφθαρσίαν. ἡ μὲν οὖν 5, 1 10 βάββαρος φιλοσοφία, ἡν μεθέπομεν ἡμεῖς, τελεῖα τῷ ὄντι καὶ ἀληθῆς. φησὶ γοῦν ἐν τῇ Σοφίᾳ· ἰαὐτὸς γὰρ μοι δέδωκεν τῶν ὄντων γνωσῶν ἀφουδῆ, εἰδέναι σύστασιν κόσμου καὶ τὰ ἕξῃς ἕως ἰκαὶ δυνάμεις ἰρῖζων. ἰἐν τούτοις ἰπάσι τῆν φυσικὴν ἐμπεριέλληψε θεωρίαν τῆν κατὰ τὸν αἰσθητὸν κόσμον ἀπάντων τῶν γεγονότων. ἰἕξῃς δὲ καὶ 2 15 περὶ τῶν νοητῶν αἰνίττεται δι' ὧν ἐπάγει· ἰὸσα τέ ἐστι κρυπτὰ καὶ ἐμφανῆ ἰγνων· ἡ γὰρ πάντων | τεχνίτις ἐδίδαξέ με σοφία. 431 P ἰχεις ἐν βραχεὶ τὸ ἐπάγγελμα τῆς καθ' ἡμᾶς φιλοσοφίας. ἀνάγει δὲ 3 ἡ τούτων μάθησις, μετὰ ὀρθῆς πολιτείας ἀσκηθεῖσα, διὰ τῆς πάντων τεχνίτιδος σοφίας ἐπὶ τὸν ἡγεμόνα τοῦ παντός, δυσάλωτόν τι χρῆμα 20 καὶ δυσθήρατον, ἰξαναχωροῦν αἰὲ καὶ πόρρω ἀριστάμενον τοῦ διώκοντος. ὁ δὲ αὐτὸς μακρὰν ὧν ἐγγυτάτω βέβηκεν, θαῦμα ἀρρητον· ἰθεὸς 4 ἰγγίζων ἐγώ, φησὶ κύριος· πόρρω μὲν κατ' οὐσίαν (πῶς γὰρ ἂν συνεγγίσει ποτὲ τὸ γεννητὸν ἀγεννήτω;), ἐγγυτάτω δὲ δυνάμει, ἡ τὰ πάντα ἐγκεκόλπισται. ἰεὶ ποιήσει τις κρύφα, φησὶ, ἰτι, καὶ οὐκ 5 25 ἐπόφομαι αὐτόν; καὶ δὴ πάρεστιν αἰὲ τῇ τε ἐποπτικῇ τῇ τε εὐεργετικῇ τῇ τε παιδευτικῇ ἀπτομένη ἡμῶν δυνάμει δυνάμεις τοῦ θεοῦ. ὅθεν ὁ Μωσῆς οὐποτε ἀνθρωπίνῃ σοφίᾳ γνωσθήσεσθαι τὸν θεόν 6, 1 πεπεισμένος, ἰεμφάνισόν μοι σεαυτὸν φησὶ καὶ ἰεἰς τὸν γνόφον, οὐ

8—8 Prov. 3, 7. 12 5 zu μόνον δυνατὸν vgl. Matth. 10, 28 ἀντικ. vgl. Strom. I 85, 6 6 f vgl. die Definition von φόβος Paed. I 101, 1; Strom. II 32 mit Anm. 11 f Weish. Sal. 7, 17. 20 15 f Weish. Sal. 7, 21 f 19—21 vgl. Philo De somn. I 66 f (I p. 630 M); Cic. de deor. nat. I 60 21 f. 24 f Jerem. 23, 23 f 28 f vgl. Philo De conf. ling. 137 (I p. 425 M) τοῖτον δύνάμεις . . . κέκληται μὲν ἐτίμως θεός, ἐγκεκόλπισται δὲ τὰ ὅλα. 27—S. 116, 5 vgl. Strom. V 71, 5; Philo De post. Caini 14 (I p. 228 M) ἡδη γοῦν καὶ εἰς τὸν γνόφον θπον ἡν ὁ θεὸς εἰσαελεύεται, τοιτέστιν εἰς τὰς ἀδίτους καὶ ἀειδεῖς περὶ τοῦ ὄντος ἐννοία. οὐ γὰρ ἐν γνόφω τὸ αἴτιον οἰδὲ συνόλωσ ἐν τόπῳ, ἀλλ' ἐπεράνω καὶ τόπων καὶ χρόνον· τὰ γὰρ γεγονότα πάντα ἰποσείξας ἰεαυτῷ περιέχεται μὲν ἰπ' οὐδενός, ἐπιβέβηκε δὲ πᾶσιν. Ähnlich De mut. nom. 7 (I p. 579 M) 28 Exod. 33, 13 28 f vgl. Exod. 20, 21

28 ἡ Sy ἡ L 27 γνωσθήσεσθαι (εσθαι in Ras.) L¹

S*

ἢν ἡ φωνὴ τοῦ θεοῦ, εἰσελθεῖν βιάζεται, τοιτέστιν εἰς τὰς ἀδύτους
 καὶ αἰετοὺς περὶ τοῦ ὄντος ἐννοίας· οὐ γὰρ ἐν γνόφῳ ἢ τόπῳ ὁ θεός,
 ἀλλ' ἐπεράνω καὶ τόπου καὶ χρόνου καὶ τῆς τῶν γεγονότων ιδιό-
 τητος, διὸ οὐδ' ἐν μέρει καταγιγνέται ποτε οὔτε περιέχων οὔτε 2
 5 περιεχόμενος ἢ κατὰ ὄρισμόν τινα ἢ κατὰ ἀποτομήν. ἵσχιον γὰρ 2
 οἶκον οἰκοδομήσεται μοι· λέγει κίριος· ἀλλ' οὐδὲ ἰαντῶ ἀποδομήσεν
 ἀχώριτος ὢν, κἄν ἰὸ οὐρανὸς θρόνος· ἐντοῦ λέγεται, οὐδ' οὔτω
 περιέχεται, ἐκαραπαίνεται δὲ τερατόμενος τῇ δημιουργίᾳ. δῆλον οὖν 4
 ἡμῖν ἐπιχειρήσθαι τὴν ἀλήθειαν, ἣ καὶ ἐξ ἐνός παραδείγματος ἤδη
 10 δίδειχται, μικρὸν δ' ἴσπερον καὶ διὰ πλείονων παραστήσομεν. πῶς 7, 1
 δ' οὐχὶ ἀποδοχῆς ἀξιοὶ οἱ τε μαθεῖν ἐθέλοντες· οἱ τε θεντάμενοι κατὰ 422 1'
 τὸν Σολομῶντα ἰγνώσθαι σοφίαν καὶ παιδείαν νοῆσαι τε λόγους
 φρονήσας· δέξασθαι τε στροφάς· λόγων νοῆσαι τε δικαιοσύνην 15
 ἀληθῆ· ὡς οἴσις καὶ ἰτέρας τῆς μὴ κατὰ τὴν ἀλήθειαν διδασκο-
 15 μίνης πρὸς τῶν νόμων τῶν Ἑλληνικῶν καὶ τῶν ἄλλων τῶν φιλο-
 σοφῶν· καὶ κρήματα, φησὶν, ἐνθῦναι· οὐ τὰ δικαστικά, ἀλλὰ 2
 τὸ κριτήριον τὸ ἐν ἡμῖν ἐγεί· καὶ ἀπλανῆ· ἔχειν δεῖν μηνύει, ἵνα
 δῶν ἀνάγκης παινοργίαν, παιδί δὲ νῆσ αἰσθησὶν τε καὶ ἐννοίαν
 τῶνδε γὰρ ἀκούσας σοφός· ὁ ἐπακούειν ταῖς ἐντολαῖς· πεπεισμένος,
 20 ἰσοσώτερος ἴσταιε κατὰ τὴν γνώσιν, ἰὸ δὲ νοήμων κενήρησιν κτή-
 σεται νοήσιν τε παραβολὴν καὶ σκοτικὴν λόγον φήσιν· τι σοφῶν
 καὶ αἰνίγματα· οὐ γὰρ κενόλογος· οἱ ἐπιπνοὶ ἐκ θεοῦ λόγους προ- 3
 φέρουσι· οὐδ' οἱ παρὰ τούτων ἐμπροσθέντες οὐδὲ μὴν πάγας, αἷς
 οἱ πολλοὶ τῶν σοφιστῶν τοὺς νόμους ἐμπλέκουσι πρὸς οὐδὲν ἀληθῆ·
 25 σχολάζοντες, ἀλλ' οἱ μὲν τὸ ἅγιον πνεῦμα κεντημένοι ἐρευνῶσι ἰτὰ
 βῆθη τοῦ θεοῦ· τοιτέστι τῆς πρὸς τὰς προφητείας ἐπιπρόφειας
 ἐπὶ βῆλοι γίνονται· τῶν δὲ ἀγίων μεταδιδόναι τοῖς κενῶν ἀπαγο- 4
 ριύεται, ἵστ' ἂν μίνη θηρία· οὐ γὰρ ποτε ἐχχωρόναι πρῶσῃκει
 φθονῶς· καὶ τιταραγμένους ἀπίστοις τι ἴτι ἡθισιν, εἰς ἐλακὴν
 30 ζητήσας ἀναδίδει, τοῦ θείου καὶ καθαροῦ γάματος, τοῦ ζῶντος
 ἰδατος· μὴ δὲ ἐπιπρῆσθῆσιν σοὶ ἴδατα ἴσω πρὸς σοὶ, εἰς δὲ σὰς 8, 1

2 5 vgl. Strom. VII 28, 1. Orig. de orat. 2, 1. 3 f 7 Joh. 12, 1. 4 vgl.
 Gen. 2, 2f. 12-22 Prov. 1, 2-6. 25 f vgl. I Kor. 2, 14. 27 vgl. Matth.
 7, 6. 28 31 οὐτότε ἰδατος Sac. Par. 2. 3 H. 31. 29 f vgl. Plato Leg. XII
 1. 307. CD τοὺς φροδοφροῦτας καὶ ματαίους ἐπιπρόφειας γροδοφροῦτας ἰδα-
 καίς. 30 f vgl. Joh. 4, 19. Ap. k. Joh. 22, 1. 31 f Prov. 5, 16.

9 ἰταραγμένους St. ἰσταιε κεντημένοι L. 10 Shw. ἰ. L. 14 ἰταραγμένους
 ἰταραγμένους L. 25 σχολάζοντες, L. σχολάζοντες L. 27 ἰταραγμένους
 L. 30 ἰταραγμένους Sac. Par.

πλατείας διαπορευέσθω σὰ ὕδατα. οὐ γὰρ φρονέουσι τοιαῦτα (οἱ)
πολλοὶ ὀκλοῖσ' ἐγκυρέουσιν οὐδὲ μαθόντες γινώσκουσιν, ἔωτοιοὶ δὲ
δοκέουσι, κατὰ τὸν γενναῖον Ἡράκλειτον. ἄρ' οὐ δοκεῖ σοι καὶ 2
οὗτος τοὺς μὴ πιστεύοντας ψέγειν; ἰὸ δὲ δίκαιός μου ἐκ πίστεως
5 ζήσεται, ὁ προφήτης εἶρηκεν. λέγει δὲ καὶ ἄλλος προφήτης: ἔάν
μὴ πιστεύσητε, οὐδὲ μὴ συνῆτε. πῶς γὰρ τούτων ὑπερφῶν θεωρίαν 8
χωρήσαι ποτ' ἂν ψυχὴ διαμαχομένης ἔνδον τῆς περὶ τὴν μάθησιν
ἀπιστίας; πίστις δέ, ἣν διαβάλλουσι κενὴν καὶ βάρβαρον νομίζοντες 4
Ἕλληνες, πρόληψις ἐκούσιός ἐστι, θεοσεβείας συγκατάθεσις, ἔλλι-
10 ζομένων ὑπόστασις, πραγμάτων | ἔλεγχος οὐ βλεπομένων, κατὰ τὸν 433 P
θεῖον ἀπόστολον: ταύτη γὰρ μάλιστα ἐμαρτυρήθησαν οἱ πρεσβύ-
τεροι: χωρὶς δὲ πίστεως ἀδύνατόν ἐστιν εὐαρεστήσαι θεῶν. ἄλλοι 9, 1
δ' ἀφανοῦς πράγματος ἐννοητικὴν συγκατάθεσιν ἀπέδωκαν εἶναι τὴν
πίστιν, ὡς περ ἀμέλει τὴν ἀπόδειξιν ἀγνοουμένου πράγματος φανερὰν 8
15 συγκατάθεσιν. εἰ μὲν οὖν προαίρεσίς ἐστιν, ὀρεκτικὴ τινος οὐδα, ἢ 2
ὄρεξις νῦν διανοητικὴ, ἐπεὶ δὲ πράξεως ἀρχὴ ἢ προαίρεσις, πίστις
εὐρίσκειται ἀρχὴ [γὰρ] πράξεως, θεμέλιος ἔμφρονος προαίρεσεως, προ-
αποδεικνύντος τινὸς αὐτῶ διὰ τῆς πίστεως τὴν ἀπόδειξιν. ἐθελον- 8
20 τὴν δὲ συνέπεσθαι τῶ συμφέροντι συνέσεως ἀρχή. μεγάλην γοῦν εἰς
τῆς πίστεως ἐπιστήμη γίνεται θεμελίῳ βεβαίῳ ἐπερηρησιμένη. τὴν 4
γοῦν ἐπιστήμην ὀρίζονται φιλοσόφων παῖδες ἔξιν ἀμετάπτωτον
ὑπὸ λόγου. ἔστιν οὖν ἄλλη τις τοιαύτη κατάστασις ἀληθῆς θεο-

1—8 Heraklit Fr. 5 Byw. 17 Diels; vgl. Gomperz, Sitzungsber. der Akad. z. Wien 113 (1886) S. 998; Bergk zu Archilochus Fr. 70 u. Opusc. II p. 22; Patin, Heraklits Einheitslehre Progr. München 1885 · 4 f Habak. 2, 4 5 f Jes. 7, 9 8 f vgl. Strom. II 27, 2; V 3, 2; Theodoret Gr. aff. c. I 107 τὴν μὲν γὰρ πίστιν καὶ οἱ ἄλλοι φιλόσοφοι ὠρίσαντο εἶναι ἐθελούσιον τῆς ψυχῆς συγκατάθεσιν. 9—12 Hebr. 11, 1. 2. 6 12—15 vgl. Theodoret I 91 πίστις ἐστὶν ἐκούσιος τῆς ψυχῆς συγκατάθεσις, ἢ ἀφανοῦς πράγματος θεωρία, ἢ περὶ τὸ δὴν στάσις καὶ κατάληψις τῶν ἀοράτων τῇ φύσει ξύμμετρος. 19 f μεγάλην εἰς—προαίρεσις Sacr. Par. 214 Holl 20 f αὐτίκα—ἐπερηρησιμένη Sacr. Par. 215 Holl 21—23 Stoische Definition; vgl. Strom. II 47. 76; VI 54; VII 17; Zeno Fr. 17 Pearson; Stob. Ecl. II 7, 5¹ p. 73, 19 Wachsm., Sext. Emp. Pyrrh. Hyp. II 214; Adv. math. VII 151; Diog. Laert. VII 47. 165; Theodoret Gr. aff. c. I 107; Philo De congr. erud. gr. 140 (I p. 539 M)

1 τοσαῦτα Gomperz τὰ αὐτὰ (vgl. Fr. 23 Byw.) St (οἱ) Bergk 2 ὀκλοῖσι Bergk ὀκλοῖσι L ὀκλοῖσι α) Bywater ἐγκυρέουσιν Schuster ἐγκυρσεῖουσιν L ἐγκυρῶουσιν Cobet S. 141 ἐγκύρῶουσιν Bergk nach δὲ ist γινώσκουσι von L¹ getilgt 18 ἐννοητικὴν Schw ἐνωτικὴν L 15 f ἢ (πίστις, ἔστιν) ὄρεξις νοῦ διαν. Schw 16 ἔπειτα Heyse 17 [γὰρ] St 23 πλὴν: θεοσεβείας Lowth

σεμίας αὐτῆς. ἢ μόνος διδάσκαλος ὁ λόγος; οὐκ ἔγωγε οἶμαι. Θεόφραστος δὲ τὴν αἰσθησὶν ἀρχὴν εἶναι πιστεύει· ἀπὸ γὰρ 5 ταύτης αἱ ἀρχαὶ πρὸς τὸν λόγον τὸν ἐν ἡμῖν καὶ τὴν διάνοιαν ἐκτείνονται. ὁ πιστεύων τοίνυν ταῖς γραφαῖς ταῖς θείαις, τὴν κρίσιν 6 βεβαίαν ἔχων, ἀποδείξιν ἀναντίρρητον τὴν τοῦ τὰς γραφῶν δεδωρημένου φωνῆν λαμβάνει θεοῦ· οὐκίτ' οὖν πίστις γίνεται δι' ἀποδείξιως ὠκνηρωμένη. μακάριοι τοίνυν οἱ μὴ ἰδόντες καὶ πιστεύσαντες· αἱ γοῦν τῶν Σειρήνων ἐπιμηλήσεις δύνανται ἐπιράνθρωπον ἐνδεικνύμεναι ἐξέπληττον τοὺς παρατιγγχάνοντας πρὸς τὴν τῶν λεγομένων 10 παραδοχὴν σχεδὸν ἄκοντας ἐντρεπίζουσαι.

III. Ἐνταῦθα φυσικὴν ἡγοῦνται τὴν πίστιν οἱ ἀμφὶ τὸν Βασι- 10. 1 λίδην, καθὸ καὶ ἐπὶ τῆς ἐκλογῆς τάττουσιν αὐτήν, τὰ μαθήματα ἀναποδείκτως ἐνφύκοιowan καταλήψει νοητικῆ. οἱ δὲ ἀπὸ (ὕαλει- 2 τίνον τὴν μὲν πίστιν τοῖς ἀπλοῖς ἀποκρίματις ἡμῖν, αὐτοῖς δὲ τὴν 15 γνῶσιν, τοῖς γνῶσι σοφισμένοις) κατὰ τὴν τοῦ διεψήροντος πλιονε- 14 F ξίαν οπίσματος ἐντάρχειν βούλονται, μακρῶ δὲ πεχωρισμένην πίστιως, ἢ τὸ πνευματικόν τοῦ ψυχικοῦ, λέγοντις, ἴτι γασὶν οἱ ἀπὸ 3 Βασιλίδου πίστιν ἄμα καὶ ἐκλογὴν οἰκίαν εἶναι καθ' ἕκαστον διάστημα, κατ' ἐπιπολούθημα δ' αὐτῆς ἐκλογῆς τῆς ἐπιποσμίον τὴν 20 κοσμικὴν ἀπάσις γνῶσις συνέπεισθαι πίστιν κατὰλλήλῶν τε εἶναι τῆ ἰκίστον ἐλπίδι καὶ τῆς πιστιως τὴν δοριάν, οὐκίτ' οὖν προσαφί- 11 I σίως κατόρθωμα ἢ πίστις, εἰ γνῶσις πλιονίκτημα, οἰδὲ ἀμοιβῆς δικαίως τεύξεται ἀνάτιος ὧν ὁ μὴ πιστεύων, καὶ οὐκ αἰτιος ὁ πιστεύων, πᾶσι δὲ ἢ τῆς πιστιως καὶ ἀπιστίας ἰδιότης καὶ διαφορότης 25 οὔτ' ἐπίστω οὔτε μὴν φύσιν ἐποπίστω ἂν ὀρθῶς λογιζομένης προηγομένην ἔχουσα τὴν ἐκ τοῦ τὰ πάντα δυνατοῦ φυσικὴν ἀνάγκην γνομένην· ἐνπροσαστομένην δὲ ἡμῶν ἀφύχων δίκην φυσικαῖς ἐνιργίαις τὸ τε ἰκούσιον καὶ τὸ ἀκούσιον περιλαβε ὀρημίτι ἢ προ- 30 κηθιγομένην, τοῦτων, καὶ οὐκίτι ἔγωγε ἐννοῶ ζῶον τοῦτο οὐ τὸ 2 ὀρημητικόν ἀνάγκην λέλογχιν ἐπὶ τῆς ἔσθθιν αἰτίας κινούμενον ποῦ δὲ ἴτι ἢ τοῦ ποτι ἀπίστον μιτάγοια δὲ ἦν ἀφύσις ἐμμερτιῶν, ὅστι οἰδὲ βέλτιωμα ἴτι ἐλόγον οἰδὲ μακαρία σφραγις οἰδὲ ὁ τίος

2 4 The phras. Fr. 1; Wimmer III p. 22. 7 J. E. 29, 29. 8 vgl. u. 184 ff. 11 21 vgl. Strom. V 3, 2; Hilgenfeld, Ketzergeschichte S. 219. 28, 27-30 vgl. Chrysost. Fr. phys. 188 Arnim.

8 ἐπιποσμίς Heysse ἐπιποσίς L. ἴτι ἀπὸ φροστον Jacke u. ἴτι ἀπὸ φροστον L. 11 F βουλομένη L. βουλομένη L. 14 αἰτιος, L. 17 ἢ Sy ἢ L. 28 ἐπιποσμίς καὶ τοῦ St. ἀκούσιον ἀπὸ καὶ καὶ L. nach ἢ ἰδὲ καὶ von L. grot. hen. 30 ἀνάγκην St. ἀνάγκη, L. ἀνάγκη Sy. 32 ἢ μακαρία Ma.

οὐδὲ ὁ πατήρ· ἀλλὰ θεός, οἶμαι, ἡ τῶν φύσεων αὐτοῖς εὑρίσκειται διανομή, τὸν θεμέλιον τῆς σωτηρίας, τὴν ἐκούσιον πίστιν, οὐκ ἔχουσα.

IV. Ἡμεῖς δὲ οἱ τὴν αἴρεσιν καὶ φυγὴν δεδόσθαι τοῖς ἀνθρώποις 12, 1
 5 αὐτοκρατορικὴν | παρὰ τοῦ κυρίου διὰ τῶν γραφῶν παρεληφότες 157 8
 ἀμεταπτώτῳ κριτηρίῳ τῇ πίστει ἐπαναπανώμεθα, τὸ πνεῦμα πρόθυ-
 μον ἐνδειξάμενοι, ὅτι εἰλόμεθα τὴν ζωὴν καὶ τῷ θεῷ διὰ τῆς ἐκείνου
 φωνῆς πεπιστεύκαμεν· καὶ ὁ τῷ λόγῳ πιστεύσας οἶδεν τὸ πρᾶγμα
 ἀληθές· ἀλήθεια γὰρ ὁ λόγος· ὁ δὲ ἀπιστήσας τῷ λέγοντι ἠπίστησε
 10 τῷ θεῷ. ἰπίστει νοοῦμεν κατηρητίσθαι τοὺς αἰῶνας ῥήματι θεοῦ εἰς 2
 τὸ μὴ ἐκ φαινομένων τὸ βλεπόμενον γεγονέναι, φησὶν ὁ ἀπόστολος·
 ἰπίστει πλείονα θυσίαν Ἄβελ παρὰ Κάιν προσήνεγκε, δι' ἧς ἐμαρτυ-
 ρήθη εἶναι δίκαιος, μαρτυροῦντος ἐπὶ τοῖς δώροις αὐτῷ τοῦ θεοῦ·
 καὶ δι' αὐτῆς ἀποθανῶν ἔτι λαλεῖ· καὶ τὰ ἐξῆς ἕως | ἢ ἢ πρόσκαιρον 435 P
 15 ἔχειν ἁμαρτίας ἀπόλασιν· τούτους μὲν οὖν καὶ πρὸ νόμου ἢ
 πίστις δικαιοῦσα κληρονόμους κατέστησε τῆς θέλας ἐπαγγελίας. τί 13, 1
 οὖν ἔτι τὰ τῆς πίστεως ἐκ τῆς παρ' ἡμῶν ἱστορίας ἀναλεγόμενος
 παρατίθεται μαρτύρια; ἐπιλείπει γὰρ με διηγούμενον ὁ χρόνος περὶ
 Γεδεῶν, Βαράκ, Σαμφῶν, Ἰεφθάε Δαβὶδ τε καὶ Σαμουὴλ καὶ τῶν
 20 προφητῶν· καὶ τὰ τούτοις ἐκόμενα. τεσσάρων δὲ ὄντων ἐν οἷς τὸ 2
 ἀληθές, αἰσθήσεως, νοῦ, ἐπιστήμης, ὑπολήψεως, φύσει μὲν πρῶτος ὁ
 νοῦς, ἡμῶν δὲ καὶ πρὸς ἡμᾶς ἢ αἰσθησις, ἐκ δὲ αἰσθήσεως καὶ τοῦ
 νοῦ ἢ τῆς ἐπιστήμης συνίσταται οὐσία, κοινὸν δὲ νοῦ τε καὶ αἰσθή-
 σεως τὸ ἐναργές. ἀλλ' ἢ μὲν αἰσθησις ἐπιβάθρα τῆς ἐπιστήμης, ἢ 3
 25 πίστις δὲ διὰ τῶν αἰσθητῶν ὀδεύσασα ἀπολείπει τὴν ὑπόληψιν, πρὸς
 δὲ τὰ ἀψευδῆ σπεύδει καὶ εἰς τὴν ἀλήθειαν καταμένει. εἰ δέ τις 4
 λέγοι τὴν ἐπιστήμην ἀποδεικτικὴν εἶναι μετὰ λόγον, ἀκουσάτω ὅτι
 καὶ αἱ ἀρχαὶ ἀναπόδεικτοι· οὔτε γὰρ τέχνη οὔτε μὴν φρονήσει γνω-
 σταί. ἢ μὲν γὰρ περὶ τὰ ἐνδεχόμενά ἐστιν ἄλλως ἔχειν, ἢ δὲ ποιη-
 30 τικὴ μόνον, οὐχὶ δὲ καὶ θεωρητικὴ. πίστις οὖν ἐφικέσθαι μόνη οἷον 14, 1
 τε τῆς τῶν ὄλων ἀρχῆς. πᾶσα γὰρ ἐπιστήμη διδακτὴ ἐστι· τὸ δὲ
 διδακτὸν ἐκ προγινωσκομένου. οὐ προεγινώσκετο δὲ ἡ τῶν ὄλων 2
 ἀρχὴ τοῖς Ἑλλήσιν, οὐτ' οὖν Θαλῆ ὕδωρ ἐπισταμένῳ τὴν πρώτην

9 vgl. Joh. 14, 6 10—15 Hebr. 11, 3f. 25 15 f vgl. Hebr. 6, 12. 17

18—20 Hebr. 11, 32 20—29 τεσσάρων ὄντων—γνωσταί Sac. Par. 216 Holl

31 f vgl. Aristot. Metaph. A 9 (p. 99²b 30) πᾶσα μάθησις διὰ προγινω-
 σκομένων 33 f vgl. Diog. Laert. I 27

14 f ἢ—ἔχειν Hebr. ἢ—ἔχει L 15 τούτους Sy τοῖτοῖς L 25 ὀδεύ-
 ονσα Sac. Par. 30 μόνον, οὐχὶ Petan μονονουχὶ L 30 f οἷον τε Hiller οἷον-
 ται L

αίτιαν οὔτε τοῖς ἄλλοις [τοῖς φυσικοῖς τοῖς ἐξῆς· ἐπεὶ εἰ καὶ Ἀναξα-
γόρας πρῶτος ἐπίστησε τὸν νοῦν τοῖς πράγμασιν, ἀλλ' οὐδὲ οὗτος
ἐτήρησε τὴν αἰτίαν τὴν ποιητικὴν, δίνουσι τινὰς ἀνοήτους ἀναζω-
γραφῶν σὺν τῇ τοῦ νοῦ ἀπραξίᾳ τε καὶ ἀνοίᾳ. διὸ καὶ φησὶν ὁ 8
5 λόγος· ἐμὴ εἰπατε ἱαντοῖς διδάσκαλον ἐπὶ τῆς γῆς· ἡ μὲν γὰρ ἐπι-
στήμη ἕξις ἀποδεικτικὴ, ἡ πίστις δὲ χάρις ἐξ ἀναποδείκτων εἰς τὸ
καθόλου ἀναμειβάζουσα τὸ ἀπλοῦν, ὃ οὔτε σὺν ἔλγῃ ἐστὶν οὔτε ἔλγῃ
οὔτε ὑπὸ ἔλγῃ. οἱ δὲ ἄπιστοι, ὡς ἴσκειν, ἐξ οὐρανοῦ καὶ τοῦ 12, 1
ἀοράτου πάντα ἔλκουσιν | εἰς γῆν, ταῖς χερσὶν ἀτεχνῶς πέτρας καὶ 13 P
10 θρούς περιλαμβάνοντες· κατὰ τὸν Πλάτωνα· τῶν γὰρ τοιοῦτων
ἐφαπτόμενοι πάντων δισχυρίζονται τοῦτ' εἶναι μόνον, ὃ παρέχει
προσβολὴν καὶ ἐπασὴν τινα, ταῦτόν σῶμα καὶ οὐσίαν ὀριζόμενοι·
οἱ δὲ πρὸς αὐτοὺς ἀμφισβητοῦντες μᾶλα ἐλάττω· ἀνωθεν ἐξ 2
ἀοράτου ποθὲν ἀμύνονται, τοιαῦτα ἅττα καὶ ἀσώματα εἶδη μεζόμενοι
15 τὴν ἀληθινὴν οὐσίαν εἶναι· εἰδὸν δὲ, ποιῶ καινά· ὁ λόγος φησὶν, 8
εἰ ὄφθαλμὸς οὐκ εἶδεν οὐδὲ οὐκ ἤκουσεν οὐδὲ ἐπὶ καρδίαν ἀνθρώπου
ἀνέβη· καινῷ ὄφθαλμῷ, καινῇ ἀκοῇ, καινῇ καρδίᾳ ὅσα ὄρατά καὶ
ἀκουστά καὶ καταληπτά διὰ τῆς πίστεως καὶ ουνείσως, πνευματικῶς
λεγόντων, ἀκούοντων, πραττόντων τῶν τοῦ κυρίου μαθητῶν, ἵσθι 4
20 γὰρ δόκιμον νόμισμα καὶ ἄλλο κέρδηλον, ὅπρι οὐδὲν ἱλαττον ἀπατᾷ
τοῖς ἰδιώταις, οὐ μὴν τοῖς ἀργυραμοιβοῖς, οἱ ἴσοι μαθόντες τὸ τε
παρακεχαραγμένον καὶ τὸ δόκιμον χωρίζειν καὶ διακρίνειν, οὕτως ὁ
ἀργυραμοιβὸς τῇ ἰδιώτῃ τὸ νόμισμα τοῦτο μόνον, ὅτι κέρδηλόν ἐστι,
φησὶ τὸ δὲ πᾶς, μόνος ὁ τοῦ τραπέζιτου γνώριμος καὶ ὁ ἐπὶ τοῦτο
25 ἀλλοτρίομος μανθάνει. Ἀριστοτέλης δὲ τὸ ἰσόμενον τῇ ἐπιστήμῃ 8
κρίμα, ὡς ἀληθὺς τὸδε τι, πιστὸν εἶναι φησὶ, κυριώτερον οὖν τῆς
ἐπιστήμης ἢ πίστεως καὶ ἴσθιν αὐτῆς κριτήριον.

Ἐποκρίνεται δὲ τὴν πίστιν ἢ ἐκείνη, ἀσθενῆς οὐσα ὑπόληψις 16, 1

1 4 vgl. Diels, Vorsokr. 317, 27 Nr 57. 5 vgl. Matth. 23, 8f. zur Form vgl. Strom VI 15. 8—15 Plato Sophist p. 249 AB. 15 Jes. 43, 10. 16f I Kor. 2, 9. Jes. 64, 4. 19 25 vgl. Strom I 177, 2 mit Anm. 23f nicht bei Aristoteles, w. e. sch. vgl. Theophrast. (fr. aff. c. 170) τὴν πίστιν ὁμοσποσίως κριτήριον ἐπιστήμης ἐκείνης. Kaefer vergleicht Aristot. T p. V 1. 24f vgl. Plato Rep. VI p. 511 E. VII p. 534 A. πίστις· τίμα· α. Sophist p. 231 A πῶς· ἴσθι· 26 die πίστις, ist ἐπιστήμης σφόδρα Aristot. T p. IV 1 p. 120b 15

1 [τοῖς, Di. ἐπεὶ εἰ καὶ Schw. ἔπειτα St. 8 αἰτίαν vgl. S. 10, 12 Hywater ἀπίαν L. 4 ἀπὸ· ἀπίαν Ma. 11 8 παρέχει Plato. ὅτι· ὅτι L. 13 οἱ δὲ Ma. οἱ δὲ· ὅτι· οἱ πιστοὶ δ' οἱ Jackson, Journ. of Ph. 1 26 1890. S. 220. ὄρατα δὲ Antim. Stone. vet. fr. 111 p. 173. 16 καὶ Ma. 23 τὸ νόμισμα > nach ἴσθι Di. 27 πίστις· τι in Ras. L.

καθάπερ ὁ κόλαξ τὸν φίλον καὶ ὁ λύκος τὸν κύνα. ἐπειδὴ δὲ ὁρῶμεν
 (ὅτι) ὁ τέκτων [ὅτι] μαθῶν τινα τεχνίτης γίνεται καὶ ὁ κυβερνήτης
 παιδευθεὶς τὴν τέχνην κυβερνᾶν δυνήσεται, οὐκ ἀπαρκεῖν λογιζόμενος
 τὸ βούλεσθαι καλὸν γενέσθαι κάγαθόν, ἀνάγκη [δὲ] ἄρα πειθόμενον
 5 μαθεῖν· τὸ δὲ πείθεσθαι τῷ λόγῳ, ὃν διδάσκαλον ἀνηγορεύσαμεν, 2
 αὐτῷ ἐκείνῳ πιστεῦσαί ἐστι κατ' οὐδὲν ἀντιβαίνοντα. πῶς γὰρ οἷόν
 τε ἀντεφίστασθαι τῷ θεῷ; πιστὴ τοίνυν ἡ γυνῶσις, γνωστὴ δὲ ἡ
 πίστις θεία τιμὴ ἀκολουθία τε καὶ ἀντακολουθία γίνεται. ναὶ μὴν 3
 καὶ ὁ Ἐπίκουρος, ὁ μάλιστα τῆς ἀληθείας προτιμήσας τὴν ἡδονήν, 437 P
 10 πρόληψιν εἶναι διανοίας τὴν πίστιν ὑπολαμβάνει· πρόληψιν δὲ ἀπο-
 δίδωσιν ἐπιβολὴν ἐπὶ τι ἐναργὲς καὶ ἐπὶ τὴν ἐναργῆ τοῦ πράγματος
 ἐπίνοιαν· μὴ δύνασθαι δὲ μηδένα μῆτε ζητῆσαι μῆτε ἀπορῆσαι μηδὲ
 μὴν δοξάσαι, ἀλλ' οὐδὲ ἐλέγξαι χωρὶς προλήψεως. πῶς δ' ἂν μὴ 17, 1
 ἔχων τις πρόληψιν οὐ ἐφίεται μάθῃ περὶ οὐ ζητεῖ; ὁ μαθῶν δὲ ἤδη
 15 κατάληψιν ποιεῖ τὴν πρόληψιν. εἰ δὲ ὁ μανθάνων οὐκ ἄνευ προ- 2
 λήψεως μανθάνει τῆς τῶν λεγομένων παραδεικτικῆς, αὐτὸς μὲν ὧτα
 ἔχει τὰ ἀκουστικά τῆς ἀληθείας· μακάριος δὲ ὁ λέγων εἰς ὧτα
 ἀκουόντων, ὡσπερ ἀμέλει μακάριος καὶ αὐτὸς [ὁ] τῆς ὑπακοῆς. τὸ 3
 δὲ κατακοῦσαι συνειναί ἐστιν. εἰ τοίνυν ἡ πίστις οὐδὲν ἄλλο ἢ προ-
 20 ληψίς ἐστι διανοίας περὶ τὰ λεγόμενα καὶ | τοῦτο ὑπακοή τε εἴρηται 158 S
 σύνεσις τε καὶ πειθῶ, οὐ μὴ μαθήσεται τις ἄνευ πίστεως, ἐπεὶ μηδὲ
 ἄνευ προλήψεως. ἀληθὲς δ' οὖν ὃν παντὸς μᾶλλον ἀποδείκνυται τὸ 4
 ὑπὸ τοῦ προφήτου εἰρημένον· ἢ ἐὰν μὴ πιστεύσητε, οὐδὲ μὴ συνῆτε·
 τοῦτο καὶ Ἡράκλειτος ὁ Ἐφέσιος τὸ λόγιον παραφράσας εἴρηκεν·
 25 ἢ ἐὰν μὴ ἔλπηται ἀνέλπιστον, οὐκ ἐξευρήσει, ἀνεξερεύνητον ἔον καὶ
 ἄπορον· ἀλλὰ καὶ Πλάτων ὁ φιλόσοφος ἐν τοῖς Νόμοις ἔον μέλ- 18, 1
 λοντα μακαρίον τε καὶ εὐδαίμονα γενέσθαι τῆς ἀληθείας ἐξ ἀρχῆς
 εὐθὺς εἶναι μέτοχον χρῆναι φησὶν, ἢν' ὡς πλείστον χρόνον ἀληθῆς

8—10. 14 f Theodoret Gr. aff. c. I 90 8—13 Epikur Fr. 255 Usener 187, 29
 17 f Sir. 25, 9; vgl. Strom. V 2, 1; Orig. Jer.-Hom. VI 3 23 Jes. 7, 9 25 f
 Heraklit Fr. 7 Byw. 18 Diels; vgl. Theodoret Gr. aff. c. I 88; Bernays, Ges. Abh.
 I S. 71 f 26—S. 122, 1 Theodoret Gr. aff. c. I 117 26—S. 122, 3 Plato
 Leg. V p. 730 BC; vgl. Stob. Flor. 1, 95; 11, 18; 43, 113 Mein.

1 f ὁρῶμεν St) St ὁρῶν L 2 [ὅτι] St 4 [δὲ] St δὴ Bywater a. a. O.
 S. 207 7 ἀντεφίστασθαι Bywater, The Academy 2 (1871) S. 25 ἀντεπίστασθαι
 L πιστὴ Sy 12 f μηδὲ μὴν] μῆτε μὴν Di 18 [ὁ] Po 21 μὴ Ma
 μὴν L 22 παντὸς Di πάντως L 25 ἐπιζητε oder ἐπιζετε Theod. daher
 ἔλπησθε Stephanus ἔλπηται ἀνέλπιστον, Gomperz ἔλπηται, ἀνέλπιστον L οὐχ
 εὐρήσετε Theod. οὐκ ἐξευρήσετε Steph. ἀνεξερεύνητον] ἀνεξείρητον oder ἀν-
 εξείρητον Theod.

ἐν γραφῇ. Ἰστί γὰρ διαθήκη ἦν ὁ αἷτις τοῦ παντός θεός τίθεται. θεός δὲ παρὰ τὴν θέσιν εἴρηται καὶ τάξιν, τὴν διακόσμησιν. ἐν δὲ 8 τῷ Πέτρῳ Κηρύγματι εἴροις ἄν νόμον καὶ λόγονι τὸν κύριον προσαγορευόμενον.

Ἰ. Ἄλλ' ὁ μὲν κατὰ τὴν ἀληθῆ φιλοσοφίαν γνωστικῶν ἵπομημάτων πρῶτος ἡμῖν Στραματεὺς ἔνταυθα περιγεγράφω.!

8 vgl. Herodot 2, 52. 8 Κορυμμα Petri Fr. 1 Dobschütz TU¹ XI 1 S. 18; vgl. Strom. II 68, 2; Ecl. proph. 15

Subscriptio: [περὶ] τῶν κατὰ τὴν ἀληθῆ φιλοσοφίαν ἵπομημάτων στραματεὺς πρῶτος L. [περὶ] St.

ΣΤΡΩΜΑΤΕΩΝ ΔΕΥΤΕΡΟΣ

1. Ἐξῆς δ' ἂν εἶη διαλαβεῖν, ἐπεὶ κλέπτας τῆς βαρβάρου φιλο- 1, 1
 σοφίας Ἑλλήνας εἶναι προσείπεν ἢ γραφή, ὅπως τοῦτο δι' ὀλίγων
 5 δειχθήσεται. οὐ γὰρ μόνον τὰ παράδοξα τῶν παρ' ἡμῖν ἱστορο-
 μένων ἀπομιμουμένους ἀνάγράφειν αὐτούς παραστήσομεν, πρὸς δὲ 429 P
 τὰ κυριώτατα τῶν δογμάτων σκευωρουμένους καὶ παραχαράσσοντας,
 προγενεστέρων οὐσῶν τῶν παρ' ἡμῖν γραφῶν, ὡς ἀπεδείξαμεν, δι-
 λέγσομεν ἕν τε τοῖς περὶ πίστεως περὶ τε σοφίας γνώσεώς τε καὶ
 10 ἐπιστήμης ἐλπίδος τε καὶ ἀγάπης περὶ τε μετανοίας καὶ ἐγκρατείας
 καὶ δὴ καὶ φόβου θεοῦ (σμήνος ἀτεχνῶς τῶν ἀληθείας ἀρετῶν, <ὧν> 2
 ὅσα γε ἀπαιτήσῃ ἢ κατὰ τὸν τόπον τὸν προκείμενον ὑποσημείωσις,
 περιληφθήσεται) καὶ ὡς τὰ μάλιστα τὸ ἐπικεκρυμμένον τῆς βαρβάρου
 φιλοσοφίας, τὸ συμβολικὸν τοῦτο καὶ ἀνιγματῶδες εἶδος, ἐξήλωσαν
 15 οἱ πραγματικῶς τὰ τῶν ἀρχαίων φιλοσοφήσαντες, χρησιμώτατον,
 μᾶλλον δὲ ἀναγκαιότατον τῇ γνώσει τῆς ἀληθείας ὑπάρχον. ἐπὶ 2, 1
 τούτοις ἀκόλουθον οἶμαι ὑπὲρ ὧν κατατρέχουσιν ἡμῶν Ἑλλήνες
 ἀπολογησῶσθαι ὀλίγαις συγχρωμένους γραφαῖς, εἴ πως ἡρέμα καὶ ὁ
 Ἰουδαῖος ἐπαίων ἐπιστρέφαι δυνηθεῖη ἐξ ὧν ἐπίστευσεν εἰς ὃν οὐκ
 20 ἐπίστευσεν. διαδέξεται δὲ εἰκότως τοὺς γενναίους τῶν φιλοσόφων 2
 ἔλεγχος ἀγαπητικὸς τοῦ βίου τε αὐτῶν καὶ τῆς εὐρέσεως τῶν καινῶν
 δογμάτων, οὐκ | ἀμνησμένων ἡμῶν τοὺς κατηγοροὺς (πολλοῦ γε καὶ 155 S
 δεῖ, τοὺς εὐλογεῖν μεμαθηκότας τοὺς καταρωμένους, κἂν βλασφήμους
 κενῶς καταφέρωσιν ἡμῶν λόγους), ἀλλ' εἰς ἐπιστροφὴν τὴν ἐκείνων
 25 αὐτῶν, εἴ πως ἐπαισχυθεῖεν οἱ πάνσοφοι δι' ἐλέγχου βαρβάρου
 σφραγισθέντες, ὡς διδεῖν ὄψῃ γοῦν δυνηθῆναι, ὅποια ἄρα εἶη τὰ
 μαθήματα, ἐφ' ἃ στέλλονται τὰς ἀποδημίας τὰς διαποντίους. ὧν 3

8 vgl. Joh. 10, 8 8 vgl. Strom. I 101 ff 11 σμήνος ἀρετῶν aus Plato
 Menon p. 72 A 28 vgl. Luk. 6, 28 (Matth. 5, 44)

4 [εἶναι] St προσείπεν Arcerius 11 <ὧν> Wi 12 γε Ma τε L
 21 ἀνατρεπτικός Schw
 Clemens II.

- μὲν γὰρ δὴ κλείπται, καὶ δὴ καὶ ταῦτα ἀποδεικτὰ περιαιρηθείσης
 αὐτοῖς τῆς φιλαντίας, ἃ δὲ αὐτοὶ ἐδιζησάμενοι ἑαυτοῦς ἐξενεργήσαναι
 φρονιύττονται, τούτων ὁ ἕλεγχος· κατ' ἐπακολούθημα δὲ καὶ περὶ τῆς
 ἐγκυκλίον καλουμένης παιδείας, εἰς ὅσα εὐχοριστος, περὶ τε ἀστρολο-
 5 γικῆς καὶ μαθηματικῆς καὶ μαγικῆς γοητείας τε ἐπιδραμητίον, ἀνχοῦσι 4
 γὰρ δὴ καὶ ἐπὶ ταυδοὶ οἱ Πανέλληνες ὡς μεγίσταις ἐπιστημαῖς, ὡς
 δ' ἐλέγχει μετὰ παρρησίας εἰρηνοποιεῖ. ἔσμεν δὲ πολλάκις ἤδη 3, 1
 μήτε μεμελετηκῆναι μήτε μὴν ἐπιτηθεῖν ἑλληρίζειν· ἱκανὸν γὰρ δὴ
 τοῦτο ἀποδημαγωγίην τῆς ἀληθείας τοῖς πολλοῖς, τὸ δὲ τῶ ὄντι
 10 φιλοσόφημα οὐκ εἰς τὴν γλῶσσαν, ἀλλ' εἰς τὴν γνώμην ὀνήσει τοῖς
 ἔπαλοντας, δεῖ δ', οἶμαι, τὸν ἀληθείας κηδόμενον οὐκ ἐξ ἐπιβολῆς 2 4 1
 καὶ φροντίδος τὴν φράσιν συνθεῖναι, κειράσθαι δὲ ὀνομάζειν μόνον
 ὡς δύναται ὁ βούλεται· τοῖς γὰρ τῶν λέξιων ἐχομένους καὶ περὶ
 ταύτας ἀσχολουμένους διαβιδράσκει τὰ πράγματα, γιωργῶ μὲν οὐν 3
 13 ἴδιον τὸ ἐν ἀπάνθαις γινόμενον ὁδὸν ἀλλεβῆς λαβὴν καὶ τιχρίτον
 τὸν ἐν ὀστρίον σαρκὶ κατορωρηγμένον μαργαρίτην ἐξενεργεῖ, φων 4
 δὲ καὶ τὰς ὀρνίθας ἠδίστην ἔχειν τὴν σαρκὸς ποιότητα, ὅτι οὐκ
 ἀφθόρον τροφῆς παρατιθείσης αὐταῖ ἀἰ δι οκαλέουσαι τοῖς ποσὶν
 ἐκλίγονται μετὰ πόρον τὰς τροφάς, εἰ τις οὐν τοῦ ὁμοίου θιω 3
 20 ρητικὸς ἐν πολλοῖς τοῖς πιθανοῖς τε καὶ Ἑλληνικοῖς τὸ ἀληθὺς
 διαλελιθῆναι ἴσθαι, καθάπερ ἔπο τοῖς μορμολικείοις τὸ πρῶ-
 ωπον τὸ ἀληθινόν, πολυπραγμονήσας θηράσεται, φησὶ γὰρ ἐν τῷ
 ὀράματι τῷ Ἐρμῆ ἡ δύναμις ἡ φανίσα· ὡ ἑὰν ἐνδύχηται σοι ἀποκα-
 λευθῆναι ἀποκαλεῖθῆσεται.
- 23 II. Ὑπὲρ δὲ οὗ σοφία μὴ ἔκλειρον εἰ Παροίμια λέγουσαν, εἰν 4, 1
 πάσαις δι ὁδοῖς γινώριζε αὐτήν· ἵνα ὀρθοτομή τὰς ὁδοὺς σου· ὁ δὲ
 ποὺς σου οὐ μὴ προσωκόπη, βούλεται μὲν γὰρ διὰ τούτων διέξει
 ἀπόλονθα δὴν γινώσθαι τῷ λόγῳ τὰ ἔργα· ἤδη δὲ ἰμψαίνειν χεῖρας
 τὸ ἐξ ἀπάσης παιδείας χρησίμων ἐκλεγμένους ἡμᾶς ἔχειν, αἰ δὲ 2
 11 ὁδοὶ σοφίας ποικίλαι ὀρθοτομεῖν ἐπὶ τὴν ὁδὸν τῆς ἀληθείας· ὁδοῖς

2 vgl. Heraklit Fr S Byw. 101 Dols. Plat. Mor. p. 115 C. 6 f Prov.
 10, 10. 9 11 το τὸν ὄντι ἔπαυοντο, Socr. Par. 201 H. 1. 11 14 ὄντι ο.
 μαί· πρὸς μὲτα Socr. Par. 212 H. 11. καὶ ὁ λόγος ἐν γράμμασι τῶν Ἀποστολῶν
 vgl. Norden, Antike Kunst, 100 S. 12 ff. 23 f vgl. Herm. V. 11, 1, 4. 25 27
 α S. 115, 1 Prov. 1, 5, 21.

4 εὐχοριστος; H. οὐκ εὐχοριστος; L. 11 ἐπιτηθεῖν, Socr. Par. CR ἐπιτηθεῖν,
 L. Socr. Par. H. 12 οὐκ ἐπιτηθεῖν Socr. Par. 14 δεῖ ἐλεγεῖται οὐκ ἀποκ.
 ἀφθόρον L. 16 ὄντι οὐκ Di. ὄντι οὐκ L. 19 οὐκ ἐπὶ δὲ Socr. Par. 20 αὐτὸ
 L. οὐκ ἐπὶ δὲ Socr. Par. 21 αὐτὸ ἐπὶ δὲ Socr. Par. 21 αὐτὸ ἐπὶ δὲ Socr. Par.
 21 αὐτὸ ἐπὶ δὲ Socr. Par. 21 αὐτὸ ἐπὶ δὲ Socr. Par. 21 αὐτὸ ἐπὶ δὲ Socr. Par.
 21 αὐτὸ ἐπὶ δὲ Socr. Par. 21 αὐτὸ ἐπὶ δὲ Socr. Par. 21 αὐτὸ ἐπὶ δὲ Socr. Par.

δὲ ἡ πίστις· ὁ δὲ πούς σου μὴ προσκοπτέτω, λέγει περὶ τινων ἐναντιοῦσθαι δοκούντων τῇ μιᾷ καὶ θείᾳ τῇ προνοητικῇ διοικήσει. ὅθεν ἐπάγει· μὴ ἴσθι φρόνιμος παρὰ σεαυτῶ, κατὰ τοὺς ἀθέους 8 λογισμοὺς τοὺς ἀντιστασιώδεις τῇ οἰκονομίᾳ τοῦ θεοῦ, ὁβοῦ δὲ 5 τὸν μόνον δυνατὸν θεόν, ὃ ἔπεται μὴδὲν ἀντικεισθαι τῷ θεῷ. ἄλλως τε καὶ ἡ ἐπαγωγὴ διδάσκει σαφῶς, ὅτι ὁ θεὸς φόβος ἐκκλησίας 4 ἐστὶ κακοῦ. φησὶ γάρ· καὶ ἔκκλινον ἀπὸ παντός κακοῦ. αὕτη παιδεία σοφίας· ὄν γὰρ ἀγαπᾷ κύριος παιδεύει, ἀλγεῖν μὲν ποιῶν εἰς σύνεσιν, ἀποκαθιστὰς δὲ εἰς εἰρήνην καὶ ἀφθαρσίαν. ἡ μὲν οὖν 5, 1 10 βάρβαρος φιλοσοφία, ἣν μεθέπομεν ἡμεῖς, τελεία τῶ ὄντι καὶ ἀληθῆς. φησὶ γοῦν ἐν τῇ Σοφίᾳ· αὐτὸς γάρ μοι δέδωκεν τῶν ὄντων γινῶσιν ἀφενδῆ, εἰδέναι σύστασιν κόσμου· καὶ τὰ ἐξῆς ἕως καὶ δυνάμεις ῥιζῶν. ἐν τούτοις ἅπασιν τὴν φυσικὴν ἐμπεριείληφε θεωρίαν τὴν κατὰ τὸν αἰσθητὸν κόσμον ἀπάντων τῶν γεγονότων. ἐξῆς δὲ καὶ 2 15 περὶ τῶν νοητῶν αὐνίττεται δι' ὧν ἐπάγει· ὅσα τέ ἐστι κρυπτὰ καὶ ἐμφανῆ ἔγνω· ἡ γὰρ πάντων | τεχνίτις ἐδίδαξέ με σοφία. 431 P ἔχεις ἐν βραχεὶ τὸ ἐπάγγελμα τῆς καθ' ἡμᾶς φιλοσοφίας. ἀνάγει δὲ 8 ἡ τούτων μάθησις, μετὰ ὀρθῆς πολιτείας ἀσκηθεῖσα, διὰ τῆς πάντων τεχνίτιδος σοφίας ἐπὶ τὸν ἡγεμόνα τοῦ παντός, δυσάλωτόν τι χρῆμα 20 καὶ δυσθήρατον, ἕξαναχωροῦν αἰεὶ καὶ πόρρω ἀφιστάμενον τοῦ διώκοντος. ὁ δὲ αὐτὸς μακρὰν ὡν ἐγγυτάτω βέβηκεν, θαῦμα ἄρρητον· θεὸς 4 ἐγγίζων ἐγώ, φησὶ κύριος· πόρρω μὲν κατ' οὐσίαν (πῶς γὰρ ἂν συνεγγίσει ποτὲ τὸ γεννητὸν ἀγεννήτω;), ἐγγυτάτω δὲ δυνάμει, ἢ τὰ πάντα ἐγκεκόλπισται. εἰ ποιήσει τις κρύφα, φησὶ, ἔτι, καὶ οὐκ 5 25 ἐπόφομαι αὐτόν; καὶ δὴ πάρεστιν αἰεὶ τῇ τε ἐποπτικῇ τῇ τε εὐεργετικῇ τῇ τε παιδευτικῇ ἀπτομένη ἡμῶν δυνάμει δύναμις τοῦ θεοῦ. ὅθεν ὁ Μωσῆς οὐποτε ἀνθρωπίνῃ σοφίᾳ γνωσθήσεσθαι τὸν θεόν 6, 1 πεπεισμένος, ἐμφάνισόν μοι σεαυτὸν· φησὶ καὶ εἰς τὸν γνόφον, οὐ

8—8 Prov. 3, 7. 12 5 zu μόνον δυνατὸν vgl. Matth. 10, 28 ἀντικ. vgl. Strom. I 85, 6 6 f vgl. die Definition von φόβος Paed. I 101, 1; Strom. II 32 mit Anm. 11 f Weish. Sal. 7, 17. 20 15 f Weish. Sal. 7, 21 f 19—21 vgl. Philo De somn. I 66 f (I p. 630 M); Cic. de deor. nat. I 60 21 f. 24 f Jerem. 23, 23 f 28 f vgl. Philo De conf. ling. 137 (I p. 425 M) τοῖτον δύναμις . . . κέκληται μὲν ἐτίμως θεός, ἐγκεκόλπισται δὲ τὰ ὅλα. 27—S. 116, 5 vgl. Strom. V 71, 5; Philo De post. Caini 14 (I p. 228 M) ἤδη γοῦν καὶ εἰς τὸν γνόφον ὅπου ἦν ὁ θεὸς εἰσελεύεται, τοιτίσιν εἰς τίς ἀδίτους καὶ ἀειεῖς περὶ τοῦ ὄντος ἐννοίας. οὐ γὰρ ἐν γνόφῳ τὸ αἴτιον οἷδὲ συνόλωσ ἐν τόπῳ, ἀλλ' ἐπεράνω καὶ τόπον καὶ χρόνον· τὰ γὰρ γεγονότα πάντα ὑποζεύξας ἑαυτῷ περιέχεται μὲν ὑπ' οὐθενός, ἐπιβέβηκε δὲ πᾶσιν. Ähnlich De mut. nom. 7 (I p. 579 M) 28 Exod. 33, 13 28 f vgl. Exod. 20, 21

28 ἡ Sy ἡ L 27 γνωσθήσεσθαι (εσθαι in Ras.) L¹

S*

- ἦν ἡ φωνὴ τοῦ θεοῦ. ἐσελθεῖν βιάζεται. τοιτίστιν εἰς τὰς ἀδύτους
 καὶ ἀείδεις περὶ τοῦ ὄντος ἐννοίας· οὐ γὰρ ἐν γνώφῳ ἢ τόπῳ ὁ θεός.
 ἀλλ' ἐπεράνω καὶ τόπου καὶ χρόνου καὶ τῆς τῶν γεγονότων ἰδιώ-
 τητος. διὸ οὐδ' ἐν μίρῃ καταγίνεται ποτε οὔτε περιέχων οὔτε 2
 5 περιεχόμενος ἢ κατὰ ὄρισμόν τινα ἢ κατὰ ἀποτομήν. ἔποσον γὰρ 2
 οἶκον οἰκοδομησέτι μοι; λέγει κύριος· ἀλλ' οὐδὲ ἱαντῶ ἀποδομήσειν
 ἀχώριστος οἶν, κῶν ὁ οὐρανὸς θρόνος· αὐταῦ λέγεται. οὐδ' οὔτω
 περιέχεται, ἐκαραπαίνεται δὲ τερπόμενος τῇ δημιουργίᾳ. δῆλον οἶν 4
 ἡμῖν ἐπιεικρῆσθαι τὴν ἀλήθειαν, ἢ καὶ ἐξ ἰνός παραδείγματος ἤδη
 10 δέδεικται. μικρὸν δ' ὕστερον καὶ διὰ πλείονων περαστήσομεν. πῶς 7. 1
 δ' οὐχὶ ἀποδοχῆς ἄξιτοι οἱ τι μαθεῖν ἐθέλοντες οἱ τι θυνάμενοι κατὰ 432 1
 τῶν Σολομῶντα γινῶναι σοφίαν καὶ παιδείαν νοῆσαι τε λόγους
 φρονήσῃς· δέξασθαι τε στροφάς· λόγων νοῆσαι τε δικαιοσύνην 176 8
 ἀληθῆ· ὡς οἴσῃς καὶ ἰτέρας τῆς μὴ κατὰ τὴν ἀλήθειαν διδασκα-
 15 μίης πρὸς τῶν νόμων τῶν Ἑλληνικῶν καὶ τῶν ἄλλων τῶν φιλο-
 σοφῶν· καὶ κρήματα, φησί. ἐπέθεται· οὐ τὰ δικαιοκρά. ἀλλὰ 2
 τὸ κρητήριον τὸ ἐν ἡμῖν ἔγῃς καὶ ἀπλανῆς ἔχιν δεῖν μὲν. οἶνα
 δῶ ἀνάκους πανουργίαν. παιδί δὲ τῶν εἰσθησίῳν τε καὶ ἐννοίαν.
 τῶνδε γὰρ ἀκούσας σοφός· ὁ ἐλακούειν τὰς ἐντολάς πεπιωμένος.
 20 σοφώτερος ἴσταιε κατὰ τὴν γινῶν. ὁ δὲ νόμων κηβήρησιν κτή-
 σιται νοῆσι τε παραβολὴν καὶ σκοπιτῶν λόγων ῥήσις τε σοφῶν
 καὶ εἰρήματα· οὐ γὰρ κηβήλους οἱ εἰπνοὶ ἐκ θεοῦ λόγους προ- 2
 φηροῦν οὐδ' οἱ παρὰ τούτων ἐμπροκινόμενοι οὐδὲ μὴν πάγος. αἰς
 οἱ πολλοὶ τῶν σοφιστῶν τοῖς νόμοις ἐμπλακοῦσι πρὸς οὐδὲν ἀληθῆς
 25 σχολάζοντες· ἀλλ' οἱ μὲν τὸ ἅγιον πνεῦμα κηκτιμένοι ἱρηνῶσι ἐπὶ
 βέθῃ τοῦ θεοῦ· τοιτίστι τῆς περὶ τὰς προσηγίτας ἐπιεικρῆσας
 ἐπιήβολοι γίνονται· τῶν δὲ ἁγίων μετεδιδόται τοῖς κηκτῶν ἀπεγο- 4
 ριύεται. ἴστ' ἂν μίμη θηρία· οὐ γὰρ ποτε ἔχικρῶνται προσηγί
 φθοιτροῖς καὶ τετραγμήροις ἀτίστοις τε ἴτι ἡθίων. εἰς ἐλακῆν
 30 ζῆτήσις ἀνεαδίω. τοῦ θείου καὶ καθαροῦ γάμτος. τοῦ ζῶντος
 ἔδατος· ἐμὴ δὲ ἐπιεικρῆσθαι σοὶ ἔδατε ἴζω πηγῆς σου. εἰς δε οἶς 4. 1

2 3 vgl. Strom VII 28 f. Orig. de or. 1. 1. 38 f. 7 Jo. 1. 1. 9 vgl.
 Gen 2. 2f. 12 22 Prov 1. 2. 6. 25 f. vgl. 1 Kor 2. 14. 27 vgl. Matth
 7. 6. 24 31 οὐτῶτε ἄδης S. et Pat 2. 111 f. 29 f. vgl. Prov 1. 2. 11
 1. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100. 101. 102. 103. 104. 105. 106. 107. 108. 109. 110. 111. 112. 113. 114. 115. 116. 117. 118. 119. 120. 121. 122. 123. 124. 125. 126. 127. 128. 129. 130. 131. 132. 133. 134. 135. 136. 137. 138. 139. 140. 141. 142. 143. 144. 145. 146. 147. 148. 149. 150. 151. 152. 153. 154. 155. 156. 157. 158. 159. 160. 161. 162. 163. 164. 165. 166. 167. 168. 169. 170. 171. 172. 173. 174. 175. 176. 177. 178. 179. 180. 181. 182. 183. 184. 185. 186. 187. 188. 189. 190. 191. 192. 193. 194. 195. 196. 197. 198. 199. 200. 201. 202. 203. 204. 205. 206. 207. 208. 209. 210. 211. 212. 213. 214. 215. 216. 217. 218. 219. 220. 221. 222. 223. 224. 225. 226. 227. 228. 229. 230. 231. 232. 233. 234. 235. 236. 237. 238. 239. 240. 241. 242. 243. 244. 245. 246. 247. 248. 249. 250. 251. 252. 253. 254. 255. 256. 257. 258. 259. 260. 261. 262. 263. 264. 265. 266. 267. 268. 269. 270. 271. 272. 273. 274. 275. 276. 277. 278. 279. 280. 281. 282. 283. 284. 285. 286. 287. 288. 289. 290. 291. 292. 293. 294. 295. 296. 297. 298. 299. 300. 301. 302. 303. 304. 305. 306. 307. 308. 309. 310. 311. 312. 313. 314. 315. 316. 317. 318. 319. 320. 321. 322. 323. 324. 325. 326. 327. 328. 329. 330. 331. 332. 333. 334. 335. 336. 337. 338. 339. 340. 341. 342. 343. 344. 345. 346. 347. 348. 349. 350. 351. 352. 353. 354. 355. 356. 357. 358. 359. 360. 361. 362. 363. 364. 365. 366. 367. 368. 369. 370. 371. 372. 373. 374. 375. 376. 377. 378. 379. 380. 381. 382. 383. 384. 385. 386. 387. 388. 389. 390. 391. 392. 393. 394. 395. 396. 397. 398. 399. 400. 401. 402. 403. 404. 405. 406. 407. 408. 409. 410. 411. 412. 413. 414. 415. 416. 417. 418. 419. 420. 421. 422. 423. 424. 425. 426. 427. 428. 429. 430. 431. 432. 433. 434. 435. 436. 437. 438. 439. 440. 441. 442. 443. 444. 445. 446. 447. 448. 449. 450. 451. 452. 453. 454. 455. 456. 457. 458. 459. 460. 461. 462. 463. 464. 465. 466. 467. 468. 469. 470. 471. 472. 473. 474. 475. 476. 477. 478. 479. 480. 481. 482. 483. 484. 485. 486. 487. 488. 489. 490. 491. 492. 493. 494. 495. 496. 497. 498. 499. 500. 501. 502. 503. 504. 505. 506. 507. 508. 509. 510. 511. 512. 513. 514. 515. 516. 517. 518. 519. 520. 521. 522. 523. 524. 525. 526. 527. 528. 529. 530. 531. 532. 533. 534. 535. 536. 537. 538. 539. 540. 541. 542. 543. 544. 545. 546. 547. 548. 549. 550. 551. 552. 553. 554. 555. 556. 557. 558. 559. 560. 561. 562. 563. 564. 565. 566. 567. 568. 569. 570. 571. 572. 573. 574. 575. 576. 577. 578. 579. 580. 581. 582. 583. 584. 585. 586. 587. 588. 589. 590. 591. 592. 593. 594. 595. 596. 597. 598. 599. 600. 601. 602. 603. 604. 605. 606. 607. 608. 609. 610. 611. 612. 613. 614. 615. 616. 617. 618. 619. 620. 621. 622. 623. 624. 625. 626. 627. 628. 629. 630. 631. 632. 633. 634. 635. 636. 637. 638. 639. 640. 641. 642. 643. 644. 645. 646. 647. 648. 649. 650. 651. 652. 653. 654. 655. 656. 657. 658. 659. 660. 661. 662. 663. 664. 665. 666. 667. 668. 669. 670. 671. 672. 673. 674. 675. 676. 677. 678. 679. 680. 681. 682. 683. 684. 685. 686. 687. 688. 689. 690. 691. 692. 693. 694. 695. 696. 697. 698. 699. 700. 701. 702. 703. 704. 705. 706. 707. 708. 709. 710. 711. 712. 713. 714. 715. 716. 717. 718. 719. 720. 721. 722. 723. 724. 725. 726. 727. 728. 729. 730. 731. 732. 733. 734. 735. 736. 737. 738. 739. 740. 741. 742. 743. 744. 745. 746. 747. 748. 749. 750. 751. 752. 753. 754. 755. 756. 757. 758. 759. 760. 761. 762. 763. 764. 765. 766. 767. 768. 769. 770. 771. 772. 773. 774. 775. 776. 777. 778. 779. 780. 781. 782. 783. 784. 785. 786. 787. 788. 789. 790. 791. 792. 793. 794. 795. 796. 797. 798. 799. 800. 801. 802. 803. 804. 805. 806. 807. 808. 809. 810. 811. 812. 813. 814. 815. 816. 817. 818. 819. 820. 821. 822. 823. 824. 825. 826. 827. 828. 829. 830. 831. 832. 833. 834. 835. 836. 837. 838. 839. 840. 841. 842. 843. 844. 845. 846. 847. 848. 849. 850. 851. 852. 853. 854. 855. 856. 857. 858. 859. 860. 861. 862. 863. 864. 865. 866. 867. 868. 869. 870. 871. 872. 873. 874. 875. 876. 877. 878. 879. 880. 881. 882. 883. 884. 885. 886. 887. 888. 889. 890. 891. 892. 893. 894. 895. 896. 897. 898. 899. 900. 901. 902. 903. 904. 905. 906. 907. 908. 909. 910. 911. 912. 913. 914. 915. 916. 917. 918. 919. 920. 921. 922. 923. 924. 925. 926. 927. 928. 929. 930. 931. 932. 933. 934. 935. 936. 937. 938. 939. 940. 941. 942. 943. 944. 945. 946. 947. 948. 949. 950. 951. 952. 953. 954. 955. 956. 957. 958. 959. 960. 961. 962. 963. 964. 965. 966. 967. 968. 969. 970. 971. 972. 973. 974. 975. 976. 977. 978. 979. 980. 981. 982. 983. 984. 985. 986. 987. 988. 989. 990. 991. 992. 993. 994. 995. 996. 997. 998. 999. 1000.

2 ἐπιεικρῆσθαι S. ἴσταιε πηγῆς σου L. 3 S. et Pat L. 14 ἱρηνῶσι Prov.
 αὐτῶν L. 25 ὁ γὰρ ποτε ἔχικρῶνται L. 27 ἱρηνῶσι S. et Pat L.
 L. 30 ζῆτήσις S. et Pat

πλατείας διαπορευέσθω σὰ ὕδατα. οὐ γὰρ φρονέουσι τοιαῦτα <οί>
πολλοὶ ὀκλοῖσ' ἐγκυρέουσιν οὐδὲ μαθόντες γινώσκουσιν, ἔκοντοισι δὲ
δοκέουσι, κατὰ τὸν γενναῖον Ἡράκλειτον. ἄρ' οὐ δοκεῖ σοι καὶ 2
οὗτος τοὺς μὴ πιστευόντας ψέγειν; ἰό δὲ δίκαιός μου ἐκ πίστεως
5 ζήσεται, ὁ προφήτης εἶρηκεν. λέγει δὲ καὶ ἄλλος προφήτης: «ἐάν
μὴ πιστεύσητε, οὐδὲ μὴ συνῆτε. πῶς γὰρ τούτων ὑπερφυᾶ θεωρίαν 3
χωρήσαι ποτ' ἂν ψυχὴ διαμαχομένης ἔνδον τῆς περὶ τὴν μάθησιν
ἀπιστίας; πίστις δέ, ἣν διαβάλλουσι κενὴν καὶ βάρβαρον νομίζοντες 4
Ἕλληνες, πρόληψις ἐκούσιός ἐστι, θεοσεβείας συγκατάθεσις, ἔλλι-
10 ζομένων ὑπόστασις, πραγμάτων | ἔλεγχος οὐ βλεπομένων,» κατὰ τὸν 433 P
θεῖον ἀπόστολον: «ταύτη γὰρ μάλιστα ἐμαρτυρήθησαν οἱ πρεσβύ-
τεροι: χωρὶς δὲ πίστεως ἀδύνατόν ἐστιν εὐαρεστήσαι θεῶ. ἄλλοι 9, 1
δ' ἀφανοῦς πράγματος ἐννοητικὴν συγκατάθεσιν ἀπέδωκαν εἶναι τὴν
πίστιν, ὡς περ ἀμέλει τὴν ἀπόδειξιν ἀγνοουμένου πράγματος φανερὰν
15 συγκατάθεσιν. εἰ μὲν οὖν προαίρεσίς ἐστιν, ὀρεκτικὴ τινος οὐσα, ἢ 2
ὄρεξις νῦν διανοητικὴ, ἐπεὶ δὲ πράξεως ἀρχὴ ἢ προαίρεσις, πίστις
εὐρίσκειται ἀρχὴ [γὰρ] πράξεως, θεμέλιος ἔμφρονος προαιρέσεως, προ-
αποδεικνύντος τινὸς αὐτῶ διὰ τῆς πίστεως τὴν ἀπόδειξιν. ἐθελον- 3
τὴν δὲ συνέεσθαι τῶ συμφέροντι συνέσεως ἀρχή. μεγάλην γοῦν εἰς
20 γῶσιν ῥοπήν ἀπερίσπατος παρέχει προαίρεσις. ἀντίκα ἢ μελέτη
τῆς πίστεως ἐπιστήμη γίνεται θεμελίω βεβαίω ἐπερηρησιμένη. τὴν 4
γοῦν ἐπιστήμην ὀρίζονται φιλοσόφων παῖδες ἔξιν ἀμετάπτωτον
ὑπὸ λόγου. ἔστιν οὖν ἄλλη τις τοιαύτη κατάστασις ἀληθῆς θεο-

1—3 Heraklit Fr. 5 Byw. 17 Diels; vgl. Gomperz, Sitzungsber. der Akad. z. Wien 113 (1886) S. 998; Bergk zu Archilochus Fr. 70 u. Opusc. II p. 22; Patin, Heraklits Einheitslehre Progr. München 1885 4 f Habak. 2, 4 5 f Jes. 7, 9 8 f vgl. Strom. II 27, 2; V 3, 2; Theodoret Gr. aff. c. I 107 τὴν μὲν γὰρ πίστιν καὶ οἱ ἡμέτεροι φιλόσοφοι ὠρίσαντο εἶναι ἐθελούσιον τῆς ψυχῆς συγκατάθεσιν. 9—12 Hebr. 11, 1. 2. 6 12—15 vgl. Theodoret I 91 πίστις ἐστὶν ἐκούσιος τῆς ψυχῆς συγκατάθεσις, ἢ ἀφανοῦς πράγματος θεωρία, ἢ περὶ τὸ δὴ στάσις καὶ κατάληψις τῶν ἀοράτων τῇ φήσει ξύμμετρος. 19 f μεγάλην εἰς—προαίρεσις Sacr. Par. 214 Holl 20 f ἀντίκα—ἐπερηρησιμένη Sacr. Par. 215 Holl 21—23 Stoische Definition; vgl. Strom. II 47. 76; VI 54; VII 17; Zeno Fr. 17 Pearson; Stob. Ecl. II 7, 5¹ p. 73, 19 Wachsm., Sext. Emp. Pyrrh. Hyp. II 214; Adv. math. VII 151; Diog. Laert. VII 47. 165; Theodoret Gr. aff. c. I 107; Philo De congr. erud. gr. 140 (I p. 539 M)

1 τοιαῦτα Gomperz τὰ ἀτὰ (vgl. Fr. 23 Byw.) St <οί> Bergk 2 ὀκλοῖσι Bergk ὀκλόσοι L ὀκόσοι αἰ) Bywater ἐγκυρέουσιν Schuster ἐγκυρσεῖουσιν L ἐγκυρέουσιν Cobet S. 141 ἐγκύρσωσιν Bergk nach δὲ ist γινώσκουσι von L¹ getilgt 13 ἐννοητικὴν Schw ἐνωτικὴν L 15 f ἢ <πίστις, ἔστιν> ὄρεξις νοῦ διαν. Schw 16 ἔπειτα Heyse 17 [γὰρ] St 23 <πλὴν> θεοσεβείας Lowth

σεβείας αὐτῆς. ἢ μόνος διδάσκαλος ὁ λόγος; οὐκ ἔγωγε οἶμαι. **5**
 Θεόγραφος δὲ τὴν αἰσθητικὴν ἀρχὴν εἶναι πιστικῶς φησὶν· ἀπὸ γὰρ
 ταύτης αἱ ἀρχαὶ πρὸς τὸν λόγον τὸν ἐν ἡμῖν καὶ τὴν διάνοιαν ἐκ-
 τίνονται. ὁ πιστικῶς τοίνυν ταῖς γραφαῖς ταῖς θείαις, τὴν κρίσιν **6**
5 μαλακίαν ἔχων, ἀποδείξιν ἀναντίρρητον τὴν τοῦ τὰς γραφῶν δεδομη-
 μένου φωνῆν λαμβάνει θεοῦ· οὐκίτ' οὐν πίστις γίνεται δι' ἀποδεί-
 ξεως ὠχρωμένη. μακάριοι τοίνυν οἱ μὴ ἰδόντες καὶ πιστεύσαντες·
 αἱ γοῦν τῶν Σιριήνων ἐπισηλῆσις δόναμιν ὑπεράνθρωπον ἐνδεικνύ-
 μαι ἐξίπληττον τοὺς παρατηγγάνοντας πρὸς τὴν τῶν λεγομένων
10 παραδοχὴν σχεδὸν ἄκοντας ἐντροπίζουσι.

III. Ἐνταῦθα φυσικὴν ἠγοῦνται τὴν πίστιν οἱ ἀμφὶ τὸν Βασί- **10. 1**
 λειδὴν, καθὸ καὶ ἐπὶ τῆς ἐκλογῆς τάττουσιν αὐτὴν, τὰ μαθήματα
 ἀναποδείκτως ἐπίδοκονσαν καταλήψει νοητικῆ. οἱ δὲ ἀπὸ ὁμιλίαν- **2**
 τίνου τὴν μὲν πίστιν τοῖς ἀπλοῖς ἀπονεύματις ἡμῖν, αὐτοῖς δὲ τὴν
15 γνήσιον, τοῖς φύσις σοφισμένοις· κατὰ τὴν τοῦ διαφέροντος πλιον- **11 P**
 ξίαν οπίσματος ἐνεπάρχειν βούλονται, μακρῶν δὲ χειροκρομένην πί-
 στικῶς, ἢ τὸ πνευματικὸν τοῦ ψυχικοῦ, λήγουσι. ἴτι φασὶν οἱ ἀπὸ **3**
 Βασιλείδου πίστιν ἄμα καὶ ἐκλογὴν οὐκίαν εἶναι καθ' ἕνατον διά-
 στήμα, κατ' ἐπακολουθῆμα δ' αὐτῆς ἐκλογῆς τῆς ὑπερκοσμοῦ τὴν
20 κοσμικὴν ἀπάσης φύσεως οὐκίαν πιστὴν κατάλληλον τε εἶναι τῆ
 πρώτον ἐπιδοκίαν καὶ τῆς πιστικῶς τὴν θεωρίαν, οὐκίτ' οὐν προαιρέ- **11. 1**
 στικῶς κατορθώμα ἢ πιστικῶς, εἰ φύσις πλιονέκτημα, οὐδὲ ἀμοιβῆς
 δικαίως τεύξεται ἀνάγκως ὅν ὁ μὴ πιστικῶς, καὶ οὐκ αἰτίως ὁ πι-
 στικῶς. πᾶσα δὲ ἢ τῆς πιστικῶς καὶ ἀπιστικῶς ἰδιότης καὶ διαφορῶς
25 οὔτ' ἐκείνῳ οὔτε μὴν φύσιν ἐποπίσσει ἂν ὁμοῦς λογιζομένοις προ-
 γνομένην ἔχουσα τὴν ἐκ τοῦ πάντα δυνατοῦ φυσικὴν ἀνάγκην
 γνομένην· ἐντροπαστομένην δὲ ἡμῶν ἀφύχον δίχην φυσικῶς
 ἐντροπῆς τὸ τε ἰκούσιον καὶ τὸ ἀκούσιον περιέχει ὁμοῦ τε ἢ προ-
 καθηγομένην τοῦτων, καὶ οὐκίτι ἔγωγε ἐννοῶ ὡς τὸ τοῦτο οὐ τὸ **2**
30 ὁμομητικὸν ἀνάγκην ἀλλογῆν ἐπὶ τῆς ἰσῶν αἰτίας κινούμενον
 τοῦ δὲ ἴτι ἢ τοῦ ποτὶ ἀπίστον μεταίωμα δι' ἢν ἄν οἱ, ἐμμερτων,
 εἶσι οἱδὲ μακρῶμα ἴτι ἐνλογον οἱδὲ μακαρία σφραγῆς οἱδὲ ὁ τῶς.

2 4 Theophrast Fr 1; Wimmer III p 22 7 Pl 29, 70 8 vgl
 u 184 ff 11 21 vgl Strom V 3, 2, Halgenfeld, Ketzergeschichte S 21 u 22
 27—30 vgl Chrys pp Fr phys 188 An m

h επιπέδου; Heyse επιπέδου, L. επιπέδου; Jahn u επιπέδου
 του L 11 f επιπέδου L' επιπέδου L' 14 επιπέδου, L 17 f επιπέδου L
 24 επιπέδου καὶ το St επιπέδου ἀ πη Bas επιπέδου L' επιπέδου f επιπέδου
 v n l επιπέδου επιπέδου 30 επιπέδου St επιπέδου, L επιπέδου επιπέδου 32 f μα
 επιπέδου Ma

οὐδὲ ὁ πατήρ· ἀλλὰ θεός, οἶμαι, ἢ τῶν φύσεων αὐτοῖς εὐρίσκεται διανομή, τὸν θεμέλιον τῆς σωτηρίας, τὴν ἐκούσιον πίστιν, οὐκ ἔχουσα.

IV. Ἡμεῖς δὲ οἱ τὴν αἵρεσιν καὶ φυγὴν δεδόσθαι τοῖς ἀνθρώποις 12, 1
 5 αὐτοκρατορικῆν | παρὰ τοῦ κυρίου διὰ τῶν γραφῶν παρεληφότες 157 S
 ἀμεταπτώτῳ κριτηρίῳ τῇ πίστει ἐπαναπανώμεθα, τὸ πνεῦμα πρόθυ-
 μον ἐνδειξάμενοι, ὅτι εἰλόμεθα τὴν ζωὴν καὶ τῷ θεῷ διὰ τῆς ἐκείνου
 φωνῆς πεπιστεύκαμεν· καὶ ὁ τῷ λόγῳ πιστεύσας οἶδεν τὸ πρᾶγμα
 ἀληθές· ἀλήθεια γὰρ ὁ λόγος· ὁ δὲ ἀπιστήσας τῷ λέγοντι ἠπίστησε
 10 τῷ θεῷ. ἰπίστει νοοῦμεν κατηρητίσθαι τοὺς αἰῶνας ῥήματι θεοῦ εἰς 2
 τὸ μὴ ἐκ φαινομένων τὸ βλεπόμενον γεγονέναι, φησὶν ὁ ἀπόστολος·
 ἰπίστει πλείονα θυσίαν Ἄβελ παρὰ Κάιν προσήνεγκε, δι' ἧς ἐμαρτυ-
 ρήθη εἶναι δίκαιος, μαρτυροῦντος ἐπὶ τοῖς δώροις αὐτῷ τοῦ θεοῦ·
 καὶ δι' αὐτῆς ἀποθανῶν ἔτι λαλεῖ καὶ τὰ ἐξῆς ἕως | ἢ πρόσκαιρον 435 P
 15 ἔχειν ἁμαρτίας ἀπόλασιν· τούτους μὲν οὖν καὶ πρὸ νόμου ἢ
 πίστις δικαιοῦσα κληρονόμους κατέστησε τῆς θείας ἐπαγγελίας. τί 18, 1
 οὖν ἔτι τὰ τῆς πίστεως ἐκ τῆς παρ' ἡμῖν ἱστορίας ἀναλεγόμενος
 παρατίθεμαι μαρτύρια; ἐπιλείψει γὰρ με διηγούμενον ὁ χρόνος περὶ
 Γεδεών, Βαράκ, Σαμφών, Ἰεφθάε Δαβὶδ τε καὶ Σαμουὴλ καὶ τῶν
 20 προφητῶν· καὶ τὰ τούτοις ἐκόμενα. τεσσάρων δὲ ὄντων ἐν οἷς τὸ 2
 ἀληθές, αἰσθήσεως, νοῦ, ἐπιστήμης, ὑπολήψεως, φύσει μὲν πρῶτος ὁ
 νοῦς, ἡμῖν δὲ καὶ πρὸς ἡμᾶς ἢ αἰσθησις, ἐκ δὲ αἰσθήσεως καὶ τοῦ
 νοῦ ἢ τῆς ἐπιστήμης συνίσταται οὐσία, κοινὸν δὲ νοῦ τε καὶ αἰσθή-
 σεως τὸ ἐναργές. ἀλλ' ἢ μὲν αἰσθησις ἐπιβάθρα τῆς ἐπιστήμης, ἢ 8
 25 πίστις δὲ διὰ τῶν αἰσθητῶν ὀδεύουσα ἀπολείπει τὴν ὑπόληψιν, πρὸς
 δὲ τὰ ἀψευδῆ σπεύδει καὶ εἰς τὴν ἀλήθειαν καταμένει. εἰ δέ τις 4
 λέγοι τὴν ἐπιστήμην ἀποδεικτικὴν εἶναι μετὰ λόγον, ἀκουσάτω ὅτι
 καὶ αἱ ἀρχαὶ ἀναπόδεικτοι· οὔτε γὰρ τέχνη οὔτε μὴν φρονήσει γνω-
 σταί. ἢ μὲν γὰρ περὶ τὰ ἐνδεχόμενά ἐστιν ἄλλως ἔχειν, ἢ δὲ ποιη-
 30 τικῇ μόνον, οὐχὶ δὲ καὶ θεωρητικῇ. πίστις οὖν ἐφικέσθαι μόνη οἷον 14, 1
 τε τῆς τῶν ὄλων ἀρχῆς. πᾶσα γὰρ ἐπιστήμη διδακτὴ ἐστι· τὸ δὲ
 διδακτὸν ἐκ προγινωσκόμενου. οὐ προεγινώσκετο δὲ ἢ τῶν ὄλων 2
 ἀρχὴ τοῖς Ἑλλήσιν, οὐτ' οὖν θαλῆ ὕδωρ ἐπισταμένῳ τὴν πρώτην

9 vgl. Joh. 14, 6 10—15 Hebr. 11, 3 f. 25 15 f vgl. Hebr. 6, 12. 17
 18—20 Hebr. 11, 32 20—29 τεσσάρων ὄντων—γνωσταί Sacr. Par. 216 Holl
 81 f vgl. Aristot. Metaph. A 9 (p. 99^{2b} 30) πᾶσα μάθησις διὰ προγινω-
 σκόμενων 88 f vgl. Diog. Laert. I 27

14 f ἢ—ἔχειν Hebr. ἦ—ἔχει L 15 τούτους Sy τοῖτοις L 25 ὀδεύ-
 οῦσα Sacr. Par. 80 μόνον, οὐχὶ Petau μονονοῦχι L 80 f οἷον τε Hiller οἷον-
 ται L

αίτιαν οὔτε τοῖς ἄλλοις [τοῖς φυσικοῖς τοῖς ἐξῆς· ἐπεὶ εἰ καὶ Ἀναξα-
γόρας πρῶτος ἐπέστησε τὸν νοῦν τοῖς πράγμασιν, ἀλλ' οὐδὲ οὕτως
ἐτήρησε τὴν αἰτίαν τὴν ποιητικὴν, δίνους τινὰς ἀνοήτους ἀναξω-
γραφῶν σὺν τῇ τοῦ νοῦ ἀπραξίᾳ τε καὶ ἀνοίᾳ. διὸ καὶ φησὶν ὁ 8
 6 λόγος· ἢ μὴ εἶπητε ἑαυτοῖς διδάσκαλον ἐπὶ τῆς γῆς· ἢ μὲν γὰρ ἐπι-
 στήμη ἐξῆς ἀποδεικτικῆ, ἢ πίστις δὲ χάρις ἐξ ἀναποδείκτων εἰς τὸ
 καθόλου ἀναβιβάζουσα τὸ ἀπλοῦν, ὃ οὔτε σὺν ἔλῃ ἐστὶν οὔτε ἔλῃ
 οὔτε ἐπὶ ἔλῃ. οἱ δὲ ἄπιστοι, ὡς ἴσκειν, ἐξ οὐρανοῦ καὶ τοῦ 13, 1
 ἀόρατον πάντα ἔλκουσιν | εἰς γῆν, ταῖς χειρῶν ἀτεχνῶς πέτραις καὶ 14, 1 P
 10 θοῖς περιλαμβάνοντες· κατὰ τὸν Πλάτωνα· τῶν γὰρ τοιοῦτων
 ἐφαπτόμενοι πάντων δυσχερίζονται τοῦτ' εἶναι μόνον, ὃ παρέχει
 προσβολὴν καὶ ἐπαφὴν τινα, ταῦτόν σῶμα καὶ οὐσίαν ὀριζόμενοι·
 ὁ δὲ πρὸς αὐτοὺς ἀμφισβητοῦντες μῆλα ἐλάττω· ἀπῶθεν ἐξ 2
 ἀόρατον ποθὶν ἀμύνονται, τοῦτ' ἅττα καὶ ἀσώματα εἶδη μαζόμενοι
 15 τὴν ἀληθινὴν οὐσίαν εἶναι· εἶδόν δὲ, ποιῶ καινά· ὁ λόγος φησὶν, 8
 εἰ ὀφθαλμὸς οὐκ εἶδεν οὐδὲ οὐκ ἤκουσεν οὐδὲ ἐπὶ καρδίαν ἀνθρώπου
 ἀνέβη· καινῷ ὀφθαλμῷ, καινῷ ἀκοῇ, καινῇ καρδίᾳ ὅσα ὄρατὰ καὶ
 ἀκουστά καὶ καταληπτά διὰ τῆς πίστεως καὶ συνείσως, πνευματικῶς
 λιγόντων, ἀκοιόντων, πραττόντων τῶν τοῦ κυρίου μαθητῶν, ἵσθι 4
 20 γὰρ δόκιμον νόμισμα καὶ ἄλλο κίβδηλον, ὅπερ οὐδὲν ἕλαττον ἀπατᾷ
 τοῖς ἰδιώταις, οὐ μὴν τοῖς ἀργυρομοίχοις, οἱ ἴσοι μαθόντες τὸ τε
 παρακεχαραγμένον καὶ τὸ δόκιμον χωρίζουσιν καὶ διακρίνουσιν, οὔτως ὁ
 ἀργυρομοίχος τῷ ἰδιώτῃ τὸ νόμισμα τοῦτο μόνον, ὅτι κίβδηλόν ἐστι
 φησὶ τὸ δὲ πᾶσι μόνος ὁ τοῦ τραχιζέτου γνώριμος καὶ ὁ ἐπὶ τοῦτο
 25 ἀλλοτρίομος μαθητῆναι. Ἀριστοτέλης δὲ τὸ ἰκόμιον τῇ ἐπιστήμῃ 8
 κριμα, ὡς ἀληθὲς τὸδε τι, πίστιν εἶναι φησὶ, κρυφώτερον σὺν τῇ
 ἐπιστήμῃ· ἢ πίστις καὶ ἴσθιν αὐτῆς κριτήριον.

Ἐποκρίνεται δὲ τὴν πίστιν ἢ εἰκασία, ἀπῶθεν οὐσίαν ἐπιόλητις 16, 1

1 4 vgl. Diels, Vorsokr. 317, 27 Nr 57 5 vgl. Matth 21, 27 zur
Form vgl. Strom VI 16 6-15 Plato Sophist p 24, AB 15 Jes 43, 10
16 f I Kor 2, 9 Jes 64, 4. 19 25 vgl. Strom I 177, 2 mit Anm. 23 f
nicht bei Aristoteles w e sch. vgl. Theodorét (ir aff c 1 50) τῆς πίστεως ἰσο-
στοτέλης κριτήριον ἰσασίμη, ἰσάσιμον Basler vergleicht Aristot T p V 1
24 f vgl. Plato Rep VI p 511 E. VII p 54 A πιστις εἰκασία Sophist p 11 A
πιστις εἰκασία 26 die πιστις ἢ εἰκασία εἰς σφῆρα Aristot I p IV 1 p 120 15

1 [τοῖς] Diels 2 vgl. εἰ καὶ Schw. ἰσασίμη St. 3 αἰτίαν vgl. S. 11, 12
Hywater d' an L. 4 αἰτίαν ἀπῶθεν Ma. 11 5 καὶ ἐπὶ Plato ὅτι οὐκ ἔστι L.
13 αὐτῶν Ma. οἱ δὲ οἱ δὲ οἱ δὲ οἱ δὲ οἱ δὲ Jackson, Journ. of Ph. I 24 189
S. 29. ἰσασίμη δὲ Antrim Stone vet. fr III p 13 14 καὶ Ma. 23 τὸ νο-
μισμα > na-h ἵσθι Diels 25 πιστις, πιστις in Bas. L.

καθάπερ ὁ κόλαξ τὸν φίλον καὶ ὁ λύκος τὸν κύνα. ἐπειδὴ δὲ ὀρῶμεν
 (ὅτι) ὁ τέκτων [ὅτι] μαθῶν τινα τεχνίτης γίνεται καὶ ὁ κυβερνήτης
 παιδευθεὶς τὴν τέχνην κυβερνᾶν δυνήσεται, οὐκ ἀπαρκεῖν λογιζόμενος
 τὸ βούλεσθαι καλὸν γενέσθαι κάγαθόν, ἀνάγκη [δὲ] ἄρα πειθόμενον
 5 μαθεῖν· τὸ δὲ πείθεσθαι τῷ λόγῳ, ὃν διδάσκαλον ἀνηγορεύσαμεν, 2
 αὐτῷ ἐκείνῳ πιστεῦσαι ἔστι κατ' οὐδὲν ἀντιβαίνοντα. πῶς γὰρ οἶόν
 τε ἀντεφίστασθαι τῷ θεῷ; πιστὴ τοίνυν ἡ γνῶσις, γνωστὴ δὲ ἡ
 πίστις θεία τινὶ ἀκολουθία τε καὶ ἀντακολουθία γίνεται. ναὶ μὴν 3
 καὶ ὁ Ἐπίκουρος, ὁ μάλιστα τῆς ἀληθείας προτιμήσας τὴν ἡδονήν, 437 P
 10 πρόληψιν εἶναι διανοίας τὴν πίστιν ὑπολαμβάνει· πρόληψιν δὲ ἀπο-
 δίδωσιν ἐπιβολὴν ἐπὶ τι ἐναργὲς καὶ ἐπὶ τὴν ἐναργῆ τοῦ πράγματος
 ἐπίνοιαν· μὴ δύνασθαι δὲ μηδένα μῆτε ζητῆσαι μῆτε ἀπορῆσαι μηδὲ
 μὴν δοξάσαι, ἀλλ' οὐδὲ ἐλέγξαι χωρὶς προλήψεως. πῶς δ' ἂν μὴ 17, 1
 ἔχων τις πρόληψιν οὐ ἐφίεται μάθοι περὶ οὐ ζητεῖ; ὁ μαθῶν δὲ ἦδη
 15 κατάληψιν ποιεῖ τὴν πρόληψιν. εἰ δὲ ὁ μανθάνων οὐκ ἄνευ προ- 2
 λήψεως μανθάνει τῆς τῶν λεγομένων παραδεκτικῆς, αὐτὸς μὲν ὧτα
 ἔχει τὰ ἀκουστικά τῆς ἀληθείας· μακάριος δὲ ὁ λέγων εἰς ὧτα
 ἀκουόντων, ὡσπερ ἀμέλει μακάριος καὶ αὐτὸς [ὁ] τῆς ὑπακοῆς. τὸ 3
 δὲ κατακοῦσαι συνεῖναι ἔστιν. εἰ τοίνυν ἡ πίστις οὐδὲν ἄλλο ἢ πρό-
 20 ληψίς ἔστι διανοίας περὶ τὰ λεγόμενα καὶ | τοῦτο ὑπακοή τε εἰρηται 158 S
 σύνεσις τε καὶ πειθῶ, οὐ μὴ μαθήσεται τις ἄνευ πίστεως, ἐπεὶ μηδὲ
 ἄνευ προλήψεως. ἀληθὲς δ' οὖν ὃν παντὸς μᾶλλον ἀποδείκνυται τὸ 4
 ὑπὸ τοῦ προφήτου εἰρημένον· ἔάν μὴ πιστεύσητε, οὐδὲ μὴ συνῆτε·
 τοῦτο καὶ Ἡράκλειτος ὁ Ἐφέσιος τὸ λόγιον παραφράσας εἰρηκεν·
 25 ἔάν μὴ ἔλπηται ἀνέλπιστον, οὐκ ἐξευρήσει, ἀνεξεφρέυνητον ἔον καὶ
 ἄπορον· ἀλλὰ καὶ Πλάτων ὁ φιλόσοφος ἐν τοῖς Νόμοις ἔτον μέλ- 18, 1
 λοντα μακάριόν τε καὶ εὐδαίμονα γενέσθαι τῆς ἀληθείας ἐξ ἀρχῆς
 εὐθύς εἶναι μέτοχον χρῆναι, ἔν' ὡς πλείστον χρόνον ἀληθῆς

8—10. 14 f Theodoret Gr. aff. c. I 90 8—18 Epikur Fr. 255 Usener 187, 20
 17 f Sir. 25, 9; vgl. Strom. V 2, 1; Orig. Jer.-Hom. VI 3 28 Jes. 7, 9 25 f
 Heraklit Fr. 7 Byw. 18 Diels; vgl. Theodoret Gr. aff. c. I 88; Bernays, Ges. Abh.
 I S. 71 f 26—S. 122, 1 Theodoret Gr. aff. c. I 117 26—S. 122, 3 Plato
 Leg. V p. 730 BC; vgl. Stob. Flor. 1, 95; 11, 18; 43, 113 Mein.

1 f ὀρῶμεν (ἔτι) St ὀρῶν L 2 [ἔτι] St 4 [δὲ] St δὴ Bywater a. a. O.
 S. 207 7 ἀντεφίστασθαι Bywater, The Academy 2 (1871) S. 25 ἀντεπίστασθαι
 L πειστή Sy 12 f μηδὲ μὴν; μῆτε μὴν Di 18 [δ] Po 21 μὴ Ma
 μὴν L 22 παντὸς Di πάντως L 25 ἐλπίζετε oder ἐλπίζετε Theod. daher
 ἔλπησθε Stephanus ἔλπηται ἀνέλπιστον, Gomperz ἔλπηται, ἀνέλπιστον I, οὐχ
 εὐρήσετε Theod. οὐκ ἐξευρήσετε Steph. ἀνεξεφρέυνητον] ἀνεξεφρέυτον oder ἀν-
 εξεφρέυτον Theod.

ὦν διαβίῃ πιστός γάρ, ὃ δὲ ἄπιστος, ἢ φίλον φιλῶς ἰκοῦσιον ὅτφ 1. P
 δὲ ἀκοῦσιον, ἀνοῦς ὦν οὐ ζῶον οὐδέτιμον οὐν ζήλωτόν, ἀφίλος γάρ
 πᾶς ὃ γε ἄπιστος καὶ ἀμαθής, καὶ μή τι ταύτην σοφίαν βασιλικήν 2
 ἐν ἐκθροδῆμῳ ἐπιχειρημένως λέγει. ἐν γοῖν τῷ Πολιτικῷ πρὸς λέξιν
 5 φησὶν· οἷοσι ἢ τοῦ ἀληθινοῦ βασιλείως ἐπιστήμη βασιλική, καὶ ὁ
 ταύτην κειτημένος, ἐάν τι ἀρχῶν ἐάν τι ἰδιώτης ὦν τευχάνη, πάν-
 τως κατὰ γε τὴν τέχνην αὐτὴν βασιλικὸς ὀρθῶς προσαγορευθήσεται·
 ἀντίκα οἱ εἰς τὸν Χριστὸν πεπιστευκότες χρηστοί τε ἰσοὶ καὶ λι- 3
 γονται, ὡς τῷ ὄντι βασιλικοὶ οἱ βασιλεῖ μεμελημένοι, ὡς γὰρ οἱ σοφοὶ
 10 σοφίᾳ ἰσοὶ σοφοὶ καὶ οἱ νόμιμοι νόμῳ νόμιμοι, οὕτως οἱ Χριστῷ
 βασιλεῖ βασιλικοὶ Χριστοῦ οἱ Χριστιανοί, εἰθ' ἔπολις ἐπιστήμη 4
 σαφῶς· ἐπὶ μὲν ὀρθῶν ἂν εἴη νόμιμον καὶ νόμος φῆσι ὦν ὁ λόγος ὁ
 ὀρθός καὶ οὐκ ἐν γοῖμασιν οὐδὲ ἐτίμοις, ὃ τι Ἐλεάτης ξένος τὸν
 βασιλικὸν καὶ πολιτικὸν ἄνθρωπον νόμον ἰμψιχον ἀποκαίρειται, τοιοῦτος 10, 1
 15 δὲ ὁ πληρῶν μὲν τὸν νόμον, ἰσοῦν δὲ τὸ θεῖον τοῦ πατρὸς, ἢ
 ἀναγεγραμμένους δὲ ἀντικρὺς ἐπὶ ξύλον τινὸς ἐψηλοῦ παράδειγμα
 θείας ἀρετῆς τοῖς διορᾶν δευαμένους ἐκπιέμενος, ἴσασι δὲ Ἕλλησι 2
 τὰς τῶν ἐν Λακωδεσίμοι ἰσόφων σκετάλας νόμῳ ἐπὶ ξύλων ἀναγε-
 γραμμένας· ὃ δὲ ἴμος νόμος, ὡς προκρίθηται, βασιλικὸς τέ ἴσφι κοι
 20 ἰμψιχος καὶ λόγος ὁ ὀρθός·

νόμος ὁ πάντων βασιλεῖς
 θεατῶν τε καὶ ἀθεατῶν

οἷς ὁ Βουότιος ἔδοι Πίνδαρος, Σπείσιππος γάρ ἐν τῷ πρὸς Κλίτω 3
 φῶντα πρώτῳ τὰ ὅμοια τῷ Πλάτῳ ἴσφι διὰ τοῦτον γράφειν·

3 vgl. Plato Euthyd. p. 291 D. 5-7 Plato Politea p. 270 AB; vgl. 292 E.
 9f Plato Min. p. 114 C. 12f nicht wörtlich bei Plato, w. e. sch., vgl. Min. p. 117
 BC. 14 νόμος ἰμψιχος S. 104, 24 aus Philo. nicht bei Plato, w. e. sch., sonst
 vgl. Politea p. 270 E ff., 111 BC. Museum teil. p. 67, 1f Henke. vetter. d. d. d. d. d.
 τὸν βασιλεῖ, vetter. ἴσφι τοῖς πατέροις, τὸν ἰμψιχον τινος. 16 Matth.
 21, 31. 21f Politea Fr. 109 Schöler; vgl. Str. w. I. 181. 23 S. 128, 2
 Spreuheros Fr. 10, Mull. EPG III p. 91. vgl. Bywater Journ. of Phil. 12. 188.
 S. 21, Bursiano Jahrb. 31. 1887, S. 18.

1 die ἴσφι, ἴσφι Plato. Cod. A. Stob. & c. Theodor. 2 ἀθεατῶν L.
 Plato Stob. Fr. 11 ἀθεατῶν Stob. Fr. 1. 41. 3 φῶντα, τὸν οὐδέτιμον ζήλωτον
 Plato Stob. ὄνομα ὅτι οἱ ζῶον οἷον ἴσφι οἱ ζήλωτον L. ἴσφι, τὸν οὐδέτιμον οἱ
 ἀθεατῶν οἷον 2 Schw. γάρ γὰρ δὲ Plato Stob. 8 γὰ L. Plato Stob. te Her-
 mann. 9f ζήλωτον ἴσφι οἱ ἀθεατῶν τινος, καὶ ἀθεατῶν ἴσφι Plato Herm.
 187, S. 47. 9 φῶντα, τὸν οὐδέτιμον οἱ Henke, τὸν οὐδέτιμον οἱ L.
 10f ἴσφι Schw. ἴσφι οἱ Schw. ἴσφι, καὶ οἱ L. 11 Stob. οἱ ἀθεατῶν
 ἴσφι ἀθεατῶν οἱ ἀθεατῶν, καὶ οἱ ἀθεατῶν, ἀθεατῶν Ma. ἀθεατῶν οἱ ἀθεατῶν
 ἴσφι, καὶ οἱ ἀθεατῶν ἴσφι ἴσφι οἱ ἀθεατῶν S. 1. 188. 22 φῶντα ἴσφι οἱ L.

ἢ γὰρ ἡ βασιλεία σπουδαίον ὃ τε σοφὸς μόνος βασιλεὺς καὶ ἄρχων, ὁ νόμος λόγος ὢν ὀρθὸς σπουδαίος· ἃ καὶ ἔστιν. τούτοις ἀκόλουθα 4 οἱ Στωϊκοὶ φιλόσοφοι δογματίζουσιν, βασιλείαν, ἱερωσύνην, προφητείας, νομοθετικὴν, πλοῦτον, κάλλος ἀληθινόν, εὐγένειαν, ἐλευθερίαν 5 μόνῳ προσάπτοντες τῷ σοφῷ· ὃ δὲ δυσεύρετος πάνυ σφόδρα καὶ κρὸς αὐτῶν ὁμολογεῖται. |

V. Πάντα τοίνυν τὰ προειρημένα φαίνεται παρὰ Μουσέως τοῦ 439 P 20,1 μεγάλου ἐπὶ τοὺς Ἑλληνας διαδεδοσθαι δόγματα. πάντα μὲν οὖν τοῦ σοφοῦ ὑπάρχειν διὰ τούτων διδάσκει· καὶ διότι ἠλέησέν με ὁ θεός, 10 ἔστι μοι πάντα· θεοφιλῆ δὲ αὐτὸν μνηύει λέγων· ἢ θεὸς Ἀβραάμ, 2 θεὸς Ἰσαάκ, θεὸς Ἰακώβ· ὃ μὲν γὰρ φίλος ἀντικρὺς κεκλημένος εὐρίσκειται, ὃ δὲ ὀρθῶν τὸν θεὸν μετανομασμένος δείκνυται· τὸν τε Ἰσαάκ ὡς καθωσιωμένον ἱερεῖον ἀλληγορήσας ἐξελέξατο ἑαυτῷ τύπον ἐσόμενον ἡμῖν οἰκονομίας σωτηρίου. παρὰ τε Ἑλλήσιν ἄδεται ὃ 8 15 Μίνως ἑννέωρος βασιλεὺς ὀαριστῆς Διός, ἀκηκοότων αὐτῶν, ὅπως ποτὲ μετὰ Μουσέως διελέγετο ὁ θεός, ἢ ὡς εἴ τις λαλήσαι πρὸς τὸν ἑαυτοῦ φίλον· ἦν δ' οὖν ὁ μὲν Μωυσῆς σοφός, βασιλεὺς, νομοθέτης· 21, 1 ὁ σωτὴρ δὲ ἡμῶν ὑπερβάλλει πᾶσαν ἀνθρωπίνην φύσιν· καλὸς μὲν ὡς ἀγαπᾶσθαι μόνος πρὸς ἡμῶν τὸ καλὸν τὸ ἀληθινὸν ἐπιποθοῦν- 20 των, ἦν γὰρ τὸ φῶς τὸ ἀληθινόν, ἢ βασιλεὺς· δὲ καὶ ὑπὸ παιδῶν 2 ἀπειρῶν ἔτι καὶ ὑπὸ Ἰουδαίων ἀπιστούντων καὶ ἀγνοούντων ἀναγορευόμενος καὶ πρὸς αὐτῶν προφητῶν ἀνακηρυττόμενος δείκνυται· πλούσιος δὲ εἰς τοσοῦτον, ὡς πᾶσαν τὴν γῆν καὶ τὸ ὑπὲρ γῆς καὶ 8 ὑπ' αὐτὴν χροσίον ὑπερηφάνησεν σὺν καὶ δόξῃ πάσῃ διδόμενα αὐτῷ 25 πρὸς τοῦ ἀντικειμένου. τί δει λέγειν, ὡς μόνος [ὁ] ἀρχιερεὺς ὁ μόνος 4 ἐπιστήμων τῆς τοῦ θεοῦ θεραπείας ἢ βασιλεὺς εἰρήνης Μελχισεδέκ, ὁ πάντων ἰκανώτατος ἀφῆγισθαι τοῦ τῶν ἀνθρώπων γένους;· νομο- 5 θέτης δὲ ὡς ἂν διδοὺς τὸν νόμον ἐν τῷ στόματι τῶν προφητῶν τά

2—6 Chrysipp Fr. mor. 619 Arnim 2—5 vgl. Strom. I 168, 4 9 f Gen. 33, 11 10 f Exod. 3, 16 11 zu φίλος vgl. Anm. zu Paed. III 12, 4 12 zu ὀρθῶν τὸν θεὸν vgl. Anm. zu Paed. I 57, 2 12—14 vgl. Gen. 22 15 vgl. τ 179 16 f Exod. 33, 11 20 Joh. 1, 9 20 f vgl. Luk. 19, 38 22 vgl. Sachar. 9, 9 23—25 vgl. Matth. 4, 8—10; Luk. 4, 5—7 23 f vgl. Plato Leg. V p. 728 A πᾶς γὰρ ὁ τ' ἐπὶ γῆς καὶ ὑπὸ γῆς χρυσὸς ἀρετῆς οὐκ ἀντάξιος. Plut. Arist. 10; Mor. p. 1124 E 25 f die Stoiker definieren εὐσέβεια als ἐπιστήμη θεῶν θεραπείας vgl. Andron. De virt. et vit. p. 25, 15 Schuchh.; Diog. Laert. VII 119; Sext. Emp. Adv. Matth. IX 123; Stob. Ecl. II 7, 5b² p. 62, 2; II 7, 5b¹² p. 68, 6 Wachsm.; Suid. s. v. εὐσέβεια 26 Hebr. 7, 2 u. 5.

τε πρακτῆα καὶ μὴ σαφίστατα ἐντελλόμενός τε καὶ διδάσκων. τίς δ' 22. 1
 ἂν τούτου εὐγενέστερος, οὐ μόνος πατήρ ὁ θεός; γένοι δὴ καὶ Πλά-
 τωνα τοῖς αὐτοῖς ἐπιβάλλοντα παρεστησώμεθα δόγμασιν· πλοῦσιον
 μὲν τὸν σοφὸν εἶρηκεν ἐν τῷ Φαίδρῳ, ἐὼ φίλε Πάνε λέγων· καὶ
 5 ὅσοι ἄλλοι τῆδε θεοί. δοιήτε μοι καλῶ γενέσθαι τὰνθοθεν· ἔξωθεν
 δὲ ὅσα ἔχω, τοῖς ἐντός· εἶναι μοι φίλα· πλοῦσιον δὲ νομίζοιμι τὸν
 σοφόν· καταμιμνόμενος δὲ ὁ Ἀθηναῖος ξένος τῶν οἰσμένων πλου- 2
 σίους εἶναι τοῖς πολλὰ κεκτημένους χρήματα· ἄθε λέγει· πλοῦσιον
 δ' αὖ σοφότερα εἶναι καὶ ἀγαθότερα ἀδύνατον, οὗς γε δὴ πλοῦσιον οἱ
 10 πολλοὶ καταλέγουσι· λέγουσι δὲ τοὺς κεκτημένους ἐν ὀλίγοις, τῶν 44. 1
 ἀνθρώπων πλείστον νομίσματος ἀξία κτήματα, ἃ καὶ κακός τις κί-
 κτηται· τοῦ πιστοῦ ὅλος ὁ κόσμος τῶν χρημάτων· ὁ Σολομών 3
 λέγει, τοῦ δὲ ἀπίστον οὐδὲ ὀβολός· πιστίον οὖν πολλῶ μᾶλλον τῆ
 γραφῆ λεγομένη θάπτον· κάμηλον διὰ τρυφήματος· βλόνη· διελιχθείσθαι
 15 ἢ πλοῦσιον φιλοσοφῆν· μακαρίζει δ' ἔμπαλιν τοὺς πίνητας, οὗς οὐνήκεν 4
 Πλάτων λέγων· ἐπιείαν δὲ ἡγήτιον οὐ τὸ τὴν οὐσίαν | ἔλάττω ποιῆν. 15. 5
 ἀλλὰ τὸ τὴν ἀπλησίαν πλεῖω· οὐ γὰρ ποτε ἡ ὀλιγοχρηματία,
 ἀλλ' ἡ ἀπλησία, ἡ· φροῦδος ὁ ἀγαθός ὢν καὶ πλοῦσιός γ' ἂν εἴη, ἐν 3
 τε τῷ Ἐπιμάθῃ· ἰδουλοπρῆσις μὲν τὴν κακίαν προσαγορεύει, ἐλιπ-
 20 θιωπρῆσις δὲ τὴν ἀρετήν· εἰσάγει, φησὶν, εἰσ' ἑμῶν τὸν βίβρον
 ζυγὸν καὶ λυβίτε τὸν πρῶον· ἡ γραφῆ φησὶ, καθάπερ καὶ οἱ ποιηταὶ
 ἰδοῦσιον καλοῦσι· ζυγόν, καὶ τὸ ἐπράθῃτε ταῖς ἀμαρτίαις ἑμῶν·
 τοῖς προσημνίονις συνάδει· πᾶς μὲν οὖν ὁ ποιῶν τὴν ἀμαρτίαν
 δοῦλός ἐστιν, ὁ δὲ δοῦλός οὐ μίντε ἐν τῇ οὐσίᾳ εἰς τὸν αἰῶνα· ἐν 6
 25 δὲ ὁ εἶδος ἑμᾶς· ἐλευθεροῖσι, ἐλευθεροὶ ἴσοθε καὶ ἡ ἀλήθεια ἐλευθε-
 ροῖσι ἑμᾶς· καλὸν δ' αὖ εἶναι τὸν σοφόν ὁ Ἀθηναῖος ξένος· εἰδὲ 7
 λέγει· οὗς εἰ τις διασχιρίζοιτο εἶναι τοὺς δικαίους ἂν καὶ τεγγάνου-
 οιν ὄντες· ἀσχοροὶ τὰ σώματα, κατὰ γὰρ τὸ δικαιοτέρων ἴθος ταύτη
 παγκάλους εἶναι, οὐδὲν οἰδέις ἂν λέγων οὕτω· πλῆμμιλὸς δόξαι

4-7 Plato Phaedr. p. 279 BC. 8-12 Plato Leg. V p. 742 E. 12f Prov.
 17, 6a. 14f vgl. Luk. 16, 25. Matth. 19, 24. Mark. 10, 25. 15 vgl. Luk.
 6, 20; Matth. 5, 1. 16f vgl. Plato Leg. V p. 749 E. 18-20 vgl. Plato
 Alcib. prim. p. 135 C. 20f vgl. Matth. 11, 20f. 22 vgl. Aeschylus Sept. 7.
 Pers. 70. Plato Leg. VI p. 770 E; Prote. 5, 1. vgl. Röm. 7, 14. Strom. II 144
 28-26 Joh. 8, 34. 9, 32. 27. 8. 125, 1 Plato Leg. IX p. 8. DE.

2 μόνος Jackson; aber vgl. die zu Strom. II 148 citierte Phil. stelle über
 Adam. 3 παρεστησώμεθα St. 9 πρὸς θεοῖς L. 11f πιστεύει πιστεύει ὅσον
 πιστεύει ἂν Plato. 13 πιστίον Dh. πιστίον L. 16 ὅς; 5 Sy. 17 γὰρ
 ποτε ποτε He. γὰρ ποτε; Schw. 19 ἀπλησία ἢ τὴν οὐσίαν εἰς τὸν αἰῶνα L.
 20 ἰδοῦσι; Po. 23 ταῖς Sy. ταῖς, L. 27 οὐ, οὐ πρὸς Plato. 28 κατὰ
 γὰρ κατ' αὐτὸν γὰρ Plato. 29 παγκάλους καὶ Plato. ἡ δὲ κατὰ γὰρ L.

λέγειν· καὶ τὸ εἶδος αὐτοῦ ἐκλείπον παρὰ πάντας τοὺς υἱοὺς τῶν 8
ἀνθρώπων ἢ· ἡ προφητεία προηγόρευεν. Πλάτων δὲ βασιλέα τὸν
σοφὸν εἶρκεν ἐν τῷ Πολιτικῷ, καὶ πρόκειται ἡ λέξις.

Τούτων δὴ ἐπιδειγμένων ἀναδράμωμεν αὐθις ἐπὶ τὸν περὶ τῆς 28, 1
5 πίστεως λόγον. ναὶ μὴν μετὰ πάσης ἀποδείξεως ὁ Πλάτων ὅτι πί-
στεως χρεῖα πανταχοῦ, ὧδέ πως παρίστησιν, ἐξυμνῶν ἅμα τὴν εἰρή-
νην· ἰπιστὸς μὲν γὰρ καὶ ὑγιής ἐν στάσει οὐκ ἂν που γένοιτο 2
ἄνευ ξυμπάσης | ἀρετῆς· μαχητικοὶ δὲ καὶ ἐθέλονται ἀποθνήσκειν ἐν 441 P
πολέμῳ τῶν μισθοφόρων εἶσιν ἀμύπολλοι, ὧν πλείστοι γίνονται
10 θρασεῖς καὶ ἀδικοὶ ὑβρισταὶ τε καὶ ἄφρονες, ἐκτὸς δὴ τινῶν μάλα
ὀλίγων. εἰ δὴ ταῦτα ὀρθῶς λέγεται, πᾶς νομοθέτης, οὐ καὶ σμικρὸν
ὄφελος, παρὰ τὴν μεγίστην ἀρετὴν ἀποβλέπων μάλιστα θῆσεται τοὺς
νόμους· αὕτη δὲ ἐστὶ πιστότης, ἧς κατὰ πάντα καιρὸν χρῆζομεν 8
ἐν τε εἰρήνῃ καὶ παντὶ πολέμῳ κὰν τῷ ἄλλῳ σύμπαντι βίῳ. συλλα-
15 βουσα γὰρ εἶοικε τὰς ἄλλας περιέχειν. τὸ δὲ ἄριστον οὐθ' ὁ πόλεμος 4
οὔτε ἡ στάσις· ἀπενκτὸν γὰρ τὸ δεηθῆναι τούτων, εἰρήνην δὲ πρὸς
ἀλλήλους ἅμα καὶ φιλοφροσύνην τὸ κράτιστον· ἐκ δὴ τούτων κατα- 5
φαίνεται μεγίστη μὲν εὐχὴ τὸ εἰρήνην ἔχειν κατὰ Πλάτωνα, μεγίστη
δὲ ἀρετῶν μήτηρ ἡ πίστις. εἰκότως οὖν εἰρηται παρὰ τῷ Σολομῶντι 24, 1
20 ἰσοφία ἐν στόματι πιστῶν·, ἐπεὶ καὶ Ξενοκράτης ἐν τῷ Περὶ φρονή-
σεως τὴν σοφίαν ἐπιστήμην τῶν πρώτων αἰτίων καὶ τῆς νοητῆς
οὐσίας εἶναι φησι, τὴν φρόνησιν ἡγούμενος διττήν, τὴν μὲν πρακτι-
κὴν, τὴν δὲ θεωρητικὴν, ἣν δὴ σοφίαν ὑπάρχειν ἀνθρωπίνην. διόπερ 2
ἡ μὲν σοφία φρόνησις, οὐ μὴν πᾶσα φρόνησις σοφία. δίδεικται δὲ
25 τῆς τῶν ὄλων ἀρχῆς ἐπιστήμη πίστις, ἀλλ' οὐκ ἀπόδειξις εἶναι. καὶ 8
γὰρ ἄτοπον, τοὺς μὲν Πυθαγόρου τοῦ Σαμίον ζηλωτὰς τῶν ζητου-
μένων τὰς ἀποδείξεις παραιτουμένους τὸ αὐτὸς ἔφα· πίστιν ἡγει-
σθαι καὶ ταύτη ἀρκεῖσθαι μόνῃ | τῇ φωνῇ πρὸς τὴν βεβαίωσιν ὧν 442 P
ἀκηκόασι, τούτους δὲ τῆς ἀληθείας φιλοθεάμονας·, ἀπιστεῖν ἐπιχειροῦντας

1 f Jea. 53, 3 2 f Plato Politic. p. 259 AB 3 πρόκειται S. 122, 5—7
7—18 Plato Leg. I p. 630 BC 13—15 αὕτη—περιέχειν vgl. Plato Leg. I
p. 630 C (vgl. Theogn. 77 f) u. Gorgias p. 456 A (ἡ φητορικῆ) ἀπάσας τὰς δυνά-
μεις συλλαβουσα ὑφ' αὐτῇ ἔχει. 15—17 Plato Leg. I p. 628 C 20 Sir.
31 (34), 8; vgl. Glosse zu Sir. 15, 10 20—28 Xenokrates Fr. 6 Heinze
25—29 vgl. Theodoret Gr. aff. c. I 56; Zeller, Phil. d. Gr. I⁵ S. 323² 27 vgl.
Diogenian. III 19; Diog. Laert. VIII 46 u. a. 29 vgl. Plato Rep. V p. 475 E

8 μαχητικοὶ δὲ καὶ ἐθέλονται] διαβάντες δ' εὖ καὶ μαχόμενοι ἐθέλοντες
Plato 9 εἶσιν Plato εἶναι L εἶεν ἂν Schw ἀμύπολλοι L 10 ἄφρονες]
ἀφρονέστατοι σχεδὸν ἀπάντων Plato 12 παρὰ] πρὸς Plato θῆσεται Boeckh,
In Plat. Min. comm. (1846) p. 94 σταθήσεται L θῆσει ἀεί Jackson ἀεί θῆσει
Plato H^{SS} 25 πίστις St πιστή L

ἀξιολίστην διδασκάλω, τῇ μόνῃ σωτῆρι θεῷ, βασιάνους τῶν λεγο-
μένων ἀπαιτεῖν παρ' αὐτοῦ. ὃ δὲ εὐὸ ἔχων ὤτα ἀκούειν ἀκούεται 4
λέγει. καὶ τίς οὗτος; Ἐπίχαρμος εἰπάτω·

νοῦς ἡμῶν καὶ νοῦς ἀκούει, τὰλλα κοῦρὰ καὶ τυφλά.

3 ἀπίστους· εἶναι τινὰς ἐπιστήφων Ἡράκλειτός φησιν, ἀκούσαι οὐκ 5
ἐπιστάμενοι οὐδ' εἰπεῖν,· ἐπιληθίης δήπονθιν παρὰ Σολομῶντος.
·ἰάν ἀγαπήσῃ· ἀκούειν, ἐκδέξῃ, καὶ ἴαν κλίῃς τὸ οὐς σου, σοφὸς ἴσῃ·

VI. Ἐκίρει, τίς ἐπιστεῖσεν τῇ ἀκοῇ ἡμῶν;· Ἡρακλίας φησίν, ἢ 26, 1
μὲν γὰρ πίστις ἐξ ἀκοῆς, ἢ δὲ ἀκοῇ διὰ ῥήματος θεοῦ· φησὶν ὁ
10 ἀπόστολος, πῶς οὐκ ἐπικαλέσονται εἰς ὃν οὐκ ἐπιστεῖσεν; πῶς δὲ 2
πιστεῖν οὐκ οὐκ ἔχοισαν; πῶς δὲ ἀκούσονται χωρὶς κηρύσσοντος;
πῶς δὲ κηρύξωσιν, ἰάν μὴ ἀποσταλῶσι; καθὼς γέγραπται· ὡς οὐρανοὶ
οἱ πόδες τῶν ἐνεγγελλιζόμενων τὰ ἀγαθά· ἡρῆς πῶς ἀνάγει τὴν 3
πίστιν δι' ἀκοῆς; καὶ τῆς τῶν ἀποστόλων κηρύξῃ, ἕξι τὸ ῥῆμα
15 κηρίον καὶ τὸν εἶον τοῦ θεοῦ; οὐδέπω σενήμιμ ἀπόδειξιν εἶναι τὸ
ῥῆμα κηρίον; ὅσπερ οὐκ τὸ σφαιρίζιτν οὐκ ἐκ τοῦ κατὰ τέχνην 4
πέμποντος τὴν σφαιραν ἡρῆται μόνον, ἀλλὰ καὶ τοῦ ἐκίθμος
ἀποδειχομένου πρῶσθι αὐτῷ ἵνα δὴ κατὸ νόμον; τοὺς σφαιριστικοὺς
τὸ γυμνάσιον ἐκτελέτῃται, οὕτω καὶ τὴν διδασκαλίαν ἀξιολίστην εἶναι
20 συμβέβηκιν, ὅταν ἢ πίστις τῶν ἀκουσόμενων, τέχνη τις οὐκ εἰπεῖν
ἐπίχαρμος φησὶ κή, πρὸς μέθῃσιν οὐλλαμκίην, σενήμιμ οὐκ καὶ γῆ 26, 1
γόνιμος ἐπίχαρμος πρὸς τὴν τῶν σφαιμάτων καταβολήν, οὕτω γὰρ
τῆς ἀρίστης παιδείου· ὅσπερ οὐκ ἐκ τῆς τοῦ μαθητῶντος περι-
δοχῆς οὐκ μὴν προσήτιας οὐκ τῆς τῶν ἀκουσόμενων ἐπιθυσίας
25 μὴ παροῖσῃ; καὶ γὰρ τὰ κάρῃ, τὰ ἐκίθῃ ἴτοιμα ὅταν καταδέχῃσθαι 2
τὴν δέσμεν τὴν κενετικὴν, ὅσον ἐκίπτεται καὶ ἢ λίθος ἢ θρονον-
μίνῃ, ἔλακν τὸν οἶθῃρον διὰ σενήμιμ, ὅσπερ καὶ τὸ δάκρυον τὸ 463 P
σοῦμιον ἐπιπῆται τὰ κάρῃ καὶ τὸ ἐκίθῃ τὰς ἀρῃσῃς ἀνα-
κινῆ; πῆθῃται δὲ αὐτοῖς τὰ ἐκίθῃ ἀρῃσῃς ἐκίθῃ πῆθῃται

2 vgl Matth 11, 15 u. 6 4 Epictetum Fr 209 Kuebel, vgl Theodoret
Gr aff c 1 88, Plat Mor p 320 B, Arsen V ois p 28 2 Walt u a., Eusebius
hist 9S 79 5f Heraklit Fr 6 Byw 20 Dols, vgl Latan, Heraklites Epicteto-
lehrs 12 7 Str 9, 51 8 Jes c 1 Rom 10, 16 8-18 Rom 1, 17 14f
Jes 42, 7 16-21 vgl Plat Mor p 322 F; 28 E. 26f Plato L n p 504
DE, Strom. VII 9

4 καὶ ἐκίθῃ Plat τὸ ἐκίθῃ Plat τὰ ἐκίθῃ L 7 vgl πῆθῃ, ἰσῃ L
L n p 504 DE, 14 σενήμιμ, σῃ σῃ L n Hist τὰ ἐκίθῃ G p 127
σενήμιμ, L 21 σενήμιμ L 22 σῃ L 24 τῆς σῃ τῆς
σῃ σῃ L Ma cetera σῃ σῃ σῃ 29 σῃ σῃ L D n p 504 DE

οὐχ ὡς αἴτια, ἀλλ' ὡς συναίτια. διπλοῦ τοίνυν ὄντος τοῦ τῆς κακίας 8
 εἶδους, τοῦ μὲν μετὰ ἀπάτης καὶ τοῦ λανθάνειν, τοῦ δὲ μετὰ βίας
 ἄγοντος καὶ φέροντος, ὁ θεῖος λόγος κέκραγεν πάντας συλλήβδην
 καλῶν, εἰδῶς μὲν καὶ μάλιστα τοὺς μὴ πεισθησομένους, ὁμῶς δ' οὖν, 160 S
 5 ὅτι ἐφ' ἡμῖν τὸ πείθεσθαι τε καὶ μὴ, ὡς μὴ ἔχειν ἄγνοιαν προφα-
 σίσασθαι τινὰς. δικαίαν τὴν κλήσιν πεποιήται, τὸ κατὰ δύναμιν δὲ
 ἐκάστου ἀπαιτεῖ. τοῖς μὲν γὰρ ὁμοῦ τῷ θέλειν καὶ τὸ δύνασθαι 4
 πάρεστιν, ἐκ συνασκήσεως ἠῶξηκόσι τοῦτο καὶ κεκαθαυμένοι· οἱ δέ,
 εἰ καὶ μήπω δύνανται. τὸ βούλεσθαι ἤδη ἔχουσι. ἔργον δὲ τὸ μὲν
 10 βούλεσθαι ψυχῆς, τὸ πράττειν δὲ οὐκ ἄνευ σώματος. οὐδὲ μὴν τῷ 5
 τέλει παραμετρεῖται μόνῳ τὰ πράγματα, ἀλλὰ καὶ τῇ ἐκάστου κρί-
 νεται προαιρέσει, εἰ ἠδύως εἴλετο, εἰ ἐφ' οἷς ἡμαρτεν μετενόησεν, εἰ
 σύνεσιν ἔλαβεν ἐφ' οἷς ἔπταισεν, καὶ μετέγνω. ὅπερ ἐστὶ μετὰ ταῦτα
 ἔγνω· βραδεία γὰρ γυνῶσις μετάνοια, γυνῶσις δὲ ἡ πρώτη ἀναμαρτησία.
 15 πίστει οὖν καὶ ἡ μετάνοια κατόρθωμα· ἐὰν γὰρ μὴ πιστεύσῃ ἀμάρ- 27, 1
 τημα εἶναι ᾧ προκατεῖχτο, οὐδὲ μεταθήσεται· κἂν μὴ πιστεύσῃ
 κόλασιν μὲν ἐπρητῆσθαι τῷ πλημμελοῦντι. σωτηρίαν δὲ τῷ κατὰ
 τὰς ἐντολάς βιοῦντι, οὐδ' οὕτως μεταβαλεῖται. ἤδη δὲ καὶ ἡ ἐλπίς
 ἐκ πίστεως συνέστηκεν. ὀρίζονται γοῦν οἱ ἀπὸ Βασιλείδου τὴν πίστιν 2
 20 ψυχῆς συγκατάθεσιν πρὸς τι τῶν μὴ κινούντων αἰσθησὶν διὰ τὸ μὴ
 παρεῖναι. ἐλπίς δὲ προσδοκία κτήσεως ἀγαθοῦ· πίστιν δὲ ἀνάγκη
 τὴν προσδοκίαν εἶναι. πιστὸς δὲ ὁ ἀπαραβάτως τηρητικὸς τῶν ἐγ-
 χειρισθέντων· ἐγχειρίζονται δὲ ἡμῖν οἱ περὶ θεοῦ λόγοι καὶ οἱ θεοὶ
 λόγοι. αἱ ἐντολαί, σὺν τῇ καταπράξει τῶν παραγγελμάτων. οὗτός 8
 25 ἐστὶν ὁ δοῦλος ὁ πιστός, ὁ πρὸς τοῦ κυρίου ἐπαινούμενος. ἐπὶ
 δὲ εἶπη «πιστὸς ὁ θεός, ᾧ ἀποφαινομένων πιστεύειν ἄξιον, μηνύει·
 ἀποφαίνεται δὲ ὁ λόγος αὐτοῦ, καὶ αὐτὸς ἂν εἴη πιστὸς ὁ θεός. πῶς 4
 οὖν εἰ τὸ πιστεύειν ὑπολαμβάνειν ἐστὶ, βέβαια τὰ παρ' αὐτῶν οἱ
 φιλόσοφοι νομίζουσιν; οὐ γὰρ ἐστὶν ὑπόληψις ἢ ἐκούσιος πρὸ ἀπο-
 30 δειξεως | συγκατάθεσις, ἀλλὰ συγκατάθεσις ἰσχυρῶ τι. τίς δ' ἂν 441 P 28, 1
 εἴη δυνατότερος θεοῦ; ἢ δὲ ἀπιστία ὑπόληψις τοῦ ἀντικειμένου
 ἀσθενῆς ἀποφατικῆ, καθάπερ ἡ δυσπιστία ἐξὶς δυσπαράδεκτος πίστεως.

10—12 οὐ τῷ τέλει—προαιρέσει Sacr. Par. 217 Holl 19 f vgl. Theodoret
 Gr. aff. c. I 91. 107; Hilgenfeld, Ketzergesch. S. 226 25 Matth. 24, 45; 25, 21
 26 I Kor. 1, 9; 10, 13; II Kor. 1, 18

4 πεισθησομένους Sy πειθησομένους L 6 f τὸ—ἀπαιτεῖ] τῷ—ἀπαιτεῖν
 Lowth 7 τῷ] τὸ Ma 11 μόνῳ παραμετρεῖται ~ Sacr. Par. πράγματα]
 γινόμενα Sacr. Par. 27 αὐτός] οὕτως Hiller (wohl mit Recht) [ὁ θεός]
 Lowth ὁ λόγος; Ma 29 f πρὸ ἀποδείξεως Sy προαποδείξεως L 30 ἰσχυρῶ
 (l in Ras.) L'

γησαν, ε̅ ὅτι τὴν θεόθεν ἤκουσαν συνείδησιν ἀπιστία κατεμίαναν.
 οὐκ οὐν ἔτ' εἰκότως πρόχειρον τὴν πίστιν διαβλητέον ὡς εὐκόλον **30, 1**
 τε καὶ πάνδημον καὶ προσέτι τῶν τυχόντων. εἰ γὰρ ἀνθρώπινον
 ἦν τὸ ἐπιτήδευμα, ὡς Ἕλληνες ὑπέλαβον, καὶ ἀπέσβη· ἢ δὲ αὖξει
5 (καὶ) οὐκ ἔστιν ἔνθα οὐκ ἔστιν. φημὶ τοίνυν τὴν πίστιν, εἴτε ὑπὸ **2**
 ἀγάπης ἐθεμελιώθη εἴτε καὶ ὑπὸ φόβου, ἢ φασιν οἱ κατήγοροι, θεῖόν
 τι εἶναι, μήτε ὑπὸ ἄλλης φιλλίας κοσμικῆς διασπωμένην μήτε ὑπὸ
 φόβου παρόντος διαλυομένην. ἢ μὲν γὰρ ἀγάπη τῇ πρὸς τὴν πίστιν **3**
 φιλλία τοὺς πιστοὺς ποιεῖ, ἢ δὲ πίστις ἐδρασμα ἀγάπης ἀντεπάγουσα
10 τὴν εὐποιαν, ὅτε καὶ ὁ τοῦ νόμου παιδαγωγὸς φόβος ἀφ' ὧν πι-
 στεύεται, καὶ φόβος εἶναι πιστεύεται. εἰ γὰρ ἐν τῷ ἐνεργεῖν τὸ εἶναι **4**
 δεικνυται. ὁ δὲ μέλλων καὶ ἀπειλῶν, οὐχὶ δὲ ἐνεργῶν καὶ παρῶν,
 πιστεύεται καὶ [τὸ] εἶναι πιστευόμενος οὐκ αὐτὸς τῆς πίστεως γεν-
 νητικὸς, ὁ γε πρὸς αὐτῆς ἀξιόπιστος εἶναι δοκιμασθεῖς. θεία τοίνυν **31, 1**
15 ἢ τοσαύτη μεταβολὴ ἐξ ἀπιστίας | πιστόν τι(να) γενόμενον καὶ τῇ **161 8**
 ἐλπίδι καὶ τῷ φόβῳ πιστεῦσαι. καὶ δὴ ἢ πρώτη πρὸς σωτηρίαν
 νεῦσις ἢ πίστις ἡμῖν ἀναφαίνεται, μεθ' ἣν φόβος τε καὶ ἐλπίς καὶ
 μετάνοια σὺν τε ἐγκρατεῖα καὶ ὑπομονῇ προκόπτουσαι ἄγουσιν ἡμᾶς
 ἐπὶ τε ἀγάπην ἐπὶ τε γνῶσιν. εἰκότως οὖν ὁ ἀπόστολος Βαρνάβας **2**
20 ἄφ' οὗ φησὶν ὑπέλαβον, μέρος ἐσπουδάσα κατα μικρὸν ὑμῖν πέμψαι,
 ἵνα μετὰ τῆς πίστεως ὑμῶν τελείαν ἔχητε καὶ τὴν γνῶσιν. τῆς μὲν
 οὖν πίστεως ἡμῶν εἰσιν οἱ συλλήπτορες φόβος καὶ ὑπομονή, τὰ δὲ
 συμμαχοῦντα ἡμῖν μακροθυμία καὶ ἐγκρατεία. τούτων οὖν, φησὶ,
 ἵτὰ πρὸς τὸν κύριον μενόντων ἀγνώς, συνευφραίνονται αὐτοῖς σοφία,
25 σύνεσις, ἐπιστήμη, γνῶσις. ε̅ στοιχείων γοῦν (οὐσῶν) τῆς γνώσεως τῶν **3**
 προειρημένων ἀρετῶν στοιχειωδεστέραν εἶναι συμβέβηκε τὴν πίστιν,
 οὕτως ἀναγκαίαν τῷ γνωστικῷ ὑπάρχουσαν, ὡς δ' ἀπὸ τὸν κόσμον
 τόνδε βιοῦντι πρὸς τὸ ζῆν τὸ ἀναπνεῖν· ὡς δ' ἄνευ τῶν τεσσάρων
 στοιχείων οὐκ ἔστι ζῆν, οὐδ' ἄνευ πίστεως γνῶσιν ἐπακολουθήσαι.
30 αὕτη τοίνυν κρηπίς ἀληθείας. |

3—7 vgl. Act. 5, 38f **10f** vgl. Gal. 3, 24 **20—25** Barnabas Ep.
 1, 5; 2, 2f

2 ἔτ' εἰκότως πρόχειρον] ὅτι εἰκότως πρόχειρον, oder ἔτ', εἰ καὶ τοῦτο πρό-
 χειρον, St τὴν πίστιν τοῖς ἀπλοῖς ἀπονέμειν οὐδὲ αὐτὴν Schw **3** τε] τι
 Wi **4** ἢ δὲ St εἰ δὲ L **5** καὶ Po **5f** εἴτε—εἴτε] ἦν τε—ἦν τε Ma
6 ἐθεμελιώθη St θεμελιώθη L ἢ L **8** τῆ] τῆ corr. aus τὴν L' **10** ὁ
 Hiller **11** [φόβος] Wi τὸ Hermet τῶι L **13** καὶ τὸ] καίτοι Sy [τὸ]
 St πρὸ τοῦ Schw τὸ εἶναι πιστεύεται] πιστευόμενος δ' Wi **13f** γεν-
 νητικὸς Sy γεννητικὸς L **15** τινα Ma τι L [τι] Hiller **20** μέρος Barn.
 μέρους L πέμπειν Barn. **21** μὲν < Barn. **22** ἡμῶν Sy (wie Barn.)
 ἡμῶν L οἱ συλλήπτορες] βοηθοὶ Barn. **23f** τούτων μενόντων τὰ πρὸς
 κύριον Barn. **25** οὐσῶν Schw

VII. Οἱ δὲ τοῦ φόβου κατηγοροῦντες κατατρέχοις τοῦ νόμου. 22, 1 44 :
 εἰ δὲ τοῦ νόμου, δηλόν σου ὡς καὶ τοῦ διδωκότος τὸν νόμον θεοῦ.
 τρία γὰρ ταῦτα ἐξ ἀνάγκης ἐφέστηκεν περὶ τὸ ἵποκείμενον, ὁ διοικῶν,
 ἡ διοίκησις, τὸ διοικούμενον. εἰ γοῦν καθ' ἵπóθεισιν ἐξέλθουσιν 2
 5 τὸν νόμον, ἀνάγκη δήπου ἕκαστον ὃς ἄγεται ἐπὶ ἐπιθεμίας, ἡδογῆ
 χαριζόμενον ἀμελεῖν μὲν τοῦ καλῶς ἔχοντος, ἐπιπροσρῆν δὲ τοῦ
 θεοῦ, ἀσεβεῖν δὲ ἅμα καὶ ἀδικεῖν ἀδειῶς ἀποσκιρτήσαντα τῆς ἀλη-
 θείας, καὶ φασίν, ἄλογος ἔκκλησις ὁ φόβος ἵστί καὶ πάθος, τί οὐ 3
 λέγεις; καὶ πῶς ἂν σοι ἐτι σφίζοιτο οὕτως ὁ ἦρος διὰ λόγον δοθείσης
 10 μοι τῆς ἐντολῆς; ἐντολῆ δὲ ἀπαγορεύει, τὸν φόβον ἑπαρτώσα διὰ
 παιδείαν τῶν οὔτως ἐπιδεχομένων νοθευέσθαι, οὐ τολμῶν ἄλογοι, 4
 ὁ φόβος, λογικός; μὲν οὖν πῶς γὰρ οὐ, παραιτῶν σου φοιτούσι, οὐ
 μοιχεύουσιν, οὐ κλέβουσιν, οὐ φειδομαρτυροῦσιν; ἀλλ' εἰ σοφίζονται τὰ
 ὀνόματα, εὐλάβειαν καλοῦντων οἱ φιλόσοφοι τὸν τοῦ φόβου
 15 εὐλογον οἶσαν ἔκκλησιν, ὀνοματομάχους τούτους οὐκ ἄπο τρόπον ὁ 23. 1
 Φασιλίτης ἐκάλει Κριτόλαος, ἀστία μὲν οὖν ἦδη καὶ καλλίστη, πέ-
 γηγε τοῖς ἑκαλοῦσιν ἡμῖν ἡ ἐντολῆ ὀνόματος ἐναλλαγῆ νοθευέσθαι.
 ἡ οὖν εὐλάβεια λογικῆ δεικνύται, τοῦ βλάπτοντος ἔκκλησις οἶσα, ἐξ ἧς 2
 ἡ μετάνοια τῶν προμαρτημένων γίνεται, ἀρχὴ γὰρ σοφίας φόβος
 20 κριόν, σέβεισι δὲ ἀγαθῆ πᾶσι τοῖς ποιούσιν αὐτήν, τὴν σοφίαν
 λέγει ποιῆσιν, ἡ ἵστί φόβος θεοῦ ὀδοποιῶν εἰς σοφίαν, εἰ δὲ ὁ νόμος 3
 φόβον ἐμπροσητικός, ἀρχὴ σοφίας γινώσκει νόμον, καὶ οὐκ ἵστίεν ἀντι-
 νόμου σοφός, ἀσοφοὶ τολμῶν οἱ παραιτούμενοι τὸν νόμον, ὡ ἔπεται
 ἀθίους αὐτοὺς λογίζεσθαι, παιδεία δὲ ἀρχὴ σοφίας, νοσοφίαν δὲ καὶ 4
 25 παιδείαν ἀοιμίς ἐξουθενήσονται, λέγει ἡ γραφή.

Τίνα δὲ τὰ φοβερὰ ὁ νόμος καταγγέλλει θεωσόμεθα, εἰ μὲν τὰ 24. 1
 μεταξὺ ἀρετῆς καὶ | κακίας, οἷον πενίαν καὶ πλοῦσον καὶ ἀδοξίαν καὶ 44. 1
 διουσίαν καὶ ἴσα παρακλήσια, ταῦτα μὲν καὶ οἱ κατὰ πόλιν νόμοι
 προτίθεντες ἐπαινοῦνται, καὶ τοῖς ἐκ Περικλήτου τρία γίνη τῶν
 30 ἀγαθῶν προσηγομένους καὶ τὰ τούτων ἐναντία λογιζομένους τίνας κακὰ
 ἐρμόνιος ἦδη ἡ δόξα ἡμῖν δὲ ὁ δοθεὶς νόμος τὰ τῶ ὄντι κακὰ ἀπο- 2

8. 13 15 Chrysipp Fr. mor. 411 Arnim; vgl. Paed. I. 1. 1, Strom. II. 4. 4.
 70, 5, Andronicus De affect. p. 12, 3; 20, 7 Kreutter. 12 f. Exod. 20, 1; 20.
 15 f. zu Kritolaos vgl. Zeller Phil. d. Gr. II. 2. 3. 12 f. 19 f. Prov. 1, 7. Paed.
 II. 10. 24 f. Prov. 1, 7. 29 f. vgl. a. B. Aristot. Eth. Nic. I. 6. 1, 1298 b. 12 f.
 Index Arist. p. 40. 11 ff. Strom. IV. 20, 1.

8 περὶ Hiller κατά L. 8 ὅ, ἵς Sy. ὅ, ἵς St. ὅ, ἵς. 11 τῶν οὔτως, ἐπαινοῦ-
 μένων Louth τῶν οὔτως, ἐπαινοῦμένων L. 18 τῶ, ὅ, Pa. κατά L. 20 σοφίαν,
 St. σοφίαν L. 26 φοβερὰ ἢ St. 31 ἐρμόνιος Sy. ἐρμόνιος, L. 44
 L. 4 L.

- φεύγειν προστάττει, μοιχείαν, ἀσέλγειαν, παιδεραστίαν, ἄγνοιαν, ἀδικίαν, νόσον ψυχῆς, θάνατον, οὐ τὸν διαλύοντα ψυχὴν ἀπὸ σώματος, ἀλλὰ τὸν διαλύοντα ψυχὴν ἀπὸ ἀληθείας· δεινὰ γὰρ καὶ φοβερά τῷ ὄντι κακίαι αὐταὶ καὶ αἱ ἀπὸ τούτων ἐνέργειαι· οὐ μὴν ἀδίκως 3
 5 ἐκτείνεσθαι ὀδικτυα πτερωτοῖς· λέγουσιν οἱ χρησμοὶ οἱ θεοὶ, αὐτοὶ γὰρ αἱμάτων μετέχοντες θησαυρίζουσιν ἑαυτοῖς κακὰ· πῶς οὖν ἔτι 4
 οὐκ ἀγαθὸς ὁ νόμος πρὸς τινῶν αἰρέσεων λέγεται ἐπιβοωμένων τὸν ἀπόστολον λέγοντα· διὰ γὰρ νόμου γινώσκεις ἁμαρτίας· πρὸς οὓς φάμεν· ὁ νόμος οὐκ ἐποίησεν, ἀλλ' ἔδειξεν τὴν ἁμαρτίαν· προστάξας 5
 10 γὰρ ἃ ποιητέον ἤλεγξε τὰ μὴ ποιητέα. ἀγαθοῦ δὲ τὸ μὲν σωτήριον 5
 ἐκιδάξαι, τὸ δὲ δηλητήριον ἐκιδείξαι, καὶ τῷ μὲν χρῆσθαι συμβου- 35, 1
 λεῦσαι, τὸ δὲ ἀποφυγεῖν κελεύσαι. ἀντίκα ὁ ἀπόστολος, ὃν οὐ συν-
 ἰᾶσι, γινώσκουσιν εἶπεν ἁμαρτίας διὰ νόμον πεφανερῶσθαι, οὐχὶ ὑπό-
 στασιν εἰληφέναι. πῶς δ' οὐκ ἀγαθὸς ὁ παιδεύων νόμος, ὁ παιδαγωγὸς 2
 15 εἰς Χριστὸν· δοθεὶς, ἵνα δὴ ἐπιστρέψωμεν διὰ φόβου παιδευτικῶς
 κατευθυνόμενοι πρὸς τὴν διὰ Χριστοῦ τελείωσιν; οὐ βούλομαι, 3
 φησὶν, τὸν θάνατον τοῦ ἁμαρτωλοῦ ὡς τὴν μετάνοιαν αὐτοῦ·
 μετάνοιαν δὲ ἐντολὴ ποιεῖ, κωλυτικὴ μὲν τῶν μὴ ποιητέων, ἐπαγ-
 γελτικὴ δὲ τῶν εὐεργεσιῶν. θάνατον, οἶμαι, τὴν ἄγνοιαν λέγει· καὶ 4
 20 ὁ ἐγγὺς κυρίου πλήρης μαστίγων· ὁ συνεγγίζων δηλονότι τῇ γνώ-
 σει κινδύνων, φόβων, ἀνιῶν, θλίψεων διὰ τὸν πόθον τῆς ἀληθείας
 ἀπολαύει· υἱὸς γὰρ πεπαιδευμένος σοφὸς ἀπέβη, καὶ διεσώθη ἀπὸ
 καύματος υἱὸς νοήμων, υἱὸς δὲ νοήμων δέξεται ἐντολὰς· καὶ Βαρ- 5
 νάβας ὁ ἀπόστολος· οὐαὶ οἱ συννετοὶ παρ' ἑαυτοῖς καὶ ἐνώπιον αὐτῶν
 25 ἐπιστήμονες· προτάξας ἐπήγαγεν· πνευματικοὶ γενώμεθα, ναὸς
 τέλειος τῷ θεῷ. ἐφ' ὅσον ἐστὶν ἐφ' ἡμῖν, μελετῶμεν τὸν φόβον τοῦ
 θεοῦ καὶ φυλάσσειν ἀγωνιζώμεθα τὰς ἐντολὰς αὐτοῦ, ἵνα ἐν τοῖς
 δικαιώμασιν αὐτοῦ εὐφρανθῶμεν· | ὅθεν ἀρχὴ σοφίας φόβος θεοῦ· 448 P
 θείως λέλεκται.
- 30 VIII. Ἐνταῦθα οἱ ἀμφὶ τὸν Βασιλεῖδην τοῦτο ἐξηγούμενοι τὸ 36, 1

3 vgl. Plato Gorg. p. 524 B θάνατος τυγχάνει ὧν . . . δυοῖν πραγμάτων διάλαις, τῆς ψυχῆς καὶ τοῦ σώματος. Ähnlich Phaed. p. 88 B 4—6 Prov. 1, 17 f 8 Röm. 3, 20 9 vgl. Röm. 5, 13 9 f vgl. Paed. I 8, 3 mit Anm. 14 f Gal. 3, 24 16 f vgl. Ezech. 33, 11; 18, 23. 32 20 vgl. Judith 8, 27 22 f Prov. 10, 4a 5. 8 24—28 Barnabas Ep. 4, 11 24 f Jes. 5, 21 28 Prov. 1, 7

12 f συνίαισι St συνίαισι L 18 f κωλυτικὴ—ἐπαγγελτικὴ Po κωλυτικὴν—ἐπαγγελτικὴν L 18 ποιητέων Sy ποιητέον L 20 πλήρεις L 25 προτάξας Sy προστάξας L πνευματικοὶ γενώμεθα,] γενώμεθα πνευματικοί, γενώμεθα Barn. 26 ἐφ' (φ in Ras.) L¹

φητὸν αὐτὸν φασιν Ἄρχοντα ἐπακούσαντα τὴν φάσιν τοῦ διακονου- 102 B
 μένου πνεύματος ἐκπλαγῆναι τῷ τε ἀκούσῳ καὶ τῷ θειάμῳ παρ'
 ἐλπίδας ἐξηγγελισμένον, καὶ τὴν ἐκπληξιν αὐτοῦ φόβον κληθῆναι
 ἀρχὴν γινόμενον σοφίας φιλοκρινητικῆς τε καὶ διακριτικῆς καὶ τε-
 5 λωτικῆς καὶ ἀποκαταστατικῆς· οὐ γὰρ μόνον τὸν κόσμον, ἀλλὰ καὶ
 τὴν ἐκλογὴν διακρίνας ὁ ἐπὶ πᾶσι προλίμπει. Γοιχε δὲ καὶ Ὁυάλων 2
 τιτος· ἐν τινι ἐπιστολῇ τοιαῦτά τινα ἐν τῷ λαβῶν αὐταίς γράφειν
 ταις λέξεισι· καὶ ὡς περὶ φόβος ἐπ' ἐκείνον τοῦ πλάσματος ἐπῆρξε
 τοῖς ἀγγέλοις, ὅτι μίζονα ἐφθέγγατο τῆς πλάσεως διὰ τὸν ἀοράτως
 10 ἐν αὐτῷ σπέρμα διδοκῶτα τῆς ἀνωθεν οὐσίας καὶ παρρησιαζόμενον·
 οὕτω καὶ ἐν ταῖς γενεαῖς τῶν κοσμικῶν ἀνθρώπων φόβοι τὰ ἔργα 3
 τῶν ἀνθρώπων τοῖς ποιούσιν ἐγένετο, οἷον ἀνδριάντις καὶ ἰκόντις
 καὶ πάνθ' ἃ χεῖρας ἀνένοιον εἰς ὄνομα θεοῦ· εἰς γὰρ ὄνομα Ἀνθρώ- 4
 πον πλάσθεις· Ἰδὼμ φόβον παρίσχειν προσόντος Ἀνθρώπου, ὡς δὴ
 15 αὐτοῦ ἐν αὐτῷ καθιστώτοσ, καὶ κατεπλάγησαν καὶ ταχὺ τὸ ἔργον
 ἰγάμισαν.

Μῦθ' οὐδὲ ἀρχῆς, ὡς διεχθήσεται ἑσπερον, τριτίσματα καὶ 37, 1
 μινερόματα ἀγαπᾶσοντες οἶδε οἱ ἄνθρωποι φανήσονται. ἐπιδοθὲ δὲ 2
 ἐκ νόμον καὶ προφητῶν προκαιοῖσθαι διὰ κυρίον τῷ θεῷ συμφέριν
 20 ἰδοξίν, ἀρχὴ σοφίας φόβος εἰρηται κυρίον· παρὰ κυρίον διὰ Μου-
 σίως δοθίς τοῖς ἀπειθοῦσι καὶ σκληροκαρδίσι· οὐς γὰρ οὐχ εἰσι
 λόγος τιθασιῦνι τούτους φόβος, ὃ καὶ προιδῶν ἀνωθεν ὁ παιδεύων 3
 λόγος ἰκατίσῳ τῶν τρόπων ἐκκαθαίρων σκίτως εἰς θησιόσμιαν,
 ἡμσοιν ὄρχονον, ἴσσι μὲν οὐν ἡ μὲν ἐκπληξίς φόβος ἐκ φαντασίως 4
 25 ἀνετήσθους ἢ ἐπ' ἀπροδοκῆσῳ φαντασίως· ἔατε καὶ ἀγγέλιος φόβος δὲ
 οἱ, γιγονότι ἢ ὄντι ἢ θαυμασιότης ἐντελλίλλοιός. οὐ στρορῶσι τοῖ- 5 44 P

1 f vgl. Exc. ex Theod. 16 8 16 vgl. Hilgenfeld, ZwTh 21 1880 S. 26 f.,
 Ketzergesch. S. 20 f. 9 10 vgl. Herakleon Fr. 19 u. 20, οὐ τις οἰκουμένης
 ἀγγέλιος δὲ οὐκ ὡς μετῶν ἰσχυρῶν καὶ ἀντιφάσι, Bunsche. 17 καὶ τριτίσματα vgl.
 Aristot. Anal. post. 1 22 p. 88a 3. 20 Prov. 1, 7. Psal. 139, 10. 20 f vgl.
 Joh. 1, 17. 21 f vgl. Psal. 139, 1. 24 26 Chrys. p. Fr. mar. 411 Arn. m., vgl.
 Andronicus De aest. p. 10, 2 Kreuttner. 26 vgl. Aristot. Top. IV 5 p. 129 1.

4 φιλοκρινητικῆς Sy φιλοκρινητικῆς, L. 6 ὁ τίος ἐπὶ τὸν ἐπὶ καὶ
 Μα. 7 γοίσειν Sy γοίσει L. γορ γοίσει Sy. 10 καὶ παρὰ καὶ μινερόσ Wi.
 18 πάνθ' ἢ Kl. κατ' ἢ ὀλερ πάνθ' - κατ' ἢ ἢ frag. ἢ L. πάντων ἢ Vi.
 πάντων al. Sy. πάντα α. Orabe, Sy. leg. καὶ H. 1. 5. 16 τριτίσ, Sy. καὶ
 S. 1. 1. 1. τριτίστος L. 19 μινερόματα Sy. μινερόματα L. 24 καὶ Sib.
 25 φαντασίως α. Attam. 25 f φαντασίως α. Attam. φαντασίως α. καὶ δ.
 γοῖσι ἢ φαντασίως α. Attam. φαντασίως α. Attam. φαντασίως α. Attam.
 γοῖσι α. Attam. φαντασίως α. Attam. φαντασίως α. Attam. φαντασίως α. Attam.
 φαντασίως α. Attam. φαντασίως α. Attam. φαντασίως α. Attam. φαντασίως α. Attam.
 φαντασίως α. Attam. φαντασίως α. Attam. φαντασίως α. Attam. φαντασίως α. Attam.

νυν ἐμπαθῆ ποιήσαντες δι' ἐκπλήξεως τὸν μέγιστον καὶ πρὸς αὐτῶν
 ἀνυμνούμενον θεὸν καὶ πρό γε τῆς ἐκπλήξεως ἐν ἀγνοίᾳ γενόμενον.
 εἰ δὴ ἄγνοια προκατῆρξε τῆς ἐκπλήξεως, ἢ δ' ἐκπληξίς καὶ ὁ φόβος 6
 ἀρχὴ σοφίας [φόβος] τοῦ θεοῦ γηγένηται, κινδυνεύει τῆς τε σοφίας
 5 τοῦ θεοῦ καὶ τῆς κοσμοποιίας ἀπάσης, ἀλλὰ καὶ τῆς ἀποκαταστά-
 σεως αὐτῆς τῆς ἐκλογῆς ἄγνοια προκατάρχειν αἰτιωδῶς. πότερον 38, 1
 οὖν τῶν καλῶν ἢ φαύλων ἢ ἄγνοια; ἀλλ' εἰ μὲν τῶν καλῶν, τί
 παύεται ἐκπλήξει; καὶ παρέλκει ὁ διάκονος αὐτοῖς καὶ τὸ κήρυγμα
 καὶ τὸ βάπτισμα. εἰ δὲ τῶν φαύλων, πῶς τῶν καλλίστων αἰτιον
 10 τὸ κακόν; εἰ μὴ γὰρ προῦπήρχεν ἄγνοια, οὐκ ἂν ὁ διάκονος κατήλ- 2
 θεν, οὐδ' ἂν ἐκπληξίς εἶλε τὸν Ἄρχοντα, ὡς αὐτοὶ λέγουσιν, οὐδ'
 ἂν ἀρχὴν σοφίας ἐκ τοῦ φόβου ἔλαβεν εἰς τὴν φυλοκρίνησιν τῆς τε
 ἐκλογῆς τῶν τε κοσμικῶν. εἰ δὲ ὁ φόβος τοῦ προόντος Ἀνθρώπου 3
 ἐπιβούλους τοῦ σφετέρου πλάσματος πεποιθεῖ τοὺς ἀγγέλους, ὡς
 15 ἐνιδρυμένοι τῷ δημιουργήματι ἀοράτου τοῦ σπέρματος τῆς ἀνωθεν
 οὐσίας, ἢ ὑπολήψει κενῇ παρεξήλωσαν, ὅπερ ἀπίθανον, ἀγγέλους
 δημιουργίας ἧς ἐπιστεύθησαν ὅλον τέκνον τινὸς αὐθέντας γενέσθαι,
 ἄγνοιαν πάσαν κατεγνωσμένους· ἢ προγνώσει ἐνεχόμενοι κεκίνηται, 4
 ἀλλ' οὐκ ἂν ἐπεβούλευσαν δι' οὐ ἐπεχείρησαν, ᾧ προέγνωσαν, οὐδ'
 20 ἂν κατεπλάγησαν τὸ ἔργον τὸ αὐτῶν, ἐκ προγνώσεως τὸ ἀνωθεν
 σπέρμα νενοηκότες· ἢ τὸ τελευταῖον γνώσει πεποιθότες ἐτόλμησαν· 5
 ὃ καὶ αὐτὸ ἀδύνατον, μαθόντας τὸ διαφέρον τὸ ἐν πληρώματι Ἀν-
 θρώπου ἐπιβουλεύειν, ἔτι καὶ τὸ ἰκατ' ἐκόναι, ἐν ᾧ καὶ τὸ ἀρχέ-
 τυκον καὶ τὸ σὺν τῇ γνώσει τῇ λοιπῇ ἄφθαρτον παρειλήφεσαν.

25 Τούτοις τε οὖν αὐτοῖς καὶ ἑτέροις τισί, μάλιστα δὲ τοῖς ἀπὸ 39, 1
 Μαρκίωνος ἐμβοᾶ οὐκ ἐπαίνοσιν ἢ γραφῇ· ἡ δὲ ἐμοῦ ἀκούων ἀνα-
 παήσεται ἐκ' εἰρήνης πεποιθώς, καὶ ἡσυχάσει ἀφόβως ἀπὸ παντὸς
 κακοῦ. τί τοίνυν τὸν νόμον βούλονται; κακὸν μὲν οὖν οὐ 2
 φήσουσι, δίκαιον δέ, διαστέλλοντες τὸ ἀγαθὸν τοῦ δικαίου. ὁ δὲ 3
 30 κύριος φοβείσθαι τὸ κακὸν προστάττων οὐ κακῶ τὸ κακὸν ἀκαλ-
 λάττει, τῷ δὲ ἐναντίῳ τὸ ἐναντίον καταλύει. ἀγαθῶ δὲ κακὸν ἐναν-
 τίον, ὡς δίκαιον ἀδίκῳ. εἰ τοίνυν κακῶν ἀποχὴν ἀφοβίαν 4

28 vgl. Gen. 1, 26 u. Strom. IV 90 26—28 Prov. 1, 33

1 [καὶ] Wi 3 ἢ δ' Ma εἰ δ' ἢ L 4 [φόβος] Schw [φόβος τοῦ θεοῦ]
 Ma 6 αἰτιωδῶς; Ma αἰτιώδης L 7 καλῶν τι L 15 ἀοράτου (ou in Ras.)
 L' ἀοράτως Wi [τοῦ] Ma 21 τελευτέον L 22 μαθόντας Ma μαθόν-
 τες L 24 τὸ St δ L λοιπῇ] ἢ ἐκ λογῆ Schw 26 ἐμβοᾶ Sy ἐκβοᾶ L
 28 εἶναι) βούλονται St βούλ.εσθαι οἴονται Bywater, Journ. of Philol. 4
 (1872) S. 208 vgl. S. 135, 21f [οὖν] Wi 32 ἀποχὴν Heyse ἀρχὴν L

εἰρηκεν ἦν ὁ τοῦ κυρίου φόβος ἐργάζεται, ἀγαθὸν ὁ φόβος, καὶ ὁ ἐκ 450 P
 τοῦ νόμου φόβος οὐ μόνον δίκαιος, ἀλλὰ καὶ ἀγαθὸς κακίαν ἀναιρῶν·
 φόβῳ δὲ ἀφοβίαν ἐισάγων οὐ πάθει ἀπάθειαν, παιδεία δὲ μετριοπά-
 θειαν ἐμποιεῖ. ἐπὶ οὖν ἀκούσωμεν· ἔτιμα τὸν κύριον καὶ ἰσχύσεις, 3
 5 πλὴν δὲ αὐτοῦ μὴ φοβοῦ ἄλλον· τὸ φοβησθαι ἀμαρτάνειν, ἔκθεσθαι
 δὲ ταῖς ἐπὶ θεοῦ δοθείσαις ἐντολαῖς τιμὴν εἶναι τοῦ θεοῦ ἐκδιχό-
 μεθα. δέος δὲ ἐστὶ φόβος θεῖον, ἀλλ' εἰ καὶ πάθος ὁ φόβος, ὡς 40. 1
 βούλονται τινες, ὅτι φόβος ἐστὶ πάθος, οὐχ ὁ πᾶς φόβος πάθος. ἡ
 γοῦν δεισιδαιμονία πάθος, φόβος δαιμόνων οὐσα ἐκπαθῶν τε καὶ
 10 ἐκπαθῶν· ἐκπαθὴν οὖν ὁ τοῦ ἀπαθοῦς θεοῦ φόβος ἀπαθῆς· φοβέται 2
 γὰρ τις οὐ τὸν θεόν, ἀλλὰ τὸ ἀποκτείνειν τοῦ θεοῦ· ὁ δὲ τοῦτο δι-
 διῶς τὸ τοῖς κακοῖς περιπεσεῖν φοβέται καὶ δίδειν τὰ κακὰ· ὁ δεδιῶς
 δὲ τὸ πτώμα ἄσφαρτον ἑαυτὸν καὶ ἀπαθῆ εἶναι βούλεται· εὐσεφὺς 3
 φοβηθεὶς ἐξίχνειν ἀπὸ κακοῦ, ὁ δὲ ἄσφρον μίγνεται πεποιθώς· ἡ
 15 γραφή λέγει· αὐθίς τε ἐν φόβῳ κυρίου ἐλπὶς ἰσχύσει φησί.

IX. Ἀνάγει γοῦν ὁ τοιοῦτος φόβος ἐπὶ τε τὴν μετάνοιαν ἐπὶ τε 41. 1
 τὴν ἐλπίδα. ἐλπὶς δὲ προσδοκία ἀγαθῶν ἢ ἀπόντος ἀγαθοῦ ἐν ἐλπί.
 ἀμίλει καὶ ἡ· ἐν ἐμπιστοῖα λαμβάνεται εἰς ἐλπίδα, ἦν ἐπὶ τὴν ἀγάπην
 χειροεργεῖν μεμαθήκαμεν. ἀγάπη δὲ ὁμόνοια ἂν εἴη τῶν κατὰ τὸν 2
 20 λόγον καὶ τὸν βίον καὶ τὸν | τρόπον ἢ συνελόντι γάνει κοινωρία 163 8
 βίον ἢ ἐκτένεια φίλης καὶ φιλοστοργίας μετὰ λόγον ὀρθοῦ περὶ
 χρῆσιν ἰταίρων. ὁ δὲ ἰταίρος ἔτιρος ἔγώ· ἢ καὶ ἀδελφοῖς τοῖς τῷ
 αὐτῷ λόγῳ ἀναγιννηθέντας προσαγορεύομεν. παράκειται δὲ τῇ ἀγάπῃ 3
 ἢ τε φιλοξενία, φιλοτεχνία τις οὐσα περὶ χρῆσιν ζῆνων· ζῆνοι δὲ ὡς
 25 ζῆνα τὰ κοσμικά, κοσμικοὺς γὰρ τοὺς εἰς γῆν ἐλπίζοντας καὶ τὰς 4
 σαρκικὰς ἐπιθυμίας ἐξακούομεν· ἐμὴ οὐρανοποιήσθαι, φησὶν ὁ ἀπό-
 στολος, ἐπὶ αἰῶνι τούτῳ, ἀλλὰ μεταμορφοῦσθαι τῇ ἀνακαινίσκει τοῦ
 νοῦ· εἰς τὸ δοκιμάζειν ἡμᾶς τί τὸ θέλημα τοῦ θεοῦ τὸ ἀγαθὸν καὶ

4f Prov 7, 14 7 vgl Chrysipp Fr mor. 40ff Arnim Andronicus De
 affect p 16 1 Kreuttner 9f Chrysipp Fr mor. 411 Arnim, vgl Plut. Mor
 p 165 B 10-18 ὁ τοῖς — βούλεται Sacz Par 218 Hol 18 13 Prov 14
 19 20 18f vgl Strom. II 31, 1 19 22, 23f. S 125, 3 4 5 11 Chrysipp
 Fr mor 202 Arnim 22 vgl Aristot. Eth meg II 15 p 1274 21, Zeno bei
 Diog. Laert VII 23; Wyttenbach zu Plut. Mor p 93 E; A. Otto, Synchrw S. 26
 26 S. 125, 1 Röm. 12, 2

6 εἶσαι Po Fr ἀπὸ L εἶς ἀπὸ Sy Schw ἕξ ἀπὸ Bywater bei Mayer εἶσαι
 τοῦ θεοῦ καὶ ἰσχύς ἀπὸ Ma θεοῦ ἢ θεοῦ, Schw 12 ἐπιπέσειν u σα
 ποιεῖν Sacz Par 17 ἢ Sy ζ L εἶσεως ἴσως, Schw 15 ἢ εἰς μετα-
 ρουαν St ἢ εἰς ἴσως Schw εἰσπνεῖται Sy εἰσπνεῖται L ἐπεσε: Sy ἐπέ-
 ντα L 22 ἢ Sy ζ L 24 φώσσειν a Sy φώσσειν a L

εὐάρεστον καὶ τέλειον· ἀναστρέφει τοίνυν ἡ φιλοξενία περὶ | τὸ 5 451 P
 ὠφέλιμον τοῖς ξένοις, ξένοι δὲ οἱ ἐπίξενοι, ἐπίξενοι δὲ οἱ φίλοι,
 φίλοι δὲ οἱ ἀδελφοί· ἠφίλε κασίγνηται φησὶν Ὅμηρος. ἡ τε φιλαν- 6
 θρωπία, δι' ἣν καὶ ἡ φιλοστοργία, φιλικὴ χρῆσις ἀνθρώπων ὑπάρ-
 5 χουσα, ἡ τε φιλοστοργία, φιλοτεχνία τις οὕσα περὶ στέρξιν φίλων ἢ
 οἰκείων, συμπαρομαρτοῦσιν ἀγάπη. εἰ δ' ὁ τῶ ὄντι ἄνθρωπος ὁ ἐν 42, 1
 ἡμῖν ἐστὶν ὁ πνευματικός, φιλαδελφία ἢ φιλανθρωπία τοῖς τοῦ αὐτοῦ
 πνεύματος κεκοινωνηκόσιν· στέρξις δ' αὐτῆς ἐστὶν εὐνοίας ἢ
 ἀγαπήσεως. ἀγάπησις δὲ ἀπόδεξις παντελής, καὶ τὸ ἀγαπᾶν
 10 ἀρέσκεισθαι τῶ ἡθεῖ, ἀγόμενόν τε καὶ ἀπαγόμενον· ἄγονται δὲ εἰς 2
 ταυτότητα δι' ὁμόνοιαν, ἐπιστήμην οὕσαν κοινῶν ἀγαθῶν· καὶ γὰρ
 ἡ ὁμογνωμοσύνη συμφωνία γνωμῶν. καὶ ἡ ἀγάπη φησὶν ἀνυπό- 3
 κριτος ἐστὼ ἡμῖν, αὐτοὶ τε ἀποστνγοῦντες τὸ πονηρὸν γινώμεθα,
 κολλώμενοι τῶ ἀγαθῶ τῇ φιλαδελφίᾳ τε· καὶ τὰ ἐξῆς ἕως εἰς δυνα-
 15 τόν, τὸ ἐξ ὑμῶν, μετὰ πάντων ἀνθρώπων εἰρηνεύοντες· ἔπειτα
 ἢ μὴ νικᾷ λέγει ὑπὸ τοῦ κακοῦ, ἀλλὰ νικά ἐν τῶ ἀγαθῶ τὸ κακόν·
 Ἰουδαίοις τε ὁ αὐτὸς ἀπόστολος μαρτυρεῖν ὁμολογεῖ ὅτι ζῆλον θεοῦ 4
 ἔχουσιν, ἀλλ' οὐ κατ' ἐπίγνωσιν· ἀγνοοῦντες γὰρ τὴν τοῦ θεοῦ
 δικαιοσύνην, καὶ τὴν ἰδίαν ζητοῦντες στήσαι, τῇ δικαιοσύνῃ τοῦ θεοῦ
 20 οὐχ ὑπετάγησαν· οὐ γὰρ τὸ βούλημα τοῦ νόμου ἔγνωσαν τε καὶ 5
 ἐποίησαν, ἀλλ' ὃ ὑπέλαβον αὐτοὶ, τοῦτο καὶ βούλεσθαι τὸν νόμον
 ἀήθησαν· οὐδ' ὡς προφητεύοντι τῶ νόμῳ ἐπίστευσαν, λόγῳ δὲ ψιλῶ
 καὶ φόβῳ, ἀλλ' οὐ διαθέσει καὶ πίστει ἠκολούθησαν· τέλος γὰρ
 νόμου Χριστὸς εἰς δικαιοσύνην, ὃ ὑπὸ νόμου προφητευθεῖς, παντὶ
 25 τῶ πιστεύοντι· ὅθεν εἰρηται τούτοις παρὰ Μωυσέως· ἐγὼ παρα- 42, 1
 ζηλώσω ὑμᾶς ἐπ' οὐκ ἔθνει, ἐπ' ἔθνει ἀσυνέτω παροργισμῷ ὑμᾶς, τῶ
 εἰς ὑπακοὴν δηλονότι εὐτρεπεῖ γενομένη. καὶ διὰ Ἡσαίου ἐνέρεθη· 2
 λέγει τοῖς ἐμὲ μὴ ζητοῦσιν, ἐμφανῆς ἐγενόμην τοῖς ἐμὲ μὴ ἐπερω-
 τῶσι,· πρὸ τῆς τοῦ κυρίου παρουσίας δηλαδὴ, μεθ' ἣν καὶ τῶ Ἰσραὴλ
 30 κείμενα τὰ προφητευθέντα οἰκείως λέγεται νῦν· ἐξεπέτασα τὰς χεῖράς
 μου ὅλην τὴν ἡμέραν ἐπὶ λαὸν ἀπειθοῦντα καὶ ἀντιλέγοντα· ὄρα 3

3 vgl. A 155; E 359; Φ 308 9 vgl. [Plato] Def. p. 413 B 10 f vgl.
 Stob. Ecl. II 7, 11 b p. 94, 1—4 Wachsm. (ὁμόνοιαν εἶναι ἐπιστήμην κοινῶν ἀγα-
 θῶν) 12—16 Röm. 12, 9 f. 18. 21 17—20 Röm. 10, 2 f 20—23 οὐ
 γὰρ—ἠκολοῦθησαν Cat. zu Röm. 10, 3 bei Cramer IV 369, 24—27 (= Monac.
 gr. 412 p. 406). Inc. καὶ μὴ γνόντες μηδὲ ποιήσαντες τὸ βούλημα τοῦ νόμου, 8
 ὑπέλαβον αὐτοὶ expl. ἠκολοῦθησαν 23—25 Röm. 10, 4 25 f Deut. 32, 21
 (aus Röm. 10, 19) 27—31 Jes. 65, 1 f (aus Röm. 10, 20 f)

2 ἐπίξενοι (ξε in Ras.) L¹ 6 δ' ὁ Schw δὲ L 9 ἀπόδεξις Po ἀπό-
 δειξις L ἀγαπᾶν St ἀγαπᾶσθαι L 10 τῶ (αὐτῶ) ἡθεῖ ἀγόμενόν Schw
 22 οὐδ'] καὶ οὐδ' Cat. 27 εὐτρεπεῖ Sy εὐπρεπεῖ L

τὴν αἰτίαν τῆς ἐξ ἔθνῶν κλήσεως σαφῶς πρὸς τοῦ προσήτου ἀπει-
 θιαν τοῦ λαοῦ καὶ ἀντιλογίαν ἐρημέτην; εἶθ' ἡ ἀγαθότης καὶ ἐπὶ
 τούτοις δεικνύται τοῦ θεοῦ· φησὶ γάρ ὁ ἀπόστολος· ἀλλὰ τῷ αὐτῶν 4 152 P
 παραπτώματι ἢ σωτηρίᾳ τοῖς ἔθνεσιν εἰς τὸ παραζηλώσαι αὐτοὺς·
 5 καὶ μετανοῆσαι βουληθῆναι. ὁ Ποιμὴν δὲ ἀπλῶς ἐπὶ τῶν κοιμη- 8
 μένων θεὸς τὴν λέξιν δικαίους οἰδέ τινες ἐν ἔθνεσι καὶ ἐν Ἰουδαίῳ
 οὐ μόνον πρὸ τῆς τοῦ κυρίου παρουσίας, ἀλλὰ καὶ πρὸ νόμον κατὰ
 τὴν πρὸς θεὸν ἐναρίστησιν, ὡς Ἄβελ, ὡς Νῶε, ὡς εἴ τις ἕτερος
 δίκαιος. φησὶ γοῦν τοῖς ἀποστόλοις καὶ διδασκάλους τοὺς κυρί- 44. 1
 10 ξαντας· τὸ ὄνομα τοῦ υἱοῦ τοῦ θεοῦ καὶ κοιμηθέντας τῇ θυνάμει καὶ
 τῇ πίστι κηρῶσαι τοῖς προκοιμημένοις. εἶτα ἐπιτίθει· καὶ αὐτοὶ 2
 ἴδοντες αὐτοὺς τὴν σφραγίδα τοῦ κηρέγματος, κατέβησαν οὖν μετ'
 αὐτῶν εἰς τὸ ἕδωρ καὶ πάλιν ἀνέβησαν, ἀλλ' οὗτοι ζῶντες κατέ-
 βησαν καὶ πάλιν ζῶντες ἀνέβησαν· ἐκίτροι δὲ οἱ προκοιμημένοι
 15 νεκροὶ κατέβησαν, ζῶντες δὲ ἀνέβησαν, διὰ τοῦτον οὖν ἐξωποιοῦ- 8
 θησαν καὶ ἐπέγνωσαν τὸ ὄνομα τοῦ υἱοῦ τοῦ θεοῦ, διὰ τοῦτο καὶ
 οὐρανίσθησαν μετ' αὐτῶν καὶ οὐρήρυσαν εἰς τὴν οἰκοδομήν τοῦ
 πύργου καὶ ἀλατόμητοι οὐρανοδομήθησαν· ἐν δικαιοσύνῃ γὰρ ἰκο-
 μήθησαν καὶ ἐν μεγάλῃ ἀγνίᾳ, μόνην δὲ τὴν σφραγίδα ταύτην οἱ 6
 20 ἴσχυον· οὗταν γὰρ ἔθνη τὰ μὴ νόμον ἴχοντα γένοι τὰ τοῦ νόμου 6
 ποιῶσιν, οὗτοι νόμον μὴ ἴχοντες ἑαυτοῖς τίω νόμοι κατὰ τὸν
 ἀπόστολον.

Ὁς μὲν οὖν ἀντεκαλοῦνθοῦσιν ἀλλήλαις εἰ ἀρεταί, τί χεὶρ λέγειν. 48. 1
 ἐπιδοδιγμένον ἴδη ὡς πιστὸς μὲν ἐπὶ μετανοίᾳ ἐλάμβανεν, ἐλάμβανεν
 2· δὲ ἐπὶ πίστι, καὶ ἡ ἐν ταῦτοις ἐπιμονή, καὶ ἀσκήσις ἅμα μαθήσει
 οὐ μνησκούται εἰς ἀγάπην, ἡ δὲ τῆ γνῶσις τελειοῦται; ἐκίτρο δὲ ἐξ 2
 ἀγάπης παρασημαστίον ὡς μόνον τὸ θεῖον σοφὸν εἶναι φέρεται
 νοσηθεῖα χεὶρ· διὸ καὶ ἡ σοφία δίνεμις θεοῦ ἡ δοξάζουσα τὴν ἀλήθειαν
 κάρταϊθά πον ἰληπται ἡ τελειοῦσι τῆς γνῶσις. φησὶ δὲ καὶ 8
 3 ἀγαπῆ τὴν ἀλήθειαν ὁ φιλόσοφος, ἐκ τοῦ θεράπειν εἶναι γνῶσις, δὲ

8 f Rom. 11. 11 5 20 vgl. Herm. Sim. IX 10, 5-7 St. m VI 49
 20 f Rom. 2, 14 22 vgl. Strom VIII 20, 2 24 vgl. S 134, 2 ff 25 f
 vgl. S. 129, 16-19 30 f vgl. Joh. 15, 15

4 ceteri, Rom. αἰτοῖ; L 12 ἕδωρα ceteri, Herm. 3 ἕδωρα ceteri; L
 17 οὐρα, uol. an, οὐρανοδομήσαν Herm. 2 οὐρανοδομήσαν Lat. 19 γὰρ οὐ
 Herm. 19 μόνον Herm. 20 εἶλον Herm. 24 ἐκ. 4 ἡ, ceteri 19 ἐκ. 4
 δε, μ. του L. ἐκ. 4 τε Jacke n vgl. S. 134, 2 f ceteri L. ἐκ. 4 τε π. 2
 ταί St. 29 αὐτοῖς τε, κάσσα u. Text ταί an. Bas. 17

ἀγάπην ἤδη φίλος νομισθεὶς. ταύτης δὲ ἀρχὴ τὸ θαναμάσαι τὰ πρά- 4
 γματα, ὡς Πλάτων ἐν Θεαιτήτῳ λέγει, καὶ Ματθίας ἐν ταῖς Παρα- 453 P
 δόσεσι παραινῶν ἑθαύμασον | τὰ παρόντα, βαθμὸν τοῦτον πρῶτον 5
 τῆς ἐπέκεινα γνώσεως ὑποτιθέμενος· ἢ κὰν τῷ καθ' Ἑβραίους εὐαγ- 5
 5 γελίῳ ἐὸ θαναμάσας βασιλεύσει γέγραπται· καὶ ὁ βασιλεύσας ἀνα-
 παήσεται. ἀδύνατον οὖν τὸν ἀμαθῆ, ἔστ' ἂν μένη ἀμαθῆς, φιλο- 6
 σοφειν [δέ], τὸν γε μὴ ἔννοϊαν σοφίας εἰληφότα, φιλοσοφίας οὐσης 6
 ὀρέξεως τοῦ ὄντως ὄντος καὶ τῶν εἰς τοῦτο συντεινόντων μαθη-
 μάτων. κὰν τὸ ποιεῖν καλῶς ἢ τισιν ἐξησηκῆμενον, ἀλλὰ τὸ ἐπίστα- 164 S 7
 10 σθαι, ὡς χρηστέον καὶ ποιητέον, [καὶ] συνεκπονητέον, καθὸ καὶ
 ὁμοιοῦνται τῆς θεῶν, θεῶν λέγω τῷ σωτήρι, θεραπεύων τὸν τῶν ὅλων
 θεὸν διὰ τοῦ ἀρχιερέως λόγου, δι' οὗ καθορᾶται τὰ κατ' ἀλήθειαν
 καλὰ καὶ δίκαια. εὐσέβεια ** ἔστι πρᾶξις ἐπομένη καὶ ἀκόλουθος θεῶν.

X. Τριῶν τοίνυν τούτων ἀντέχεται ὁ ἡμεδαπὸς φιλόσοφος, πρῶ- 46, 1
 15 τον μὲν τῆς θεωρίας, δεύτερον δὲ τῆς τῶν ἐντολῶν ἐπιτελείσεως,
 τρίτον ἀνδρῶν ἀγαθῶν κατασκευῆς· ἃ δὴ συνελθόντα τὸν γνωστι-
 κὸν ἐπιτελεῖ. ὅ τι δ' ἂν ἐνδέχῃ τούτων, χωλεύει τὰ τῆς γνώσεως.
 ὅθεν θείως ἢ γραφῇ φησὶ· καὶ εἶπεν κύριος πρὸς Μωυσῆν λέγων· 2
 λάλησον τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ καὶ ἔρεις πρὸς αὐτούς· ἐγὼ κύριος ὁ θεὸς
 20 ὑμῶν· κατὰ (τὰ) ἐπιτηδεύματα γῆς Αἰγύπτου, ἐν ἧ κατακῆσατε ἐν 8
 αὐτῇ, οὐ ποιήσατε· καὶ κατὰ τὰ ἐπιτηδεύματα γῆς Χαναάν, εἰς ἣν
 ἐγὼ εἰσάγω ὑμᾶς ἐκεῖ, οὐ ποιήσατε· καὶ τοῖς νομίμοις αὐτῶν οὐ 4
 πορεύσεσθε· τὰ κριματά μου ποιήσατε καὶ τὰ προστάγματά μου φυ-
 25 λάξεσθε, πορεύεσθαι ἐν αὐτοῖς· ἐγὼ κύριος ὁ θεὸς ὑμῶν. καὶ φυλά- 5
 25 ξεσθε πάντα τὰ προστάγματά μου, καὶ ποιήσατε αὐτά. ὁ ποιήσας

1 f Plato Theaet. p. 155 D μάλα γὰρ φιλοσόφου τοῦτο τὸ πάθος, τὸ θανα-
 μάζειν· οὐ γὰρ ἄλλη ἀρχὴ φιλοσοφίας ἢ αὕτη. vgl. Aristot. Metaph. I 2, 15
 (p. 982 b 12) διὰ γὰρ τὸ θαναμάζειν οἱ ἄνθρωποι καὶ νῦν καὶ τὸ πρῶτον ἤρξαντο
 φιλοσοφεῖν. 2 f vgl. Hilgenfeld, Nov. Test. extra Can. IV² p. 22; Preuschen,
 Antileg. S. 12 5 f Hebr.-Ev. Fr. 16 Handmann TU V 3 S. 94 ff; vgl. Strom. V
 96, 3 u. Oxyrh. Pap. IV S. 4 f 13 vgl. zu S. 123, 25 f 14—17 vgl. Strom.
 II 80, 2f; VII 4, 2 τριῶν τούτων—γνώσεως Sacr. Par. 219 Holl 18—
 S. 138, 1 Lev. 18, 1—5, genommen aus Philo De congr. erud. gr. 86 (I p. 531 M)

8 βαθμὸν Vi βαθμ' // L 4 τῆς Vi τοῖς L ἢ Sy ἢ L 7 [δέ] Po
 9 τὸ' Po τῷ L ἢ Po ἢ L ἀλλὰ (καὶ) Heyse 10 [καὶ] Heyse 13 εὐ-
 σέβεια Vi εὐσέ am Ende von f. 80r L εὐσέβεια (γὰρ) ἔστι Hervet * • St
 (es fehlt wohl eine Zeile) 17 ἀποτελεῖ Sacr. Par. 8] ᾗ Sacr. Par.
 18 μωυσην (ν über η) L¹ 20 (τὰ) aus Philo γῆς] τῆς Philo HSS κατοικῆσατε, ἐκατοικῆσατε, κατοικήσατε Philo HSS 20 f ἐν αὐτῇ] ἐπ' αὐτῆς Philo MAH 24 πορεύεσθαι (so auch LXX B)] πορεύεσθε Philo (καὶ πορεύεσθαι Philo G) 25 μω] + καὶ τὰ κριματά μου Philo

- αὐτὰ ἄνθρωπος ζήσεται ἐν αὐτοῖς· ἐγὼ κύριος ὁ θεὸς ὑμῶν. 1
 οὐν κόσμου καὶ ἀπάτης· εἴτε παθῶν καὶ κακιῶν σύμβολον Αἴγυπτος·
 καὶ ἡ Χαναανίτις γῆ. ὣν μὲν ἀφεκτίον. ὅποια δὲ ἐπιτηθευτέον ὡς
 θεῖα καὶ οὐ κοσμικά. ἐπιδείκνυσιν ἡμῖν τὸ λόγιον. ὅταν δὲ εἴπῃ 2
 5 ποιήσας ἄνθρωπος ζήσεται ἐν αὐτοῖς, τὴν τε Ἑβραίων αὐτῶν
 ἐπανόρθωσιν τὴν τε τῶν πλάσ, ἡμῶν αὐτῶν, συνάσκησιν τε καὶ προ- 4
 κοπήν ζωὴν λέγει αὐτῶν τε καὶ ἡμῶν. οἳ γὰρ νεκροὶ τοῖς παρα- 8
 πτώμασι συζωοποιοῦνται Χριστῶς διὰ τῆς ἡμετέρας διαθήκης. πολ- 4
 λάκις δὲ ἐπαναλαμβάνουσα ἡ γραφή τὸ ἐγὼ κύριος ὁ θεὸς ὑμῶν·
 10 δυσωπει μὲν διατριπτικώτατα, ἐπισθαὶ διδάσκουσα τῶ τὰς ἐντολάς·
 διδωκότε θεῶν, ἐπομιμνήσκει δὲ ἡρέμα ζητεῖν τὸν θεὸν καὶ ὡς οἶδον
 τε γινώσκειν ἐπιχειρεῖν, ἧτις ἂν εἴη θεωρία μεγίστη, ἢ ἐκποτικῆ, ἢ
 τῶ ὄντι ἐπιστήμη, ἢ ἀμιτάπτωτος λόγῳ γινομένη. αὕτη ἂν εἴη
 μόνη ἢ τῆς σοφίας γνῶσις, ἢ οὐδέποτε χωρίζεται ἢ δικαιοπραγία.
 15 XI. Ἀλλ' ἢ μὲν τῶν οἰησιοσόφων, εἴτε αἰρέσει· εἴην βάρβαροι 44. 1
 εἴτε οἱ παρ' Ἑλλήσι φιλόσοφοι, ἔγνωσις φησὶ κατὰ τὸν ἀπόστο-
 λον· πιστὴ δὲ ἢ γνῶσις ἧτις ἂν εἴη ἐπιστημονικὴ ἀπόδειξις τῶν
 κατὰ τὴν ἀληθῆ φιλοσοφίαν παραδιδόμενων, φησάμεν δ' ἂν αὐτὴν
 λόγον εἶναι τοῖς ἀμφισβητουμένοις ἐκ τῶν ὁμολογουμένων ἐκπορι-
 20 ζοντα τὴν πίστιν, πιστικῶς δ' οὐσίς, διττῆς, τῆς μὲν ἐπιστημονικῆς 2
 τῆς δὲ δοξαστικῆς, οὐδὲν κολλῆει ἀπόδειξιν ὀνομάζειν διττήν, τὴν
 μὲν ἐπιστημονικὴν, τὴν δὲ δοξαστικὴν, ἐπι καὶ ἢ γνῶσις καὶ ἢ προ-
 γνῶσις διττῆ λέγεται, ἢ μὲν ἀπηκριβομένην ἔχουσα τὴν ἰαντῆς
 φέουσι, ἢ δὲ ἐλλειπῆ, καὶ μὴ τι ἢ παρ' ἡμῖν ἀπόδειξις μόνη ἂν εἴη 3
 25 ἀληθῆς, ἢτε ἐκ θεῶν χορηγομένη γραφῶν, τῶν ἱερῶν γραμμάτων
 καὶ τῆς θεοδιδάκτου σοφίας κατὰ τὸν ἀπόστολον, μάθημα γοῖν 4
 καὶ τὸ πείθεισθαι ταῖς ἐντολαῖς, ὅστις πιστεῖεν τῶ θεῶ, καὶ ἢ
 πίστις δύναμις τις τοῦ θεοῦ, ἰσχύς οὐσα τῆς ἀληθείας· αὐτίκα φησὶν 49. 1
 εἰάν ἔχητε πίστιν ὡς κόκκον σιδήρεως, μεταστῆσθε τὸ ὄρος· καὶ

2 καὶ Αἴγυπτος· κόσμος vgl. Strom I 30, 4 28 vgl. Philo n. a. O. 81
 παθῶν μὲν Αἴγυπτος· σύμβολόν ἐστι, κακιῶν δὲ ἡ Χαναανίτις γῆ 48 Lev.
 18, 5 Gal. 3, 12 8 8 τὴν τε Ἑβραίων διαθήκην; Gal. in Rom 10, 5 bei
 Cramer IV 372, 6, 9 — Monac. gr 412 p 411; ebenso Barb V 42 f 180 ἢ
 ζωὴν λέγει τὴν τῶν Ἑβραίων ἐπανόρθωσιν τῆς τε — προκοπῆς, οἳ γὰρ — ἀπα-
 πορίας. 6 vgl. Ephes. 2, 13 7 f. Ephes. 2, 5 9 Lev. 18, 2, 4 5 18
 vgl. Strom. II 9, 4 mit Anm. 16 I Kor. 8, 1 18—20 vgl. Strom VIII
 5 1 26 vgl. I Thesa. 4, 9 29 vgl. Matth. 17, 20.

1 209 ποτις. — Philo. 6 ἡμῶν] δὲ ἡμῶν Gal. 8 ζωοποιοῦνται σὺν τῷ
 Χριστῷ C. S. — Διὰ τῆς ἐπιτιμῆς ἀσκαρίας Monac. Διὰ τὴν ἐπιτιμῆσαν ἀσκα-
 ρίας Barb. 24 ἰσχυρῆς L. 24 δύναμις τις Sy δύναμις τις L.

πάλιν· ἰκατὰ τὴν πίστιν σου γενηθήτω σοι· καὶ ὁ μὲν θεραπεύεται
 προσλαβὼν τῇ πίστει τὴν ἴασιν, ὁ δὲ νεκρὸς ἀνίσταται διὰ τὴν τοῦ
 πιστεύσαντος ὅτι ἀναστήσεται ἰσχύν. ἡ δὲ δοξαστικὴ ἀπόδειξις ἀν- 2
 θρωπικὴ τέ ἐστι καὶ πρὸς τῶν ῥητορικῶν γινομένη ἐπιχειρημάτων
 5 ἢ καὶ διαλεκτικῶν συλλογισμῶν. ἡ γὰρ ἀνωτάτω ἀπόδειξις, ἣν 8
 ἠνιξάμεθα ἐπιστημονικὴν, πίστιν ἐντίθησι διὰ τῆς τῶν γραφῶν παρα-
 θέσεώς τε καὶ διοίξεως ταῖς τῶν μανθάνειν ὀρεγομένων ψυχαῖς. ἥτις
 ἂν εἴη γνώσις. εἰ γὰρ τὰ παραλαμβανόμενα πρὸς τὸ ζητούμενον 4
 ἀληθῆ λαμβάνεται, ὡς ἂν θεῖα ὄντα καὶ προφητικά, δῆλόν που ὡς
 10 καὶ τὸ συμπέρασμα τὸ ἐπιφερόμενον αὐτοῖς ἀκολούθως | ἀληθὲς 455 P
 ἐπενεχθήσεται· καὶ εἴη ἂν ὀρθῶς ἡμῖν ἀπόδειξις ἢ γνώσις.

Ἦνικα γοῦν τῆς οὐρανίου καὶ θείας τροφῆς τὸ μνημόσυνον ἐν 50, 1
 στάμῳ χρυσῷ καθιεροῦσθαι προσετίττετο, ἰτὸ γόμορ φησὶ ἰτὸ
 δέκατον τῶν τριῶν μέτρων ἦν· ἐν ἡμῖν γὰρ αὐτοῖς τρία μέτρα,
 15 τρία κριτήρια μνηύεται, αἰσθησις μὲν αἰσθητῶν, λεγομένων δὲ <καὶ>
 ὀνομάτων καὶ ῥημάτων ὁ λόγος, νοητῶν δὲ νοῦς. ὁ τοίνυν γνω- 2
 στικὸς ἀφέξεται μὲν τῶν κατὰ λόγον καὶ τῶν κατὰ διάνοιαν καὶ
 τῶν κατὰ αἰσθησιν καὶ ἐνέργειαν ἀμαρτημάτων, ἀκηκῶς ὅπως ἰό
 ἰδὼν πρὸς ἐπιθυμίαν ἐμοίχενσεν,· λαβὼν τε ἐν νῷ ὡς ἰμακάριοι οἱ
 20 καθαροὶ τῇ καρδίᾳ, ὅτι αὐτοὶ τὸν θεὸν ὄφονται,· κάκεινο ἐπιστά-
 μενος ὅτι ἰού τὰ εἰσερχόμενα εἰς τὸ στόμα κοινοὶ τὸν ἄνθρωπον,
 ἀλλὰ τὰ ἐξερχόμενα διὰ τοῦ στόματος ἐκεῖνα κοινοὶ τὸν ἄνθρωπον·
 ἐκ γὰρ τῆς καρδίας ἐξέρχονται διαλογισμοί,· τοῦτ', οἶμαι, τὸ κατὰ 8
 θεὸν ἀληθινὸν καὶ δίκαιον μέτρον, ᾧ μετρεῖται τὰ μετρούμενα, ἢ
 25 τὸν ἄνθρωπον συνέχουσα δεκάς, ἣν ἐπὶ κεφαλαίων τὰ προειρημένα
 τρία ἐδήλωσεν μέτρα, εἴη δ' ἂν σῶμά τε καὶ ψυχὴ αἶ τε πέντε 4
 αἰσθησεις καὶ τὸ φωνητικὸν καὶ σπερματικὸν καὶ τὸ διανοητικὸν ἢ

1 vgl. Matth. 9, 29 8 μὲν vgl. Luk. 18, 42 2 δὲ vgl. Joh. 11, 44
 6 ἠνιξάμεθα S. 133, 20 12—16 vgl. Philo De congr. erud. gr. 100 (I p. 533
 M) ἠνικα τῆς οὐρανίου καὶ θείας τροφῆς τὸ μνημεῖον ἐν στάμῳ χρυσῷ καθιε-
 ροῦτο, φησὶν ὡς ἄρα ἰτὸ γόμορ τὸ δέκατον τῶν τριῶν μέτρων ἦν· ἐν ἡμῖν γὰρ
 αὐτοῖς τρία μέτρα εἶναι δοκεῖ, αἰσθησις, λόγος, νοῦς· αἰσθητῶν μὲν αἰσθησις, ὀνο-
 μάτων δὲ καὶ ῥημάτων καὶ τῶν λεγομένων ὁ λόγος, νοητῶν δὲ νοῦς. 18f Exod.
 16, 36 16—18 ὁ γνωστικὸς—ἀμαρτημάτων Sac. Par. 220 Holl 18f Matth.
 5, 28 19f Matth. 5, 8 21—23 Matth. 15, 11. 18f 26—S. 140, 1 vgl.
 Strom. VI 134, 2

14 μέτρων LXX, Philo μέτρον L 15 <καὶ> aus Philo 18 <κατ'>
 ἐνέργειαν Lagarde, Symmicta [I] 1877 S. 18 vgl. Strom. VI 102, 3 πλημμελη-
 μάτων Sac. Par. R 22 nach τὰ Ras. von 3 Buchst. (viell. διὰ) L 26
 πέντε] ᾧ L

πνευματικὸν ἢ ὅπως καὶ βούλει καλεῖν. χρὴ δὲ ὡς ἔπος εἰπεῖν τῶν 61, 1
 ἄλλων πάντων ἐπιαναβαίνοντας ἐπὶ τὸν νοῦν ἴστασθαι, ὅσκιον
 ἀμίλιον κἂν τῷ κόσμῳ τὰς ἐννέα μοῖρας ἐπιπληθύνοντας. πρώτην
 μὲν τὴν διὰ τῶν τριῶν στοιχείων ἐν μιᾷ χώρᾳ τιθεμένων διὰ 165
 τὴν ἰσὴν τροφήν. ἔπειτα δὲ τὰς ἐπὶ τὰς πλανωμένας τὴν τε ἀπλανῆ
 ἐνάτην, ἐπὶ τὸν τέλειον ἀριθμὸν τὸν ἐπιράνω τῶν ἐννέα, τὴν δέ,
 δεκάτην μοῖραν, ἐπὶ τὴν γένωσιν ἀνακρίνομαι τοῦ θεοῦ, συνιλόντι
 γίνωαι μετὰ τὴν κτίσιν τὸν ποιητὴν ἐπιποθοῦντας. διὰ τοῦτο αἱ 2
 δεκάται τοῦ τε οὐραίου τῶν τε ἡερῶν τῷ θεῷ προσδοκῶντο, καὶ ἡ
 10 τοῦ πάσχα ἰουρτή ἀπὸ δεκάτης ἤρχετο, παντὸς πάθους καὶ παντὸς
 αἰσθητοῦ διάβησις οἷσα. πέπληγεν οὖν τῇ πίστι ὁ γυνωτικός, ὁ δὲ 3
 οὐραϊστικός ἐκὼν τῆς ἀληθείας οὐχ ἄπτεται, ἀστάσις καὶ ἀνδρότοις
 ὄρησις κεκορημένος, εἰκότως οὖν γέγραπται· εἰξῆλθεν δὲ Κάιν ἀπὸ 4
 προσώπου τοῦ θεοῦ καὶ ὄχησεν ἐν γῆ. Ναὶδ κατέναντι Ἐδέμ·
 15 Ἰρημνέεται δὲ ἡ μὲν Ναὶδ σάλας, ἡ δὲ Ἐδέμ τρυφῆ· πίστις δὲ καὶ 5
 γνῶσις καὶ ἰρήνη ἡ τρυφῆ, ἣς ὁ παρακοίσιος ἐκβάλλεται, ὁ δὲ οὐ-

1 11 vgl Philo De congr erud gr 102 106 (l p. 334 M) εἰκότως οὖν καὶ
 ἐπὶ τῶν θεσῶν τὸ μὲν δεκάτον τοῦ μίθρου τῆς συνδύσεως τοῖς ἡερῶσι ἐπὶ τῷ
 βωμῷ συνεισπυρῶνται, ὁ δὲ ἑνταῖς ἀριθμῶς, τὸ λείνανον τοῦ δεκάτου, παρ'
 τοῦ αἰτοῦ περιαιεῖ· τοῖσι συνδύει καὶ ἡ τῶν ἡερῶν ἰνδύειξ, θεσῶν· τὸ
 γὰρ δεκάτον τὸ τοῦ οὐραϊστικῆς ἀπὸ συνδύσεως ἀπὸ συνδύσεως προσφέρει αἰτοῖς ἵστασθαι
 γὰρ τὸν ἑνταῖον ἰσχυρῶντο, ἀσθητὸν δεξίαν θεῶν τὸν δεκάτον καὶ μόνον
 ὅσα δεκάτος, προσαιεῖ. ἑνταῖον γὰρ ὁ κόσμος ἵστασθαι μοῖρας, ἐν οὐραϊστικῶν μὲν
 ὁσῶν, τῆν τε ἀπλανῆ καὶ ἐπὶ τὰς πλανωμένας ἐν ταῖσι φερουμένας ταῖς αἰ-
 ταῖς, ἐνάτην δὲ γὰρ οὐκ ἴσται καὶ οὐραϊστικῶν γὰρ μα ἀσθητῶν τρυφῆς καὶ
 μεταβολῆς πύσσας, δεκάτου οὖν οἱ μὲν οὐκ οὐραϊστικῶν, ἑνταῖον ταῖσι μοῖρας, καὶ
 τοῦ πύσσας πύσσας ἐπὶ τῶν ἡερῶν, ὁ δὲ πύσσας, τὸν ἑνταῖον τῶν ἡερῶν
 δεκατοῦ καὶ αἱ δεκάτοι θεοῦ οὐραϊστικῶν γὰρ ἡερῶν καὶ τὸ ἑνταῖον ἐπὶ τῶν
 τρυφῆ, καὶ ἰρήνης καὶ θεοῦ πύσσας, ἀπὸ ἡερῶν αἰτοῦ γινώσκαι ἀπὸ τῶν δεκάτων
 ἰνδύειξ τοῦ δεκάτου καὶ μόνον καὶ οὐραϊστικῶν ὁ οὐραϊστικῶν τοῦ ἑνταῖον πύσσας
 ἐπὶ τὸ γινώσκαι πύσσας, ἡ πύσσας πάθους καὶ παντὸς αἰσθητοῦ δεκάτου
 πύσσας τὸ δεκάτου, ὁ δὲ οὐραϊστικῶν καὶ θεοῦ πύσσας γὰρ δεκάτου τοῦ μίθρου
 τοῦ οὐραϊστικῶν ἑνταῖον τῶν ἡερῶν καὶ οὐραϊστικῶν. 10 vgl Exod 20 4, Lev
 6, 20 10 vgl Exod 12, 1 11 13 141 4 vgl Philo De post Cain 22 1
 p. 29 M ὁ ἑρῶν ἀστάσις, καὶ ἀνδρότοις οὐραϊστικῶν πύσσας καὶ μόνον
 ἰρημνέεται. 12 vgl Exod 12, 1 13 vgl Philo De post Cain 22 1
 15 vgl Philo De cherub 12 1 p. 14 M ἰρημνέεται δὲ Ναὶδ μὲν οὐραϊστικῶν, Ἐδέμ
 δὲ τρυφῆ. Philo De post Cain 22 1 p. 29 M

6 ἑνταῖον Exod 12, 1 Philo De cherub 12 1 p. 14 M ἰρημνέεται δὲ Ναὶδ μὲν οὐραϊστικῶν, Ἐδέμ
 δὲ τρυφῆ. Philo De post Cain 22 1 p. 29 M
 7 Wendland
 8 Louth
 9 τῶν ἡερῶν
 10 Mangy in Philo 1 p. 21 12 vgl Mangy in Philo 1 p. 12
 11 Mangy in Philo 1 p. 12
 12 vgl Mangy in Philo 1 p. 12
 13 vgl Mangy in Philo 1 p. 12
 14 vgl Mangy in Philo 1 p. 12

σίσοφος τὴν ἀρχὴν οὐδὲ ἐπαίειν βούλεται τῶν θείων ἐντολῶν, ἀλλ'
 οἶον αὐτομαθῆς ἀφηγιάσας εἰς σάλον κυμαινόμενον ἐκὼν μεθίσταται.
 εἰς τὰ θνητὰ τε καὶ γεννητὰ καταβαίνων ἐκ τῆς τοῦ ἀγεννήτου
 γνώσεως, ἄλλοτε ἄλλοια δοξάζων. τοῖς δὲ μὴ ὑπάρχει κυβέρνησις, 6
 5 πλῆττουσιν ὡσπερ φύλλα· ὁ λογισμὸς καὶ τὸ ἡγεμονικὸν ἄπταιστον
 μένον καὶ καθηγούμενον τῆς ψυχῆς κυβερνήτης αὐτῆς εἰρηται· ὄντως
 γὰρ ἀτρέπτω πρὸς τὸ ἀτρεπτον ἢ προσαγωγή. οὕτως Ἐβραῶν 52, 1
 ἔστως ἦν ἀπέναντι κυρίου καὶ ἐγγίσας εἶπεν· καὶ τῷ Μωσοεὶ λέγεται
 ἰσὺ δὲ αὐτοῦ στήθι μετ' ἐμοῦ· οἱ δὲ ἀμφὶ τὸν Σίμωνα τῷ Ἑστῶτι, 2
 10 ὃν σέβουσιν, ἐξομοιοῦσθαι (τὸν) τρόπον βούλονται. ἢ πιστὶς οὖν ἢ τε 8
 γνῶσις τῆς ἀληθείας αἰεὶ κατὰ τὰ αὐτὰ καὶ ὡσαύτως ἔχειν κατα-
 σκευάζουσι τὴν ἐλομένην αὐτὰς ψυχὴν. συγγενεῖς δὲ τῷ ψευδεὶ μετὰ- 4
 βασίς (καὶ) ἐτροπή καὶ ἀπόστασις. ὡσπερ τῷ γνωστικῷ ἡρεμία καὶ
 ἀνάκασις καὶ εἰρήνη. καθάπερ οὖν τὴν φιλοσοφίαν ὁ ἴ τῦφος καὶ 5 457 P
 15 ἢ οἰήσις διαβέβληκεν, οὕτως καὶ τὴν γνῶσιν ἢ ψευδῆς γνῶσις, ἢ [τε]
 ὁμωνύμως καλουμένη, περὶ ἧς ὁ ἀπόστολος γράφων ὡς Τιμόθεε·
 φησὶν, τὴν παραθήκην φύλαξον, ἐκτρέπόμενος τὰς βεβήλους κενο-
 φωνίας καὶ ἀντιθέσεις τῆς ψευδοκονύμου γνώσεως, ἦν τινες ἐπαγγελ-
 λόμενοι περὶ τὴν πίστιν ἠστόχησαν· ὑπὸ ταύτης ἐλεγχόμενοι τῆς 6
 20 φωνῆς οἱ ἀπὸ τῶν αἰρέσεων τὰς πρὸς Τιμόθεον ἀθετοῦσιν ἐπιστολάς.
 φέρε οὖν εἰ ὁ κύριος ἰσότης καὶ σοφία καὶ δύναμις θεοῦ, 7
 ὡσπερ οὖν ἐστὶ, δειχθεῖν (ἂν) ὅτι τῷ ὄντι γνωστικός ὁ τοῦτον
 ἐγνωκῶς καὶ τὸν πατέρα τὸν αὐτοῦ δι' αὐτοῦ συναίσθηται γὰρ τοῦ
 λέγοντος· ἰχέιλη δικαίων ἐπίσταται ὑψηλά·

25 XII. Τῆς δὲ πίστεως καθάπερ τοῦ χρόνου διττῶν ὄντων εὔροι- 53, 1
 μιν ἂν διττὰς ἀρετὰς συνοικούσας ἀμφοῖν. τοῦ γὰρ χρόνου τῷ μὲν
 παρῳηκότι ἢ μνήμη, τῷ δὲ μέλλοντι ἐλλίς ἐστὶ· πιστευόμενον δὲ τὰ
 παρῳηκότα γεγονέναι καὶ τὰ μέλλοντα ἔσεσθαι· ἀγαπῶμέν τε αὐ.

4 f Prov. 11, 14 6—9 vgl. Philo De post. Caini 27 (I p. 231 M) ὄντως
 γὰρ ἀτρέπτω ψυχῇ πρὸς τὸν ἀτρεπτον θεὸν μόνη πρόσδος ἐστίν (hier auch die
 Citate aus Gen. u. Deut.) 7 f Gen. 18, 22 f 9 Deut. 5, 31 9 f vgl. Hil-
 genfeld, Ketzergeschichte S. 181 ff; H. Waitz, ZntW 5 (1904) S. 141 16—19
 I Tim. 6, 20 f 20 vgl. Zahn, Gesch. d. ntl. Kan. I S. 266²; 634 21 vgl.
 Joh. 14, 6 vgl. I Kor. 1, 24 24 Prov. 10, 21

8 γεννητὰ—ἀγεννήτου Arcerius γενητὰ—ἀγενήτου L 6 μένον L¹ μέ-
 νων L^o κυβερνήτης L 7 ἀτρέπτω Wendland ἀτρέπτως L ἀτρεπτος Heyse
 10 τὸν τρόπον L, aber τὸν von L¹ getilgt 11 f κατασκευάζουσι (r² in Ras.
 für 3 Buchst.) L¹ 12 συγγενεῖς Po συγγενές L ψευδεὶ Po 13 καὶ
 Hiller 15 [τε] Hiller 22 δειχθεῖν ἂν Di ἂρ' οἶκ' ἂν δειχθεῖν Ma
 23 συνήσθηται Sy (vgl. Strom. III 19, 3) 26 ἀμφοῖν Hiller ἄμφω L 27
 ἰσὺν ἐστὶ St

οὕτως ἔχειν τὰ παρφορηκότες πιστεῖ πεπισμένοι, τὰ μέλλοντα ἐλπιδὴ ἀπεκδεχόμενοι. διὰ πάντων γὰρ ἡ ἀγάπη τῷ γνωστικῷ πεποιτήκεν 2
 ἕνα θεῖον εἶδοσι· καὶ ἰδοί, πάντα ὅσα δεδημιουργηκεῖσαν καλῶς οἰδέν τε καὶ θαυμάζει· θεοσίβεια δὲ προστίθησι ἡμῶν· βίου καὶ 5
 φόβος κυρίου προστίθησιν ἡμέρας. ὡς οὖν αἱ ἡμέραι μόριον βίου 8
 τοῦ κατ' ἐκανάθειον, οὕτω καὶ ὁ φόβος τῆς ἀγάπης ἀρχή, κατὰ παρ-
 αίτησιν πιστεῖ γινόμενος, εἴτα ἀγάπη· ἀλλ' οὐχ ὡς φοβοῦμαι τὸ 4
 θύριον καὶ μισῶ διττοῦ τυχάνοντος τοῦ φόβου), ὡς δὲ καὶ τὸν
 πατέρα θεῖον, ὃν φοβοῦμαι ἅμα καὶ ἀγαπῶ· πάλιν, φοβούμενος μὴ
 10 κολασθῶ, ἐμαυτὸν ἀγαπῶ, αἰρούμενος τὸν φόβον· ὁ δὲ φοβούμενος
 προσκόβεται τῷ πατρὶ ἀγαπῶ αὐτόν. μακάριος οὖν ὅς πιστός γίνεται, 8
 ἀγάπῃ καὶ φόβῳ κειραμένος· πιστεῖ δὲ λαχὴς εἰς σωτηρίαν καὶ δύνα-
 μις εἰς ζωὴν αἰώνιον, πάλιν ἡ προφητεία πρόγνωσίς ἐστιν, ἡ δὲ 24, 1
 γνώσις προφητείας νόσις, ὅσον γνώσις τῶν ἐκείνοις προεγνωσμένων
 15 ἐκὸ τοῦ προφαίνοντος τὰ πάντα κυρίου, ἡ τοίνυν γνώσις τῶν 2
 πραγματοποιθέντων τριτητὴν ἐνδείκνυται τὴν ἐκείνων, ἡ γεγονέναι πάλαι
 ἢ ἐπιστηκέναι ἤδη ἢ ἵσασθαι μέλλουσαν, εἰθ' αἱ μὲν ἀφρόνιτις, 8
 ἐπολιπτάκασι πιστεῖ ἢ τελισθέντων ἢ ἐπιζόμενων, πισθῶ δὲ
 παρῆμι ἢ ἐπιστηκέναι ἐνέργεια πρὸς τὴν βεβαίωσιν ἀμφοῖν τοῖν 25 P
 20 ἀφροῖν, εἰ γὰρ μίας οὐσης τῆς προφητείας τὸ μὲν ἤδη τελίται, τὸ 4
 δὲ πεπλήρωται, πιστὸν ἐντεῦθεν καὶ τὸ ἐπιζόμενον καὶ τὸ παρφο-
 ρηκὸς ἀληθὴς, πρότερον γὰρ ἐπιστὸς ἦν, εἴτα ἡμῖν παρφορηκέναι, 8
 ὡς εἶναι καὶ τὴν τῶν παρφορηκότεων πιστεῖν κατάληψιν παρφορη-
 κότεος, καὶ τὴν τῶν ἰσομένων ἐλπίδα κατάληψιν ἰσομένων πρῶ-
 25 γματος, τῆς δὲ συγκατάθεσις οὐ μόνον οἱ ἀπὸ Πλάτωνος, ἀλλὰ καὶ
 οἱ ἀπὸ τῆς Στοᾶς ἰσ' ἡμῖν εἶναι λέγουσιν, πᾶσα οὖν δοξά καὶ 28, 1
 κρίσις καὶ ἐπιλήσις καὶ μάθησις, οἱς ζῶμεν καὶ οὐκ ἐσμῖν αἰεὶ τῷ
 γένει τῶν ἀνθρώπων, συγκατάθεσις ἐστιν ἢ δ' οἰδὲν ἄλλο ἢ πιστεῖ
 εἴη ἂν, ἢ τε ἀπιστία, ἀπίστασις οἷσα τῆς πιστεῖς, δυνατὴν δεικνύει
 30 τὴν συγκατάθεσιν τε καὶ πιστεῖν ἀνταρξίας γὰρ οὐκ ἔστιν οὐκ ἂν
 λαχθεῖν, κἄν τις τάληθις σκοπῇ, ἐνέησι τὸν ἀνθρώπον εἶναι δια- 2
 βεβλημένον μὲν πρὸς τὴν τοῦ κτείνου συγκατάθεσιν, ἔχοντα δὲ
 ἀφορμὰς πρὸς πιστεῖν τάληθους, οἷ τοίνυν οὐκ ἐχέουσα τὴν ἐκκλήσιαν, 8

2 Gen. 1, 31 4f Prov. 3, 2 16; 10, 27 7 9 vgl. Paed. I 57, 1.
 Aristot. Fr. 184 Ross' p. 144, 25—145, 2 28 28 Chrys. p. Fr. phys. 102 Ar-
 nim 28—8 148, 8 vgl. Herm. V. a. III 8, 3—5 7

8 ἴ. 2, 2 10 6 20 11 αἴτιον 20 κατὰ L. τοῦτον Hiller
 15 ἀπὸ Ma 24 τῶν ἰσομένων St. μὲν ἴσασθαι L. 29 ἀνταρξίας Louth
 vgl. S. 115, 6. Next Fr. Pyth. Hy. 110 ἀποστασία, L. 30 ἀνταρξίας
 Ma ἀνταρξία L.

- ὡς φησιν ὁ Ποιμὴν, ἀρετὴ ἢ πίστις ἐστί, δι' ἧς σφύζονται οἱ ἐκ-
λεκτοὶ τοῦ θεοῦ· ἢ δὲ ἀνδριζομένη ἐγκράτεια. ἔπεται δ' αὐταῖς
ἀπλότης, ἐπιστήμη, ἀκακία, σεμνότης, ἀγάπη. πᾶσαι δὲ αὗται πί-
στεώς εἰσι θυγατέρες.· καὶ πάλιν· προηγεῖται μὲν πίστις, φόβος | δὲ 4 166 S
5 οἰκοδομεῖ, τελειοὶ δὲ ἢ ἀγάπη.· φοβητέον οὖν τὸν κύριον,· λέγει,
·εἰς οἰκοδομήν, ἀλλ' οὐ τὸν διάβολον εἰς καταστροφὴν.· ἔμπαλιν 5
δέ· τὰ μὲν ἔργα τοῦ κυρίου, τουτέστι τὰς ἐντολάς, ἀγαπητέον καὶ
ποιητέον, τὰ δὲ ἔργα τοῦ διαβόλου φοβητέον καὶ οὐ ποιητέον· ὁ μὲν
γὰρ τοῦ θεοῦ φόβος παιδεύει καὶ εἰς ἀγάπην ἀποκαθίστησιν, ὁ δὲ
10 τῶν τοῦ διαβόλου ἔργων μίσος ἔχει σὺνοικον.· ὁ δὲ αὐτὸς καὶ τὴν 6
μετάνοιαν· σὺνεσι· εἶναι φησι· μεγάλην· μετανοῶν γὰρ ἐφ' οἷς
ἔδρασεν οὐκέτι ποιεῖ ἢ λέγει, βασανίζων δὲ ἐφ' οἷς ἡμαρτεν τὴν
ἑαυτοῦ ψυχὴν ἀγαθοεργεῖ.· ἀφ᾽ οὖς τοίνυν ἀμαρτιῶν μετανοίας 459 P
διαφέρει, ἄμφω δὲ δεικνύσι τὰ ἐφ' ἡμῖν.·
- 15 XIII. Τὸν οὖν εὐληφότεν τὴν ἀφ᾽ οὖς τῶν ἀμαρτιῶν οὐκέτι 56, 1
ἀμαρτάνειν χροῖ. ἐπὶ γὰρ τῇ πρώτῃ καὶ μόνῃ μετανοίᾳ τῶν ἀμαρ-
τιῶν (αὕτη ἂν εἴη τῶν προῦπαρξάντων κατὰ τὸν ἐθνικὸν καὶ πρῶ-
τον βίον, τὸν ἐν ἀγνοίᾳ λέγω) αὐτίκα τοῖς κληθεῖσι πρόκειται
μετάνοια ἢ καθάρουσα τὸν τόπον τῆς ψυχῆς ἀπὸ τῶν πλημμελη-
20 μάτων, ἵνα ἢ πίστις θεμελιωθῇ.· καρδιογνώστης· δὲ ὢν ὁ κύριος καὶ 2
τὰ μέλλοντα προγινώσκων τό τε εὐμετάβολον τοῦ ἀνθρώπου καὶ
τὸ παλλυβόλον καὶ πανούργον τοῦ διαβόλου ἄνωθεν ἀρχῆθεν προ-
εἶδεν, ὡς ζηλώσας ἐπὶ τῇ ἀφέσει τῶν ἀμαρτιῶν τὸν ἀνθρώπον
προστρίφεται τινὰς αἰτίας τῶν ἀμαρτημάτων τοῖς δούλοις τοῦ θεοῦ,
25 φρονίμως πονηρευόμενος, ὅπως δὴ καὶ αὐτοὶ συνεπέσοιεν αὐτῷ.
ἔδωκεν οὖν ἄλλην ἔτι τοῖς κὰν τῇ πίστει περιπίπτουσί τινι πλημ- 57, 1
μελήματι πολυέλεος ὢν μετάνοιαν δευτέραν, ἢ, εἴ τις ἐκπειρασθεῖη
μετὰ τὴν κλήσιν, βιασθεὶς δὲ καὶ κατασοφισθεὶς, μίαν ἔτι· μετά-
νοιαν ἀμετανόητον· λάβῃ.· ἐκουσίως γὰρ ἀμαρτανόντων ἡμῶν μετὰ 2
30 τὸ λαβεῖν τὴν ἐπίγνωσιν τῆς ἀληθείας, οὐκέτι περὶ ἀμαρτιῶν ἀπο-
λείπεται θυσία, φοβερά δὲ τις ἐκδοχὴ κρίσεως καὶ πυρὸς ζῆλος
ἰσθίειν μέλλοντος τοῦς ὑπεναντίους.· αἱ δὲ συνεχεῖς καὶ ἐπάλληλοι 3

5—10 vgl. Mand. VII 1—4 10—18 vgl. Mand. IV 2, 2 18—29 vgl.
Mand. IV 3, 1—6 20 vgl. Act. 15, 8 28 f μετάνοιαν ἀμετανόητον aus II
Kor. 7, 10 29—32 Hebr. 10, 26 f (Jes. 26, 11) 32—S. 144, 22 vgl. Herm.
Mand. IV 3 32—S. 144, 4 αἱ συνεχεῖς—αὐθις u. S. 144, 19 f μελέτη—
ἀνασκησίας Sacr. Par. 221 Holl

11 σὺνεσι (ι in Ras. für 2 Buchst.) L 16 f ἀμαρτιῶν] ἀμαρτημάτων
Ma 24 προστρίφεται St προστρίφεται L 26 ἔτι Segaar zu QDS p. 341
ἐπὶ L 27 ἢ' Grabe ἦν L 28 [δέ] oder τε Di δὴ Po 32 καὶ] + ἄλλαι
αἱ Sacr. Par.

ἐπὶ τοῖς ἁμαρτήμασι μετάνοια οὐδὲν τῶν καθάπεξ μὴ πεπιστευ-
 κότων διατίθουσιν ἢ μόνῳ τῷ συνελθεῖσθαι ὅτι ἁμαρτάνουσι· καὶ
 οὐκ οἶδ' ὅποτιρον αὐτοὺν χεῖρον· ἢ τὸ εἰδότα ἁμαρτάνειν ἢ μετα-
 νοήσαντα ἐξ' οἷς ἡμαρτιν πλημμελεῖν αὐθις· τῷ ἐλλέχθεσθαι γὰρ
 5 ἰκατέρωθεν ἢ ἁμαρτία φαίνεται, ἢ μὲν ἐπὶ τῷ πραχθῆναι κατα-
 γινωσκομένη πρὸς τοῦ ἐργάτου τῆς ἀνομίας, ἢ δὲ τὸ πραχθῆσομενον
 προγινώσκοντος ὡς φαῦλον ἐπιχειροῦντος, καὶ ὁ μὲν θυμῷ χαρι-
 ζεται ἰσως καὶ ἡδογῇ, οὐκ ἀγνοῶν τίσι χαρίζεται· ὁ δὲ ἐξ' οἷς ἐχα-
 ρίσασα μετανοῶν, εἶτα παλινοδρομῶν αὐθις εἰς ἡδονήν, συνάπτει τῷ
 10 τὴν ἀρχὴν ἰκονοίως ἐξαμαρτάνοντι· ἐξ' ᾧ γὰρ τις μετινόησεν, αὐθις
 τοῦτο ποιῶν, οὐκ πράσσει κατεγνωκῶς, τοῦτο ἔκων ἐπιτελεῖ, ὁ μὲν
 οὐκ ἐξ ἰθῶν καὶ τῆς προκλήτοτος ἐκείνης ἐπὶ τὴν πίστιν ὁμῆσας
 ἀπᾶς ἵτεχνε ἀγίοσεως ἁμαρτιῶν· ὁ δὲ καὶ μετὰ ταῦτα ἁμαρτήσας
 εἶτα μετανοῶν, κἄν συγγνώμης τυγχάνῃ, ἀδελθεῖται ὀφείλει, μηκέτι
 15 λουόμενος εἰς ἄσταιν ἁμαρτιῶν, δεῖ γὰρ οὐ τὰ εἰδῶλα μόνον κατα-
 λειπὲν ἢ πρότερον ἐξεθλαῖεν, ἀλλὰ καὶ τὰ ἔργα τοῦ προτέρου βου-
 ντὸν οὐκ ἐξ αἰμάτων οὐδὲ ἐκ θελήματος σαρκός, ἐν πνεύματι δὲ
 ἀναγεννώμενον· ὅπῃ εἴη ἂν τὸ μὴ εἰς ταῦτον ἐπιερχθέντα πλημ-
 20 μέλημα μετανοῆσαι· μελέτη γὰρ ἱμαλιν ἁμαρτιῶν τὸ πολλάκις
 μετανοεῖν καὶ ἐπιτηθειότης εἰς ἐντρέψαν ἐξ ἀνασχοσίας, δίκαιος
 25 τοίνυν μετανοίας, οὐ μετάνοια, τὸ πολλάκις αἰτεῖσθαι συγγνώμην
 ἐξ' οἷς πλημμιλοῦμεν πολλάκις· ὀδικαιοσύνη δὲ ἀμώμονος ὀρθοτομῆ
 ὀδοῦς, κίραργον ἢ γρασὴ, καὶ πάλιν αὐτὸν εἴ τοῦ ἀκάκου δικαιοσύνη
 κατορθώσει τὴν ὁδὸν αὐτοῦ, καὶ μὴ καθῶς οἰκτιλεῖται πατὴρ
 30 αὐτοῦ, οἰκτιροῦσιν χεῖρος τοῦς φοβουμένους αὐτόν· ὁ μακρὸς γράσει
 οὐκ ἀπικροντις οὐκ ἐν δάκρυον ἐν ἀγαλλιάσει θηροῦσι τῶν ἐν
 μετανοίᾳ ἰσομολογοῦμένων· μακάριοι γὰρ πάντες οἱ φοβούμενοι τὸν
 κύριον· ὅρας τὸν τοῖς ἐν τῷ εὐαγγελίῳ ἱμμερῶ, μακαρισμόν· οἱ
 35 φοβῶν εἰσὶν οὐτάρ πλουτήσι, ἀνθρώπος, καὶ ὅταν πληθυνθῆ ἢ
 δόξα τοῦ οἴκου αὐτοῦ· ὅτι οὐκ ἐν τῷ ἀποθνήσκειν αὐτὸν λήθεται
 τὰ πάντα· οὐδὲ συγκαταβήσεται αὐτῷ ἢ δόξα αὐτοῦ· εἰγὼ δὲ ἐν
 τῷ ἰλίῳ σου τιολιτόμαι εἰς τὸν οἶκόν σου, προσκετῆσθαι πρὸς

17 Joh 1 13 20—22 δίκαιος μετανοίας πολλάκις Sacri. Par 22.
 Holl 22 24 Prov 11 34. Deutsche Uebersetzung: 18 13, 6 24 f Paul
 1 2, 13 26 Paul 125, 5 27 f Paul 1 7, 1 28—31 Paul 48, 17 f
 31 S 143, 2 Paul 5, 8 f

2 ποῦτος το σπῆσ οὐσι Sacri. Par σκευασθῆσθαι L 3 αἰτοῖς Sacri
 Par 3 f ἰσομολογοῦμεν Sacri. Par 7 ὁ ἐν ὁ, L 16 ἰσομολογοῦμεν L
 19 ἰσομολογῶ Sacri. Par 20 αὐτοῦ ἐν Sacri. Par. 28 τοῖς St 29
 ταυτοῦ, L

ναὸν ἅγιόν σου ἐν φόβῳ σου. κύριε, ὀδήγησόν με ἐν τῇ δικαιοσύνῃ σου.ε

Ὅρμη μὲν οὖν φορὰ διανοίας ἐπὶ τι ἢ ἀπὸ τοῦ πάθος δὲ πλεο- 6
νάουσα ὄρμη ἢ ὑπερτείνουσα τὰ κατὰ τὸν λόγον μέτρα, ἢ ὄρμη
5 ἐκφερομένη καὶ ἀπειθῆς λόγῳ· παρὰ φύσιν οὖν κινήσεις ψυχῆς κατὰ
τὴν πρὸς τὸν λόγον ἀπειθειαν τὰ πάθη (ἢ δ' ἀπόστασις καὶ ἐκ-
στασις καὶ ἀπειθεια ἐφ' ἡμῖν, ὡσπερ καὶ ἡ ὑπακοή ἐφ' ἡμῖν· διὸ καὶ
τὰ ἐκούσια κρίνεται)· αὐτίκα καθ' ἕνα ἕκαστον | τῶν παθῶν εἰ τις 461 P
ἐπεξῆλοι, ἀλόγους ὀρέξεις εὔροι ἂν αὐτά.

- 10 XIV. Τὸ γοῦν ἀκούσιον οὐ κρίνεται (διττὸν δὲ τοῦτο, τὸ μὲν 60, 1
γινόμενον μετ' ἀγνοίας, τὸ δὲ ἀνάγκῃ)· ἐπεὶ πῶς ἂν καὶ δικασίας
περὶ τῶν κατὰ τοὺς ἀκουσίους τρόπους ἀμαρτάνειν λεγομένων; ἢ 2
γὰρ αὐτὸν τις ἠγνόησεν, ὡς Κλεομένης καὶ Ἀθάμας οἱ μανέντες, ἢ 3
τὸ πρᾶγμα ὃ πράσσει, ὡς Αἰσχύλος τὰ μυστήρια ἐπὶ σκηνῆς ἐξεικῶν
15 ἐν Ἀρεῖῳ πάγῳ κριθεὶς οὕτως ἀφείθη ἐπιδείξας αὐτὸν μὴ μεμνημένον,
ἢ τὸ περ(ὶ ὄν) πράττεται ἀγνοῆσαι (ἂν) τις, ὡσπερ ὁ τὸν ἀντίπαλον 4
ἀφείας καὶ ἀποκτείνας οἰκειὸν ἀντὶ τοῦ πολεμίου, ἢ τὸ ἐν τίνι πρᾶτ- 5
τεται, καθάπερ ὁ ταῖς ἐσφαιρωμέναις λόγχαις γυμναζόμενος καὶ
ἀποκτείνας τινὰ τοῦ δόρατος ἀποβαλόντος τὴν σφαῖραν, ἢ τὸ παρὰ 167 8 6
20 τὸ πῶς, ὡς ὁ ἐν σταδίῳ ἀποκτείνας τὸν ἀνταγωνιστὴν (οὐ γὰρ θανα-
τόν, ἀλλὰ νίκης χάριν ἠγωνίζετο), ἢ τὸ οὐ ξενεκα πράττεται, οἶον 7

8—6 Chrys. Fr. mor. 377 Arnim; vgl. Andronicus De affect. p. 11, 4. 5
Kreuttner 10 f τὸ ἀκούσιον—ἀνάγκη Sacr. Par. 223 Holl 10—S. 146, 2 vgl.
Aristot. Eth. Nic. 3, 2 (p. 1111 a 3—15) τίς . . καὶ τί καὶ περὶ τί ἢ ἐν τίνι πράττει,
ἐνίοτε δὲ καὶ τίνι, οἶον ὀργάνῳ, καὶ ξενεκα τίνος, οἶον σωτηρίας, καὶ πῶς, οἶον
ἠρέμα ἢ σφόδρα. ἅπαντα μὲν οὖν ταῦτα οὐδεὶς ἂν ἀγνοήσῃε μὴ μαινόμενος,
θῆλον δ' ὡς οὐδὲ τὸν πράττοντα· πῶς γὰρ ἑαυτὸν γε; δ δὲ πράττει, ἀγνοήσειεν
ἂν τις, οἶον λέγοντές φασι ἐκπεσεῖν αὐτούς, ἢ οὐκ εἰδέναι ὅτι ἀπόρρητα ἦν.
ὡσπερ Αἰσχύλος τὰ μυστικά, ἢ δεῖξαι βουλόμενος ἀφείναι, ὡς ὁ τὸν καταπέλην.
οἰηθεὶς δ' ἂν τις καὶ τὸν νῆδον πολέμιον εἶναι ὡσπερ ἡ Μερόπη, καὶ ἐσφαιρωθῆναι
τὸ λελογωμένον δόρον ἢ τὸν λίθον κίσησιν εἶναι· καὶ ἐπὶ σωτηρίας πείσας (πίσας
Bernays vgl. Clem. S. 146, 1) ἀποκτείνειν ἂν· καὶ δεῖξαι (θίξαι Bernays) βουλόμενος,
ὡσπερ οἱ ἀχροχειριζόμενοι, πατάξειεν ἂν; vgl. Bernays, Symb. Philol. Bonn. I
p. 301—312 (= Ges. Abh. I p. 151—164) 18 zu Kleomenes vgl. Herodot 6, 75;
zu Athamas z. B. Ovid Metam. 4, 516 14 f vgl. Nauck TGF² p. 28

8 φορὰ Po φοβερὰ L 5 κινήσεις] κινήσεις Hiller 8 τὰ ἐκούσια] ὡς
ἐκούσια Ma 8 f αὐτίκα—εὔροι ἂν αὐτά ~ Ma nach ἀπειθῆς λόγῳ 5 12 ἀκου-
σίους] (τοῦ) ἀκούσιου Bernays 15 οὕτως] ἀθῶως Schw 16 τὸ περ(ὶ ὄν)
Schw περ L ἐν ᾧπερ Bernays ᾧπερ oder ὅτω Hiller ἐν ᾧ ἢ περὶ δ Jackson
πράττεται] πράττει Jackson ἀγνοῆσαι ἂν St ἀγνοήσας L 17 [ἐν] Ber-
nays 18 ἐσφαιρωμέναις L 19 παρὰ] περὶ St 20 πῶς] εἰκό; Schw
Clemens II. 10

ἐπὶ τοῖς ἁμαρτήμασι μετάνοιαι οὐδὲν τῶν καθάπαξ μὴ πιστευ-
 κότων διασφίρουσιν ἢ μόνῳ τῷ συναίσθησθαι ὅτι ἁμαρτάνουσιν· καὶ
 οὐκ οἶδ' ὀπότερον αὐτοὶν χειροῖν, ἢ τὸ εἰδότα ἁμαρτάνειν ἢ μετα-
 νοήσαντα ἐφ' οἷς ἤμαρτιν πλημμυλεῖν αὐθις· τῷ ἐλέγχεσθαι γάρ
 5 ἰκατέρωθεν ἢ ἁμαρτία φαίνεται. ἢ μὲν ἐπὶ τῷ πραχθῆναι κατα-
 γινωσκομένη πρὸς τοῦ ἰσγάτου τῆς ἀνομίας, ἢ δὲ τὸ πραχθησόμενον
 προγινώσκοντος ὡς φανῆλον ἐπιχειροῦντος, καὶ ὃ μὲν θυμῷ χαρι-
 ζεται ἴσως καὶ ἡδογῇ, οὐκ ἀγνοῶν τίσι χαρίζεται· ὃ δὲ ἐφ' οἷς ἐχα-
 ρίσαστο μετανοῶν, εἴτα παλινδρομῶν αὐθις εἰς ἡδογῆν, συναπτει τῷ
 10 τὴν ἀρχὴν ἰκονοίως ἐξαμαρτάνοντι· ἐφ' ᾧ γάρ τις μετενόησεν, αὐθις
 τοῦτο ποιεῖν, οὐ πρόσωπι κατιγνώσκως, τοῦτο ἐκὼν ἐπιτελεῖ, ὃ μὲν
 οὐκ ἐξ ἰθῶν καὶ τῆς προκλήτης ἐκείνης ἐπὶ τὴν πίστιν ὀρμήσας
 ἅπαξ ἴτεχν ἀφίσσεως ἁμαρτιῶν· ὃ δὲ καὶ μετὰ ταῦτα ἁμαρτίας,
 εἴτα μετανοῶν, κἄν συγγνώμῃς τυγχάνῃ, ἀδίσσῃται ὁσιεῖται, μηκέτι
 15 λοιπόμενος εἰς ἄφεισιν ἁμαρτιῶν, διὲ γὰρ οὐ τὰ εἰδόμενα μόνον κατα-
 λειπει ἢ πρότερον ἐξιθιλάζειν, ἀλλὰ καὶ τὰ ἔργα τοῦ προτίφου μόν-
 οτὸν οὐκ ἐξ αἰμάτων οὐδὲ ἐκ θελήματος σαρκός, ἐν πνεύματι δὲ
 ἀγαγενόμενον· ὅπρι εἴη ἂν τὸ μὴ εἰς ταῦτὸν ἐπειχθέντα πλημ-
 20 μέλημα μετανοῆσαι· μελίτη γὰρ ἱμκαλιν ἁμαρτιῶν τὸ πολλακίς
 μετανοεῖν καὶ ἐπιτηδειότης εἰς ἐντρέφιν ἐξ ἀνασχοίλιας, δόκιμοις
 25 τοῖσιν μετανοίας, οὐ μετάνοια, τὸ πολλακίς αἰτεῖσθαι συγγνώμην
 ἐφ' οἷς πλημμυλοῦμεν πολλακίς· ὀδικαιοσύνη δὲ ἀμίμους ὀρθοτομῆ
 ὀδοῦσε, κίφραγεν ἢ γραφή, καὶ πάλιν αὐ' εἴ τοῦ ἀκάκον δικαιοσύνη
 κατορθώσει τὴν ὀδὸν αὐτοῦ, εἰ καὶ μὴν ἰκαθῶς οἰκτεῖται πατήρ
 30 εἰσός, οἰκτεῖρησιν κίφρος τοῖς φοβουμένοις αὐτόν· ὃ θεὸς γράφει·
 οὐκ οἰκτεῖρησιν εἰσὸν εἰν δάκρυσιν ἐν ἀγαλλίωσι θειοῖσιν τῶν ἐν
 μετάνοια ἰσομολογουμένων· μακάριοι γὰρ πάντες οἱ φοβούμενοι τὸν
 κύριον· ὁρῶς τὸν τοῖς ἐν τῷ ἐναγγελίῳ ἱμκαλῆ μακαρισμόν· οἱ μὴ
 35 φοβῶν εἰσὸν εἰσὸν πλουτήσιν ἀνθρώπος, καὶ ὅσιν πληθύνθη ἢ
 δόξα τοῦ οἴκον αὐτοῦ· ὅτι οὐκ ἐν τῷ ἀποθνήσκῃν αὐτὸν λήφεται
 τὰ πάντα· οὐδὲ συγκαταβήσεται αὐτῷ ἢ δόξα αὐτοῦ· εἰ γὰρ δὲ ἐν
 τῷ εἶμι σον ἰουλιόσῃται εἰς τὸν οἴκον σου προσκετῆσθαι πρὸς

17 Joh 1, 11. 20-22 Ἀσκήσε μετανοίας· τὸν τὸν, Sac. Par. 207
 Hall. 22. 24 Prov 11, 5. ἰκαθῶς (Berestung; αγ. 1, 6). 26 f. Paul
 1, 2, 11. 26 Paul. 1, 2, 5. 27 f. Paul. 1, 2, 1. 28-31 Paul. 48, 1, f.
 31. 8. 145, 2. Paul. 5, 8 f.

2 μόνον το σινθ σον, Sac. Par. σινθ σινθ σον L. 3 σινθ σον, Sac.
 Par. 3 f. 4 σινθ σον, Sac. Par. 7. 5 ἰκαθῶς, L. 16 ἰκαθῶς, L.
 19 ἰκαθῶς, Sac. Par. 20 ἰκαθῶς, Sac. Par. 24 ἰκαθῶς, 29
 πρὸς σον, L.

ναὸν ἅγιόν σου ἐν φόβῳ σου. κύριε, ὁδήγησόν με ἐν τῇ δικαιοσύνῃ σου.»

Ὁρμὴ μὲν οὖν φορὰ διανοίας ἐπὶ τι ἢ ἀπὸ του· πάθος δὲ πλεονάζουσα ὀρμὴ ἢ ὑπερτείνουσα τὰ κατὰ τὸν λόγον μέτρα, ἢ ὀρμὴ ἐκφερομένη καὶ ἀπειθῆς λόγῳ· παρὰ φύσιν οὖν κινήσις ψυχῆς κατὰ τὴν πρὸς τὸν λόγον ἀπειθειαν τὰ πάθη (ἢ δ' ἀπόστασις καὶ ἔκστασις καὶ ἀπειθεια ἐφ' ἡμῖν, ὡσπερ καὶ ἡ ὑπακοή ἐφ' ἡμῖν· διὸ καὶ τὰ ἐκούσια κρίνεται)· αὐτίκα καθ' ἐν ἑαστον | τῶν παθῶν εἴ τις 461 P ἐπεξίῳ, ἀλόγους ὀρέξεις εὐροὶ ἂν αὐτά.

10 XIV. Τὸ γοῦν ἀκούσιον οὐ κρίνεται (διττὸν δὲ τοῦτο, τὸ μὲν 60, 1 γινόμενον μετ' ἀγνοίας, τὸ δὲ ἀνάγκῃ)· ἐπεὶ πῶς ἂν καὶ δικασίας περὶ τῶν κατὰ τοὺς ἀκουσίους τρόπους ἀμαρτάνειν λεγομένων; ἢ 2 γὰρ αὐτὸν τις ἠγγόησεν, ὡς Κλεομένης καὶ Ἀθάμας οἱ μανέντες, ἢ 3 τὸ πρᾶγμα ὃ πράσσει, ὡς Αἰσχύλος τὰ μυστήρια ἐπὶ σκηνῆς ἐξεϊκῶν 15 ἐν Ἀρείῳ πάγῳ κριθεὶς οὕτως ἀφείθη ἐπιδειξας αὐτὸν μὴ μεμνημένον, ἢ τὸ περ(ὶ ὄν) πράττεται ἀγνοῆσαι (ἂν) τις, ὡσπερ ὁ τὸν ἀντίπαλον 4 ἀφείας καὶ ἀποκτείνας οἰκειον ἀντὶ τοῦ πολεμίου, ἢ τὸ ἐν τίνι πρᾶτ- 5 τεται, καθάπερ ὁ ταῖς ἐσφαιρωμέναις λόγχαις γυμναζόμενος καὶ ἀποκτείνας τινὰ τοῦ δόρατος ἀποβαλόντος τὴν σφαῖραν, ἢ τὸ παρὰ 167 S 6 20 τὸ πῶς, ὡς ὁ ἐν σταδίῳ ἀποκτείνας τὸν ἀνταγωνιστὴν (οὐ γὰρ θανάτου, ἀλλὰ νίκης χάριν ἠγωνίζετο), ἢ τὸ οὐ ἔνεκα πρᾶττεται, οἶον 7

3—6 Chrys. Fr. mor. 377 Arnim; vgl. Andronicus De affect. p. 11, 4. 5 Kreuttner 10f τὸ ἀκούσιον—ἀνάγκη Sacr. Par. 223 Holl 10—S. 146, 2 vgl. Aristot. Eth. Nic. 3, 2 (p. 1111a 3—15) τίς . . καὶ τί καὶ περὶ τί ἢ ἐν τίνι πράττει, ἐνίοτε δὲ καὶ τίνι, οἶον ὀργάνῳ, καὶ ἔνεκα τίνος, οἶον σωτηρίας, καὶ πῶς, οἶον ἡρέμα ἢ σφόδρα. ἅπαντα μὲν οὖν ταῦτα οὐδεὶς ἂν ἀγνοήσῃε μὴ μαινόμενος, δῆλον δ' ὡς οὐδὲ τὸν πρᾶττοντα· πῶς γὰρ ἑαυτὸν γε; 8 δὲ πράττει, ἀγνοήσῃεν ἂν τις, οἶον λέγοντές φασιν ἐκπεσεῖν αὐτοῖς, ἢ οὐκ εἰδέναι ὅτι ἀπόρρητα ἦν, ὡσπερ Αἰσχύλος τὰ μυστικά, ἢ δεῖξαι βουλόμενος ἀφείναι, ὡς ὁ τὸν καταπέλτην οἰηθεὶς δ' ἂν τις καὶ τὸν νῆδον πολέμιον εἶναι ὡσπερ ἡ Μερόπη, καὶ ἐσφαιρωσθαι τὸ λελογχωμένον δόρον ἢ τὸν λίθον κίσησθαι εἶναι· καὶ ἐπὶ σωτηρίας παύσας (πίσας Bernays vgl. Clem. S. 146, 1) ἀποκτείνειν ἂν· καὶ δεῖξαι (θῆξαι Bernays) βουλόμενος, ὡσπερ οἱ ἀκροχειριζόμενοι, πατάξῃεν ἂν; vgl. Bernays, Symb. Philol. Bonn. I p. 301—312 (= Ges. Abh. I p. 151—164) 18 zu Kleomenes vgl. Herodot 6, 75; zu Athamas z. B. Ovid Metam. 4, 516 14 f vgl. Nauck TGF² p. 28

3 φορὰ Po φοβερὰ L 5 κινήσις] κινήσεις Hiller 8 τὰ ἐκούσια] ὡς ἐκούσια Ma 8 f αὐτίκα—εὐροὶ ἂν αὐτά ~ Ma nach ἀπειθῆς λόγῳ 5 12 ἀκουσίους] (τοῦ) ἀκουσίτου Bernays 15 οὕτως] ἀθύως Schw 16 τὸ περ(ὶ ὄν) Schw ὅπερ L ἐν ὅπερ Bernays ὅπερ oder ὅτῳ Hiller ἐν ᾧ ἢ περὶ δ Jackson πρᾶττεται] πράττει Jackson ἀγνοῆσαι (ἂν) St ἀγνοήσας L 17 [ἐν] Bernays 18 ἐσφαιρωμέναις L 19 παρὰ] περὶ St 20 πῶς] εἰκός Schw Clemens II. 10

λέληθεν δέ με οὐθὲν τῶνδε ὧν σὺ νοουθετεῖς,

γνώμην δ' ἔχοντά με ἡ φύσις βιάζεται·

τουτέστι τὸ ἔκδοτον γεγενῆσθαι τῷ πάθει. ἡ Μήθεια δὲ καὶ αὐτὴ 8
ὁμοίως ἐπὶ τῆς σκηνῆς βοᾷ·

5 καὶ μανθάνω μὲν οἷα δρᾶν μέλλω κακά,
θυμὸς δὲ κρείσσων τῶν ἐμῶν βουλευμάτων.

ἀλλ' οὐδὲ Αἴας σιωπᾶ, μέλλων δὲ ἑαυτὸν ἀποσφάττειν κέκραγεν· 4
οὐδὲν οὖν ἦν πῆμα ἑλευθέρου ψυχῆν δάκνον οὕτως ἀνδρὸς ὡς
ἀτιμία·

10 οὕτως κέπονθα καὶ με ἴσυμφοροῦσα
βαθεῖα κηλὶς ἐκ βυθῶν ἀναστρέφει
λύσσης πικροῖς κέντροισιν ἠρεθισμένον. |

τούτους μὲν οὖν ὁ θυμὸς, μυρίους δὲ ἄλλους ἡ ἐπιθυμία τραγῶδει, 463 P 64,1
τὴν Φαίδραν, τὴν Ἀνθειαν, τὴν Ἐριφύλην,

15 ἡ χρυσὸν φίλον ἀνδρὸς ἐδέξατο τιμήντα.

τὸν γὰρ κωμικὸν ἐκείνον Θρασωνίδην ἄλλη σκηνὴ > παιδισκάριον με < 2
φρῶν > εὐτελεῖς καταδεδούλωκεν.<

Ἀτύχημα μὲν οὖν παράλογός ἐστιν ἁμαρτία, ἡ δὲ ἁμαρτία ἀκού- 8
σιος ἀδικία, ἀδικία δὲ ἐκούσιος κακία. ἔστιν οὖν ἡ μὲν ἁμαρτία
20 ἔμῳ ἀκούσιον. διὸ καὶ φησιν· > ἁμαρτία γὰρ ὑμῶν οὐ κυριεύσει· οὐ 4
γὰρ ἔστε ὑπὸ νόμον, ἀλλ' ὑπὸ χάριν,< τοῖς ἤδη πεπιστευκόσι λέγων,
ὅτι τῷ μῶλωπι αὐτοῦ ἡμεῖς λάθημεν.< ἀτυχία δὲ ἐστὶν ἄλλου εἰς 5

1 f Eurip. Chrysippus Fr. 840; zum 2. Vers vgl. Plut. Mor. p. 446 A; Stob.
Ecl. II 7, 10 p. 89, 12 Wachsm.; vgl. Elter Gnom. hist. 84 5 f Eurip. Med.
1078 f (aus Chrysipp vgl. Elter Gnom. hist. 19) 8—12 TGF Adesp. 110; zu
8 f vgl. Chrysipp Fr. log. 180, 4 Arnim; Elter Gnom. hist. 31 15 λ 327
16 f Menander Μισοῦμενος Fr. 338 CAF III p. 98; vgl. Epiktet IV 1, 20 18 f
vgl. Aristot. Eth. Nic. 5, 10 p. 1135^b 16—18 ὅταν μὲν οὖν παραλόγως ἡ βλάβη
γένηται, ἀτύχημα, ὅταν δὲ μὴ παραλόγως, ἄνευ δὲ κακίας, ἁμάρτημα. 20 f
Röm. 6, 14 22 Jes. 53, 5

1 λέληθεν οὐδὲν τῶνδὲ μ' ὧν Sy 8 f die Verse selbst lauten: οὐκ ἦν ἄρα
οὐθὲν πῆμα ἑλευθέραν δάκνον | ψυχῆν ὁμοίως ἀνδρὸς ὡς ἀτιμία 8 ἀνδρὸς
ὡς aus d. Pap. ὡς ἀνδρὸς L 10 συμφοροῦσα] συμφορᾶς ἀεὶ Suevera συμφου-
ροσθ' ἀεὶ Cobet, Mnemos. 6 (1857) p. 183 συμφύροσα (ἀεὶ) Schw 18 τοῦτους
Sy τοῦτοις L 14 ἀνθίαν L 16 [με] ἔτ 17 καταδεδούλωκ' εὐτελεῖς Epikt.
18 μὲν οὖν ἔτ (vgl. Aristot.) δὲ νοῦ L δὲ οὖν Po 18 f ἀκούσιος St (vgl.
S. 146, 22 ff) ἐκούσιος L 20 ἀκούσιον Po ἐκούσιον L

ἐμὲ πρῶξις ἀκούσιος. ἢ δὲ ἀδικία μόνη εἰρίσκεται ἰκούσιος· ἢτε ἐμὴ ἢτε ἄλλον.

Ταύτας δ' ἀνίσταται τῶν ἀμαρτιῶν τὰς διαφορὰς ὁ ψαλμοδός· **63, 1**
μακαρίους λέγων ὧν ὁ θεὸς τὰς μὲν ἀπήλειπεν ἀνομιίας, τὰς δὲ ἐπι-
5 κάλυψεν ἀμαρτίας, οὐκ ἔλογίσατό τε τὰς ἄλλας καὶ ἀσήκη τὰς λοιπὰς.
ἠγγράφεται γάρ· μακάριοι ὧν ἀπέθησαν αἱ ἀνομίαι, καὶ ὧν ἐπέκει- **2**
λέφθησαν αἱ ἀμαρτίαι· μακάριος ἀνὴρ ὃς οὐ μὴ λογισθῆται κρίσις
ἀμαρτίαν, οὐδὲ ἴσθιν ἐν τῷ στόματι αὐτοῦ δόλος· οὗτος ὁ μακα-
ρισμός· ἐγένετο ἐπὶ τοὺς ἐκλελεγμένους ὑπὸ τοῦ θεοῦ διὰ Ἰησοῦ
10 Χριστοῦ τοῦ κυρίου ἡμῶν· ἐκαλύπτει μὲν γὰρ ἀγάπη πλῆθος ἀμαρ- **3**
τιῶν· ἐπαλείφει δὲ ὁ εἶην μετάνοιαν μᾶλλον τοῦ ἀμαρτωλοῦ ἢ τὸν
θάνατον αἰρουμένους· οὐ λογιζονται δὲ ὄσαι μὴ κατὰ προαίρειον **66, 1**
συνίστανται· οὐ γὰρ ἐπιθυμίας ἤδη μεμοιχενικε φησὶν, ἀσπίδοί τε
τὰς ἀμαρτίας ὁ φροσιζωνε λόγος· ἐκαὶ ἐν τῷ καιρῷ ἐκείνῳ, φησὶν **2**
15 ὁ κύριος, ζητήσοισιν τὴν ἀδικίαν Ἰσραὴλ, καὶ οὐκ ἐπάρεξι, καὶ τὴς
ἀμαρτίας Ἰούδα, καὶ οὐ μὴ εἰρηθῶσιν· οὔτε τίς ὄσκει ἐγώ, καὶ τίς
ἀντισησεται κατὰ πρόσωπόν μου· ὄρα· ἵνα θεὸν καταγγιλλόμενον **3**
ἀγαθόν, τῶν κατ' ἄξιαν ἀπονημητικόν τε καὶ ἀφαιτικόν ἀμαρτημάτων.
φαίνεται δὲ καὶ Ἰωάννης ἐν τῇ μείζονι ἐπιστολῇ τὰς διαφορὰς τῶν **4**
20 ἀμαρτιῶν ἐκδιδάσκων ἐν τοῦτοις· εἴαν τις ἴδῃ τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ
ἀμαρτάνοντα ἀμαρτίαν μὴ πρὸς θάνατον, αἰτήσῃ, καὶ δέοι αὐτὸ
ζοῆν, τοὺς ἀμαρτάνοντι μὴ πρὸς θάνατον· εἰπὶν· οἷσι γὰρ ἀμαρτία **5**
πρὸς θάνατον· οὐ περιέχειν λέγω, ἵνα ἰρωτήσῃ, τις, πᾶσα ἀδικία
ἀμαρτία ἐστὶ, καὶ ἴσθιν ἀμαρτία μὴ πρὸς θάνατον· ἀλλὰ καὶ **67 1**
2, καὶ πρὸς **16, 16** ὁ Μονοῆς τῶν τριῶν δογματικῶν τὴν γενεὴν ἐγκαί-
ρονισιν διὰ τούτων· μακάριος ἀνὴρ ὃς οὐκ ἐπορεύθη ἐν βουλή
ἀοιμῶν· καθὼς αἱ ἐχθρὸς πορεύονται ἐν σκοτίῃ εἰς τὰ μέθη· οἱ γὰρ
λεπίδα μὴ ἴχοντες, ἐν ἀπογοιῖα Μονοῆς ἐγάπτιοθαι, κάτω τὴς
θαλάσσης κίονται· οὐδὲ ἐν ὁδοῦ ἀμαρτωλοῦν ἴσθιν· καθὼς οἱ θο- **2**
3, κοῖντες φοβέοθαι τὸν κύριον ἀμαρτάνοντιν ὡς ὁ χολός· πειτῶν

4 τοῦ ἀπαιτεῖν ἀνομιίας vgl. Jes. 44, 22 6 10; φησὶν...
ad Cor. 20, 6f 6 6 Psal. 11, 1f Rom. 4, 7f 8f...
4, 9 10f 1 Petr. 4, 8 11f vgl. Luc. h. 18, 21, 32 12 Matt. 5, 25
5, 25 16 vgl. Joh. 1, 9 14 16 Jeremia 27, 1, 2 16f Jeremia 2, 2
19, 11 18 τὸν κατ' ἄξιαν ἐπορεύονται ἀπονημητικόν vgl. Psal. 119, 1, 2
Anm. 20 24 1 Joh. 5, 17f 26 27 29f Ἰησοῦς 149 1f vgl. 1 Joh. 2, 1
Ep. 2, 9f 26f 29 149, 1f Psal. 1, 1 29 vgl. Lev. 24, 17, 18, 19
24, 17 30f vgl. Barnab. 1, 1, 2, 1

1 ἀνομιίας, 1 ἀνομιίας, 1* 8 ἐπορεύθη, ἐπορεύθη, 1, 1 9 ἐπορεύθη, ἐπορεύθη, 1
10, 1 9 ἐπορεύθη, ἐπορεύθη, 1

γὰρ κραυγάζει, πληρωθεὶς δὲ τὸν δεσπότην οὐ γνωρίζει· οὐδὲ ἐπὶ 3
 καθέδραν λοιμῶν ἐκάθισεν, καθὼς τὰ πτηνὰ εἰς ἀρπαγὴν ἔτοιμα.
 παρήνεσε δὲ Μωυσῆς· οὐ φάγεσθε χοῖρον οὐδὲ ἀετὸν οὐδὲ ὀξύπτερον
 οὐδὲ κόρακα οὐδὲ πᾶντ' ἰχθύν ὃς οὐκ ἔχει λεπίδα ἐν αὐτῷ. ταῦτα
 5 μὲν ὁ Βαρνάβας ἀκήκοα δ' ἔγωγε σοφοῦ τὰ τοιαῦτα ἀνδρὸς ἔβου- 4
 λην μὲν ἀσεβῶν· τὰ ἔθνη λέγοντος, ὁδὸν δὲ ἀμαρτωλῶν· τὴν
 Ἰουδαϊκὴν ὑπόληψιν καὶ καθέδραν λοιμῶν· τὰς αἰρέσεις ἐκλαμβά-
 νοντος. ἕτερος δὲ κυριώτερον ἔλεγεν τὸν μὲν πρῶτον μακαρισμὸν 68, 1
 τετάχθαι ἐπὶ τῶν μὴ κατακολουθησάντων ταῖς γνώμας ταῖς πονη-
 10 ραῖς, ταῖς ἀποστατησάσαις τοῦ θεοῦ, τὸν δευτέρου δὲ ἐπὶ τῶν τῆ
 ἐνυργῶν καὶ πλατεῖα ὁδῶν οὐκ ἐμμενόντων, ἢ τῶν ἐν νόμῳ τρα-
 φέντων ἢ καὶ τῶν ἐξ ἔθνων μετανενοηκότων· καθέδρα δὲ λοιμῶν 465 P
 καὶ τὰ θέατρα καὶ τὰ δικαστήρια εἴη ἂν (ἦ), ὅπερ καὶ μᾶλλον, ἢ ἐξα-
 κολουθησὶς ταῖς πονηραῖς καὶ ταῖς λυμαντικαῖς ἐξουσίαις καὶ ἢ κατὰ
 15 τὰ ἔργα αὐτῶν κοινωνία. ἀλλ' ἢ ἐν τῷ νόμῳ κυρίου τὸ θέλημα 2
 αὐτοῦ· ὁ Πέτρος ἐν τῷ Κηρύγματι νόμον καὶ λόγον· τὸν κύριον
 προσεῖπεν. δοκεῖ δὲ καὶ ἄλλως τριῶν ἀποχὴν ἀμαρτίας τρόπων 3
 διδάσκειν ὁ νομοθέτης, τῶν μὲν ἐν λόγῳ διὰ τῶν ἰχθύων τῶν
 ἀναύδων· ἔστι γὰρ τῷ ὄντι οὐ σιγὴ λόγου διαφέρει· ἔστι καὶ
 20 σιγῆς ἀκίνητον γέρας· τῶν δὲ ἐν ἔργῳ διὰ τῶν ἀρπακτικῶν
 καὶ σαρκοβόρων ὀρνέων· * * * χοῖρος ἔβουρ ἢ δεται καὶ κό-
 πρῳ· καὶ χρὴ μὴδὲ τὴν συνείδησιν ἔχειν ἠμεμολυσμένην. εἰκό 69, 1
 τως οὐν φησὶν ὁ προφήτης· οὐχ οὕτως, φησὶν, οἱ ἀσεβεῖς, ἀλλ'
 ἢ ὡσεὶ χνουῖς ὃν ἐκρίπτει ὁ ἀνεμος ἀπὸ προσώπου τῆς γῆς.
 25 διὰ τοῦτο οὐκ ἀναστήθονται ἀσεβεῖς ἐν κρίσει· (οἱ ἤδη κατακεκρι-
 μένοι, ἐπεὶ ὁ μὴ πιστεύων ἤδη κέκριται), οὐδὲ οἱ ἀμαρτωλοὶ ἐν
 βουλῇ δικαίων (οἱ ἤδη κατεγνωσμένοι εἰς τὸ μὴ ἐνωθῆναι τοῖς
 ἀπταιστώσ βεβιωκόσιν), ὅτι γινώσκει κύριος ὁδὸν δικαίων, καὶ ὁδὸς
 ἀσεβῶν ἀπολείται· πάλιν ὁ κύριος δείκνυσιν ἀντικρὺς ἐφ' ἡμῖν καὶ 2

3 f vgl. Barnab. Ep. 10, 1; Lev. 11, 7. 13 f. 12; Dent. 14, 8. 12 f. 10 11 vgl.
 Matth. 7, 13 12 f vgl. Paed. III 76, 3 15 f Psal. 1, 2 16 Kerygma Petri
 Fr. 1 Dobschütz TU XI 1 S. 18; vgl. Strom. I 182, 3; Ecl. proph. 58 19 f vgl.
 Elter Gnom. hist. 106 19 vgl. Eurip. Orest. 638 f ἔστι δ' οὐ σιγὴ λόγου | κρείσσων
 γένοιτ' ἂν. 19 f Simonides v. Keos Fr. 66; vgl. Paed. II 58, 1 21 vgl. He-
 raklit Fr. 54 Byw. 13 Diels; Protr. 92, 4; Strom. I 2, 2 22 vgl. I Kor. 8, 7
 28—29 Psal. 1, 4—6 26 Joh. 3, 18

4 οὐδὲ κόρακα Di οὐτε x. L 12 καθέδρα Sy καθέδραν L 18 ἦ)
 Schw 17 ἀποχὴν St ἀποδοχὴν L 18 διδάσκειν Sy διδάσκει L 21 * * *
 χοῖρος] τῶν δὲ ἐν διανοίᾳ διὰ τοῦ χοῖρον· ὁ γὰρ χοῖρος St u. Schw

τὰ παραπτώματα καὶ τὰ πλημμελήματα, τρόπους θεραπείας καταλήλους τοῖς πάθειν ἵποτιθέμενος, πρὸς τῶν ποιμένων ἐπανορθοῦσθαι βουλόμενος ἡμᾶς διὰ Ἰεζεκιήλ, αἰτιώμενος αὐτῶν, οἶμαι, τινὰς ἐφ' οἷς οὐκ ἐτήρησαν τὰς ἐντολάς· ἐπὶ ἠθοειητῆρος οὐκ ἐνισχύσατε 8
 5 καὶ τὰ ἐξῆς ἕως καὶ οὐκ ἦν ὁ ἐπιζητιῶν οὐδὲ ὁ ἀποστρέφων· ἡμεγάλη γὰρ χαρὰ παρὰ τῷ πατρὶ ἵνός ἀμαρτωλοῦ σωθέντος· ὁ κύριός φησι ταύτη πλείον ἐπαινιτός· ὁ Ἀβραάμ ὅτι ἐλπορεύθη καθ' 4
 ἀπὸρ ἐλάλησεν αὐτῷ ὁ κύριος· ἐντεῦθεν ἀρυσάμενός τις τῶν παρ' 70. 1
 Ἑλλήσι σοφῶν τὸ εἶπον θεῶς ἀπεφθίγγατο, εἰ δὲ εἴσεβετε φησὶν 10
 Ἰσραήλ ἐσυνετὰ ἱεροκλιέσαντο· βουλή δέ ἐστι ζήτησις περὶ τοῦ 2 4 1
 πῶς ἂν ἐν τοῖς παρούσι πράγμασιν ὀρθῶς διεξάγοιμεν, ἐβουλίαι δὲ φρόνησις πρὸς τὰ βουλευτάματα, τί δέ; οὐκ καὶ ὁ θεὸς μετὰ τὴν ἐπὶ 8
 τῷ Κῆν συγγνώμην ἀκολούθως οὐ πολλῶ ἔσπιρον τὸν μετανοήσαντα Ἐνώχ εἰσάγει δηλῶν ὅτι συγγνώμην μετάνοια πέφικε γενῶν;
 15 ἡ συγγνώμη δὲ οὐ κατὰ ἄφρονας, ἀλλὰ κατὰ λαόν συνίσταται, τὸ δ' αὐτὸ γίνεται κἂν τῇ κατὰ τὸν Ἀαρῶν τοῦ λαοῦ μοσχοποιίᾳ, ἐντεῦ- 4
 θέν τις τῶν παρ' Ἑλλήσι σοφῶν συγγνώμη τιμωρίας κρείσσωσιν ἀπεφθίγγατο, ὡσπερ ἀμέλει καὶ τὸ ἐγγύς, πάρα δ' ἄτακ ἀπὸ τῆς Σολομώντος φωνῆς λεγομένης· ἐνέ, ἐὰν ἐγγήσῃ σὸν φίλον, παρα- 2
 20 δώσεις σὴν χεῖρα ἐχθρῷ· παγίς γὰρ ἀνδρῶν ἰσχυροὶ τὰ ἴδια χεῖλι, καὶ ἀλλοικεῖται δῆμασιν ἴδιον στόματος· μισοτικώτερον δὲ ἤδη τὸ γινῶσθαι 8
 σαυτὸν ἐκείθεν εἰληπταί· εἶδες τὸν ἀδελφόν σου, εἶδες τὸν θεόν σου· ταύτη ποὺ ἀγαπήσεις κρείον τὸν θεόν σου ἐξ ὅλης καρδίας 71. 1
 καὶ τὸν πλησίον σου ὡς σεαυτόν· ἐν ταύταις λέγει τὰς ἐντολάς 2
 25 ὅλον τὸν νόμον καὶ τοὺς προσήτας κρείσασθαι τε καὶ ἐλεητηρεῖσθαι συνάδει τοῖτοῖς χάριτ'· ταῦτα μελάληκα ἐμνῆ, ἵνα ἡ χαρὰ ἡ ἐμὴ 2
 πληρωθῆ, αὐτὴ δὲ ἴσπιν ἡ ἐντολὴ ἡ ἐμὴ, ἵνα ἀρετᾶτι ἀλλήλοισ

4 f Ezech 34, 4-6 6 vgl Luk 15, 7-10 7 f Gen 22, 4 7-9 vgl Philo De migr. Abr. 127 f II p 49. Με ἐλπορεύθη Ἀβραάμ πῶσος Gen 22, 4 τοῦτο δὲ ἐστὶ τὸ παρὰ τοῖς ἀρίστοις φιλοσοφώμενοι εἰδομένοι τινος, τοῦ ἐκ τοῦ σῶν εἶ φησὶ ζῆν ζῆταται δὲ ὅταν ὁ τοῦς . . . εἴταται θεῶς . . . ὁ τις. — Ezech 20, vgl Leutsch zu Diogen III 31 Corp Paganogr II p 40. A Otto Synchr. S. 108 9 f Jea 22, 5 10 f Ezech 34, 4 bei Phil. μετανοήσας, vgl Gen 2, 24 μετῆσθαι αὐτὸν ὁ θεός, ἡ γὰρ μετῆσθαι, τὴ γὰρ ἰσχυροὶ καὶ μετανοήσας, De Abrah 17 f II p 4 M 16 vgl Ezech 2, 17 τὰς ἐντολάς, vgl Diog. Laert. I 76 19 vgl Strom I 91, 2 19-21 P' vgl 19, 21 f vgl Strom I 91, 3 22 f vgl Strom I 91, 5 καὶ Arta 23-25 vgl Matth. 22, 37, 39 f, Mark 12, 31, Luk. 10, 27 26-8 151 f I 1 1, 11 f

9 ἔτσι V, ἔτσι L 12 ἔτσι vgl Wt 17 ἔτσι vgl I 91, 5 καὶ ὁ L
 19 παρὰ δ' ἔτσι Sv παρὰ δ' ἔτσι L 24 ἔτσι vgl I 91, 5 καὶ ὁ L

καθὼς ἠγάπησα ὑμᾶς· ἐλεήμων γὰρ καὶ οἰκτιρῶν ὁ κύριος,· καὶ ὁ χρηστός κύριος τοῖς σύμπασι· σαφέστερον δὲ τὸ ἠγνώθῃ σαυτὸν· παρεγγυῶν ὁ Μωυσῆς λέγει πολλάκις· ἠρόσεχε σεαυτῶ· ἐλεη-
 5 μουσύναις οὖν καὶ πιστεῖσιν ἀποκαθαίρονται ἁμαρτίαι· τῷ δὲ φόβῳ κυρίου ἐκκλίνει πᾶς ἀπὸ κακοῦ· φόβος δὲ κυρίου παιδεία καὶ σοφία·

XVI. Ἐνταῦθα πάλιν ἐπιφύονται οἱ κατήγοροι χαρὰν καὶ λύπην 72, 1
 πάθη ψυχῆς λέγοντες· τὴν μὲν γὰρ χαρὰν εὐλογον ἔκασιν ἀποδι-
 δόσαι καὶ τὸ ἀγάλλεσθαι χαίρειν ἐπὶ καλοῖς, | τὸ δὲ ἔλεος λύπην 407 P
 10 ἐπὶ ἀναξίως κακοπαθοῦντι, τροπὰς δὲ εἶναι ψυχῆς καὶ πάθη τὰ
 τοιαῦτα. ἡμεῖς δέ, ὡς ἔοικεν, οὐ πανόμεθα [τὰ τοιαῦτα] σαρκικῶς 2
 νοοῦντες τὰς γραφὰς καὶ ἀπὸ τῶν ἡμετέρων παθῶν ἀναγόμενοι, τὸ
 βούλημα τοῦ ἀπαθοῦς θεοῦ ὁμοίως τοῖς ἡμεδαποῖς κινήμασιν ἀπεδε-
 χόμενοι· ὡς δ' ἡμεῖς ἀκούσαι δυνατοί, οὕτως ἔχειν ἐπὶ τοῦ παντο- 3
 15 κράτορος ὑπολαμβάνοντες. ἀθέως πλανώμεθα. οὐ γὰρ ὡς ἔχει τὸ 4
 θεῖον, οὕτως οἷόν τε ἦν λέγεσθαι· ἀλλ' ὡς οἷόν τε ἦν ἐπαίειν ἡμᾶς
 σαρκὶ πεπεδημένους, οὕτως ἡμῖν ἐλάλησαν οἱ προφηταὶ συμπεριφερο-
 μένου σωτηρίως τῇ τῶν ἀνθρώπων ἀσθενείᾳ τοῦ κυρίου. ἐπεὶ τοί- 73, 1
 20 νον βούλημά ἐστι τοῦ θεοῦ σφῆζεσθαι τὸν ταῖς ἐντολαῖς πειθήνιον
 τὸν τε ἐκ τῶν ἁμαρτημάτων μετανοοῦντα, χαίρομεν δὲ ἡμεῖς ἐπὶ τῇ
 σωτηρίᾳ ἡμῶν, τὸ χαρτὸν ἡμῶν ἐξιδιοποιήσατο ὁ διὰ τῶν προφη-
 τῶν | λαλήσας κύριος, καθάπερ ἐν τῷ εὐαγγελίῳ φιλανθρωπῶς 169 S
 λέγων· ἐπέμψα καὶ ἐδώκατέ μοι φαγεῖν, ἐδίψησα καὶ ἐδώκατέ μοι
 25 πιεῖν· ὁ γὰρ ἐνὶ τούτων τῶν ἐλαχίστων πεποιήκατε, ἐμοὶ πεποιή-
 κατε· ὡπερ οὖν τρέφεται μὴ τρεφόμενος διὰ τὸ τεθράφθαι ὄνπερ 2
 βούλεται, οὕτως ἐχάρη μὴ τραπεῖς διὰ τὸ ἐν χαρᾷ γεγονέναι τὸν
 μετανενοηκότα ὡς ἐβούλετο. ἐπεὶ δὲ πλουσίως ἐλεει ἀγαθὸς ὢν ὁ 3
 θεὸς τὰς τε ἐντολάς διδούς διὰ νόμον, * διὰ προφητῶν καὶ προσε-
 χέστερον ἤδη διὰ τῆς τοῦ υἱοῦ παρουσίας σφῆζων καὶ ἐλεῶν, ὡς
 30 εἴρηται, τοὺς ἠλεημένους, κυρίως τε ἐλεει ὁ κρείττων τὸν ἐλάσσω,

1 Psal. 110, 4 2 Psal. 144, 9 3 Gen. 24, 6; Exod. 10, 28; 23, 21;
 34, 12; Deut. 4, 9; 6, 12; 8, 11; 11, 16; 12, 13. 19. 30; 15, 9; 24, 8 3—5 Prov.
 15, 27 5 f Prov. 16, 4 (15, 33); Sir. 1, 27 7—11 Chrysa. Fr. mor. 433 Ar-
 nim; vgl. Paed. I 101; Andronicus De affect. p. 11, 11; 20, 6; 12, 12 Kreutt-
 ner 9 f vgl. Strom. IV 38, 1 23—25 Matth. 25, 35. 40 27 f vgl.
 Ephes. 2, 4

2 χρηστός Po χς L 7 λύπην] ἔλεος St 10 τὰ über d. Z. L¹ 11 [τὰ
 τοιαῦτα] Hiller 25 τεθράφθαι L 28 (νοθετῶν τε διὰ Schw 30 ἠλεη-
 μένους] ἐλεήμονας Bywater, Journ. of Philol. 4 (1872) S. 208 wegen Matth. 5, 7;
 doch vgl. I Petr. 2, 10

καὶ κρείττων μὲν ἄνθρωπος· ἀνθρώπου οὐκ ἂν εἴη, καθὸ ἄνθρωπος
 πίνυται, κρείττων δὲ ὁ θεὸς τοῦ ἀνθρώπου κατὰ πάντα, εἰ τοίνυν
 ὁ κρείττων τὸν ἥσσω ἐλείπει, μόνος ἡμᾶς ὁ θεὸς ἐλείψει. κοινωνικὸς ἄ
 μὲν γὰρ ἄνθρωπος ἐπὶ δικαιοσύνης γίνεται καὶ μεταδίδωσιν ὧν
 5 ἔλαβεν παρὰ τοῦ θεοῦ διὰ τὴν φυσικὴν εὐνοίαν καὶ σχίσιν διὰ τὰ
 ἐντολὰς αἷς πείθεται· ὁ θεὸς δὲ οὐδεμίαν ἔχει πρὸς ἡμᾶς φυσικὴν 74. 1
 σχίσιν, ὡς οἱ τῶν αἰρέσεων κτίσται θέλουσιν, οὐτ' εἰ ἐκ μὴ ὄντων
 ποιῶν οὐτ' εἰ ἐξ ἕλης δημιουργοίη, ἐπεὶ τὸ μὲν οὐδ' ὅλως ὄν, ἢ
 δὲ κατὰ πάντα ἰτέρα τιγχάνει τοῦ θεοῦ) εἰ μὴ τις μέρος αὐτοῦ καὶ
 10 ὁμοουσίος ἡμᾶς τῷ θεῷ τολμήσει λέγειν· καὶ οὐκ οἶδ' ὅπως ἀνέ- 2
 ξεται τις ἐκαίῳν τοῦτου θεοῦ | ἔγνωκώς, ἀπιδὼν εἰς τὸν βίον τὸν 46. 1
 ἡμέτερον, ἐν ὕσσις φηρόμεθα κακοίς, εἴη γὰρ ἂν οὕτως, ὃ μὴδ' 3
 εἰπεῖν θέμις, μερικῶς ἁμαρτάνων ὁ θεός, εἰ γε τὰ μέρη τοῦ ὅλου
 μέρη καὶ συμπληρωτικὰ τοῦ ὅλου, εἰ δὲ μὴ συμπληρωτικὰ, οὐδὲ μέρη
 15 εἴη ἂν, ἀλλὰ γὰρ φύσει πλοῦσιος ὧν ὁ θεός ἐν ἐλίψει διὰ τὴν 4
 αὐτοῦ ἀγαθότητα κηδεταὶ ἡμῶν μήτι μορίων ὄντων αὐτοῦ μήτι
 φύσει τέκνων, καὶ δὴ ἢ μεγίστη τῆς τοῦ θεοῦ ἀγαθότητος Ἰνδιξις 72. 1
 αὐτῆ τιγχάνει, ὅτι οὕτως ἐχόντων ἡμῶν πρὸς αὐτὸν καὶ φύσει
 ἀπληροτριωμένων παντελῶς ὅμως κηδεταὶ, φυσικῆ μὲν γὰρ ἢ πρὸς 2
 20 τὰ τέκνα φιλοστοργία τοῖς ζώοις ἢ τε ἐκ συνηθείας τοῖς ὁμογενώ-
 μοσι φίλλα, θεοῦ δὲ ὁ ἔλεος εἰς ἡμᾶς πλοῦσιος τοῦ, κατὰ μηδὲν
 αὐτῷ προσήκοντας, τῆ οὐσία ἡμῶν λέγω ἢ φύσει ἢ ἐννάμει τῆ οὐσία
 τῆς οὐσίας ἡμῶν, μόνον δὲ τῷ ἔργον εἶναι τοῦ θελήματος αὐτοῦ
 καὶ δὴ τὸν ἐκόντα μετὰ ἀσκήσεως καὶ διδασκαλίας τὴν γυνῶν τῆς
 25 ἀληθείας ἐκαστημένον εἰς νόθεσιαν καλεῖ, τὴν μεγίστην πασῶν
 προκοπῆν, παρανομίαι δὲ ἄνθρα ἀγρίονοι σιμετς δὲ τῶν ἑαυτοῦ 3
 ἁμαρτιῶν ἕκαστος σφίγγεται, καὶ ἵσται ὁ θεός ἀνείτως· καὶ τῷ
 ὄντι ἁμακάριος ἀνὴρ ὅς καταπέσοι πάντα δι' ἐνέλεξις.

XVII. Ὡς οὖν ἡ ἐπιστήμη ἐπιστητικὴ ἵσται ἕως ἐν τῷ 76. 1
 1 ἐπίστασθαι οὐκ εἶναι, γίνεται δὲ ἡ κατάληξις αὐτῆ ἀπείκτιστος
 ἐπὶ λόγον οὕτω καὶ ἡ ἀγνοία φαντασία ἵσται εἰκόσις μεταπισ-
 τικὴ ἐπὶ λόγον, τὸ δὲ μεταπιστον εἰς καὶ τὸ οὐκ εἰκόσιον ἐκ

13 vgl. Ephes 2, 4 16 vgl. 1 Petr 3, 7 αἴτιον μοῦσι τε οὐκ εἶναι 17 vgl.
 Ephes 2, 3 τὰ πάντα φύσει ὄντες 19 vgl. Ephes 2, 14 4 18, K 1 2
 28 29 vgl. Job 1, 21 26 f Prov 3, 22 27 vgl. Plato Res. X p. 27 E;
 Paol 1 Cor 13, 12. 24 Prov 28, 14 30 f vgl. Strabo l. 10 4. 1. 1. 1.

8 οὐδ' ἴδ' οὐδ' ἴδ' L 21 ὁ ἄλλος δ' 7 L 22 αἰσθητὸς, ἄλλος δ' οὐκ εἶναι L
 22 τῶν Schw 7 L 23 τῶν Sy τὸ L 26 δὲ οὐκ εἶναι Prov 3, 22 οὐκ εἶναι L
 28 μεταπιστον τω. schen a u 4 Kas v. n 1 Hochst L

λόγου ἐφ' ἡμῖν. παράκειται δὲ τῇ ἐπιστήμῃ ἢ τ' ἐμπειρία καὶ ἡ 2
 εἶδησις σύνεσις τε καὶ νόησις καὶ γνῶσις. καὶ ἡ μὲν εἶδησις ἐπιστήμη 3
 τῶν καθ' ὅλον κατ' εἶδος εἴη ἄν' ἡ δὲ ἐμπειρία ἐπιστήμη περιλη-
 πτική, ὥστε καὶ οἷόν ἐστιν ἕκαστον πολυπραγμονεῖν' νόησις δὲ ἐπι-
 5 στήμη νοητοῦ· καὶ σύνεσις ἐπιστήμη συμβλητοῦ ἢ σύμβλησις ἀμε-
 τάπτωτος ἢ συμβλητική δύναμις ὧν φρόνησις ἐστὶ καὶ ἐπιστήμη, καὶ
 ἐνὸς καὶ ἑκάστου καὶ πάντων τῶν εἰς ἓνα λόγον· γνῶσις δὲ ἐπιστήμη
 τοῦ ὄντος αὐτοῦ ἢ ἐπιστήμη σύμφωνος τοῖς γινομένοις· ἀλήθειά τε
 ἐπιστήμη ἀληθοῦς, ἡ δὲ ἕξις τῆς ἀληθείας ἐπιστήμη ἀληθῶν. ἡ δὲ 77, 1
 10 ἐπιστήμη διὰ τοῦ λόγου συνίσταται καὶ ἀμετάπτωτός ἐστιν | ἄλλω 469 P
 λόγῳ. [ἐνταῦθα τὴν γνῶσιν πολυπραγμονεῖ.]

Ἄ δὲ μὴ ποιῶμεν, ἦτοι διὰ τὸ μὴ δύνασθαι οὐ ποιῶμεν ἢ διὰ 2
 τὸ μὴ βούλεσθαι ἢ δι' ἀμφοτέρα. οὐχ ἰπτάμεθα μὲν οὖν, ἐπειδὴ 3
 οὔτε δυνάμεθα οὔτε βουλόμεθα· οὐ νηχόμεθα δὲ φέρ' εἰπεῖν ἄρτι,
 15 ἐπειδὴ δυνάμεθα μὲν, οὐ βουλόμεθα δέ· οὐκ ἐσμὲν δὲ ὡς ὁ κύριος,
 ἐπειδὴ βουλόμεθα μὲν, οὐ δυνάμεθα δέ. οὐδέεις γὰρ μαθητῆς ὑπὲρ 4
 τὸν διδάσκαλον, ἀρκετὸν δὲ ἐὰν γενώμεθα ὡς ὁ διδάσκαλος, οὐ κατ'
 οὐσίαν, ἀδύνατον γὰρ ἴσον εἶναι πρὸς τὴν ὑπαρξιν τὸ θέσει τῶ φύσει.
 τῶ δὲ αἰδίους γεγονέναι καὶ τὴν τῶν ὄντων θεωρίαν ἐγνωκέναι καὶ
 20 υἱὸς προσηγορεῦσθαι καὶ τὸν πατέρα ἀπὸ τῶν οἰκείων καθορᾶν
 μόνον. προηγεῖται τοίνυν πάντων τὸ βούλεσθαι· αἱ γὰρ λογικαὶ 5
 δυνάμεις τοῦ βούλεσθαι διάκονοι πεφύκασι· ὠθέλε,· φησί, ἢ καὶ
 δυνήσῃ· τοῦ γνωστικοῦ δὲ καὶ ἡ βούλησις καὶ ἡ κρίσις καὶ ἡ ἀσκησις ἢ
 αὐτῇ. εἰ γὰρ αἱ αὐταὶ (αἱ) προθέσεις, τὰ αὐτὰ καὶ τὰ δόγματα καὶ αἱ 6
 25 κρίσεις, ἵνα δὴ ὡσιν αὐτῶ καὶ οἱ λόγοι καὶ ὁ βίος καὶ ὁ τρόπος
 ἀκόλουθοι τῇ ἐνστάσει· καρδία δὲ εὐθεῖα ἐκζητεῖ γνώσεις· καὶ ἐκεί-
 νων ἐκαίει. οὐ θεὸς δεδίδαχέν με σοφίαν καὶ γνῶσιν ἀγίων ἐγνωκα·

XVIII. Προφανεῖς μὲν οὖν καὶ πᾶσαι (αἱ) ἄλλαι ἀρεταί, αἱ παρὰ 78, 1
 τῶ Μωσοῦ ἀναγεγραμμέναι, ἀρχὴν Ἑλλήσι παντὸς τοῦ ἠθικοῦ τόπου
 30 παρασχόμεναι, ἀνδρείαν λέγω καὶ σωφροσύνην καὶ φρόνησιν καὶ
 δικαιοσύνην καρτερίαν τε καὶ ὑπομονὴν καὶ τὴν σεμνότητα καὶ ἐγ-
 κράτειαν τὴν τε ἐπὶ τούτοις εὐσέβειαν. ἀλλ' ἡ μὲν εὐσέβεια παντὶ 2

1 f παράκειται τῇ—γνῶσις Sacr. Par. 224 Holl 16 f Matth. 10, 24 f; Luk.
 6, 40 22 f vgl. Joh. 5, 6; Mark. 1, 40 (?) 26 Prov. 27, 21a 27 Prov.
 24, 26 (30, 3)

8 τε] δὲ St 11 [ἐνταῦθα—πολυπραγμονεῖ] Po 18 τῶ in Ras. L¹
 19 τῶ Sy τὸ L 24 (αἱ) Ma 26 ἀκόλουθοι L¹ ἀκόλουθος L* 28 (αἱ)
 Jackson . 29 τόπον L¹ τρόπον L*

που δήλη τὸ ἀνοσιώτατον καὶ προσηύτατον αἴτιον εἶβειν καὶ τιμᾶν καὶ
 δεδάσκειν. καὶ δικαιοσύνην δὲ αὐτὸς ὁ νόμος παρίστησι παιδεύων 8
 τὴν τε φρόνησιν διὰ τῆς τῶν ἀλοθητῶν ἐιδώλων ἀποχῆς καὶ τῆς
 πρὸς τὸν ποιητὴν καὶ πατέρα τῶν ὄλων προσκληρώσεως. ἀφ' ἧς
 5 δοξῆς οἶον πηγῆς πᾶσα σύνεσις | ἀξίεται. ἰθυσίαι γὰρ ἀνόμων βδέ- 1708 4
 λγυμι κινίω. εὐχαὶ δὲ κατεθνυόντων δικταὶ παρ' αὐτῶ. ἐπι
 10 ἰδικτῆ | παρὰ θεῶ δικαιοσύνη μᾶλλον ἢ θυσία. τοιαῦτα καὶ τὰ 470 P 79 1
 παρὰ Ἰθυσία. ἰτί μοι πλῆθος τῶν θυσιῶν ἑμῶν; λέγει κύριος. καὶ
 πᾶσα ἡ περιχοπὴ. ἔλετ πάντα σύνδεσμον ἀδικίας. αὐτὴ γὰρ θυσία
 15 θυσίᾳ δεκτῆ. καρδία συντετριμμένη καὶ ζητοῦσα τὸν πεπλακῶτα. ἔ
 ἔλετ δόλια βδέλγυμι ἔναντι θεοῦ. στάθμιον δὲ δίκαιον δικτὸν 2
 αὐτῶ. ἐντεῦθεν ἔλετ γόν μὴ ἐπιρβαίνε. Πυθαγόρας παρκενι.
 δικαιοσύνη δὲ δόλια ἰρηται ἡ τῶν αἰρέσεων ἐπαγγελία. καὶ ἔλετ 8
 17 γὰρ ἰτούς σοφοῦς καὶ φρονίμους φαύλους καλοῦσιν. μακρὸν δ' ἄν 4
 εἶη περὶ τῶν ἀρετῶν τούτων μαρτυρίας παρατίθεισθαι, ἀπάσης ταύτας
 ἐξεννοίσης τῆς γραφῆς. ἐπι δ' οὖν τὴν μὲν ἀνδρείαν ὀρίζονται 5
 ἐπιστήμην δεινῶν καὶ οὐ δεινῶν καὶ τῶν μεταξὺ. τὴν δὲ σοφροσύνην
 ἔλετ ἐν αἰρέσει καὶ φεγγὴ ὀρίζουσαν τὰ τῆς φρονήσεως κρίματα.
 20 παρίκεται τε τῇ μὲν ἀνδρεία ἢ τε ἔπομονῇ. ἢν καρτερίαν καλοῦσιν.
 ἐπιστήμην ἔμμερετίων καὶ οὐκ ἔμμερετίων. ἢ τε μεγαλοφροσύνη. ἐπι-
 στήμην τῶν συμβαινόντων ἐπιρβαίνουσα, ἀλλὰ καὶ τῇ σοφροσύνῃ ἢ
 ἐλάττωμα. ἔκχλισις οἶσα οὖν λόγῳ.
 Φυλακὴ δὲ τῶν ἐντολῶν. τήρησις οἶσα αὐτῶν ἀλλοθῆς. περι- 80 1
 25 ποιησίς ἐστιν ἀσφαλείας ἴσον καὶ οὐκ ἴστιν ἄνευ ἀνδρείας καρτερι-
 κὸν εἶναι οὐδὲ μὴν ἄνευ σοφροσύνης ἐγκρατῆ. ἀνταχολοθεοῖσι δὲ 2
 ἀλλήλαις αἱ ἀρεταί. καὶ παρ' ὧ αἱ τῶν ἀρετῶν ἀχολοθίαι. παρὰ

1 5 Philo De fort. 7 II p. 381 M οἱ ἔλετ τοῦ ἀνοσιώτατου καὶ προση-
 ύτατου αἴτιον εἶβειν καὶ τιμᾶν, τὸν ποιητὴ καὶ πατέρα τῶν ὄλων προσκληρώ-
 σεις. αἴτιον δὲ τῆς ὁμοιοῦς τὸ φροσιώτατον καὶ ἀνοσιώτατον ἢ τὸν ποιητὴν
 θεοῦ δοξῆς, ἀφ' ἧς οἶα πηγῆς ἔλετ καὶ δεδάσκειν καὶ ἀνοσιώτατον πρὸς ἀλλο-
 λους. 5 f Prov 15, 5 7 Prov. 16, 7 8 Jac. 1, 11 9 f vgl. Jac 18, 1,
 Psal. 50, 19 Zu ζητοῦσα τὸν πεπλακῶτα vgl. Psal. III 90, 4, Stron. IV 10,
 Barnab. Ep. 2, 10, Iren. 4, 32 11 f Prov. 11, 1 12 Psal. 50, 2 M. καὶ
 FPG I 204; vgl. Strom V 20 13 15 Prov. 1, 3; 16, 21 17 28 Strom
 Fr. mor. 27, Arnim. vgl. Andronicus De virt. et vit. p. 2, 1, 10, 11 20
 22, 17 Schochhardt 23 vgl. 24 Strom II 2, 4, 8, 10 24 f 26 f vgl.
 8, 10, 21

1 f καὶ δεδάσκειν He καὶ δεδάσκειν L καὶ δεδάσκειν 2 f 4 vgl. Strom
 Fr. mor. 27 vgl. Philo De fort. 7 II p. 381 M 19 f Anan. 10, 1
 L 20 21, 1

τούτω καὶ ἡ σωτηρία, τήρησις οὐσα τοῦ εὖ ἔχοντος. εἰκότως ἔτι 8
 περὶ τούτων διαλαβόντες τῶν ἀρετῶν περὶ πασῶν ἂν εἴημεν ἐσκεμ-
 μένοι, ὅτι ὁ μίαν ἔχων ἀρετὴν γνωστικῶς πάσας ἔχει διὰ τὴν ἀντα-
 κολουθίαν. ἀντίκα ἡ ἐγκράτεια διάθεσις ἐστὶν ἀνυπέρβατος τῶν 4
 5 κατὰ τὸν ὀρθὸν λόγον φανέντων. ἐγκρατεύεται δὲ ὁ κατέχων τὰς
 παρὰ τὸν ὀρθὸν λόγον ὁρμὰς ἢ | ὁ κατέχων αὐτὸν ὥστε μὴ ὁρμᾶν 471 P
 παρὰ τὸν ὀρθὸν λόγον. σωφροσύνη δὲ αὕτη οὐκ ἄνευ ἀνδρείας, 5
 ἐπειδὴ ἐξ ἐντολῶν γίνεται ἐπομένη τῷ διατεταγμένῳ * * θεῶ φρόνησις
 τε καὶ ἡ μμητικὴ τῆς θείας διαθέσεως δικαιοσύνη, καθ' ἣν ἐγκρα-
 10 τεύομενοι καθαροὶ πρὸς εὐσέβειαν καὶ τὴν ἐπομένην ἀκολουθῶν τῷ
 θεῷ πρᾶξιν στελλόμεθα, ἕξομοιούμενοι τῷ κυρίῳ κατὰ τὸ δυνατόν
 ἡμῖν, ἐπικήροισ τὴν φύσιν ὑπάρχουσιν. τοῦτο δὲ ἐστὶ ὀδίκαιον καὶ 81, 1
 ὅσιον μετὰ φρονήσεως γενέσθαι. ἀνευθεὲς μὲν γὰρ τὸ θεῖον καὶ
 ἀπαθές, ὅθεν οὐδὲ ἐγκρατὲς κυρίως· οὐ γὰρ ὑποκίπτει πάθει ποτέ,
 15 ἵνα καὶ κρατήσῃ τοῦδε· ἡ δὲ ἡμετέρα φύσις ἐμπαθῆς οὐσα ἐγκρατείας
 δέλται, δι' ἧς πρὸς τὸ ὀλιγοδεὲς συνασκουμένη συνεγγιζεῖν πειρᾶται
 κατὰ διάθεσιν τῇ θείᾳ φύσει. ὁ γὰρ σπουδαῖος ὀλιγοδεής, ἀθανάτου 2
 καὶ θνητῆς φύσεως μεθόριος, τὸ μὲν ἐνδεὲς διὰ τε τὸ σῶμα διὰ τε
 τὴν γένεσιν αὐτὴν ἔχων, ὀλίγων δὲ διὰ τὴν λογικὴν ἐγκράτειαν δει-
 20 σθαι δεδιδασκόμενος. ἐπεὶ τίνα λόγον ἔχει τὸ ἀπειπεῖν τὸν νόμον 8
 ἀνδρὶ γυναικὸς ἀμπεχόνῃν ἀναλαμβάνειν; ἢ οὐχὶ ἀνδρεῖξασθαι ἡμᾶς
 βούλεται μήτε κατὰ τὸ σῶμα καὶ τὰ ἔργα μήτε κατὰ τὴν διάνοιαν
 καὶ τὸν λόγον ἐκθηλυνομένους; ἡρρενωσθαι γὰρ τὸν ἀληθεῖα σχολά- 4
 ζοντα ἐν τε ὑπομοναῖς ἐν τε καρτερίαις κἂν τῷ βίῳ κἂν τῷ τρόπῳ
 25 κἂν τῷ λόγῳ κἂν τῇ ἀσκήσει νύκτωρ τε καὶ μεθ' ἡμέραν καί, εἴ
 που μαρτυρίου δι' αἵματος χωροῦντος ἐπικαταλάβοι χρεῖα, βούλεται.

4—7 Chrys. Fr. mor. 275 Arnim 4 f vgl. Andronicus De virt. et vit.
 p. 24, 3 Schuchhardt 11—18 vgl. Plato Theaet. p. 176 AB 12 zu
 §§ 81—99 vgl. Wendland, Hermes 31 (1896) S. 435—456 18. 17—20 vgl.
 Philo De fort. 3 (II p. 377 M) ἐστὶ γὰρ ὁ μὲν θεὸς ἀνευθεὴς (ἀνεπιθεὴς and.
 HSS) . . . ὁ δὲ σπουδαῖος ὀλιγοδεής, ἀθανάτου καὶ θνητῆς φύσεως μεθόριος,
 τὸ μὲν ἐπιθεὴς ἔχων διὰ (τὸ) σῶμα θνητόν, τὸ δὲ μὴ πολυτελὲς διὰ ψυχὴν
 ἐφιεμένην ἀθανασίας. 20 f vgl. Deut. 22, 5 20—26 Philo a. a. O. 4 p. 378
 ἀπειπῶν ἀνὰ κράτος ἀνδρὶ γυναικὸς ἀμπεχόνῃν ἀναλαμβάνειν . . . ἡρρενωσθαι
 γὰρ τὸν γε πρὸς ἀλήθειαν ἄνδρα κἂν τούτοις ἤξιωσε καὶ μάλιστα' ἐν ἐσθήσεισιν
 ἕς ἐπιφερόμενος ἀεὶ μεθ' ἡμέραν τε καὶ νύκτωρ ὀφείλει μηδὲν ἔχειν ἀνανδρίας
 ἰπόμνημα.

6 αὐτὸν L 7 αὐτὴ L 8 ἔπειτα Hiller * * (etwa (ἐστὶν ἡ ἕξομοι-
 ομμένη τῷ)) Schw

- πάλιν ἢ τις, φησί, νεωστὶ δειμάμενος οὐκ ἔσθθ' ἐσοικίσασθαι, ἢ 82. 1
 ἀμπελῶνα νεόφροντον ἐργασάμενος μηδέπω τοῦ καρποῦ μετέλλῃεν, ἢ
 παρθένον ἐγγυησάμενος οὐδέπω ἔγημεν, τούτους ἀφείσθαι τῆς στρα-
 τείας ὁ φιλάνθρωπος κελεύει νόμος, στρατηγικῶς μὲν, ὡς μὴ περι- 2
 5 σπώμενοι πρὸς τὰς ἐπιθυμίας ἀπρόθυμοι τῷ πολέμῳ ἐξυπηρετῶμεν
 (λείθεροι γὰρ τὰς ὁρμὰς οἱ ἀπροσασίτως τοῖς δεινοῖς ἐλαποδιό-
 μενοι), φιλάνθρωπος δέ, ἐπειδὴ τὰ κατὰ τοὺς πολέμους ἄδεια, 8
 ἄδικον εἶναι λογισάμενος τὸν μὲν μὴ ὄνασθαι τῶν αὐτοῦ πόρων,
 ἕτερον δὲ τὰ τῶν καμώντων ἀταλαιπώρως λαβεῖν, ἔοικεν | δὲ ὁ 82. 1 47. 1
 10 νόμος καὶ τὴν τῆς φυχῆς ἐμφαίνειν ἀνδρείαν, εἶναι νομοθετῶν τὸν
 φρενίσαντα καρποῦσθαι καὶ τὸν οἰκοδομησάμενον οὐκ εἶναι καὶ τὸν
 μνώμενον γαμεῖν, οὐ γὰρ ἀτελεῖς τὰς ἐλπίδας τοῖς ἀσκήσασαι κατὰ 2
 τὸν λόγον τὸν γνωστικὸν κατασκευάζει· ἐτελευτήσαντος γὰρ καὶ 2
 15 ζῶντος· ἀνδρὸς ἀγαθοῦ οὐκ ἀπόλλεται ἐλπίς· ἐγὼ γὰρ, φησί, τοῖς
 ἐμὲ φιλοῦντας ἀγαπῶ, ἢ σοφία λέγει, οὐδὲ ἐμὲ ζητοῦντι· εὐφρή-
 σοισιν εὐρήνην καὶ τὰ ἐξῆς, τί δέ; οὐχὶ αἱ Μαθηταίων γυναῖκες 8
 τῷ κάλλει τῷ σφῶν πολεμοῦντας τοῖς Ἑβραίοις ἐκ σωφροσύνης δι'
 ἀκρασίαν εἰς ἀθιότητα ἐπηγάγοντο; προσεταιρισάμεναι γὰρ αὐτοῖς 4
 ἐκ τῆς σεμνῆς ἀσκήσεως εἰς ἡδονὰς ἐταιρικὰς τῷ κάλλει δειλάσασθαι
 2) ἐπὶ τε τὰς τῶν εἰδώλων θυσίας ἐπὶ τε τὰς ἀλλοδαπὰς ἐξέμνησαν
 γυναῖκας· γυναικῶν δὲ ἅμα καὶ ἡδονῆς ἤτηθηντις ἀπίστησαν μὲν
 τοῦ θεοῦ, ἀπίστησαν δὲ καὶ τοῦ νόμου, καὶ μικροῦ δεῖν ὁ πᾶς λιγὸς

1 4 vgl. Deut. 31, 5 7 1—18 Philo a. a. O. 5f p. 379f τί γὰρ τις, φησί, νεωστὶ δειμάμενος οὐκ ἔσθθ' ἐσοικίσασθαι, ἢ ἀμπελῶνα φρενίσαντα νεόφροντον . . . μὴπω τῆς καρτείας κερφὸν ἔσθθ', ἢ παρθένον ἐγγυησάμενος οὐκ ἔγημεν, ἀφείσθω πᾶσι, στρατείας· φιλάνθρωπος ὁμοῦ καὶ στρατηγικῶς τὴν ἀδικίαν ἐπιμαρτυροῦντος· ἀπὲρ HSS ἴστω θεοῦ· ἴσθθ' μὲν, ἢ, ἐπειδὴ τὰ κατὰ πολέμους ἄδεια, μὴ τὰ τῶν ποιεσάντων ἀταλαιπώρως ἄλλοι λαυτάνωσαι· χαλεπὸν γὰρ ἴσθθ' εἶναι τῶν ἰδίων τιὰ μὴ ἀπονάσθαι θνηθῆναι, ἀλλ' οἰκοδομεῖν μὲν ἕτερον, ἔοικεν δ' ἕλλον, καὶ φρενίσαν μὲν τινε, τὸν δὲ μὴ φρενίσαντα πορευοῦσθαι, καὶ μνάσθαι μὲν ἄλλον, γαμεῖν δὲ τὸν μὲ, μνώμενον, ὡς οἱ δεῖν ἀπὸ τῆς τῆς ἐλπίδας κατασκευάζειν τοῖς χρησῆσά τῶν κατὰ τὸν βίον προκλήσει μὲν ἕτερον δὲ ἴσα μὲ σῶματι στρατειοῦσθαι ταῖς ψυχαῖς ἰσπερὶ ζῶσαν . . . ὡς ἐπεὶ ὁ νόμος καὶ ἀφίεσι, σφμαῖς ἀπροσασίτως τοῖς δεινοῖς ἐλαποδιῶνται 18f Proo 11, 1 14—16 Proo. 5, 17 vgl. 10, 5; 16 S 157, 4 vgl. Num 29, Ph o De vit Mos 1 20f, De fort 7, 5 II p 12; ff, 38; ff M 17 19 vgl Philo De vit Mos 1 20; ἅμα λαγνείας καὶ ἀστροφίας, μικροῦ κακοῦ πρὸς μέγιστον κακόν, δὲ ἴσθθ', ἢ τινε αὐτοῖς ἐπιποθεῖσθαι ἕλλον· διὰ τὸν νόμον.

8 ἢ ἐξυπηρετῶμεν Sy ἢ ἐξυπηρετούμεν L 18 ἀφείσθαι vgl Philo 81 αὐτοῖς Pro τοῖς L 22 μικροῦ L 3 w e Sy μικρὸν L^o

ὑποχείριος τοῖς πολεμίοις γυναικίῳ στρατηγήματι ἐγεγόνει, ἕως αὐτοὺς κινδυνεύοντας ἀνεχαίτισε νουθετήσας φόβος. αὐτίκα οἱ περι- 84, 1
 λειφθέντες φιλοκινδύνως τὸν ὑπὲρ εὐσεβείας ἀγῶνα ἀράμενοι κύριοι
 κατέστησαν τῶν πολεμίων. ἄρχῃ οὖν σοφίας θεοσέβεια, σύνεσις δὲ
 5 ἀγίων προμήθεια, τὸ δὲ γινῶναι νόμον διανοίας ἐστὶν ἀγαθῆς. οἱ 2
 τοίνυν ἐμπαθοὺς φόβου περικοιητικὸν | τὸν νόμον ὑπολαβόντες οὔτε 171 S
 ἀγαθοὶ συνίεναι οὔτε ἐνενόησαν τῶ ὄντι τὸν νόμον. ἰφόβος γὰρ
 κυρίου ζωὴν ποιεῖ. ὁ δὲ πλανώμενος ὀδυνηθήσεται ἐν πόνοις οἷς
 οὐκ ἐπισκέπτεται γινῶσις. ἀμέλει μυστικῶς ὁ Βαρνάβας ἰὸ δὲ θεός, 8
 10 ὁ τοῦ παντός κόσμου κυριεύων, φησί, ἰδῶν καὶ ὑμῖν σοφίαν καὶ
 σύνεσιν, ἐπιστήμην, γινῶσιν τῶν δικαιωμάτων αὐτοῦ, ὑπομονήν.
 γίνεσθε οὖν θεοδίδακτοι, ἐκζητοῦντες τί ζητεῖ ὁ κύριος ἀφ' ὑμῶν,
 ἵνα εὗρητε ἐν ἡμέρᾳ κρίσεως. τοὺς τούτων ἐπηβόλους ἰαγάπης
 τέκνα καὶ εἰρήνης γνωστικῶς προσηγόρευεν. περὶ τε τῆς μεταδόσεως 4
 15 καὶ κοινωρίας πολλῶν ὄντων (λόγων) ἀπόχρη μόνον τοῦτο εἶπεν, 473 P
 ὅτι ὁ νόμος ἀπαγορεύει ἀδελφῶ θανείζειν (ἀδελφὸν ὀνομάζων οὐ
 μόνον τὸν ἐκ τῶν αὐτῶν φύντα γονέων, ἀλλὰ καὶ ὅς ἂν ὀμόφυλος
 ἢ ὀμογενῶμων τε καὶ τοῦ αὐτοῦ λόγου κεκοινωνηκῶς), οὐ δικαίων
 ἐκλέγειν τόκους ἐπὶ χρήμασιν, ἀλλὰ ἀνειμέναις χερσὶ καὶ γνώμαις
 20 χαρίζεσθαι τοῖς δεομένοις. θεὸς γὰρ ὁ κτίστης τοιαῦδε χάριτος ἤδη 5
 δὲ ὁ μεταδοτικὸς καὶ τόκους ἀξιολόγους λαμβάνει, τὰ τιμιώτατα
 τῶν ἐν ἀνθρώποις, ἡμερότητα, χρηστότητα, μεγαλόνοϊαν, εὐφημίαν.
 εὐκλειαν.

Ἄρ' οὐ δοκεῖ σοι φιλανθρωπίας εἶναι τὸ παράγγελμα τοῦτο 85, 1

1 f vgl. Philo De fort. 7 ὁ ἐβραγέτης καὶ ἴλεως θεός . . . ὡσπερ ὑπὸ χει-
 μάφρου κατακλυσθῆναι κινδυνεύσαντας ἐνεχαίτισε φόβῳ νουθετήσας. 2 f vgl.
 Philo De fort. 8 τὸ σποιδάσαι φιλοκινδύνως τὸν ὑπὲρ εὐσεβείας ἀγῶνα ἄρασθαι.
 4 f Prov. 9, 10 7—9 vgl. Prov. 19, 20 (23) 9—18 vgl. Barnab. Ep. 21,
 5. 6. 9 12 θεοδίδακτοι aus I Thess. 4, 9 16 vgl. Exod. 22, 25; Lev. 25, 37;
 Deut. 23, 19 16—23 vgl. Philo De car. 6 (II p. 388 f M) ἀπαγορεύει τοίνυν
 ἀδελφῶ θανείζειν, ἀδελφὸν ὀνομάζων οὐ μόνον τὸν ἐκ τῶν αὐτῶν φύντα γονέων,
 ἀλλὰ καὶ ὅς ἂν . . . ὀμόφυλος ἢ, τόκους ἐπὶ χρήμασιν οὐ δικαίων (δικαίον HSS)
 ἐκλέγειν, . . . ἀλλ' ἀνειμέναις χερσὶ καὶ γνώμαις μάλιστα μὲν χαρίζεσθαι τοῖς δεο-
 μένοις. . . οἱ συμβαλόντες . . . κομιζόμενοι . . . τὰ κάλλιστα καὶ τιμιώτατα τῶν
 ἐν ἀνθρώποις, ἡμερότητα, κοινωνίαν, χρηστότητα, μεγαλόνοϊαν, εὐφημίαν, εὐ-
 κλειαν.

18 εὐρεθῆτε Barn. ἐπηβόλους Sy ἐπιβούλους; L² ἐπιβόλους; L* 15 (λό-
 γων) Schw

ὡσπερ κάκεινο, ἠμισθὸν πένητος ἀδθημερὸν ἀποδίδοναι; ἀντιπερθέ-
 τως δεῖν διδάσκει ἐκτίνειν τὸν ἐπὶ ταῖς ἐπιχειρήσιν μισθὸν· παρα-
 λύεται γάρ, οἶμαι, ἡ προθυμία τοῦ πένητος ἀτροφῆσαντος πρὸς
 τοῦτιόν. **ἔτι, φιλοῖ, δανειστής μὴ ἐπιστῆ χριστώτου οὐκία, ἐνίχρον 2**
5 **μετὰ βίας ληφόμενος, ἀλλ' ὃ μὲν ἔξω προσφέρειν κελεύεται, ὃ δὲ ἔχων**
μὴ ἀναδεδίωθω. ἐν τε τῷ ἀμῆτι τὰ ἀποκλιπτόντα τῶν δραγμάτων 3
ἀναιρεῖσθαι κωλύει τοὺς κτήτορας, καθάπερ κὰν τῷ θερισμῷ ἐπο-
λίπισθαι τι παραῖναι ἀτμητον, διὰ τοῦτου ἐν μάλα τοὺς μὲν κτή-
10 **τορας εἰς κοινωνίαν καὶ μεγαλοφροσύνην συνασκήων ἐκ τοῦ προλίπαι**
τι τῶν ἰδίων τοῖς θεομένοις, τοῖς πένησι δὲ ἀφορμὴν πορίζων τρο-
φῶν. ὄρα; ὅπως ἡ νομοθεσία τὴν τοῦ θεοῦ δικαιοσύνην ἅμα καὶ 11
ἀγαθότητα καταγγέλλει, τοῦ πᾶσιν ἀσθῶνως χορηγοῦντος τὰς τροφάς;
Ἐν τε αὖ τῇ τριγῇ τὸ ἐπιέναι πάλιν τὰ καταλειφθέντα δραπομένους 2
καὶ τὸ τὰς ἀποκλιπτούσας ῥῶγας συλλέγειν κεκώλιπεν· τὰ δ' ἀντὶ
15 **καὶ τοῖς ἑλάσας συλλέγουσι διατάσσεται. καὶ μὴν καὶ αἱ δικαίαι τῶν 3**
τι καρπῶν καὶ τῶν θριμμάτων ἐσέβην τι εἰς τὸ θεῖον καὶ μὴ
πάντα εἶναι φιλοκερδεῖς, μεταδίδοναι δὲ φιλανθρωπίας καὶ τοῖς πλη-
474 P
σίον ἰδιδάσκον. ἐκ τούτων γάρ, οἶμαι, τῶν ἀπαρχῶν καὶ οἱ ἑταῖς
διετρίφοντο. ἤδη οὖν συνίμεν εἰς ἐπίσημια καὶ εἰς κοινωνίαν καὶ 4
21 **εἰς δικαιοσύνην καὶ εἰς φιλανθρωπίαν παιδευόμενος ἡμᾶς πρὸς τοῦ**

1 vgl. Deut. 24, 14f; Lev. 19, 13. 1-4 vgl. Philo De car 7 ἔτι ἔστι τὸ
 τῶν τί, φασαθροσίαν τινῶντων παρὰ; γίλια κάκεινο κατατίεται μισθῶν τριχο,
 αἰθιμικῶν ἀποδίοναι ... δικαίον ἢ τὸν ἐπὶ τῆ ἐπιχειρήσιν μισθῶν ἀντιπερθέτως,
 ἀποκλιπῶν ... ὅτι εἰ μὲν εἰθὶ, κομίσαιτο, γέθαι και φωνίται προ, τῆ ἐπιχειρήσιν
 προθυμῶν διατάσσεται ἐρ; ασομῶν; Text nach Cohn, Philol 51 (1897), S. 27
 4-6 vgl. Deut. 24, 10f. Philo De car 8 ἔτι, φιλοῖ, δανειστής μὴ ἐπιστῆ
 χριστώτου οὐκία; ἐνίχρον ... μετὰ βίας, ληφόμενος, ἀλλ' ἔξω προσφέρειν ἔξω
 πομῶντος, ἀναδεδίωθαι κελεύεται προσφέρειν. δι' ὃ αὖ ἔχων μὴ ἀναδεδίωθαι
 ἀναδεδίωθαι HSS. 6-8 vgl. Lev. 19, 9, 21, 22, Deut. 24, 19. 6-11 Ph. o
 De car 9 πάλιν γὰρ μὴτε ἐν τῶν ἀμῆτων τὰ ἀποκλιπτόντα τῶν δραγμάτων ἀναρ-
 σθαι μὴτε πάντα τῶν σπορῶν κερδεῖν, ἀλλ' ἐπολιπῶσθαι τι τοῦ κερδοῦ μὴ
 ἀτμητον, ἅμα μὲν τοῖς ἐπίτοροι, μεγαλοφροσύνας καὶ κοινωνίας, πρῶσασταίτων
 ἐκ τοῦ τι προλίπαι κερδεῖναι HSS τῶν ἰδίων, ... ἅμα δὲ τῶν πένητων, τῶν φροσύνης
 αἰτιῶν, ἔσονται. 13-15 vgl. Lev. 19, 19, Deut. 24, 2f. Philo De car 9
 ὅτι δὲ καίτοι τῆ, ὁπόσα, πάλιν δουτομίαι, κερδομῶν ἀποκλιπῶν μὴτε μὴ
 ἐπολιπῶσθαι, ἀλλ' ἐπιέναι μὴτε ἐπολιπῶσθαι, ἅμα δὲ τῶν πένητων, τῶν φροσύνης
 αἰτιῶν, ἔσονται κατατίεται. 15f vgl. Lev. 25, 39, 42, Num. 18, 24, 25. 16
 14 vgl. Philo De car 10 ... ὅπως ἐθελούτως τῆ μὴ τῶν τῶν θεῶν τῆ δὲ μὴ
 πάντα κερδεῖν, ἀλλ' ἐπιέναι μὴτε ἐπολιπῶσθαι ... ἅμα δὲ τῶν πένητων.

1f ἀποκλιπῶν, 21 ἀποκλιπῶν, 1. 2 ἔσονται τῶν πένητων, 1. 13 ἀποκλιπῶν, 1. 14 ἀποκλιπῶν, 1. 15 ἀποκλιπῶν, 1. 16 ἀποκλιπῶν, 1.

νόμον; ἢ γάρ; οὐχὶ διὰ μὲν τοῦ ἐβδόμου ἔτους ἀργῆν ἀνίσθαι τὴν δ
 χώραν προστάττει, τοὺς πένητας δὲ ἀδεῶς τοῖς κατὰ θεὸν φρεῖσι
 καρποῖς χρῆσθαι ἐκέλευεν, τῆς φύσεως τοῖς βουλομένοις γεωργοῦσης;
 πῶς οὖν (οὐ) χρηστός ὁ νόμος καὶ δικαιουσῆς διδάσκαλος; πάλιν τε 6
 5 αὐτῷ πεντηκοστῷ ἔτει τὰ αὐτὰ ἐπιτελεῖν κελεύει, ἃ καὶ τῷ ἐβδόμῳ.
 προσαποδιδούς ἐκάστῳ τὸ ἴδιον εἴ τις ἐν τῷ μεταξὺ διὰ τινα περι-
 στασιν ἀφῆρέθη χωρίον, τὴν τε ἐπιθυμίαν τῶν κτᾶσθαι ποθούτων
 περιορίζων χρόνῳ μεμετρημένῳ καρπώσεως τοὺς τε πενία μακρᾷ
 ὑποσχόντας δίκην καὶ διὰ βλον κολαζομένους ἐλεῶν. ἠελημοσῦναι 7
 10 δὲ καὶ πιστεῖς φυλακαὶ βασιλικαί, ἠεὺλογία δὲ εἰς κεφαλὴν τοῦ μετα-
 διδόντος καὶ ἠὲ ἐλεῶν πτωχοὺς μακαρισθήσεται, ὅτι τὴν ἀγάπην
 ἐνδείκνυται εἰς τὸν ὅμοιον διὰ τὴν ἀγάπην τὴν πρὸς τὸν δημιουργὸν
 τοῦ τῶν ἀνθρώπων γένους.

Ἔχει μὲν οὖν καὶ ἄλλας † ἐκδόσεις τὰ προειρημένα φυσικωτέρας 87, 1
 15 περὶ τε ἀναπαύσεως καὶ τῆς ἀπολήψεως τῆς κληρονομίας, ἀλλ' οὐκ
 ἐν τῷ παρόντι λεπτέαι. ἀγάπη δὲ πολλαχῶς νοεῖται διὰ πρᾶτη- 2
 τος. διὰ χρηστότητος, δι' ὑπομονῆς, δι' ἀφθονίας καὶ ἀζηλίας, δι'
 ἀμυσίας, δι' ἀμνησιακίας· ἀμέριστός ἐστιν ἐν πᾶσιν, ἀδιάκριτος, κοι-
 νωνική. πάλιν ἠὲ ἰδῆς· | φησὶ τῶν οἰκείων ἢ φίλων ἢ καθόλου 3 475 P
 20 ὧν γνωρίζεις ἀνθρώπων ἐν ἐρημίᾳ πλανώμενον ὑποζύγιον, ἀπαγαγὼν
 ἀπόδος. κἂν οὖν τύχη μακρὰν ἀφροσύνης ὁ δεσπότης, μετὰ τῶν σαν-
 τοῦ διαφυλάξας ἄχρις ἂν κομισθῆται ἀπόδος. (διὰ) φυσικὴν κοινωνίαν

1—3 vgl. Lev. 25, 4—7; Exod. 23, 10 f 1—4 vgl. Philo De car. 11 τὰ δὲ
 περὶ τοῦ ἐβδόμου ἔτους νομοθετηθέντα καθ' ὃ δει, τὴν μὲν χώραν ἀνίσθαι ἀρ-
 γῆν πᾶσαν ἀφιμένην, τοὺς δὲ πένητας ἀδεῶς τοῖς τῶν πλουσίων χωρίοις ἐπιβα-
 τεῖν δρεψομένους αἰτοματισθέντα καρπὸν δώρημα φύσεως. ἀρ' οἴχι χρηστὰ καὶ
 φιλόανθρωπα; 4—7 vgl. Lev. 25, 8—13 4—9 vgl. Philo De car. 11 οὔτε
 γὰρ τὴν κτῆσιν ἔχειν τῶν ἀλλοτρίων ἐφήσει, .. ἔνεκα τοῦ στελεῖται . . . τὴν ἐπι-
 θυμίαν, οὔτε τοὺς κληρονομοῦντας εἰς ἅπαν φήθη χρῆναι τῶν οἰκείων ἀποστερεῖσθαι,
 πενία διδόντας δίκας, ἦν κολάζεσθαι μὲν οὐ θέμις, ἐλεεῖσθαι δ' ἀναγκαῖον.
 9 f Prov. 20, 22 (28) 10 f Prov. 11, 26 11 Prov. 14, 21 16—19 ἀγάπη—
 κοινωνική Sacr. Par. 225 Holl; Antonius Melissa p. 31. 132 Gesner 19—S. 160, 2
 vgl. Exod. 23, 4 f; Deut. 22, 1—3 Philo De car. 10 πάλιν ἠὲ ἰδῆς· φησὶ
 τινὸς τῶν οἰκείων ἢ φίλων ἢ συνόλως ὧν οἶδας ἀνθρώπων ὑποζύγιον ἐν ἐρημίᾳ
 πλανώμενον, ἀπαγαγὼν ἀπόδος. καὶ ἐὰν ἄρα τύχη μακρὰν ἀφροσύνης ὁ δεσπότης,
 μετὰ τῶν ὧν διαφυλάξον, ἄχρις ἂν ἐπανελθῶν κομισθῆται παρακαταθήκην ἢν οἶκ
 ἴδωκεν, ἀλλ' ἦν αἰτὸς ἐξερῶν ἐκ φυσικῆς κοινωνίας ἀποδίδως.

4 οὐ) Hervet 9 καὶ St μὴ L [μὴ] Mangey zu Philo II p. 392, 14 ἐλεῶν
 Po ελῶν (sic) L ἔων Mangey (κολάζεσθαι) θέλων Ma 12 τὸν ὅμοιον Argerius τὸ
 ὅμοιον L 14 ἐκδόσεις| ἐκθέσεις St ἐκδοχὰς Ma Wi ἀποδόσεις Schw 16 λεκ-
 τέαι Schw Wi λέλεκται L πολλαχῶς ἀγάπη νοεῖται Sacr. Par. Ant. 17 f δι'
 ἀμυσίας < Sacr. Par. Ant. 18 (ἀλλ') ἀμέριστός Wi 22 (διὰ) Hiller

διδάσκει τὸ ἔθρημα παρακαταθήκην λογίζεσθαι μηδὲ μνησικακίην τῷ
 ἐχθρῷ. ἐπρόσταγμα κυρίον πηγὴ ζωῆς, εὖ ὡς ἀληθῶς, ποιεὶ ἐκκλί- κη, 1
 νειν ἐκ παγίδος θανάτου. τί δέ; οὐχὶ τοὺς ἐπήλιδας ἀγαπᾷν
 κελεύει, οὐ μόνον ὡς φίλους καὶ συγγενεῖς, ἀλλ' ὡς ἰαυτοὺς, κατὰ
 5 τε σῶμα καὶ ψυχὴν; ναὶ μὴν καὶ τὰ ἔθνη τετίμηκεν καὶ τοῖς γι 2
 κακῶς πεποιηκόσιν οὐ μνησιπονηρεῖ. ἀντικρὺς γοῦν φησὶν· οὐ
 βδελύξῃ Ἀγύπτιον, ὅτι πάροικος ἐγένον κατ' Ἀγύπτου, εἴητοι τὸν
 ἐθνικὸν ἢ καὶ πάντα τὸν κοσμικὸν Ἀγύπτιον προσειπῶν· τοῖς τε 3
 πολεμίοις, κἂν ἤδη τοῖς τεύχουσιν ἐγιστώτες ὡσιν ἵλεον τὴν πόλιν
 10 πειρώμενοι, μήπω νομιζέσθαι πολεμίοις, ἄχρις ἂν αὐτοὺς ἐπικηρυ-
 κεισάμενοι προσκαλιέσονται πρὸς εἰρήνην. ναὶ μὴν καὶ τῇ αἰχμα- 4
 λώτῃ οὐ πρὸς ἔχθρον ὁμιλεῖν κελεύει, ἀλλὰ ἕως ἡμέρας ἐπιτρέψας
 φησὶ ἐπενθῆσαι οὐ βούλεται, μεταμφιάσας ἕσπερον ὡς γαμητῆ νόμῳ
 συνέρχον· οὔτε γὰρ ἐφ' ἔχθρῳ τὰς συνοσίας οὐδὲ μὴν διὰ μισθαυ-
 15 νίαν ὡς ἑταίρας, ἀλλ' ἢ διὰ μόνην τῶν τέκνων τὴν γένεσιν γίνεσθαι
 τὴς ὁμιλίας ἀξιοί. ὅπως φιλανθρωπίαν μετ' ἑγκρατείας; τῷ ἑρώντι 89.1 : :
 κυρίῳ τῆς αἰχμαλωτίου γεγονότι οὐκ ἐπιτρέπει χαρίζεσθαι τῇ ἡδονῇ
 ἀνακόπτει δὲ τὴν ἐπιθυμίαν διαστήματι μεμετρομένην καὶ προσῆτι

2f Prov. 14, 27 § 5 vgl Exod. 22, 21; 23, 9, Lev. 19, 33f; Num 15
 14-16 Philo De car. 12 κελεύει ... ἀγαπᾷν τοῖς ἐπὶθῆτας, μὴ μόνον ὡς φι-
 λους καὶ συγγενεῖς, ἀλλὰ καὶ ὡς ἰαυτοὺς, κατὰ τὸ σῶμα καὶ ψυχὴν. § 6
 vgl Deut. 23, 7 Philo De car 13 οἴεται δὲ καὶ τοῖς κακῶς πεποιηκόσιν
 ξενοδόχων μὴ μνησικακίην ... ἀντικρὺς γοῦν φησὶν· οὐ βδελύξῃ Ἀγύπτιον, ὅτι
 πάροικος ἐγένον ἐν Ἀγύπτῳ. § 8 ἐπὶ κοσμικὸς Ἀγύπτιος vgl Strom 1 §, 4
 § 11 vgl Deut. 20, 10 Philo De car. 14 ἀξιοί γὰρ αὐτοὺς τὴς συνοσίας
 εἶναι ἐπὶ θείαις ὡσιν, ἤδη τοῖς τεύχουσιν ἐγιστώτες ... καὶ τὴν ἐπιθυμίαν ἐπιπεί-
 τεῖς, μήπω νομιζέσθαι πολεμίοις, ἄχρις ἂν αὐτοὺς ἐπικηρυκίαισιν πρὸς εἰρή-
 σονται πρὸς εἰρήνην. 11-14 vgl Deut 21, 10-14 11 § 161 7 vgl Ph.
 De car 14 ... τριάντα ἡμέρας ἐπιείας, καὶ ἐπιτρέψας αὐτῷ περὶ τὴν πα-
 κησάσαι μετ' ἀδείας πατέρα καὶ μητέρα καὶ τοὺς ἀδελφούς, εἰς αὐτοὺς μετὰ δὲ
 ταῦτα ὡς γαμητῆ νόμῳ συνέρχον τὴν γοῦν μισθώσασιν τὴν ἀδελφὴν καὶ
 μὴ κατὰ μισθαυνίαν, ὡς ἑταίρας τὴν τῆς ἡμέρας ἐπιθυμίαν κελεύει
 διὰ τέκνων γένεσιν, ὡσιν θείαις τὸν ἐπὶ τεύχουσιν ἐγιστώτες ὡσιν ἵλεον
 τὴν πόλιν πειρώμενοι ἀγαπᾷν τὴν ἐπιθυμίαν ἀπαιχμηστικῶς, καὶ δὲ τὴν ἐπιθυ-
 μίαν αἰτίας, ἡμεῖς, τριάντα ἡμέρας ... ἀποδοῦναι γὰρ πρὸς τὴν ἐπιθυμίαν
 τῶν δέ τι, τῆς ἐπιθυμίας, ἀποδοῦναι γένεσιν, μετὰ τὴν ἀδελφὴν καὶ τὴν
 μητέρα, πρὸς τὴν αἰχμαλωτίαν, κελεύει μὴ τὴν ἐπιθυμίαν κελεύει
 ἀλλὰ χαρίζεσθαι ἢ πειρώμενοι αὐτοὺς πρὸς εἰρήνην, καὶ τὴν ἐπιθυμίαν
 κελεύει ἀδείας, καὶ γένεσιν, μετὰ τὴν ἀδελφὴν καὶ τὴν μητέρα, πρὸς
 τὴν ἐπιθυμίαν κελεύει τὴν ἐπιθυμίαν

ἀποκείρει τῆς αἰχμαλώτου καὶ τὰς τρίχας, ἵνα τὸν ἐφύβριστον δυσω-
πήσῃ ἔρωτα· εἰ γὰρ λογισμὸς ἀνακείθει γῆμαι, καὶ γενομένης αλοχρᾶς
ἀνθῆξεται. ἔπειτα ἐάν τις τῆς ἐπιθυμίας κατάκορος γενόμενος μηκέτι 2
κοινωνεῖν τῇ αἰχμαλώτῳ καταξιώσῃ, μηδὲ πιπράσκειν ταύτην ἔξειναι
5 διατάττεται, ἀλλὰ μηδὲ ἔτι θεράπειαν ἔχειν, ἐλευθέραν δὲ εἶναι καὶ
τῆς οἰκετίας ἀπαλλάττεσθαι βούλεται, ὡς μὴ γυναικὸς ἑτέρας ἐπεισ-
ελθούσης πάθῃ τι τῶν κατὰ ζηλοτυπίαν | ἀνηκέστων. 476 P

Τί δέ; καὶ ἐχθρῶν ὑποζύγια ἀχθοφοροῦντα συνεπικουφίσειν καὶ 90, 1
συνεγείρειν προστάσει πόρρωθεν διδάσκων ἡμᾶς ὁ κύριος ἐπιχειρε-
κακίαν μὴ ἀσπάζεσθαι μηδὲ ἐφήδεσθαι τοῖς ἐχθροῖς, ἵνα τούτοις ἐγ-
10 γυμνασαμένους ὑπὲρ τῶν ἐχθρῶν προσεύχεσθαι διδάξῃ. οὔτε γὰρ φθο- 2
νεῖν καὶ ἐπὶ τοῖς τοῦ πέλας ἀγαθοῖς λυπεῖσθαι προσῆκεν οὐδὲ μὴν
ἐπὶ τοῖς τοῦ πλησίον κακοῖς ἡδονὴν καρποῦσθαι. κἂν πλανώμενον
μέντοι· φησὶν, «ἐχθροῦ τινος ὑποζύγιον εὖρης, τὰ τῆς διαφορᾶς
15 παραλιπῶν ὑπεκαύματα ἀπαγαγῶν ἀπόδος·» τῇ γὰρ ἀμνηστία ἐπε-
ταί ἢ καλοκάγαθια, καὶ ταύτη ἢ τῆς ἐχθρας διάλυσις. ἐντεῦθεν εἰς 3
ὁμόνοιαν καταρτιζόμεθα, ἢ δὲ εἰς εὐδαιμονίαν χειραγωγεῖ. κἂν τινα
ἐξ ἔθους ἐχθρὸν ὑπολάβῃς, παραλογιζόμενον δὲ τοῦτον ἀλόγως ἦτοι
ἐπιθυμία ἢ καὶ θυμῷ καταλάβῃς, ἐπίστρεψον αὐτὸν εἰς καλο-
20 κάγαθίαν.

Ἄρα ἤδη καταφαίνεται φιλόανθρωπος καὶ χρηστός ὁ νόμος, ἰό 91, 1
εἰς Χριστὸν παιδαγωγῶν, «θεός τε ὁ αὐτὸς ἀγαθὸς μετὰ δικαιοσύνης,
ἀπ' ἀρχῆς εἰς τέλος ἐκάστῳ γένει προσφυνῶς εἰς σωτηρίαν κερρη-
μένος;» ἐλεᾶτε, φησὶν ὁ κύριος, «ἵνα ἐλεηθῆτε· ἀφίετε, ἵνα ἀφεθῆ 2

8 f vgl. Exod. 23, 5; Deut. 22, 4 8—18 Philo de car. 15 κἂν ἐχθρῶν
ὑποζύγια ἀχθοφοροῦντα τῷ βάρει πιεσθέντα προπέσῃ (προσπέσῃ HSS) . . . συνεπι-
κουφίσει καὶ συνεγείρει (sc. προστάσει), πόρρωθεν ἀναδιδάσκων τὸ μὴ τοῖς ἀβου-
λήτοις τῶν ἐχθρανάντων ἐφήδεσθαι, βαθύμηνι πάθος ἐπιχειρεκακίαν εἰδῶς, ἀδελ-
φὸν ὁμοῦ καὶ ἀντίπαλον φθόνου. — 8 μὲν ἐπὶ τοῖς τοῦ πέλας ἀγαθοῖς λύπην, ἢ
δὲ ἐπὶ τοῖς τοῦ πλησίον κακοῖς ἡδονὴν ἀπεργάζεται. 11 vgl. Matth. 5, 44;
Luk. 6, 28 11—18 vgl. Andronic. De affect. p. 13, 1; 20, 1 Kreuttner 13—
15 vgl. Exod. 23, 4; Deut. 22, 1 Philo de car. 15 κἂν πλανώμενον μέντοι,
φησὶν, ἐχθροῦ τινος ἰδῆς ὑποζύγιον, τὰ τῆς διαφορᾶς παραλιπῶν ὑπεκαύματα
βαριτέροις ἤθεσιν ἀπαγαγῶν ἀπόδος. οἱ γὰρ ἐκεῖνον μᾶλλον ὀνήσει; ἢ σαντόν.
ἐπειδὴ τῷ μὲν ἄλογον ζῆρον . . . περιγίνεται, σοὶ δὲ . . . καλοκάγαθια. ἔπειτα δὲ
. . . τῆς ἐχθρας διάλυσις. — τοῦτο δὲ μάλιστα βούλεται . . . ὁ ἱερώτατος προφήτης
κατασκευάζειν, ὁμόνοιαν, κοινωνίαν, ὁμοφροσύνην . . ., ἐξ ὧν οἰκία καὶ πόλις
. . . εἰς τὴν ἀνωτάτω προέλθοιεν εὐδαιμονίαν. 21 f Gal. 3, 24 24—S. 162, 3
aus I Clem. ad Cor. 13, 2; vgl. Resch, Agrapha Log. 2 S. 136 ff; E. Nestle, Ein-
führ. in d. Griech. Neue Test. 2 S. 121 (Mischung aus Matth. 5, 7; 6, 14f; 7, 12;
Luk. 6, 38; Matth. 7, 1f; Luk. 6, 37f)

6 οἰκετείας Di 7 ἀνηκέστων Po aus Philo ἀνήκεστον L 17 κἂν τινα
Hiller κἂν τὸν L
Clemens II.

ἔμν' ὡς ποιῆτε, οὕτως ποιηθήσεται ἔμν' ὡς δίδοτε, οὕτως δοθήσεται ἔμν' ὡς κρίνετε, οὕτως κριθήσεσθε ὡς χρηστεύεσθε, οὕτως χρηστινήσεται ἔμν' ὃ μέτρον μετρίτε, ἀντιμετρηθήσεται ἔμν'.

Ἔτι τοὺς ἐπὶ τροσῇ δουλείοντας ἀτιμάζεσθαι κωλύει, τοῖς τε 3
5 ἐκ θανείων καταδουλωθεῖσιν ἐχειρίσαν τὴν εἰς πᾶν δίδωσιν ἐνιαυτῷ ἰσθόμεν. ἀλλὰ καὶ ἐκέτας ἐκδιδόναι εἰς κόλασιν κωλύει. παντὸς οὖν 4
μᾶλλον ἀληθὲς τὸ λόγιον ἐκεῖνο· οὐδὲν δοκιμάζεται χρυσὸς καὶ 477
ἄργυρος εἰς κάμινον, οὕτως ἐκλέγεται καρδίας ἰ ἀνθρώπων κίριος. 477
καὶ οὐ μὴν ἐλιγμών ἀγὴρ μακροθυμί. ἐν παντί τε μεριμνῶντι ἔρεσι 3
10 σσητα· ἐμπίσεται γὰρ μεριμνα ἀνδρὶ νοήμονι, φροντιστῆς τε ὡν ζώην ζητήσει· καὶ ὁ ζητῶν τὸν θεὸν ἐρήσει γυῖσιν μετὰ δικαιοσύνης. οἱ δὲ ὀρθῶς ζητήσαντες αὐτὸν εἰρήρην ἔφρον.

Ἔμοι δὲ δοκεῖ καὶ Πευθαγόρας τὸ ἡμερον τὸ περὶ τὰ ἀλογα ζῶα 92. 1
παρὰ τοῦ νόμον ἐλιγνίται. ἀντίκα τῶν γεννημένων κατὰ τε τὰς 15
ποιήμας κατὰ τε τὰ ἀλόγια καὶ βουκόλια τῆς παραχρήμα ἀπολαύσεως. μηδὲ ἐπὶ προσάσει θνητῶν λαμβάνοντας, ἀπίχισθαι διηγόμενοι, 2
ἐχόντων τε ἕνικα καὶ μητίρων, εἰς ἡμερότητα τὸν ἄνθρωπον 2
κάτωθεν ἀπὸ τῶν ἀλόγων ζῶων ἀνατρέψων. χάρισαι γούνα, φῶ 2
ἢ μητὴ τὸ ἔχονον πᾶν ἐπὶ τὰς πρώτας ἡμέρας. εἰ γὰρ μηδὲν 2
20 ἀναίτιως γίνεται, γάλα δὲ ἐπομφεῖται ταῖς τιτοκίαις εἰς διατροφὴν τῶν ἐχόντων, ὁ ἀποσπῶν τῆς τοῦ γάλακτος οἰκονομίας τὸ τιχθὲν

4—6 vgl. Lev. 25, 39—41; Exod. 21, 2; Deut. 15, 12 Philo De car. 10 τοῖς μὴν οὖν ἕνικα χμίας τῶν ἀνακαίων ἐπομφεζοτος· ταυτοῖς ἕλλοι ἐπερμασαι, οἷται δὲ μὴδὲν ἐνάξιον ἐποιεῖται. ... τοῖς δὲ ἐξ ἐργασίου θανείων χμίας. ... οἱς τίσιαι κακοτρεπεῖν ἐξ δίδοι, ἐκχιρμαί τῶναι, τῶ τίσιαι ἐνιαυτῷ ἰσθόμεν. πᾶν ... δυνος ... καταγεξέ χμίας. ... μ, τῶ μὴτε ποδιδῶναι γὰρ ἐκέτα, οἱχ ὅσιον. 7 f Prov. 17, 3 9—12 Prov. 10, 8, 14, 25, 17, 12, 19, 8 10 f τα φροντιστῆς τε ὡ ζῶα ζήτησαι vgl. vgl. e. ad Prov. 17, 24 ὁδὲ ζῶα διασηματα ἀντιτοι 13 f vgl. Plot Mor p. 93 A ff 14—16 vgl. Exod. 23, 19, 34, 26, Deut. 14, 21 Philo De car. 17 κίριος ... πᾶν τε π, με, καὶ εἰλόγια καὶ βουκόλια τῆς παραχρήμα τῶν γενημένων ἀπολαύσεως, ἀναγρῶσαι μὴτε πρὸς ἰδούθῳ μὴτε προσάσει θνητῶν λαμβάνοντας, εἰ μὴ γὰρ ἐπὶ τῶναι ἐπὶ τιχθῶ, ἐπεφῶνται ἀποκτισμαῖσιν, ἀνατρέψεται διάξεξο ἕ, ποιο τε τε π, με, τίτων 18 f vgl. Exod. 22, 2, Lev. 22, 27f 19 S 163 1 vgl. Philo De car. 17 χάρισαι, φῶ, τῆ μητῶ τὸ ἔχονον, εἰ πᾶ μ, τῶ ἀναίτιως γ, τῶναι γούνα τα, πρώτα, χμίας παραχρησῶσαι, εἰ πᾶ μ, τῶ μὴτε π, με, φ, ε, εἰσῶσαι π, α, τῶν γενητῶν, ὁ μαστοῖ, ἐρ, ὅδῳ A. S. De Animo 1, g ad de τιχθῶ, πᾶν τε be. Philo

3 ἀναίτιως γίνεται ὁ κατὰ μετρούσεται I Clem. 4 ἕνικα Me. 20 v
3 τῶν το τῶ, I, τῶ, Ma 13 ποιοτος, V, ποιοτος, I 16 ἀναγρῶσαι, ἀνα
χρησῶσαι καὶ τῶ 17 ἕ, ποιο He. aus Phil. ἕ, ποιο I 21 ἀναίτιως
S. ἀποσπῶν τῆς De her. Quest. Plat. II, p. 8

ἀτιμάζει τὴν φύσιν. δυσωπεισθωσαν οὖν Ἑλληνες καὶ εἰ τις ἕτερός 3
 ἔστι τοῦ νόμου κατατρέχων, εἰ ὁ μὲν καὶ ἐπ' ἀλόγων ζώων χρη-
 στεύεται, οἱ δὲ καὶ τὰ τῶν ἀνθρώπων ἐκτιθέασιν ἔχγονα, καίτοι
 μακρόθεν καὶ προφητικῶς ἀνακόπτοντος αὐτῶν τὴν ἀγριότητα τοῦ
 5 νόμου διὰ τῆς προειρημένης ἐντολῆς. εἰ γὰρ τῶν ἀλόγων τὰ ἔχγονα 4
 διαζεύγνυσθαι τῆς τεκούσης πρὸ τῆς γαλακτουχίας ἀπαγορεύει, πολὺ
 πλέον ἐπ' ἀνθρώπων τὴν ἀμῆν καὶ ἀτιθάσειτον προθεραπεύει γνώμην,
 ἵν' εἰ καὶ τῆς φύσεως, μαθήσεως γοῦν μὴ καταφρονῶσιν. ἐρίφων μὲν 93, 1
 γὰρ καὶ ἀρνῶν ἐμπορεῖσθαι ἐπιτέτραπται, καὶ τις ἴσως ἀπολογία τῶ
 10 διαζεύξαντι τῆς τεκούσης τὸ ἔχγονον· ἢ δὲ τοῦ παιδίου ἐκθεσις τίνα
 τὴν αἰτίαν ἔχει; ἔχρον γὰρ μηδὲ τὴν ἀρχὴν γῆμαι τῶ μηδὲ παιδο-
 ποιῆσθαι γλιχομένῳ ἢ δι' ἠδονῆς ἀκρασίαν παιδοκτόνον γεγο|νέναι. 478 P
 πάλιν αὖ ὁ χρηστός νόμος ἀπαγορεύει ἡμέρα τῇ αὐτῇ συγκαταθῆναι 2
 ἔχγονον καὶ μητέρα. ἐντεῦθεν καὶ Ῥωμαῖοι, εἰ καὶ τις ἔγκνος κατα-
 15 δικασθεῖν τὴν ἐπὶ θανάτῳ, οὐ πρότερον ἐῶσιν ὑποσχέιν τὴν τιμω-
 ρίαν πρὶν ἢ ἐκτεκεῖν. ἀντικρὺς γοῦν καὶ ὅσα τῶν ζώων κνοφορεῖ, 8
 ὁ νόμος οὐκ ἐπιτρέπει ἄχρις ἂν ἀποτέκη σφαγιάζεσθαι, μακρόθεν
 ἐπισχῶν τὴν εὐχέρειαν τῶν εἰς ἀνθρώπον ἀδικούντων. οὕτως ἄχρι 4
 καὶ τῶν ἀλόγων ζώων τὸ ἐπιεικὲς ἀπέτεινεν, ἵνα ἐν τοῖς ἀνομο-
 20 γενέσειν ἀσκήσαντες πολλῇ τινι περιουσίᾳ φιλανθρωπίας ἐν τοῖς ὁμο-
 γενέσει χρησώμεθα. οἱ δὲ καὶ περιλαχιζόντες τὰς γαστέρας πρὸ τῆς 94, 1
 ἀποτέξεως ζώων τινῶν, ἵνα δὴ γάλακτι ἀνακεκραμένην σάρκα θοι-
 νάζωνται, τάφον τῶν κνοφορουμένων τὴν εἰς γένεσιν κτισθεῖσαν

18 f vgl. Lev. 22, 28 18—21 Philo De car. 18 ἄλλο τίθησι διάταγμα . . .
 ἀπαγορεύων ἡμέρα τῇ αὐτῇ συγκαταθῆναι μητέρα καὶ ἔχγονον. — . . . ὅσα τῶν
 ζώων κνοφορεῖ, μὴ ἐπιτρέπων ἄχρις ἂν ἀποτέκη σφαγιάζεσθαι. — ἔνθεν δέ μοι
 δοκοῦσιν ὀρμηθέντες ἔνιοι τῶν νομοθετῶν καὶ τὸν ἐπὶ ταῖς κατακρίτοις γυναιξίν
 εἰσηγήσασθαι νόμον ὃς κελεύει τὰς ἔγκνους, ἂν ἄξια θανάτου δρῶσιν, μὴ κτείνειν
 μέχρι ἂν ἀποτέκωσιν, ἵνα μὴ ἀναιρουμένων συναπόληται τὸ κατὰ γαστρός. ἄλλ'
 οἱτοι μὲν ἐπ' ἀνθρώπων ταῦτα ἔγνωσαν· ὃ δὲ καὶ προσπερβάλλων ἔτι ἄχρι καὶ
 τῶν ἀλόγων ζώων τὸ ἐπιεικὲς ἀπέτεινεν (ἐπέτεινεν oder ἀποτείνει HSS), ἵν' ἐν
 τοῖς ἀνομοιογενέσειν (so S vgl. Cohn, Philol. 51 [1892] S. 270) ἀσκήσαντες, πολλῇ
 τινι περιουσίᾳ χρώμεθα φιλανθρωπίας (ἐν τοῖς ὁμογενέσει (+ Wendland) 14—
 16 vgl. Plut. Mor. p. 552 D; Aelian, Var. hist. V 18 16 f nicht in LXX; vgl.
 J. Bergnays, Ges. Abh. I S. 235 Anm. 1 21—S. 164, 1 vgl. Plut. Mor. p. 997 A
 οἱ δ' οὐθασί σιῶν ἐπιτόκων ἐναλλόμενοι καὶ λαχιζόντες, ἵν' αἷμα καὶ γάλα καὶ
 λυθρον ἐμβρύων ὁμοῦ συμπαρέντων ἐν ὠδίσει ἀναδύσαντες . . . φάγωσι τοῦ
 ζῶον τὸ μάλιστα φλεγμαῖνον.

1 δυσωπεισθωσαν Sy δυσωπήσθωσαν L 8 ἔχγονα] ἔγγονα L, aber ἐκ L¹
 an Rand

- μήτραν ποιήσασαι, διαρρήδην τοῦ νομοθέτου κελύοντος· ἄλλ' οὐδέ
ἐφήσεις ἄρα ἐν γάλακτι μητρὸς αὐτοῦ· μὴ γὰρ γινέσθω ἢ τοῦ 2
ζῶντος τροφή ἢ θύσματος τοῦ ἀναιρεθέντος ζῴου, φησὶν [ἢ σάρξ], μηδὲ
τὸ τῆς ζωῆς αἴτιον συνιργὸν τῇ τοῦ σώματος καταναλώσει γινέσθω.
3 ὁ δὲ αὐτὸς νόμος διαγορεύει ββοῦν ἀλοῶντα μὴ φιμοῦν· διὲ γὰρ 3
καὶ τὸν ἐργάτην τροφῆς ἀξιοῦσθαι, ἀπαγορεύει τε ἐν ταύτῳ κατα- 4
ζευγνύει πρὸς ἄροτον γῆς βοῦν καὶ ὄνον, τάχα μὲν καὶ τοῦ περι- 17: 5
τὰ ζῶα ἀνοικτείου στοχασάμενος, διηλῶν δ' ἅμα μηδένα τῶν ἑτε-
ροθινῶν ἀδικεῖν καὶ ἐπὶ ζυγῶν ἄγειν, οὐδὲν ἔχοντας αἰτιάσασθαι ἢ
10 ὅτι τὸ ἀλλογενές, ὅπερ ἴστιν ἀνάτιον, μήτε κακία μήτε ἀπὸ κακίας 17: 6
ὀρμώμενον, ἐμοὶ δὲ δοκεῖ καὶ μηρέειν ἢ ἀλληγορία, μὴ εἶναι ἐκ' ἰσῆς 3
καθαροῦ καὶ ἀκαθάρτου, πιστῶ τε καὶ ἀπιστῶ τῆς τοῦ λόγου μετα-
διδόναι γινωσκίας, διότι τὸ μὲν ἴστι καθαρόν, ὁ βοῦς, ὄνος δὲ τῶν
ἀκαθάρτων λελογισται.
15 Δαυιλιόμηνος δὲ τῇ φιλανθρωπία ὁ χρυστός λόγος, μηδὲ ὅσα 17: 7
τῆς ἡμέρας ἔλθῃ ἴστι, διενδροτομεῖν ταῦτα προσηκόν εἶναι διδάσκει,
μηδὲ μὴν κίρην ἐπὶ λύμῃ στάχυν πρὸ τοῦ θεισμοῦ, ἀλλὰ μηδὲ
συνόλως καρπὸν ἡμῶν διαφθεῖρην μήτε τὸν γῆς μήτε τὸν τῆς
φυχῆς· οὐδὲ γὰρ τὴν τῶν πολεμίων χώραν τίμνειν ἔλ, γὰ μὴν 2
20 καὶ γεωργικὸν παρὰ τοῦ νόμου καὶ ταῦτα ὀφείληνται· κελύει γὰρ

1 f Deut 14, 20; Exod 23, 19. 1-4 vgl. Philo De car. 18. οὐκ ἐν γάλακτι
ἄρα ἐν γάλακτι μητρὸς· πάντι γὰρ ἐτίλαβεν τοιαῦτα δεικνὸν τὴν τροφὴν ζῶντος
ἢ θύσματος γινέσθαι καὶ περιρῆσιν ἀναιρεθέντος· ... τὴν δὲ τῶν ἀνοικτείου ἐφα-
σαι τοσοῦτοι ἐτίλαβαν, ὅτι τὸ τῆς ζωῆς αἴτιον καταναλωσάσθαι καὶ πρὸς τὴν τοῦ
ἴστοῦ αἴματος ἀνάμειξιν. 3 f Deut. 25, 4; vgl. 1 Tim 5, 18, Luk. 10, 7.
Matth 10, 10. Philo De car 19 διαγορεύει ββοῦν ἀλοῶντα μὴ φιμοῦν. 6 f
vgl. Deut. 22, 10. 6-14 Philo De car 19 ἀπαγορεύει γὰρ ἐν ταύτῳ ζευγνύει
πρὸς ἄροτον ἐμῶν οὐκ ἐμῶν HNS γῆς βοῦν καὶ ὄνον, οἱ μὲν τοῦ περι-
τὰ ζῶα στοικτείου στοχασάμενος, διότι τὸ μὲν ἴστι καθαρόν, ὄνος δὲ τῶν οὐ κ-
θαροῦν, τὰ δὲ οὕτω, γεωργικὰ σιτο, τὸ οὐκ ἐτίμνειν ... μοιροῦσα ἑτε-
ρη, μὴν ... μηδένα τῶν ἑτεροθινῶν ἀδικεῖν, οὐδὲν ἔχοντα αἰτιάσασθαι ὅτι
μὴ τὸ ἀλλογενές, ὅπερ ἴστι δεικνὸν, οὐκ ἔστι μὴτε κακία μήτε ἀπὸ κακίας
ὀρμώμενος ἐπὶ λύμῃ στάχυν ἴστι. 15-19 vgl. Deut 2, 19. Philo De car 20
ἐτίμνειν αἰτιόμηνος δὲ τὸ ἐτίμνειν ... ἀπὸ γεμῆ ... μὴτε διαφθεῖρην οὐκ ἐπὶ τῆς
φοῦ ἄλλῃ, μὴτε κίρην ἐπὶ λύμῃ στοχασάμενος τὸν καρπὸν τῆς γῆς καὶ
συνόλως καρπὸν διαφθεῖρην. 21 καὶ γεωργικὸν εἶναι οὐκ ἐπὶ τῶν πολεμίων
χώραν τίμνειν ἴστι. 20 S 143 7 vgl. Philo De car 21 κελύει γὰρ ταῦτα
σῖτα τὸν δίδου ἐπὶ τροφῆν, οὐκ ἐπὶ τῶν οὐκ ἐπὶ τῶν πολεμίων, οὐκ
τίμνειν, ἀπὸ τοῦ μὴ ἀνοικτείου τε εἶναι καὶ ἐπὶ τοῦ μὴ καταναλωσάσθαι

3 f Deut. 25, 4; vgl. 1 Tim 5, 18; Luk. 10, 7; Matth. 10, 10. 6-14 vgl. Philo De car. 19. 15-19 vgl. Deut. 2, 19. 20 S 143 7 vgl. Philo De car. 21. κελύει γὰρ ταῦτα σῖτα τὸν δίδου ἐπὶ τροφῆν, οὐκ ἐπὶ τῶν πολεμίων, οὐκ ἐτίμνειν, ἀπὸ τοῦ μὴ ἀνοικτείου τε εἶναι καὶ ἐπὶ τοῦ μὴ καταναλωσάσθαι

- τὰ νεόφυτα τῶν δένδρων ἐπὶ τριετίαν ἐξῆς τιθηνεῖσθαι τὰς τε περιττὰς ἐπιφύσεις ἀποτέμνοντας, ὑπὲρ τοῦ μὴ βαρυνόμενα πείζεσθαι καὶ ὑπὲρ τοῦ μὴ κατακεραματιζομένης τῆς τροφῆς δι' ἔνδειαν ἐξασθενεῖν, γυροῦν τε καὶ περισκάπτειν, ὡς μηδὲν παραβλαστάνον κωλύη 5 τὴν αὔξησιν. τὸν τε καρπὸν οὐκ ἐξ ὀρέπεσθαι ἀτελῆ ἐξ ἀτελῶν, 8 ἀλλὰ μετὰ τριετίαν ἔτει τετάρτῳ καθιερώσοντα τὴν ἀπαρχὴν τῷ θεῷ μετὰ τὸ τελεωθῆναι τὸ δένδρον. εἴη δ' ἂν οὗτος ὁ τῆς γεωρ- 96, 1 γίας τύπος διδασκαλίας τρόπος, διδάσκων δεῖν τὰς παραφύσεις τῶν ἁμαρτιῶν ἐπικόπτειν καὶ τὰς συναναθαλλούσας τῷ γονίμῳ καρπῷ 10 ματαίας τῆς ἐννοίας πόας, ἔστ' ἂν τελειωθῆ καὶ βέβαιον γένηται τὸ ἔρνος τῆς πίστεως. τῷ [τε] γὰρ τετάρτῳ ἔτει, ἐπεὶ καὶ χρόνου χρεῖα 2 τῷ κατηχομένῳ βεβαίως, ἢ τετρὰς τῶν ἀρετῶν καθιεροῦται τῷ θεῷ, τῆς τρίτης ἤδη μόνῃς συναπτούσης ἐπὶ τὴν τοῦ κυρίου τετάρτην ὑπόστασιν.
- 15 Θυσία δὲ αἰνέσεως ὑπὲρ ὀλοκαυτώματα. οὗτος γὰρ σοι, φησί, 3 480 P ὀδίδωσιν ἰσχύνη ποιῆσαι δύναμιν. ἐὰν δὲ φωτισθῆ σοι τὰ πράγματα, λαβὼν καὶ κτησάμενος ἰσχύνη ἐν γνώσει ποιεῖ δύναμιν. ἐμφαίνει γὰρ 4 διὰ τούτων τὰ τε ἀγαθὰ τὰς τε δωρεὰς παρὰ τοῦ θεοῦ χορηγεῖσθαι καὶ δεῖν ἡμᾶς, διακόνους γενομένους τῆς θείας χάριτος, σπειρεῖν τὰς 20 τοῦ θεοῦ εὐκοίμας καὶ τοὺς πλησιάζοντας κατασκευάζειν καλοὺς τε καὶ ἀγαθοὺς, ἵνα ὡς ὅτι μάλιστα ὁ μὲν σώφρων τοὺς ἐγκρατεῖς, ὁ δὲ ἀνδρεῖος τοὺς γενναίους συνετούς τε ὁ φρόνιμος καὶ δίκαιος τοὺς δίκαιους ἐκτελῆ.

μένης τῆς τροφῆς δι' ἔνδειαν ἐξασθενεῖν, γυροῦν τε καὶ περισκάπτειν, ἵνα μηδὲν τῶν ἐπὶ ζημίᾳ παραβλαστάνη τὴν αὔξησιν κωλύον. τὸν τε καρπὸν οὐκ ἐξ ὀρέπεσθαι κατὰ μετουσίαν ἀπολάυσεως . . . , ἐπειδὴ ἀτελής ἐξ ἀτελῶν ἔμελλεν ἔσεσθαι. — μετὰ δὲ τριετίαν . . . δύναται τελειογονεῖν ἔτει τετάρτῳ κατὰ τέλειον ἀριθμὸν. τετράδι δὲ κελεύει ὀρέπεσθαι τὸν καρπὸν, οὐ πρὸς ἀπόλωνσιν, ἀλλ' ὄλον αἰτὸν καθιεροῦν ἀπαρχὴν τῷ θεῷ.

15 zu Thysia — ὀλοκαυτώματα vgl. Psal. 49, 23; 50, 18 f 15 f Deut. 8, 18 15—23 vgl. Philo De car. 23 οὗτος γὰρ σοι, φησί, ὀδίδωσιν ἰσχύνη ποιῆσαι δύναμιν. — ἐὰν δέ, φησὶν, ἐρώσῃ σοι τὰ πράγματα, λαβὼν καὶ κτησάμενος ἰσχύνη, ἦν ἴσως οὐ προσεδόκησας, ποιεῖ δύναμιν. — χρὴ δὲ καὶ τὸν φρόνιμον καὶ ἀγγί- ρουν, ὡς ἐνὶ μάλιστα, τοιοῦτους καὶ τοὺς πλησιάζοντας κατασκευάζειν, καὶ τὸν σώφρονα ἐγκρατεῖς καὶ γενναίους τὸν ἀνδρεῖον καὶ τὸν δίκαιον δίκαιους καὶ συνόλως ἀγαθοὺς τὸν ἀγαθόν.

4 γυροῦν Po aus Philo ἀροῦν L 6 καθιερώσοντα Po καθιερώσαντα L 8 τύπος διδασκαλίας τρόπος] τρόπος διδασκαλίας τύπος Ma παραφύσεις (v in Ras.) L¹ 11 [τε] St 13 θεῷ, . . . (wegen τε 11) Schw μόνῃς Bigg, The Christ. Plat. of Alex. p. 67² μόνῃς L 16 φωτισθῆ] ἐρώσῃ Philo

XIX. Οὗτός ἐστιν ὁ ἑκατ' εἰκόνα καὶ ὁμοίωσιν, ὁ γνωστικός, 97. 1
 ὁ μιμούμενος τὸν θεὸν καθ' ὅσον οἶόν τε, μηδὲν παραλιπῶν τῶν εἰς
 τὴν ἐνδοχομίην ὁμοίωσιν, ἐγκρατενόμενος, ὑπομένων, δικαίως βλοῦς
 βασιλείων τῶν παθῶν, μεταδιδούς ὃν ἔχει, ὡς οἷός τε ἐστιν, ἐνεργητῶν
 5 καὶ λόγῳ καὶ ἔργῳ, οὗτος ἐμίγιστος, φησὶν, ἐν τῇ βασιλείᾳ ὡς 2
 ἂν ποιῆ καὶ διδάσκη μιμούμενος τὸν θεὸν τῷ παραλήθια χαρίζε-
 σθαι κοινωφελῆς γὰρ αἱ τοῦ θεοῦ δωρεαί, ὡς δ' ἂν ἐχειρῇ τι 3
 πράξῃσιν μεθ' ἐπιτηγανίας, τὸν θεὸν παροξύνει, φησὶν, ἀλαζονία
 γὰρ φαχῆς ἐστὶ κακία, ἀφ' ἧς καὶ τῶν ἄλλων κακιῶν μετανοῖν κί-
 10 λείει ἀναρμοσμένοις τὸν βίον ἐξ ἀναρμοστίας πρὸς τὴν ἀμείνω μετα-
 βολὴν διὰ τῶν τριῶν τοῦτων, στόματος, καρδίας, χειρῶν, σύμβολον 98. 1
 δ' ἂν εἴη ταῦτα, πράξιως μὲν αἱ χεῖρες, βουλής δὲ ἡ καρδία καὶ
 λόγον στόμα, καλῶς οὖν ἐπὶ τῶν μετανοούντων εἰρηται τὸ λόγιον
 15 οὐ σήμερον γενέσθαι λαὸν | ἀντῶ, τὸν γὰρ σπεύδοντα θεομακύνει 49. 1
 τὸ ὃν ἐκέτην ὄντα ἐξοικειοῦται ὁ θεός, κἄν εἰς ἡ τὸν ἀριθμὸν, ἐπ' 2
 ἰσῆς τῷ λαῷ τετίμηται, μέρος γὰρ ὄν τοῦ λαοῦ συμπληρωστικός
 αὐτοῦ γίνεται, ἀποκατασταθεὶς ἐξ οὗ ἦν, καλλίται δὲ καὶ ἐκ μέρους
 τὸ πᾶν, αὕτη δὲ ἡ ἐγγίγνεια ἐν τῷ ἰλιέσθαι καὶ οὐραοκῆσαι τὰ κάλ- 3
 20 λίστα διαδείκνυται, ἐπεὶ τί τὸν ἰδίῳ ἀφίγησεν ἡ τοσαύτη αὐτοῦ

1 vgl. Gen. 1. 26 2f vgl Philo De car. 23 μάθημα ἀποδίδασκε τῇ λο-
 γικῇ φέσει προπεδίστατον, μιμῆσθαι θεόν, καθ' ὅσον οἶον τε, μηδὲν παραλι-
 πῶντα τῶν εἰς τὴν ἐνδοχομίην ὁμοίωσιν. 4-7 Philo De car 24 μετὰ δὲ
 αἰσῶν ἰσῆος διαθεῖς ὁ ἰσῆος, ἵνα μιμήσθαι θεὸν τῷ παραλήθια χαρίζεσθαι κοιν-
 ωφελῆς; γὰρ αἱ τοῦ πρώτου ἡγεμονος δωρεαί 5f Matth 5. 19 7f Num
 15. 9) 7-13 Philo De car 24 φησὶν γὰρ ὡς ἐν ἐχειρῇ τι πράττειν μεθ'
 ἐπιτηγανίας, τὸν θεὸν παροξύνει, διὰ τι, ὅτι πρώτον μὲν ἀλαζονία ἐπι-
 ἵσῆς ἐστὶ κακία. De roenit 2 II p 410 M παρακίλως μίμναι καὶ τὰς εἰς μετανοίαν
 ἐπιτηγανίας ποιεῖται, αἱς διδασκόμεθα μετανοεῖσθαι τὸν βίον ἐξ ἀναρμοστίας εἰ-
 τὴν ἀμείνω μεταβολὴν φησὶ γὰρ ὅτι τοῦτο τὸ πρῶμα ... ἴσῆς ἐγγίγνεται τριῶν
 μέρους τῶν καθ' ἡμᾶς ἐξοικειώμενον, στόματι καὶ καρδίᾳ καὶ χερσὶ vgl Deat
 2. 14, διὰ σύμβολον, λόγους καὶ βουλὰς καὶ πράξεις. λόγοι μὲν στόμα συ-
 μβολον, καρδία δὲ βουλαιμάτων, πράξεων δὲ χεῖρες - ὅσον τι καὶ συμφύω, τοῦ
 ἐπιτηγμένου ἰσῆος τὸ λόγιον ἐκείνο - τὸν θεὸν εἶλον σήμερον εἶναι σοὺ θεὸν
 καὶ μέρος, ἵνα τοὺς σήμερον γενέσθαι λαὸν αὐτοῦ. 14f Deat 2. 1. f

15 19 Philo De roenit 2 τοῦ καλῆς καὶ τῆς ἀριστερῆς, ἡ ἀριστερῆς ἀριστερῆς ἐκ-
 θεῖστος μὲν θεομακύνει τὸ ὄν, θεὸς δ' ἀντιπερὶθετος ἐκμακύνεται τοῦ αὐτοῦ
 κἄν εἰς ὡν ἐστὶν ἀριθμὸς τριῶν, ἀνάσκει ... αἰσῶν ἐστὶν ὁ αἰὶς ἰσῆος,
 ἐπὶ ὄντα; γὰρ, 19 8 167. 4 Philo De nobil. 3 II p. 44 M γὰρ ἐπὶ
 ἐπιτηγανίᾳ, τῆς ἐπιτηγανίας, τοῦ δὲ τῆς πρώτου καὶ τῆς δεύτερης, τοῦ ἑ-
 κῆτος αὐτοῦ, οὐδ' αἰσῶν, ἀλλ' ἡ θεός, - τα μὲν ἐπιτῆ, καὶ ἀποθῆ καὶ πρῶτον
 θεῖστος, ἵνα τοὺς σήμερον καὶ καλῶν καὶ ἐκείνων ἰσῆος, ὡς ὁ αἰσῶν
 θεῖστος ἐστὶν ἀριστερῆς τῶν ἀριστερῆς, ἵνα

10 vgl. Gen. 1. 26 16 vgl. Philo De car. 23 20 vgl. Philo De car. 23

εὐγένεια; πατήρ δὲ αὐτοῦ θνητὸς οὐδείς· αὐτὸς γὰρ ἀνθρώπων τῶν
 ἐν γενέσει πατήρ. τὰ μὲν αἰσχρὰ οὗτος προθύμως εἴλετο ἐπόμενος 4
 τῇ γυναικί, τῶν δὲ ἀληθῶν καὶ καλῶν ἠμέλησεν· ἐφ' οἷς θνητὸν
 ἀθανάτου βίον, ἀλλ' οὐκ εἰς τέλος, ἀνθυπηλλάξατο. Νῶε δὲ ὁ μὴ 99, 1
 5 οὕτω γενόμενος ὡς ὁ Ἀδὰμ ἐπισκοπῇ θείᾳ διασφίζεται· φέρων γὰρ
 αὐτὸν ἀνέθηκε τῷ θεῷ. τὸν τε Ἀβραὰμ ἐκ τριῶν παιδοποιησάμενον
 γυναικῶν οὐ δι' ἡδονῆς ἀπόλασιν, δι' ἐλπίδα δέ, οἶμαι, τοῦ πλη-
 θῆναι τὸ γένος ἐν ἀρχῇ, εἰς μόνος διαδέχεται κληρονόμος τῶν πα-
 τρῶν ἀγαθῶν, οἳ δὲ ἄλλοι διωκίσθησαν τῆς συγγενείας· ἐκ τε αὐτοῦ 2
 10 διδύμων γενομένων ὁ νεώτερος κληρονομεῖ εὐάρεστος τῷ πατρὶ γενό-
 μενος, καὶ τὰς εὐχὰς λαμβάνει, δουλεύει δὲ ὁ πρεσβύτερος αὐτῷ·
 ἀγαθὸν γὰρ μέγιστον τῷ φάυλῳ τὸ μὴ αὐτεξούσιον. ἡ δὲ οἰκονομία 3
 αὕτη καὶ προφητικὴ καὶ τυπικὴ· ὅτι δὲ τοῦ σοφοῦ πάντα ἐστί, *
 σαφῶς μὲνυει λέγων· ἰδιότι ἠλέησέν με ὁ θεός, ἔστι | μοι πάντα. 482 P
 15 ἐνὸς γὰρ δεῖν ὀρέγεσθαι διδάσκει, δι' οὐ τὰ πάντα γέγονεν καὶ τοῖς
 ἀξίοις τὰ ἐπηγγελμένα νέμεται. κληρονόμον οὖν τὸν σκουδαίον 100, 1
 γενόμενον τῆς βασιλείας συμπολίτην διὰ τῆς θείας σοφίας ἀνα-
 γράφει καὶ τῶν πάλαι δικαίων, τῶν κατὰ τὸν νόμον καὶ πρὸ
 νόμου νομίμως βεβιωκότων, ὧν αἱ πράξεις νόμοι γέγονασιν εἰς ἡμᾶς.
 20 πάλιν τε αὐτὸν βασιλεὺς τὸν σοφὸν διδάσκων τοὺς μὴ ὁμοφύλους ποιεῖ 2
 λέγοντας αὐτῷ· βασιλεὺς παρὰ θεοῦ οὐ ἐν ἡμῖν εἶ, ἐθελουσίῳ γνάμῃ
 τῶν ἀρχομένων | διὰ ζῆλον ἀρετῆς ὑπακουόντων τῷ σκουδαίῳ. 174 S
 Πλάτων δὲ ὁ φιλόσοφος, εὐδαιμονίαν τέλος τιθέμενος, ὁμολοῖσιν 3
 θεῶν φησὶν αὐτὴν εἶναι κατὰ τὸ δυνατόν, εἴτε [καὶ] συνδραμῶν

4 f vgl. Gen. 7 f Philo de nobil. 3 (II p. 430 f M) ἀνὴρ δσιώτατος . . . μό-
 νος μετὰ τῶν οἰκείων διασφίζεται. 5 f vgl. Strom. II 124, 3 6—12 vgl.
 Philo De nobil. 4 πολὺναις ἦν ὁ πρῶτος ἐκ τριῶν παιδοποιησάμενος γυναικῶν
 οὐ δι' ἡδονῆς ἀπόλασιν, ἀλλὰ δι' ἐλπίδα τοῦ πληθῆναι τὸ γένος. ἀλλ' ἐκ πολλῶν
 εἰς μόνος ἀπεδείχθη κληρονόμος τῶν πατρῶν ἀγαθῶν, οἳ δ' ἄλλοι . . . διω-
 κίσθησαν ἀλλοτριωθέντες τῆς αἰδιμίου εὐγενείας. πάλιν ἐκ τοῦ δοκιμασθέντος
 κληρονόμον δύο δίδυμοι γεννῶνται. — ὁ μὲν γὰρ νεώτερος καταπειθῆς ἀμφοτέ-
 ροις τοῖς γονεῦσιν ἦν καὶ οὕτως εὐάρεστος. — τῷ μὲν εὐχὰς τίθενται . . . , τῷ δὲ
 κατ' ἔλεον χαρίζονται τὴν ἐπήκοον τάξιν, ἵνα δουλεύῃ τῷ ἀδελφῷ, νομίζοντες,
 ὅπερ ἐστίν, ἀγαθὸν (μέγιστον) εἶναι τῷ φάυλῳ τὸ μὴ αὐτεξούσιον. 13—22
 zum Gedanken (τοῦ σοφοῦ πάντα) vgl. Philo De nobil. 5 14 Gen. 33, 11
 20—22 vgl. Philo De mat. nom. 152 (I p. 601 M); De somn. II 244 (I p. 691 M);
 De Abrah. 261 (II p. 38 M); De nobil. 5 (II p. 442 M) 21 Gen. 23, 6 23 f
 vgl. Plato Theaet. p. 176 B; Elter Gnom. hist. 255

9 συγγενείας] *vielleicht aus Philo εὐγενείας· Wendland 11 εὐχὰς] ἐπεν-
 χὰς Ma 23 εὐδαιμονίαν Jackson (vgl. Strom. II 131, 4) εὐδαιμονίας L 24
 [καὶ] Schw

πως τῷ δόγματι τοῦ νόμου· καὶ γὰρ μεγάλαι φέουσι καὶ γυναι πα-
 θῶν ἐπιτοχοῦσι πως περὶ τὴν ἀλήθειαν· ὡς φησὶν ὁ Πυθαγόρειος
 Φίλων τὰ Μουσικῶς ἐξηγούμενος· εἶτε καὶ παρὰ τινῶν τότε λογίων
 ἀναδιδασθεῖς ἄτε μαθήσεως αἰε διψῶν. φησὶ γὰρ ὁ νόμος· ἐπίσω 4
 5 κερσον τοῦ θεοῦ ἔμῶν πορεύεσθε καὶ τὰς ἐντολάς μου φυλάξετε·
 τὴν μὲν γὰρ ἐξομοίωσιν ὁ νόμος ἀκολουθίαν ὀνομάζει· ἡ δὲ τοιαύτη
 ἀκολουθία κατὰ δύναμιν ἐξομοιοί. γίνεσθε, φησὶν ὁ κύριος, εὐλή-
 μονες καὶ οὐκ ἐπιρμονες, ὡς ὁ πατὴρ ἔμῶν ὁ οὐράνιος οὐκ ἐπιρμων
 ἴσθιν· ἐντεῦθεν καὶ οἱ Στωϊκοὶ τὸ ἀκολούθως τῇ φέσει ζῆν τίλο· 101 1
 10 εἶναι ἰδογμάτισαν, τὸν θεὸν εἰς φέσειν μετανομάσαντες ἀπρεπῶς,
 ἐπειδὴ ἡ φέσις καὶ εἰς φετὰ καὶ εἰς σπαρτὰ καὶ εἰς δένδρα καὶ εἰς λί-
 θους διατίθει

• Σαφῶς τοίνυν εἰρηται· εὐάνδρες κακοὶ οὐ νοοῦσι νόμον, οἱ δὲ 2
 ἀγαπῶντες νόμον προβάλλουσιν ἑαυτοῖς τειχος· εὐσοφίαι γὰρ εἰπαν-
 15 ούργων ἐπιγνώσεται τὰς ὁδοὺς αὐτῆς, ἄνοια δὲ ἀφρόνων ἐν πλάνῃ·
 ἐπὶ τίνα γὰρ ἐπιβλέψωι ἀλλ' ἢ ἐπὶ τὸν κριτὸν καὶ ἡσυχίον καὶ 4:1
 τριμνητὰ μου τοὺς λόγους· ἢ προσηγεία λίγει.

Τριττὰ δὲ εἶδη φιλίας διδασκόμεθα, καὶ τοῦτον τὸ μὲν πρῶτον 3
 καὶ ἀριστον τὸ κατ' ἀριτήν· στερρὰ γὰρ ἢ ἐκ λόγον ἀγάπῃ· τὸ δὲ
 20 διέτιρον καὶ μίσην τὸ κατ' ἀμοιήν· κοινωνικὸν δὲ τοῦτο καὶ
 μεταδοτικὸν καὶ μισοειλίας· κοινή γὰρ ἢ ἐκ χάριτος φιλία· τὸ δὲ
 ἕσχατον καὶ τρίτον ἡμεῖς μὲν τὸ ἐκ σνηθείας φεμίν, οἱ δὲ τὸ καθ'
 ἡδονῆν τριπτόν καὶ μεταβλητόν, καὶ μοι δοκεῖ παγκάλως ἰσπύδομος· 102 1
 25 ἐκ περοχῆς ἀνθρώπων, ἃ δὲ ἐξ ἀδονῆς ζῶσιν· οὐκοῦν ἢ μὲν τίς

1 f vgl. Philo De vita Mos 1 22 (ll p 84 M) ποσσά γὰρ αἱ μεγαλαί φέσις, κτιστομοιοί τῶν εἰς ἐπιστήμην. 4-6. 9 f vgl. Strom V 94, 6, 95, 1 4 f Deut 13, 4 7 9 Luk. 6, 26 9 f Chrysost. Fr. mor 9 Arnim Theodoret Gr. aff. c XI 15 vgl. Philo De migr. Abr 127 f 131 1 p 47 M ἐπιτοχοῦσι ἰσπύδομος καθάπερ βάλανον αὐτῶν κριτῶν· Gen 22, 4 τοῦτο δὲ ἐστὶ τὸ παρὰ τοῖς ἀρίστοις φεσοφίωσιν ἐλόμενον τίλο, τὸ ἀσπύδομος, εἰς φέσει ζῆν διέτιρος φέσει· ἐπίσω κριτῶν τοῖς θεοῖς σοὶ πορεύεσθ· Deut 13, 4 11 f vgl. Philo Leg alleg II 22 1 p 71 M ἡ φέσις, διατίθει καὶ εἰς τα φετὰ 13 13 Prov 28, 7 4, 14, 5 16 f Jos 20, 2 18-23 Chrysost. Fr. mor 10 Arnim vgl. Aristot. Eth. Nic. 8, 3 p 112 a 6 ff 18-8 169, 1 τριπτόν καὶ μεταβλητόν Sacri Par 22, Holl 23 23 Theodoret Gr. aff. c. XII 17, vgl. Zeller, Ph. d. Gr III 22 S. 1-1 Anm Nr 21 das Fragment fehlt bei. Ma. a b l. 10 f

2 πυθαγόρειος, l. 3 φυλάξετε De vita Strom V 94, 6. 10 εὐλήμονες, St u W Klosterbe Lagarde Symm 1 p 17 εὐλήμονες, l. οὐκ ἐπιρμονες, Ma 20 το κατ' ἀμοιήν, Sacri Par 21 εὐλήμονες, Sacri Par 21 ἐκ χάριτος, Sacri Par 22 ο ἀσπύδομος, Sacri Par 23 23 ποσσά γὰρ αἱ μεγαλαί φέσις, l. 23 καὶ μοι δοκεῖ παγκάλως ἰσπύδομος, l. 24 πυθαγόρειος, l. τριπτόν καὶ μεταβλητόν, l.

ἔστι φιλοσόφου φιλία, ἣ δὲ ἀνθρώπου, ἣ δὲ ζώου. τῷ γὰρ ὄντι 2
 εἰκὼν τοῦ θεοῦ ἀνθρώπος εὐεργετῶν, ἐν ᾧ καὶ αὐτὸς εὐεργετεῖται·
 ὡσπερ γὰρ ὁ κυβερνήτης ἅμα σφίζει καὶ σφίζεται. διὰ τοῦτο ὅταν
 τις αἰτῶν τύχη, οὐ φησι τῷ διδόντι· καλῶς ἔδωκας, ἀλλὰ· καλῶς
 5 εἰληφας· οὕτω λαμβάνει μὲν ὁ διδούς, δίδωσι δὲ ὁ λαμβάνων.
 ὀδίκαισι δὲ οἰκτερουσι καὶ ἔλεουσι,· ἤχρηστοι δὲ ἔσονται οἰκήτορες 3
 γῆς, ἄκακοι δὲ ὑπολειφθήσονται ἐπ' αὐτῆς, οἳ δὲ παρανομοῦντες
 ἐξολοθρευθήσονται ἀπ' αὐτῆς· καὶ μοι δοκεῖ τὸν πιστὸν προμαν- 4
 τενόμενος Ὅμηρος εἰρηκέναι ὁδὸς φίλω· (φίλω μὲν κοινωνητέον,
 10 ἢν' ἔτι καὶ μᾶλλον περιμένη φίλος,) ἐχθρῷ δὲ ἐπικουρητέον, ἵνα μὴ
 μείνῃ ἐχθρός· ἐπικουρία γὰρ εὐνοία μὲν συνδείται, λύεται δὲ ἐχθρα.
 ἀλλ' εἰ καὶ προθυμία πρόκειται, καθὸ ἐὰν ἔχη εὐπρόσδεκτος, οὐ 5
 καθὸ οὐκ ἔχει. οὐ γὰρ ἵνα ἄλλοις ἄνεσις, ὑμῖν δὲ θλίψις· ἀλλ' ἐξ
 ἰσότητος ἐν τῷ νῦν καιρῷ· καὶ τὰ ἐξῆς· ἐσκόρπισεν, ἔδωκεν τοῖς
 15 πένησιν, ἣ δικαιοσύνη αὐτοῦ μένει εἰς τὸν αἰῶνα· ἣ γραφή λέγει.
 τῷ γὰρ κατ' εἰκόνα καὶ ὁμοίωσιν, ὡς καὶ πρόσθεν εἰρήκαμεν, οὐ 6
 τὸ κατὰ σῶμα μνηνεται, οὐ γὰρ θέμις θνητὸν ἀθανάτῳ ἐξομοιοῦ-
 σθαι, ἀλλ' ἣ κατὰ νοῦν καὶ λογισμόν, ᾧ καὶ τὴν πρὸς τὸ εὐεργετεῖν
 καὶ τὴν πρὸς τὸ ἄρχεῖν ὁμοιότητα προσσηκόντως ὁ κύριος ἐσφρα-
 20 γίζεται· οὐ γὰρ αἱ ἡγεμονίαι σωματίων ποιότησιν, ἀλλὰ διανοίας κρίσει 7
 κατορθοῦνται·

βουλαῖς γὰρ ἀνδρῶν | (ὁσίων) εὖ μὲν οἰκοῦνται πόλεις, 484 P
 εὖ δ' οἶκος.

XX. Ὅτι γε μὴν καρτερία καὶ αὐτὴ εἰς τὴν θείαν ἐξομοίωσιν 103, 1
 25 βιάζεται δι' ὑπομονῆς ἀπάθειαν καρπουμένη, εἴ τῳ ἔναυλα τὰ ἐπὶ
 (τῶν περι) τὸν Ἀνατίαν ἱστορούμενα, ὧν εἰς καὶ Δαναὶ ὁ προφήτης

1 f vgl. A. Otto, Sprichw. S. 110; Weymann, Archiv f. lat. Lex. 8 (1893) S. 27;
 13 (1904) S. 379 3—5 vgl. Act. 20, 35 6—8 Prov. 21, 26; 2, 21 f 9 vgl.
 ρ 415 ὁδός, φίλος u. 345 ὁδός τῷ ξείνῳ 9—11 φίλω²—ἐχθρῶ Sac. Par. 227 Holl
 12—15 II Kor. 8, 12—14; 9, 9 (9, 9 = Psal. 111, 9) 16 vgl. Gen. 1, 26 zu
 πρόσθεν vgl. S. 166, 1 16—20 vgl. Philo De opif. 60 (I p. 15. 16 M) 22 f
 Eurip. Antiope Fr. 200; vgl. Diog. Laert. VI 104; Stob. Flor. 54, 5; 46, 82; [Plutarch],
 Vita Hom. II 156 u. a. 26 vgl. Dan. 1, 17

3 κυβερνήτης L² κυβερνήτης L* 9 φίλωι (ω corr. aus οι) L¹ 9 f φί-
 λω—φίλος aus Sac. Par. 10 f μὴ μείνῃ] μηκέτι μένῃ Sac. Par. 11 ἐπι-
 κουρία — εὐνοία — ἐχθρα Sy ἐπικουρία — εἰνοίαι — ἐχθρα L Sac. Par. 16 τῷ
 Segaar zu QDS p. 280 τὸ L 19 προσσηκόντως Sy προσσηκόντως L 22 βουλαῖς]
 γνώμη Stob. 54 γνώμης Diog. Plut. Stob. 46 ἀνδρῶν (auch Diog. Stob. 46)]
 ἀνδρός Stob. 54 Plut. ὁσίων Zusatz von Clemens 26 τῶν περι τὸν
 Ἀνατίαν St τῶν τεττάρων (= Δ) νεανῶν Jackson, Journ. of Philol. 24 (1896)
 S. 268

ἦν, θείας πίστεως πεπληρωμένος. Βαβυλώνα ὅχι Σανίλ, καθάπερ 2
 ὁ μὲν Λαὼν τὰ Σύδομα, τὴν Χαλδαίων δὲ γῆν ὁ Ἀβραὰμ ὁ μετ' ὀλί-
 γον ἑπίλος τοῦ θεοῦ. κατήγαγεν οὖν εἰς ὄρυγμα θηρίων ἐμπλεῶν 3
 τὸν Σανίλ ὁ Βαβυλωνίων βασιλεὺς, ἀνήγαγε δὲ αὐτὸν ἀβλαβῆ ὁ
 5 ἀπάντων βασιλεὺς ὁ πιστὸς κύριος. ταύτην κτήσεται τὴν ἔπομονήν 4
 ὁ γνωστικὸς ἢ γνωστικός, ἐλόγησι πειραζόμενος ὡς ὁ γενναῖος
 Ἰαβ, οἷς Ἰωῆς εἰξίται κατακινόμενος ἐπὶ κήτους, καὶ ἡ πίστις 104. 1
 αὐτὸν ἀποκαταστήσει Νινευίταις προσητιύοντα· κἂν μετὰ λιόντων
 καθιερχθῆ, ἡμερώσει τὰ θηρία, κἂν εἰς πῦρ ἐμβληθῆ, ὀροσοθήσεται,
 10 ἀλλ' οὐκ ἐκπυρροθήσεται· μαρτυρήσει νύκτωρ, μαρτυρήσει μεθ' ἡμέ-
 ραν· ἐν λόγῳ, ἐν βίῳ, ἐν τρόπῳ μαρτυρήσει· οὐνοικὸς ὢν τῷ κυρίῳ 2
 ὑπαριστήσῃ τε καὶ οὐνέστιος κατὰ τὸ πνεῦμα διαμενεῖ, καθαρὸς μὲν
 τὴν σάρκα, καθαρὸς δὲ τὴν καρδίαν, ἡγιασμένος τὸν λόγον, οὐ κόσμος 3
 τούτου, φησί, ἐσταύρωται καὶ αὐτὸς τῷ κόσμῳ· οὕτως τὸν σταυ-
 15 ρὸν τοῦ σωτήρος περιφέρων ἔπειτα κυρίῳ μετ' ἰχνιον ὥστε θεοιοι,
 ἅγιος ἁγίων γινόμενος.

Πάσης τοίνυν ἀρετῆς μεμνημένος ὁ θεῖος νόμος ἀλλήγει μάλιστα 105. 1
 τὸν ἄνθρωπον ἐπὶ τὴν ἐγκράτιαν, θεμίλιον ἀρετῶν κατατιθέμενος
 ταύτην, καὶ δὴ προκαιδεῖν ἡμᾶς εἰς τὴν περιποίησιν τῆς ἐγκρατίας
 20 ἀπὸ τῆς τῶν ζῴων χρήσεως, ἀπαγομένων μεταλαμβάνειν τῶν ὅσα
 φέσει πλοῦτα καθάπερ τὸ τῶν οὐῶν γένος ἐνκαρκότατον τεχνάον·
 τρυφῆτιώσι γὰρ ἡ τοιαύτη χρῆσις χορηγείται, λίγεται γοῦν τινα τῶν 2
 φιλοσοφούντων ἐπιμολογοῦντα τὴν ἐν θῆν ἵναί φάναι, ὡς εἰς θῆιν
 καὶ σαγῆν μόνον ἐπιτήδειον διδόνθαι γὰρ τῷδε τῷ ζῳῳ ψυχῆν
 25 πρὸς οὐδὲν ἕτερον ἢ ἕνικα τοῦ τὰς σάρκας σαργᾶν, τῶν τε ἰχθῆιν 3
 ὁμοίως ἀτηρόμενοι μεταλαμβάνειν, στέλλον ἡμῶν τὰς ἐπιθυμίας

2 vgl. Anm zu Paed. III 12, 4. 3 3 vgl. Dan. 6, 10. 4 6 f vgl.
 Hiob 1, 21. 7 f vgl. Jona 2, 3. 10, 1, 2-4. 12 vgl. r 1. 13 vgl.
 Matth. 5, 8. 18 f Gal. 6, 14. 14 f vgl. Luk. 9, 23. 15 vgl. 24. u. 6.
 hier wohl genommen aus Plato Phaedr. p. 29. H touton ὁμοίως κατονομασθε μετ'
 ἰχθῆσι ὥστε θεοιοι. 17 21 vgl. Philo De consop. 4. H p. 2 M. πρὸς γὰρ
 ἐγκράτιαν εἰ πῆ τις ὁλοῦς ἰσχυρὸς ἐν ἀσθενείᾳ τοῦ σώματος ἔχηται, πρὸς τὰς
 ἀρετὰς, δι' ὅσας ὁλοῦς καὶ ἐπιθυμίας γινώσκουσι κατὰ. 20 f vgl. Lev. 11, 7. Deut.
 14, 8. 22 vgl. Plato Rep. II p. 33 C. nur de toutes les choses, il n'est point de
 tau. 22 25 Kleanthes Fr. 44 Pearson. 116 Anm. m. Stoc. vet. fr. I p. 12. vgl.
 Strom. V 5, 3. VII 3, 3 mit Anm. Pan. Nat. Est. V. 1. 27. 25 s. 151. 2
 vgl. Philo De consop. 7. H p. 54 M.

6 f vgl. L. 8 vgl. 10. 11 vgl. L. 12 vgl. L.
 13 vgl. L. 14 vgl. L. 15 vgl. L. 16 vgl. L. 17 vgl. L. 18 vgl. L. 19 vgl. L. 20 vgl. L. 21 vgl. L. 22 vgl. L. 23 vgl. L. 24 vgl. L. 25 vgl. L.

ἐκείνων οἷς μήτε πτερόγια μήτε λεπίδες εἰσίν· εὐσαρκία γὰρ καὶ
 175 S 106, 1
 1 πῶς τῶν ἄλλων ἰχθύων οὗτοι διαφέρουσιν. ἐντεῦθεν οἶμαι καὶ
 τὸν εὐρόντα) τὰς τελετὰς οὐ μόνον | τινῶν ζώων ἀπαγορεύειν 485 P
 ἀπτεσθαι, ἀλλ' ἔστιν ἃ καὶ τῶν καταθνομένων ὑπεξείλετο τῆς
 5 χρήσεως μέρη δι' αἰτίας ἃς ἴσασιν οἱ μύσται.

Ἐὶ δὴ γαστρός καὶ τῶν ὑπὸ γαστέρα κρατητέον, δῆλον ὡς ἄνω- 2
 θεν παρειλήφαμεν παρὰ τοῦ κυρίου διὰ τοῦ νόμου τὴν ἐπιθυμίαν
 ἐκκόπτειν. γένοιτο δ' ἂν τελείως τοῦτο, εἰ τοῦ ὑπεκκαύματος τῆς
 ἐπιθυμίας, τῆς ἡδονῆς λέγω, ἀνυποκρίτως καταγνοίημεν. φασὶ δὲ 3
 10 αὐτῆς εἶναι τὴν ἔννοιαν κίνησιν λείαν καὶ προσηνῆ μετὰ τινος αἰ-
 σθήσεως. ταύτη δουλεύοντα τὸν Μενέλεων μετὰ τὴν Ἰλιου ἄλωσιν 4
 φασὶν ὀρμήσαντα τὴν Ἑλένην ἀνελεῖν ὡς κακῶν τοσοούτων αἰτίαν
 γενομένην, ὅμως οὐ κατισχύσαι πρᾶξι ἠττηθέντα τῷ κάλλει, δι'
 οὐ ἐπὶ τὴν ἀνάμνησιν τῆς ἡδονῆς ἀφίκετο. ὅθεν ἐπισκώπτοντες οἱ 107, 1
 15 τραγωδοποιοὶ ὀνειδιστικῶς ἐπεβόησαν αὐτῷ·

σὺ δ', ὡς ἔσειδες μαστόν, ἐκβαλὼν ξίφος
 φίλημ' ἐδέξω, προδότιν αἰκάλλων κύνα.

καὶ πάλιν·

ἄρ' εἰς τὸ κάλλος ἐκκεκώφηνται ξίφη;

20 ἐγὼ δὲ ἀποδέχομαι τὸν Ἀντισθένη, τὴν Ἀφροδίτην λέγοντα κἂν 2
 κατατοξεύσαιμι, εἰ λάβοιμι, ὅτι πολλὰς ἡμῶν καλὰς καὶ ἀγαθὰς
 γυναικας διέφθειρεν· τὸν τε ἔρωτα κακίαν φησὶ φύσεως ἥς ἦτους 3
 ὄντες οἱ κακοδαίμονες θεὸν τὴν νόσον καλοῦσιν. δεικνύται γὰρ διὰ
 τούτων ἠτῶσθαι τοὺς ἀμαθεστέρους δι' ἄγνοιαν ἡδονῆς, ἣν οὐ χρὴ
 25 προσέειπαι, κἂν θεὸς λέγεται, τουτέστι κἂν θεόθεν ἐπὶ τὴν τῆς
 παιδοποιίας χρεῖαν δεδομένην τυγχάνη. καὶ ὁ Ξενοφῶν ἀντικρὺς κα- 4
 κίαν λέγων τὴν ἡδονὴν φησιν· ἴω τλήμων, τί δὲ σὺ ἀγαθὸν οἴσθαι,
 ἢ τί καλὸν σκοπεῖς; ἦτις οὐδὲ τὴν τῶν ἡδέων ἐπιθυμίαν ἀναμείνεις,

1 vgl. Lev. 11, 9—12; Deut. 14, 9 f 6 vgl. Strom. I 30 (S. 19, 18f) u. die
 dort angeführte Philostelle 7 f vgl. Exod. 20, 17; Deut. 5, 21 10 f vgl. Ari-
 stipp bei Diog. Laert. II 85 τέλος δ' ἀπέφαινε τὴν λείαν κίνησιν εἰς αἰσθησιν
 ἀναδιδόμενῃν. II 86 (οἱ Κρηναῖκοι) δύο πάθη ἐφίσταντο, πόνον καὶ ἡδονήν· τὴν
 μὲν λείαν κίνησιν, τὴν ἡδονήν, τὸν δὲ πόνον, τραχεῖαν κίνησιν. Ähnlich Euseb.
 Praep. Ev. XIV 18, 32. — προσηνῆ καὶ λείαν κίνησιν auch Philo De agric. 142 (I
 p. 322, 1 M); Plut. Mor. p. 673 B; 786 C; 1087 E; 1122 E; vgl. Epikur Fr. 411
 Usener p. 279 f 16 f Eurip. Androm. 629 f (aus Chrysipp vgl. Elter Gnom. hist.
 18. 19) 19 Eurip. Orest. 1287 20—26 Antisthenes Fr. XI 1 Winckelmann;
 vgl. Dämmmler, Academ. S. 37 20—23 Theodoret Gr. aff. c. III 53 27—
 S. 172, 5 Xenophon Memor. II 1, 30

3 τὸν εὐρόντα) Schw 19 ἐκκεκώφηνται oder ἐκκεκώφωνται Eur.
 28 nach καλὸν ist σὺ von L' getilgt

μήτρην ποιήσασι, διαρρήδην τοῦ νομοθέτου κελύοντος· ἀλλ' οὐδὲ
 ἐψησῆς ἄρα ἐν γάλακτι μητρὸς αὐτοῦ· μὴ γὰρ γινέσθω ἢ τοῦ 2
 ζῶντος τροφή ἢ θνήσκοντος ἀναιρεθέντος ζῶντος, γηθὸν ἢ σάρξ· μηδὲ
 τὸ τῆς ζωῆς αἴτιον συνιργὸν τῇ τοῦ σώματος καταναλώσει γινέσθω.
 3 ὁ δὲ αὐτὸς νόμος διαγορεύει βροῦν ἀλωπύνα μὴ φιμοῦν· διὲ γὰρ 3
 καὶ τὸν ἐργάτην τροφῆς ἀξιούσθαι· ἀπαγορεύει τε ἐν ταύτῃ κατα- 4
 ζειγρῆναι πρὸς ἄροτον γῆς βροῦν καὶ ὄνον, τάχα μὲν καὶ τοῦ περὶ 17. 8
 τὰ ζῷα ἀνοικισίον στοχασάμενος, δηλῶν δ' ἅμα μηδένα τῶν ἐτε-
 ροθινῶν ἀδικεῖν καὶ ἐπὶ ζῶντων ἄγειν, οὐδὲν ἔχοντα ἀτιμάσασθαι ἢ
 10 ὅτι τὸ ἀλλογενές, ὅπρι' ἐστὶν ἀνάτιον, μῆτε κακὰ μῆτε ἀπὸ κακίας 17. 1*
 ὀρμώμενον. ἔμοι δὲ δοκεῖ καὶ μηνύειν ἢ ἀλληγορία, μὴ δεῖν ἐπ' ἰσῆς 3
 καθαρῶ καὶ ἀκαθάρτων, πιστῶ τε καὶ ἀπιστῶ τῆς τοῦ λόγου μετα-
 δίδόναι γεωργίας, διότι τὸ μὲν ἐστὶ καθαρὸν, ὁ βροῦς, ὄνος δὲ τῶν
 ἀκαθάρτων λελόγισται.
 17 Δαφιλινόμιμος δὲ τῇ φιλανθρωπία ὁ χριστὸς, λόγος μηδὲ ὅσα 18 1
 τῆς ἡμέρου ἔλης ἐστὶ, διεθροτομεῖν ταῦτα προσηλκόν ἐκταὶ διδάσκει
 μηδὲ μὴν κείρειν ἐπὶ λύμῃ στάχυν πρὸ τοῦ θερισμοῦ, ἀλλὰ μηδὲ
 συνόλωσ· καρπὸν ἡμερον διαφθείρειν μῆτε τὸν γῆς μῆτε τὸν τῆς
 φυτῆς· οὐδὲ γὰρ τὴν τῶν πολεμίων χώραν τέμνειν ἔλ. καὶ μὴν 2
 20 καὶ γεωργικὰ παρὰ τοῦ νόμου καὶ ταῦτα ἐπιτίληνται· κελύει γὰρ

18 Deut 14, 20, Exod 23, 19 1-4 vgl. Philo De car 18 οὐδὲ ἐν γάλακτι
 ὅσα ἐν γάλακτι μητρὸς· τάχα γὰρ ἐπέλαβεν ἐταὶ δεῖον τὴν τροφὴν τούτου
 ζῷου γινέσθαι καὶ ποιεῖσθαι ἀναιρεθέντος· τὴν δὲ τῶν ἀθροιστῶν ἐπα-
 ρασι τοσοῦτον ἐπιβῆσαι, ὡς τὸ τῆς ζωῆς αἴτιον καταχρησάσθαι καὶ πρὸς τὴν τοῦ
 ἐτεροθινῶ σώματος διέδοικον 3 f Deut. 25, 4; vgl. I Tim 5, 18, Luk. 10, 7
 Matth 10, 10 Philo De car 19 Διαγορεύει βροῦν ἀλωπύνα μὴ φιμοῦν 6 f
 vgl. Deut. 22, 10 6 14 Philo De car 19 ἀπαγορεύει γὰρ δὲ ταῦτ' ἐπιτίληνται
 πρὸς ἄροτον τούτων οὐδὲ ὄνον καὶ βροῦν· ὁ νόμος τοῦ περὶ
 τὰ ζῷα ἀνοικισίον στοχασάμενος, διότι τὸ μὲν ἐστὶ καθαρὸν, ὄνος δὲ τῶν ἀκα-
 θάρτων, τὰ δὲ οὕτω, ζευγρῆναι σὺν τῷ οὐκ ἐτίληνται· ὁ νόμος οὖν ἀπο-
 κρι, βροῦν· ἢ, μηδένα τῶν ἐτεροθινῶν ἀδικεῖν οὐδὲ ἔχοντα ἀτιμάσθαι ὅτι
 μὴ τὸ ἀλλογενές, ὅπρι' ἐστὶν ἀνάτιον, μῆτε γὰρ μετὰ κακὰ μῆτε ἀπὸ κακίας
 ὀρμῆς ταῦτα ἐπιτίληνται 15 10 vgl. Deut 2, 19 Philo De car 20
 ἐπιτίληνται οὖν ταῦτα· ὁ νόμος οὖν ἀποκρί, βροῦν· ἢ, μῆτε δευροτομεῖν τὸν
 πρὸς τῆς, μῆτε κείρειν ἐπὶ λύμῃ σταχύν πρὸ τοῦ θερισμοῦ καὶ μῆτε
 συνόλωσ· καρπὸν δὲ φθείρειν 21 καὶ προσηλκόν ἐκταὶ τοῦ νόμου ὅσα
 γεωργίας ἐπίληνται 20 8 163 7 vgl. Philo De car 21 πείθει γὰρ ταῦτα
 φησὶ τὸν διδάσκον ἐπὶ ταῦτα ὅτι τῆς ἐτεροθινῶν τῆς τῆς ταῦτα ἐπιτίληνται
 ἐπιτίληνται, ἀπὸ τοῦ μὴ ἀνοικισίον τε ἐπίληνται καὶ ἀπὸ τοῦ μὴ ποιεῖν μετὰ

8 163 7 vgl. Philo De car 21 πείθει γὰρ ταῦτα φησὶ τὸν διδάσκον ἐπὶ ταῦτα ὅτι τῆς ἐτεροθινῶν τῆς τῆς ταῦτα ἐπιτίληνται ἐπιτίληνται, ἀπὸ τοῦ μὴ ἀνοικισίον τε ἐπίληνται καὶ ἀπὸ τοῦ μὴ ποιεῖν μετὰ
 8 163 7 vgl. Philo De car 21 πείθει γὰρ ταῦτα φησὶ τὸν διδάσκον ἐπὶ ταῦτα ὅτι τῆς ἐτεροθινῶν τῆς τῆς ταῦτα ἐπιτίληνται ἐπιτίληνται, ἀπὸ τοῦ μὴ ἀνοικισίον τε ἐπίληνται καὶ ἀπὸ τοῦ μὴ ποιεῖν μετὰ
 8 163 7 vgl. Philo De car 21 πείθει γὰρ ταῦτα φησὶ τὸν διδάσκον ἐπὶ ταῦτα ὅτι τῆς ἐτεροθινῶν τῆς τῆς ταῦτα ἐπιτίληνται ἐπιτίληνται, ἀπὸ τοῦ μὴ ἀνοικισίον τε ἐπίληνται καὶ ἀπὸ τοῦ μὴ ποιεῖν μετὰ

- τὰ νεόφυτα τῶν δένδρων ἐπὶ τριετίαν ἐξῆς τιθηνεῖσθαι τὰς τε περιττὰς ἐπιφύσεις ἀποτέμνοντας, ὑπὲρ τοῦ μὴ βαρυνόμενα πιέζεσθαι καὶ ὑπὲρ τοῦ μὴ κατακερματιζομένης τῆς τροφῆς δι' ἔνδειαν ἐξασθενεῖν, γυροῦν τε καὶ περισκάπτειν, ὡς μηδὲν παραβλαστάνον κωλύη 5 τὴν αὔξησιν. τὸν τε καρπὸν οὐκ ἐξ ὀρέπεσθαι ἀτελῆ ἐξ ἀτελῶν, 8 ἀλλὰ μετὰ τριετίαν ἔτει τετάρτῳ καθιερώσοντα τὴν ἀπαρχὴν τῷ θεῷ μετὰ τὸ τελεωθῆναι τὸ δένδρον. εἴη δ' ἂν οὗτος ὁ τῆς γεωρ- 96, 1 γίας τύπος διδασκαλίας τρόπος, διδάσκων δεῖν τὰς παραφύσεις τῶν ἁμαρτιῶν ἐπικόπτειν καὶ τὰς συναναθαλλούσας τῷ γονίμῳ καρπῷ 10 ματαίας τῆς ἐννοίας πόας, ἔστ' ἂν τελειωθῆ καὶ βέβαιον γένηται τὸ ἔρνος τῆς πίστεως. τῷ [τε] γὰρ τετάρτῳ ἔτει, ἐπεὶ καὶ χρόνου χρεῖα 2 τῷ κατηχομένῳ βεβαίως, ἢ τετρὰς τῶν ἀρετῶν καθιεροῦται τῷ θεῷ. τῆς τρίτης ἤδη μονῆς συναπτούσης ἐπὶ τὴν τοῦ κυρίου τετάρτην ὑπόστασιν.
- 15 **Θυσία δὲ αἰνέσεως ὑπὲρ ὄλοκαντώματα.** οὗτος γὰρ σοι, φησί, 8 480 P ὀδῶσιν ἰσχὺν ποιῆσαι δύναμιν. ἐὰν δὲ φωτισθῆ σοι τὰ πράγματα, λαβὼν καὶ κτησάμενος ἰσχὺν ἐν γνώσει ποιεῖ δύναμιν. ἐμφαίνει γὰρ 4 διὰ τούτων τὰ τε ἀγαθὰ τὰς τε δωρεὰς παρὰ τοῦ θεοῦ χορηγεῖσθαι καὶ δεῖν ἡμᾶς, διακόνους γενομένους τῆς θείας χάριτος, σκίρειν τὰς 20 τοῦ θεοῦ εὐποιίας καὶ τοὺς κλησιάζοντας κατασκευάζειν καλούς τε καὶ ἀγαθούς, ἵνα ὡς ὅτι μάλιστα ὁ μὲν σώφρων τοὺς ἐγκρατεῖς, ὁ δὲ ἀνδρεῖος τοὺς γενναίους συνετούς τε ὁ φρόνιμος καὶ δίκαιος τοὺς δίκαιους ἐκτελῆ.

μένης τῆς τροφῆς δι' ἔνδειαν ἐξασθενεῖν, γυροῦν τε καὶ περισκάπτειν, ἵνα μηδὲν τῶν ἐπὶ ζημίᾳ παραβλαστάνη τὴν αὔξησιν κωλύον. τὸν τε καρπὸν οὐκ ἐξ ὀρέπεσθαι κατὰ μετονοσίαν ἀπολαύσεως . . . , ἐπειδὴ ἀτελής ἐξ ἀτελῶν ἔμελλεν ἔσεσθαι. — μετὰ δὲ τριετίαν . . . δύναται τελειογονεῖν ἔτει τετάρτῳ κατὰ τέλειον ἀριθμὸν. τετράδι δὲ κελεύει ὀρέπεσθαι τὸν καρπὸν, οὐ πρὸς ἀπόλασιν, ἀλλ' ὄλον αὐτὸν καθιεροῦν ἀπαρχὴν τῷ θεῷ.

15 zu **θυσία**—**όλοκαντώματα** vgl. Psal. 49, 23; 50, 18 f 15 f Dent. 8, 18
15—28 vgl. Philo De car. 23 οὗτος γὰρ σοι, φησί, ὀδῶσιν ἰσχὺν ποιῆσαι δύναμιν. — ἐὰν δέ, φησὶν, ἐρωσῶ τῷ σοι τὰ πράγματα, λαβὼν καὶ κτησάμενος ἰσχὺν, ἦν ἴσως οὐ προσεδόκησας, ποιεῖ δύναμιν. — χρὴ δὲ καὶ τὸν φρόνιμον καὶ ἀγγί-
νον, ὡς ἐνὶ μάλιστα, τοιοῦτους καὶ τοὺς κλησιάζοντας κατασκευάζειν, καὶ τὸν
σώφρονα ἐγκρατεῖς καὶ γενναίους τὸν ἀνδρεῖον καὶ τὸν δίκαιον δίκαιους καὶ
συνόλους ἀγαθούς τὸν ἀγαθόν.

4 γυροῦν Po aus Philo ἀροῦν L 6 καθιερώσοντα Po καθιερώσαντα L
8 τύπος διδασκαλίας τρόπος] τρόπος διδασκαλίας τύπος Ma παραφύσεις (v in
Ras.) L¹ 11 [τε] St 18 θεῷ, . . . (wegen τε 11) Schw μονῆς Bigg, The
Christ. Plat. of Alex. p. 67² μόνης L 16 φωτισθῆ] ἐρωσῶ Philo

XIX. Οὗτός ἐστιν ὁ ἕκαστ' εἰκόνα καὶ ὁμοίωσιν, ὁ γνωστικός, 97. 1
 ὁ μιμούμενος τὸν θεὸν καθ' ὅσον οἶόν τε, μηδὲν παραλιπὼν τῶν εἰς
 τὴν ἐνδεχομένην ὁμοίωσιν, ἐγκρατινόμενος, ἐπομένον, δικαίως βιώσας,
 βασιλείων τῶν παθῶν, μεταδιδούς ὃν ἔχει, ὡς οὗτος τε ἐστιν, ἐνέργειαν
 5 καὶ λόγον καὶ ἔργον, οὗτος ἐμίστιστος, φησὶν, ἐν τῇ βασιλείᾳ ὡς 2
 ἂν ποιῆ καὶ διδάσκη μιμούμενος τὸν θεὸν τῷ παραλήθια χαρίζε-
 σθαι, κοινωφελείᾳ γὰρ αἱ τοῦ θεοῦ δοξαίαι, ὡς δ' ἂν ἐγκριῶν τι 3
 πράξωσιν μεθ' ἐπιρηγανίας, τὸν θεὸν παροξύνει, φησὶν, ἀλαστονία
 γὰρ φυχῆς ἐστὶ κακία, ἀφ' ἧς καὶ τῶν ἄλλων κακίων μετανοεῖν κί-
 10 λείναι ἀρμοζομένοις τὸν βίον ἐξ ἀναρμοστίας πρὸς τὴν ἀμείνων μετα-
 βολὴν διὰ τῶν τριῶν τούτων, στόματος, καρδίας, χειρῶν, σύμβολον 98. 1
 δ' ἂν εἴη ταῦτα, πράξωσιν μὲν αἱ χεῖρες, βουλήν δὲ ἡ καρδία καὶ
 λόγον στόμα, καλῶς ὅν ἐπὶ τῶν μετανοούτων εἰρηται τὸ λόγιον
 ἐκίνο', τὸν θεὸν εἶλον σήμερον εἶνα σοὺ θεόν, καὶ κέρως εἰλετό
 15 οὐ σήμερον γενέσθαι λαὸν | αὐτῶν, τὸν γὰρ σπεύδοντα θεομακίρην 1
 τὸ ὃν ἐκίτην ὄντα ἐξοικειοῦται ὁ θεός, κἄν τις ἢ τὸν ἀριθμὸν, ἐπ' 2
 ἰού, τῷ λαῷ τετρίμηται, μέρος γὰρ ὄν τοῦ λαοῦ συμπληρωτικός
 αὐτοῦ γίνεται, ἀποκατασταθείς ἐξ οὗ ἦν, καλεῖται δὲ καὶ ἐκ μέρος
 τὸ πᾶν, αὕτη δὲ ἡ ἐγγύμια ἐν τῷ ἰλίσθαι καὶ συναρκῆσαι τὰ κάλ- 3
 20 λίστα διαδίδκνεται, ἐπὶ τί τὸν Ἰδαμ ὠφίλθον ἡ τωκαίτη αὐτοῦ

1 vgl. Gen. 1. 26 2f vgl. Philo De car. 23 μάθημα ἀναδιδάσκει τῆ λο-
 γικῆ φέσει προεπιδόστατον, μιμῆσθαι θεόν, καθ' ὅσον οἶον τε, μηδὲν παραλι-
 ποῦτα τῶν εἰς τὴν ἐνδεχομένην ὁμοίωσιν. 4 7 Philo De car 24 μεταδοῦς
 ἄλλοις ἰσχύος διαθεῖς ὁ ἱεραθεῖς, ἵνα μιμηθῆ θεὸν τῷ παραλήθια χαρίζεσθαι κοι-
 νωφελείᾳ γὰρ αἱ τοῦ πρώτου ἐγγύμνος δοξαίαι 5f Matth 5. 19 7f Num
 15. 91 7-15 Philo De car 24 φησὶ γὰρ ὅς ὃν ἐγκριῶν τι πράττειν μεθ'
 ἐπιρηγανίας, τὸν θεὸν παροξύνει, διὰ τί, ὅτι πρῶτον μιν ἀλαστονία ενχῆ,
 ἐστὶ κακία De rosent 2, 11 p 40. M παροξύνει αὐτοὺ καὶ τὰς εἰς μετάνοιαν
 ἐφελκῆσαι ποιεῖται, αἱς διδασκομένη μεθαρμοζοσθαι τὸν βίον ἐξ ἀναρμοστίας εἰς
 τὴν ἀμείνων μεταβολήν. φησὶ γὰρ ὅτι τοῦτο τὸ πρᾶγμα . . . ἐστὶν ἐγγυτάτω τρωα
 μίωσι τῶν καθ' ἡμᾶς ἰσθαυτόμενον, στόματι καὶ καρδίᾳ καὶ χεῖρσι vgl Deut
 2. 14, διὰ σύμβολον, λόγου, καὶ βουλαῖς καὶ πράξεσιν. λόγοι μιν στόμα σὺ-
 βολον, καρδία δὲ βουλαῖσιν, πράξεσιν δὲ χεῖρες. — ὅταν τι καὶ σιμφορῶ, τὸ
 ἐπιρμηνοῖς ἐργασθῆ τὸ λόγιον ἐκίνο' τὸν θεὸν εἶλον σήμερον εἶνα σοὺ θεὸν
 καὶ κέρως, εἰλατο αὐ σήμερον γενέσθαι λαὸν αὐτοῦ. 14f Deut 2. 1. f
 15 19 Philo De rosent 2 το, κακία γὰρ τῆς αἰσχύος, ἡ ἀπὸ δόξης σπεύδοντος ἐπ-
 θηστικοῦ μιν θεομακίρην το ὄν, θεοὶ δ' ἐπιπερῶντες ἐξοικειωσθαι τὸν κίτην
 αὐτὸς τις ὢν ἐπὶ ἀφ' ἑαυτοῦ τυχόν, ἀνάγει . . . αἰσχύος ἐστὶν ὁ κέρως ὁ σίμω,
 ἐπὶ ἰσθαυτοῦ γένωσῶ. 19 S 167. 4 Philo De nobi 3 11 p 140 M τὸν ἔρ σιμ
 ἐπὶ τὸν ἐπὶ τῆς ἐπὶ τῆς αἰσχύος, τοῦ δὲ τοῦ πρῶτου καὶ τῆς αἰσχύος, τὸν ἔρ σιμ
 ἐπὶ τὸν ἐπὶ τῆς αἰσχύος, ἀλλ' ἡ θεός, . . . τα μιν ἐπὶ τῆς αἰσχύος καὶ πρᾶξαι τῆ-
 θησικῶ, εἰλατο τὸν δ' ὄνθον καὶ κέρως καὶ ἐπὶ τῶν ἐπὶ τῆς αἰσχύος, ἐπὶ τῆς
 θεομακίρην ἐπὶ τῆς αἰσχύος τῶν ἀπὸ τῆς αἰσχύος

εὐγένεια; πατήρ δὲ αὐτοῦ θνητὸς οὐδείς· αὐτὸς γὰρ ἀνθρώπων τῶν
 ἐν γενέσει πατήρ. τὰ μὲν αἰσχρὰ οὗτος προθύμως εἴλετο ἰκόμενος **4**
 τῇ γυναικί, τῶν δὲ ἀληθῶν καὶ καλῶν ἠμέλησεν· ἐφ' οἷς θνητὸν
 ἀθανάτου βίον, ἀλλ' οὐκ εἰς τέλος, ἀνθυπηλλάξατο. Νῶε δὲ ὁ μὴ **99, 1**
5 οὕτω γενόμενος ὡς ὁ Ἀδάμ ἐπισκοπῇ θείᾳ διασφίζεται· φέρων γὰρ
 αὐτὸν ἀνέθηκε τῷ θεῷ. τὸν τε Ἀβραάμ ἐκ τριῶν παιδοποιησάμενον
 γυναικῶν οὐ δι' ἡδονῆς ἀπόλασιν, δι' ἐλπίδα δέ, οἶμαι, τοῦ πλη-
 θῆναι τὸ γένος ἐν ἀρχῇ, εἰς μόνος διαδέχεται κληρονόμος τῶν πα-
 τρώων ἀγαθῶν, οἱ δὲ ἄλλοι διωκίσθησαν τῆς συγγενείας· ἐκ τε αὐτοῦ **2**
10 διδύμων γενομένων ὁ νεώτερος κληρονομεῖ εὐάρεστος τῷ πατρὶ γενό-
 μενος, καὶ τὰς εὐχὰς λαμβάνει, δουλεύει δὲ ὁ πρεσβύτερος αὐτῷ·
 ἀγαθὸν γὰρ μέγιστον τῷ φανῶν τὸ μὴ αὐτεξούσιον. ἡ δὲ οἰκονομία **3**
 αὕτη καὶ προφητικὴ καὶ τυπικὴ. ὅτι δὲ τοῦ σοφοῦ πάντα ἐστί,
 σαφῶς μὲν λέγων· ὁδοὶ ἡλέησέν με ὁ θεός, ἔστι | μοι πάντα. **482 P**
15 ἐνὸς γὰρ δεῖν ὀρέγεσθαι διδάσκει, δι' οὗ τὰ πάντα γέγονεν καὶ τοῖς
 ἀξίοις τὰ ἐπηγγελμένα νέμεται. κληρονόμον οὖν τὸν σπουδαῖον **100, 1**
 γενόμενον τῆς βασιλείας συμπολιτὴν διὰ τῆς θείας σοφίας ἀνα-
 γράφει καὶ τῶν πάλαι δικαίων, τῶν κατὰ τὸν νόμον καὶ πρὸ
 νόμον νομίμως βεβιωκότων, ὧν αἱ πράξεις νόμοι γέγονασιν εἰς ἡμᾶς.
20 πάλιν τε αὐτὸν βασιλεὺς τὸν σοφὸν διδάσκων τοὺς μὴ ὁμοφύλους ποιεῖ **2**
 λέγοντας αὐτῷ· βασιλεὺς παρὰ θεοῦ οὐ ἐν ἡμῖν εἶ, ἐθελοούσιον γνάμη
 τῶν ἀρχομένων | διὰ ζῆλον ἀρετῆς ὑπακουόντων τῷ σπουδαίῳ. **174 S**
 Πλάτων δὲ ὁ φιλόσοφος, εὐδαιμονίαν τέλος τιθέμενος, ὁμολοῖσιν **8**
 θεῶν φησὶν αὐτὴν εἶναι· κατὰ τὸ δυνατόν, εἴτε [καὶ] συνδραμών

4 f vgl. Gen. 7 f Philo de nobil. 3 (II p. 439 f M) ἀνὴρ δσιώτατος . . . μό-
 νος μετὰ τῶν οἰκείων διασφίζεται. **5 f** vgl. Strom. II 124, 3 **6—12** vgl.
 Philo De nobil. 4 πολῦταις ἦν ὁ πρῶτος ἐκ τριῶν παιδοποιησάμενος γυναικῶν
 οὐ δι' ἡδονῆς ἀπόλασιν, ἀλλὰ δι' ἐλπίδα τοῦ πληθῆναι τὸ γένος. ἀλλ' ἐκ πολλῶν
 εἰς μόνος ἀπεδείχθη κληρονόμος τῶν πατρώων ἀγαθῶν, οἱ δ' ἄλλοι . . . διω-
 κίσθησαν ἀλλοτριωθέντες τῆς αἰδέμιου εὐγενείας. πάλιν ἐκ τοῦ δοκιμασθέντος
 κληρονόμον δύο δίδυμοι γεννῶνται. — ὁ μὲν γὰρ νεώτερος καταπειθῆς ἀμφοτέ-
 ροις τοῖς γονεῦσιν ἦν καὶ οὕτως εὐάρεστος. — τῷ μὲν εὐχὰς τίθενται . . . , τῷ δὲ
 κατ' ἔλεον χαρίζονται τὴν ὑπὸ τῶν τάξιν, ἵνα δουλεύῃ τῷ ἀδελφῷ, νομίζοντες,
 ὅπερ ἐστίν, ἀγαθὸν (μέγιστον) εἶναι τῷ φανῶν τὸ μὴ αὐτεξούσιον. **18—22**
 zum Gedanken (τοῦ σοφοῦ πάντα) vgl. Philo De nobil. 5 **14** Gen. 33, 11
20—22 vgl. Philo De mut. nom. 152 (I p. 601 M); De somn. II 244 (I p. 691 M);
 De Abrah. 261 (II p. 38 M); De nobil. 5 (II p. 442 M) **21** Gen. 23, 6 **23 f**
 vgl. Plato Theaet. p. 176 B; Elter Gnom. hist. 255

9 συγγενείας] •vielleicht aus Philo εὐγενείας• Wendland **11** εὐχὰς] ἐπεν-
 χὰς Ma **23** εὐδαιμονίαν Jackson (vgl. Strom. II 131, 4) εὐδαιμονίας L **24**
 [καὶ] Schw

πως τῷ δόγματι τοῦ νόμου· αἱ γὰρ μεγάλαι φύσεις καὶ γυμναὶ πα-
 θῶν ἐπιτοχοῦσι πως περὶ τὴν ἀλήθειαν. εἰς τῶν οὖν Πυθαγόρειος
 Φίλων τὰ Μουσείως ἐξηγουόμενος· εἶτε καὶ παρὰ τινῶν τότε λογίων
 ἀναδιδασθῆις ἅτε μαθήσεως αἰε διψῶν. φησὶ γὰρ ὁ νόμος· ἐπίσω 4
 5 κίριον τοῦ θεοῦ ἕμων πορεύεσθε καὶ τὰς ἐντολάς μου φυλάξετε·
 τὴν μὲν γὰρ ἐξομοίωσιν ὁ νόμος ἀκολουθίαν ὀνομάζει· ἡ δὲ τοιαύτη
 ἀκολουθία κατὰ δύναμιν ἐξομοιοί. ἐγίνισθε, φησὶν ὁ κύριος, ἐλιθή-
 μοις· καὶ οὐκ ἐπιθυμοῦντες, ὡς ὁ πατὴρ ἕμων ὁ οὐράνιος οὐκ ἐπιθυμῶν
 ἰστίν. ἐντεῦθεν καὶ οἱ Στωϊκοὶ τὸ ἀκολουθῶν τῇ φύσει ζῆν τίλο· 101 1
 10 εἶναι ἰσογμάτισαν. τὸν θεὸν εἰς φύσιν μετονομάσαντες ἀπρεπῶς.
 ἐπειδὴ ἡ φύσις καὶ εἰς φετὰ καὶ εἰς σφαρτὰ καὶ εἰς δένδρα καὶ εἰς λί-
 θους διατείνει

• Σαφῶς τοίνυν εἰρηται· εἰσὶν ἀνθρώποις κακοὶ οὐ νοοῦσι νόμον. οἱ δὲ 2
 ἀγαπῶντες νόμον προβάλλουσιν ἑαυτοῖς τιμῶν. εἰς σοφίας γὰρ ἐπαν-
 15 ούργων ἐπιγνώσκειται τὰς ὁδοὺς αὐτῆς. ἀνοσία δὲ ἀφρόνων ἐν πλάνῃ.
 ἐπὶ τὴν γὰρ ἐπιβλήσῃ ἀλλ' ἢ ἐπὶ τὸν πρῶτον καὶ ἰσχυριον καὶ 4
 τρίτοντά μου τοὺς λόγους· ἡ προσφητεία λίγυ.

Τριττὰ δὲ εἶδη φιλίας διδασκόμεθα, καὶ τούτων τὸ μὲν πρῶτον 3
 καὶ ἀριστον τὸ κατ' ἀρετήν· στερρὰ γὰρ ἡ ἐκ λόγου ἀγάπῃ· τὸ δὲ
 20 δεῦτερον καὶ μέσον τὸ κατ' ἀμοιήν· κοινωνικὸν δὲ τοῦτο καὶ
 μεταδοτικὸν καὶ βιωσιμὸν· κοινή γὰρ ἡ ἐκ χάριτος φιλία· τὸ δὲ
 ἕσχατον καὶ τρίτον ἡμεῖς μὲν τὸ ἐκ στερρηθείας φαιμέν. οἱ δὲ τὸ κατ'
 ἰσότην τριπλὸν καὶ μεταβλητὸν. καὶ μοι δοκεῖ περὶ τῶν· ἑκτόδεμος· 102 1
 25 ἐκ παροχῆς ἀνθρώπων. ἡ δὲ ἐξ ἀδονῆς ζῶσιν· οὐκοῦν ἡ μὲν τίς

1 f vgl. Philo De vita Mos 1 22 III p 84 M) πολλά γὰρ αἱ ἀρχαὶ φύσεως
 μετανομοῦσι τὸν εἰς ἐπιστήμην. 4-6 9 f vgl Strom V 4, 6, 25, 1 4 f
 Deut 13, 4 7 9 Luk. 9, 25 9 f Chrysost. Fr. mor 9 Arnim. The-doret
 ter. aff. c XI 15 vgl. Philo De migr. Abr 125 f 131 I p 49 M) ἐπιθυμοῦντες
 ἰσότην καθάπερ ἐλάττωσιν αὐτῶ κύριος· Gen. 12, 4 τούτο δὲ ἐστὶ τὸ παρὰ
 τοῖς ἀρεστα φηροσφρασαι ἔδουτον τίλο, τὸ ἀκολουθῶν τῇ φύσει ζῆν
 ἰσότητος φησὶν ὁπίσθεν ποῦ τοῦ θεοῦ σοῖς πορευεσθ· Deut 13, 4 11 f vgl
 Philo Leg alleg II 22 I p 71 M) ἡ φύσις ἀπαιτεῖ καὶ εἰς τὰ φετὰ 13 13
 Prov 2, 3 4, 14, 8 16 f Jac. 2, 2 18-23 Chrysost. Fr. mor 12 Arnim. vgl
 Aristot Eth Nic 8, 3 p 1326 b ff 18-8 169 I τῶν οὖν οὐκ ἐπιθυμῶν
 Par 22b Holl 23 25 Theodoret Gr aff c XII 77, vgl Zeller, Phil. d Gr
 III 22 S 141 Anm. Nr 21 das Fragment fehlt bei Mull. ach 11 29

2 πειθαρχοῦσα, I 3 φετὰζῆτε De aus Strom V 4, 6, 25 10 στερρῶς, St
 u W Kloster bei Lagarde Symm 1 p 17 εἰς τὴν οὐρανόν, I 102 εἰς τὴν οὐρανόν, Ma
 20 τοῦ οὐρανῶν Par 22 b Sacr Par 21 ἐκ παροχῆς, εἰς τὴν οὐρανόν, Sacr Par
 22 οὐρανῶν ἐκ τῆς ἐλλείψεως, φετὰ Sacr Par 23 25 ποῦ τοῦ θεοῦ, Sacr Par
 23 καὶ ποῦ τοῦ θεοῦ, I 24 πειθαρχοῦσα, I 102 εἰς τὴν οὐρανόν, I 102 εἰς τὴν οὐρανόν, I

ἔστι φιλοσόφου φιλία, ἣ δὲ ἀνθρώπου, ἣ δὲ ζώου. τῶ γὰρ ὄντι 2
 εἰκὼν τοῦ θεοῦ ἀνθρώπος εὐεργετῶν, ἐν ᾧ καὶ αὐτὸς εὐεργετεῖται·
 ὡσπερ γὰρ ὁ κυβερνήτης ἅμα σφίζει καὶ σφίζεται. διὰ τοῦτο ὅταν
 τις αἰτῶν τύχη, οὐ φησι τῶ διδόντι· καλῶς ἔδωκας, ἀλλὰ· καλῶς
 5 εἴληφας. οὕτω λαμβάνει μὲν ὁ διδούς, δίδωσι δὲ ὁ λαμβάνων.
 ὀδύκαιοι δὲ οἰκτεῖρουσι καὶ ἔλεουσι, χρηστοὶ δὲ ἔσονται οἰκήτορες 8
 γῆς, ἄκακοι δὲ ὑπολειφθήσονται ἐπ' αὐτῆς, οἱ δὲ παρανομοῦντες
 ἐξολοθρευθήσονται ἀπ' αὐτῆς. καὶ μοι δοκεῖ τὸν πιστὸν προμαν- 4
 τεύόμενος Ὀμηρος εἰρηκέναι ὀδὸς φίλω. (φίλω μὲν κοινωνητέον,
 10 ἵν' ἔτι καὶ μᾶλλον περιμένη φίλος,) ἐχθρῶ δὲ ἐπικουρητέον, ἵνα μὴ
 μείνη ἐχθρός· ἐπικουρία γὰρ εὐνοία μὲν συνδείται, λύεται δὲ ἐχθρα.
 ἀλλ' εἰ καὶ προθυμία πρόκειται, καθὸ ἐὰν ἐγγὺς εὐπρόσδεκτος, οὐ 5
 καθὸ οὐκ ἔχει. οὐ γὰρ ἵνα ἄλλοις ἄνεσις, ὑμῖν δὲ θλίψις· ἀλλ' ἐξ
 ἰσότητος ἐν τῶ νῦν καιρῶ καὶ τὰ ἐξῆς. ἐσκόρπισεν, ἔδωκεν τοῖς
 15 πένησιν, ἣ δικαιοσύνη αὐτοῦ μένει εἰς τὸν αἰῶνα· ἣ γραφή λέγει.
 τῶ γὰρ κατ' εἰκόνα καὶ ὁμοίωσιν, ὡς καὶ πρόσθεν εἰρήκαμεν, οὐ 6
 τὸ κατὰ σῶμα μνηνεται, οὐ γὰρ θέμις θνητὸν ἀθανάτω ἐξομοιοῦ-
 σθαι, ἀλλ' ἣ κατὰ νοῦν καὶ λογισμόν, ᾧ καὶ τὴν πρὸς τὸ εὐεργετεῖν
 καὶ τὴν πρὸς τὸ ἄρχεῖν ὁμοιότητα προσσηκόντως ὁ κύριος ἐνσφρα-
 20 γίζεται· οὐ γὰρ αἱ ἡγεμονίαι σωματῶν ποιότησιν, ἀλλὰ διανοίας κρίσει 7
 κατορθοῦνται·

βουλαῖς γὰρ ἀνδρῶν | (ὁσίων) εὖ μὲν οἰκοῦνται πόλεις, 484 P
 εὖ δ' οἶκος.

XX. Ἡ γε μὴν καρτερία καὶ αὐτὴ εἰς τὴν θείαν ἐξομοίωσιν 103, 1
 25 βιάζεται δι' ὑπομονῆς ἀπάθειαν καρπουμένη, εἴ τῶ ἔναυλα τὰ ἐπὶ
 (τῶν περι) τὸν Ἀνανίαν ἱστοροῦμενα, ὧν εἰς καὶ Δανιὴλ ὁ προφήτης

1 f vgl. A. Otto, Sprichw. S. 110; Weymann, Archiv f. lat. Lex. 8 (1893) S. 27;
 13 (1904) S. 379 8—5 vgl. Act. 20, 35 6—8 Prov. 21, 26; 2, 21 f 9 vgl.
 p 415 ὀδός, φίλος u. 345 ὀδός; τῶ ξείλω 9—11 φίλω—ἐχθρῶ Sac. Par. 227 Holl
 12—15 II Kor. 8, 12—14; 9, 9 (9, 9 = Psal. 111, 9) 16 vgl. Gen. 1, 26 zu
 πρόσθεν vgl. S. 166, 1 16—20 vgl. Philo De opif. 69 (I p. 15. 16 M) 22 f
 Eurip. Antiope Fr. 200; vgl. Diog. Laert. VI 104; Stob. Flor. 54, 5; 46, 82; [Plutarch],
 Vita Hom. II 156 u. a. 26 vgl. Dan. 1, 17

8 κυβερνήτης L² κυβερνήτης L* 9 φίλω (ω corr. aus οι) L¹ 9 f φί-
 λω—φίλος aus Sac. Par. 10 f μὴ μείνη] μηκέτι μένη Sac. Par. 11 ἐπι-
 κουρία—εὐνοία—ἐχθρα Sy ἐπικουρία—εὐνοία—ἐχθρα L Sac. Par. 16 τῶ
 Segaar zu QDS p. 280 τὸ L 19 προσσηκόντως; Sy προσσηκόντως L 22 βουλαῖς]
 γνώμη Stob. 54 γνώμης Diog. Plut. Stob. 46 ἀνδρῶν (auch Diog. Stob. 46)]
 ἀνδρός Stob. 54 Plut. ὁσίων Zusatz von Clemens 26 τῶν περι τὸν
 Ἀνανίαν St τῶν τετάρων (= Δ) νεανῶν Jackson, Journ. of Philol. 24 (1896)
 S. 268

ἦν, θείας πίστεως πεπληρωμένος. Βαβυλῶνα ᾗκει Σανιήλ, καθάπερ 2
 ὁ μὲν Δαὺν τὰ Σύδομα, τὴν Χαλδαίων δὲ γῆν ὁ Ἀβραάμ ὁ μετ' ὀλί-
 γον ἑπίλοιος τοῦ Θεοῦ. κατήγαγεν οὖν εἰς ὄρυγμα θηρίων ἐμπλεων 3
 τὸν Σανιήλ ὁ Βαβυλωνίων βασιλεὺς, ἀνήγαγε δὲ αὐτὸν ἀβλαβῆ ὁ
 5 ἀπάντων βασιλεὺς ὁ πιστὸς κύριος. ταύτην κτήσεται τὴν ἔπομονήν 4
 ὁ γνωστικὸς ἢ γνωστικός, ἐλόγησιν πειραζόμενος ὡς ὁ γενναῖος
 Ἰσῶβ, ὡς Ἰσῶας εἰξίται κατακινόμενος ἐπὶ κήτους, καὶ ἡ πίστις 104. 1
 αὐτὸν ἀποκαταστήσει Νινευίταις προσητιύοντα· κἄν μετὰ λιόντων
 καθιερχθῆ, ἡμερώσει τὰ θηρία, κἄν εἰς πῦρ ἐμβληθῆ, ὄροσοθήσεται.
 10 ἀλλ' οὐκ ἐκπικροθήσεται· μαρτυρήσει νύκτωρ, μαρτυρήσει μεθ' ἡμέ-
 ραν· ἐν λόγῳ, ἐν βίῳ, ἐν τρόπῳ μαρτυρήσει· σένοικος ὢν τῷ κυρίῳ 2
 ὑπαριστήσῃ· τε καὶ σενέστιος κατὰ τὸ πνεῦμα διαμενεῖ, καθαρὸς μὲν
 τὴν σάρκα, καθαρὸς δὲ τὴν καρδίαν, ἡγιασμένος τὸν λόγον. εὐ κόσμος 3
 τοῦτοιοι, φησὶν, ἐσταύρωται καὶ αὐτὸς τῷ κόσμῳ· οὗτος τὸν σταυ-
 15 ρὸν τοῦ σωτήρος περιφέρων ἔπειτα κυρίῳ μετ' ἴχνιον ὥστε θεοιοι,
 ἅγιος ἁγίων γινόμενος.

Πίσις τοίνυν ἀρετῆς μνημιμένος ὁ θεῖος νόμος ἀλείφει μάλιστα 105. 1
 τὸν ἄνθρωπον ἐπὶ τὴν ἐγκράτιαν, θεμίλιον ἀρετῶν κατατιθέμενος
 ταύτην, καὶ δὴ προπαιδεύει ἡμᾶς εἰς τὴν περιποίησιν τῆς ἐγκρατείας·
 20 ἀπὸ τῆς τῶν ζῴων χρήσεως, ἀπαγορεύων μεταλαμβάνειν τῶν ὄσα
 φέσει πλοῦτα καθάπερ τὸ τῶν οὐῶν γένος ἐνδαρκότατον τεγγάτων·
 τρυφῆτιώσι γὰρ ἡ τοιαύτη χρῆσις χορηγεῖται. λέγεται γοῦν τινα τῶν 2
 φιλοσοφούντων ἐπιμολογούντα τὴν ἐν θῦν εἶναι φάσαι, ὡς εἰς θείαν
 καὶ σαγῆν μόνον ἐπιτήδειον δεδύσθαι γὰρ τῷδε τῷ ζῴῳ ψυχὴν
 25 πρὸς οὐδὲν ἴτιρον ἢ ἔνεκα τοῦ τὰς σάρκας σαργᾶν, τῶν τε ἐχθρῶν 3
 ὁμοίως ἀτηγόμενοι μεταλαμβάνειν, στέλλον ἡμῶν τὰς ἐπιθυμίας

2 vgl. Anm. zu Paed. III 12, 4. 3 3 vgl. Dan. 6, 16. 21. 6 f vgl.
 Hoeb 1, 21. 7 f vgl. Jona 2, 3. 10, 1, 2. 4. 12 vgl. r 1. 13 vgl.
 Matth. 5, 8. 18 f Gal. 6, 14. 14 f vgl. Luk. 9, 23. 15 vgl. 3 40 u. 5.
 hier wohl genommen aus Plato Phaedr. p. 26. B touton ὄσα κατὰ τὴν μετ'
 ἴχνιος ὥστε θεοιοι. 17. 21 vgl. Philo De conc. 4. 31 p. 32 M. πρὸς τὴν
 ἐγκράτιαν εἰ πῆ τις ἴλλοι, ἰσῶας, ὡς ἐστὶν αἱ τοῦ, τρυφῆς, ἰσῶας, πρὸς ὄσα τὸν
 ἀρετῆς, ὡς ὄσα τὸν, καὶ τρυφῆς γινόμενοι μετ'
 20 f vgl. Lev. 11, 7. Deut.
 14, 8. 22 vgl. Plato Rep. II p. 3 C. nur de τρυφῆς τὸν, beacht. ὡς ὄσα
 ται. 22. 23 Kleanthes Fr. 44 Pearson. 16 An. in Stoic. vol. I p. 130. vgl.
 Strom. V 51, 3. VII 1, 3 mit Anon. Pan. Nat. Lat. V. 1. 27. 25 s. 171. 2
 vgl. Philo De conc. 7. II p. 34 M.

6 ἢ Ἄν. ἢ L. 8 καὶ φησὶν ὡς W. 11 ὡς P. ὡς L. 12 ὡς ὡς
 S. ὡς ὡς, L. ὡς ὡς L. ὡς ὡς καὶ ὡς, S. ὡς. 13 ὡς ὡς ὡς ὡς
 ὡς L. 23 ὡς ὡς ὡς ὡς ὡς ὡς ὡς L.

ἐκείνων οἷς μήτε πτερόγυια μήτε λεπίδες εἰσίν· εὐσαρκία γὰρ καὶ
 πιότητι τῶν ἄλλων ἰχθύων οὗτοι διαφέρουσιν. ἐντεῦθεν οἶμαι καὶ 175 S 106, 1
 (τὸν εὐρόντα) τὰς τελετὰς οὐ μόνον | τινῶν ζώων ἀπαγορεύειν 485 P
 ἄπτεσθαι, ἀλλ' ἔστιν ἃ καὶ τῶν καταθνομένων ὑπεξείλετο τῆς
 5 χρήσεως μέρη δι' αἰτίας ἅς ἴσασιν οἱ μύσται.

Εἰ δὴ γαστρός καὶ τῶν ὑπὸ γαστέρα κρατητέον, δῆλον ὡς ἄνω- 2
 θεν παρειλήφασιν παρὰ τοῦ κυρίου διὰ τοῦ νόμου τὴν ἐπιθυμίαν
 ἐκκόπτειν. γένοιτο δ' ἂν τελείως τοῦτο, εἰ τοῦ ὑπεκκαύματος τῆς
 ἐπιθυμίας, τῆς ἡδονῆς λέγω, ἀνυποκρίτως καταγνοίημεν. φασὶ δὲ 3
 10 αὐτῆς εἶναι τὴν ἔννοιαν κίνησιν λείαν καὶ προσηγῆ μετὰ τινος αἰ-
 σθήσεως. ταύτη δουλεύοντα τὸν Μενέλεων μετὰ τὴν Ἴλιου ἄλωσιν 4
 φασὶν ὀρμήσαντα τὴν Ἑλένην ἀνελεῖν ὡς κακῶν τοσοούτων αἰτίαν
 γενομένην, ὅμως οὐ κατισχύσαι πρᾶξιαι ἡττηθέντα τῷ κάλλει, δι'
 οὐ ἐπὶ τὴν ἀνάμνησιν τῆς ἡδονῆς ἀφίκετο. ὅθεν ἐπισκώπτοντες οἱ 107, 1
 15 τραγῳδοποιοὶ ὀνειδιστικῶς ἐπεβόησαν αὐτῷ·

οὐ δ', ὡς ἐσείδες μαστόν, ἐκβαλὼν ξίφος
 φίλημ' ἐδέξω, προδότιν αἰκάλλων κύνα.

καὶ πάλιν·

ἄρ' εἰς τὸ κάλλος ἐκκεκώφηνται ξίφῃ;

20 ἐγὼ δὲ ἀποδέχομαι τὸν Ἀντισθένη, τὴν Ἀφροδίτην λέγοντα ἕκῃ 2
 κατατοξεύομαι, εἰ λάβοιμι, ὅτι πολλὰς ἡμῶν καλὰς καὶ ἀγαθὰς
 γυναῖκας διέφθειρεν· τὸν τε ἔρωτα κακίαν φησὶ φύσεως ἥς ἡττους 3
 ὄντες οἱ κακοδαίμονες θεὸν τὴν νόσον καλοῦσιν. δεικνύται γὰρ διὰ
 τούτων ἡττᾶσθαι τοὺς ἀμαθεστέρους δι' ἄγνοιαν ἡδονῆς, ἣν οὐ χρῆ
 25 προσιεσθαι, ἕκῃ θεὸς λέγεται, τουτέστι ἕκῃ θεόθεν ἐπὶ τὴν τῆς
 παιδοποιίας χρεῖαν δεδομένη τυγχάνη. καὶ ὁ Ξενοφῶν ἄντικρυς κα- 4
 κίαν λέγων τὴν ἡδονὴν φησιν· ὡς τλήμων, τί δὲ σὺ ἀγαθὸν οἶσθα,
 ἢ τί καλὸν σκοπεῖς; ἥτις οὐδὲ τὴν τῶν ἡδέων ἐπιθυμίαν ἀναμείνεις.

1 vgl. Lev. 11, 9—12; Deut. 14, 9 f 6 vgl. Strom. I 30 (S. 19, 18f) u. die
 dort angeführte Philostelle 7 f vgl. Exod. 20, 17; Deut. 5, 21 10 f vgl. Ari-
 stipp bei Diog. Laert. II 85 τέλος δ' ἀπέφαινε τὴν λείαν κίνησιν εἰς αἰσθησιν
 ἀναδιδόμενην. II 86 (οἱ Κυρηναῖοι) δύο πάθη ἐφίσταντο, πόνον καὶ ἡδονήν· τὴν
 μὲν λείαν κίνησιν, τὴν ἡδονήν, τὸν δὲ πόνον, τραχεῖαν κίνησιν. Ähnlich Euseb.
 Praep. Ev. XIV 18, 32. — προσηγῆ καὶ λείαν κίνησιν auch Philo De agric. 142 (I
 p. 322, 1 M); Plut. Mor. p. 673 B; 786 C; 1087 E; 1122 E; vgl. Epikur Fr. 411
 Usener p. 279 f 16 f Eurip. Androm. 629 f (aus Chrysipp vgl. Elter Gnom. hist.
 18. 19) 19 Eurip. Orest. 1287 20—26 Antisthenes Fr. XI 1 Winckelmann;
 vgl. Dämmeler, Academ. S. 37 20—28 Theodoret Gr. aff. c. III 53 27—
 S. 172, 5 Xenophon Memor. II 1, 30

3 τὸν εὐρόντα) Schw 19 ἐκκεκώφηνται oder ἐκκεκώφονται Eur.
 28 nach καλὸν ist οὐ von L' getilgt

πρὶν μὲν πειρῆν ἐσθίουσα, πρὶν δὲ διεψῆν πίνοισα, καὶ ἵνα μὲν ἡδέως
 γάγῃ, ὄψοποιούς μηχανωμένη· ἵνα δὲ ἡδέως πίνη, οἴνους πολυτε- 5
 λεις παρασκευάξῃ, καὶ τοῦ θείους χιόνα περιθέουσα ζητεῖς· | ἵνα δὲ 44: P
 κατακοιμηθῆς ἡδέως, οὐ μόνον τὰς κλίνας μαλθακάς, ἀλλὰ καὶ τὰ
 5 ἐπόβαθρα ταίς κλίμαις παρασκευάξῃ, εἰ ὅθεν ὡς ἔλεγεν Ἀρίστον 104. 1
 πρὸς ὅλον τὸ τετράχορδον, ἡδονήν, λύπην, φόβον, ἐπιθυμίαν, πολλῆς
 διὰ τῆς ἀσκήσεως καὶ μάχης.

οὔτοι γάρ, σῆτοι καὶ διὰ σπλάγγνων ἔσω
 χωροῦσι καὶ κικῶσιν ἀνθρώπων κέαρ, εἰ

- 10 καὶ γὰρ τῶν σιμῶν ολομένων εἶναι τοὺς θυμούς· ἢ ἡδονὴ κηρίου· 2
 ποιεῖ κατὰ Πλάτωνα, ὅτι εἰκάστη ἡδονὴ τε καὶ λύπη προσπασσασαὶ
 τῷ σώματι τὴν ψυχὴν τοῦ γε μὴ ἀγορίζοντος καὶ ἀποστασιοῦντος
 ἰατῶν τῶν παθῶν, εἰ ἀπολύσας τὴν ψυχὴν τὴν ἰατοῦς, φησὶν ὁ 3
 κέρως, εὐώσει αὐτήν, εἴτοι ῥιψοκινδύνως ἐπὶ τοῦ σωτήρος αὐτῆν
 15 ἐπιδοῦς, ὡς αὐτὸς ἐπὶ ἡμῶν πεποίηκεν, ἢ ἀπολύσας αὐτὴν ἐκ τῆς
 πρὸς τὸν σιμῶν βίον κοινωνίας, εἴν γὰρ ἀπολύσαι καὶ ἀποστῆσαι 4
 καὶ ἀγορίσαι τοῦτο γὰρ ὁ σταγῆς σημαίνει τὴν ψυχὴν ἐθειλῆσθαι
 τῆς ἐν τούτῳ τῷ ζῆν τέφρῆς τε καὶ ἡδονῆς, ἔξω αὐτῆν ἐν τῇ
 ἐλπίδι τῇ προσδοκωμένῃ εὐφρομένην καὶ ἀναπεπαιμένην, εἴη δ' 100 1
 20 ἂν τοῦτο μιλίτη θανάτου, εἰ μόναις ταῖς κατὰ φύσιν μεμετριμέναις
 ὀφείζοι, μηδὲν ἐπιροριζοῦσαις τῶν κατὰ φύσιν ἐπὶ τὸ μᾶλλον ἢ παρὰ
 φύσιν, ἴνθα τὸ ἀμαρτητικὸν γίνεται, ἀρκεῖσθαι βουλοίμεθα, εἰδὲ 2
 σαυθα οἶν διὰ τὴν παροπλίαν τοῦ θεοῦ πρὸς τὸ δύνασθαι ἡμᾶς
 στήναι πρὸς τὰς μεθοδείας τοῦ διαβόλου, εἰπεὶ ἐπὶ ὅπλα τῆς στρα-
 25 τίας ἡμῶν οὐ σαρκικά, ἀλλὰ θανατὰ τῷ θεῷ πρὸς καθαιρίων ὀχε-
 ρωμάτων, λογισμοῦς καθαιροῦντες καὶ πᾶν ἔψωμα ἐπαιρώμενον κατὰ
 τῆς γνώσεως τοῦ θεοῦ καὶ ἀχμαλωτίζοντες πᾶν νόημα εἰς τὴν
 ἐπακοὴν τοῦ Χριστοῦ· ὁ θεὸς φησὶν ἀπόστολος, ἀνδρὸς δὲ, χριτί 3

5 7 Ariston Fr. 10 Annim Stone vet. fr. 1 p. 85 49 vgl. v. Williams
 with De trag. graec. fragm. Göttingen 1895 S. 22 10f Plato Leg. I p. 631 D
 11f Plato Phaed. p. 81 D 12 20 ὁ ἀπολύσας; Θεοῦτος Cat. tu Luk
 17, 33 in Vatic. Pal. 2. f. 91 v. Vatic. 1. f. 2. 81. In Aristonτος ἰσ τοῦ 4
 ἀποματ τοῦ ὁ ἀπολύσας πρὸς Ἐπιθ. θανάτου 12f 19 Marc. 1. 7, Mark
 5, 10 19f Plato Phaed. p. 81 A 22 24 E. Luc. 9, 31 26 28 H. K. 1. 1. 1f

11 προσπασσασαί, προσπασ Plato HSS 12 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 31, 32, 33, 34, 35, 36, 37, 38, 39, 40, 41, 42, 43, 44, 45, 46, 47, 48, 49, 50, 51, 52, 53, 54, 55, 56, 57, 58, 59, 60, 61, 62, 63, 64, 65, 66, 67, 68, 69, 70, 71, 72, 73, 74, 75, 76, 77, 78, 79, 80, 81, 82, 83, 84, 85, 86, 87, 88, 89, 90, 91, 92, 93, 94, 95, 96, 97, 98, 99, 100, 101, 102, 103, 104, 105, 106, 107, 108, 109, 110, 111, 112, 113, 114, 115, 116, 117, 118, 119, 120, 121, 122, 123, 124, 125, 126, 127, 128, 129, 130, 131, 132, 133, 134, 135, 136, 137, 138, 139, 140, 141, 142, 143, 144, 145, 146, 147, 148, 149, 150, 151, 152, 153, 154, 155, 156, 157, 158, 159, 160, 161, 162, 163, 164, 165, 166, 167, 168, 169, 170, 171, 172, 173, 174, 175, 176, 177, 178, 179, 180, 181, 182, 183, 184, 185, 186, 187, 188, 189, 190, 191, 192, 193, 194, 195, 196, 197, 198, 199, 200, 201, 202, 203, 204, 205, 206, 207, 208, 209, 210, 211, 212, 213, 214, 215, 216, 217, 218, 219, 220, 221, 222, 223, 224, 225, 226, 227, 228, 229, 230, 231, 232, 233, 234, 235, 236, 237, 238, 239, 240, 241, 242, 243, 244, 245, 246, 247, 248, 249, 250, 251, 252, 253, 254, 255, 256, 257, 258, 259, 260, 261, 262, 263, 264, 265, 266, 267, 268, 269, 270, 271, 272, 273, 274, 275, 276, 277, 278, 279, 280, 281, 282, 283, 284, 285, 286, 287, 288, 289, 290, 291, 292, 293, 294, 295, 296, 297, 298, 299, 300, 301, 302, 303, 304, 305, 306, 307, 308, 309, 310, 311, 312, 313, 314, 315, 316, 317, 318, 319, 320, 321, 322, 323, 324, 325, 326, 327, 328, 329, 330, 331, 332, 333, 334, 335, 336, 337, 338, 339, 340, 341, 342, 343, 344, 345, 346, 347, 348, 349, 350, 351, 352, 353, 354, 355, 356, 357, 358, 359, 360, 361, 362, 363, 364, 365, 366, 367, 368, 369, 370, 371, 372, 373, 374, 375, 376, 377, 378, 379, 380, 381, 382, 383, 384, 385, 386, 387, 388, 389, 390, 391, 392, 393, 394, 395, 396, 397, 398, 399, 400, 401, 402, 403, 404, 405, 406, 407, 408, 409, 410, 411, 412, 413, 414, 415, 416, 417, 418, 419, 420, 421, 422, 423, 424, 425, 426, 427, 428, 429, 430, 431, 432, 433, 434, 435, 436, 437, 438, 439, 440, 441, 442, 443, 444, 445, 446, 447, 448, 449, 450, 451, 452, 453, 454, 455, 456, 457, 458, 459, 460, 461, 462, 463, 464, 465, 466, 467, 468, 469, 470, 471, 472, 473, 474, 475, 476, 477, 478, 479, 480, 481, 482, 483, 484, 485, 486, 487, 488, 489, 490, 491, 492, 493, 494, 495, 496, 497, 498, 499, 500, 501, 502, 503, 504, 505, 506, 507, 508, 509, 510, 511, 512, 513, 514, 515, 516, 517, 518, 519, 520, 521, 522, 523, 524, 525, 526, 527, 528, 529, 530, 531, 532, 533, 534, 535, 536, 537, 538, 539, 540, 541, 542, 543, 544, 545, 546, 547, 548, 549, 550, 551, 552, 553, 554, 555, 556, 557, 558, 559, 560, 561, 562, 563, 564, 565, 566, 567, 568, 569, 570, 571, 572, 573, 574, 575, 576, 577, 578, 579, 580, 581, 582, 583, 584, 585, 586, 587, 588, 589, 590, 591, 592, 593, 594, 595, 596, 597, 598, 599, 600, 601, 602, 603, 604, 605, 606, 607, 608, 609, 610, 611, 612, 613, 614, 615, 616, 617, 618, 619, 620, 621, 622, 623, 624, 625, 626, 627, 628, 629, 630, 631, 632, 633, 634, 635, 636, 637, 638, 639, 640, 641, 642, 643, 644, 645, 646, 647, 648, 649, 650, 651, 652, 653, 654, 655, 656, 657, 658, 659, 660, 661, 662, 663, 664, 665, 666, 667, 668, 669, 670, 671, 672, 673, 674, 675, 676, 677, 678, 679, 680, 681, 682, 683, 684, 685, 686, 687, 688, 689, 690, 691, 692, 693, 694, 695, 696, 697, 698, 699, 700, 701, 702, 703, 704, 705, 706, 707, 708, 709, 710, 711, 712, 713, 714, 715, 716, 717, 718, 719, 720, 721, 722, 723, 724, 725, 726, 727, 728, 729, 730, 731, 732, 733, 734, 735, 736, 737, 738, 739, 740, 741, 742, 743, 744, 745, 746, 747, 748, 749, 750, 751, 752, 753, 754, 755, 756, 757, 758, 759, 760, 761, 762, 763, 764, 765, 766, 767, 768, 769, 770, 771, 772, 773, 774, 775, 776, 777, 778, 779, 780, 781, 782, 783, 784, 785, 786, 787, 788, 789, 790, 791, 792, 793, 794, 795, 796, 797, 798, 799, 800, 801, 802, 803, 804, 805, 806, 807, 808, 809, 810, 811, 812, 813, 814, 815, 816, 817, 818, 819, 820, 821, 822, 823, 824, 825, 826, 827, 828, 829, 830, 831, 832, 833, 834, 835, 836, 837, 838, 839, 840, 841, 842, 843, 844, 845, 846, 847, 848, 849, 850, 851, 852, 853, 854, 855, 856, 857, 858, 859, 860, 861, 862, 863, 864, 865, 866, 867, 868, 869, 870, 871, 872, 873, 874, 875, 876, 877, 878, 879, 880, 881, 882, 883, 884, 885, 886, 887, 888, 889, 890, 891, 892, 893, 894, 895, 896, 897, 898, 899, 900, 901, 902, 903, 904, 905, 906, 907, 908, 909, 910, 911, 912, 913, 914, 915, 916, 917, 918, 919, 920, 921, 922, 923, 924, 925, 926, 927, 928, 929, 930, 931, 932, 933, 934, 935, 936, 937, 938, 939, 940, 941, 942, 943, 944, 945, 946, 947, 948, 949, 950, 951, 952, 953, 954, 955, 956, 957, 958, 959, 960, 961, 962, 963, 964, 965, 966, 967, 968, 969, 970, 971, 972, 973, 974, 975, 976, 977, 978, 979, 980, 981, 982, 983, 984, 985, 986, 987, 988, 989, 990, 991, 992, 993, 994, 995, 996, 997, 998, 999, 1000

ὅστις ἀθανμάστως καὶ ἀσυχνύτως τοῖς πράγμασι χρήσεται ἀφ' ὧν
 τὰ πάθη ὀρμᾶται, οἷον | πλούτῳ καὶ πενίᾳ καὶ δόξῃ καὶ ἀδοξίᾳ, 487 P
 ὑγείᾳ καὶ νόσῳ, ζωῇ καὶ θανάτῳ, πόνῳ καὶ ἡδονῇ. ἵνα γὰρ ἀδια- 4
 φόρως τοῖς ἀδιαφόροις χρησώμεθα, πολλῆς ἡμῖν δεῖ διαφορᾶς, ἅτε
 5 προκεκακωμένοις ἀσθενεῖα πολλῇ καὶ προδιαστροφῇ κακῆς ἀγωγῆς
 τε καὶ τροφῆς μετὰ ἀμαθίας προαπολελανκόσιν. ὁ μὲν οὖν ἀπλοῦς 110, 1
 λόγος τῆς καθ' ἡμᾶς φιλοσοφίας τὰ πάθη πάντα ἐναπερείσματα τῆς
 ψυχῆς φησὶν εἶναι τῆς μαλθακῆς καὶ εἰκούσης καὶ οἷον ἐναποσφρα-
 γίσματα τῶν πνευματικῶν δυνάμεων, πρὸς ἃς ἡ πάλη ἡμῖν. ἔργον 2
 10 γὰρ, οἴμαι, ταῖς κακούργοις δυνάμεσιν ἐνεργεῖν τι τῆς ἰδίας ἕξεως
 παρ' ἕκαστα πειρᾶσθαι εἰς τὸ καταγωνίσασθαι καὶ ἐξειδιοποιήσασθαι
 τοὺς ἀπειπαμένονους αὐτάς. ἔπεται δ' εἰκότως τοὺς μὲν καταπαλαίε- 3
 σθαι, ὅσοι δὲ ἀθλητικώτερον τὸν ἀγῶνα μεταχειρίζονται πάμμαχον
 ἀγωνισάμενοι καὶ μέχρι τοῦ στεφάνου χωρήσαντες, αἱ προειρημέναι
 15 δυνάμεις ἐν πολλῷ τῷ λυθρῷ τότε δὴ ἀπανθῶσι θαυμάζουσαι τοὺς
 νικηφόρους.

Τῶν γὰρ κινουμένων τὰ μὲν καθ' ὀρμὴν καὶ φαντασίαν κινεῖται, 4
 ὡς τὰ ζῷα, τὰ δὲ κατὰ μετάθεσιν, ὡς τὰ ἄψυχα. κινεῖσθαι δὲ καὶ
 τῶν ἀψύχων τὰ φυτὰ μεταβατικῶς φασὶν εἰς αὐξήσιν, εἴ τις αὐτοῖς
 20 ἄψυχα εἶναι συγχωρήσει τὰ φυτὰ. ἕξεως μὲν οὖν οἱ λίθοι, φύσεως 111, 1
 δὲ τὰ φυτὰ, ὀρμῆς δὲ καὶ φαντασίας τῶν τε αὐθιγῶν τῶν προειρη-
 μένων καὶ τὰ ἄλογα μετέχει ζῷα. ἡ λογικὴ δὲ δύναμις, ἴδια οὐσα 2
 τῆς ἀνθρωπείας ψυχῆς, οὐχ ὡσαύτως τοῖς ἀλόγοις ζῷοις ὀρμᾶν
 ὀφείλει, ἀλλὰ καὶ διακρίνειν τὰς φαντασίας καὶ μὴ συναποφέρει- 176 S
 25 σθαι αὐταῖς.

Αἱ τοίνυν δυνάμεις, περὶ ὧν εἰρήκαμεν, κάλλη καὶ δόξας καὶ μοι- 8
 χείας καὶ ἡδονὰς καὶ τοιαύτας τινὰς φαντασίας δελεαστικὰς προτεί-
 νουσι ταῖς εὐεπιφόροις ψυχαῖς, καθάπερ οἱ ἀπελαύνοντες τὰ θρέμματα
 θαλλοὺς προσείοντες, εἴτα, κατασοφισάμενοι τοὺς μὴ διακρίνειν δυνη-
 30 θέντας τὴν ἀληθῆ ἀπὸ ψευδοῦς ἡδονὴν καὶ τὸ ἐπίκτητόν τε καὶ

2 f vgl. Diog. Laert. VII 102 9 Ephes. 6, 12 17—25 Chrys. Fr. phys.
 714 Arnim; vgl. Philo Leg. alleg. II 22 f (I p. 71 M); Quis rer. div. her. 137 (I
 p. 492 M); Orig. de orat. 6, 1 29 zu θαλλοὺς προσείειν vgl. Plato Phaedr.
 p. 230 D

1 ἀθανμάστως Bywater, Journ. of Philol. 4 (1872) p. 209 θαυμαστῶς L
 4 ἀδιαφόροις Bywater διαφόροις L χρησώμεθα Heyse χρήσωμαι L 5 καὶ
 κακῆς Hiller 14 ἀγωνισάμενοι—χωρήσαντες Lowth ἀγωνισάμεναι—χωρήσασαι
 L 17 τὰ St & L 21 δεῖ Hiller τε L 28 ἀνθρωπείας (εἰ corr. aus I) L¹
 29 προσείοντες Hemsterhuys bei Ruhnken zu Tim. Lex. p. 138 προσείεντες L
 30 ψεύδους L τῆς ψευδοῦς Sy

ἐφ' ἑριστον ἀπὸ τοῦ ἁγίου κάλλους, ἄγοισιν δουλωσάμεναι. ἑκάστη 4
δὲ ἀπάτη, συνεχῶς ἐναπειρομένη τῇ ψυχῇ, τὴν φαντασίαν ἐν αὐτῇ
τεκνοῦται. καὶ δὴ τὴν εἰκόνα ἔλαθεν περιφέρουσα τοῦ πάθους ἢ
ψυχῆ, τῆς αἰτίας ἀπὸ τε τοῦ διέλατος καὶ τῆς ἡμῶν συγκαταθέσεως
5 γινομένης.

Ὁ δ' ἄμφι τὸν Βασιλείδην προσαρτήματα τὰ πάθη καλεῖν 112.1 4
εἰσῆσαι, πνεύματά τε τινα ταῦτα κατ' οἴδιαν ἐπάρχειν προσηρημένα
τῇ λογικῇ ψυχῇ κατὰ τινα τάραχον καὶ σύγχρυσιν ἀρχικὴν ἄλλας τε
αὐ πνευμάτων νόθους καὶ ἑτερογενεῖς φύσει, προσεπιφέεσθαι ταύταις,
10 οἷον λύκου, πιθήκου, λέοντος, τράγου, ὧν τὰ ἰδιώματα περὶ τὴν
ψυχὴν φανταζόμενα τὰς ἐπιθυμίας τῆς ψυχῆς τοῖς ζῴοις ἐμφερῶς
ἐξομοιοῦν λέγουσιν· ὧν γὰρ ἰδιώματα φέρουσι, τούτων τὰ ἔργα μι- 2
μοῦνται, καὶ οὐ μόνον τὰς ὁρμαῖς καὶ φαντασίαις τῶν ἀλόγων ζῴων
προσοικειοῦνται, ἀλλὰ καὶ φετῶν κινήματα καὶ κάλλη ζηλοῦσι διὰ
15 τὸ καὶ φετῶν ἰδιώματα προσηρημένα φέρειν, ἴτι δὲ καὶ ἔξω: 112.1
ἰδιώματα, οἷον ἀδάμαντος, σκληρίαν.

Ἄλλὰ πρὸς μὲν τὸ δόγμα τοῦτο διαλιζόμεθα ἕσπερον, ὀπληνίκα 2
περὶ ψυχῆς διαλαμβάνομεν· νῦν δὲ τοῦτο μόνον παρασημειωτέον, ὡς
δοκεῖται τινὸς ἔκρου κατὰ τὸν ποιητικὸν μῦθον εἰκόνα σφίξει ὁ κατὰ
20 Βασιλείδην ἄνθρωπος, ἐν ἐνὶ σώματι τοσοῦτων πνευμάτων διαφόρων
στρατὸν ἐγκεικολλημένους, αὐτὸς γοῦν ὁ τοῦ Βασιλείδου υἱὸς Ἰσίδωρος 3
ἐν τῇ Περὶ προσφθεῖς ψυχῆς συναισθόμενος τοῦ δόγματος οἷον ἱε-
τοῦ κατηγορῶν γράφει κατὰ λέξιν· εἴαν γὰρ τινι πείσμα δῆς, ὅτι 4
μὴ ἴσθαι ἢ ψυχῆ μονομερῆς, τῇ δὲ τῶν προσαρτημάτων βλατὰ τῶν
25 χειρῶν γίνεται πάθη, πρόσφασιν οὐ τὴν τεχνοῦσαν ἔξοισιν ὡς μο-
χθηρῶς τῶν ἀνθρώπων λέγουν· ἐμάσθη, ἀπηνίχθη, ἄκων ἰδρῶσα
μὴ βουλόμενος ἐνήργησα· τῆς τῶν κακῶν ἐπιθυμίας αὐτῷ ἡγιστά-
μιναι καὶ οὐ μαχισάμενοι τὰς τῶν προσαρτημάτων βλατὰς, διὰ δὲ 114.1
τῇ λογιστικῇ κριττονας γινομένους, τῆς ἐλάττονος ἐν ἡμῖν πείσεως
30 φανῆναι κρατούστας· δὴ γὰρ δὴ ψυχῆς ἐποτιθεται καὶ οὕτως ἐν 2
ἡμῖν, καθάπερ οἱ Πηθαγόριοι περὶ ὧν ἕσπερον ἐπισκεψόμεθα· ἀλλὰ 3
καὶ Ὁσαλίτινος πρὸς τινὰς ἐπιστελλῶν αὐταῖς λέξοι γράφει περὶ

6 14 vgl. Hilgenfeld, Ketzerges. h. S. 272. 20 17 f vgl. St. m. III 13. V ss. 4, Zahn, Forsch. III S. 46 f. 19 zu δοκεῖται ἔπειτα, vgl. Pat. I. c. 1. 1. 184 D. 28—30 vgl. Hilgenfeld, Ketzerges. h. S. 27. ff.

7 τί Schw. γὰρ Wi. 13 ἴτι St. Wi. ἴτι L. 17 τῆς, ἡμῶν Schw. ἡμῶν τῆς, L. 27 f. αὐτοῖς ἔξοισιν ἡμαρτάνουσιν Schw. αὐτοῖς, ἐν ἡμῖν, ἡμῶν Schw. αὐτοῖς, L. 31 τῆς, ἡμῶν L.

- τῶν προσαρτημάτων· εἰς | δὲ ἐστὶν ἀγαθός, οὐ παρησία ἢ διὰ τοῦ 489 P
 υἱοῦ φανέρωσις, καὶ δι' αὐτοῦ μόνου δύναται ἂν ἡ καρδία καθαρὰ
 γενέσθαι, παντὸς πονηροῦ πνεύματος ἐξωθουμένου τῆς καρδίας.
 πολλὰ γὰρ ἐνοικούντα αὐτῇ πνεύματα οὐκ ἐὰ καθαρεύειν, ἕκαστον 4
 5 δὲ αὐτῶν τὰ ἴδια ἐκτελεῖ ἔργα πολλαχῶς ἐνυβριζόντων ἐπιθυμίαις
 οὐ προσηκούσαις. καὶ μοι δοκεῖ ὁμοίον τι πάσχειν τῷ πανδοχείῳ ἢ 5
 καρδία· καὶ γὰρ ἐκεῖνο κατατιτράται τε καὶ ὀρύττεται καὶ πολλάκις
 κόπρου πίμπλαται ἀνθρώπων ἀσελγῶς ἐμμενόντων καὶ μηδεμίαν
 πρόνοιαν ποιουμένων τοῦ χωρίου, καθάπερ ἄλλοτριου καθεστῶτος.
 10 τὸν τρόπον τοῦτον καὶ ἡ καρδία, μέχρι μὴ προνοίας τυγχάνει, ἀκά- 6
 θαρτος [οὔσα], πολλῶν οὔσα δαιμόνων οἰκητήριον· ἐπειδὴν δὲ ἐπι-
 σκέφεται αὐτὴν ὁ μόνος ἀγαθὸς πατήρ, ἡγίασται καὶ φωτὶ διαλάμ-
 πει, καὶ οὕτω μακαρίζεται ὁ ἔχων τὴν τοιαύτην καρδίαν, ὅτι ὄφεται
 τὸν θεόν. 1
- 15 Τίς οὖν ἡ αἰτία τοῦ μὴ προνοεῖσθαι ἐξ ἀρχῆς τὴν τοιαύτην 115, 1
 ψυχὴν, ἐλάττωσαν ἡμῖν. ἤτοι γὰρ οὐκ ἔστιν ἀξία (καὶ πῶς ὡς περ ἐκ
 μετανοίας ἢ πρόνοια πρόσσεισιν αὐτῇ;) ἢ φύσις σφραγισμένη, ὡς αὐτὸς
 βούλεται, τυγχάνει καὶ ἀνάγκη ταύτην ἐξ ἀρχῆς διὰ συγγένειαν προ-
 νοουμένην μηδεμίαν παρελθούσιν τοῖς ἀκαθάρτοις παρέχειν πνεύμασιν,
 20 ἐκτὸς εἰ μὴ βιασθεῖη καὶ ἀσθενῆς ἐλεγχθεῖη. ἐὰν γὰρ δῶ μετανοή- 2
 σασαν αὐτὴν ἐλέσθαι τὰ κρείττω, τοῦτ' ἐκείνος ἄκων ἐρεῖ, ὅπερ ἢ παρ'
 ἡμῖν ἀλήθεια δογματίζει, ἐκ μεταβολῆς κειθηνίου, ἀλλ' οὐκ ἐκ φύσεως
 (γίγνεσθαι) τὴν σωτηρίαν. ὡς περ γὰρ αἱ ἀναθυμιάσεις αἰ τε γῆθεν αἰ 3
 τε ἀπὸ τελμάτων εἰς ὀμίχλας συνίστανται καὶ νεφελώδεις συστροφάς,
 25 οὕτως αἱ τῶν σαρκικῶν ἐπιθυμιῶν ἀναδόσεις καχεξίαν προστρέβονται
 ψυχῇ, κατασχεδαννύουσαι τὰ εἶδωλα τῆς ἡδονῆς ἐπίπροσθε τῆς ψυχῆς.
 ἐπισκοτοῦσι γοῦν τῷ φωτὶ τῷ νοερῷ ἐπισπωμένης τῆς ψυχῆς τὰς ἐκ 116, 1
 τῆς ἐπιθυμίας ἀναδόσεις καὶ παχυνούσης τὰς συστροφάς τῶν καθῶν
 ἐνδεδελεχέα ἡδονῶν. χρυσοῦ δὲ ἀπὸ γῆς οὐκ αἴρεται βῶλος, ἀλλ' ἀφε- 2

1—14 vgl. Hilgenfeld, Ketzergesch. S. 295 ff; ZwTh 23 (1880) S. 290

1. 12 vgl. Matth. 19, 17 u. Hilgenfeld, Nov. Test. extra can. IV² p. 24 sq.

5 zu ἐνυβρίζειν vgl. Herakleon Fr. 18 Brooke 11 zu δαιμόνων οἰκητήριον
 vgl. Matth. 12, 45; Barnabas Ep. 16, 7; Herakleon Fr. 20 Brooke; Hippolyt Refut.
 VI 34 p. 284, 61 Edit. Gotting. 18 f vgl. Matth. 5, 8

1 παρησία (vgl. S. 132, 10) παρησία L παροσία Grabe, Spicil. sec. II.
 p 52 (so auch Bywater) παροσία Hilgenfeld 10 μὴ] μὲν ἵτινος οὐδεμιᾶς·
 Bywater 10 f μέχρι μὴ προνοίας . . ., τυγχάνει ἀκάθαρτος Schw, Hermes 38
 (1903) S. 96¹ τυγχάνει L¹ τυγχάνη L* 11 [οὔσα] Schw 17 φύσει Po
 28 γίγνεσθαι St Schw εἶναι Wi 29 χρυσοῦ—οὐκ αἴρεται βῶλος Sy χρυ-
 σός—οὐχ αἴρεται βῶλος L

φόμιμος διελίξεται. ἔπειτα καθαρὸς γενόμενος χρόνους ἀκούει. γῆ
 κικαθαριμένη. καίτοιθε γὰρ καὶ δοθήσεται ἔμνε τοῖς ἐξ ἑαυτῶν
 ἰλιόθαι τὰ κάλλιστα δυναμένοις λέγεται. ὅπως δ' ἡμεῖς τοῦ δια- 3
 βόλου τὰς ἐνεργείας καὶ τὰ πνεύματα τὰ ἀκάθαρτα εἰς τὴν τοῦ
 5 ἀμαρτωλοῦ ψυχὴν ἐπισπείρειν φαμέν. οἱ μοι δεῖ πλειόνων λόγων
 παραθεμένῳ μάρτυν τὸν ἀποστολικὸν Βαρνάβαν ὃ δὲ τῶν ἐβδομή-
 κοντα ἦν καὶ συνιργὸς τοῦ Παύλου | κατὰ λέξιν οὐδέ πως λέγοντα· 4
 10 ἔμπρὸ τοῦ ἡμᾶς πιστεῦσαι τῷ θεῷ ἦν ἡμῶν τὸ οὐκ ἐπιτήριον τῆς καρ-
 4 διας φθαρτὸν καὶ ἀσθενὲς. ἀληθῶς οἰκοδομητὸς ναὸς διὰ χειρὸς·
 10 ὅτι ἦν πλήρης μὲν ἰδωλολατρίας καὶ ἦν οἶκος δαιμόνων, διὰ τὸ
 ποιεῖν ὅσα ἦν ἐναντία τῷ θεῷ· τὰς ἐνεργείας οὖν τὰς τοῖς δαιμο- 11
 11 νίοις καταλλήλους ἐπιτελεῖν φησι τοὺς ἀμαρτωλοῦς. οὐχὶ δὲ αὐτὰ τὰ
 πνεύματα ἐν τῇ τοῦ ἀπίστον κατοικεῖν ψυχῇ λέγει. διὰ τοῦτο καὶ 2
 ἐπιφέρει· προσέχετε. ἵνα ὁ ναὸς τοῦ κυρίου ἐκδόξωσιν οἰκοδομηθῇ.
 15 πῶς; μάθετε· λαβόντες τὴν ἀφίαν τῶν ἀμαρτιῶν καὶ ἐπίσταντες
 ἐπὶ τὸ ὄνομα γενόμεθα καιροί, πάλιν ἐξ ἀρχῆς κτιζόμενοι· οὐ γὰρ 3
 οἱ δαιμονιοὶ ἡμῶν ἀπικαίνονται, ἀλλ' αἱ ἀμαρτίαι. φησὶν, ἀφίονται.
 ἃς ὁμοίως ἐκείνοις ἐπιτελοῦμεν πρὶν ἢ πιστεῦσαι. ἰκόντως οὖν ἀντ- 4
 20 ἔθηκε τὰ ἐπιφερόμενα· εἰδὼ ἐν τῷ κατοικητηρίῳ ἡμῶν ἀληθῶς ὁ
 20 θεὸς κατοικεῖ ἐν ἡμῖν. πῶς; ὁ λόγος αὐτοῦ τῆς πίστεως. ἡ κλήσις
 αὐτοῦ τῆς λαγγελίας, ἡ σοφία τῶν δικαιωμάτων, αἱ ἐντολαὶ τῆς
 διδαχῆς· οὐδα ἕως αἰρίοι τιτὴ ἐντεχνῶν, καὶ ὁ ταῦτις προσιτάμιμος 3
 25 διὰ τῆς χρήσεως ἴσασκεν τῆς ἡδονῆς ἡδονῇ μάχισθαι. αὐτομολεῖν
 πρὸς ἡδονὴν διὰ προσποιητοῦ μάχης ὁ γενναῖος οὗτος γενναῖος 3
 25 ἴσασκε γὰρ δι' αὐτὸν καὶ γνωστικὸν εἶναι· ἐπεὶ οὐδέ μίγα ἔλιγει τὸ
 ἀπίχθαι ἡδονῆς μὴ κενωμένον, ἐν αὐτῇ δὲ γενόμενον μὴ κρι- 6
 26 τεσθαι. ὅθεν γυμνάζομαι δι' αὐτῆς ἐν αὐτῇ· ἐκείθεν δὲ αὐτὸν 118 1
 κατασοφίζομιμος ὁ ἀθλιὸς τῇ φιληδόνη τήν, ταῖτις διλοιοῖται τῇ 2
 27 δόξῃ καὶ ἰσοστικῶς ὁ Κρηναῖος προσέβαλλεν τοῖ τὴν ἀλήθειαν
 ἀρχαῖτος σοφιστοῦ. ὀνειδίζομιμος γοῖν ἵτι τῷ συντεχῶς ὀμὶατε τῇ

2 Matth 7. 7. Luk 11. 9 3 5 vgl Matth 13. 2 6 f vgl Clement Alex
 bei Euseb Hist eccl II 1. 4 8 11 14 16 19-22 Rom 6. 13 7
 9 vgl Act 17. 21 25 27 vgl Apoc. p. be. St b Flor 1. 18 κρηναῖος ἴσασκε
 οὐχ ὁ ἀπεχόμενος, ἀλλ' ὁ γυμνάζομενος αὐτῆς, καὶ κενωμένον μὴ
 Laert H. 1. 30 S. 177. 2 The. Theol. Gr. ad c. XI.

1 f ἡ κικαθαριμένη γῆ, κικαθαριμένη, H. Her. 2. 12 καὶ ἡ γῆ ἡ
 Schw 3 ἑαυτῶν ἐκκαθαίρειν W. 8 οὐκ ἐπιτήριον κατοικεῖν τοῦ θεοῦ
 9 ἀπικαίνονται ἀφίονται, Burn 10 ταῖτις, V. κρηναῖος, L. 11 καὶ ἡ
 14 f κατασοφίζομιμος, vgl L. 16 γυμνάζομιμος, ἐκκαθαίρειν Laert 20 κρηναῖος
 ὁ ἀπεχόμενος L. 25 οὐδὲν Schw 26 ἰσοστικῶς, Sy ἀπεχόμενος L. 29 ὀμὶατε
 Schw 30 ὀμὶατε Schw 30 L

ἔταιρα τῇ Κορινθία, ἔχω γὰρ ἔλεγεν Λαΐδα καὶ οὐκ ἔχομαι ὑπ' αὐτῆς. τοιοῦτοι δὲ καὶ οἱ φάσκοντες ἑαυτοὺς Νικολάφ ἔπεισθαι, 8 ἀπομνημόνευμά τι τάνδρὸς φέροντες ἐκ | παρατροπῆς τὸ δεῖν πα- 491 P ραχηθῆσαι τῇ σαρκί. ἀλλ' ὁ μὲν γενναῖος κολούειν δεῖν ἐδήλου τάς 4 5 τε ἡδονὰς τὰς τε ἐπιθυμίας καὶ τῇ ἀσκήσει ταύτη καταμαραίνειν τὰς τῆς σαρκὸς ὁρμάς τε καὶ ἐπιθέσεις. οἱ δὲ εἰς ἡδονὴν τράγων δίκην 5 ἐκχυθέντες, οἷον ἐφουβρίζοντες τῷ σώματι, καθηδουπαθοῦσιν, οὐκ εἰδότες ὅτι τὸ μὲν ῥακοῦται φύσει ῥευστὸν ὄν, ἡ ψυχὴ δὲ αὐτῶν ἐν βορβόρω κακίας κατορῶνεται, δόγμα ἡδονῆς αὐτῆς, οὐχὶ δὲ ἀνδρὸς ἀποστο- 10 λικοῦ μεταδιωκόντων. τίνι γὰρ οὗτοι Σαρδαναπάλλου διαφέρουσιν; 6 οὐ τὸν βίον δηλοῖ τὸ ἐπίγραμμα·

ταῦτ' ἔχω ὅσ' ἔφαγον καὶ ἐφύβρισα καὶ μετ' ἔρωτος
τέρπν' ἔπαθον, τὰ δὲ πολλὰ καὶ ὄλβια κείνα λέλειπται.
καὶ γὰρ ἐγὼ σποδὸς εἰμι, Νίνου μεγάλης βασιλεύσας.

15 καθόλου γὰρ οὐκ ἀναγκαῖον τὸ τῆς ἡδονῆς πάθος, ἐπακολούθημα δὲ 7 χρεῖαις τισὶ φυσικαῖς, πεινῆ, δίψης, ῥίγης, γάμφ. εἰ γοῦν ταύτης δίχα 119, 1 πτεῖν οἷόν τε ἦν ἢ τροφήν προσέεισθαι ἢ παιδοποιεῖν. ἐδείχθη ἂν οὐδεμία ἕτερα χρεῖα ταύτης. οὔτε γὰρ ἐνέργεια οὔτε διάθεσις οὐδὲ 2 μὴν μέρος τι ἡμέτερον ἢ ἡδονή, ἀλλ' ὑπουργίας ἕνεκα παρηλθεν εἰς 20 τὸν βίον, ὡσπερ τοὺς ἄλλας φασι τῆς παραπέψεως τῆς τροφῆς χάριν. ἢ δὲ ἀφηνιάσασα καὶ τοῦ οἴκου κατακρατήσασα †πρώτην ἐπιθυμίαν 8 γεννᾷ, ἔφρασι καὶ ὄρεξιν οὖσαν ἄλογον τοῦ κεχαρισμένου αὐτῇ, (ἦ)

1 f vgl. Diog. Laert. II 75; Parallelen bei Sternbach, Gnomol. Vatic 65; Zeller, Phil. d. Gr. II 1⁴ S. 362⁴ 2—10 vgl. Hilgenfeld, Ketzergesch. S. 409 ff 8 f vgl. Strom. III 25, 7 7 f vgl. Strom. III 86, 4 8 f vgl. Plato Rep. VII p. 533 D ἐν βορβόρω . . . τὸ τῆς ψυχῆς ὄμμα κατορρωγυμένον. 12—14 Choirilos von Jasos (nach Naeke) Fr. 1 Kinkel; Preger, Inscr. graec. metr. p. 183 Nr. 232; vgl. Theodoret Gr. aff. c. XII 93; Athen. VIII p. 336 A; die Parodie des Krates Fr. 12 PLG⁴ II p. 368; die übrigen Zeugen bei Kinkel u. Preger 15—22 Chrys Fr. mor. 405 Arnim 15 f vgl. Usener, Epic. 275, 20 21 f zu ἐπιθυμία — ὄρεξις ἄλογος vgl. Paed. I 101, 1 mit Anm.

8 ἀπομνημόνευμά τι Sy ἀπομνημονεύματι L 12 ταῦτ'] κείν' Athen. τόσος Theodor. u. a. ὅσ' Vi ὅσ' L καὶ ἐφύβρισα] καὶ ἐβρόχηθια Nauck καὶ ἀφίβρισα und τε καὶ ἔπιον andere Zeugen μετ' ἔρωτος] σὺν ἔρωτι Athen. μετ' ἐρώτων andere Z. 13 τέρπν' ἔπαθον] τερπνὰ πάθον oder τέρπν' ἐδάην andere Z. κείνα] πάντα Theodor. Athen. u. a. λέλειπται] λείνεται Athen. 14 σποδὸς εἰμι Vi aus Athen. σπονδαῖσι L βασιλείσας Vi aus Athen. βασιλένσα L βασιλεύων andere Z. 17 τροφήν Wendland, Rhein. Mus. 53 (1898) S. 8 τροφῆς L 21 πρώτην] ἐρωτικὴν St 22 · ἦ) Usener

τῶν δὲ (φῆσι) κράτει ψυχῆς ἤθει ἀγαλλομένη·
οὐθ' ὑπὸ χροσείων δουλουμένη οὐθ' ὑπ' ἐρωτῶν
τηξιπόθων, οὐδ' εἴ τι συνέμπορόν ἐστι φίλυβρι.

καὶ τὸ ὅλον ἐπιλέγει· |

5 ἥδονῃ ἀνδραποδώδει ἀδούλωτοι καὶ ἄκναπτοι 493 P
ἀθάνατον βασιλείαν ἐλευθερίαν τ' ἀγαπῶσιν.

οὗτος ἐν ἄλλοις εὐθυρημόνως γράφει τῆς εἰς τὰ ἀφροδίσια ἀκατα- 2
σχέτον ὀρμῆς κατάπλασμα εἶναι λιμόν, εἰ δὲ μή, βρόχον. Ζήνωνι δὲ 3
τῷ Στωϊκῷ τὴν διδασκαλίαν μαρτυροῦσι καίτοι διασύροντες οἱ κω-
10 μικοὶ ᾧδὲ πως·

φιλοσοφίαν καινὴν γὰρ οὗτος φιλοσοφεῖ·
πεινῆν διδάσκει καὶ μαθητὰς λαμβάνει·
εἰς ἄρτος, ὄψον ἰσχάς, ἐπιπιεῖν ὕδωρ.

Πάντες δὲ οὗτοι οὐκ αἰσχύνονται σαφῶς ὁμολογεῖν τὴν ἐκ τῆς 122, 1
15 εὐλαβείας ἀφέλειαν· ἡ δὲ ἀληθῆς καὶ οὐκ ἄλογος σοφία οὐ λόγους 178 S
φιλοῖς καὶ θεσπίσμασι πεποιθυῖα. ἀλλὰ σκεπαστηρίοις ἀτρώτοις καὶ
μυστηρίοις δραστικοῖς, ταῖς θείαις ἐντολαῖς, * * συγγυμνασίᾳ τε καὶ
συνασκήσει μελετῶσα, δύναμιν θεῖαν κατὰ τὸ ἐμπνεόμενον μέρος αὐτῆς
ὑπὸ τοῦ λόγου λαμβάνει. ἤδη γοῦν καὶ τοῦ ποιητικοῦ Διὸς τὴν 2
20 αἰγίδα γράφουσι

δεινὴν, ἣν περὶ μὲν πάντη φόβος ἔστεφάνωται,
ἐν δ' Ἔρις, ἐν δ' Ἀλκή, ἐν δὲ κρυόεσσα Ἰωκὴ·
ἐν δὲ τε Γοργεῖη κεφαλῇ δεινοῖο πελώρου,
δεινὴ τε σμερδνὴ τε, Διὸς τέρας αἰγιόχοιο.

5—8 Theodoret Gr. aff. c. XII 49 7 f vgl. Krates Fr. 17 Bergk 4 (14 Diels)
(bei Diog. Laert. VI 86 u. a.) ἐρωτα παῖει λιμός, εἰ δὲ μή, χρόνος· | ἐὰν δὲ τού-
τοις μὴ δίνῃ χρῆσθαι, βρόχος. 11—13 Philemon Philosophi Fr. 85 CAF II
p. 52; vgl. Diog. Laert. VII 27 21—24 E 730—742

1 der Pentameter gehörte zum ὕμνος εἰς εὐσέβειαν. Der Übergang zum
folgenden fehlt durch Clemens' Schuld. im Original wohl κρατεῖ ψυχῆ
(Vocativ) Schw ἀγαλλομένη L 2 χροσείων L χρῆσι δι' ὡν Schw δουλου-
μένη L 3 τηξιόνων Bergk οὐδ' εἴ τι συνέμπορόν ἐστι Sy οὐδ' εἴ τι συνέ-
μποροὶ εἰσι L 5 ἄκναπτοι] ἄκαμπτοι Theod. 6 Krates, nicht Clemens, schrieb
wohl: ἀθανάτων βασιλείαν, ἐλευθερίαν, ἀγαπῶσιν (Wi) 7 ἀφροδίσια L
8 κατάπλασμα] κατάπαγμα Theod. schlechtere HSS) 11 καινὴν Diog. καινὴν
L 17 τὰς θείας ἐντολὰς συγγ. Schw εὐλάβειαν] συγγ. St (vgl. S. 181, 15)

τοὺς δὲ τὸ σωτήριον διορᾶν ὀρθῶς διειδυμένοις οὐκ οἶδα εἰ τι φίλι- 123. 1
 ρον φανήσεται τῆς τε σεμνότητος τοῦ νόμου καὶ τῆς θιγατρὸς αὐτοῦ
 εὐλαβείας. ἀλλὰ γὰρ ὅταν ἐπίρτονον εἶδιν λέγηται, ὡσπερ καὶ ὁ 2
 κήμος ἐπὶ τινας, ἵνα μὴ τινες τῶν ζηλοῦντων αὐτὸν ἔκτονον καὶ
 ἀπόχορδον εἴπωσιν, οὕτως ἀκούω, οὐχ ὡς ἐπίρτονον, ἀλλὰ τοῖς μὴ
 βουλομένοις ἀναλαβεῖν τὸν θεῖον ζυγόν, τοῦτοις ἐπίρτονον· τοῖς γὰρ
 αὐτοῖσι καὶ ἀσθετικοῖς τὸ μέτρον | ἐπίρτονον δοκεῖ, καὶ τοῖς ἀδίκοις 4. 1'
 ἀκροδίκαιον τὸ ἐπιβάλλον. ὅσους γὰρ διὰ τὸ φιλικῶς πρὸς ἁμαρτίας 3
 εἶχεν ἡ συγγνώμη παρεπιέρχεται, οὗτοι τὴν ἀλήθειαν ἀπήρτιαν ἐπο-
 λαμβάνουσι καὶ τὴν αἰσθητὴν ἀποτομίαν, καὶ ἀηλιθὴ τὸν μὴ σινα-
 μαρτάνοντα μηδὲ συγκατωπύμενον. ἐν γούν ἡ τραγωδία ἐπὶ τοῦ 124 1
 "ιδου γράγει·"

πρὸς δ' οἶον ἤξει δαίμονα ὡς ἴφωτα. 7
 ὡς οὔτε τοῦπαικῆς οὔτε τὴν χάριν
 15 ἔδει, μόνον δ' ἴστικγε τὴν ἀπλῶς δίκην.

καὶ γὰρ εἰ μηδέπω ποιτὴν τὰ μὴ προσταττόμενα ἐπὶ τοῦ νόμου 2
 οἰοῖ τί ἐστι, ἀλλὰ τοὶ συνοφῶντες, ὡς ἐποδίσματα ἡμῖν ἔκκεται
 κάλλιστα ἐν αὐτῷ, τρίγων καὶ ἀξύν τὸν ἴφωτα τῆς ἐλευθερίας
 δευάμθα· καὶ τῆδε ὡμολομηθ' ἄν, κατὰ δύναμιν προθυμότερον τὰ
 2 μὴ προκαλούμενοι, τὰ δὲ μιμούμενοι, τὰ δὲ καὶ δευσοποιέμενοι, οὔτε 3
 γὰρ οἱ παλαιοὶ δίκαιοι κατὰ νόμον βύσσαντες εἰπὸ δρυόσι ἴσαν
 τελευτήσαντες οὐδ' ἀπὸ πίτρησι, τῷ γούν βουλήθησι γρηγοῖσι φιλο-
 σωπιῖν ὅλους αὐτοὺς γέροντες ἀνέθισεν τῷ θεῷ καὶ οὐκ οἷσι πιστιν
 ἐκορίθησι.

Παγκάλως ὁ Ζήνων ἐπὶ τῶν Ἰνδῶν ἴαγει ἵνα Ἰνδῶν περοπτεία· 125 1
 τον ἰθάειν ἄν ἰθιῖν ἡ πύσας τὰς πικρὴ πόνον ἀποδίξαις μαθῆιν. ἔμην 2

6 vgl. Matth. 19, 29. 6 f. τοῖς ἴτοις, δοκί S. P. Par. 2 S. H. 2. An-
 tonius Me. ca. p. 130 Gieseler. 8 11 ὁ οὐ, δὲ ἀσκατατομῶν S. P. Par.
 29 H. 2. 13 15 S. P. K. lo. Er. no. 21. 16 24 πο. το. τοῦ, ὄνομα S. P.
 Par. 29 H. 2. 21 f. vgl. r. 13. 23 vgl. S. P. 41. 23 f. vgl. Gen. 1, 9.
 Rom. 4, 3. 25 f. / von Fr. 187. Pausan. 211. Anton.

5 πο. το. ἰθιῖν S. P. K. lo. Er. no. 21. 16 24 πο. το. τοῦ, ὄνομα S. P.
 Par. 29 H. 2. 21 f. vgl. r. 13. 23 vgl. S. P. 41. 23 f. vgl. Gen. 1, 9.
 Rom. 4, 3. 25 f. / von Fr. 187. Pausan. 211. Anton.

δὲ ἀφθονοὶ μαρτύρων πηγαὶ ἐκάστης ἡμέρας ἐν ὀφθαλμοῖς ἡμῶν
 θεωρούμεναι παροπτωμένων ἀνασκινδυλενομένων τὰς κεφαλὰς ἀπο-
 τεμνομένων. τούτους πάντας ὁ παρὰ τοῦ νόμου φόβος εἰς Χριστὸν 3
 παιδαγωγήσας συνήσκησε τὸ εὐλάβει καὶ δι' αἱμάτων ἐνδείκνυσθαι.
 5 Ὁ θεὸς ἔστη ἐν συναγωγῇ θεῶν, ἐν μέσῳ δὲ θεοῦ διακρινεῖ· τίνας 4
 τούτους; τοὺς ἡδονῆς κρείττονας, τοὺς τῶν παθῶν διαφέροντας,
 τοὺς ἕκαστον ὧν πρᾶσσουσιν ἐπισταμένους, τοὺς γνωστικούς, τοὺς
 τοῦ κόσμου μείζονας. καὶ πάλιν ἔγω εἶπα, θεοὶ ἔστε καὶ υἱοὶ ὑψί- 5
 στοῦ πάντες· τίσι λέγει ὁ κύριος; τοῖς παραιτουμένοις ὡς οἶόν τε
 10 πᾶν τὸ ἀνθρώπινον. καὶ ὁ ἀπόστολος λέγει· ἡμεῖς γὰρ | οὐκέτι 6 495 P
 ἔστε ἐν σαρκί, ἀλλ' ἐν πνεύματι· καὶ πάλιν λέγει· ἐν σαρκὶ ὄντες
 οὐ κατὰ σάρκα στρατευόμεθα· σὰρξ· γὰρ καὶ αἷμα βασιλείαν θεοῦ
 κληρονομήσαι οὐ δύνανται, οὐδὲ ἡ φθορὰ τὴν ἀφθαρσίαν κληρονομεῖ·
 ἰδοὺ δὲ ὡς ἄνθρωποι ἀποθνήσκετε· διελέγχον ἡμᾶς τὸ πνεῦμα
 15 εἶρηκεν. χρὴ τοίνυν συνασκεῖν αὐτοὺς εἰς εὐλάβειαν τῶν ὑποκλιπτόν- 126, 1
 των τοῖς πάθεσι. φυγαδεύοντας κατὰ τοὺς ὄντως φιλοσόφους τὰ
 πασχητιῶντα τῶν βρωμάτων καὶ τὴν παρὰ τὴν κοίτην ἔκλυτον
 ἀνεσι καὶ τὴν τρυφήν καὶ τὰ εἰς τρυφήν πάθη, * * ἄλλοις εἶναι ἄθλον
 βαρῦ, ἡμῖν δὲ οὐκέτι· δῶρον γὰρ τοῦ θεοῦ σωφροσύνη τὸ μέγιστον.
 20 αὐτὸς γὰρ εἶρηκεν, οὐ μὴ σε ἀνῶ οὐδ' οὐ μὴ σε ἐγκαταλείπω, 2
 ἄξιον κρίνας διὰ τὴν γνησίαν αἴρεσιν. οὕτω τοίνυν ἡμᾶς εὐλαβῶς 3
 προσεῖναι πειρωμένους ἐκδέξεται ὁ χρηστός· τοῦ κυρίου ἕζυγός, ἐκ
 πίστεως εἰς πίστιν· ἐνὸς ἡνιόχου κατὰ προκοπὴν ἐλαύνοντος ἕκα-
 στον ἡμῶν εἰς σωτηρίαν, ὅπως ὁ προσήκων τῆς εὐδαιμονίας περι-
 25 γένηται καρπός. γίνεται δὲ [ἡ] ἄσκησις· κατὰ τὸν Κῶρον Ἴπποκρά- 4
 τὴν οὐ μόνον τοῦ σώματος, ἀλλὰ καὶ τῆς ψυχῆς ὑγιεινῆς ἀοκνή
 πόνων, ἀκορή τρυφῆς·

XXI. Ἐπίκουρος δέ, ἐν τῷ μὴ πεινῆν μηδὲ διψῆν μηδὲ ῥιγοῦν 127, 1

5 Psal. 81, 1 8 f Psal. 81, 6 10 f Röm. 8, 9 11 f II Kor. 10, 3
 12 f I Kor. 15, 50 14 Psal. 81, 7 17 vgl. πασχητιῶντων ἐδεσμάτων
 Paed. II 14, 3 mit Anm. 20 Hebr. 13, 5; vgl. Deut. 31, 6. 8 22 vgl. Matth.
 11, 30 22 f Röm. 1, 17 25—27 vgl. Hippokrates Epidem. VI 4, 18 (V
 p. 312 Littre); Plut. Mor. p. 129 F; Galen Protr. 11 p. 16, 2 f Kaibel 28—
 S. 187, 2 vgl. R. Hoyer, De Antiocho Ascalonita Diss. Bonn 1883 S. 26 ff 28—
 S. 182, 9 Epikur Fr. 602 (S. 339, 19; vgl. Fr. 200 S. 161, 15). 450 (S. 293, 23).
 40*) (S. 277, 16) Usener 28—S. 182, 2 Theodoret Gr. aff. c. XI 16

2 ἀνασκινδυλενομένων Sy ἀνασκινδυλενομένων L 14 διελέγχον St διελέγ-
 χων L 18 ἄλλοις εἶναι] ἄλλοις ὄντα oder ἄλλοις εἰ καὶ Hoyer (νομίζοντες,
 ταῦτ' ἄλλοις εἶναι Hiller ἀπερ δοκεῖ τοῖς μὲν) ἄλλοις εἶναι Ma u. Schw
 25 [ἡ] St 26 ὑγιεινῆς St aus Hipp. (ὑγιείας Po) ὑγίεια L 28 μηδὲ Usener
 μήτε L

- τὴν εὐδαιμονίαν τιθέμενος τὴν ἰσοθίον, ἐπιφώνησε φωνὴν ἀσβεβῶς
 εἰπὼν, ἐν τοῦτοις κἄν μὲ πατρὶ μάχεσθαι, ὡς περ ἄνων σκατοφάγων
 καὶ οὐχὶ τῶν λογικῶν καὶ φιλοσόφων τὴν μακαρίαν νίκην δογμα-
 τίζων. τῶν γὰρ ἀπὸ τῆς ἡθονῆς ἀρχομένων • τοὺς τε Κινηρηαίους
 5 εἶναι καὶ τὸν Ἐπίκοιρον• τούτοις γὰρ τέλος εἶναι λέγειν διαρρήδη 2
 τὸ ἡδέως ζῆν, τέλειον δὲ ἀγαθὸν μόνον τὴν ἡθονῆν. ὁ δὲ Ἐπίκοιρος
 καὶ τὴν τῆς ἀλληλόνομος ἐπιξαιρῶσιν ἡθονῆν εἶναι λέγει• αἰρετὸν δὲ
 εἶναι φησὶν ὁ πρῶτον ἐξ ἑαυτοῦ ἐφ' ἑαυτὸ ἐπισπᾶται, πάντως δηλοῦ-
 ὅτι ἐν κινήσει ἑπάρχον. Μεινόμαχος δὲ καὶ Καλλιγῶν τέλος εἶναι 8
 10 ἴσασαν πᾶν τὸ καθ' αὐτὸν ποιεῖν ἕνεκα τοῦ ἐπιτηγῆαντιν ἡθονῆς
 καὶ τιγγῆαντιν, ὃ τε Ἡρώωνμος ὁ Περιπατητικὸς τέλος μὲν εἶναι τὸ 49 1
 ἀσχήτως ζῆν, τελικὸν δὲ ἀγαθὸν μόνον τὴν εὐδαιμονίαν, καὶ Μό-
 δωρος ὁμοίως ἀπὸ τῆς αὐτῆς αἰρέσεως γενόμενος τέλος ἀποφαίνεται
 τὸ ἀσχήτως καὶ καλῶς ζῆν. Ἐπίκοιρος μὲν οὖν καὶ οἱ Κινηρηαῖοι 126 1
 15 τὸ πρῶτον οικειὸν φασὶν ἡθονῆν εἶναι ἕνεκα γὰρ ἡθονῆς παρελθούσας
 φασὶν, ἢ ἀρετῆ ἡθονῆν ἐνεποιήσαι, κατὰ δὲ τοὺς περὶ Καλλιγῶντα 2
 ἕνεκα μὲν τῆς ἡθονῆς, παραιοῦσθαι ἢ ἀρετῆ, χρόνον δὲ ἕστερον τὸ 17
 περὶ αὐτὴν κάλλος κατιδούσα ἰσοθίμον ἑαυτὴν τῇ ἀρχῇ, τουτίστι τῇ
 ἡθονῇ, παρίσχειν.
 20 Ἡ δὲ περὶ τὸν Ἡμοτοτέλη τέλος ἀποδιδοῦσιν εἶναι τὸ ζῆν 8
 κατ' ἀρετῆν, οὗτι δὲ τὴν εὐδαιμονίαν οὔτε τὸ τέλος παρτὶ τῶν τῆν
 ἀρετῆν ἔχοντι παρῖναι, μειωριζόμενον γὰρ καὶ τύχαις ἀβουλήτοις
 περιπίπτοντα τὸν σοφὸν καὶ διὰ ταῦτα ἐκ τοῦ ζῆν ἀσμένως ἰδί-
 λοντα διαφεύγειν μὴ εἶναι μήτε μακάριον μήτ' εὐδαιμόνα, διὲ γὰρ 4
 25 καὶ χρόνον τιμὸς τῇ ἀρετῇ, οὐ γὰρ ἐν μῆ ἡμέρας περιγίνεται, ἢ καὶ
 ἐν τελείῳ συνίσταται, ἐπεὶ μὴ ἴστιν, ὡς φασὶ, παρὶς εὐδαιμόνιοι ποτὶ
 τέλειος δ' ἂν εἴη χρόνος ὁ ἀνθρώπινος βίος, συμπληροῦσθαι τοίνυν 3
 τὴν εὐδαιμονίαν ἐκ τῆς τριγυρίας τῶν ἀγαθῶν, οὐτ' οὖν ὁ πόνος
 οὐθ' ὁ ἀδουσία, ἀλλ' οὐδ' ὁ ἐκίνωσις ἀλλ' οὐδ' ἂν ἀκίτης ἢ τις
 30 κατ' αὐτοὺς . . .

2f Theobret G. aff c M 6. 9f 16 19 vgl. Zeller, Phil. d. Gr. H. 2.
 11f Heronimus Fr. M 17 H. 3. p. 107. vgl. Zeller II 23 S. 924.
 12 14 vgl. Zeller II 23 S. 924. 14 16 F. Kur. Fr. 29 Usener S. 314. 17
 20-30 vgl. Theobret G. aff c M 1. Anst. G. Ein. M. 2. 1. 4 p. 134.
 21. E. N. 1. p. 134. 2f. 7. 14. 11. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22.

1 1. 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22.
 Ma. 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22.
 15 vgl. Theobret G. aff c M 1. Anst. G. Ein. M. 2. 1. 4 p. 134.
 20-30 vgl. Theobret G. aff c M 1. Anst. G. Ein. M. 2. 1. 4 p. 134.
 21. E. N. 1. p. 134. 2f. 7. 14. 11. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22.

Πάλιν δ' αὖ Ζήνων μὲν ὁ Στωϊκὸς τέλος ἡγείται τὸ κατ' ἀρετὴν 129, 1
 ζῆν, Κλεάνθης δὲ τὸ ὁμολογουμένως τῇ φύσει ζῆν, | <Διογένης δὲ τὸ 497 P
 τέλος κείσθαι ἡγεῖτο> ἐν τῷ εὐλογιστεῖν, ὃ ἐν τῇ τῶν κατὰ φύσιν
 ἐκλογῇ κείσθαι διελάμβανεν. ὃ τε Ἀντίπατρος ὁ τούτου γνώριμος τὸ 2
 5 τέλος κείσθαι ἐν τῷ διηνεκῶς καὶ ἀπαραβάτως ἐκλέγεσθαι μὲν τὰ κατὰ
 φύσιν, ἀπεκλέγεσθαι δὲ τὰ παρὰ φύσιν ὑπολαμβάνει. Ἀρχέδημος τε αὖ 8
 οὕτως ἐξηγεῖτο εἶναι τὸ τέλος, <ζῆν> ἐκλεγόμενον τὰ κατὰ φύσιν μέ-
 γιστα καὶ κυριώτατα, οὐχ οἷόν τε ὄντα ὑπερβαίνειν. πρὸς τούτοις ἐτι 4
 Παναίτιος τὸ ζῆν κατὰ τὰς δεδομένας ἡμῖν ἐκ φύσεως ἀφορμὰς τέλος
 10 ἀπεφῆναι ἐπὶ πᾶσι τε ὁ Ποσειδώνιος τὸ ζῆν θεωροῦντα τὴν τῶν
 ὄλων ἀλήθειαν καὶ τάξιν καὶ συγκατασκευάζοντα αὐτὸν κατὰ τὸ δυ-
 νατόν, κατὰ μηδὲν ἀγόμενον ὑπὸ τοῦ ἀλόγου μέρους τῆς ψυχῆς.
 τινὲς δὲ τῶν νεωτέρων Στωϊκῶν οὕτως ἀπέδοσαν, τέλος εἶναι τὸ 5
 ζῆν ἀκολουθῶν τῇ τοῦ ἀνθρώπου κατασκευῇ. τί δὴ σοι Ἀρίστων (ἄν) 6
 15 καταλέγοιμι; τέλος οὗτος εἶναι τὴν ἀδιαφορίαν ἔφη, τὸ δὲ ἀδιάφορον
 ἀπλῶς ἀδιάφορον ἀπολείπει ἢ τὰ Ἡρίλλου εἰς μέσον παράγοιμι; τὸ 7
 κατ' ἐπιστήμην ζῆν τέλος εἶναι τίθησιν [Ἡρίλλου]. τοὺς γὰρ ἐκ τῆς 8
 Ἀκαδημίας νεωτέρους ἀξιούσι τινες τέλος ἀποδιδόναι τὴν ἀσφαλῆ
 πρὸς τὰς φαντασίας ἐποχὴν. ναὶ μὴν Λύκων ὁ Περιπατητικὸς τὴν 9
 20 ἀληθινὴν χαρὰν τῆς ψυχῆς τέλος ἔλεγεν εἶναι, ὡς † Λεύκιμος τὴν

1—8 vgl. Stob. Ecl. II 7, 6^a p. 75, 11—76, 15 Wachsm.; Diog. Laert. VII
 87. 88 1 f Zenon Fr. 120 Pearson, 180 Arnim 2 Kleanthes Fr. 72 Pearson,
 552 Arnim Stoic. vet. fr. I p. 125; vgl. Wachsmuth, Comm. II de Zenone Citiensi
 et Cleanthe Assio p. 4 2 f Diogenes Babylonius Fr. 46 Arnim Stoic. vet. fr. III
 p. 219 4—6 Antipatros von Tarsos Fr. 58 Arnim vol. III p. 253 6—8 Arche-
 demos von Tarsos Fr. 21 Arnim vol. III p. 264 8—10 vgl. Zeller, Phil. d. Gr.
 III 1^s S. 566² 10—12 Poseidonii rell. coll. J. Bake p. 190. 223; vgl. Zeller
 S. 583¹ 14—16 Ariston Fr. 360 Arnim Stoic. vet. fr. I p. 83 16 f He-
 rillos Fr. 419 Arnim a. a. O. p. 92 19—S. 184, 1 vgl. Diels, Vorsokr.
 364, 11

2 f <Διογένης δὲ τὸ τέλος κείσθαι ἡγεῖτο> ἐν τῷ St (vgl. Diog. Laert. VII
 88; Stob. Ecl. II 7, 6^a p. 76, 9 f Wachsm.; Davies zu Cic. de fin. II 12; Kriche,
 Forsch. S. 423; Heinze, Ethik der Stoa S. 11 Anm.; Wachsmuth, De Zen. et Cl.
 p. 4) <Διογένης δὲ ὁ Βαβυλωνίος τὸ τέλος> ἐν τῷ Arnim 3 [δ] Arnim 4 ἐπε-
 λάμβανεν Arnim 7 ζῆν; ἐκλεγόμενον Arnim ἐκλεγόμενος L 8 τε corr.
 aus τα L¹ 10 ποσειδώνιος L 11 αὐτὸν Sy αὐτὴν L 14 δὴ] δέ Ma
 ἄν) Di 16 ἡρίλλου L παράγοιμι' ἄν) Di 17 [Ἡρίλλου] Wi ἡρίλλου
 L 19 ἐποχὴν Bywater ἀποχὴν L Λύκων Zeller II 2^s S. 923³ λύκος L
 20 Λεύκιμος] Λεύκιππος Sy (vgl. Diels) Λύκιππος (so auch Wi) oder ἀνακειμένην
 [τὴν] Bywater, Journ. of Philol. 4 (1872) S. 210

ἐπὶ τοῖς καλοῖς. Κριτόλαος δέ, ὁ καὶ αὐτὸς Περιπατητικός, τελειό- 10
τητα ἔλιγεν κατὰ φύσιν εἰροῦντος βίου, τὴν ἐκ τῶν τριῶν γενῶν
συμπληρουμένην τριγενικὴν τελειότητα μνησίων.

Ὅτι οὖν ἐπὶ τούτοις ἀρχομένους καταλαιστίον, φιλοτιμητίον δὲ 120 1
7 ὡς ἐνὶ μάλιστα καὶ τὰ πρὸς τῶν φυσικῶν δογματιζόμενα περὶ τοῦ
προκειμένου παραδίδοται. Ἀναξαγόραν μὲν γὰρ τὸν Κλαζομένιον τὴν 2
θεωρίαν γάνει τοῦ βίου τέλος εἶναι καὶ τὴν ἀπὸ ταύτης ἔλευθερίαν
λέγουσιν Ἡρακλειτὸν τε τὸν Ἐγείσιον τὴν εὐαρίστησιν. Πηθαγόραν 3
δὲ ὁ Ποντικός Ἡρακλείδης ἰστορεῖ τὴν ἐπιωτήμην τῆς τελειότητος 4
10 τῶν ἀριθμῶν τῆς ψυχῆς εὐδαιμονίαν εἶναι παραδιδωκίαναι. ἀλλὰ καὶ 4
οἱ Ἀθήηοι τὸν τέλος ὑπάρχειν διδάσκουσι. Δημόκριτος μὲν ἐν τῷ Περὶ
τέλους τὴν εὐθυμίαν, ἣν καὶ εὐεστὴν προσηγορεύουσιν καὶ πολλὰς
ἐπιλέγει· ὑπέρις γὰρ καὶ ἀτερπλή οἶνος ἢ τῶν περιηχημακότων·
Ἐκαταλὸς δὲ ἀντάρκιαν, καὶ δὴ Ἀπολλόδοτος ὁ Κεζικηνὸς τὴν 5
15 ψυχαγωγίαν, καθάπερ Νανοσιγάνης τὴν ἀκατακλιξίαν· τούτην γὰρ
ἔφη ἐπὶ Δημόκριτον ἀθαμβίην λέγεσθαι. ἔτι πρὸς τούτοις Διότιμος 6
τὴν παντέλειαν τῶν ἀγαθῶν, ἣν εὐεστὴν προσαγορεύουσιν, τέλος
ἀπέφησεν. πάλιν Ἀντισθένης μὲν τὴν ἀτεργίαν, οἱ δὲ Ἀντικίριοι 7
καλούμενοι ἐκ τῆς Κιχηραϊκῆς διαδοχῆς τοῦ μὲν ὅλον βίου τέλος
20 οὐδὲν ὀρισμένον ἔταξαν, ἰκάστης δὲ πράξιως ἰδίον ὑπέρχειν τέλος
τὴν ἐκ τῆς πράξιως περιγενομένην ἡδονήν. οὗτοι οἱ Κιχηραϊκοὶ 8

1 3 vgl. Stob. Ecl. II 7, 3^b p. 46, 10-13 Wachsm. ἐπὶ δὲ τῶν τεσσάρων
Περιπατητικῶν, τῶν ἀπὸ Κριτολάου ὡς τέλος λέγεται τὸ ἐκ πάντων τῶν ἀγα-
θῶν συμπληρουμένην· τοῦτο δὲ ἦν ἐπὶ ἐκ τῶν τριῶν γενῶν. 6 12 14
14 Theodoret. Gr. aff. c. XI 6. 5. 7 8 vgl. Diels, Vorsokr. 487, 20, Sternbach
zu Gnomol. Vatic. 114. 8 vgl. Herakl. Fr. 134 Bw. 119. Diels, Diels, Vorsokr.
17, 12 A. 21. 9 10 Herakleides Pont. Fr. 13 Voss. vgl. Zeller I, 8 401 f.;
Pythag. Sent. 8 Mullach FPG I p. 500. 11 16 Demokrit. Fr. 1 N. 4 Diels
Vorsokr. 484. 14 Hekataios von Abdera Fr. 29 Ellg. II p. 129, vgl. Diels,
Vorsokr. 489, 13. 14 f vgl. Diels a. a. O. 481 f. 15 Nann. Dates Fr. 1
Diels, Vorsokr. 487, 34. 16 16 vgl. Diels, Vorsokr. 487, 40. 16 Antisthenes
Fr. 79 Mullach FPG II 284. 16-8 165, 2 Zeller, Pl. I, 3. Gr. II 19 S. 181
21-8 165, 3 Fickler Fr. 1 f. Usener p. 279, 28

8 τοῦτο λέγειν ἔστιν ἡ ἀπὸ τῆς πράξεως ἡδονή. 9 τὸ ἐπὶ πάντων τῶν ἀγαθῶν
τοῦ βίου τέλος εἶναι τὸν βίον ὡς ἔστιν ἡ ἀπὸ πάντων τῶν ἀγαθῶν ἡδονή. 10 οἱ
Περιπατητικοὶ λέγουσιν ὅτι τὸ ἐκ πάντων τῶν ἀγαθῶν τέλος εἶναι τὸν βίον ὡς
ἔστιν ἡ ἀπὸ πάντων τῶν ἀγαθῶν ἡδονή. 11 οἱ Πηθαγόρειοι λέγουσιν ὅτι τὸ
ἐκ πάντων τῶν ἀγαθῶν τέλος εἶναι τὸν βίον ὡς ἔστιν ἡ ἀπὸ πάντων τῶν ἀγαθῶν
ἡδονή. 12 οἱ Κριτολάοι λέγουσιν ὅτι τὸ ἐκ πάντων τῶν ἀγαθῶν τέλος εἶναι τὸν
βίον ὡς ἔστιν ἡ ἀπὸ πάντων τῶν ἀγαθῶν ἡδονή. 13 οἱ Ἀθηναῖοι λέγουσιν ὅτι
τὸ ἐκ πάντων τῶν ἀγαθῶν τέλος εἶναι τὸν βίον ὡς ἔστιν ἡ ἀπὸ πάντων τῶν ἀγαθῶν
ἡδονή. 14 οἱ Κριτολάοι λέγουσιν ὅτι τὸ ἐκ πάντων τῶν ἀγαθῶν τέλος εἶναι τὸν
βίον ὡς ἔστιν ἡ ἀπὸ πάντων τῶν ἀγαθῶν ἡδονή. 15 ἀκατακλιξίαν, ἡ ἀπὸ τῆς
ἀκατακλιξίας ἡδονή. 16 οἱ Κριτολάοι λέγουσιν ὅτι τὸ ἐκ πάντων τῶν ἀγαθῶν
τέλος εἶναι τὸν βίον ὡς ἔστιν ἡ ἀπὸ πάντων τῶν ἀγαθῶν ἡδονή.

τὸν ὄρον τῆς ἡδονῆς Ἐπικούρου, τουτέστι τὴν τοῦ ἀλογούντος ὑπεξ-
 αίρεισιν, ἀθετοῦσιν, νεκροῦ κατάστασιν ἀποκαλοῦντες· χαίρειν γὰρ
 ἡμᾶς μὴ μόνον ἐπὶ ἡδοναῖς, ἀλλὰ καὶ ἐπὶ ὀμιλλαῖς καὶ ἐπὶ φιλοτι-
 μιαις. ὁ δὲ Ἐπίκουρος πᾶσαν χαρὰν τῆς ψυχῆς οἶεται ἐπὶ πρωτο- 9
 5 καθούσῃ τῇ σαρκὶ γενέσθαι. ὁ τε Μητροδόωρος ἐν τῷ Περὶ τοῦ 181, 1
 μείζονα εἶναι τὴν παρ' ἡμᾶς αἰτίαν πρὸς εὐδαιμονίαν τῆς ἐκ τῶν
 πραγμάτων ἀγαθὸν· φησὶ ἡ ψυχῆς τί ἄλλο ἢ τὸ σαρκὸς εὐσταθὲς
 κατάστημα καὶ τὸ περὶ ταύτης πιστὸν ἔλπισμα;· |

XXII. Ναὶ μὴν Πλάτων ὁ φιλόσοφος διττὸν εἶναι τὸ τέλος 499 P 2
 10 φησὶν, τὸ μὲν μεθεκτόν τε καὶ πρῶτον ἐν αὐτοῖς ὑπάρχον τοῖς εἰδει-
 σιν, ὃ δὴ καὶ τὰγαθὸν προσονομάζει, τὸ δὲ μετέχον ἐκείνου καὶ τὴν
 ἀπ' αὐτοῦ δεχόμενον ὁμοιότητα, ὃ περὶ ἀνθρώπους γίνεται τοῖς
 μεταποιουμένους ἀρετῆς τε καὶ τῆς ἀληθοῦς φιλοσοφίας. διὸ καὶ 8
 15 Κλεάνθης ἐν τῷ δευτέρῳ Περὶ ἡδονῆς τὸν Σωκράτην φησὶ παρ'
 ἑκάστα διδάσκειν ὡς ὁ αὐτὸς δίκαιός τε καὶ εὐδαιμων ἀνὴρ καὶ τῷ
 πρώτῳ διελόντι τὸ δίκαιον ἀπὸ τοῦ συμφέροντος καταρᾶσθαι ὡς
 ἀσεβὲς τι πρᾶγμα δεδρακότι· ἀσεβεῖς γὰρ τῷ ὄντι οἱ τὸ συμφέρον
 ἀπὸ τοῦ δίκαιου τοῦ κατὰ νόμον χωρίζοντες. αὐτὸς δὲ ὁ Πλάτων 4
 τὴν εὐδαιμονίαν τὸ εὐ τὸν δαίμονα ἔχειν, δαίμονα δὲ λέγεσθαι τὸ
 20 τῆς ψυχῆς ἡμῶν ἡγεμονικόν, τὴν δὲ εὐδαιμονίαν τὸ τελειότατον ἀγα-
 θὸν καὶ πληρέστατον λέγει. (ἔσθ') ὅτε δὲ βλον ὁμολογούμενον καὶ σύμ- 5
 φωνον αὐτὴν ἀποκαλεῖ, καὶ ἔσθ' ὅτε τὸ κατ' ἀρετὴν τελειότατον,
 τοῦτο δὲ ἐν ἐπιστήμῃ τοῦ ἀγαθοῦ τίθεται καὶ ἐν ἐξομοίωσει τῇ πρὸς
 τὸν θεόν, ὁμοίωσιν ἀποφαινόμενος ἡδίκαιον καὶ ὄσιον μετὰ φρο-
 25 νήσεως εἶναι. ἢ γὰρ οὐχ οὕτως τινὲς τῶν ἡμετέρων τὸ μὲν ἡκατ' 180 S 6
 εἰκόνα· εὐθέως κατὰ τὴν γένεσιν εἰληφέναι τὸν ἀνθρώπον, τὸ ἡκαθ'
 ὁμοίωσιν· δὲ ὕστερον κατὰ τὴν τελείωσιν μέλλειν ἀπολαμβάνειν ἐκ-
 δέχονται; αὐτίκα ὁ Πλάτων τὴν ὁμοίωσιν ταύτην μετὰ ταπεινοφρο- 182. 1
 30 σύνης ἔσεσθαι τῷ ἡναρέτῳ διδάσκων ἐκεῖνό που ἐρημεύει· ἡπᾶς ὁ
 ταπεινῶν ἑαυτὸν ὑψωθήσεται· λέγει γοῦν ἐν τοῖς Νόμοις· ὁ μὲν 2

5—8 Metrodoros Fr. 5 Koerte p. 540; vgl. Strom. II 119, 4; Plut. Mor.
 p. 1089 D 9—18 jungakademisches Referat über die Lehre Platos 18—18
 Kleantes Fr. 77 Pearson, 558 Arnim Stoic. vet. fr. I p. 127; vgl. Wachsmuth,
 Comm. I de Zen. et Cleanthe p. 18 14—17 vgl. Theodoret Gr. aff. c. XI 11
 18—21 vgl. Plato Tim. p. 90 C 21 f vgl. Plato Lach. p. 188 D 22 vgl.
 Plato Leg. I p. 643 D 23—25 vgl. Theodoret Gr. aff. c. XI 9 23 f vgl.
 Plato Rep. X p. 613 AB 24 f Plato Theaet. p. 176 B 25—27 vgl. Gen.
 1, 26; Paed. I 98, 3 28 f vgl. S. 186, 6 29 f Luk. 14, 11; 18, 14; vgl. Matth.
 23, 12 30—S. 186, 6 Plato Leg. IV p. 715 E 716 A; vgl. Protr. 69, 4

δι' θεός, ὡς περ καὶ ὁ παλαιὸς λόγος, ἀρχὴν τε καὶ μέσα καὶ τελει-
 τήν τῶν πάντων ἔχων, εὐθείᾳ περαινὲν κατὰ φύσιν περιπορευόμενος·
 τῷ δὲ αἰεὶ ξυνέπεται δίκη τῶν ἀπολειπομένων τοῦ θείου νόμου· 8
 ἵ ἐπιφέρει γούν· ἣς ὁ μὲν εὐδαιμονήσῃν μέλλων ἐχόμενος ξυνέπεται
 ταπεινός καὶ κεκοσμημένος· εἴτα τοῦτοις τὰ ἀκόλουθα συνάφας καὶ 6
 τῷ φύβῳ ρουθετήσας ἐπιφέρει· τίς οὖν δὴ πρᾶξις φίλη καὶ ἀκό-
 λουθος θεῷ; μία καὶ ἓνα λόγον ἔχουσα ἀρχαίον, ὅτι τῷ μὲν ὁμοίῳ
 τὸ ὅμοιον ὅντι μετρίῳ φίλον ἂν εἴη, τὰ δὲ ἄμικρα ὅντι ἀλλήλοισι;
 10 οὔτε τοῖς ἐμμέτροις, τὸν οὖν τῷ θεῷ προσεγγίη γενησόμενον εἰς· 11 P
 δυνάμιν ὅτι μάλιστα καὶ αὐτὸν τοιοῦτον ἀνεγκάλον γίνεσθαι, καὶ 182. 1
 κατὰ τοῦτον δὴ τὸν λόγον ὁ μὲν σώφρων ἡμῶν θεῷ φίλος, ὅμοιος
 γάρ, ὃ τε μὴ σώφρων ἀνόμιός τε καὶ διάφορος· εἴτα ἀρχαίον 2
 εἶναι φήσας τὸ δόγμα τὴν ἐκ τοῦ νόμου εἰς αὐτὸν ἤκουσαν διδασκα-
 15 λίαν ὑπέζατο, κἀν τῷ θιασιτήτῳ τὰ κακὰ ἀμφὶ τὴν θρητήν φύσιν 2
 καὶ τότε τὸν τόπον περιπολεῖν ἐξ ἀνάγκης δούς ἐπιφέρει· ἰδίῳ καὶ
 περιᾶσθαι χρηρὲν ἐνθένδε ἐκείσε φεύγειν ὅτι τάχιστα φεγγὴ δὲ ὁμοίως
 θεῷ κατὰ τὸ δυνατόν· ὁμοίως δὲ δίκαιον καὶ ὅσιον μετὰ φρονή-
 20 σεως γινέσθαι· Σπείθειπός τε ὁ Πλάτωνος ἀδελφεοῦς τὴν εὐδαι- 6
 21 μονίαν φησὶν ἕξιν εἶναι τελείαν ἐν τοῖς κατὰ φύσιν ἔχουσιν ἢ ἕξιν
 ἀγαθῶν, ἣς δὴ καταστάσις ἀπαντας μὲν ἀνθρώπους ὁμοῦν ἔχειν,
 στοιχάζεσθαι δὲ τοὺς ἀγαθοὺς τῆς ἀσχηλοίας, εἶναι δ' ἂν αἱ ἀρεταὶ
 τῆς εὐδαιμονίας ἀπαιτησικαί, Σειροκράτης τε ὁ Καλιχιδόνιος τὴν 5
 εὐδαιμονίαν ἀποθίδουσι κτήσιν τῆς οἰκίας ἀρετῆς καὶ τῆς ἐπιρρητικῆς
 25 αὐτῇ δυνάμει· εἴτα ὡς μὲν ἐν ᾧ γίνεται, φαίνεται λέγων τὴν 6
 φεγγὴν ὡς δ' ἐγ' ὄν, τὰς ἀρετὰς ὡς δ' ἐξ ὄν ὡς μετῶν, τὰς καλὰς
 πράξεις καὶ τὰς σπουδαίας ἕξεις τε καὶ διαθεσεις καὶ κινήσεις καὶ
 οἰκίους ὡς δ' ὄν οὐκ ἄνεν, τὰ σωματικά καὶ τὰ ἐκτός, ὁ γάρ Σειρο- 7
 3· εἶναι βουλόμενος ἀγαθῶν πάντων, ἢ τῶν κειστότων καὶ μιστότων,
 δογματίζει γούν χωρὶς μὲν ἀρετῆς μηδέποτε ἂν εὐδαιμονίαν ἐπάροχεν.

7 18 Plato *a. a. O.* p. 716 CD, vgl. Strom V 7 11. 10 18 Theodoret
 Gr. aff. c. XII 19. 15 19 Theodoret Gr. aff. c. XII 21 vgl. Euseb. Praep. Ev.
 VII 29, 14f. 16 19 Plato Theaet. p. 176 AB, vgl. Strom II 19, 3 u. 6.
 19 28 Strom p. 10 Fr. 194 Mullach FPG I 7 91. 22 24 Xen. Aesop. Fr. 77
 Heintze, vgl. J. Bernays, Die D. u. G. des Aristot. S. 19. 25 S. 197, 2 vgl.
 Mullach FPG III 11, Zeller, Phil. d. Gr. I 19 S. 114.

2 11 Strom. Plato, εὐδαιμον. L. 21 τὸν καταφύγειν ἐκείσε Strom. 28 τὸ
 ἀ. Mullach FPG II 12. Καλιχιδόνιος, vgl. Prolegomena, p. 77 u. 100, L.
 24 c. 4 u. Zeller I 19 S. 29 ὡς, τούτων L.

δίχα δὲ καὶ τῶν σωματικῶν καὶ τῶν ἐκτὸς τὴν ἀρετὴν αὐτάρκη πρὸς εὐδαιμονίαν εἶναι.

Καὶ τὰ μὲν ὧδε ἐχέτω, αἱ δὲ ἀντιρρήσεις αἱ πρὸς τὰς εἰρημένας 134, 1
 δόξας κατὰ καιρὸν τεθήσονται, ἡμῖν δὲ αὐτοῖς εἰς τέλος ἀτελεύτητον
 5 ἀφικέσθαι πρόκειται πειθομένοις ταῖς ἐντολαῖς, τουτέστι τῷ θεῷ,
 καὶ κατ' αὐτὰς βιώσασιν ἀνεπιλήπτως καὶ ἐπιστημόνως διὰ τῆς τοῦ
 θεοῦ θελήματος γνώσεως· ἢ τε πρὸς τὸν ὀρθὸν λόγον ὡς οἶόν τε 2
 ἕξομοίωσις τέλος ἐστὶ καὶ εἰς τὴν τελείαν νόθεσίαν διὰ τοῦ νόου
 ἀποκατάστασις, δοξάζουσαν αἰετὸν πατέρα διὰ τοῦ μεγάλου ἀρχιμέρους
 10 τοῦ ἁδελφοῦ· καὶ ὀνομαζομένους καταξιώσαντος ἡμᾶς εἶπεν.
 καὶ ὁ μὲν ἀπόστολος συντόμως τὸ τέλος ἐν τῇ πρὸς Ῥωμαίους ἐπι- 3
 στολῇ διαγράφων λέγει· ἔλενθερωθέντες ἀπὸ τῆς ἁμαρτίας,
 δουλωθέντες δὲ τῷ θεῷ, ἔχετε τὸν καρπὸν ἡμῶν εἰς ἀγιασμόν, τὸ
 δὲ τέλος ζωῆν αἰώνιον· διττὴν δὲ εἰδὼς | τὴν ἐλπίδα, τὴν μὲν προσ- 4 501 P
 15 δοκωμένην, τὴν δὲ ἀπειλημένην, ἤδη τέλος διδάσκει τὴν τῆς ἐλπίδος
 ἀποκατάστασιν· ἢ γὰρ ὑπομονή·, φησί, ὀδοκίμην, ἢ δὲ δοκιμὴ ἐλ-
 πίδα· ἢ δὲ ἐλπίς οὐ καταισχύνει, ὅτι ἡ ἀγάπη τοῦ θεοῦ ἐκκέχεται ἐν
 ταῖς καρδίαις ἡμῶν διὰ πνεύματος ἁγίου τοῦ δοθέντος ἡμῖν· δι' ἣν
 ἀγάπην καὶ ἡμῖν εἰς τὴν ἐλπίδα ἀποκατάστασις, ἣν ἀνάπαντι ἀλλαγῶ
 20 λέγει ἀποκείσθαι ἡμῖν. τὰ ὅμοια καὶ παρὰ τῷ Ἰεζεκιήλ εὐροῖς ἄν 135, 1
 οὕτως ἔχοντα· ἢ ψυχὴ ἁμαρτάνουσα αὕτη ἀποθάνεται. καὶ ἀνὴρ
 ὅς ἄν γένηται δίκαιος καὶ ποιήσῃ κρίμα καὶ δικαιοσύνην, ἐπὶ τὰ ὄρη
 οὐκ ἔφαγεν, καὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ οὐκ ἤρεν ἐπὶ τὰ εἰδῶλα οἴκου
 Ἰσραὴλ, καὶ τὴν γυναῖκα τοῦ πλησίον οὐκ ἐμίληεν, καὶ πρὸς γυναῖκα
 25 ἐν χωρισμῷ ἀκαθαρσίας αὐτῆς οὐ προσῆλθεν· (οὐ γὰρ ἐφύβριστον
 τὴν ἀνθρώπου σποράν εἶναι βούλεται), καὶ ἄνδρα·, φησί, ἢ μὴ κα-
 κώσῃ, ἐνεχύρασμα ὀφείλοντος ἀποδώσει, ἄρπαγμα οὐ μὴ ἀρπάσῃ, τὸν
 ἄρτον αὐτοῦ πεινῶντι δώσει, (καὶ γυμνὸν περιβαλεῖ, τὸ ἀργύριον 2
 αὐτοῦ ἐπὶ τόκῳ οὐ δώσει,) καὶ πλεονασμὸν οὐ λήψεται, ἐξ ἀδι-
 30 κίας ἀποστρέφει τὴν χεῖρα αὐτοῦ, κρίμα ἀληθινὸν ποιήσει ἀνὰ μέσον
 ἀνδρῶν καὶ τοῦ πλησίον, ἐν τοῖς δικαίωμασί μου πορεύσεται καὶ τὰ
 δικαιώματά μου ἐφύλαξε τοῦ ποιῆσαι ἀλήθειαν· δίκαιός ἐστι, ζωῆ 3
 ζήσεται, λέγει ἄδωνα· κύριος· ὁ τε Ἡσαίας τὸν μὲν πιστεύσαντα εἰς
 σεμνότητα βλου, τὸν γνωστικὸν δὲ εἰς ἐπίστασιν παρακαλῶν, μὴ τὴν

9 vgl. Hebr. 4, 14 10 Hebr. 2, 11 Röm. 8, 17 12—14 Röm.
 6, 22 16—18 Röm. 5, 4 f 19 f vgl. Hebr. 4, 9 21—23 Ezech. 18, 4—9
 (Theodotion); vgl. Paed. I 95 34 f vgl. Chrys. Fr. mor. 250 Arnim (= Strom. VII
 88, 5); Strom. VI 114, 5

9 δοξάζουσιν Schw δοξάζουσα L 19 ἡ Schw 21 αὕτη αὕτη L
 25 ἐν χωρισμῷ] ἐν καιρῷ L^a am Rand 28 f καὶ—δώσει: aus Ezech. 18, 7 f;
 Paed. I 95 34 ἐπίστασιν] ἐπίτασιν Po

αὐτὴν εἶναι ἀρετὴν ἀνθρώπου καὶ θεοῦ παριστάς· οὐδέ φησι· ἐξητή- 4
 σατε τὸν κύμιον, καὶ ἐν τῷ εὐρίσκειν αὐτὸν ἐπικαλέσασθε· ἤντικα δ'
 ἂν ἐγγίξῃ ἕμιν, ἀπολειπίτω ὁ ἀσκήτης τὰς ὁδοὺς αὐτοῦ καὶ ἀνὴρ ἀνο-
 μος· τὰς ὁδοὺς αὐτοῦ καὶ ἐπιστραφήτω πρὸς κύμιον, καὶ ἐλιθῆσθαι·
 5 ἕως· καὶ τὰ διανοήματα ἕμων ἀπὸ τῆς διανοίας μου· ἐγὼ μὲν· τοί- 186, 1
 ρυν κατὰ τὸν γενναῖον ἀπόστολον ἐκ πίστεως ἐλλίδα δικαιοσύνης
 ἀπεχδεχόμεθα. ἐν γὰρ Χριστῷ οὔτε περιτομή τι λοχίει οὔτε ἀφο- 191 B
 βροστία, ἀλλὰ πίστις δι' ἀγάπης ἐνεργουμένη· ἐπιθυμοῦμεν δὲ 2
 ἕκαστον ἕμων τὴν αὐτὴν ἐνδείκνυσθαι οποιήν πρὸς τὴν πληρο-
 10 φορίαν τῆς ἐλλίδος· ἕως· κατὰ τὴν τάξιν Μελχισεδὴκ ἀρχιερεὺς· γινόμε-
 νος εἰς τὸν αἰῶνα· τὰ ὅμοια τῷ Παύλῳ καὶ ἡ πανάριτος σοφία 2
 λέγει· εὐὸ δὲ ἔμου ἀκούων κατασκηνώσει ἐπ' ἐλλίδι πεποιθώς· ἡ
 γὰρ τῆς ἐλλίδος ἀποκατάστασις ὁμωνύμως ἐλλίς κληταί· διὸ τοῦ 4
 κατασκηνώσει τῇ λέξει παγκάλως προσέθηκε τὸ ἐπιποιθώς· τὸ P
 15 δικαίως τὸν τοιοῦτον ἀναπεινώσθαι ἀπολαβόντα ἢν ἤλπιζεν ἐλλίδα,
 διὸ καὶ ἐπιστρέφει· καὶ ἠρηγάζει ἀγρόβως ἀπὸ παντὸς κακοῦ· ἀντικρὺς 2
 δὲ ὁ ἀπόστολος ἐν τῇ προτίμῳ τῶν πρὸς Κορινθίους διαρρήθην φησί·
 ἠμμηται μου γίνεσθε καθὼς καὶ γὰρ Χριστοῦ· ἵνα γίνηται ἐκεῖνο· εἰ
 20 ἕμεις ἔμου, ἐγὼ δὲ Χριστοῦ, ἕμεις οὖν μμηται Χριστοῦ γίνεσθε,
 Χριστὸς δὲ θεοῦ· τὴν ἐξομοίωσιν τοίνυν τῷ θεῷ εἰς ὅσον οἶον 6
 τι ἢν δίκαιον καὶ ὅσον μετὰ φρονήσεως γίνεσθαι σκοπὸν τῆς πί-
 στιως ἐποτίθεται, τέλος δὲ τὴν ἐπὶ τῇ πίστι τῆς πλαγγίλις ἀπο-
 καταστάσιν, ἐκ τούτων οὖν εἰ πηγὰ τῶν πρὶν τέλους δογματιωάντων
 ἕς προσηγήκαμεν βλέποντες, ἀλλὰ τούτων μὴν ἄλις.

25 XXIII. Ἐπὶ δὲ ἡδομῇ καὶ ἐπιθυμίᾳ ἐποτίθεται γάμος δοκίμ, καὶ 187, 1
 πρὶ τούτων διαλεπτόν, γάμος μὴν οὖν ἵσσι οὐνόδος ἀνδρῶς καὶ
 γυναικὸς ἡ πρώτη κατὰ νόμον ἐπὶ γνησίῳ τέκνῳ οποιῶ, ὁ γοῦν 2
 κρημικός Μίναδρος

καί τινος φησὶν ἐπ' ἀρώτῳ γνησίῳ
 δίδωμι σοὶ γι τὴν ἱμαντοῦ θυγατέρα.

1 3 Jer. 17, 9; 2 9 5-6 Gal. 5, 21 7 11 H. Or. 6, 11 2 12
 16 Prov. 1, 31 19 I Kor. 11, 1 20 f Plato, Theaet. p. 171 B 23 f vgl
 F. Beck, Aristoteles Theophrastus Seneca de natur. corp. hum. I, c. 1 186 8 21 f.
 K. Prachter, Hierokles der Stenker S. 121 f. 27 tu πρὸς τὴν vgl. Arist. Eth. nic. 1, 2
 p. 12 29 10 11 De anima 2, 1 p. 412 a 27. Hierokles ibid. St. b. p. 10 21
 20 f Metastaser Fr. 220 CAF III p. 25 vgl. Metastaser Perseus 186 25 f τούτων
 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 31 32 33 34 35 36 37 38 39 40 41 42 43 44 45 46 47 48 49 50
 51 52 53 54 55 56 57 58 59 60 61 62 63 64 65 66 67 68 69 70 71 72 73 74 75 76 77 78 79 80
 81 82 83 84 85 86 87 88 89 90 91 92 93 94 95 96 97 98 99 100

ζητοῦμεν δὲ εἰ γαμητέον, ὅπερ τῶν κατὰ (τὸ) πρὸς τί πως ἔχειν ὄνο- 3
μασμένων ἐστίν. τίνι γὰρ γαμητέον [ὅπερ] καὶ πῶς ἔχοντι, καὶ τίνα
καὶ πῶς ἔχουσιν; οὔτε γὰρ παντὶ γαμητέον οὔτε πάντοτε, ἀλλὰ καὶ
χρόνος ἐστίν ἐν ᾧ καθήκει, καὶ πρόσωπον ᾧ προσήκει, καὶ ἡλικία
5 μέχρι τίνος. οὔτε οὖν παντὶ γαμητέον πᾶσαν οὔτε πάντοτε, ἀλλ' 4
οὐδὲ παντελῶς καὶ ἀνέδην, ἀλλὰ τῷ πως ἔχοντι καὶ ὅποιαν καὶ
ὁπότε δεῖ, καὶ χάριν παιδῶν καὶ τὴν κατὰ πάντα ὁμοίαν καὶ μὴ βία
ἢ ἀνάγκη στέργουσαν τὸν ἀγαπῶντα ἄνδρα. ὅθεν ὁ Ἀβραάμ φησιν 188. 1
ἐπὶ τῆς γυναικὸς σκηπτόμενος ὡς ἀδελφῆς· ἀδελφή μοι ἐστίν ἐκ
10 πατρός, ἀλλ' οὐκ ἐκ μητρός, ἐγένετο δέ μοι καὶ εἰς γυναῖκα, τὰς
ὁμομητρίους μὴ δεῖν ἄγεσθαι πρὸς γάμον διδάσκων.

Ἐπίσμεν δὲ ἐν βραχεί τὴν ἱστορίαν. Πλάτων μὲν οὖν ἐν | τοῖς 2 503 P
ἐκτὸς ἀγαθοῖς τάττει τὸν γάμον, ἐπισκευάσας τὴν ἀθανάσιαν τοῦ
γένους ἡμῶν καὶ οἰονεὶ διαμονὴν τίνα παιδὶ παιδῶν μεταλαμπαδεύο-
15 μένην. Δημόκριτος δὲ γάμον καὶ παιδοποιίαν παραιτεῖται διὰ τὰς 8
πολλὰς ἐξ αὐτῶν ἀηθίας τε καὶ ἀφορκὰς ἀπὸ τῶν ἀναγκαιοτέρων.
συγκατατάττεται δὲ αὐτῷ καὶ Ἐπικουρὸς καὶ ὅσοι ἐν ἡδονῇ καὶ 4
ἀοχλησίᾳ, ἔτι δὲ καὶ ἀλυπία τὰγαθὸν τίθενται. ἔτι κατὰ μὲν τοὺς 5
ἀπὸ τῆς Στοᾶς ἀδιάφορον ὃ τε γάμος ἢ τε παιδοτροφία, κατὰ δὲ
20 τοὺς ἐκ τοῦ Περιπάτου ἀγαθόν. συλλήβδην οὗτοι μέχρι γλώττης 6
ἀγαγόντες τὰ δόγματα ἡδοναῖς ἐδουλώθησαν, οἳ μὲν παλλακίσιν, οἳ
δὲ ἑταίραις μειρακίσις τε οἳ πλείστοι κεχηρημένοι. ἢ σοφῇ δὲ ἐκείνῃ
τετρακτὺς ἐν τῷ κήπῳ μετὰ τῆς ἑταίρας ἔργοις ἐκύδαινον τὴν ἡδο-
νήν. οὐκ ἂν οὖν ἐκφύγοιεν τὴν Βουζύγιον ἀρὰν ὅσοι μὴ δοκιμά- 189, 1
25 ζοντες σφίσι συμφέρειν τινὰ ἑτέροις ταῦτα παρακελεύονται ποιεῖν, ἢ

1—8 zu den Kategorien vgl. Aristot. Rhet. 2, 2 p. 1379^a 9; 2, 6 p. 1363^b
12; 2, 7 p. 1385^b 11 4 zu ἡλικία u. χρόνος vgl. Aristot. Politic. 7, 16 p. 1334^b
29—1336^a 2 9 f vgl. Gen. 20, 12 12—15 vgl. Plato Leg. VI p. 773 E χρὴ
τῆς ἀειγενοῦς φύσεως ἀντέχεσθαι τῷ παιδας παιδῶν καταλείποντα αἰετῶ θεῶ
ὑπερέτας ἀνθ' αὐτοῦ παραδιδόναι. 776 B ... γεννῶντάς τε καὶ ἐκτρέφοντας
παιδας, καθάπερ λαμπάδα τὸν βίον παραδιδόντας ἄλλοις ἐξ ἄλλων. IV p. 721 C;
Symp. p. 207 D 12—19 Theodoret Gr. aff. c. XII 74. 75 15 f Demokr.
Fr. 179 N.; vgl. Diels, Vorsokr. 401, 33 17 f Epikur Fr. 526 Usener p. 319, 32;
vgl. Fr. 19 p. 98, 14 18 f Chrys. Fr. mor. 163 Arnim 22—24 vgl. Athen.
XIII p. 588 B; Diog. Laert. X 4 24—S. 190, 1 vgl. Bernays, Ges. Abh. I
S. 277—282 (Berl. Monatsber. 1876 S. 607)

1 κατὰ (τὸ) Schw κατὰ ἢ Lowth [κατὰ] Ma 2 [ὅπερ] Hiller 6 ἀναί-
δην L τῷ πως Di τῷ πῶς Sy τὸ πῶς L 21 παλλακίσιν L 24 Βουζύγιον
Valckenaer zu Herodot VII 231 25 σφίσι L¹ σφίσι L²

αὐ τοῦμαλιν. τοῦτο βραχίως ἢ γραφή διεδήλωκεν ἱερηκίτα· οὐ μοιεις. 2
 ἄλλω οὐ ποιήσεις. πλὴν οἱ γάμον δοκιμάζοντες· ἢ φύσις ἡμᾶς 3
 ἐποίησεν· φασὶν ἐνθέτους πρὸς γάμον. ὡς δὴλον ἐκ τῆς σωματίων
 κατασκευῆς τῶν τε ἀρρέτιων καὶ τῶν θηλειῶν. καὶ τὸ εὐαζάνεσθε καὶ
 5 πληθύνεσθε συντεχῶς ἐπιβοῶνται. εἰ δὲ καὶ ταῦθ' οὕτως ἔχει. ἀλλ' 4
 αἰσχρὸν γε αὐτοῖς δοκεῖται καὶ τῶν ἀλόγων ζῴων τὸν ἐπὶ θεοῦ
 δημιουργηθέντα ἀνθρωποῦ ἀκρατίστερον εἶναι. ἢ τὴν ἐπιμιξίαν οὐ
 ποιεῖται πρὸς πολλὰ καὶ ἀνίδην. ἀλλὰ πρὸς ἓν καὶ ὁμόφυλον. οἷαι
 αἱ πελιάδες καὶ αἱ γάσσαι καὶ τὸ τριγόνων γένος· καὶ ὅσα τούτοις
 10 παραπλήσια. ἔτι φασὶν. ὁ ἀτεκνος τῆς κατὰ φύσιν τελειότητος ἀπο- 5
 λείπεται ἄτε μὴ ἀντικαταστήσας τῇ χόρᾳ τὸν οἰκτεῖον διάδοχον·
 τίλειος γὰρ ὁ πεποιηκὸς ἐξ αὐτοῦ τὸν ὅμοιον. μᾶλλον δὲ ἐπειδὴν καὶ
 κάκεινον τὸ αὐτὸ πεποιηκότε ἐπίδη. τουτίστιν ὅταν εἰς τὴν αὐτὴν
 καταστήσῃ φύσιν τὸ τεκνωθὲν τῷ τεκνώσαντι.
 15 Γαμητίον οὖν πάντως καὶ τῆς πατρίδος ἔνεκα καὶ τῆς τῶν 140 1
 παίδων διαδοχῆς καὶ τῆς τοῦ κόσμου τὸ ὅσον ἐφ' ἡμῖν συντελειώσεως
 ἐπι καὶ γάμον τινα οἰκτεῖρον οἶον οἰ ποιηταὶ ἐήμετελλῆ· καὶ ἄπαιδα.
 μακαρίζουσι δὲ τὸν εὐαμφιθαλῆ. αἱ δὲ σωματικαὶ νόσοι μάλιστα τὸν 2
 γάμον ἀναγκαῖον διεκνέονσιν· ἢ γὰρ τῆς γενναϊκῆς κηδιμονίᾳ καὶ τῆς
 20 παραμονῆς ἢ ἐκτίντια τὰς ἐκ τῶν ἄλλων οἰκτεῖων καὶ φίλων ἴσκειν
 ἐπεριθῆσθαι προσκαρτερήσει. ὡσφ τῇ σωματικῇ διαφύρῃν καὶ προσ-
 ιδρυεῖν μάλιστα πάντων προουρεῖται. καὶ τῷ ὄντι κατὰ τὴν γραφὴν
 ἀναγκαῖα ἐβοηθός. ὁ γοῦν κομικὸς Μιγανδρος καταφραμῶν τοῦ 141. 1
 γάμον ἀλλὰ καὶ τὰ χρήσιμα ἀντιτεθῆς ἀποκρίνεται τῷ εἰπόντι

25 πρὸς τὸ πρῶμα ἔχει
 κακός. Β. ἐπεριότερῶς γὰρ αὐτὸ λευβάντις.
 εἰτ' ἐπιφύρι
 τὰ θυσιῶν τε καὶ τὰ λυπήροντά σε
 ὅπως ἐν αὐτῷ τὰ δι' ἀγαθὰ οὐκ ἐπιλείπει

1 f Tob 4 15 vgl Act 15, 20. C. lex Bezae u. a. A. Resch. Agri: ba I g 1
 S. 151. Lake. Clus. Rev. 189. p. 14. f. Barnard. The Ebl. Text p. 6. C. Resch.
 Das Aposteldekret TU NF MB I S. 12 ff. m. 2 f 13. 14 S. 191. 15. 19 vgl
 Arist. Polit. 2, 10 p. 1140 b 20 ff. 4 f Gen 1, 5. 9 vgl. a. B. Plin. Nat
 hist. X 14. 10. 16 vgl. Her. Klee u. Anst. at. u. b. St. b. Flor. 1, 2, 25.
 15 f vgl. M. u. a. u. p. 11. 11 ff. Bezae. 17 f vgl. B. 1, V 45. 18 ff vgl.
 M. u. a. u. p. 15. 15 ff. Hense. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33.
 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52.
 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70.
 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90.
 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100. 101. 102. 103. 104. 105. 106. 107.
 108. 109. 110. 111. 112. 113. 114. 115. 116. 117. 118. 119. 120. 121. 122.
 123. 124. 125. 126. 127. 128. 129. 130. 131. 132. 133. 134. 135. 136. 137.
 138. 139. 140. 141. 142. 143. 144. 145. 146. 147. 148. 149. 150. 151. 152.
 153. 154. 155. 156. 157. 158. 159. 160. 161. 162. 163. 164. 165. 166. 167.
 168. 169. 170. 171. 172. 173. 174. 175. 176. 177. 178. 179. 180. 181. 182.
 183. 184. 185. 186. 187. 188. 189. 190. 191. 192. 193. 194. 195. 196. 197.
 198. 199. 200. 201. 202. 203. 204. 205. 206. 207. 208. 209. 210. 211. 212.
 213. 214. 215. 216. 217. 218. 219. 220. 221. 222. 223. 224. 225. 226. 227.
 228. 229. 230. 231. 232. 233. 234. 235. 236. 237. 238. 239. 240. 241. 242.
 243. 244. 245. 246. 247. 248. 249. 250. 251. 252. 253. 254. 255. 256. 257.
 258. 259. 260. 261. 262. 263. 264. 265. 266. 267. 268. 269. 270. 271. 272.
 273. 274. 275. 276. 277. 278. 279. 280. 281. 282. 283. 284. 285. 286. 287.
 288. 289. 290. 291. 292. 293. 294. 295. 296. 297. 298. 299. 300. 301. 302.
 303. 304. 305. 306. 307. 308. 309. 310. 311. 312. 313. 314. 315. 316. 317.
 318. 319. 320. 321. 322. 323. 324. 325. 326. 327. 328. 329. 330. 331. 332.
 333. 334. 335. 336. 337. 338. 339. 340. 341. 342. 343. 344. 345. 346. 347.
 348. 349. 350. 351. 352. 353. 354. 355. 356. 357. 358. 359. 360. 361. 362.
 363. 364. 365. 366. 367. 368. 369. 370. 371. 372. 373. 374. 375. 376. 377.
 378. 379. 380. 381. 382. 383. 384. 385. 386. 387. 388. 389. 390. 391. 392.
 393. 394. 395. 396. 397. 398. 399. 400. 401. 402. 403. 404. 405. 406. 407.
 408. 409. 410. 411. 412. 413. 414. 415. 416. 417. 418. 419. 420. 421. 422.
 423. 424. 425. 426. 427. 428. 429. 430. 431. 432. 433. 434. 435. 436. 437.
 438. 439. 440. 441. 442. 443. 444. 445. 446. 447. 448. 449. 450. 451. 452.
 453. 454. 455. 456. 457. 458. 459. 460. 461. 462. 463. 464. 465. 466. 467.
 468. 469. 470. 471. 472. 473. 474. 475. 476. 477. 478. 479. 480. 481. 482.
 483. 484. 485. 486. 487. 488. 489. 490. 491. 492. 493. 494. 495. 496. 497.
 498. 499. 500. 501. 502. 503. 504. 505. 506. 507. 508. 509. 510. 511. 512.
 513. 514. 515. 516. 517. 518. 519. 520. 521. 522. 523. 524. 525. 526. 527.
 528. 529. 530. 531. 532. 533. 534. 535. 536. 537. 538. 539. 540. 541. 542.
 543. 544. 545. 546. 547. 548. 549. 550. 551. 552. 553. 554. 555. 556. 557.
 558. 559. 560. 561. 562. 563. 564. 565. 566. 567. 568. 569. 570. 571. 572.
 573. 574. 575. 576. 577. 578. 579. 580. 581. 582. 583. 584. 585. 586. 587.
 588. 589. 590. 591. 592. 593. 594. 595. 596. 597. 598. 599. 600. 601. 602.
 603. 604. 605. 606. 607. 608. 609. 610. 611. 612. 613. 614. 615. 616. 617.
 618. 619. 620. 621. 622. 623. 624. 625. 626. 627. 628. 629. 630. 631. 632.
 633. 634. 635. 636. 637. 638. 639. 640. 641. 642. 643. 644. 645. 646. 647.
 648. 649. 650. 651. 652. 653. 654. 655. 656. 657. 658. 659. 660. 661. 662.
 663. 664. 665. 666. 667. 668. 669. 670. 671. 672. 673. 674. 675. 676. 677.
 678. 679. 680. 681. 682. 683. 684. 685. 686. 687. 688. 689. 690. 691. 692.
 693. 694. 695. 696. 697. 698. 699. 700. 701. 702. 703. 704. 705. 706. 707.
 708. 709. 710. 711. 712. 713. 714. 715. 716. 717. 718. 719. 720. 721. 722.
 723. 724. 725. 726. 727. 728. 729. 730. 731. 732. 733. 734. 735. 736. 737.
 738. 739. 740. 741. 742. 743. 744. 745. 746. 747. 748. 749. 750. 751. 752.
 753. 754. 755. 756. 757. 758. 759. 760. 761. 762. 763. 764. 765. 766. 767.
 768. 769. 770. 771. 772. 773. 774. 775. 776. 777. 778. 779. 780. 781. 782.
 783. 784. 785. 786. 787. 788. 789. 790. 791. 792. 793. 794. 795. 796. 797.
 798. 799. 800. 801. 802. 803. 804. 805. 806. 807. 808. 809. 810. 811. 812.
 813. 814. 815. 816. 817. 818. 819. 820. 821. 822. 823. 824. 825. 826. 827.
 828. 829. 830. 831. 832. 833. 834. 835. 836. 837. 838. 839. 840. 841. 842.
 843. 844. 845. 846. 847. 848. 849. 850. 851. 852. 853. 854. 855. 856. 857.
 858. 859. 860. 861. 862. 863. 864. 865. 866. 867. 868. 869. 870. 871. 872.
 873. 874. 875. 876. 877. 878. 879. 880. 881. 882. 883. 884. 885. 886. 887.
 888. 889. 890. 891. 892. 893. 894. 895. 896. 897. 898. 899. 900. 901. 902.
 903. 904. 905. 906. 907. 908. 909. 910. 911. 912. 913. 914. 915. 916. 917.
 918. 919. 920. 921. 922. 923. 924. 925. 926. 927. 928. 929. 930. 931. 932.
 933. 934. 935. 936. 937. 938. 939. 940. 941. 942. 943. 944. 945. 946. 947.
 948. 949. 950. 951. 952. 953. 954. 955. 956. 957. 958. 959. 960. 961. 962.
 963. 964. 965. 966. 967. 968. 969. 970. 971. 972. 973. 974. 975. 976. 977.
 978. 979. 980. 981. 982. 983. 984. 985. 986. 987. 988. 989. 990. 991. 992.
 993. 994. 995. 996. 997. 998. 999. 1000.

καὶ τὰ ἐξῆς. βοηθεῖ δὲ ὁ γάμος καὶ ἐπὶ τῶν προβεβηκότων τῷ 182 S 2
 χρόνῳ παριστάς τὴν γαμετὴν ἐπιμελομένην καὶ τοὺς ἐκ ταύτης παι-
 δας γηροβοσκούς ἐκτρέφων. »παιδες: δὲ 8

ἄνδρι κατθανόντι κληδόνες
 5 γεγάσι· φελλοὶ δ' ὡς ἄγουσι δίκτυον,
 τὸν ἐκ βυθοῦ [καὶ] κλωστήρα σφύζοντες λίνου

κατὰ τὸν τραγικὸν Σοφοκλέα. οἱ τε νομοθέται οὐκ ἐπιτρέπουσι τὰς 4
 μεγίστας ἀρχὰς τοῖς μὴ γαμήσασι μετιέναι. αὐτίκα ὁ τῶν Λακώ-
 νων | νομοθέτης οὐκ ἀγαμίον μόνον ἐπιτίμιον ἔστησεν, ἀλλὰ κακο- 505 P
 10 γαμίον καὶ ὄφιγαμίον καὶ μονοδαιτησίας· ὁ δὲ γενναῖος Πλάτων καὶ 5
 τροφὴν γυναικὸς ἀποτίνειν εἰς τὸ δημόσιον κελεύει τὸν μὴ γήμαντα
 καὶ τὰς καθηκούσας δαπάνας ἀποδιδόναι τοῖς ἀρχουσιν· εἰ γὰρ μὴ
 γήμαντες οὐ παιδοποιήσονται, τὸ ὅσον ἐφ' ἑαυτοὺς ἀνδρῶν σπάνιν
 ποιήσουσιν καὶ καταλύσουσι τὰς τε πόλεις καὶ τὸν κόσμον τὸν ἐκ
 15 τούτων. τὸ δὲ τοιοῦτον ἀσεβὲς θείαν γένεσιν καταλύοντων. ἡδὴ δὲ 142, 1
 ἄνανδρον καὶ ἀσθενὲς τὴν μετὰ γυναικὸς καὶ τέκνων φεύγειν συμ-
 βλωσιν. οὐ γὰρ ἡ ἀποβολὴ κακὸν ἐστὶ, τούτου πάντως ἡ κτῆσις 2
 ἀγαθόν· ἔχει δ' οὕτω καὶ ἐπὶ τῶν λοιπῶν. ἀλλὰ μὴν ἡ τῶν τέκνων
 ἀποβολὴ τῶν ἀνωτάτω κακῶν ἐστὶ, φασίν. ἡ οὖν τῶν τέκνων
 20 κτῆσις ἀγαθόν. εἰ δὲ τοῦτο, καὶ ὁ γάμος.

ἄνευ δὲ πατρὸς (φησὶ) τέκνον οὐκ εἶη ποτ' ἄν, 8
 ἄνευ δὲ μητρὸς οὐδὲ συλλαβὴ τέκνον.

πατέρα δὲ γάμος ποιεῖ ὡς μητέρα ἀνῆρ. εὐχὴν οὖν μεγίστην καὶ 143, 1

4—6 Aeschylus Choëph. 505—507 8—10 vgl. Ariston bei Stob. Flor. 67, 16;
 Plut. Lysand. 30 Ende; Mor. p. 493 E 10—15 vgl. Plato Leg. VI p. 774
 17 f vgl. Aristot. Top. III 2 p. 117^b 6 f οὐ γὰρ ἡ ἀποβολὴ ἢ τὸ ἐναντίον φευ-
 κτότερον, ἀπὸ ἀφρετώτερον. Rhet. I 6 p. 1362^a 34 ff 21 Euripides Orest.
 554 21—23 Menander Fr. 1085 CAF III p. 264 23—S. 192, 2 vgl. ζ 181 f;
 Aristot. oec. III 4 oravit (Nausicaa) enim deos sibi dare virum et domum et un-
 animitatem optatam ad virum, non quamcumque sed bonam.

8 γηροβοσκούς L* γηρωβοσκούς L¹ παιδες γὰρ Aesch. 4 κατθανόντι
 Dobree Adv. p. 28 κατ' αἰῶν ὄντι L κατθανόντι κληδόνες γεγάσι κληδόνες
 σωτήριοι θανόντι Aesch. 6 τὸν Aesch. τὴν L [καὶ] < Aesch. λίνου
 Aesch. λίνου L 7 [Σοφοκλέα] Cobet S. 446 8 μετιέναι Sy (im Index) με-
 τεῖναι L 9 f κακογαμίον Cragius, De republ. Laced. (1593) III 4, 10 p. 139 μο-
 νογαμίον L (καὶ) κακογαμίον Bock 11 ἀποτίνειν Vi ἀποτείνειν L

Ὅμηρος τίθειται ἄνδρα τε καὶ οἶκον, ἀλλ' οὐχ ἀπλῶς, μετὰ ῥόμο-
 φροσύνης· δὲ τῆς ἐλευθέρου· ὁ μὲν γὰρ τῶν ἄλλων γάμος ἐφ' ἡθι-
 παθεία ὁμοιοί, ὁ δὲ τῶν φιλοσοφούντων ἐπὶ τὴν κατὰ λόγον ὁμό-
 νοιαν ἄγει, ὁ μὴ τὸ εἶδος, ἀλλὰ τὸ ἦθος ἐπιτρέψων ταῖς γυναῖξιν
 5 κομίσθαι μὴδ' οἷς ἐρωμέναις χρῆσθαι ταῖς γαμεταῖς προστάτων
 τοῖς ἀνδράσι σκοπὸν πεποιημένους τὴν τῶν σωμάτων ἕξιν, ἀλλ' εἰς
 βοήθειαν παντὸς τοῦ βίου καὶ τὴν ἀρίστην σοφροσύνην περιποιεῖσθαι
 τὸν γάμον. περιῶν γὰρ οἶμαι καὶ κριθῶν τε αἶ' κατὰ τοὺς οἰκίους 2
 καιροὺς καταβάλλομένων σπειμάτων' τιμιώτερός ἐστιν ὁ σπειρόμενος
 10 ἄνθρωπος, ἢ πάντα γένεται, κἀκινά γε καὶ νήγοντες καταβάλλουσι
 τὰ σπέρματα οἱ γεωργοί. πάν οὖν εἴ τι ἕνταρὼν καὶ μεμολομένον 3
 ἐπιτήδειμα ἀγαγιστόιον τοῦ γάμου, ὡς μὴ ὀνειδισθείημεν τὴν τῶν
 ἀλόγων ζώων οὐνοδοσὸν τῆς ἀνθρωπίνης συζυγίας οὐκ ἐδόσαν τῇ φύσει
 μᾶλλον κατὰ τὸν ὁμολογούμενον ὄρον. θεωροῦντα γοῦν ἴλια αὐτῶν 144 1
 15 οὐ κλιύεται καιρῷ ἐνθίως ἀπαλλάττεται καταλιπόντα τὴν δημοιογ-
 γίαν τῇ διοικήσει. τοῖς τραγωδοποιοῖς δὲ ἡ Πολυξένη καίτοι ἀπο- 2
 σφαττομένη ἀναγράφεται, ἀλλὰ καὶ ἐθνηγόκουσα ὅμως πολλὴν
 πρόνοιαν πεποιηῖσθαι τοῦ ἐπισημόνως πείνεσθαι.

κρίπτοσ' ἢ κρίπτειν ὄμματα ἀρρίτων ἐχρήν.

20 ἦν δὲ κἀκινή γάμος ἢ συμφορά, τὸ ἔκποισιν οἷν καὶ παρεχρήσει 3
 τοῖς πάθειν ἐσχάτη δουλεία, ὅσπερ ἀμίλι τὸ κρατεῖν τούτων ἐπι-
 θιρία μόνη. ἢ γοῦν θία γραφή τοῖς παρελάνας τὰς ἐπιτολὰς 4
 πεπρωθῆναι λέγει τοῖς ἀλλοτριῖσι, τοιτίστιν ἀμερτίαι ἀνοικίαις τῇ
 φύσει, ἄχρις ἂν ἐπιστροφῆναις μετανοήσουσι.

25 Καθερὸν οὖν τὸν γάμον ὅσπερ τι ἕρὸν ἀγέλιμα τῶν μαιωόντων 145 1
 γενεακτίον, ἀνιγγομένους μὲν ἐκ τῶν ἔπτων μετὰ κριόν, ἀπιστοὶ
 δὲ εἰς ἔπτων μετ' ἐναρτίαις καὶ ἐχομῆταις.

ἡμῖν ὄτ' ἐνάξῃ καὶ ὄτ' ἂν γὰρ ἐρὸν ἔαθι

48 vgl. I Tim 2, 9f. I Petr 2, 17 — 58 vgl. Euseb. M. 7, 11, 6. Hieron-
 imus Joh 1, 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100.
 17-19 vgl. Euseb. Hist. eccl. 7, 11, 6. 20-22 vgl. Euseb. Hist. eccl. 7, 11, 6. 23-24 vgl. Euseb. Hist. eccl. 7, 11, 6. 25 vgl. Euseb. Hist. eccl. 7, 11, 6. 26 vgl. Euseb. Hist. eccl. 7, 11, 6. 27 vgl. Euseb. Hist. eccl. 7, 11, 6. 28 vgl. Euseb. Hist. eccl. 7, 11, 6. 29 vgl. Euseb. Hist. eccl. 7, 11, 6. 30 vgl. Euseb. Hist. eccl. 7, 11, 6. 31 vgl. Euseb. Hist. eccl. 7, 11, 6. 32 vgl. Euseb. Hist. eccl. 7, 11, 6. 33 vgl. Euseb. Hist. eccl. 7, 11, 6. 34 vgl. Euseb. Hist. eccl. 7, 11, 6. 35 vgl. Euseb. Hist. eccl. 7, 11, 6. 36 vgl. Euseb. Hist. eccl. 7, 11, 6. 37 vgl. Euseb. Hist. eccl. 7, 11, 6. 38 vgl. Euseb. Hist. eccl. 7, 11, 6. 39 vgl. Euseb. Hist. eccl. 7, 11, 6. 40 vgl. Euseb. Hist. eccl. 7, 11, 6. 41 vgl. Euseb. Hist. eccl. 7, 11, 6. 42 vgl. Euseb. Hist. eccl. 7, 11, 6. 43 vgl. Euseb. Hist. eccl. 7, 11, 6. 44 vgl. Euseb. Hist. eccl. 7, 11, 6. 45 vgl. Euseb. Hist. eccl. 7, 11, 6. 46 vgl. Euseb. Hist. eccl. 7, 11, 6. 47 vgl. Euseb. Hist. eccl. 7, 11, 6. 48 vgl. Euseb. Hist. eccl. 7, 11, 6. 49 vgl. Euseb. Hist. eccl. 7, 11, 6. 50 vgl. Euseb. Hist. eccl. 7, 11, 6. 51 vgl. Euseb. Hist. eccl. 7, 11, 6. 52 vgl. Euseb. Hist. eccl. 7, 11, 6. 53 vgl. Euseb. Hist. eccl. 7, 11, 6. 54 vgl. Euseb. Hist. eccl. 7, 11, 6. 55 vgl. Euseb. Hist. eccl. 7, 11, 6. 56 vgl. Euseb. Hist. eccl. 7, 11, 6. 57 vgl. Euseb. Hist. eccl. 7, 11, 6. 58 vgl. Euseb. Hist. eccl. 7, 11, 6. 59 vgl. Euseb. Hist. eccl. 7, 11, 6. 60 vgl. Euseb. Hist. eccl. 7, 11, 6. 61 vgl. Euseb. Hist. eccl. 7, 11, 6. 62 vgl. Euseb. Hist. eccl. 7, 11, 6. 63 vgl. Euseb. Hist. eccl. 7, 11, 6. 64 vgl. Euseb. Hist. eccl. 7, 11, 6. 65 vgl. Euseb. Hist. eccl. 7, 11, 6. 66 vgl. Euseb. Hist. eccl. 7, 11, 6. 67 vgl. Euseb. Hist. eccl. 7, 11, 6. 68 vgl. Euseb. Hist. eccl. 7, 11, 6. 69 vgl. Euseb. Hist. eccl. 7, 11, 6. 70 vgl. Euseb. Hist. eccl. 7, 11, 6. 71 vgl. Euseb. Hist. eccl. 7, 11, 6. 72 vgl. Euseb. Hist. eccl. 7, 11, 6. 73 vgl. Euseb. Hist. eccl. 7, 11, 6. 74 vgl. Euseb. Hist. eccl. 7, 11, 6. 75 vgl. Euseb. Hist. eccl. 7, 11, 6. 76 vgl. Euseb. Hist. eccl. 7, 11, 6. 77 vgl. Euseb. Hist. eccl. 7, 11, 6. 78 vgl. Euseb. Hist. eccl. 7, 11, 6. 79 vgl. Euseb. Hist. eccl. 7, 11, 6. 80 vgl. Euseb. Hist. eccl. 7, 11, 6. 81 vgl. Euseb. Hist. eccl. 7, 11, 6. 82 vgl. Euseb. Hist. eccl. 7, 11, 6. 83 vgl. Euseb. Hist. eccl. 7, 11, 6. 84 vgl. Euseb. Hist. eccl. 7, 11, 6. 85 vgl. Euseb. Hist. eccl. 7, 11, 6. 86 vgl. Euseb. Hist. eccl. 7, 11, 6. 87 vgl. Euseb. Hist. eccl. 7, 11, 6. 88 vgl. Euseb. Hist. eccl. 7, 11, 6. 89 vgl. Euseb. Hist. eccl. 7, 11, 6. 90 vgl. Euseb. Hist. eccl. 7, 11, 6. 91 vgl. Euseb. Hist. eccl. 7, 11, 6. 92 vgl. Euseb. Hist. eccl. 7, 11, 6. 93 vgl. Euseb. Hist. eccl. 7, 11, 6. 94 vgl. Euseb. Hist. eccl. 7, 11, 6. 95 vgl. Euseb. Hist. eccl. 7, 11, 6. 96 vgl. Euseb. Hist. eccl. 7, 11, 6. 97 vgl. Euseb. Hist. eccl. 7, 11, 6. 98 vgl. Euseb. Hist. eccl. 7, 11, 6. 99 vgl. Euseb. Hist. eccl. 7, 11, 6. 100 vgl. Euseb. Hist. eccl. 7, 11, 6.

Ὁμοιοίτιον W. 14 f. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100.
 24 vgl. Euseb. Hist. eccl. 7, 11, 6. 25 vgl. Euseb. Hist. eccl. 7, 11, 6. 26 vgl. Euseb. Hist. eccl. 7, 11, 6. 27 vgl. Euseb. Hist. eccl. 7, 11, 6. 28 vgl. Euseb. Hist. eccl. 7, 11, 6. 29 vgl. Euseb. Hist. eccl. 7, 11, 6. 30 vgl. Euseb. Hist. eccl. 7, 11, 6. 31 vgl. Euseb. Hist. eccl. 7, 11, 6. 32 vgl. Euseb. Hist. eccl. 7, 11, 6. 33 vgl. Euseb. Hist. eccl. 7, 11, 6. 34 vgl. Euseb. Hist. eccl. 7, 11, 6. 35 vgl. Euseb. Hist. eccl. 7, 11, 6. 36 vgl. Euseb. Hist. eccl. 7, 11, 6. 37 vgl. Euseb. Hist. eccl. 7, 11, 6. 38 vgl. Euseb. Hist. eccl. 7, 11, 6. 39 vgl. Euseb. Hist. eccl. 7, 11, 6. 40 vgl. Euseb. Hist. eccl. 7, 11, 6. 41 vgl. Euseb. Hist. eccl. 7, 11, 6. 42 vgl. Euseb. Hist. eccl. 7, 11, 6. 43 vgl. Euseb. Hist. eccl. 7, 11, 6. 44 vgl. Euseb. Hist. eccl. 7, 11, 6. 45 vgl. Euseb. Hist. eccl. 7, 11, 6. 46 vgl. Euseb. Hist. eccl. 7, 11, 6. 47 vgl. Euseb. Hist. eccl. 7, 11, 6. 48 vgl. Euseb. Hist. eccl. 7, 11, 6. 49 vgl. Euseb. Hist. eccl. 7, 11, 6. 50 vgl. Euseb. Hist. eccl. 7, 11, 6. 51 vgl. Euseb. Hist. eccl. 7, 11, 6. 52 vgl. Euseb. Hist. eccl. 7, 11, 6. 53 vgl. Euseb. Hist. eccl. 7, 11, 6. 54 vgl. Euseb. Hist. eccl. 7, 11, 6. 55 vgl. Euseb. Hist. eccl. 7, 11, 6. 56 vgl. Euseb. Hist. eccl. 7, 11, 6. 57 vgl. Euseb. Hist. eccl. 7, 11, 6. 58 vgl. Euseb. Hist. eccl. 7, 11, 6. 59 vgl. Euseb. Hist. eccl. 7, 11, 6. 60 vgl. Euseb. Hist. eccl. 7, 11, 6. 61 vgl. Euseb. Hist. eccl. 7, 11, 6. 62 vgl. Euseb. Hist. eccl. 7, 11, 6. 63 vgl. Euseb. Hist. eccl. 7, 11, 6. 64 vgl. Euseb. Hist. eccl. 7, 11, 6. 65 vgl. Euseb. Hist. eccl. 7, 11, 6. 66 vgl. Euseb. Hist. eccl. 7, 11, 6. 67 vgl. Euseb. Hist. eccl. 7, 11, 6. 68 vgl. Euseb. Hist. eccl. 7, 11, 6. 69 vgl. Euseb. Hist. eccl. 7, 11, 6. 70 vgl. Euseb. Hist. eccl. 7, 11, 6. 71 vgl. Euseb. Hist. eccl. 7, 11, 6. 72 vgl. Euseb. Hist. eccl. 7, 11, 6. 73 vgl. Euseb. Hist. eccl. 7, 11, 6. 74 vgl. Euseb. Hist. eccl. 7, 11, 6. 75 vgl. Euseb. Hist. eccl. 7, 11, 6. 76 vgl. Euseb. Hist. eccl. 7, 11, 6. 77 vgl. Euseb. Hist. eccl. 7, 11, 6. 78 vgl. Euseb. Hist. eccl. 7, 11, 6. 79 vgl. Euseb. Hist. eccl. 7, 11, 6. 80 vgl. Euseb. Hist. eccl. 7, 11, 6. 81 vgl. Euseb. Hist. eccl. 7, 11, 6. 82 vgl. Euseb. Hist. eccl. 7, 11, 6. 83 vgl. Euseb. Hist. eccl. 7, 11, 6. 84 vgl. Euseb. Hist. eccl. 7, 11, 6. 85 vgl. Euseb. Hist. eccl. 7, 11, 6. 86 vgl. Euseb. Hist. eccl. 7, 11, 6. 87 vgl. Euseb. Hist. eccl. 7, 11, 6. 88 vgl. Euseb. Hist. eccl. 7, 11, 6. 89 vgl. Euseb. Hist. eccl. 7, 11, 6. 90 vgl. Euseb. Hist. eccl. 7, 11, 6. 91 vgl. Euseb. Hist. eccl. 7, 11, 6. 92 vgl. Euseb. Hist. eccl. 7, 11, 6. 93 vgl. Euseb. Hist. eccl. 7, 11, 6. 94 vgl. Euseb. Hist. eccl. 7, 11, 6. 95 vgl. Euseb. Hist. eccl. 7, 11, 6. 96 vgl. Euseb. Hist. eccl. 7, 11, 6. 97 vgl. Euseb. Hist. eccl. 7, 11, 6. 98 vgl. Euseb. Hist. eccl. 7, 11, 6. 99 vgl. Euseb. Hist. eccl. 7, 11, 6. 100 vgl. Euseb. Hist. eccl. 7, 11, 6.

μαρτυρομένοις τὸν κύριον παρ' ὅλον ἡμῶν τὸν βίον, τὸ μὲν θεοσεβειν τῇ ψυχῇ κεκτημένοις, τὸ σῶφρον δὲ μέχρι καὶ τοῦ σώματος ἄγουσιν. θεοφιλὲς γὰρ τῷ ὄντι ἀπὸ τῆς γλώττης ἐπὶ τὰ ἔργα τὸ 2
 5 τέλος ἀμφοῖν ἢ ἀσχρορρηγία. ὁδὸς δὲ ἐπ' ἀναισχυντίαν ἢ ἀσχρολογία, καὶ
 8 ἀφίστασθαι ποτε τῆς συζυγίας ἐπιτρέπει, ἀντικρὺς νομοθετεῖ· οὐκ
 ἀπολύσεις γυναῖκα πλὴν εἰ μὴ ἐπὶ λόγῳ πορνείας· μοιχείαν δὲ ἡγεί-
 146, 1 ται τὸ ἐπιγῆμαι ζῶντος θατέρου τῶν κερχωρισμένων. ἀνύποπτον δὲ
 10 εἰς διαβολὴν δείκνυσι γυναῖκα τὸ μὴ καλλωπίζεσθαι μηδὲ μὴν κοσμεῖ-
 σθαι πέρα τοῦ πρέποντος, εὐχαῖς καὶ δεήσεσι προσανέχουσαν ἐκτενῶς,
 τὰς μὲν ἐξόδους τῆς οἰκίας φυλαττομένην τὰς πολλὰς, ἀποκλείουσαν
 15 δ' ὡς οἶόν τε αὐτὴν τῆς πρὸς τοὺς οὐ προσήκοντας προσόψεως,
 προῦργιαίτερον τιθεμένην τῆς ἀκαίρου φλυαρίας τὴν οἰκουρίαν. ὁ 2
 δὲ ἀπολελυμένην λαμβάνων γυναῖκα μοιχᾷται, φησὶν, | ἐὰν· γὰρ 507 P
 15 ἂν τις ἀπολύσῃ γυναῖκα, μοιχᾷται αὐτήν,· τουτέστιν ἀναγκάζει μοιχει-
 θῆναι. οὐ μόνον δὲ ὁ ἀπολύσας αἰτιος γίνεται τούτου, ἀλλὰ καὶ ὁ 3
 παραδεξάμενος αὐτήν, ἀφορμὴν παρέχων τοῦ ἁμαρτῆσαι τῇ γυναικί·
 εἰ γὰρ μὴ δέχοιτο, ἀνακάμψει πρὸς τὸν ἄνδρα. τί οὖν ὁ νόμος; πρὸς 147, 1
 ἀναστολὴν τῆς εὐεπιφορίας τῶν παθῶν ἀναιρεῖσθαι προστάττει τὴν
 20 μοιχενθείσαν καὶ ἐπὶ τούτῳ ἐλεγχθεῖσαν· ἐὰν δὲ ἰέρεια ᾖ, πῦρ πα-
 ραδίδουσαι προστάττει. λιθοβολεῖται δὲ καὶ ὁ μοιχός, ἀλλ' οὐκ ἐν
 τῷ αὐτῷ τόπῳ, ἵνα μηδὲ ὁ θάνατος αὐτοῖς κοινὸς ᾖ. οὐ δὴ μάχεται 2
 τῷ εὐαγγελίῳ ὁ νόμος, συναδέει δὲ αὐτῷ. πῶς γὰρ οὐχί, ἐνὸς ὄντος
 ἀμφοῖν χορηγοῦ τοῦ κυρίου; ἢ γὰρ τοι πορνεύσασα ζῆ μὲν τῇ ἁμαρτίᾳ,
 25 ἀπέθανεν δὲ ταῖς ἐντολαῖς, ἢ δὲ μετανοήσασα οἶον ἀναγεννηθεῖσα
 κατὰ τὴν ἐπιστροφὴν τοῦ βίου παλιγγενεσίαν ἔχει ζωῆς, τεθνηκυίας
 μὲν τῆς πόρνης τῆς παλαιᾶς, εἰς βίον | δὲ παρελθούσης αὐτῆς τῆς 183 S
 κατὰ τὴν μετάνοιαν γεννηθείσης. μαρτυρεῖ τοῖς εἰρημένοις διὰ 3

3 f θεοφιλὲς τῷ ὄντι—διαχειραγωγεῖν Sacr. Par. 232 Holl 4 f ὁδὸς ἐπ'—
 ἀσχρορρηγία Sacr. Par. 233 Holl; Flor. Mon. f. 77v 6 f. 13—15. Matth. 5, 32;
 19, 9; Mark. 10, 11; Luk. 16, 18 8—13 ἀνύποπτον—οἰκουρίαν Sacr. Par. 234
 Holl 8—10 ἀνύποπτον—ἐκτενῶς Antonius Melissa p. 105 Gesner (hier Lemma:
 Κυρίλλου) ἀνύποπτον—πρέποντος Maximus Cap. 39; Flor. Mon. f. 130r
 10 f vgl. 1 Tim. 5, 5. 13 18—20 vgl. Lev. 20, 10; Deut. 22, 22 20 f vgl.
 Lev. 21, 9 21 f vgl. Deut. 22, 24

1 vor μαρτ. ist ω von L¹ gestrichen 5 ἀμφοῖν] ἐπαμφοῖν Flor. Mon.
 ἀσχρορρηγία Sacr. Par. Flor. Mon. wie Hervet ἀσχρολογία L 11 ἀπο-
 κλείουσαν Sacr. Par. wie Sy ἀποκλείουσα L 12 δ' < Sacr. Par. αὐτήν
 L ἐαυτήν Sacr. Par. 13 (ὡς ἄν) προῦργιαίτερον Sacr. Par. 24 τοι in
 Ras. L¹

Ὅμηρος τίθεται ἄνδρα τε καὶ οἶκον, ἀλλ' οὐχ ἀπλῶς, μετὰ ὁμο-
 γραφῶν τε δὲ τῆς ἐισθλήσε· ὁ μὲν γὰρ τῶν ἄλλων γάμος ἐφ' ἠδυ-
 παθείᾳ ὁμοιοῖ, ὁ δὲ τῶν φιλοσοφούντων ἐπὶ τὴν κατὰ λόγον ὁμο-
 ροίαν ἄγει, ὁ μὴ τὸ εἶδος, ἀλλὰ τὸ ἦθος ἐπιτρέπων τὰς γυναῖξιν
 5 κοσμεῖσθαι μὴδ' ὡς ἐρωμέναις χρῆσθαι ταῖς γαμίταις προστάτων
 τοῖς ἀνδράσι σκοπὸν πεποιημένοις τὴν τῶν σωμάτων ἕβην, ἀλλ' εἰς
 βοήθειαν παντὸς τοῦ βίου καὶ τὴν ἀρίστην σωφροσύνην περιποιεῖσθαι
 τὸν γάμον. περῶν γὰρ οἶμαι καὶ κριθῶν τε αὐτὰ κατὰ τοὺς οἰκίους 8
 καιροὺς καταβελλομένων σπερμάτων, τιμιώτερός ἐστιν ὁ σπειρόμενος
 10 ἄνθρωπος, ὃ πάντα γίνεται, κἀκεῖνά γε καὶ νύκοντι καταβάλλουσι
 τὰ σπέρματα ὀφ' ἰωροῖ. πᾶν οὖν εἰ τι ἑνὸν καὶ μεμολοσμένον 8
 ἐπιτήδειον ἀγαθιστόν τοῦ γάμου, ὡς μὴ ἐκιδιδομένην τὴν τῶν
 ἀλόγων ζῴων ἀνοδοῦ τῆς ἀνθρωπίνης σεξουαλικῆς ἐντέλειαν τῆ
 μᾶλλον κατὰ τὸν ὁμολογούμενον ἔρον. θεωροῦντα γοῦν ἴνα αὐτῶν 144 1
 15 ὃ κελύεται καιρῶ ἐνθίως ἀπαλλάττεται καταλιπτόντα τὴν δημιουργί-
 γιν ἐν τῇ διοικήσει, τοῖς τραγωδοποιῶσι δὲ ἡ Πολυξένη καίτοι ἀπο- 2
 σφαττομένη ἀναγίγραπται, ἀλλὰ καὶ ἰθνήκοουσα ἕως πολλὴν
 πρόνοιαν πεποιησθαι τοῦ ἐνδοχίμου τοῦ πλοῦτος.

κρέττοσ' ἢ κρέττιν ὄμματα ἀρρίων ἐχρῆν.

2. ἢν δὲ κἀκεῖνη γάμος ἢ συμφυρά, τὸ ἐποιοῦσιν οἶν καὶ παραχορῆσαι 8
 τοῖς πάθισιν ἐσχάτη δουλεία, ὅσοις ἀμίλι τὸ κρατεῖν τούτων ἐπι-
 θηρία μόνη ἢ γοῦν θεία γραφή τοὺς παρεκάρτας τὰς ἱστολάς 4
 πιπρῶσθαι ἀγίῃ τοῖς ἀλλογενέσι, τούτῳτιν ἀμαρτίας ἀνοικίας τῆ
 γῆσι ἄχρῃ ἂν ἐπιστρέψαντις μετανοήσῃσι
2. Καθερὸν οἶν τὸν γάμον ἴσοπιρ τι ἕρῶν ἀγέμε τῶν μεινόντων 145 1
 μετακτίον, ἀνιγρομένοις μὲν ἐκ τῶν ἔπειν μετὸ κριον, ἀπιοῖσι
 δε εἰς ἔπειν μετ' ἐχαιοτίας καὶ ἐχρῶντο.

ἡμῖν ὄτ' ἐνθάδε καὶ ὄτ' ἂν γέως ἱεροῖ ἐλθῆ

48 vgl. 1 Tim. 2, 9f., 1 Petr. 3, 1f. — 8 f vgl. Plat. Men. 11, C. Hesiod. ady. Jov. 1, 29 ff. 1 est food is given by the nature of the thing.
 17-19 vgl. Eurip. Ion. Hek. 15-17. — 20-22 τὸ ἐπὶ τῆς ἀποκρίσεως τῆς
 Παύλου ἐπὶ τῆς ἐπιστολῆς τῆς ἑβραίων. — 22-24 vgl. R. 2, 24 u. 2 St. Joh. 1, 1, Barn. 2, 4, 5
 24 Hesiod. Op. 1, 19.

9 vgl. Plat. Men. 14 f. — 10 vgl. Plat. Men. 11, C. — 11 vgl. Plat. Men. 11, C. — 12 vgl. Plat. Men. 11, C. — 13 vgl. Plat. Men. 11, C. — 14 vgl. Plat. Men. 11, C. — 15 vgl. Plat. Men. 11, C. — 16 vgl. Plat. Men. 11, C. — 17 vgl. Plat. Men. 11, C. — 18 vgl. Plat. Men. 11, C. — 19 vgl. Plat. Men. 11, C. — 20 vgl. Plat. Men. 11, C. — 21 vgl. Plat. Men. 11, C. — 22 vgl. Plat. Men. 11, C. — 23 vgl. Plat. Men. 11, C. — 24 vgl. Plat. Men. 11, C.

μαρτυρομένοις τὸν κύριον παρ' ὅλον ἡμῶν τὸν βίον, τὸ μὲν θεοσεβειν τῇ ψυχῇ κεκτημένοις, τὸ σῶφρον δὲ μέχρι καὶ τοῦ σώματος ἄγουσιν. θεοφιλὲς γὰρ τῷ ὄντι ἀπὸ τῆς γλώττης ἐπὶ τὰ ἔργα τὸ 2
 5 τέλος ἀμφοῖν ἢ ἀσχρολογία. ὁδὸς δὲ ἐπ' ἀναισχυντίαν ἢ ἀσχρολογία, καὶ 3
 ἀφίστασθαι ποτε τῆς συζυγίας ἐπιτρέπει, ἀντικρὺς νομοθετεῖ· οὐκ ἀπολύσεις γυναῖκα πλὴν εἰ μὴ ἐπὶ λόγῳ πορνείας· μοιχείαν δὲ ἡγεί-
 10 ται τὸ ἐπιγῆμαι ζῶντος θατέρου τῶν κευχωρισμένων. ἀνύποπτον δὲ 146, 1
 εἰς διαβολὴν δείκνυσι γυναῖκα τὸ μὴ καλλωπίζεσθαι μηδὲ μὴν κοσμεῖ-
 15 σθαι πέρα τοῦ πρέποντος, εὐχαῖς καὶ δεήσεσι προσανέχουσαν ἐκτενῶς, τὰς μὲν ἐξόδους τῆς οἰκίας φυλαττομένην τὰς πολλὰς, ἀποκλείουσαν δ' ὡς οἷόν τε αὐτήν τῆς πρὸς τοὺς οὐ προσήκοντας προσόψεως, προῦργιαίτερον τιθεμένην τῆς ἀκαίρου φλυαρίας τὴν οἰκουρίαν. ὁ 2
 δὲ ἀπολελυμένην λαμβάνων γυναῖκα μοιχᾷται, φησὶν, | ἐὰν· γὰρ 507 P
 15 ὅτις ἀπολύσῃ γυναῖκα, μοιχᾷται αὐτήν,· τουτέστιν ἀναγκάζει μοιχευθῆναι. οὐ μόνον δὲ ὁ ἀπολύσας αἰτιος γίνεται τούτου, ἀλλὰ καὶ ὁ 3
 παραδεξάμενος αὐτήν, ἀφορμὴν παρέχων τοῦ ἁμαρτῆσαι τῇ γυναικί· εἰ γὰρ μὴ δέχοιτο, ἀνακάμψει πρὸς τὸν ἄνδρα. τί οὖν ὁ νόμος; πρὸς 147, 1
 ἀναστολὴν τῆς εὐεπιφορίας τῶν παθῶν ἀναιρεῖσθαι προστάττει τὴν
 20 μοιχευθεῖσαν καὶ ἐπὶ τούτῳ ἐλεγχθεῖσαν· ἐὰν δὲ ἰέρεια ᾗ, πῦρ παραδίδοσθαι προστάττει. λιθοβολεῖται δὲ καὶ ὁ μοιχός, ἀλλ' οὐκ ἐν τῷ αὐτῷ τόπῳ, ἵνα μηδὲ ὁ θάνατος αὐτοῖς κοινὸς ᾗ. οὐ δὴ μάχεται 2
 τῷ εὐαγγελίῳ ὁ νόμος, συναδέει δὲ αὐτῷ. πῶς γὰρ οὐχί, ἐνὸς ὄντος ἀμφοῖν χορηγοῦ τοῦ κυρίου; ἢ γὰρ τοι πορνεύσασα ζῆ μὲν τῇ ἁμαρτίᾳ,
 25 ἀπέθανεν δὲ ταῖς ἐντολαῖς, ἢ δὲ μετανοήσασα οἷον ἀναγεννηθεῖσα κατὰ τὴν ἐπιστροφὴν τοῦ βίου παλιγγενεσίαν ἔχει ζωῆς, τεθνηκυίας μὲν τῆς πόρνης τῆς παλαιᾶς, εἰς βίον | δὲ παρελθούσης αὐθις τῆς 183 S
 κατὰ τὴν μετάνοιαν γεννηθείσης. μαρτυρεῖ τοῖς εἰρημένοις διὰ 3

3 f θεοφιλὲς τῷ ὄντι—διαχειραγωγεῖν Sacr. Par. 232 Holl 4 f ὁδὸς ἐπ'—
 ἀσχρολογία Sacr. Par. 233 Holl; Flor. Mon. f. 77v 6 f. 18—15. Matth. 5, 32;
 19, 9; Mark. 10, 11; Luk. 16, 18 8—18 ἀνύποπτον—οἰκουρίαν Sacr. Par. 234
 Holl 8—10 ἀνύποπτον—ἐκτενῶς Antonius Melissa p. 105 Gesner (hier Lemma:
 Κυρίλλου) ἀνύποπτον—πρέποντος Maximus Cap. 39; Flor. Mon. f. 130r
 10 f vgl. I Tim. 5, 5, 13 18—20 vgl. Lev. 20, 10; Deut. 22, 22 20 f vgl.
 Lev. 21, 9 21 f vgl. Deut. 22, 24

1 vor μαρτ. ist ω von L¹ gestrichen 5 ἀμφοῖν] ἐπαμφοῖν Flor. Mon.
 ἀσχρολογία Sacr. Par. Flor. Mon. wie Hervet ἀσχρολογία L 11 ἀπο-
 κλείουσαν Sacr. Par. wie Sy ἀποκλείουσα L 12 δ' < Sacr. Par. αὐτήν
 L ἐαυτήν Sacr. Par. 18 (ὡς ἄν) προῦργιαίτερον Sacr. Par. 24 τοι in
 Ras. L¹

Ἰεζεκιήλ τὸ πνεῦμα λέγων· οὐδ' βούλομαι τὸν θάνατον τοῦ ἁμαρτωλοῦ, ὡς τὸ ἐπιστρέψαι· ἀντίκα λιθόλευστοι γίνονται ὡς ἂν διὰ 4
 σκληροκαρδίαν ἐποθανόντες τῷ νόμῳ, ᾧ μὴ ἐπέσθῃσαν, τῇ δὲ ἱερείᾳ
 ἐπιτίνεται τὰ τῆς κολάσεως, ὅτι οὐκ ἔτι πλέον ἐδόθη, οὗτος καὶ ἀπαι-
 5 τηθῆσεται.

Περιγεγράφω καὶ ὁ δεύτερος ἕμιν ἐνθάδε Στρωματιῦς διὰ τὸ 6
 μῆκος τε καὶ πλῆθος τῶν κεφαλαίων.

1 f Ezech. 33. 11 4 f vgl Luk. 12, 48

6 Subscriptio. στρωματίων B. - L

ΣΤΡΩΜΑΤΕΩΝ ΤΡΙΤΟΣ

1. Οἱ μὲν οὖν ἀμφὶ τὸν Οὐαλεντινον ἄνωθεν ἐκ τῶν θείων 1, προβολῶν τὰς συζυγίας καταγαγόντες εὐαρεστοῦνται γάμφ, οἱ δὲ 5 ἀπὸ Βασιλείδου ἔπυθομένων φασὶ ἑτῶν ἀποστόλων μὴ ποτε ἄμεινόν ἐστι τὸ μὴ γαμεῖν· ἀποκρίνασθαι λέγουσι τὸν κύριον· | οὐ πάντες 509 P χωροῦσι τὸν λόγον τοῦτον· εἰσὶ γὰρ εὐνοῦχοι, οἱ μὲν ἐκ γενετῆς, οἱ δὲ ἐξ ἀνάγκης· ἐξηγουῦνται δὲ τὸ ῥητὸν ὡδὲ πως· ἔφυσικῆν τινες 2 ἔχουσι πρὸς γυναῖκα ἀποστροφὴν ἐκ γενετῆς, οἵτινες τῇ φυσικῇ ταύτῃ 10 συγκράσει χρώμενοι καλῶς ποιοῦσι μὴ γαμοῦντες. οὗτοι, φασίν, εἰσὶν 3 οἱ ἐκ γενετῆς εὐνοῦχοι· οἱ δὲ ἐξ ἀνάγκης, ἐκεῖνοι οἱ θεατρικοὶ ἀσκηταί, οἵτινες διὰ τὴν ἀνθολκὴν τῆς εὐδοξίας κρατοῦσιν ἑαυτῶν, οἱ δὲ ἐκτετημημένοι κατὰ συμφορὰν εὐνοῦχοι γέγονασιν κατὰ ἀνάγκην. οἱ τοίνυν κατὰ ἀνάγκην οὐ κατὰ λόγον εὐνοῦχοι γίνονται. οἱ δὲ 4 15 ἔνεκα τῆς αἰωνίου βασιλείας εὐνοῦχισαντες ἑαυτοὺς διὰ τὰ ἐκ τοῦ γάμου, φασί, ἔσμβαίνοντα τὸν ἐπιλογισμὸν τοῦτον λαμβάνουσι, τὴν περὶ τὸν πορισμὸν τῶν ἐπιτηδείων ἀσχολίαν δεδιότες· καὶ τὸ 2, 1 ἔμεινον γαμῆσαι ἢ πυροῦσθαι· μὴ εἰς πῦρ ἐμβάλῃς τὴν ψυχὴν σου· λέγειν τὸν ἀπόστολον, νικτὸς καὶ ἡμέρας ἀντέχων καὶ φοβούμενος 20 μὴ τῆς ἐγκρατείας ἀποπέσης· πρὸς γὰρ τὸ ἀντέχειν γενομένη ψυχῇ

5—S. 196, 16 vgl. Hilgenfeld, Ketzergeschichte S. 215 ff 6—8 Matth. 19, 11 f 14—S. 196, 1 vgl. Epiphanius Haer. 32, 4 II p. 193, 19—194, 30 Dind. 15 vgl. Matth. 19, 12 18 I Kor. 7, 9

4 προβόλων L 5 βασιλείδου L 7 γενέτης L 8 ἀνάγκης οἱ δὲ ἔνεκα τῆς αἰωνίου βασιλείας Po 9. 11 γενέτης L* jetzt Acc. ausrad. 11 οὐκ) ἐκεῖνοι St 18 [οἱ δὲ—ἀνάγκην] Hilgenfeld; vgl. Zahn, Gesch. d. ntl. Kan. I S. 769² [κατὰ ἀνάγκην] Wi 15 τῆς βασιλείας τῶν οὐρανῶν Eriph. 16 φασί] σφίσι St 16 f τοῦτον—πορισμὸν < Eriph. 17 καὶ τὸ < Eriph. 18 ἔμεινον] βέλτιον Eriph. 19 λέγειν] φησὶ λέγειν Eriph. φασὶ λέγειν St νικτὸς καὶ ἡμέρας] ἡμέρας καὶ νικτὸς Eriph. 20 γενομένη Eriph.

μερίζεται τῆς ἐλπίδος. ἀντίχον τοίνυν, φησὶ κατὰ λέξιν ὁ Ἰσίδωρος; 2
 ἐν τοῖς Ἠθικοῖς. | μαχίμης γυναικός. Ἴνα μὴ ἀποσπασθῆς τῆς χάριτος; 310 P
 τοῦ θεοῦ, τό τε πῦρ ἀποσπριματίας εὐσυνειδήτως προσεύχου. ὅταν 3
 δὲ ἡ εὐχαριστία σου, φησὶν, εἰς αἰτησίαν ἐποπέση καὶ αὐτῆς τό λοι-
 5 πόν οὐ κατορθῶσαι, ἀλλὰ μὴ σφαλῆναι, γάμψου. ἀλλὰ νίος τίς; 4
 ἔστιν ἢ πένης ἢ κατωφερῆς καὶ οὐ θέλει γῆμαι κατὰ τὸν λόγον.
 οὗτος τοῦ ἀδελφοῦ μὴ χωριζέσθω· λέγεται ὅτι εἰσελήλυθα ἐγὼ εἰς
 τὰ ἄγια, οὐδὲν δύναμαι παθεῖν· ἴαν δὲ ἐπόνουσαν ἔχη, εἰπάτω· ἀδελφεί. 5
 ἐπίθεε μοι τὴν χεῖρα. Ἴνα μὴ ἁμαρτήσω· καὶ λήφεται βοήθειαν καὶ
 10 νοητὴν καὶ αἰσθητὴν. θελήσάτω μόνον ἀπαρτίσαι τὸ καλὸν καὶ ἐπι-
 τεύξεται. ἴνιστε δὲ τῷ μὲν στόματι λέγομεν· οὐ θέλομεν ἁμαρτῆσαι. 8, 1
 ἢ δὲ διάνοια ἔχειται ἐπὶ τὸ ἁμαρτάνειν. ὁ τοιοῦτος διὰ φόβον οὐ
 ποιεῖ ὃ θέλει, ἵνα μὴ ἡ κόλασις αὐτῷ ἐλλογισθῇ· ἢ δὲ ἀνθρωπότης; 2
 ἔχει τινὰ ἀναγκαῖα καὶ φυσικὰ, ἀλλὰ δὲ φυσικὰ μόνα. ἔχει τὸ
 15 περιβάλλεσθαι ἀναγκαῖον καὶ φυσικόν, φυσικόν δὲ τὸ τῶν ἀφρο-
 δισίων, οὐκ ἀναγκαῖον δέ.

Ταύτας παρεθήμην τὰς φωνὰς εἰς ἕλιγγον τῶν μὴ βουόντων 8
 ὁρθῶς Βασιλειδιανῶν, οἷς ἦτοι ἔχόντων ἕξουσίαν καὶ τοῦ ἁμαρτεῖν
 διὰ τὴν τελειότητα, ἢ πάντως γε σωθησομένων φέροι. κἄν τὴν ἀμάρ-
 20 τωσι, διὰ τὴν ἰμμεττον ἔκλογὴν, ἐπὶ μηδὲ ταῦτά αὐτοῖς πράττειν
 συγχωροῦσιν οἱ προπάτορες τῶν δογμάτων, μὴ τοίνυν ἐποδομένοι 4
 τὸ ὄνομα τοῦ Χριστοῦ καὶ τῶν ἐν ἔθνοισιν ἀκρατεστάτων ἐκολαστί-

18 16 vgl. Epikur Fr. 470 Usener p. 275, 13

1 ἀντίχου] ἀντίχοι Epirh ἀπύχοι Hilgenfeld τούτου] → ὅς ἔδη προ-
 εἶπεν, τῆς παραπίπτουσι εἰς μίσην φέρου τοῦ λόγου Epirh ἡσυχαστοφός L
 2 προσεῖποι Epirh προεῖχε L 4 δὲ] → φησὶ Epirh φησὶ → Epirh
 ἐπιπέσει Epirh αἰτέ, St αἰτέ L τῆς Epirh HS ἔπειτα, Ma αἰτέ; oder
 ζήτε, Hilgenfeld 5 κατορθῶσαι ἀλλὰ, κατορθῶσαι Epirh ἡσυχαστοφός, → εἰτα
 τῶν φησὶ Epirh 6 ἴστω] → παρὰ τῆς Epirh. → Jackson κατο-
 φερῶ] κατοφερῶ, τοῦτόστιν ὁδοῦ, Epirh 7 τοῦ ἀδελφοῦ τοῦ ἀδελφοῦ
 Ma ἡσυχαστοφός] → ἀδελφὸς δὲ τῶν ἐπιπέσει τούτου τούτου → αὐτοῦ, ἀφρα-
 τιστοφός] αὐτοῦ Epirh λέγεται → φησὶ Epirh 9 τῶν] → Epirh 10
 ἐπιπέσει Epirh ἀποφρῆσαι L 10f ἐπιπέσει, → εἰτα, τῶν φησὶ Epirh
 12 τοῦ] → Epirh 13 ἐπιπέσει] → Epirh 14 τοῦ] → Epirh
 τῶν Epirh ἀλλὰ δὲ φησὶ St καὶ φησὶ Stm ἡσυχαστοφός Hilg. 15 ἐ-
 σὺ] ἐπὶ τὸ ἀποφρῆσαι Epirh ὁ] → καὶ Epirh 16 οὐκ εἰς] οὐκ εἰς, καὶ
 Epirh 17 εἰ, ἐπιπέσει τῶν ὁ] κατὰ τούτου τούτου, ἐπιπέσει τῶν HSS
 Epirh 18 ἐπιπέσει τῶν L καὶ B κατορθῶσαι Epirh ὁ] → ἐπιπέσει τῶν
 /εἰτα] ἔπειτα τῶν ἐπιπέσει τῶν ἀποφρῆσαι Epirh 19 τῶν] τούτου
 Epirh φησὶ φησὶ Epirh καὶ τῶν πῦρ τῶν Epirh 20 τούτου,
 τούτου L τῶν] Epirh 21 ἀφροδισίων] → τούτου Epirh

τερον βιοῦντες βλασφημίαν | τῷ ὀνόματι προστριβέσθωσαν· οἱ γὰρ 511 P
 τοιοῦτοι ψευδαπόστολοι, ἐργάται δόλιοι, ἕως ὧν τὸ τέλος ἔσται
 κατὰ τὰ ἔργα αὐτῶν. ἐγκράτεια τοίνυν σώματος ὑπεροψία κατὰ 4, 1
 τὴν πρὸς θεὸν ὁμολογίαν. οὐ μόνον γὰρ περὶ τὰ ἀφροδίσια, ἀλλὰ
 5 καὶ περὶ τὰ ἄλλα, ἃ ἐπιθυμεῖ ἡ ψυχὴ κακῶς οὐκ ἀρκουμένη τοῖς
 ἀναγκαίοις, ἢ ἐγκράτεια ἀναστρέφεται. ἔστι δὲ καὶ περὶ τὴν γλῶσσαν 2
 καὶ περὶ τὴν κτῆσιν καὶ περὶ τὴν χρῆσιν καὶ περὶ τὴν ἐπιθυμίαν
 ἐγκράτεια. οὐ διδάσκει δ' αὕτη σωφρονεῖν μόνον, ἢ γε παρέχει σω-
 φροσύνην ἡμῖν, δύναμις οὖσα καὶ θεία χάρις. τίνα οὖν τοῖς ἡμετέ- 3
 10 ροῖς δοκεῖ περὶ τοῦ προκειμένου, λεκτέον· ἡμεῖς εὐνοουχίαν μὲν καὶ
 οἷς τοῦτο δεδωρηται ὑπὸ θεοῦ μακαρίζομεν, μονογαμίαν δὲ καὶ τὴν
 περὶ τὸν ἕνα γάμον σεμνότητα θαυμάζομεν, συμπάσχειν [δὲ] δεῖν
 λέγοντες καὶ ἄλλήλων τὰ βάρη βαστάζειν, μὴ ποτέ τις ἰδοκῶν
 καλῶς ἰστάναι· καὶ αὐτὸς ἰέση. περὶ δὲ τοῦ δευτέρου γάμου ἔι
 15 πυροῖ· φησὶν ὁ ἀπόστολος, ὑγάμησον·.

II. Οἱ δὲ ἀπὸ Καρποκράτους καὶ Ἐπιφάνους ἀναγόμενοι κοινὰς 5, 1
 εἶναι τὰς γυναίκας ἀξιοῦσιν, ἐξ ὧν ἡ μεγίστη κατὰ τοῦ ὀνόματος
 ἐρρῶν βλασφημία. Ἐπιφάνης οὗτος, οὐ καὶ τὰ συγγράμματα κομι- 2
 ζεται, υἱὸς ἦν Καρποκράτους καὶ μητρὸς Ἀλεξανδρείας τοῦνομα, τὰ
 20 μὲν πρὸς πατρὸς Ἀλεξανδρέως, ἀπὸ δὲ μητρὸς Κεφαλληνέως, ἔζησε
 δὲ τὰ πάντα ἔτη ἑπτακαίδεκα, καὶ θεὸς ἐν | Σάμῃ τῆς Κεφαλληνίας 184 S
 τετίμηται, ἔνθα αὐτῷ ἱερὸν ῥυτῶν λίθων, βωμοί, τεμένη, μουσεῖον
 ὑποδομήται τε καὶ καθιέρωται, καὶ συνιόντες εἰς τὸ ἱερὸν οἱ Κεφα-
 25 λῆνες κατὰ νομηνίαν γενέθλιον ἀποθέουσιν θύουσιν Ἐπιφάνει, σπέν- 3
 δουσὶ τε καὶ εὐχοῦνται καὶ ὕμνοι ᾄδονται. ἐπαιδεύθη μὲν οὖν 8
 παρὰ τῷ πατρὶ τὴν τε ἐγκύκλιον παιδείαν καὶ τὰ Πλάτωνος, καθη- 512 P
 γήσατο δὲ τῆς μοναδικῆς γνώσεως, ἀφ' οὗ καὶ ἡ τῶν Καρποκρατια-
 νῶν αἴρεσις. λέγει τοίνυν οὗτος ἐν τῷ Περὶ δικαιοσύνης ἑτῆν 6, 1

1—3 II Kor. 11, 13. 15 4—6 vgl. Aristot. Eth. Nic. 7, 4 p. 1146b 9 ff
 (περὶ ποῖα τὸν ἀκρατῆ καὶ τὸν ἐγκρατῆ θετέον) 13 Gal. 6, 2 13 f I Kor.
 10, 12 14 f I Kor. 7, 9 16—S. 199, 13; 199, 29—200, 4 vgl. Hilgenfeld,
 Ketzergeschichte S. 402 ff 18—28 vgl. Epiphanius Haer. 32, 3 II p. 192, 12—33;
 Lipsius, Zur Quellenkritik des Epiphanius S. 161 f; Usener, Weihnachtsfest S. 111
 Anm. 10 23 f zur monatl. Geburtstagsfeier vgl. Rohde, Psyche² I p. 234 f; Schürer,
 ZntW 2 (1901) S. 48 ff; Wissowa, Hermes 37 (1902) S. 157 ff; Collitz, Dialektinschr.
 1801, 5f (von einer Freigelassenen): στεφανώτω τὰν Φίλωνος εἰκόνα καθ' ἕκαστον
 μήνα δις σαφνῶν στεφάνω πλεκτῶ νομηνίαι καὶ ἐξόμοι.

8 αἰτῆ L αἰτῆν Schw ἦν Schw 12 [δὲ] Ma 13 λέγομεν Hiller
 19 ἀλεξανδρείας L 20 ἀπὸ Κεφαλληνίας μὲν τὸ πρὸς πατρὸς γένος ὧν
 Epiph. Κεφαλλῆν Cobet S. 511 (vgl. Z. 23 f) 23 nach τε καὶ ist syn von
 L; getilgt 25 καὶ ὕμνοι ᾄδονται Wi καὶ ὕμνοι λέγονται L ὕμνους τε αἰτῆ
 ᾄδονται Epiph.

δικαιοσύνην τοῦ θεοῦ κοινωνίαν τινὰ εἶναι μετ' ἰσότητος. ἴσος γέ
 τοι πανταχόθεν ἐκταθείς οὐρανὸς κύκλω τὴν γῆν περιέχει πᾶσαν.
 καὶ πάντα ἢ νῦν ἐκ' ἰσῆς ἐπιθεῖκνται τοὺς ἀστέρας, τὸν τε τῆς
 5 ἡμέρας αἴτιον καὶ πατέρα τοῦ φωτός ἥλιον ὁ θεὸς ἐξέχειν ἄνωθεν ἴσον
 ἐκτὸς γῆς ἅπασιν τοῖς βλέπειν δυναμένοις. οἱ δὲ κοινῇ πάντες βλέπουσιν.
 ἐπεὶ μὴ διακρίνει πλούσιον ἢ πένητα, δῆμον ἢ ἄρχοντα, ἄφρονάς τε 2
 καὶ τοὺς φρονοῦντας, θηλείας ἄφρονας, ἑλευθέρους δούλους, ἀλλ'
 οὐδὲ τῶν ἀλόγων παρὰ τοῦτο ποιεῖται τι, πᾶσι δὲ ἐκ' ἰσῆς τοῖς
 ζῴοις κοινὸν αὐτὸν ἐκχέει ἄνωθεν ἀγαθοῖς τε καὶ φάουλοις τὴν
 10 δικαιοσύνην ἐμπιδοὶ μηδενὸς δυναμένον πλεονεχῆν μηδὲ ἀφαιρισθαι
 τὸν πλοῦσιον. ἔν' αὐτὸς κάκεινον τὸ φῶς διπλασιάσας ἔχῃ, ἥλιος 3
 κοινῶς τροφὰς ζῴοις ἅπασιν ἀνατέλλει, δικαιοσύνης τε τῆς κοινῆς
 ἅπασιν ἐκ' ἰσῆς δοθίσης, καὶ εἰς τὰ τοιαῦτα βιωῶν γένος ὁμοίως
 γίνεται ὡς αἱ βόες καὶ οὐῶν ὡς οἱ σῦες καὶ προβάτων ὡς τὰ πρῶ-
 15 βατα καὶ τὰ λοιπὰ πάντα· δικαιοσύνη γὰρ ἐν αὐτοῖς ἀναφαίνεται ἢ 4
 κοινότης. Ἰκεῖτα κατὰ κοινότητα πάντα ὁμοίως κατὰ γένος σπείρεται
 τροφή τε κοινὴ χαμαὶ νιμομένοις ἀνίεται πᾶσι τοῖς κτήνιοι καὶ πᾶσιν
 ἐκ' ἰσῆς, οὐδενὶ νόμφ κρατουμένη, τῇ δὲ παρὰ τοῦ διδότος καὶ
 κλιθεῖσαντος χορηγία συμφέρουσι ἅπασιν δικαιοσύνη παροῦσα. ἀλλ' οὐδὲ 7. 1
 20 τὰ τῆς γενέσεως νόμον ἔχει γεγραμμένον· μετῆρσις γὰρ ἄν', σπεί-
 ρουσι δὲ καὶ γεννῶσιν ἐκ' ἰσῆς, κοινωνίαν ἐπὶ δικαιοσύνης ἔμφροντος
 ἔχοντες, κοινῇ πᾶσιν ἐκ' ἰσῆς ὀφθαλμῶν εἰς τὸ βλέπειν ὁ ποιητής·
 τε καὶ πατὴρ πάντων δικαιοσύνη νομοθετήσας τῇ παρ' αὐτοῦ παρ-
 ἴσχην, οὐ διακρίνας θήλειαν ἄφρονος, οὐ λογικὸν ἀλόγον, καὶ
 25 καθ' ἕνα οὐδενὸς οὐδὲν, ἰσότητι δὲ καὶ κοινότητι μερίως τὸ βλέπειν
 ὁμοίως ἐνὶ κλιθεῖσιν πᾶσι κηάριστα. οἱ νόμοι δὲ, φησὶν, εἰς 2
 θρόνον ἀμαθίαν κολάζουσιν μὴ δυναμένοι παρενομεῖν ἰδίους· ἢ 13 V
 γὰρ ἰδιότης τῶν νόμων τὴν κοινωνίαν τοῦ θεοῦ νόμον νόμον κατέτιμον
 καὶ παρατρέφουσιν μὴ στυγίς τὸ τοῦ ἀποστόλου ῥητόν, λέγοντος
 30 ὁδία νόμον τὴν ἐμφορίαν ἔγνωμεν· τὸ τι ἴσον καὶ τὸ ὡς φησὶ διὰ 3
 τῶν νόμων παρενομεῖσθαι, μάλιστα εἰς κοινότητα κοινὰ τε γὰρ παρ-
 νομῶν μῆτι γῆν μῆτι κτήματα, ἀλλὰ μὴδε γάμον· κοινῇ γὰρ 4

80 H. m. 7. 7

6 δέμον ἢ St ἢ δέμον L ἢ ἕμμετον καὶ H. et ἢ τ τ τ, Wt 8 τοῦ
 8 et w παρὰ τοῦ L 9 αὐτὸν L 11 πρὸς τὸν τὸ Wt τὸ ζῶον τοῦ L 12 αὐ-
 τῶν Sy αὐτῶν τοῦ L 13 τοῦ H. et 14 αὐτῶν, αὐτῶν H. g 16 ἔφροντος
 διὰ οὐδὲν ἐν τῷ St 17 κοινῇ H. g 18 ἄφρονος, H. g et H. g καὶ
 H. et 19 γὰρ τοῦ L χορηγία St w 20 αὐτῶν St καὶ ἕξ H. g 21 αὐτῶν
 St Sy ἕξ καὶ τῶν P. 21 κοινῇ τῶν καὶ Ma καὶ οὐ τῶν γὰρ H. g καὶ οὐ τῶν
 τῶν P. 21 f καὶ οὐ τῶν τῶν καὶ St

ἅπασιν ἐποίησε τὰς ἀμπέλους, αἱ μὴ(τε) στρουθὸν μῆτε κλέπτην ἀπαρ-
 νοῦνται, καὶ τὸν σίτον οὕτως καὶ τοὺς ἄλλους καρπούς. ἡ δὲ κοι-
 νωνία παρανομηθεῖσα καὶ τὰ τῆς ἰσότητος ἐγέννησε θρεμμάτων καὶ
 καρπῶν κλέπτην. κοινῇ τοίνυν ὁ θεὸς ἅπαντα ἀνθρώπων ποιήσας 8, 1
 5 καὶ τὸ θῆλυ τῷ ἄρρενι κοινῇ συναγαγὼν καὶ πάνθ' ὁμοίως τὰ ζῷα
 κολλήσας τὴν δικαιοσύνην ἀπέφηνεν κοινωνίαν μετ' ἰσότητος. οἳ δὲ 2
 γεγονότες οὕτω τὴν συνάγουσαν κοινωνίαν τὴν γένεσιν αὐτῶν
 ἀπληρῆθησαν καὶ φασιν· ὁ μίαν ἀγόμενος ἐχέτω, δυναμένων κοινω-
 νειν ἁπάντων, ὡσπερ ἀπέφηνε τὰ λοιπὰ τῶν ζῴων· ταῦτα εἰπὼν 3
 10 κατὰ λέξιν πάλιν ὁμοίως αὐταῖς ταῖς λέξεσιν ἐπιφέρει· τὴν γὰρ
 ἐπιθυμίαν εὐτονον καὶ σφοδροτέραν ἐνεποίησε τοῖς ἄρρεσιν εἰς τὴν
 τῶν γενῶν παραμονήν, ἣν οὔτε νόμος οὔτε ἔθος οὔτε ἄλλο (τι) τῶν
 ὄντων ἀφανίσαι δύναται. θεοῦ γὰρ ἔστι δόγμα· καὶ πῶς ἔτι οὕτος 4
 15 ἐν τῷ καθ' ἡμᾶς ἔξετασθεῖη λόγῳ ἀντικρὺς καὶ τὸν νόμον καὶ τὸ
 εὐαγγέλιον διὰ τούτων καθαιρῶν; ὁ μὲν γὰρ φησιν· οὐ μοιχεύσεις·
 τὸ δὲ πᾶς ὁ προσβλέπων κατ' ἐπιθυμίαν ἤδη ἐμοιχεύσει· λέγει. τὸ 5
 γὰρ οὐκ ἐπιθυμήσεις· πρὸς τοῦ νόμου λεγόμενον τὸν ἕνα δείκνυσι
 θεὸν διὰ νόμου καὶ προφητῶν καὶ εὐαγγελίου κηρυσσόμενον· λέγει
 γὰρ· οὐκ ἐπιθυμήσεις τῆς τοῦ πλησίον· ὁ πλησίον δὲ οὐχ ὁ Ἰου- 6
 20 δαῖος τῷ Ἰουδαίῳ, ἀδελφὸς γὰρ καὶ ταυτότης τοῦ πνεύματος, λείπε-
 ται δὴ πλησίον τὸν ἄλλοεθνή λέγειν. πῶς γὰρ οὐ πλησίον ὁ οἶός
 τε κοινωνῆσαι τοῦ πνεύματος; οὐ γὰρ μόνων Ἑβραίων, ἀλλὰ καὶ
 ἔθνων πατὴρ Ἀβραάμ. εἰ δὲ ἡ μοιχευθεῖσα καὶ ὁ εἰς αὐτὴν πορνεύσας 9, 1
 25 ἐπιθυμήσεις τὴν γυναῖκα τοῦ πλησίον· περὶ τῶν ἔθνων διαγορευείν,
 ἵνα τις κατὰ νόμον καὶ τῆς τοῦ πλησίον καὶ τῆς ἀδελφῆς ἀποσχό-
 μενος ἀντικρὺς ἀκούσῃ παρὰ τοῦ κυρίου· ἐγὼ δὲ λέγω. οὐκ ἐπιθυ-
 μήσεις· ἡ δὲ | τοῦ ἐγὼ· μορίου προσθήκη προσεχεστέραν δείκνυσι 514 P
 30 τῆς ἐντολῆς τὴν ἐνέργειαν, καὶ ὅτι θεομαχεῖ ὁ τε Κάρποκράτης ὁ τ' 2
 Ἐπιφάνης, (ὅς) ἐν αὐτῷ τῷ πολυθρυλήτῳ βιβλίῳ, τῷ Περὶ δικαιοσύνης
 λέγω. ὡδέ πῶς ἐπιφέρει κατὰ λέξιν· ἔθεν ὡς γελοῖον εἰρηκότος τοῦ 3
 νομοθέτου ῥῆμα τοῦτο ἀκουστέον οὐκ ἐπιθυμήσεις· πρὸς τὸ γελοῖο-

15 Exod. 20, 13 16 Matth. 5, 28 17—19 Exod. 20, 17 22 f vgl.
 Röm. 4, 16 f; Gen. 17, 5 23 f vgl. Lev. 20, 10; Deut. 22, 22 24 f Exod.
 20, 17 27 f Matth. 5, 28

1 μὴ(τε) St μὴ L 3 καὶ τὰ (vgl. S. 198, 20; 200, 2) κατὰ Hilg. 7 συνί-
 χουσαν (vgl. S. 200, 2) St 8 φασιν Hilg. φησὶν L ἔφασαν St ὁ Sy εἰ L
 12 τί He 13 δόγμα] δόμα Bernays πῶς (ἀν) Ma 15 καθαιρῶν Sy
 καθαιρῶν L 20 καὶ φ' ἡ Schw 30 ὅς Wi 31 λέγω Sy λέγων L
 32 f τοῦτον ἀκουστέον· τοῦ δ' οὐκ ἐπιθ· προσέτι γελ. εἶπεν Schw

τερον εἶπειν τῶν τοῦ πλησίον· αὐτὸς γὰρ ὁ τὴν ἐπιθυμίαν δοῦς ὡς συνέχουσιν τὰ τῆς γενέσεως ταύτην ἀφαιρέσθαι κελεύει μηδενὸς αὐτὴν ἀφελῶν ζῆλον· τὸ δὲ τῆς τοῦ πλησίον γυναικὸς· ἰδιότητα τὴν κοινωνίαν ἀναγκάζων ἐτι γελοιότερον εἶπειν· |

- 5 Καὶ ταῦτα μὲν οἱ γυναικοὶ Καρποκρατιανοὶ δογματίζουσι. τοῦ 10.1
 τους φασὶ καὶ τινὰς ἄλλους ζηλωτὰς τῶν ὁμοίων κακῶν εἰς τὰ
 δειπνα ἀθροισμένους· τοῦ γὰρ ἀγάπην εἶποιμ' ἄν ἔγωγε τὴν συνέ-
 λειψιν αὐτῶν· ἀνδρας ὁμοῦ καὶ γυναίκας, μετὰ δὲ τὸ κορροθῆναι
 τὴν πληρομῆν τοῖς Κύρις, ἢ φασὶ τὸ κατασχῆνον αὐτῶν τὴν
 10 πορνικὴν ταύτην δικαιοσύνην ἐκποδῶν ποιησαμένους ὥς τῇ τοῦ
 λέχνου περιτροπῇ, μίγνυσθαι, ὅπως ἐθέλουσιν, αἰς βούλοιντο, μελετή-
 σαστας δὲ ἐν τοιαύτῃ ἀγάπῃ τὴν κοινωνίαν, μὴδ' ἡμέραν ἴδη παρ'
 ὧν ἄν ἐθελήσωσι γυναικῶν ἀπαιτῆν τὴν τοῦ Καρποκρατείου, οὐ
 γὰρ θίμις εἶπειν θείον, νόμον ἑπακοήν, τοιαῦτα δὲ οἶμαι τὰς κενῶν
 15 καὶ σκῶν καὶ τράγων λαγνείαις νομοθετεῖν τὸν Καρποκράτην ἴδι.
 δοκεῖ δέ μοι καὶ τοῦ Πλάτωνος παρακηκοῖναι ἐν τῇ Πολιτείᾳ φημί- 2
 νον κοινὰς εἶναι τὰς γυναίκας πάντων, κοινὰς μὲν τὰς πρὸ τοῦ 315 P
 γάμου τῶν αἰτελοῦμαι μιλόντων, καθάπερ καὶ τὸ θέατρον κοινὸν
 τῶν θεωμένων θάσκατος, τοῦ προκαταλεχόντος δὲ ἰκάστην ἰκάστου
 20 εἶναι καὶ οὐκέτι κοινὴν τὴν γιγαμημίην. Ξάνθος δὲ ἐν τοῖς ἐπι- 11. 1
 γραφομένοις Μαγικοῖς ἐμύρνεται διὰ φησὶν οἱ Μάγοι μιτράσαι καὶ
 θυγατράσαι καὶ ἀδελφαῖς μίγνυσθαι θεμιτόν εἶναι κοινὰς τε εἶναι τὰς
 γυναίκας οὐκ ἄρα καὶ λέθρα, ἀλλὰ συναινούστων ἀμφοτέρων, ὅταν
 θύλῃ γῆμαι ὁ ἴτερος τὴν τοῦ ἴτερου· ἐπὶ τούτων οἶμαι καὶ τῶν 2
 20 ὁμοίων αἰρίσειον προσητικῶς Ἰουδαῖον ἐν τῇ ἐπιστολῇ ἐπιρκεῖται
 νόμοις μίντοι καὶ οὗτοι ἐνεπνευζόμενοι· τοῦ γὰρ ἕκαστος τῆ ἀληθείας
 ἐπιβέλλουσιν ἕως καὶ τὸ στόμα αὐτῶν λαλεῖ ἑτήρογκα·

- III. Ἦδη δὲ εἰ αὐτὸς τε ὁ Πλάτων καὶ οἱ Πενθαγόροιτοι καθάπερ 12. 1
 οὐκ ἔστιρον καὶ οἱ ἀπὸ Μαρκίωνος κακίην τὴν γένεσιν ἐπιλήφισαν
 πολλοὺς γὰρ ἴδι κοινὰς αὐτὸν ἐποτίθησθαι τὰς γυναίκας· ἀλλ' οἱ μὲν
 ἀπὸ Μαρκίωνος φησὶν κακίην εἶναι τὴν ἑλπίδα κακίης καὶ ἐκ δικαίων γινώ-
 μίην δημιουργοῦ· εἰ δὲ λόγον μὴ βουλόμηναι τὸν κόσμον τὸν ἐπὶ 2
 τοῦ δημιουργοῦ γινόμενον συμπληροῦν ἀτίμησθαι γένου βούλοισαι

9 Euseb. l. c. Fr. no. 87. 16 20 vgl. Euseb. l. c. II. 4. S. 17. 16f vgl. Plato Rep. V. 474 D. 20 24 Xanthos Fr. 28 FHG I p. 41. vgl. Tatan S. 20. 1. S. 20. 1. 26f Julia S. 20. 25 ff vgl. Hergenrother Ketzergeschichte S. 22. 22f vgl. ibid. S. 28.

8 vgl. Euseb. l. c. Po. l. c. Fr. no. 87. 16 20 vgl. Euseb. l. c. II. 4. S. 17. 16f vgl. Plato Rep. V. 474 D. 20 24 Xanthos Fr. 28 FHG I p. 41. vgl. Tatan S. 20. 1. S. 20. 1. 26f Julia S. 20. 25 ff vgl. Hergenrother Ketzergeschichte S. 22. 22f vgl. ibid. S. 28.

ἀντιτασσομένοι τῷ ποιητῇ τῷ σφῶν καὶ σπεύδοντες πρὸς τὸν κεκλη-
κότα ἀγαθόν, ἀλλ' οὐ τὸν ὡς φασὶ θεὸν ἐν ἄλλῳ τρόπῳ, ὅθεν οὐδὲν
ἴδιον καταλιπεῖν ἐνταῦθα βουλόμενοι οὐ τῇ προαιρέσει γίνονται
ἐγκρατεῖς, τῇ δὲ πρὸς τὸν πεποιηκότα ἐχθρῶ, μὴ βουλόμενοι χρῆσθαι
5 τοῖς ὑπ' αὐτοῦ κτισθεῖσιν. ἀλλ' οὗτοι γε ἀσεβεῖ | θεομαχίᾳ τῶν § 516 P
κατὰ φύσιν ἐκστάντες λογισμῶν, τῆς μακροθυμίας καὶ χρηστότητος
τοῦ θεοῦ καταφρονοῦντες, εἰ καὶ μὴ γαμεῖν ἐθέλουσιν, ἀλλὰ τροφαῖς
χρῶνται ταῖς κτισταῖς καὶ τὸν ἀέρα τοῦ δημιουργοῦ ἀναπνέουσιν,
αὐτοῦ τε ὄντες ἔργα καὶ ἐν τοῖς αὐτοῦ καταμένοντες, τὴν τε ξυνην,
10 ὡς φασὶ, γινώσκιν εὐαγγελίζονται, κἂν κατὰ τοῦτο χάριν ἐγνωκέναι τῷ
κυρίῳ τοῦ κόσμου ὀφείλοντες καθ' ὃ ἐνταῦθα εὐηγγελίσθησαν. ἀλλὰ 18, 1
πρὸς μὲν τούτους, ὅπῳ τὸν περὶ ἀρχῶν διαλαμβάνωμεν λόγον,
ἀκριβέστατα διαλεξόμεθα· οἱ φιλόσοφοι δὲ ὧν ἐμνήσθημεν, παρ' ὧν
τὴν γένεσιν κακὴν εἶναι ἀσεβῶς ἐκμαθόντες οἱ ἀπὸ Μαρκίωνος καθ-
15 ἄπερ ἴδιῳ δόγματι φρονάττονται, οὐ φύσει κακὴν βούλονται ταύτην
εἶναι, ἀλλὰ τῇ ψυχῇ τῇ τὸ ἀληθὲς διδοῦσῃ· κατάγουσι γὰρ ἐν- 2
ταῦθα τὴν ψυχὴν θείαν οὐσαν καθ' ἕνα εἰς κολαστήριον τὸν κόσμον,
ἀποκαθαίρεσθαι δὲ ταῖς ἐνσωματουμέναις ψυχαῖς προσήκει κατ'
αὐτούς. κἄστιν τὸ δόγμα τοῦτο οὐ τοῖς ἀπὸ Μαρκίωνος ἔτι, τοῖς §
20 δὲ ἐνσωματοῦσθαι καὶ μετενδελθαι καὶ μεταγγίζεσθαι τὰς ψυχὰς
ἀξιοῦσιν οἰκεῖον, πρὸς οὓς ἄλλος ἂν εἴη καιρὸς λέγειν, ὀπηνίκα ἂν
περὶ ψυχῆς διαλαμβάνωμεν.

Ἡράκλειτος γοῦν κακίζων φαίνεται τὴν γένεσιν, ἐπειδὴν φῆ· 14, 1
γενόμενοι ζῶειν ἐθέλουσι μόρους τ' ἔχειν, μᾶλλον δὲ ἀναπαύεσθαι,
25 καὶ παῖδας καταλείπουσι μόρους γενέσθαι. δῆλος δὲ αὐτῷ συμφερό- 2
μενος καὶ Ἐμπεδοκλῆς λέγων·

κλαῦσά τε καὶ κόκυσσα ἰδὼν ἀσυνήθεα χῶρον.

καὶ ἔτι·

ἐκ μὲν γὰρ ζῶων ἐτίθει νεκρὰ εἶδε' ἀμείβων.

6 f vgl. Röm. 2, 4 12 vgl. Zahn, Forsch. III S. 38 f 15—19 vgl. Strom.
I 33, 3; Plato Phaedr. p. 248. 249 17 zu κολαστήριον vgl. φρονά Phaed.
p. 62 B; δεσμοτήριον Kratyl. p. 400 C 22 vgl. zu S. 174, 17 f 24 f He-
raklit Fr. 86 Byw. 20 Diels 27. 29. S. 202, 2 f Empedokles Fr. 118. 125.
124 Diels

18 ἀκριβέστερα Wi 16 διδοῦσῃ Ma διαδοῦσῃ L διοδοῦσῃ oder διο-
δοιούσῃ Hilg. 20 μεταγγίζεσθαι L' μετεγγίζεσθαι L* 23 ἐπειδὴν φῆ Diels
ἐπειδ' ἂν φησὶ L ἐπειδὴ φησὶ Bywater 29 εἶδε' Sy ἠδὲ L

καὶ πάλιν·

ὦ πόποι, ὦ δειλὸν θνητῶν γένος, ὦ δισάναλξον |
οἶον ἐξ ἐρίδων ἔκ τε στοναχῶν ἐγένεσθε.

517 P

λέγει δὲ καὶ ἡ Σίβυλλα·

8

5 ἄνθρωποι θνητοὶ καὶ σάρκινοι, οὐδὲν ἰόντες,

ὁμοίως τῶ ποιητῇ γράφοντι·

οὐδὲν ἀκιδνότερον γὰρ τρίψει ἀνθρώποιο.

καὶ μὴν καὶ θύοις τὴν γένειον δείκνυσσι κακίην ὡδὶ πως λέγων· 15. 1

πάντων μιν μὴ γένοιε λιχθορόμοισιν ἄριστον,

10 μηδ' ἰσορᾶν ἀγῶς ὀξίως ἠέλιον·
γένητα δ' ὅπως ὀκιστὰ πύλας Αἴθαισσι περὶ ἄσπετον.

ἀπόλονθα δ' αὐτοῖς καὶ ὁ τῆς τραγῳδίας ποιητῆς Εὐμπίδης γράφει· 2

Ἴδι γὰρ ἡμᾶς σύλλογον ποιουμένους

τὸν γένητα θρηνητὴν εἰς ὅσ' ἴσχυται κακά·

15 τὸν δ' αὖ θανάοντα καὶ πόνον πεπαιγμένον
χαίροντας ἐνήμεοῦντας ἐκπέμπειν δόμων.

καὶ αὖθις τὰ ὅμοια οὕτως ἔρει·

8

εἰς δ' οἶδιν εἰ τὸ ζῆν μὴν ἴσθι καθαριν·

τὸ καθαριν δὲ τὸ ζῆν;

20 ταῦτόν δ' ἡ τοῖτοῖς φαίνεται καὶ Ἡρόδοτος ποιῶν λέγοντα τὸν Σόλων· 16. 1

2 vgl. Timon Fr. 31, 2 Wachsmuth Schörrh p. 142. 3 Orac. Sibyll. Fr. 1. 1. 7 c. 120. 7 16. 20 f. s. 202, 5 8 11 14 Theocret. (or. adf. c. V. 13. 14. 9-11 Theognis 421-427, vgl. Stob. Flor. 12. 4, Sext. Emp. Pyrrh. Hyp. III 2. 1; Dogen III 4. 13 16 Euripides Kresphontes Fr. 419, vgl. F. ter. Ginom. hist. 20. 16 f. Euripides Polydes Fr. 1. 8, vgl. Euter. Ginom. hist. 20 f. Herodot. 1. 12.

2 ὦ δειλὸν Schörrh ἢ δειλὸν L. 3 ὦ δειλὸν — ὦ δειλὸν (or. Bewater, Journ. of Philol. 4 (1882) p. 211. 8 οὐδὲν τὸν ο. Eurip. de abot. III 2, Timon bei Euseb. Pr. ev. XV 18. 28. 9 ἴσθι καθαριν Timon bei Eurip. Timon bei Eurip. L. Timon bei Eurip. 10 ἴσθι καθαριν Timon bei Eurip. Timon bei Eurip. 11 ἴσθι καθαριν Timon bei Eurip. Timon bei Eurip. 12 ἴσθι καθαριν Timon bei Eurip. Timon bei Eurip. 13 ἴσθι καθαριν Timon bei Eurip. Timon bei Eurip. 14 ἴσθι καθαριν Timon bei Eurip. Timon bei Eurip. 15 ἴσθι καθαριν Timon bei Eurip. Timon bei Eurip. 16 τὸ ζῆν Plato Gorg. p. 472 b a.

ὡς Κροίσει, πᾶς ἄνθρωπός ἐστι συμφορή· καὶ ὁ μῦθος δὲ αὐτῷ σαφῶς ὁ περὶ τοῦ Κλεόβιδος καὶ Βίτωνος οὐκ ἄλλο τι βούλεται ἀλλ' ἢ φέγειν μὲν τὴν γένεσιν, τὸν θάνατον δὲ ἐπαινεῖν. ||

οἷη περ φύλλων γενεῆ, τοῖη δὲ καὶ ἀνδρῶν

186 S 518 P 2

- 5 Ὀμηρος λέγει. Πλάτων δὲ ἐν Κρατύλῳ Ὀρφει τὸν λόγον ἀνατίθει 8 τὸν περὶ τοῦ κολάζεσθαι τὴν ψυχὴν ἐν τῷ σώματι, λέγει δὲ ὡδε· καὶ γὰρ σήμα τινές φασιν αὐτὸ εἶναι τῆς ψυχῆς, ὡς τεθαμμένης ἐν τῷ νῦν παρόντι· καὶ διότι τούτῳ σημαίνει ἃ ἂν σημαίνῃ ἢ ψυχῇ, 4 καὶ ταύτῃ σήμα ὀρθῶς καλεῖσθαι. δοκοῦσι μέντοι μάλιστα θεῖσθαι 10 οἱ ἀμφὶ Ὀρφέα τοῦτο τὸ ὄνομα, ὡς δίκην διδούσης ὧν δὴ ἕνεκα δίδωσιν· ἄξιον δὲ καὶ τῆς Φιλολάου λέξεως μνημονεύσαι· λέγει γὰρ 17. 1 ὁ Πυθαγόρειος ὡδε· μαρτυροῦνται δὲ καὶ οἱ παλαιοὶ θεολόγοι τε καὶ μάντιες, ὡς διὰ τινος τιμωρίας ἃ ψυχὰ τῷ σώματι συνέζευκται καὶ καθάπερ ἐν σήματι τούτῳ τέθραπται· ἀλλὰ καὶ Πίνδαρος περὶ 2 15 τῶν ἐν Ἐλευσίνῃ μυστηρίων λέγων ἐπιφέρει·

ὄλβιος ὅστις ἰδὼν [ἐ]κεῖνα [κοινὰ] εἶσ' ὑπὸ χθόνα·
οἶδε μὲν βίου τελευτάν,
οἶδεν δὲ διόσδοτον ἀρχάν.

- Πλάτων τε ἀκολούθως ἐν Φαίδωνι οὐκ ὀκνεῖ γράφειν ὡδέ πως· καὶ 8 20 οἱ τὰς τελετὰς δὲ ἡμῖν οὗτοι καταστήσαντες οὐκ ἄλλο τι· ἕως ἔμετα θεῶν τε οἰκῆσαι· τί δὲ ὅταν λέγῃ· ἕως ἂν τὸ σῶμα ἔχωμεν καὶ 4 συμπεφυρμένη ἡμῶν ἢ ψυχῇ ἢ μετὰ τοιοῦτου κακοῦ, οὐ μήποτε κτησώμεθα ἐκεῖνο ἱκανῶς οὐ ἐπιθυμοῦμεν; οὐχὶ αἰτίαν τῶν μεγίστων κακῶν τὴν γένεσιν αἰνίσσεται; κἂν τῷ Φαίδωνι ἐπιμαρτυρεῖ· κιν- 5 25 δυνεύουσι γὰρ ὅσοι τυγχάνουσιν ὀρθῶς ἀπτόμενοι φιλοσοφίας λελη-

1—3 vgl. Herodot 1, 31; Plut. Mor. p. 58 E; 108 F; Solon 27 4 Z 146
7—11 Plato Kratyl. p. 400 BC 11—14 Philolaos Fr. 14 Diels (Vorsokr. S. 255)
16—18 Pindar Fr. 137* Schröder 19—21 vgl. Theodoret Gr. aff. c. I 119
19—S. 204, 4 vgl. Plato Phaed. p. 69 C; 66 B; 64 A; 65 CD 24—S. 204, 2
Theodoret VIII 45

1 πᾶν Herod. 5 κρατύλλωι L 8 διότι] + αὐτὸ Plato τούτῳ Lowth (wie Plato) τοῦτο L σημαίνῃ L¹ σημαίνει L* 9 μέντοι] + μοι Plato 10 διδούσης] + τῆς ψυχῆς Plato 12 πυθαγόρειος L μαρτυροῦντι Cobet S. 448 παλαιοί] πάλαι Theod. HSS BL 13 μάντιες Theod. HSS BL² μάντιες; L τινος? Diels 14 σήματι L Theod. HSS σάματι Sy (wie Theod. HS K) 16 κείν' εἶσ' ὑπὸ χθόν' W. T(euffel) in Zimmermanns Zeitschr. f. d. Alterthums-wiss. 2 (1835) S. 87 und Bergk ἐκεῖνα κοινὰ εἶσ' ὑπὸ χθόνα L 17 οἶδεν L 18 διόσδοτον Sy διός δοτόν L 19 τε L¹ δὲ L* 23 ἐκεῖνο < Plato 24 τῷ (αὐτῷ) Arcerius

θίται τοῖς ἄλλοις, ὅτι οὐδὲν ἄλλο αὐτοὶ ἐπιτηδεύουσιν ἢ ἀποθνή-
 σκειν τε καὶ τεθνᾶναι, καὶ πάλιν· οὐκοῦν καὶ ἐνταῦθα ἢ τοῦ 18. 1
 φιλοσόφου φυχὴ μάλιστα ἀτιμάζει τὸ σῶμα καὶ φεύγει ἀπ' αὐτοῦ.
 ζητεῖ δὲ αὐτὴ καθ' αὐτὴν γίνεσθαι, καὶ μὴ τι συνίδει τῷ θείῳ 2
 5 ἀποστόλῳ λέγοντι· ἰταλαίπυρος ἐγὼ ἄνθρωπος, τίς με ῥύσεται ἐκ 51° P
 τοῦ σώματος τοῦ θανάτου τούτου; εἰ μὴ τὴν ὁμοφροσύνην τῶν εἰς
 κακίαν ἐποσεισφμένων σῶμα θανάτου τροπικῶς λέγει, τὴν τι συν- 3
 οῖσιν γενέσθαι, οἷσαν ἀρχὴν καὶ πρὸ τοῦ Μαρκίωνος ἀποστρεφόμε-
 νος φαίνεται ἐν τῷ πρώτῳ τῆς Πολιτείας ὁ Πλάτων. ἐπαιτῶν 4
 10 γὰρ τὸ γῆρας ἐπιτίθει ὅτι ἐν ἰσθί ὅτι ἔμοιγε, ὅσον αἱ ἄλλαι αἱ
 κατὰ τὸ σῶμα ἴδουσι ἀπομαραινόμεναι, τοσοῦτον ἀΐζονται αἱ περὶ
 τοῖς λόγοις ἐπιθυμία τε καὶ ἴδουσι· τῆς τε τῶν ἀφροδισίων χρή- 5
 σιως ἐπιμηροθεῖς· εὐφῆμι, ἄνθρωπε, ἀμενίστατα μέντοι αὐτὸ
 ἀτίθειγον, ὥσπερ λυττώτῃ τινὰ καὶ ἄγριον δεσπότην ἀποφιλῶν. 6
 15 πάλιν δ' ἐν τῷ Φαίδῳ τὴν γένεσιν κακίῶν γράσσει· οὐ μὲν οὖν 19. 1
 ἐν ἀπορρήτοις λεγόμενος περὶ αὐτῶν λόγος, ὡς ἐν τινι φροσῆ ἔσμεν
 οἱ ἄνθρωποι, καὶ αὐθις· οἱ δὲ δὴ ἂν δόξωσι διαφερόντως πρὸς τὸ 2
 ὄσιως βῶναι, οὗτοι εἰσιν οἱ τῶνδε μὲν τῶν τόπων ἐν τῇ γῇ ἐπι-
 θερούμενοι τε καὶ ἀταλλαττόμενοι ὥσπερ δεσποτηρίων, αὐτῶ δὲ εἰς 3
 20 τὴν καθαρὴν οὐρανὸν ἀφικνούμενοι. ἀλλ' ὅμως οὕτως ἔχον εἰσθίται 3
 τῆς διοικήσεως καλῶς ἐχούσης καὶ φησιν· οὐδὲ δὴ ἑαυτῶν ἐκ
 ταύτης λείπει οὐδὲ ἀποδιδράσκουσιν, καὶ συνελόντι εἰπεῖν τοῦ κακῆν 4
 λογιζέσθαι τὴν ἔλην ἀφορμὴν οὐ παρίσχειν τῷ Μαρκίῳ, ἐπιπέως
 αὐτὸς εἰπὼν περὶ τοῦ κόσμου τάδε· ἰσθῆ μὲν γὰρ τοῦ συνθέντος 5
 25 πάντα τὰ κατὰ κέκτηται· παρὰ δὲ τῆς ἑμπροσθεν ἕξεως ὅσα χαλεπὰ
 καὶ ἄδικα ἐν οὐρανῷ γίνονται, ταῦτα ἐξ ἐκείνης αὐτὸς τε ἔχει καὶ τοῖς
 ζώουσιν ἐναπιφράσεται. ἔτι δὲ σεβίσιτον ἐπιτίθει· οὗτοισιν δὲ αὐτῷ 20. 1
 τὸ σεματοειδὲς τῆς σιγχαρῶσις αἴτιον, τὸ τῆς πάλαι ποτὶ φῶσις
 σίντρογον, ὅτι πολλὰς ἦν μετήχον ἀσεβείας πρὶν εἰς τὸν κόσμον
 30 ἀφικέσθαι· οὐδὲν δὲ ἔγρον κἂν τοῖς Λόμοις ὀδύρεται τὸ τῶν ἀν- 2

5 f Rom. 7, 21 8-14 Theodoret XII 38-39 10-14 Plato Rep. I
 p. 45 D, 21 C 15-17 Plato Phaed. p. 62 B 17-20 Plato Phaed. p. 114 BC
 17-20 21 f Theodoret VII 42-43 21 f Plato Phaed. p. 62 B 24-30
 Plato Polit. p. 231 BC, B, Theodoret IV 46-47.

10 αἱ ἄλλαι· Plato HSS 19 φροσῆ· τριπλιζ· Ström IV 37, 2
 α· φροσῆ· οὐρα Theod. VII 47 21 ἐπιφράσεται de Sole et Lun. Pr
 Ev. XI 28, 9, wo αἱ φροσῆ· οὐρα· φροσῆ· Ström, Stud. u. Unt. d. d. g. atom
 Textes, 1874, S. 44 22 τῶνδε· Heise 23 τῶνδε· Plato Theod. 20 τῶν
 τῶνδε· τῶνδε· L.

θρώπων γένος λέγων ὧδε· ὁ θεοὶ δὲ οἰκτεῖραντες τὸ τῶν ἀνθρώπων ἐπίπονον πεφυκὸς γένος ἀναπαύλας τε αὐτοῖς τῶν πόνων ἐτάξαντο τὰς τῶν ἰορτῶν ἀμοιβάς.⁶ ἔν τε τῇ Ἐπινομίδι καὶ τὰς αἰτίας τοῦ 8 οἴκτου δεισοὶ καὶ τάδε λέγει· ὡς ἐξ ἀρχῆς τὸ γενέσθαι χαλεπὸν 520 P
5 ἅπαντι ζῶντι, πρῶτον μὲν τὸ μετασχεῖν τῆς τῶν κνουμένων ἕξεως, ἔπειτ' αὐτὸ γίνεσθαι καὶ ἔτι τρέφεσθαι καὶ παιδεύεσθαι, διὰ πόνων μυρίων γίγνεται ξύμπαντα, ὧς φαμεν ἅπαντες.⁷ τί δέ; οὐχὶ καὶ 21, 1
Ἡράκλειτος θάνατον τὴν γένεσιν καλεῖ Πυθαγόρῃ τε καὶ τῷ ἐν Γοργίᾳ Σωκράτει ἐμφερῶς ἐν οἷς φησὶ ὁ θάνατός ἐστιν ὁκόσα ἐγε-
10 θέντες ὀρέομεν, ὁκόσα δὲ εὐδοντες, ὕπνος⁸;

Ἄλλὰ τούτων μὲν ἄλλοις, ἐπειδὴν δὲ περὶ τῶν ἀρχῶν διαλαμβά- 2
νωμεν, τότε καὶ τὰς ἐναντιότητας ταύτας ἃς οἱ τε φιλόσοφοι αἰνί-
σονται οἱ τε περὶ Μαρκίωνα δογματίζουσι, ἐπισκεψόμεθα· πλὴν οὐκ
ἀσαφῶς δεδειχθαι ἡμῖν νομίζω τὰς ἀφορμὰς τῶν ξένων δογμάτων
15 τὸν Μαρκίωνα παρὰ Πλάτωνος ἀχαρίστως τε καὶ ἀμαθῶς εἰληφέναι.

Ὁ δὲ περὶ ἐγκρατείας ἡμῖν προβαίνετω λόγος. ἐπάσχομεν δὲ 22, 1
τὴν δυσχηστίαν ὑφορωμένους Ἕλληνας πολλὰ εἰς τὴν γένεσιν τῶν
παιδῶν ἀποφθέγξασθαι, ἀθέως δὲ ἐκδεξαμένους ταῦτα τοὺς περὶ
Μαρκίωνα ἀχαρίστειν τῷ δημιουργῷ. λέγει γὰρ ἡ τραγωδία· 2

20 τὸ μὴ γενέσθαι κρείττον ἢ φῦναι βροτούς.
ἔπειτα παιδᾶς σὺν πικραῖς ἀλγηδόσι
τίκτω· τεκοῦσα δ' ἦν μὲν ἄφρονας τέκω,
στένω ματαίως, εἰσορῶσα (μὲν) κακούς,
χρηστοὺς δ' ἀπολλύσ'· ἦν δὲ καὶ σεσωσμένους,
25 τήκω τάλαιναν καρδίαν ὀρρωδία.
τί τοῦτο δὴ τὸ χρηστόν; οὐκ ἀρκεῖ μιαν
ψυχὴν ἀλύειν κάπλι τῆδ' ἔχειν πόνους; |

καὶ ἔθ' ὁμοίως·

187 S 8

ἔμοιγε νῦν τε καὶ πάλαι δοκεῖν,

1—3 Plato Leg. II p. 653 CD 4—7 [Plato] Epin. p. 973 D 8 f vgl. Plato
Gorg. p. 492 E 9 f Heraklit Fr. 64 Byw. 21 Diels; vgl. Strom. V 105, 2
20—27 Euripides Fr. inc. 908 29—S. 206, 2 TGF Aesp. 111

6 αὐτὸ Sy ἀπὸ L [ἔτι] + τὸ [Plato] 8 Πυθαγόρῃ τε Simon Hervet
Πυθαγόρῃ δὲ L τῷ Sy τὸ L 18 ἐπισκεψόμεθα Sy ἐπισκεψώμεθα L
20 κρείσσον Stob. Flor. 120, 17 βροτοῖς Stob. 21 ἀλγηδόσιν Nauck
23 (μὲν) Sy 24 δ' Sy τ' L ἀπολλύσ' Nauck ἀπολύονσα L 25 τήκει—ὀρ-
ρωδία Herwerden τήκω corr. aus τέκω L' 27 ἀλύειν Bergk ἀπολύειν L
κάπλι τῆδ' Grotius κάπειτ' ἠδὲ L 29 ἔμοιγε νῦν τε Grotius ἐμοὶ γένοντο L
δοκεῖ Grotius ἐμοὶ γέ τοι τὸ καὶ πάλαι (δόξαν) δοκεῖ Meineke, Jahrb. f.
Philol. 87 (1863) S. 381

παιδας φτερεύειν οἷον ἀνθρώπους ἐχρήν
πόνους ὁρῶντας εἰς ὄσους φτερεύομεν.

ἐν δὲ τοῖς αὐτοῖς λεγομένοις καὶ τὴν αἰτίαν τῶν κακῶν ἐναργῶς ἐπὶ 4
τις ἀρχὰς ἐπαγάγει λέγων ὧδε :

5 ὃν διωττειν γὰρ καὶ κακῶς πεπραγέναι. 221 P

ἀνθρώπος ἐγένον καὶ τὸ διωττειν βίου
ἐκίθειν ἔλαβε. ὅθεν ἅπασιν ἤρξαστο
τρέψειν ὅδ' αἰθῆρ ἐνδοθούς θνητοῖς προάσ'
μή τιτοι νυν τὰ θνητὰ θνητὸς ὦν ἀγνωμόνει.

10 πάλιν δ' αὖ τὰ ὅμοια τούτοις οὐδὲ ἀποδίδωσι. 22. 1

θνητῶν δὲ ὄλβιος οὐδεὶς
οὐδὲ εὐδαίμων
οἷον γὰρ ἔστι τις ἄλυπος.

καὶ ἐπ' αὐτοῖς. 2

15 φεῦ φεῦ, βροτείων πημάτων ὅσαι τύχαι.
ἴσοι δὲ μορφαί, τίρμα δ' οὐκ ἴσοι τις ἄν.

καὶ ἐθ' ὁμοίως. 3

τῶν γὰρ ἐν βροτοῖς
οὐκ ἴστιν οὐδὲν διὰ τίλους εὐδαιμονοῦν.

20 Ταύτη οὖν φασὶ καὶ τοὺς Πηθαγορείους ἀπίχθηθαι ἀφροδισίων. 24. 1

ἐμοὶ δὲ ἱμαλιν δοκοῦσι γαμεῖν μὲν παιδοποιίας ἵνκα, τῆς δὲ εἰς
ἀφροδισίων ἡθοῆς ἐθέλειν κρατεῖν μετὰ τὴν παιδοποιίαν, ταύτη 2
μυστικῶς ἀπαγορεύουσι κνέμοις χοῆσθαι, οὐχ ὅτι πνευματοποιὸν καὶ
διόπιστρον καὶ τοὺς ὀνειρονεῖς τεταραγμένους ποιῆ τὸ ὄσιτρον, οὐδὲ
25 μὴν ὅτι ἀνθρώπον κεφαλῇ ἀπείκασται κνέμος κατὰ τὸ ἐπύλλιον
ἐκίθειν.

ἴσον τοι κνέμος τρώγειν κεφαλὰς τε τοκήων.

§ 9 TGF Adesp 112 11 18 Fung des Iphig in Ant 261 163 15f
Euripides Antiope Fr. 211 16f Euripides Hiket. 200f and Oracles; vgl Elter
Gnom. Hist. 11 22 S. 207. § Apollonios Hist. memor. 16 22 24 vgl
Hist. Mor. p. 256 DE 22f Apollon. Vol. 1 p. 43 Wala 27 vgl Mutschk,
HPh. I. 20, Nock in Anth. p. 1. 20. V. 17b p. 22

§ παπαρέως Μεγαρέως παπαρέως L. § 10 P. 10 L. § 9 με ενω
Valkens με με το με L. 11 ὄσους με τὸς με L. 15 βροτείων Stob.
Fr. p. 13 16 οὐκ ἴσοι Stob. 19 ἴσοι με εν P. 10 L. 20 εὐδαιμονοῦν
Euripides Antiope L. 20 παπαρέως L. 27 με εν με εν Ath. H. p. 15 f
Nock in Hist. Mor. p. 256 DE 22f Apollonios vgl Hanc. Orat. Antiope Hist.
1. 20. 21. 22. 23. 24.

μᾶλλον δὲ ὅτι κύαμοι ἐσθιόμενοι ἀτόκους ἐργάζονται τὰς γυναίκας. Θεόφραστος γοῦν ἐν τῷ πέμπτῳ τῶν Φυτικῶν | αἰτίων τὰ κελύφη 8 522 P τῶν κύαμων περὶ τὰς ῥίζας τῶν νεοφύτων δένδρων περιτιθέμενα ξηραίνειν τὰ φυτόμενα ἱστορεῖ, καὶ αἱ κατοικίδιοι δὲ ὀρνίθες συνεχῶς 5 ταῦτα σιτούμεναι ἀτοκοὶ γίνονται.

IV. Τῶν δὲ ἀφ' αἰρέσεως ἀγομένων Μαρκίωνος μὲν τοῦ Πον- 25, 1
τικοῦ ἐπεμνήσθημεν δι' ἀντίταξιν τὴν πρὸς τὸν δημιουργὸν τὴν
χρῆσιν τῶν κοσμικῶν παραιτουμένου. γίνεται δὲ αὐτῷ τῆς ἐγκρα- 2
τείας αἴτιος, εἰ γε τοῦτο ἐγκράτειαν ῥητέον, αὐτὸς ὁ δημιουργός,
10 πρὸς ὃν ὁ θεομάχος οὗτος γίγας ἀνθεστάναι οἰόμενος ἄκων ἐστὶν
ἐγκρατῆς κατατρέχων καὶ τῆς κτίσεως καὶ τοῦ πλάσματος. κἂν 3
συγχορήσονται τῇ τοῦ κυρίου φωνῇ λέγοντος τῷ Φιλίππῳ· ἄφες
τοὺς νεκροὺς θάψαι τοὺς ἑαυτῶν νεκρούς, σὺ δὲ ἀκολουθεῖ μοι,
ἀλλ' ἐκεῖνο σκοπεῖτῳσαν ὡς τὴν ὁμοίαν τῆς σαρκὸς πλάσιν καὶ
15 Φίλιππος φέρει, νεκρὸν οὐκ ἔχων μεμιαμμένον. πῶς οὖν σαρκίον 4
ἔχων νεκρὸν οὐκ εἶχεν; ὅτι ἐξανέστη τοῦ μνήματος τοῦ κυρίου τὰ
πάθη νεκρώσαντος, ζήσαντος δὲ Χριστῷ. ἐπεμνήσθημεν δὲ καὶ τῆς 5
κατὰ Καρποκράτην ἀθέσμου γυναικῶν κοινωνίας, περὶ δὲ τῆς Νικο-
λάου ῥήσεως διαλεχθέντες ἐκεῖνο παρελλίπομεν. ὥρασαν; φασὶ, γυναῖκα 6
20 ἔχων οὗτος, μετὰ τὴν ἀνάληψιν τὴν τοῦ σωτήρος πρὸς τῶν ἀποστό-
λων ὀνειδισθεὶς ζηλοτυλίαν, εἰς μέσον ἀγαγὼν τὴν γυναῖκα γῆμαι
τῷ βουλομένῳ ἐπέτρεπεν. ἀκόλουθον γὰρ εἶναι φασὶ τὴν πρᾶξιν 7
ταύτην ἐκείνη τῇ φωνῇ | τῇ ὅτι παραχρησασθαι τῇ σαρκὶ δεῖ, καὶ 523 P
δὴ κατακολουθήσαντες τῷ <τε> γενομένῳ τῷ τε εἰρημένῳ ἀπλῶς καὶ
25 ἀβασανιστως ἀνέδην ἐκπορνεύουσιν οἱ τὴν αἵρεσιν αὐτοῦ μετιόντες.
πυνθάνομαι δ' ἔγωγε τὸν Νικόλαον μηδεμιᾶ ἑτέρᾳ παρ' ἣν ἔγημεν 26, 1

2—4 Theophrast de caus. plant. V 15, 1 4 f vgl. Geopon. II 35, 5
12 f Matth. 8, 22; Luk. 9, 60 (ohne Angabe des Namens) 15 f vgl. Acta Phil.
cap. 29 (Acta apocr. ed. Tischendorf p. 87 sq.); Apocal. apocr. p. 147 Tisch.; Anal.
Bolland. IX (1890) S. 207, 7 16 f vgl. Kol. 3, 1, 5; Röm. 14, 8 17 f vgl.
Strom. III 10 18 f vgl. Strom. II 118, 3 18—S. 208, 9 vgl. Hilgenfeld,
Ketzergeschichte S. 409 ff 19—S. 208, 9 ὥρασαν—γνώσεω; Euseb. Hist. eccl.
III 29, 2—4 19—28 vgl. Epiphanius Haer. 25, 1; Theodoret Haer. fab. III 1
28 vgl. Strom. II 118, 3

2 φυτικῶν Sy φυσικῶν L Apoll. 4 κατοικίδιοι L¹ κατοικίδια L* 6
ἀν' ἀγομένων (vgl. S. 197, 16) Ma 14 σκοπεῖτῳσαν L¹ σκοπήτῳσαν L* 15 φί-
λιππος L¹ φιλίππου L* μεμιαμμένον Sy μεμιαμένον L 18 δὲ Wi τε L
19 παρελείπομεν I φασὶ Eus. φησὶ L 21 <εἰς> ζηλοτυλίαν Cobet S. 507
(aber vgl. S. 192, 12) 28. S. 208, 5. 8 παραχρησασθαι Eus. 24 <τε> Wi
γενομένῳ] γεγεννημένῳ Eus. 25 ἐκπορνεύουσιν ἀνάδην Zeichen der Umstellung
L¹ 26 ἔγωγε] ἐγὼ Eus.

- καχηθῆσθαι γυναικὶ τῶν τ' ἐκείνου τέκνων τὰς; θηλείας μὲν καταγηράσαι
 παρθένους. ἄφθορον δὲ διαμειναι τὸν νόον ὧν οὕτως ἐχόντων ἀπο- 2
 βολὴ πάθους ἢν ἢ) εἰς μέσον τῶν ἀποστόλων ἢ τῆς ζηλοτυπει-
 μένης ἐκκύκλησις γυναικός, καὶ ἡ ἐγκράτεια τῶν περισπουδάστων
 5 ἡδονῶν τὸ παρακηθῆσθαι τῇ σαρκὶ ἐδίδουσκεν. οὐ γὰρ, οἶμαι, ἐβού-
 λετο κατὰ τὴν τοῦ σωτῆρος ἐντολὴν ἰδοὶ κυρίως δουλεύειν, ἡδονῇ
 καὶ θεῷ. λέγουσι γοῦν καὶ τὸν Ματθίαν οὕτως διδάξαι, σαρκὶ μὲν 8
 μάχεσθαι καὶ παρακηθῆσθαι μηθὲν αὐτῇ πρὸς ἡδονὴν ἀπόλαστον ἐνδι-
 δόντα, φρενὴν δὲ ἀΐζειν διὰ πίστεως καὶ γνώσεως.
- 10 Εὐαὶν δ' οἱ τὴν πάνδημον Ἀφροδίτην κοινωνίαν μυστικὴν ἀνα- 27 1
 γορεύουσιν ἐντελέζοντες καὶ τῷ ὀνόματι λέγεται γὰρ καὶ τὸ ποιῆν 2
 τι κακὸν ἐργάζεσθαι, ὥσπερ οὖν καὶ τὸ ἀγαθὸν τι ποιῆν ὁμωνύμως
 ἐργάζεσθαι, ὁμοίως δὲ καὶ ἡ κοινωνία ἀγαθὸν μὲν ἐν μεταδόσει ἀρ-
 γυρίου καὶ τροφῆς καὶ στολῆς, οἱ δὲ καὶ τὴν ὁποιανδήποτε' οἶν 3
 15 ἀφροδίσιων συμπλοκὴν κοινωνίαν ἀσιγῶς κεκλήκασιν. φασὶ γοῦν 3
 τινα αὐτῶν ἡμετέρα παρθένω εἰραία τὴν ὄψιν προσελθόντα φάσαι
 ἡγίγραπται παντὶ τῷ αἰτοῦντι σε δίδου, τὴν δὲ σιμῶς πάντ
 ἀποκρίνασθαι μὴ στυγεῖσθαι τὴν τάνθρωπον ἀσιλγίαν· ἀλλὰ περὶ
 γάμον τῇ μητρὶ διαλέγοντι ὡς τῆς ἀθιότητος· καὶ τῶν τοῦ κυρίου 14 F 4
 20 φωνῶν διαφεύδονται οἱ τῆς ἀσιλγίας κοινωνοί, οἱ τῆς λαγνίας
 ἀδελφοί, ὄντιδος οὐ φιλοσοφίας μόνον, ἀλλὰ καὶ παντός τοῦ βίου.
 οἱ παραχαράσσοντες τὴν ἀλήθειαν, μᾶλλον δὲ κατασκάπτοντες εἰς
 οἶον τι αὐτοῖς· οἱ γὰρ τρισάθλιοι τὴν τε σαρκικὴν καὶ τὴν στυγι- 5
 25 σαστικὴν κοινωνίαν ἐροσαντοῦσι καὶ ταύτην οἰοῦνται εἰς τὴν βασι- 24 1
 λείαν αὐτοῦς ἀνάγειν τοῦ θεοῦ. εἰς τὰ χαμαιτυπία μὲν οὖν ἡ τοιαύτη
 εἰσάγει κοινωνία καὶ διη συμμετοχοῦν ἦν αὐτοῖς οἱ οἷς καὶ οἱ
 τράγοι, εἰν δ' ἂν ἐν ταῖς μεζούσι παρ' αὐτοῖς ἐκπίον αἱ προσιτόσαι

6 Matth 9, 21; Luk 10, 11. 7. 9 vgl. Hergenfeld, Nov. Test. extra can. IV² p. 49; Preuschen, Antileg. S. 12. 10f Theodoret Haer. fab. 16. 17 Luk 9, 39; Matth 9, 42. 17--19 vgl. Cebet. S. 41. 23 S. 200, 1 Theodoret a. a. O.

1 τὰς; aus E. 2 μὲν θηλείας; S. E. 3 καὶ τῆς; aus E. 4 ἐκκύκλησις; L' ἐκκύκλησις; L' ἐκκύκλησις; u. ἐκκύκλησις; E. aus HSS. 5f ἐκκύκλησις; E. ἐκκύκλησις; L. 7 ἢ; aus E. 8 σαρκὶ μὲν; aus E. 9 ἡδονῇ; aus HS B. 10 ἡδονῇ; aus E. 11 ἡδονῇ; aus E. 12 οἶον; S. E. 13 ἡδονῇ; aus E. 14f ἡδονῇ; aus Hergenfeld, Nov. Test. 15 ἡδονῇ; S. 16 ἡδονῇ; aus E. 17 ἡδονῇ; aus E. 18 ἡδονῇ; aus E. 19 ἡδονῇ; aus E. 20 ἡδονῇ; aus E. 21 ἡδονῇ; aus E. 22 ἡδονῇ; aus E. 23 ἡδονῇ; aus E. 24 ἡδονῇ; aus E. 25 ἡδονῇ; aus E.

τοῦ τέγους πόρνοι ἀνέδην εἰσδεχόμενοι τοὺς βουλομένους ἀπαντας.
 ἡμεῖς δὲ οὐχ οὕτως ἐμάθετε τὸν Χριστόν, εἰ γε αὐτὸν ἠκούσατε καὶ 2
 ἐν αὐτῷ ἐδιδάχθητε, καθὼς ἐστὶν ἀλήθεια ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, ἀπο-
 θέσθαι ὑμᾶς τὰ κατὰ τὴν προτέραν | ἀναστροφὴν τὸν παλαιὸν ἄν- 188 S
 5 θρωπον τὸν φθειρόμενον κατὰ τὰς ἐπιθυμίας τῆς ἀπάτης· ἀνανε- 8
 οῦσθε δὲ τῷ πνεύματι τοῦ νοῦς ὑμῶν καὶ ἐνδύσασθε τὸν καινὸν
 ἄνθρωπον τὸν κατὰ θεὸν κτισθέντα ἐν δικαιοσύνῃ καὶ ὁσιότητι τῆς
 ἀληθείας, κατὰ τὴν ἑξομοίωσιν τοῦ θείου. ἠγίνεσθε οὖν μιμηταὶ 4
 τοῦ θεοῦ, ὡς τέκνα ἀγαπητά, καὶ περιπατεῖτε ἐν ἀγάπῃ, καθὼς καὶ
 10 ὁ Χριστὸς ἠγάπησεν ὑμᾶς καὶ παρέδωκεν ἑαυτὸν ὑπὲρ ἡμῶν προσ-
 φορὰν καὶ θύσαν τῷ θεῷ εἰς ὁσμὴν εὐωδίας. πορνεία δὲ καὶ πᾶσα 5
 ἀκαθαρσία ἢ πλεονεξία μηδὲ ὀνομαζέσθω ἐν ὑμῖν, καθὼς πρέπει
 ἀγίοις, καὶ ἀσχηρῶς καὶ μωρολογίαι· καὶ γὰρ ἀπὸ τῆς φωνῆς 6
 ἀγνέειν μελετᾶν διδάσκων ὁ ἀπόστολος γράφει· τοῦτο γὰρ ἴστε
 15 γινώσκοντες, ὅτι πᾶς πόρνος καὶ τὰ ἐξῆς ἕως ἡμᾶλλον δὲ καὶ
 ἐλέγχετε.

Ἐρρῆ δὲ αὐτοῖς τὸ δόγμα ἐκ τινος ἀποκρύφου, καὶ δὴ παρα- 29, 1
 θήσομαι τὴν λέξιν τὴν τῆς τούτων ἀσελγείας μητέρα· καὶ εἴτε αὐτοὶ
 τῆς βίβλου συγγραφεῖς (ὅρα τὴν ἀπόνοιαν, εἰ καὶ θεοῦ διαφεύδονται
 20 δι' ἀκρασίαν), εἴτε ἄλλοις περιτυχόντες τὸ καλὸν τοῦτο ἐνόησαν
 δόγμα διεστραμμένως ἀκηκούτες· ἔχει δὲ οὕτως τὰ τῆς λέξεως· ἐν 2
 ἦν τὰ πάντα· ἐπεὶ δὲ ἔδοξεν αὐτοῦ τῇ ἐνόητι μὴ εἶναι μόνῃ, ἐξηλ-
 θεν ἀπ' αὐτοῦ ἐπίπνοια, καὶ ἐκοινώησεν αὐτῇ καὶ ἐποίησεν τὸν
 ἀγαπητόν· ἐκ δὲ τούτου ἐξηλθεν ἀπ' αὐτοῦ ἐπίπνοια, ἢ κοινωήσας
 25 ἐποίησεν δυνάμεις μῆτε ὄραθῆναι μῆτε ἀκουσθῆναι δυναμένας ἕως
 ἐπ' ὀνόματος ἰδίου ἐκάστην· εἰ γὰρ καὶ οὗτοι καθάπερ οἱ ἀπὸ 3
 Οὐαλεντίνου πνευματικὰς ἐτίθεντο κοινωίας, ἴσως τις αὐτῶν τὴν 525 P
 ὑπόληψιν ἐπεδέξατ' (ἄν)· σαρκικῆς δὲ ὕβρεως κοινωίαν εἰς προφη-
 τείαν ἀγίαν ἀνάγειν ἀπεγνωκότος ἐστὶ τὴν σωτηρίαν. τοιαῦτα καὶ 30, 1
 30 οἱ ἀπὸ Προδίκου ψευδωνύμως γνωστικὸς σφᾶς αὐτοὺς ἀναγορεύοντες
 δογματίζουσιν, νίους μὲν φύσει τοῦ πρώτου θεοῦ λέγοντες αὐτούς·
 καταχρώμενοι δὲ τῇ εὐγενείᾳ καὶ τῇ ἐλευθερίᾳ ζῶσιν ὡς βούλονται·
 βούλονται δὲ φιληδόνως, κρατηθῆναι ὑπ' οὐδενὸς νενομικότες ὡς ἂν
 κύριοι τοῦ σαββάτου καὶ ὑπεράνω παντὸς γένους πεφυκότες βασιλεῖοι

2—8 Ephes. 4, 20—24 8—13 Ephes. 5, 1—4 14—16 Ephes. 5, 5. 11
 21—26 vgl. C. Schmidt TU NF V 4 S. 54 29 f Theodoret a. a. O. 34 vgl.
 Matth. 12, 8; Mark. 2, 28; Luk. 6, 5

1 ἀνάδην L ἐκδεχόμεναι Theodor. 5 f ἀνανεοῦσθε L¹ ἀνανεοῦσθαι L*
 19 συγγραφεῖς Sy συγγραφῆς L 20 ἄλλως Sy ἐνόησαν L¹ (wie Po) ἐνόησαν
 L* Ausagg. 21 δὲ οὖν Schw δὴ Po 28 ἐπεδέξατ' (ἄν) Ma ἐπεδέξατο L
 Clemens II. 14

παιδες βασιλει δι, φροσι, νόμος ἄγραφος. πρῶτον μὲν οὐκ ποιού- 2
 σιν ἢ βούλονται πάντα, πολλὰ γὰρ ἀντοῦς κολύβει καὶ ἐπιθυμοῦντας 3
 καὶ πιρομένους, καὶ ἢ ποιτοῦι δέ, οὐχ ὡς βασιλις, ἀλλ' ὡς μαστι- 4
 γία ποιτοῦι. λάθρα γὰρ μοιχεύουσι τὸ ἀλώγει διδίοτις καὶ τὸ κατα- 5
 γρῶσθῆναι ἐκκλίοντες καὶ φροβόμενοι τὸ κολασθῆναι. πῶς δὲ 3
 ἐλευθίρον ἢ ἀκροσία καὶ ἢ ἀλοχολογία; πᾶς γάρ, φροβ, ὁ ἄμαρ- 4
 τάνων δοῦλό, ἴστιν. . . ὁ ἀπόστολος λέγει, ἀλλὰ πῶς κατὰ θεὸν 31. 1
 πολιτεύεται ὁ πάσῃ ἐπιθυμία ἔχδοτον ἑαυτὸν παρεσχὼν τοῦ κριθίον 2
 φροβάρτος οἰγὸ δὲ λέγω, μὴ ἐπιθυμήσεις; ἔχων δὲ τις ἀμερτάνειν 2
 10 βούλεται καὶ δόγμα τίθῃσι τὸ μοιχεύειν καὶ καθιδεκαθεθῆναι καὶ λυμεί- 3
 τισθαι τοῖς ἄλλων γάμον, ὅπου γε καὶ τοὺς ἄλλους ἀκροτας ἀμερ- 4
 τέροντας ἔκιοῦν; κἄν τις ζέρον τὸν κόσμον ἀφελμένοι εἴσι, πιστοὶ 3
 ἐν τῷ ἄλλοτρίῳ μὴ γιγόμενοι, τὸ ἀληθὺς οὐχ ἔξουσιν. ἔχῃσι δὲ 4
 15 τις ζέρος πολιτες καὶ τούτους ἀδικεῖ, οὐχὶ δὲ ὡς περιπέδημος τοῖς 3
 17 ἀναγκαίοις χρῆμασι ἀπρόσοχος τοῖς πολιταῖς διακοῖ; πῶς δὲ καὶ 3
 τοῖς ἐπὶ τῶν ἐθνῶν μιμομημένοις διὰ τὸ μὴ πρόσωπιν τὰ ἐπὶ τῶν 4
 νόμων διαγοριμένα, τουτίστι τοῖς ἀδικοῖς καὶ ἀκροτέῳ καὶ πλο- 5
 νίκοις καὶ μοιχοῖς τὰ εὐτὰ πρόσωπτες θεὸν ἐγροκίσει μόνοι λέγον- 6
 σιν; ἔχῃν γὰρ εὐτοῖς καὶ ἐν τοῖς ἄλλοτρίοις κροῖντας καλῶς βούιν 6
 20 ἵνα δὴ τῷ ὄντι τὸ βασιλικὸν ἐνδίδωρται, ἤδη δὲ καὶ τοῖς ἀνθρω- 32. 1
 πίοις νομοδίτοις καὶ τῷ θεῷ νόμῳ ἀπικθάνονται κροῖτόμος 2
 βούιν ἐκροκίμενοι. ὁ γοῖν ἐκκιντήρας τὸν πάροτον ἐκροκίμενος 3
 πρὸς τοῦ θεοῦ δίκρται ἐν τοῖς ἁριθμοῖς, καὶ εἰάν ἀπρωμιν, 2
 25 φροβὸν ὁ βούιτης ἐν τῇ ἐκροκίῃ, ὅτι κροκονίαν ἔχουιν μετ' εὐτοῖ 3
 27 τουτίστι μετὰ τοῦ θεοῦ, οὐκ ἐν τῷ οὐκίτι κροκίτομιν, φροδὸ 3
 29 μῆσα καὶ οὐ ποιτοῦιν τῆν ἀλήθειαν; ἔν δὲ ἐν τῷ φροκί κροκίτο- 4
 μιν ὡς εὐτοῖς ἐν τῷ φροκί κροκονίαν ἔχουιν μετ' εὐτοῖ καὶ τὸ εἶμα 5
 31 1 ἁροῦ τοῦ κροῦ εὐτοῖ κροκίσι ἡμᾶς, εὐτο τῆς ἐκροκίσι, πῶς 32 1
 οἶν κροκίτοι, τίὸ τῶν κροκίκοῦν οἰ τοῖς εὐτα κροκίτοις καὶ τοῖς 2
 33 1 κροκίτοις, τῶν κροκίκοῦν ὅμοιοι; ὅμοιο γὰρ ὅμοιο τὰς φροκίσι οἰ καὶ 3
 34 1 τὰς φροκίσι ὅμοιο, ἐν δὲ ἐκροκί σιν κατὸ τῆν ἀλήθειαν ἀκροκίσι 2
 35 1 τούτων καὶ τοῖς κροκίκοῖν ἐκροκί σιν ὅμοιοκί σιν ὅμοιο τὸν κροκί τῆν φρο- 3
 36 1 κροκί σιν οἰκροκίτομιν διακροκί σιν, ὅμοιο γὰρ ὡς ὁ κροκί σιν ἔχῃ τῶν 3

6f J. H. S., 1, 2; B. H. S., 1, 2; 9 Matt. 23, 8. 12f J. H. S., 1, 2; B. H. S., 1, 2; 14 J. H. S., 1, 2; 1, 2; 22f J. H. S., 1, 2; 23 24 J. H. S., 1, 2; 32f J. H. S., 1, 2; 1 Pet. 2, 1; 33 8 211 2 Matt. 23, 8.

1. The text of the original is given in the margin of the original text. The text of the original is given in the margin of the original text. The text of the original is given in the margin of the original text. The text of the original is given in the margin of the original text. The text of the original is given in the margin of the original text.

μη περισσεύση ἢ δικαιοσύνη ὑμῶν πλείω τῶν γραμματέων καὶ Φα-
 ρισαίων, οὐκ εἰσελεύσεσθε εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ.· περὶ δὲ τῆς 4
 τῶν βρωμάτων ἐγκρατείας δείκνυται ἐν τῷ Δανιήλ. συνελόντι δ'
 εἰπεῖν, περὶ ὑπακοῆς ὁ Δαβὶδ ψάλλων λέγει· ἔν τινι κατορθώσει
 5 νεώτερος τὴν ὁδὸν αὐτοῦ;· καὶ παραχρῆμα ἀκούει· ἔν τῷ φυλάσ-
 σεσθαι τὸν λόγον σου ἐν ὅλῃ καρδίᾳ.· ὁ τε Ἰερεμίας φησί· ἔταδε 5
 λέγει κύριος· κατὰ τὰς ὁδοὺς τῶν ἔθνῶν μὴ πορεύσησθε.·

Ἐντεῦθεν ἄλλοι τινὲς κινήθεντες μιᾶροι καὶ οὐτιδανοὶ τὸν ἄν- 84, 1
 θρωπον ὑπὸ διαφόρων δυνάμεων πλασθῆναι λέγουσι, καὶ τὰ μὲν
 10 μέχρις ὀμφαλοῦ θεοειδεστέρας τέχνης εἶναι, τὰ ἔνεργε δὲ τῆς ἡττονος,
 οὐ δὴ χάριν ὀρέγεσθαι συνοουσίας. λέληθε δὲ αὐτοὺς ὅτι καὶ τὰ ἀνω- 2
 τέρω μέρη τῆς τροφῆς ὀριγνᾶται καὶ λαγνεύει τισίν, ἐναντιοῦνται δὲ
 καὶ τῷ Χριστῷ πρὸς τοὺς Φαρισαίους· εἰρηκότε τὸν αὐτὸν θεὸν καὶ
 τὸν ἑκτόσε ἡμῶν καὶ τὸν ἔσωε | ἄνθρωπον πεποιηκέναι. ἀλλὰ καὶ 189 S
 15 ἡ ὄρεξις οὐ τοῦ σώματός ἐστι, κἂν διὰ τὸ σῶμα γίνηται.

Ἄλλοι τινὲς, οὓς καὶ Ἀντιτάκτας καλοῦμεν, λέγουσιν ὅτι ὁ μὲν 3
 θεὸς ὁ τῶν ὅλων πατὴρ ἡμῶν ἐστι φύσει, καὶ πάνθ' ὅσα πεποίηκεν
 ἀγαθὰ ἐστίν· εἰς δὲ τις τῶν ὑπ' αὐτοῦ γεγονότων ἐπέσπειρεν τὰ
 ζιζάνια τὴν τῶν κακῶν φύσιν γεννήσας, οἷς καὶ [δὴ] πάντας ἡμᾶς
 20 περιέβαλεν ἀντιτάξας ἡμᾶς τῷ πατρὶ. διὸ δὴ καὶ αὐτοὶ ἀντιτασσό- 4
 μεθα τούτῳ εἰς ἐκδικίαν τοῦ πατρός, ἀντιπράσσουντες τῷ βουλήματι
 τοῦ δευτέρου. ἐπεὶ οὖν οὗτος οὐ μοιχεύσεις· εἶρηκεν, ἡμεῖς, φασί,
 μοι χεύσωμεν ἐπὶ καταλύσει τῆς ἐντολῆς αὐτοῦ. 527 P

Φαίμεν δ' ἂν καὶ πρὸς τούτους· ὅτι τοὺς ψευδοπροφήτας καὶ 35, 1

2 f vgl. Dan. 1, 10 4—6 Psal. 118, 9 f 6 f Jerem. 10, 2 8—11
 vgl. Eriphanus Haer. 45, 2 von den Severianern: ἀλλὰ καὶ τοῦ ἀνθρώπου τὸ
 μὲν ἡμῖν εἶναι τοῦ θεοῦ, τὸ δὲ ἡμῖν τοῦ διαβόλου. ἀπ' ὀμφαλοῦ γὰρ καὶ ἀνω-
 τάτω εἶναι τῆς τοῦ θεοῦ δυνάμεως λέγει τὴν πλάσιν, ἀπὸ δὲ ὀμφαλοῦ καὶ κατω-
 τάτω τῆς πονηρίας ἐξουσίας τὴν πλάσιν. 14 vgl. Luk. 11, 40 14 f vgl. Plato
 Phileb. p. 35 C 16—23 vgl. Theodoret Haer. fab. I 16 ἦσαν δὲ καὶ ἄλλοι
 τινὲς, οὓς Ἀντιτάκτας ἐκάλουον, ἀσεβεῖς, οἱ τὸν μέγαν ἄγνωστον θεόν, ὡς αἰτοὶ
 λέγουσι, πατέρα οἰκεῖον ὠνόμαζον· τοῦτον δὲ ἀγαθὸν εἶναι καὶ θεὸν ποιητὴν·
 ἔνα δὲ τινα τῶν ὑπ' αὐτοῦ γεγονότων ἐπισπείρει ζιζάνια· δε καὶ πάντας ἡμᾶς,
 ὡς αὐτοὶ λέγουσι, κακοῖς περιέβαλεν, ἀντιταξάμενος ἡμῶν τῷ ἀγαθωτάτῳ πατρὶ.
 οὐ δὴ χάριν καὶ ἡμεῖς ἀντιτασσόμεθα αὐτῷ εἰς ἐκδίκησιν τοῦ πατρός, ἀνθιστά-
 μενοι τοῖς νόμοις αὐτοῦ. καὶ ἐπειδὴ οὗτος εἶπεν οὐ μοιχεύσεις·, ἡμεῖς, φησί,
 μοιχεύσωμεν ἐπὶ καταλύσει τῆς ἐντολῆς αὐτοῦ. τοῦτους εἰκότως ἂν τις ἐφευρετὰς
 ὀνομάσαι κακῶν, οἱ ταῖς ἀσελείαις τὰς βλασφημίας συνάπτουσιν. 18 f vgl. Matth.
 13, 25 22 Exod. 20, 13

8 μιᾶροι St μικροὶ L 10 θεοειδεστέρας; K1 θεοειδεστέρας L
 12 ὀριγνᾶται L 19 [δὴ] πάντας nach Theod. ἄπαντας Schw 20 δὴ über d.
 Z. L' 21 τῷ Sy τοῦ L 23 μοιχεύσωμεν Theod. μοιχεύομεν L

τοὺς ὅσοι τὴν ἀλήθειαν ὑποκρίνονται ἐξ ἔργων γινώσκουσι παρι-
 λήφαιμεν. διαβάλλεται δὲ ἡμῶν τὰ ἔργα πῶς ἔτι τῆς ἀληθείας ἀντι-
 ἔχουσαι ἡμᾶς ἰσχύει; ἢ γὰρ οὐδὲν ἔστι κακὸν καὶ οὐκέτι μέμφει; 2
 ἄξιός ὢν αἰτιασθε ὡς ἀντιτεταγμένον τῷ θεῷ, οὐδὲ κακοῦ τινοῦ;
 5 γένοι ποιητικός (συναμφαίνεται γὰρ τῷ καρπῷ καὶ τὸ δένδρον, ἢ,
 εἰ ἔστι τὸ πονηρὸν ἐν ἐλάρξει, ἐκλάττωσαν ἡμῖν, τί λέγουσιν εἶναι
 τὰς δοθείσας ἐντολάς περὶ δικαιοσύνης, περὶ ἐγκρατείας, περὶ ἔπο-
 μοῆς, περὶ ἀντιεκακίας καὶ τῶν τούτοις ὁμοίων, γαίλας ἢ ἀστίαις.
 καὶ εἰ μὲν φαύλη εἴη τὰ πλείστα ἀπαγορεύουσα ποιεῖν τῶν ἀσχηρῶν 3
 10 ἢ ἐντολή, καθ' ἑαυτῆς νομοθετῆσαι ἢ κακία ἐπὶ καταλείπει τῇ ἰδίᾳ.
 ὅτι οὐκ ἀδύνατον· εἰ δὲ ἀγαθὴ, ἀντιτασσόμενοι ταῖς ἀγαθαῖς ἐντολαῖς
 ἀγαθῶ ἀντιτάσσοισθαί καὶ τὰ κακὰ πράσσειν ὁμολογοῦσιν. ἤδη δὲ 24, 1
 καὶ ὁ σωτὴρ αὐτός, ὃ πείθεσθαι ἀξιοῦσιν μόνον, τὸ μισθὸν καὶ τὸ
 λοιδορεῖν κεκώλεκεν καὶ μετὰ τοῦ ἀντιδίκου μεδιζῶν φίλος αὐτοῦ
 15 περιέδηται ἀπαλλαγῆναι φησὶν. ἢ τοῖσιν καὶ τὴν Χριστοῦ παρὰ-
 ρεῖσιν ἀρήσουται ἀντιτασσόμενοι τῷ ἀντιτεταγμένῳ, ἢ φίλοι γινώ-
 μενοι τούτῳ οὐκ ἀντιδικήσουσιν. τί δὲ; οὐκ ἔστι, ὡς γεννάει ὡς 3
 πρὸς παρόντας γὰρ εἶποιμ' ἄν, ὅτι ταῖς καλῶς ἐχοῦσαις ἐντολαῖς
 μαχόμενοι τῇ ἰδίᾳ ἀνθίστασθαί σωτηρίας; οὐ γὰρ τὰ διεγορευθέντα
 20 χρησίμως, ἀλλ' ἑαυτοὺς καταστρέφει. καὶ ὁ μὲν κίριος ἐπὶ ἀγαθὰ
 ἡμῶν ἔργα λαμβάνει ἴση, ἡμεῖς δὲ τὰς ἀουλαγίας ἡμῶν ἐκφανίς
 ποιῶμεν. ἄλλως τε εἰ τὰς ἐντολάς καταλείπειν τοῦ νομοθέτου θέλει 3
 τί δήποτε τὸ μὲν οὐ μοιχεύοις καὶ οὐ παιδοφθοροῖς καὶ ὅσα
 εἰς ἐγκράτιαν συμβάλλεται, καταλείπειν ἐπιχειρεῖ δι' ἀκρασίαν τὴν
 25 οὐκ ὄντων, οὐ καταλείπει δὲ χιμῶνα τὸν ἐκ' αὐτοῦ γινόμενον, ἵνα θείως
 ποιῆσθε μισούντος ἔτι τοῦ χιμῶνος, οὐδὲ γῆν πλωτήν, βατήν δὲ
 θάλασσαν ἐργάζεσθαι καθάπερ οἱ τὰς ἱστορίας συνεταξάμενοι τὸν κέρ-
 βρον ἰθιγγῶσι Σίρξην φασίν; τί δ' οὐκ ἐπέσει ταῖς ἐντολαῖς 27, 1
 ἀντιτάσσοισθαί; ἐκόντος γὰρ ἐκείνου καὶ πληθύνεσθαι ἡμᾶς τοὺς 3, 1
 30 ἀντιτεταγμένους ἰδοῦν μηδ' ὅπως σπουδαίως χρῆσθαι καὶ ἐκόντος
 ἰδοῦσα ἡμῖν πάντα εἰς τροφὰς καὶ ἐποικισίαις ἡμᾶς ἰδοῦν μηδὲν
 ἐπιτάσσιν. ἀλλὰ καὶ εὐφθαλμὸν ἀπὸ οὐφθαλμοῦ ἀφροντος ἡμᾶς 2

1 f. vgl. Matth. 7, 17. 13 f. vgl. Matth. 5, 14; Luk. 12, 1 f. 14 f. vgl.
 Matth. 5, 1; Luk. 12, 18. 20 f. vgl. Matth. 5, 26. 23 f. vgl. 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100.

2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100.

ἐχρῆν μὴ ἀποδιδόναι ἀντίταξιν ἀντιτάξει, καὶ τὸν κλέπτην κελεύσαντος τετραπλοῦν ἀποδιδόναι ὑμᾶς ἐχρῆν καὶ προσδοῦναι τῷ κλέπτῃ ὁμοίως τε αὐτῷ καὶ τῇ ἀγαπήσεις τὸν κύριον· ἐντολῇ ἀντιτασσομένους 3
 ἔδει οὐδὲ τὸν τῶν ὄλων θεὸν ἀγαπήσαι, καὶ πάλιν εἰπόντος οὐ
 5 ποιήσεις γλυπτὸν οὐδὲ χωνευτὸν· ὑμᾶς ἀκόλουθον ἦν καὶ τὰ γλυπτὰ προσκυνεῖν. πῶς οὖν οὐκ ἀσεβείτε ἀντιτασσομένοι μὲν, ὡς φατε, τῷ 4
 δημιουργῷ, τὰ δὲ ὅμοια ταῖς πόρναῖς καὶ τοῖς μοιχοῖς ἐξηλωκότες; πῶς δὲ οὐκ αἰσθάνεσθε μίζονα ποιοῦντες ὃν ὡς ἀσθενῆ νομίζετε, 5
 εἴπερ ὁ βούλεται, τοῦτο γίνεται, ἀλλ' οὐχὶ ἐκείνο ὅπερ ἠθέλησεν ὁ
 10 ἀγαθός; ἔμπαινον γὰρ ἀσθενῆς δεικνύται πρὸς ὑμῶν αὐτῶν ὁ ὑμέτερος, ὡς φατε, πατήρ.

Ἀναλέγονται δὲ καὶ οὗτοι ἐκ τινῶν προφητικῶν περικοπῶν 38. 1
 λέξεις ἀπανθισάμενοι καὶ συγκαττύσαντες κακῶς κατ' ἀλληγορίαν εἰρημένας ἐξ εὐθείας λαβόντες. γεγράφθαι γὰρ φασίν· ἀντέστησαν 2
 15 θεῷ καὶ ἐσώθησαν· οἱ δὲ καὶ τῷ ἀναιδεῖ θεῷ προστιθέασιν, δέχονται δὲ ὡς βουλὴν παρηγγελμένην τὸ λόγιον τοῦτο καὶ σωτηρίαν σφίσι λογίζονται τὸ ἀνθίστασθαι τῷ δημιουργῷ. τῷ μὲν οὖν 3
 ἀναιδεῖ θεῷ οὐ γέγραπται· εἰ δὲ καὶ οὕτως ἔχοι, τὸν κεκλημένον διάβολον, ὃ ἀνόητοι, ἐξακούσατε ἀναιδῆ ἢ ὡς διαβάλλοντα τὸν ἀν-
 20 θρωπον ἢ ὡς κατήγορον τῶν ἁμαρτανόντων ἢ ὡς ἀποστάτην. ὁ 4
 γοῦν λαός, ἐφ' οὗ εἴρηται ἡ περικοπή, παιδεύομενοι ἐφ' οἷς ἡμαρτον βαρέως φέροντες καὶ στένοντες διεγόγγυζον τὴν εἰρημένην λέξιν, ὅτι τὰ μὲν ἄλλα ἔθνη παρανομοῦντα οὐ κολάζεται, αὐτοὶ δὲ μόνοι παρ' ἕκαστα κολοῦνται, ὡς καὶ Ἱερεμίαν εἰρηκέναι, διὰ τί ὁδὸς ἀσεβῶν
 25 εὐδοοῦται; ὅμοιον τούτῳ τὸ παρὰ τῷ Μαλαχίᾳ, τὸ προειρημένον, ἀντέστησαν θεῷ καὶ ἐσώθησαν· χρηματιζόμενοι γὰρ οἱ προφήται 5
 οὐ μόνον τινὰ ἀκούειν λέγουσι παρὰ τοῦ θεοῦ, ἀλλὰ καὶ αὐτοὶ διαγγέλλοντες δεικνύονται κατὰ ἀνθυποφορὰν τὰ πρὸς τοῦ λαοῦ θυρολύμενα, ὡς ἐπιζητήματά τινα ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων ἀναφέροντες. ἐξ
 30 ὧν καὶ τὸ προκείμενον τυγχάνει ρητόν. καὶ μὴ τι πρὸς τούτους ὁ 39, 1
 ἀπόστολος ἐν τῇ πρὸς Ῥωμαίους ἐπιστολῇ ἀποτεϊνόμενος γράφει· καὶ μὴ καθὼς βλασφημούμεθα καὶ καθὼς φασὶ τινες ἡμᾶς | λέγειν, 529 P
 ὅτι ποιήσωμεν τὰ κακά, ἵνα ἔλθῃ τὰ ἀγαθὰ; ὧν τὸ κριμα ἔνδικόν ἐστιν· οὗτοι εἰσιν οἱ κατὰ τὴν ἀνάγνωσιν φωνῆς τόνῳ διαστρέ- 2
 35 φοντες τὰς γραφὰς πρὸς τὰς | ἰδίᾳς ἡδονᾶς, καὶ τινῶν προσφωδιῶν 190 S

1 f vgl. Exod. 22, 1 3 Deut. 6, 5 4 f Deut. 27, 15 14 f Mal.
 3, 15 24 f Jerem. 12, 1 26 Mal. 3, 15 32—34 Röm. 3, 8

4 οὐδὲ Kl οὐτε L 9 βοίλεται οἶτος, Wi 10 nach γὰρ ist ὁ von I.¹
 getilgt δεικνύται πρὸς; Sy δεικνύται πως L 14 εὐθείας; Vi εὐθεσίας L
 25 τὸ Sy τῷ L

καὶ στιγμῶν μεταθείσι τὰ παραγγελλθέντα σωφρόνως τε καὶ συμ-
 φερόντως μαζόμενοι πρὸς ἠδοναθείας τὰς ἑαυτῶν. οὐδὲ παροξύνετε; 8
 τὸν θεὸν τοῖς λόγοις ἡμῶν· ὁ Μαλαχίας φησὶ, ἔκαθε ἐν τίνι
 παροξύναμεν αὐτόν; ἐν τῷ λέγειν ἡμᾶς· πᾶς ὁ ποιῶν ποτηρὸν
 5 ἀγαθὸς ἐνώπιον κυρίου, καὶ ἐν αὐτοῖς αὐτὸς ἠΰδοκῆσιν· καὶ τοῦ
 ἑσθιν ὁ θεὸς τῆς δικαιοσύνης·

Υ. Ἰν' οὐκ ἐπι πλείον ὀρυγίζοντες τὸν τόπον πλειόνων 10. 1
 ἀτόπων αἰρίσιων ἐπιμεμνόμεθα μηδ' αὖ καθ' ἐκίστην αὐτῶν λέγειν
 πρὸς ἰκάστην ἀναγκαζόμενοι ἀλογηώμεθά τε ἐπ' αὐτοῖς καὶ ἐπι
 10 μῆχιστον τὰ ἐπορηήματα προάγωμεν. φέρε εἰς δύο διελόντες τά-
 γματα ἀπέσας τὰς αἰρίσεις ἀποκριώμεθα αὐτοῖς. ἢ γάρ τοι ἀδια- 2
 φόρως ζῆν διδάσκουσιν, ἢ τὸ ἐπίρτονον εἰδοῦσαι ἐγκρατίαν διὰ
 δυσουμίας καὶ φιλαπιχθημοσύνης καταγγέλλουσι. πρότιρον δὲ πρὸς 3
 τοῦ πρότιρον διαληπτέον τμήματος, εἰ πάντα ἔξιστιν ἔλλοθαι βίον
 15 δῆλον ὅτι καὶ τὸν μετ' ἐγκρατίας, καὶ εἰ πᾶς βίος ἀκίνδυνος ἐκλεπτῶ
 δῆλον ὅτι ὁ μετὰ ἀρετῆς καὶ σωφροσύνης πολὺ μᾶλλον ἀκίνδυνος
 δοθεὶς γὰρ ἔξουσίας τῷ κυρίῳ τοῦ σαββάτου, εἰπερ ἀκολάτους, 4
 βιώσαι, ἀντίθετον εἶναι, πολλῶ μᾶλλον ὁ κοσμίως πολιτευσάμενος
 οὐκ ἐπίθετος ἵσται· ἔπαντα μὲν γὰρ ἔξιστιν, ἀλλ' οὐ πάντα συμ- 5
 20 φέριε, φηοῖν ὁ ἀπόστολος. εἰ δὲ καὶ πάντα ἔξιστι, δῆλον ὅτι καὶ
 τὸ σωφρονεῖν. ὥσπερ οὖν ὁ τῆ ἔξουσίας εἰς τὸ κατ' ἀρετὴν βίωσαι 41 1
 συγχρησάμενος ἐκαινός, οὕτω πολὺ μᾶλλον ὁ τὴν ἔξουσίαν ἡμῶν
 διδοῦσας ἐλευθέρων καὶ κυρίων καὶ συγχωρήσας ἡμῶν βίον εἰς βου-
 λόμηθα οὐκ ἐπιπρόσθετος, καὶ προσκερητός, μὴ ἴσως δουλείῃν ἡμῶν κατὰ
 2 ἀνάγκην τὰς αἰρίσεις καὶ τὰς φησας· εἰ δὲ τὸ ἀδύνατον ἰκατέρως ἔχει 2
 ὅ τι ἀφροσύνην ὅ τι ἐγκρατίαν ἰκόμενος, ἀλλὰ τὸ σμῆνον οὐκ ὅμοιον
 ὁ μὲν γὰρ εἰς ἠδονὰς ἐπιπίπτει σῶματι χαρίζεται ὁ δὲ σφύρον τὴν
 κυρίαν τοῦ σώματος περὶν ἐλευθέρων τῶν παθῶν, καὶ ἐπ' ἑλευ- 3
 θερίας κικλήσκει λέγων ἡμᾶς μόνον μὴ τὴν ἐλευθέρων εἰς ἀφρο-
 25 μῆν τῆ σερακίε παρέχον ἡμᾶς τὸν ἀπόστολον· εἰ δὲ ἐπιπρόσθετος 4
 χαριστέον καὶ τὸν ἐπιπρόσθετον βίον ἀδύνατον ἰκατέρως εἰς αὐτὸν
 λέγουσιν, ἴτοι πάντα τὰς ἐπιπρόσθετους πιστοῖον, καὶ εἰ τοῦτο τε
 εἰσλήγιστα καὶ ἀνομιώτατα πρακτέον ἀπεντε ἰκόμενος τοῦ, εἰτε 1 P

2 6 Mal 2. 17 17 vgl. Math 11. 8, Mark 2. 28 Luk 11. 10
 1 Kor 6. 12. 20. 21 24-30 vgl. Gal 2. 13

7 λέγει B. 8 ἐπιπρόσθετος Sy ἐπιπρόσθετος L. 9 ἀφροσύνην
 10 ἐπιπρόσθετος Sy ἐπιπρόσθετος L. 10f τοῦ κατὰ σφύρον
 11 μετὰ L. 12 ἐπιπρόσθετος Sy ἐπιπρόσθετος L. 13 ὁ δὲ σφύρον
 16 ὁ δὲ σφύρον
 23 ὁ δὲ σφύρον L. 24 ὁ δὲ σφύρον L. 25 ὁ δὲ σφύρον L. 26 ὁ δὲ σφύρον L. 27 ὁ δὲ σφύρον L. 28 ὁ δὲ σφύρον L. 29 ὁ δὲ σφύρον L. 30 ὁ δὲ σφύρον L. 31 ὁ δὲ σφύρον L. 32 ὁ δὲ σφύρον L.

πειθουσιν ἡμᾶς· ἢ τῶν ἐπιθυμιῶν τινὰς ἐκκλινοῦμεν καὶ οὐκέτι 5
 ἀδιαφόρως βιωτέον οὐδὲ ἀνέδην δουλευτέον τοῖς ἀτιμοτάτοις μέρεσιν
 ἡμῶν, γαστρὶ καὶ αἰδοίοις, δι' ἐπιθυμίαν κολακευόντων τὸν ἡμέτερον
 νεκρόν. τρέφεται γὰρ καὶ ζωοποιεῖται διακοινομένη εἰς ἀπόλασιν 6
 5 ἐπιθυμία, καθάπερ ἔμπαλιν κολουομένη μαραινεται. πῶς δέ ἐστι 42, 1
 δυνατὸν ἡττηθέντα τῶν τοῦ σώματος ἡδονῶν ἕξομοιοῦσθαι τῷ κυρίῳ
 ἢ γνῶσιν ἔχειν θεοῦ; πάσης γὰρ ἡδονῆς ἐπιθυμία κατάρχει, ἐπιθυμία
 δὲ λύπη τις καὶ φροντίς δι' ἔνδειαν ὀρεγομένη τινός. ὅστ' οὐκ 2
 ἄλλο τί μοι δοκοῦσιν οἱ τοῦτον ἐπαρηρημένοι τὸν τρόπον ἀλλ' ἢ τὸ
 10 λεγόμενον δὴ τοῦτο,

πρός τ' αἰσχεῖν ἄλγεα πάσχειν,

ἐπίσπαστον· ἐαυτοῖς αἰρούμενοι κακὸν νῦν καὶ ἐς ὕστερον. εἰ μὲν 8
 οὖν πάντα ἐξῆν καὶ μηδὲν ἦν δέος ἀποτυχεῖν τῆς ἐλπίδος διὰ πρά-
 ξεις πονηράς, ἴσως ἦν ἂν τις αὐτοῖς πρόφασιν τοῦ βιοῦν κακῶς τε
 15 καὶ ἐλεινωῶς· ἐπεὶ δὲ βίος τις ἡμῖν μακάριος δι' ἐντολῶν ἐπιδέ- 4
 δεικται, ὧν χρὴ πάντας ἐχομένους μὴ παρακοῦοντας τῶν εἰρημένων
 τινὸς μηδὲ ὀλιγοῦντας τῶν προσηκόντων, κἂν ἐλάχιστον ἢ, ἐπε-
 σθαι ἢ ἂν ὁ λόγος ἡγήται. εἰ (δὲ) σφαλεῖμεν αὐτοῦ, ἀθανάτω κακῶ·
 περιπεσεῖν ἀνάγκη, κατακολουθήσασιν δὲ τῇ θείᾳ γραφῇ, δι' ἧς ὁδεύ- 5
 20 οῦσιν οἱ πεπιστευκότες. ἕξομοιοῦσθαι κατὰ δύναμιν τῷ κυρίῳ, οὐκ
 ἀδιαφόρως βιωτέον, ἀλλὰ καθαρευτέον εἰς δύναμιν τῶν ἡδονῶν καὶ
 τῶν ἐπιθυμιῶν ἐπιμελητέον τε τῆς ψυχῆς, ἢ πρὸς μόνῳ τῷ θείῳ
 διατελεστέον. καθαρὸς γὰρ ὧν καὶ πάσης κακίας ἀπηλλαγμένος ὁ 6
 νοῦς δεκτικὸς πως ὑπάρχει τῆς τοῦ θεοῦ δυνάμεως, ἀνισταμένης ἐν
 25 αὐτῷ τῆς θείας εἰκόνας· καὶ πᾶς ὁ ἔχων τὴν ἐλλίδα ταύτην ἐπὶ τῷ
 κυρίῳ ἀγνίζει, φησὶν, ἑαυτὸν καθὼς ἐκεῖνος ἀγνός ἐστιν. θεοῦ 43, 1
 δὲ γνῶσιν λαβεῖν τοῖς ἐτι ὑπὸ τῶν παθῶν ἀγομένοις ἀδύνατον·
 οὐκοῦν οὐδὲ τῆς ἐλπίδος τυχεῖν μηδεμίαν τοῦ θεοῦ γνῶσιν (περι-
 πεποιημένοις· καὶ τοῦ μὲν ἀποτυγχάνοντος τοῦδε τοῦ τέλους ἢ τοῦ
 30 θεοῦ ἄγνοια κατηγορεῖν ἔοικε, τὸ δὲ ἀγνοεῖν τὸν θεὸν ἢ τοῦ | βίου 531 P
 πολιτεία παρίστησιν. παντάπασιν γὰρ ἀδύνατον ἅμα τε [καὶ] ἐπιστή- 2

7 f vgl. Andronic. De aff. p. 12, 4 Kreuttner πάσης—τινός Antonius Me-
 liss. p. 19 Gesner 11 Hesiod Op. 211 12 vgl. σ 73 18 vgl. μ 118
 20 vgl. Plato Theaet. p. 176 B 25 f 1 Joh. 3, 3 26 f θεοῦ γνῶσιν—ἀδύ-
 νατον Sacr. Par. 235 Holl 31—S. 216, 2 παντάπασιν ἀδύνατον—ἀγαθῷ Sacr.
 Par. 236 Holl

2 ἀνάδην L 8 δὲ· δέ ἐστι Ant. 15 nach δὲ Rasur (ὁ w. e. sch.)
 16 ὧν—ἐχομένοις Schw φ—ἐπομένοις L 18 δὲ· Schw 19 ἀνάγκη L
 γραφῇ (καὶ τῇ ἀγωγῇ) (vgl. Strom. III 53, 2) Schw 22 πρὸς μόνῳ] μόνῃ
 πρὸς Ma 28 f περι πεποιημένοις Bywater bei Ma 31 [καὶ] Di

γειν τῷ κόσμῳ δυστυχήσοντας ἑτέρους μηδὲ ἐπιχορηγεῖν τῷ θανάτῳ
 τροφήν ἐκεῖνα λεκτίον· πρῶτον μὲν τὸ τοῦ ἀποστόλου Ἰωάννου·
 «καὶ νῦν ἀντίχριστοι πολλοὶ γεγόνασιν, ὅθεν ἐγνώκαμεν ὅτι ἐσχάτη 2
 ὥρα ἐστίν. ἐξ ἡμῶν ἐξῆλθον, ἀλλ' οὐκ ἦσαν ἐξ ἡμῶν· εἰ γὰρ ἦσαν
 5 ἐξ ἡμῶν, μεμενήκεισαν ἄν μεθ' ἡμῶν.» ἔπειτα καὶ διαστρεπτόν 8
 αὐτοὺς τὰ ὑπ' αὐτῶν φερόμενα διαλύοντας ὡδὲ πως· τῇ Σαλώμῃ
 ὁ κύριος πυνθανομένη, «μέχρι πότε θάνατος ἰσχύσει;» οὐχ ὡς κακοῦ
 τοῦ βίου ὄντος καὶ τῆς κτίσεως κτηρῶς, «μέχρις ἄν» εἶπεν «ὑμεῖς
 αἱ γυναῖκες τίκτητε,» ἀλλ' ὡς τὴν ἀκολουθίαν τὴν φυσικὴν διδά-
 10 σκων· γενέσει γὰρ πάντως ἔπεται καὶ φθορά. τρυφῆς μὲν οὖν καὶ 46, 1
 πάσης ἀκοσμίας ἡμᾶς ὁ νόμος ἐξάγειν προήρηται, καὶ τοῦτό ἐστιν
 αὐτοῦ τέλος, ἐκ τῆς ἀδικίας ἡμᾶς εἰς δικαιοσύνην ὑπάγειν, γάμον
 τε αἰρουμένους σόφρονας καὶ παιδοποιίας καὶ πολιτείας. ὁ δὲ κύριος 2
 οὐ καταλύειν τὸν νόμον ἀφικνεῖται, ἀλλὰ πληρῶσαι· πληρῶσαι δὲ
 15 οὐχ ὡς ἐνδεῆ, ἀλλὰ τῷ τὰς κατὰ νόμον προφητείας ἐπιτελεῖς γενέ-
 σθαι κατὰ τὴν αὐτοῦ παρουσίαν, ἐπεὶ τὰ τῆς ὀρθῆς πολιτείας καὶ
 τοῖς δικαίως βεβιωκόσι πρὸ τοῦ νόμου διὰ τοῦ λόγου ἐκηρύσσετο.
 οἱ τοίνυν πολλοὶ τὴν ἐγκράτειαν οὐκ εἰδότες σῶματι πολιτεύονται, 8
 ἀλλ' οὐ πνεύματι. γῆ δὲ καὶ σποδὸς τὸ σῶμα ἄνευ πνεύματος.
 20 αὐτίκα μοιχείαν ἐξ ἐνθυμήσεως κρίνει ὁ κύριος· τί γάρ; οὐκ ἔστι καὶ 4
 γάμῳ ἐγκρατῶς χρῆσθαι καὶ μὴ πειρᾶσθαι διαλύειν ἢ συνέξενεν ὁ
 θεός;· τοιαῦτα γὰρ διδάσκουσιν οἱ τῆς συζυγίας μερισται, δι' οὓς καὶ
 τὸ ὄνομα βλασφημεῖται. μιὰρὰν δὲ εἶναι τὴν συνουσίαν λέγοντες 5
 οὗτοι οἱ τὴν σύστασιν καὶ αὐτοὶ ἐκ συνουσίας εἰληφότες πῶς οὐκ ἂν
 25 εἶεν μιᾶροι; τῶν δὲ ἁγιασθέντων ἅγιον οἶμαι καὶ τὸ σπέρμα. ἡγιά- 47, 1
 σθαι μὲν οὖν ἡμῖν ὀφείλει οὐ μόνον τὸ πνεῦμα, ἀλλὰ καὶ ὁ τρόπος
 καὶ ὁ βίος καὶ τὸ σῶμα· ἐπεὶ τίνι λόγῳ ὁ ἀπόστολος Παῦλος ἡγιά-
 σθαι λέγει τὴν γυναῖκα ὑπὸ τοῦ ἀνδρὸς ἢ τὸν ἄνδρα ὑπὸ τῆς
 30 γυναικὸς; τί δὲ ἐστὶν ὅπερ ὁ κύριος εἶπεν πρὸς τοὺς περὶ τοῦ ἀπο-
 στασίου πυνθανομένους, εἰ ἔξεστιν ἀπολύσαι γυναῖκα Μωυσέως ἐπι-
 τρέφαντος; «πρὸς τὴν σκληροκαρδίαν ὑμῶν», φησὶν, «ὁ Μωυσῆς

8—5 I Joh. 2, 18 f 6—10 vgl. Strom. III 63 f. 66. 92; Exc. ex Theod. 67;
 Hilgenfeld, Nov. Test. extra can. IV² p. 46; Preuschen, Antileg. S. 2 8 f vgl.
 Orac. Sibyll. 2, 163 f 10 vgl. Philo De decal. 58 (II p. 190 M) γένεσις φθορᾶς
 ἀρχή 14 Matth. 5, 17 16 f vgl. Röm. 2, 14 f 18 f vgl. Gal. 5, 25
 20 vgl. Matth. 5, 28 21 f vgl. Matth. 19, 6; Mark. 10, 9 22 f vgl. Röm.
 2, 24 (Jes. 52, 5) 27—29 vgl. I Kor. 7, 14 29—S. 218, 4 vgl. Matth. 19, 3.
 7. 8. 4. 5. 9 (Mark. 10, 2—12); Matth. 5, 32; 22, 30; Mark. 12, 25; Luk. 20, 35

8 ἀντίχρηστοι L 9 τίκτητε Di τίκτετε L ἀλλ' L¹ ἀλλ' L* 15 ἐνδεῆ
 Sy ἐνδεῖ L 22 nach τῆς ist ζ von L¹ gestilgt

ταῦτα ἴγρασεν· ἔμεις δὲ οὐκ ἀνίγνωτε ὅτι τῷ πρωτοπλάστῳ ὁ
 θεὸς εἶπεν· ἴσοσθε οἱ δύο εἰς σάρκα μίαν· ὥστε ὁ ἀπολύων τὴν 33. 1
 γυναῖκα χωρὶς λόγον πορνείας ποιῆσά τιν μοιενθῆναι· ἀλλὰ μετὰ 3
 τὴν ἀνάστασιν, φησί, οὐτε γαμοῦσιν οὔτε γαμίζονται· καὶ γὰρ
 5 περὶ τῆς κοιλίας καὶ τῶν βρωμάτων εἴρηται· τὰ βρώματα τῇ κοιλίᾳ
 καὶ ἡ κοιλία τοῖς βρώμασιν, ὁ δὲ θεὸς καὶ ταύτην καὶ ταῦτα καταρ-
 γήσεται· τούτους ἐπιρραπίζων τοὺς δίκην κάρων καὶ τράγων ζῆν
 οἰομένους· ἵνα μὴ ἀδιῶς ἐσθλοῖεν καὶ ὀχνηοῖεν· εἰ γοῦν τὴν ἀνάστασιν 48 1
 ἀπειλήσασιν, ὡς αὐτοὶ λέγονσι, καὶ διὰ τοῦτο ἀθετοῦσι τὸν γάμον.
 10 μηδὲ ἐσθλοῦσαν μηδὲ πιπέτωσαν· καταργηθεὶς γὰρ ἴση τὴν κοιλίαν
 καὶ τὰ βρώματα ὁ ἀπόστολος ἐν τῇ ἀναστάσει· πῶς οὖν καὶ πι- 2
 πέτωσι καὶ διψῶσι καὶ τὰ κατὰ τὴν σάρκα πάσχοι καὶ τὰ ἄλλα ὅσα ὁ
 διὰ Χριστοῦ τελίαν τὴν προσδοκωμένην ἀνάστασιν λαβόν, οὐκ πι-
 15 πείσονται· ἀλλὰ καὶ οἱ τὰ ἴδωλα ομνόμενοι βρωμάτων τε ἅμα καὶ ἀφρ-
 οδίων ἀπέχονται· οὐκ ἴσθι δὲ ἡ βασιλεία θεοῦ βρωμοῖς καὶ πόσι· 3
 φησί, ἀμίλι δὲ φροντίδος ἴσθι καὶ τοῖς Μάγοις οἶνον τε ὁμοῦ καὶ
 ἐμφύχων καὶ ἀφροδισίων ἀπέχουσαι λατρεύουσιν ἀγγέλοις καὶ δαι-
 20 μωνι· ὡς δὲ ἡ ταπεινοφροσύνη πρώτη ἐστίν, οὐκ ἐκ καυχῆς
 σώματος, οὕτω καὶ ἡ ἐγκράτεια ψυχῆς ἀρετὴ, ἢ οὐκ ἐν φανερῷ ἀλλ'
 25 ἐν ἀποκρύφῳ.

Ἔσθιν θ' οἱ πορνείαν ἀντιχερὺς τὸν γάμον λέγονσι καὶ ἐπὶ τοῖ 49 1
 διαβόλοις ταύτην παρεδιδόσθαι δογματίζουσι, μισθῶσαι δ' αὐτοῖς
 οἱ μεγάλεσχοί φασὶ τὸν κίριον μήτε γήματα μήτε τι ἐν τῷ κόσμῳ
 πιπέσμενον· μᾶλλον περὶ τοῖς ἄλλοις πιπέσκει τὸ ἐναγγέλιον
 25 καυχόμενοι· λέγει δὲ αὐτοῖς ἡ γραφὴ· ἐνπνευσθεῖς ὁ θεὸς ἀντιτάσ- 2
 σεται, ταπεινοῖς δὲ δίδουσι χάριν· τί' οὐκ ἴσοσι τὴν αἰτίαν τοῦ 3
 μὴ γῆμαί τὸν κίριον· πρῶτον μὲν γὰρ τὴν ἴδιον πύσιν εἶχεν, τὴν 1.
 30 ἐκκλήσιν, ἵππια δὲ οὐδὲ ἀνθρώπος ἦν κοινός, ἵνα καὶ λογθῶν τιος
 κατὰ σάρκα διελθῆ· οὐδὲ τιχοποιήσεται ἦν αὐτῷ ἀναγκαστὸν ἀδικεῖν
 35 μίσητι καὶ μόνῳ τῷ θεῷ γιγνομένη· αὐτὸς δ' αὐτὸς ὁ κίριος, 4
 λέγει· οὐ ὁ θεὸς ἀντίσταν, ἀνθρώπος μὴ χωρίζεται· καὶ πάσι
 40 ἰσοπῆρ δὲ ἦν ἐν ταῖς ἡμέραις Νῦν ἴσθιν γαμοῦντες γαμίζοντες,
 οἰκοδομοῦντες φτινύοντες· καὶ ὡς ἦν ἐν ταῖς ἡμέραις Νῦν, οὕτω,

5-7 1 Kor 6, 13 15 Rom 14, 17 18f vgl Kor 2, 13 21 23
 vgl Schwartz Ausg d Tatian S 10 23f Jak 4, 9, 1 Petr 3, 7 Pres
 1 24f vgl Gen 2, 18 29f vgl Stimm 11 S 2 31 Matth 19, 6
 M. k. 3-9 32 S 219, 1 vgl Matth 21, 27, Luk 13, 27

2 2 Cor 12, 12 10 1 Petr 5, 10 12 τὰ πρῶτα W.
 14 2 Cor 12, 12 W. 122 a, καὶ L. 122 b, 122 c, καὶ M. 21 5 1 Petr
 22 τὸ πρῶτον S. 22 καὶ 24, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 31, 32, 33, 34, 35, 36, 37, 38, 39, 40, 41, 42, 43, 44, 45, 46, 47, 48, 49, 50, 51, 52, 53, 54, 55, 56, 57, 58, 59, 60, 61, 62, 63, 64, 65, 66, 67, 68, 69, 70, 71, 72, 73, 74, 75, 76, 77, 78, 79, 80, 81, 82, 83, 84, 85, 86, 87, 88, 89, 90, 91, 92, 93, 94, 95, 96, 97, 98, 99, 100

ἴσται ἢ παρουσία τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου· καὶ ὅτι οὐ πρὸς τὰ 5
 ἔθνη λέγει, ἐπιφέρει· ἄρα ἐλθὼν ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου εὐρήσει τὴν
 πίστιν ἐπὶ τῆς γῆς;· καὶ πάλιν· οὐαὶ δὲ ταῖς ἐν γαστρὶ ἐχούσαις 6
 καὶ ταῖς θηλαζούσαις ἐν ἐκείναις ταῖς ἡμέραις· καίτοι καὶ ταῦτα 534 P
 5 ἀλληγορεῖται. διὰ τοῦτο οὐδὲ τοὺς καιροὺς ὥρισεν οὗς ὁ πατήρ
 ἔθετο ἐν τῇ ἰδίᾳ ἐξουσίᾳ, ἵνα διαμένη κατὰ τὰς γενεὰς ὁ κόσμος.
 τὸ δὲ οὐ πάντες χωροῦσι τὸν λόγον τοῦτον· εἰσὶ γὰρ εὐνοῦχοι 50, 1
 οἵτινες ἐγεννήθησαν οὕτως, καὶ εἰσὶν εὐνοῦχοι οἵτινες εὐνοῦχίσθησαν
 ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων, καὶ εἰσὶν εὐνοῦχοι οἵτινες εὐνοῦχίσαν ἑαυτοὺς
 10 διὰ τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν· ὁ δυνάμενος χωρεῖν χωρεῖται· οὐκ 2
 ἴσασιν ὅτι μετὰ τὴν τοῦ ἀποστασίου ῥῆσιν πυθομένων τινῶν ὅτι
 ἔαν οὕτως ἢ ἡ αἰτία τῆς γυναικός, οὐ συμφέρει τῷ ἀνθρώπῳ γα-
 μῆσαι,· τότε ὁ κύριος ἔφη· οὐ πάντες χωροῦσι τὸν λόγον τοῦτον,
 ἀλλ' οἷς δέδοται· τοῦτο γὰρ οἱ πυθανόμενοι μαθεῖν ἠβουλήθησαν, 8
 15 εἰ συγχωρεῖ καταγνωσθείσης ἐπὶ πορνείᾳ γυναικὸς καὶ ἐκβληθείσης
 ἑτέραν γῆμαι.

Φασὶ δὲ καὶ ἀθλητὰς οὐκ ὀλίγους ἀφροδισίων ἀπέχεσθαι δι' 4
 ἄσκησιν σωματικὴν ἐγκρατενομένους, καθάπερ τὸν Κροτωνιάτην
 Ἀστύλον καὶ Κρίσωνα τὸν Ἱμεραίων. καὶ Ἀμοιβεὺς δὲ ὁ κιθαρωδὸς
 20 νεόγαμος ὧν ἀπέχετο τῆς νύμφης. ὁ τε Κερνηατὸς Ἀριστοτέλης
 Λαῖδα ἐρώσων ὑπερεώρα μόνος· ὁμομοκῶς οὖν τῇ ἑταίρᾳ ἢ μὴν 51, 1
 ἀπάξειν αὐτὴν εἰς τὴν πατρίδα, εἰ συμπράξειεν αὐτῷ τινα πρὸς τοὺς
 ἀνταγωνιστάς, ἐπειδὴ διεπράξατο, χαριέντως ἐκτελῶν τὸν ὄρκον,
 γραφάμενος αὐτῆς ὡς ὅτι μάλιστα ὁμοιοτάτην εἰκόνα, ἀνέστησεν εἰς
 25 Κερνήνην, ὡς ἴστωρεῖ Ἰστρος ἐν τῷ Περὶ ἰδιότητος ἄθλων. ὥστ'
 οὐδ' ἢ εὐνοῦχία ἐνάρετον, εἰ μὴ δι' ἀγάπην γίνοιτο τὴν πρὸς
 τὸν Θεόν.

Αὐτίκα περὶ τῶν βδελυσομένων τὸν γάμον Παῦλος ὁ μακάριος 2
 λέγει· ἐν ὑστέροις καιροῖς ἀποστήσονται τινες τῆς πίστεως, προσ-
 30 ἔχοντες πνεύμασι πλάνοις καὶ διδασκαλίαις δαιμονίων, κωλύοντων
 γαμεῖν, ἀπέχεσθαι βρωμάτων· καὶ πάλιν λέγει· ἠμῆεις ὑμᾶς κατα- 8
 βραβενέτω ἐν ἐθελοθηρηκείᾳ ταπεινοφροσύνης καὶ ἀφειδία σώματος·
 ὁ δὲ αὐτὸς ἀκεῖνα γράφει· ἐδέδισαι γυναικί; μὴ ζῆτει λύσιν· λέλυσαι

2 f Luk. 18, 8 8 f Matth. 24, 19; Mark. 13, 17; Luk. 21, 23 5 f Act.
 1, 7 7—14 Matth. 19, 11 f. 10 f 18 f vgl. Plato Leg. VIII p. 840 A mit
 Scholien 19 f vgl. Aelian Hist. an. VI 1; Var. hist. III 30 20—25 Istros
 Fr. 48 FHG I p. 424; vgl. Aelian Var. hist. X 2 29—31 1 Tim. 4, 1. 3
 31 f vgl. Kol. 2, 18. 23 38 f I Kor. 7, 27

2 ἄρα L 11 (ἀπό)ρησιν Ma 19 ἄστλον L ἱμεραίων L 21 ἐπε-
 ρεώρα Exzerpths ἐπεώρα L γοῦν Ma

ἀπὸ γυναικός; μὴ ζήτει γυναίκα.· καὶ πάλιν· ἕκαστος δὲ τὴν ἑαυ-
 τοῦ γυναίκα ἐχέτω, ἵνα μὴ περιράξῃ ἑμᾶς· ὁ σατανᾶς·· τί δέ; οὐχὶ 52.1
 καὶ οἱ παλαιοὶ δίκαιοι εὐχαριστῶς τῆς χτίσεως μετελάμβανον; οἱ δὲ
 καὶ ἐκαιοποιήσαντο γήμαντες ἐγκρατῶς· καὶ τῷ μὲν Ἥλιε οἱ κό-
 5 ρακις ἔφερον τροφήν ἄρτους· καὶ κρέα· καὶ Σαμονὴ δὲ ὁ προσφῆτης· ἦν
 ὃν καταλειλοῖται κωλιὸν ἐξ ὧν ἦσθε, φέρων ἰδοὺ τῷ Σουὺλ φαγεῖν.
 οἱ δέ, καὶ τοῦτους ἐπιφείριον λέγοντες πολιτεία καὶ βίω, οὐδὲ οὐγ- 2
 κριθῆναι τὰς ἐκείνων πράξεις δυνησονται· ἵὸ μὴ ἐσθίων·· τοίνυν 3
 ἵὸν ἐσθίοντα μὴ ἐξοθνεύω, ὁ δὲ ἐσθίων τὸν μὴ ἐσθίοντα μὴ
 10 κρινέτω· ὁ θεὸς γὰρ αὐτὸν προσελάβετο·· ἀλλὰ καὶ ὁ κήρυξ περὶ 4
 ἑαυτοῦ λέγων· ἦλθεν·· φησὶν Ἰωάννης μῆτε ἐσθίων μῆτε πίνων,
 καὶ λέγονσι·· δαιμόνιον ἔχει·· ἦλθεν ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐσθίων καὶ
 πίνων, καὶ λέγουσιν· Ἰδοὺ ἄνθρωπος γάργος καὶ οἰνοπότης, φίλος
 15 τελοῶν καὶ ἁμαρτωλός·· ἢ καὶ τοὺς ἀποστόλους ἀποδοκιμάζουσι·
 Πέτρος μὲν γὰρ καὶ Φίλιππος ἐκαιοποιήσαντο, Φίλιππος δὲ καὶ τὰς 5
 θυγατέρας ἀνδράσιον ἐξίδωκεν, καὶ ὁ γε Παῦλος οὐκ ὀκνεῖ ἐν τινι 52.1
 ἐπιστολῇ τὴν αὐτοῦ προσαγορεύειν οὐζύγον, ἦν οὐ περιεκόμισεν διὰ
 τὸ τῆς ἐπιρροίας ἐστῆκεν, λέγει οὖν ἐν τινι ἐπιστολῇ·· οὐκ ἔχομεν 2
 ἐξουσίαν ἀδιέλθην γυναίκα περιάγειν, ὡς καὶ οἱ λοιποὶ ἀπόστολοι··
 20 ἀλλ' οὗτοι μὲν οἰκίως τῇ διακονίᾳ, ἀπειροπᾶστος τῷ κηρύγματι 3
 προσανήγοντες, οὐκ ὡς γαμῖτάς, ἀλλ' ὡς ἀδιελάς περιήγον τὰς γυ-
 ναίκας συνδιακόνους ἰσομίαις πρὸς τὰς οἰκουρούς γυναίκας, δι' ὧν
 καὶ εἰς τὴν γυναικῶντιν ἀδιαβλήτως περιουδέτε ἢ τοῦ κηρίου
 25 διδασκαλίᾳ, ἴσμεν γὰρ καὶ ὅσα περὶ διακόνων γυναικῶν ἐν τῇ ἐπίστῃ 4
 πρὸς Τιμόθειον ἐπιστολῇ ὁ γενεὸς διατάσσει Παῦλος, ἀλλὰ μὴ
 ὁ αὐτὸς οὕτως κίραρον ὡς οὐκ ἴσται ἢ βασιλείᾳ τοῦ θεοῦ ἁγῶας
 καὶ πόας·· οὐδὲ μὴν ἀποχή οἶνον καὶ κηρίων, ἀλλὰ δικαιοσύνη καὶ
 ἰσότης, καὶ χερὲ ἐν κηρίᾳ ἁγίῳ·· τίς αὐτῶν μωροτέρη καὶ ζώτερη 5

1f I Kor. 7 2 5 4f vgl I Kor. 11, 6 3f vgl I Sam 9, 24 4 10 Röm
 11, 3 11 14 Matth 11, 19f, Luk 7, 34f 14 18 ἢ καὶ τινος; Fuesb
 Hist eccl III 29, 1 Neoph. Hist eccl 2, 11 14 19 ediert von Jesudā
 Ischodād mit der Einföhrung Clemens in seinem grossen Brief gegen die, weil so
 die christlichen Verbindungen verwerten. Vgl. Schwan, Verh. der byz. Handed-
 der Kgl. Bibl zu Berlin I 1870 S. 77; Zahn, Neue krit. Zeitschr 191 S. 744f.
 Heine, Zsch 192 S. 48 ff 16f vgl Phil 4, 3 14f I Kor. 7 5 24f
 vgl I Tim 2, 9f 26 28 k n 14, 1 29f I Kor. 10 33 10 k n 1 8

3 ὁ δὲ ἡμεῖς 5 ὁ δὲ ἡμεῖς 13 ὁ δὲ ἡμεῖς 14 ὁ δὲ ἡμεῖς ὡς Matth
 11, 19 14 Matth 11, 19f, Luk 7, 34f 17 ὁ δὲ ἡμεῖς 20 ὁ δὲ ἡμεῖς
 21 ὁ δὲ ἡμεῖς 22 ὁ δὲ ἡμεῖς 23 ὁ δὲ ἡμεῖς 24 ὁ δὲ ἡμεῖς 25 ὁ δὲ ἡμεῖς
 26 ὁ δὲ ἡμεῖς 27 ὁ δὲ ἡμεῖς 28 ὁ δὲ ἡμεῖς 29 ὁ δὲ ἡμεῖς 30 ὁ δὲ ἡμεῖς
 31 ὁ δὲ ἡμεῖς 32 ὁ δὲ ἡμεῖς 33 ὁ δὲ ἡμεῖς 34 ὁ δὲ ἡμεῖς 35 ὁ δὲ ἡμεῖς
 36 ὁ δὲ ἡμεῖς 37 ὁ δὲ ἡμεῖς 38 ὁ δὲ ἡμεῖς 39 ὁ δὲ ἡμεῖς 40 ὁ δὲ ἡμεῖς
 41 ὁ δὲ ἡμεῖς 42 ὁ δὲ ἡμεῖς 43 ὁ δὲ ἡμεῖς 44 ὁ δὲ ἡμεῖς 45 ὁ δὲ ἡμεῖς
 46 ὁ δὲ ἡμεῖς 47 ὁ δὲ ἡμεῖς 48 ὁ δὲ ἡμεῖς 49 ὁ δὲ ἡμεῖς 50 ὁ δὲ ἡμεῖς
 51 ὁ δὲ ἡμεῖς 52 ὁ δὲ ἡμεῖς 53 ὁ δὲ ἡμεῖς 54 ὁ δὲ ἡμεῖς 55 ὁ δὲ ἡμεῖς
 56 ὁ δὲ ἡμεῖς 57 ὁ δὲ ἡμεῖς 58 ὁ δὲ ἡμεῖς 59 ὁ δὲ ἡμεῖς 60 ὁ δὲ ἡμεῖς
 61 ὁ δὲ ἡμεῖς 62 ὁ δὲ ἡμεῖς 63 ὁ δὲ ἡμεῖς 64 ὁ δὲ ἡμεῖς 65 ὁ δὲ ἡμεῖς
 66 ὁ δὲ ἡμεῖς 67 ὁ δὲ ἡμεῖς 68 ὁ δὲ ἡμεῖς 69 ὁ δὲ ἡμεῖς 70 ὁ δὲ ἡμεῖς
 71 ὁ δὲ ἡμεῖς 72 ὁ δὲ ἡμεῖς 73 ὁ δὲ ἡμεῖς 74 ὁ δὲ ἡμεῖς 75 ὁ δὲ ἡμεῖς
 76 ὁ δὲ ἡμεῖς 77 ὁ δὲ ἡμεῖς 78 ὁ δὲ ἡμεῖς 79 ὁ δὲ ἡμεῖς 80 ὁ δὲ ἡμεῖς
 81 ὁ δὲ ἡμεῖς 82 ὁ δὲ ἡμεῖς 83 ὁ δὲ ἡμεῖς 84 ὁ δὲ ἡμεῖς 85 ὁ δὲ ἡμεῖς
 86 ὁ δὲ ἡμεῖς 87 ὁ δὲ ἡμεῖς 88 ὁ δὲ ἡμεῖς 89 ὁ δὲ ἡμεῖς 90 ὁ δὲ ἡμεῖς
 91 ὁ δὲ ἡμεῖς 92 ὁ δὲ ἡμεῖς 93 ὁ δὲ ἡμεῖς 94 ὁ δὲ ἡμεῖς 95 ὁ δὲ ἡμεῖς
 96 ὁ δὲ ἡμεῖς 97 ὁ δὲ ἡμεῖς 98 ὁ δὲ ἡμεῖς 99 ὁ δὲ ἡμεῖς 100 ὁ δὲ ἡμεῖς

δερματίνην ἔχων περιέροχεται ὡς Ἥλιος; τίς δὲ σάκκον περιβέβληται
 γυμνός τὰ ἄλλα καὶ ἀνυπόδετος ὡς Ἥσαϊας; ἢ περιζῶμα μόνον
 λινούν, ὡς Ἰερεμίας; Ἰωάννου δὲ τὴν ἔνστασιν τὴν γνωστικὴν τοῦ
 βίου τίς μιμῆσται; ἀλλὰ καὶ οὕτω βιοῦντες ἠὲ χαρίστον τῷ κτίσαντι
 5 οἱ μακάριοι προφηταί.

Ἡ δὲ Καρποκράτους δικαιοσύνη καὶ τῶν ἐκ' Ἰησῆς αὐτῶ τὴν 54, 1
 ἀκόλαστον μετιόντων κοινωνίαν ὡδὲ πως καταλύεται. ἅμα γὰρ τῷ
 φάναι τῷ αἰτοῦντι σε δός· ἐπιφέρει· καὶ τὸν θέλοντα δανείσασθαι
 μὴ ἀποστραφῆς, ταύτην διδάσκων τὴν κοινωνίαν, οὐχὶ δὲ τὴν
 10 λάγνον. πῶς δὲ ὁ αἰτῶν καὶ λαμβάνων καὶ δανειζόμενος ἀπὸ μη- 2
 δονός ὑπάρχοντος τοῦ ἔχοντος καὶ διδόντος καὶ δανείζοντος; τί δ' 8
 ὅταν | ὁ κύριος φῆ· ἐπεινάσα καὶ ἐχορτάσατέ με, ἐδίψησα καὶ ἐπο- 193 S
 τίσατέ με, ξένος ἦμην καὶ συνηγάγετέ με, γυμνός καὶ περιεβάλετέ
 15 με· εἶτα ἐπιφέρει· ἐφ' ὅσον ἐποιήσατε ἐν τούτων τῶν ἐλαχίστων,
 15 ἐμοὶ ἐποιήσατε· οὐχὶ δὲ τὰ αὐτὰ καὶ ἐν τῇ καλαιᾷ διαθήκῃ νομο- 4
 θετεῖ; ὁ δίδους πτωχῷ δανείζει θεῶ· καὶ μὴ ἀπόσχη εὐ ποιεῖν
 ἐνδεῆ· φησὶν. καὶ πάλιν ἐλεημοσύνη καὶ πίστεις μὴ ἐκλιπέτωσαν 55, 1
 σε· εἶπεν. πενία· δὲ ἄνδρα ταπεινοί· χεῖρες δὲ ἀνδρείων πλουτί-
 ζουσιν· ἐπιφέρει δὲ· ἰδοὺ ἀνὴρ, ὃς οὐκ ἔδωκεν ἐπὶ τόκῳ τὸ ἀρ-
 20 γύριον αὐτοῦ, ἀποδεκτὸς γίνεται· καὶ ἄλτρον ψυχῆς | ἀνδρὸς ὁ 537 P
 ἴδιος πλοῦτος κρίνεται· οὐχὶ διασαφει ἀντικρως; ὡς οὖν ἐξ ἐναντίων
 ὁ κόσμος σύγκειται ὡσπερ ἐκ θερμοῦ καὶ (ψυχροῦ) ξηροῦ τε καὶ
 ὑγροῦ, οὕτω καὶ τῶν διδόντων καὶ τῶν λαμβανόντων. πάλιν τε 2
 αὐ ὅταν εἶπῃ· εἰ θέλεις τέλειος γενέσθαι, πωλήσας τὰ ὑπάρχοντα
 25 δός πτωχοῖς,· ἐλέγχει τὸν καυχώμενον ἐπὶ τῷ· πᾶσας τὰς ἐντολάς
 ἐκ νεότητος τετηρηκέναι· οὐ γὰρ πεπληρώκει τὸ ἀγαπήσεις τὸν
 πλησίον σου ὡς ἑαυτόν· τότε δὲ ὑπὸ τοῦ κυρίου συντελειούμενος
 ἐδιδάσκετο δι' ἀγάπην μεταδίδοναι. καλῶς οὖν πλουτεῖν οὐ κεκώ- 56, 1
 λυκεν, ἀλλὰ γὰρ τὸ ἀδίκως καὶ ἀπλήστως πλουτεῖν· κτησίς· γὰρ
 30 ἐπισοπευδομένη μετὰ ἀνομίας ἐλάττων γίνεται· εἰσὶ γὰρ οὐδ' σπεί-

1 f vgl. Jes. 20, 2 2 f vgl. Jerem. 13, 1 3 f vgl. Matth. 3, 4; Mark.
 1, 6 7 vgl. Strom. III 27, 3 8 f Matth. 5, 42 12—15 Matth. 25, 35 f. 40
 16 Prov. 19, 17 16 f Prov. 3, 27 17 f Prov. 3, 3 18 f Prov. 10, 4
 19 f vgl. Psal. 14, 5; Ezech. 18, 8 20 f Prov. 13, 8 24—27 Matth. 19,
 21. 20. 19; Mark. 10, 21. 20. 19; Luk. 18, 22. 21. 20 29 f Prov. 13, 11
 30 f Prov. 11, 24

10 λάγνον (ο in Ras. für ω) L¹ ἀπο(λείπεται) Schw 17 ἐνδεῆ Prov.
 ἐνδέει L 18 ἀνδρείων Prov. und Paed. II 129, 1 ἀνδρῶν L 19 ἰδοὺ ἀνὴρ
 Sy ἦδ' (corr. aus ἦδ') ἄν L τόκῳ (ωι in Ras. für ον) L¹ 22 ψυχροῖ
 Sy 29 τὸ L¹ τῶν L*

ροῦτις πλείονα ποιούσι, καὶ οἱ συνάγοντες ἐλαττοῦνται· περὶ ὧν
 γέγραπται· ἐσκόρπισεν, ἰδοὺσιν τοῖς πένθησιν, ἢ δικαιοσύνη αὐτοῦ
 μένει εἰς τὸν αἰῶνα· ὁ μὲν γὰρ ἐσπίρων καὶ πλείονα συνάγων· 2
 οὕτως ἐστὶν ὁ διὰ τῆς ἐπιγίνομαι καὶ προσκαίρων μεταδόσεως τὰ οὐράνια
 5 κτώμενος καὶ τὰ αἰώνια, ἕτερος δὲ ὁ μηδενὶ μεταδίδους, κενῶς δὲ
 ἐπιδοσασσῶν ἐπὶ τῆς γῆς ὅπου οἷς καὶ βρωσίς ἀφανίζετε περὶ οὗ
 γέγραπται· ἐσπείρων τοὺς μισθούς συνήγαγεν εἰς δισμὸν τετραπη-
 μένους, τοῦτον τὴν χώραν ἐφορήσαι λίγην ἐν τῷ ἐναγγελίῳ ὁ κί- 8
 ριος, ἔπειτα τοὺς καρπούς ἀποθέσθαι βουληθέντα, οἰκοδομησόμενος
 10 ἀποθήκας μίζοντας κατὰ τὴν προσωποποιίαν ἐκτείνε πρὸς ἑαυτὸν·
 οἷς ἀγαθὰ πολλὰ ἀποκείμενά σοι εἰς ἔτη πολλά, γάργε, πῶς
 ἐφοραῖνον ἄφρον οὐκ ἔφη, ταύτη γὰρ τῇ ρυκτὶ τὴν τυχήν σου ἀπαι-
 τοῦσιν ἀπὸ σοῦ, ἃ οὐκ ἠτοίμασες, τίμη γίνηται·

VII. Ἡ μὲν οὖν ἀνθρωπίνη ἐγκράτεια, ἢ κατὰ τοὺς φιλοσόφους 35, 1
 15 λέγεται τοὺς Ἕλληνας, τὸ διαμάχεσθαι τῇ ἐπιθυμίᾳ καὶ μὴ ἐξυπηρετεῖν
 αὐτῇ εἰς τὰ ἔργα ἐλαγγέλλεται, ἢ καθ' ἡμᾶς δὲ τὸ μὴ ἐπιθυμεῖν
 οὐκ ἔνε τις ἐπιθυμῶν καρτερῶ, ἀλλ' ὅπως καὶ τοῦ ἐπιθυμεῖν ἐγκρα-
 τεύεται, λεβὴν δὲ ἄλλως οὐκ ἴσθι τὴν ἐγκράτειαν ταύτην ἢ χάριτι 2
 τοῦ Θεοῦ, διὰ τοῦτο εἰπεν εὐαγγελιστὴς καὶ δοδῆται ἔμπνε, ταύτην 3
 20 ἔλαβεν τὴν χάριν καὶ ὁ Μουσοῦς τὸ ἑρθεῖς σῶμα περικείμενος, ἵνα
 τιθεράκοντα ἡμῶς μήτι πινέσθῃ μήτι διεψῆσθῃ, οἷς δὲ ἐγχαίρειν 4
 ἄμεινον τοῦ νοσοῦντα περὶ ἐγχείας διαλέγεσθαι, οὕτω τὸ εἶναι φεῖς
 τοῦ περὶ φεῖτος λελεῖν καὶ ἢ κατὰ ἀλήθειαν ἐγκράτεια τῆς, ἐπὶ τῶν
 φιλοσόφων διδασκαλίᾳ, οὐ γὰρ ὅπου φεῖς, ἐκτε σότος ἔνθα δὲ 3
 25 ἴσθι ἐπιθυμία ἐγκαθιστομένη, μόνη τυχεύουσα καὶ τῇ ἐπιθυμίᾳ
 ἑρθεῖς τῆς διὰ τοῦ σῶματος τῆς μνήμῃ, οὐκ οὐκ εἰς τὸ μὴ
 περὶ, καθόλου δὲ ἡμῶν προῖται ὁ λόγος περὶ τι γέμονος περὶ τι 36, 1
 τροφῆς καὶ τῶν ἄλλων μὴδεν κατ' ἐπιθυμίαν κατενέθειν δι' οὗ
 ἐκτε τὰ ἀναρθεῖ, οὐ γὰρ ἴσθι ἐπιθυμία, τίςκα ἀλλὰ θλίψις,
 2 καὶ τὸν ἐπὶ περὶ τοῖς γέμοντες ἐγκράτειαν εὐκτε μὴ, οἷς μὴδ' ἐπι-
 θυμῆς τῆς γυναικὸς τῆς αὐτοῦ ἢν ἀρετῶν ὁμοίαν οὐκ οὐ καὶ οὐ-

27 P. 111, 9. 4 vs. M. 111, 11. 6 M. 111, 12. 7 P. 111, 13. 8 vs. L. 11, 14. 9 vs. L. 11, 15. 10 vs. L. 11, 16. 11 vs. L. 11, 17. 12 vs. L. 11, 18. 13 vs. L. 11, 19. 14 vs. L. 11, 20. 15 vs. L. 11, 21. 16 vs. L. 11, 22. 17 vs. L. 11, 23. 18 vs. L. 11, 24. 19 vs. L. 11, 25. 20 vs. L. 11, 26. 21 vs. L. 11, 27. 22 vs. L. 11, 28. 23 vs. L. 11, 29. 24 vs. L. 11, 30. 25 vs. L. 11, 31. 26 vs. L. 11, 32. 27 vs. L. 11, 33. 28 vs. L. 11, 34. 29 vs. L. 11, 35. 30 vs. L. 11, 36. 31 vs. L. 11, 37. 32 vs. L. 11, 38. 33 vs. L. 11, 39. 34 vs. L. 11, 40. 35 vs. L. 11, 41. 36 vs. L. 11, 42. 37 vs. L. 11, 43. 38 vs. L. 11, 44. 39 vs. L. 11, 45. 40 vs. L. 11, 46. 41 vs. L. 11, 47. 42 vs. L. 11, 48. 43 vs. L. 11, 49. 44 vs. L. 11, 50. 45 vs. L. 11, 51. 46 vs. L. 11, 52. 47 vs. L. 11, 53. 48 vs. L. 11, 54. 49 vs. L. 11, 55. 50 vs. L. 11, 56. 51 vs. L. 11, 57. 52 vs. L. 11, 58. 53 vs. L. 11, 59. 54 vs. L. 11, 60. 55 vs. L. 11, 61. 56 vs. L. 11, 62. 57 vs. L. 11, 63. 58 vs. L. 11, 64. 59 vs. L. 11, 65. 60 vs. L. 11, 66. 61 vs. L. 11, 67. 62 vs. L. 11, 68. 63 vs. L. 11, 69. 64 vs. L. 11, 70. 65 vs. L. 11, 71. 66 vs. L. 11, 72. 67 vs. L. 11, 73. 68 vs. L. 11, 74. 69 vs. L. 11, 75. 70 vs. L. 11, 76. 71 vs. L. 11, 77. 72 vs. L. 11, 78. 73 vs. L. 11, 79. 74 vs. L. 11, 80. 75 vs. L. 11, 81. 76 vs. L. 11, 82. 77 vs. L. 11, 83. 78 vs. L. 11, 84. 79 vs. L. 11, 85. 80 vs. L. 11, 86. 81 vs. L. 11, 87. 82 vs. L. 11, 88. 83 vs. L. 11, 89. 84 vs. L. 11, 90. 85 vs. L. 11, 91. 86 vs. L. 11, 92. 87 vs. L. 11, 93. 88 vs. L. 11, 94. 89 vs. L. 11, 95. 90 vs. L. 11, 96. 91 vs. L. 11, 97. 92 vs. L. 11, 98. 93 vs. L. 11, 99. 94 vs. L. 11, 100.

1 vs. L. 2 vs. L. 3 vs. L. 4 vs. L. 5 vs. L. 6 vs. L. 7 vs. L. 8 vs. L. 9 vs. L. 10 vs. L. 11 vs. L. 12 vs. L. 13 vs. L. 14 vs. L. 15 vs. L. 16 vs. L. 17 vs. L. 18 vs. L. 19 vs. L. 20 vs. L. 21 vs. L. 22 vs. L. 23 vs. L. 24 vs. L. 25 vs. L. 26 vs. L. 27 vs. L. 28 vs. L. 29 vs. L. 30 vs. L. 31 vs. L. 32 vs. L. 33 vs. L. 34 vs. L. 35 vs. L. 36 vs. L. 37 vs. L. 38 vs. L. 39 vs. L. 40 vs. L. 41 vs. L. 42 vs. L. 43 vs. L. 44 vs. L. 45 vs. L. 46 vs. L. 47 vs. L. 48 vs. L. 49 vs. L. 50 vs. L. 51 vs. L. 52 vs. L. 53 vs. L. 54 vs. L. 55 vs. L. 56 vs. L. 57 vs. L. 58 vs. L. 59 vs. L. 60 vs. L. 61 vs. L. 62 vs. L. 63 vs. L. 64 vs. L. 65 vs. L. 66 vs. L. 67 vs. L. 68 vs. L. 69 vs. L. 70 vs. L. 71 vs. L. 72 vs. L. 73 vs. L. 74 vs. L. 75 vs. L. 76 vs. L. 77 vs. L. 78 vs. L. 79 vs. L. 80 vs. L. 81 vs. L. 82 vs. L. 83 vs. L. 84 vs. L. 85 vs. L. 86 vs. L. 87 vs. L. 88 vs. L. 89 vs. L. 90 vs. L. 91 vs. L. 92 vs. L. 93 vs. L. 94 vs. L. 95 vs. L. 96 vs. L. 97 vs. L. 98 vs. L. 99 vs. L. 100.

φρονι παιδοποιούμενος θελήματι. οὐ γὰρ ἡτῆς σαρκὸς πρόνοιαν
 ποιησθαι εἰς ἐπιθυμίαις ἐμάθομεν, εὐσχημόνως δὲ ὡς ἐν ἡμέραις.
 τῷ Χριστῷ καὶ τῇ κυριακῇ τῇ φωτεινῇ ἀγωγῇ, περιπατοῦντες, μὴ
 κόμοις καὶ μέθαις, μὴ κίτοις καὶ ἀσελείαις, μὴ ἔρισι καὶ ζήλοις.
 5 ἀλλὰ γὰρ οὐ μόνον περὶ τι ἐν εἶδος τὴν ἐγκράτειαν συνοραῖν προσ- 59. 1
 ἤκει. τουτέστι τὰ ἀφροδίσια, ἀλλὰ γὰρ καὶ περὶ τὰ ἄλλα ὅσα σπα-
 ταλῶσα ἐπιθυμεῖ ἡ ψυχὴ ἡμῶν, οὐκ ἀρκουμένη τοῖς ἀναγκαίοις,
 περιεργαζομένη δὲ τὴν χλιδὴν. ἐγκράτειά ἐστιν ἀργυρίου καταφρονεῖν, 2
 τροφῆς, κτήσεως, θείας καταμεγαλοφρονεῖν, στόματος κρατεῖν, κυ-
 10 ριεύειν λογισμῶν τῶν πονηρῶν. ἤδη δὲ καὶ ἄγγελοι τινες ἀκρατεῖς
 γενόμενοι ἐπιθυμίᾳ ἀλόντες οὐρανόθεν δεῦρο καταπεπτώκασιν.
 Οὐαλεντίνος δὲ ἐν τῇ πρὸς Ἀγαθόποδα ἐπιστολῇ ἑπάντα· φησὶν 3
 ὑπομείνας ἐγκρατῆς ἦν· θεότητα Ἰησοῦς εἰργάζετο, ἦσθιεν καὶ
 ἔπινεν ἰδίως οὐκ ἀποδιδούς τὰ βρώματα. τοσαύτη ἦν αὐτῷ ἐγκρα-
 15 τείας δύναμις. ὅσπερ καὶ μὴ φθαρῆναι τὴν τροφήν ἐν αὐτῷ, ἐπεὶ τὸ
 φθείρεσθαι αὐτὸς οὐκ εἴχεν.
 Ἡμεῖς μὲν οὖν δι' ἀγάπην τὴν πρὸς τὸν κύριον καὶ δι' αὐτὸ τὸ 4
 καλὸν ἐγκράτειαν ἀσπαζόμεθα, τὸν νεῶν τοῦ πνεύματος ἀγάξοντες·
 καλὸν γὰρ ἡδιὰ τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν εὐνουχίζειν ἑαυτὸν·
 20 πάσης ἐπιθυμίας καὶ καθαρίζειν τὴν συνείδησιν ἀπὸ νεκρῶν ἔργων
 εἰς τὸ λατρεύειν θεῶν ζῶντι. οἱ δέ, διὰ τὸ μῖσος τὸ πρὸς τὴν σάρκα 60. 1
 τῆς κατὰ γάμον συναλλαγῆς καὶ τῆς τῶν καθηκόντων βρωμάτων
 μεταλήψεως ἀχαρίστως ἀπαλλάττεσθαι ποθοῦντες, ἀμαθεῖς τε καὶ
 ἄθεοι, ἀλόγως ἐγκρατεῦόμενοι, καθάπερ τὰ πλεῖστα τῶν ἄλλων
 25 ἔθνων. Βραχμᾶναι γοῦν οὔτε ἔμπνηγον ἐσθίουσιν οὔτε οἶνον πίνου- 2
 σιν· ἀλλ' οἱ μὲν αὐτῶν καθ' ἑκάστην ἡμέραν ὡς ἡμεῖς τὴν τροφήν
 προσίενται, | ἐνιοὶ δ' αὐτῶν διὰ τριῶν ἡμερῶν, ὡς φησὶν Ἀλέξανδρος 194 S
 ὁ Πολυῖστορ | ἐν τοῖς Ἰνδικοῖς· καταφρονουσί δὲ θανάτου καὶ παρ' 530 P

1—4 Röm. 13, 14. 13 10 f vgl. Gen. 6, 2; Paed. III 14, 2; Strom. V
 10, 2 12—16 vgl. Hilgenfeld, ZwTh 23 (1880) S. 291 f; 26 (1883) S. 356;
 Ketzergeschichte S. 297 f; Heinrici, Die valent. Gnosis u. d. heil. Schrift S. 72;
 Lipsius, Jahrb. f. prot. Theol. 13 (1887) S. 617 18 vgl. I Kor. 3, 16 f 19
 Matth. 19, 12 20 f Hebr. 9, 14 25—28 Alexander Polyhistor Fr. 95 FHG
 III p. 236

6 [γὰρ] Ma 10 λογισμῶν St λογισμῶ L 18 [ἐγκρατῆς ἦν] Wi ἐγκρα-
 τῆς ἦν * * Schw ἐγκρατῆς τὴν Gieseler, Comm. qua Clementis Alex. et Origenis
 doctrinae de corpore Christi exponuntur Gott. 1837 p. 12 ἐγκρατῆς ἦν, (τὴν)
 Lipsius ἐγκρατῆς ὦν Heinrici πάντα) ἐγκρατῆς ὦν Ma 18 πνεύματος] πν;
 corr. aus πσ L¹ 25 βραχμᾶναι I.

οὐδὲν ἡγοῦνται τὸ ζῆν· πείθονται γὰρ εἶναι καλιγγενεῖσαν. τὰ δὲ
 σέβουσιν Ἡρακλῆα καὶ Πάνα. οἱ καλούμενοι δὲ Σιμνοὶ τῶν Ἰνδοῶν 3
 γυμνοὶ διαιτῶνται τὸν πάντα βίον· οὗτοι τὴν ἀλήθειαν ἀσκοῦσι καὶ
 περὶ τῶν μελλόντων προφητεύουσι καὶ σέβουσι τινα περαμίδα, ἐφ'
 5 ἣν ὅστέα τινὸς θεοῦ τομίζουσιν ἀποκείσθαι. οὔτε δὲ οἱ γυμνοσοφισταὶ 4
 οὐθ' οἱ λεγόμενοι Σιμνοὶ γυναιξὶ χρῶνται· παρὰ θείων γὰρ τοῦτο
 καὶ παράνομον δοκοῦσι, δι' ἣν αἰτίαν σφᾶς αὐτοῦς ἀγροῦς τιροῦσι,
 παρθινεύουσι δὲ καὶ αἱ Σιμναί. δοκοῦσι δὲ παρατηρεῖν τὰ σφάγια
 καὶ διὰ τῆς τούτων σημειώσεως τῶν μελλόντων προμαντιεύεσθαι τινα.
 10 VIII. Ἐπι δὲ οἱ τὴν ἀδιαφορίαν εἰσάγοντες βιαζόμενοι τινας 61. 1
 ὀλίγας γραφὰς οὐρηγορεῖν αὐτῶν τῇ ἡδοναθείᾳ οἰοῦνται, ἀτὰρ δι'
 κακίην τὴν ἁμαρτία γὰρ ἑμῶν οὐ κερταίει· οὐ γὰρ ἐστὶ ἐπὶ νόμον.
 ἀλλ' ἐπὶ χάριτι (καὶ τινας ἄλλας τοιαύτας, ὧν ἐπὶ τοιοῦτοις μνησ-
 15 θῆναι οὐκ ἐύλογον· οὐ γὰρ ἐπισκευάσω ταῦν πειρατικῆν). τίμη δὲ διὰ
 βραχίων διακόψομεν αὐτῶν τὴν ἐγκλήριον. αὐτὸς γὰρ ὁ γενναῖος 2
 ἀπόστολος τῇ προειρημένῃ λέξει ἐπιτίμων ἀπολύεται τὸ ἔγκλημα·
 τί οὖν; ἁμαρτήσομεν, ὅτι οὐκ ἐσμέν ἐπὶ νόμον, ἀλλ' ἐπὶ χάριτι;
 μή γένοιτο. οὕτως ἐνθεῖος καὶ προσηρικῶς καταλίπει παραχρῆμα
 τὴν σοφιστικὴν τῆς ἡδονῆς τέχνην. οὐ οὐνῶσιν οὖν, ὡς ἴσκιον, ὅτι 62. 1
 20 τοῦς πάντας ἡμᾶς φανερωθῆναι διὰ τὴν ἐμπροσθεν τοῦ βήματος τοῦ
 Χριστοῦ, ἵνα κομίσωμαι ἕκαστος διὰ τοῦ σώματος πρὸς ἃ ἱσραεῖν.
 εἴτε ἀγαθὸν εἴτε κακόν, ἵνα ἃ διὰ τοῦ σώματος ἱσραεῖν τις ἀπο-
 λάβῃ, ἵνα οἷτε εἴ τις ἐν Χριστῷ, καινῇ κτίσει· οὐκ εἴτε ἁμαρτητικῆ; 2
 εἴτε ἀρχαία περὶλθὼν, ἀπαιλουόμεθα τὸν βίον τὸν παλαιόν· εἰδὼς
 25 γίγνοι κατὰς ἐργαία ἐκ πορνείας, καὶ ἔγκρατίας ἐξ ἀφροσύνης, δικαιο-
 σύνης ἐξ ἀδικίας· τίς γὰρ μετοχὴ δικαιοσύνης καὶ ἀνομίας; ἢ τίς κοινοῦς
 φεῖται πρὸς οὐκ ὁκίτος; τίς δὲ συμφορῆσις Χριστοῦ πρὸς Βελλίερ; τίς 3
 μίρις πιστῶ μετὰ ἀπίστοι; τίς δὲ συγκατάθεσις τοῦ θεοῦ μετὰ ἀθε-
 30 πατῶς μοιχοῦ μοιχῶς καὶ πνεύματος, ἐπιτελοῦντες ἀγαθόν, ἐν
 φόβῳ θεοῦ·

12 f R m c. 14 17 f Rom. 6, 15 20 22 II Kor 5, 14 22 f
 ἱσραεῖν Iren II Kor 5, 14 D¹ E¹ G¹ u a stat τὰ δὲ τοῦ σ πρὸς ἃ ἱσραεῖν 23
 25 II Kor 5, 17 26- 31 II Kor 6, 11 27; 7, 1

I ü d. ö. de sy ü d. H. u. e. m. z. t. a. d. H. u. e. d. W. i. d. u. e. e
 4. S. u. w. u. t. o. i. t. o. r. d. i. e. n. s. e. s. u. e. s. u. e. s. u. e. d. B. y. w. a. t. e. r. J. o. u. r. n. o. f
 L. i. t. e. r. a. t. u. r. e. S. 211. vgl. H. o. l. s. t. B. o. l. L. i. t. p. 41. 2 f. P. a. t. i. s. t. i. c. 2. 2. a. m. o. n. i. t. o. r. i. e. n. t. i. e. s.
 u. d. R. a. t. i. o. n. e. s. 9. t. o. n. u. n. d. e. r. s. t. o. n. a. n. R. a. t. i. o. n. e. s. 11. e. i. t. a. l. 19. s. i. m. i. l. i. t. u. r.
 D. e. s. s. e. n. t. i. a. l. 21 f. u. e. z. u. e. n. t. e. s. u. e. s. u. e. M. a. x. i. m. i. l. i. t. u. r. u. e. w. e. l. c. h. e. n. w. e. r.
 Text der Kor. 26. e. i. t. a. l. u. n. W. a. t. e. r. d. e. s. C. l. e. m. e. n. t. i. s. a. l. i. e. r. l. a. s. t. w. e. d. e. P. a. r. a. p. h. r. a. s. e.
 25. x. i. M. a.

IX. Οἱ δὲ ἀντιτασόμενοι τῇ κτίσει τοῦ θεοῦ διὰ τῆς εὐφήμου 62, 1
 ἐγκρατείας κάκεινα λέγουσι τὰ πρὸς Σαλώμην εἰρημένα, ὧν πρό-
 τερον ἐμνήσθημεν· φέρεται δέ, οἶμαι, ἐν τῷ κατ' Αἰγυπτίους | εὐαγ- 540 P
 γέλῳ. φασι γάρ, ὅτι αὐτὸς εἶπεν ὁ σωτήρ· ἤλθον καταλῦσαι τὰ 2
 5 ἔργα τῆς θηλείας, ε θηλείας μὲν τῆς ἐπιθυμίας, ἔργα δὲ γένεσιν καὶ
 φθοράν. τί οὖν ἂν εἴποιεν; κατελύθη ἡ διοίκησις αὐτῆ; οὐκ ἂν
 φῆσαιεν· μένει γὰρ ἐπὶ τῆς αὐτῆς οἰκονομίας ὁ κόσμος. ἀλλ' οὐκ 3
 ἐφύεσσετο ὁ κύριος· τῷ ὄντι γὰρ τὰ τῆς ἐπιθυμίας κατέλυσεν ἔργα,
 φιλαργυρίαν, φιλονικίαν, φιλοδοξίαν, γυναικομανίαν, παιδεραστίαν,
 10 ὀφοφαγίαν, ἀσωτίαν καὶ τὰ τοῦτοις ὅμοια· τούτων δὲ ἡ γένεσις φθορὰ
 τῆς ψυχῆς, εἰ γε νεκροὶ τοῖς παραπτώμασι γίνομεθα· καὶ αὕτη ἡ
 θήλεια ἀκρασία ἦν. γένεσιν δὲ καὶ φθορὰν τὴν ἐν κτίσει προηγου- 4
 μένωσ γίνεσθαι ἀνάγκη μέχρι παντελοῦς διακρίσεως καὶ ἀποκατα-
 στάσεως ἐκλογῆς, δι' ἣν καὶ αἱ τῷ κόσμῳ συμπεφυρμένοι οὐσαὶ τῇ
 15 οἰκειότητι προσνέμονται. ὅθεν εἰκότως περὶ συντελείας μηνύσαντος 64, 1
 τοῦ λόγου ἡ Σαλώμη φησί· ἄχρι τίνος οἱ ἄνθρωποι ἀποθανοῦνται;·
 ἄνθρωπον δὲ καλεῖ ἡ γραφή διχῶς, τὸν τε φαινόμενον καὶ τὴν
 ψυχὴν, πάλιν τε αὐτὸν σφριζόμενον καὶ τὸν μῆ. καὶ θάνατος ψυχῆς
 ἡ ἁμαρτία λέγεται. διὸ καὶ παρατετηρημένως ἀποκρίνεται ὁ κύριος·
 20 ἄχρις ἂν τίττωσιν αἱ γυναῖκες, ε τουτέστι μέχρις ἂν αἱ ἐπιθυμίαι
 ἐνεργῶσι. ἰδιὰ τοῦτο ὡσπερ δι' ἑνὸς ἀνθρώπου ἡ ἁμαρτία εἰς τὸν 2
 κόσμον εἰσῆλθεν, καὶ διὰ τῆς ἁμαρτίας ὁ θάνατος εἰς πάντα ἄν-
 θρώπους διεήλθεν, ἐφ' ᾧ πάντες ἥμαρτον· καὶ ἐβασίλευσεν ὁ θάνατος
 ἀπὸ Ἀδάμ μέχρι Μωσέως, ε φησὶν ὁ ἀπόστολος· φυσικῇ δὲ ἀνάγκῃ
 25 θείας οἰκονομίας γενέσει θάνατος ἔπεται, καὶ συνόδῳ ψυχῆς καὶ
 σώματος ἡ τούτων διάλυσις ἀκολουθεῖ. εἰ δὲ ἔνεκεν μαθήσεως καὶ 3
 ἐπιγνώσεως ἡ γένεσις, ἀποκαταστάσεως δὲ ἡ διάλυσις· ὡς δὲ
 αἰτία θανάτου διὰ τὸ τίττειν ἡ γυνὴ νομίζεται, οὕτω καὶ ζωῆς διὰ
 τὴν αὐτὴν αἰτίαν λεχθήσεται ἡγεμών. αὐτίκα ἡ προκατάρξασα τῆς 65, 1
 30 παραβάσεως ἔζωη· προσηγορεύθη, διότι τῆς διαδοχῆς αἰτία τῶν
 τε γεννωμένων τῶν τε ἁμαρτανόντων γίνεται, ὁμοίως δικαίων
 ὡς καὶ ἀδίκων μήτηρ, ἐκάστου ἡμῶν ἑαυτὸν δικαιούντος ἢ ἔμπαλιν

2 f vgl. Strom. III 45, 3 4—6; 15—20; S. 226, 11—16 vgl. Hilgenfeld, Nov.
 Test. extra can. IV² p. 46; Preuschen, Antilegomena S. 2 11 Ephes. 2, 5 15—20
 vgl. Strom. III 45, 3; Exc. ex Theod. 67 17 f vgl. II Kor. 4, 16 18 f vgl.
 I Tim. 5, 6 21—24 Röm. 5, 12. 14 24 f vgl. S. 217, 10 25 f vgl. Plato
 Phaed. p. 67 D 30 Gen. 3, 20

10 ὀφοφαγίαν (ο² in Ras. für ω) L¹ 27 δὲ¹] δὴ Po 30 διότι—αί-
 τία Schw διὰ τὴν—αἰτίαν L

Clemens II.

15

ἀπειθῆ κατασκευάζοντος. ὄθεν οὐχ ἡγοῦμαι ἔγωγε μισᾶσθαι τὴν 2
 ἐν σαρκὶ ζωὴν | τὸν ἀπόστολον, ὁπρὲν ἂν φῆ· ἀλλ' ἐν πάσῃ παρ- 41 F
 ροσίᾳ ὡς πάντοτε καὶ νῦν μεγαλυνθήσεται Χριστὸς ἐν τῷ σώματι
 μου, εἴτε διὰ ζωῆς εἴτε διὰ θανάτου. ἐμοὶ γὰρ τὸ ζῆν Χριστὸς καὶ
 5 τὸ ἀποθανεῖν κέρδος. εἰ δὲ τὸ ζῆν ἐν σαρκί, καὶ τοῦτό μοι καρπὸς
 ἔργου, τί αἰρήσομαι οὐ γνωρίζω· συνέχομαι τε ἐκ τῶν δύο, τὴν ἐπι-
 θυμίαν ἔχων εἰς τὸ ἀναλῦσαι καὶ σὺν Χριστῷ εἶναι, πολλῶ γὰρ
 κρείττον· τὸ δὲ ἐπιμένειν τῇ σαρκὶ ἀναγκασιώτερον δὲ ἡμᾶς· ἐνιδεί- 3
 ξατο γάρ, ὄμαι, διὰ τούτων σαφῶς τῆς μὲν ἐξόδου τοῦ σώματος
 10 τὴν πρὸς θεῖον ἀγάπην τελειῶσαι εἶναι, τῆς δὲ ἐν σαρκὶ παρουσίας
 τὴν εὐχάριστον διὰ τοὺς σωθῆναι δεομένους ἔπομονήν. τί δὲ οὐχὶ 64. 1
 καὶ τὰ ἐξῆς τῶν | πρὸς Σαλώμην εἰρημέτων ἐπιφέρουσιν οἱ πάντα 10
 μᾶλλον ἢ τῷ κατὰ τὴν ἀλήθειαν εὐαγγελικῶ στοιχησάντες κανόνι;
 φαιμένης γὰρ αὐτῆς· καλῶς σὺν ἐποίησα μὴ τεκοῦσαι· ὡς οὐ διόντως 2
 15 τῆς γενέσεως παραλαβανομένης, ἀμείβεται λέγων ὁ κύριος· ἔπασαν
 γὰγε βοτάνην, τὴν δὲ πικρὰν ἔχουσαν μὴ φάγη· σημαίνει γὰρ καὶ 3
 διὰ τούτων ἐφ' ἡμῖν εἶναι καὶ οὐκ ἐξ ἀνάγκης κατὰ κώλυον ἐντολῆς
 ἴτοι τὴν ἐγκράτειαν ἢ καὶ τὸν γάμον, καὶ ὅτι ὁ γάμος συνεργάζεται
 20 τῇ κτίσει προσδιασφῶν. μὴτ' οὖν ἀμάρτημά τις ἡγήσθω τὸν 67. 1
 γάμον τὸν κατὰ λόγον, εἰ μὴ πικρὰν ἐπολαμβάνει παιδοτροφίαν
 πολλοῖς γὰρ ἑμπαλίῃ ἀτικνία λυπηρότατον· μὴτ' ἂν πικρὰ ἢ παι-
 δοκοκία φαίνεται τιμὴ μεταπερισπῶσα τῶν θείων διὰ τὰς χρειάσις
 ἀσχολίας, μὴ γέρον δ' οὕτως ἐκόλωσεν τὸν μονήρη βίον ἐπιθυμῆτε
 γάμον, ἐπεὶ τὸ εὐχάριστον μετὰ σωφροσύνης ἀλλοιῆς καὶ κύριος 2
 25 ἕκαστος ἡμῶν τεγγάνει τῆς πικρᾶ τέκνον γονῆς αἰρεσίως, συντροφῶ 2
 δ' ὅπως τῇ προσφῶσι τοῦ γάμου οἱ μὲν ἀποχρημίνοι τοῦτον μὴ κατὰ
 τὴν ἀγίαν γνώσιν εἰς μισανθρωπίαν ἐπεφύεσαν καὶ τὸ τῆς ἀγάπης
 οἴχεται παρ' αὐτοῖς, οἱ δὲ ἐνωχθέντες καὶ ἡδοναθῆσαντες τῇ τοῦ
 νόμου συμπριμοφῶ· ὡς φησὶν ὁ προσφήτης, ἔπαρσομοισθήσαν τοῖς
 30 κτήριον.

X. Τίνας δὲ οἱ δύο καὶ τρεῖς ἐπάροισιν ἐν ὁνόματι Χριστοῖ 64. 1
 συναγόμενοι, παρ' οἷς μίσις ἴσθιν ὁ κύριος; ἢ οὐχὶ ἀνδρα καὶ γυ- 42 F
 ναίκα καὶ τέκνον τοῖς τρεῖς λέγει, ὅτι ἀνδρὶ γυνὴ διὰ θεοῦ ἐρμύ-
 ζεται; ἀλλὰ κέρ' ἰσχυρὸς τις εἶναι θεῶ, οὐχ αἰρούμενος τὴν 2

2 S P 1 L 20 74 29 f 110. 18, 11 22 31 f 102 Math 18 2
 32 f 102 Gen 2 22

19 κατ' S Lw m 100 f 1 L 28 S S Lw 119 102 10 M 102 102 102 102
 20 L 102 102 102 102 26 ἀπορρημοσε. S 102 102 102 102 L

παιδοποιῶν διὰ τὴν ἐν παιδοποιῶν ἀσχολίαν, ἔμενέτω φησὶν ὁ ἀπόστολος ἡγάμος ὡς κἀγώ. βούλεσθαι γὰρ λέγειν τὸν κύριον 8 ἐξηγουῦνται μετὰ μὲν τῶν πλειόνων τὸν δημιουργὸν εἶναι τὸν γενεσιουργὸν θεόν, μετὰ δὲ τοῦ ἑνὸς τοῦ ἐκλεκτοῦ τὸν σωτήρα, ἄλλου 5 δηλονότι θεοῦ τοῦ ἀγαθοῦ υἱὸν πεφυκότα. τὸ δ' οὐχ οὕτως ἔχει· ἀλλ' ἔστι μὲν καὶ μετὰ τῶν σωφρόνως γημάντων καὶ τεκνοποιησάντων ὁ θεὸς δι' υἱοῦ, ἔστι δὲ καὶ μετὰ τοῦ ἐγκρατευσσαμένου λονικῶς ὁ αὐτὸς ὡσαύτως θεός.

Εἶπεν δ' ἂν καὶ ἄλλως οἱ μὲν τρεῖς θυμὸς τε καὶ ἐπιθυμία καὶ 5 λογισμὸς, σὰρξ δὲ καὶ ψυχὴ καὶ πνεῦμα κατ' ἄλλον λόγον. τάχα δὲ 69, 1 καὶ τὴν κλησὶν τὴν τε ἐκλογὴν δευτέραν καὶ τρίτον τὸ εἰς τὴν πρώτην τιμὴν κατατασσόμενον γένος ἀνίσσεται ἢ προειρημένην τριάδα· μεθ' ὧν ἡ πανεπίσκοπος τοῦ θεοῦ δύναμις ἀμερῶς μεριστή, ὁ τοίνυν 2 ταῖς κατὰ φύσιν ἐνεργεταῖς τῆς ψυχῆς ἐν δέοντι χρώμενος ἐπιθυμεῖ μὲν 15 τῶν καταλλήλων, μισεῖ δὲ τὰ βλάπτοντα, καθὼς αἱ ἐντολαὶ προστάττουσιν· ἐνευλογῆσεις γάρ, φησί, τὸν εὐλογοῦντα καὶ καταράσθαι τὸν καταρώμενον. ὅταν δὲ καὶ τούτων ὑπεραναβάς, τοῦ θυμοῦ καὶ τῆς 3 ἐπιθυμίας, ἔργῳ ἀγαπήσῃ τὴν κτίσιν διὰ τὸν πάντων θεόν τε καὶ ποιητὴν, γνωστικῶς βιώσεται, ἔξιν ἐγκρατείας ἄπονον περιπεποιη- 20 μένος κατὰ τὴν πρὸς τὸν σωτήρα ἑξομοίωσιν, ἐνώσας τὴν γνῶσιν, πίστιν, ἀγάπην, εἰς ὧν ἐνθένδε τὴν κτίσιν καὶ πνευματικὸς ὄντως, 4 ἀπαράδεκτος τῶν κατὰ τὸν θυμὸν καὶ τὴν ἐπιθυμίαν διαλογισμῶν πάντη πάντως, ὁ κατ' εἰκόνα ἐκτελούμενος τοῦ κυρίου πρὸς αὐτοῦ τοῦ τεχνίτου, ἄνθρωπος τέλειος, ἄξιος ἤδη τοῦ ἀδελφὸς πρὸς τοῦ 25 κυρίου ὀνομάζεσθαι, φίλος ἅμα οὗτος καὶ υἱός [ἔστιν]. οὕτως οἱ δύο καὶ οἱ τρεῖς ἐπὶ τὸ αὐτὸ συνάγονται, τὸν γνωστικὸν ἄνθρωπον.

Εἶπεν δ' ἂν καὶ ἡ ὁμόνοια τῶν πολλῶν ἀπὸ τῶν τριῶν ἀριθμῶν 70, 1 μένη μεθ' ὧν ὁ κύριος, ἡ μία ἐκκλησία, ὁ εἷς ἄνθρωπος, τὸ γένος τὸ ἐν. ἢ μή τι μετὰ μὲν τοῦ ἑνὸς τοῦ Ἰουδαίου | ὁ κύριος νομο- 2 543 P 3) θετῶν ἦν, προφητεύων δὲ ἤδη καὶ τὸν Ἰερεμίαν ἀποστέλλων εἰς Βαβυλῶνα, ἀλλὰ καὶ τοὺς ἐξ ἔθνῶν διὰ τῆς προφητείας καλῶν.

1 f I Kor. 7, 8 9 f vgl. Paed. III 1, 2 mit Anm.; Strom. III 93 10 vgl. I Thess. 5, 23 10 f zum Gegensatz vgl. Matth. 22, 14 (20, 16) 16 f vgl. Gen. 12, 3; 27, 29 28 vgl. Gen. 1, 26 24 f vgl. Hebr. 2, 11 25 f vgl. S. 226, 31 30 f entweder Irrtum (Mißverständnis von Jerem. 50. 51?) oder Benutzung der jüdischen Tradition (Seder Olam Rabba c. 26), nach der Jeremias von Nebukadnezar bei der Besitznahme Ägyptens nach Babylonien abgeführt wurde.

2 γὰρ] δὲ Münzel 11 τὴν³ über d. Z. L¹ 15 κατ' ἀλλήλων L 25 καὶ φίλος; Hiller φίλος (9⁷) Wi [ἔστιν] Schw nach δύο ist ἅμα von L¹ getilgt

συνήγε λαοὺς τοὺς δύο, τρίτος δὲ ἦν ἐκ τῶν δυνειν κτιζόμενος εἰς εἰς καινὸν ἄνθρωπον, ᾧ δὴ ἐμπεριπατεῖ τε καὶ κατοικεῖ ἐν αὐτῇ τῇ ἐκκλησίᾳ; νόμος τε ὁμοῦ καὶ προφήται σὺν καὶ τῷ εὐαγγελίῳ ἐν 8 ὀνόματι Χριστοῦ εἰς μίαν σννάγονται γνῶσιν. οὐκοῦν οἱ διὰ μίσους 4 5 μὴ γαμοῦντες ἢ δι' ἐπιθυμίαν ἀδιαφόρως τῇ σαρκὶ καταχρώμενοι οὐκ ἐν ἀριθμῷ τῶν σωζομένων ἐκείνων μεθ' ὧν ὁ κύριος.

XI. Τούτων ὡς ἐπιδημιῶν γέρε, ὅποσαι τούτοις τοῖς κατὰ 71. 1 τὰς αἰρήσις σοφισταὶ ἐναντιοῦνται γραφαί, ἤδη παραθώμεθα. τὸν καινὸν τῆς κατὰ λόγον τηρουμένης ἐγκρατείας μνηστούτες. ἰκάσθη 2 10 δὲ τῶν αἰρήσιων τὴν οὐκ ἐπισταμένην γραφὴν ὁ συνίων ἐπιλεγόμενος κατὰ καιρὸν χρήσιται πρὸς κατάλειψιν τῶν παρὰ τὰς ἐπιτολὰς δογματιζόντων. ἀνωθεν μὲν οὖν ὁ νόμος, ὡσπερ προειρηκάμεν, τὸ 8 οὐκ ἐπιθυμήσις τῆς τοῦ πλησίον, τῆς τοῦ κυρίου προσιχοῦς κατὰ τὴν εἶαν διαθήκην σωτηρίας προανακινησάμενος τῆς αὐτῆς αὐτοπροσ- 15 ὡπως λεγοῦσης· ἐπιθυμία τοῦ νόμου παραγγέλλοντος· οὐ μοιχεύσεις. ἐγὼ δὲ λέγω· οὐκ ἐπιθυμήσεις· ὅτι γὰρ σωφρόνως ἐβούλετο ταῖς 4 χαίμεταίς χρῆσθαι τοῖς ἄνθρωποις ὁ νόμος καὶ ἐπὶ μόνῃ παιδοποιίᾳ. θῆλον ἐκ τοῦ κωλύειν μὲν τῇ αἰχμαλώτῳ παραχρήμα ἐπιμίγησθαι τὸν ἄγαμον. ἐπιθυμήσαντος δὲ ἀπαξ τριάκοντα πενήτην λιπερίειν 20 ἡμέρας κειραμένη καὶ τὰς τρίχας, εἰ δὲ μηδ' οὕτως μαραινέτο ἢ ἐπιθυμία, τότε παιδοποιεῖσθαι, δοκιμασμένης τῆς ὀρμῆς τῆς κυριότητος κατὰ τὴν προθεσίαν τοῦ χρόνου εἰς ὄρεξιν εὐλόγον. ὅθεν 72. 1 οὐ δειξίαις ἂν ἐγκύμοι πλησιόσαντα τῶν προσηντιῶν τινὰ κατὰ τὴν γραφὴν, ἀλλ' ἴσχυρον μετὰ τε τὴν κισφορίαν μετὰ τε τὴν τοῦ 25 τεχθέντος γαλακτοῦχίαν εἴροις ἂν πάλιν πρὸς | τῶν ἀνδρῶν γυναι- 16. 5 κομήτας τὰς γυναῖκας. ἀντίκα τοῦτον εἰρήσεις τὸν σχολὸν καὶ τὸν 2 τοῦ Μωυσέως πατέρα φιλάσσαντα, τρίτην διαλεπόντα μετὰ τὴν τοῦ Ἰακώβου ἀποκρίσιν, γεννήσαντα τὸν Μωυσία ἢ τι αὐτῆς. Ἰουδαίᾳ, 8 φιλῆ τοῦτον φιλάσσαντα τὸν τῆς φήσεως νόμον ἐκ θεοῦ ἐλάττων 11 τὸν ἀριθμὸν παρὰ τὰς ἄλλας εἰς τὴν προκατεγγελημένην εἰσῆλθε γῆν· οὐ γὰρ ὀρεδίως ἀξάνει γένος εἰς πολυπληθίαν ολιφάντων μὲν τῶν 4 ἀνδρῶν τῶν τὸν κατὰ τοὺς νόμους γάμον ἀναδημιῶντων, ἀρεμνόν-

11 vgl. Ephes 2, 15. 21 vgl. II Kor 9, 16. 22 vgl. S. 1, 7, 11; 2, 23, 26, 5. 6 vgl. Matth 18, 21. 12 vgl. Strom III 9, 1. 13 Fac I, 2, 17.

15 f vgl. Matth 5, 27 f. 16-22 vgl. Deut 21, 11-13, Strom I, 88-90.

22 ὄρεξιν εὐλόγον im Gegenste zu ὄρεξιν ὀλογον - ἐπιθυμία vgl. An. Ino. 2, 16 affect p. 12, 4 Kreutner. 23 f vgl. Fac I II 92, 2. 27 f vgl. Fac I 7, 7.

29 f vgl. Num 1, 10.

1 f ὁ ἐκ - ἐκ πατρὸς ἰσθῆλον, M. 2 vgl. S. 1, 9. 9 ἰσθῆλον L. 10 αἰσῆλον L. 14 ποσειδωνοποιεῖν ἢ ποσειδωνοποιεῖσθαι L. 23 ἰσθῆλον Ma. 24 ἰσθῆλον St. 25 ἰσθῆλον L. 27 ἀναδημιῶντα L. ἀναδημιῶντα L.

των δὲ οὐ τὴν κνοφορίαν μόνον, ἀλλὰ καὶ τὴν γαλακτουχίαν. ὅθεν 73, 1
 εἰκότως καὶ ὁ Μωυσῆς κατ' ὀλίγον εἰς ἐγκράτειαν προβιβάζων τοὺς
 Ἰουδαίους | ἵτριῶν ἡμερῶν· κατὰ τὸ ἐξῆς ἀπεσχημένους ἀφροδισίου 544 P
 ἡδονῆς προσέταξεν ἐπακούειν τῶν θείων λόγων. ἡμεῖς οὖν ναοὶ 2
 5 τοῦ θεοῦ ἔσμεν· καθὼς εἶπεν ὁ προφήτης, ὅτι ἐνοικήσω ἐν αὐτοῖς
 καὶ ἐμπερικατήσω καὶ ἔσομαι αὐτῶν θεὸς καὶ αὐτοὶ ἔσονται μου
 λαός,· ἐὰν κατὰ τὰς ἐντολὰς πολιτενώμεθα εἴτε ὁ καθ' ἕναστον
 ἡμῶν εἴτε καὶ ἀθρόα ἢ ἐκκλησία. ἰδιὸ ἐξέλθετε ἐκ μέσου αὐτῶν καὶ 8
 ἀφορισθῆτε, λέγει κύριος, καὶ ἀκαθάρτον μὴ ἄπτεσθε· καὶ γὰρ εἰσοδί-
 10 ξομαι ὑμᾶς καὶ ἔσομαι ὑμῖν εἰς πατέρα, καὶ ὑμεῖς ἔσεσθέ μοι εἰς υἱοὺς
 καὶ θυγατέρας, λέγει κύριος παντοκράτωρ.· οὐ τῶν γεγαμηκότων, 4
 ὡς φασιν, ἀλλὰ τῶν ἐθνῶν τῶν ἐν πορνείᾳ βιούντων ἔτι, πρὸς δὲ
 καὶ τῶν προειρημένων αἰρέσεων ἀφορισθῆναι ὡς ἀκαθάρτων καὶ
 ἀθέων κελεύει προφητικῶς ἡμᾶς. ὅθεν καὶ ὁ Παῦλος, πρὸς τοὺς 74, 1
 15 ὁμοίους ἀποτεινόμενος τοῖς εἰρημένοις, ἵταύτας οὖν ἔχετε τὰς
 ἐπαγγελίας· φησὶν, ἡγαπητοί· καθαρῶς ἐλατῶμεν ἑαυτῶν τὰς καρδίας ἀπὸ
 παντὸς μολυσμοῦ σαρκὸς καὶ πνεύματος, ἐπιτελοῦντες ἀγιωσύνην ἐν
 φόβῳ θεοῦ· ἵζηλῶ γὰρ ὑμᾶς θεοῦ ζήλω, ἡρμοσάμην γὰρ ὑμᾶς ἐνὶ
 ἀνδρὶ παρθένου ἀγνῆν παραστήσαι τῷ Χριστῷ.· ἐκκλησία δὲ ἄλλον 2
 20 οὐ γαμῆ τὸν νυμφίον κεκτημένη, ἀλλ' ὁ καθ' ἕναστον ἡμῶν ἦν ἄν
 βούληται κατὰ τὸν νόμον γαμῆν, τὸν πρῶτον λέγω γάμον, ἔχει τὴν
 ἐξουσίαν. ἠφοβοῦμαι δὲ μὴ πως, ὡς ὁ ὄφις ἐξηπάτησεν Ἐῶαν ἐν τῇ 8
 πανουργίᾳ, φθορῇ τὰ νοήματα ὑμῶν ἀπὸ τῆς ἀπλότητος τῆς εἰς
 τὸν Χριστόν, σφόδρα εὐλαβῶς καὶ διδασκαλικῶς εἶρηκεν ὁ ἀπό-
 25 στολος. διὸ καὶ ὁ θαυμαστός Πέτρος φησὶν· ἡγαπητοί, παρακαλῶ 75, 1
 ὡς παροίκους καὶ παρεπιδήμους ἀπέχεσθαι τῶν σαρκικῶν ἐπιθυμιῶν,
 αἵτινες στρατεύονται κατὰ τῆς ψυχῆς, τὴν ἀναστροφὴν ὑμῶν καλὴν
 ἔχοντες ἐν τοῖς ἔθνεσιν· ὅτι οὕτως ἐστὶ τὸ θέλημα τοῦ θεοῦ, ἡγα- 2
 30 θοποιούντας φιμοῦν τὴν τῶν ἀφρόνων ἀνθρώπων ἐργασίαν, ὡς
 ἐλευθεροὶ καὶ μὴ ὡς ἐπικάλυμμα ἔχοντες τῆς κακίας τὴν ἐλευθερίαν,
 ἀλλ' ὡς δοῦλοι θεοῦ.· ὁμοίως δὲ καὶ ὁ Παῦλος ἐν τῇ πρὸς Ῥω- 8
 μαίους ἐπιστολῇ γράφει· οἵτινες ἀπεθάνομεν τῇ ἁμαρτίᾳ, πῶς ἔτι
 ζήσομεν ἐν αὐτῇ; ὅτι ὁ παλαιὸς ἡμῶν ἄνθρωπος συνεσταυρώθη,
 ἵνα καταργηθῇ τὸ σῶμα τῆς ἁμαρτίας· ἕως ἡμῶν παριστάνετε τὰ
 35 μέλη ὑμῶν ὄπλα ἀδικίας τῇ ἁμαρτίᾳ.·

Καὶ δὴ ἐνταῦθα γενόμενος δοκῶ ἡμῶν μὴ παραλείπειν ἀνεπιση- 76, 1

8 f vgl. Exod. 19, 15 4—11 II Kor. 6, 16—18 15—18 II Kor. 7, 1
 18 f II Kor. 11, 2 21 zu πρώτον vgl. S. 197, 12; 233, 23 f 22—24 II Kor.
 11, 3 25—31 I Petr. 2, 11 f. 15 f 32—35 Röm. 6, 2. 6. 13

15 ἔχοντες II Kor. 29 ἐργασίαν] ἀγνωσίαν I Petr. außer HSS 96. 142

μείωτον, ὅτι τὸν αὐτὸν θεὸν διὰ νόμου καὶ προφητῶν καὶ εὐαγγε-
 γελίου ὁ ἀπόστολος κηρύσσει· τὸ γὰρ οὐκ ἐπιθυμῆσαι ἐν τῷ
 εὐαγγελίῳ γεγραμμένον τῷ νόμῳ περιτίθειν ἐν τῇ πρὸς Ῥωμαίους
 ἐπιστολῇ, ἵνα εἰδῶς τὸν διὰ νόμον καὶ προφητῶν κηρύξαντα καὶ
 5 τὸν δι' αὐτοῦ εὐαγγελισθέντα πατέρα, φησὶ | γὰρ· ἵτι ἐροῦμεν; ὁ 2 54. 3.
 νόμος ἁμαρτία; μὴ γένοιτο· ἀλλὰ τὴν ἁμαρτίαν οὐκ ἔγνων εἰ μὴ
 διὰ νόμον· τὴν τε γὰρ ἐπιθυμίαν οὐκ ἤδειν, εἰ μὴ ὁ νόμος ἔλεγεν·
 οὐκ ἐπιθυμῆσαι· κἄν οἱ ἀντιπασσόμενοι τῶν ἑτεροδόξων προσα- 8
 ποτεινόμενον τὸν Παῦλον τῷ χριστῇ εἰρηκέναι ἐπολάβουσι τὰ ἑξῆς·
 10 οὐδα γὰρ ὅτι οὐκ οἰκεῖ ἐν ἐμοί, τοιτέστιν ἐν τῇ σαρκί μου, ἀγαθόν·
 ἀλλ' ἀναγινωσκόντων τὰ προειρημένα καὶ τὰ ἐπιγερόμενα· προεῖπε 4
 γὰρ· ἄλλ' ἡ οἰκοῦσα ἐν ἐμοί ἁμαρτία, δι' ἣν ἀκόλουθον ἦν εἰπεῖν
 ὅτι οὐκ οἰκεῖ ἐν τῇ σαρκί μου ἀγαθόν· ἐπομένως δ' ἐπήγαγεν· εἰ 77. 1
 15 δι' οὐ οὐ θέλω, τοῦτο ἐγὼ ποιῶ, οὐκίτι ἐγὼ κατεργάζομαι αὐτό, ἀλλ'
 16 ἡ οἰκοῦσα ἐν ἐμοί ἁμαρτία· ἣτις ἀντιστρατιευομένη τῷ νόμῳ τοῦ
 θεοῦ καὶ τοῦ νοῦς μου, φησὶν, αἰχμαλωτίζει με ἐν τῷ νόμῳ τῆς
 ἁμαρτίας τῷ ὄντι ἐν τοῖς μέλεσί μου· ταλαίπωρος ἐγὼ ἄνθρωπος·
 τίς με ρίπεται ἐκ τοῦ σώματος τοῦ θανάτου τούτου;· καὶν τι αὐ' 2
 (κἀντι γὰρ οὐδ' ὀπωστιῶν ὀφειλῶν) οὐκ ὀκνεῖ ἐπιλέγειν· εὐ γὰρ
 20 νόμος τοῦ πνεύματος ἠλευθέρωσέν με ἀπὸ τοῦ νόμον τῆς ἁμαρτίας
 καὶ τοῦ θανάτου· ἐπεὶ διὰ τοῦ νόμου εὐ θιῶς κατέκρινεν τὴν ἁμαρ-
 τίαν ἐν τῇ σαρκί, ἵνα τὸ δικαίωμα τοῦ νόμον πληρωθῇ ἐν ἡμῖν τοῖς
 μὴ κατὰ σάρκα περιπατοῦσιν, ἀλλὰ κατὰ πνεῦμα· πρὸς τοῖτοις ἴτι 8
 25 ἐπισταθηνίζων τὰ προειρημένα ἐπιβοᾷ· ἐπὶ μὲν σῶμα νεκρὸν δι'
 25 ἁμαρτίαν· δηλῶν ὡς ὅτι μὴ νεός, τάχος δ' ἔστιν ἴτι τῆς φωνῆς·
 ὀπηνίκα γὰρ ἀγιασθῇ τῷ θεῷ, ἐπὶ πνεῦμα, ἐκπίπτει· ἐπὶ ἰγίφραντος
 ἐκ νεκρῶν Ἰησοῦν οἰκεῖ ἐν ἡμῖν, ὡς ζωοποιήσει καὶ τὰ θνητὰ σώματα
 ἡμῶν διὰ τοῦ ἐνοικοῦντος αὐτοῦ πνεύματος ἐν ἡμῖν· αὐθις οὐκ 78. 1
 30 τοῖς φιληδόνοις ἐπιπλήττων ἐκίνα προστίθει· ἐπὶ γὰρ φρόνημα
 30 τῆς σαρκὸς θάνατος, ὅτι οἱ κατὰ σάρκα ζῶντες τὰ τῆς σαρκὸς φρο-
 νοῦσιν, καὶ τὸ φρόνημα τῆς σαρκὸς ἰχθρα εἰς θίον· τῷ γὰρ νόμῳ
 τοῦ θεοῦ οὐκ ἐποτάσσεται, οἱ δὲ ἐν σαρκί ὄντες, οὐκ εἰς τίτις
 δογματίζονται, ἐπιθ' ἀρῶσαι οὐ δύναται, ἀλλ' εἰς προειρηκασιν.

2 vgl. Matth. 7, 27 u. 8, 28. 10. 5. 8 Rom. 7, 7. 10 Rom. 7, 18.
 12f Rom. 7, 17f. 18. 19 Rom. 7, 20. 21f. 15f. τοῦ θεοῦ καὶ Rom. 7, 22.
 19. 23 Rom. 8, 2. 4. 24. 29 Rom. 8, 1. 9f. 25 καὶ τῆς; vgl. 1 K. 12, 1.
 6. 19. καὶ τῆς; vgl. Plato Krat. p. 190 BC, Strom. III, 2. 3. 26 καὶ ἐνοῦσαι
 vgl. Strom. V, 9, 7. 29. 33 Rom. 8, 14. 5a. 7f.

εἶτα πρὸς ἀντιδιαστολὴν | τούτων τῇ ἐκκλησίᾳ φησὶν· ἡμεῖς δὲ οὐκ 2 197 S
 ἐστὲ ἐν σαρκί, ἀλλ' ἐν πνεύματι, εἴπερ πνεῦμα θεοῦ οἰκεῖ ἐν ὑμῖν.
 εἰ δέ τις πνεῦμα Χριστοῦ οὐκ ἔχει, οὗτος οὐκ ἔστιν αὐτοῦ. εἰ δὲ
 Χριστὸς ἐν ὑμῖν, τὸ μὲν σῶμα νεκρὸν δι' ἁμαρτίαν, τὸ δὲ πνεῦμα
 5 ζῶν διὰ δικαιοσύνην. ἄρα οὖν, ἀδελφοί, ὀφειλέται ἐσμέν, οὐ τῇ 8
 σαρκὶ τοῦ κατὰ σάρκα ζῆν. εἰ γὰρ κατὰ σάρκα ζῆτε, μέλλετε ἀπο-
 θνήσκειν· εἰ δὲ πνεύματι τὰς πράξεις τοῦ σώματος θανατοῦτε, ζή-
 σεσθε. ὅσοι γὰρ πνεύματι θεοῦ ἄγονται, | οὗτοι εἰσιν υἱοὶ θεοῦ. 546 P
 καὶ πρὸς τὴν εὐγένειαν καὶ πρὸς τὴν ἐλευθερίαν τὴν καταπτύτως 4
 10 ὑπὸ τῶν ἑτεροδόξων εἰσαγομένην (τῶν) ἐπ' ἀσελγείᾳ κανχωμένων
 ἐπιφέρει λέγων· οὐ γὰρ ἐλάβετε πνεῦμα δουλείας πάλιν εἰς φόβον,
 ἀλλὰ ἐλάβετε πνεῦμα υἰοθεσίας, ἐν ᾧ κράζομεν· ἀββᾶ ὁ πατήρ· 5
 τουτέστιν εἰς τοῦτο ἐλάβομεν, ἵνα γινώσκωμεν τοῦτον ᾧ προσευχο-
 μεθα, τὸν τῷ ὄντι πατέρα, τὸν τῶν ὄντων μόνον πατέρα, τὸν εἰς
 15 σατηρίαν παιδεύοντα ὡς πατέρα καὶ τὸν φόβον † ἀπειλεῖ.

XII. Ἡ δὲ ἕκ συμφώνου πρὸς καιρὸν σχολάζουσα τῇ προσευχῇ 79, 1
 συζυγία ἐγκρατείας ἐστὶ διδασκαλία· προσέθηκε γὰρ τὸ μὲν ἕκ
 συμφώνου, ἵνα μὴ τις διαλύσῃ τὸν γάμον, ἕκ καιρὸν· δὲ ὡς μὴ
 κατὰ ἀνάγκην ἐπιτηδεύων τὴν ἐγκράτειαν ὁ γήμας ὀλισθήσῃ ποτὲ
 20 εἰς ἁμαρτίαν, φειδοὶ μὲν τῆς ἑαυτοῦ συζυγίας, ἐπιθυμίᾳ δὲ ἄλλοτρίᾳ
 περιπεσών. ᾧ λόγῳ καὶ τὸν ἀσχημονεῖν ἑαυτὸν ἐπὶ τῇ παρθενο- 2
 τροφίᾳ ὑπολαμβάνοντα καλῶς εἰς γάμον ἐκδώσειν τὴν θυγατέρα
 ἔλεγεν. ἡ πρόθεσις τε ἐκάστου τοῦ τε ἑαυτὸν εὐνουχίσαντος τοῦ τε 8
 αὐτῷ γάμῳ διὰ παιδοποιίαν συζεύξαντος ἀνένδοτος πρὸς τὸ ἦττον διαμέ-
 25 νειν ὀφείλει. εἰ μὲν γὰρ ἐπιτείνει οἷός τε ἔσται τὸν βλον, μείζονα ἀξίαν 4
 ἐν θεῷ αὐτὸς ἑαυτῷ περιποιήσεται, καθαρῶς ἅμα καὶ λελογισμένως
 ἐγκρατευσάμενος· εἰ δὲ ὑπερβάς ὃν εἴλετο κανόνα εἰς μείζονα δόξαν,
 ἔπειτα * * ἀποκίση πρὸς τὴν ἐλπίδα. ἔχει γὰρ ὡσπερ ἡ εὐνουχία 8
 οὕτω καὶ ὁ γάμος ἰδίᾳ λειτουργίας καὶ διακονίας τῷ κυρίῳ διαφε-
 30 ρούσας, τέκνων λέγω κηδεσθαι καὶ γυναικός· πρόφασις γάρ, ὡς
 ἔοικεν, τῷ κατὰ γάμον τελείῳ ἢ τῆς συζυγίας οἰκειότητος γίνεται τὴν
 πρόνοιαν πάντων ἀναδεδεγμένων κατὰ τὸν οἶκον τὸν κοινόν· αὐτίκα 6

1—8. 11 f Röm. 8, 9 f. 12—15 16 vgl. I Kor. 7, 5 21—28 vgl.
 I Kor. 7, 36 32—8. 282, 2 vgl. I Tim. 3, 4 f

10 (τῶν) St 15 ἀπειλεῖ L ἀπειλη(μένον) Wi ἀπολύοντα oder ἀφε-
 λόντα St ἀπειλῆς ἕνεκα μόνοις τοῖς μὴ πειθομένοις εἰσάγοντα) Ma 28 ἑκα-
 τέρον (vgl. S. 235, 25) St 25 βλόν Münzel 28 ἔπειτα * * Hiller ἔλ-
 πίδα * * Po 30 (τὸ) τέκνων Münzel 31 γίνεται * * Schw

φησὶν ἐπισκόπους δεῖν καθίστασθαι τοὺς ἐκ τοῦ ἰδίου οἴκου καὶ τῆς
 ἐκκλησίας ἀπίσως προϊστασθαι μελετήσαντας. ἕκαστος οὖν ἐν τῷ
 ἐκλήθει ἔργῳ τὴν διακονίαν ἐκτελείτω, ἵνα ἐλευθέρος ἐν Χριστῷ
 γένηται, τὸν οἰκεῖον τῆς διακονίας ἀπολαμβάνων μισθόν. **πάλιν τε 80. 1**
5 αὐτὸ περὶ τοῦ νόμου διαλεγόμενος ἀλληγορίᾳ χρῶμενος· ἢ γὰρ ἔπαν-
 δρος γεννῆε φησὶ ἐπὶ ζῶντι ἀνθρῷ δίδεται νόμος καὶ τὰ ἐξῆς.
 αὐθὺς τε· ἢ γὰρ δίδεται ἐφ' ὅσον ζῆ χρόνον ὁ ἀνθρῷ αὐτῆς· ἐὰν
 δὲ ἀποθάγη, ἐλευθέρα ἐστὶν γαμῆθῆναι, μόνον ἐν κηρῷ· μακαρία δὲ
 ἐστίν, ἐὰν οὕτως μέλη, κατὰ τὴν ἐμὴν γνώμην· ἀλλ' ἐπὶ μὲν τῆς **2**
10 προτίρας περικοπῆς· ἐλευθερώθητε φησὶ ἐπὶ νόμῳ, οὐ τῷ γάμῳ,
 οὐδὲ τὸ γενέσθαι ὑμᾶς ἰτέρω, τῷ ἐκ νεκρῶν ἐγερθῆναι ἐν ἡμῶν καὶ
 ἐκκλησίᾳ, ἢν ἀγνήν εἶναι δεῖ τῶν τε ἔνδοξον ἔννοιῶν τῶν ἐναντίων
 τῇ ἀληθείᾳ τῶν τε ἔξωθεν περιζώντων, τοιούτοις τῶν τὰς αἰρέσεις
 μετιόντων καὶ πορνείᾳ ἀπὸ τοῦ ἰνὸς ἀνθρῶς ἀναπιθόντων, τοῦ
15 παντοκράτορος θεοῦ, ἵνα μὴ ὡς ὁ ὄφις ἐξηπάτησεν Ἐῶαν, τὴν
 λεγομένην ἔξωθεν, καὶ ἡμεῖς ἐπὶ τῆς κατὰ τὰς αἰρέσεις λίγρον πα-
 νοουρίας παραβῶμεν τὰς ἐντολάς, ἢ διενεργῶμεν ἡμῶν μονο- **3**
 γαμίαν ἰσχυρίων. οὐ γὰρ, ὡς τινες ἐξηγήσαντο, δίδωμι γυναῖκός πρὸς
 ἀνδρα τὴν σαρκὸς πρὸς τὴν φθορὰν ἐκπλοκὴν μηρύνουσαι ἐπιτο-
20 πιχτίον· τῶν γὰρ ἀντικρῶ διαβόλων προσαπτόντων τὴν τοῦ γάμου
 ἐννοιαν ἀθῶν ἀνθρώπων ἐπίνοιαν κατηγορεῖ, δι' ἣς κινδυνεύει
 βλασφημιῶσθαι ὁ νομοθέτης. Τετιανὸν ὀφθαλμὸν τὸν Σίμων τὰ τοιαῦτα **81. 1**
 τολμᾶν δογματίζειν, γράσει γοῦν κατὰ λέξιν ἐν τῷ Περὶ τοῦ κατὰ
 τὸν σωτήρα καταρτισμοῦ· ἐπισημασία μὲν οὖν ἐρμολογεῖ προσωπῆ,
25 κοινονία δὲ φθορᾶς· λέγει τὴν ἐντείνεσθαι, πάντων γοῦν θεωρητικῶς διὰ
 τῆς συγχρησίσως ἐργεῖ· πάλιν γὰρ ἐπὶ ταῦτο συγχρησίσως γενέσθαι **2**
 διὰ τὸν σατανᾶν καὶ τὴν ἀκρασίαν, τὸν πισθησόμενον θεοῦ πηχίσις
 μίλλειν δουλεύειν ἀπετήρητο, διὰ μὲν συμμαχίας θεῷ διὰ δὲ τῆς
 ἀουμασίας ἀκρασίας καὶ πορνείας καὶ διαβόλους· ταῦτα δὲ φησὶ τὸν **3**

2 f vgl. I Kor 7, 24. **3 f** vgl. I Kor 7, 22. **3 f** Rom 7, 2. **7 9**
 I Kor. 7, 29f. **10 f** Rom 7, 4. **11 f** zu τίμας vgl. I B. Ap. k. J. h. 21, 2.
 22 17; zu ἀγνή II Kor. 11, 2. S. 279, 38. **13** II Kor. 11, 3. **16** vgl.
 Gen. 3, 20. **18 f** vgl. E. K. Han Haer. 40. τοῦ γάμου πρὸς τὴν φθορὰν ἀπε-
 τῆται Tatian. **20 f** vgl. S. 218, 21f., S. 394. **22 29** vgl. II Kor. 6, 4.
 Ketzergeschichte S. 39. **24-29** Tatian Ep. Schwartz. **24 f 26 f** vgl. I Kor.
 7, 2. S. 23, 10f. **25** zu τίμας vgl. I Tim. 4, 5. **27 f** vgl. Mat. 23, 21.

1 ὁφθαλμὸν St. J. L. **19** ἀουμασία, ἀουμασία L. **20** πρὸς σατανᾶν
 zu σαυτ. Ras. 2 B. h. L. **21** ἀγνή St. J. L. ἀγνή L. ὁφθαλμὸν L. Mat. 23, 21.
 ὁφθαλμὸν H. L. **22** ὁφθαλμὸν J. L. **24** ἀουμασία Mat. 23, 21.
 φθορᾶς L.

ἀπόστολον ἐξηγουόμενος· σοφίζεται δὲ τὴν ἀλήθειαν δι' ἀληθοῦς
 ψεῦδος κατασκευάζων. ἀκρασίαν μὲν γὰρ καὶ πορνείαν διαβολικὰ 4
 εἶναι πάθη καὶ ἡμεῖς ὁμολογοῦμεν, γάμον δὲ τοῦ σόφρονος μεσιτεύει
 συμφωνία, ἐπὶ τε τὴν εὐχὴν ἐγκρατῶς ἄγουσα ἐπὶ τε τὴν παιδοποιίαν
 5 μετὰ σεμνότητος νυμφεύουσα. γινώσις γοῦν καὶ ὁ τῆς παιδοποιίας 5
 καιρὸς πρὸς τῆς γραφῆς εἴρηται, ἐπειδὴν φῆ· ἔγνω δὲ Ἀδὰμ Εὐάν
 τὴν γυναῖκα αὐτοῦ, | καὶ συλλαβοῦσα ἔτεκεν υἱόν, καὶ ἐπωνόμασεν 548 P
 τὸ ὄνομα αὐτοῦ Σῆθ· ἐξανέστησεν γὰρ μοι ὁ θεὸς σπέρμα ἕτερον
 ἀντὶ Ἄβελ· ὁρᾷς εἰς τίνα βλασφημοῦσιν οἱ μυσαιττόμενοι τὴν σά- 6
 10 φρονα σκορᾶν καὶ τῷ διαβόλῳ προσάπτοντες τὴν γένεσιν; οὐ γὰρ
 θεὸν ἀπλῶς προσεῖπεν ὁ τῆ τοῦ ἄρθρου προτάξει τὸν παντοκράτορα
 δηλώσας. ἢ δὲ ἐπιφορὰ τοῦ ἀποστόλου καὶ πάλιν ἐπὶ τὸ αὐτὸ 82, 1
 γίνεσθαι διὰ τὸν σατανᾶν· ἐκεῖνο προανακόπτει (τὸ) μὴ εἰς ἐπιθυμίας
 ἑτέρας ἐκτραπῆναι ποτε· οὐ γὰρ ἀποκρούεται τέλειον τὰς τῆς φύσεως
 15 ὁρᾷεις δυσαποῦσα ἢ πρόσκαιρος συμφωνία, δι' ἧς εἰσάγει πάλιν τὴν
 συζυγίαν τοῦ γάμου, οὐκ εἰς ἀκρασίαν καὶ πορνείαν καὶ τὸ τοῦ δια- 198 8
 βόλου ἔργον, ἀλλ' ὅπως μὴ ὑποπέσῃ ἀκρασία καὶ πορνεία καὶ διαβόλω.
 χωρίζει δὲ καὶ τὸν παλαιὸν ἄνδρα καὶ τὸν καινὸν ὁ Τατιανός, ἀλλ' 2
 οὐχ ὡς ἡμεῖς φαμεν· παλαιὸν μὲν ἄνδρα τὸν νόμον, καινὸν δὲ τὸ
 20 εὐαγγέλιον συμφωνοῦμεν αὐτῷ καὶ αὐτοὶ λέγοντες, πλὴν οὐχ ἢ
 βούλεται ἐκεῖνος καταλύων τὸν νόμον ὡς ἄλλου θεοῦ· ἀλλ' ὁ αὐτὸς 8
 ἀνὴρ καὶ κύριος παλαιὰ καινίζων οὐ πολυγαμίαν ἔτι συγχωρεῖ (τότε
 γὰρ ἀπῆτει ὁ θεός, ὅτε αὐξάνεσθαι καὶ πληθύνειν ἐχρῆν), μονογα-
 μίαν δὲ εἰσάγει διὰ παιδοποιίαν καὶ τὴν τοῦ οἴκου κηδεμονίαν, εἰς
 25 ἣν ἔβοηθός· ἐδόθη ἢ γυνή. καὶ εἴ τιτι ὁ ἀπόστολος δι' ἀκρασίαν 4
 καὶ πόρῳσιν κατὰ συγγνώμην· δευτέρου μεταδίδωσι γάμον, [ἐπεὶ] καὶ
 οὗτος οὐχ ἁμαρτάνει μὲν κατὰ διαθήκην (οὐ γὰρ κεκόλυται πρὸς
 τοῦ νόμου), οὐ πληροὶ δὲ τῆς κατὰ τὸ εὐαγγέλιον πολιτείας τὴν
 κατ' ἐπίτασιν τελειότητα· δόξαν δὲ αὐτῷ οὐράνιον περιποιεῖ (ὁ) 5

6—9 Gen. 4, 25 12 f vgl. I Kor. 7, 5 15—17 vgl. I Kor. 7, 5
 18—20 vgl. Röm. 7, 2 18—21 Tatian Fr. 6 Schwartz; vgl. Hilgenfeld, Ketz-
 geschichte S. 390 22 zu παλαιὰ καιν. vgl. z. B. II Kor. 5, 17 22 f vgl.
 Theodoret Haer. fab. V 25 διὰ γὰρ δὴ τοῦτο καὶ πλείους ἔκειν γυναῖκας; τοῦς
 παλαιούς οὐκ ἐκόλυσεν, ἵνα αὐξήσῃ τῶν ἀνθρώπων τὸ γένος. 28 vgl. Gen.
 1, 28 25 vgl. Gen. 2, 18 25 f vgl. I Kor. 7, 6. 39 f (zu πόρῳσιν I Kor. 7, 9)

9 εἰς τίνα L 10 προσάπτοντες τὴν (vgl. S. 232, 20) St προσάπτεσθαι L
 προσαιττόμενοι Po προσάπτεσθαι γένεσιν τολμῶντες Ma 18 γίνεσθε Sy (τὸ)
 Münzel 15 δι' ἧς St δι' ἧν L δι' 8 Schw 22 (παλαιὸς ἀνὴρ Schw
 28 ἀπῆτει] (οὐκ) ἀπέπειν St ἐφέιτο oder ἀπῆτειτο Ma παρῆνει Bywater οὐ
 π(αρ)ῆτει Schw ἀπῆτει ὁ καιρός Münzel 26 [ἐπεὶ] Heysse 27 (τὴν πα-
 λαιάν) διαθήκην St 29 αὐτῷ L ὁ Ma

μείνας ἐφ' ἑαυτοῦ καὶ τὴν διαλυθεῖσαν θανάτῳ σὺν ἑλίαν ἀχραντον
 φυλάσσωσιν καὶ τῇ οἰκονομίᾳ πειθόμενοι εὐαρίστως, καθ' ἣν ἀπι-
 ρισαστος τῆς τοῦ κυρίου γέγονε λειτουργίας. οὐδὲ μὴν τὸν ἀπὸ 8
 τῆς κατὰ σὺν ἑλίαν κοίτης ὁμοίως ὡς πάλαι βαπτίζεσθαι καὶ εἶν
 5 προστάσει ἢ θεία διὰ κυρίου πρόνοια. οὐ γὰρ ἐκάναγκαι παιδο-
 ποιίας ἀφίστησι τοὺς πιστεύοντας δι' ἐνὸς βαπτίσματος εἰς τὸ παρ-
 τελεῖς τῆς ὁμιλίας ἀπολούσας ὁ κύριος, ὁ καὶ τὰ πολλὰ Μωυσίως δι'
 ἐνὸς | περιλαβὼν βαπτίσματος. ἄνωθεν οὖν ὁ νόμος τὴν ἀναγέννησιν 88.1
 ἡμῶν προφητείων διὰ σαρκικῆς γενέσεως ἐπὶ τῇ γεννητικῇ καταβολῇ
 10 τοῦ σπέρματος προσέφερε τὸ βάπτισμα. οὐ βδελυσσόμενος ἀνθρώπου
 γένειον· ὁ γὰρ φαίνεται γεννηθεὶς ἀνθρώπος, τοῦτο δύναιται ἢ τοῦ
 σπέρματος καταβολῇ. οἴκουν αἱ πολλαὶ συνονοῖαι γόνιμοι, ἀλλ' ἢ 2
 τῆς μήτρας παραδοχὴ τὴν γένεισιν ὁμολογεῖ. ἐν τῷ τῆς φύσεως ἐγ-
 γαστηρίῳ διαπλαττομένοι τοῦ σπέρματος εἰς ἑμβρυον. πῶς δὲ ὁ 8
 15 μὲν γάμος παλαιῶς μόνον καὶ νόμου εἶρημα, ἄλλοιός δὲ ὁ κατὰ τὸν
 κύριον γάμος τοῦ αὐτοῦ θεοῦ πρὸς ἡμῶν τηρουμένη; οὐ γὰρ ἂν 4
 ὁ συνέλειξεν ὁ θεός, διαλύσειεν ποτε ἀνθρώπος ἐυλόγως, πολὺ δὲ
 πλέον ἄπειρ ὁ πατήρ προσέταξεν, τηρήσει ταῦτα καὶ ὁ υἱός. εἰ δὲ
 ὁ αὐτὸς νομοθέτης ἅμα καὶ εὐαγγελιστής, οὐ μάστιγι ποτε ἔαυτῷ.
 20 ἢ γὰρ ὁ νόμος πνευματικῶς ὢν καὶ γνωστικῶς νοούμενος, ἡμῖς δ' 8
 ἰθανατώθημεν τῷ νόμῳ διὰ τοῦ σώματος τοῦ Χριστοῦ εἰς τὸ
 γενέσθαι ἡμᾶς ἴτερον, τῷ ἐκ νεκρῶν ἐγερθέντι, τῷ ἐπὶ τοῦ νόμου
 προφητευθέντι, εἴνα καρποφορήσωμεν τῷ θεῷ, διὸ ὁ μὲν νόμος, 84.1
 ἅγιος καὶ ἡ ἐντολὴ ἅγια καὶ δικαία καὶ ἀγαθή, ἰθανατώθημεν οὖν
 25 τῷ νόμῳ, τουτίσσι τῇ ἐπὶ τοῦ νόμου δηλουμένη ἁμαρτία, ἦν δι-
 κνυσιν, οὐ γινῶσιν ὁ νόμος, διὰ τῆς προστάξεως τῶν ποιητῶν καὶ
 ἀπαγορεύσεως ὧν οὐ ποιητῶν ἐλέγχων τὴν ἐποικιμίην ἁμαρτίας,
 εἴνα φαῖν ἁμαρτίας, εἰ δὲ ἁμαρτία ὁ γάμος ὁ κατὰ νόμον, οὐκ 2
 οἶδα πῶς τις ἐρεῖ θεὸν ἐγνωκέναι λίγων τὸ πρόσταγμα τοῦ θεοῦ
 30 ἁμαρτίαν εἶναι ἅγιον δι' οὗτος τοῦ νόμου ἅγιος ὁ γάμος, τὸ μυστή-
 ριον τοῦτον εἰς τὸν Χριστὸν καὶ τὴν ἐκκλησίαν ἅγιον ὁ ἀπο-
 στολός, καθάτις τὸ γεννόμενον ἐκ τῆς σαρκὸς οὐκ ἴστιν, οὕτως 8
 τὸ ἐκ πνεύματος πνεῦμα οὐ μόνον κατὰ τὴν ἀποκρίσιν, ἀλλὰ καὶ

1—8 sur Ansicht über die 2 Ehe vgl. Athenag. Lib. pr. (1. c. 1) 2 f vgl.
 I Kor. 7, 35 8 f vgl. Lev. 17, 18 7 f vgl. Matth. 1, 15 16 f vgl. Matth.
 19, 6 20 vgl. Röm. 7, 14 21 22 Röm. 7, 4 23 f R. n. 7, 12 25 vgl.
 Röm. 7, 7; Strom. II 31, 4 26 f vgl. Paed. I S. 1 mit Anm. 27 Röm. 7, 11
 30 vgl. Röm. 7, 12 30 32 vgl. E. hes. 5, 2 32 f J. h. 1, 6

7 ὁ θεός ἐπὶ L 8 ἰθανατώθημεν Schw 9 ἰθανατώθημεν H. et Schw
 11 οὐ γινῶσιν Schw 12 ἀπαγορεύσεως Schw 27 οὐ γινῶσιν vgl.
 S. 194, 12 St. tra. οὐ γινῶσιν L

κατὰ τὴν μάθησιν. αὐτίκα ἁγία τὰ τέκνα, αἱ εὐαρεστήσεις, τῷ
 θεῷ τῶν κυριακῶν λόγων νυμφευσάντων τὴν ψυχὴν. πορνεία γοῦν 4
 καὶ γάμος κεχώρισται, ἐπεὶ μακρὰν ἀφέστηκε τοῦ θεοῦ ὁ διάβολος.
 καὶ ὑμεῖς οὖν ἐθανατώθητε τῷ νόμῳ διὰ τοῦ σώματος τοῦ Χριστοῦ
 5 εἰς τὸ γενέσθαι ὑμᾶς ἑτέρῳ, τῷ ἐκ νεκρῶν ἐγερθέντῃ· συνεξακούεται
 γὰρ προσεχῶς ὑπηκόους γενομένους, ἐπεὶ καὶ κατὰ τὴν ἀλήθειαν τοῦ
 νόμου τῷ αὐτῷ κυρίῳ ὑπακούομεν πόρρωθεν παρακελευομένῳ. | καὶ 85,1 550 P
 μὴ τι ἐπὶ τῶν τοιούτων εἰκότως ἔτο πνεῦμα ἄντικρυς ἔλεγει ὅτι
 ἐν ὑστέροις καιροῖς ἀποστήσονται τινες τῆς πίστεως, προσέχοντες
 10 πνεύμασι πλάνοις καὶ διδασκαλίαις δαιμονίων, ἐν ὑποκρίσει ψευδολό-
 γων, κεκατηριασμένων τὴν συνειδήσιν καὶ κωλύοντων γαμεῖν, ἀπέ-
 χεσθαι βρωμάτων, ἃ ὁ θεὸς ἔκτισεν εἰς μετάληψιν μετ' εὐχαριστίας
 τοῖς πιστοῖς καὶ ἐπεγνωκόσι τὴν ἀλήθειαν. ὅτι πᾶν κτίσμα θεοῦ
 καλόν, καὶ οὐδὲν ἀπόβλητον μετ' εὐχαριστίας λαμβανόμενον. ἀγιά-
 15 ζεται γὰρ διὰ λόγου θεοῦ καὶ ἐντεύξεως· ἐπάναγκες μὲν οὖν οὐ 2
 κωλυτέον γαμεῖν οὐδὲ μὴν κρεοφαγεῖν ἢ οἰνοποτεῖν, γέγραπται γάρ·
 ἡ καλὸν τὸ μὴ φαγεῖν κρέα μηδὲ πίνειν οἶνον,· ἐὰν διὰ προσκόμ-
 ματος ἐσθίῃ· καὶ ἡ καλὸν μένειν ὡς ἀγῶ,· ἀλλ' ὁ τε χρώμενος ἡμετ'
 εὐχαριστίας· ὁ τε αὖ μὴ χρώμενος καὶ αὐτὸς ἡμετ' εὐχαριστίας·
 20 μετὰ τε ἐγκρατοῦς ἀπολαύσεως βιούτω κατὰ λόγον. καὶ καθόλου 86, 1
 πᾶσαι αἱ ἐπιστολαὶ τοῦ ἀποστόλου σωφροσύνην καὶ ἐγκράτειαν διδά-
 σκουσαι περὶ τε γάμων περὶ τε παιδοποιίας περὶ τε οἴκου διοικήσεως
 μυρίας ὕσας ἐντολὰς περιέχουσαι οὐδαμοῦ γάμον ἠθέτησαν τὸν σώ-
 φρονα, ἀλλὰ, τὴν ἀκολουθίαν σφύζουσαι τοῦ νόμου, πρὸς τὸ εὐαγγέλιον
 25 ἀποδέχονται ἑκάτερον τὸν τε εὐχαρίστως τῷ θεῷ γάμῳ κεχρημένον
 σωφρόνως τὸν τε εὐνουχίᾳ ὡς ὁ κύριος βούλεται συμβιῶντα, καθὼς
 ἡ ἐκλήθη ἕκαστος, ἐλόμενον ἀπταιστῶς καὶ τελείως. καὶ ἦν ἡ γῆ 2
 τοῦ Ἰακώβ ἐπαινουμένη παρὰ πᾶσαν τὴν γῆν,· φησὶν ὁ προφήτης,
 τὸ σκεῦος τοῦ πνεύματος αὐτοῦ δοξάζων. κατατρέχει δὲ τῆς γενέ- 8
 30 σεως φθαρτὴν καὶ ἀπολλυμένην λέγων καὶ βιάζεται τις, ἐπὶ τεκνο- 199 S

1 vgl. I Kor. 7, 14 4 f Röm. 7, 4 7—15 I Tim. 4, 1—5 17 f vgl.
 Röm. 14, 21 18 vgl. I Kor. 7, 8 18 f vgl. I Tim. 4, 4; Röm. 14, 6
 27 vgl. I Kor. 7, 21. 24 zu ἀπταιστῶς vgl. Jud. 24 27—29 aus Barnab.
 Ep. 11, 9 27 f woher? (vgl. Zeph. 3, 19 f; Ezech. 20, 6) 29—S. 236, 4
 vgl. Hilgenfeld, Ketzergeschichte S. 390 f; Schwartz, Ausg. d. Tatian S. 49

6 προσεχῶς He προσεχεις L [γενομένους] oder γενέσθαι (wie Z. 5) St
 6 f (διὰ) τοῦ νόμου Wakefield zu Soph. Trach. 372; aber vgl. Gal. 2, 14 πρὸς
 τὴν ἀλήθειαν τοῦ εὐαγγελίου 8 ἄντικρυς] ῥητικῶς I Tim. 27 ἐλόμενον Schw
 ἐλόμενος L 29 αὐτοῦ Barn. αὐτὸς L αὐτὸ Ma τῆς Ma τις L 30 ἐπὶ]
 περὶ Münzel

ποιίας λέγων εἰρηκεῖναι τὸν σωτήρα ἐπὶ γῆς ἡμῶν θησαυρίζω ὅπου
 οἱ καὶ βρώσις ἀγανίζετο, καὶ τὰ τοῦ προφήτου προσπαρητιθέμενοι
 τούτοις οὐκ ἀσχύονται· πάντες ὡς ἡμεῖς ὡς ἡμάτιον παλαιω-
 θήσεσθε καὶ οἱ βρώσεται ἡμᾶς· ἀλλ' οὐδὲ ἡμεῖς ἀντιλέγομεν τῇ
 5 γραφῇ, ὅτι φθαρτὰ ἡμῖν τὰ σώματα καὶ φύσει ῥυστά· τάχα δ' ἂν
 καὶ οἱς διελέγετο ὡς ἁμαρτωλοῖς προφητεύοι φθοράν. ὁ σωτὴρ δὲ
 οὐ περὶ τεκνοποιίας εἶρηκεν, ἀλλ' εἰς μετάδοσιν κοινωνίας προτρέ-
 πων τοὺς κτᾶσθαι μόνον τὴν τοῦ πλοῦτου περιουσίαν, ἐπιχειροῦν
 10 δὲ τοῖς θεομένοις μὴ βουλομένους, διό φησιν· ἐργάζεσθε μὴ τὴν
 ἀπολλυμένην βρώσιν, ἀλλὰ τὴν μένουσαν εἰς ζωὴν αἰώνιον· ὁμοίως
 δὲ κίκετρο κομίζουσι τὸ ῥητόν· οἱ υἱοὶ τοῦ αἰῶνος ἐκίκετρον οὔτε γα-
 μοῖσιν οὔτε γαμίζονται· ἀλλὰ τὸ ἐρώτημα τοῦτο· τὸ περὶ τεκνῶν
 15 ἀναστάσιως καὶ τοὺς περὶ τεκνῶν αὐτοῦ ἐάν ἀναπιεπάσθηται τις,
 οὐκ ἀποδοκιμάζοντα τὸν γάμον εἰρήσει τὸν κύριον, θεωρούμενοι δὲ
 τὴν κατὰ τὴν ἀνάστασιν τῆς σαρκικῆς ἐπιθυμίας προσδοκίαν, τὸ δὲ
 οἱ υἱοὶ τοῦ αἰῶνος τούτου· οὐ πρὸς ἀντιδιαστολὴν τῶν ἄλλων
 τινῶν αἰῶνος αἰῶν εἶρηκεν, ἀλλ' ἐκ' ἰσῆς τῶν οἱ ἐν τούτῳ γενό-
 20 μενοι τῶν αἰῶνι, διὰ τὴν γένεσιν υἱοὶ ὄντες, γενῶσι καὶ γεννῶνται,
 ἐπὶ μὴ ἄνευ γενέσεώς τις εἰς τόνδε τὸν βίον παρελείσεται, ἀλλ'
 ἢδε ἢ γένεσις τὴν ὅμοιον ἐπιδοχόμενη φθορὰν οὐκέτι ἀναμίξει τὸν
 ἀπαξ τοῦδε τοῦ βίου κειροισμένον, οἱ μὲν οὖν ὁ πατὴρ ἡμῶν ὁ
 ἐν τοῖς οὐρανοῖς· ἀλλὰ καὶ ἀπάντων πατὴρ κατὰ τὴν δημιουργίαν
 αὐτός, ἡμῶν καλίστη οὖν ἡμῖν ἐπὶ τῆς γῆς πατέρα φησίν, οἷον μὴ
 25 αἴτιον ἡγήσασθε τὸν οὐρανὸν ἡμᾶς τὴν κατὰ σάρκα οὐρανὸν τῆς
 οὐκίας ἡμῶν, ἀλλὰ οὐρανῶν γενέσεως, μᾶλλον δὲ διακονῶν γενέσεως·
 οὕτως οὖν ἐπιστραφέντας ἡμᾶς ἀπὸς οἷς τὰ παιδιά γενέσθαι βούλεται
 30 τὸν οὐρανὸν πατέρα ἐπιγόντας, δὲ ἕδατος ἀναγεννηθίντας, ἀλλὰ
 ταύτης οὐκίας ἢ τῆς ἐν τῇ κτίσει οὐκίας, καὶ φησίν, ὁ ἄγαμος
 μεμνητὰ τὰ τοῦ κυρίου· ὁ δὲ γαμήσας πῶς ἀρίστω τῇ γυναικί· τί δὲ;
 35 οὐκ ἴσιστε καὶ τῇ γυναικί κατὰ θεὸν ἀρέσκοντα· εὐχαριστεῖν τῷ
 θεῷ· οὐχὶ δὲ ἰσῆται καὶ τῷ γεγαμηκότῳ οὖν καὶ τῇ οὐκίας μεμνητὰν
 τὰ τοῦ κυρίου· ἀλλὰ καθ' ἕνα ὁ ἄγαμος μεμνητὰ τὰ τοῦ κυρίου, ἵνα

1 f vgl. Matth 6, 19 2 f Jos 24, 9 3 vgl. S. 177, 26 3 f vgl. 1 R
 Matth 24, 31 9 f Joh 6, 27 10 12 vgl. Hergenfeldt, Ketzergeschichte S. 361
 11 f vgl. Luk. 20, 35 16 Luk 20, 34 21 22 vgl. Matth 22, 9 26 f vgl.
 Matth 18, 3 28 f vgl. 1 Kor 7, 22 f 32 f 1 Kor 7, 34

3 ω, Vi 6 προσφαιτοι H Her προσφαιτοι L 8 μωρον ουτ απο
 μωρον L 12 f το τεκνον αναστασιως S nach folto Schw nach ist. von
 L. 11 f 19 ε, St 21 υμων Matth 24, 9 L 28 ε, ε, Schw
 31 ουτ, ε, St. ουτ, ε, L

ἡ ἅγια καὶ τῷ σώματι καὶ τῷ πνεύματι, οὕτω καὶ ἡ γεγαμημένη
 τὰ τοῦ ἀνδρός καὶ τὰ τοῦ κυρίου μεριμνᾷ ἐν κυρίῳ, ἵνα ἡ ἅγια καὶ
 τῷ σώματι καὶ τῷ πνεύματι ἄμφω γὰρ ἅγια ἐν κυρίῳ, ἡ μὲν ὡς
 γυνή, ἡ δὲ ὡς παρθένος. πρὸς ἐντροπήν δὲ καὶ ἀνακοπήν τῶν 4
 5 εὐεπιφόρων εἰς τὸν δεύτερον γάμον ἀρμονίως ὁ ἀπόστολος ὑπέρονον
 φθέγγεται καὶ αὐτίκα φησί· ἅπαν ἁμάρτημα ἐκτὸς τοῦ σώματός
 ἐστίν· ὁ δὲ πορνεύων εἰς τὸ ἴδιον σῶμα ἁμαρτάνει· εἰ δὲ πορνεύειν 89, 1
 τὸν γάμον τολμᾷ τις λέγειν, πάλιν ἐπὶ τὸν νόμον καὶ τὸν κύριον
 ἀνατρέχων βλασφημεῖ. ὡς γὰρ ἡ πλεονεξία πορνεία λέγεται τῇ αὐ- 552 P
 10 ταρκεῖ ἐναντιουμένη, καὶ ὡς (ἡ) εἰδωλολατρεία ἐκ τοῦ ἑνὸς εἰς τοὺς
 πολλοὺς ἐκινεμήσις ἐστὶ θεοῦς, οὕτως ἡ πορνεία ἐκ τοῦ ἑνὸς γάμου
 εἰς τοὺς πολλοὺς ἐστὶν ἑκπτώσις· τριχῶς γάρ, ὡς εἰρήκαμεν, ἡ τε
 πορνεία ἢ τε μοιχεία παρὰ τῷ ἀποστόλῳ λαμβάνεται. ἐπὶ τούτων 2
 ὁ προφήτης φησί· ἵταίς ἁμαρτίαις ὑμῶν ἐπράθητε, καὶ πάλιν·
 15 ἕκατεμιάνθησ ἐν γῆ ἄλλοτρίῃ, τὴν [τε] κοινωνίαν μαρὰν ἠγούμενος
 τὴν ἄλλοτρίῳ σώματι συμπλακείσαν καὶ μὴ τῷ κατὰ συζυγίαν εἰς
 παιδοποιίαν διδομένῃ. ὅθεν καὶ ὁ ἀπόστολος ἐβούλομαι οὖν· φησί 3
 ἕνωτέρας γαμεῖν, τεκνογονεῖν, οἰκοδεσποτεῖν, μηδεμίαν ἀφορμὴν
 δίδόναι τῷ ἀντικειμένῳ λοιδωρίας χάριν· ἡδὴ γάρ τινες ἐξετράπησαν
 20 ὅπισθον τοῦ σατανᾶ· ναὶ μὴν καὶ τὸν τῆς μίας γυναικὸς ἄνδρα πάντῃ 90, 1
 ἀποδέχεται, κἂν πρεσβύτερος ἢ κἂν διάκονος κἂν λαϊκός, ἀνεπιλή-
 πτως γάμψω χρόμενος· ἕσωθήσεται δὲ διὰ τῆς τεκνογονίας· πάλιν τε 2
 αὐτὸ ὁ σωτὴρ τοὺς Ἰουδαίους ἐγενεῖν· εἰπὼν ἕπονηρὰν καὶ μοιχαλίδα·
 διδάσκει μὴ ἐγνωκότας νόμον ὡς ὁ νόμος βούλεται, παραδόσει δὲ τῇ
 25 τῶν πρεσβυτέρων καὶ ἐντάλμασιν ἀνθρώπων κατηκολουθηκότας,
 μοιχεύειν τὸν νόμον, οὐχ ὡς ἄνδρα καὶ κύριον τῆς παρθενίας αὐ-
 τῶν δεδεγμένους. τάχα δὲ καὶ ἐπιθυμίαις δεδουλωμένους ἄλλο- 3
 κότοις οἴδεν αὐτούς, δι' ἃς καὶ συνεχῶς δουλούμενοι ταῖς ἁμαρτίαις
 ἐκπράσκοντο τοῖς ἄλλοφύλοις, ἐπεὶ παρὰ γε τοῖς Ἰουδαίοις οὐκ ἦσαν
 30 ἀποδεδειγμένα γυναικεῖς κοιναί, ἀλλὰ καὶ ἡ μοιχεία ἀπηγόρευτο. ὁ δὲ 4

6 f I Kor. 6, 18 7 f vgl. S. 232, 18f mit Anm.; Hilgenfeld a. a. O. S. 391
 12 f vgl. Strom. VII 75, 3 (φιληφονία, φιλαργυρία, εἰδωλολατρεία); VI 147, 1
 14 Jea. 50, 1 15 vgl. Baruch 3, 10 ἐπαλαιώθησ ἐν γῆ ἄλλοτρίῃ, συνεμιάνθησ
 τοῖς νεκροῖς. 17—20 I Tim. 5, 14 f 20 f vgl. I Tim. 3, 2. 12; Tit. 1, 6
 21 f zu ἀνεπιλήπτως vgl. I Tim. 3, 2 22 I Tim. 2, 15 23 Matth.
 12, 39 24 f vgl. Matth. 15, 2. 9 (Mark. 7, 5. 7) 28 f vgl. Strom. II 144, 4
 mit Anm.

10 (ἡ) St 11 θεοῦς Ma zu Strom. VII 75, 3 θεοῦ L 15 [τε] St γε By-
 water 17 δεδομένῃ Münzel 26 f οὐχ (ἄζομενος)—δεδομένον Schw
 27 δεδεγμένους St δεδομένον L (δεχομένους) δεδομένον Ma 28 δουλούμενοι
 corr. aus βουλόμενοι L¹ 30 ἀποδεδειγμένα Po

εἰπὼν ἰσχυραὶ ἔργα καὶ οὐ δύναμαι ἔλθειν εἰς τὸ δειπνῶν τὸ
θεῖον ὑπόδειγμα ἢν εἰς ἔλεγχον τῶν διὰ ἡδονὰς ἀφισταμένων τῆς
θείας ἐντολῆς, ἐπεὶ τούτῳ τῷ λόγῳ οὐθ' οἱ πρὸ τῆς παρουσίας
δίκαιοι οὐθ' οἱ μετὰ τὴν παρουσίαν γεγαμηκότες κἂν ἀπόστολοι ὡς
δ σωθῆσονται. κἂν ἐκείνο προκομισθῶσιν αὐθις, ὡς καὶ ὁ προφήτης δ
φησὶν ἑκαλιωθήν ἐν πᾶσι τοῖς ἐχθροῖς μου, ἐχθροὺς τὰς ἀμαρτίας
ἀκούετωσαν· μὴ δέ τις ἀμαρτία, οὐχ ὁ γάμος, ἀλλ' ἡ πορνεία, ἐπεὶ
καὶ τὴν γένεσιν ἐλάττωσαν ἀμαρτίαν καὶ τὸν τῆς γενέσεως κτίστην.

- XIII. Τοιοῦτοις ἐπιχειρεῖ καὶ ὁ τῆς δοκίσεως ἐξάρχων Ἰούλιος 91. 1
10 Κασσιανός. ἐν γοῦν τῷ Περὶ ἐγκρατείας ἢ περὶ εὐνοχίας κατὰ
λίξιν φησὶν· καὶ μηδεὶς λεγέτω ὅτι, ἐπιδη τοιαῦτα μόρια ἴσχυμεν
ὡς τὴν μὲν θήλειαν οὕτως ἰσχηματισθαι, τὸν δὲ ἄρρενα οὕτως, τὴν
μὲν πρὸς τὸ δέχεσθαι, τὸν δὲ πρὸς τὸ ἐνοικεῖν, | συγκαχώρηται 553 P
τὸ τῆς ὁμιλίας παρὰ | θεοῦ. εἰ γὰρ ἦν παρὰ θεοῦ εἰς ὃν σπεύδομεν 2 21 ·
15 ἢ τοιαύτη διασκευή, οὐκ ἂν ἑμακάριον τοὺς εὐνοίχους, οὐδ' ἂν ὁ
προφήτης εἰρήκει· μὴ εἶναι ξύλον ἀκαρπον· αὐτοῖς, μεταλαβὼν ἀπὸ
τοῦ δένδρον ἐπὶ τὸν κατὰ προαιρεσίν ἀνθρώπων ἐαυτὸν τῆς τοιαύτης
ἐννοίας εὐνοχίζοντα· καὶ ἔτι ἐπαγωνιζόμενος τῇ ἀθέτῳ δόξῃ ἐπι- 92. 1
φίρει· ἔκως δὲ οὐκ ἂν καὶ ἐλόγως τις αἰτιώτο τὸν σωτήρα, εἰ
20 μετίπλασεν ἡμᾶς καὶ τῆς πλάνης ἀπήλλαξεν καὶ τῆς κοινωρίας τῶν
μορφίων καὶ προσθεμάτων καὶ αἰδοίων· τὰ παραπλήσια τῷ Τατιανῷ
κατὰ τοῦτο δογματίζων. ὁ δ' ἐκ τῆς Οὐαλεντίνου ἐξιστάμενος σχολῆς
διὰ τοῦτο τοῖς ὁ Κασσιανός φησι· ἐπινθανομένης τῆς Σαλώμης πότι 2
γνωσθήσεται τὰ πρὸ ὧν ἤμετο, ἴση ὁ κύριος· ὡταν τὸ τῆς αἰσχύνης
25 ἔνδυμα πατήσῃτε καὶ ὅταν γένηται τὰ δύο ἐν καὶ τὸ ἄρρεν μετὰ τῆς
θηλείας οὔτε ἄρρεν οὔτε θήλην·

- Ἡρώτων μὲν οὖν ἐν τοῖς παραδειδομένοις ἡμῖν τίτταρον ἐναγ- 93. 1
γέλοις οὐκ ἴσχυμεν τὸ ῥητόν, ἀλλ' ἐν τῷ κατ' Ἀλεξανδρίους, ἐπειτα
δὲ ἄρροισιν μοι δοκεῖ ὅτι θυμὸν μὲν ἄρρενα ὁμῆν, θήλειαν δὲ τὴν
30 ἐπιθυμίαν αἰνιττεται, οἷς ἐπιγίγασαι μετάνοια ἔπειτα καὶ αἰσχύνῃ,
ὅταν οὖν μήτε τις θυμῷ μήτ' ἐπιθυμίᾳ χαρισάμενος, ἂ δὴ καὶ ἐξ 2
ἑθνοῦς καὶ τροφῆς κακῆς αὐξήσονται ἐπισηκιάζει καὶ ἐγκαλύπτει τὸν

1 Luk 14, 29 6 Psal 6, 5 9 · 26 vgl. Hilgenfeld a. a O S 547 f
13 vgl. Matth. 19, 12 16 Jes. 41, 3 23 · 26 vgl. II Clem. ad Cor 12, 2
Strom. III 4, 3 mit Anm., Preuschen, Antileg S. 2 25 · 5 · 230, 1 zur Ders
teilung vgl. Strom III 68, 5 mit Anm. 31 f vgl. a B Plato Rep VI p 404 A,
47 A καὶ τῆς τροφῆς

4 ὅτι in Ras L. 6 ἐπισηκιάζει Psal. ἐπισηκιάζει L. 8 ἀμαρτίας
τοῦ Μωυσεῦ vgl. aber S 242, 29 13 συγκαχώρηται Hilg σ, συγκαχώρηται L.
20 ὡς ἀπὸ τῆς τῆς παρουσίας, Schw. 22 ἐπινθανομένη in Ras L.

λογισμόν. ἀλλ' ἀποδυσάμενος τὴν ἐκ τούτων ἀχλὺν ἐκ μετανοίας
καταισχυνθείς πνεῦμα καὶ ψυχὴν ἐνώση κατὰ τὴν τοῦ λόγου ὑπακοήν,
τότε, ὡς καὶ ὁ Παῦλός φησιν, οὐκ ἐνὶ ἐν ὑμῖν οὐκ ἄρρεν, οὐ θῆλυ.
ἀποστᾶσα γὰρ τοῦδε τοῦ σχήματος, ᾧ διακρίνεται τὸ ἄρρεν καὶ τὸ
5 θῆλυ, ψυχὴ μετατίθεται εἰς ἐνωσιν, οὐθέτερον οὐσα. ἡγείται δὲ ὁ
γενναῖος οὗτος Πλατωνικώτερον θείαν οὐσαν τὴν ψυχὴν ἄνωθεν
ἐπιθυμία θηλυνηθείσαν δεῦρο ἦκειν εἰς γένεσιν καὶ φθοράν.

XIV. Αὐτίκα βιάζεται τὸν Παῦλον ἐκ τῆς ἀπάτης τὴν γένεσιν 94, 1
συνεστάναι λέγειν διὰ τούτων· φοβοῦμαι δὲ μή, ὡς ὁ ὄφις Ἐὐάν
10 ἐξηπάτησεν, φθαρῆ τὰ νοήματα ὑμῶν | ἀπὸ τῆς ἀπλότητος τῆς εἰς 554 P
τὸν Χριστόν. ἀλλὰ καὶ ὁ κύριος ἐπὶ τὰ πεπλανημένα ὁμολογού- 2
μένως ἦλθε, πεπλανημένα δὲ οὐκ ἄνωθεν εἰς τὴν δεῦρο γένεσιν
(πιστὴ γὰρ ἡ γένεσις καὶ κτίσις τοῦ παντοκράτορος, ὅς οὐκ ἂν ποτε
ἐξ ἀμεινόνων εἰς τὰ χεῖρω κατάγοι ψυχὴν), ἀλλ' εἰς τοὺς πεπλανη- 8
15 μένους τὰ νοήματα, εἰς ἡμᾶς ὁ σωτὴρ ἀφίκετο, ἃ δὲ ἐκ τῆς κατὰ
τὰς ἐντολάς παρακοῆς ἐφθάρη φιληδονούντων ἡμῶν, τάχα που προ-
λαβόντος ἡμῶν τὸν καιρὸν τοῦ πρωτοπλάστου καὶ πρὸ ὄρας τῆς
τοῦ γάμον χάριτος ὀρεχθέντος καὶ διαμαρτόντος, ὅτι πᾶς ὁ βλέπων
γυναῖκα πρὸς τὸ ἐπιθυμῆσαι ἤδη ἐμοίχευσεν αὐτήν, οὐκ ἀναμείνας τὸν
20 καιρὸν τοῦ θελήματος. ὁ αὐτὸς οὖν ἦν ὁ κύριος καὶ τότε κρίνων τὴν 95, 1
προλαβοῦσαν τὸν γάμον ἐπιθυμίαν. ὅταν οὖν ὁ ἀπόστολος εἰπὼν ἐν-
δύσασθε τὸν καιρὸν ἀνθρώπου τὸν κατὰ θεὸν κτιζόμενον, ἡμῖν λέγει
τοῖς πεπλασμένοις ὑπὸ τῆς τοῦ παντοκράτορος βουλήσεως ὡς πε-
πλάσμεθα, παλαιὸν δὲ (καὶ καιρὸν) οὐ πρὸς γένεσιν καὶ ἀναγέννησιν
25 φησιν, ἀλλὰ πρὸς τὸν βίον τὸν τε ἐν παρακοῇ τὸν τε ἐν ὑπακοῇ.
χιτῶνας δὲ δερματίνους· ἡγείται ὁ Κασσιανὸς τὰ σώματα περι ὧν 2

8 Gal. 3, 28 5—11; 21—S. 240, 5 vgl. Hilgenfeld a. a. O. S. 548 f
5—7 vgl. Strom. III 13, 2; Plato Phaed. p. 81 C ἐμβριθεὶς δὲ γε, ὦ φίλε, τοῦτο
(τὴν ἡδονὴν) οἰεσθαι χρὴ εἶναι καὶ βαρὺ καὶ γεῶδες καὶ ὄρατόν· 8 δὴ καὶ ἔχουσα
ἡ τοιαύτη ψυχὴ βαρύνεται τε καὶ ἔλκεται πάλιν εἰς τὸν ὄρατόν τόπον. Phaedr.
p. 248 C ὅταν ... (ἡ ψυχὴ) βαρυνθεῖσα ... ἐπὶ τὴν γῆν πέσῃ. Strom. IV 83, 2
9—11 II Kor. 11, 3 11 f vgl. Matth. 18, 11; Luk. 19, 10 18 f Matth. 5, 28
21 f Ephes. 4, 24 26—S. 240, 8 χιτῶνας—μεταχειριζόμεθα Acacius in der
Cat. z. Oktat. (Gen. 3, 21) bei Niceph. I Col. 101; Monac. gr. 9 f. 36v; Monac. gr.
82 f. 55v; Coisl. 113 f. 312v; lateinisch bei Nourry, Appar. ad bibl. max. I Col.
1308 aus Cod. Reg. 2431 (— Paris. 854). Inc. καὶ Κλήμης δὲ ἐν τοῖς τελευταίοις
τοῦ τρίτου στρωματίως διαβάλλει τὴν τοιαύτην δόξαν, ἐπιμεμφόμενος αἰρεσιώτῃ
τινὶ διὰ τούτων· χιτῶνας κτλ. vgl. Procop. in Genes. (Migne S. Gr. T. 87 Col. 222)
26 Gen. 3, 21

2 ἐνώσει L 9 συνεστάναι Sy συνιστάναι L 18 πιστὴ (vgl. S. 244, 26)
Hoeschel κτίστη; L κτίσις (σις in Ras.) L¹ 24 (καὶ καιρὸν) Hiller 26 ἡγεῖ-
ται δερματίνους Cat.

ἴσθητον καὶ τοῦτον καὶ τοὺς ὁμοίως αὐτῷ δογματίζοντας πεπλα-
 μένους ἀποδείξομεν, ὅταν περὶ τῆς ἀνθρώπου γενέσεως τὴν ἐξήγησιν
 ἱκομένως τοῖς προλεχθῆναι θεομένοις μεταχειριζόμεθα. ἔτι φησὶν
 5 οὐδὲ ἐκ τῶν γηίνων βασιλειόμενοι καὶ γεννώσι καὶ γεννῶνται, ἡμῶν
 δὲ τὸ πολίτευμα ἐν οὐρανῷ, ἐξ οὗ καὶ σωτήρια ἀποδεχόμεθα. κα- 8
 λῶς οὖν εἰρηθῆαι καὶ ταῦτα ἴσμεν ἡμεῖς, ἕπει ὡς ἑξῆνοι καὶ παρι-
 κληθῆναι πολιτεύεσθαι ὀφείλομεν, οἱ γαμοῦντες ὡς μὴ γαμοῦντες·
 οἱ πτώμενοι ὡς μὴ πτώμενοι, οἱ παιδοποιούντες ὡς θνητοὺς γεν-
 νῶντες, ὡς καταλείφοντες τὰ κτήματα, ὡς καὶ ἄνευ γυναικὸς βιωσά-
 10 μνοι εἶναι θέοι, οὐδὲ προσπαθῶς τῇ κτίσει χρώμενοι, ἡμεῖς ἑυχαριστίας·
 δ' ἀπάσης καὶ μεγαλοφρονοῦντες.

XV. Αἰθεῖς τε ὅταν φῆ ἑκαλὸν ἀνθρώπου γυναικὸς μὴ ἄπτισθαι 10. 1
 διὰ δὲ τὰς πορνείας ἕκαστος τὴν ἑαυτοῦ γυναῖκα ἔχειτω, ὡς οἷον ἐπιξη-
 γούμενος πάλιν λέγει· εἶνα μὴ πειράξῃ ἡμᾶς ὁ σατανᾶς, οὐ γὰρ 2
 15 τοῖς ἑκκρατῶς χρωμένοις τῷ γάμῳ ἐπὶ παιδοποιῆα μόνῃ εἰδία τὴν
 ἀκροσῆαι φησὶν, ἀλλὰ τοῖς καὶ πέρα παιδοποιῆας προβαίνειν ἐπιθε-
 μοῦσιν, ὡς μὴ πολὺ ἐπιπνεύσας ὁ δὲ ἐναντίας ἐκχιμήνη τὴν ὄρεξιν
 εἰς ἀλλοτρίας ἡδονάς, τάχα δὲ ἐπει τοῖς δικαίως βιοῦσιν ἀνθρώποις 3
 διὰ ζῆλον καὶ ἀντιφιλονικίαν, ἐπάγεισθαι τούτους τῷ ἑαυτοῦ τάγματι
 20 βουλόμενος, ἀφορμὰς δὲ ἑκκρατίας ἐπιπόνου παρέχειν τούτοις βου-
 λεται, εἰκότως οὖν φησὶ· ἐκρίττον γαμῆν ἢ προῦσθαι, ὅπως ὁ 3: 1
 ἀνὴρ ἀποδιδῶν τῇ γυναικὶ τὴν ὀφειλὴν καὶ ἡ γυνὴ τῷ ἀνδρὶ, καὶ μὴ
 ἀποστερῶσιν ἀλλήλους τῆς διὰ τῆς θείας οἰκονομίας εἰς γένειον
 δοθείσης βοηθείας, ὡς δ' ἂν μὴ μισήσῃ, φασὶ, πατέρα ἢ μητέρα 2
 25 ἢ γυναῖκα ἢ τέκνα, ἕμους εἶναι μαθητῆς οὐ δύναται, οὐδὲ τὸ γένος 3
 μοῖσιν παρακλιένται· εἴματα, γὰρ φησὶ, πατέρα καὶ μητέρα, ἵνα ἐν-
 σοι γίνηται, ἀλλὰ μὴ ἀπάγον, φησὶν, ἀλόγους ὄντας· μηδὲ μὴν τοῖς
 πολιτικοῖς ἴθιαι συνάπτων· οἶκος μὲν γὰρ ἐκ γένους συνίσταται.

4 vgl. Matth. 24, 25, 24, 38. Luk 17, 27. 4 f. Phil. 3, 20. 6 f. vgl. Heb. 11, 13. 7—10 vgl. I Kor. 7, 29. 31. 10 I Tim. 4, 4. 12—16 I Kor. 7, 11. 5. 17 f. vgl. Paed. II 22, 3. 21 I Kor. 7, 9. 21—23 vgl. I Kor. 7, 3. 5. 24 f. Luk 14, 26. 24. 26 Cat. zu Matth. 19, 37. bei Cramer I p. 51, 20—22; Coult. 185 f. 54. Laur. conv. suppl. 171 f. 8. 8. Κλήμεντος· ὁ Λοῦκᾶς· οἱ μόνον μὴ φασὶν τοῖς τοῖς, ἀλλὰ καὶ μισῶν λέγει καὶ γαμῆτας· ὁ ἴσθαι μὴ ἀπάγον, φησὶν, ἀλλ' ὡς οὐμαὶς μετ' τοῖς σωματικοῖς ἴθιαι. 26 f. Exod. 2, 12.

1 vgl. Mon. 82. 2 τῆς, vgl. Mon. 9. ἑαυτοῦ, vgl. Cat. 8. 1 vgl. Mon. 82. 2 vgl. Cat. 8. 1 vgl. St. Paul. L. 1 vgl. Heller. 11. οἱ μὴ, vgl. Coult. 185 f. 54. Laur. conv. suppl. 171 f. 8. 8. Ma. aber μὴ, ist bezeugt zu προσπαθῶς vgl. zu h. 8. 24, 7. Str. m. IV 15. 6; VII 71. 6. 17 vgl. Coult. 185 f. 54. Laur. conv. suppl. 171 f. 8. 8. 18 vgl. Hermet. 1 vgl. L. 23. τῆς, vgl. Coult. 185 f. 54. Laur. conv. suppl. 171 f. 8. 8.

πόλεις δὲ ἐξ οἴκων, καθὼς καὶ ὁ Παῦλος τοὺς περὶ γάμον ἀσχολο-
μένους ἐκόσμη ἀρέσκειν ἐφη.

Πάλιν ὁ κύριός φησιν· ὁ γήμας μὴ ἐμβαλλέτω καὶ ὁ μὴ γαμήσας 4
μὴ γαμείτω,· ὁ κατὰ πρόθεσιν εὐνουχίας ὁμολογήσας μὴ γῆμαι·
5 ἄγαμος διαμενέτω. ἀμφοτέροις γοῦν ὁ αὐτὸς κύριος διὰ τοῦ προ- 2018 98, 1
φήτου Ἡσαίου τὰς καταλλήλους δίδωσιν ἐπαγγελίας ὧδέ πως λέγων·
·μὴ λεγέτω ὁ εὐνουχος ὅτι ξύλον εἰμι ξηρόν· τάδε λέγει ὁ κύριος
τοῖς εὐνουχοῖς· ἐὰν φυλάξητε τὰ σάββατά μου καὶ ποιήσητε πάντα
ὅσα ἐντέλλομαι, δώσω ὑμῖν τόπον κρείττονα υἰῶν καὶ θυγατέρων·
10 οὐ γὰρ μόνον ἡ εὐνουχία δικαιοὶ οὐδὲ μὴν τὸ τοῦ εὐνούχου σάββα- 2
τον, ἐὰν μὴ ποιήσῃ τὰς ἐντολάς. τοῖς γαμήσασιν δὲ ἐπιφέρει καὶ 8
φησιν· ὁὶ ἐκλεκτοὶ μου οὐκ ἐκκενοῦσιν εἰς κενὸν οὐδὲ τεκνοποιή-
σουσιν εἰς κατάραν, ὅτι σπέρμα εὐλογημένον ἐστὶν ὑπὸ κυρίου.· τῷ 4
γὰρ κατὰ λόγον τεκνοποιησαμένῳ καὶ ἀναθρεψαμένῳ καὶ παιδεύσαντι
15 ἐν κυρίῳ καθάπερ καὶ τῷ διὰ τῆς ἀληθοῦς κατηχήσεως γεννήσαντι
κεῖται τις μισθὸς ὥσπερ καὶ τῷ ἐκλεκτῷ σπέρματι. ἄλλοι δὲ | κατ- 5 556 P
άραν· τὴν παιδοποιίαν ἐκδέχονται καὶ οὐ συνιᾶσι κατ' αὐτῶν ἐκεί-
νων λέγουσαν τὴν γραφήν. οἱ γὰρ τῷ ὄντι τοῦ κυρίου ἐκλεκτοὶ οὐ
δογματίζουσιν οὐδὲ τεκνοποιοῦσιν τὰ εἰς κατάραν ὥσπερ αἱ αἰρέσεις.
20 εὐνουχος τοίνυν οὐχ ὁ κατηναγκασμένος τὰ μόρια οὐδὲ μὴν ὁ ἄγαμος 99, 1
εἴρηται, ἀλλ' ὁ ἄγονος ἀληθείας. ἔξυλον· οὗτος ἔξηρόν· ἦν πρό-
τερον, ὑπακούσας δὲ τῷ λόγῳ καὶ ἔφυλαξας τὰ σάββατα· κατὰ
ἀποχὴν ἀμαρτημάτων καὶ ποιήσας τὰς ἐντολάς ἐντιμότερος ἐστὶ
τῶν ἄνευ πολιτείας ὀρθῆς λόγῳ μόνῳ παιδευομένων. ἔτεκνία,· 2
25 φησὶν, ὁ ὀλίγον ἔτι μεθ' ὑμῶν εἰμι,· ὁ διδάσκαλος. διὸ καὶ Παῦλος
Γαλάταις ἐπιστέλλων φησί· ἔτεκνία μου, οὐκ ἄλλιν ἀδίδνω ἄχρις οὐ
μορφωθῆ Χριστὸς ἐν ὑμῖν.· πάλιν τε αὐτὸ Κορινθίοις γράφων ἔάν 8
γὰρ μυρίους παιδαγωγοὺς ἔχητε ἐν Χριστῷ· λέγει, ἀλλ' οὐ πολλοὺς
πατέρας· ἐν γὰρ Χριστῷ διὰ τοῦ εὐαγγελίου ἐγὼ ὑμᾶς ἐγέννησα.·
30 διὰ τοῦτο οὐκ εἰσελεύσεται εὐνουχος εἰς ἐκκλησίαν θεοῦ, ὁ ἄγονος 4
καὶ ἄκαρπος καὶ πολιτεία καὶ λόγῳ, ἀλλ' ὁὶ μὲν εὐνουχίσαντες ἐαν-

2 I Kor. 7, 33 8—5 vgl. I Kor. 7, 27. 32—36. 11; vielleicht aus dem
Ägypterevang; vgl. Harnack, Gesch. d. altchr. Lit. I S. 14; Resch, Agraptha
S. 429 7—9 Jes. 56, 3—5 12 f Jes. 65, 23 21 f Jes. 56, 3 f 24 f
Joh. 13, 33 26 f Gal. 4, 19 27—29 I Kor. 4, 15 30 Deut. 23, 1
31 f vgl. Matth. 19, 12

10 μόνη Ma 12 πορεύουσιν corr. aus πορνείουσιν L¹ 17 συνιᾶσι L
17 f ἐκεῖνο Ma 20 κατηναγκασμένος] κατατεθλασμένος; Valckenaer κατακε-
κασμένος Münzel κατην. καὶ ἐκτετεμημένος; Schw

Clemens II.

16

τούς ἀπὸ πάσης ἁμαρτίας ἕνεκα τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν μακάριοι οὗτοι εἰσιν οἱ τοῦ κόσμου νηστεύοντες.

XVI. Ἐπικατάρατος δὲ ἡ ἡμέρα ἐν ἣ ἐτέχθη, καὶ μὴ ἴστω 100. 1
ἐπεικτεῖαι ὁ Ἰερεμίας· φησὶν, οὐ τὴν γενέσιν ἀπλῶς ἐπικατάρατον
5 λέγων, ἀλλ' ἀποδυναπτεῶν ἐπὶ τοῖς ἁμαρτήμασι τοῦ λαοῦ καὶ τῆ
ἀπειθείᾳ· ἐπιφέρει γοῦν· ἕνεκα τί γὰρ ἐγεννήθη τοῦ βλέπειν κόπον· 2
καὶ πόνον· καὶ διετέλεισεν ἐν ἀλοχύνῃ αἱ ἡμέραι μου· αὐτίκα πάντες
οἱ κηρύσσοντες τὴν ἀλήθειαν διὰ τὴν ἀπειθειαν τῶν ἀκούοντων
ἰδιώκοιτό τε καὶ κινδύνουον. ἕνεκα τί γὰρ οὐκ ἐγένετο ἡ μήτρα τῆς· 3
10 μητρὸς μου τάφος, ἵνα μὴ ἴδω τὸν μόχθον τοῦ Ἰακώβ καὶ τὸν κόπον
τοῦ γένους Ἰσραήλ; Ἐδοθῆς ὁ προφήτης λέγει, οὐδέτις καθαρὸς· 4
ἀπὸ ὕπου· Ἰωβ φησὶν, οὐδ' εἰ μὴ ἡμέρα ἡ ζωὴ αὐτοῦ· λεγέτω· 5
σαν ἡμῖν ποῦ ἐπόρευσεν τὸ ἰγεννηθῆν παιδίον, ἢ πῶς ἐπὶ τὴν τοῦ 55· 1
Ἀδάμ ἐποπέπτωκεν ἄραν τὸ μηθὲν ἐνεργῆσαν, ἀπολείπεται δὲ 6
15 αὐτοῖς, ὡς Ἰωκὴν, ἀκολούθως λέγειν τὴν γενέσιν εἶναι κακὴν, οὐ τὴν
τοῦ σώματος μόνην, ἀλλὰ καὶ τὴν τῆς ψυχῆς δὲ ἦν καὶ τὸ σῶμα, καὶ 7
ὅταν ὁ Μαθθ εἶπῃ ἐν ἁμαρτίαις συνελήσθη καὶ ἐν ἀνομίαις ἐκίσσησθαι
μὴ ἡ μήτηρ μου, λέγει μὲν προσηγορικῶς μητέρα τὴν Ἐῖαν, ἀλλὰ ἡ ζών-
των Ἐῖα μήτηρ ἐγένετο, καὶ εἰ ἐν ἁμαρτίᾳ συνελήσθη, ἀλλ' οὐκ ἀ-
20 τὸς ἐν ἁμαρτίᾳ οὐδὲ μὴν ἁμαρτία αὐτός, εἰ δὲ καὶ πᾶς ὁ ἐπιστρέψων 101 1
ἐξ ἁμαρτίας ἐπὶ τὴν πίστιν ἀπὸ τῆς συνηθείας τῆς ἁμαρτολοῦ οἴου
μητρὸς ἐπὶ τὴν ζωὴν ἐπιστρέφει, μαρτυροῦμαι μοι εἰς τῶν δώδεκα προ-
φητῶν φήσας, οἷ δὴ πρωτότοκα ἐπὶ ἀσχημίας, καρπὸν κοιλίας μου
ἐπὶ ἁμαρτίας ψυχῆς μου· οὐ διαβάλλει τὸν εἰπόντα εὐδαιμονοῦν καὶ 2
25 πληθύνουσθαι, ἀλλὰ τὰς πρώτας ἐκ γενέσεως ὀργὰς, καθ' ἃς θεῶν οὐ
γενέσσομεν, εὐδαιμίας λέγει, εἰ δὲ τις κατὰ τοῦτο λέγει κακὴν τὴν 3
γένεσιν, καὶ κατ' ἐκείνην εἰπάτω ἀγαθὴν, καθὼ ἐν αὐτῇ τὴν ἀλήθειαν
γενέσσομεν· ἐκνήσθητι δικαίως καὶ μὴ ἁμαρτάνετε ἀγνοῶσαν γὰρ
θεοῦ τινας ἴχουσι, δηλαδὴ οἱ ἁμαρτάνοντες· ἐπειδὴ ἡ πάλιν, ἡμῖν
30 οὐ πρὸς αἷμα, καὶ σάρκα, ἀλλὰ πρὸς τὰ πνευματικά, εὐδαιμονοῦν δὲ 102 1
ἐκπειράσαι οἱ ἐκκοινοκράτορες τοῦ σοκότου, διὰ τοῦτο αἱ συγγενόμεναι.

2 vgl. Eccl. prohb. 10, 1; Log. Jesu Oxyrh. Pap. I 186 S. 3. — 3 vgl. ἐπιδοκίμασε τοῦ κόσμου, Freuchen, Antik. S. 43, 17. Fr. Granger, The Class. Rev. 12 1876 S. 5. — 4 vgl. Jerem. 20, 14. — 5 vgl. Jerem. 20, 18. — 6 vgl. Act. 7, 52. — 7 vgl. IV Kor. 5, 35. — 8 vgl. Heb. 10, 41. — 9 vgl. Rom. 11, 14. — 10 vgl. I Clem. ad Cor. 37, 4. — 11 vgl. Strom. IV 19. — 12 vgl. Strom. IV 14, 14. — 13 vgl. Paul. 1, 7. — 14 vgl. Gen. 1, 20. — 15 vgl. Mat. 6, 7. — 16 vgl. Gen. 1, 28. — 17 vgl. I Kor. 1, 14. — 18 vgl. I Pet. 2, 12. — 19 vgl. Mat. 23, 15. — 20 vgl. I Kor. 7, 6.

10 vgl. Strom. I 10, 1. — 11 vgl. Strom. I 10, 1. — 12 vgl. Strom. I 10, 1. — 13 vgl. Strom. I 10, 1. — 14 vgl. Strom. I 10, 1. — 15 vgl. Strom. I 10, 1. — 16 vgl. Strom. I 10, 1. — 17 vgl. Strom. I 10, 1. — 18 vgl. Strom. I 10, 1. — 19 vgl. Strom. I 10, 1. — 20 vgl. Strom. I 10, 1.

ἐλάμβανεν; ὅπου γε καὶ αὐτὸς ἡ κεφαλὴ τῆς ἐκκλησίας ἐν σαρκὶ μὲν,
 αἰθεὶς δὲ ἐλήλυθεν καὶ ἄμορφος, εἰς τὸ αἰθεὶς καὶ ἀσώματον τῆς
 θείας αἰτίας ἀποβλέπειν ἡμᾶς διδάσκων. ὀδόνδρον γὰρ ζωῆς, φησὶν 4
 ὁ προφήτης, ἐν ἐπιθυμίᾳ ἀγαθῇ γίνεται. διδάσκων ἐπιθυμίας
 5 ἀστέλους καὶ καθαρὰς τὰς ἐν τῷ ζῶντι κενῶν. ἦδη δὲ ἐθέλουσι τὴν 104. 1
 ἀνδρὸς κατὰ γάμον πρὸς γυναῖκα ὁμιλίαν γυνῶσιν εἰρημένην ἀμαρτίαν
 εἶναι ταύτην γὰρ ἐπὶ τῆς βρώσεως μνησθῆναι τοῦ ξύλου τοῦ καλοῦ
 καὶ πονηροῦ, διὰ τῆς τοῦ ἔγνωι σημασίας παράβασις ἐντολῆς διδά-
 σκουσαν. εἰ δὲ τοῦτο, καὶ ἡ τῆς ἀληθείας γυνῶσι βρώσι; ἔστι τοῦ 2
 10 ξύλου τῆς ζωῆς. ἔστιν οὖν κἀκείνου τοῦ ξύλου μεταλαβεῖν τὸν
 σῶφρονα γάμον· προεῖρηται δὲ ἡμῖν ὡς καὶ καλῶς καὶ κακῶς ἔστι 3
 χρῆσασθαι τῷ γάμῳ, καὶ τοῦτ' ἔστι τὸ ξύλον τῆς γνώσεως, ἐὰν μὴ
 παρανομῶμεν τὸν γάμον. τί δέ; οὐχὶ ὁ σωτὴρ ὥσπερ τὴν φυχὴν, 4
 οὕτω δὲ καὶ τὸ σῶμα λατο τῶν παθῶν; οὐκ ἂν δὲ εἰ ἐχθρὰ ἡ σὰρξ
 15 ἦν τῆς ψυχῆς, ἐπιτείχεζεν αὐτῇ τὴν ἐχθρὰν δι' ἔγχεως ἐπισκινάσων.
 τοῦτο δὲ φημι, ἀδελφοί, ὅτι | σὰρξ καὶ αἷμα βασιλείαν Θεοῦ κληρο- 5 100 P
 νομήσαι οὐ δύναται, οὐδὲ ἡ φθορὰ τὴν ἀφθαρσίαν κληρονομεῖ. ἡ
 γὰρ ἀμαρτία φθορὰ οἷα οὐ δύναται κοινωνίαν ἔχειν μετὰ τῆς ἀφθα-
 ρείας, ἥτις ἔστι δικαιοσύνη. οὕτως ἀνόητοι, φησὶν, εἰσὶ; ἑταρξά-
 20 μοι προκύματι νῦν σαρκὶ ἐπιτελεῖτε;

XVIII. Τὴν δικαιοσύνην τοῖσιν καὶ τὴν ἁρμονίαν τοῦ σωτηρίου 105. 1
 σεμνὴν οἶσαν καὶ βραβίαν οἱ μὲν ἐπέτειναν, ὡς ἐπιδείξασιν, βλασφη-
 μως ἐκδοχόμενοι μετὰ πάσης ἀθιότητος τὴν ἐγκράτειαν, ἐξὸν ἴλισθαι
 25 μὴν ἐπὶ τῇ δοθείῳ χάριτι, οὐ μισοῦντα δὲ τὴν κτίσιν οὐδὲ ἐξου-
 θειοῦντα τοὺς γιγαμικότας· κτιστὸς γὰρ ὁ κόσμος, κτιστὴ καὶ ἡ
 ἐντοχία, ἄμφω δὲ ἐχαριστοῦντων ἐν οἷς ἐτάχθησαν, εἰ γυνώσκουσι
 3 καὶ ἐφ' οἷς ἐτάχθησαν. οἱ δὲ ἀφηνιάσαντες ἐξέλιπον εἴτελοι θελή- 2
 7 ματις τῷ ὅτι ἐγιγόμενοι καὶ ἐπὶ τῶν τῶν κρείσσον χρομιζόντες,
 αὐτοὶ τε ἀκατασχίτοις ἐκχόμενοι καὶ τοῖς κρείσσον ἀγαπείθοις
 φιλιθοῦντες ἀθλίως ἐκείοντες ἐκείνων τῶν χρομιζόν, ἐτὸν ὡν κλέρον

1 vgl. Ezech. 1, 22 f. 23 2 vgl. Jes. 51, 1 3 f. Prov. 1, 12 4 f. vgl. Strom. III 81, 5. Gen. 1, 1 u. 2 St. 7 f. vgl. Gen. 2, 9 8 f. vgl. Gen. 2, 9, 3 22 11 vgl. Strom. III 7 u. 8 16 f. I Kor. 15, 50 19 f. Gal. 3, 1
 22 f. vgl. S. 214, 12 ff. 25 tu p. p. vgl. I Kor. 7, 7 26 f. Jerem. 5, 5
 31 S. 245 2 Prov. 1, 14

2 ἐπίσης Sy. ἀπόδ. L. 3 ἐξουσίαν Byzant. ἀποστολ. L. 2. 12 Ma
 7 τῶν γυνώσκων τοῦ St. 15 ἴσους L. 16 ἐκχόμενοι Byzant. ἀποστολ. L.
 20 γυνώσκων τῶν L. 20 ἐκχόμενοι vgl. Gal. 3, 1 St. M. ἀπόστολ. L.
 ἴσους Ma Byzant. ἀποστολ. ἀπόστολ. ἴσους St. M. ἀπόστολ. Ma

βάλε ἐν ἡμῖν, κοινὸν δὲ βαλλάντιον κτησώμεθα πάντες καὶ μαροῦπιον ἐν γεννητήτῳ ἡμῖν. διὰ τοῦτους ὁ αὐτὸς προφήτης συμβου- 106, 1
λεύων ἡμῖν λέγει· ἢ μὴ πορευθῆς ἐν ὁδῷ μετ' αὐτῶν, ἔκκλινον τὸν
πόδα σου ἐκ τῶν τρίβων αὐτῶν· οὐ γὰρ ἀδίκως ἐκτείνεται δικτυα
5 πτερωτοῖς· αὐτοὶ γὰρ αἱμάτων μετέχοντες θησαυρίζουσιν ἑαυτοῖς
κακά,· τουτέστι τῆς ἀκαθαρσίας ἀντιποιούμενοι καὶ τοὺς πλησίον τὰ
ὅμοια ἐκδιδάσκοντες, ἢ πολεμισταί, πληκταὶ ταῖς οὐραῖς αὐτῶν,· κατὰ
τὸν προφήτην, ἃς κέρκους Ἑλληνες καλοῦσιν. εἰεν δ' ἂν οὓς αἰνίσ- 2
σεται ἢ προφητεία, καταφερεῖς, ἀκρατεῖς, οἱ ταῖς οὐραῖς αὐτῶν πολε-
10 μισταί, σκότους καὶ ὀργῆς τέκνα,· μαιφῶνοι αὐτῶν τε αὐθένται καὶ
τῶν πλησίον ἀνδροφῶνοι. ἢ ἐκκαθάρατε τὴν παλαιὰν ζύμην, ἵνα ἦτε 3
τέον φύραμα,· ὁ ἀπόστολος ἡμῖν ἐμβοᾷ. καὶ πάλιν ἀσχάλλων ἐπὶ
τοιούτοις τισὶ διατάττεται ἢ μὴ συναναμιγνῶσθαι. εἴαν τις ἀδελφὸς
ὀνομαζόμενος ἢ πόρνος ἢ πλεονέκτης ἢ εἰδωλολάτρης ἢ λοιδορός ἢ
15 μέθυσος ἢ ἄρκαξ, τῷ τοιούτῳ μηδὲ συνεσθίειν.· ἢ ἐγὼ γὰρ διὰ νόμου 4
νόμῳ ἀπέθανον,· λέγει, ἢ ἵνα θεῷ ζῆσω. Χριστῷ συνεσταύρωμαι·
ζῶ δὲ οὐκέτι ἐγώ,· ὡς ἔζων κατὰ τὰς ἐπιθυμίας, ἢ ζῆ δὲ ἐν ἐμοὶ
Χριστὸς· διὰ τῆς τῶν ἐντολῶν ὑπακοῆς ἀγνώως καὶ μακαρίως· ὥστε 561 P
τότε μὲν ἔζων ἐν σαρκὶ σαρκικῶς, ἢ δὲ νῦν ζῶ ἐν σαρκί, ἐν πίστει,
20 ζῶ τῇ τοῦ υἱοῦ τοῦ θεοῦ.· εἰς ὁδὸν ἐθνῶν μὴ ἀπέλθῃτε καὶ εἰς 107, 1
πόλιν Σαμαρειτῶν μὴ εἰσέλθῃτε,· τῆς ἐναντίας πολιτείας ἀποτρέ-
πων ἡμᾶς ὁ κύριος λέγει, ἐπεὶ ἢ καταστροφή ἀνδρῶν παρανόμων
κακή. καὶ αὐταὶ εἰσὶν αἱ ὁδοὶ πάντων τῶν συντελούντων τὰ ἄνομα.·
οὐαὶ τῷ ἀνθρώπῳ ἐκείνῳ,· φησὶν ὁ κύριος· ἢ καλὸν ἦν αὐτῷ εἰ μὴ 2
25 ἐγεννήθη, ἢ ἕνα τῶν ἐκλεκτῶν μου σκανδαλίσαι· χρεῖττον ἦν αὐτῷ
περιτεθῆναι μύλον καὶ καταποντισθῆναι εἰς θάλασσαν, ἢ ἕνα τῶν
ἐκλεκτῶν μου διαστρέφαι.· ἢ γὰρ ὄνομα τοῦ θεοῦ δι' αὐτοῦς
βλασφημεῖται.· ὅθεν γενναίως ὁ ἀπόστολος ἢ ἔγραψα ὑμῖν· φησὶν 3

3—6 Prov. 1, 15—18 7 woher? vgl. Apok. Joh. 9, 10, 19 10 Ephes.
2, 3 11 f I Kor. 5, 7 13—15 I Kor. 5, 11 15—20 Gal. 2, 19 f 17—20
ζῶ δὲ—θεοῦ Clem. zu Gal. 2, 20 in Vatic. 692 f. 82r Inc. Κλήμεντος· ζῶ δὲ, φησὶν,
οὐκέτι expl. θεοῦ 20 f Matth. 10, 5 22 f Prov. 1, 18 f 24—27 I Clem.
ad Cor. 46, 8; vgl. Matth. 26, 24; 18, 6 f; Mark. 9, 42; Luk. 17, 2; dazu E. Nestle,
Einführ. in d. Griech. Neue Test. 2 S. 121 27 f Röm. 2, 24 28 f I Kor. 5, 9

1 βαλλάντιον L 6 τοὺς Sy τοῖς L 9 καταφερεῖς (vgl. S. 196, 6; Strom.
VII 33, 4) Bywater 11 nach πλησίον ist κληρονόμοι getilgt L¹ 14 ἢ I Kor.
ἢ L 19 ἐν σαρκί¹) + ἵνα εἶπη Clem. Rom. 26 εἰς] + τὴν Clem. Rom.
27 ἐκλεκτῶν—διαστρέφαι (wohl veranlaßt durch I Clem. ad. Cor. 46, 9 τὸ σχίσμα
ὑμῶν πολλοὺς διέστρεψεν)] μικρῶν—σκανδαλίσαι Clem. Rom. 27 f βλασφη-
μεῖται δι' αὐτούς Zeichen der Umstellung L¹

ἐν τῇ ἐπιστολῇ μὴ συναναμίγνυσθαι πόρνοις· ἕως ἔτι δὲ σῶμα οὐ
 τῇ πορνείᾳ, ἀλλὰ τῷ κριθῶ, καὶ ὁ κύριος τῷ σώματι· καὶ ὅτι οὐ 4
 τὸν γάμον πορνείαν λέγει, ἐπιφέρει· ἢ οὐκ οἴδατε ὅτι ὁ κολλώμενος 2:3 S
 τῇ πόρνῃ ἐν σῶμά ἐστιν;· ἢ πόρνην τις ἐρεῖ τὴν παρθένον πρὶν ἢ
 5 γῆμαι;· καὶ μὴ ἀποστεριεῖτε, φησὶν, ἀλλήλους, εἰ μὴ ἐκ συμφώνου 8
 πρὸς καιρὸν,· διὰ τῆς ἀποστεριεῖτε λέξεως τὸ ὀφείλημα τοῦ γάμου.
 τὴν παιδοποιίαν, ἐμφαίνων, ὅπερ ἐν τοῖς ἐμπροσθεν ἐδήλωσεν ἐκπῶν.
 ἐτῆ γυναικὶ ὁ ἀνὴρ τὴν ὀφειλὴν ἀποδίδωτω, ὁμοίως δὲ καὶ ἡ γυνή
 τῷ ἀνδρὶ,· μεθ' ἧν ἔκτισιν κατὰ τὴν οἰκουργίαν καὶ τὴν ἐν Χριστῷ 100. 1
 10 πίστιν βοηθός, καὶ ἔτι σαφέστερον ἐκπῶν· τοῖς γεγαμηκόσι παραγ-
 γέλλω, οὐκ ἐγώ, ἀλλ' ὁ κύριος, γυναῖκα ἀπὸ ἀνδρός μὴ χωρισθῆναι
 (ἐὰν δὲ καὶ χωρισθῆ, μενέτω ἄγαμος ἢ τῷ ἀνδρὶ καταλλαγήτω καὶ
 ἄνδρα γυναῖκα μὴ ἀφίεναι. τοῖς δὲ λοιποῖς λέγω ἐγώ, οὐκ ὁ κύριος·
 εἰ τις ἀδελφός· ἕως ἡνῶν δὲ ἅγια ἐστίν,· τί δὲ λέγουσι πρὸς ταῦτα 2
 15 οἱ τοῦ νόμου κατατρέχοντες καὶ τοῦ γάμου ὡς κατὰ νόμον συγκεχω-
 ρημένον μόνον, οὐχὶ δὲ καὶ κατὰ τὴν διαθήκην τὴν καινὴν; τί πρὸς
 ταῦτα ἐπιεὶν ἔχουσι τὰς νομοθεσίας οἱ τὴν σκορὰν καὶ τὴν γένειον
 μωσαϊττόμενοι; ἐπεὶ καὶ τὸν ἐπίσκοπον τοῦ οἴκου καλῶς προϊστά- 52 P
 20 ἑμῆς γυναικός· συνίστησι οὐζυγία. πάντα οὖν καθαρὰ τοῖς καθα- 100, 1
 ροῖς· λέγει, τοῖς δὲ μεμιαμένοις καὶ ἀπίστοις οὐδὲν καθαρὸν, ἀλλὰ
 μεμιαται αὐτῶν καὶ ὁ νοῦς καὶ ἡ συνείδησις· ἐπεὶ δὲ τῆς παρὰ τὸν 2
 κανόνα ἡδονῆς ἐμὴ πλανᾶσθαι φησὶν· οὕτω πύρροι οὔτε ἰδωλο-
 λάτραι οὔτε μοιχοὶ οὔτε μαλακοὶ οὔτε ἀρσενικοῖται οὔτε πλιονέκται
 25 οὔτε κλέπται, οὐ μίθῃσοι, οὐ λοιδοροὶ, οὐκ ἀρπαγεῖς βασιλείαν θεοῦ
 οὐ κληρονομήσουσιν. καὶ ἡμεῖς μὲν ἀπεινοῦσθε· οἱ ἐν τοῖτοις
 γινόμενοι, οἱ δὲ, εἰς ταύτην ἀπολούντες τὴν ἀσέλιαν, ἐκ σωφρο-
 σῆνης εἰς πορνείαν βεπτιζοῦσι, ταῖς ἡδοναῖς καὶ τοῖς πάθει χαρι-
 30 τίσθαι δογματίζοντες, ἀκρατεῖς ἐκ σωφρόνων εἶναι διδάσκοντες καὶ
 τὴν ἐκκλησίαν τῶν ἁγίων ταῖς τῶν μορίων ἀναισχυντίας προσαυγόντες,
 ἀποκηρύκτους εἶναι τῆς βασιλείας τοῦ θεοῦ ἀλλ' οὐκ ἔγγράφους τοῖς
 σοιτητάς παρασκευάζοντες, ψευδοῦνίμου γνώσεως προσηγορῆ τῆς

1 f | Kor. 6, 13 2 f | vgl. S. 218. 21 Tatian 3 f | Kor. 6, 16 3 f | Kor.
 7, 5 8 f | Kor. 7, 3 10 vgl. Gen. 2, 19. 24. 25 10—14 | Kor. 7,
 1—12. 14 16 20 | Tim. 3, 2. 4, vgl. Strom. II, 79, 6. 7. 1 20. Tit. 1, 6
 20 22. Tit. 1, 15 23 26 | Kor. 6, 9. 11 28 vgl. Tit. 1, 10 31 vgl.
 A. k. Joh. 20, 12. 15, 2, 27

8 ὀφείλη· τινος· Gen. 1 u. 3. 4 Buchst. κεραι· L. 10 ἔτι· Sy. ἔτι· τι· L.
 13 vgl. ἐγώ· 3 Buchst. κεραι· L. 14 ἐμὴ· ὅτι· 1 Kor. 7, 6 ὅτι· L. 15 f. οὐ·
 προσηγορῆ· πορνοῦ· L. 22 μεμιαστος· Galat. 5, 22 vgl. Tit.

εἰς τὸ ἐξώτερον σκότος ὁδοιορίαν ἐπανηρομένοι. τὸ λοιπὸν, 8
 ἀδελφοί, ὅσα ἀληθῆ, ὅσα σεμνά, ὅσα δίκαια, ὅσα ἀγνά, ὅσα προσφιλῆ,
 ὅσα εὐφημα, εἴ τις ἀρετὴ καὶ εἴ τις ἔκαινος, ταῦτα λογίσεσθε· ὅσα
 καὶ ἐμάθετε [ἄ] καὶ παρελάβετε καὶ ἠκούσατε καὶ ἴδετε ἐν ἐμοί, ταῦτα
 5 πράσσετε· καὶ ὁ θεὸς τῆς εἰρήνης ἔσται μεθ' ὑμῶν.· καὶ ὁ Πέτρος 110, 1
 ἐν τῇ ἐπιστολῇ τὰ ὅμοια λέγει· ὥστε τὴν πίστιν ὑμῶν καὶ ἐλπίδα
 εἶναι εἰς θεόν, τὰς ψυχὰς ὑμῶν ἡγνικότες ἐν τῇ ὑπακοῇ τῆς ἀλη-
 10 θείας, ὡς τέκνα ὑπακοῆς, μὴ συσχηματιζόμενοι ταῖς πρότερον ἐν τῇ 2
 ἀγνοίᾳ ὑμῶν ἐπιθυμίαις, ἀλλὰ κατὰ τὸν καλέσαντα ὑμᾶς ἅγιον καὶ
 αὐτοὶ ἅγιοι ἐν πάσῃ ἀναστροφῇ γενήθητε, διότι γέγραπται· ἅγιοι
 ἔσεσθε, διότι ἐγὼ ἅγιος.·

Ἀλλὰ γὰρ πέρα τοῦ δέοντος ἢ πρὸς τοὺς ψευδωνύμους τῆς γνώ- 8
 σεως ὑποκριτὰς ἀναγκαῖα γενομένη ἀπήγαγεν ἡμᾶς καὶ εἰς μακρὸν
 ἐξέτεινε τὸν λόγον ἀντιλογία. ὅθεν καὶ ὁ τρίτος ἡμῖν τῶν κατὰ
 15 τὴν ἀληθῆ φιλοσοφίαν γνωστικῶν ὑπομνημάτων Στρωματεὺς τοῦτο
 ἔχει τὸ πέρασ. |

1 vgl. Matth. 8, 12; 22, 13; 25, 30 1—5 Phil. 4, 8 f 6—11 I Petr.
 1, 21 f. 14—16 (16 = Lev. 11, 44; 19, 2; 20, 7)

4 [ἄ] St (als Variante zu 8σα) 9 ἀγνοία I Petr. ἀγνοία L 18 f ἀπήγαγεν
 ἡμᾶς καὶ εἰς μακρὸν ἐξέτεινε τὸν λόγον ἀντιλογία (α β γ ὕβ. d. Z. von L³)

Subscriptio: στρωμα γ̄: —

ΣΤΡΩΜΑΤΕΩΝ ΤΕΤΑΡΤΟΣ

1. Ἀκόλουθον δὴ οἶμαι περὶ τε μαρτυρίων διαλαβὴν καὶ τίς ὁ 1. 1
 τέλειος, οἷς ἐμπεριληφθήσεται κατὰ τὴν ἀκαίτηον τῶν λεχθησο-
 5 μίνων τὰ παρεπόμενα, καὶ ὡς ὁμοίως [τε] φιλοσοφητίον δούλω τε
 καὶ ἐλευθέρῳ κἂν ἀνὴρ ἢ γυνὴ τὸ γένος τιγγάνη· τὰ τε ἱξῆς περὶ 2
 τε πίστειως καὶ περὶ τοῦ ζητεῖν προσαιποπληρώσαντες τὸ συμβολικὸν
 εἶδος παρατηρούμεθα. Ἰν' ὡς ἐν ἐπιδρομῇ τὸν ἠθικὸν συμπιρανάμενοι
 λόγον κεφαλαιωδῶς παραστήσωμεν τὴν εἰς | Ἑλλήνας ἐκ τῆς βαρ- 34 P
 10 βάρου φιλοσοφίας διαδοθείσαν ἀφ' ἑλίας. μεθ' ἣν ἔποτιπώσων ἢ τε 3
 πρὸς τοὺς Ἑλλήνας καὶ ἢ πρὸς τοὺς Ἰουδαίους κατ' ἐπιτομήν τῶν
 γραφῶν ἰχθίοις παραδοθήσεται καὶ ὅσα ἐν τοῖς πρῶ τοῦτον Στρω-
 ματιῦσι κατὰ τὴν τοῦ προοιμίον ἐισβολὴν ἐν ἐπὶ προθιμένοις τελειώ-
 15 σιν ἔπομνήματι τῷ πλήθει τῶν πραγμάτων ἀναγκαίως δουλιεύσασθαι
 15 περιλαβὴν οὐκ ἔξιγένετο. ἐπὶ τούτοις ἔστιρον πληρωθείσης ὡς ἐπὶ 2. 1
 μάλιστα τῆς κατὰ τὰ προκείμενα ἡμῖν ἔποτιπώσεως τὰ περὶ ἀρχῶν
 φυσιολογηθίντα τοῖς τε Ἑλλήσι τοῖς τε ἄλλοις βαρβάροις, ὧσων
 ἔχον εἰς ἡμᾶς αἰ δόξαι, ἐξιστορητίον καὶ πρὸς τὰ κινεώτατα τῶν
 20 τοῖς φιλοσόφοις ἐκινετομήτων ἐχχιρητίον, οἷς ἔπομνον ἂν εἴη 2
 20 μετὰ τὴν ἐπιδρομὴν τῆς θεολογίας τὰ περὶ προφητείας παραδο-
 μένα διαλαβὴν, ὡς καὶ τὰς γραφὰς αἰς πιστωτέχαιεν κινίας οἷσας
 ἐξ ἀθινητίας παρτοκρατορικῆς ἐπιδοίξαντας προτίνα δι' αἰτέων
 εἰρημῶ δένασθαι καὶ ἀπάσαις ἐντιῦθον τὰς αἰρήσων ἴνα δικιεύται
 θιον καὶ κίχμον παρτοκράτορα τὸν διὰ νόμον καὶ προφητιῶν πρὸς 34 S
 25 δι καὶ τοῦ μακερὸν ἐναγγιλιῶν γρησίως κικηρυχίτων. πολλαὶ δὲ 3

20 aut & hinc ubi propositio est ubi Strom. I. 1. 8. I. p. 1. 1. 1. 1. 1.

3 H. S. L. w. d. ὅν L. 4 ἐπιτομῆς ἐπιτομῆς ἐπιτομῆς ἐπιτομῆς ἐπιτομῆς ἐπιτομῆς
 : 4 B. C. L. d. aut. d. L. 5 τε St. 12 παρὰ τὸν ἑαυτοῦ καὶ τὸν ἑαυτοῦ καὶ τὸν ἑαυτοῦ
 ἑαυτοῦ L. 13 προθιμένοις, H. C. L. d. τὸν ἑαυτοῦ L. 17 ὅσα ἐν τῷ
 23 x. He

ἡμᾶς αἱ πρὸς τοὺς ἑτεροδόξους ἀντιρρήσεις ἐκδέχονται πειρωμένους τὰ τε ὑπ' αὐτῶν προκομιζόμενα ἐγγράφως διαλύεσθαι πείθειν τε αὐτοὺς καὶ ἄκοντας, οἱ' αὐτῶν ἐλέγχοντας τῶν γραφῶν.

Τελειωθείσης τοίνυν τῆς προθέσεως ἡμῖν ἀπάσης ἐν οἷς, ἐὰν 8, 1
 5 θελήσῃ τὸ πνεῦμα, ὑπομνήμασι πρὸς τὴν κατεπείγουσαν ἐξυπηρετοῦ-
 μεν χρεῖαν (πολλὴ γὰρ ἡ τῶν προλέγεσθαι ὀφειλομένων τῆς ἀλη-
 θείας ἀνάγκη), τότε δὴ τὴν τῶ ὄντι γνωστικὴν φυσιολογίαν μέτιμεν,
 τὰ μικρὰ πρὸ τῶν μεγάλων μνηθέντες μυστηρίων, ὡς μηδὲν ἐμπο-
 δῶν τῇ θεῖᾳ ὄντως ἱεροφαντίᾳ γίνεσθαι προκεκαθαρμένων καὶ προ-
 10 διατετυπωμένων τῶν προϊστορηθῆναι καὶ προπαραδοθῆναι δεόντων.
 ἡ γοῦν κατὰ τὸν τῆς ἀληθείας κανόνα γνωστικῆς παραδόσεως φυσιο- 2
 λογία, μᾶλλον δὲ ἐποπτεία, ἐκ τοῦ περὶ κοσμογονίας ἤρηται λόγον,
 ἐνθένδε ἀναβαλόνσα ἐπὶ τὸ θεολογικὸν εἶδος. ὅθεν εἰκότως τὴν 8
 ἀρχὴν τῆς παραδόσεως ἀπὸ τῆς προφητευθείσης ποιησόμεθα γενέ-
 15 σεως, ἐν μέρει καὶ τὰ τῶν ἑτεροδόξων παρατιθέμενοι καὶ ὡς οἶόν
 τε ἡμῖν διαλύεσθαι πειρώμενοι. ἀλλὰ γὰρ τὸ μὲν γεγράφεται, ἦν 4
 θεὸς γε ἐθέλη καὶ ὅπως ἂν ἐμπνέη, νυνὶ δὲ ἐπὶ τὸ προκειμένον
 μετιτέον καὶ τὸν ἠθικὸν ἀποκληρωτέον λόγον. |

II. Ἔστω δὲ ἡμῖν τὰ ὑπομνήματα, ὡς πολλάκις εἶπομεν, διὰ 565 P 4, 1
 20 τοὺς ἀνέδη ἀπείρωσ ἐντυγχάνοντας ποικίλως, ὡς αὐτό που τοῦ-
 νομά φησι, διεστωμένα, ἀπ' ἄλλου εἰς ἄλλο συνεχῆς μετιόντα,
 καὶ ἕτερον μὲν τι κατὰ τὸν εἰρμόν τῶν λόγων μνηύοντα, ἐνδεικνύ-
 μενα δὲ ἄλλο τι. χρυσοὺν γὰρ οἱ διζήμενοι, φησὶν Ἡράκλειτος, ἡγῆν 2
 πολλὴν ὀρύσσουσι καὶ εὐρίσκουσι ὀλίγον, οἱ δὲ τοῦ χρυσοῦ ὄντως
 25 γένους τὸ συγγενὲς μεταλλεύοντες εὐρήσουσι τὸ πολὺ ἐν ὀλίγῳ·
 εὐρήσει γὰρ τὸν συνήσουντα ἓνα ἢ γραφή. συλλαμβάνουσι μὲν οὖν 8
 πρὸς τε ἀνάμνησιν πρὸς τε ἐμφασιν ἀληθείας τῶ ὄντι τε ζητεῖν μετὰ
 λόγου οἱ τῶν ὑπομνημάτων Στρωματεῖς. δεῖ δὲ καὶ ἡμᾶς τούτοις 4
 προσεκπονεῖν καὶ προσεφενρίσκεῖν ἕτερα, ἐπεὶ καὶ τοῖς ὁδὸν ἀπιούσιν

8 vgl. S. 11, 21 mit Anm. 11 f vgl. S. 11, 14 f (I Clem. ad Cor. 7, 2)
 19 vgl. z. B. Strom. I 18, 1; 55, 1. 3; 56, 3; VI 2; VII 110, 4; 111 23 f Heraklit
 Fr. 8 Byw. 22 Diels; Theodoret Gr. aff. c. I 88 24 f vgl. Plato Rep. V p. 468 E
 (Strom. IV 16, 1); Rep. III p. 415 A (Strom. V 98, 2); Strom. V 133, 6 26 zu
 τὸν συνήσουντα ἓνα vgl. S. 111, 21

4 οἷς ἂν Heyse ὄσους ἂν Wi (ὀλίγους, ἐὰν Ma τούτοις, ἐὰν E. de Faye
 p. 79² ὄσους oder τρισίν, ἐὰν Wendland ThLzt 23 (1898) Sp. 656 5 f ἐξυπη-
 ρετούμεν Hiller ἐξυπηρετούμενοι L ἐξυπηρετουμένοις Heyse 6 προλέγεσθαι.
 ὀφειλομένων Sy mit Hervet προλεγόμενων ὀφείλεσθαι L¹ 7 μέτιμεν Sy μέ-
 τιμεν L 19 ἔσται Sy ἡμῖν Hervet ἡμῖν L 20 ἀναίδην L (καὶ)
 ἀπείρωσ Hiller ποικίλως Ma ποικίλα L ποικίλα καὶ Hiller 24 ὄντες
 Ma; doch vgl. Z. 9; S. 250, 12 28 ἡμᾶς Migne

ἦν οὐκ ἴσασιν ἀρκεῖ τὴν φέρουσαν ἐποσημῆναι μόνον. βασιστῖον δὲ 8, 1
 τὸ μετὰ τοῦτο ἦδη καὶ τὴν λοιπὴν ἑαυτοῖς ἐξενρετέον. ὡσπερ φασὶ
 καὶ δοῦλον τινὰ χρωμένον ποτὶ τί ἂν ποιῶν τὸν δεσπότην ἀρίσμου
 ἀνειπεῖν τὴν Πιθίαν. εἰρήσεις ἐὰν ζητήσης. χαλεπὸν οὖν τῷ ὄντι 2
 5 ὡς ἴσκειν λαυθάνον καλὸν ἐξαιρεῖν, ἐπεὶ τῆς ἀρετῆς ἰδρώς
 πρόκειται,

μακρὸς δὲ καὶ ὄρθιος οἶμος ἐς αὐτὴν
 καὶ τρηχὺς τὸ πρῶτον· ἐπὶ δ' εἰς ἄκρον ἐκίται,
 ῥηθὴ δὲ πῦτα πέλει, χαλεπὴ περ ἰούσα.

10 ἰστανῆς γὰρ τῷ ὄντι καὶ τεθλιμμένη ἡ ὁδὸς· κυρίου, καὶ βασιστῶν 8
 ἔστιν ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ· ὅθεν ἐξήτει φησὶ καὶ εἰρήσεις. τῆς
 βασιλικῆς ὄντως ἐχόμενος ὁδοῦ καὶ μὴ παρεκτρέχων. ἐκόντως οὖν 6, 1
 πολὺ τὸ γόνιμον ἐν ὀλίγῳ σπέρματι τῶν ἐμπειροχομένων τῆδε τῇ
 πραγματείᾳ δογμάτων. ὡσπερ τὸ παμμότατον τοῦ ἀγροῦ. φησὶν ἡ
 15 γραφή· ἢ καὶ τὴν ἐπιγραφὴν κυρίαν ἔχουσιν οἱ τῶν ἐπομημάτων 2
 Στρωματεῖς ἀτεχνῶς κατὰ τὴν παλαιὰν ἐκτίτην ἀπηνθισμένοι προσ-
 φορὰν, περὶ ἧς ὁ Σοφοκλῆς γράφει·

ἦν μὲν γὰρ οἶος μαλλός, ἦν δ' ἀπ' ἀμπέλων 8
 σπονδὴ τε καὶ ῥῆξ ἐν τεθησαρισμένῃ.

20 ἐπὶ δὲ παγκάρπια σμμιγῆς ὄλαις | 8 P
 λίπος τ' ἔλαιον καὶ τὸ ποικιλώτατον
 ξανθῆς μελίσης κηρώπλαστον ὄργανον.

ἀντίκα οἱ Στρωματεῖς ἡμῶν, κατὰ τὸν γεωργὸν Τιμοκλίους τοῦ 7, 1
 κομικοῦ

25 οὔκα, ἔλαιον, ἰσχάδας, μέλι

5-9 Hesiod Op. 289-302, vgl. Theodoret XII 46. 10 Matth. 7, 14
 10f vgl. Matth. 11, 12; zur Form vgl. Strom. VI 149, 5, anders Strom. V 16, 7,
 Q19 21, 3. 11 vgl. Matth. 7, 7 Luk. 11, 9. 14 Hebr. 5, 25. 16 22
 Sophokles Manteis oder Polyidos Fr. 26. 25 S. 251, 8 Timokles Fr. 3 CAF
 II p. 400.

2 ἔξενρετέον L. 8 τρηχὺς L. 9 δ' ἔπειτα L. ἰούσα α in Ras f q
 L. 13 σπέρματι τοῦ Μα σπέρματιον L. σπέρμα τῶν? vgl. H. b. 5, 2 τοῖς
 τὸ σπέρμα St σπέρματι τὰς τοῦ Schw. 14 παμμότατον α in 1 Hebr. aus L.
 15 ἢ L. 16 ἀπηνθισμένοι St ἀπηνθισμένοι L. ἀπηνθισμένοι Schw. 18 δ
 ἀπ' ἀμπέλων Schw. δ' ἀμπέλων P. vgl. de stat. il. 10 de πένταρον Sy. de πέντα-
 πταρον ὄντως δ' ἐπιμύτης Natch. 19 τοῦ P. vgl. 20 κα, συ, τῶν κί
 τα, κερτα L. διο S. nach ὄντι Sy. ὄντι, Hebr. vgl. I. 21 ἰούσα
 P. vgl. ποικιλώτατον L. 22 ἰούσα, ἰούσα, P. vgl. ἰούσα, ἰούσα
 Sch. f. Fur. P. ca. 14. 23 Γεωργ. vgl. Meibner.

προσοδεύουσι, καθάπερ ἐκ παμφόρου χωρίου. δι' ἣν εὐκαρπίαν 2
ἐπιφέρει·

οὐ μὲν εἰρесиῶνην, οὐ γεωργίαν λέγεις,

ἐπιφωνεῖν γὰρ εἰώθεσαν Ἀθηναῖοι·

3

5 εἰρесиῶνη σῦκα φέρει καὶ πίονας ἄρτους
καὶ μέλι ἐν κοτύλῃ καὶ ἔλαιον ἀναψήσασθαι.

χρῆ τοίνυν πολλάκις ὡς ἐν τοῖς πλοκάνοις διασείοντας καὶ ἀναρ- 4
ρικτοῦντας τὴν πολυμυλίαν τῶν σπερμάτων τὸν πυρὸν ἐκλέγειν.

III. οἱ πολλοὶ δὲ τῇ τῶν χειμῶνων καταστάσει ὁμοίαν ἔχουσι τὴν 8, 1
10 διάθεσιν ἀνέδραστόν τε καὶ ἀλόγιστον.

Πολλὰ ἀπιστία δέδρακεν ἀγαθὰ (καὶ) πίστις κακά.

2

ὁ τε Ἐπίχαρμος ἠμέμνασο ἀπιστεῖν· φησὶν· ἄρθρα ταῦτα τῶν φρε- 3
νῶν· αὐτίκα τὸ μὲν ἀπιστεῖν τῇ ἀληθείᾳ θάνατον φέρει ὡς τὸ 4
πιστεῦειν ζωὴν, ἔμπαλιν δὲ τὸ πιστεῦειν τῷ ψεύδει, ἀπιστεῖν δὲ τῇ
15 ἀληθείᾳ εἰς ἀπώλειαν ὑποσύρει. ὁ αὐτὸς λόγος ἐπὶ τε ἐγκρατείας 5
καὶ ἀκρασίας. ἐγκρατεῦσθαι μὲν γὰρ ἀγαθοεργίας κακίας ἔργον,
ἀπέχεσθαι δὲ ἀδικίας σωτηρίας ἀρχή. ἢ μοι δοκεῖ τὸ σάββατον δι' 6
ἀποχῆς κακῶν ἐγκράτειαν αἰνίσσεσθαι καὶ τί ποτ' ἐστὶν ᾧ διαφέρει
θηρίων ἀνθρώπος. τούτου τε αὖ οἱ τοῦ θεοῦ ἄγγελοι σοφώτεροι· 7
20 ἠλάττωσας αὐτόν·, φησί, ἠβραχὺ τι παρ' ἀγγέλους· οὐ γὰρ ἐπὶ
τοῦ κυρίου ἐκδέχονται τὴν γραφήν (καίτοι κάκεινος σάρκα ἔφερον),
ἐπὶ δὲ τοῦ τελείου καὶ γνωστικῷ τῷ χρόνῳ | καὶ τῷ ἐνδύματι ἐλατ- 567 P
τουμένον παρὰ τοὺς ἀγγέλους. οὐκοῦν ἄλλο τι σοφίαν παρὰ τὴν 8
ἐπιστήμην λέγω, ἐπεὶ μὴ διαφέρει ζωὴ· κοινὸν γὰρ τῇ φύσει τῇ

5 f vgl. Schol. zu Protr. S. 209, 23 f; Plut. Thea. 22; Bekker, Anecd. Gr. I
p. 246, 27 11 fraglich, ob einem Tragiker (vgl. TGF Adesp. 86) oder einem
Komiker (vgl. CAF III p. 630 Adesp. 1327) entnommen 12 f Epicharm Fr. 250
Kaibel 20 Psal. 8, 6

6 μέλι ἐν κοτύλῃ] μέλιτος κοτύλην Etym. Magn. p. 303, 27 Eustath. ad. II.
p. 1283, 13 ἀναψήσασθαι L Plut. Schol. zu Arist. Equ. 729 ἀποψήσασθαι Schol.
zu Arist. Plut. 1054 Etym. M. Suid. s. v. p. 1614 B ἐπιψήσασθαι Eustath.
11 (καὶ) Kl u. Jackson, The Journal of Philol. 24 (1896) p. 270 12 μέμνασ'—
τᾶν Dio Chrys. 74, 1 (II 182 Arnim) 14 τὸ] τῷ L 17. S. 252, 2 ἢ
μοι L 18 ἀποχῆς Sy ἀποδοχῆς L αἰνίσσεσθαι • • Schw τ[] 8 τι Ma
19 δὲ Ma 21 ἐκδέχομαι St 22 γνωστικῷ L 23 οἴκοῦν Po οἴκουν L
23 f σοφίαν sc. der Engel, ἐπιστήμην der Menschen 24 ζωὴ am Rand L³
ζωῆς im Text L* ζωὴ ζωῆς Ausgg.

θνητῆ, τουτέστι τῷ ἀνθρώπῳ, πρὸς τὸ ἀθανασίας κατηξιωμένον τὸ
 ζῆν, ἔξιν θεωρίας τε καὶ ἐγκρατείας θατέρου διαφέροντος. ἢ μοι 9. 1
 δοκεῖ καὶ Πυθαγόρας σοφὸν μὲν εἶναι τὸν θεὸν λέγειν μόνον ἔπει
 καὶ ὁ ἀπόστολος ἐν τῇ πρὸς Ῥωμαίους ἐπιστολῇ γράφει· εἰς ἕπα- 5
 5 ποὴν πίστεως εἰς | πάντα τὰ ἔθνη γνωρισθέντος, μόνῳ σοφῷ θεῷ 26 8
 διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἑαυτὸν δὲ διὰ φιλλαν τὴν πρὸς τὸν θεὸν φιλό-
 σοφον. ὀμιλεῖται γοῦν Ἐβραίοις, φησὶν, ὁ θεὸς ὡς φίλος φίλος·
 τὸ μὲν οὖν ἀληθὲς τῷ θεῷ σαφές. αὐτίκα τὴν ἀλήθειαν γενῶ, ὁ 2
 γνωστικὸς δὲ ἀληθείας ἔργα ἔλαθι, φησὶ, πρὸς τὸν μύθημα, ὡ
 10 ὀκνηρέ, καὶ μελίτης γενοῦ μαθητής, ὁ Σολομὼν λέγει· εἰ γὰρ ἐκά- 8
 στού τῆς οὐκείας γένεως ἔργον ἔν καὶ βούς ὁμοίως καὶ ἱππον καὶ
 κυνός, τί ἂν γήσασιν τοῦ ἀνθρώπου τὸ ἔργον τὸ οὐκείον; ἰουκιν 4
 δ' οἶμαι, πενταίφῳ, Θετταλικῷ πλάσματι, ἐκ λογικοῦ καὶ ἀλόγον
 συγκείμενος, ψυχῆς καὶ σώματος, ἀλλὰ τὸ μὲν σῶμα γῆν τε ἐργάζεται
 15 καὶ σπειρίζει εἰς γῆν, τέταται δὲ ἡ ψυχὴ πρὸς τὸν θεόν, ἢ γι διὰ 8
 φιλοσοφίας τῆς ἀληθοῦς παιδευομένη, πρὸς τε τοὺς ἄνω σπειρίζει συγ-
 γενεὶς, ἀποστραφίσα τῶν τοῦ σώματος ἐπιθυμιῶν πρὸς τε ταύτας
 πόνου τε καὶ φόβου· καίτοι πρὸς ἀγαθοῦ καὶ τὴν ἐπομονὴν καὶ τὸν
 φόβον ἰδείξασιν. εἰ γὰρ ὀδία νόμον ἐπίγνωσις ἀμαρτίας, ὡς οἱ 6
 20 κατατρέχοντες τοῦ νόμου φασί, καὶ ἄχρι νόμου ἀμαρτία ἦν ἐν 8
 κόσμῳ, ἀλλὰ ἄχωρὶς νόμου ἀμαρτία νεκρῶ· ἀντάδομα αὐτοῖς, ὅταν 7
 γὰρ ἀφέλῃς τὸ αἷτιον τοῦ φόβου, τὴν ἀμαρτίαν, ἀφείλῃς τὸν φόβον,
 πολὺ δὲ ἔτι μᾶλλον τὴν κόλασιν, ὅταν ἀπῆ τὸ πικτικὸς ἐπιθυμίαν·
 ὀδικαίῳ γὰρ οὐ | κείται νόμος, ἢ γραφῆ φησὶν, καλῶ; οὖν Ἡράκλι- 10 P 10 1
 25 τος ὀδικῆς ὀνομαί φησὶν οὐκ ἂν ἔδιδαν, εἰ ταῦτα μὴ ἦν, Σωκράτης
 δὲ νόμον ἔνικα ἀγαθῶν οὐκ ἂν γενέσθαι, ἀλλ' οὐδὲ τοῦτο ἔγνωσαν 8
 οἱ κατήγοροι, ὡς ὁ ἀπόστολος φησὶν ὅτι ὁ ἀγαθῶν τὸν πλησίον
 κακὸν οὐκ ἐργάζεται· τὸ γὰρ οὐ φονεῖται, οὐ μοιχεύεται, οὐ κλέβεται,
 καὶ εἰ τις ἑτέρα ἐντολή, ἐν ταύτῳ μόνῳ ἀνακηραλισσάσθαι τῷ λόγῳ,
 30 τῷ ἀγαπήσει· τὸν πλησίον σου ὡς σεαυτὸν,· ταύτη σου ἀγα- 8

2 f. 6 f vgl. Diog. Laert. Proem. 12. Herakleides Pont. Fr. 78. Voss., Ge-
 Tuec. disp. V. 3, 9. 4. 6 Röm. 10, 2 f. 7 vgl. Exod. xi. 11. 9 f vgl.
 Prov. 9, 6. 8a. 14 f vgl. Strom. II. 2, 4. Paed. I. 7, 2 u. 5. 19 Röm. 3, 2.
 20 f Röm. 5, 13. 21 Röm. 7, 8. 24 I. Tim. 1, 9. 25 Heraklit. Fr. 78.
 Byw. 2; Diels. 25 f wo? 27. 20 s. 252, 2-4 vgl. Röm. 11, 20. ὁ δ. αὐτῶν
 v. ell. aus V. 8. 9. 20—8. 252, 2 Lev. 19, 17; Deut. 5, 5. Luk. 9, 27; Matth.
 22, 37. 39.

8 ὀδικῆς St. August. I. 9 Röm. 7, aber vgl. S. 22, 10. 16 το. W. I.
 25 τοῦτο δ. πρὸς δ. Sy. ἡμῶν τοῦτο δ. 25 ἔνικα Sy. ἔδιδαν L.
 ἔδιδαν H. w. ell. 26 τοῦτο δ. L. 20 ὀδικῆς τὸν σου L.

πήσεις κύριον τὸν θεὸν σου φησὶν ἔξ ὅλης καρδίας σου, καὶ ἀγαπήσεις τὸν πλησίον σου ὡς σεαυτὸν. εἰ δὴ ὁ τὸν πλησίον ἀγαπῶν κακὸν οὐκ ἐργάζεται καὶ πᾶσα ἐντολὴ ἐν τούτῳ ἀνακεφαλαιοῦται, τῷ ἀγαπᾶν τὸν πλησίον, αἱ τὸν φόβον ἐπαρτῶσαι ἐντολαὶ ἀγάπην, οὐ μίσος κατασκευάζουσιν. οὐκουν πάθος ὁ φόβος (οὐ) γεννητικός ὁ νόμος. ὥστε ὁ νόμος ἅγιος καὶ τῷ ὄντι πνευματικός· ἐστὶ κατὰ τὸν ἀπόστολον. δεῖ δὴ, ὡς ἔοικε, τὴν γε τοῦ σώματος φύσιν καὶ τὴν τῆς ψυχῆς οὐσίαν πολυπραγμονήσαντας τὸ ἐκατέρου τέλος καταλαβέσθαι καὶ μὴ τὸν θάνατον ἠγεῖσθαι κακόν· ὅτε γὰρ δοῦλοι ἦτε τῆς ἁμαρτίας, φησὶν ὁ ἀπόστολος, ἐλεύθεροι ἦτε τῇ δικαιοσύνῃ. τίνα οὖν καρπὸν εἴχετε τότε; ἐφ' οἷς νῦν ἐπαισχύνεσθε τὸ γὰρ τέλος ἐκείνων θάνατος. νῦν δὲ ἐλευθερωθέντες ἀπὸ τῆς ἁμαρτίας, δουλωθέντες δὲ τῷ θεῷ, ἔχετε τὸν καρπὸν ὑμῶν εἰς ἀγιασμόν, τὸ δὲ τέλος ζωὴν αἰώνιον. τὰ γὰρ ὀψώνια τῆς ἁμαρτίας θάνατος, τὸ δὲ χάρισμα τοῦ θεοῦ ζωὴ αἰώνιος ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ κυρίῳ ἡμῶν.

Κινδυνεύει τοίνυν δεδειχθαι θάνατος μὲν εἶναι ἢ ἐν σώματι κοινῶνία τῆς ψυχῆς ἁμαρτητικῆς οὐσίας, ζωὴ δὲ ὁ χωρισμὸς τῆς ἁμαρτίας. πολλοὶ δὲ οἱ ἐν ποσὶ χάρακες καὶ τάφροι τῆς ἐπιθυμίας τὰ τε ὀργῆς καὶ θυμοῦ βάραθρα, ἃ διαπηδᾶν ἀνάγκη καὶ πᾶσαν ἀποφεύγειν τὴν τῶν ἐπιβουλῶν ἀνασκευὴν τὸν μηκέτι δι' ἐσόπτρου τὴν γνώσιν τοῦ θεοῦ κατοφόμενον.

ἡμῖν γάρ τ' ἀρετῆς ἀποαινται εὐρύοπα Ζεὺς ἀνέρος, εὐτ' ἂν μιν κατὰ δούλιον ἡμαρ ἔλῃσι.

δοῦλους δὲ τοὺς ὑπὸ ἁμαρτίαν καὶ ταῖς ἁμαρτίαις πεπραμένους, τοὺς φιληδότους καὶ φιλοσωμάτους οἶδεν ἢ γραφῇ, καὶ θηρία μᾶλλον ἢ ἀνθρώπους, τοὺς παρομοιωθέντας τοῖς κτήνεσι, θηλυμανεῖς ἵππους ἐπὶ τὰς τῶν πλησίον χρεμετίζοντας· ὄνος ὑβριστῆς ὁ ἀκόλαστος, λύκος ἄγριος ὁ πλεονεκτικός καὶ ὄφις ὁ ἀπατεών. ὁ τοίνυν ἀπὸ τοῦ σώματος τῆς ψυχῆς χωρισμὸς ὁ παρ' ὅλον τὸν βίον μελετώ-

6 vgl. Röm. 7, 12. 14 9—16 Röm. 6, 20—23 21 vgl. I Kor. 13, 12
23 f ρ 322 f 25 f vgl. Röm. 6, 17. 20; 7, 14 26 f vgl. Psal. 48, 13. 21
27 f vgl. Jerem. 5, 8 29—S. 254, 1 vgl. Plato Phaed. p. 67 D; 80 E

5 ὁ φόβος (οὐ) (vgl. Strom. II 40, 1) Hiller τοῦ φόβου L οὐ φόβου Schw (ἐμποῶν) τοῦ φ. Bywater γεννητικός Vi γενητικός L 18 vor ὑμῶν 2 Buchst. ausr. L 14 ὀψώνια am Rand L¹ 17 ἐν] σὺν Schw 23 τ' Vi τῆς L 24 καταδούλιον ἡμαρ ἔλῃσι L 28 χραιμετίζοντας L 29 f ἀπὸ τοῦ σώματος τῆς ψυχῆς St τοῦ σώματος ἀπὸ τῆς ψυχῆς L τῆς ψυχῆς ἀπὸ τοῦ σώματος Davies zu Cic. de div. I 49

τούς ἀπὸ πάσης ἁμαρτίας· διὰ τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν· μακάριοι οὗτοι εἰσὶν οἱ τοῦ κόσμου νηστεύοντες.

XVI. Ἐκκατάρματος δὲ ἡ ἡμέρα ἐν ἣ ἐτέθη, καὶ μὴ ἴστω 100. 1
 ἐκκατάρτος ὁ ἱερέας φησὶν, οὐ τὴν γένειον ἀπλῶς ἐκκατάρτον
 5 λέγων, ἀλλ' ἀποδυομένων ἐπὶ τοῖς ἁμαρτήμασι τοῦ λαοῦ καὶ τῇ
 ἀπειθείᾳ· ἐπιστρέφει γοῦν· διὰ τί γὰρ ἐγενήθη τὸ βλέπειν κόπον; 2
 καὶ πόνον; καὶ διετέλεσαν ἐν ἀσχύρῃ αἱ ἡμέραι μου;· ἀντίκα πάντες
 οἱ κηρύσσοντες τὴν ἀλήθειαν διὰ τὴν ἀπειθειαν τῶν ἀκούοντων
 ἰδιώκοτό τε καὶ ἐκινδύνεον. διὰ τί γὰρ οὐκ ἐγένετο ἡ μήτρα τῆς; 3
 10 μητρός μου τάφος, ἵνα μὴ ἴδω τὸν μόχθον τοῦ Ἰακώβ; καὶ τὸν κόπον
 τοῦ γένους Ἰσραὴλ;· Ἐδρας ὁ προφήτης λέγει. οὐδέτις καθαρὸς; 4
 ἀπὸ ῥέπου· Ἰαὶ φησὶν, οὐδ' εἰ μίᾳ ἡμέρᾳ ἢ ζωῇ αὐτοῦ· λεγίτω· 5
 ὡσαν ἡμῖν ποῦ ἐκόρευεν τὸ γεννηθὲν παιδίον, ἢ πῶς ἐπὶ τὴν τοῦ
 Ἰσάκ ἐκοίπτεσκεν ἄραν τὸ μηθὲν ἐνεργῆσαν. ἀπολείπεται δὲ 6
 15 αὐτοῖς, ὡς ἴσκειν, ἀκολούθως λέγειν τὴν γένειον εἶναι κακίην, οὐ τὴν
 τοῦ σώματος μόνην, ἀλλὰ καὶ τὴν τῆς ψυχῆς· δι' ἣν καὶ τὸ σῶμα καὶ 7
 ὅταν ὁ λαὸς εἴπῃ ἐν ἁμαρτίαις συνελήσθη καὶ ἐν ἀνομίαις ἐκίσσηται
 μὴ ἡ μήτηρ μου, λέγει μὲν προφητικῶς μήτερα τὴν Ἐῤῥαν, ἀλλὰ ὡσὼν-
 20 τὸν Ἐῤῥα μήτηρ ἐγένετο, καὶ εἰ ἐν ἁμαρτίᾳ συνελήσθη, ἀλλ' οὐκ αὐ-
 20 τὸς ἐν ἁμαρτίᾳ οὐδὲ μὴν ἁμαρτία αὐτός. εἰ δὲ καὶ πᾶς ὁ ἐπιστρέψων 101 1
 ἐξ ἁμαρτίας ἐπὶ τὴν πίστιν ἀπὸ τῆς σινηθείας τῆς ἁμαρτολοῦ οἷον
 μητρός ἐπὶ τὴν ζωὴν ἐπιστρέφει, μαρτυροῦμαι μοι εἰς τῶν δώδεκα προ-
 φητῶν φήσας, οὐ δὴ πρῶτότακα ἐπὶ ἀσεβείας, καρπὸν κοιλίας μου
 ἐπὶ ἁμαρτίας ψυχῆς μου· οὐ διαβάλλει τὸν εἰπόντα εὐεξάνεσθαι καὶ 2
 25 πληθύνεσθαι, ἀλλὰ τὰς πρῶτας ἐκ γενέσεως ὀφθῆς, καθ' ὅς θίον οὐ
 γενέσσομαι, ἀσεβείας λέγει· εἰ δὲ τις κατὰ τοῦτο λέγει κακίην τὴν 3
 30 γένειον, καὶ κατ' ἐκεῖνο εἰπάτω ἀγαθὴν, καθὼ ἐν αὐτῇ τὴν ἀλήθειαν
 γενέσσομαι· ἐκνήφεται δικαίως καὶ μὴ ἁμαρτάνει· ἀγνωσίαν γὰρ
 35 θιοῦ τινεὶ ἔχουσι,· δηλαδὴ οἱ ἁμαρτάνοντες· ἐκινδὴ ἢ πάλι, ἡμῖν
 40 οὐ πρὸς αἷμα καὶ σάρκα, ἀλλὰ πρὸς τὰ πνευματικά,· δυνατοὶ δὲ 4
 ἐκπιπᾶσκει οἱ ἐκκομοκράτορες τοῦ σκότους, διὰ τοῦτο αἱ συγγνώμαι.

2 vgl. Ecl. proph. 14, 1. Log. Jesu Oxyrh. Pap. I 186 S. 1 ἄν μὴ ἐμαρτίσθη
 τὸν κόσμον. Pseph. hen. Antil. S. 44 17. Fr. Granger, The class Rev. 12 186
 S. 5 3 f. Jerem. 20 14 6 f. Jerem. 20 15 7 9 vgl. Act. 7 52

3 11 IV. Eza. 5, 35 11 f. Job. 14, 4 f. zur Form vgl. Strom. IV S. 1; I Clem.
 v. Cor. 17 4 ben. Ant. Strom. IV 109. Klostermann zu O. g. III 44, 14 17 f.
 Paul. 10, 7 19 vgl. Gen. 4 20 23 f. Job. 6 7 24 f. Gen. 1, 25 26 f.
 I Kor. 7 31 29 31 f. Gen. 6, 12 31 zu συγγνώμῃ vgl. I Kor. 7, 6

14 ἐπὶ τὴν γένειον καὶ τὴν ἀσεβείαν L' 20 ἐπὶ τὴν ἀσεβείαν καὶ τὴν
 Ma 27 vgl. Strom. I 109 29 ἐπὶ τὴν ἀσεβείαν I Kor. 10 10 L'

διὰ τοῦτο καὶ ὁ Παῦλος αὐτό μου τὸ σῶμα ὑποκίεζω καὶ δουλα- 4
 γωγῶ φησὶν, ὅτι πᾶς ὁ ἀγωνιζόμενος πάντα ἐγκρατεύεται (ἀντὶ
 τοῦ εἰς πάντα ἐγκρατεύεται, οὐ πάντων ἀπεχόμενος, ἀλλ' οἷς ἔκριεν,
 ἐγκρατῶς χρώμενος), ἔκεινοι μὲν ἵνα φθαρτὸν στέφανον λάβωσιν,
 5 ἡμεῖς δὲ ἵνα ἀφθαρτον, εὐκωντες ἐν τῇ πάλῃ, οὐχὶ δὲ ἀκοντι
 στεφανούμενοι. ἤδη τινὲς καὶ τῆς παρθένου τὴν χήραν εἰς ἐγκρά- 5
 τειαν προτιμῶσι καταμεγαλοφρονήσασαν ἧς πεπειραται ἡδονῆς.

XVII. Εἰ δὲ ἡ γένεσις κακόν, ἐν κακῷ λεγόντων οἱ βλάσφημοι 102, 1
 τὸν γενέσεως μετεληφότα κύριον, ἐν κακῷ τὴν γεννήσασαν παρ-
 10 θένου. οἰμοὶ τῶν κακῶν, βλασφημοῦσι τὸ βούλημα τοῦ θεοῦ καὶ τὸ 2
 μυστήριον τῆς κτίσεως, τὴν γένεσιν διαβάλλοντες. διὰ ταῦτα ἡ δό- 3
 κησις Κασσιανῶ, διὰ ταῦτα καὶ Μαρκίωνι, ναὶ μὴν καὶ Οὐαλεντίνῳ
 τὸ σῶμα τὸ ψυχικόν, ὅτι φασὶν· ὁ ἄνθρωπος παρωμοιώθη τοῖς
 15 κτήνεσιν· εἰς συνδυασμὸν ἀφικνούμενος· ἀλλ' ὅταν ἐπιβαίνειν ἄλλο-
 15 τρία κοίτη ὀργήσας ὡς ἀληθῶς θελήσῃ, τότε τῷ ὄντι ὁ τοιοῦτος 550 P
 ἐκθηριούται· ἔπκοι θηλυμανεῖς ἐγενήθησαν, ἕκαστος ἐπὶ τὴν γυναῖκα
 τοῦ πλησίον ἐχρεμέτιζεν· κἂν ἀπὸ τῶν ἀλόγων ζῴων τὴν ἐπιτή- 4
 δευσιν τῆς | συνοουσίας ὁ ὄφις ἐληφῶς καὶ παραπεισας τῇ κοινωνίᾳ 202 S
 τῆς Εὐας συγκαταθέσθαι τὸν Ἀδάμ τύχη, ὡς ἂν μὴ φύσει ταύτη
 20 κεκρημένων τῶν πρωτοπλαστων, ὡς ἀξιούσι τινες, ἡ κτίσις πάλιν
 βλασφημεῖται ἀσθενεστερόους τοὺς ἀνθρώπους τῆς τῶν ἀλόγων φύ-
 σεως πεκοιχηκῖα, οἷς κατηκολούθησαν οἱ πρωτόπλαστοι τοῦ θεοῦ.
 εἰ δὲ ἡ μὲν φύσις ἤγεν αὐτοὺς ὡς καὶ τὰ ἄλογα πρὸς παιδοποιίαν, 103, 1
 ἐκινήθησαν δὲ θάττον ἢ προσῆκον ἦν ἐτι νέοι πεφυκότες ἀπάτη
 25 παραχθέντες, δικαία μὲν ἡ κρίσις τοῦ θεοῦ ἐπὶ τοὺς οὐκ ἀνα-
 μείναντας τὸ βούλημα, ἅγια δὲ ἡ γένεσις δι' ἣν ὁ κόσμος συνέ-
 στηκεν, δι' ἣν αἱ οὐσίαι, δι' ἣν αἱ φύσεις, δι' ἣν ἄγγελοι, δι'
 ἣν δυνάμεις, δι' ἣν ψυχαί, δι' ἣν ἐντολαί, δι' ἣν νόμοι, δι' ἣν
 τὸ εὐαγγέλιον, δι' ἣν ἡ γνῶσις τοῦ θεοῦ καὶ πᾶσα σὰρξ χόρτος, 2
 30 καὶ πᾶσα δόξα ἀνθρώπου ὡς ἄνθος χόρτου· καὶ ὁ μὲν χόρτος
 ξηραίνεται, τὸ δὲ ἄνθος καταπίπτει· ἀλλὰ τὸ ῥῆμα τοῦ κυρίου
 μένει, εὐχρῖσαν τὴν ψυχὴν καὶ ἐνώσαν τῷ πνεύματι. πῶς δ' (ἂν) 3
 ἄνευ τοῦ σώματος ἡ κατὰ τὴν ἐκκλησίαν καθ' ἡμᾶς οἰκονομία τέλος

1 f I Kor. 9, 27 2. 4 f I Kor. 9, 25 6 f vgl. Strom. VII 72, 2; 76, 3;
 Tertull. ad ux. 1 8 13 f vgl. Psal. 48, 13. 21 16 f Jerem. 5, 8 29—32
 Jes. 40, 6—8

5 ἀκονητι L 6 ἤδη τινες] ἡ δὲ τινες Sy 7 προτιμῶσι Heyse προτεί-
 νοισι L 8 ei corr. aus ἡ L¹ 17 ἐχραιμέτιζεν (αι in Ras.) L¹ 18 συνο-
 υσίας St Ma συμβουλίας L 19 τύχη St λέγη L 23 ἡ] ei L 24 ἡ L
 32 ἂν) Ma

ἐλάμβανεν; ὅπου γε καὶ αὐτὸς ἡ κεφαλὴ τῆς ἐκκλησίας ἐν σαρκὶ μὲν, αἰδέης δὲ ἐλήλυθεν καὶ ἄμορφος, εἰς τὸ αἰδέης καὶ ἀσώματον τῆς θείας αἰτίας ἀποβλέπειν ἡμᾶς διδάσκων. ἐδένδρον γὰρ ζωῆς, φησὶν ὁ προφήτης, ἐν ἐπιθυμίᾳ ἀγαθῇ γίνεται, διδάσκων ἐπιθυμίας ἀστειοῦς καὶ καθαρῆς τὰς ἐν τῷ ζῶντι κερία. ἤδη δὲ ἐθέλουσι τὴν ἀνδρὸς κατὰ γάμον πρὸς γυναῖκα ὀμιλίαν γινῶσιν ἐρημμένην ἁμαρτίαν εἶναι· ταύτην γὰρ ἐπὶ τῆς βρώσεως μνησθῆναι τοῦ ξύλου τοῦ καλοῦ καὶ πονηροῦ, διὰ τῆς τοῦ ἔργου σημασίας παραβάσειν ἐντολῆς διδάσκουσιν. εἰ δὲ τοῦτο, καὶ ἡ τῆς ἀληθείας γνώσις βρώσις ἐστὶ τοῦ ξύλου τῆς ζωῆς, ἐστὶν οὖν κάκεινον τοῦ ξύλου μεταλαβεῖν τὸν σῶφρονα γάμον· προειρηται δὲ ἡμῖν ὡς καὶ καλῶς καὶ κακῶς ἐστὶ χρῆσασθαι τῷ γάμῳ, καὶ τοῦτ' ἐστὶ τὸ ξύλον τῆς γνώσεως, ἐὰν μὴ παρανομώμεν τὸν γάμον. τί δέ; οὐχὶ ὁ σοφιστὴρ ὠσπερ τὴν φυγὴν, οὕτω δὲ καὶ τὸ σῶμα λατὸ τῶν παθῶν; οὐκ ἂν δὲ εἰ ἐχθρὰ ἡ σὰρξ ἦν τῆς φυγῆς, ἐπιτελιζέιν αὐτῇ τὴν ἐχθρὰν δι' ἔγχεις ἐπισκινάζων. τοῦτο δὲ φημι, ἀδελφοί, ὅτι ἡ σὰρξ καὶ αἷμα βιωτικὰν θεοῦ κληρονομήσαι οὐ δύναται, οὐδὲ ἡ φθορὰ τὴν ἀφθαρσίαν κληρονομεῖ, ἢ γὰρ ἁμαρτία φθορὰ οἷσα οὐ δύναται κοινωνίαν ἔχειν μετὰ τῆς ἀφθαρσίας, ἣτις ἐστὶ δικαιοσύνη, οὕτως ἀνόητοι, φησὶν, εἰστί; ἐναρξάμενοι πνεύματι τῶν σαρκὶ ἐπιτελεῖτε;

XVIII. Τὴν δικαιοσύνην τοίνυν καὶ τὴν ἁρμονίαν τοῦ σοφιστοῦ ἀσμενῆν οὖσαν καὶ βραβίαν οἱ μὲν ἐπέτειναν, ὡς ἐπιδείξαμεν, βλασφημῶς ἐκδεχόμενοι μετὰ πάσης ἀθιότητος τὴν ἐγκράτειαν, ἐξόν ἐλπίσθαι τὴν ἐννοχίαν κατὰ τὸν ἔγχε κανόνα μετ' ἐνοχίας, ἐνχεριστούντα μὲν ἐπὶ τῇ δοθείᾳ χεῖρτι, οὐ μισοῦντα δὲ τὴν κτίων οὐδέ ἐξουθενούντα τοὺς γιγαμηκτάς· πιστὸς γὰρ ὁ κόσμος, πιστῇ καὶ ἡ ἐννοχία, ἀμφω δὲ ἐνχεριστούντων ἐν οἷς ἐτάχθησαν, εἰ γινώσκουσι καὶ ἐφ' οἷς ἐτάχθησαν. οἱ δὲ ἀγνητάσκατοι ἐξέλησαν οἵτις θλίβονται ὅτι ἐγινόμενοι καὶ ἐπὶ τῶν παλαιοῦν χρημιτίζοντες, αὐτοὶ τι ἀπατασχιτοὺς ἐκχιόμενοι καὶ τοὺς παλαιοῦν ἀπαπιθοντες φιλιθοῦντες, ἀθλίως ἐπαιόντες ἐκίτρον τῶν γραφῶν, τὸν ὡν κλήρον

1 vgl. Ezech. 1, 22 u. 23 2 vgl. Jer. 17, 1 3 f. Prov. 11, 12 4 f. vgl. Strom. III S. 1, 5, Gen. 1, 1 u. 2 St. 7 f. vgl. Gen. 2, 9 8 f. vgl. Gen. 2, 9; 3, 22 11 vgl. Strom. III S. 1 u. 2 16 f. 1 Kor. 15, 50 19 f. Gal. 3, 12
22 f. vgl. 2, 214, 12 ff. 25 zu vergleichen vgl. 1 Kor. 7, 7 26 f. Jerem. 17, 5
31 S. 245, 2 Prov. 1, 14

2 ἐνοχία Sy. ἀνοχία L. 4 ἐννοχία Bywater. ἀνοχία L. J. G. Ma. 7 ἐνοχία, ἡ ἐνοχία, τοῦ St. 15 ἐχθρὰ L. 16 ἐγχε κανόνα Bywater. ἐνοχία L. 20 γινώσκουσι vgl. L. J. G. Ma. 21 ἐγχε κανόνα Bywater. 22 ἐγχε κανόνα St. W. 23 ἐνοχία W.

βάλε ἐν ἡμῖν, κοινὸν δὲ βαλλάντιον κτησώμεθα πάντες καὶ μαροῦπ-
 πιον ἐν γεννηθήτω ἡμῖν.· διὰ τοῦτους ὁ αὐτὸς προφήτης συμβου- 106, 1
 λεύων ἡμῖν λέγει· »μὴ πορευθῆς ἐν ὁδῷ μετ' αὐτῶν, ἐκκλινον τὸν
 πόδα σου ἐκ τῶν τρίβων αὐτῶν· οὐ γὰρ ἀδίκως ἐκτείνεται δικτυα
 5 πτερωτοῖς· αὐτοὶ γὰρ αἱμάτων μετέχοντες θησαυρίζουσιν ἑαυτοῖς
 κακά,· τουτέστι τῆς ἀκαθαρσίας ἀντιποιούμενοι καὶ τοὺς πλησίον τὰ
 ὅμοια ἐκδιδάσκοντες, »πολεμισταί, πληκται ταῖς οὐραῖς αὐτῶν,· κατὰ
 τὸν προφήτην, ἃς κέρκους Ἑλληνες καλοῦσιν. εἰεν δ' ἂν οὖς αἰνίσ- 2
 σεται ἡ προφητεία, καταφερεῖς, ἀκρατεῖς, οἱ ταῖς οὐραῖς αὐτῶν πολε-
 10 μισταί, σκότους καὶ ὀργῆς τέκνα,· μαιφῶνοι αὐτῶν τε αὐθένται καὶ
 τῶν πλησίον ἀνδροφῶνοι. »ἐκκαθάρατε τὴν παλαιὰν ζύμην, ἵνα ἦτε 3
 νέον φύραμα,· ὁ ἀπόστολος ἡμῖν ἐμβοᾷ. καὶ πάλιν ἀσχάλλων ἐπὶ
 τοιοῦτοις τισὶ διατάττεται »μὴ συναναμίγνυσθαι, ἐάν τις ἀδελφὸς
 ὀνομαζόμενος ἢ πόρνος ἢ πλεονέκτης ἢ εἰδωλολάτρης ἢ λοιδορος ἢ
 15 μέθυσος ἢ ἄρπαξ, τῷ τοιούτῳ μηδὲ συνεσθίειν.· »ἐγὼ γὰρ διὰ νόμου 4
 νόμῳ ἀπέθανον,· λέγει, ἵνα θεῷ ζῆσω. Χριστῷ συνεσταύρωμαι·
 ζῶ δὲ οὐκέτι ἐγώ,· ὡς ἔξω κατὰ τὰς ἐπιθυμίας, »ζῆ δὲ ἐν ἐμοὶ
 Χριστὸς· διὰ τῆς τῶν | ἐντολῶν ὑπακοῆς ἀγνώως καὶ μακαρίως· ὥστε 561 P
 τότε μὲν ἔξω ἐν σαρκὶ σαρκικῶς, »ὃ δὲ νῦν ζῶ ἐν σαρκί, ἐν πίστει,
 20 ζῶ τῇ τοῦ υἱοῦ τοῦ θεοῦ.· »εἰς ὁδὸν ἐθνῶν μὴ ἀπέλθητε καὶ εἰς 107, 1
 πόλιν Σαμαρειτῶν μὴ εἰσέλθητε,· τῆς ἐναντίας πολιτείας ἀποτρέ-
 πων ἡμᾶς ὁ κύριος λέγει, ἐπεὶ »ἡ καταστροφή ἀνδρῶν παρανόμων
 κακῆ. καὶ αὐταὶ εἰσιν αἱ ὁδοὶ πάντων τῶν συντελούντων τὰ ἄνομα.·
 »οὐαὶ τῷ ἀνθρώπῳ ἐκείνῳ,· φησὶν ὁ κύριος· »καλὸν ἦν αὐτῷ εἰ μὴ 2
 25 ἐγεννήθη, ἢ ἕνα τῶν ἐκλεκτῶν μου σκανδαλίσαι· κρείττον ἦν αὐτῷ
 περιτεθῆναι μύλον καὶ καταποντισθῆναι εἰς θάλασσαν, ἢ ἕνα τῶν
 ἐκλεκτῶν μου διαστρέφαι· »τὸ γὰρ ὄνομα τοῦ θεοῦ δι' αὐτοῦς
 βλασφημεῖται.· ὅθεν γενναίως ὁ ἀπόστολος »ἔγραψα ὑμῖν· φησὶν 3

3—6 Prov. 1, 15—18 7 woher? vgl. Apok. Joh. 9, 10, 19 10 Ephes.
 2, 3 11 f I Kor. 5, 7 13—15 I Kor. 5, 11 15—20 Gal. 2, 19 f 17—20
 ζῶ δὲ—θεοῦ Clem. zu Gal. 2, 20 in Vatic. 692 f. 82r Inc. Κλήμεντος· ζῶ δὲ, φησὶν,
 οὐκέτι expl. θεοῦ 20 f Matth. 10, 5 22 f Prov. 1, 18 f 24—27 I Clem.
 ad Cor. 46, 8; vgl. Matth. 26, 24; 18, 6 f; Mark. 9, 42; Luk. 17, 2; dazu E. Nestle,
 Einführ. in d. Griech. Neue Test. 2 S. 121 27 f Röm. 2, 24 28 f I Kor. 5, 9

1 βαλλάντιον L 6 τοὺς Sy τοῖς L 9 καταφερεῖς (vgl. S. 196, 6; Strom.
 VII 33, 4) Bywater 11 nach πλησίον ist κληρονόμοι getilgt L¹ 14 ἡ I Kor.
 ἢ L 19 ἐν σαρκί¹) + ἵνα εἶπῃ Clem. 26 εἰς] + τὴν Clem. Rom.
 27 ἐκλεκτῶν—διαστρέφαι (wohl veranlaßt durch I Clem. ad. Cor. 46, 9 τὸ σχίσμα
 ὑμῶν πολλοὺς διέστρεψεν)] μικρῶν—σκανδαλίσαι Clem. Rom. 27 f βλασφη-
 μεῖται δι' αὐτοῖς Zeichen der Umstellung L¹

ἐν τῇ ἐπιστολῇ μὴ συναναμίγνυσθαι πόρνους· ἕως ἵνα τὸ θεῶμα οὐ
 τῇ πορνείᾳ, ἀλλὰ τῷ κυρίῳ, καὶ ὁ κύριος τῷ σώματι· καὶ ὅτι οὐ 4
 τὸν γάμον πορνείαν λέγει, ἐπιφέρει· ἢ οὐκ οἴδατε ὅτι ὁ κολλώμενος 213 S
 τῇ πόρνῃ ἐν σώμα ἴστιν· ἢ πόρνῃν τις ἔρει τὴν παρθένον πρὶν ἢ
 5 γῆμαι· καὶ μὴ ἀποστερεῖται, φησί, ἑαλλήλους, εἰ μὴ ἐκ συμφώνου 3
 πρὸς καιρὸν· διὰ τῆς ἀποστερεῖται λέξεως τὸ ὀφείλημα τοῦ γάμου,
 τὴν παιδοποιίαν, ἐμφαίνων, ὅπερ ἐν τοῖς ἔμπροσθεν ἐδήλωσεν εἰπὼν,
 τῇ γυναικὶ ὁ ἀνὴρ τὴν ὀφειλὴν ἀποδίδωτω, ὁμοίως δὲ καὶ ἡ γυνή
 τῷ ἀνδρὶ· μεθ' ἧν ἔκτισιν κατὰ τὴν οἰκονομίαν καὶ τὴν ἐν Χριστῷ 106. 1
 10 ἴστιν βοηθός, καὶ ἴτι σαφίστερον εἰπὼν· τοῖς γεγαμηκόσι παραγ-
 γέλλω, οὐκ ἐγώ, ἀλλ' ὁ κύριος, γυναῖκα ἀπὸ ἀνδρός μὴ χωρισθῆναι
 (ἐὰν δὲ καὶ χωρισθῇ, μενέτω ἄγαμος ἢ τῷ ἀνδρὶ καταλλαγήτω καὶ
 ἄνδρα γυναῖκα μὴ ἀφίεναι. τοῖς δὲ λοιποῖς λέγω ἐγώ, οὐκ ὁ κύριος·
 εἰ τις ἀδελφός· ἕως ἵνα ἐν ἑαυτῷ ἴστω· τί δὲ λέγουσι πρὸς ταῦτα 2
 15 οἱ τοῦ νόμου κατατρέχοντες καὶ τοῦ γάμου ὡς κατὰ νόμον συγκεχω-
 ρημένον μόνον, οὐχὶ δὲ καὶ κατὰ τὴν διαθήκην τὴν καινὴν; τί πρὸς
 ταῦτα εἰπεῖν ἔχουσι τὰς νομοθεσίας οἱ τὴν σκορὰν καὶ τὴν γένειον
 μυστατόμενοι; ἐπεὶ καὶ τὸν ἐπίσκοπον τοῦ οἴκου καλῶς προϊστά-
 μενον νομοθετεῖ τῆς ἐκκλησίας ἀφηγησάμενος. | οἴκον δὲ κληματῶν 52 P
 20 ἑμῶς γυναικός· συνίστησι οὐξ ἕνα. πάντα οὖν καθαρὰ τοῖς καθα- 100. 1
 ροῖς· λέγει, τοῖς δὲ μεμαμμένοις καὶ ἀπίστοις οὐδὲν καθαρὸν, ἀλλὰ
 μιμλάται αὐτῶν καὶ ὁ νοῦς καὶ ἡ συνείδησις· ἐπεὶ δὲ τῆς παρὰ τὸν 2
 κανόνα ἡδονῆς ἢ μὴ πλανᾶσθαι φησὶν· οὕτως πύρρον οὕτως ἰδουλο-
 λάτρηαι οὕτως μοιχοὶ οὕτως μαλακοὶ οὕτως ἀφρονοκοῖται οὕτως πλιονέκται
 25 οὕτως κλέπται, οὕτως μέθυσοι, οὕτως λοιδοροὶ, οὕτως ἄρπαγες βασιλείαν θεοῦ
 οὐ κληρονομήσουσιν. καὶ ἡμεῖς μὲν ἀπειλουσάμεθα· οἱ ἐν τοῖτοις
 γινόμενοι, οἱ δὲ, εἰς ταύτην ἀπολούοντες τὴν ἀσέλγησαν, ἐκ σωφρο-
 σῆτος εἰς πορνείαν βαπτίζουσι, ταῖς ἡδοναῖς καὶ τοῖς πάθεσι χαρί-
 ζοσθαι δογματίζοντες, ἀκρατεῖς ἐκ σωφροσύνης εἰς διδάσκοντες καὶ
 30 τὴν ἐπιδοὶ τὴν οργῶν ταῖς τῶν μορίων ἀναισθητείας προσωπεύοντες
 ἀποκηρύττοντες εἶναι τῆς βασιλείας τοῦ θεοῦ· ἀλλ' οὐκ ἐγγράφους τοῖς
 σοιτητάς παρασκευάζοντες, φινδουσίμου γυνώσκουσι προσηγορίᾳ τὴν

1 f I Kor 6 13 2 f vgl S 218 21 Tatian 3 f I Kor 6 16 3 f I Kor
 7, 5 8 f I Kor 7, 3 10 vgl Gen. 2 19 40, 50, 10—14 I Kor 7,
 15 12 14 19 20 I Tim 3, 2 4, vgl Strom II, 79, 6 79, 1 20 Tit 1, 6
 20 22 Tit 1, 15 23 26 I Kor 6, 9 11 30 vgl Tit 1 3 79 31 vgl
 A. A. Joh 20 12 15, 2, 27

8 ὀφείλημα τινος ἐν 4 Buchst. a. v. a. L 10 ἵνα ἴστω ἡ L
 13 ἡμεῖς ἐν 3 Buchst. a. v. a. L 14 ἡμεῖς ἐν 1 Kor 6, 9 ἵνα L 15 f σωφρο-
 σῆτος ἡμεῖς ἐν 1 Kor 6, 9 ἵνα L 22 ἡμεῖς ἐν 1 Kor 6, 9 ἵνα L

εἰς τὸ ἐξώτερον σκότος ὁδοιπορίαν ἐπανηρημένοι. τὸ λοιπὸν, 8
 ἀδελφοί, ὅσα ἀληθῆ, ὅσα σεμνά, ὅσα δίκαια, ὅσα ἀγνά, ὅσα προσφιλή,
 ὅσα εὐφημα, εἴ τις ἀρετὴ καὶ εἴ τις ἔπαινος, ταῦτα λογιζέσθε· ὅσα
 καὶ ἐμάθετε [ἀ] καὶ παραλάβετε καὶ ἠκούσατε καὶ ἴδετε ἐν ἐμοί, ταῦτα
 5 πράσσετε· καὶ ὁ θεὸς τῆς εἰρήνης ἔσται μεθ' ὑμῶν.· καὶ ὁ Πέτρος 110, 1
 ἐν τῇ ἐπιστολῇ τὰ ὅμοια λέγει· ὥστε τὴν πίστιν ὑμῶν καὶ ἐλπίδα
 εἶναι εἰς θεόν, τὰς ψυχὰς ὑμῶν ἠγνικότες ἐν τῇ ὑπακοῇ τῆς ἀλη-
 15 θείας, ὡς τέκνα ὑπακοῆς, μὴ συσχηματιζόμενοι ταῖς πρότερον ἐν τῇ 2
 ἀγνοίᾳ ὑμῶν ἐπιθυμίαις, ἀλλὰ κατὰ τὸν καλέσαντα ὑμᾶς ἅγιον καὶ
 10 αὐτοὶ ἅγιοι ἐν πάσῃ ἀναστροφῇ γενήθητε, διότι γέγραπται· ἅγιοι
 ἔσεσθε, διότι ἐγὼ ἅγιος.·

Ἀλλὰ γὰρ πέρα τοῦ δέοντος ἢ πρὸς τοὺς ψευδωνύμους τῆς γνώ- 8
 σεως ὑποκριτὰς ἀναγκαία γενομένη ἀπήγαγεν ἡμᾶς καὶ εἰς μακρὸν
 ἐξέτεινε τὸν λόγον ἀντιλογία. ὅθεν καὶ ὁ τρίτος ἡμῖν τῶν κατὰ
 15 τὴν ἀληθῆ φιλοσοφίαν γνωστικῶν ὑπομνημάτων Στρωματεὺς τοῦτο
 ἔχει τὸ πέρασ. |

1 vgl. Matth. 8, 12; 22, 13; 25, 30 1—5 Phil. 4, 8 f 6—11 I Petr.
 1, 21 f. 14—16 (16 = Lev. 11, 44; 19, 2; 20, 7)

4 [ἀ] St (als Variante zu ὄσα) 9 ἀγνοίᾳ I Petr. ἀγγελία L 18 f ἀπήγαγεν
 ἡμᾶς καὶ εἰς μακρὸν ἐξέτεινε τὸν λόγον ἀντιλογία (α β γ ὕβ. d. Z. von L³)

Subscriptio: στρωμα γ: —

ΣΤΡΩΜΑΤΕΩΝ ΤΕΤΑΡΤΟΣ

1. Ἀκόλουθον δὴ οἶμαι περὶ τοῦ μαρτυρίου διαλαβὴν καὶ τίς ὁ 1. 1
 τίλειος, οἷς ἐμπεριληφθήσεται κατὰ τὴν ἀκαίτητον τῶν λεχθησο-
 5 μίνων τὰ παρεπόμενα, καὶ ὡς ὁμοίως [τε] φιλοσοφητίον δοῦλω τε
 καὶ ἐλευθέρῳ κἂν ἀνὴρ ἢ γυνὴ τὸ γένος τιγγάνη· τὰ τε ἰξίης περὶ 2
 τε πίστειως καὶ περὶ τοῦ ζητεῖν προσαποπληρώσαντες τὸ συμβολικὸν
 εἶδος παραθιρόμεθα, ἐν' ὧς ἐν ἐκιδρομῇ τὸν ἠθικὸν οὐμπιρανάμενοι
 λόγον κεφαλαιωδῶς παραστήσωμεν τὴν εἰς | Ἑλλήνας ἐκ τῆς βαρ- 34 P
 10 μάρου φιλοσοφίας διαδοθείσαν ἀφ' ἑλίας. μεθ' ἣν ἐποτέπασιν ἢ τε 3
 πρὸς τοὺς Ἑλλήνας καὶ ἢ πρὸς τοὺς Ἰουδαίους κατ' ἐπιτομήν τῶν
 γραφῶν ἐκθεσίς παραδοθήσεται καὶ ὅσα ἐν τοῖς πρώτοις τούτου Στρω-
 ματιῶσι κατὰ τὴν τοῦ προοιμίον ἐπιτομήν ἐν ἐπὶ προθιμίνοις ἐπιτομῶ-
 15 σιν ἐπομνήματι τῷ πλήθει τῶν πραγμάτων ἀναγκαίως δουλιεύουσι
 περιλαβὴν οὐκ ἔξιγίνετο. ἐπὶ τούτοις ἔστινον πληρωθείσις ὡς ἐπὶ 2. 1
 μάλιστα τῆς κατὰ τὰ προκείμενα ἡμῖν ἐποτέπασιν τὰ περὶ ἀρχῶν
 φυσιολογηθῆντα τοῖς τε Ἑλλήσι τοῖς τε ἄλλοις βαρβάρους, ὧσιν
 ἔχον εἰς ἡμᾶς αἰ δόξαι, ἐξιστορητίον καὶ πρὸς τὰ κινεώτατα τῶν
 20 τοῖς φιλοσόφοις ἐκινεοιμήτων ἐγγιρητίον, οἷς ἐτόμινον ἂν εἰς 3
 21 μετὰ τὴν ἐκιδρομὴν τῆς θεολογίας τὰ περὶ προφητείας παραδιδο-
 μένα διαλαβὴν, ὡς καὶ τὰς γραφὰς αἰς πιστιοτέχαιον κενίας οἷσας
 ἐξ ἀθιρτίως παντοκρατορικῆς ἐκιδείξαντας προῖοντι δι' αὐτῶν
 εἰρημὸν δένασθαι καὶ ἀπάσαις ἐντιῖθιν τοῖς αἰρήσιον ἐνα δικιῖται
 25 θίον καὶ κίμων παντοκράτορα τὸν διὰ νόμον καὶ προφητῶν πρὸς 34 P
 26 δι καὶ τοῦ μεκαρίον ἐπαγγιλιῶν γρησίως κικηρυγμῖον πολλαὶ δὲ 3

20 sur Scrib. περὶ προφητείας vgl. Strom. I. 1. 5. 1 mit Anm.

3 δι. στρωμ. ἐπὶ L. 4 ἐπιτομῶν. στρωμ. καὶ στρωμ. L. 5 ἐπιτομῶν
 1. 4 Βαβελ. κενάρι L. 6 τε. στρωμ. 12 περὶ ἐπιτομῶν καὶ ἐπὶ στρωμ. καὶ
 ὡς περὶ L. 13 προθιμίον, H. her. ποσὸν τῶν L. 17 ἐπὶ στρωμ. ἐπὶ L.
 23 x. He

ἡμᾶς αἱ πρὸς τοὺς ἑτεροδόξους ἀντιρρήσεις ἐκδέχονται πειρωμένους
τά τε ὑπ' αὐτῶν προκομιζόμενα ἐγγράφως διαλύεσθαι πείθειν τε
αὐτοὺς καὶ ἄκοντας, δι' αὐτῶν ἐλέγχοντας τῶν γραφῶν.

Τελειωθείσης τοίνυν τῆς προθέσεως ἡμῖν ἀπάσης ἐν οἷς, ἐὰν **8, 1**
5 θελήσῃ τὸ πνεῦμα, ὑπομνήμασι πρὸς τὴν κατεπέλουσαν ἐξυπηρετού-
μεν χρεῖαν (πολλὴ γὰρ ἡ τῶν προλέγεσθαι ὀφειλομένων τῆς ἀλη-
θείας ἀνάγκη), τότε δὴ τὴν τῶ ὄντι γνωστικὴν φυσιολογίαν μέτιμεν,
τὰ μικρὰ πρὸ τῶν μεγάλων μνηθέντες μυστηρίων, ὡς μηδὲν ἐμπο-
δῶν τῇ θεῖᾳ ὄντως ἱεροφαντίᾳ γίνεσθαι προκεκαθαρμένων καὶ προ-
10 διατετυπωμένων τῶν προϊστορηθῆναι καὶ προκαρδοθηῆναι δεόντων.
ἡ γοῦν κατὰ τὸν τῆς ἀληθείας κανόνα γνωστικῆς παραδόσεως φυσιο-
2 λογία, μᾶλλον δὲ ἑποπτεία, ἐκ τοῦ περὶ κοσμογονίας ἤρτηται λόγον,
ἐνθὲνδε ἀναβαλῶσα ἐπὶ τὸ θεολογικὸν εἶδος. ὅθεν εἰκότως τὴν **8**
3 ἀρχὴν τῆς παραδόσεως ἀπὸ τῆς προφητευθείσης ποιησόμεθα γενέ-
15 σεως, ἐν μέρει καὶ τὰ τῶν ἑτεροδόξων παρατιθέμενοι καὶ ὡς οἶόν
τε ἡμῖν διαλύεσθαι πειρώμενοι. ἀλλὰ γὰρ τὸ μὲν γεγράφεται, ἦν **4**
4 θεὸς γε ἐθέλη καὶ ὅπως ἂν ἐμπνέη, νυνὶ δὲ ἐπὶ τὸ προκείμενον
μετιτέον καὶ τὸν ἠθικὸν ἀποκληρωτέον λόγον. |

II. Ἐστω δὲ ἡμῖν τὰ ὑπομνήματα, ὡς πολλάκις εἶπομεν, διὰ **565 P 4, 1**
20 τοὺς ἀνέδη ἀπίρωσις ἐντυγχάνοντας ποικίλως, ὡς αὐτό που τοῦ-
νομά φησι, διεστρωμένα, ἀπ' ἄλλου εἰς ἄλλο συνεχῆς μετιόντα,
καὶ ἕτερον μὲν τι κατὰ τὸν εἰρημὸν τῶν λόγων μνηύοντα, ἐνδεικνύ-
μενα δὲ ἄλλο τι. ἡχρῶσόν γὰρ οἱ διζήμενοι, φησὶν Ἡράκλειτος, ἡγῆν **2**
2 πολλὴν ὀρύσσουσι καὶ εὐρίσκουσι ὀλίγον, οἱ δὲ τοῦ χρυσοῦ ὄντως
25 γένους τὸ συγγενὲς μεταλλεύοντες εὐρήσουσι τὸ πολὺ ἐν ὀλίγῳ·
εὐρήσει γὰρ τὸν συνήσοντα ἓνα ἢ γραφή. συλλαμβάνουσι μὲν οὖν **8**
3 πρὸς τε ἀνάμνησιν πρὸς τε ἔμφασιν ἀληθείας τῶ οἶφ τε ζητεῖν μετὰ
λόγου οἱ τῶν ὑπομνημάτων Στρωματεῖς. δεῖ δὲ καὶ ἡμᾶς τούτοις **4**
4 προσεκπονεῖν καὶ προσεφενρίσκεῖν ἕτερα, ἐπεὶ καὶ τοῖς ὁδὸν ἀπιούσιν

8 vgl. S. 11, 21 mit Anm. **11 f** vgl. S. 11, 14f (I Clem. ad Cor. 7, 2)
19 vgl. z. B. Strom. I 18, 1; 55, 1. 3; 56, 3; VI 2; VII 110, 4; 111 **23 f** Heraklit
Fr. 8 Byw. 22 Diels; Theodoret Gr. aff. c. I 88 **24 f** vgl. Plato Rep. V p. 468 E
(Strom. IV 16, 1); Rep. III p. 415 A (Strom. V 98, 2); Strom. V 133, 6 **26** zu
τὸν συνήσοντα ἓνα vgl. S. 111, 21

4 οἷς ἂν Heyse ὄσοις ἂν Wi (ὀλίγ' οἷς, ἐὰν Ma τούτοις, ἐὰν E. de Faye
p. 79² δυοῖν oder τρισίν, ἐὰν Wendland ThLzt 23 (1898) Sp. 656 **5 f** ἐξυπη-
ρετούμεν Hiller ἐξυπηρετούμενοι L ἐξυπηρετουμένοις Heyse **6** προλέγεσθαι.
ὀφειλομένων Sy mit Hervet προλεγόμενων ὀφείλεσθαι L¹ **7** μέτιμεν Sy μέ-
τειμεν L **19** ἔσται Sy ἡμῖν Hervet ὑμῖν L **20** ἀναίδην L (καὶ)
ἀπίρωσις Hiller ποικίλως Ma ποικίλα L ποικίλα (καὶ) Hiller **24** ὄντες
Ma; doch vgl. Z. 9; S. 25(), 12 **28** ὑμᾶς Migne

ἦν οὐκ ἴσασιν ἀρκεῖ τὴν γέρονσαν ἔποσημῆναι μόνον. βαδιστίον δὲ 8, 1
 τὸ μετὰ τοῦτο ἤδη καὶ τὴν λοιπὴν ἑαυτοῖς ἐξευρετίον. ὡσπερ φασὶ
 καὶ δούλω τιτὸ χρωμένω ποτὶ τί ἂν ποιῶν τὸν δεσπότην ἀρίσαιτο
 ἀνείπειν τὴν Πυθίαν, «εἰρήσεις ἐὰν ζητήσης». χαλεπὸν οὖν τῷ ὄντι 8
 5 ὡς ἴσκειν λανθάνον καλὸν ἐξείρειν, ἐπεὶ «τῆς ἀρετῆς ἰδρωὶς»
 πρόκειται,

μακρὸς δὲ καὶ ὄρθιος ὀλμος ἐς ἀτήν
 καὶ τρηχὺς τὸ πρῶτον· ἐπὶ δ' εἰς ἄκρον ἔκτεται,
 ῥηϊδίη δὲ ἵπιτα πέλει, χαλεπή περ ἑοῦσα.

10 «στενῆς γὰρ τῷ ὄντι καὶ τεθλιμμένη ἡ ὁδὸς» κυρίον. καὶ «βαστῶν 8
 ἔστιν ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ» ὅθεν «ζητεῖ φησὶ καὶ εἰρήσεις.» τῆς
 βασιλικῆς ὄντως ἐχόμενος ὁδοῦ καὶ μὴ παρεκτρέχων. εἰκότως οὖν 8, 1
 πολὺ τὸ γόνιμον ἐν ὀλίγῳ σπέρματι τῶν ἐμπειροχομένων τῆδε τῆ
 πραγματείας δογμάτων. ὡσπερ τὸ παμμότανον τοῦ ἀγριῦ· φησὶν ἡ
 15 γραφή· ἢ καὶ τὴν ἐπιγραφὴν κυρίαν ἔχουσιν οἱ τῶν ἐπονημάτων 8
 Στρωματεῖς ἀτεχνῶς κατὰ τὴν παλαιὰν ἐκτείνην ἀπηνθισμένοι προ-
 φοράν. περὶ ἧς ὁ Σοφοκλῆς γράσσει·

ἦν μὲν γὰρ οἶος μαλλός· ἦν δ' ἀπ' ἀμπέλων 8
 σπονδὴ τε καὶ ῥᾶξ ἐν τεθησορισμένη.
 20 ἐπὶ δὲ παγκάρπεια συμμιγῆς ὀλαῖς |
 λίπος τ' ἑλαίου καὶ τὸ ποικιλώτατον 8, P
 ξανθῆς μελίσσης κηρόπλαστον ὄργανον.

ἀντίκα δὲ Στρωματεῖς ἡμῶν, κατὰ τὸν γεωργὸν Τιμοκλῆους τοῦ 7, 1
 κωμικοῦ

25 οὔκα, ἑλαίου, ἰσάδα, μέλι

8-9 Hesiod Op. 280-282; vgl. Theodoret XII 46. 10 Matth. 7, 14
 10f vgl. Matth. 11, 12, zur Form vgl. Strom. VI 149, 3, anders Strom. V 16, 7,
 QDS 21, 3. 11 vgl. Matth. 7, 7 Luk. 11, 9. 14 Hiob 5, 25. 18-22
 Sophokles Manteis oder Polydos Fr. 22. 25 S. 251, 8 Timokles Fr. 36 CAF
 II p. 400.

2 ἰστρητίον L. 8 τρηχὺς L. 9 δ' ἑπιτα L. ἑοῦσα ca. in Bas f. q.
 L. 10 σπέρματι τῶν Μα. σπέρματων L. σπέρματι τῶν? vgl. H. b. 5. 2. καὶ
 τὸ σπέρμα St. σπέρματι τῶν τῶν Schw. 14 παντότα ov. 1 Buchst. aus L.
 15 ἢ L. 16 ἀπηνθισμένοι St. ἀπηνθισμένον L. ἀπηνθισμένον Schw. 18 δ
 ἀπ' ἀμπέλων Schw. δ' ἀμπέλων Porph. de abat. II 19. de κάπνιστον Sy. δὲ κάπνι-
 στον Grotius δ' κάπνιστον, Nauck. 19 τε P. r. h. 20 παγκάρπεια Kl.
 παγκάρπια L. idies. > nach ov. i. Sy. ὀλαῖς, Brunck. ov. i. L. 21 ἰσάδα,
 Porph. ποικιλώτατον L. 22 ξανθῆς, ξανθῆς Porph. ξανθῆς oder ξανθῶν
 Schol. Eur. Phoen. 1.4. 23 Γεωργίου Meineke.

προσοδεύουσι, καθάπερ ἐκ παμφόρου χωρίου. δι' ἣν εὐκαρλίαν 2
ἐπιφέρει·

οὐ μὲν εἰρεσιώωνην, οὐ γεωργίαν λέγεις,

ἐπιφωνεῖν γὰρ εἰώθεσαν Ἀθηναῖοι· 3

5 εἰρεσιώωνη σῦκα φέροι καὶ πίονας ἄρτους
καὶ μέλι ἐν κοτύλῃ καὶ ἔλαιον ἀναψήσασθαι.

χρῆ τοίνυν πολλάκις ὡς ἐν τοῖς πλοκάνοις διασειοντας καὶ ἀναρ- 4
ριπτοῦντας τὴν πολυμυλίαν τῶν σπερμάτων τὸν πυρὸν ἐκλέγειν.

III. οἱ πολλοὶ δὲ τῇ τῶν χειμῶνων καταστάσει ὁμοίαν ἔχουσι τὴν 8, 1
10 διάθεσιν ἀνέδραστον τε καὶ ἀλόγιστον.

Πολλὰ ἀπιστία δέδρακεν ἀγαθὰ (καὶ) πιστις κακά. 2

ὁ τε Ἐπιχαρμος ἠμέμνασο ἀπιστεῖν φησὶν· ἄρθρα ταῦτα τῶν φρε- 3
νῶν· ἀντίκα τὸ μὲν ἀπιστεῖν τῇ ἀληθείᾳ θάνατον φέροι ὡς τὸ 4
πιστεῦεν ζωὴν, ἔμπαλιν δὲ τὸ πιστεῦεν τῷ ψεύδει, ἀπιστεῖν δὲ τῇ
15 ἀληθείᾳ εἰς ἀπώλειαν ὑποσύρει. ὁ αὐτὸς λόγος ἐπὶ τε ἐγκρατείας 5
καὶ ἀκρασίας. ἐγκρατεῦσθαι μὲν γὰρ ἀγαθοεργίας κακίας ἔργον,
ἀπέχεσθαι δὲ ἀδικίας σωτηρίας ἀρχή. ἢ μοι δοκεῖ τὸ σάββατον δι' 6
ἀποχῆς κακῶν ἐγκράτειαν αἰνίσσεσθαι καὶ τί ποτ' ἐστὶν ᾧ διαφέρει
θηρίων ἀνθρώπος. τούτου τε αὖ οἱ τοῦ θεοῦ ἄγγελοι σοφώτεροι· 7
20 ἠλάττωσας αὐτόν, φησί, ἠβραχὺ τι παρ' ἀγγέλους· οὐ γὰρ ἐπὶ
τοῦ πυρίου ἐκδέχονται τὴν γραφήν (καίτοι κάκεινος σάρκα ἔφερον),
ἐπὶ δὲ τοῦ τελείου καὶ γνωστικοῦ τῷ χρόνῳ | καὶ τῷ ἐνδύματι ἐλατ- 567 P
τουμένου παρὰ τοὺς ἀγγέλους. οὐκοῦν ἄλλο τι σοφίαν παρὰ τὴν 8
ἐπιστήμην λέγω, ἐπεὶ μὴ διαφέρει ζωὴ κοινὸν γὰρ τῇ φύσει τῇ

5 f vgl. Schol. zu Protr. S. 299, 23 f; Plut. Thea. 22; Bekker, Anecd. Gr. I
p. 246, 27 11 fraglich, ob einem Tragiker (vgl. TGF Adesp. 86) oder einem
Komiker (vgl. CAF III p. 630 Adesp. 1327) entnommen 12 f Epicharm Fr. 250
Kaibel 20 Psal. 8, 6

6 μέλι ἐν κοτύλῃ] μέλιτος κοτύλην Etym. Magn. p. 303, 27 Eustath. ad Il.
p. 1283, 13 ἀναψήσασθαι L Plut. Schol. zu Arist. Equ. 729 ἀποψήσασθαι Schol.
zu Arist. Plut. 1054 Etym. M. Suid. s. v. p. 1614 B ἐπιψησασθαι Eustath.
11 (καὶ) Kl u. Jackson, The Journal of Philol. 24 (1896) p. 270 12 μέμνασ'—
τᾶν Dio Chrya. 74, 1 (II 182 Arnim) 14 τὸ] τῷ L 17. S. 252, 2 ἢ
μοι L 18 ἀποχῆς Sy ἀποδοχῆς L αἰνίσσεσθαι • • Schw τί] β τι Ma
19 δὲ Ma 21 ἐκδέχομαι St 22 γνωστικῶ L 23 οἴκοῦν Po οἴκουν L
23 f σοφίαν sc. der Engel, ἐπιστήμην der Menschen 24 ζωὴ am Rand L*
ζωῆς im Text L* ζωὴ ζωῆς Ausgg.

θνητῆ, τουτέστι τῷ ἀνθρώπῳ, πρὸς τὸ ἀθανασίας κατηξιωμένον τὸ
 ζῆν, ἔξιν θεωρίας τε καὶ ἐγκρατείας θατίτερον διαφέροντος. ἢ μοι 9, 1
 δοκεῖ καὶ Πυθαγόρας σοφὸν μὲν εἶναι τὸν θεὸν λέγειν μόνον (ἐπεὶ
 καὶ ὁ ἀπόστολος ἐν τῇ πρὸς Ῥωμαίους ἐπιστολῇ γράφει· «εἰς ἑπα- 5
 5 ποὴν πιστεύω εἰς | πάντα τὰ ἔθνη γνωρισθέντος, μόνῳ σοφῷ θεῷ 35 S
 διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ»), ἑαυτὸν δὲ διὰ φιλίαν τὴν πρὸς τὸν θεὸν φιλό-
 σοφον, «διελέγετο γοῦν»· «Μανικαί, φησὶν, τὸ θεὸς ὡς φίλος φίλῳ.»
 τὸ μὲν οὖν ἀληθὲς τῷ θεῷ σαφές. ἀντίκα τὴν ἀλήθειαν γεννᾷ, ὃ 2
 γνωστικὸς δὲ ἀληθείας ἐρᾷ. «Ἰδοθί, φησί, «πρὸς τὸν μύρμηκα, ὃ
 10 ὀκνηρὸν καὶ μελίττης γενοῦ μαθητῆς.» ὁ Σολομὼν λέγει· «εἰ γὰρ ἐκά- 8
 στον τῆς οἰκίας γένεσις ἔργον ἐν καὶ βροὺς ὁμοίως καὶ ἔκπον καὶ
 κενός, τί ἂν φήσαιμεν τοῦ ἀνθρώπου τὸ ἔργον τὸ οἰκίον; Ἰοκεν 4
 δ' οἶμαι, πενταῖφῳ, Θετταλικῷ πλάσματι, ἐκ λογικοῦ καὶ ἀλόγον
 συγκαίμενος, ψυχῆς καὶ σώματος, ἀλλὰ τὸ μὲν σῶμα γῆν τε ἐργάζεται 4
 15 καὶ σπείδει εἰς γῆν, τέταται δὲ ἡ ψυχὴ πρὸς τὸν θεόν, ἢ γι διὰ 5
 φιλοσοφίας τῆς ἀληθοῦς παιδευομένη, πρὸς τε τοὺς ἄνω σπείδει συγ-
 γινεῖς, ἀποστραφίσα τῶν τοῦ σώματος ἐπιθυμιῶν πρὸς τε ταύτας
 πόνου τε καὶ φόβου· καίτοι πρὸς ἀγαθοῦ καὶ τὴν ἐπομονὴν καὶ τὸν
 φόβον ἰδείσαμεν. εἰ γὰρ «διὰ νόμον ἐπίγνωσις ἀμαρτίας.» ὡς οἱ 6
 20 κατηγρόντες τοῦ νόμου φασι, «καὶ «ἄχρι νόμου ἀμαρτία ἦν ἐν
 κόσμῳ, ἀλλὰ «χωρὶς νόμου ἀμαρτία νεκρά» ἀντάδοσαν αὐτοῖς, ὅταν 7
 γὰρ ἀφῆλθ; τὸ αἴτιον τοῦ φόβου, τὴν ἀμαρτίαν, ἀφῆλθ; τὸν φόβον.
 πολὺ δὲ ἐτι μᾶλλον τὴν κόλασιν, ὅταν ἀπῆ τὸ πεινκὸς ἐπιθυμῆν·
 «δικαίῳ γὰρ οὐ· | κίται νόμος.» ἢ γραφῆ φησὶν, καλῶς οὖν Ἡράκλει- 10 P 10 1
 25 τος «δικί; ὄνομα φησὶν οὐκ ἂν ἴδοσαν, εἰ ταῦτα μὴ ἴν.» Σωκράτης,
 δὲ νόμον ἵνεκα ἀγαθῶν οὐκ ἂν γενέσθαι, ἀλλ' οὐδὲ τοῦτο ἴγνωσαν 2
 οἱ κατήγοροι, ὡς ὁ ἀπόστολος φησὶν ὅτι «ὁ ἀγαπῶν τὸν πλησίον
 κακὸν οὐκ ἐργάζεται· τὸ γὰρ οὐ φονεῖται, οὐ μοιχεύεται, οὐ κλέβει,
 30 τῷ «ἀγαπήσει; τὸν πλησίον σου ὡς σεαυτὸν.» ταύτη σου «ἀγα- 8

2 f 6 f vgl. Hög Laert. Proem 12 Herakleides Pont. Fr. 78 Voss., Cic
 Tusc. disp. V 3, 9 4 6 Röm. 10, 20 f 7 vgl. Exod. 31, 11 9 f vgl.
 Prov. 6, 6 8a 10 f vgl. Strom. II 70, 4, Piel. I 77, 2 u 6 10 Röm. 1, 20
 20 f Röm. 7, 13 21 Röm. 7, 8 24 I Tim 1, 9 25 Heraklit Fr. 10
 Byw. 2; Diels 25 f wo? 27 30 S 252 2 4 vgl. Rom. 13, 9; d; κούων
 vgl. aus V 8 9 30—8, 252, 2 Lev. 19, 18, Deut. 6, 5 Luk. 10, 27, Matth.
 22, 37 70

8 ἀπῆν St. Ligon L 9 Rōm. 7, aber vgl. S. 21, 10 16 te. Wt
 23 τὸν δὲ πρὸς δ. Sy. μακρον τῆς St. 25 ἴδωσαν Sy. ἴδωσαν L
 ἴδωσαν H. vgl. 26 τὸν δὲ L 30 ὁ δὲ αὐτὸν out. L

πήσεις κύριον τὸν θεὸν σου· φησὶν ἕξ ὅλης καρδίας σου, καὶ ἀγαπήσεις τὸν πλησίον σου ὡς σεαυτὸν.· εἰ δὴ ὁ τὸν πλησίον ἀγαπῶν κακὸν οὐκ ἐργάζεται καὶ πᾶσα ἐντολὴ ἐν τούτῳ ἀνακεφαλαιοῦται, τῷ ἀγαπᾶν τὸν πλησίον, αἱ τὸν φόβον ἐπαρτῶσαι ἐντολαὶ ἀγάπην, 5 οὐ μίσος κατασκευάζουσιν. οὐκουν πάθος ὁ φόβος (οὐ) γεννητικός ὁ 11, 1 νόμος. ὥστε ὁ νόμος ἅγιος· καὶ τῷ ὄντι πνευματικός· ἐστὶ κατὰ τὸν ἀπόστολον. δεῖ δὴ, ὡς ἔοικε, τὴν γε τοῦ σώματος φύσιν καὶ 2 τὴν τῆς ψυχῆς οὐσίαν πολυπραγμονήσαντας τὸ ἑκατέρου τέλος καταλαβέσθαι καὶ μὴ τὸν θάνατον ἠγεῖσθαι κακόν· ὅτε γὰρ δοῦλοι ἦτε 8 τῆς ἁμαρτίας,· φησὶν ὁ ἀπόστολος, ἠλευθέροι ἦτε τῇ δικαιοσύνῃ. τίνα οὖν καρπὸν εἶχετε τότε; ἐφ' οἷς νῦν ἐπαισχύνεσθε· τὸ γὰρ τέλος ἐκείνων θάνατος. νῦν δὲ ἑλευθερωθέντες ἀπὸ τῆς ἁμαρτίας, δουλωθέντες δὲ τῷ θεῷ, ἔχετε τὸν καρπὸν ὑμῶν εἰς ἁγιασμόν, τὸ δὲ 10 τέλος ζωὴν αἰώνιον. τὰ γὰρ ὀφώνια τῆς ἁμαρτίας θάνατος, τὸ 15 δὲ χάρισμα τοῦ θεοῦ ζωὴ αἰώνιος ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ κυρίῳ ἡμῶν.·

Κινδυνεύει τοίνυν δεδειχθαι θάνατος μὲν εἶναι ἢ ἐν σώματι κοι- 12, 1 νωνία τῆς ψυχῆς ἁμαρτητικῆς οὐσης, ζωὴ δὲ ὁ χωρισμὸς τῆς ἁμαρτίας. πολλοὶ δὲ οἱ ἐν ποσὶ χάρακες καὶ τάφοι τῆς ἐπιθυμίας τὰ τε 2 ὀργῆς καὶ θυμοῦ βάραθρα, ἃ διακηδᾶν ἀνάγκη καὶ πᾶσαν ἀποφεύγειν τὴν τῶν ἐπιβουλῶν ἀνασκευὴν τὸν μηκέτι ἰδι' ἐσόπτρου· τὴν γνώ- 20 σιν τοῦ θεοῦ κατοφόμενον·

ἡμῖσι γὰρ τ' ἀρετῆς ἀποαίνυται εὐρύοπα Ζεὺς 8
ἀνέρος, εὐτ' ἂν μιν κατὰ δούλιον ἡμαρ ἔλθοι.

25 δούλους δὲ τοὺς ὑπὸ ἁμαρτίαν καὶ ταῖς ἁμαρτίαις πεπραμένους, τοὺς 4 φιληθόνους καὶ φιλοσωμάτους οἶδεν ἢ γραφῇ, καὶ θηρία μᾶλλον ἢ ἀνθρώπους, τοὺς παρομοιωθέντας τοῖς | κτήνεσι, θηλυμανεῖς ἴκτους 569 P ἐπὶ τὰς τῶν πλησίον χρεμετίζοντας· ὄνος ὑβριστῆς ὁ ἀκόλαστος, λύκος ἄγριος ὁ πλεονεκτικός καὶ ὄφις ὁ ἀπατεῶν. ὁ τοίνυν ἀπὸ 5 30 τοῦ σώματος τῆς ψυχῆς χωρισμὸς ὁ παρ' ὅλον τὸν βίον μελετώ-

6 vgl. Röm. 7, 12. 14 9—16 Röm. 6, 20—23 21 vgl. I Kor. 13, 12

23 f ρ 322 f 25 f vgl. Röm. 6, 17. 20; 7, 14 26 f vgl. Psal. 48, 13. 21

27 f vgl. Jerem. 5, 8 29—S. 254, 1 vgl. Plato Phaed. p. 67 D; 80 E

5 ὁ φόβος (οὐ) (vgl. Strom. II 40, 1) Hiller τοῦ φόβου L οὐ φόβου Schw (ἐμπροσθέν) τοῦ φ. Bywater γεννητικός Vi γεννητικός L 18 vor ὑμῶν 2 Buchst. aus. L 14 ὀφώνια am Rand L¹ 17 ἐν] σὺν Schw 23 τ' Vi τῆς L 24 καταδούλιον ἡμαρ ἔλθοι L 28 χραιμετίζοντας L 29 f ἀπὸ τοῦ σώματος τῆς ψυχῆς St τοῦ σώματος ἀπὸ τῆς ψυχῆς L τῆς ψυχῆς ἀπὸ τοῦ σώματος Davies zu Cic. de div. I 49

ἡμῶν διὰ τὴν τοῦ βίου ὁμοιότητα. αὐτίκα τελειῶσιν τὸ μαρτύριον 3
 καλοῦμεν οὐχ ὅτι τέλος τοῦ βίου ὁ ἄνθρωπος ἔλαβεν ὡς οἱ λοιποὶ,
 ἀλλ' ὅτι τέλειον ἔργον ἀγάπης ἐνεδείξατο. καὶ οἱ παλαιοὶ δὲ τῶν 4
 παρ' Ἑλλησι τῶν ἐν πολέμῳ ἀποθανόντων τὴν τελευτὴν ἐπαινοῦσιν,
 5 οὐ τὸ βιαίως ἀποθνήσκειν συμβουλευόντες, ἀλλ' ὅτι ὁ κατὰ πόλεμον
 τελευτῶν ἀδείης τοῦ θανεῖν ἀπήλλακται, ἀποτμηθεὶς τοῦ σώματος,
 καὶ οὐ προκαμῶν τῇ ψυχῇ οὐδὲ καταμαλακισθεὶς, οἷα περὶ τὰς
 νόσους πάσχουσιν οἱ ἄνθρωποι· ἀπαλλάττονται γὰρ θηλυκενόμενοι
 καὶ ἰμειρόμενοι τοῦ ζῆν. διὰ ταῦτα οὐδὲ καθαρὰν ἀπολύουσιν τὴν 15, 1
 10 ψυχὴν, ἀλλ' ὡσπερ μολυβδόδας τὰς ἐπιθυμίας μεθ' ἑαυτῆς φερομένην,
 εἰ μὴ τινες τούτων ἐλλόγμοι κατ' ἀρετὴν γεγόνασιν. εἰσὶ δὲ καὶ οἱ 2
 ἐν πολέμῳ μετ' ἐπιθυμιῶν ἀποθνήσκουσιν, οὐδὲν οὗτοι διαφέροντες,
 (ἦ) εἰ καὶ νόσῳ κατεμαραινόντο. εἰ τοίνυν ἢ πρὸς θεὸν ὁμολογία μαρ- 3
 τυρία ἐστὶ, πᾶσα ἢ καθαρῶς πολιτευσαμένη ψυχὴ μετ' ἐπιγνώσεως
 15 τοῦ θεοῦ, ἢ ταῖς ἐντολαῖς ὑπακηκουῖα, μάρτυς ἐστὶ καὶ βίῳ καὶ λόγῳ,
 ὅπως ποτὲ τοῦ σώματος ἀπαλλάττεται, οἷον αἷμα τὴν πίστιν ἀνά
 τὸν βίον ἅπαντα, πρὸς δὲ καὶ τὴν ἔξοδον προχέουσα. αὐτίκα ὁ 4
 κύριος ἐν τῷ εὐαγγελίῳ φησὶν· ὡς ἂν καταλείψῃ πατέρα ἢ μητέρα
 ἢ ἀδελφοὺς· καὶ τὰ ἑξῆς ἐνεκεν τοῦ εὐαγγελίου καὶ τοῦ ὀνόματός
 20 μου· μακάριος οὗτός, οὐ τὴν ἀπλῆν ἐμφαινων μαρτυρίαν, ἀλλὰ τὴν
 γνωστικὴν, ὡς κατὰ τὸν κανόνα τοῦ εὐαγγελίου πολιτευσάμενος διὰ
 τῆς πρὸς τὸν κύριον ἀγάπης· γινώσκων γὰρ σημαίνει ἢ τοῦ ὀνόματος 5
 εἰδήσεις καὶ ἢ τοῦ εὐαγγελίου νόησις, ἀλλ' οὐ ψιλὴν τὴν προσηγορίαν,
 * ἀπολιπεῖν μὲν γένος τὸ κοσμικόν, ἀπολιπεῖν δὲ οὐσίαν καὶ κτήσων
 25 πᾶσαν διὰ τὸ ἀπροσπαθῶς βιοῦν. μήτηρ γοῦν ἢ πατὴρ καὶ τροφὸς
 ἀλληγορεῖται, πατέρες δὲ οἱ νόμοι οἱ πολιτικοί. ἃ δὲ ὑπεροπτεῖον 6
 εὐχαρίστως τῷ μεγαλόφρονι δικαίῳ ἐνεκεν τοῦ φίλον γενέσθαι τῷ
 θεῷ καὶ τυχεῖν τῶν δεξιῶν μερῶν τοῦ ἀγιάσματος, καθάπερ καὶ οἱ 571 P
 ἀπόστολοι πεποιήκασιν.

30 *Εἶτα Ἡράκλειτος μὲν φησιν ἄρηφάτους θεοὶ τιμῶσι καὶ ἄν- 16, 1*
θρώποι, καὶ Πλάτων ἐν τῷ πέμπτῳ τῆς Πολιτείας γράφει· τῶν

3 vgl. Jak. 1, 4 (?) 3 f vgl. z. B. Thuk. II 35—46; Plato Menex.
 p. 234 C ff 9—11 vgl. Plato Rep. VII p. 519 AB 18—20 vgl. Mark. 10, 29 f;
 Matth. 19, 29 28 vgl. Matth. 25, 33; Strom. IV 30, 1 30 f Heraklit Fr. 102
 Byw. 24 Diels; vgl. Theodoret Gr. aff. c. VIII 39 31—S. 256. 3 Plato Rep.
 V p. 468 E

7 καταμαλακισθεὶς corr. in καταμαλθακισθεὶς L² 13 ἦ/ Ma 14 f (μετ'
 ἐπιγν. τοῦ θεοῦ [ἦ] τ. ἐντ. ἐπακ.) Ma 15 ὑπακηκουῖα Hübhel ἐπακκ. L
 16 ἀπαλλάττεται Ma ἀπαλλάττηται L 17 προχέουσα Anon. bei Villoison Epist.
 Vinar. p. 95 προσχέουσα L 24 (ὡς δῆλον ἐκ τοῦ ἀπολιπεῖν St (τὴν δυνα-
 μένην δ' ἂν Schw

δι' ἃ δὴ ἀποθανόντων ἐπὶ στρατείας ὅς ἂν εὐδοκίμησας τελευτήσῃ, ἀφ'
 οὐ πρῶτον μὲν γήσομεν τοῦ χρυσοῦ γένους εἶναι; πάντων γε μά-
 λιστα, τὸ δὲ χρυσοῦν γένος πρὸς θεῶν ἔστι τῶν κατ' οὐρανὸν καὶ 2
 τὴν ἀπλανῆ σφαιραν, οἱ μάλιστα τὴν ἡγεμονίαν ἔχουσι τῆς κατ'
 5 ἀνθρώπους προνοίας. τινὲς δὲ τῶν αἰρετικῶν τοῦ κυρίου παρακη- 3
 κούτις ἀσιβῶς ἅμα καὶ δειλῶς φιλοζωοῦσι, μαρτυρίαν λέγοντες ἀληθῆ
 εἶναι τὴν τοῦ ὄντως ὄντος γνῶσιν θεοῦ, ὑπερ καὶ ἡμεῖς ὁμολογοῦ-
 μεν, φονία δὲ εἶναι αὐτὸν ἑαυτοῦ καὶ ἀθένητον τὸν διὰ θανάτου
 ὁμολογήσαντα, καὶ ἄλλα τοιαῦτα δειλίας σοφίσματα εἰς μίσον κομί-
 10 ζοντες. πρὸς οὓς εἰρήσεται ὁπόταν καιρὸς ἀπαίτῃ διαφέρονται γὰρ
 ἡμῖν περὶ ἀρχάς. ψέγομεν δὲ καὶ ἡμεῖς τοὺς ἐπιληθῆσαντας τῷ 17. 1
 θανάτῳ· εἰσὶ γὰρ τινες οὐχ ἡμέτεροι, μόνον τοῦ ὀνόματος κοινωνοί,
 οἱ δὲ αὐτοὺς παραδίδοναι σπειθούσι τῇ πρὸς τὸν δημιουργὸν ἀπι-
 χθείᾳ, οἱ ἄθλιοι θανατῶντες, τούτους ἐξάγειν ἑαυτοὺς ἀμαρτήρων; 2
 15 λέγομεν, κἂν δημοσίᾳ κολάζωνται. οὐ γὰρ τὸν χαρακτήρα σφῶνται 3
 τοῦ μαρτυρίου τοῦ πιστοῦ, τὸν ὄντως θεὸν μὴ γνωρίζοντες, θανάτῳ
 δὲ ἑαυτοὺς ἐπιδιδόσκει κενῶ, καθάπερ καὶ οἱ τῶν Ἰουδαίων γενησο-
 φιστοὶ ματαίῳ περὶ. ἐπιθ' οἱ ψευδῶν ὄντων τὸ σῶμα διαβάλλ- 4
 λουσι, μαθήσκων ὅτι καὶ ἡ τοῦ σώματος ἐναρμωσία συμβάλλεται
 20 τῇ διανοίᾳ πρὸς τὴν ἐγγύριαν. δι' ἃ ἐν τῷ τρίτῳ τῆς Πολιτείας ὁ 18. 1
 Πλάτων εἶπεν, ὃν μάλιστα ἐπιβουλεύονται μάρτυρα τὴν γένεσιν κακί-
 ζοντες, ἐπιμελιεσθαι σώματος διὲν ψυχῆς ἕνικα ἀρμονίας, δι' οὐ βιοῦν
 τί ἐστι καὶ ὀρθῶς βιοῦν καταγγέλλοντα τῆς ἀληθείας τὸ κήρυγμα·
 διὰ γὰρ τοῦ ζῆν καὶ τῆς ἐγγύριος ὁδίουντες ἐκμαρθάνομεν τὴν γνῶσιν. 19
 25 ἢ δὲ οὐδὲ τὸ τεχνὸν προσιλθεῖν ἴσθιν εἰς ἔσθον ἀντι τοῦ ἐν τοῖς 2
 ἀναγκαίοις εἶναι καὶ δι' αὐτῶν πάντα ποιεῖν τὰ πρὸς τὴν γνῶσιν
 συνετινοντα, τὸ ἐν ζῆν τούτῳ πῶς οὐχ αἰρετικόν; ἐν γοῖν τῷ ζῆν τὸ 3
 ἐν ζῆν κατορθοῦται, καὶ εἰς ἕξιν ἀδιότητος παραπέμπεται ὁ διὰ
 σώματος μελιτήριος ἐξορισμός.

- 30 V. Θανάτῳ δὲ ἄλιον καὶ τῶν Στοιχείων οἰσινί, φασὶ μὲν 19. 1
 τὴν ψυχὴν ἐπὶ τοῦ σώματος διατίθεσθαι μήτι πρὸς κακίαν ἐπὶ τῆς
 γούου μήτι πρὸς ἀρετὴν ἐπὶ τῆς ἐγγύριος· ἀλλ' ἀμφοτέρω ταῦτα λέ-
 γουσι ἀδιάφορα εἶναι. καίτοι καὶ Ἰουδαϊσμοῦ ἐπιβολῆ καὶ 2
 πιστοῦς ἐπιβολῆ πέντε μὲν ἐκ πλουσιον ἄτιμος δὲ ἐξ ἐνδοξον
- 3-5 vgl. Euseb. Hist. Theol. 7. c. Fel. graph. 77. 20-23 vgl. Plato. Rep. III
 p. 410 C; IX p. 561 D; Theodor. ad Gr. aff. c. V 14. VII 51. 20-23 Theodor. ad
 Gr. aff. c. V 14. VII 51. 20-23 Theodor. ad Gr. aff. c. V 14. VII 51. 20-23
 Theodor. ad Gr. aff. c. V 14. VII 51. 20-23 Theodor. ad Gr. aff. c. V 14. VII 51.
- 10 vgl. Theodor. ad Gr. aff. c. V 14. VII 51. 10 vgl. Theodor. ad Gr. aff. c. V 14. VII 51. 10
 11 vgl. Theodor. ad Gr. aff. c. V 14. VII 51. 11 vgl. Theodor. ad Gr. aff. c. V 14. VII 51. 11
 12 vgl. Theodor. ad Gr. aff. c. V 14. VII 51. 12 vgl. Theodor. ad Gr. aff. c. V 14. VII 51. 12
 13 vgl. Theodor. ad Gr. aff. c. V 14. VII 51. 13 vgl. Theodor. ad Gr. aff. c. V 14. VII 51. 13
 14 vgl. Theodor. ad Gr. aff. c. V 14. VII 51. 14 vgl. Theodor. ad Gr. aff. c. V 14. VII 51. 14
 15 vgl. Theodor. ad Gr. aff. c. V 14. VII 51. 15 vgl. Theodor. ad Gr. aff. c. V 14. VII 51. 15
 16 vgl. Theodor. ad Gr. aff. c. V 14. VII 51. 16 vgl. Theodor. ad Gr. aff. c. V 14. VII 51. 16
 17 vgl. Theodor. ad Gr. aff. c. V 14. VII 51. 17 vgl. Theodor. ad Gr. aff. c. V 14. VII 51. 17
 18 vgl. Theodor. ad Gr. aff. c. V 14. VII 51. 18 vgl. Theodor. ad Gr. aff. c. V 14. VII 51. 18
 19 vgl. Theodor. ad Gr. aff. c. V 14. VII 51. 19 vgl. Theodor. ad Gr. aff. c. V 14. VII 51. 19

αἰσχροὺς δὲ ἐκ καλοῦ καὶ νοσερὸς ἐξ ὑγμεινοῦ γενόμενος ἡμῖν [τέ] ἐστι
 παράδειγμα ἀγαθὸν ἀναγεγραμμένος, δυσωπῶν τὸν πειράσαντα, εὐλο-
 γῶν τὸν πλάσαντα, φέρων οὕτω τὰ δεύτερα ὡς καὶ τὰ πρότερα,
 διδάσκων εὐ μάλα τοῖς περιστάτικοις ἅπασιν οἷόν τε εἶναι καλῶς
 5 χρῆσθαι τὸν γνωστικόν. καὶ ὅτι γε εἰκόνας τὰ | παλαιὰ κατορθώ- 8 207 S
 ματα εἰς τὰ ἡμεδαπὰ ἐπανορθώματα ἔκκεινται, ἐμφαίνων ὁ ἀπόστολος
 ὥστε τοὺς δεσμούς μου φησὶ ὠφανερούς ἐν Χριστῷ γενέσθαι ἐν
 ὄλῳ τῷ πραιτωρίῳ καὶ τοῖς λοιποῖς πᾶσι, καὶ τοὺς πλείονας τῶν
 ἀδελφῶν ἐν κυρίῳ πεποιθότας τοῖς δεσμοῖς μου περισσοτέρως τολ-
 10 μᾶν ἀφόβως τὸν λόγον τοῦ θεοῦ λαλεῖν, ἐπεὶ καὶ τὰ μαρτύρια
 ἐπιστροφῆς ἐστι παραδείγματα ἐνδόξως ἡγιασμένα. ὅσα γὰρ ἐγράφη, 4
 λέγει, εἰς τὴν ἡμετέραν διδασκαλίαν ἐγράφη, ἵνα διὰ τῆς ὑπομονῆς
 καὶ τῆς παρακλήσεως τῶν γραφῶν τὴν ἐλπίδα ἔχωμεν τῆς παρα-
 κλήσεως.

15 Ἔοικε δὲ πως παρούσης ἀλληδόνης ἡ ψυχὴ νεύειν ἀπ' αὐτῆς καὶ 20, 1
 τίμιον ἡγεῖσθαι τὴν ἀπαλλαγὴν τῆς παρούσης ὀδύνης. ἀμέλει κατ'
 ἐκεῖνο καιροῦ καὶ μαθημάτων ὀφθῦμαι, ὀπηνίκα καὶ αἱ ἄλλαι ἀπη-
 μέληνται ἀρεταί. καὶ οὐ δήπου τὴν ἀρετὴν αὐτὴν πάσχειν φασίεν 2
 (οὐδὲ γὰρ νοσεῖ ἡ ἀρετή), ὁ δὲ ἀμφοῖν μετεσχηκῶς, ἀρετῆς καὶ νόσου,
 20 ὑπὸ τοῦ κατεπέλγοντος θλίβεται· κἂν μὴ καταμεγαλοφρονῶν τύχη,
 ὁ μῦθέπω τὴν ἕξιν τῆς ἐγκρατείας περὶ ποιησάμενος ἐξίσταται. ἴσον 573 P
 τε εὐρίσκειται τῷ φεύγειν τὸ μὴ ὑπομῆναι. ὁ δὲ αὐτὸς λόγος καὶ 21, 1
 περὶ πενίας, ἐπεὶ καὶ αὕτη τῶν ἀναγκαίων, τῆς θεωρίας λέγω καὶ
 τῆς καθαρᾶς ἀναμαρτησίας, ἀπασχολεῖν βιάζεται τὴν ψυχὴν, περὶ
 25 τοὺς πορισμοὺς διατρίβειν ἀναγκάζουσα τὸν μὴ ὅλον ἑαυτὸν δι' ἀγά-
 πης ἀνατεθεικότα τῷ θεῷ, ὥσπερ ἔμκαλιν ἢ τε ὑγίεια καὶ ἢ τῶν
 ἐπιτηδείων ἀφθονία ἐλευθέραν καὶ ἀνεμπόδιστον φυλάσσει τὴν ψυχὴν
 τὴν εὐ χρῆσθαι τοῖς παροῦσι γινώσκουσαν· ὠθλιψιν. γὰρ φησιν ὁ 2
 ἀπόστολος, ὡτὴ σαρκὶ ἕξουσιν οἱ τοιοῦτοι, ἐγὼ δὲ ὑμῶν φείδομαι.
 30 θέλω γὰρ ὑμᾶς ἀμερίμνους εἶναι πρὸς τὸ εὐσχημον καὶ εὐπάρεδρον
 τῷ κυρίῳ ἀπερισπᾶστος. τούτων οὖν ἀνθεκτέον οὐ δι' αὐτά, ἀλλὰ 22, 1
 διὰ τὸ σῶμα, ἢ δὲ τοῦ σώματος ἐπιμέλεια διὰ τὴν ψυχὴν γίνεται,
 ἐφ' ἣν ἡ ἀναφορά. ἐν ταύτῃ γὰρ μαθεῖν ἀνάγκη τὸν γνωστικῶς 2
 πολιτευόμενον τὰ προσήκοντα, ἐπεὶ τό γε μὴ εἶναι τὴν ἡδονὴν ἀγα-

2 f vgl. καρδία δοξάζουσα oder ζητοῦσα τὸν πεπλακότα Paed. III 90, 4; Strom.
 II 79, 1; Barn. Ep. 2, 10; Iren. 4, 32 7—10 Phil. 1, 13f 11—14 Röm.
 15, 4 15 vgl. Strom. IV 140, 1 28—31 I Kor. 7, 28. 32. 35

1 [τέ] St 11 f ἐγράφη, λέγει (vgl. Phil. 1) Sy ἡ γραφὴ λέγει L 22 nach
 μὴ ist ein Buchst. ausgestrichen L daher μὴ οὐ Vi 23 αὐτὴ L 29 nach δὲ
 ist θέλων getilgt L¹

Clemens II.

θὸν εὐμολόγηται ἐκ τοῦ κακὰς εἶναι τινὰς ἡδονὰς. τούτῳ τῇ λόγῳ ἀναφαίνεται τὸ ἀγαθὸν κακὸν καὶ τὸ κακὸν ἀγαθόν. ἔπειτα δὲ εἰ 3
 τινὰς μὲν αἰρούμεθα τῶν ἡδονῶν, τινὰς δὲ φεύγομεν, οὐ πάντα ἡδονὴ ἀγαθόν. ὁμοίως δὲ καὶ ἐπὶ τῶν ἀλγηδόνων ὁ αὐτὸς λόγος, ὡν τὰς 4
 5 μὲν ὑπομένομεν, τὰς δὲ φεύγομεν. ἢ δὲ αἰρεσις καὶ φεγγὴ κατ' ἐπιστήμην γίνεται ὥστε τὴν ἐπιστήμην εἶναι τὸ ἀγαθόν, οὐ τὴν 6
 ἡδονήν, δι' ἣν ἴσθιμι ὅτι καὶ τὴν ποικίαν ἡδονὴν αἰρησόμεθα. ἀντίκα 23. 1
 ὁ μάρτυς ἡδονὴν τὴν δι' ἐπιθυμίας διὰ τῆς παρουσίας ἀλγηδόνος αἰρεται. εἰ δὲ κατὰ μὲν δίψαν ἢ ἀλγηδὸν νοεῖται, κατὰ τὴν πόσιν
 10 δι' ἣ ἡδονή, ποιητικὴ τῆς ἡδονῆς ἢ ἀλγηδὸν ἢ προῦπάρασσα γίνεται ἀγαθοῦ δὲ ποιητικὸν τὸ κακὸν οὐκ ἂν γένοιτο, οὐδέτερον οὐκ κακόν.
 ὁ μὲν οὖν Σιμωνίδης. | καθάπερ καὶ Ἀριστοτέλης. 2 4 1

ἐγχαίρειν μὲν ἀριστον ἀνδρῖ.

γράφει.

- 15 δεῦτερον δὲ φιλίαν καλὸν γενέσθαι.
 τρίτον δὲ πλοτεῖν ἀδόλως.

καὶ ὁ Μεγαρίδης Θίωγης:

3

χρὴ πέντε μὲν φεύγοντα καὶ εἰς βαθικότητα πόρτον
 ἰσχυρεῖν καὶ πειρώων. Κύριε, κατ' ἡλιθίων.

- 20 Ἰμπαλιν δὲ Ἀντιγόνης ὁ κομικός εὐὸ πλοῦτος ε φησὶ, εὐπλοῦτον 4
 θάτερον βλῆποντας παρλαβὼν τεγλοῦς ποιητε ἀντίκα πρὸς τῶν 24 1
 ποιητῶν τεγλοῦς ἐκ γινητῆς κηρύττεται

12—8. 259. 11 vgl. Elter Gnom. hist. 81. 12. 10 Theodor. Gr. aff. c. 11
 14. 12—16 Apostol. XVII. 484. Arsen. LI. 34. 12 f vgl. Aristot. Rhet. II. 21
 p. 1341 B. Aristot. δ' ἐγχαίρειν ἀριστον ἴσθιμι, ὡς γὰρ ἔχει δοξασθῆναι. 13. 16 S. mo-
 n. les v. Kees Fr. 120 A. — Skolion S. Bergh. 4. 16 f Theognis 177 f. καὶ Chry-
 s. p. vgl. Elter Gnom. hist. 27. 114. 20 f Antisthanes Fr. 29 CAF II p. 121
 21 f vgl. Dantzer, Fragm. d. ep. P. vgl. d. Gnom. II. 8. 70

1 f τοῦτο δ' ἀποδίδω. St. als Randbemerkung zu Z. 10 f. 18 ἀποδίδω. ὅθεν
 τὸ Athen. XV p. 64 E. Stob. Flor. I. 4. 19. 15 ἀποδίδω. Stob. Theod. r. Athen.
 ἀποδίδω. Stob. Flor. I. 4. 19. 16 τούτων τὸ ἐπὶ τοῦ Athen. Stob.
 εἰρησόμεθα καὶ τὸ εἰρησόμεθα καὶ τὸ ἀποδίδω. Athen. Stob. 15 γὰρ κα-
 τὰ τὸν ἀποδίδω. Stob. Flor. I. 4. 19. 16. Plat. Mor. p. 100 E.
 19. 10 ἀποδίδω. Theognis 177 f. καὶ Chry-
 s. p. vgl. Plat. u. a. — Skolion I. 4. 20 f ἀποδίδω. κατὰ τὸν ἀποδίδω.
 κατὰ τὸν ἀποδίδω. κατὰ τὸν ἀποδίδω. κατὰ τὸν ἀποδίδω. Stob. Flor. I. 4. 19. 21 ἀπο-
 δίδω. κατὰ τὸν ἀποδίδω. κατὰ τὸν ἀποδίδω. κατὰ τὸν ἀποδίδω. κατὰ τὸν ἀποδίδω.
 Ma. 22 γὰρ τὸ, L.

- καὶ οἱ γείνατο κοῦρον, ὅς οὐκ ἠλέκτορα εἶδεν, 2
 φησὶν ὁ Χαλκιδεὺς Εὐφορίων.
- κακὸν οὖν ἦν τι παιδεύμα εἰς εὐανδρίαν 8
 ὁ πλοῦτος ἀνθρώποισιν αἶ τ' ἄγαν τρυφαί.
- 5 ἐν τῷ Ἀλεξάνδρῳ ὁ Εὐριπίδης πεποίηκεν. εἰρηται γε' 4
 ἡ πενία σοφίαν ἔλαχε διὰ τὸ συγγενές.
- ἂ φιλοχρηματία δὲ οὐ Σπάρταν μόνον, ἀλλὰ καὶ πᾶσαν πόλιν 5
 ἔλοι ἄν.
- οὔκουν μόνον [τοῦτο] νόμισμα λευκὸς ἄργυρος 6
 10 ἢ χρυσὸς ἐστίν, ἀλλὰ καὶ [ἡ] ἀρετὴ βροτοῖς,
- ὧς φησὶν ὁ Σοφοκλῆς. |

VI. Ὁ σωτήρ ἡμῶν ὁ ἅγιος καὶ ἐπὶ τῶν πνευματικῶν καὶ ἐπὶ 575 P 25, 1
 τῶν αἰσθητῶν τὴν πενίαν καὶ τὸν πλοῦτον καὶ τὰ τούτοις ὅμοια
 ἔταξεν· εἰπὼν γὰρ ἠμακάριοι οἱ δεδιωγμένοι ἕνεκεν δικαιοσύνης·
 15 σαφῶς ἡμᾶς διδάσκει ἐν πάσῃ περιστάσει τὸν μάρτυρα ζητεῖν· ὅς 2
 ἔάν πτωχὸς ἢ διὰ δικαιοσύνην, μαρτυρεῖ δικαιοσύνην ἀγαθὸν εἶναι
 ἢ ἠγάπησεν, κἂν πεινῇ κἂν διψῇ διὰ δικαιοσύνην, μαρτυρεῖ δικαιο-
 σύνην τὸ ἀριστον τυγχάνειν. ὁμοίως δὲ καὶ ὁ κλαίων καὶ ὁ πενθῶν 26, 1
 διὰ δικαιοσύνην μαρτυρεῖ τῷ βελτίστῳ νόμῳ εἶναι καλῶ. ὡς οὖν 2
 2) τοὺς δεδιωγμένους, οὕτω δὲ καὶ τοὺς πεινῶντας καὶ τοὺς διψῶντας
 διὰ δικαιοσύνην μακαρίους λέγει, ὁ τὸν γνήσιον ἀποδεχόμενος πόθον
 ὄν οὐδὲ λιμὸς διακόψαι ἴσχυσεν. κἂν τὴν δικαιοσύνην αὐτὴν πεινώσι, 3
 μακάριοι· ἠμακάριοι δὲ καὶ οἱ πτωχοὶ· εἴτε πνεύματι εἴτε περιορισίᾳ
 διὰ δικαιοσύνην δηλονότι. μή τι οὖν οὐκ ἀπλῶς τοὺς πένητας, 4
 25 ἀλλὰ τοὺς ἐθειλῆσαντας διὰ δικαιοσύνην πτωχοὺς γενέσθαι, τούτους

1 Euphorion Fr. 74 Meineke Anal. Alex. p. 111 8 f Eurip. Alex. Fr. 54
 6 Eurip. Polyidos Fr. 641, 3; vgl. Zenob. V 72 7 f Orac. Fr. 55 Hendess
 9 f Eurip. Oedip. Fr. 542 14. 20 Matth. 5, 10 16 vgl. Matth. 5, 3
 17. 20 f. 22 f vgl. Matth. 5, 6 18 vgl. Luk. 6, 21; Matth. 5, 4 23 vgl.
 Matth. 5, 3; Luk. 6, 20

1 ἠλέκτορα εἶδεν Sy εἶδεν ἠλέκτορα L 2 χαλκηδεὺς L 3 τι Stob. τὸ
 L κακὸν τι βούλευμ' ἦν ἄρ' εἰς εὐανδρίαν Stob. Flor. 97, 3 5 γε] τε By-
 water 6 ἡ πενία] πενία δὲ Stob. Flor. 95, 7 ἔλαχε Stob. λάχε L συγγενές]
 δυστυχές Stob. 7 ἀφιλοχρηματία L 9 οὔτοι (οὐ τὸ HSS) νόμισμα λευκὸς
 ἄργυρος μόνον Stob. Flor. 1, 3 [τοῦτο] St 10 ἡ] καὶ Stob. [ἡ] < Stob.

μακαρίζει τοὺς καταμεγαλοφρονήσαντας τῶν ἐνταῦθα τιμῶν εἰς περι-
 ποιήσιν τὰ γυναικῶν, ὁμοίως δὲ καὶ τοὺς καλοὺς τὸ ἦθος καὶ τὸ σῶμα δ
 δι' ἀγρίαν γενομένους τοὺς τε ἐγγενεῖς καὶ ἐνδόξους, τοὺς διὰ δικαιο-
 σύνην εἰς εὐδοσίαν ἐληλακότας καὶ διὰ τοῦτο ἐλιγνότες ἐξιστοῦσαν
 5 τέκνα θεοῦ γενέσθαι καὶ ἐλάναι ὄσμων καὶ σκορπίων περιπατεῖν
 κινεῖν τε καὶ δαιμόνων καὶ τῆς τοῦ ἀντικειμένον στρατιᾶς, καὶ 27 1
 ὅλως ἢ κινιακὴ ἀσκήσις ἀπάγει τὴν ψυχὴν τοῦ σώματος εὐχαρίστως
 εἰ γε καὶ αὐτὴ αὐτὴν κατὰ μετὰθεῖον ἀποσπᾷ, εὐ γὰρ εἰρῶν τὴν 2
 ψυχὴν αὐτοῦ ἀπολλίσει αὐτὴν καὶ ὁ ἀπολλέσας ἐνρήσει αὐτήν, τὴν 28
 10 μόνον τὸ ἐπιχειρῶν ἡμῶν ἐπιβάλλωμεν τῇ τοῦ θεοῦ ἀσθενοσίᾳ, θείλημα
 δὲ τοῦ θεοῦ ἐπιγνώσις τοῦ θεοῦ, ἣτις ἐστὶ κοινωνία ἀσθενοσίας,
 ὁ τοῖσιν ἐπιγνώσκων κατὰ τὸν τῆς μεταβολῆς λόγον ἀμαρτωλῶν 3
 τὴν ψυχὴν ἀπολλίσει αὐτὴν τῆς ἀμαρτίας ἢς ἀπίστανται, ἀπολλίσει
 δὲ ἐνρήσει κατὰ τὴν ἑπακοὴν τὴν ἀναξήσασαν μὴν τῇ πίστει, ἀπο-
 15 θανούσαν δὲ τῇ ἀμαρτίᾳ, τοῦτ' οὖν ἐστὶ τὸ ἐνρῆσαι τὴν ψυχὴν, τὸ
 γνῶναι ἑαυτόν, τὴν δὲ μεταστροφὴν τὴν ἐπὶ τὰ θεῖα οἱ μὲν Στωικοὶ 28 1
 ἐκ μεταβολῆς φασὶ γενέσθαι μεταβαλοῦσης τῆς ψυχῆς εἰς ὄσμων
 Πλάτων δὲ τῆς ψυχῆς ἐπὶ τὰ ἀμείνω περιαγωγὴν λελοῦσης καὶ μι- 2
 ταστροφὴν ἐκ νυκτιρινῆς τινος ἡμέρας, ἀντίκα εὐλογον ἐξαγωγὴν 29 1 3
 20 τῶν στοιχείων συγχροῦσαι καὶ οἱ φιλόσοφοι, εἰ τι τοῦ πρόσθεν
 αὐτῶν οὕτω στερηθῆεν αὐτῶν, ὡς μηκέτι ἀπολείπεσθαι αὐτῶ μηδὲ
 ἐπιπλεῖν τῆς πρόξενος, ὁ δὲ ἐκμασάμενος δικαστῆς ἐρεῖσθαι τὸν ἡγα- 4
 πημίον διελέχθην μοι δοκεῖ τὸν φίλον τῶ θεῷ καὶ τὸν μή, ἐν- 5
 ταῦθα οὐδὲ σύγκρισις ἐστὶ ἀπολείπεται τί ἂν τις καὶ μᾶλλον ἔλαττο
 25 ἐπιπλεῖν ἀνθρωπίνην ἢ τὴν ἀγάπην τοῦ θεοῦ καὶ πρὸς ἢ τῶν κακῶν 6
 πρόξενον ἀποχὴ μίσησις τε καὶ ὀκνοῖς τῶν κακῶν ἐνρῶσεται καθαι-
 ρουμένης τῆς ενεργίας αὐτῶν διὰ τῆς ἐπρεσίας, καὶ τοῦτ' ἐστὶ
 ἐκλείουσαν τὰ ἐπάργοντα καὶ ὅς πτωχοὺς καὶ διέρω ἀπολούθει
 μοι, τοιούτων τοὺς ἐπὶ τοῦ κυρίου λεγομένους ἔπον, ἐπάργοντα 29 1

4 f Joh 1, 12. 5 Luk 19, 19. 6 zu ἀντικειμένους vgl. II Thess 2, 4, I Tim 5, 14. 8 f Matth 19, 5. 14 f vgl. Rom 6, 4, 2. 16 f Chrysostomus Ep. ad Rom 2, 1. Ap. m. 18 f vgl. Plato Rep. VII p. 523 C. τοῦτο δὲ, ἐκ ἑαυτῶν, οὐκ ὀφθαλμοὶ ἀλλὰ τὴν μεταστροφὴν ἀλλὰ κατὰ τὴν μεταστροφὴν ἐκ νυκτιρινῆς τινος ἡμέρας, τὴν ἀναξήσασαν τοῦ ὄσμου, οὐκ ἔλαττο. 19 22 C. τὸ ἐπὶ τὰ θεῖα, Ep. ad Rom 2, 1. Ap. m. 28 f Matth 19, 21.

I. τῶν S. W. 6. ἐπὶ V. αὐτῶν L. 9. ἢ S. W. Romes 18. 14. S. W. 10. ἀπολείπεται M. ἀπολείπεται S. W. 10 f. ὄσμων τοὺς 4. τοὺς θεοῦ τοῦτο δὲ, οὐκ ὀφθαλμοὶ S. W. 14. τῶν M. 15. μεταστροφὴν Ap. m. 20. τι W. τὸ, L. 21. ἐπὶ τὰ θεῖα κατὰ τὴν S. W. ἐπὶ τὰ θεῖα κατὰ τὴν L. W. ἀναξήσασαν τοῦ ὄσμου, οὐκ ἔλαττο S. W. Ap. m. αὐτῶν W. ἐπὶ τὰ θεῖα L. 23. ἐπὶ τὰ θεῖα L. 26. ἐπὶ τὰ θεῖα M. ἀπολούθει S. W. L.

δέ φασί τινες αὐτὸν εἰρηκέναι τὰ ἐν τῇ ψυχῇ ἀλλότρια, καὶ πῶς τοῖς
 πτωχοῖς ταῦτα διανέμεται, οὐκ ἔχουσιν εἰπεῖν· ἀλλ' ὁ θεὸς γὰρ πάντα
 πᾶσι μερίζει κατ' ἀξίαν δικαίας οὔσης τῆς οἰκονομίας· καταφρονήσας 2
 οὖν, φησί, τῶν ὑπαρχόντων, ἃ ὁ θεὸς μερίζει, διὰ τῆς σῆς μεγαλειό-
 5 τητος, ἔπου τοῖς ὑπ' ἐμοῦ λεγομένοις, σπεύδων πρὸς τὴν τοῦ πνεύ-
 ματος ἄνοδον, οὐκ ἀποχῆ κακῶν μόνον δικαιωθεῖς, πρὸς δὲ καὶ τῇ
 κυριακῇ τελειωθείς εὐποιᾶ. αὐτίκα τὸν καυχώμενον τελείως τὰ ἐκ 8
 τοῦ νόμου προστάγματα πεπληρωκέναι διήλεγγε μὴ τὸν πλησίον
 ἀγαπήσαντα· εὐεργεσίαν δὲ ἀγάπη ἐπαγγέλλεται ἢ κυριεύουσα τοῦ
 10 σαββάτου κατ' ἐπανάβασιν γνωστικῆν. δεῖν δ' οἶμαι μῆτε διὰ φόβον 4
 κολάσεως μῆτε διὰ τινὰς ἐπαγγελίας δόσεως, δι' αὐτὸ δὲ τὸ ἀγαθὸν
 προσεληλυθέναι τῷ σωτηριῷ λόγῳ. οἱ τοιοῦτοι ἐκ δεξιῶν ἴστανται 80, 1
 τοῦ ἀγιάσματος· οἱ δὲ διὰ τῆς τῶν φθαρτῶν δόσεως οἰόμενοι ἀντι-
 καταλλάσσεσθαι τὰ τῆς ἀφθαρσίας ἐν τῇ τῶν θνεῖν ἀδελφῶν παρα-
 15 βολῇ ἠμίσθιοι κέκληνται, καὶ μὴ τί γε ἐνταῦθα τὸ ἕκαστ' ὁμοίωσιν
 καὶ εἰκόνα· ἀνακύπτει, ἵν' οἱ μὲν κατὰ τὴν πρὸς τὸν σωτήρα ὁμοίω-
 σιν συμπολιτεύωνται, οἱ δὲ ἐξ εὐωνύμων ἰστάμενοι κατὰ τὴν τούτων
 εἰκόνα. †τρία τοίνυν ἐστὶν ἀπὸ τῆς ἀληθείας, μιᾶς ῥίξης ἀμφοῖν ὑπο- 2
 κειμένης, | αἰρέσεως δὲ οὐκ ἴσης, μᾶλλον δὲ τῆς κατὰ τὴν αἴρεσιν 577 P
 20 διαφορᾶς οὐκ ἴσης. διαφέρει δ', οἶμαι, τὸ κατὰ μίμησιν ἐλέσθαι τοῦ 8
 κατὰ γνώσιν ἐλομένον, ὡς τὸ πεπυρωμένον καὶ τὸ πεφωτισμένον (τοῦ
 πυρὸς καὶ τοῦ φωτός). φῶς οὖν τῆς κατὰ τὴν γραφὴν ὁμοιότητος ὁ
 Ἰσαήλ, ὁ δὲ ἄλλος εἰκῶν. τί δὲ βούλεται ἢ τοῦ Λαζάρου παραβολὴ 4
 τῷ κυρίῳ πλουσίου καὶ πένητος εἰκόνα δεικνύουσα; τί δὲ οὐδεὶς
 25 δύναται θναὶ δουλέειν κυρίοις, θεῷ καὶ μαμωνᾷ, τὴν φιλαργυρίαν
 οὕτως ὀνομάσαντος τοῦ κυρίου; αὐτίκα εἰς τὴν κλῆσιν τοῦ δέλφου 81, 1
 οἱ φιλοκτῆμονες κληθέντες οὐκ ἀπαντῶσιν, οὐ διὰ τὸ κεκτῆσθαι,
 ἀλλὰ διὰ τὸ προσπαθῶς κεκτῆσθαι. καὶ ἀλώπεκες ἄρα φωλεοὺς 2
 ἔχουσι· τοὺς ἀμφὶ τὸν μεταλλεόμενον καὶ γεωρηνόμενον διατρί-
 30 βοντας πλοῦτον κακοήθεις ἀνθρώπους καὶ γηγενεὶς ἀλώπεκας προσ-

7—9 vgl. Matth. 19, 20; Mark. 10, 20; Luk. 18, 21 9 f vgl. Matth. 12, 8;
 Mark. 2, 28; Luk. 6, 5 12 f vgl. Matth. 25, 33; S. 255, 28 15 Luk. 15, 17
 15 f Gen. 1, 26; vgl. Paed. I 98, 3 mit Anm. 18—20 vgl. Plato Rep. X p. 597 E ff
 (der μιμητής ist τρίτος ἀπὸ τῆς ἀληθείας) 23 f vgl. Luk. 16, 19 ff 24 f vgl.
 Matth. 6, 24; Luk. 16, 13 25 f Cat. zu Matth. 6, 24 bei Cramer I p. 49, 1; Coisl.
 195 f. 34r; Laur. conv. soppr. 171 f. 44r: Κλημεντος· μαμωνᾶς ἐστιν ἡ φιλαργυρία.
 26—28 vgl. Matth. 22, 2; Luk. 14, 16 28 f. S. 262, 8 Matth. 8, 20; Luk. 9, 58

1 ἀλλότρια Sy ἀλλοτρίαι L 5 διὰ τοῦ Schw' a. a. O. S. 98 11 δόσεως
 (δο in Ras. f. 4 Buchst.) L' 18 f ἀντικατάλασσεσθαι L 18 ἄλλο)τρία oder
 τρίτη St δύο Sy ἐστὶν ἡ εἰκῶν)? St 19 f [τῆς]—διαφορᾶς οὔσης. St 20 ἀνα-
 φορᾶς Schw 21 f τοῦ πυρὸς καὶ τοῦ φωτός. St 28 ἄλλος λαός Wi
 27 κεκτῆσθαι Po κεκλήσθαι L

εἰπεν. ὁσαύτως καὶ ἐπὶ τοῦ Ἡρώδου εὐπάγετε. εἴπατε τῇ ἀλώπεκι 3
 ταύτῃ, ἰδοὺ, ἐκβάλλω θαιμόνια καὶ λάσεις ἀποτελεῶ σήμερον καὶ
 αἴριον, καὶ τῇ τρίτῃ τελειοῦμαι· ἐπειταῖ γὰρ οὐρανοῦς τοὺς 4
 οὐρανῶ τῶν ἄλλων οὐρανῶν διακεκριμένους, καθαρῶς τῶ ὄντι, τοὺς
 5 εἰς τὴν τοῦ οὐρανοῦ λόγον γινώσκιν πτητικῶς προσελπιν. οὐ γὰρ 5
 δὴ μόνον πλοῦτου καὶ δόξης καὶ γάμων, ἀλλὰ καὶ πενίας τῶ μὴ
 φέροντι μυρία φροντίδες, καὶ μὴ τι ταύτας ἐν τῇ παραβολῇ τοῦ τι-
 τραμετροῦς σπόρου ἠνέξατο τὰς μερίμνας, τὸ σπέρμα τοῦ λόγον φήσας·
 τὸ εἰς ἀκάνθας καὶ φραγμοὺς πρὸς συμπιγῆναι ἔπ' αὐτῶν καὶ μὴ
 10 καρποφορῆσαι δυνήθηναι. μαθὲν οὖν ἀνάγκη ὅπως ἰκάστω τῶν 32. 1
 προσελπιότων χρηστίων ὡς δι' ἐξέως γνωστικῆς εἰς ἔξιν ἀδιον
 συνασκηθῆναι ζωῆς· εἶδον, γὰρ φησι, τὸν ἀσιβῆ ἐπιρροπούμετον 2
 καὶ ἐκαιρόμετον ὡς τὰς κέδρους τοῦ λιβάνου, καὶ παρήλθον· λέγει
 ἢ γραφή, καὶ ἰδοὺ οὐκ ἦν· καὶ ἐζήτησα αὐτὸν καὶ οὐκ ἐτίθη ὁ
 15 τόπος αὐτοῦ. φέλεσαι ἀκακίαν καὶ ἴδε ἐνθύτητα, ὅτι ἴσθιν ἐγκατά-
 λειμμα ἀνθρώπων ἐρηρικῶν· οὗτος δ' ἂν εἴη ὁ ἀνεποκρίτως ἐξ ὄλης 3
 καρδίας πιστείων καὶ πάσῃ τῇ ψυχῇ γελιμηῶν· οὐ γὰρ λαὸς ὁ ἔτινος 4
 τῶς χιλιεσι τιμᾶ, ἢ δὲ καρδία αὐτοῦ πόρρω ἄπιστιν ἀπὸ κίριου· 5
 20 τῶ στόματι αὐτῶν ἐλόγοῦσι, τῇ δὲ καρδία αὐτῶν καταρῶνται·
 ἐγῆλθησαν αὐτὸν ἐν τῶ στόματι αὐτῶν καὶ τῇ γλώσσῃ αὐτῶν ἔφει- 5
 σαντο αὐτόν, ἢ δὲ καρδία αὐτῶν οὐκ ἐνθέτα μετ' αὐτοῦ, οὐδὲ ἐπι-
 στώθησαν ἐν τῇ διαθήκῃ αὐτοῦ· διὰ τοῦτο ὀάλαλα γινεθῆτε 32. 1
 τὰ χιλιετὰ δόλια· τὰ λελοῦντα κατὰ τοῦ δικαίου ἀνομίαν·
 καὶ πάλιν· ἐξολοθρευθῆναι κίριος πάντα τὰ χιλιετὰ δόλια
 25 καὶ γλώσσῃν μεγαλορήμονα, τοὺς ἐκόντας τὴν γλώσσῃν ἡμῶν 26. 2
 μεγαλυνοῦμεν, τὰ χιλιετὰ ἡμῶν παρ' ἡμῖν ἴσθιν· τίς ἡμῶν κίριος
 ἴσθιν; ἀπὸ ταπεινοῦς τῶν πτωχῶν καὶ τοῦ στυγαμοῦ τῶν
 πενήτων νῦν ἀρεστήσομαι, λέγει κίριος· θέσομαι ἐν στυγίῳ
 30 στυγίῳ οὐκ ἐκαιρόμενον ἐπὶ τὸ ποίμνιον αὐτοῦ, οὐκ ἠθοσαρίζετε
 τοῖσιν ἐνὶ τῇ θροναῖοῦς ἐπὶ τῆς γῆς· ὅπου οὐκ καὶ βροῦς ἀφαιρίζε
 καὶ κλέπται διορίζονται καὶ κλέπτοι,· τὰχα μὲν τοῦ, φιλοκτη-

1 3 L. k. 11. 32 7 10 vgl. Matth 13. 7. L. k. 8. 7 12 16 17 24
 1 Cor. 14. 5. 17. 2. 3. 4 vgl. Hatch, Essays in Phil. Greek p. 24
 12 16 Paul. 2. 17. 18 17 f. Jo. 20. 1. Matth. 24. 8. Mark. 7. 6
 19 Paul. 6. 5 20 22 Paul. 77. 2 f. 22 f. Paul. 10. 10 23 29 Paul.
 11. 1. 6 30 32 s. 262. 3 Matth. 9. 10

7 vgl. τὸ Matth. 13. 7. L. 13 vgl. τὸ Paul. 2. 17. 18. L. 15 vgl. τὸ αὐτοῦ 10
 17. 18. 20. 21. L. 20 vgl. τὸ Paul. 11. 1. L. 22 f. τὸ Paul. 10. 10. 23. 29. Clem.
 Rom. 11. 1. 6. 30. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100.

μονας ὄνειδιζων λέγει ὁ κύριος, τάχα δὲ καὶ τοὺς ἀπλῶς μερι-
 μνητάς τε καὶ φροντιστάς, ἤδη δὲ καὶ τοὺς φιλοσωμάτους· ἔρωτες 5
 γὰρ καὶ νόσοι καὶ οἱ φαῦλοι διαλογισμοὶ ἐδιορύσσουσι τὸν λογισμὸν
 καὶ τὸν ὅλον ἄνθρωπον, ὁ δὲ τῷ ὄντι θησαυρὸς ἡμῶν ἐνθα ἢ συγ-
 5 γέμεια τοῦ νοῦ. ἔτι τὸ κοινωνικὸν τῆς δικαιοσύνης παραδίδωσιν, 6
 ἐμφαίνων δεῖν ἀποδιδόναι τῇ συνηθείᾳ τῆς παλαιᾶς ἀναστροφῆς τὰ
 ὑπ' αὐτῆς ἡμῖν περικτηθέντα καὶ ἐπὶ τὸν θεὸν ἀνατρέχειν ἔλεον
 αἰτουμένους. οὗτός ἐστι τῷ ὄντι ἑβαλλάντιον μὴ παλαιούμενον·, 7
 ἐφόδιον ζωῆς αἰδίου, ἑθσαυρὸς ἀνέκλειπτος ἐν οὐρανῷ, ὅτι ἑλεῶν
 10 ἐλέησω ὃν ἂν ἐλεῶ· φησὶ κύριος. λέγει δὲ ταῦτα καὶ τοῖς θέλουσι 34, 1
 διὰ τὴν δικαιοσύνην πτωχεῦσαι· ἀκηκόασι γὰρ διὰ τῆς ἐντολῆς, ὅτι
 ἑπλατεία καὶ εὐρυχωρὸς ὁδὸς ἀπάγει εἰς τὴν ἀπώλειαν καὶ πολλοὶ
 οἱ διερχόμενοι δι' αὐτῆς· οὐ περὶ ἄλλου τινός, ἀλλὰ περὶ ἀσωτίας 2
 καὶ φιλογυνίας, φιλοδοξίας, φιλαρχίας καὶ τῶν ὁμοίων διαλέγεται
 15 παθῶν· ἑἄφρον·, γὰρ οὕτως ἔφη, ἑὸτι τῇ νυκτὶ ταύτῃ ἀπαιτουῶ
 σου τὴν ψυχὴν· ἑ δὲ ἡτοιμάσας αὐτῇ, τινὶ γένηται·, καὶ τὰ μὲν τῆς 3
 ἐντολῆς ὡδε ἔχει κατὰ λέξιν· ἑφυλάσσεσθε τοῖνον ἀπὸ πάσης πλεον-
 εξίας, ὅτι οὐκ ἐν τῷ περισσεύειν τινὶ τὰ ὑπάρχοντά ἐστιν ἡ ζωὴ αὐτοῦ·
 ἑτι γὰρ ὡφελεῖται ἄνθρωπος, ἐὰν τὸν κόσμον ὅλον κερδήσῃ. τὴν 4
 20 δὲ | ψυχὴν αὐτοῦ ζημιωθῆ; ἢ τί δώσει ἄνθρωπος ἀντάλλαγμα τῆς 579 P
 ψυχῆς αὐτοῦ·, ἑδιὰ τοῦτο λέγω· μὴ μεριμνᾶτε τῇ ψυχῇ ὑμῶν τί 5
 φάγητε, μηδὲ τῷ σώματι τί περιβάλητε· ἢ γὰρ ψυχὴ πλείων ἐστὶ
 τῆς τροφῆς καὶ τὸ σῶμα τοῦ ἐνδύματος·, καὶ πάλιν· ἑοἶδεν γὰρ ὁ 6
 πατὴρ ὑμῶν ὅτι χηρῆζετε τούτων ἀπάντων· ζητεῖτε δὲ πρῶτον τὴν
 25 βασιλείαν τῶν οὐρανῶν καὶ τὴν δικαιοσύνην, ταῦτα γὰρ μεγάλα, τὰ
 δὲ μικρά·, καὶ περὶ τὸν βίον, ταῦτα ἑπροστεθήσεται ὑμῖν·, ἑἄρ' οὐκ 35, 1
 ἄντικρυς τὸν γνωστικὸν μεθέπειν ἡμᾶς παρακελεύεται βίον ἔργω τε
 καὶ λόγῳ ζητεῖν τὴν ἀλήθειαν προτρέπει; πλούσιον τοῖνον οὐ τὴν
 δόσιν, ἀλλὰ τὴν προαίρεσιν λογίζεται ὁ παιδεύων τὴν ψυχὴν Χριστός.
 30 Ζαχαῖον τοῖνον, οἱ δὲ Μαθθίαν φασίν, ἀρχιτελώνην. ἀκηκοῦτα τοῦ 2
 κυρίου καταξιώσαντος πρὸς αὐτὸν γενέσθαι, οἶδον τὰ ἡμίση τῶν

4 f vgl. Matth. 6, 21 6 f vgl. Ephes. 4, 22 8 f Luk. 12, 33 9 f Exod.
 33, 19 (= Röm. 9, 15) 10 f vgl. Matth. 5, 3 12 f Matth. 7, 13 15 f Luk.
 12, 20 17 f Luk. 12, 15 19—21 Matth. 16, 26 21—23 Luk. 12, 22 f
 23—26 Matth. 6, 32 f; Luk. 12, 30 f 25 f vgl. Strom. I 153, 2 mit Anm.
 28 f πλουσίαν οὐ—κύριος Sacr. Par. 236 Holl 30 vgl. Hilgenfeld, Nov. Test.
 extra can. IV² p. 49 31—S. 264, 3 vgl. Luk. 19, 8—10

5 ἔτι (oder ἔπειτα) St ἐπὶ L 10 λέγει St λέγονσι L 11 ὅτι (τι über d.
 Z.) L¹ 20 ἢ τι L 22 φάγητε corr. aus φάγεται L¹ τῷ σώματι Luk. τὸ
 σῶμα L 28 πλουσίαν Sacr. Par. 29 Χριστός] κύριος Sacr. Par. 30 φασίν
 Sy φασίν L

ἵπαρχόντων μου δίδωμι ἐλεημοσύνην γάναι, ἐκέρει, καὶ εἰ τις ὅς τε
 ἐσκοφάντησα, τετραπλοῦν ἀποδίδωμι. εἰ γ' οὐ καὶ ὁ σωτὴρ εἶπεν·
 ἰὸ εὖς τοῦ ἀνθρώπου ἐλθὼν σήμερον τὸ ἀπολωλὸς εἴφεν. εἰ πάλιν 3
 5 τε αὐθιασάμινος εἰς τὸ γαζοφυλάκιον τὸν μὲν πλούσιον ἀναλόγως
 τῆ κτήρει ββληκότα, τὴν δὲ χήραν χαλκοῦς δύο πλεον ἐφη τὴν
 χήραν ββληκέναι πάντων· ὁ μὲν γὰρ ἀπὸ τοῦ περισσεύματος, ἡ δὲ
 ἐκ τῆς ἐσφιρήσεως σεννισήρεγκεν. ὅτι δὲ πάντα ἐπὶ τὴν παιδίον 26. 1
 τῆς φυχῆς ἀνήγαγεν. εμακάριοις φησὶν εὐὸ πραεῖς, ὅτι αὐτοὶ κλη-
 ρονομήσουσι τὴν γῆν. ε πραεῖς δὲ εἰσιν οἱ τὴν ἀσπιστον μάχην τὴν 2
 10 ἐν τῆ φυχῇ καταπελαυκότες θυμοῦ καὶ ἐπιθυμίας καὶ τῶν τοῖτοις
 ἐποββλημένων εἰδῶν. πραεῖς δὲ τοὺς κατὰ προαίρεσιν, οὐ κατ'
 ἀνάγκην ἐπαινεῖ. εἰσὶ γὰρ παρὰ κερῶν καὶ μισθῶν καὶ μοναῖ πλιτοῖς 3
 κατὰ ἀναλογίαν ββον· εὖς γὰρ ἂν διέξεται, φησὶ, επροσῆτην εἰς 4
 15 ὄνομα προσῆτον, μισθὸν προσῆτον λήφεται, καὶ ὡς ἂν διέξεται δι-
 ἔνα τῶν μεθιτῶν τοῖτων τῶν μικρῶν, τὸν μισθὸν οὐκ ἀπολείπει. ε
 πάλιν τε αὐτὰς κατ' ἀξίαν διαφορὰς, τῆς ἀρετῆς ἐγγυεῖς ἀμοιβὰς 5
 διὰ τῶν ὀργῶν τῶν οὐχ ὁμοίων τὸν ἀρεθμόν, πρὸς δὲ καὶ διὰ τοῦ
 ἰκάστοι τῶν ἐργατῶν ἀποδοθέντος ἴσων μισθοῦ (τουτίστι τῆς σωτη- 54· P
 20 ρίας, ἣν τὸ θηράριον ἀντίσεται τὸ ἐπ' ἴσῃς δίκαιον μμηρήταιν δι-
 τῶν κατὰ τὰς ἀκαταλλήλους ὄρας ἐργασαίντων. ἐργάσσονται μὲν 27. 1
 οὐν κατὰ τὰς μονίας τὰς ἀναλόγως ὡν κατηξιώθησαν γερῶν, σεντιργῶ
 τῆς ἀρρητον οἰκονομίας καὶ λειτουργίας. εὐὸ δὲ δὴ ἂν δόξῃσαι δια- 2
 φερόντως πρὸς τὸ ὅσῳς ββονε προκικρισθαι. ε φησὶν ὁ Πλάτων
 25 εὐὸτοὶ εἰσιν οἱ τῶνδε μὲν τῶν ἐν τῆ γῆ ἐλευθιρούμινοι τε καὶ ἀπα-
 λαττόμινοι εὐοπιρ διομοιτηρίων, ἀντι δὲ εἰς καθαρὸν οἰκονομ ἀφικνού-
 μινοι ε διὰ σαφιστίρων τε εἰ τὸ εὐτό εὐδὲ πρὸς λίγῃ· ετοῖτων δὲ 3
 αὐτῶν οἱ ἐν φιλοσοφίᾳ ἰκανῶς καθιράμινοι ἀντι τε σωματῶν ζωῶ

3-7 vgl. Luk 21 1-4; Mark 12, 41-44. 8f Matth 5, 5. 12 vgl.
 Jon 14, 2. 13-16 Matth. 19, 41f. 17-21 vgl. Matth 20, 1-16. 23
 s 265, 4 Plato Phaedr. p 1114 B0. 23-27 vgl. Steub. II 19, 2. 28-27
 8 265, 2-4 Theodoret Gr. 29 c. VII 12 aus Clem. 28 s 265, 4 Theo-
 doret XI 21 aus Euseb. Pr. Ev. XI 8, 6.

1 πρὸς τὸν δὲ, dann ἔεμμο καὶ τὸ καὶ τὸ n Ras. L. 3 πρὸς τὸ L. 7 ἐν
 am Rand L. ἐπὶ τὸ Text. 9 εὐοπιρ σεντιργῶν vgl. E; 41 B0 παρὰ τὸν am Anfang
 in D. C. 10 ed. Bezae 17. p. 1. 10 ἀπὸ τῶν L. 17 διαφορὰς τῆς ἀρετῆς
 τῆς ἀξίον, κατὰ τὴν ἀξίαν, vgl. 19. 19 εἰς τὸν L. 20 εἰς τὸν L. 20
 21 22 σεντιργῶν He. σεντιργῶν, L. 24 vgl. Steub. II 19. 25 εὐοπιρ
 τῶν L. 26 εὐοπιρ τῶν He. L. VI 19. X] vgl. 21 S. 2. 27 28 καὶ πρὸς τὸν L.
 23 vgl. 21 S. 2. 24 vgl. Theod. A. 25 vgl. 21 S. 2. 26 vgl. Theod. A. 27
 26 εὐοπιρ τῶν He. L. 27 vgl. 21 S. 2. 28 vgl. 21 S. 2. 29 vgl. Theod. A. 30
 vgl. 21 S. 2. 31 vgl. Theod. A.

τὸ παράπαν εἰς τὸν ἅπαντα χρόνον, καίτοι σχήματά τινα περιτί-
 θησι ταῖς μὲν ἀέρινα αὐτῶν, ταῖς δὲ καὶ πύρινα. ἔτι ἐπιφέρει· καὶ 4
 εἰς οὐρανούς ἐτι τούτων καλλίους ἀφικνοῦνται, ὡς οὔτε ῥάδιον δη-
 λῶσαι οὔτε ὁ χρόνος ἱκανὸς ἐν τῷ παρόντι. ὅθεν εἰκότως· μακά- 5
 5 ριοὶ οἱ πενθοῦντες, ὅτι αὐτοὶ παρακληθῆσονται. οἱ γὰρ μετανοή- 6
 σαντες ἐφ' οἷς κακῶς προβεβιώκασιν, εἰς τὴν κλησίαν παρέσονται·
 τοῦτο γὰρ ἐστὶ τὸ παρακληθῆναι. τοῦ μετανοοῦντος δὲ τρόποι δύο, 7
 ὁ μὲν κοινότερος φόβος ἐπὶ τοῖς παραχθῆσιν, ὁ δὲ ἰδιαιτέρος ἢ δυ-
 σωπία ἢ πρὸς ἑαυτὴν τῆς ψυχῆς ἐκ συνειδήσεως, εἴτ' οὖν ἐνταῦθα 8
 10 εἴτε καὶ ἀλλαγῇ, ἐπεὶ μηδεὶς τόπος ἀργῶς εὐποιίας θεοῦ. πάλιν 38, 1
 φησὶν· μακάριοι οἱ ἐλεήμονες, ὅτι αὐτοὶ ἐλεηθῆσονται. ὁ δὲ ἔλεος 210 S
 οὐχ ἢ τινες τῶν φιλοσόφων ὑπειλήφασιν, λύπη ἐπ' ἄλλοις τρίαῖς συμ-
 φροαῖς, μᾶλλον δὲ ἀστεῖον τί ἐστίν, ὡς οἱ προφηταὶ λέγουσιν· 2
 ἔλεον, γὰρ φησι, ἠθέλω καὶ οὐ θύσῃαν. ἐλεήμονας δ' εἶναι βού- 2
 15 λεται οὐ μόνον τοὺς ἔλεον ποιοῦντας, ἀλλὰ καὶ τοὺς ἐθέλοντας 3
 ἐλεεῖν, κἂν μὴ δύνωνται, οἷς κατὰ προαίρεσιν τὸ ἐνεργεῖν πάρεστιν·
 ἐνίοτε γὰρ βουλόμεθα δι' ἀργυρίου δόσεως ἢ διὰ σωματικῆς σπουδῆς 3
 ἔλεον ποιῆσαι, ὡς δεομένῳ ἐπαρκέσαι ἢ νοσοῦντι ὑπουργῆσαι ἢ | ἐν 581 P
 περιστάσει γενομένῳ παραστῆναι, καὶ οὐχ οἷοι τέ ἐομεν ἤτοι διὰ
 20 πέναν ἢ νόσον ἢ γῆρας (φυσικὴ γὰρ νόσος καὶ τοῦτο) ἐξυπηρετῆσαι 4
 τῇ προαιρέσει ἐφ' ἣν ὀρμώμεθα, μὴ δυνηθέντες ἐπὶ τέλος ἀγαγεῖν ὃ
 βεβουλήμεθα. τῆς αὐτῆς (οὖν) τιμῆς μεθέξουσιν τοῖς δυνηθεῖσιν οἱ 4
 βεβουλημένοι, ὧν ἡ προαίρεσις ἴση, κἂν πλεονεκτῶσιν ἕτεροι τῇ
 περιουσίᾳ.
 25 Ἐπεὶ δὲ τῶν ἀπαγόντων εἰς τὴν τελείωσιν τῆς σωτηρίας ὁδοὶ 89, 1
 εὐρίσκονται δύο, ἔργα καὶ γνῶσις, μακαρίους εἶπεν τοὺς καθαρῶς
 τὴν καρδίαν, ὅτι αὐτοὶ τὸν θεὸν ὄψονται. κἂν τῷ ὄντι τὸ ἀληθὲς 2
 σκοπῶμεν, ἡ γνῶσις, (ἢ) τοῦ ἡγεμονικοῦ τῆς ψυχῆς κάθαρσις ἐστὶ, καὶ
 ἐνέργειά ἐστὶν ἀγαθῆ. ἀγαθὰ γοῦν τὰ μὲν αὐτὰ καθ' ἑαυτά, τὰ δὲ 3
 30 μετέχοντα τῶν ἀγαθῶν, ὡς τὰς καλὰς πράξεις φαμέν· ἄνευ δὲ τῶν
 μεταξὺ, ἃ δὴ ὕλης ἐπέχει τάξιν, οὐθ' αἱ ἀγαθὰ οὐθ' αἱ κακαὶ συνί-

2 ταῖς scil. ψυχῆς 4 f Matth. 5, 4 11 Matth. 5, 7 11—13 vgl.
 Strom. II 72, 1 (S. 151, 9f) mit Anm.; Andronicus De affect. p. 12, 12 Kreuttner
 14 Hos. 6, 6 (= Matth. 9, 13; 12, 7) 14—16 ἐλεήμονας εἶναι—πάρεστιν u.
 22—24 τῆς αὐτῆς;—περιουσία Sacr. Par. 239 Holl 20 vgl. A. Otto, Sprichw.
 S. 316 26 f vgl. Matth. 5, 8 29—S. 266, 2 Chrysipp Fr. mor. 114 Arnim

1 ἅπαντα] ἔπειτα Plato Eus. Theod. XI 8 f οὔτε—οὔτε Plato Eus. Theod.
 VIII. XI οὐδὲ—οὐδὲ L 16 ἐλεεῖν] εἰποιεῖν Sacr. Par. 21 ἐφ' ἣν St ἐφ'
 ὧν L ἀφ' ὧν Ma 22 οὖν] aus Sacr. Par. τιμῆς μεθ.] μεθ. τιμῆς Sacr.
 Par. 25 ἐπειγόντων Münzel ἐπαγόντων Schw σπειρόντων (vgl. S. 273, 5;
 306, 11) St 28 (ἢ) St (εἰ) Schw

αὐτῶν τιμωρίας, μὴ μισοῦντες αὐτούς, βράδιον ἢ προσεδοκήσαμεν πεπειῶσθαι διανοούμενοι, ἀλλὰ κάκεινο γινώσκοντες πρόφασιν εἶναι μαρτυρίου τὸν ὄντινοῦν πειρασμόν.

VII. Εἶτα ὁ μὲν ψευδόμενος καὶ ἑαυτὸν ἄπιστον δείξας καὶ με- 42, 1
 5 ταστὰς εἰς τὴν τοῦ διαβόλου στρατείαν ἐν τίνι. οἰόμεθα, ἔστι κακῶ;
 ψεύδεται τοίνυν τὸν κύριον. μᾶλλον δὲ τὴν ἑαυτοῦ διέψευσται ἐλπίδα 2
 ὅς οὐ πιστεύει τῷ θεῷ. οὐ πιστεύει δὲ ὁ μὴ ποιῶν ἅ ἐνετείλατο.
 τί δέ; οὐχ ἑαυτὸν ἀρνείται ὁ ἀρνούμενος τὸν κύριον; οὐ γὰρ ἀφαι- 3
 ρεῖται τῆς κυρίας τὸν δεσπότην ὃ γε καὶ στερισκῶν αὐτὸν τῆς πρὸς
 10 ἐκείνον οἰκειότητος. ὁ τοίνυν ἀρνούμενος τὸν σωτῆρα ἀρνείται τὴν
 ζωὴν, ὅτι ἠζωὴ ἦν τὸ φῶς. ὀλιγοπίστους τούτους οὐ λέγει, ἀλλὰ 4
 ἀπίστους καὶ ὑποκριτάς, τὸ μὲν ὄνομα ἐπιγεγραμμένους, τὸ δ' εἶναι
 πιστοὺς ἀρνούμενους· πιστὸς δὲ εἴρηται καὶ δοῦλος καὶ φίλος. ὥστε 5
 εἰ τις ἑαυτὸν ἀγαπᾷ, ἀγαπᾷ τὸν κύριον καὶ ὁμολογεῖ τὴν σωτηρίαν.
 15 ἵνα σώσῃ τὴν ψυχὴν. καίτοι κἂν ὑπεραποθάνῃς τοῦ πλησίον δι' 43, 1
 ἀγάπην. πλησίον δὲ ἡμῶν τὸν σωτῆρα ὑπολάβῃς (θεὸς γὰρ ἐγγίζων
 ὁ σφύζων πρὸς τὸ σφύζομενον ἐλέχθη), (θανῆ) θάνατον ἐλόμενος διὰ
 ζωὴν καὶ σεαυτοῦ | μᾶλλον ἢ ἐκείνου ἔνεκεν παθῶν· καὶ μὴ τι διὰ 583 P
 20 τοῦτο ἀδελφὸς εἴρηται· (ὅτι) ὁ δι' ἀγάπην τὴν πρὸς τὸν θεὸν παθῶν 2
 διὰ τὴν ἰδίαν ἔπαθε σωτηρίαν ὃ τε αὐτὸς διὰ τὴν ἰδίαν ἀποθνήσκων
 σωτηρίαν διὰ τὴν ἀγάπην ὑπομένει τοῦ κυρίου. καὶ γὰρ αὐτὸς ζωὴ
 ὢν δι' οὓς ἔπαθεν παθεῖν ἠθέλησεν, ἵνα τῷ πάθει ζήσωμεν αὐτοῦ·
 ἵτι με λέγετε· κύριε κύριε, ε φησί, ἵκαὶ οὐ ποιεῖτε ἅ λέγω;· ὁ μὲν 3
 25 γὰρ τοῖς χεῖλεσιν ἀγαπῶν λαός, τὴν δὲ καρδίαν μακρὰν ἔχων ἀπὸ
 τοῦ κυρίου ἄλλος ἐστίν, ἄλλῳ πεπεισμένος, καὶ τούτῳ ἔκων ἑαυτὸν
 πέπρακεν· ὅσοι δὲ τὰς ἐντολάς τοῦ σωτῆρος ἐπιτελοῦσιν, καθ' ἑκά- 4
 στην πρᾶξιν μαρτυροῦσι, ποιῶντες μὲν ὃ θέλει, ἀκολούθως δὲ ὀνο-
 μάζοντες τὸν κύριον καὶ δι' ἔργον μαρτυροῦντες ὃ κείθονται εἶναι.
 οἱ τὴν σάρκα σὺν ταῖς ἐπιθυμίαις καὶ τοῖς | παθήμασι σταυρώσαντες. 211 S
 30 ἵεὶ ζῶμεν πνεύματι, πνεύματι καὶ στοιχῶμεν.· λέγει. ἵὸ σπείρων εἰς 5

11 Joh. 1, 4 11 f vgl. z. B. Matth. 6, 30 (ὀλιγόπιστοι); 17, 17 (ἄπιστοι);
 23, 13 (ὑποκριταί) 13 vgl. z. B. Matth. 24, 45 16 vgl. Jerem. 23, 23
 19 vgl. z. B. Matth. 12, 48 23 Luk. 6, 46 24 f vgl. Jes. 29, 13 (= Matth.
 15, 8; Mark. 7, 6) 29 vgl. Gal. 5, 24 30 Gal. 5, 25 30—S. 268, 2
 Gal. 6, 8

12 ἐπιγεγραμμένους He ὑπογεγραμμένους L ὑποκεκριμένους Po 17 (θα-
 νῆ) Wi (ἔσει) ἐλόμενος Ma 19 (ἔτι) ὁ Wi ὁ (γὰρ) Ma 22 οἷς Schw
 σὶ L 25 ἄλλος] ἄλλον St; doch vgl. S. 262, 17

τὴν σάρκα ἵαντοῦ ἐκ τῆς σαρκὸς θηρίοι φθοράν. ὁ δὲ σπειρωὺν εἰς τὸ πνεῦμα ἐκ τοῦ πνεύματος θηρίοι ζώην αἰώνιον.ε

- Τοῖς δὲ ἀθλοῖς τῶν ἀνθρώπων θάνατος εἶναι ὁ βλαιότατος ἢ 44. 1
 δι' αἵματος μαρτυρία τοῦ κυρίου δοκεῖ, οὐκ εἰδόσι τῆς ὄντως οὐσίας
 5 ζώης ἀρχὴν εἶναι τὴν τοιαύτην τοῦ θανάτου πύλην. καὶ οὔτε τὰς
 τιμὰς τὰς μετὰ θάνατον τῶν ὁσίοις βλαμώτων οὔτε τὰς κολάσεις
 τῶν ἀδίκων καὶ ἀσελγῶν πεπολιτευμένων συνείναι βούλονται, οὐκ
 ἐκ τῶν ἡμετέρων μόνον λέγω γραφῶν σχεδὸν γὰρ πᾶσαι αἱ ἐντολαὶ
 ταῦτα μητόροισι, ἀλλ' οὐδὲ τῶν οἰκείων ἐθέλοντο ἑπακοῦσαι λόγων.
 10 Θιαυτὸ γὰρ ἡ Πενθαγορικὴ γράφει ἦν γὰρ ἂν τῶ ὄντι τοῖς κακοῖς 2
 εὐτυχία ὁ ἄθος πονηροῦσαμίνοις ἔπιτα τελευτῶσιν, εἰ μὴ ἦν ἀθάνα-
 τος ἡ ψυχὴ. Ἴρμαιον ὁ θάνατος,ε καὶ Πλάτων ἐν Φαίδωνι οὐ μὴν γὰρ 2
 ἦν ὁ θάνατος τοῦ παντὸς ἀπαλλαγῆ. Ἴρμαιον ἂν ἦν ε καὶ τὰ ἐξῆς
 οὐκ ἴσθιν οὐκ κατὰ τὸν Ἠσχέλου Τήλιγον νοῦν εὐπλῆν ὁμον εἰς 45. 1
 15 ἔκδοσιν γίνεσθαι, ὁδοὶ δὲ πολλαὶ αἱ ἀπάγουσαι, ἀμαρτίαι πολυπλα- 54 P
 ναι. τούτους, ὡς εἶποι, τοὺς ἀπίστοις διακωμωδῶν Ἀριστοφάνη 2

ἄγχι θηρίον, ἀνδρες ἀμαρτωλοὶ, φύλλον γενεᾶ προσόμοιοι.
 ὀλιγοφρονεῖς, πλάσματα κηροῦ, σκιοειδία φύλα, ἀμνηστοί,
 ἀπληροί, ἐρημίριοι.

- 2) καὶ ὁ Ἐπιχαρμος πάντα γένεα ἀνθρώπων, ἀποκὸς πιστοποιημένοι,ε ἔμην 2. 4
 δι' ὁ σωτὴρ εἰρηκὴν ἐπὶ πνεῦμα προόδουμον, ἢ δὲ σαρξ ἀσθενής ε
 δίδωσι ἐπὶ φρόνημα τῆς σαρκὸς ἔχθρα εἰς θεῶν ὁ ἀπόστολος ἐξη-
 γιταί, ἐπὶ γὰρ νόμῳ τοῦ θεοῦ οὐκ ἔπιτάσσεται, οὐδὲ γὰρ δύναται
 οἱ δὲ ἐν σαρκὶ ὄντες θεῶν ἐπίσθιν οὐ δύναται,ε καὶ ἐπιδικηγοῦμενος 5
 2) ἐπιτίθει ἵνα μὴ εἰς Μωραίων ἀμαρτωλῶς ἐκδιζήται τις τὴν δημιουργίαν
 κακίην, οὐ δὲ Χριστὸς ἐν ἔμην τὸ μὴ σῶμα νεκρὸν δὲ ἐμφο-
 ρίαν, τὸ δὲ πνεῦμα ζώη διὰ δικαιοσύνην,ε πάλιν τε αὐτὸ οὐ γὰρ 6

10—12 Theano Fr 5 Munich FP6 II 175 12 f Plato Phaedr. p. 107 C

14 f Anaxagoras Telephos Fr 20 and Plato Phaedr. p. 118 A 17—19 Arist. :
 An. post. 699 20 Epictetus Fr 206 Kall. I. Theophrastus aff. c. 12 22
 Bergh. Orac. II S. 20, Hellen. Jamblichus Phil. 1. 15 1887 S. 22 ff 21 Math.
 2, 41, Mark. 14, 38 22—24 Iren. S. 71 26 f Iren. S. 20 27—28 269, 6
 Iren. S. 104 28 175

10 f. W. Schw. κακός, συκατός L 12 f. Irenaeus L 17 Anaxagoras
 699 f. Wyttenbachius Plato Phaedr. p. 107 C S. 107 B 3, 7 11 Hellen.
 18 f. Irenaeus Epictetus Fr 206 Kall. I. Theophrastus aff. c. 12
 Wyttenbachius 14 f. Anaxagoras Telephos Fr 20 Kall. I. 15 f. Irenaeus
 71 L 26 f. Irenaeus S. 20 L 27—28 269, 6
 Irenaeus S. 104 28 175

κατὰ σάρκα ζητε, μέλλετε ἀποθνήσκειν· λογίζομαι γὰρ ὅτι οὐκ ἄξια
 τὰ παθήματα τοῦ νῦν καιροῦ πρὸς τὴν μέλλουσαν δόξαν ἀποκα-
 λυφθῆναι εἰς ἡμᾶς, εἴπερ συμπάσχομεν, ἵνα καὶ συνδοξασθῶμεν, ὡς
 συγκληρονόμοι Χριστοῦ.· οἶδαμεν δὲ ὅτι τοῖς ἀγαπῶσι τὸν θεὸν 46, 1
 5 πάντα συνεργεῖ εἰς τὸ ἀγαθόν, τοῖς κατὰ πρόθεσιν κλητοῖς οὖσι.
 ὅτι οὓς προέγνω, καὶ προώρισεν συμμόρφους τῆς εἰκόνης τοῦ υἱοῦ
 αὐτοῦ, εἰς τὸ εἶναι αὐτὸν πρωτότοκον ἐν πολλοῖς ἀδελφοῖς· οὓς δὲ
 προώρισεν, τούτους καὶ ἐκάλεσεν· οὓς δὲ ἐκάλεσεν, τούτους καὶ ἰδι-
 καιώσεν· οὓς δὲ ἰδικαίωσε, τούτους καὶ ἐδόξασεν.· ὁρᾶς δι' ἀγάπην
 10 διδασκομένην μαρτυρίαν. κἄν δι' ἀμοιβὴν ἀγαθῶν ἐθελήσης μαρτυ- 2
 ρῆσαι, ἀκούσῃ πάλιν· ἡ γὰρ ἐλπίδι ἐσώθημεν· ἐλπίς δὲ βλεπομένη
 οὐκ ἔστιν ἐλπίς· ὃ γὰρ βλέπει τις, τί καὶ ἐλπίζει; εἰ δὲ ὃ οὐ βλέπο-
 μεν ἐλπίζομεν, δι' ὑπομονῆς ἀπεκδεχόμεθα.· ἰὼν δὲ εἰ καὶ πάσχομεν 3
 διὰ δικαιοσύνην, μακάριοι,· φησὶν ὁ Πέτρος. ἵτον δὲ φόβον αὐτῶν
 15 μὴ φοβηθῆτε μηδὲ ταραχθῆτε, κύριον δὲ τὸν Χριστὸν ἀγιάσατε ἐν
 ταῖς καρδίαις ὑμῶν. ἔτοιμοι δὲ αἰεὶ πρὸς ἀπολογίαν παντὶ τῷ αἰτοῦντι
 ὑμᾶς λόγον περὶ τῆς ἐν ὑμῖν ἐλπίδος, ἀλλὰ | μετὰ πραύτητος καὶ 585 P
 φόβου, συνείδησιν ἔχοντες ἀγαθὴν, ἵνα ἐν ᾧ καταλαλεισθε, καταισχυ-
 θῶσιν οἱ ἐπηρεάζοντες τὴν καλὴν ἀναστροφὴν ὑμῶν ἐν Χριστῷ.
 20 κρεῖττον γὰρ ἀγαθοποιῶντας, εἰ θέλοι τὸ θέλημα τοῦ θεοῦ, πάσχειν
 ἢ κακοποιῶντας.·

Κἄν τις ἐρεσχελῶν λέγῃ· καὶ πῶς οἶόν τέ ἐστι τὴν σάρκα τὴν 47, 1
 ἀσθενῆ πρὸς τὰς δυνάμεις καὶ τὰ πνεύματα τῶν ἐξουσιῶν ἀνθίστα-
 σθαι; ἀλλ' ἐκεῖνο γνωρίζετω ὅτι τῷ παντοκράτορι καὶ τῷ κυρίῳ 2
 25 θαρροῦντες ἀντιπολιτευόμεθα ταῖς ἀρχαῖς τοῦ σκότους καὶ τῷ θά-
 νάτῳ. ἔτι σοῦ λαλοῦντος,· φησὶν, ἔρει· ἰδοὺ πάρεμι.· ὅρα τὸν 3
 ἀήττητον βοηθόν, τὸν ὑπερασπίζοντα ἡμῶν. ἡμῶν ξενίζεσθε τοίνυν,· 4
 ὁ Πέτρος λέγει. ἡ γὰρ ἐν ὑμῖν πρῶσει πρὸς πειρασμὸν ὑμῖν γινομένη,
 ὡς ξένου ὑμῖν συμβαίνοντος. ἀλλὰ καθὸ κοινῶν εἰτε τοῖς τοῦ Χρι-
 30 στοῦ παθήμασι, χαίρετε, ἵνα καὶ ἐν τῇ ἀποκαλύψει τῆς δόξης αὐτοῦ
 χαρῆτε ἀγαλλιώμενοι. εἰ ὀνειδίξεσθε ἐν ὀνόματι Χριστοῦ, μακάριοι,
 ὅτι τὸ τῆς δόξης καὶ τὸ τοῦ θεοῦ πνεῦμα ἐφ' ὑμᾶς ἀναπαύεται·
 ἡ καθ' ἕνα γέγραπται ὅτι ἔνεκεν σοῦ θανατούμεθα ὅλην τὴν ἡμέραν, 5
 35 κῶμεν διὰ τοῦ ἀγαπήσαντος ἡμᾶς.·

4—9 R5m. 8, 28—30 11—13 R5m. 8, 24 f 13—21 I Petr. 3, 14—17
 22 f vgl. Matth. 26, 41 (Mark. 14, 38) 23 f vgl. Ephes. 6, 12 26 Jes. 58, 9
 27—32 I Petr. 4, 12—14 33—35 R5m. 8, 36 f (Psal. 43, 23)

τὴν σάρκα ἑαυτοῦ ἐκ τῆς σαρκὸς θείῃσι φθορᾶν. ὁ δὲ σπείρων εἰς τὸ πνεῦμα ἐκ τοῦ πνεύματος θείῃσι ζωὴν αἰώνιον.^ε

- Τοῖς δὲ ἀθλοῖς τῶν ἀνθρώπων θάνατος εἶναι ὁ βραϊότατος ἢ 44. 1
 δι' αἵματος μαρτυρία τοῦ κυρίου δοκεῖ, οὐκ εἰδῶσι τῆς ὄντως οὐσίας
 5 ζωῆς ἀρχὴν εἶναι τὴν τοιαύτην τοῦ θανάτου πύλιν. καὶ οὔτε τὰς
 τιμὰς τὰς μετὰ θάνατον τῶν ὁσέως μακαρίων οὔτε τὰς κολάσεις
 τῶν ἀδίκων καὶ ἀσελγῶς πεπολιτευμένων σενεῖναι βούλονται, οὐκ
 ἐκ τῶν ἡμετέρων μόνον λέγω γραφῶν σχεδὸν γὰρ πᾶσαι αἱ ἐντολαὶ
 ταῦτα μνησέουσιν, ἀλλ' οὐδὲ τῶν οἰκείων ἐθέλουσιν ἑπακοῦσαι λόγων.
 10 θειῶν γὰρ ἢ Πενθαγορικῆ γραφῆι ἦν γὰρ ἂν τῷ ὄντι τοῖς κακοῖς 2
 ἐνώχλια ὁ βῆλος πορηρευσαμένοις ἔπειτα τελευτῶσιν, εἰ μὴ ἦν ἀθάνα-
 τος ἢ ψυχῆ, ἱρμαῖον ὁ θάνατος ἔ καὶ Πλάτων ἐν Φαίδωνι οἷ μὲν γὰρ 2
 ἦν ὁ θάνατος τοῦ παντὸς ἀτελλαγῆ, ἱρμαῖον ἂν ἦν ἔ καὶ τὰ ἐξῆς
 οὐκ ἴσθιν οὐκ κατὰ τὸν Μοχέλου Τηλέγον νοῦν εὐπλήρ ὁμον εἰς 45. 1
 15 ἕκτον γέφυρον, ὁδοὶ δὲ πολλαὶ αἱ ἀπάγονται, ἀμαρτίαι πολυπλα- 54 P
 νειζ, τοῦτον, ὡς ἴσθι, τοὺς ἀπίστον διακωμωδῶν Ἀριστοφάνη 2

ἄγχι γηῖν, ἀνδρὶς ἀμαρτόβιοι, φύλλων γειτῆ προσόμοιοι,
 ὀλιγοφρανίς, πλέομετα κηροῦ, οκιοιδία φύλα, ἀμνηροί,
 ἀπτήρις, ἐγημίριοι.

- 2^ο καὶ ὁ Ἐπιχαρμος ταῦτα φέρεται ἀνθρώπων, ἀποκὸ πιστοποιημένοι, ἑαυτῶν 2. 4
 δι' ὁ σοφίη ἱερικῆν, ἐπὶ πνεῦμα πρόθεμον, ἢ δὲ σφῶς ἀσθινης ἔ
 διότι ἐπὶ φρόνημα τῆς σαρκὸς ἔχθρα εἰς θεῶν ὁ ἀπόστολος ἐπι-
 γιγνεται, ἐπὶ γὰρ νόμοι τοῦ θεοῦ οὐκ ἔπιπέσονται, οὐδὲ γὰρ δύναται
 οἱ δὲ ἐν σαρκὶ ὄντι, θεῶν ἐπίσει οὐ δύναται, καὶ ἐπιχθιζοῦμενος 2
 2^ο ἐπιφίρει, ἵνα μὴ εἰς Μοχίον ἀχρηστώτως ἐκδιζιγεται τις τὴν δημιουργ-
 γίαν κερῆν, οἱ δὲ Χριστὸς ἐν ἑαυτῶν τὸ μὲν σῶμα νεκρὸν δὲ ἄμαρ-
 τίων, τὸ δὲ πνεῦμα ζωὴ διὰ δικαιοσύνην, πάλιν τε αὐ' οἱ γὰρ 6

10—12 Theano Fr 5 Mullach FP6 II 1 5. 12 f Plato Phaedr p 107 C
 14 f Acady. 2 Teleph. Fr 20 and Plato Phaedr p 118 A. 17—19 Arist. ...
 Av 681—689. 20 Epipharm Fr 206 Koster. The. 1194 for 27 c 182. 22
 Bergh Opus II S. 20; Hüller, Jahrb. f. Phil. 115, 188, S. 22 ff. 21 Matt.
 2, 41, Mark. 14, 48. 22—24 Rom. 8, 74. 26 f Rom. 8, 76. 27—8 269, 6
 Rom. 8, 1, 2, 18, 1, 2.

10 c. W. S. w. ... κακοῦς 2y κακοῦς L. 12 c. W. S. w. L. ... ἑαυτῶν ὁ
 σοφίη, Wytterbach in Plat. Phaedr p 107 c 1 p 118 A. S. 2. 17—19 H. ...
 18 c. W. S. w. L. ... Plato Phaedr p 107 c 1 p 118 A. S. 2. 20
 Wytterbach in Plat. Phaedr p 107 c 1 p 118 A. S. 2. 21 Matt.
 2, 41, Mark. 14, 48. 22—24 Rom. 8, 74. 26 f Rom. 8, 76. 27—19
 Rom. 8, 1, 2, 18, 1, 2.

κατὰ σάρκα ζητε, μέλλετε ἀποθνήσκειν· λογίζομαι γὰρ ὅτι οὐκ ἄξια
 τὰ παθήματα τοῦ νῦν καιροῦ πρὸς τὴν μέλλουσαν δόξαν ἀποκα-
 λυφθῆναι εἰς ἡμᾶς, εἴπερ συμπάσχομεν, ἵνα καὶ συνδοξασθῶμεν, ὡς
 συγκληρονόμοι Χριστοῦ.· οἶδαμεν δὲ ὅτι τοῖς ἀγαπῶσι τὸν θεὸν 46, 1
 5 πάντα συνεργεῖ εἰς τὸ ἀγαθόν, τοῖς κατὰ πρόθεσιν κλητοῖς οὖσι.
 ὅτι οὓς προέγνω, καὶ προώρισεν συμμόρφους τῆς εἰκόνος τοῦ υἱοῦ
 αὐτοῦ, εἰς τὸ εἶναι αὐτὸν πρωτότοκον ἐν πολλοῖς ἀδελφοῖς· οὓς δὲ
 προώρισεν, τούτους καὶ ἐκάλεσεν· οὓς δὲ ἐκάλεσεν, τούτους καὶ ἰδι-
 καιώσεν· οὓς δὲ ἰδικαίωσε, τούτους καὶ ἐδόξασεν.· ὁρᾶς δι' ἀγάπην
 10 διδασκομένην μαρτυρίαν. κἂν δι' ἀμοιβὴν ἀγαθῶν ἐθελήσῃς μαρτυ- 2
 ρῆσαι, ἀκούσῃ πάλιν· ἐτῆ γὰρ ἐλπίδι ἐσώθημεν· ἐλπίς δὲ βλεπομένη
 οὐκ ἔστιν ἐλπίς· ὃ γὰρ βλέπει τις, τί καὶ ἐλπίζει; εἰ δὲ ὃ οὐ βλέπο-
 μεν ἐλπίζομεν, δι' ὑπομονῆς ἀπεκδεχόμεθα.· ἄλλ' εἰ καὶ πάσχομεν 8
 διὰ δικαιοσύνην, μακάριοι,· φησὶν ὁ Πέτρος.· τὸν δὲ φόβον αὐτῶν
 15 μὴ φοβηθῆτε μηδὲ ταραχθῆτε, κύριον δὲ τὸν Χριστὸν ἀγιάσατε ἐν
 ταῖς καρδίαις ὑμῶν. ἔτοιμοι δὲ αἶψα πρὸς ἀπολογίαν παντὶ τῷ αἰτοῦντι
 ὑμᾶς λόγον περὶ τῆς ἐν ὑμῖν ἐλπίδος, ἀλλὰ | μετὰ πραύτητος καὶ 585 P
 φόβου, συνείδησιν ἔχοντες ἀγαθῆν, ἵνα ἐν ᾧ καταλαλεῖσθε, κατασχυν-
 θῶσιν οἱ ἐπηρεάζοντες τὴν καλὴν ἀναστροφὴν ὑμῶν ἐν Χριστῷ.
 20 κρεῖττον γὰρ ἀγαθοποιούντας, εἰ θέλοι τὸ θέλημα τοῦ θεοῦ, πάσχειν
 ἢ κακοποιούντας.·
 Κἂν τις ἐρρασελῶν λέγῃ· καὶ πῶς οἶόν τι ἔστι τὴν σάρκα τὴν 47, 1
 ἀσθενῆ πρὸς τὰς δυνάμεις καὶ τὰ πνεύματα τῶν ἐξουσιῶν ἀντίστα-
 σθαι; ἀλλ' ἐκεῖνο γνωρίζεται ὅτι τῷ παντοκράτορι καὶ τῷ κυρίῳ 2
 25 θαρροῦντες ἀντικολιτευόμεθα ταῖς ἀρχαῖς τοῦ σκότους καὶ τῷ θά-
 νάτῳ.· ἔτι σοῦ λαλοῦντος,· φησὶν,· ἔρει· ἰδοὺ κάρειμι.· ὅρα τὸν 8
 ἀήττητον βοηθόν, τὸν ὑπερασπίζοντα ἡμῶν.· μὴ ξενίζεσθε τοίνυν,· 4
 ὁ Πέτρος λέγει,· ἐτῆ ἐν ὑμῖν πυρῶσει πρὸς πειρασμὸν ὑμῖν γινομένη,
 ὡς ξένου ὑμῖν συμβαινόντος. ἀλλὰ καθὼ κοινωνεῖτε τοῖς τοῦ Χρι-
 30 στοῦ παθήμασι, χαίρετε, ἵνα καὶ ἐν τῇ ἀποκαλύψει τῆς δόξης αὐτοῦ
 χαρῆτε ἀγαλλιώμενοι. εἰ ὀνειδίξεσθε ἐν ὀνόματι Χριστοῦ, μακάριοι·
 ὅτι τὸ τῆς δόξης καὶ τοῦ θεοῦ πνεῦμα ἐφ' ὑμᾶς ἀνακαί·
 καθάπερ γέγραπται ὅτι ἔνεκεν σοῦ θανατούμεθα ὅλην τὴν ἡ·
 ἐλογίσθημεν ὡς πρόβατα σφαγῆς. ἀλλ' ἐν τούτοις πᾶσιν ὑ·
 35 πῶμεν διὰ τοῦ ἀγαπήσαντος ἡμᾶς.·

4—9 Röm. 8, 28—30 11—18 Röm. 8, 24 f 18—21 I Petr. 3, 14
 22 f vgl. Matth. 26, 41 (Mark. 14, 34) 28 f vgl. Ephes. 6, 12 28 J1
 27—32 I Petr. 4, 12—14 33—35 Röm. 8, 36 f (Psalm. 43, 23)

18 ὑπομονῆς (μο ὑβ. d. Z.) L¹

ἂ δ' ἐκπνέσθαι τῆς ἐμῆς χηρῆς φρενός. 48. 1
οὔτ' ἄν κατεΐθων οὔτε κρατὸς ἐξ ἄκρον
δεινὸς καθύπερθε πρὸνας εἰς ἄκρον πόδας
πέθοι' ἄν, οἷδ' εἰ δεσμὰ πάντα προσβάλοις.

5 ἀφ' ὧν ἀνδρείζομένη παρὰ τῇ τριγυφίᾳ λέγει γυνή. ἢ τε Ἀντιγόνη, 2
τοῦ Κριοντίου κατασφρονοῦσα κηρύγματος θαρσοῦσά φησιν·

οὐ γάρ τί μοι Ζεὺς ἦν ὁ κηρύσσων τάδε·

θεὸς δὲ ἡμῖν κηρύσσει καὶ πιστεύων αὐτῶν· καρδίᾳ γὰρ πιστεύεται 3
εἰς δικαιοσύνην, στόματι δὲ ὁμολογείται εἰς σοτηρίαν. λέγει γοῦν
10 ἡ γραφή· πᾶς ὁ πιστεύων ἐπ' αὐτῶ οὐ κατασφραγισθήσεται.· εἰκότως 4
οὖν Σιμωνίδης γράφει·

ἴσθι τις λόγος

τὰν Ἄρτεϊν ναίειν δεσμοβάτοις ἐπὶ πέτραις,
νεμῶν δὲ μιν θεῶν χορὸν ἀγνὸν ἀμφέπειν·
15 οὔδ' ἄντων βλεψάροις θνατῶν ἴσοιτος,
ᾧ μὴ θακίθυμος· ἰδρὸς ἰνδοθεν μόλη 50 P
ἔχη τ' εἰς ἄκρον ἀνδρείας.

καὶ ὁ Πίνδαρος· 49. 1

νέων δὲ μίριμναι σὺν πόνοις ἐλλισσομένηαι
20 δόξαν ἐγρίοκοιαι, λάμπει δὲ χροῖον
ἴργα μετ' αἰθήρα λαμπυρόντα.

ταύτης τῆς ἐννοίας καὶ Αἰσχύλος ἐπιλαμβάνεινός φησιν· 2

1 S 274. 15 vgl. Elter *Gnom. hist.* 92-5. 1-4 ToF Adesp. 114
7 S, h. Ant. 49. 8 10 Röm. 10, 1 f. Jes. 28, 1. 12 f. Theodor. Gr.
aff. c. III 49. 12 17 Simonides v. Koen Fr. 18; vgl. E. Maass, *Arctos* S. 178
19-21 Pindar Fr. 227 Schroeder.

3 ἄλλοις πρὸς Ἄρτεϊν. 4 πέθοι L. 5 δεσμὰ. Gata Cobet 447 u. Nov.
de t. 1. 6 τοῦ τριγυφίᾳ Ma. 7 κηρύσσει S. h. u. Strom. V 84, 3. 8 κη-
ρύσσει ἢ κηρύσσει L. 9 ναίειν Theodor. v. t. L. 10 νεμῶν Wl. Gata.
Novat. 1808 S. 2 ἢ νεμῶν L. 11 ἰνδοθεν Wl. ἰνδοθεν L. 12 ἴσοιτος L.
13 θακίθυμος Sy. d' ἄρτεϊν L. 14 αἰθήρα Wl. αἰθήρας L. 15 ἐλλισσο-
μένηαι. E. v. t. u. u. u. u. u. u. u. L. 16 μετ' αἰθήρα λαμπυρόντα, μετ' αἰθήρα
αἰθήρα L. vgl. Ném. S. 4.

τῷ πονουῦντι δ' ἐκ θεῶν
ὀφείλεται τέκνωμα τοῦ | πόνου κλέος. 212 S

ἰμόροι γὰρ μέζονες μέζοντας μοίρας λαγχάνουσι· καθ' Ἡράκλειτον. 8

τίς δ' ἔστι δοῦλος τοῦ θανεῖν ἄφροντις ὧν; 4

5 ἰοὺ γὰρ ἔδωκεν ἡμῖν ὁ θεὸς πνεῦμα δουλείας πάλιν εἰς φόβον, ἀλλὰ 5
δυνάμεως καὶ ἀγάπης καὶ σωφρονισμοῦ. μὴ οὖν ἐπαισχυνθῆς τὸ
μαρτύριον τοῦ κυρίου ἡμῶν μηδὲ ἐμὲ τὸν δέσμιον αὐτοῦ. τῷ Τιμο-
θέῳ γράφει. εἶη δ' ἂν ὁ τοιοῦτος ὁ κολλώμενος τῷ ἀγαθῷ κατὰ 6
τὸν ἀπόστολον, ἀποστρυγῶν τὸ πονηρὸν, ἀγάπην ἔχων ἀνυπόκριτον·
10 ἰὸ γὰρ ἀγαπῶν τὸν ἕτερον νόμον πεπλήρωκεν· εἰ δὲ ἰὸ θεὸς τῆς 7
ἐλπίδος· οὗτός ἐστιν ὃ μαρτυροῦμεν, ὡσπερ οὖν ἐστι, τὴν ἐλπίδα
ἡμῶν ὁμολογοῦμεν εἰς τὴν ἐλπίδα σπεύδοντες· οἱ δὲ ἰμεστοὶ τῆς
ἀγαθωσύνης πεπληρωμένοι, φησί, ἰπάσης τῆς γνώσεως.

Ἰνδῶν οἱ φιλόσοφοι Ἀλεξάνδρῳ λέγουσι τῷ Μακεδόνι· ἰσώματα 50, 1
15 μὲν μετάξεις ἐκ τόπου εἰς τόπον, ψυχὰς δ' ἡμετέρας οὐκ ἀναγκάσεις
ποιεῖν ἂ μὴ βουλόμεθα. πῦρ ἀνθρώποις μέγιστον κολαστήριον·
τούτου ἡμεῖς καταφρονοῦμεν. κἀντεῦθεν Ἡράκλειτος ἐν ἀντὶ πάν- 2
των κλέος ἤρειτο, τοῖς δὲ πολλοῖς παραχωρεῖν ὁμολογεῖ ἰκεκορηῆσθαι
ὀκωσπερ κτήνεσι.

20 τοῦ σώματος γὰρ οὐνεκα οἱ πολλοὶ πόνοι, 8
τοῦδ' οὐνεκα οἶκον στεγανὸν ἐξευρήκαμεν
λευκὸν τε ὀρύττειν ἄργυρον σπείρειν τε γῆν,
τά τε ἄλλα ὅσα ἡμεῖς ὀνόμασι(ν) γινώσκομεν.

τοῖς μὲν οὖν πολλοῖς ἡ ματαιοπονία αὐτῆ αἰρετή, ἡμῖν δὲ ὁ ἀπό- 51, 1

1 f Aeschylus Fr. inc. 315 8 Heraklit Fr. 101 Byw. 25 Diels; Theodoret
Gr. aff. c. VIII 30 4 Euripides Fr. inc. 958; vgl. Elter Gnom. hist. 53
5—7 II Tim. 1, 7 f (δουλείας Z. 5 statt δειλιάς aus Röm. 8, 15) 8 f vgl.
Röm. 12, 9 10 Röm. 13, 8 10 f. 12 f Röm. 15, 13 f 14—17 vgl. Ka-
lanos bei Philo Quod omn. prob. lib. 14 (II p. 460 M) 17—19 vgl. Heraklit
Fr. 111 Byw. 29 Diels; Strom. V 59, 5 20—23 TGF Adesp. 115

8 μόροι] μόνοι Theod. μεζονες μεζονος Theod. zw. μεζονες u. μέ-
ζονας ist μεζ von L' gestrichen 12 μεστοι Röm. μέγιστοι L 18 ὁμολόγει
Sy κεκορηῆσθαι Sy και κορηῆσθαι L 19 ὀκωσπερ Bernays οὐχ ὡσπερ
L οὕτως ὡσπερ Sy ὅπως Strom. V 21 ἔνεκα L ἐξηρηῆκαμεν Nauck
22 ὀρύσσειν Nauck 23 γινώσκομεν Nauck

εἶτα ἐπιφέρει·

4

ταῦτα δεῖ

στέγειν ἄπερ δεῖ κατὰ φύσιν διεκπερᾶν·
οὐ δεινὸν οὐδὲν τῶν ἀναγκαίων βροτοῖς.

- 5 Πρόκειται δὲ τοῖς εἰς τελείωσιν σκεύδουσιν ἢ γυνῶσις ἢ λογική, 54, 1
ἢς θεμέλιος ἢ ἀγία τριάς, ἠπίστις, ἐλπίς, ἀγάπη· μείζων δὲ τούτων
ἢ ἀγάπη· ἀμέλει ἠπάντα ἔξεστιν, ἀλλ' οὐ πάντα συμφέρει· πάντα 2
ἔξεστιν, ἀλλ' οὐ πάντα οἰκοδομεῖ, φησὶν ὁ ἀπόστολος. καὶ ἠμῆδεις
τὸ ἑαυτοῦ ζητεῖτω μόνον, ἀλλὰ καὶ τὸ τοῦ ἑτέρου, ὡς ποιεῖν ὁμοῦ
10 καὶ διδάσκειν δύνασθαι οἰκοδομοῦντα καὶ ἐποικοδομοῦντα. ὅτι μὲν 3
γὰρ ἠτοῦ κυρίου ἢ γῆ καὶ τὸ πλήρωμα αὐτῆς, ὠμολόγηται, ἀλλ' ἢ
συνειδησις τοῦ ἀσθενοῦντος ὑποφέρεται. ἠσυνειδησις δὲ λέγω οὐχὶ 4
τὴν ἑαυτοῦ, ἀλλὰ τὴν τοῦ ἑτέρου. Ἰνα τί γὰρ ἢ ἑλευθερία μου κρι-
νεται ὑπὸ ἄλλης συνειδήσεως; εἰ ἐγὼ χάριτι μετέχω, τί βλασφημοῦ-
15 μαι ὑπὲρ οὐ ἐγὼ εὐχαριστῶ; εἶτε οὖν ἐσθίετε εἶτε πίνετε εἶτε τι
ποιεῖτε, πάντα εἰς δόξαν θεοῦ ποιεῖτε. ἠἐν σαρκὶ γὰρ περιπα- 5
τοῦντες οὐ κατὰ σάρκα στρατευόμεθα· τὰ γὰρ ὄπλα τῆς στρατείας
ἡμῶν οὐ σαρκικά, ἀλλὰ δυνατὰ τῷ θεῷ πρὸς καθάρσεις ὄχυρω-
μάτων, λογισμοὺς καθαιρῶντες καὶ πᾶν ὑψωμα ἐπαιρούμενον κατὰ
20 τῆς γνώσεως τοῦ κυρίου. τούτοις ὁ γνωστικός τοῖς ὄπλοις κορυσ- 55, 1
σόμενος, ὠ κύριε, φησί, δὸς περιστάσιν καὶ λάβε ἐπίδειξιν, ἵτω τὸ δεινὸν
τούτο, κινδύνων ὑπερφορῶ διὰ τὴν πρὸς σὲ ἀγάπην·

ὄθούνεκ' ἀρετῆ τῶν ἐν ἀνθρώποις μόνῃ 2
οὐκ ἐκ θυραίων τὰ πύχειρα λαμβάνει,
25 αὐτὴ δ' ἑαυτὴν ἀθλα τῶν πόνων ἔχει.

- ἠἐνδύσασθε οὖν, ὡς ἐκλεκτοὶ τοῦ θεοῦ ἠἄγιοι καὶ ἠγάπημένοι, σπλάγγ- 3
να οἰκτιρῶν, χρηστότητα, ταπεινοφροσύνην, πραότητα, μακροθυ-
μίαν, ἐπὶ πᾶσι δὲ τούτοις τὴν ἀγάπην, ὅ ἐστι σύνδεσμος τῆς τελειό-
τητος. καὶ ἢ εἰρήνη τοῦ Χριστοῦ βραβενέτω ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν, 4
30 εἰς ἣν καὶ ἐκλήθητε ἐν ἐνὶ σώματι· καὶ εὐχάριστοι γίνεσθε, ὡς εἰς
σώματι ἔτι ὄντες, καθάπερ οἱ παλαιοὶ δίκαιοι ἀπάθειαν ψυχῆς καὶ 213 8

6 f I Kor. 13, 13 7—9 I Kor. 10, 23 f 11 I Kor. 10, 26 (Psal. 23, 1)
12—16 I Kor. 10, 29—31 16—20 II Kor. 10, 3—5 22—25 TGF Adesp.
116 26—30 Kol. 3, 12, 14 f

2 f τί ταῦτα δεῖ στέγειν Stob. Plut. 3 διεκπερᾶν Stob. Plut. δεῖ δ' ἐκπερᾶν
L 4 οὐ Ἡε οἷ L οὐδὲν γὰρ δεινὸν Plut. p. 117 δεινὸν γὰρ οὐδὲν Plut. p. 111
οὐκ αἰσχρὸν οὐδὲν Stob. Flor. 29, 56 6 δὲ I Kor. τε L 10 (τὰ) οἰκοδο-
μοῦντα St 23 8θ' οὐνεκ' L 24 θυραίων Sy θυρεῶν L 25 δὲ αὐτὴν L
Clemens II. 18

κρεθεις ἀνωμένων τῶν φιλοσοφησάντων μὲν, οὐχ αἰρεθέντων δέ, ὡς ἀποδοκιμασμένων εὐδαίμονος ὑπηρεσίας. μεστή μὲν οὖν πᾶσα ἡ 2 ἐκκλησία τῶν μελετησάντων τὸν ζωοποιὸν θάνατον εἰς Χριστὸν παρ' ὄλον τὸν βίον καθάπερ ἀνδρῶν οὕτω δὲ καὶ γυναικῶν σοφρόνων.

5 ἔξεστι γὰρ τῷ καθ' ἡμᾶς πολιτενομένῳ καὶ ἄνευ γραμμάτων φιλο- 3 σοφειν, κἂν βάρβαρος ἢ κἂν Ἕλληνας κἂν δούλος κἂν γέρον κἂν παιδίον κἂν γυνή· κοινή γὰρ ἀπάντων τῶν ἀνθρώπων τῶν γε ἐλομένων ἡ 4 σοφροσύνη· ὁμολόγηται δ' ἡμῖν τὴν αὐτὴν φύσιν κατὰ γένος ἕκαστον τὴν αὐτὴν καὶ ἴσχειν ἀρετὴν. οὐκ ἄλλην τοίνυν πρὸς τὴν ἀνθρωπό- 59, 1

10 τητα φύσιν ἔχει(ν) ἡ γυνή, ἄλλην δὲ ὁ ἀνὴρ φαίνεται, ἀλλ' ἡ τὴν αὐ- τὴν, ὥστε καὶ τὴν ἀρετὴν. εἰ δὲ ἀνδρὸς ἀρετὴ σοφροσύνη δῆπουθεν 2 καὶ δικαιοσύνη καὶ ὅσαι ταύταις ἀκόλουθοι νομίζονται, (ἄρ') ἀνδρὶ μόνῳ ἐναρέτω εἶναι προσήκει, γυναικὶ δὲ ἀκολάστῳ καὶ ἀδίκῳ; ἀλλὰ ἀπρεπὲς τοῦτο καὶ λέγειν. σοφροσύνης οὖν ἐπιμελητέον καὶ 3

15 δικαιοσύνης καὶ τῆς ἄλλης ἀρετῆς ἀπάσης ὁμοίως μὲν γυναικί, ὁμοίως δὲ ἀνδρὶ, ἐλευθέρῳ τε καὶ δούλῳ, ἐπειδὴ μίαν καὶ τὴν αὐτὴν ἀρετὴν εἶναι τῆς αὐτῆς φύσεως συμβέβηκεν. τὸ μὲν τοίνυν τὴν αὐτὴν εἶναι 4 φύσιν τοῦ θήλεος πρὸς τὸ ἄρρεν, καθὸ θῆλύ ἐστιν, οὐ φαμέν· πάν- τως γὰρ τινα καὶ διαφορὰν ὑπάρχειν προσήκειν ἑκατέρῳ τούτων, δι'

20 ἦν τὸ μὲν θῆλυ αὐτῶν, τὸ δὲ ἄρρεν γέγονεν· τὸ γοῦν κυφορεῖν καὶ 5 τὸ τίττειν τῇ γυναικὶ προσεῖναι φαμεν, καθὸ θῆλεια τυχάνει, οὐ καθὸ ἀνθρωπος· εἰ δὲ μηδὲν ἦν τὸ διάφορον ἀνδρὸς καὶ γυναικός, τὰ αὐτὰ ἂν ἑκάτερον αὐτῶν ἔδρα τε καὶ ἔπασχεν. ἡ μὲν τοίνυν 60, 1

ταυτόν ἐστι, κατὰ ψυχὴν, ταύτῃ ἐπὶ τὴν αὐτὴν ἀφίξεται ἀρετὴν· 25 ἡ δὲ διάφορον, κατὰ τὴν τοῦ σώματος ἰδιότητα, ἐπὶ τὰς | κησεις καὶ 591 P τὴν οἰκουρίαν. ἐθέλω γὰρ ὑμᾶς, φησὶν ὁ ἀπόστολος, εἰδέναι ὅτι 2 παντὸς ἀνδρὸς ἡ κεφαλὴ ὁ Χριστός, κεφαλὴ δὲ γυναικὸς ὁ ἀνὴρ. οὐ γὰρ ἐστὶν ἀνὴρ ἐκ γυναικός, ἀλλὰ γυνὴ ἐξ ἀνδρός. πλην οὔτε γυνὴ χωρὶς ἀνδρός οὔτε ἀνὴρ χωρὶς γυναικὸς ἐν κυρίῳ· ὡς γὰρ 3

30 σώφρονα τὸν ἀνδρα καὶ τῶν ἡδονῶν κρείττονα δεῖν εἶναι φαμεν, οὕτω καὶ τὴν γυναῖκα σώφρονά τε ὁμοίως ἀξιώσοιμεν (ἂν) εἶναι καὶ

3 vgl. Plato Phaed. p. 67 E; 81 A 6 f vgl. Gal. 3, 28 7 ff vgl. Paed. I 10 f; Musonii rell. p. 8 ff Hense 8—11 Chrysipp Fr. mor. 254 Arnim 26—29 I Kor. 11, 3. 8. 11 29—31 vgl. Musonii rell. p. 14, 12 ff Hense: σωφρονεῖν μὲν αὐτὸν καλὸν τὴν γυναῖκα, καλὸν δ' ὁμοίως καὶ τὸν ἀνδρα.

3 ζωοποιὸν Bywater, Journ. of Philol. 4 (1872) S. 212; vgl. Strom. IV 68, 1 ζῶπυρον L 9 ἴσχειν (εἰ in Ras.) L¹ 10 ἔχειν Sy ἔχει L 12 ὅσαι Sy ὅσαι L (ἄρ') Münzel 23 ἔδρα L ἡ μὲν L 24 κατὰ ψυχὴν St καθὸ ψυχὴ L 25 ἡ δὲ L 28 ἐκ γυναικὸς ἀνὴρ Zeichen der Umstellung L¹ 31 ἂν Di

πρὸς τὰς ἡδονὰς διαμάχεσθαι μεμελετηκυῖαν· ἐλέγω δέ· πνεύματι 4
 περιπατεῖτε καὶ ἐπιθυμίαν σαρκὸς οὐ μὴ τελήσητε, ἢ ἀποστολικὴ
 συμβουλίῃ ἐντολή· οἷον γὰρ σὰρξ ἐπιθυμεῖ κατὰ τοῦ πνεύματος, τὸ
 δὲ πνεῦμα κατὰ τῆς σαρκὸς, ταῦτα οὖν ἀντίκεινται οὐχ ὡς κακὸν 5
 ἀγαθῷ, ἀλλ' ὡς οὐ συμφιζόντως μαχόμενα, ἐπιφέρει γοῦν· ἵνα μὴ ἂ 61. 1
 ἂν θίγητε ταῦτα ποιῆτε,· ἔφανερὰ δέ ἐστι τὰ ἔργα τῆς σαρκὸς,
 ἅτινά ἐστι πορνεία, ἀκαθαρσία, ἀσέλγεια, εἰδωλολατρεία, φαρμακίαι,
 ἰχθραὶ, ἱρεῖς, ζῆλοι, θυμοί, ἐριθίαι, διχοστασίαι, αἰρέσεις, φθόνοι,
 μῖθαι, κῶμοι, καὶ τὰ ὅμοια τούτοις, ἃ προλέγω ὑμῖν καθὼς καὶ
 10 προείπον, ὅτι οἱ τὰ τοιαῦτα πράσσοντες βασιλείαν θείου οὐ κληρονο-
 μήσουσιν, ὁ δὲ καρπὸς τοῦ πνεύματος ἐστὶν ἀγάπη, χαρὰ, εἰρήνη,
 μακροθυμία, χρηστότης, ἰσχυρότης, ἀγαθωσύνη, πίστις, πραότης,
 εὐσάρκεια, οἰμαί, τοῖς ἁμαρτωλοῖς, ὡς πνεῦμα τοὺς δικαίους εἰρη-
 15 τικὸν παραληπτέον, ὡς τῶν τύπτοντι τὴν διαγόνα παραθεῖναι τὴν
 ἰτίαν καὶ τῶν τὸ ἰμάτιον αἶροντι καὶ τοῦ χιτῶνος παραχωρεῖν θι-
 μοῦ κρατοῦντας ἰερωμένους, οὐ γὰρ τινὰς Ἀμαζόνιας τὰ πολιμικά 2
 ἀνδρείας ἀσχοῦμεν τὰς γυναῖκας, ὅπου γε καὶ τοῖς ἀνδραῖς εἰρηνικοῖς
 εἶναι βουλόμεθα ἀκούειν δ' ἔγωγε καὶ Σαυρομάτιδας γυναῖκας πο- 62 1
 20 λέμω χρωμένας ἀνδρῶν οὐκ ἔλαττον, καὶ Σακίδας ἄλλας, αἱ τοξίτοι-
 οιν εἰς τοῦτόσω φεύγειν προσκοινοῦμαι τοῖς ἀνδράσιν ἐκ' ἰσχυ- 2
 οῖδα καὶ τὰς πλεῖστον τῆς Ἰβηρίας γυναῖκας ἔργον καὶ πόνον χρω- 2
 μένας ἀνδρῶν, κἄν πρὸς τὸ ἀποκτεῖν γίνονται οὐδὲν ἀνίστασθε τῶν
 προκτεῖων, ἀλλ' ἐν αὐτῇ πολλῶκις τῇ ἀμίλλῃ τῶν πόνων ἢ γενή 2
 25 ἀποκνήσασθε τὸ βίβλος ἀνιλομένη οἰκαθε φέρε, ἤδη γοῦν αἱ κίτρις 2
 οὐδὲν ἔλαττον τῶν ἀφρίων καὶ οἰκοτροῦσαι καὶ θηριόνοισι καὶ τὰς
 πόλμας φελάττονσαι.

Κρήσια κύνων ἐλάττωσιν κατ' ἰχθυῶν ἰδραμὶ Γουρῶ

1-6 Gal 5, 19f. 6-12 Gal 5, 19-23. 13-17 vgl. Luk. 6, 20.
 19f vgl. Stob. Eccl. III 1, 290 p. 1-2, 10f Hense Flor. V 73 Me n. 22-23
 vgl. Strabo III 4, 17 p. 195, Diod. Sic IV 20. 25-27 vgl. Plut. Rom. V 3 451 D
 τὰς θύλακας τῶν φελάων πύρον ποτῖμα ζυγοῦσιν ἀπτεῖν οὐκ ἔστιν ἔτι, εἰπερ ἂν
 οἱ ἄφριες φελάττωσι, καὶ ζυθοῦσιν καὶ ποτῖμα ποτῖμα ἔτι, αὐτὸς αὐτῶν
 οἰκοτροῦσαι ἰδραμὶ, τοῖς δὲ ποτῖμα τε καὶ ποτῖμα ἰδραμὶ ἰδραμὶ τε καὶ
 ποτῖμα. 28 Antipater Anth. Pal. IX 278, 1.

8 ἀφρίες Gal 5, 19f. L. 15 ποτῖμα Plut. Rom. V 3 451 D. 16 πο-
 τῖμα Plut. Rom. V 3 451 D. 19 ποτῖμα Plut. Rom. V 3 451 D. 23 πο-
 τῖμα Plut. Rom. V 3 451 D. 25 ποτῖμα Plut. Rom. V 3 451 D. 26 πο-
 τῖμα Plut. Rom. V 3 451 D. 28 ποτῖμα Plut. Rom. V 3 451 D.

φιλοσοφητέον οὖν καὶ ταῖς γυναιξίν ἐμπερωῶς τοῖς ἀνδράσι, κἄν βελ- 4
 τλους οἱ ἄρρενες τὰ <τε> πρῶτα ἐν πᾶσι φερόμενοι τυγχάνωσιν, ἐκτός
 εἰ μὴ καταμαλακισθεῖεν. ἀναγκαῖον οὖν σύμπαντι τῷ τῶν ἀνθρώπων 68, 1
 γένει παιδεία τε καὶ ἀρετὴ, εἴ γε ἐπὶ τὴν εὐδαιμονίαν σπεύδοιεν. καὶ 2
 5 πῶς οὐ μάτην Εὐριπίδης ποικίλως γράφει· ποτὲ μὲν

πᾶσα γὰρ ἀνδρὸς κακίων ἄλοχος,
 κἄν ὁ κάκιστος
 γῆμη τὴν εὐδοκιμοῦσαν·

ποτὲ δὲ

8

10

πᾶσα γὰρ δούλη ἐστὶν ἀνδρὸς ἢ σώφρων γυνή,
 ἢ δὲ μὴ σώφρων ἀνοίᾳ τὸν ξυνόντα ὑπερφέρει.

οὐ μὲν γὰρ κρείσσον καὶ ἄρειον 4
 ἢ ὄθ' ὁμοφρονέοντε νοήμασιν οἶκον ἐχτηον
 ἀνὴρ ἢδὲ γυνή.

15 κεφαλὴ τοίνυν τὸ ἡγεμονικόν. εἰ δὲ κύριος κεφαλὴ τοῦ ἀνδρός. 5
 κεφαλὴ δὲ γυναικὸς ὁ ἀνὴρ, κύριος ὁ ἀνὴρ τῆς γυναικός, >εικῶν καὶ
 δόξα θεοῦ ὑπάρχων. διὸ καὶ ἐν τῇ πρὸς Ἐφεσίους γράφει· >ύπο- 64, 1
 τασσόμενοι ἀλλήλοις ἐν φόβῳ θεοῦ· αἱ γυναῖκες τοῖς ἰδίοις ἀνδράσιν
 ὡς τῷ κυρίῳ, ὅτι ἀνὴρ ἐστὶ κεφαλὴ τῆς γυναικός ὡς καὶ ὁ Χριστὸς
 20 κεφαλὴ τῆς ἐκκλησίας, αὐτὸς ὁ σωτὴρ τοῦ σώματος. ἀλλ' ὡς ἡ ἐκ-
 κλησία ὑποτάσσεται τῷ Χριστῷ, οὕτως καὶ αἱ γυναῖκες τοῖς ἰδίοις
 ἀνδράσιν ἐν παντί. οἱ ἄνδρες, ἀγαπᾶτε τὰς γυναῖκας, καθὼς καὶ ὁ 2
 Χριστὸς ἠγάπησεν τὴν ἐκκλησίαν | οὕτω καὶ οἱ ἄνδρες ὀφείλουσιν 593 P
 ἀγαπᾶν τὰς ἑαυτῶν γυναῖκας ὡς τὰ ἑαυτῶν σώματα. ὁ ἀγαπῶν τὴν
 25 ἑαυτοῦ γυναῖκα ἑαυτὸν ἀγαπᾷ· οὐδεὶς γὰρ ποτε τὴν ἑαυτοῦ σάρκα
 ἐμίσησεν· κἄν τῇ πρὸς Κολοσσαεὶς >αἱ γυναῖκες φησὶν, >υποτάσ- 65, 1
 σεσθε τοῖς ἀνδράσιν, ὡς ἀνήκει ἐν κυρίῳ. οἱ ἄνδρες, ἀγαπᾶτε τὰς
 γυναῖκας καὶ μὴ πικραίνεσθε πρὸς αὐτάς. τὰ τέκνα, ὑπακούετε τοῖς
 γονεῦσι κατὰ πάντα· τοῦτο γὰρ εὐάρεστον τῷ κυρίῳ. οἱ πατέρες,
 30 μὴ ἐρεθίζετε τὰ τέκνα ὑμῶν, ἵνα μὴ ἀθυμῶσιν. οἱ δούλοι, ὑπακούετε 2

1 Chrysipp Fr. mor. 254 Arnim 6—8. 10 f Euripides Oedipus Fr. 546.
 545; vgl. Stob. Flor. 73, 28; 69, 18 12—14 ζ 182—184 15 f I Kor. 11, 3
 16 f I Kor. 11, 7 17—26 Ephes. 5, 21—25. 28 f 26—8. 278, 8 Kol.
 3, 18—4, 1

2 <τε> Schw 4 f καὶ πῶς L 6 κακίων] χείρων Cobet μείων Nauck
 7 κάκιστος Stob. κράτιστος L 10 ἐστὶν] πέφικεν Stob. 11 ξυνόντα ὑπερ-
 φέρει] ξυνόνθ' ὑπερφρονεῖ Stob. 12 γὰρ] + τοῦγε Hom. ἀρεῖον L 17 θεοῦ
 am Rand L¹ vor γράφει ist ὑπάρχει getilgt L¹

κατὰ πάντα τοῖς κατὰ σάρκα κυρίοις, μὴ ἐν ὀφθαλμοβουλείαις ὡς
 ἀνθρωπάρεσκοι, ἀλλ' ἐν ἀπλότῃ καρδίας φοβούμενοι τὸν κύριον.
 καὶ πᾶν ὃ ἐὰν ποιήτε, ἐκ ψυχῆς ἐργάζεσθε ὡς τῷ κυρίῳ δουλεύοντες
 καὶ οὐκ ἀνθρώποις, εἰδότες ὅτι ἀπὸ κυρίου ἀπολήψεσθε τὴν ἀντα-
 5 πόδοσιν τῆς κληρονομίας. τῷ γὰρ κυρίῳ Χριστῷ δουλεύετε· ὁ γὰρ
 ἄδικος κομίζεται ὃ ἠδίκησεν, καὶ οὐκ ἔστι προσωποληψία. οἱ κύριοι 3
 τὸ δίκαιον καὶ τὴν ἰσότητα τοῖς δούλοις παρέχετε, εἰδότες ὅτι καὶ
 ἡμεῖς ἔχετε κύριον ἐν οὐρανῷ. 1 ὅπου οὐκ ἐνὶ Ἑλλήν καὶ Ἰουδαίος, 4
 περιτομὴ καὶ ἀκροβυστία, βάρβαρος, Σκύθης, δούλος, ἐλεύθερος, ἀλλὰ
 10 πάντα καὶ ἐν πᾶσι Χριστός. 1 εἰκὼν δὲ τῆς οὐρανίου ἐκκλησίας ἡ 2
 ἐκίμων, ὅπερ ἐχόμεθα καὶ ἐπὶ γῆς γενέσθαι τὸ θέλημα τοῦ θεοῦ
 ὡς ἐν οὐρανῷ· ἐνδυσάμενοι σπλάγχνα οἰκτιρμοῦ, χρηστότητα, τα- 2
 πεινοφροσύνην, πραότητα, μακροθυμίαν, ἀνεχόμενοι ἀλλήλων καὶ
 χαριζόμενοι ἑαυτοῖς, ἕαν τις πρὸς τινὰ ἔχη μομφήν· καθὼς καὶ ὁ
 15 Χριστὸς ἔχαρισάτο ἡμῖν, οὕτως καὶ ἡμεῖς, ἐπὶ πᾶσι δι' αὐτοῖς ἡ 3
 ἀγάπῃ, ὃ ἔστι σὺνδισμός τῆς τελειότητος, καὶ ἡ εἰρήνη τοῦ Χριστοῦ
 φραζενίτω ἐν ταῖς καρδίαις ἡμῶν, εἰς ἣν καὶ ἐκλήθητε ἐν ἐνὶ σῶματι
 καὶ ἐχάριστοι γίνεσθε. 1 οὐδὲν γὰρ κωλύει πολλαῖς τὴν αὐτὴν 4
 παρατίθεισθαι γραφήν εἰς ἐντροπήν Μαρκίωνα, ἣν πῶς μεταβάλλεται
 20 πισθίς, ἐχάριστον δεῖν μαθῶν τὸν πιστὸν εἶναι τῷ δημοιουγῶ
 θεῷ τῷ καλίσαντι ἡμᾶς καὶ ἐπαγγελισαμένῳ ἐν σῶματι.
 Σαφῶς ἡμῖν ἐκ τούτων ἢ ἐκ πίστεως ἐνόησε καὶ τίς ὁ τέλειος 6: 1
 δίδιχται, ὅσοι καὶ ἀκόντων τινῶν καὶ τὰ πλεῖστα ἐνισταμένων
 κᾶν κολάσει; ἐπαρτῶνται πρὸς τοῦ ἀνδρός ἢ πρὸς τοῦ διαπότον
 2) φιλοσοφῆσαι ὃ τε οἰκέτης ἢ τε γενῆ, ναὶ μὴν καὶ ἐλεύθερος, κᾶν 2
 πρὸς τυράννον θάνατος ἀπειλήται τούτῳ, κᾶν ἐπὶ δικαστήρια ἀγί-
 ται καὶ εἰς κινδύνους ἰσχυάτους περιέλκῃται περὶ τε τῆς κτήσεως
 ἀπάσι; κινδυνεύου, οὐκ ἄγξιται τῆς θεοσιμίας οὐδ' ὀπωσιστῶν· 4
 οὐδὲ ἀπειθήσει ποτὲ ἢ μὴν γενῆ φαίλων οἰκοκτοῦσα ἀνδρῶν, ὃ δὲ εἶος 3
 3) ἐὰν φαίλων ἔχη πατέρα ἢ ποιεῖν διαπότην ὃ οἰκέτης, τῆς ἀρετῆς
 ἐχόμενοι γενναίως· ἀλλ' ὡς ἀνδρῶν ἀποθνήσκουσιν καλὸν ἐπὶ τε ἀρετῆς 4
 ἐπὶ τε ἐλευθερίας ἐπὶ τε ἑαυτοῦ, οὐσαύτως καὶ γενναίῳ· οὐ γὰρ
 τῆς τῶν ἀρετῶν φείσεως τοῦτο ἴδιον, ἀλλὰ τῆς τῶν ἀγαθῶν.
 πιστῶς οὐκ καὶ ὁ πρῶβήτης καὶ ὁ εἶος καὶ ὁ οἰκέτης ἐπακούων ταῖς 6: 1
 5) ἐντολαῖς, μῶσται τε καὶ, ἐὰν δέη, τεθνήσκειται, ὅπερ ἂν εἴη διὰ θα-

8—10 Kol. 3, 11

11 f vgl. Matth. 6, 10

12—15 Kol. 3, 12—15

8 f vgl. in Kol.; am Rand vi auserad. 11
 15 f τῆς ἀρετῆς Kol. 22 ἀρετῆς Ma ἀρετῆς L
 Sy γενναίως u L

11 διότι Sy ὁπωσιστῶν 4
 26 πρὸς Sy 32 γενναίως

νάτου ζωοποιηθῆναι. ἴσμεν γοῦν καὶ παῖδας καὶ οἰκέτας καὶ γυναῖκας 2
πολλάκις ἀκόντων πατέρων καὶ δεσποτῶν καὶ ἀνδρῶν βελτιστοὺς
γεγονέναι. οὐκ οὖν ἔλαττον προθυμείσθαι χρῆ τούτους μέλλοντας θεο- 3
σεβῶς ζῆσειν, ἐπειδὴν εἰργεῖν αὐτούς τινες δοκῶσιν, ἀλλὰ πολὺ πλέον
5 οἶμαι προσήκειν σπεύδειν τε καὶ ἀγωνίζεσθαι διαφερόντως, ὅπως ἂν
μὴ ἥττηθέντες ἀποπέσωσι τῶν ἀρίστων καὶ ἀναγκαιοτάτων βουλευ- 4
μάτων. οὐ γὰρ οἶμαι σύγκρισιν ἐπιδέχεσθαι πότερον ἄμεινον θια-
σώτην γενέσθαι τοῦ παντοκράτορος ἢ τὸ τῶν δαιμόνων ἐλέσθαι
σκοτός. τὰ μὲν γὰρ ἄλλων | ἕνεκα πραττόμενα ἡμῖν ἐκάστοτε πρά- 5 215 S
10 ξαιμεν ἂν εἰς ἐκείνους ἀποβλέπειν πειρώμενοι, ὧν ἕνεκα γίνεσθαι
δοκεῖ, μέτρον ἡγούμενοι τοῦτο τὸ [ἐν] ἐκείνοις κεχαρισμένον· ἃ δὲ
αὐτῶν μᾶλλον ἢ τινῶν ἑτέρων, ταῦτα ἂν ἡμῖν γίγνωιτο μετὰ τῆς
ἴσης σπουδῆς, ἐάν τε ἀρέσκειν τιὸν δοκῆ ἐάν τε καὶ μὴ. εἰ δὲ τῶν 69, 1
ἀδιαφόρων ἕνια τοιαύτην εἴληχε τιμὴν ὥστε καὶ ἀκόντων τινῶν
15 αἰρετὰ εἶναι δοκεῖν, πολὺ δὲ πλέον τὴν ἀρετὴν περιμάχητον νομι-
στέον, μὴ εἰς ἄλλο τι ἀφορῶντας, ἀλλὰ εἰς αὐτὸ τὸ καλῶς πραχθῆναι
δυναμένον, ἐάν τε ἑτέρως δοκῆ τισὶν ἐάν τε καὶ μὴ. καλῶς οὖν 2
καὶ Ἐπίκουρος Μεινοικεῖ γράφων· ἢ μήτε νέος τις ὧν μελλέτω φιλο-
σοφεῖν, μήτε γέρον ὑπάρχων κοπιᾷτω φιλοσοφῶν. οὔτε γὰρ ἄσφορος
20 οὐδεὶς ἐστὶν οὔτε πάρος πρὸς τὸ κατὰ ψυχὴν ὑγιαίνειν. ὁ δὲ 3
λέγων μήπω τοῦ φιλοσοφεῖν ὑπάρχειν [ᾧραν] ἢ παρεληλυθέναι τὴν
ᾧραν ὁμοίως ἐστὶ τῷ λέγοντι πρὸς εὐδαιμονίαν ἢ μήπω παρεῖναι
τὴν ᾧραν ἢ μηκέτ' εἶναι [τὴν ᾧραν]. ὥστε φιλοσοφητέον καὶ νεωτέρῳ 4 595 P
καὶ γέροντι. τῷ μὲν ὅπως γηράσκων νεάξῃ τοῖς ἀγαθοῖς διὰ τὴν
25 χάριν τῶν γεγονότων, τῷ δὲ ὅπως νέος ἅμα καὶ παλαιὸς ἢ διὰ τὴν
ἀφοβίαν τῶν μελλόντων.

IX. Περὶ δὲ τοῦ μαρτυρίου διαρρήδην ὁ κύριος εἶρηκεν, καὶ τὰ 70, 1
διαφόρως γεγραμμένα συντάξωμεν· ἠλέγω δὲ ὑμῖν, πᾶς ὃς ἐάν ὁμο-
λογῆσῃ ἐν ἐμοὶ ἔμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων, καὶ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου
30 ὁμολογήσει ἐν αὐτῷ ἔμπροσθεν τῶν ἀγγέλων τοῦ θεοῦ· τὸν δὲ
ἀρνησάμενον με ἐνώπιον τῶν ἀνθρώπων ἀπαρνήσομαι αὐτὸν ἔμπρο-

13—17 εἰ τῶν—μὴ Sacr. Par. 240 Holl Chrysipp Fr. mor. 46 Arnim
18—26 Epikur Ep. III Anf. Diog. Laert. X 122 — Usener Ep. 59, 1—10 28—
S. 280, 1 Luk. 12, 8 f

1 καὶ γυναῖκας καὶ οἰκέτας Zeichen der Umstellung L¹ οἰκέτας corr. aus
κέτας L¹ 4 ζῆσειν (σ corr. aus ν) L¹ 6 ἀποπέσωσι w. e. sch. L ἀπο-
πέτωσι Vi ἀποπταίωσι Sy 7 f θειασώτην L 11 τοῦτων Hiller [ἐν] Ma
12 αὐτῶν L 13 ἀρέσκειν corr. aus ἀρέσκη L¹ 15 [δὲ] Wi περιμάχητον
+ εἶναι Sacr. Par. 16 ἀλλὰ] ἀλλ' ἢ Sacr. Par. 17 ἑτέρως Münzel ἑτέροις L
18 μελλέτω Vi μελέτω L 20 ὑγιαίνων Diog. 21 [ᾧραν] Usener (τὴν
ᾧραν Cobet 22 μήπω] μὴ Diog. 23 τὴν ᾧραν² < Diog. νέω Diog.

ἄ δ' ἐκπιθέσθαι τῆς ἐμῆς χρήσεως φρονός. 48. 1
 οὐτ' ἂν καταίθων οὔτε κρατός ἐξ ἄκρον
 δεινούς καθύς πρίονας εἰς ἄκρον πόδας
 πέθει' ἂν, οἷδ' εἰ δεσμὰ πάντα προσβάλοις.

3 ἀφόβως ἀνδροειζομένη παρὰ τῇ τραγωδίᾳ λέγει γυνή. ἢ τε Ἀντιγόνη 2
 τοῦ Κριοντίου καταφρονοῦσα κηρύγματος θαρροῦσά φησιν·

οὐ γάρ τί μοι Ζεὺς ἦν ὁ κηρύσσων τάδε·

θεὸς δὲ ἡμῖν κηρύσσει καὶ πιστότων αὐτῶν· ἑκαθρία γὰρ πιστεύεται 8
 εἰς δικαιωσύνην. στόματι δὲ ὁμολογείται εἰς στυγίαν. λέγει γοῦν
 10 ἡ γραφή· πᾶς ὁ πιστεύων ἐπ' αὐτῶ οὐ καταιωχενθήσεται.· εἰκότως 4
 οὖν Σιμωνίδης γράφει·

ἴσσι τις λόγος

τὰν Ἀρετὰν ναίειν δεσμοβάτοις ἐπὶ πέτραις.
 νεμεῶν δέ μιν θοᾶν χορῶν ἀγρῶν ἀμφέπειν·
 15 οἷδὲ πάντων βλεψάφοις θνατῶν ἴσοπτος.
 ὃ μὴ θακίθνημος· ἰδρῶς ἔνδοθεν μόλη
 ἴκη τ' εἰς ἄκρον ἀνδρείας. 50. P

καὶ ὁ Πίνδαρος· 49. 1

21 γέων δὲ μέριμναι σὺν πόνοις ἐπιλοσόμεναι
 δόξαν ἐγείροικοναί, λάμπει δὲ χρόνον
 ἴργα μετ' αἰθήρα λαμπυθίοντα.

ταύτης τῆς ἐννοίας καὶ Μισχίλος ἐπιλοσόμενός φησιν· 2

1 S 274. 15 vgl. Elter *Gnom. hist.* 92—5. 1—4 TrF Adesp. 114
 7 S, h. Ant. 40. 8 B 10 Rom. 10, 1 f. loc. 28, 10. 12 f. Theodoret Gr.
 aff. c. VII 40. 12—17 S. m. notes v. Kess. Fr. 15; vgl. E. Maass, *Aratea* S. 17
 19—21 Pindar Fr. 227 Schroeder

8 *Aratea* p. 109. Pindar. 4 πέθει L. 6 οἷδ' ἔσσι C. lat. 447 u. Nov.
 lat. 731. 8 τοῦ τραγοῦ Ma. 7 πηριός, S. m. u. Strom. V 84, 3. 8 πο-
 σιόν In. ποσι. v. L. 12 ἴσσι Theodoret Gr. aff. L. 14 νεμεῶν W. ὅτι
 N. lat. 1208 S. 2 ἰδρῶς L. 15 ἴκη W. ἴκη W. ἴκη W. ἴκη L. 18 ἐκπιτός L.
 16 ἀκρονός Sy. d' ἰδρῶς L. 17 ἴκη W. ἴκη W. ἴκη L. 19 ἐπιλο-
 σόμεναι B. ἴκη ἴκη W. ἴκη W. ἴκη L. 21 μετ' αἰθήρα λαμπυθίοντα
 μετ' αἰθήρα λαμπυθίοντα L. 21 μετ' αἰθήρα λαμπυθίοντα μετ' αἰθήρα
 λαμπυθίοντα L. vgl. vgl. Nem. S. 41.

τῷ πονουῦντι δ' ἐκ θεῶν
ὀφείλεται τέκνωμα τοῦ | πόνου κλέος. 212 S

ἰμόροι γὰρ μέζονες μέζονας μοίρας λαγγάνουσι· καθ' Ἡράκλειτον. 8

τίς δ' ἔστι δοῦλος τοῦ θανεῖν ἄφροντις ὧν; 4

5 ἰοὺ γὰρ ἔδωκεν ἡμῖν ὁ θεὸς πνεῦμα δουλείας πάλιν εἰς φόβον, ἀλλὰ 5
δυνάμεως καὶ ἀγάπης καὶ σωφρονισμοῦ. μὴ οὖν ἐκαισχυρθῆς τὸ
μαρτύριον τοῦ κυρίου ἡμῶν μηδὲ ἐμὲ τὸν δέσμιον αὐτοῦ,· τῷ Τιμο-
θέῳ γράφει. εἴη δ' ἂν ὁ τοιοῦτος ὁ κολλώμενος τῷ ἀγαθῷ κατὰ 6
τὸν ἀπόστολον, ἀποστρυγῶν τὸ πονηρὸν, ἀγάπην ἔχων ἀνυπόκριτον·
10 ἰὸ γὰρ ἀγαπῶν τὸν ἕτερον νόμον πεπλήρωκεν·· εἰ δὲ ἰὸ θεὸς τῆς 7
ἐλπίδος· οὗτός ἐστιν ὃ μαρτυροῦμεν, ὥσπερ οὖν ἐστι, τὴν ἐλπίδα
ἡμῶν ὁμολογοῦμεν εἰς τὴν ἐλπίδα σπεύδοντες· οἱ δὲ ἰμεστοὶ τῆς
ἀγαθωσύνης πεπληρωμένοι,· φησί, ἰπάσης τῆς γνώσεως··

Ἰνδῶν οἱ φιλόσοφοι Ἀλεξάνδρῳ λέγουσι τῷ Μακεδόνι· ἰσώματα 50, 1
15 μὲν μετάξεις ἐκ τόπου εἰς τόπον, ψυχὰς δ' ἡμετέρας οὐκ ἀναγκάσεις
ποιεῖν ἂ μὴ βουλόμεθα. πῦρ ἀνθρώποις μέγιστον κολαστήριον·
τούτου ἡμεῖς καταφρονοῦμεν·· κἀντεῦθεν Ἡράκλειτος ἐν ἀντὶ πάν- 2
των κλέος ἤρειτο, τοῖς δὲ πολλοῖς παραχωρεῖν ὁμολογεῖ ἰκεκορηῆσθαι
ὄκωσπερ κτήνεσι··

20 τοῦ σώματος γὰρ οὐνεκα οἱ πολλοὶ πόνοι, 8
τοῦδ' οὐνεκα οἶκον στεγανὸν ἐξευρήκαμεν
λευκὸν τε ὀρύττειν ἄργυρον σείρειν τε γῆν,
τά τε ἄλλα ὅσα ἡμεῖς ὀνόμασι(ν) γινώσκομεν.

τοῖς μὲν οὖν πολλοῖς ἡ ματαιοπονία αὐτῆ αἰρετή, ἡμῖν δὲ ὁ ἀπό- 51, 1

1 f Aeschylus Fr. inc. 315 8 Heraklit Fr. 101 Byw. 25 Diels; Theodoret
Gr. aff. c. VIII 30 4 Euripides Fr. inc. 958; vgl. Elter Gnom. hist. 53
5—7 II Tim. 1, 7 f (δουλείας Z. 5 statt δειλιάς aus Röm. 8, 15) 8 f vgl.
Röm. 12, 9 10 Röm. 13, 8 10 f. 12 f Röm. 15, 13 f 14—17 vgl. Ka-
lanos bei Philo Quod omn. prob. lib. 14 (II p. 460 M) 17—19 vgl. Heraklit
Fr. 111 Byw. 29 Diels; Strom. V 59, 5 20—23 TGF Adesp. 115

8 μόροι] μόνοι Theod. μεζονες μεζονος Theod. zw. μεζονες u. μέ-
ζονας ist μεζ von L' gestrichen 12 μεστοὶ Röm. μέγιστοι L 18 ὁμολόγει
Sy κεκορηῆσθαι Sy καὶ κορηῆσθαι L 19 ὄκωσπερ Bernays οὐχ ὥσπερ
L οὕτως ὥσπερ Sy ὕπως Strom. V 21 ἔνεκα L ἐξηρηῆκαμεν Nauck
22 ὀρύσσειν Nauck 23 γινώσκομεν Nauck

στολός φησι· τοῦτο δὲ γινώσκωμεν, ὅτι ὁ παλαιὸς ἄνθρωπος ἡμῶν
 σεντεταύρωται, ἵνα καταργηθῇ τὸ σῶμα τῆς ἁμαρτίας, τοῦ μηκέτι
 δουλεῖν ἡμᾶς τῇ ἁμαρτίᾳ· ἀρ' οὐκ ἔμφανώς κάκεινα ἐπιγίρει ὁ
 ἀπόστολος δεικνὺς τὸν κατασχρμημὸν τῆς πίστεως παρὰ τοῖς πολλοῖς;
 ὁδοκῶ γάρ, ὁ θεὸς ἡμᾶς τοὺς ἀποστόλους ἰσχυάτους ἀπέδειξεν ὡς
 ἐπιθανάτους, ὅτι θέατρον ἐγενήθημεν τῷ κόσμῳ καὶ ἀγγέλοις καὶ
 ἀνθρώποις· ἄχρι τῆς ἄρτι ὄρας καὶ πεινώμεν καὶ διψῶμεν καὶ γυμνη-
 τεύομεν καὶ κολασιζόμεθα καὶ ἀστατοῦμεν καὶ κοιτῶμεν ἐργαζόμενοι
 ταῖς ἰδίαις χερσὶ· λοιδορούμενοι ἐλόγουμεν, διωκόμενοι ἀνεχόμεθα,
 διωγιμώμενοι παρακαλοῦμεν ὡς περικαθάσματα τοῦ κόσμου ἐγενή-
 θημεν· τοιαῦτα καὶ τὰ τοῦ Πλάτωνος ἐν Πολιτείᾳ, κἄν στρεβλώται
 ὁ δίκαιος κἄν ἐξορέτῃται τὸ ὄφθαλμῷ, ὅτι εὐδαίμων ἵσται, οἷκον
 ἐπὶ τῇ τύχῃ τὸ τέλος ἔξει ποτὲ ὁ γνωστικὸς κείμενον, ἀλλ' ἐπ'
 αὐτῷ τὸ εὐδαίμονεσθαι ἄν εἴη καὶ τὸ μακαρίον εἶναι μοιλικῶν τι φίλον
 τοῦ θεοῦ· κἄν ἀτιμίε τις περιβάλλῃ τοῦτον φηγῆ τε καὶ θημιῦσι
 καὶ ἐπὶ πᾶσι θανάτῳ, οὐκ ἀποπασθῆσεται ποτε τῆς ἐλευθερίας καὶ
 κρισιτάτης πρὸς τὸν θεὸν ἀγάπης, ἢ πάντα σίγει καὶ πάντα ἔπο-
 μίνε· καλῶς πάντα τὴν θείαν διοικίην πρόνοϊαν πίπτεται ἢ ἀγάπῃ,
 παρακαλῶ οὖν ἡμᾶς, μιμηταὶ μου γίνεσθε, φησίν, ὁ μὲν οὖν
 πρῶτος βαθμὸς τῆς σωτηρίας ἢ μετὰ φόβου διδασκαλία δι' ἣν ἀπι-
 χόμεθα τῆς ἀδικίας, δεῦτερος δὲ ἢ ἐλπίς, δι' ἣν ἐπιμίθεα τῶν βλά-
 τίστων, τρίτος δὲ ἢ ἀγάπη, ὡς πρωϊκόν ἵσται, γνωστικῶς ἠδη
 παιδείουσα.

Ἕλλητις γάρ οὐκ οἶδ' ὅπως ἀνάγκῃ διδωκίτις ἐλόγου τὰ σιμ-
 ψαίνοντα ἄκοιτις πιίθισθαι ὁμολογοῦσιν, ὁ γοῦν Ἑὐρηπίδης λίγι·

ἄ γ' οὖν περαινῶ, ταῦτά μου δέξαι γίνεαι,
 ἴην μιν οἰδίτις ὅστις οὐ ποιεὶ βροτῶν
 θέλπει τε τέχνη καὶ ἴτιρα σπείρει γέ
 εὐτός τε θνήσκει καὶ τὰδ' ἀχθονται βροτοί.

1 8 Rom. 6. 6. 3-11 I Cor. 4. 9. 11-15. 11 f. vs. Paul. Rom. 7. 5. 10 f. vs. 11 f. vs. 12 f. vs. 13 f. vs. 14 f. vs. 15 f. vs. 16 f. vs. 17 f. vs. 18 f. vs. 19 f. vs. 20 f. vs. 21 f. vs. 22 f. vs. 23 f. vs. 24 f. vs. 25 f. vs. 26 f. vs. 27 f. vs. 28 f. vs. 29 f. vs. 30 f. vs. 31 f. vs. 32 f. vs. 33 f. vs. 34 f. vs. 35 f. vs. 36 f. vs. 37 f. vs. 38 f. vs. 39 f. vs. 40 f. vs. 41 f. vs. 42 f. vs. 43 f. vs. 44 f. vs. 45 f. vs. 46 f. vs. 47 f. vs. 48 f. vs. 49 f. vs. 50 f. vs. 51 f. vs. 52 f. vs. 53 f. vs. 54 f. vs. 55 f. vs. 56 f. vs. 57 f. vs. 58 f. vs. 59 f. vs. 60 f. vs. 61 f. vs. 62 f. vs. 63 f. vs. 64 f. vs. 65 f. vs. 66 f. vs. 67 f. vs. 68 f. vs. 69 f. vs. 70 f. vs. 71 f. vs. 72 f. vs. 73 f. vs. 74 f. vs. 75 f. vs. 76 f. vs. 77 f. vs. 78 f. vs. 79 f. vs. 80 f. vs. 81 f. vs. 82 f. vs. 83 f. vs. 84 f. vs. 85 f. vs. 86 f. vs. 87 f. vs. 88 f. vs. 89 f. vs. 90 f. vs. 91 f. vs. 92 f. vs. 93 f. vs. 94 f. vs. 95 f. vs. 96 f. vs. 97 f. vs. 98 f. vs. 99 f. vs. 100 f. vs. 101 f. vs. 102 f. vs. 103 f. vs. 104 f. vs. 105 f. vs. 106 f. vs. 107 f. vs. 108 f. vs. 109 f. vs. 110 f. vs. 111 f. vs. 112 f. vs. 113 f. vs. 114 f. vs. 115 f. vs. 116 f. vs. 117 f. vs. 118 f. vs. 119 f. vs. 120 f. vs. 121 f. vs. 122 f. vs. 123 f. vs. 124 f. vs. 125 f. vs. 126 f. vs. 127 f. vs. 128 f. vs. 129 f. vs. 130 f. vs. 131 f. vs. 132 f. vs. 133 f. vs. 134 f. vs. 135 f. vs. 136 f. vs. 137 f. vs. 138 f. vs. 139 f. vs. 140 f. vs. 141 f. vs. 142 f. vs. 143 f. vs. 144 f. vs. 145 f. vs. 146 f. vs. 147 f. vs. 148 f. vs. 149 f. vs. 150 f. vs. 151 f. vs. 152 f. vs. 153 f. vs. 154 f. vs. 155 f. vs. 156 f. vs. 157 f. vs. 158 f. vs. 159 f. vs. 160 f. vs. 161 f. vs. 162 f. vs. 163 f. vs. 164 f. vs. 165 f. vs. 166 f. vs. 167 f. vs. 168 f. vs. 169 f. vs. 170 f. vs. 171 f. vs. 172 f. vs. 173 f. vs. 174 f. vs. 175 f. vs. 176 f. vs. 177 f. vs. 178 f. vs. 179 f. vs. 180 f. vs. 181 f. vs. 182 f. vs. 183 f. vs. 184 f. vs. 185 f. vs. 186 f. vs. 187 f. vs. 188 f. vs. 189 f. vs. 190 f. vs. 191 f. vs. 192 f. vs. 193 f. vs. 194 f. vs. 195 f. vs. 196 f. vs. 197 f. vs. 198 f. vs. 199 f. vs. 200 f. vs. 201 f. vs. 202 f. vs. 203 f. vs. 204 f. vs. 205 f. vs. 206 f. vs. 207 f. vs. 208 f. vs. 209 f. vs. 210 f. vs. 211 f. vs. 212 f. vs. 213 f. vs. 214 f. vs. 215 f. vs. 216 f. vs. 217 f. vs. 218 f. vs. 219 f. vs. 220 f. vs. 221 f. vs. 222 f. vs. 223 f. vs. 224 f. vs. 225 f. vs. 226 f. vs. 227 f. vs. 228 f. vs. 229 f. vs. 230 f. vs. 231 f. vs. 232 f. vs. 233 f. vs. 234 f. vs. 235 f. vs. 236 f. vs. 237 f. vs. 238 f. vs. 239 f. vs. 240 f. vs. 241 f. vs. 242 f. vs. 243 f. vs. 244 f. vs. 245 f. vs. 246 f. vs. 247 f. vs. 248 f. vs. 249 f. vs. 250 f. vs. 251 f. vs. 252 f. vs. 253 f. vs. 254 f. vs. 255 f. vs. 256 f. vs. 257 f. vs. 258 f. vs. 259 f. vs. 260 f. vs. 261 f. vs. 262 f. vs. 263 f. vs. 264 f. vs. 265 f. vs. 266 f. vs. 267 f. vs. 268 f. vs. 269 f. vs. 270 f. vs. 271 f. vs. 272 f. vs. 273 f. vs. 274 f. vs. 275 f. vs. 276 f. vs. 277 f. vs. 278 f. vs. 279 f. vs. 280 f. vs. 281 f. vs. 282 f. vs. 283 f. vs. 284 f. vs. 285 f. vs. 286 f. vs. 287 f. vs. 288 f. vs. 289 f. vs. 290 f. vs. 291 f. vs. 292 f. vs. 293 f. vs. 294 f. vs. 295 f. vs. 296 f. vs. 297 f. vs. 298 f. vs. 299 f. vs. 300 f. vs. 301 f. vs. 302 f. vs. 303 f. vs. 304 f. vs. 305 f. vs. 306 f. vs. 307 f. vs. 308 f. vs. 309 f. vs. 310 f. vs. 311 f. vs. 312 f. vs. 313 f. vs. 314 f. vs. 315 f. vs. 316 f. vs. 317 f. vs. 318 f. vs. 319 f. vs. 320 f. vs. 321 f. vs. 322 f. vs. 323 f. vs. 324 f. vs. 325 f. vs. 326 f. vs. 327 f. vs. 328 f. vs. 329 f. vs. 330 f. vs. 331 f. vs. 332 f. vs. 333 f. vs. 334 f. vs. 335 f. vs. 336 f. vs. 337 f. vs. 338 f. vs. 339 f. vs. 340 f. vs. 341 f. vs. 342 f. vs. 343 f. vs. 344 f. vs. 345 f. vs. 346 f. vs. 347 f. vs. 348 f. vs. 349 f. vs. 350 f. vs. 351 f. vs. 352 f. vs. 353 f. vs. 354 f. vs. 355 f. vs. 356 f. vs. 357 f. vs. 358 f. vs. 359 f. vs. 360 f. vs. 361 f. vs. 362 f. vs. 363 f. vs. 364 f. vs. 365 f. vs. 366 f. vs. 367 f. vs. 368 f. vs. 369 f. vs. 370 f. vs. 371 f. vs. 372 f. vs. 373 f. vs. 374 f. vs. 375 f. vs. 376 f. vs. 377 f. vs. 378 f. vs. 379 f. vs. 380 f. vs. 381 f. vs. 382 f. vs. 383 f. vs. 384 f. vs. 385 f. vs. 386 f. vs. 387 f. vs. 388 f. vs. 389 f. vs. 390 f. vs. 391 f. vs. 392 f. vs. 393 f. vs. 394 f. vs. 395 f. vs. 396 f. vs. 397 f. vs. 398 f. vs. 399 f. vs. 400 f. vs. 401 f. vs. 402 f. vs. 403 f. vs. 404 f. vs. 405 f. vs. 406 f. vs. 407 f. vs. 408 f. vs. 409 f. vs. 410 f. vs. 411 f. vs. 412 f. vs. 413 f. vs. 414 f. vs. 415 f. vs. 416 f. vs. 417 f. vs. 418 f. vs. 419 f. vs. 420 f. vs. 421 f. vs. 422 f. vs. 423 f. vs. 424 f. vs. 425 f. vs. 426 f. vs. 427 f. vs. 428 f. vs. 429 f. vs. 430 f. vs. 431 f. vs. 432 f. vs. 433 f. vs. 434 f. vs. 435 f. vs. 436 f. vs. 437 f. vs. 438 f. vs. 439 f. vs. 440 f. vs. 441 f. vs. 442 f. vs. 443 f. vs. 444 f. vs. 445 f. vs. 446 f. vs. 447 f. vs. 448 f. vs. 449 f. vs. 450 f. vs. 451 f. vs. 452 f. vs. 453 f. vs. 454 f. vs. 455 f. vs. 456 f. vs. 457 f. vs. 458 f. vs. 459 f. vs. 460 f. vs. 461 f. vs. 462 f. vs. 463 f. vs. 464 f. vs. 465 f. vs. 466 f. vs. 467 f. vs. 468 f. vs. 469 f. vs. 470 f. vs. 471 f. vs. 472 f. vs. 473 f. vs. 474 f. vs. 475 f. vs. 476 f. vs. 477 f. vs. 478 f. vs. 479 f. vs. 480 f. vs. 481 f. vs. 482 f. vs. 483 f. vs. 484 f. vs. 485 f. vs. 486 f. vs. 487 f. vs. 488 f. vs. 489 f. vs. 490 f. vs. 491 f. vs. 492 f. vs. 493 f. vs. 494 f. vs. 495 f. vs. 496 f. vs. 497 f. vs. 498 f. vs. 499 f. vs. 500 f. vs. 501 f. vs. 502 f. vs. 503 f. vs. 504 f. vs. 505 f. vs. 506 f. vs. 507 f. vs. 508 f. vs. 509 f. vs. 510 f. vs. 511 f. vs. 512 f. vs. 513 f. vs. 514 f. vs. 515 f. vs. 516 f. vs. 517 f. vs. 518 f. vs. 519 f. vs. 520 f. vs. 521 f. vs. 522 f. vs. 523 f. vs. 524 f. vs. 525 f. vs. 526 f. vs. 527 f. vs. 528 f. vs. 529 f. vs. 530 f. vs. 531 f. vs. 532 f. vs. 533 f. vs. 534 f. vs. 535 f. vs. 536 f. vs. 537 f. vs. 538 f. vs. 539 f. vs. 540 f. vs. 541 f. vs. 542 f. vs. 543 f. vs. 544 f. vs. 545 f. vs. 546 f. vs. 547 f. vs. 548 f. vs. 549 f. vs. 550 f. vs. 551 f. vs. 552 f. vs. 553 f. vs. 554 f. vs. 555 f. vs. 556 f. vs. 557 f. vs. 558 f. vs. 559 f. vs. 560 f. vs. 561 f. vs. 562 f. vs. 563 f. vs. 564 f. vs. 565 f. vs. 566 f. vs. 567 f. vs. 568 f. vs. 569 f. vs. 570 f. vs. 571 f. vs. 572 f. vs. 573 f. vs. 574 f. vs. 575 f. vs. 576 f. vs. 577 f. vs. 578 f. vs. 579 f. vs. 580 f. vs. 581 f. vs. 582 f. vs. 583 f. vs. 584 f. vs. 585 f. vs. 586 f. vs. 587 f. vs. 588 f. vs. 589 f. vs. 590 f. vs. 591 f. vs. 592 f. vs. 593 f. vs. 594 f. vs. 595 f. vs. 596 f. vs. 597 f. vs. 598 f. vs. 599 f. vs. 600 f. vs. 601 f. vs. 602 f. vs. 603 f. vs. 604 f. vs. 605 f. vs. 606 f. vs. 607 f. vs. 608 f. vs. 609 f. vs. 610 f. vs. 611 f. vs. 612 f. vs. 613 f. vs. 614 f. vs. 615 f. vs. 616 f. vs. 617 f. vs. 618 f. vs. 619 f. vs. 620 f. vs. 621 f. vs. 622 f. vs. 623 f. vs. 624 f. vs. 625 f. vs. 626 f. vs. 627 f. vs. 628 f. vs. 629 f. vs. 630 f. vs. 631 f. vs. 632 f. vs. 633 f. vs. 634 f. vs. 635 f. vs. 636 f. vs. 637 f. vs. 638 f. vs. 639 f. vs. 640 f. vs. 641 f. vs. 642 f. vs. 643 f. vs. 644 f. vs. 645 f. vs. 646 f. vs. 647 f. vs. 648 f. vs. 649 f. vs. 650 f. vs. 651 f. vs. 652 f. vs. 653 f. vs. 654 f. vs. 655 f. vs. 656 f. vs. 657 f. vs. 658 f. vs. 659 f. vs. 660 f. vs. 661 f. vs. 662 f. vs. 663 f. vs. 664 f. vs. 665 f. vs. 666 f. vs. 667 f. vs. 668 f. vs. 669 f. vs. 670 f. vs. 671 f. vs. 672 f. vs. 673 f. vs. 674 f. vs. 675 f. vs. 676 f. vs. 677 f. vs. 678 f. vs. 679 f. vs. 680 f. vs. 681 f. vs. 682 f. vs. 683 f. vs. 684 f. vs. 685 f. vs. 686 f. vs. 687 f. vs. 688 f. vs. 689 f. vs. 690 f. vs. 691 f. vs. 692 f. vs. 693 f. vs. 694 f. vs. 695 f. vs. 696 f. vs. 697 f. vs. 698 f. vs. 699 f. vs. 700 f. vs. 701 f. vs. 702 f. vs. 703 f. vs. 704 f. vs. 705 f. vs. 706 f. vs. 707 f. vs. 708 f. vs. 709 f. vs. 710 f. vs. 711 f. vs. 712 f. vs. 713 f. vs. 714 f. vs. 715 f. vs. 716 f. vs. 717 f. vs. 718 f. vs. 719 f. vs. 720 f. vs. 721 f. vs. 722 f. vs. 723 f. vs. 724 f. vs. 725 f. vs. 726 f. vs. 727 f. vs. 728 f. vs. 729 f. vs. 730 f. vs. 731 f. vs. 732 f. vs. 733 f. vs. 734 f. vs. 735 f. vs. 736 f. vs. 737 f. vs. 738 f. vs. 739 f. vs. 740 f. vs. 741 f. vs. 742 f. vs. 743 f. vs. 744 f. vs. 745 f. vs. 746 f. vs. 747 f. vs. 748 f. vs. 749 f. vs. 750 f. vs. 751 f. vs. 752 f. vs. 753 f. vs. 754 f. vs. 755 f. vs. 756 f. vs. 757 f. vs. 758 f. vs. 759 f. vs. 760 f. vs. 761 f. vs. 762 f. vs. 763 f. vs. 764 f. vs. 765 f. vs. 766 f. vs. 767 f. vs. 768 f. vs. 769 f. vs. 770 f. vs. 771 f. vs. 772 f. vs. 773 f. vs. 774 f. vs. 775 f. vs. 776 f. vs. 777 f. vs. 778 f. vs. 779 f. vs. 780 f. vs. 781 f. vs. 782 f. vs. 783 f. vs. 784 f. vs. 785 f. vs. 786 f. vs. 787 f. vs. 788 f. vs. 789 f. vs. 790 f. vs. 791 f. vs. 792 f. vs. 793 f. vs. 794 f. vs. 795 f. vs. 796 f. vs. 797 f. vs. 798 f. vs. 799 f. vs. 800 f. vs. 801 f. vs. 802 f. vs. 803 f. vs. 804 f. vs. 805 f. vs. 806 f. vs. 807 f. vs. 808 f. vs. 809 f. vs. 810 f. vs. 811 f. vs. 812 f. vs. 813 f. vs. 814 f. vs. 815 f. vs. 816 f. vs. 817 f. vs. 818 f. vs. 819 f. vs. 820 f. vs. 821 f. vs. 822 f. vs. 823 f. vs. 824 f. vs. 825 f. vs. 826 f. vs. 827 f. vs. 828 f. vs. 829 f. vs. 830 f. vs. 831 f. vs. 832 f. vs. 833 f. vs. 834 f. vs. 835 f. vs. 836 f. vs. 837 f. vs. 838 f. vs. 839 f. vs. 840 f. vs. 841 f. vs. 842 f. vs. 843 f. vs. 844 f. vs. 845 f. vs. 846 f. vs. 847 f. vs. 848 f. vs. 849 f. vs. 850 f. vs. 851 f. vs. 852 f. vs. 853 f. vs. 854 f. vs. 855 f. vs. 856 f. vs. 857 f. vs. 858 f. vs. 859 f. vs. 860 f. vs. 861 f. vs. 862 f. vs. 863 f. vs. 864 f. vs. 865 f. vs. 866 f. vs. 867 f. vs. 868 f. vs. 869 f. vs. 870 f. vs. 871 f. vs. 872 f. vs. 873 f. vs. 874 f. vs. 875 f. vs. 876 f. vs. 877 f. vs. 878 f. vs. 879 f. vs. 880 f. vs. 881 f. vs. 882 f. vs. 883 f. vs. 884 f. vs. 885 f. vs. 886 f. vs. 887 f. vs. 888 f. vs. 889 f. vs. 890 f. vs. 891 f. vs. 892 f. vs. 893 f. vs. 894 f. vs. 895 f. vs. 896 f. vs. 897 f. vs. 898 f. vs. 899 f. vs. 900 f. vs. 901 f. vs. 902 f. vs. 903 f. vs. 904 f. vs. 905 f. vs. 906 f. vs. 907 f. vs. 908 f. vs. 909 f. vs. 910 f. vs. 911 f. vs. 912 f. vs. 913 f. vs. 914 f. vs. 915 f. vs. 916 f. vs. 917 f. vs. 918 f. vs. 919 f. vs. 920 f. vs. 921 f. vs. 922 f. vs. 923 f. vs. 924 f. vs. 925 f. vs. 926 f. vs. 927 f. vs. 928 f. vs. 929 f. vs. 930 f. vs. 931 f. vs. 932 f. vs. 933 f. vs. 934 f. vs. 935 f. vs. 936 f. vs. 937 f. vs. 938 f. vs. 939 f. vs. 940 f. vs. 941 f. vs. 942 f. vs. 943 f. vs. 944 f. vs. 945 f. vs. 946 f. vs. 947 f. vs. 948 f. vs. 949 f. vs. 950 f. vs. 951 f. vs. 952 f. vs. 953 f. vs. 954 f. vs. 955 f. vs. 956 f. vs. 957 f. vs. 958 f. vs. 959 f. vs. 960 f. vs. 961 f. vs. 962 f. vs. 963 f. vs. 964 f. vs. 965 f. vs. 966 f. vs. 967 f. vs. 968 f. vs. 969 f. vs. 970 f. vs. 971 f. vs. 972 f. vs. 973 f. vs. 974 f. vs. 975 f. vs. 976 f. vs. 977 f. vs. 978 f. vs. 979 f. vs. 980 f. vs. 981 f. vs. 982 f. vs. 983 f. vs. 984 f. vs. 985 f. vs. 986 f. vs. 987 f. vs. 988 f. vs. 989 f. vs. 990 f. vs. 991 f. vs. 992 f. vs. 993 f. vs. 994 f. vs. 995 f. vs. 996 f. vs. 997 f. vs. 998 f. vs. 999 f. vs. 1000 f. vs. 1001 f. vs. 1002 f. vs. 1003 f. vs. 1004 f. vs. 1005 f. vs. 1006 f. vs. 1007 f. vs. 1008 f. vs. 1009 f. vs. 1010 f. vs. 1011 f. vs. 1012 f. vs. 1013 f. vs. 1014 f. vs. 1015 f. vs. 1016 f. vs. 1017 f. vs. 1018 f. vs. 1019 f. vs. 1020 f. vs. 1021 f. vs. 1022 f. vs. 1023 f. vs. 1024 f. vs. 1025 f. vs. 1026 f. vs. 1027 f. vs. 1028 f. vs. 1029 f. vs. 1030 f. vs. 1031 f. vs. 1032 f. vs. 1033 f. vs. 1034 f. vs. 1035 f. vs. 1036 f. vs. 1037 f. vs. 1038 f. vs. 1039 f. vs. 1040 f. vs. 1041 f. vs. 1042 f. vs. 1043 f. vs. 1044 f. vs. 1045 f. vs. 1046 f. vs. 1047 f. vs. 1048 f. vs. 1049 f. vs. 1050 f. vs. 1051 f. vs. 1052 f. vs. 1053 f. vs. 1054 f. vs. 1055 f. vs. 1056 f. vs. 1057 f. vs. 1058 f. vs. 1059 f. vs. 1060 f. vs. 1061 f. vs. 1062 f. vs. 1063 f. vs. 1064 f. vs. 1065 f. vs. 1066 f. vs. 1067 f. vs. 1068 f. vs. 1069 f. vs. 1070 f. vs. 1071 f. vs. 1072 f. vs. 1073 f. vs. 1074 f. vs. 1075 f. vs. 1076 f. vs. 1077 f. vs. 1078 f. vs. 1079 f. vs. 1080 f. vs. 1081 f. vs. 1082 f. vs. 1083 f. vs. 1084 f. vs. 1085 f. vs. 1086 f. vs. 1087 f. vs. 1088 f. vs. 1089 f. vs. 1090 f. vs. 1091 f. vs. 1092 f. vs. 1093 f. vs. 1094 f. vs. 1095 f. vs. 1096 f. vs. 1097 f. vs. 1098 f. vs. 1099 f. vs. 1100 f. vs. 1101 f. vs. 1102 f. vs. 1103 f. vs. 1104 f. vs. 1105 f. vs. 1106 f. vs. 1107 f. vs. 1108 f. vs. 1109 f. vs. 1110 f. vs. 1111 f. vs. 1112 f. vs. 1113 f. vs. 1114 f. vs. 1115 f. vs. 1116 f. vs. 1117 f. vs. 1118 f. vs. 1119 f. vs. 1120 f. vs. 1121 f. vs. 1122 f. vs. 1123 f. vs. 1124 f. vs. 1125 f. vs. 1126 f. vs. 1127 f. vs. 1128 f. vs. 1129 f. vs. 1130 f. vs. 1131 f. vs. 1132 f. vs. 1133 f. vs. 1134 f. vs. 1135 f. vs. 1136 f. vs. 1137 f. vs. 1138 f. vs. 1139 f. vs. 1140 f. vs. 1141 f. vs. 1142 f. vs. 1143 f. vs. 1144 f. vs. 1145 f. vs. 1146 f. vs. 1147 f. vs. 1148 f. vs. 1149 f. vs. 1150 f. vs. 1151 f. vs. 1152 f. vs. 1153 f. vs. 1154 f. vs. 1155 f. vs. 1156 f. vs. 1157 f. vs. 1158 f. vs. 1159 f. vs. 1160 f. vs. 1161 f. vs. 1162 f. vs. 1163 f. vs. 1164 f. vs. 1165 f. vs. 1166 f. vs. 1167 f. vs. 1168 f. vs. 1169 f. vs. 1170 f. vs. 1171 f. vs. 1172 f. vs. 1173 f. vs. 1174 f. vs. 1175 f. vs. 1176 f. vs. 1177 f. vs. 1178 f. vs. 1179 f. vs. 1180 f. vs. 1181 f. vs. 1182 f. vs. 1183 f. vs. 1184 f. vs. 1185 f. vs. 1186 f. vs. 1187 f. vs. 1188 f. vs. 1189 f. vs. 1190 f. vs. 1191 f. vs. 1192 f. vs. 1193 f. vs. 1194 f. vs. 1195 f. vs. 1196 f. vs. 1197 f. vs. 1198 f. vs. 1199 f. vs. 1200 f. vs. 1201 f. vs. 1202 f. vs. 1203 f. vs. 1204 f. vs. 1205 f. vs. 1206 f. vs. 1207 f. vs. 1208 f. vs. 1209 f. vs. 1210 f. vs. 1211 f. vs. 1212 f. vs. 1213 f. vs. 1214 f. vs. 1215 f. vs. 1216 f. vs. 1217 f. vs. 1218 f. vs. 1219 f. vs. 1220 f. vs. 1221 f. vs. 1222 f. vs. 1223 f. vs. 1224 f. vs. 1225 f. vs. 1226 f. vs. 1227 f. vs. 1228 f. vs. 1229 f. vs. 1230 f. vs. 1231 f. vs. 1232 f. vs. 1233 f. vs. 1234 f. vs. 1235 f. vs. 1236 f. vs. 1237 f. vs. 1238 f. vs. 1239 f. vs. 1240 f. vs. 1241 f. vs. 1242 f. vs. 1243 f. vs. 1244 f. vs. 1245 f. vs. 1246 f. vs. 1247 f. vs. 1248 f. vs. 1249 f. vs. 1250 f. vs. 1251 f. vs. 1252 f. vs. 1253 f. vs. 1254 f. vs. 1255 f. vs. 1256 f. vs. 1257 f. vs. 1258 f. vs. 1259 f. vs. 1260 f. vs. 1261 f. vs. 1262 f. vs. 1263 f. vs. 1264 f. vs. 1265 f. vs. 1266 f. vs. 1267 f. vs. 1268 f. vs. 1269 f. vs. 1270 f. vs. 1271 f. vs. 1272 f. vs. 1273 f. vs. 1274 f. vs. 1275 f. vs. 1276 f. vs. 1277 f. vs. 1278 f. vs. 1279 f. vs. 1280 f. vs. 1281 f. vs. 1282 f. vs. 1283 f. vs. 1284 f. vs. 1285 f. vs. 1286 f. vs. 1287 f. vs. 1288 f. vs. 1289 f. vs. 1290 f. vs. 1291 f. vs. 1292 f. vs. 1293 f. vs. 1294 f. vs. 1295 f. vs. 1296 f. vs. 1297 f. vs. 1298 f. vs. 1299 f. vs. 1300 f. vs. 1301 f. vs. 1302 f. vs. 1303 f. vs. 1304 f. vs. 1305 f. vs. 1306 f. vs. 1307 f. vs. 1308 f. vs. 1309 f. vs. 1310 f. vs. 1311 f. vs. 1312 f. vs. 1313 f. vs. 1314 f. vs. 1315 f. vs. 1316 f. vs. 1317 f. vs. 1318 f. vs. 1319 f. vs. 1320 f. vs. 1321 f. vs. 1322 f. vs. 1323 f. vs. 1324 f. vs. 1325 f. vs. 1326 f. vs. 1327 f. vs. 1328 f. vs. 1329 f.

εἶτα ἐπιφέρει·

4

ταῦτα δεῖ

στέγειν ἄπερ δεῖ κατὰ φύσιν διεκπερᾶν·

οὐ δεινὸν οὐδὲν τῶν ἀναγκαίων βροτοῖς.

- 5 Πρόκειται δὲ τοῖς εἰς τελείωσιν σπεύδουσιν ἢ γυνῶσις ἢ λογική, 54, 1
 ἢς θεμέλιος ἢ ἅγια τριάς, ἠπίστις, ἐλπὶς, ἀγάπη· μελιζῶν δὲ τούτων
 ἢ ἀγάπη· ἀμέλει ἠπάντα ἔξεστιν, ἀλλ' οὐ πάντα συμφέρει· πάντα 2
 ἔξεστιν, ἀλλ' οὐ πάντα οἰκοδομεῖ, φησὶν ὁ ἀπόστολος. καὶ ἠμῆεις
 τὸ ἑαυτοῦ ζητεῖτω μόνον, ἀλλὰ καὶ τὸ τοῦ ἑτέρου, ὡς ποιεῖν ὁμοῦ
 10 καὶ διδάσκειν δύνασθαι οἰκοδομοῦντα καὶ ἐποικοδομοῦντα. ὅτι μὲν 3
 γὰρ ἠτοῦ κυρίου ἢ γῆ καὶ τὸ πλήρωμα αὐτῆς, ὡμολόγηται, ἀλλ' ἢ
 συνειδηοῖς τοῦ ἀσθενοῦντος ὑποφέρεται. ἠσυνειδηοῖς δὲ λέγω οὐχὶ 4
 τὴν ἑαυτοῦ, ἀλλὰ τὴν τοῦ ἑτέρου. Ἰνα τί γὰρ ἢ ἑλευθερία μου κρί-
 νεται ὑπὸ ἄλλης συνειδήσεως; εἰ ἐγὼ χάριτι μετέχω, τί βλασφημοῦ-
 15 μαι ὑπὲρ οὐ ἐγὼ εὐχαριστῶ; εἴτε οὖν ἐσθλίετε εἴτε πίνετε εἴτε τι
 ποιεῖτε, πάντα εἰς δόξαν θεοῦ ποιεῖτε. ἠἐν σαρκὶ γὰρ περιπα- 5
 τοῦντες οὐ κατὰ σάρκα στρατευόμεθα· τὰ γὰρ ὄπλα τῆς στρατείας
 ἡμῶν οὐ σαρκικά, ἀλλὰ δυνατὰ τῷ θεῷ πρὸς καθάρσεις ὀχυρω-
 μάτων, λογισμοὺς καθαιροῦντες καὶ πᾶν ὑψωμα ἐπαιρόμενον κατὰ
 20 τῆς γνώσεως τοῦ κυρίου. τούτοις ὁ γνωστικὸς τοῖς ὄπλοις κορυσ- 55, 1
 σόμενος, ὡ κύριε, φησί, δὸς περιστάσιν καὶ λάβε ἐπίδειξιν, ἴτω τὸ δεινὸν
 τοῦτο, κινδύνων ὑπερφρονῶ διὰ τὴν πρὸς σὲ ἀγάπην·

ὁθούνεκ' ἀρετῆ τῶν ἐν ἀνθρώποις μόνῃ

2

οὐκ ἐκ θυραίων τὰ πλίχιρα λαμβάνει,

25

αὐτὴ δ' ἑαυτὴν ἄθλα τῶν πόνων ἔχει.

- ἠἐνδύσασθε οὖν, ὡς ἐκλεκτοὶ τοῦ θεοῦ ἅγιοι καὶ ἠγαπημένοι, σπλάγγ- 3
 να οἰκτιρῶν, χρηστότητα, ταπεινοφροσύνην, πραύτητα, μακροθυ-
 μίαν, ἐπὶ πᾶσι δὲ τούτοις τὴν ἀγάπην, ὅ ἐστι σύνδεσμος τῆς τελειό-
 τητος. καὶ ἢ εἰρήνη τοῦ Χριστοῦ βραβενέτω ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν, 4
 30 εἰς ἣν καὶ ἐκλήθητε ἐν ἐνὶ σώματι· καὶ εὐχάριστοι γίνεσθε, ὅ ἐν
 σώματι ἔτι ὄντες, καθάπερ οἱ παλαιοὶ δίκαιοι ἀπάθειαν ψυχῆς καὶ 213 8

6 f I Kor. 13, 13 7—9 I Kor. 10, 23 f 11 I Kor. 10, 26 (Psal. 23, 1)
 12—16 I Kor. 10, 29—31 16—20 II Kor. 10, 3—5 23—25 TGF Adesp.
 116 26—30 Kol. 3, 12, 14 f

2 f τί ταῦτα δεῖ στέγειν Stob. Plut. 3 διεκπερᾶν Stob. Plut. δεῖ δ' ἐκπερᾶν
 L 4 οὐ He οὐ L οὐδὲν γὰρ δεινὸν Plut. p. 117 δεινὸν γὰρ οὐδὲν Plut. p. 111
 οὐκ ἀσχερὸν οὐδὲν Stob. Flor. 29, 56 6 δὲ I Kor. τε L 10 (τὰ) οἰκοδο-
 μοῦντα St 23 8θ' οὐνεκ' L 24 θυραίων Sy θυρεῶν L 25 δὲ αὐτὴν L
 Clemens II. 18

ἀταραξίαν καρπούμενοι | (VIII.) ἐπεὶ οὐ μόνον †.Πολύποιοι καὶ Μακί- 590 P 20. 1
 δόνες καὶ Λάκωνες στρεβλοῦμενοι ἐκαρτέρουν, ὡς φησὶν Ἐρατοσθένης
 ἐν τοῖς Περὶ ἀγαθῶν καὶ κακῶν, ἀλλὰ καὶ Ζήνων ὁ Ἐλεάτης ἀναγκα-
 ζόμενος κατεπιτεῖν τι τῶν ἀπορρήτων ἀντίσχευεν πρὸς τὰς βασάνους
 5 οὐδὲν ἔξομολογούμενος, ὅς γε καὶ τελευτῶν τὴν γλῶσσαν ἐκτραύγων
 προσέειπε τῷ τυράννῳ, ὃν οἱ μὲν Νίραρχον, οἱ δὲ Δημόλιον προσα-
 γορεύουσιν, ὁμοίως δὲ καὶ Θεόδοτος ὁ Πενθαγόρειος ἐποίησεν καὶ 2
 Πρωτύλος ὁ Λακίδου γυνάριμος, ὡς φησὶ Τιμόθεος ὁ Περγαμηνὸς ἐν
 τῷ Περὶ τῆς τῶν φιλοσόφων ἀνδρείας καὶ Ἀχαικῶς ἐν τοῖς Ἡθικοῖς.
 10 ἀλλὰ καὶ Πύρροντος ὁ Ῥωμαῖος λεηθῆς ἐπὶ Πενκτικῶνος οὐκ ὅπως 3
 τι τῶν κερυμμένων οὐκ ἐδήλωσεν, ἀλλὰ καὶ τὴν χεῖρα ἐπὶ τοῦ
 πυρὸς θεῖς καθάπτειν χαλκῶν κατέτηκεν ἀτρέπτῳ πάντῳ παραστή-
 ματι, τὰ γὰρ Ἀναξάρχον οἰσπῶ ἐπίσσει ἐπιβουόντος ἐτὸν Ἀναξ- 4
 ἀρχον θέλακον Ἀναξάρχον γὰρ οὐ πίσειαι, ὀπιήνικα πρὸς τοῦ
 15 τυράννου ἐπίροις σιδηροῖς ἐπίσειετο.

ὅτ' οὖν ἡ τῆς εὐδαιμονίας ἐπιπέδου οὐδ' ἡ πρὸς τὸν θεὸν ἀγάπη 57. 1
 δευσαρραχτεῖ πρὸς τὰ ἐπολιπτοντα, μίγνι δὲ λιπεθίρα, κῶν θηρίοις
 τοῖς ἀγριωτάτοις, κῶν τῷ παμφάγῳ ἐπολίπῳ πυρὶ, κῶν κατακτιτί-
 νητι βασάνοις τυραννικαῖς, τῆς θείας ἀπαρτωμένης φίλιαι ἀδούλοτος
 20 ἀνω περιπολι, τὸ σῶμα παραδοῦσα τοῖς τούτοις μόνον Ἰχθυοῖς 58. P
 δευταμίνοις. Ἰταὶ δὲ ἴθνος, λάρχαρον οὐκ ἀγριωτον φιλοσοφίας 2
 πρῶμντην εἰροῦνται πρὸς Ζάμολξιν ἴθνος κατ' ἴτος, ὁ δὲ Ζάμολξιν
 ἴν τῶν Πενθαγόρον γενηόμεν, ἀποσάττιται οὖν ὁ δοκιμώτατος 59. 1

1 13 vgl Philo Quod omn. prob. lib. 16 f. 11 p. 42f. M., De provid. II: f. p. 51 Ancher. 1-7 Eratosthenes Op. philo., Fr. S. Bernhardy p. 156, vgl. Stähle, Zu den Fragm. des Eratosth., Philol. 2 Supl. 1882, S. 487. 2-13 Theoporet VIII 77-78, daraus Cramer, Anecd. Oxon. IV p. 241, ff. 272, 9. 3-7 vgl. Diels, Vorsokr. S. 133-19 A. S. 10-16 Über Timotheos von Perg. vgl. Phil. IV p. 523. 9 in Achaskos vgl. D. g. Laert. VI 70, Zeller, Phil. d. Gr. III 19 S. 719 Anm. 10-13 vgl. Put. P. p. 17, wo Mucius Scaevola auch θεῖος ἢ ἡσπῆριος, genannt ist. 13-15 vgl. D. g. Laert. IV 70, Diels Vorsokr. S. 478, 6; Eiler, Gnom. hist. 90. 21-23 vgl. Herod. I V 62-64, D. g. Laert. VIII 2 u. Maass, De hel. gr. graec. quaeest. vol. p. 88.

1. Ἀποσάττιται ἐπίροις σιδηροῖς vgl. Her. I 4 2, 17. S. 17. 2. Ἰταὶ δὲ ἴθνος vgl. S. 229. 3. κατ' ἴτος vgl. Her. I 4 2, 17. S. 17. 4. ἀποσάττιται vgl. S. 229. 5. ἴθνος vgl. S. 229. 6. ἴθνος vgl. S. 229. 7. ἴθνος vgl. S. 229. 8. ἴθνος vgl. S. 229. 9. ἴθνος vgl. S. 229. 10. ἴθνος vgl. S. 229. 11. ἴθνος vgl. S. 229. 12. ἴθνος vgl. S. 229. 13. ἴθνος vgl. S. 229. 14. ἴθνος vgl. S. 229. 15. ἴθνος vgl. S. 229. 16. ἴθνος vgl. S. 229. 17. ἴθνος vgl. S. 229. 18. ἴθνος vgl. S. 229. 19. ἴθνος vgl. S. 229. 20. ἴθνος vgl. S. 229. 21. ἴθνος vgl. S. 229. 22. ἴθνος vgl. S. 229. 23. ἴθνος vgl. S. 229.

κρηθεις ἀνωμένων τῶν φιλοσοφούντων μὲν, οὐχ αἰρεθέντων δέ, ὡς ἀποδοκιμασμένων εὐδαίμονος ὑπηρεσίας. μεστὴ μὲν οὖν πᾶσα ἡ 2 ἐκκλησία τῶν μελετησάντων τὸν ζωοποιὸν θάνατον εἰς Χριστὸν παρ' ὅλον τὸν βίον καθάπερ ἀνδρῶν οὕτω δὲ καὶ γυναικῶν σωφρόνων.

5 ἔξεστι γὰρ τῷ καθ' ἡμᾶς πολιτευομένῳ καὶ ἄνευ γραμμάτων φιλο- 3 σοφείν, κἂν βάρβαρος ἢ κἂν Ἕλληνας κἂν δοῦλος κἂν γέροντας κἂν παιδίον κἂν γυνή· κοινή γὰρ ἀπάντων τῶν ἀνθρώπων τῶν γε ἐλομένων ἡ 4 σωφροσύνη· ὁμολόγηται δ' ἡμῖν τὴν αὐτὴν φύσιν κατὰ γένος ἕκαστον τὴν αὐτὴν καὶ ἴσχειν ἀρετὴν. οὐκ ἄλλην τοίνυν πρὸς τὴν ἀνθρωπό- 59, 1

10 τητα φύσιν ἔχει(ν) ἡ γυνή, ἄλλην δὲ ὁ ἀνὴρ φαίνεται, ἀλλ' ἡ τὴν αὐ- 2 τήν, ὥστε καὶ τὴν ἀρετὴν. εἰ δὲ ἀνδρὸς ἀρετὴ σωφροσύνη δῆκουθεν 2 καὶ δικαιοσύνη καὶ ὅσαι ταύταις ἀκόλουθοι νομίζονται, <ἀρ'> ἀνδρὶ μόνῳ ἐναρέτω εἶναι προσήκει, γυναικὶ δὲ ἀκολάστῳ καὶ ἀδίκῳ; ἀλλὰ ἀπρεπὲς τοῦτο καὶ λέγειν. σωφροσύνης οὖν ἐπιμελητέον καὶ 3

15 δικαιοσύνης καὶ τῆς ἄλλης ἀρετῆς ἀπάσης ὁμοίως μὲν γυναικί, ὁμοίως δὲ ἀνδρὶ, ἐλευθέρῳ τε καὶ δούλῳ, ἐπειδὴ μίαν καὶ τὴν αὐτὴν ἀρετὴν εἶναι τῆς αὐτῆς φύσεως συμβέβηκεν. τὸ μὲν τοίνυν τὴν αὐτὴν εἶναι 4 φύσιν τοῦ θήλεος πρὸς τὸ ἄρρεν, καθὸ θῆλυ ἐστίν, οὐ φαμέν· πάν- τως γὰρ τινα καὶ διαφορὰν ὑπάρχειν προσῆκεν ἑκατέρῳ τούτων, δι' 20 ἣν τὸ μὲν θῆλυ αὐτῶν, τὸ δὲ ἄρρεν γέγονεν· τὸ γοῦν κνοφορεῖν καὶ 5 τὸ τίκτειν τῇ γυναικὶ προσεῖναι φαμέν, καθὸ θῆλεια τυγχάνει, οὐ καθὸ ἀνθρωπος· εἰ δὲ μηδὲν ἦν τὸ διάφορον ἀνδρὸς καὶ γυναικός, τὰ αὐτὰ ἂν ἑκάτερον αὐτῶν ἔδρα τε καὶ ἐπασχεν. ἡ μὲν τοίνυν 60, 1 ταυτὸν ἐστίν, κατὰ ψυχὴν, ταύτη ἐπὶ τὴν αὐτὴν ἀφίξεται ἀρετὴν·

25 ἡ δὲ διάφορον, κατὰ τὴν τοῦ σώματος ἰδιότητα, ἐπὶ τὰς | κηήσεις καὶ 591 P τὴν οἰκουρίαν. ἐθέλω γὰρ ὑμᾶς, φησὶν ὁ ἀπόστολος, κείδεναι ὅτι 2 παντὸς ἀνδρὸς ἢ κεφαλῆ ὁ Χριστὸς, κεφαλὴ δὲ γυναικὸς ὁ ἀνὴρ. οὐ γὰρ ἐστίν ἀνὴρ ἐκ γυναικός, ἀλλὰ γυνὴ ἐξ ἀνδρός. πλὴν οὔτε γυνὴ χωρὶς ἀνδρός οὔτε ἀνὴρ χωρὶς γυναικὸς ἐν κυρίῳ. ὡς γὰρ 3

30 σώφρονα τὸν ἀνδρα καὶ τῶν ἡδονῶν κρείττονα δεῖν εἶναι φαμέν, οὕτω καὶ τὴν γυναῖκα σώφρονά τε ὁμοίως ἀξιῶσαιμεν <ἂν> εἶναι καὶ

3 vgl. Plato Phaed. p. 67 E; 81 A 6 f vgl. Gal. 3, 28 7 ff vgl. Paed. I 10 f; Musonii rell. p. 8 ff Hense 8—11 Chrysipp Fr. mor. 254 Arnim 26—29 I Kor. 11, 3. 8. 11 29—31 vgl. Musonii rell. p. 14, 12 ff Hense: σωφροεῖν μὲν αὐ καλὸν τὴν γυναῖκα, καλὸν δ' ὁμοίως καὶ τὸν ἀνδρα.

3 ζωοποιὸν Bywater, Journ. of Philol. 4 (1872) S. 212; vgl. Strom. IV 68, 1 ζῶπτρον L 9 ἴσχειν (εἰ in Ras.) L' 10 ἔχειν Sy ἔχει L 12 ὄσαι Sy ὄσαι L <ἀρ'> Münzel 23 ἔδρα L ἡ μὲν L 24 κατὰ ψυχὴν St καθὸ ψυχῆ L 25 ἡ δὲ L 28 ἐκ γυναικός ἀνὴρ Zeichen der Umstellung L' 31 <ἂν> Di

πρὸς τὰς ἡδονὰς διαμάχεσθαι μεμελετηκυῖαν· ἐλέγω δέ· πνεύματι 4
 περιπατεῖτε καὶ ἐπιθυμίαν σαρκὸς οὐ μὴ τελίσητε, ἢ ἀποστολική
 συμβουλεύει ἐπιτολή· ἢ γὰρ σὰρξ ἐπιθυμεῖ κατὰ τοῦ πνεύματος, τὸ
 δὲ πνεῦμα κατὰ τῆς σαρκὸς, ταῦτα οὖν ἀντίκεινται οὐχ ὡς κακὸν
 5 ἀγαθῶ, ἀλλ' ὡς οὐμφιρόντως μαχόμενα, ἐπιφέρει γοῦν· ἵνα μὴ ᾧ 61. 1
 ἂν θέλητε ταῦτα ποιῆτε,· ἔφανερὰ δὲ ἐστὶ τὰ ἔργα τῆς σαρκὸς,
 ἅτινά ἐστι πορνεία, ἀκαθαρσία, ἀσελγεία, εἰδωλολατρεία, φαρμακίαι,
 ἔχθραι, ἱριεῖς, ζῆλοι, θυμοί, ἐριθίαι, διχοστασίαι, αἰρέσεις, φθόνοι,
 μέθαι, κῶμοι, καὶ τὰ ὅμοια τούτοις, ἃ προλίγω ἔμπν καθῶς καὶ
 10 προείπον, ὅτι οἱ τὰ τοιαῦτα πράσσοντες βιωσίαν θεοῦ οὐ κληρονο-
 μήσουσιν, ὁ δὲ καρπὸς τοῦ πνεύματος ἐστὶν ἀγάπη, χαρὰ, εἰρήνη,
 μακροθυμία, χρηστότης, ἐγκράτεια, ἀγαθωσύνη, πίστις, πραότης,
 εὐσάρκεια, οἰμαί, τοὺς ἁμαρτωλοὺς, ὡς ἐπνεῦμα τοὺς δικαίους εἰρη-
 15 τικὸν παραληπτίον, ὡς τῶ τέκτονι τὴν οἰαγόνα παραθεῖναι τὴν
 ἰτίραν καὶ τῶ τὸ ἱμάτιον ἀφροντι καὶ τοῦ χιτῶνος παμχαρῆν θε-
 μοῦ κρατοῦντας ἔρρωμένως, οὐ γὰρ τινὰς Ἀμαζόντας τὰ πολιμικά 2
 ἀνδρείας ἀποκῶμεν τὰς γυναίκας, ὅπου γὰ καὶ τοὺς ἀνδρας ἡρωικῶς
 εἶναι βουλόμεθα ἀποκῶν δ' ἔγωγε καὶ Σανρομάτιδας γυναίκας πο- 62. 1
 2) λέμω χρωμίνας ἀνδρῶν οὐκ ἴλαττον, καὶ Σακίδας ἄλλας, αἱ τοξίτων-
 οἰν εἰς τοῦτόσω γένειν προσποιούμεναι τοῖς ἀνδράσιν ἐπ' ἰσῆς,
 οἶδα καὶ τὰς πλησίον τῆς Ἰθρηίας γυναίκας ἔργω καὶ λόγῳ χρω- 2
 μίνας ἀνδρῶν, κῶν πρὸς τὸ ἀποκτείνν γίνονται οὐδὲν ἀντίσας τῶν
 πρακτίων, ἀλλ' ἐν αὐτῇ πολλακίς τῇ ἐμίλλῃ τῶν πόρων ἢ γενῆ
 2) ἀποκνήσασκε τὸ βίβλος ἀνιλομένη οἰκαθε γίρει, ἤδη γοῦν αἱ κύνες 2
 οὐδὲν ἴλαττον τῶν ἀρκίτων καὶ οἰκουροῦσι καὶ θηρίωνσι καὶ τὰς
 ποιμνας φιλῶντοσι.

Κριτικὴ κίον ἐλάγου κατ' ἴχτων ἰδραμι Γουρῶ

1 6 Gal 5, 19f. 6 12 Gal 5, 19. 25 15 17 vs Luk 6 21
 19f vs Stob. Eccl 111, 29 p 12, 19f Hense Flor V 7; Men 22-23
 vs Strabo III 4, 17 p 166, Diod Sic IV 20. 25 27 vs Flor. Her V 4; D
 τα; θῆρας τῶν κριτικῶν πῶν ποτε ἀφαιρέσασθαι οὐκ ἔστι, εἰ μὴ ἐν
 οἱ κριτικῶν κριτικῶν, καὶ ἐπιθῆρται καὶ τὸσα ποτε κριτικῶν ἢ τὰς ἀν-
 οἰκουρῆν ἰδραμι, τοῖς δὲ πῶν τε ποτε κριτικῶν κριτικῶν ποτε
 το ποτε. 24 Antiquat Arab. Pa. IX 28, 1

8 αἱ κύνες Gal 5, 19 vs L. 15 vs Flor. Her V 7; Men 22-23
 τῶν κριτικῶν κριτικῶν, 19 vs Flor. Her V 7; Men 22-23
 ποτε κριτικῶν κριτικῶν, 23 vs Flor. Her V 7; Men 22-23
 ποτε κριτικῶν κριτικῶν, 25 vs Flor. Her V 7; Men 22-23
 ποτε κριτικῶν κριτικῶν, 25 vs Flor. Her V 7; Men 22-23

φιλοσοφητέον οὖν καὶ ταῖς γυναιξίν ἐμπερῶς τοῖς ἀνδράσι, κἄν βελ- 4
τίους οἱ ἄρρενες τὰ <τε> πρῶτα ἐν πᾶσι φερόμενοι τυγχάνωσιν, ἐκτός
εἰ μὴ καταμαλακισθεῖεν. ἀναγκαῖον οὖν σύμπαντι τῷ τῶν ἀνθρώπων 68, 1
γένει παιδεία τε καὶ ἀρετῇ, εἴ γε ἐπὶ τὴν εὐδαιμονίαν σπεύδοιεν. καὶ 2
5 πῶς οὐ μάτην Εὐριπίδης ποικίλως γράφει· ποτὲ μὲν

πᾶσα γὰρ ἀνδρὸς κακίων ἄλοχος,
κἄν ὁ κάκιστος
γῆμῃ τὴν εὐδοκιμοῦσαν·

ποτὲ δὲ

8

10 πᾶσα γὰρ δούλη ἐστὶν ἀνδρὸς ἢ σῶφρων γυνή,
ἢ δὲ μὴ σῶφρων ἀνοία τὸν ξυνόντα ὑπερφέρει.

οὐ μὲν γὰρ κρείσσον καὶ ἄρειον 4
ἢ ὄθ' ὁμοφρονέοντε νοήμασιν οἶκον ἔχτον
ἀνὴρ ἢδὲ γυνή.

15 κεφαλὴ τοίνυν τὸ ἡγεμονικόν. εἰ δὲ κύριος κεφαλὴ τοῦ ἀνδρός, 5
κεφαλὴ δὲ γυναικὸς ὁ ἀνὴρ, κύριος ὁ ἀνὴρ τῆς γυναικός, εἰκῶν καὶ
δόξα θεοῦ· ὑπάρχων. διὸ καὶ ἐν τῇ πρὸς Ἐφεσίους γράφει· ὑπο- 64, 1
τασσόμενοι ἀλλήλοις ἐν φόβῳ θεοῦ· αἱ γυναῖκες τοῖς ἰδίοις ἀνδράσιν
ὡς τῷ κυρίῳ, ὅτι ἀνὴρ ἐστὶ κεφαλὴ τῆς γυναικός ὡς καὶ ὁ Χριστὸς
20 κεφαλὴ τῆς ἐκκλησίας, αὐτὸς ὁ σωτὴρ τοῦ σώματος. ἀλλ' ὡς ἡ ἐκ-
κλησία ὑποτάσσεται τῷ Χριστῷ, οὕτως καὶ αἱ γυναῖκες τοῖς ἰδίοις
ἀνδράσιν ἐν παντί. οἱ ἄνδρες, ἀγαπᾶτε τὰς γυναῖκας, καθὼς καὶ ὁ 2
Χριστὸς ἠγάπησεν τὴν ἐκκλησίαν· | οὕτω καὶ οἱ ἄνδρες ὀφείλουσιν 593 P
ἀγαπᾶν τὰς ἑαυτῶν γυναῖκας ὡς τὰ ἑαυτῶν σώματα. ὁ ἀγαπῶν τὴν
25 ἑαυτοῦ γυναῖκα ἑαυτὸν ἀγαπᾷ· οὐδεὶς γὰρ ποτε τὴν ἑαυτοῦ σάρκα
ἐμίσησεν· κἄν τῇ πρὸς Κολοσσαεῖς καὶ γυναῖκες· φησὶν, ὑποτάσ- 65, 1
σεσθε τοῖς ἀνδράσιν, ὡς ἀνήκει ἐν κυρίῳ. οἱ ἄνδρες, ἀγαπᾶτε τὰς
γυναῖκας καὶ μὴ πικραίνεσθε πρὸς αὐτάς. τὰ τέκνα, ὑπακούετε τοῖς
γονεῦσι κατὰ πάντα· τοῦτο γὰρ εὐάρεστον τῷ κυρίῳ. οἱ πατέρες,
30 μὴ ἐρεθίζετε τὰ τέκνα ὑμῶν, ἵνα μὴ ἀθυμῶσιν. οἱ δούλοι, ὑπακούετε 2

1 Chrysipp Fr. mor. 254 Arnim 6—8. 10 f Euripides Oedipus Fr. 546.
545; vgl. Stob. Flor. 73, 28; 69, 18 12—14 ζ 182—184 15 f I Kor. 11, 3
16 f I Kor. 11, 7 17—26 Ephes. 5, 21—25. 28 f 26—8. 278, 8 Kol.
3, 18—4, 1

2 <τε> Schw 4 f καὶ πῶς L 6 κακίων] χείρων Cobet μείων Nauck
7 κάκιστος Stob. κράτιστος L 10 ἐστὶν] πέφυκεν Stob. 11 ξυνόντα ὑπερ-
φέρει] ξυνόνθ' ὑπερφρονεῖ Stob. 12 γὰρ] + τοῦγε Hom. ἀρετον L 17 θεοῦ
am Rand L¹ vor γράφει ist ὑπάρχει getilgt L¹

κατὰ πάντα τοῖς κατὰ σάρκα κυρίοις, μὴ ἐν ὀφθαλμοδουλείαις ὡς
 ἀνθρωπάρεσκοι, ἀλλ' ἐν ἀπλότῃ καρδίᾳ φοβούμενοι τὸν κύριον.
 καὶ πᾶν ὃ ἐὰν ποιῆτε, ἐκ ψυχῆς ἐργάζεσθε ὡς τῷ κυρίῳ δουλεύοντες
 καὶ οὐκ ἀνθρώποις, εἰδότες ὅτι ἀπὸ κυρίου ἀπολήψεσθε τὴν ἀντα-
 5 πόδοσιν τῆς κληρονομίας. τῷ γὰρ κυρίῳ Χριστῷ δουλεύετε· ὁ γὰρ
 ἄδικος κομίζεται ὃ ἠδίκησεν, καὶ οὐκ ἔστι προσωποληψία, οἱ κύριοι, 8
 τὸ δίκαιον καὶ τὴν ἰσότητα τοῖς δούλοις παρέχετε, εἰδότες ὅτι καὶ
 ἡμεῖς ἔχete κύριον ἐν οὐρανῷ,· οὐκ ἔστι ἐν Ἑλλήνι καὶ Ἰουδαίῳ, 4
 περιτομῇ καὶ ἀκροθυσίᾳ, βάρβαρος, Σκίθης, δοῦλος, ἐλεύθερος, ἀλλὰ
 10 πάντα καὶ ἐν πᾶσι Χριστός,· εἰκὼν δὲ τῆς οὐρανίου ἐκκλησίας ἢ 62, 1
 ἐπίγειος, ὑπερ' ἐχόμεθα καὶ ἐπὶ γῆς γενέσθαι τὸ θέλημα τοῦ θεοῦ
 ὡς ἐν οὐρανῷ· ἐνδυσάμενοι σπλάγχνα οἰκτιρμοῦ, χρηστότητα, τα- 2
 πεινοφροσύνην, πραότητα, μακροθυμίαν, ἀνιχόμενοι ἀλλήλων καὶ
 χαριζόμενοι ἑαυτοῖς, ἐὰν τις πρὸς τινα ἔχη μομφήν· καθὼς καὶ ὁ 8
 15 Χριστὸς ἔχαρισατο ἡμῖν, οὕτως καὶ ἡμεῖς, ἐπὶ πᾶσι δὲ τοῦτοις ἢ 8
 ἀγάπῃ, ὃ ἔστι σύνδιμος τῆς τελειότητος, καὶ ἡ εἰρήνη τοῦ Χριστοῦ
 βραβεύεται ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν, εἰς ἣν καὶ ἐκλήθητε ἐν ἐνὶ σώματι
 καὶ εὐχάριστοι γίνεσθε,· οὐδὲν γὰρ κωλύει πολλάκις τὴν αὐτὴν 4
 20 πισθίαις, εὐχάριστον δεῖν μαθὼν τὸν πιστὸν εἶναι τῷ δημιουργῷ
 θεῷ τῷ καλίσαντι ἡμᾶς καὶ εὐαγγελισάμενον ἐν σώματι.
 Σαφῶς ἡμῖν ἐκ τούτων ἢ ἐκ πίστεως ἰσότης καὶ τίς ὁ τέλειος 62, 1
 δίδιχται, ὥστε καὶ ἀκόντων τινῶν καὶ τὰ πλείοτα ἐπισταμένων,
 κἄν κολάσις ἐπαρτύνεται πρὸς τοῦ ἀνδρός ἢ πρὸς τοῦ δεσπότου, 2
 25 γέλοσθῃσι ὃ τε οἰκίτης ἢ τε γενῆ, καὶ μὴν καὶ ἐλεύθερος, κἄν 2
 πρὸς τυράννον θάνατος ἀπειλήται τούτω, κἄν ἐπὶ δικαστήριον ἀγί-
 ται καὶ εἰς κινδύνους ἰσχύτους περιπέσῃται πρὸς τῆς κτήσεως
 ἀπώσεως κινδυνεύου, οὐκ ἀγίζεται τῆς θηουσίας οὐδ' ὀπωπιῶν, 24 P
 οὐδὲ ἀπειθήσει ποτὶ ἢ μὴν γενῆ γένει οἰκοκοῖσα ἀνδρὶ ὃ δὲ τίος 8
 30 ἐὰν γένειον ἔχη πατέρα ἢ πατέρα δεσπότην ὃ οἰκίτης τῆς ἀρετῆς
 ἐχόμενοι γυναικός, ἀλλ' ὡς ἀνδρὶ ἀποθηθήσκον καλὸν ἔτιρ τε ἀρετῆς 4
 ἔτιρ τε ἐλευθερίας ἔτιρ τε ἰουτοῦ· ὁμοίως καὶ γυναικί, οὐ γὰρ
 τῆς τῶν ἀρετῶν γένειος τοῦτο ἴδιον, ἀλλὰ τῆς τῶν ἀρετῶν, 4
 πιστῆς οὖν καὶ ὁ πρῶκίτης καὶ ὁ τίος καὶ ὁ οἰκίτης, ἔτεκοῖσιν ταῖς 62, 1
 35 ἑντοκαῖς, μῶνται τε καὶ ἐὰν δὲ, τὸνδὲται ὅτιρ ἐν αἰ, δὲ θε-

8-10 A. B. C. 11 11 f. 2' M. 12 12-14 K 12 15
 15 f. 2' M. 22 f. 2' M. 24 f. 1 26 f. 2' M. 32 f. 2' M.
 37 f. 2' M. 38 f. 2' M.

νάτου ζωοποιηθῆναι. ἴσμεν γοῦν καὶ παῖδας καὶ οἰκέτας καὶ γυναῖκας 2
πολλάκις ἀκόντων πατέρων καὶ δεσποτῶν καὶ ἀνδρῶν βελτίστους
γεγονέναι. οὐκ οὖν ἔλαττον προθυμείσθαι χρῆ τούτους μέλλοντας θεο- 3
σεβῶς ζῆσειν, ἐπειδὴν εἰργεῖν αὐτούς τινες δοκῶσιν, ἀλλὰ πολὺ πλεόν
5 οἶμαι προσήκειν σπεύδειν τε καὶ ἀγωνίζεσθαι διαφερόντως, ὅπως ἂν
μὴ ἠττηθέντες ἀποπέσωσι τῶν ἀρίστων καὶ ἀναγκαιοτάτων βουλευ-
μάτων. οὐ γὰρ οἶμαι σύγκρισιν ἐπιδέχεσθαι πότερον ἄμεινον θια- 4
σώτην γενέσθαι τοῦ παντοκράτορος ἢ τὸ τῶν δαιμόνων ἐλέσθαι
σκότος. τὰ μὲν γὰρ ἄλλων | ἕνεκα πραττόμενα ἡμῖν ἐκάστοτε πρά- 5 215 S
10 ξαιμεν ἂν εἰς ἐκείνους ἀποβλέπειν πειρώμενοι, ὧν ἕνεκα γίνεσθαι
δοκεῖ. μέτρον ἡγούμενοι τοῦτο τὸ [ἐν] ἐκείνοις κεχαρισμένον· ἃ δὲ
αὐτῶν μᾶλλον ἢ τινῶν ἑτέρων, ταῦτα ἂν ἡμῖν γίνοιτο μετὰ τῆς
ἴσης σπουδῆς, ἕαν τε ἀρέσκειν τισὶ δοκῆ ἕαν τε καὶ μὴ. εἰ δὲ τῶν 69, 1
ἀδιαφόρων ἕνια τοιαύτην εἴληχε τιμὴν ὥστε καὶ ἀκόντων τινῶν
15 αἰρετὰ εἶναι δοκεῖν, πολὺ δὲ πλεόν τὴν ἀρετὴν περιμάχητον νομι-
στέον, μὴ εἰς ἄλλο τι ἀφορῶντας, ἀλλὰ εἰς αὐτὸ τὸ καλῶς πραχθῆναι
δυνάμενον, ἕαν τε ἑτέρως δοκῆ τισὶν ἕαν τε καὶ μὴ. καλῶς οὖν 2
καὶ Ἐπίκουρος Μενοικεὶ γράφων· ἢ μήτε νέος τις ὧν μελλέτω φιλο-
σοφεῖν, μήτε γέρον ὑπάρχων κοπιᾶτω φιλοσοφῶν. οὔτε γὰρ ἄσωρος
20 οὐδέ τις ἐστὶν οὔτε πάσωρος πρὸς τὸ κατὰ ψυχὴν ὑγιαίνειν. ὁ δὲ 3
λέγων μήπω τοῦ φιλοσοφεῖν ὑπάρχειν [ᾧραν] ἢ παρεληλυθέναι τὴν
ᾧραν ὁμοίως ἐστὶ τῷ λέγοντι πρὸς εὐδαιμονίαν ἢ μήπω παρῆναι
τὴν ᾧραν ἢ μηκέτ' εἶναι [τὴν ᾧραν]. ὥστε φιλοσοφητέον καὶ νεωτέρω 4 595 P
καὶ γέροντι. τῷ μὲν ὅπως γηράσκων νεάζῃ τοῖς ἀγαθοῖς διὰ τὴν
25 χάριν τῶν γεγονότων, τῷ δὲ ὅπως νέος ἅμα καὶ παλαιὸς ἢ διὰ τὴν
ἀφοβίαν τῶν μελλόντων.†

IX. Περὶ δὲ τοῦ μαρτυρίου διαρρήδην ὁ κύριος εἴρηκεν, καὶ τὰ 70, 1
διαφόρως γεγραμμένα συντάξωμεν· ἢ λέγω δὲ ὑμῖν, πᾶς ὃς ἕαν ὁμο-
λογῆσῃ ἐν ἑμοῖς ἔμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων, καὶ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου
30 ὁμολογήσει ἐν αὐτῷ ἔμπροσθεν τῶν ἀγγέλων τοῦ θεοῦ· τὸν δὲ
ἀρνησάμενόν με ἐνώπιον τῶν ἀνθρώπων ἀπαρνήσομαι αὐτὸν ἔμπρο-

13—17 εἰ τῶν—μὴ Sacr. Par. 240 Holl Chrysipp Fr. mor. 46 Arnim

18—26 Ἐπίκουρος Ep. III Anf. Diog. Laert. X 122 = Usener Ep. 59, 1—10 28—
S. 280, 1 Luk. 12, 8 f

1 καὶ γυναῖκας καὶ οἰκέτας Zeichen der Umstellung L¹ οἰκέτας corr. aus
οἰκέτας L¹ 4 ζῆσειν (σ corr. aus ν) L¹ 6 ἀποπέσωσι w. e. sch. L ἀπο-
πέσωσι Vi ἀποπταίωσι Sy 7 f θειασώτην L 11 τούτων Hiller [ἐν] Ma
12 αὐτῶν L 13 ἀρέσκειν corr. aus ἀρέσκη L¹ 15 [δὲ] Wi περιμάχητον]
+ εἶναι Sacr. Par. 16 ἀλλὰ] ἀλλ' ἢ Sacr. Par. 17 ἑτέρως Münzel ἑτέροις L
18 μελλέτω Vi μελέτω L 20 ὑγιαίνειν Diog. 21 [ᾧραν] Usener (τὴν
ᾧραν Cobet 22 μήπω] μὴ Diog. 23 τὴν ᾧραν² < Diog. νέω Diog.

- σθεν τῶν ἀγγέλων. εἰ οὐ γὰρ ἂν ἐπαισχυνθῆ με ἢ τοῦς ἑμοῦς λόγοις 2
 ἐν τῇ γενεᾷ ταύτῃ τῇ μοιχαλίδει καὶ ἀμαρτωλῷ, καὶ ὁ υἱὸς τοῦ ἀν-
 θρώπου ἐπαισχυνθήσεται αὐτόν. ὅταν ἔλθῃ ἐν τῇ δόξῃ τοῦ πατρὸς
 αὐτοῦ μετὰ τῶν ἀγγέλων αὐτοῦ. εἰ παῖς οὖν ὅστις ἐάν ὁμολογήσῃ 3
 5 ἐν ἑμοὶ ἔμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων, ὁμολογήσω καὶ γὰρ ἐν αὐτῷ ἔμ-
 προσθεν τοῦ πατρὸς μου τοῦ ἐν οὐρανοῖς. εἰ οὐτὸν δὲ φέρωσιν ἑμᾶς 4
 εἰς τὰς συναγωγὰς καὶ τὰς ἀρχὰς καὶ τὰς ἑξουσίας, μὴ προμεριμνᾶτε
 πῶς ἀπολογηθῆτε ἢ τί εἰπητε· τὸ γὰρ ἅγιον πνεῦμα διδάξει ἑμᾶς
 ἐν αὐτῇ τῇ ὥρᾳ τί δεῖ εἰπεῖν. εἰ
- 10 Τοῦτον ἐξηγοῦμενος τὸν τόπον Ἡρακλείων ὁ τῆς Οὐαλεντίου 71. 1
 σχολῆς δοκιμώτατος κατὰ λέξιν φησὶν ὁμολογίαν εἶναι τὴν μὲν ἐν
 πίστει καὶ πολιτείᾳ, τὴν δὲ ἐν φωνῇ. εἴ μὲν οὖν ἐν φωνῇ ὁμολογία 2
 καὶ ἐπὶ τῶν ἑξουσιῶν γίνεται, ἦν μόνην, φησὶν, ὁμολογίαν ἠγοῦνται
 εἶναι οἱ πολλοὶ οὐχ ἔγνωσ· δύνανται δὲ ταύτην τὴν ὁμολογίαν καὶ
 15 οἱ ἔπαυκτοι ὁμολογεῖν, ἀλλ' οὐδ' ἐπιβεθῆσεται οὕτως ὁ λόγος καθο- 3
 λικῶς εἰρημίνος· οὐ γὰρ πάντες οἱ σοφζόμενοι ὁμολόγησαν τὴν διὰ
 τῆς φωνῆς ὁμολογίαν καὶ ἐξῆλθον, ἐξ οὖν Ματθαῖος, Φίλιππος,
 Θωμᾶς, Λευὶ καὶ ἄλλοι πολλοί, καὶ ἴσθιν ἡ διὰ τῆς φωνῆς ὁμολογία 4
 οὐ καθολικὴ, ἀλλὰ μερικὴ, καθολικὴ δὲ ἦν τῶν λέγει, ἡ ἐν ἔργοις καὶ
 20 πράξεσι καταλλήλοις τῆς εἰς αὐτόν πίστεως. ἔπιται δὲ ταύτῃ τῇ
 ὁμολογίᾳ καὶ ἡ μερικὴ ἡ ἐπὶ τῶν ἑξουσιῶν, ἐν δὲ καὶ ὁ λόγος
 αἰρηῶ, ὁμολογήσει γὰρ οὕτως καὶ τῇ φωνῇ, ὁρθῶς προσομολογήσα,
 πρότερον τῇ διαθήσει, καὶ καλῶς ἐπὶ μὲν τῶν ὁμολογούντων 4ν 72. 1
 ἑμοὶ εἰπεν, ἐπὶ δὲ τῶν ἀρνούμενων τὸ εἰμὶ προσέθηκεν, οὕτοι
 25 γὰρ, κἂν τῇ φωνῇ ὁμολογήσωσιν αὐτόν, ἀρνοῦνται αὐτόν, τῇ πράξει
 μὴ ὁμολογοῦντες, μόνοι δ' ἐν αὐτῷ ὁμολογοῦσιν οἱ ἐν τῇ κατ' 2
 αὐτόν ὁμολογία καὶ πράξει βιοῦντες· ἐν οἷς καὶ αὐτὸς ὁμολογεῖ ἐπι-
 λιμμίνος αὐτοῦς καὶ ἐχόμενος ἐπὶ τούτων· διότι ἀρνήσασθαι αὐτόν
 οὐδέποτε δύνανται· ἀρνοῦνται δὲ αὐτόν οἱ μὴ ὄντες ἐν αὐτῷ, οὐ 3
 30 γὰρ εἰπεν οὐς ἀρνήσεται ἐν ἑμοί, ἀλλ' εἰμὶ· οὐδὲ γὰρ ποτε οὖν
 ἐν αὐτῷ ἀρνεῖται αὐτόν, τὸ δὲ ἔμπροσθεν τῶν ἀιθροῦτων· καὶ 4
 τῶν σοφζόμενων καὶ τῶν ἰθνηκῶν δὲ ὁμοίως περ' οἷς μιν καὶ τῇ

1 4 Mark 8, 28 4 6 Matth 10, 32 6 9 Luc 12, 11 10—
 8 291, 2 Herakleon in 70 Busche, vg. H. grot. L. Kete. 291. 292. 293. 294.

4 αὐτοῦ, εἰ δὲ d 7, non est Bas. L. w. e. καὶ τὸ αὐτὸ τὸ 291
 10 τούτου V. τοῦτον L. 11 καὶ τὸ αὐτὸ τῆς γῆς καὶ τῆς οὐρανόθεν L.
 22 οὐ γὰρ οὐδὲ τὸ αὐτὸ L. 28 αὐτοῦ, οὐκ ἐστὶν αὐτοῦ, L. 29 w. e. 294
 αὐτοῦ—ἀρνεῖται 294. 295. 296. H. grot. 297. 298. 299. 300. 301. 302. 303. 304.

πολιτεία, παρ' οἷς δὲ καὶ τῇ φωνῇ. [διόπερ ἀρνήσασθαι αὐτὸν οὐδέποτε δύνανται· ἀρνοῦνται δὲ αὐτὸν οἱ μὴ ὄντες ἐν αὐτῷ.]^c

Ταῦτα μὲν ὁ Ἡρακλέων· καὶ τὰ μὲν ἄλλα φαίνεται ὁμοδοξεῖν **78, 1** ἡμῖν κατὰ τὴν περικοπὴν ταύτην, ἐκεῖνο δὲ οὐκ ἐπέστησεν ὅτι εἰ **5** καὶ μὴ πράξει τινὲς καὶ τῷ βίῳ ὡμολόγησαν τὸν Χριστὸν ἔμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων, τῷ μέντοι κατὰ φωνὴν ὁμολογεῖν ἐν δικαστηρίοις καὶ μέχρι θανάτου βασανιζομένους μὴ ἀρνεῖσθαι ἀπὸ διαθέσεως πεπιστευκέναι φαίνονται· διαθέσεις δὲ ὁμολογουμένη καὶ μάλιστα ἢ μηδὲ **2** θανάτῳ τρεπομένη ὕφ' ἐν ἀπάντων τῶν παθῶν, ἃ δὴ διὰ τῆς σωματικῆς ἐπιθυμίας ἐγεννᾶτο, ἀποκοπὴν ποιεῖται· ἔστι γὰρ ὡς ἔπος **3** εἰπεῖν ἐπὶ τέλει τοῦ βίου ἀθρόα κατὰ τὴν πράξιν μετάνοια καὶ ἀληθῆς εἰς Χριστὸν ὁμολογία ἐπιμαρτυρούσης τῆς φωνῆς. εἰ δὲ τὸ **4** πνεῦμα τοῦ πατρὸς· ἐν ἡμῖν μαρτυρεῖ, πῶς ἔτι ὑποκριταί, οὓς φωνῇ μόνῃ μαρτυρεῖν εἴρηκεν; δοθήσεται δὲ τισιν, ἐὰν συμφέρη, ἀπολο- **5** **15** γήσασθαι, ἵνα διὰ τε τῆς μαρτυρίας διὰ τε τῆς ἀπολογίας ὠφελῶνται οἱ πάντες, ἰσχυροποιούμενοι μὲν οἱ κατ' ἐκκλησίαν, θαυμάζοντες δὲ καὶ εἰς πίστιν ὑπαγόμενοι οἱ ἐξ ἔθνῶν τὴν σωτηρίαν πολυπραγμονήσαντες, οἱ λοιποὶ δὲ ὑπ' ἐκπλήξεως κατεχόμενοι. ὥστε τὸ ὁμολογεῖν **74, 1** ἐκ παντὸς δεῖ, ἐφ' ἡμῖν γάρ, ἀπολογεῖσθαι δὲ οὐκ ἐκ παντός, οὐ γὰρ **20** καὶ τοῦτο ἐφ' ἡμῖν. τὸ δὲ ὑπομείνας εἰς τέλος, οὗτος σωθήσεται· ἐπεὶ τίς οὐκ ἂν τῶν εὐφρονούντων βασιλεύειν ἐν θεῷ, ἀλλ' οὐ δου- **2** λεύειν ἔλοιτο; θεὸν οὖν ὁμολογοῦσι· τινες εἰδέναι κατὰ τὸν ἀπό- **3** στολον, τοῖς δὲ ἔργοις ἀρνοῦνται, βδελυκτοὶ ὄντες καὶ ἀπειθεῖς καὶ πρὸς πᾶν ἔργον ἀγαθὸν ἀδόκιμοι,· οἱ δέ, | καὶ τοῦτο μόνον ὁμολο- **216 S** **25** γήσωσιν, ἐν τι κατεπράξαντο ἐπὶ τέλει ἔργον ἀγαθόν. ἔοικεν οὖν τὸ μαρτύριον ἀποκάθαρσις εἶναι ἁμαρτιῶν μετὰ δόξης. αὐτίκα ὁ **4** Ποιμὴν φησιν· ἐκφεύξεσθε | τὴν ἐνέργειαν τοῦ ἀγρίου θηρίου, ἐὰν **597 P** ἡ καρδία ὑμῶν γένηται καθαρὰ καὶ ἄμωμος.· ἀλλὰ καὶ αὐτὸς ὁ κύριος εἰρηγήσατο ὑμᾶς ὁ σατανᾶς· λέγει· σιναῖα· ἐγὼ δὲ παρη- **30** τησάμην· πρῶτος τοίνυν ὁ κύριος διὰ τὴν τῶν ἐπιβουλευόντων αὐτῷ **75, 1** ἀνθρώπων καὶ τὴν τῶν ἀπίστων ἀποκάθαρσιν ἔπιεν τὸ ποτήριον·

12 f Matth. 10, 20 **14 f** vgl. Luk. 12, 11 f **20** Matth. 10, 22; 24, 13; Mark. 13, 13 **22—24** Tit. 1, 16 **25 f** ἔοικε(ν) τὸ—δόξης Sac. Par. 241 Holl **26—28** vgl. Herm. Vis. IV 2, 5 τὸ θηρίον τοῦτο τύπος ἐστὶν θλίψεως τῆς μελλούσης τῆς μεγάλης· ἐὰν οὖν . . . μετανοήσητε . . , δυνήσεσθε ἐκφυγεῖν αὐτήν, ἐὰν ἡ καρδία ὑμῶν γένηται καθαρὰ καὶ ἄμωμος. **29 f** Luk. 22, 31 f **31. S. 282, 6** vgl. Matth. 20, 22; 26, 39

1 f [διόπερ—αὐτῷ] St als Randverbesserung zu S. 280, 28 f **4** ἐκεῖνο Ma (ἐπ'· ἐκεῖνο St **6** τῷ Po τὸ L **9** ὕφ' ἐν ἀπάντων Heyse ὕφ' ἕνα πάντων L **10** ἐγενᾶτο corr. aus ἐγένετο L¹ **15** ἀπολογίας Wi ὁμολογίας L **21** nach τίς ist ἂν getilgt L¹ **30** πρῶτος St μόνος L **31** ἀνθρώπων] ἄγνωσαν St ἀνθρώπων· κακίαν) Schw

ὄν μιμούμενοι οἱ ἀπόστολοι ὡς ἄν τῶ ὄντι γνωστικοὶ καὶ τέλειοι
 ἐπὶ τῶν ἐκκλησιῶν ἅς ἐπιζῆσαν ἔλαθον. οὕτως οὖν καὶ οἱ κατ' 2
 ἴχνος τὸ ἀποστολικὸν πορευόμενοι γνωστικοὶ ἀναμάρτητοί τε εἶναι
 ὀφείλουσι καὶ δι' ἀγάπην τὴν πρὸς τὸν κύριον ἀγαπᾶν καὶ τὸν πλη- 3
 θιον, ἔν'· εἰ καλοῖη περιστάσις, ἐπὶ ἐκκλησίας ἀσκανθάλιστοι τὰς
 θλίψεις ἐπομένοντες τὸ ποτήριον πίωσιν. ὅσοι δὲ ἔργῳ μὲν παρὰ 3
 τὸν βίον, λόγῳ δὲ ἐν δικαστηρίῳ μαρτυροῦσι καὶ ἐλπίδα ἐκδεχόμενοι
 καὶ φόβον ἔφορώμενοι, βέλτους οὗτοι τῶν στόματι μόνον ὁμολο-
 γούντων τὴν σοτηρίαν, ἀλλ' εἰ καὶ ὑπερβαίη τις ἐπὶ τὴν ἀγάπην, 4
 τῶ ὄντι μακάριος οὗτος καὶ γνήσιος μάρτυς, τελείως ὁμολογήσας καὶ
 ταῖς ἐντολαῖς καὶ τῶ θεῶ διὰ τοῦ κυρίου, ὃν ἀγαπήσας ἀδελφὸν
 ἕγνωρίσειεν, ὅλον ἑαυτὸν ἐπιθεὶς διὰ τὴν ἀγάπην τὴν πρὸς τὸν
 θεόν, οἷον παρακαταθήκην ἐγνωμόνως καὶ ἀγαπητικῶς ἀποδοῦς
 τὸν ἀπαιτούμενον ἀνθρώπον.

15 Χ' Ἐπὶν δ' ἱμαλίην εἰση εὐταν διώκοισιν ἡμᾶς ἐν τῇ πόλει ταύτῃ 76, 1
 τη, φεύγετε εἰς τὴν ἀλλην, εὐχ ὡς κακὸν ὄν τὸ διώκεσθαι παρικυβερ-
 τεύειν οὐδ' ὡς θάνατον φοβουμένους διὰ φυγῆς ἐκκλίειν πρω-
 τάττει τοῦτον· βούλεται δὲ ἡμᾶς μηδενὶ αἰτίῳ μηδὲ συναιτίῳ 2
 κακοῦ τινος γίνεσθαι, σφίσι τε αὐτοῖς πρὸς δὲ καὶ τῶ διώκοντι
 καὶ τῶ ἀναιροῦντι· τρόπον γὰρ τινα παραγγέλλει αὐτὸν περιστά- 3
 σθαι, ὃ δὲ παρακούων τολμηρὸς καὶ ῥιψοκίνδυνος, εἰ δὲ ὁ ἀναιρῶν 77 1
 ἀνθρώπον θεοῦ εἰς θεὸν ἀμαρτάνει, καὶ τοῦ ἀποκτείνοντός αὐτὸν
 ἴσχυος καθίσταται ὁ ἑαυτὸν προσάγων τῶ δικαστηρίῳ· οὕτως δ' ἄν
 εἴη ὁ μὴ περιστελλόμενος τὸν διωγμὸν, ἀλώμενος διὰ θράσους παρι- 2
 χθον ἑαυτὸν, οὕτως ἴσται τὸ ὄσον ἔγ' ἑαυτῷ ὁ σντηρῶς γινόμενος 78 1
 τῇ τοῦ διώκοντος ποτηρίῳ, εἰ δὲ καὶ πρωικουθίζοι, τέλειον αἴτιος
 ἐκκαλούμενος τὸ θηρίον, ὡς δ' αὐτῶς καὶ αἰτίαν μάχης παρῆσσι 2
 τινὰ ἢ ζημίαν ἢ ἔχθραν ἢ δίκην, ἀγορμῆν ἐγέννησι διωγμοῦ, δια 3
 τοῦτ' οὖν μηδενὸς ἀντίχρῶσαι τῶν ἐν τῶ βίῳ προστίταται ἡμῖν
 3) ἀλλὰ καὶ τῶ αἵροντι τὸ ἡμῶν καὶ τὸν χιτῶνα προσδίδουσι, οὐχ
 ἵνα ἀπρωικουθίς διαμίνωμεν μόνον, ἀλλ' ὡς μὴ ἀντιποιούμενοι τοῖς
 ἐπιδικεζομένοις ἔγ' ἑαυτοῖς ἀγχιαίνωμεν καὶ δι' ἡμῶν ἐπὶ τὴν τοῦ
 ὀνόματος διακινῶμεν βλασφημίαν.

15f Matt. 10, 23.

22 vgl. 1 Tim. 6, 11.

20 vgl. 1 A. 9, 20.

8 te Weze L. 12 δὲ τὴν ἀγορμὴν τῆς μάχης, τὴν θύρην σηκῶ δ' αἰ-
 τῆς τῆς θύρας Ma. 16 εὐχ. S. W. 19 παρακούων S. W. 20 πρωικουθίζοι
 St. prowa; Byzant. Byzwater. 21 τῶν ἐν τῶ βίῳ προστίταται Ma.
 Ma. 22 ἐπιδικεζομένοις, L. 24 ἐπιδικεζομένοις S. W. προστίταται, Ma.
 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100.

XI. *Ναί, φασίν, εἰ κήδεται ὑμῶν ὁ θεός, τί δήποτε διώκεσθε* 78, 1
καὶ φονεύεσθε; ἢ αὐτὸς ὑμᾶς εἰς τοῦτο ἐκδίδωσιν; ἡμεῖς δὲ οὐχ οὕτως
ὑπολαμβάνομεν τοῖς περιστάτικοις περιπίπτειν ἡμᾶς τὸν κύριον βου-
ληθῆναι, ἀλλὰ προφητικῶς τὰ συμβήσεσθαι μέλλοντα προειρηκέναι,
 5 *ὡς διὰ τὸ ὄνομα αὐτοῦ διωχθησόμεθα, φονευθησόμεθα, ἀνασκινδυ-*
λευθησόμεθα. ὥστ' οὐ διώκεσθαι ἠθέλησεν ἡμᾶς, ἀλλ' ἃ πεισόμεθα 2
προεμήνυσεν, διὰ τῆς τοῦ συμβήσεσθαι προαγορεύσεως εἰς καρτερίαν
γυμνάσας, ἢ τὴν κληρονομίαν ἐπηγγείλατο. καίτοι οὐ μόνοι, ἀλλὰ
μετὰ πολλῶν κολαζόμεθα. ἀλλ' ἐκεῖνοι, φασί, κακούργοι τυγχάνοντες
 10 *δικαίως ὑπίσχομαι τὴν τιμωρίαν. ἄκοντες οὖν μαρτυροῦσιν ἡμῖν τὴν* 79, 1
δικαιοσύνην τοῖς διὰ δικαιοσύνην ἀδικῶς κολαζομένοις. ἀλλ' οὐδὲ
τὸ ἀδικον τοῦ δικαστοῦ τῆς προνοίας ἄπτεται· δεῖ γὰρ κύριον εἶναι
τὸν κριτὴν τῆς ἑαυτοῦ γνώμης, μὴ νευροσπαστούμενον ἀψύχων δίκην
ὀργάνων ἀφορμᾶς ἴσως μόνον παρὰ τῆς ἔξωθεν αἰτίας λαμβάνοντα.
 15 *δοκιμάζεται γοῦν ἐν ᾧ κρίνει καθάπερ καὶ ἡμεῖς κατὰ τε τὴν* 2
αἰρετῶν ἐκλογὴν κατὰ τε τὴν ὑπομονήν· κἄν μὴ ἀδικῶμεν, ἀλλ' ὡς
*ἀδικοῦσιν ἡμῖν ὁ δικαστὴς * * ἀφορᾷ· οὐ γὰρ οἶδεν τὰ καθ' ἡμᾶς οὐδὲ*
θέλει μαθεῖν, προλήφει δὲ συναπάγεται κενῇ, διὸ καὶ κρίνεται. διώ- 3
κουσι τοίνυν ἡμᾶς οὐκ ἀδικούς εἶναι καταλαβόντες, ἀλλ' αὐτῷ μόνῳ
 20 *τῷ Χριστιανούς εἶναι τὸν βίον ἀδικεῖν ὑπολαμβάνοντες αὐτούς τε*
οὕτω πολιτενομένους καὶ τοὺς ἄλλους τὸν ὅμοιον αἰρεῖσθαι βίον
προτρεκομένους.

Διὰ τί δὲ οὐ βοηθεῖσθε διωκόμενοι; | φασί. τί γὰρ καὶ ἀδικού- 80, 1 599 P
μεθα ὡς πρὸς ἡμᾶς αὐτούς, θανάτῳ ἀπολνόμενοι πρὸς τὸν κύριον
 25 *καὶ καθάπερ ἡλικίας μεταβολήν. οὕτω δὲ καὶ βίον ἐναλλαγὴν ὑπο-*
μένοντες; εἰ δὲ εὐ φρονούμεν, χάριν εἰσόμεθα τοῖς τὴν ἀφορμὴν τῆς
*ταχείας ἀποδημίας παρεσχημένοις, * * εἰ δι' ἀγάπην μαρτυροῦμεν· εἰ δὲ* 2
μὴ φαῦλοί τινες ἄνδρες εἶναι τοῖς πολλοῖς ἔδοκοῦμεν ἡμεῖς, [εἰ] ἤθε-
σαν δὲ καὶ αὐτοὶ τὴν ἀλήθειαν, πάντες μὲν ἂν ἐπεπήδων τῇ ὁδῷ.
 30 *ἐκλογὴ δὲ οὐκ ἂν ἦν. ἀλλὰ γὰρ ἡ ἡμετέρα πίστις, ἠφῶς· οὐδα· τοῦ* 3
κόσμου, ἐλέγχει τὴν ἀπιστίαν. ἠέμὲ μὲν γὰρ Ἄνυτος τε καὶ Μέλιτος 4
ἀποκτείνειεν μέντ' ἂν, βλάψειεν δ' ἂν οὐδ' ὀπωστιοῦν· οὐ γὰρ οἶμαι

1 f vgl. Epikur Fr. 374 Usener; Lact. De ira dei 13, 9; Min. Fel. Oct. 12, 2
 5 ἀνασκινδ. aus Plato Rep. II p. 362 A 80 f Matth. 5, 14 81—S. 284, 1 vgl.
 Plato Apol. p. 30 CD ἐμὲ μὲν γὰρ οὐδὲν ἂν βλάψειεν οὔτε Μέλιτος οὔτε Ἄνυτος·
 οἶδέ γὰρ ἂν δίναιτο· οὐ γὰρ οἶμαι θεμιτὸν εἶναι κτείνειν ἀνδρὶ ἐπὶ χείρονος
 βλάπτεσθαι. ἀποκτείνειε μέντ' ἂν ἴσως ἢ ἐξελάσειεν ἢ ἀτιμώσειεν.

5 f ἀνασκινδιειθησόμεθα (9η ὑβ. d. Z.) L¹ 7 προαγορεύσεως Sy προσ-
 αγορεύσεως L 8 γυμνάσας, ἢ Sy γυμνασίας ἢ L 17 εἴπω· τὴν ζημίαν ἐπι-
 βάλλων εἰς τοὺς ἔξωθεν ἀφορᾷ Wi ἐφορᾷ Sy ἐφορμᾷ Po 20 τῷ Sy τὸ L
 26 φρονούμεν Sy 28 [εἰ] Ma (vgl. Po) 32 ὀπωστιοῦν Sy ὀπωσισοῦν L

θιμιτὸν εἶναι τὸ ἄμεινον πρὸς τοῦ χειρότερου βλάπτουθαι. ὥστε δ
θαφροῦντα ἡμῶν ἕκαστον λίγειν· ἐπίτιος ἐμοὶ βοηθός, σὺ φορη-
θήσομαι· τί ποιήσει μοι ἄνθρωπος;· ὀδικαίων γὰρ ψυχὰ ἐν χειρὶ
θεοῦ, καὶ οὐ μὴ ἀφῆται αὐτῶν βάνανος·

5 XII. Βασιλείδης δὲ ἐν τῷ εἰκοστῷ τρίτῳ τῶν Ἐξηγητικῶν περὶ 81. 1
τῶν κατὰ τὸ μαρτύριον κολαζομένων αὐταῖς λίξιται τάδε φησί· ἡμεῖς 2
γάρ | τοι, ὅποσοι ἐπολιπτοῦσι ταῖς λεγομέναις θλίψεσιν, ἡτοι ἡμαρ- 217. 5
τηκότις ἐν ἄλλοις λανθάνοντες πταίσμασιν εἰς τοῦτο | ἄγονται τὸ
ἀγαθόν, χρηστότητι τοῦ περιάγοντος, ἀλλὰ ἐξ ἄλλων ὄντως ἐγκαλοῦ-
10 μνοι, ἵνα μὴ ὡς κατὰδικοι ἐπὶ κακοῖς ὁμολογουμένοις πάθωσι, μηδὲ
λοιδορούμενοι εἰς ὃ μοιχός ἢ ὁ φονεὺς, ἀλλ' ὅτι Χριστιανοὶ ἡμαρ- 8
τηκῶς δ' ὅλως τις ἐπὶ τὸ παθεῖν γένηται, σπένδιον μὲν, ἀλλ' οὐδὲ
οἶτος κατ' ἐπιβολὴν δυνάμεός τι πίεσται, ἀλλὰ πίεσται ὡς ἕκαστη
15 καὶ τὸ νήπιον τὸ δοκοῦν οὐχ ἡμερτηκίνας· εἰθ' ἐπολιπὶς πάλιν 82 1
ἐπιφέρει· ὡς οὖν τὸ νήπιον οὐ προσημαρτηκός ἢ ἐπιγῶς μὲν οὐχ
ἡμαρτηκός οὐδέν, ἐν ἑαυτῷ τῷ δὲ τὸ ἁμαρτηῖσαι ἔχον, ἐπὶν ἐποβληθῆ
τῷ παθεῖν, ἐπιγέτεται τι, πολλὰ κερδαίνον δύσκολα, οὕτως δὲ,
κἂν τέλειος μηδὲν ἡμαρτηκός ἔργῳ τύχῃ, πάσῃ δέ, ὃ ἂν πάθῃ, τοῦτο
20 ἔπαθεν ἡμαρτηκός τῷ νηπίῳ ἔχον μὲν γὰρ ἐν ἑαυτῷ τὸ ἁμαρτηκόν
ἀφορμὴν δὲ πρὸς τὸ ἡμαρτηκίνας μὴ λαβὼν οὐχ ἡμαρτανεῖν, ὥστ'
οὐκ αὐτῷ τὸ μὴ ἁμαρτηῖσαι λογιστιον, ὡς γὰρ ὁ μοιχεύσαι θέλων 8
μοιχός ἐστι, κἂν τοῦ μοιχεύσαι μὴ ἐπιτέχῃ, καὶ ὁ ποιῆσαι φόνον
θίλων ἀνδροφότος ἐστι, κἂν μὴ δύνηται φονεῖσαι, οὕτως δὲ καὶ
25 τὸν ἀνμαρτηκὸν ὃν λίγει ἕν ἰδῷ πάσχοντα, κἂν μηδὲν ἐ κακῶν
πεπραχέναι, κακὸν ἔρω τῷ θέλειν ἁμαρτανεῖν, πάντ' ἔρω γὰρ μᾶλλον
ἢ κακὸν τὸ προνοεῖν ἔρω· εἰθ' ἐπολιπὶς καὶ περὶ τοῦ κτηνοῦ ἀ- 83 1
τικῆς ὡς περὶ ἀνθρώπου λίγει· εἰδὲν μίντοι παραλειπόν τοῖτους
απαντας τοὺς λόγους ἔλθῃς ἐπὶ τὸ διωσιπτεῖν με διὰ προσώπων
30 τινῶν, εἰ τίχῃς λίγων, ὃ δὲνα οὖν ἡμερτην ἔπαθεν γὰρ ὃ δὲνα
ἕν μὲν ἐπιτεριπῆς, ἔρω οὐχ ἡμερτην μὲν ὁμοίως δὲ ἐν τῷ πάσχοντα

2 f. Psal. 117, 6. 3 f. Wech. Sal. 3, 1. 5 S. 245, 8. vgl. Hagenfeldt
Ketzergelehrte S. 28 ff. 11 f. vgl. 1 Petr. 4, 17. 22 f. vgl. Matth. 5, 28.

7 τοι τοι d Z. L. 8 οὐ δὲ οἶτος S. W. C. 11. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100.

νηπίω· εἰ μέντοι σφοδρότερον ἐκβιάσαιο τὸν λόγον, ἐρῶ, ἄνθρωπον
 ὄντιν' ἂν ὀνομάσης ἄνθρωπον εἶναι, δίκαιον δὲ τὸν θεόν. καθαρὸς
 γὰρ οὐδεὶς, ὡσπερ εἰπέ τις, ἀπὸ φύκου. ἀλλὰ τῷ Βασιλείδῃ ἡ 2
 ὑπόθεσις προαμαρτήσασάν φησι τὴν ψυχὴν ἐν ἐτέρῳ βίῳ τὴν κόλασιν
 5 ὑπομένειν ἐνταῦθα, τὴν μὲν ἐκλεκτὴν ἐπιτίμως διὰ μαρτυρίον, τὴν
 ἄλλην δὲ καθαιρομένην οἰκεία κολάσει. καὶ πῶς τοῦτο ἀληθὲς ἐφ'
 ἡμῖν κειμένον τοῦ ὁμολογῆσαι καὶ κολασθῆναι ἢ μὴ; | λύεται γὰρ 601 P
 ἐπὶ τοῦ ἀρνησομένου ἢ κατὰ τὸν Βασιλείδην πρόνοια. ἐρωτῶ τοῖνυν 84, 1
 αὐτὸν ἐπὶ τοῦ κρατηθέντος ὁμολογητοῦ, πότερον μαρτυρήσει καὶ
 10 κολασθῆσεται κατὰ τὴν πρόνοιαν ἢ οὐ. ἀρνούμενος γὰρ οὐ κολα-
 σθῆσεται. εἰ δὲ ἐκ τῆς ἀποβάσεως καὶ τὸ μὴ δεῖν κολασθῆναι 2
 τοῦτον φήσῃ, τὴν ἀπώλειαν τῶν ἀρνησομένων ἐκ προνοίας ἄκων
 προσμαρτυρήσει. πῶς δὲ ἔτι μισθὸς ὁ ἐνδοξότατος ἐν οὐρανῷ ἀπό- 3
 κείται τῷ μαρτυρήσαντι διὰ τὸ μαρτυρῆσαι; εἰ δὲ τὸν ἁμαρτητικὸν
 15 οὐκ εἶασεν ἡ πρόνοια ἐπὶ τὸ ἁμαρτεῖν ἐλθεῖν, ἄδικος γίνεται κατ'
 ἄμφω, καὶ τὸν διὰ δικαιοσύνην εἰς κόλασιν ἐλκόμενον μὴ ἴσομενή.
 καὶ τὸν ἀδικεῖν ἐθελήσαντα ἴσοσάμενη, τοῦ μὲν ποιήσαντος δι' ὧν
 ἐβουλήθη. τῆς δὲ κωλυσάσης τὸ ἔργον καὶ μὴ δικαίως περιεπούσης
 τὸν ἁμαρτητικόν. πῶς δὲ οὐκ ἄθεος θειάζων μὲν τὸν διάβολον, 85, 1
 20 ἄνθρωπον δὲ ἁμαρτητικὸν τολμήσας εἰπεῖν τὸν κύριον; πειράζει γὰρ
 ὁ διάβολος εἰδὼς μὲν ὅ ἐσμεν, οὐκ εἰδὼς δὲ εἰ ὑπομενοῦμεν· ἀλλὰ
 ἀποσεῖσαι τῆς πίστεως ἡμᾶς βουλόμενος καὶ ὑπάγεσθαι ἐαντῷ πει-
 ράζει, ὅπερ καὶ μόνον ἐπιτέτραπται αὐτῷ διὰ τε τὸ ἡμᾶς ἐξ ἐαν-
 τῶν σφῆζεσθαι δεῖν, ἀφορμὰς παρὰ τῆς ἐντολῆς εἰληφότηας, διὰ τε
 25 τὸν καταισχυμὸν τοῦ πειράσαντος καὶ ἀποτυχόντος διὰ τε τὴν
 ἰσχυροποίησιν τῶν κατὰ τὴν ἐκκλησίαν διὰ τε τὴν συνείδησιν τῶν
 θαυμασάντων τὴν ὑπομονήν. εἰ δὲ τὸ μαρτύριον ἀνταπόδοσις διὰ 2
 κολάσεως, καὶ ἡ πίστις καὶ ἡ διδασκαλία, δι' ἧς τὸ μαρτύριον· συν-
 εργοὶ ἄρα αὐταὶ κολάσεως, ἧς τίς ἂν ἄλλη μείζων ἀπέμφασις γένοιτο;
 30 ἀλλὰ πρὸς μὲν τὰ δόγματα ἐκεῖνα, εἰ μετενσωματοῦται ἡ ψυχὴ, καὶ 3
 περὶ τοῦ διαβόλου κατὰ τοὺς οἰκείους λεχθήσεται καιροῦς, νυνὶ δὲ
 τοῖς εἰρημένοις καὶ ταῦτα προσθῶμεν· ποῦ ἔτι ἡ πίστις κατὰ ἀντα-
 πόδοσιν τῶν προημαρτημένων τοῦ μαρτυρίου γινομένου, ποῦ δὲ ἡ
 ἀγάπη ἢ πρὸς τὸν θεὸν διὰ τὴν ἀλήθειαν διωκομένη καὶ ὑπομέ-

2 f Hiob 14, 4; vgl. Strom. III 100, 4 mit Anm. 20 vgl. S. 284, 28 f u. oben Z. 1 f

1 am Rand ση. φληναρεῖς L³ 4 προαμαρτήσασάν (ν ὕβ. d. Z.) L¹ 8 ἐρω-
 τῶ Heyse ἐρῶ L 11 ἐκ—τὸ Münzel καὶ—τοῦ L (τῆσδε) τῆς Ma ἀπο-
 φάσεως St 18 περιεπούσης Po περιέποντος L 20 πειράζει St πειράζων L
 29 ἧς τίς He ἧτις L

νοισα, κοῦ δὲ ἰπαινος ὁμολογήσαντος ἢ φόβος ἀρνησαμένου. εἰς τί
 δὲ ἐτι χρησίμη ἢ πολιτεία ἢ ὀρθή. τὸ νικρῶσαι τὰς ἐπιθυμίας καὶ
 μηδὲν τῶν κτισμάτων μισεῖν; εἰ δέ, ὡς αὐτός φησιν ὁ Βασιλεὺς, **26. 1**
 ἐν μέρος ἐκ τοῦ λεγομένου θελήματος τοῦ θεοῦ ἐπειλήσαμεν τὸ ἡγα-
 5 πηκῆναι ἅπαντα. ὅτι λόγον ἀποσφῶζοισι πρὸς τὸ πᾶν ἅπαντα. Ἔτερον
 δὲ | τὸ μηδανὸς ἐπιθυμεῖν καὶ τρίτον 'τὸ μισεῖν μηδὲ ἐν θελήματι τοῦ
 θεοῦ καὶ 'αἱ κολάσεις ἴσονται' ὅπερ ἀσεβεῖς ἐννοεῖν. οὔτε γὰρ ὁ κύριος **2**
 θελήματι ἔπαθεν τοῦ πατρὸς οὔθ' οἱ δισκόμοιοι βουλήσει τοῦ θεοῦ
 διώκονται, ἐπεὶ θνήσκουσι θάτερον, ἢ καλὸν τι ἴσται διωγμὸς διὰ τὴν
 10 βούλησιν τοῦ θεοῦ, ἢ ἀθῶοι οἱ διατιθέντες καὶ θλίβοντες. ἀλλὰ **3**
 μὴν οὐδὲν ἄνευ θελήματος τοῦ κυρίου τῶν ὄλων. λείπεται δὲ συν-
 τῶμως φάναι τὰ τοιαῦτα συμβαίνειν μὴ κολήσαντος τοῦ θεοῦ· τοῦτο
 γὰρ μόνον σφῶζει καὶ τὴν πρόνοιαν καὶ τὴν ἀγαθότητα τοῦ θεοῦ.
 οὐ τὸ ἐπιτελεῖν τοίνυν αὐτὸν τὰς θλίψεις οἰεσθαι χρή. μὴ γὰρ εἶ, **27. 1**
 15 τοῦτο ἐννοεῖν, ἀλλὰ μὴ κολῆειν τοὺς ἐπιργοῦντας πεπιεσθαι προσηκόν
 κατασχεῖσθαι τε εἰς καλὸν τοῖς τῶν ἐναντίων τολμήμασιν (καθεδέω **2**
 γούν φησι, ὅταν τολχον καὶ ἴσται εἰς καταπάτημας), παιδευτικῆς **218**
 τέχνης τῆς τοιαύτης οὐσίας προνοίας ἐπὶ μὲν τῶν ἄλλων διὰ τὰς
 οἰκίας ἕκαστον ἁμαρτίας, ἐπὶ δὲ τοῦ κυρίου καὶ τῶν ἀποστόλων διὰ
 20 τὰς ἡμῶν. ἀτίκτω ὁ θεὸς ἀπόστολος· τοῦτο γὰρ ἴσται τὸ θέλημα **3**
 τοῦ θεοῦ φησίν, ὃ ἀγιασμὸς ἡμῶν, ἀπέχουσαι ἡμᾶς ἀπὸ τῆς πορ-
 νείας, εἰδέναι ἕκαστον ἡμῶν τὸ ἐκείνου οἰκίως κτεσθαι ἐν ἀγιασμῷ
 καὶ τηρῇ, μὴ ἐν πάθει ἐπιθυμίας καθάπερ καὶ τὰ ἴση τὰ μὴ εἰδῶτα
 τὸν κύριον, τὸ μὴ ἐπιβιβᾶν καὶ πλιονεχτεῖν ἐν τῷ πράγματι τὸν
 25 ἀδελφὸν αὐτοῦ, διότι ἐκδικῶς ὁ κύριος περὶ πάντων τούτων, καθῶς
 καὶ προείπον ἐμὴν καὶ διμερετεράμεθα. οὐ γὰρ ἐκάλεον ἡμᾶς ὁ **4**
 θεὸς ἐπὶ ἀκαθαρσίᾳ· ἀλλ' ἐν ἀγιασμῷ, τοιγεροῖν ὁ ἀδελφῶν οὐκ ἀν-
 θρωπον ἀδελφί. ἀλλὰ τὸν θεὸν τὸν καὶ δόντα τὸ πνεῦμα αὐτοῦ τὸ
 ἅγιον εἰς ἡμᾶς· διὰ τούτων οὖν τὸν ἀγιασμὸν ἡμῶν οὐκ ἐκείληθι
 30 παθεῖν ὁ κύριος. εἰ τοίνυν ἀπολογούμενος τις αὐτῶν λέγοι κολῆ- **28. 1**
 ζῆσθαι μὲν τὸν μάρτυρα διὰ τὰς πρὸ τήρου τῆς ἐνομιματώσεως
 ἁμαρτίας, τὸν καρπὸν δὲ τῆς κατὰ τόνδε τὸν βίον πολιτείας αἰθεῖς
 ἀποκρίσθαι, οὕτω γὰρ διεισιτάχθαι τὴν διοίκησιν πινώμεθα αὐτοῦ.
 εἰ ἐκ προνοίας γίνεται ἡ ἀνταπόδοσις· εἰ μὲν γὰρ μὴ, εἶ, τῆς **2**
 35 διοικήσεως οἴχεται ἢ οἰκονομία τῶν καθέωρων καὶ πύττωκεν ἢ ἐπό-
 θησις αὐτοῖς· εἰ δὲ ἐκ προνοίας, τὰ καθέωρα, ἐκ προνοίας, καὶ αἰ

2 28: K: 3 161 J. 3 5 20 29 1 1 2 3 4 5

6 το Μαρτ 7 ο Νικη 17 f νε 22 α 4 22 2 23 24 25 26 27 28 29 30 31 32 33 34 35 36 37 38 39 40 41 42 43 44 45 46 47 48 49 50 51 52 53 54 55 56 57 58 59 60 61 62 63 64 65 66 67 68 69 70 71 72 73 74 75 76 77 78 79 80 81 82 83 84 85 86 87 88 89 90 91 92 93 94 95 96 97 98 99 100

κολάσεις. ἡ πρόνοια δὲ εἰ καὶ ἀπὸ τοῦ Ἄρχοντος, ὡς φασιν, κινεῖ- 3
σθαι ἄρχεται, ἀλλ' ἐγκατεσπάρη ταῖς οὐσίαις σὺν καὶ τῇ τῶν οὐσιῶν
γενέσει πρὸς τοῦ θεοῦ τῶν ὄλων. ὧν οὕτως ἐχόντων ἀνάγκη ὁμο- 4
λογεῖν αὐτοὺς ἢ τὴν κόλασιν μὴ εἶναι ἄδικον (καὶ δικαιοπραγοῦσιν | οἱ 603 P
5 καταδικάζοντες καὶ διώκοντες τοὺς μάρτυρας) ἢ ἐκ θελήματος ἐνερ-
γεῖσθαι τοῦ θεοῦ καὶ τοὺς διωγμούς. οὐκέτι οὖν ὁ πόνος καὶ ὁ 5
φόβος, ὡς αὐτοὶ λέγουσιν, ἐπισυμβαίνει τοῖς πράγμασιν ὡς ὁ λόγος τῶ
σιδήρω, ἀλλ' ἐκ βουλήσεως ἰδίας προσέρχεται τῇ ψυχῇ.

XIII. Καὶ περὶ μὲν τούτων πολὺς ὁ λόγος, ὃν ἐν ὑστέρω σκοπεῖν 89, 1
10 ἀποκείσεται κατὰ καιρὸν διαλαμβάνουσιν. Οὐαλεντινὸς δὲ ἐν τινι
ὁμιλίᾳ κατὰ λέξιν γράφει· ἄπ' ἀρχῆς ἀθάνατοὶ ἐστε καὶ τέκνα ζωῆς 2
ἐστε αἰωνίας καὶ τὸν θάνατον ἠθέλετε μερῖσασθαι εἰς ἑαυτούς, ἵνα
δαπανήσητε αὐτὸν καὶ ἀναλώσητε, καὶ ἀποθάνῃ ὁ θάνατος ἐν ὑμῖν
καὶ δι' ὑμῶν. ὅταν γὰρ τὸν μὲν κόσμον λύητε, ὑμεῖς δὲ μὴ κατα- 3
15 λύσηθε, κυριεύετε τῆς κτίσεως καὶ τῆς φθορᾶς ἀπάσης. φῦσει γὰρ 4
σφζόμενον γένος ὑποτίθεται καὶ αὐτὸς ἐμπερῶς τῷ Βασιλείδῃ, ἄνω-
θεν δὲ ἡμῖν δεῦρο τοῦτο δὴ τὸ διάφορον γένος ἐπὶ τὴν τοῦ θανάτου
καθαίρεισιν ἡκειν, θανάτου δὲ γένεσιν ἔργον εἶναι τοῦ κτίσαντος
τὸν κόσμον. διὸ καὶ τὴν γραφὴν ἐκείνην οὕτως ἐκδέχεται· οὐδεὶς 5
20 ὄφεται τὸ πρόσωπον τοῦ θεοῦ καὶ ζήσεται· ὡς θανάτου αἰτίου.
περὶ τούτου τοῦ θεοῦ ἐκεῖνα αἰνίττεται γράφων αὐταῖς λέξεσιν· 6
οὐπόσον ἐλάττων ἢ εἰκῶν τοῦ ζῶντος προσώπου, τοσοῦτον ἦσσαν
ὁ κόσμος τοῦ ζῶντος αἰῶνος. τίς οὖν αἰτία τῆς εἰκόνης; μεγαλω- 90, 1
σύνη τοῦ προσώπου παρεσχημένον τῷ ζωγράφῳ τὸν τύπον, ἵνα τι-
25 μηθῇ δι' ὀνόματος αὐτοῦ· οὐ γὰρ αὐθεντικῶς εὐρέθη μορφή, ἀλλὰ
τὸ ὄνομα ἐπλήρωσεν τὸ ὑστερήσαν ἐν πλάσει. συνεργεῖ δὲ καὶ τὸ
τοῦ θεοῦ ἄοράτον εἰς πίστιν τοῦ πεπλασμένου. τὸν μὲν γὰρ 2
Δημιουργὸν ὡς θεὸν καὶ πατέρα κληθέντα εἰκόνα τοῦ ἀληθινοῦ θεοῦ
καὶ προφήτην προσεῖπεν, ζωγράφον δὲ τὴν Σοφίαν, ἧς τὸ πλάσμα
30 ἢ εἰκῶν, εἰς δόξαν τοῦ ἄοράτου, ἐπεὶ ὅσα ἐκ συζυγίας προέρχεται,

11—S. 288, 9 vgl. Hilgenfeld ZwTh 23 (1880) S. 292 f; Ketzergeschichte
S. 298 ff 11—15 vgl. Herm. Trismeg. Poemandr. Cap. 28 τί ἑαυτούς, ὡ
ἄνδρες γηγενεῖς, εἰς θάνατον ἐκδεδώκατε ἔχοντες ἔξουσίαν τῆς ἀθανασίας μετα-
λαβεῖν; μετανοήσατε οἱ συνοδεύσαντες τῇ πλάνῃ καὶ συγκοινωνήσαντες τῇ ἀγνοίᾳ,
ἀπαλλάγητε τοῦ σκοτεινοῦ φωτός, μεταλάβετε τῆς ἀθανασίας καταλειψάντες τὴν
φθοράν. 14 f zu κόσμος u. κτίσις vgl. Herakleon Fr. 20 Brooke 19 f Exod. 32, 20
26 f vgl. Röm. 1, 20 29 f vgl. Kol. 1, 15 30 f vgl. Exc. ex Theod. 32

1 ὡς φασιν St vgl. Hort, Diction. of Christ. Biogr. I p. 270* ὡς φᾶναι L
4 (ὥστε) καὶ Schw 9 ὅν Μα ὅσον L 17 διαφέρων Μα (vgl. aber Exc. ex
Theod. 41, 3) 20 αἰτίου (ἐκείνου) Schw 25 αὐθεντικῇ St ἐρρέθη Sy
26 ἐπλήρωσεν Sy ἐπλήρωσ (= ἐπλήρωσαν) L

πληρώματά ἐστιν. ὅσα δὲ ἀπὸ ἐνός, εἰκόνες. ἐπεὶ δὲ τὸ φαινόμενον 3
 αὐτοῦ οὐκ ἐστὶν ἢ ἐκ μιούτητος ψυχῆ, ἴσχηται τὸ διαφέρον, καὶ τοῦτ'
 ἐστὶ τὸ ἐμφύσημα τοῦ διαφέροντος πνεύματος, καὶ καθ' ὅλον ὃ
 ἐμπνεύεται τῇ ψυχῇ, τῇ εἰκόνι τοῦ πνεύματος, καὶ καθόλου τὰ ἐκ
 5 τοῦ Δημιουργοῦ λεγόμενα τοῦ ἕκατ' εἰκόνας γενομένον, ταῦτ' ἐν
 εἰκόνας αλοθητῆς μοίρα ἐν τῇ Γενέσει, περὶ | τὴν ἀνθρώπογονίαν 114 1
 προσηγητέσθαι λέγουσι, καὶ δὴ μετάγουσι τὴν ὁμοίότητα καὶ ἐφ' 4
 ἑαυτούς, ἄγνωστον τῷ Δημιουργῷ τὴν τοῦ διαφέροντος ἐκένθειον
 πνεύματος γεγενῆσθαι παραδίδοντες. ὅταν μὲν οὖν περὶ τοῦ Ἰνα 21 1
 10 εἶναι τὸν θεὸν τὸν διὰ νόμον καὶ προφητῶν καὶ ἐναγγελίου κηρο-
 σόμενον διαλαμβάνωμεν, καὶ πρὸς τοῦτο διαλεξόμεθα ἀρχικὸς γὰρ ὁ
 λόγος), πρὸς δὲ τὸ κατεπιγερον ἀπαντητήιον, εἰ ἐκὶ τὸ καταλύσαι 2
 θάνατον ἀφικνείται τὸ διαφέρον γένος, οὐχ ὁ Χριστὸς τὸν θάνατον
 κατήργησεν, εἰ μὴ καὶ αὐτὸς αὐτοῖς ὁμοούσιος, λεχθείη, εἰ δ' εἰς
 15 τοῦτο κατήργησεν ὡς μὴ τοῦ διαφέροντος ἀπτιοθαι γένους, οὐχ
 οὔτοι τὸν θάνατον καταργούσιν οἱ ἀντίμοιοι τοῦ Δημιουργοῦ, οἱ τῇ
 ἐκ μιούτητος ψυχῆ, τῇ σφετέρᾳ εἰκόνι, ἐμφυσῶντες τὴν ζωὴν τὴν
 ἀνωθεν κατὰ τὴν τοῦ δόγματος αἴρεσιν, κἄν διὰ τῆς μητρὸς τοῦτο
 συμβαίνειν λέγουσιν, ἀλλὰ κἄν εἰ οὖν Χριστῷ καταστρατεῖσθαι τοῦ 3
 20 θανάτου λέγουν, ὁμολογούντων τὸ δόγμα τὸ κεκρυμμένον, ὡς τῆς
 θείας τοῦ Δημιουργοῦ κατατρέχειν τολμῶσι δυνάμειος, τὴν κτίσιν
 τὴν αὐτοῦ ὡς κρείττους ἐπακορθεύμενοι, πιερώμενοι οὐρίζιν τὴν
 ψυχικὴν εἰκόνα, ἣν αὐτὸς ῥύσασθαι τῆς σθοῦς οὐ κατέσχον, εἴη 4
 δ' ἂν καὶ ὁ κέρως ἀμείνων τοῦ δημιουργοῦ θεοῦ, οὐ γὰρ ἂν ποτε
 25 ὁ εἰὸς τῷ πατρὶ διαγιγονταίῃ καὶ ταῦτα ἐν θείοις, ὅτι δὲ οὗτος 22 1
 ἐστὶν ὁ τοῦ εἰοῦ πατήρ, ὁ δημιουργὸς τῶν συμπάντων, ὁ πατω-
 κράτωρ κέρως, εἰς ἐκείνην ἀνιβαλόμεθα τὴν οὐσίαν καθ' ἣν πρὸς
 τὰς ἐπίσεις ἐπισχῆμιθα διαλέζεσθαι, τοῦτον εἶναι μόνον δικαιοῦτα,
 τὸν ἕτ' αὐτοῦ κηρυγμένον, ἀλλ' ἡμεῖς γε ὁ ἀπούτολος εἰς τὴν 2
 3· θλίψινων ἐτομοτῆν γράφων καὶ τοῖτοι φησὶν ἀπὸ θεοῦ, ὅτι ἐντὶ
 ἔχερίσθη τὸ ἕτ' Ἰησοῦ, οὐ μόνον τὸ εἰ, αὐτὸν πιστεύειν, ἀλλὰ

114 vgl. L. 3. 2. 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100. 101. 102. 103. 104. 105. 106. 107. 108. 109. 110. 111. 112. 113. 114. 115. 116. 117. 118. 119. 120. 121. 122. 123. 124. 125. 126. 127. 128. 129. 130. 131. 132. 133. 134. 135. 136. 137. 138. 139. 140. 141. 142. 143. 144. 145. 146. 147. 148. 149. 150. 151. 152. 153. 154. 155. 156. 157. 158. 159. 160. 161. 162. 163. 164. 165. 166. 167. 168. 169. 170. 171. 172. 173. 174. 175. 176. 177. 178. 179. 180. 181. 182. 183. 184. 185. 186. 187. 188. 189. 190. 191. 192. 193. 194. 195. 196. 197. 198. 199. 200. 201. 202. 203. 204. 205. 206. 207. 208. 209. 210. 211. 212. 213. 214. 215. 216. 217. 218. 219. 220. 221. 222. 223. 224. 225. 226. 227. 228. 229. 230. 231. 232. 233. 234. 235. 236. 237. 238. 239. 240. 241. 242. 243. 244. 245. 246. 247. 248. 249. 250. 251. 252. 253. 254. 255. 256. 257. 258. 259. 260. 261. 262. 263. 264. 265. 266. 267. 268. 269. 270. 271. 272. 273. 274. 275. 276. 277. 278. 279. 280. 281. 282. 283. 284. 285. 286. 287. 288. 289. 290. 291. 292. 293. 294. 295. 296. 297. 298. 299. 300. 301. 302. 303. 304. 305. 306. 307. 308. 309. 310. 311. 312. 313. 314. 315. 316. 317. 318. 319. 320. 321. 322. 323. 324. 325. 326. 327. 328. 329. 330. 331. 332. 333. 334. 335. 336. 337. 338. 339. 340. 341. 342. 343. 344. 345. 346. 347. 348. 349. 350. 351. 352. 353. 354. 355. 356. 357. 358. 359. 360. 361. 362. 363. 364. 365. 366. 367. 368. 369. 370. 371. 372. 373. 374. 375. 376. 377. 378. 379. 380. 381. 382. 383. 384. 385. 386. 387. 388. 389. 390. 391. 392. 393. 394. 395. 396. 397. 398. 399. 400. 401. 402. 403. 404. 405. 406. 407. 408. 409. 410. 411. 412. 413. 414. 415. 416. 417. 418. 419. 420. 421. 422. 423. 424. 425. 426. 427. 428. 429. 430. 431. 432. 433. 434. 435. 436. 437. 438. 439. 440. 441. 442. 443. 444. 445. 446. 447. 448. 449. 450. 451. 452. 453. 454. 455. 456. 457. 458. 459. 460. 461. 462. 463. 464. 465. 466. 467. 468. 469. 470. 471. 472. 473. 474. 475. 476. 477. 478. 479. 480. 481. 482. 483. 484. 485. 486. 487. 488. 489. 490. 491. 492. 493. 494. 495. 496. 497. 498. 499. 500. 501. 502. 503. 504. 505. 506. 507. 508. 509. 510. 511. 512. 513. 514. 515. 516. 517. 518. 519. 520. 521. 522. 523. 524. 525. 526. 527. 528. 529. 530. 531. 532. 533. 534. 535. 536. 537. 538. 539. 540. 541. 542. 543. 544. 545. 546. 547. 548. 549. 550. 551. 552. 553. 554. 555. 556. 557. 558. 559. 560. 561. 562. 563. 564. 565. 566. 567. 568. 569. 570. 571. 572. 573. 574. 575. 576. 577. 578. 579. 580. 581. 582. 583. 584. 585. 586. 587. 588. 589. 590. 591. 592. 593. 594. 595. 596. 597. 598. 599. 600. 601. 602. 603. 604. 605. 606. 607. 608. 609. 610. 611. 612. 613. 614. 615. 616. 617. 618. 619. 620. 621. 622. 623. 624. 625. 626. 627. 628. 629. 630. 631. 632. 633. 634. 635. 636. 637. 638. 639. 640. 641. 642. 643. 644. 645. 646. 647. 648. 649. 650. 651. 652. 653. 654. 655. 656. 657. 658. 659. 660. 661. 662. 663. 664. 665. 666. 667. 668. 669. 670. 671. 672. 673. 674. 675. 676. 677. 678. 679. 680. 681. 682. 683. 684. 685. 686. 687. 688. 689. 690. 691. 692. 693. 694. 695. 696. 697. 698. 699. 700. 701. 702. 703. 704. 705. 706. 707. 708. 709. 710. 711. 712. 713. 714. 715. 716. 717. 718. 719. 720. 721. 722. 723. 724. 725. 726. 727. 728. 729. 730. 731. 732. 733. 734. 735. 736. 737. 738. 739. 740. 741. 742. 743. 744. 745. 746. 747. 748. 749. 750. 751. 752. 753. 754. 755. 756. 757. 758. 759. 760. 761. 762. 763. 764. 765. 766. 767. 768. 769. 770. 771. 772. 773. 774. 775. 776. 777. 778. 779. 780. 781. 782. 783. 784. 785. 786. 787. 788. 789. 790. 791. 792. 793. 794. 795. 796. 797. 798. 799. 800. 801. 802. 803. 804. 805. 806. 807. 808. 809. 810. 811. 812. 813. 814. 815. 816. 817. 818. 819. 820. 821. 822. 823. 824. 825. 826. 827. 828. 829. 830. 831. 832. 833. 834. 835. 836. 837. 838. 839. 840. 841. 842. 843. 844. 845. 846. 847. 848. 849. 850. 851. 852. 853. 854. 855. 856. 857. 858. 859. 860. 861. 862. 863. 864. 865. 866. 867. 868. 869. 870. 871. 872. 873. 874. 875. 876. 877. 878. 879. 880. 881. 882. 883. 884. 885. 886. 887. 888. 889. 890. 891. 892. 893. 894. 895. 896. 897. 898. 899. 900. 901. 902. 903. 904. 905. 906. 907. 908. 909. 910. 911. 912. 913. 914. 915. 916. 917. 918. 919. 920. 921. 922. 923. 924. 925. 926. 927. 928. 929. 930. 931. 932. 933. 934. 935. 936. 937. 938. 939. 940. 941. 942. 943. 944. 945. 946. 947. 948. 949. 950. 951. 952. 953. 954. 955. 956. 957. 958. 959. 960. 961. 962. 963. 964. 965. 966. 967. 968. 969. 970. 971. 972. 973. 974. 975. 976. 977. 978. 979. 980. 981. 982. 983. 984. 985. 986. 987. 988. 989. 990. 991. 992. 993. 994. 995. 996. 997. 998. 999. 1000.

καὶ τὸ ὑπὲρ αὐτοῦ πάσχειν· τὸν αὐτὸν ἀγῶνα ἔχοντες, οἷον εἶδετε ἐν ἔμοι καὶ νῦν ἀκούετε ἐν ἔμοι. εἴ τις οὖν παράκλησις ἐν Χριστῷ, 8 εἴ τι παραμύθιον ἀγάπης, εἴ τις κοινωνία πνεύματος, εἴ τις σπλάγχνα καὶ οἰκτιρμοί, πληρώσατέ μου τὴν χαράν, ἵνα τὸ αὐτὸ φρονῆτε, τὴν 5 αὐτὴν ἀγάπην ἔχοντες, σύμφυχοι, τὸ ἐν φρονουῦντες· εἰ δὲ σπένδεται 4 ἐπὶ τῇ θυσίᾳ καὶ τῇ λειτουργίᾳ τῆς πίστεως· χαίρων καὶ συγχαίρων, <τοὺς δέ, > πρὸς οὓς ὁ λόγος τῷ ἀποστόλῳ. τοὺς Φιλιππησίους, συμ- μετόχους τῆς χάριτος καλῶν, πῶς αὐτοὺς συμψύχους καὶ ψυχικούς λέγει; ὁμοίως καὶ περὶ Τιμοθέου καὶ ἑαυτοῦ γράφων· οὐδένα γὰρ 5 10 ἔχω· φησὶν ἐπισύψυχον, ὅστις γνησίως τὰ περὶ ὑμῶν μεριμνήσει· οἱ πάντες γὰρ τὰ ἑαυτῶν ζητοῦσιν, οὐ τὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ.

Μὴ τοίνυν ψυχικούς ἐν ὀνειδους μέρει λεγόντων ἡμᾶς· οἱ προειρη- 93, 1 μένοι, ἀλλὰ καὶ οἱ Φρύγες· ἤδη γὰρ καὶ οὗτοι τοὺς τῇ νέᾳ προφη- 605 P τείᾳ μὴ προσέχοντας ψυχικούς καλοῦσιν, πρὸς οὓς ἐν τοῖς Περὶ προ- 15 φητείας διαλεξόμεθα. ἀγάπην οὖν ἀσκειν τὸν τέλειον χρῆ, κἀνθῆνδε 2 ἐπὶ τὴν θείαν φιλίαν σπεύδειν, δι' ἀγάπην ἐκτελοῦντα τὰς ἐντολάς. τὸ 8 δὲ ἀγαπᾶν τοὺς ἐχθρούς οὐκ ἀγαπᾶν τὸ κακὸν λέγει οὐδὲ ἀσεβίαν ἢ μοιχείαν ἢ κλοπὴν, ἀλλὰ τὸν κλέπτην καὶ τὸν ἀσεβῆ καὶ τὸν μοιχόν, οὐ καθὸ ἀμαρτάνει καὶ τῇ ποιᾷ ἐνεργείᾳ μολύνει τὴν ἀνθρώπου 20 προσηγορίαν, καθὸ δὲ ἀνθρωπὸς ἐστὶ καὶ ἔργον θεοῦ. ἀμέλει τὸ ἀμαρτάνειν (ἐν) ἐνεργείᾳ κεῖται, οὐκ οὐσία· διὸ οὐδὲ ἔργον θεοῦ. ἐχθροὶ 94, 1 δὲ οἱ ἀμαρτάνοντες εἰρηνται θεοῦ, [οἱ] ἐχθροὶ δὴ τῶν ἐντολῶν αἷς μὴ [δὲ] ὑπακηκόασι, γενόμενοι, ὡσπερ φίλοι οἱ ὑπακηκοότες, οἱ μὲν διὰ τὴν οἰκείωσιν, οἱ δὲ διὰ τὴν ἀπαλλοτριώσιν τὴν ἐκ προαιρέσεως 25 προσαγορευθέντες· οὐθὲν γὰρ ἢ ἐχθρα οὐδ' ἢ ἀμαρτία ἄνευ τοῦ 2 ἐχθροῦ καὶ τοῦ ἀμαρτάνοντος. καὶ τὸ μηδενὸς ἐπιθυμεῖν οὐχ ὡς ἀλλοτριῶν τῶν ἐπιθυμητῶν ὄντων πόθον μὴ ἔχειν διδάσκει, καθ- ἄπερ ὑπειλήφασιν οἱ τὸν κτίστην ἄλλον εἶναι παρὰ τὸν πρῶτον θεὸν δογματίζοντες, οὐδ' ὡς ἐβδελυγμένης καὶ κακῆς οὐσης τῆς 30 γενέσεως. ἄθιοι γὰρ αἱ δόξαι αὐταί· ἀλλότρια δὲ ἡμεῖς φάμεν τὰ τοῦ 8 κόσμου οὐχ ὡς ἄτοπα, οὐδ' ὡς οὐχὶ τοῦ θεοῦ τοῦ πάντων κυρίου, ἀλλ' ἐπειδὴ μὴ καταμένομεν ἐν αὐτοῖς τὸν πάντα αἰῶνα, κτήσει ὄντα

5—8 vgl. Phil. 2, 17; 1, 7 8 vgl. Phil. 2, 2 9—11 Phil. 2, 20 f
13 f vgl. Harnack, Dogmengesch. I³ S. 399² 14 f vgl. Strom. I 158, 1 mit
Anm. 16—21 τὸ ἀγαπᾶν—ἔργον θεοῦ Sacr. Par. 242 Holl; Antonius Melissa
p. 31. 132 Gesner 21 f vgl. Röm. 8, 7; Jak. 4, 4

1 ἴδετε L 7 (τοὺς δέ,) Schw 13 (λέγουσιν δ' οὐ μόνον ἐκεῖνοι,) ἀλλὰ
καὶ Schw ἀλλὰ μὴδὲ St 16 σπεύδειν Sy σπένδειν L 18 καὶ τὸν ἀσεβῆ <
Sacr. Par. Ant. 21 (ἐν) St ἐνεργείᾳ κεῖται καὶ οὐκ οὐσία Sacr. Par. ἐνέρ-
γείᾳ ἐστὶ καὶ οὐκ οὐσία Ant. ἐνεργείᾳ κεῖται, οὐκ οὐσία Bywater 22 [οἱ] Ma
28 [δὲ] Schw 29 οὐθ' L

ἀλλότρια καὶ τῶν κατὰ διαδοχὴν ἐπάρχοντα, χρήσει δὲ ἑκάστος ἡμῶν ἴδια, δι' οὓς καὶ ἐγένετο, πλὴν ἐγὼ ὅσον γε αὐτοῖς ἀναγκαῖον συμ-
παρεῖναι, κατὰ φυσικὴν τοίνυν ὁρεξίν χρηστέον τοῖς μὴ κικωλυ- 4
μένοις καλῶς, πᾶσαν ἐπερέκπτωσιν καὶ συμμάθειαν παραιτούμενος.

5 XIV. Ὅσον δὲ καὶ χρηστότης· ἀγαπάτε τοὺς ἐχθροὺς ὑμῶν 96 1
λέγει, εὐλόγητε τοὺς καταρωμένους ὑμᾶς, καὶ προσεύχεσθε ἐπὶ
τῶν ἐπηραζόντων ὑμῖν καὶ τὰ ὅμοια· οἷς προστίθουσιν· εἴνα γίνη-
σθε εἰδὼι τοῦ πατρὸς ὑμῶν τοῦ ἐν τοῖς οὐρανοῖς, τὴν ἰσομοίωσιν
τὴν πρὸς θεὸν ἀνισοδόμητος, πάλιν δ' αὖ φησιν· εἶδοι ἐννοῶν τῶ 2
ἀντιδικῶ σου ταχέ, ἴσως ὅτιον εἶ ἐν τῇ ὁδῷ μετ' αὐτοῦ· ἀντιδικὸς
δὲ οὐ τὸ σῶμα, ὡς τινες βοῦλονται, ἀλλ' ὁ διάβολος (καὶ αἱ τοῦτω
ἰσομοιούμενοι, ὁ συνοδεύων ἡμῖν δὲ ἀνθρώπων τῶν ζηλοῦντων τὰ
ἔργα αὐτοῦ ἐν τῷ ἐπιγίῳ τῶδε βῶ, οὐχ οἶόν τι οὐν μὴ παθῆν 3 ...
τὰ ἔχθιστα τοὺς ὁμολογοῦντας μὲν ἑαυτοὺς εἶναι τοῖς τοῦ Χριστοῦ
15 ἐν δὲ τοῖς τοῦ διαβόλου καταγινόμενοις ἔργοις· γέγραπται γάρ· οὐ μὴ
ποτε παραδῶ σε τῷ κριτῇ, ὁ κριτὴς δὲ τῷ ἐπιγίῳ τῆς ἀρχῆς τοῦ
διαβόλου, ἐπίκεισμαι γάρ ὅτι οὔτε θάνατος, ὁ κατ' ἐπιφορὰν τῶν 96 1
διωκόντων, οὔτε ζῶης, ἢ κατὰ τὸν βίον τοῦτον, οὔτε ἀγγίλοι
αἱ ἀποστάται, οὔτε ἀρχαί· ἀρχὴ δὲ τῷ Σατανᾷ ὁ βῶς ὅν ἔλατο·
20 τοιαῦται γάρ αἱ κατ' αὐτὸν ἀρχαί τε καὶ ἰσομοίαι τοῦ σκότους,
οὔτε τὰ ἐπιστώται, ἐν οἷς ἔσμεν κατὰ τὸν τοῦ βῶν χρόνον, ὡς
τοῦ μὲν στρατιώτου ἢ ἐλπίς, τοῦ ἐμποροῦ δὲ τὸ κέρδος, οὔτε ἔψωμα 2
οὔτε βῆθος οὔτε τις κτίσις ἑτέρας κατ' ἐνέργειαν τὴν σικτιαν ἀνθρώπου
ἀντιπράττειν τῇ πίστει τοῦ προαιρουμένου κτίσις δὲ οὐκ ἐνέργειας
25 καὶ ἐνέργεια λέγεται ἔργον ἡμίτερον οἷον· ἢ τοιαῦτα ἐνέργεια οὐ
δυνήσεται ἡμᾶς χωρῆσαι ἀπὸ τῆς ἀγάπης τοῦ θεοῦ τῆς ἐν Χριστῷ
Ἰησοῦ τῷ κεντρῷ ἡμῶν, ἔχουσιν οὐκ ἐπιφαινοῦσιν γνωστικῷ μάρτυρος.

XV. εὐλόγησιν δὲ ὅτι πάντες γινώσκοντες τὴν κοινὴν ἐν τοῖς 97 1
κοινοῖς καὶ τὴν ὅτι εἰς θεός· πρὸς πιστοὺς γὰρ ἐπιστέλλειν· ὅθεν
3· ἐπιγίρει· ἀλλὰ οὐκ ἐν πάνιν ἢ γινώσκουσιν ἢ ἐν ὀλίγοις παραδομοίῃ,

8f κατὰ φυσικὴν ὁρεξίν παραιτούμενος Saez Pat 24. H. C. 3-8 Matth
5. 44 Luk 6. 27 f 45 9f. 13f Matth 5. 25 17-27 R. m. S. 18f 17-
19 Cat. de Rom. S. 18 bei Cramer IV. 70. 9. 11. M. u. a. 412 p. 246 u Barb
V 42 f. 88v umgestaltet κληρονομία, ἢ ζῶης τῆς κατὰ τὸν ποσῶτα τοῦ περ
θανάτου τοῦ κατ' ἐπιφορὰν τῶν διωκόντων, ἀλλ' οὐκ ἐν τῷ κατὰ τὸν βῶν
τῶ ἀποστολῆς ἀλλ' ἀποστολῆς ποσῶτα 20 vg. R. m. S. 18 22 vg.
f. Norden, 18. S. 11. B. 1. J. a. 10. f. P. 1. 18. 2. S. 25. 3. 28 S. 291. 1
f. Kor. S. 1. 30. S. 291. 3. 1. Kor. S. 7. 9. 11

8 m. u. a. Saez Pat 24. H. C. 3-8 Matth 5. 44 Luk 6. 27 f 45 9f. 13f Matth 5. 25 17-27 R. m. S. 18f 17-
19 Cat. de Rom. S. 18 bei Cramer IV. 70. 9. 11. M. u. a. 412 p. 246 u Barb
V 42 f. 88v umgestaltet κληρονομία, ἢ ζῶης τῆς κατὰ τὸν ποσῶτα τοῦ περ
θανάτου τοῦ κατ' ἐπιφορὰν τῶν διωκόντων, ἀλλ' οὐκ ἐν τῷ κατὰ τὸν βῶν
τῶ ἀποστολῆς ἀλλ' ἀποστολῆς ποσῶτα 20 vg. R. m. S. 18 22 vg.
f. Norden, 18. S. 11. B. 1. J. a. 10. f. P. 1. 18. 2. S. 25. 3. 28 S. 291. 1
f. Kor. S. 1. 30. S. 291. 3. 1. Kor. S. 7. 9. 11

εἰσὶ δὲ οἱ φασὶ τὴν ὑπερὶ τῶν εἰδωλοθύτων· γινῶσιν οὐκ ἐν παῖσι
 * * φέρειν, ἢ μὴ πως ἢ ἐξουσία ἡμῶν πρόσκομμα τοῖς ἀσθενέσι
 γένηται· ἀπόλλυται γὰρ ὁ ἀσθενῶν τῇ σῇ γνώσει· κἂν φάσκωσι 2
 ἢ πᾶν τὸ ἐν μακέλλῳ πωλούμενον ἀγοράζειν δεῖ, κατὰ πεύσιν ἐπά-
 5 γοντες τὸ ἢ μηδὲν ἀνακρίνοντες· ἐκ' ἴσης τῶ ἀνακρίνοντες, γελοῖαν
 ἐξήγησιν παραθήσονται. ὁ γὰρ ἀπόστολος ἢ πάντα· φησὶ ἢ τὰ ἄλλα 3
 ὠνεῖσθε ἐκ μακέλλου μηδὲν ἀνακρίνοντες, καθ' ὑπεξαιρέσειν τῶν
 δηλουμένων κατὰ τὴν ἐπιστολὴν τὴν καθολικὴν τῶν ἀποστόλων
 ἀπάντων, σὺν τῇ εὐδοκίᾳ τοῦ ἁγίου πνεύματος, τὴν γεγραμμένην
 10 μὲν ἐν ταῖς Πράξεσι τῶν ἀποστόλων, διακομισθεῖσαν δὲ εἰς τοὺς πι-
 στοτοὺς δι' αὐτοῦ διακομῶντος τοῦ Παύλου· ἐμήνυσαν γὰρ ἢ ἐπάναγκες
 ἀπέχεσθαι | δεῖν εἰδωλοθύτων καὶ αἵματος καὶ πνικτῶν καὶ πορνείας, 220 S
 ἐξ ὧν διατηροῦντας ἑαυτοὺς εὐ πράξειν· ἕτερον οὖν ἐστὶ τὸ εἰρη- 4
 μένον πρὸς τοῦ ἀποστόλου· ἢ μὴ οὐκ ἔχομεν ἐξουσίαν φαγεῖν καὶ 607 P
 15 πιεῖν; μὴ οὐκ ἔχομεν ἐξουσίαν ἀδελφὴν γυναῖκα περιάγειν, ὡς καὶ οἱ
 λοιποὶ ἀπόστολοι καὶ οἱ ἀδελφοὶ τοῦ κυρίου καὶ Κηφᾶς; ἐλλ' οὐκ
 ἐχρησάμεθα τῇ ἐξουσίᾳ ταύτῃ, φησὶν, ἢ ἀλλὰ πάντα στέγομεν, ἵνα
 μὴ ἔγκοπὴν δῶμεν τῶ εὐαγγελίῳ τοῦ Χριστοῦ, ἢ τοι φορτία περιά- 5
 γοντες, δεῖον εὐλύτους εἰς πάντα εἶναι, ἢ ὑπόδειγμα τοῖς θέλοσιν
 20 ἔγκρατεύεσθαι γινόμενοι, [μὴ] οἰκοδομουμένοις εἰς τὸ ἀδεῶς τὰ παρα-
 τιθέμενα ἐσθίειν καὶ ὡς ἔτυχεν ὀμιλεῖν τῇ γυναικί· μάλιστα δὲ τοὺς
 τηλικαύτην οἰκονομίαν πεπιστευμένους· ὑπόδειγμα τοῖς μανθάνουσιν
 ἄχραντον ἐκκεῖσθαι προσήκει. ἢ ἐλεύθερος γὰρ ὧν ἐκ πάντων παῖσιν 98, 1
 ἢ εἰμαυτὸν ἐδούλωσα, φησὶν, ἢ ἵνα τοὺς πάντας κερδήσω, καὶ ἢ πᾶς δὲ
 25 ὁ ἀγωνιζόμενος πάντα ἔγκρατεύεται· ἢ ἀλλὰ τοῦ κυρίου ἢ γῆ καὶ
 τὸ πλήρωμα αὐτῆς· ἢ διὰ τὴν συνειδησιν· οὖν ἀφεκτέον ὧν ἀφε- 2
 κτέον. ἢ συνειδησιν δὲ λέγω οὐχὶ τὴν ἑαυτοῦ, ἢ γνωστικὴ γάρ, ἢ ἀλλὰ
 τὴν τοῦ ἑτέρου, ἢ ἵνα μὴ κακῶς οἰκοδομητῆ ἄμαθλα μιμούμενος ὁ μὴ
 γινώσκει, καταφρονητῆς ἀντὶ μεγαλόφρονος γινόμενος. ἢ ἵνα τί γάρ 3
 30 ἢ ἐλευθερία μου κρίνεται ὑπὸ ἄλλης συνειδήσεως; εἰ ἐγὼ χάριτι μετ-

4 f. 6 f vgl. I Kor. 10, 25 9 f. 11—13 vgl. Act. 15, 28 f 10 f vgl. Act.
 15, 25 14—18 I Kor. 9, 4 f. 12 18 f vgl. Strom. III 53, 1 19—21 vgl.
 I Kor. 8, 10 22 vgl. I Kor. 9, 17 23 f I Kor. 9, 19 24 f I Kor. 9, 25
 25 f I Kor. 10, 26 (Psal. 23, 1) 26 vgl. I Kor. 10, 27 f 27 f. 29—S. 292, 2
 I Kor. 10, 29—31

2 εἶναι· αὐτὸν γὰρ ἐπιφέρειν Schw 5 (μὴ) ἀνακρίνοντες Po; aber vgl.
 S. 56, 21 f 9 f τὴν γεγραμμένην—διακομισθεῖσαν Ma τὴν γεγραμμένην—δια-
 κομισθεῖσα L 13 διατηροῦντας Sy διατηροῦντες L πράξετε Act. 17
 πάντα Sy πάντας L 20 [μὴ] Lowth μὴ οἰκοδομῶμεν Schw οἰκοδομου-
 μένοις St οἰκοδομουμένοι L ἀδεῶς Wi ἀηδῶς L ἀφειδῶς Schw 22 πεπι-
 στευμένους Po πεπεισμένοι; L

έχω. τί βλασφημοῦμαι ἐπὶ οὐ ἐγὼ εὐχαριστῶ; πάντα οὖν ὅσα ποιεῖτε εἰς δόξαν θεοῦ ποιεῖτε· ὅσα ἐκ τὸν κανόνα τῆς πίστεως ποιεῖν ἐπιτέτραπται.

XVI. Καρδία μὲν πιστεύεται εἰς δικαιοσύνην. στόματι δὲ ὁμο- 99, 1
 5 λογίζεται εἰς σωτηρίαν. λέγει γοῦν ἡ γραφή· πᾶς ὁ πιστεύων ἐπ’ αὐτῷ οὐ καταιοχενθήσεται.· τοῦτ’ ἐστὶ τὸ ῥῆμα τῆς πίστεως ὃ κηρύσσομεν, ὅτι ἅν ὁμολογήσῃς τὸ ῥῆμα τῷ στόματι σου ὅτι κύριος Ἰησοῦς καὶ πιστεύσῃς ἐν τῇ καρδίᾳ σου ὅτι ὁ θεὸς ἠγείρειν αὐτὸν ἐκ νεκρῶν, σωθήσῃ· ἀντικρὺς τελείαν δικαιοσύνην ἐπογράψαι ἔργῳ 2
 10 τε καὶ θεωρίᾳ πεπληρωμένην. ἐνλόγητόν σου τοῦς διώκοιτας· ἐνλόγητε καὶ μὴ καταράσθε.· ἡ γὰρ καύχησις ἡμῶν αὕτη ἐστὶ, τὸ μαρτύριον τῆς συνεκδησίως ἡμῶν, ὅτι ἐν ἀγιότητι καὶ ἐλικρινίᾳ θεῶν ἔργωμεν, δι’ ὀλίγης ταύτης προσάσειως τὸ τῆς ἀγάπης ἔργον ἐνδεικνύμενοι, ὅτι οὐκ ἐν σοφίᾳ σαρκικῇ, ἀλλ’ ἐν χάριτι θεοῦ
 15 ἀνιστρέψαμεν ἐν τῷ κόσμῳ. ταῦτα μὲν περὶ τῆς γνώσεως ὁ ἀπό- 100 1
 στολος· τὴν δὲ κοινὴν διδασκαλίαν τῆς πίστεως | νόμῳ γινώσκου· ἡ γὰρ
 εἴρηκεν ἐν τῇ δευτέρᾳ πρὸς Κορινθίους. εἴχαρι γὰρ τῆς σήμερον 2
 ἡμέρας τὸ αὐτὸ κάλυμμα τοῖς πολλοῖς ἐπὶ τῇ ἀναγνωσίᾳ τῆς παλαιᾶς
 διαθήκης· μένει, μὴ ἀνακαλυπτόμενον· κατὰ τὴν πρὸς τὸν κίμων
 20 ἐπιστολήν. διὰ τοῦτο καὶ ἀγάσασιν ἰδεῖν τοῖς διοραῖν δευτεμένοις τὴν 3
 ἴτι ἐν σαρκὶ ἐκ τοῦ βίου τοῦ ἔρχοντος ἐπὶ κοιλίᾳ. ἐνθὺν καὶ γεννή-
 μετα ἐχιδνῶν· τοῦς τοιοῦτους ἐκάλειον, τοῦς φιληδόνοους, τοῦς γαστρὶ
 καὶ αἰδοῖσι δουλιόοντας καὶ τὰς ἀλλήλων διὰ τὰς κοσμικὰς ἐπιθε-
 μίας· ἀποτίμενοτας κηραλὰς· νεκρία, μὴ ἀγαπῶμεν λόγῳ μηδὲ 4
 25 γλώσσῃ·· φησὶν Ἰωάννης τελείους εἶναι διδάσκαλον. εἰ μὴ ἐν ἔργῳ
 καὶ ἀληθείᾳ. ἐν τοῦτοις γινώσκουθα ὅτι ἐκ τῆς ἀληθείας ἰομίν·· εἰ δὲ
 δι’ ἀγάπῃ ὁ θεὸς ἀγάπη, καὶ ἡ θεοσίβια· εὐφρόνος οὐκ ἴστιν ἐν τῇ
 ἀγάπῃ, ἀλλ’ ἡ τελεία ἀγάπη ἔξω βάλλει τὸν φόβον·· εἴτι, ἴστιν ἡ
 ἀγάπη τοῦ θεοῦ, ἵνα τὸς ἐντολὰς αὐτοῦ τηρῶμεν·· πάλιν τι αὐτῷ 6
 30 γινώσκου ποθοῦντι γινώσκου γίνεσθαι·· εἰ μὴ τῆς γίνου τῶν

4 6 Rom. 12, 9 f. 2. 5 f. Jer. 28, 16. 6 9 Rom. 12, 8 f. 10 f. Rom.
 12, 14. 11 f. 14 f. 11 Kor. 1, 12. 16 f. τὴν ἐπιθεσίαν· ὁ θεὸς ἀποστο-
 λος, Gal. 5, 22 f. τοιοῦτος, τὸ αὐτὸ Gal. 10, 11 Kor. 2, 14 in Vat. 12 f. 51 f. hoc
 τὴν κοινὴν διδασκαλίαν ἐπιθ. θεοσίβιατοι κ. αὐτὸν. 16 f. Kor. 2, 14. 17. 19
 . Kor. 2, 14. 21 ἄγ. Gen. 3, 14. 21 f. Matth. 2, 7. 22. 24. 25. 26. Luk.
 3, 17. 22. 24 ἄγ. Plov. 6, 1. Hor. 1d 3 19. 22 f. ἄγ. Rom. 12, 8. 23 f.
 1. 2. 12. 24. 26 f. Job. 3, 18 f. 26 f. ἄγ. 1. Th. 4, 10. 27 f. 1. Th. 4, 15
 28 f. 1. Th. 4, 16. 30 f. 1. Th. 4, 12.

21 f. ἡ γὰρ ἐπιθεσίαν· ὁ θεὸς ἀποστολὸς, Gal. 10, 11. 22 f. ἡ γὰρ ἐπιθεσίαν· ὁ θεὸς ἀποστολὸς, Gal. 10, 11. 23 f. ἡ γὰρ ἐπιθεσίαν· ὁ θεὸς ἀποστολὸς, Gal. 10, 11. 24 f. ἡ γὰρ ἐπιθεσίαν· ὁ θεὸς ἀποστολὸς, Gal. 10, 11. 25 f. ἡ γὰρ ἐπιθεσίαν· ὁ θεὸς ἀποστολὸς, Gal. 10, 11. 26 f. ἡ γὰρ ἐπιθεσίαν· ὁ θεὸς ἀποστολὸς, Gal. 10, 11. 27 f. ἡ γὰρ ἐπιθεσίαν· ὁ θεὸς ἀποστολὸς, Gal. 10, 11. 28 f. ἡ γὰρ ἐπιθεσίαν· ὁ θεὸς ἀποστολὸς, Gal. 10, 11. 29 f. ἡ γὰρ ἐπιθεσίαν· ὁ θεὸς ἀποστολὸς, Gal. 10, 11. 30 f. ἡ γὰρ ἐπιθεσίαν· ὁ θεὸς ἀποστολὸς, Gal. 10, 11.

πιστῶν ἐν λόγῳ, ἐν ἀναστροφῇ, ἐν ἀγάπῃ, ἐν πίστει, ἐν ἀγνείᾳ·
 πιστεως γάρ. οἶμαι, τελειότης πρὸς τὴν κοινὴν διαστέλλεται πίστιν.
 καὶ δὴ γνωστικοῦ κανόνα ὁ θεὸς ἀπόστολος διὰ τοσῶνδε παρίστησι. 101, 1
 τοῦτο μὲν γράφων ἔγω γὰρ ἔμαθον ἐν οἷς εἰμι αὐτάρκης εἶναι.
 5 οἶδα καὶ ταπεινοῦσθαι, οἶδα καὶ περισσεύειν· ἐν παντὶ καὶ ἐν πᾶσι
 μεμύημαι, καὶ χορτάζεσθαι καὶ πεινᾶν, καὶ περισσεύειν καὶ ὑστερεῖ-
 σθαι. πάντα ἰσχύω ἐν τῷ ἐνδυναμοῦντί με, τοῦτο δὲ καὶ πρὸς ἐν-
 τροπὴν ἄλλοις διαλεγόμενος οὐκ ὀκνεῖ λέγειν· ἀναμιμνήσκεισθε δὲ 2
 τὰς πρότερον ἡμέρας, ἐν αἷς φωτισθέντες πολλὴν ἀθλοῖν ὑπεμείνατε
 10 παθημάτων. τοῦτο μὲν ὀνειδισμοῖς τε καὶ θλίψεσι θεατριζόμενοι,
 τοῦτο δὲ κοινωνοὶ τῶν οὕτως ἀναστρεφόμενων γενηθέντες. καὶ γὰρ
 τοῖς δεσμοῖς μου συνεπαθήσατε, καὶ τὴν ἀρπαγὴν τῶν ὑπαρχόντων
 ὑμῶν μετὰ χαρᾶς προσεδέξασθε γινώσκοντες ἔχειν ἑαυτοὺς κρείττονα
 ὑπαρξιν καὶ μένουσαν. μὴ ἀποβάλητε οὖν τὴν παρησίαν ὑμῶν, ἣτις 3
 15 ἔχει μεγάλην μισθαποδοσίαν. ὑπομονῆς γὰρ ἔχετε χρεῖαν, ἵνα τὸ
 θέλημα τοῦ θεοῦ ποιήσαντες κομισήσθε τὴν ἐπαγγελίαν· ἔτι γὰρ
 μικρὸν ὅσον ὅσον, ὁ ἐρχόμενος ἤξει καὶ οὐ χρονιεῖ. ὁ δὲ δίκαιός μου
 ἐκ πίστεως ζήσεται. καὶ ἐὰν ὑποστείληται, οὐκ εὐδοκεῖ ἡ ψυχὴ μου 609 P
 ἐν αὐτῷ. ἡμεῖς δὲ οὐκ ἐσμεν ὑποστολῆς εἰς ἀπώλειαν, ἀλλὰ πίστεως
 20 εἰς περιποίησιν ψυχῆς· εἰτά σοι σμῆνος ὑποδειγμάτων θείων παρί- 102, 1
 στησιν. ἡ γὰρ οὐ πίστει, φησί, δι' ὑπομονῆς κατάρθωσαν οἱ ἔμ-
 παιγμῶν καὶ μαστίγων πείραν λαβόντες, ἔτι δὲ δεσμῶν καὶ φυλα-
 κῆς; ἐλιθάσθησαν, ἐπειράσθησαν, ἐν φόνῳ μαχαίρας ἀπέθανον,
 περιήλθον ἐν μηλωταῖς, ἐν αἰγίοις δέρμασιν, ὑστερούμενοι, θλιβό-
 25 μενοι, κακουχούμενοι, ὧν οὐκ ἦν ἀξίος ὁ κόσμος, ἐν ἰρημίαις πλανώ-
 μενοι καὶ ὄρεσι καὶ σπηλαίοις καὶ ταῖς ὄραις τῆς γῆς. καὶ πάντες 2
 μαρτυρηθέντες διὰ τῆς πίστεως οὐκ ἐκομίσαντο τὴν ἐπαγγελίαν τοῦ
 θεοῦ· ἀπολείπεται νοεῖν τὸ κατὰ παρασιώπησιν ἰρημένον μόνοι.
 ἐπιφέρει γοῦν· περὶ ἡμῶν | κρείττόν τι προειδομένου τοῦ θεοῦ, 103, 1 221 S
 30 ἀγαθὸς γὰρ ἦν. ἵνα μὴ χωρὶς ἡμῶν τελειωθῶσι. τοιγαροῦν καὶ
 ἡμεῖς, τοσοῦτον ἔχοντες περιεχόμενον ἡμῖν νέφος· ἅγιον καὶ διειδὲς
 ἡμαρτύρων, ὄγκον ἀποθέμενοι πάντα καὶ τὴν εὐπερίστατον ἁμαρτίαν,
 δι' ὑπομονῆς τρέχουμεν τὸν προκείμενον ἡμῖν ἀγῶνα, ἀφορῶντες εἰς
 τὸν τῆς πίστεως ἀρχηγὸν καὶ τελειωτὴν Ἰησοῦν· ὅτι μὲν οὖν μίαν 2
 35 σωτηρίαν λέγει ἐν Χριστῷ τῶν δικαίων καὶ ἡμῶν, σαφῶς μὲν εἴρη-

4—7 Phil. 4, 11—13 8—20 Hebr. 10, 32—39 (V. 37. 38 -- Jes. 26, 20;
 Hab. 2, 3f) 21—28 Hebr. 11, 36—40 29—34 Hebr. 11, 40; 12, 1f

κιν πρότερον. οὐδὲν δὲ ἦττον καὶ περὶ Μωυσοῦ λέγων ἐπιφέρει·
 ἡμίσεα πλοῦτον ἡγησάμενος τῶν Αἰγύπτου θησαυρῶν τὸν ὄντι-
 δισμὸν τοῦ Χριστοῦ· ἀπέβλεπε γὰρ εἰς τὴν μισθαποδοσίαν· πιστεῖ
 5 κατέλιπεν Αἴγυπτον, μὴ φοβηθεῖς τὸν θυμὸν τοῦ βασιλέως· τὸν γὰρ
 ὁ ἄορατος ὧς ὄρων ἐκατίησεν· ἡ θεία σοφία περὶ τῶν μαρτύρων
 λέγει· ἔδοξαν ἐν ὀφθαλμοῖς ἀφρόνων τεθνάναι καὶ ἐλογίσθη κά- 8
 κωσις ἢ ἔξοδος αὐτῶν καὶ ἡ ἀφ' ἡμῶν πορεία σύντριμμα· οἱ δὲ
 εἶπον ἐν εἰρήνῃ, καὶ γὰρ ἐν ὄφει ἀνθρώπων ἐὰν κολασθῶσιν, ἡ
 ἑλλει· αὐτῶν ἀθανασίας πλήρης· εἶτα ἐπάγει, κάθαραιν Ἰνδοξον τὸ 104, 1
 10 μαρτύριον διδάσκουσα· καὶ ὀλίγα παιδευθέντες μεγάλα ἐνθουσι-
 θήσονται, ὅτι ὁ θεὸς ἐπίρασιν αὐτούς· τοιούστιν εἰς δοκίμιον καὶ
 διωκτῆσαν τοῦ περιζήτουτος εἶασεν αὐτούς· περιεσθῆναι, καὶ ἔργον
 αὐτούς ἀξίους ἑαυτοῦ· υἱοὺς κληθῆναι δηλονότι· ὡς χρυσοῦν ἐν 2
 χροονιτησίῳ ἔδοκίμασεν αὐτούς καὶ ὡς ὀλοκάρωμα θείας προσι-
 15 δίξαστο αὐτούς, καὶ ἐν καιρῷ ἐπισκοπῆς αὐτῶν ἀναλάμψουσι καὶ ὡς
 σπινθήρις ἐν καλάμῃ διαδραμοῦνται, κρινουσίην ἔθρη καὶ κρητήσουσι
 λαῶν, καὶ βασιλεύσουσι αὐτῶν κύριος εἰς τοὺς αἰῶνας·

XVII. Ναὶ μὴν ἐν τῇ πρὸς Κορινθίους ἐπιστολῇ ὁ ἀπόστολος 105, 1
 Κλήμης· καὶ αὐτὸς ἡμῖν τέρον τινα τοῦ γνωστικῶ ἐπογράφων λέγει· ἵ
 20 τίς γὰρ παρεπιδηήσας πρὸς ἡμᾶς τὴν πανάρτετον καὶ βραβίαν πιστεῖν 2
 ἡμῶν οὐκ ἔδοκίμασεν; τὴν τε σούφρονα καὶ ἐπιεικῆ ἐν Χριστῷ ἐνέ-
 ρμῖαν οὐκ ἔθαύμασεν; καὶ τὸ μεγαλοπριπίς τῆς φιλοξενίας ἡμῶν
 ἦθος οὐκ ἐκήρυξεν; καὶ τὴν τελείαν καὶ ἀσφαλῆ γνώσιν οὐκ ἐμακά-
 25 ρισεν; ἀπροσωπολήπτως γὰρ πάντα ἐποιεῖτε, καὶ ἐν τοῖς νομίμοις 2
 τοῦ θεοῦ ἐπορεύεσθε καὶ τὰ ἐξῆς· εἶτ' ἐμμανίστερον· εὐαγγελισμῖν 2
 οὐκ εἰς τοὺς τελείως λειτουργήσαντας αὐτοῦ τῇ μεγαλοπριπί δόξῃ
 λάβομεν Ἐνείχ, ὅς ἐν ἐνακοῦ δίκαιος ἐνήθεις μετετίθη, καὶ Νῶν
 ὅς πιστεύσας διωσθή, καὶ Ἀβραάμ, ὅς διὰ πιστεῖν καὶ φιλοξενίαν 4
 30 ἐνέρμῖαν ἑαυτ' ἑσθῆ, ἐκ Σοδόμων· διὰ πιστεῖν καὶ φιλοξενίαν ἑσθῆ,
 Ῥαῦβ ἢ πόρον· δι' ἐπομονῆν καὶ πιστεῖν ἐν δειρμαῖν αἰγίους καὶ
 μεγατοῖς καὶ τριχῶν καμηλίτων πλῆγμασιν περιπάτησαν περὶ-
 σοστικῆς τὴν βασιλείαν τοῦ Χριστοῦ λέγομεν δι' Ἡλίου καὶ Ἐλισσαίου
 Ἡζικιά τε καὶ Ἰωάννην τοὺς προφήτας· ὁ γὰρ τοῦ φίλος θεοῦ 106
 3· διὰ πιστεῖν ἐλευθέρην κληθῆς Ἀβραάμ οὐκ ἐτήρηθ, τῇ δόξῃ, μετρω-

2-3 Hebr 11: 31-6 17 Weat. Sal 1: 2-8 18 vgl. a. B. Matth
 23 20 23 1 Cor. 13: 1 2f 25 29 vgl. ephes. 2: 4, 10 1
 17 2 29 24 vgl. ephes. 11: 1, 12, 17 1 vgl. Hebr 11: 31 25 f vgl.
 ephes. 17: 2 vgl. 18 27

παθῶν δὲ ἔλεγεν· ἔγὼ δὲ εἰμι γῆ καὶ σποδός· ἵνα περὶ τε τοῦ Ἰωβ 2
 οὕτως γέγραπται· Ἰωβ δὲ ἦν δίκαιος καὶ ἄμεμπτος, ἀληθινὸς καὶ
 θεοσεβής, ἀπεχόμενος ἀπὸ παντὸς κακοῦ· οὗτος ὁ νικήσας δι' ὑπο- 3
 μωνῆς τὸν πειράσαντα καὶ μαρτυρήσας ἅμα καὶ μαρτυρηθεὶς ὑπὸ τοῦ
 5 θεοῦ [ὅς] ταπεινοφροσύνης ἀντέχεται καὶ λέγει· οὐδέεις καθαρὸς ἀπὸ
 ῥύπου, οὐδ' εἰ μᾶς ἡμέρας ἢ ζωὴ αὐτοῦ· Μωυσῆς, ὁ πιστὸς θε- 4
 ράπων ἐν ὄλῳ τῷ οἴκῳ αὐτοῦ, πρὸς τὸν χρηματίζοντα ἐκ τῆς βάτου
 εἶπεν· τίς εἰμι ἐγώ, ὅτι με πέμπεις; ἐγὼ δὲ εἰμι λοχνόφωνος καὶ
 βραδύγλωσσος· φωνὴν κυρίου διὰ γλώσσης ἀνθρωπίνης διακονῆσαι.
 10 καὶ πάλιν· ἔγὼ δὲ εἰμι ἀτμὶς ἀπὸ χύτρας· θεὸς γὰρ ὑπερηφάνοις
 ἀντιτάσεται, ταπεινοῖς δὲ δίδωσι χάριν· ναὶ μὴν καὶ Δαβὶδ, ἐφ' 107, 1
 οὐ μαρτυρῶν ὁ κύριος λέγει· ἔνδρον ἄνδρα κατὰ τὴν καρδίαν μου,
 Δαβὶδ τὸν τοῦ Ἰεσοαί· ἐν ἐλαίῳ ἀγίῳ ἐχρῖσα αὐτόν· ἀλλὰ καὶ αὐτὸς 2
 λέγει πρὸς τὸν θεόν· ἐλέησόν με, ὁ θεός, κατὰ τὸ μέγα ἔλεός σου,
 15 καὶ κατὰ τὸ πλῆθος τῶν οἰκτιρῶν σου ἐξάλειψον τὸ ἀνόμημά μου.
 ἐπὶ πλεον πλυνόν με ἀπὸ τῆς ἀνομίας μου, καὶ ἀπὸ τῆς ἁμαρτίας 3
 μου καθάρισόν με· ὅτι τὴν ἀνομίαν μου ἐγὼ γινώσκω, καὶ ἡ ἁμαρτία
 μου ἐνώπιόν μου ἐστὶ διὰ παντός· ἔπειτα τὴν οὐχ ὑποκίπτουσαν 4
 νόμῳ αἰνιττόμενος ἁμαρτίαν γνωστικῶς μετριοπαθῶν ἐπιφέρει· ἵνα
 20 μόνῳ ἡμαρτον καὶ τὸ πονηρὸν ἐνώπιόν σου ἐποίησα· λέγει γὰρ ποῦ 5
 ἢ γραφῆ· πνεῦμα κυρίου λύχνος ἐρευνητῶν τὰ ταμεία τῆς γαστρὸς·
 καὶ ὅσα τις δικαιοπραγῶν γνωστικώτερος γίνεται, προσεχέστερον 6
 τούτῳ τὸ πνεῦμα τὸ φωτεινόν. οὕτως ἐγγίζει τοῖς δικαίοις ὁ κύριος 7
 καὶ οὐδὲν λέληθεν αὐτὸν τῶν ἐννοιῶν καὶ τῶν διαλογισμῶν ὧν
 25 ποιούμεθα· τὸν κύριον Ἰησοῦν· λέγω, τὸν τῷ παντοκρατορικῷ θε- 8
 λήματι ἐπίσκοπον τῆς καρδίας ἡμῶν· οὐ τὸ αἷμα ὑπὲρ ἡμῶν
 ἠγίασθη. ἐντραπῶμεν οὖν τοὺς προηγουμένους ἡμῶν καὶ αἰδεσθῶ- 108, 1 612 P
 μεν, τοὺς πρεσβυτέρους τιμήσωμεν, τοὺς νέους παιδεύσωμεν τὴν παι-
 δείαν τοῦ θεοῦ· μακάριος γὰρ ὅς ἂν διδάσκη καὶ ποιῇ τὰ τοῦ κυρίου 2
 30 κατ' ἀξίαν· μεγάλῳ φρονος δὲ ἐννοίας ἐστὶν καὶ θεωρητικῆς τῆς ἀλη-
 θείας. ἵνα τὰς γυναῖκας ἡμῶν ἐπὶ τὸ ἀγαθὸν διορθωσώμεθα, τὸ ἀξια- 3
 γάπητον ἦθος τῆς ἀγγελίας, φησὶν, ἐνδειξάσθωσαν· τὸ ἀκέραιον

1—3 I Clem. ad Cor. 17, 3 (Hiob 1, 1) 5 f ebenda 17, 4 (Hiob 14, 4 f;
 vgl. zu Strom. III 100, 4) 6—10 vgl. ebenda 17, 5 f (Z. 6 f: Num. 12, 7; vgl.
 Hebr. 3, 5; Z. 8 f: Exod. 3, 11; 4, 10; Z. 10: woher? 10 f Prov. 3, 34; vgl.
 Jak. 4, 6; I Petr. 5, 5 11—18. 19 f vgl. I Clem. ad Corr. 18, 1—4 (Z. 12 f: Psal.
 88, 21; Z. 14—18. 19 f: Psal. 50, 3—6) 20 f. 24—29. 31—S. 296, 9 ebenda
 21, 2—4. 6—9 (Z. 21: Prov. 20, 27; S. 296, 3: vgl. I Tim. 5, 21) 30 f vgl.
 Plato Rep. V p. 475 E τοὺς τῆς ἀληθείας φιλοθεάμονας

τῆς πραύτητος αὐτῶν βούλημα ἀποδειξάτωσαν· τὸ ἐπιεικὲς τῆς
 γλώσσης αὐτῶν διὰ τῆς οἰγῆς φανερὸν ποιησάτωσαν, τὴν ἀγάπην
 αὐτῶν μὴ κατὰ προσκλίσεις, ἀλλὰ πᾶσι τοῖς φοβουμένοις τὸν θεὸν
 ὁσίως ἴσῃν παριχέτωσαν. τὰ τέκνα ἡμῶν τῆς ἐν Χριστῷ παιδείας·
 μεταλαβέτωσαν· μαθήτωσαν τί ταπεινοφροσύνη παρὰ θεῷ ἰσχύει. τί
 ἀγάπη ἀγνή παρὰ θεῷ δύναται. πῶς ὁ φόβος τοῦ κυρίου καλὸς καὶ
 μέγας. σώζων πάντας τοὺς ἐν αὐτῷ ὁσίως ἀναστρεφομένους ἐν κα-
 θαρᾷ καρδίᾳ. ἐρευνήτης γὰρ ἐννοιῶν καὶ ἐνθυμημάτων· οὐ ἡ πρὸς
 αὐτοῦ ἐν ἡμῖν ἵστι, καὶ ὅταν θέλῃ, ἀνελεῖ αὐτήν. ταῦτα δὲ πάντα
 βίβαιοι ἢ ἐν Χριστῷ πίστις· δεῦτε, τέκνα, ὁ κύριος λέγει· ἀκούσατέ
 μου, φόβον κυρίου διδάσω ὑμᾶς. τίς ἐστιν ἄνθρωπος ὁ θέλων ζῆναι,
 ἀγαπῶν ἡμέρας ἰδεῖν ἀγαθάς;· εἰτα ἰβδομάδος καὶ ὀγδοάδος μηνή-
 ριον γενεστικὸν ἐπιφέρει· «παῦσον τὴν γλῶσσάν σου ἀπὸ κακοῦ καὶ
 χεῖλῃ σου τοῦ μὴ λαλῆσαι δόλον· ἱκκλινον ἀπὸ κακοῦ καὶ ποίησον
 ἀγαθόν, ζήτησον εἰρήνην καὶ δίωξον αὐτήν.» γνώσιν γὰρ αἰτίττειται
 διὰ τούτων μετὰ τε ἀποχῆς κακῶν μετὰ τε ἐνεργείας ἀγαθῶν. ἴσῃσι
 τε καὶ λόγῳ τελειοῦσθαι διδάσκων. «ὄφθαλμοὶ κυρίου ἐπὶ δικαίους·
 καὶ ὅτα αὐτοῦ εἰς θέουσιν αὐτῶν· πρόσωπον δὲ κυρίου ἐπὶ ποιούντας
 κακά, τοῦ ἐξολοθρεῖσθαι ἐκ γῆς· τὸ μνημόσυνον αὐτῶν. ἐκίραξεν δὲ
 ὁ δίκαιος καὶ ὁ κύριος ἐλοήκοισι καὶ ἐκ πασῶν τῶν θλίψεων ἐρρή-
 σατο αὐτόν.» πολλοὶ μὲν γὰρ μύστιγες τῶν ἁμαρτωλῶν, τοὺς δὲ
 ἐλπίζοντας ἐπὶ κύριον ἴλιος κυκλώσει· ἐπὶ πλῆθος ἰλίον πε-
 ριέχουσαι τὸν ἐλπίζοντα γενήσεται· λέγει ὅτι ἐν τῇ πρὸς Κορινθίους
 ἐπιστολῇ γέγραπται· ἰδιὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ ἢ ἀσύνετος καὶ ἰσχυρομηνί,
 διάνοια ἡμῶν ἀναθάλλει εἰς τὸ φῶς, διὰ τοῦτον ἠθέλησεν ὁ δεσπό-
 τῆς τῆς ἀθανάτου γενέσθαι ἡμᾶς γινώσθαι· ἠγιότιρον καὶ τὸ τῆς
 γενήσεται ἰδίωμα ἐμψάειων ἐπήγαγεν· ἐπροδήλων οὐκ ὄντων ἡμῖν
 τούτων, καὶ ἱκκικηγότες εἰς τὰ βέθη τῆς θείας γενήσεται, πάντε
 τάς τε ποιῶν ὀφείλομεν, ὅσοι ὁ δεσπότης ἐπιτελεῖν ἱκκίσειον κατε-
 ραιφῶς τιταγμένοις· ὁ σοφὸς τοῖτων ἐνδικηγῶσθαι τῆν σοφίαν
 αὐτοῦ μὴ λόγους μόνον ἀλλ' ἐν ἴσῃσι ἀγαθοῖς· ὁ ταπεινόφρων
 μαρτυρεῖται μὴ ἑαυτῷ ἀλλ' ἑαυτῷ ἰγ' ἰτίρον αὐτόν μαρτυρεῖσθαι

9 12. 18 15 17—22 I Clem ad Cor 22. 1. S. 7. 10—15 17—21 Paul
 1. 12 18. 7. 21f. Paul. 31. 10. 24—26 ebenda 2. 2. 27—30 ebenda
 10. 1. 30 S. 297. 2 ebenda S. 2

9 ἰδιὸν I. 16 ἰδιὸν I. 16 ἰδιὸν I. 16 ἰδιὸν I. 16 ἰδιὸν I. 20 ὁ δεσπότης,
 καὶ ὁ κύριος καὶ Paul. 1. Clem. Rom. ὁ κύριος καὶ I. 22 ἰδιὸν I. 22 ἰδιὸν I. 22
 καὶ I. 23 ἰδιὸν I. 23 ἰδιὸν I. 23 ἰδιὸν I. 23 ἰδιὸν I. 23 ἰδιὸν I. 23 ἰδιὸν I. 23
 καὶ I. 24 ἰδιὸν I. 24 ἰδιὸν I. 24 ἰδιὸν I. 24 ἰδιὸν I. 24 ἰδιὸν I. 24 ἰδιὸν I. 24
 καὶ I. 25 ἰδιὸν I. 25 ἰδιὸν I. 25 ἰδιὸν I. 25 ἰδιὸν I. 25 ἰδιὸν I. 25 ἰδιὸν I. 25
 καὶ I. 26 ἰδιὸν I. 26 ἰδιὸν I. 26 ἰδιὸν I. 26 ἰδιὸν I. 26 ἰδιὸν I. 26 ἰδιὸν I. 26
 καὶ I. 27 ἰδιὸν I. 27 ἰδιὸν I. 27 ἰδιὸν I. 27 ἰδιὸν I. 27 ἰδιὸν I. 27 ἰδιὸν I. 27
 καὶ I. 28 ἰδιὸν I. 28 ἰδιὸν I. 28 ἰδιὸν I. 28 ἰδιὸν I. 28 ἰδιὸν I. 28 ἰδιὸν I. 28
 καὶ I. 29 ἰδιὸν I. 29 ἰδιὸν I. 29 ἰδιὸν I. 29 ἰδιὸν I. 29 ἰδιὸν I. 29 ἰδιὸν I. 29
 καὶ I. 30 ἰδιὸν I. 30 ἰδιὸν I. 30 ἰδιὸν I. 30 ἰδιὸν I. 30 ἰδιὸν I. 30 ἰδιὸν I. 30

ὁ ἀγνός τῇ σαρκὶ μὴ ἀλαζονεύεσθω, γινώσκων ὅτι ἕτερός ἐστιν ὁ ἐπιχορηγῶν αὐτῷ τὴν ἐγκράτειαν. « ὁρᾶτε, ἀδελφοί, ὅσῳ πλείονος 5 κατηξιώθημεν γνώσεως, τοσοῦτῳ ὑποκειμεθα μᾶλλον κινδύνῳ.»

XVIII. Ἡ σεμνή οὖν τῆς φιλανθρωπίας ἡμῶν καὶ ἀγνή ἀγωγή 111, 1
 5 κατὰ τὸν Κλήμεντα τὸ κοινωφελὲς ζητεῖ, ἐάν τε μαρτυρῇ ἐάν τε καὶ παιδεύῃ ἔργῳ τε καὶ λόγῳ, διττῷ δὲ τούτῳ, ἀγράφῳ τε καὶ ἐγγράφῳ. αὕτη ἐστὶν ἡ ἀγάπη, τὸ ἀγαπᾶν τὸν θεὸν καὶ τὸν πλησίον, αὕτη 2 εἰς τὸ ἀνεκδιήγητον ὕψος ἀνάγει· ἀγάπη καλύπτει πλῆθος ἁμαρ- 3 τιῶν, ἀγάπη πάντα ἀνέχεται, πάντα μακροθυμεῖ. ἀγάπη κολλᾷ ἡμᾶς 10 τῷ θεῷ, πάντα ποιεῖ ἐν ὁμοιοῖα· ἐν τῇ ἀγάπῃ ἐτελειώθησαν πάντες οἱ ἐκλεκτοὶ τοῦ θεοῦ· διχα ἀγάπης οὐδὲν εὐάρεστον τῷ θεῷ. « τῆς 4 τελειότητος αὐτῆς οὐκ ἐστὶν ἐξηγήσεις, φησί. τίς ἱκανὸς ἐν αὐτῇ εὐρεθῆναι, εἰ μὴ οὖς ἂν | αὐτὸς καταξιώσῃ ὁ θεός;» αὐτίκα ὁ ἀπό- 614 P 5 στολος Παῦλος· ἐάν τὸ σῶμά μου ἐπιδώῃ φησὶν, ἀγάπην δὲ μὴ 15 ἔχω, χαλκός εἰμι ἡχῶν καὶ κύμβαλον ἀλαλάζον· ἢ μὴ ἐκ διαθέσεως ἐκλεκτῆς, δι' ἀγάπης γνωστικῆς μαρτυρήσω, λέγει, φόβῳ δέ. εἶπερ 112, 1 οὖν καὶ μισθῷ προσδοκωμένῳ ἐπικροτῶν τὰ χεῖλη εἰς μαρτυρίαν κυρίου ὁμολογήσω κύριον, κοινός εἰμι ἀνθρώπος, ἡχῶν τὸν κύριον, οὐ γινώσκων. ἔστι γὰρ καὶ ὁ λαὸς ὁ τοῖς χεῖλεσιν ἀγαπῶν, ἔστι καὶ 20 ἄλλος (ὁ) παραδιδόνς τὸ σῶμα, ἵνα κανθήσεται. «κἂν ψωμίσω πάντα 2 τὰ ὑπάρχοντά μου,» φησὶν, οὐ κατὰ τὸν τῆς κοινωνίας τῆς ἀγαπη- τικῆς λόγον. ἀλλὰ κατὰ τὸν τῆς ἀνταποδόσεως ἢ παρὰ τοῦ εὐεργε- τοιμένου ἀνθρώπου ἢ παρὰ τοῦ ἐπηγγελμένου κυρίου· «κἂν ἔχω 3 πᾶσαν τὴν πίστιν ὥστε ὄρη μεθιστάναι· καὶ τὰ ἐπισκοτοῦντα ἀπο- 25 βαλεῖν κἀθη. μὴ δι' ἀγάπην δὲ πιστωθῶ τῷ κυρίῳ, οὐθέν εἰμι. ὡς πρὸς σύγκρισιν τοῦ γνωστικῶς μαρτυροῦντος. εἰς πλῆθος καὶ τὸ μηδὲν διαφέρον λογιζόμενος. αἱ γενεαὶ δὲ πᾶσαι ἀπὸ Ἀδάμ ἕως 4 τῆσδε τῆς ἡμέρας παρήλθον· ἀλλ' οἱ ἐν ἀγάπῃ τελειωθέντες κατὰ τὴν τοῦ θεοῦ χάριν ἔχουσι χώραν εὐσεβῶν· οἱ φανερωθήσονται ἐν

2 f I Clem. ad Cor. 41, 4 4 f vgl. ebenda 48, 1 ὅπως . . . ἐπὶ τὴν σεμνήν τῆς φιλαδελφίας ἡμῶν καὶ ἀγνήν ἀγωγήν ἀποκαταστήσῃ ἡμᾶς u. 48, 6 ζητεῖν τὸ κοινωφελὲς πᾶσιν. 6 vgl. Strom. I 4, 1 7 vgl. z. B. Matth. 22, 37. 39 7 f vgl. I Clem. ad Cor. 49, 4 τὸ ὕψος εἰς 8 ἀνάγει ἡ ἀγάπη ἀνεκδιήγητόν ἐστιν.

8—11 ebenda 49, 5 (Z. 8f: I Petr. 4, 8; Z. 9: vgl. I Kor. 13, 7. 4) 11—13 ebenda 50, 1f 14 f I Kor. 13, 3. 1 19 vgl. Jes. 29, 13 (Matth. 15, 8; Mark. 7, 6) 19—21 vgl. I Kor. 13, 3 28—25 vgl. I Kor. 13, 2 27—S. 298, 1 I Clem. ad Cor. 50, 3

6 nach ἐγγράφῳ ist ἔργῳ τε καὶ λόγῳ von L' getilgt 19 [ὁ] λαὸς Ma ἄλλος λαὸς Münzel 20 [ὁ] Schw κανθήσεται Westcott-Hort zu I Kor. 13, 3 29 χώραν Clem. Rom. (aber municipium Lat.)

τῇ ἐπισκοπῇ τῆς βασιλείας τοῦ Χριστοῦ. ἡ ἀγάπη ἁμαρτάνειν οὐκ 112. 1
 ἐβ' ἦν δὲ καὶ περιπέτοι ἅκων τοιαύτη τινὶ περιστάσει διὰ τὰς παρ-
 εμπτώσεις τοῦ ἀντικειμένου. μιμησάμενος τὸν λαβῶ φαλεῖ ἔξο- 2
 μολογήσομαι τῷ κυρίῳ, καὶ ἀρέσει αὐτῷ ἔτι μύσχον νέον, φέροντα
 5 κέρατα καὶ ὄπλᾶς. ἰδέτωσαν πτωχοὶ καὶ ἐφρανθήτωσαν. λέγει γάρ 3
 ὁ θεὸς τῷ θεῷ θυσίαν αἰεσίως καὶ ἀπόδος τῷ κυρίῳ τὰς ἐσχά-
 σου· καὶ ἐπικάλισαί με ἐν ἡμέρᾳ θλίψεώς σου, καὶ ἐξελοῦμαι σε καὶ
 δοξάσεις με· θυσία γὰρ τῷ θεῷ πνεῦμα συντετριμμένον. ἀγάπη 4
 τοίνυν καὶ ὁ θεὸς εἶρηται, ἀγαθὸς ὢν. οὐ γὰρ ἀγάπη τῷ πλησίον
 10 κακὸν οὐκ ἐργάζεται. μήτε ἀδικοῦσα μήτε ἀνταδικοῦσα ποτε, ἀγαθο-
 ποιοῦσα δὲ πρὸς πάντας ἀπαξικλῶς κατ' εἰκόνα θεοῦ. πλήρωμα 5
 οὖν νόμον ἡ ἀγάπη, καθάπερ ὁ Χριστός, τοιούστιν ἡ παρονοσία τοῦ
 ἀγαπῶντος ἡμᾶς κυρίου, καὶ ἡ κατὰ Χριστὸν ἀγαπητικὴ ἡμῶν διδα-
 σκαλία τε καὶ πολιτεία. ἀγάπη γοῦν τὸ μὴ μοιχεύειν καὶ τὸ μὴ 6: P 6
 15 ἐπιθυμῆσαι τῆς τοῦ πλησίον τελειοῦται, γόβη πρότερον κεκολλη-
 μένον. τὸ αὐτὸ γοῦν ἔργον διαφορὰν ἴσχυι ἢ διὰ γόβον γινόμενον
 ἢ δι' ἀγάπην τελιοθῆν καὶ ἦτοι διὰ πίστιν ἢ καὶ γνωστικῶς ἐπι-
 γινόμενον. εἰκότως γοῦν καὶ τὰ τοῦτων ἀλλὰ διάφορα τῷ μὴ 116. 1 ..
 20 γινωστικῶ ἠτοίμασαι ἢ ὀφθαλμὸς οὐκ εἶδεν οὐδὲ οὐς ἤκουσεν οὐδέ
 ἐπι καρδίαν ἀνθρώπου ἀνέβη, τῷ δὲ ἀπλῶς πιστικῶτι μαρ-
 τυρεῖ ἰκατονταπλασίονα οὐν ἀποτέλλοικεν, ἢ ἐπαγγέλιαν εἰς οὐρανῶν
 ἀνθρώπων πίπτειν οὐμβέβηκεν.
 Ἐνταῦθα γινόμενος ἀνιμνήσθη τινὸς φάσκοντος ἑαυτὸν γνω- 2
 στικόν. ἐξηγοῦμενος γὰρ τὸ εἰγὼ δὲ λέγω, ὁ ἐμ βλήτας τῇ γενναίᾳ
 25 πρὸς ἐπιθυμίαν ἤδη μιμοίχευκεν· οὐ φιλήν τὴν ἐπιθυμίαν ἠξίου
 κρίνεσθαι, ἀλλὰ ἑαυτὴν τῇ ἐπιθυμίᾳ τὸ κατ' αὐτὴν ἔργον περιεπέτοι
 τῆς ἐπιθυμίας χωρῶν ἐν αὐτῇ ἐπιτέλλεται· εἰ γὰρ ὄναρ τῇ φαντασίᾳ
 οὐκατεχρήσθαι ἤδη καὶ τῷ σῶματι, λέγουσιν οὖν ὡς τὰς ἰστορίας 118. 1
 30 ἰστορίας κίθιμι μισθὸν τινὶ ἐπιθυμῶν τὴν παιδα ἀφικισθαι τῇ ἰστο-
 ραίᾳ πρὸς αὐτόν· προλαβούσης ὄναρ τῆς ἐπιθυμίας τὴν παιδα παρ' 2

1 3 vgl I Clem ad Cor 51, 1 ὅσα οὖν παρετίσαντο καὶ ἐπαροῦμεν ἑα
 τὸς παρονοσίας τοῦ ἀντικειμένου, ἐκδοῦμαι ἐφ' ἑαυτῶν 3 H ebeoda
 22 2-4 Z 3 5. Psal 17, 19 u. o., Psal 68 31-33, Z 6-8 Psal 69, 14 f
 Z 8 Psal 72, 19 8f vgl I Jn 4, 8 19 9f 11f Röm 13, 10
 12 vgl Matth 5, 17 14f vgl Rm 14, 9 19f I K 2, 9 20f
 vgl Mark 16, 7 25 s 299, 7 vgl Plat Demetr 17
 4 s o. Psal 110 L 16 s. o. L 15 τούτων οὖν Schw u St 12
 oder 13e. tuten W. 20f u. o. Schw 26 f. o. Schw
 27 f. o. Schw 26f ἡ ἐπιθυμία οὐ κατὰ ἑαυτὴν, ἀλλὰ κατὰ τὸν ἄλλο
 27 f. o. Schw 26f vgl S 299, 7 Schw 26f τούτων οὖν Schw 26f
 27 f. o. Schw 26f B water 27 f. o. Schw 26f Schw 26f u Schw

ἐλπίδα κορεσθεὶς ἤκουσαν τὴν ἐρωμένην κατὰ τὸ τεταγμένον εἶργει
 τῆς εἰσόδου, ἣ δὲ ἐκμαθοῦσα τὸ γεγονὸς ἀπῆτει τὸν μισθόν, καὶ τῆδέ
 πως αὐτὴ τὴν ἐπιθυμίαν τῷ ἐραστῇ πεπληρωκένη λέγουσα. ἦγον
 οὖν ἐπὶ τὸν κριτῆν. τὸ βαλλάντιον οὗτος τοῦ μισθώματος τὸν 8
 5 νεανίσκον προτείνειν κελεύσας, ἐν ἡλίῳ δέ, τὴν ἑταίραν λαβέσθαι
 προσέταξεν τῆς σκιᾶς, χαριέντως | εἶδωλον μισθώματος ἀποδίδοναι 618 P
 κελεύσας εἰδώλου συμπλοκῆς.

Ὀνειρώττει μὲν οὖν τις συγκαταθεμένης τῇ φαντασίᾳ τῆς ψυχῆς, 116, 1
 ὕπαρ δὲ ὀνειρώττει ὁ πρὸς ἐπιθυμίαν βλέπων, οὐ μόνον ὡς ἐκεῖνος
 10 ἔλεγεν ὁ δῆθεν γνωστικός, ἐὰν ἅμα τῇ ὄψει τῆς γυναικὸς συλλάβῃ
 κατ' ἔννοιαν τὴν ὀμίλιαν (τοῦτο γὰρ ἤδη ἔργον ἐστὶν ἐπιθυμίας ὡς
 ἐπιθυμίας), ἀλλ' ἐὰν εἰς κάλλος σώματος βλέψῃ τις, ὁ λόγος φησί,
 καὶ αὐτῷ ἢ σὰρξ εἶναι κατ' ἐπιθυμίαν δόξη καλῆ, σαρκικῶς ἰδὼν καὶ
 ἁμαρτητικῶς δι' οὐ τεθαύμακεν κρίνεται· ἐμπαλιν γὰρ ὁ δι' ἀγάπην 2
 15 τὴν ἀγνὴν προσβλέπων τὸ κάλλος οὐ τὴν σάρκα ἤγγεται, ἀλλὰ τὴν
 ψυχὴν καλὴν, τὸ σῶμα, οἶμαι, ὡς ἀνδριάντα θαυμάσας, δι' οὐ κάλ-
 λους ἐπὶ τὸν τεχνίτην καὶ τὸ ὄντως καλὸν αὐτὸς αὐτὸν παραπέμπει,
 σύμβολον ἁγίον τὸν χαρακτῆρα τῆς δικαιοσύνης τὸν φτωεινὸν ἐπι-
 20 στήσεως λέγω, τὴν ποιότητα τῆς διαθέσεως τὴν ἐπικειμένην τῇ ψυχῇ
 κατ' ἐπιχώρησιν τοῦ ἁγίου πνεύματος γεγανωμένη. ταύτην τὴν 117, 1
 δόξαν τὴν ἐκλάμψασαν ἐπὶ τοῦ προσώπου Μωνοῦσος ὁ λαὸς οὐχ οἶός
 τε ἦν προσβλέπειν, διὸ καὶ κάλυμμα ἐλάμβανε τῆς δόξης πρὸς τοὺς
 σαρκικῶς θεωμένους. τοὺς μὲν γὰρ ἐπαγομένους τινὰ τῶν κοσμικῶν 2
 25 κατέχουσιν οἱ τὸ τέλος ἀπαιτοῦντες τοῖς σφετεροῖς βαρουμένους
 πάθει, τὸν δὲ γυμνὸν μὲν τῶν ὑποπιπτόντων τῷ τέλει. πλήρη δὲ
 γνώσεως καὶ τῆς ἐξ ἔργων δικαιοσύνης συνενχόμενοι παραπέμπουσι,
 τὸν ἄνδρα σὺν καὶ τῷ ἔργῳ μακαρίσαντες· καὶ τὸ φύλλον αὐτοῦ 8
 οὐκ ἀπορρηήσεται, τοῦ ζωτικῆς ξύλου, τοῦ κατὰ ἑτὰς διεξόδους
 30 τῶν ὑδάτων· τεθραμμένου· καρποφόροις δὲ ὁ δίκαιος ἀπεικάζεται 4
 δένδροις. οὐ μόνον τοῖς κατὰ τὴν τῶν μεταρσίων ** θυσίαν· | ἦσαν 617 P
 δὲ καὶ ταῖς τῶν θυσιῶν προσαγωγαῖς παρὰ τῷ νόμῳ οἱ τῶν ἱερέων

15 f vgl. Sokrates bei Lukian Vitar. auct. 15 οὐ τῶν σωμάτων ἐραστής εἰμι, τὴν ψυχὴν δ' ἠγοῦμαι καλὴν. 16 f vgl. Maximus Tyr. Diss. 26, 8 ἐρᾷ Σπαρτιάτης ἀνὴρ μειφακίον Λακωνικοῦ, ἀλλ' ἐρᾷ μόνον ὡς ἀγάματος καλοῦ.
 21—24 vgl. Exod. 34, 29 f 28—30 vgl. Psal. 1, 3 29 f zu ζωτικὸν ξύλον u. καρποφόροις vgl. Apok. Joh. 22, 2

8 αὐτῆ corr. aus αὐτῆι L 4 βαλάντιον L 17 αὐτός L 81 • • St θυσίαν] φῆσιν Po

μωμοσκόποι. ὄριξιν οὖν ἐπιθυμίας διακρίνουσιν οἱ περὶ ταῦτα δεινοί. 8
καὶ τὴν μὲν ἐπὶ ἡδοναῖς καὶ ἀκολασίᾳ τάττουσιν ἄλογον οὖσαν, τὴν
δὲ ὄρεξιν ἐπὶ τῶν κατὰ φύσιν ἀναγκαίων λογικὴν ἐπάρχουσαν
κίνησιν.

- 5 XIX. Ταύτης τοι τῆς τελειότητος ἴξιστιν ἐκ' ἰσῆς μὲν ἀνδρῶν. 116. 1
ἐκ' ἰσῆς δὲ καὶ γυναικῶν μεταλαβεῖν. ἀντίκα οὐχ ὁ Μωυσῆς μόνος. 2
ἀκούσας παρὰ τοῦ θείου· ἐλιλάληκα πρὸς σὲ ἀπαξ καὶ δις λέγων·
ἰώραχα τὸν λαὸν τοῦτον, καὶ ἰδοὺ ἔστι σκληροτράχηλος· ἰασὸν με
ἐξολοθρεῖσαι αὐτούς, καὶ ἐξαλίψω τὸ ὄνομα αὐτῶν ἐποκάτωθεν
10 τοῦ οὐρανοῦ καὶ ποιήσω σε εἰς ἔθνος μέγα καὶ θαυμαστὸν καὶ πολὺ
μᾶλλον ἢ τοῦτοι ἀποκρίνεταιθίόμιμος μὴ τὸ ἴαντοῦ σκοποῖν, ἀλλ᾽ 8
τὴν κοινήν σωτηρίαν· ἠμιδαμῶς, κέρει, ἄφες τὴν ἁμαρτίαν τῷ λαῷ
τούτῳ, ἢ καμὲ ἐξάλειψον ἐκ βῆλλον ζώντων. εἴ οὐχ τελειότης τοῦ
15 οὐρανοθανεῖν ἰθιλήσαντος τῷ λαῷ ἢ σφῆζεσθαι μόνος. ἀλλὰ καὶ 4
17 Ἰουδίθ ἢ ἐν γυναιξὶ τελειωθείσα ἐν συγκλισημῷ τῆς πόλιως γινο-
μένης· δεηθείσα τῶν προφητῶν εἰς μὲν τὴν παρεμβολὴν τῶν ἀλλο-
φύλων ἐξέρχεται, τοῦ παντός καταφρονήσασα κινδύνου, ἐπιρ τῆς
πατρίδος ἰαντὴν ἐπιδοῖσα τοῖς πολέμοις ἐν πίστι θιού· λαμβάνει
20 μίον τῆς πίστεως, κερία τῆς Ὀλοσίφρονος γινομένης κεριαλῆς. πάλιν 119 1
τε αὐτῆς τελεία κατὰ πίστιν Ἐσθῆρ ὀνομένη τὸν Ἰουδαίαν τυραννικῆς
ἐξουσίας καὶ τῆς τοῦ σατραπῶν ὁμότητος, μόνη γυνὴ νησιταίας
τεθλιμμένη | πρὸς μίνας ὀπλισμένης ἀντετάξαστο διζιάς, τυραννικῶν οὐκ
25 διὰ πίστεως ἀναλέγουσα δόγμα· καὶ δὴ τὸν μὲν ἐπιθάσσειν, ἀνίστα- 2
26 λιν δὲ τὸν Ἄμειν καὶ τὸν Ἰουδαίαν τῆς τελείας πρὸς τὸν θιόν διήτοι
ἀπαθῆ διαφέλαζεν. οὐκ οὐκ γὰρ Σουάνναν καὶ τὴν Μωυσῆς ἀβελ- 8

1 το μωμοσκόποι vgl. Philo De agric. 120 f p. 120 M. 1—4 Christus; Fr. mor. 442 Arnab., vgl. Paed. I 101, 1. Strom. II 119, 3. 5 f vgl. Paed. I . .

7—11 Deut. 9, 13 f aus I Clem. ad Cor. 53, 3. 12 f Exod. 32, 32 aus I Clem. ad Cor. 53, 4. 13 f vgl. ebenda 53, 5. 14—20 vgl. ebenda . . 4 f ἰουδαίη μακαρία, ἐν συγκλίσει οὐκ ἔτις τῆς πόλιως, γρηγορο παρὰ τῶν προφητῶν ἰσθῆραι αὐτῆς ἐλεῖσθαι εἰς τὴν παρεμβολὴν τοῦ ἀλλοφύλου· παρὰ τὸν οὐρανὸν τὸν καθῆστο ἐλεῖσθαι δι' ἁμαρτίαν τῆς πατρίδος, καὶ τὸν λαὸν τοῦ οὐρανοῦ, ἐν συγκλίσει, καὶ τὸν λαὸν τῆς πόλιως ἰσθῆραι ἐν γυναιξὶ vgl. Deut. 9, 13.

20—26 vgl. ebenda 17, 18 συγκλίσει ἔτις τὸν Ἄμειν καὶ τὸν Ἰουδαίαν κατὰ πίστιν Ἐσθῆρ καὶ τὸν Ἄμειν παρ' ἑαυτῆς, ἵνα τὸ ἀπὸ τῆς μίνας τοῦ Ἰουδαίου λαοῦ ἀποστασῶν ἰσθῆραι καὶ τὸν λαὸν τῆς πόλιως, καὶ τὴν τυραννικῆς ἐξουσίας τοῦ σατραπῶν ἀναλέγουσα δόγμα· παρὰ τὸν οὐρανὸν τὸν καθῆστο ἐλεῖσθαι τὸν λαὸν τῆς πόλιως, καὶ τὸν λαὸν τῆς πόλιως τῆς πόλιως, καὶ τὸν λαὸν τῆς πόλιως τῆς πόλιως vgl. Exod. 32, 32. 26—201 4 vgl. I Clem. ad Cor. 53, 4.

φήν, ὡς ἡ μὲν συνεστρατήγησεν τῷ προφήτῃ πασῶν ἐξάρχουσα τῶν κατὰ σοφίαν παρ' Ἑβραίοις εὐδοκίμων γυναικῶν, ἡ δὲ σεμνότητος ὑπερβολῇ καὶ μέχρι θανάτου χωροῦσα πρὸς τῶν ἀκολάστων ἐραστῶν κατακρινομένη μάρτυς ἀγγελίας ἔμεινεν ἀρρεπῆς.

- 5 **Ναὶ μὴν Δίων ὁ φιλόσοφος Λυσιδίκην τινὰ γυναῖκα ἱστορεῖ δι' 120, 1**
 ὑπερβολὴν αἰδοῦς αὐτῷ χιτῶνι λουεσθαι, Φιλωτέραν δέ, ὁπότε
 μέλλοι | εἰσιέναι τὴν πύελον, ἡσυχῇ ἐπαναστέλλεσθαι τὸν χιτῶνα 224 8
 καθ' ὅσον τὰ γυμνά τὸ ὕδωρ ἔσκεπεν, εἶτα κατ' ὀλίγον αὐτῆς ἀνιού-
 σαν ἐπενδύσασθαι. ἡ γὰρ οὐχὶ καὶ βασιάνους ἠνεγκεν ἀνδρείως Λείαινα 2
 10 ἡ Ἀττικῆ; συνειδυία αὐτῇ τοῖς ἀμφὶ τὸν Ἀρμόδιον καὶ Ἀριστογεί-
 τονα τὴν κατὰ Ἰκάρχον ἐπιβουλήν οὐδ' ὅπωςτιοῦν ἐξελεκεν εὐ μάλα
 στρεβλουμένη. φασι δὲ καὶ τὰς Ἀργολικὰς ἡγουμένης αὐτῶν Τελε- 8
 σίλλης τῆς ποιητρίας Σπαρτιάτας τοὺς ἀλκίμους τὰ πολέμα φανείσας
 μόνον τρέψασθαι καὶ ἐκείναις τὸ ἀδέες τοῦ θανάτου περιποιή-
 15 σασθαι. τὰ ὅμοια λέγει καὶ ὁ τὴν Δαναίδα πεποιηκῶς ἐπὶ τῶν 4
 Δαναοῦ θυγατέρων ᾠδῆ·

καὶ τότε ἄρ' ὠπλίζοντο θοῶς Δαναοὶ θυγάτρεις
 πρόσθεν ἑυρρεῖος ποταμοῦ Νεῖλοιο ἄνακτος,

- καὶ τὰ ἐξῆς. ἄδουσι δὲ οἱ λοιποὶ τῶν ποιητῶν τὴν Ἀταλάντης ἐν 121, 1
 20 θήρα ὠκύτητα καὶ τὴν Ἀντικλείας φιλοστοργίαν καὶ τὴν Ἀλκήστιδος
 φιλανδρίαν καὶ τὴν Μακαρίας καὶ τῶν Ἰακινθίδων εὐψυχίαν. τί δέ; 2
 οὐχὶ Θεανῶ μὲν ἡ Πυθαγορικῇ εἰς τοσοῦτον ἦκεν φιλοσοφίας ὡς 619 P
 πρὸς τὸν περιέργως ἀπιδόντα καὶ εἰπόντα ἔκαλός ὁ πῆγχε· ἄλλ' οὐ
 δημόσιος ἀποκρίνασθαι. τῆς αὐτῆς φέρεται σεμνότητος κάκεινο τὸ 8

5—9. 22—S. 302, 8 Theodoret Gr. aff. c. XII 73 5—S. 302, 20 Didymos, Συμποσιακά Fr. 7 Schmidt p. 375; vgl. zu Strom. I 61, 1; 80, 4 6 zu Φιλω-
 τέρα (Schwester Ptolem. II) vgl. Strabo XIV 4, 5 p. 769; Meineke zu Steph.
 Byz. p. 666 9—12 vgl. Plut. Mor. p. 505 DE; Pausan. I 23, 2 12—15
 vgl. Plut. Mor. p. 245 C ff; Pausan. II 20, 8; Suid. s. v. Τελέσιλλα 17 f Da-
 nais Fr. 1 Kinkel 19 f vgl. z. B. Anth. Plan. IV 144 20 Ἄντ. vgl. λ
 202 f; ο 358 Ἄλκ. vgl. Eurip. Alk. 17 ff 21 Max. vgl. Eurip. Herakl. 474 ff;
 Paus. I 32, 6 Ἰακ. vgl. Apollod. III 15, 8; Phrynichos Fr. 30 CAF I p. 378
 22—S. 302, 14 vgl. Maass, De biogr. graec. quaest. sol. p. 110sq. 22—S. 302, 8
 vgl. Elter Gnom. hist. ram. 12 22—24 Theano Fr. 3 Mullach FPG II p. 115;
 vgl. Paed. II 114, 2

1 ὡς] ὦν Münzel 9 ἐπενδύσασθαι (α¹ in Ras., am Rand ε) L¹ ἐπεν-
 δύεσθαι St 10 αὐτῇ Po αὐτῇ L 17 f Δαναοὶ ἄνακτος — Νεῖλοιο θύ-
 γατρεις Köchly, Coni. ep. I p. 11 20 ἀλκιστιδος L 21 Μακαρίας Po μα-
 καιρίας L δαί L

ἀπόφθεγμα· ἐρωτηθίσα γάρ, ποστὰ γυνή ἀπὸ ἀνδρὸς εἰς τὸ θερμο-
 φόρον κἀτίειν, εἰ μὲν ἴδιον καὶ παραχρήμα ἴση, εἰ δὲ τοῦ
 ἄλλοτρου οὐδέπωποτε. καὶ μὴν καὶ θεμιστῶ ἢ Ζωίλου ἢ Λαμφα- 4
 κηνῆ ἢ Λιοντίως γυνή τοῦ Λαμφακηνῶ τὰ Ἐπικούρεια ἐφιλοσόφει
 5 καθάπερ Νύτα ἢ Θεανού; θυγάτηρ τὰ Πυθαγόρεια καὶ Ἀριγνώτη ἢ
 τὰ περὶ Διονύσου γραφάμενη· αἱ γὰρ Διοδώρου τοῦ Κρόνου ἐπικλη- 5
 θέντος θυγατέρις πάσαι διαλεκτικαὶ γέγονασιν, ὡς φησι Φίλων ὁ
 διαλεκτικὸς ἐν τῷ Μενεξίην, ὃν τὰ ὀνόματα παρατίθεται τάδε·
 Μενεξίην, Ἀργεία, Θεογίς, Ἀρτεμισία, Παντάκλεια, μέμνημαι καὶ 6
 10 Κενική; τινας. Ἰπαρχία δὲ ἐκαλεῖτο, ἢ Μαρωνίτις, ἢ Κράτητος γυνή.
 ἐφ' ἣ καὶ τὰ κρυπτά ἐν τῇ Ποικίλῃ ἐτέλειεν. Ἀρήτη δὲ ἢ Ἀρι- 122 1
 στίακρον ἢ Κερνηραϊκὴ τὸν Μητροδίδακτον ἐπικληθέντα ἐπαίδευσεν
 Ἀριστίακρον, παρὰ Πλάτωνι τε ἐφιλοσόφουν Ἀσθένεια ἢ Ἀρκαδία 2
 καὶ Ἀξιοθία ἢ Φλιασία Ἀσπασίας γὰρ τῆς Μιλησίας, περὶ ἣς καὶ οἱ 3
 15 κωμικοὶ πολλὰ δὴ καταγράφουσιν. Σωκράτης μὲν ἀπέλειπεν εἰς φιλο-
 σοφίαν, Περικλῆς δὲ εἰς ῥητορικὴν, παραπέμπομαι τοίνυν τὰς ἄλλας 4
 διὰ τὸ μήκος τοῦ λόγου, μήτε τὰς ποιητρίδας καταλέγων, | Κόρινθαν 5 F
 καὶ Τελειόβλαν Μετάν τε καὶ Σακρῶ, ἢ τὰς ζωγράφους, καθάπερ
 Εὐρήνην τὴν Κρατίνου θυγατέρα καὶ Ἀναξάνδραν τὴν Νιάκωνος ἄ-
 20 φησι Μόμος ἐν Συμποσιακοῖς, ἢ δὲ Κλειοβούλου θυγάτηρ τοῦ σοφοῦ 122 1
 καὶ Ἀνδίων μοναρχοῦντος τῶν ξένων τῶν πατρῴων οὐκ ἔδιδτο
 ἀποκρίσσειν τοὺς πόδας· ἐπεὶ καὶ ἡ τοῦ Ἀθηναίου γυνή Σάφρα ἢ μα-
 καρία αὐτῇ τοὺς ἰχθυοφίλας παρισκίνοισι τοῖς ἀγγέλοις, καὶ βασιλικαὶ
 κόραι παρὰ τοῖς Ἑβραίοις τὰ πρόβατα ἵνιμον, ὅθιν καὶ ἡ παρ'
 2' Ὀμήρῳ Ναυσικαία ἐπὶ τοὺς κύνους ἔει.

1 3 Theano Fr 4 Mullach II p. 115, vgl. Stob. Flor. 74. 31, Diog. Laert. VIII 43 u. a. 6 9 vgl. Heron, c. Jovin. I 42 Theodoros Socrates quatuor hinc dialecticas insignis pudicitiae habuisse narratur, de quibus et Philo Carnealis magister plenissimam scribit historiam. 6f vgl. Diog. Laert. II 1119, Zeller, Phil. d. Gr. II 14 S. 247. 7f vgl. Diog. Laert. VII 10, Zeller a. a. O. S. 201.

10f vgl. Diog. Laert. VI 9, Zeller a. a. O. S. 127. Corn. Nep. bei August op. imperf. in Jul. IV 43. Iuru Deian. Hermes 25. 1870. S. 471f., Theodoros Gr. aff. c. VII 49. 11f zu Arist. vgl. Aelian Nat. an. III 49, Diog. Laert. II 72 u. Zeller a. a. O. S. 300, Theodoros XI 1. 13f vgl. Mullach Ep. II p. 10 u. 11.

14 -16 Theodoros I 17, vgl. Plato Menex. p. 205 E, Plat. Per. c. 24. 20 22 vgl. Plat. Mor. p. 148 CD. 22f vgl. Gen. 28. 9. 23f vgl. 1 B Gen. 24. 7. Exod. 2. 20. 24f vgl. 2. 26.

3f Λευκασὸς, Λευκασῶς L. 5 πεδοποιία I. 6 Διονύσιος vgl. S. 1. a. v. Ἰουλιανὸς Metage. Hist. eccl. VI. c. 29. p. 98. Ἀριστοῦ L. 6f Ἐπιμαχίδου VI Ἐπιμαχίδου L. 9 ὁ σοφὸς L. Θεογίς, 2 B. Ἀρτεμισία N. Ἀρτεμισίας L. 11 Κρατίνου Theod. συν. c. 10. L. Ἀναξάνδρα vgl. Theod. St. ἐρωτηθίσα L. Ἰουλιανὸς D. 12 ὁ σοφὸς L. 13 ἡμετέρας P. 14 ἡμετέρας L. 15 ἡμετέρας L. 16 ἡμετέρας L. 17 ἡμετέρας L. 18 ἡμετέρας L. 19 ὁ σοφὸς L.

Ἔλοιτ' ἂν οὖν ἡ σώφρων πρῶτον μὲν πείθειν τὸν ἄνδρα κοι- 2
 νωνὸν αὐτῇ γίνεσθαι τῶν πρὸς εὐδαιμονίαν φερόντων, εἰ δὲ ἀδυνά-
 τως ἔχοι, μόνη σπευδέτω ἐκ' ἀρετῆν. πάντα μὲν τῷ ἀνδρὶ πειθομένη
 ὡς μηδὲν ἄκοντος ἐκείνου πράξαι ποτε πλὴν ὅσα εἰς ἀρετῆν τε καὶ
 5 σωτηρίαν διαφέρειν νομίζεται· ἀλλὰ καὶ, εἰ καὶ τις εἰργοὶ τῆς τοιαύ- 3
 τῆς διαθέσεως ἀνυποκρίτως ὀρμῶσαν ἦτοι γυναῖκα ἢ καὶ θεράπαιναν.
 οὐκ ἄλλο τι φαίνεται τὸ τηρικᾶδε δρωῶν ὁ τοιοῦτος ἢ δικαιοσύνης
 μὲν καὶ σωφροσύνης ἀπάγειν προηρημένος. ἄδικον δὲ ἅμα καὶ ἀκό-
 λαστον παρασκευάζειν βεβουλημένος τὸν οἶκον τὸν ἑαυτοῦ. οὐχ οἷον 124, 1
 10 τε οὖν ἔστιν ἄνδρα ἢ γυναῖκα ἐν ὄψοις ἐλλόγιμον γενέσθαι μὴ
 μαθήσει μηδὲ μελέτη τε καὶ ἀσκήσει προσχρησαμένους. τὴν δὲ ἀρετῆν
 οὐκ ἐκ' ἄλλοις τισὶν εἶναι φάμεν ἢ πάντων μάλιστα ἐφ' ἡμῖν. τὰ 2
 μὲν οὖν ἄλλα εἰργεῖν δύναται τις προσπολεμῶν, τὸ δ' ἐφ' ἡμῖν
 οὐδαμῶς, οὐδ' εἰ μάλιστα ἐνίστατο· θεόδοτον γὰρ τὸ δῶρον καὶ
 15 οὐχ ὑποπίπτον ἄλλω τι. ὅθεν ἀκολασία μὲν οὐκ ἄλλον τινὸς ἂν 3
 δοξάζοιτο εἶναι κακὸν ἢ τοῦ ἀκολασταίνοντος, σωφροσύνη δὲ ἀγαθὸν
 αὐτοῦ τὸ σωφρονεῖν δυναμένον.

XX. Φίλανδρον μετὰ σεμνότητος ὑπογράφει γυναῖκα Εὐριπίδης 125, 1
 παραινῶν·

20 εὐ λέγειν δ', ὅταν τι λέξῃ, χρὴ δοκεῖν, κἄν μὴ λέγῃ.
 κάκποιεῖν ἂν τῷ ξυνόντι πρὸς χάριν μέλλῃ λέγειν. |

καὶ αὐθίς που τούτοις τὰ ὅμοια·

621 P 2

ἢδὺ δέ, ἢν κακὸν πράξῃ τι, συσκυθρωπάζειν πόσει
 ἄλοχον ἐν κοινῷ τε λύπης ἡδονῆς τ' ἔχειν μέρος.

25 τό τε πρᾶον καὶ φιλόστοργον ὡδέ πως ὑποδεικνύων κἄν ταῖς συμ- 3
 φοραῖς ἐπιφέρει·

σοὶ δ' ἔγωγε καὶ νοσοῦντι συννοσοῦσ' ἀνέξομαι
 καὶ κακῶν τῶν σῶν συνοίσω, καὶ οὐδὲν ἔστι μοι πικρόν·

μετὰ γὰρ τῶν φίλων

30 εὐτυχεῖν

〈δυστυχεῖν〉 τε χρὴ· τί γὰρ δὴ τὸ φίλον ἄλλο πλὴν τόδε;

11—15 vgl. Epiktet Ench. 1, 1 20—31. S. 304, 7—15 Euripides Fr. inc.
 909. Nauck ordnet mit Musgrave: 304, 7—15; oben 20—28 und erklärt 29—31
 mit Dobree für indigna Euripide.

11 μηδὲ St μίτε L 18 δύναται ἂν Ma 14 εἰ Ma ἂν L 17 τοῦ τὸ
 ἢ τοῦ Münzel 20 εὐ λέγειν Sy εὐλογεῖν L 21 ἂν Nauck ἂν L 28 τε
 πράξῃ ~ Grotius πάθῃ τι Nauck 24 τε λύπης ~ Sy λύπης τε L 28 κού-
 δὲν ἔσται Musgrave 31 〈δυστυχεῖν〉 Dobree

ἀγιάζεται γοῦν καὶ γάμος κατὰ λόγον τελειούμενος, ἴαν ἡ συζυγία 126. 1
 ἐποκίπτη τῷ θεῷ καὶ διοικῆται ἔμετὰ ἀληθινῆς καρδίας ἐν πληρο-
 φορίᾳ πίστεως, ἡγνισμένων τὰς καρδίας ἀπὸ συνειδήσεως πονηρᾶς
 καὶ λειουμένων τὸ σῶμα ἕδατι καθαρῷ καὶ ἐχόντων τὴν ὁμολογίαν
 5 τῆς ἐλπίδος· πιστὸς γὰρ ὁ ἐπαγγειλάμενος· χρὴ δὲ τὸν εὐδαίμονα 127. 2
 γάμον οὔτε πλοῦτον ποτὲ οὔτε κάλλι κρινίσθαι, ἀλλ' ἀρετῆ.

οὐδεμίαν.

3

φθοῖν ἢ τραγηδία.

ὦνησε κάλλος εἰς πόσιν ξυνάφορον.
 10 ἀρετῆ δὲ ὦνησε πολλάς· πᾶσα γὰρ ἀγαθὴ γυνή.
 ἥτις ἀνδρὶ συντέτιχε, σωφρονεῖν ἐπίσταται.

εἶτα οἶον παραινέσεις διδοῦσά φθοῖ·

4

πρῶτα μὲν γε τοῦθ' ἐπάρχει, κἄν ἄμορφος ἢ πόσις.
 15 χρὴ δοκεῖν ἐμόρφον εἶναι τῇ γε γούν κειτημένην.
 οὐ γὰρ ὄφθαλμὸς τὸ κρινόν ἐστιν, ἀλλὰ τοῦς ὄφθ'.

καὶ τὰ ἐπὶ τούτοις, πάνν γὰρ κρινός ἢ γραφῆ βοηθὸν εἶπεν τῆν 128. 1
 γυναῖκα διδοῦσθαι τάνδρῳ παρὰ τοῦ θεοῦ, δῆλον οὖν οἶμαι εἰς ἕκα- 127. 1
 στον τῶν προσπιπτόντων λυπηρῶν πρὸς τάνδρως κατὰ τὴν οἰκοι-
 ρίαν λόγῳ θεοματινῶν μετὰ πιθούς προειρήσεται· εἰ δὲ μὴ ἐπικρίνοι 2
 20 τότε ἤδη πειράσεται καθ' ὅσον οἶον τί ἐστιν ἀνθρωπίνῃ φύσει
 ἀνεμάριτον διεξέγειν βίον, ἴαν τε ἀποθνήσκῃν δὴ μετὰ τοῦ λόγον
 ἴαν τε ζῆν, σιλλήπτορα καὶ κοινωτὸν τῆς τοιαύτης πράξεως τὸν
 θεὸν εἶναι νομίζουσα, τὸν τῷ ὄντι παροξυτάτην καὶ οὐσίῃσι εἰς τι τὸ
 παρὸν εἰς τι τὸ μέλλον, στρατηγὸν τε καὶ ἡγεμόνα πόσις πράξις
 25 ἐκίτρον πειρημένην, σοφροσύνην μὲν καὶ δικαιοσύνην ἴστρον ἡγουμένην,
 τὸ θεοφιλὲς δὲ ποιουμένη τίλος, χειρίντως γοῦν ἐν τῇ πρὸς Πίτρον 129. 1
 ἐπιστολῇ ὁ ἀπόστολος δεῖν εἶναι φθοῖ εἰς τὰς προσηλπίδας ἐν καταστή-
 ματι ἡρωπρεπι μὴ διεβόλους μὴ οἶνον πολλὸν διδοῖν ἡμίνας, ἐπε-
 φρονίζουσι τὸς εἰς φιλάνθρωπος εἶναι, φιλοστροφος οὐφρονος ἀγρᾶς
 3 οἰκουργῶς ἀγαθᾶς ἐποπτεοσμήνας, τοῖς ἰδοῖς ἀνθρώπων ἐπε μὴ ὁ

1 vg: 1 T. 4. 5 2 3 vg: Hebr. 2: 21 3f vg: Mssom: 101
 1 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 31 32 33 34 35 36 37 38 39 40 41 42 43 44 45 46 47 48 49 50 51 52 53 54 55 56 57 58 59 60 61 62 63 64 65 66 67 68 69 70 71 72 73 74 75 76 77 78 79 80 81 82 83 84 85 86 87 88 89 90 91 92 93 94 95 96 97 98 99 100
 16f vg: tom 2: 18 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 31 32 33 34 35 36 37 38 39 40 41 42 43 44 45 46 47 48 49 50 51 52 53 54 55 56 57 58 59 60 61 62 63 64 65 66 67 68 69 70 71 72 73 74 75 76 77 78 79 80 81 82 83 84 85 86 87 88 89 90 91 92 93 94 95 96 97 98 99 100

10 vg: N. A. C. et L. 15 vg: S. P. et L. 16 vg: W. 20 vg: L.

λόγος τοῦ θεοῦ βλασφημηταί· ἤμαλλον δέ·, φησίν, ἰειρήνην διώκετε 2
 μετὰ πάντων καὶ τὸν ἁγιασμόν, οὐ χωρὶς οὐδέεις ὄφεται τὸν κύριον,
 ἐπισκοποῦντες μή τις πόρνος ἢ βέβηλος ὡς Ἡσαῦ, ὃς ἀντὶ βρώσεως
 μᾶς ἀπέδοτο τὰ πρωτοτόκια, καὶ μή τις ῥίζα πικρίας ἄνω φύουσα
 5 ἐνοχλῆ καὶ δι' αὐτῆς μianθῶσιν οἱ πολλοί·· εἰθ' ὅλον κολοφῶνα 129, 1
 ἐπιθεῖς τῷ περὶ γάμου ζητήματι ἐπιφέρει· ἰτιμιος ὁ γάμος ἐν πᾶσι
 καὶ ἡ κοίτη ἀμίαντος· πόρνους δὲ καὶ μοιχοὺς κρινεὶ ὁ θεός·· ἐνός 2
 δὴ σκοποῦ καὶ ἐνός δὴ τέλους ἄνδρι καὶ γυναικὶ δεδειγμένον, (τί) τὸ
 τέλειον, ὁ Πέτρος ἐν τῇ ἐπιστολῇ φησι· ὀλίγον ἄρτι εἰ θεόν λυπη- 3
 10 θέντες ἐν ποικίλοις πειρασμοῖς, ἵνα τὸ δοκίμιον τῆς πίστεως ὑμῶν
 πολὺ τιμιώτερον χρυσίου τοῦ ἀπολλυμένου καὶ διὰ πυρὸς δεδοκι-
 μασμένον εὔρεθῆ εἰς ἔπαινον καὶ δόξαν ἐν ἀποκαλύψει Ἰησοῦ Χριστοῦ·
 ὃν οὐκ εἰδότες ἀγαπᾶτε, εἰς ὃν ἄρτι μὴ ὀρῶντες, πιστεύοντες δὲ 4
 ἀγαλλιᾶσθε χαρᾷ ἀνεκκλήτῳ καὶ δεδοξασμένη, κομιζόμενοι τὸ τέλος
 15 τῆς πίστεως σωτηρίαν ψυχῶν·· διὸ καὶ Παῦλος κανχᾶται διὰ Χρι- 5
 στὸν γεγονέναι ἕν κόποις περισσοτέρως, ἐν πληγαῖς ὑπερβαλλόντως,
 ἐν θανάτοις πολλαῖς··

XXI. Ἐνταῦθα τὸ τέλειον εὐρίσκω πολλαχῶς ἐκλαμβάνομενον 130, 1
 κατὰ τὸν ἐν ἐκάστη κατορθοῦντα ἀρετῇ. τελειοῦται γοῦν τις καὶ
 20 ὡς εὐλαβῆς καὶ ὡς ὑπομονητικὸς καὶ ὡς ἐγκρατῆς καὶ ὡς ἐργάτης
 καὶ ὡς μάρτυς καὶ ὡς γνωστικός· πάντα | δὲ ὁμοῦ τέλειος οὐκ οἶδ' 2 623 P
 εἰ τις ἀνθρώπων, ἔτι ἀνθρωπος ὢν, πλὴν μόνον ὁ δι' ἡμᾶς ἀνθρω-
 πον ἐνδυσάμενος, καίτοι (καὶ) κατὰ νόμον φιλόν τις ἂν εἴη τέλειος, ὃς
 ἀποχὴν κακῶν ἐπαγγέλλεται· ὁδὸς δὲ ἐστὶν αὕτη ἐπὶ τε τὸ εὐαγγέλιον
 25 ἐπὶ τε τὴν εὐποίαν. ἀλλὰ νομικοῦ μὲν τελειώσεως γνωστικῆ εὐαγ- 3
 γελίου πρόσληψις, ἵνα γένηται ὁ κατὰ νόμον τέλειος· οὕτω γὰρ
 προεθέσπισεν ὁ κατὰ νόμον Μωσῆς ἀκοῦσαι δεῖν, ἵνα ἐκδεξώμεθα
 κατὰ τὸν ἀπόστολον πλήρωμα νόμου τὸν Χριστόν. ἐν εὐαγγελίῳ δὲ 4
 ἤδη προκόπτει ὁ γνωστικός, οὐ βαθμῶ χρησάμενος τῷ νόμῳ μόνον,
 30 συνειδὲς δὲ αὐτὸν καὶ νοήσας ὡς παρέδωκε τοῖς ἀποστόλοις ὁ τὰς
 διαθήκας δεδωκώς κύριος, εἰ δὲ καὶ πολιτεύσαιτο ὀρθῶς (ὡςπερ οὖν 5
 ἀδύνατον δυσεργεῖα γινῶσιν ἐπακολουθεῖν) μάρτυς τε ἐπὶ τοισδε ὀρ-
 θότατα ὁμολογήσας δι' ἀγάπην γένοιτο, πλείονα τὴν ἀξίαν ὡς ἐν

1—5 Hebr. 12, 13—15. 16. 15 5 f zu κολοφῶνα ἐπιθεῖς vgl. z. B. Plato Euthyd. p. 301 E 6 f Hebr. 13, 4 9—15 I Petr. 1, 6—9 16 f II Kor. 11, 23
 23—25 vgl. Strom. VI 60, 2 f 26 f vgl. Deut. 18, 15 28 vgl. Röm. 10, 4; Matth. 5, 17

5 ἐνοχλῆ corr. aus ἐνοχλεῖ L¹ 8 f (τί) τὸ τέλειον (vgl. Z. 18) St τὸν τέλειον L τοῦ τελείου Sy 23 (καὶ) St ἂν Herzet οὖν L 26 πρόληψις St οὔτω] τοῦτου Schw 27 (αὐτοῦ) oder (τοῦ προφήτου) ἀκοῦσαι St
 Clemens II. 20

τὸν καταρτισμὸν τῶν ἀγίων εἰς ἔργον διακονίας, εἰς οἰκοδομὴν τοῦ σώματος τοῦ Χριστοῦ, μέχρι καταστήσωμεν πάντες εἰς τὴν ἐνότητα τῆς πίστεως καὶ τῆς ἐπιγνώσεως τοῦ υἱοῦ τοῦ θεοῦ, εἰς ἄνδρα τέλειον, εἰς μέτρον ἡλικίας τοῦ πληρώματος τοῦ Χριστοῦ, εἰς σπενδοῦσθαι ἀπανδροῦσθαι γνωστικῶς καὶ τελειοῦσθαι ὡς ὅτι μάλιστα ἐτι ἐν σαρκὶ καταμένοντας, ἐκ τῆς τελείας ἐνθένδε ὁμοφροσύνης μελετήσαντας συνδραμεῖν τῷ θελήματι τοῦ θεοῦ εἰς τὴν ἀποκατάστασιν τῆς τῷ ὄντι τελείας εὐγενείας τε καὶ συγγενείας εἰς τὸ πλῆρωμα τοῦ Χριστοῦ τὸ ἐκ καταρτισμοῦ τελείως ἀπληρισμένον. ἤδη συνο- 2
10 ρῶμεν ὅπῃ καὶ ὅπως καὶ ὅποτε ὁ θεὸς ἀπόστολος τὸν τέλειον λέγει καὶ ὡς τελείων ἐμφαίνει διαφορὰς. πάλιν τε αὐτῷ ἐκάστῳ δι- 3
δοται ἢ φανερώσῃς τοῦ πνεύματος πρὸς τὸ συμφέρον. ὃ μὲν γὰρ δίδεται διὰ τοῦ πνεύματος λόγος σοφίας, ἄλλῳ δὲ λόγος γνώσεως κατὰ τὸ αὐτὸ πνεῦμα, ἕτερον πίστις ἐν τῷ αὐτῷ πνεύματι, ἄλλῳ 15
δὲ χάρισματα λαμάτων ἐν τῷ αὐτῷ πνεύματι, ἄλλῳ δὲ ἐνεργήματα δυνάμεων, ἄλλῳ προφητεία, ἄλλῳ διάκρισις πνευμάτων, ἕτερον γένη γλωσσῶν, ἄλλῳ δὲ ἑρμηνεῖα γλωσσῶν. πάντα δὲ ταῦτα ἐνεργεῖ τὸ 626 P
ἐν καὶ τὸ αὐτὸ πνεῦμα, διαιροῦν ἰδίᾳ ἐκάστῳ καθὼς βούλεται. ὧν 133, 1
οὕτως ἐχόντων οἱ μὲν προφήται ἐν προφητείᾳ τέλειοι, οἱ δίκαιοι δὲ 20
ἐν δικαιοσύνῃ καὶ οἱ μάρτυρες ἐν ὁμολογίᾳ, ἄλλοι δὲ ἐν κηρύγματι, οὐκ ἀμέτοχοι μὲν τῶν κοινῶν ἀρετῶν, κατορθούντες δὲ ἐν οἷς ἐτάχθησαν· ἐκεῖ τίς ἂν εὐφρονῶν εἰποι τὸν προφήτην οὐ δίκαιον; τί γάρ; οὐχὶ καὶ οἱ δίκαιοι ὡσπερ Ἀβραὰμ προεφήτευσαν;

ἄλλῳ μὲν γὰρ ἔδωκε θεὸς πολεμῆια ἔργα. 2

25 ἄλλῳ δ' ὄρχηστύν, ἕτερον κίθαριν καὶ αὐδῆν.

Ὅμηρος λέγει. ἑκάστος ἴδιον ἔχει χάρισμα ἀπὸ θεοῦ. ὁ μὲν 3
οὕτως, ὁ δὲ οὕτως, οἱ ἀπόστολοι δὲ ἐν πᾶσι πεπληρωμένοι εὐρή- 134, 1
σεις γούν. ἦν θελήσης, ἐκ τῶν πράξεων καὶ τῶν συγγραμμάτων
αὐτῶν τὴν γνώσιν, τὸν βίον, τὸ κήρυγμα, τὴν δικαιοσύνην, τὴν
30 ἀγγελίαν, τὴν προφητείαν. ἰστέον μέντοι ὅτι, εἰ καὶ ὁ Παῦλος τοῖς 2
χρόνοις νεάζει, εὐθέως μετὰ τὴν τοῦ κυρίου ἀνάληψιν ἀκμάσας, ἀλλ'
οὐκ ἢ γραφῇ αὐτῷ ἐκ τῆς παλαιᾶς ἠρτηται διαθήκης, ἐκεῖθεν ἀνα-
πνεύουσα καὶ λαλοῦσα· ἢ γὰρ εἰς Χριστὸν πίστις καὶ ἢ τοῦ εὐαγγελίου 3
γνώσις ἐξήγησις ἐστὶ τοῦ νόμου καὶ πλήρωσις. καὶ διὰ τοῦτο εἰρηται 4

11—18 I Kor. 12, 7—11

24 f N 730 f

26 f I Kor. 7, 7

2 καταστήσωμεν Ephes. καταστήσομεν L 3 τοῦ υἱοῦ] τοῦ θ' τοῦ υἱοῦ
L¹ 9 (τελείου) τελείως ἀπληρισμένον Schw 23 προεφήτευσαν Sy προε-
φήτευσεν L 34 τοῦ νόμου καὶ ~ Po καὶ τοῦ νόμου L

ναντος δ' ὅτι καλὸν τὸ ἀγαθὸν ποιεῖν, ἐκτενωῶς ἢ ἐνέργεια φερομένη
 ἐν πάσῃ πράξει ἀγαθύνεται, οὐκ ἐφ' ὧν μὲν, ἐφ' ὧν δ' οὐ, ἀλλ' ἐν
 ἔξει εὐπορίας καταστάσα μήτε διὰ δόξαν ἔτι ἢ. ὡς φασιν οἱ φιλό-
 σοφοι, τὴν εὐκλειαν μήτε διὰ μισθὸν εἴτε παρὰ ἀνθρώπων εἴτε καὶ
 5 ἐκ θεοῦ. * * * κατ' εἰκόνα καὶ καθ' ὁμοίωσιν· τοῦ κυρίου τὸν βίον
 ἐκτελοῖ. κἄν πως ἀγαθοεργοῦντι αὐτῷ ἐναντίον τι ἀπαντήσῃ, ὡς 2
 ἀγαθὴν τὴν ἀντιμισθίαν ἀμνησικᾶτως προήσεται, ἐπὶ ὀδικαίους καὶ
 ἀδίκους· δίκαιος καὶ ἀγαθὸς γινόμενος. τοιούτοις τισὶν ὁ κύριος 3
 λέγει· ἠγνεσθε ὡς ὁ πατὴρ ὑμῶν τέλειος.· τούτῳ τέθνηκεν ἡ σὰρξ,
 10 ζῆ δὲ αὐτὸς μόνος ἀφιερῶσας τὸν τάφον εἰς ναὸν ἅγιον κυρίου, τὴν
 παλαιὰν ἁμαρτητικὴν ψυχὴν ἐπιστρέφας πρὸς θεόν. οὐκ ἔγκρατῆς 188, 1
 οὗτος ἔτι, ἀλλ' ἐν ἔξει γέγονεν ἀπαθείας, σχῆμα θεῖον ἐπενδύσασθαι 627 P
 ἀναμένων. ἐὰν ποιήσῃς, φησὶν, ἐλεημοσύνην, μηδεὶς γινώσκειτω, καὶ 2
 ἐὰν νηστεύσῃς, ἀλειψαί, ἵνα ὁ θεὸς μόνος γινώσκῃ, ἀνθρώπων δὲ
 15 οὐδὲ εἰς, ἀλλ' οὐδὲ αὐτὸς ὁ ἐλεῶν ὅτι ἐλεεῖ, γινώσκειν ὀφείλει. ἔσται
 γὰρ οὕτω ποτὲ μὲν οἰκτιρῶμων, ἄλλοτε δὲ οὐ. ἐπὶ δὲ ἐν ἔξει ποιήσῃ 3
 τὸ εὐεργετητικόν, φύσιν ἀγαθοῦ μιμήσεται· ἢ δὲ διάθεσις καὶ φύσις
 ἔσται καὶ συνάσκησις. οὐ δεῖ δὲ ἀρθέντας μετατεθῆναι, ἀλλὰ βαθί- 4
 ζοντας ἀφικέσθαι οἱ δεῖ, διὰ πάσης τῆς στενῆς διελθόντας ὁδοῦ.
 20 τοῦτο γάρ ἐστι τὸ ἐλκυσθῆναι ὑπὸ τοῦ πατρὸς, τὸ ἄξιον γενέσθαι
 τὴν δύναμιν τῆς χάριτος παρὰ τοῦ θεοῦ λαβεῖν (καὶ) ἀκωλύτως ἀνα-
 δραμεῖν· κἄν μισῶσι τὸν ἐκλεκτὸν τινες, οἴδεν οὗτος τὴν ἄγνοιαν 5
 αὐτῶν, οἰκτιρῶν τῆς ἀμαθίας τὴν γνώμην αὐτῶν. εἰκότως οὖν ἢ 189, 1
 γινῶσις αὕτη ἀγαπᾷ καὶ τοὺς ἀγνοοῦντας διδάσκει τε καὶ παιδεύει
 25 τὴν πᾶσαν κτίσιν τοῦ παντοκράτορος θεοῦ τιμᾶν. εἰ δὲ ἀγαπᾶν 2
 μεμάθηκε τὸν θεόν, οὐκ ἔξει τὴν ἀρετὴν ἀπόβλητον οὗτος οὐδαμῶς
 οὔτε ὑπαρ οὔτε ὄναρ οὐδὲ κατὰ φαντασίαν τινά· ἐπεὶ μηδ' ἐξίσταται
 ποθ' ἑαυτῆς ἢ ἔξις ἀποπεσοῦσα τοῦ ἔξις εἶναι, εἴτ' οὖν ἔξις ἢ γινῶσις

5 vgl. Gen. 1, 26 7 f vgl. Matth. 5, 45 9 Matth. 5, 48 9 f vgl. Gal.
 2, 20 10 vgl. I Kor. 3, 17 18—15 vgl. Matth. 6, 2—4. 16—18 14—16 Cat.
 zu Matth. 6, 1 bei Cramer I p. 43, 13—15: Κλήμεντος· τοῦτο φησιν, ἵνα ὁ θεὸς
 μόνος γινώσκῃ (γινώσκει Cod.)· οὔτε γὰρ αὐτὸς ὁ ἐλεῶν ὀφείλει γινώσκειν·
 ἐπεὶ συμβαίνει διὰ τοῦτου, ποτὲ μὲν ἐλεᾶν ποτὲ δὲ οὐ. 19 f vgl. Matth. 7, 13 f;
 Luk. 13, 24 20 f vgl. Joh. 6, 44 26—S. 810, 4 Chrysipp Fr. mor. 240
 Arnim

2 πάσῃ Sy πᾶσι L 4 τῆν] δι' St 5 (τότ' ἂν) κατ' St οἴτως ἂν·
 κατ' Schw 6 κἄν Di κἄν L 6 f ὡς (οὐκ ἀγαθὴν Lowth δι' ἀγάπην Schw
 ὡς ἀπηγορευμένην Ma 11 πάλαι Münzel 18 nach ἐὰν ist μη getilgt L¹
 20 τοῦτο—πατρός ~ nach δοφ' Po nach δεῖ (Z. 19) L 21 (καὶ) St (, οὐ τὸ)
 Schw 25 δὲ Ma γε L

είτε διάθεσις εἶναι λέγοιτο. τῷ γὰρ μὴ παρσιδέναι ποτὲ ἐννοία· 8
 διαφόρως ἀναλλοίωτον τὸ ἡγεμονικὸν μένον οὐ προσλαμβάνει τιτὰ
 ἑτεροίωσιν φαντασιῶν, τὰς ἐκ τῶν μεθημερινῶν κινήσεων ἀντιδω-
 λοποιίας ὄνειρῶντων. διὰ τοῦτό τοι καὶ ὁ κύριος ἐρηγορεῖναι παρ- 4
 5 ἀγγέλλει. ὥστε μὴδὲ ὄναρ ἡμῶν παθαίνεσθαι ποτε τὴν ψυχὴν. ἀλλὰ
 καὶ τῆς νυκτὸς τὴν πολιτείαν ὡς ἐν ἡμέρᾳ ἐνεργουμένην καθαρὰν
 καὶ ἀκηλίδωτον διαφυλάττειν προστάττει. αὕτη γὰρ ἡ κατὰ δύναμιν
 ἐξομολογῶσις πρὸς θεῖον τὸ φυλάττειν τὸν νοῦν ἐν τῇ κατὰ τὰ αὐτὰ
 σχέσει· αὕτη δὲ νοῦ σχέσις ὡς νοῦ. ἡ δὲ ποικίλη διάθεσις γίνεται τῇ 3
 10 πρὸς τὰ ἑλικῆα προσπαθεία. ἢ μοι δοκοῦσιν ἐνφρόνην κελκικεῖναι 140 1
 τὴν νύκτα. ἐπειδὴ τηνικάδε ἡ ψυχὴ | πεπαυμένη τῶν αἰσθησίων συν- 141
 νεῖται πρὸς αὐτὴν καὶ μᾶλλον μετέχει τῆς φρονήσεως. διὰ ταῦτ' 2
 οὖν καὶ αἱ τελεταὶ γίνονται νικτὸς μάλιστα. σημαίνουσαι τὴν ἐν
 νικτὶ τῆς ψυχῆς σιστολὴν ἀπὸ τοῦ σώματος. εἰδ' οὖν μὴ καθι- 3
 15 θωμεν ὡς οἱ λοιποὶ, ἀλλὰ γρηγορῶμεν καὶ νήσωμεν. οἱ γὰρ καθι-
 θοντες νικτὸς καθιθόνουσι καὶ οἱ μεθυσκόμενοι νικτὸς μεθύουσιν·
 ἡμεῖς δὲ ἡμέρας ὄντες νήσωμεν. ἐνδυσάμενοι θώρακα πίστεως καὶ
 ἀγάπης καὶ περιχιγαλαίαν ἐλπίδα σωτηρίου· ὅσα δ' αὖ περὶ ἔπνον 141 1
 λέγουσι. τὰ αὐτὰ χρῆ καὶ περὶ θανάτου ἐξακοῦεν. ἐκάτερος γὰρ θεῶν
 20 τὴν ἀπόστασιν τῆς ψυχῆς. ὃ μὲν μᾶλλον. ὃ δὲ ἥττον. ὅτι καὶ
 παρὰ Ἡρακλείτου λαβεῖν· ἄνθρωπος ἐν ἐνφρόνῃ τ' γὰρ· ἄπτεται 2
 ἐσπῶ ἀποθανῶν, ἀποθνήσκει· ὅστις· ζῶν δὲ ἄπτεται τεθνηῶτος
 εἶδων. ἀποθνήσκει ὅστις· ἐρηγορῶς ἄπτεται εἶδοντος· μακάριοι 3
 γὰρ οἱ εἰδότες τὸν καιρὸν κατὰ τὸν ἀπόστολον. ὅτι ὥρα ἡμᾶς
 25 ἤδη ἐξ ἔπνον ἐγερθῆναι· εἴν γὰρ ἡγγέτερον ἡμῶν ἡ σωτηρία ἢ ὅτι
 ἐπιστεύσαμεν. ἢ εὖε προίκομεν. ἢ δὲ ἡμίρα ἡγγικεν. ἀποθνήσκου-
 οὖν τὰ ἔργα τοῦ σκότους. ἐνδυσώμεθα δὲ τὰ ὄπλα τοῦ φωτός·
 ἡμῶν δὲ τὸν νῆον ἀλλοιοῦν καὶ φῶς. τὰς τε αὐτὰ παραγγελίας ὄπλα 4
 φωτός μεταφορικῶς. ταῦτη τοι λειονόμενος φεοὶ θεῖν ἐπὶ τὰς ἡρο-
 30 ποιίας καὶ τὰς εὐχὰς εἶναι. καθαρῶς καὶ λαμπρῶς καὶ τοῦτο μὲν 142 1

4 f vgl Matth 24 42. 7 9 vgl Plato Theaet p 170. B Strom II 17 9.
 u 6. 10 12 vgl Plat. Mor p 521 DE τὴν εἰσα προσπίπτει ἐνφρόνη. μὲν
 πρὸς εἴρεσιν τῶν ζῴοντων καὶ ἀπὸ ἐξομολογῶν τῶν ἐνφρόνη καὶ τὸ ἐρη-
 σαστος. 14 14 f Thes 5 6 S. 14 20 ὅσα περὶ ἔπνον Sact Par 244
 H. L. Maximus Cap. 29 Flor Mon f 70. 21-28 Herakl 2 Fr 77 Byz 2 Thes
 24 27 Rom. 13 11 f

4 ὁμοίωτον εἶναι ἀπὸ ὁμοίωτον L. 12 αὐτῶν L. 14 σωτηρίας
 f Thes. 20 ἀποθνήσκει Sact Par Max Flor Mon. ἄπτεται εἶναι αὐτῶν L.
 21 ἐρηγορῶς ἄπτεται εἶναι L. φῶς, St Sact. 22 ἀποθνήσκει W. ἀπο-
 θνήσκει εἶναι, St. ὅστις, Vgl. Plat. Mor. p. 521 DE τὴν εἰσα προσπίπτει ἐνφρόνη καὶ τὸ ἐρη-
 σαστος. 23 ἀποθνήσκει εἶναι, W. ἄπτεται εἶναι St. 24 παρὰ
 H. L. Rom. 13 11 f

συμβόλου χάριν γίνεται τὸ ἔξωθεν κεκοσμηθῆναι τε καὶ ἡγνίσθαι, ἀγγελία δὲ ἐστὶ φρονεῖν ὅσια, καὶ δὴ καὶ [ἡ] εἰκὼν τοῦ βαπτίσματος εἶη ἂν [καὶ ἡ] ἐκ Μωυσείως παραδεδομένη τοῖς ποιηταῖς ὡδὲ πως·

ἡ δ' ὕδριναμένη, καθαρὰ χροὶ εἴματ' ἔχουσα, 2

5 ἡ Πηνελόπη ἐπὶ τὴν εὐχὴν ἔρχεται· Τηλέμαχος δέ,

χειρας νιψάμενος πολιῆς ἀλός, εὔχετ' Ἀθήνη.

ἔθος ταῦτο Ἰουδαίων, ὡς καὶ τὸ πολλάκις ἐπὶ κοίτῃ βαπτίζεσθαι. 8
εὐ γοῦν κάκεινο εἶρηται· |

ἴσθι μὴ λουτρῶ, ἀλλὰ νόψ καθαρός. 629 P

10 ἀγγελία γάρ, οἶμαι, τελεῖα ἡ τοῦ νοῦ καὶ τῶν ἔργων καὶ τῶν διανοη- 4
μάτων. πρὸς δὲ καὶ τῶν λόγων ελλικρινεῖα καὶ τελευτάια ἡ κατὰ τὰ
ἐνύπνια ἀναμαρτησία.

Ἰκανὴ δέ, οἶμαι, ἀνθρώπων κάθαρσις μετάνοια ἀκριβῆς καὶ βεβαία, 148, 1
εἰ γε κατεγνωκότες ἑαυτῶν ἐπὶ ταῖς προγενομέναις πράξεσι προίτεμεν
15 [εἰς] τὸ πρόσθεν, μετὰ ταῦτα νοήσαντες καὶ τὸν νοῦν ἐξαναδύντες 228 S
τῶν τε κατ' αἰσθησιν τερπόντων καὶ | τῶν πρόσθεν πλημμελημά-
των. εἰ γοῦν τὴν ἐπιστήμην ἐτυμολογεῖν χρή καὶ ἀπὸ τῆς στάσεως 2
τὴν ἐπιβολὴν αὐτῆς ληπτέον, ὅτι ἴσθησιν ἡμῶν ἐν τοῖς πράγμασι
τὴν ψυχὴν, ἄλλοτε ἄλλως πρότερον φερομένην, ὡσαύτως καὶ τὴν 3
20 πίστιν ἐτυμολογητέον τὴν περὶ τὸ ὄν στάσιν τῆς ψυχῆς ἡμῶν. ἡμεῖς 4
δὲ τὸν αἰὲ καὶ ἐν πᾶσι δίκαιον ποθοῦμεν μαθεῖν, ὅς μῆτε τὴν ἐκ
τοῦ νόμου δεδιῶς κόλασιν μῆτε τὴν τῶν συνόντων καὶ ἐπεξιόντων
τοῖς πλημμεληθεῖσι μισοπονηρίαν εὐλαβοῦμενος μῆτε τὸν ἐξ αὐτῶν
τῶν ἀδικουμένων κίνδυνον ὑφορώμενος διαμένει δίκαιος· ὁ γὰρ διὰ 5
25 ταῦτα τοῦ πράττειν τι τῶν ἀδικῶν ἀπεχόμενος οὐχ ἐκὼν χρηστός,

2 Schluß des Epigramms von Epidaurus Anth. Pal. App. 99; vgl. Strom. V
13, 3; Preger, Inscr. graec. metr. p. 164 Nr. 207 4 δ 750 6 β 261 9 vgl.
das von N. Piccolos, Suppl. à l'Anth. gr. p. 187 aus Laur. 32, 37 u. Tych. Mommsen,
Schol. Germani in Pind. Ol. p. 2 aus Vindob. 130 veröff. Orakel; dazu G. Wolff,
De noviss. orac. aet. p. 16 u. Philol. 17 (1861) p. 551 19 f Theodoret Gr. aff.
c. I 91 20—S. 812, 1 ἡμεῖς τὸν—ἀγαθός Sacr. Par. 245 Holl

1 γίνεται Hiller γίνεσθαι L 2. 8 [ἡ]—[ἡ] Ma 3 [καὶ ἡ] Heyse καὶ
αὐτὴ Münzel 4 ὕδριναμένη L ἴματ' L 9 ἴσθι auch Laur. u. Vind. ἴστω
Mommsen εἴσθι Piccolos (richtig für das Original) λουτροῖς Laur. Vind. λο-
τροῖς Piccolos 14 πρόμειν Sy (Index) 15 [εἰς] St τὰ) μετὰ Lowth
μετα[ταυτα]νοήσαντες Ma 17 ἐτυμολογεῖν L 20 ἐτυμολογητέον L
21 ποθοῦμεν μαθεῖν) ἐπιθυμοῦμεν ἴσθιν Sacr. Par. 21 f μῆτε—κόλασιν <
Sacr. Par.

φόβον δὲ ἀγαθός. καὶ ὁ γε Ἐπίκουρος ἀδίκειν ἐπὶ κέρδει τιμῆς
 λησθαι (οὐ φησι τὸν κατ' αὐτὸν σοφόν· πίστιν γὰρ λαβεῖν περὶ τοῦ
 λαθεῖν οὐ δύνασθαι, ὥστε εἰ πεισθῆσεται λήσειν, ἀδικήσει κατ'
 αὐτόν. καὶ τοιαῦτα μὲν τὰ σκοτεινὰ δόγματα· εἰ δὲ καὶ ἐλπίδι τῆς ἐπὶ 144 1
 5 δικαιοῦς παρὰ τοῦ θεοῦ ἀμοιβῆς ἀφίξεται τις τοῦ ἀδίκειν, οὐδ' οὕτως
 ἰκῶν χρηστεύσεται· ὡς γὰρ ἐκείνων ὁ φόβος, οὕτω τοῦτον ὁ μισθός
 δικαιοῦς, μᾶλλον δὲ δίκαιον εἶναι δοκεῖν δείκνυσσι. τὴν δὲ ἐλπίδα τὴν 2
 μετὰ θάνατον οὐ μόνον οἱ τὴν βάρβαρον σοφίαν μετιόντες ἴσασσι τοῖς
 μὲν ἀγαθοῖς καλὴν, τοῖς δὲ φανύλοις ἔμκαλιν, ἀλλὰ καὶ οἱ Πευθαγό-
 10 ροῖοι· τέλος γὰρ κάκεινοι τὴν ἐλπίδα ὑπιγόρουσι τοῖς φιλοσοφοῦσιν
 ὅπου γε καὶ ὁ Σωκράτης ἐν Φαίδρῳ μετὰ ἀγαθῆς ἐλπίδος· φησὶ
 τὰς καλὰς· ψυχὰς ἐνθύνει ἀπιέναι, καὶ κάλιν τοὺς πονηροὺς κακίζων·
 ἀντιτίθει· ὥσπερ γὰρ μετὰ κακῆς ἐλπίδος· λέγων, συνάδειν τότε 3
 καὶ ὁ Ἡράκλειτος φαίνεται δι' ὧν φησι περὶ τῶν ἀνθρώπων δι-
 15 λεγόμενος· ἀνθρώπους μίμνει ἀποθανόντας· ἄσφα οὐκ ἔλλοιται οὐδέ
 δοκίμουσι·

Θέλωσ οὖν ὁ Παῦλος Ῥωμαίοις ἀντικρὺ ἐπιστέλλει· ἢ θλίψις 163 1
 ὑπομονὴν κατεργάζεται, ἢ δὲ ὑπομονὴ δοκιμὴν, ἢ δὲ δοκιμὴ ἐλπίδα
 ἢ δὲ ἐλπίς οὐ κατασχύνει· δι' ἐλπίδα μὲν γὰρ τὴν μέλλουσαν ἢ
 20 ὑπομονή· ἐλπίς δὲ ὁμωνύμως καὶ ἡ τῆς ἐλπίδος ἀπόδοσις· τι καὶ
 ἀποκατάστασις, ἢ καὶ οὐ κατασχύνει μὴ ὀνειδιζομένη ἔτι· ὁ δὲ 2
 φιλῆ κλήσει καθὼ κέκληται ὑπακούων οὔτε διὰ φόβον οὔτε διὰ ἰδο-
 νὰς ἐπὶ τὴν γνῶσιν ἔται· οὐ γὰρ περισκίπτεται εἰ τι λιπατέλις
 ἔξωθεν ἔται κέρδος ἢ ἀπόλαυσις ἀντὶ, ἀγάπη δὲ τοῦ ὄντος ὄντος
 25 ἱραστοῦ ἰλλόμενος καὶ πρὸς τὸ δέον ἀγόμενος· θεοσι· μὴ· ὅθεν οὐδ' 164 1
 εἰ καθ' ὑπόθεσιν ἔξωσαν λάβοι παρὰ τοῦ θεοῦ πράττειν τὰ ἀτιμο-
 μνήμα ἀτιμώρητος· τι ὧν, οὐδ' εἰ καὶ μισθὸν τὰ μακάρων ἀγαθὰ
 λήψιθαι ἐπὶ τοιοῦθι ἐπαγγελίαν προσλάβοι, ἀλλ' εἰ καὶ λήψιθαι τὸν
 θεὸν ἴσ' οἷς πράττει πισθίη, ὅπερ ἀδύνατον, πρᾶξαι τι παρὰ τὸν
 30 λόγον τὸν ὀρθὸν ἰθιλλῆσαι ποτ' ἂν, τὸ ὄντως καλὸν καὶ αἰρετὸν εἶς
 ἑαυτοῦ καὶ ταύτη ἀγαπητὸν εἶναι ἄπαξ ἰλλόμενος·

1—4 Epikur Fr 582 Usener p. 33, 17. 11—18 The-doret Gr. aE. c. VII.
 15—18 f. vgl. Plato Phaed. p. 67 C. 18 Plato Rep. I p. 39 E. 18 f. Hera-
 klit Fr 122 Byw 27 Diels vgl. Protr. 22, 1; The-doret VIII 41. 17—19
 Rom 5, 3—5.

1 f. vgl. The-doret Louth. 2. vgl. Bywater, Journ. of Phil. 4 1872
 8. 11. 3. πεισθῆσεται Sy. Index πεισθῆσεται L. ἰσθῆσεται Po. 5. οὐτως; Hübner
 οὐτως, L. 6. γρηγοῦσεται W. χρηστεύσεται L. 9 f. πειθαίματος L. 15. ἄσφα
 L. 20. ἀπὸ τῆς, Ma. 23. ἔται L. 24. ἢ Sy. 4. L. 27. [τε Ma. 31. οὐ-
 ται, L. 32. W.

οὐ γὰρ ἐν γαστρὸς βορᾷ
τὸ χρηστὸν εἶναι

διειλήφμεν. ἀκήκοεν δ' ἐκείνος ὡς βρωμα ἡμᾶς οὐ παραστήσει· 2
οὐδὲ μὴν γάμος, ἀλλ' οὐδὲ ἀποχὴ γάμου ἐν ἀγνωσίᾳ, ἀλλὰ τὸ κατ'
5 ἀρετὴν ἔργον τὸ γνωστικόν, ἐπεὶ καὶ ὁ κύων τὸ ζῶον τὸ ἄλογον
ἐγκρατὲς λεγέσθω τὸν ἐπαιρόμενον τὴν βακτηρίαν δεδιὸς καὶ διὰ
τοῦτο τοῦ ὄψου ἀπεχόμενον. τῶν τοιούτων εὐ ἴσθι ὅτι περιαιρε- 8
θεισα ἢ ὑπόσχεσις ἢ προεπηγγελμένη καὶ ὁ φόβος περιγραφεῖς ὁ
ἐπηκειλημένος καὶ χωρισθεὶς ὁ κίνδυνος ὁ ἐπηρηθμένος τὴν πρό-
10 θεοῖν ἐλέγχει.

XXIII. Οὐ γὰρ αὐτῇ τῇ φύσει τοῦ πράγματος οἰκειοῦνται ὡς τῷ 147, 1
ὄντι γνωστικῶς καταλαβέσθαι καλὰ μὲν εἶναι πάντα ὅσα εἰς χρῆσιν
ἡμῶν ἐκτίσθη, ὡς γάμον φέρε εἰπεῖν καὶ παιδοποιεῖν μετὰ σωφρο-
σύνης παρειλημμένα, καλοῦ δὲ | εἶναι ἄμεινον <τὸ διὰ> τὴν πρὸς τὸ 631 P
15 θεῖον ἔξομοῖωσιν ἀπαθῆ καὶ ἐνάρετον γενέσθαι. τοῖς δὲ ἔξωθεν 2
εὐχρηστοῖς ἢ δυσχρηστοῖς προσαγόμενοι τῶν μὲν ἀπέχονται, τῶν δ'
οὐ· ἀλλὰ καὶ ὧν ἀφίστανται, μυσταττόμενοι ταῦτα φαίνονται, τὴν
κτίσιν καὶ τὸν δημιουργὸν διαβάλλοντες, κἂν τῷ δοκεῖν πιστῶς 8
ἀναστρέφεισθαι τὴν κρίσιν ἔχουσιν ἀνόσιον. τὸ δὲ οὐκ ἐπιθυμήσεις· 8
20 οὔτε ἀνάγκης τῆς ἐκ φόβου δέεται, τῆς βιαζομένης ἀπέχεσθαι τῶν
ἡδέων, οὔτε μισθοῦ τοῦ δι' ἐπαγγελίας ἀνακείθοντος ἀνακόπτειν τὰς
ὁρμὰς· οὐδὲ τὴν ὑπακοὴν διὰ τὴν ἐντολήν. διὰ δὲ τὴν ἐπαγγελίαν 4
αἰροῦνται οἱ διὰ τὴν ἐπαγγελίαν ὑπακηκοότες τῷ θεῷ, δέλεατι ἡδο-
νῆς ἡρημένοι, οὐδὲ μὴν ἢ τῶν αἰσθητῶν ἀποστροφήν τὴν πρὸς τὰ 148, 1
25 νοητὰ οἰκειώσιν ἀκολούθως ποιῶν ἄν, ἔμπαλιν δὲ ἢ πρὸς τὰ νοητὰ
οἰκείωσις κατὰ φύσιν περιαγωγὴ τῷ γνωστικῷ ἀπὸ τῶν αἰσθητῶν
γίνεται κατ' ἐκλογὴν τῶν καλῶν τάγαθὸν ἐλομένῳ γνωστικῶς, θαυ-
μάζονται μὲν τὴν γένεσιν καὶ ἀγιάζονται τὸν ποιητὴν, ἀγιάζονται δὲ
τὴν πρὸς τὸ θεῖον ἔξομοῖωσιν· αὐτὰρ ἐγὼν ἐμὲ λύσομαι· τῆς ἐπι- 2
30 θυμίας, φῆσει, διὰ τὴν πρὸς σὲ οἰκείωσιν, κύριε. καλὴ γὰρ ἢ κτι-

1 f Eurip. Suppl. 865 f (von Kock CAF III p. 519 als Adesp. 617 aufgeführt; vgl. Herm. 21 [1886] S. 335) 3 I Kor. 8, 8 19 Exod. 20, 17 29 K 378

8 διειλήφμεν] παρειλήφμεν Nauck, Bull. de l'Acad. de St. Pétersb. 17 (1872) S. 268 6 δεδιὸς corr. aus δεδιῶς L¹ 7 τοῦτο corr. aus τοῖτον L¹ 11 οἰκειοῦνται St οἰκειοῦται L 14 <τὸ διὰ> (vgl. Z. 30) St <κατὰ Heyse 16 προσαγόμενοι St u. Bywater προσαγομένοις L προσαγομένοις προσφερόμενοι) Heyse u. Ma 18 f κἂν τῷ—ἀναστρέφεισθαι St κἂν τῷ . . ἀναστρέφονται (sic) L κἂν τῷ—ἀναστρέφονται Di 22 οὐδὲ Di οὔτε L 28 αἰροῦνται. οἱ δὲ Wi τῆς ἐπαγγελίας L 29 αἰτὰρ Hom. ἀτὰρ L 30 φῆσει Sy φῆσαι L

σθεῖσα δὴ οἰκονομία καὶ πάντα ἐν διοικεῖται, οὐδὲν ἀναίτιως γίνεται.
 ἐν τοῖς σοῖς εἶναι με δεῖ, παντοκράτορ· κἄν ἐνταῦθα ὦ, παρὰ σοὶ
 εἶμι· ἀδίης δ' εἶναι θέλω. ἵνα σοὶ συνεγγίζῃεν δυνηθῶ; καὶ ὀλίγοις
 ἀρχεισθαι, μελετῶν τὴν σὴν ἐκλογὴν τὴν δικαίαν τῶν καλῶν ἀπὸ
 6 τῶν ὁμοίων. μυστικώτατα καὶ ὁσιώτατα ὁ ἀπόστολος διδάσκων 149. 1
 ἡμᾶς τὴν ἀληθῶς εὐχάριστον ἐκλογὴν οὐ κατὰ ἀπεκλογὴν τῶν ἐτί-
 ρων ὡς φαύλων, ἀλλ' ὡς καλῶν καλλίονα ποιεῖσθαι μεμήνικεν
 εἰπὼν· ἵεῖστε καὶ ὁ γαμίζων τὴν παρθένον αὐτοῦ καλῶς ποιεί, καὶ 2
 ὁ μὴ γαμίζων κρείσσον | ποιεί πρὸς τὸ εὐσχημον καὶ εὐπάρεθρον τῷ 22. 2
 10 κριτῶ ἀπειρισπαστοῦ. ἴσμεν δὲ τὰ μὲν δεσπόριστα οὐκ ἀναγκαῖα, 3
 τὰ δὲ ἀναγκαῖα ἐνπόριστα γεγενῆσθαι φιλαγάθως παρὰ τοῦ θεοῦ.
 διότι ὁ Δημόκριτος ἐν λέγει, ὡς ἔη, φῖσις τε καὶ διδαχὴ παραπλή- 4
 σιὸν ἴσται καὶ τὴν αἰτίαν συντόμως προσαποδέδωκεν· καὶ γὰρ ἡ
 διδαχὴ μεταρθμίζει τὸν ἄνθρωπον, μεταρθμοῦσα δὲ φῖσις ποιεί 5
 15 καὶ διήρηκεν οὐδὲν ἢ φῖσις πλεσθῆναι τοιόνδε ἢ χρόνῳ καὶ μαθήσει
 μετατεροθῆναι. ἄμφω δὲ ὁ κέρως παρίσχηται τὸ μὲν κατὰ τὴν διμη- 6
 σουργίαν, τὸ δὲ κατὰ τὴν ἐκ' τῆς διαθήκης ἀνάγκησιν τε καὶ ἀνανέωσιν. 15 P
 τὸ δὲ σμψέρον τῷ κριμωτέρῳ τοῦτο ἀριτώτερον, κριμώτατον δὲ πάν- 6
 των ἡ διάνοια. ὅτῳ τοιόντ' τὰ τῷ ὄντι καλὰ φαίνεται ἡδίστα, παρ' 7
 20 αὐτοῦ πορίζεται ὄν ποθὶ καρπὸν, τὴν τῆς ψυχῆς ἐνστάθειαν. εὐὸ δὲ 8
 ἰμοῦ ἀκούων, φησὶν, ἀναπαύεται ἐκ' ἰρήνῃ πιπιθῶς καὶ ἡσιγᾶσει
 ἀφύθως ἀπὸ παντὸς κακοῦ· εὐὸθι πιπιθῶς ἐν ὅλῃ καρδίᾳ σου καὶ
 τῇ διανοίᾳ σου ἐπὶ τῷ θεῷ· τούτῳ δυνατὸν τῷ τρόπῳ τὸν γνω-
 στικὸν ἡδὴ γενέσθαι θεῖον· εἰγὼ εἶπα· θεοὶ ἴσται καὶ εὐὸ ἐπίστον. 9
 25 φησὶ δὲ καὶ ὁ Ἐμπειδοκλῆς τῶν σοφῶν τὰς ψυχὰς θεοῦς γίνεσθαι 150. 1
 εὐὸθι ποιε γράφων·

εἰς δὲ τέλος μάντις τε καὶ ἔμνοπόλοι καὶ ἰητροὶ
 καὶ πρόμοι ἀνθρώποισιν ἐπιχθονίοισι πύονται
 ἐνθὲν ἀετλάστοισι θεοὶ τιμῆσι φέρονται

2 vgl Luk. 2, 49 — 6 10 1 Kor. 7, 8 — 12 J. S. Kennerberger, Hb. Zeitschr. 1909, S. 18 ff. — 12-14 Demokrit Fr. m. r. 187 N. 3. Diels. Vorsokr. 41. — vgl. Stob. Ecl. II, 1, 60 p. 211 1-3 Wachsm., Theodoros Gr. aff. c. IV 1 — 20 22 Prov. 1, 31 — 22f Prov. 3, 5. Benndorf von Mart. 27. — 24 Psal. 51, 6 — 27 29 Empedokles Fr. 140 Diels. — Theodoros Gr. aff. c. V 1 2

3 καὶ ὁμοίως Stob. Ecl. II, 1, 60 p. 211 1-3 Wachsm. — 4 Natop. καὶ 4 Stob. — 13 τούτῳ τοιόντ' Stob. Ecl. II, 1, 60 p. 211 1-3 Wachsm. — 14 μετὰ ρουίᾳ Stob. Ecl. II, 1, 60 p. 211 1-3 Wachsm. — 15 μεταρθμοῦσα Stob. Ecl. II, 1, 60 p. 211 1-3 Wachsm. — 16 τῷ εὐὸθι Stob. Ecl. II, 1, 60 p. 211 1-3 Wachsm. — 19 το. Hovse — 20 εὐὸθι Stob. Ecl. II, 1, 60 p. 211 1-3 Wachsm. — 21 εὐὸθι Stob. Ecl. II, 1, 60 p. 211 1-3 Wachsm.

Ὁ μὲν οὖν ἄνθρωπος ἀπλῶς οὕτως κατ' ἰδέαν πλάσσεται τοῦ 2
 σμυφνοῦς πνεύματος· οὐδὲ γὰρ ἀνείδεος οὐδ' ἀσχημάτιστος ἐν τῷ
 τῆς φύσεως ἐργαστηρίῳ δημιουργεῖται, ἔνθα μυστικῶς ἀνθρώπου
 ἐκτελεῖται γενεαί, κοινῆς οὐσῆς καὶ τῆς τέχνης καὶ τῆς οὐσίας, ὁ δὲ
 5 τις ἄνθρωπος κατὰ τύπωσιν τὴν ἐγγινομένην τῇ ψυχῇ ὧν ἂν αἰρή-
 σῆται χαρακτηρίζεται. ἢ καὶ τὸν Ἀδὰμ τέλειον μὲν ὡς πρὸς τὴν 8
 πλάσιν γεγονέναι φαμέν· οὐδὲν γὰρ τῶν χαρακτηριζόντων τὴν ἀν-
 θρώπου ἰδέαν τε καὶ μορφὴν ἐνεδέησεν αὐτῷ. ὁ δὲ ἐν τῷ γίνεσθαι 4
 τὴν τελείωσιν ἐλάμβανεν καὶ δι' ὑπακοῆς ἐδικαιοῦτο, τοῦτο ἦν
 10 ἀπανδρούμενον τὸ ἐκ' αὐτῷ κείμενον· αἰτία δὲ ἐλομένον, καὶ ἔτι
 μᾶλλον τὸ κωλυθὲν ἐλομένου, ὁ θεὸς ἀνάτιος· διττὴ γὰρ ἡ γενεαίς,
 ἢ μὲν τῶν γεννωμένων, ἢ δὲ τῶν γινομένων. καὶ ἡ μὲν τοῦ ἀν- 151, 1
 θρώπου ἀνδρεία ἐμπαθοῦς ὄντος, φασί, κατὰ τὴν οὐσίαν ἄφοβον καὶ
 ἀήττητον τὸν μετέχοντα αὐτῆς ποιεῖ, καὶ ἔστι δορυφόρος τοῦ νοῦ ὁ
 15 θυμὸς ἐν ὑπομονῇ καὶ καρτερίᾳ καὶ τοῖς ὁμοίοις, ἐπὶ δὲ τῇ ἐπιθυμίᾳ
 τάττεται καὶ ἡ σωφροσύνη καὶ ἡ σωτήριος φρόνησις, θεὸς δὲ ἀπα-
 θῆς ἄθυμός τε καὶ ἀνεπιθύμητος· καὶ οὐ ταύτη ἄφοβος ἢ | τὰ δεινὰ 2 633 P
 (οὐκ) ἐκκλίνει οὐδὲ μὴν σώφρων ἢ τῶν ἐπιθυμιῶν ἄρχει· οὔτε γὰρ
 ἂν περιπέσοι τινὶ δεινῷ ἢ τοῦ θεοῦ φύσις οὔτε φεύγει ὁ θεὸς δει-
 20 λλαν, ὥσπερ οὐδὲ ἐπιθυμήσει, ἵνα καὶ ἄρξῃ ἐπιθυμίας. μυστικῶς οὖν 8
 ἐφ' ἡμῶν καὶ τὸ Πυθαγόρειον ἐλέγετο ἕνα γενέσθαι καὶ τὸν ἀν-
 θρώπου δεινῆ, ἐπεὶ καὶ αὐτὸς ὁ ἀρχιερεὺς εἷς, ἐνὸς ὄντος τοῦ θεοῦ
 κατὰ τὴν ἀμετάτρεπτον τοῦ αἰεὶ θεῖν τὰ ἀγαθὰ ἔξιν. αὐτίκα ὁ 152, 1
 σωτὴρ διὰ τῆς ἐπιθυμίας συνανήρει καὶ τὸν θυμὸν, τιμωρίας ὄντα
 25 ἐπιθυμίαν· καθόλου γὰρ τὸ παθητικὸν * * παντὶ γένει ἐπιθυμίας, εἰς
 δὲ τὴν ἀπάθειαν θεοῦμενος ἄνθρωπος ἀχράντως μοναδικὸς γίνεται.
 καθάπερ οὖν οἱ ἐν θαλάττῃ ἀπὸ ἀγκύρας τονοῦμενοι ἔλκονσι μὲν 2
 τὴν ἀγκυραν, οὐκ ἐκείνην δὲ ἐπισπῶνται, ἀλλ' ἑαυτοὺς ἐπὶ τὴν ἀγ-
 κυραν, οὕτως οἱ κατὰ τὸν γνωστικὸν βίον ἐπισπῶμενοι τὸν θεὸν
 30 ἑαυτοὺς ἔλαθον προσαγόμενοι πρὸς τὸν θεόν· θεὸν γὰρ ὁ θερα-
 πεύων ἑαυτὸν θεραπεύει. ἐν οὖν τῷ θεωρητικῷ βίῳ ἑαυτοῦ τις 8

10 f vgl. Plato Rep. X p. 617 E; Strom. I 4, 1 u. 8. 21 f Pyth. Symb.
 71 Mullach FPG I p. 508 28 vgl. Plato Kratyli. p. 397 D; Protr. 26, 1
 27—29 vgl. Dionysius Areopag. De divin. nomin. III 1 (Migne S. Gr. T. 3 Col. 680)
 ὥσπερ εἰς ναῦν ἐμβεβηκότες καὶ ἀντεχόμενοι τῶν ἐκ τινος πέτρας εἰς ἡμᾶς ἐκ-
 τετινομένων πεισμάτων καὶ οἷον ἡμῖν εἰς ἀντίληψιν ἐκδομένων, οὐκ ἐφ' ἡμᾶς τὴν
 πέτραν, ἀλλ' ἡμᾶς αὐτοὺς τῷ ἀληθεῖ καὶ τὴν ναῦν ἐπὶ τὴν πέτραν προσήγομεν.

1 οὕτως Ma οὕτος L 5 δι' ὧν Schw 6 ἢ L 17 f ἢ τὰ—ἢ τῶν
 L 18 οὐκ Po 21 πυθαγόρειον L 25 παντὶ γένει] παντοίας γέμει By-
 water, Journ. of Philol. 4 (1872) S. 214 (ποικίλον μεμολυσμένον) παντὶ γένει
 Schw (παντοδαπὸν ἔστιν καὶ δοιλούμενον) πάντι γένει Wi

XXV.

Ὀλβιος ὅστις τῆς ἱστορίας

155, 1

ἔσχε μάθησιν,

μήτε πολιτῶν ἐπὶ πημοσύνην

μήτ' εἰς ἀδίκους πράξεις ὁρμῶν,

5

ἀλλ' ἀθανάτου καθορῶν φύσεως

κόσμον ἀγήρω, πῆ τε συνέστη

καὶ † ὄπη καὶ ὄπως.

τοῖς δὲ τοιούτοις οὐδέποτε' αἰσχροῶν

ἔργων μελέτημα προσίξει.

- 10 εικότως οὖν καὶ Πλάτων τὸν τῶν ἰδεῶν θεωρητικὸν θεὸν ἐν ἀν- 2
θρώποις ζῆσεσθαι φησι· νοῦς δὲ χώρα ἰδεῶν, νοῦς δὲ ὁ θεός. τὸν
(οὖν) ἀοράτου θεοῦ θεωρητικὸν θεὸν ἐν ἀνθρώποις ζῶντα εἰρηκεν
καὶ ἐν τῷ Σοφιστῇ δὲ τὸν Ἐλεάτην ξένον διαλεκτικὸν ὄντα ὁ 3
Σωκράτης θεὸν ὠνόμασεν, οἷους τοὺς θεοὺς ἔξείνοισιν ἑοικότας ἄλλο-
15 δακοῖσιν· ἐπιφοιτῶντας τοῖς ἄστεσιν * * . ὅταν γὰρ ψυχὴ γενέσεως | 4
ὑπεξαναβάσα καθ' ἑαυτὴν τε ἢ καὶ ὁμιλῇ τοῖς εἶδεσιν, οἷός ἐστιν ὁ 635 P
ἐν τῷ Θεαιτήτῳ »κορυφαίος«, οἷον ἄγγελος ἤδη γενόμενος σὺν
Χριστῷ [τε] ἔσται, θεωρητικὸς ὢν, αἰεὶ τὸ βούλημα τοῦ θεοῦ
σκοπῶν, τῷ ὄντι »οἷος πεπνυμένος, τοῖ δ' ὡς σκιαὶ αἰσσοῦσιν·
20 νεκροὶ γὰρ τοὺς ἑαυτῶν θάπτουσι νεκρούς. ὅθεν Ἱερεμίας λέγει· 5
»πληρώσω αὐτὴν νεκρῶν γηγενῶν, οὓς ἔπαισεν ἡ ὀργή μου.« ὁ μὲν 156, 1
οὖν θεὸς ἀναπόδεικτος ὢν οὐκ ἔστιν ἐπιστημονικός, ὁ δὲ υἱὸς σοφία
τέ ἐστι καὶ ἐπιστήμη καὶ ἀλήθεια καὶ ὅσα ἄλλα τούτῳ συγγενῇ, καὶ
δὴ καὶ ἀπόδειξιν ἔχει καὶ διέξοδον. πᾶσαι δὲ αἱ δυνάμεις τοῦ πνεύ-
25 ματος συλλήβδην μὲν ἐν τι πρᾶγμα γενόμεναι συντελοῦσιν εἰς τὸ
αὐτό, τὸν υἱόν, ἀπαρέμφατος δὲ ἐστὶ τῆς περὶ ἐκάστης αὐτοῦ τῶν
δυνάμεων ἐννοίας. καὶ δὴ οὐ γίνεται ἀτεχνῶς ἐν ὧς ἐν, οὐδὲ πολλὰ 2

1—9 Euripides Fr. inc. 910 10—15 drei parallele Fassungen des gleichen, auf Plato Sophist. zurückgehenden Gedankens 11 vgl. Strom. V 73, 3; Aristot. De anim. III 4 p. 429* 27 καὶ εὖ δὴ οἱ λέγοντες τὴν ψυχὴν εἶναι τόπον εἰδῶν. Philo De Cher. 49 (I p. 148 M) θεός . . ἀσωμάτων ἰδεῶν ἀσώματος χώρα. 13 f vgl. Plato Sophist. p. 216 AB 14 f ρ 485 17 vgl. Plato Theaet. p. 173 C zu οἷον ἄγγελος vgl. Matth. 22, 30 19 vgl. x 495 20 vgl. Matth. 8, 22; Luk. 9, 60 21 Jerem. 40 (33), 5

3 πημοσίην Pierson πημοσίην L πημοσίνας Themist. Orat. p. 307 D 4 f ὁρμῶν—καθορᾶν Nauck 5 φῖσιος Them. 6 ἀγήρων Nauck 7 ὄπη] ὄθεν Wilamowitz, Antigonus von Carystus S. 180 ὄπον Meineke 9 μελέδημα Nauck 11 φήσας Ma δέ'] γὰρ Ma 12 (οὖν) Schw 15 * * St 16 τε Sy γε L 18 [τε] St 19 οἷος L 27 οὐ He οὐ L

ὡς μέρη ὁ νόος, ἀλλ' ὡς πάντα ἐν. ἔνθεν καὶ πάντα κύκλος γάρ
 ὁ αὐτὸς πασῶν τῶν δυνάμεων εἰς ἓν ἐλλομένῳν καὶ ἰνούμένων.
 διὰ τοῦτο εὐάλφα καὶ ὡς ὁ λόγος εἰρηται, οὐ μόνον τὸ τέλος ἀρχή, 137 1
 γίνεται καὶ τελευτῆ πάλιν ἐπὶ τὴν ἀνωθεν ἀρχήν, οὐδαμοῦ διάστωιν
 5 λαβῶν. διὸ δὴ καὶ τὸ εἰς αὐτὸν καὶ τὸ δι' αὐτοῦ πιστεῦσαι μονα- 2
 δικὸν ἵσθαι γενέσθαι, ἀπειρισπαστως ἰνούμενον ἐν αὐτῷ, τὸ δὲ ἀπι-
 στήσαι διατάσαι ἵσθαι καὶ διαστήσαι καὶ μερισθῆναι. ἰδιὰ τοῦτο γὰρ 3
 λέγει κύριος· πᾶς νόος ἀλλογενῆς ἀπερίτμητος καρδία καὶ ἀπερίτμη-
 10 τος ἵσθαι σαρκί, τουτίστιν ἀκάθαρτος σῶματι τε καὶ πνεύματι
 Ἰσραήλ, ἀλλ' ἢ οἱ λένται. ἀλλογενεῖς δὲ εἰρηκιν τοὺς μὴ πιστεῦσαι
 βουληθέντας, ἀλλ' ἀπιστεῖν ἐθέλοντας, μόνοι τοίνυν οἱ καθαρῶς 138 1
 μούντες ἕρεις ὄντως τοῦ θιοῦ, διὰ τοῦτο πασῶν περιτεμνομένων
 τῶν φιλῶν ἀγιάτεροι ἐλογίσθησαν αἱ εἰς ἀρχιερεῖς τε καὶ βασιλεῖς
 15 καὶ προφήτας χρίουσαι. ὅθεν μηδὲ ἀπεισθαί | νεκρῶν αὐτοῦς κ- 2 6. 5
 λέγει μηδ' ἐκισθίναί κατοικομένοις, οὐχ ὡς μικροῦ τοῦ σώματος
 ὄντος, ἀλλ' ὡς τῆς ἀμαρτίας καὶ ἀπειθείας σαρκικῆς τε οἴσης καὶ
 ἐνσωμάτου καὶ νεκρῶς καὶ διὰ τοῦτο βδελυκτικῆς, μόνα οὖν πατρί 3
 καὶ μητέρι ἐνῶ τε καὶ θυγατρὶ τελευτήσαντι ἐπιτίτραται ἐκισθίναί
 20 τὸν κερία, ὅτι συγγενεῖς οὗτοι σαρκὸς καὶ σπέρματος μόνοι, παρ' ὧν
 τὴν προσεχὴ αἰτίαν τῆς εἰς τὸν βίον παρόδου καὶ ὁ κερίας ἐλθεῖν
 καθαρῶνται δὲ καὶ οὗτοι ἡμέραις ἑπτὰ δι' ὅσων ἡ γένεσις τελειοῦ- 4
 ται· τῇ ἰσθόμῃ γὰρ ἡ ἀνάπαντος θυροκείται, τῇ δὲ ὄψῃ ἰλασμόν
 προσφέρει, ὡς ἐν τῷ ἑξήκην γέγραπται, καθ' ὃν ἰλασμόν ἵσθαι λεκτὴν
 25 ἵσθαι τὴν ἐπαγγελίαν, τέλος δ' οἶμαι, καθαρῶς ἢ διὰ νόμον καὶ 139 1
 προσητηῶν εἰς τὸ εὐαγγέλιον πιστῆς ἰλασμός, ἢ δὲ ἔπακοῦς πάσης
 ἀγνείας οὖν καὶ τῇ ἀποθείῃ τῶν κοσμικῶν εἰς τὴν ἐκ τῆς ἀπολεί-
 σιως τῆς ψυχῆς εὐχάριστον τοῦ σήρους ἀπόδοσαν, εἴτ' οὖν ὁ 3
 χρόνος εἴη ὁ διὰ τῶν ἑπτὰ περιόδων τῶν ἀριθμομένων εἰς τὴν
 30 ἀκροτάτην ἀνάστασιν ἀποκαθιστῆς εἴτε ἑπτὰ οὐρανοί, οἷς τινεῖς
 ἀριθμοῦσι κατ' ἐπαράμουν εἴτε καὶ ἡ ἀπλεθῆς χόρα ἢ παλινάξουσα

1 f. zu κύκλος vgl. Plotin Enn V 1, 7. 2 v. k. Joh 1, 8 11, 21, 6
 22, 14. 7 11 Ezech 44 9 f. 13-15 vgl Strom V 6, 4. 15 f vgl Ezech
 44, 25. 14-20 22 vgl Ezech 44, 2 f. 23 f vgl Ezech 44, 27. 24 zu
 σπέρματος vgl II Kor 5, 1 f. 24 30 vgl Lev 2, 8. 30 vgl II Kor
 12, 2. Strom V 17, 2.

2 f. St. 4 παρ' ὧν L. 9 /πν, St. 13 γένεσις L. 14 αἰ-
 τῆς St. απ' ὧν L. 24 εἴτε W. το L. 25 εἴτε W. 26 ἀπολεί-
 σιως και L. 27 ἀνάστα V. ἀνάστα, L. 27 f. ἀνάστα, vgl. Plotin Enn
 5, 5; Diogenes Laertius St. ἀνάστα, vgl. L.

τῷ νοητῷ κόσμῳ ὀγδοὰς λέγοιτο, πλὴν ἕξαναδύναμι γενέσεώς τε καὶ ἁμαρτίας χρῆναι λέγει τὸν γνωστικόν. ἐπὶ γοῦν ταῖς ἑπτὰ ἡμέραις 8
τὰ ἱερεῖα ὑπὲρ ἁμαρτιῶν θύεται, ἔτι γὰρ τροπῆς εὐλάβεια καὶ τῆς
ἐβδόμης ἄπτεται περιφορᾶς.

- 5 Ἰὼβ δὲ ὁ δίκαιος αὐτὸς φησὶ γυμνὸς ἐξῆλθον ἐκ κοιλίας μη- 160, 1
τρός μου, γυμνὸς καὶ ἀπελεύσομαι ἐκεῖ, οὐ κτημάτων γυμνός (τοῦτο
μὲν γὰρ μικρόν τε καὶ κοινόν), ἀλλ' ὡς δίκαιος γυμνός ἄπεισι κακίας
τε καὶ ἁμαρτίας καὶ τοῦ ἐπομένου τοῖς ἀδίκως βιώσασιν ἀειδοῦς
εἰδώλου· τοῦτο γὰρ ἦν τὸ εἰρημένον ἔαν μὴ στραφέντες γένησθε ὡς τὰ 2
10 παιδία, καθαρὸν | μὲν τὴν σάρκα, ἅγιοι δὲ τὴν ψυχὴν κατὰ ἀποχὴν 637 P
κακῶν ἔργων, δεικνύντος (τοῦ θεοῦ) ὅτι τοιοῦτους ἡμᾶς εἶναι βούλεται.
οἶους καὶ γεγέννηκεν ἐκ μήτρας ὕδατος· γενέσεις γὰρ γενέσειν διαδεχο- 3
μῆνη κατὰ προκοπὴν ἀπαθανατίζειν βούλεται, ἰτῶν δὲ ἀσεβῶν ὁ
λύχνος σβεσθήσεται. ναὶ μὴν τὴν κατὰ τε σῶμα κατὰ τε ψυχὴν 161, 1
15 ἀγνείαν, ἣν μέτεισιν ὁ γνωστικὸς, ὁ πάνσοφος Μωυσῆς ἐκπρεπῶς τῇ
ἐπαναλήψει χρησάμενος ἐμήνυσεν, τὸ ἀδιάφθορον τοῦ τε σώματος
τῆς τε ψυχῆς διαγράφων ἐπὶ τῆς Ῥεβέκκας ὡδὲ πως· ἢ δὲ παρθένος
ἦν καλή, (παρθένος ἦν,) ἀνὴρ οὐκ ἔγνω αὐτήν· Ῥεβέκκα δὲ ἐρημ- 2
νεύεται θεοῦ δόξα, θεοῦ δὲ δόξα ἀφθαρσία. αὕτη ἢ | τῷ ὄντι δικαιο- 231 B
20 σύνη, μὴ πλεονεκτεῖν ἐν θατέρῳ, ὅλον δὲ εἶναι ἡγιασμένον νεῶν
τοῦ κυρίου. δικαιοσύνη οὖν ἐστὶν εἰρήνη βλον καὶ εὐστάθεια, ἐφ' ἣν
ὁ κύριος ἀπέλυε λέγων· ἀπελθε εἰς εἰρήνην· Σαλήμ γὰρ ἐρημ- 3
νεύεται εἰρήνη, ἧς ὁ σωτὴρ ἡμῶν ἀναγράφεται βασιλεὺς, ὃν φησι
Μωυσῆς. Ἐμελχισεδὲκ βασιλεὺς Σαλήμ ὁ ἱερεὺς τοῦ θεοῦ τοῦ ὑψί-
25 στου, ὁ τὸν οἶνον καὶ τὸν ἄρτον τὴν ἡγιασμένην διδοὺς τροφήν εἰς

5 f Hiob 1, 21 5—9 Ἰὼβ—εἰδῶλον Nicetascat. zu Hiob (1, 21) bei Ju-
nius, Cat. gr. patr. in Iob p. 59; Monac. 32 f. 120r in folgender Umgestaltung:
κλήμεντος· ἀλλὰ τὰ τοῦ Ἰὼβ κομψότερον μὲν οὕτω νοητέον· γυμνός κακίας καὶ
ἁμαρτίας ὡς ἐκ κοιλίας μητρὸς ἐκ τῆς γῆς κατ' ἀρχὰς διεπλάσθη, γυμνός εἰς
τὴν (+ αὐτήν Mon.) γῆν καὶ ἀπελείσομαι (ἀναλίσω Mon.), γυμνός οὐ κτημάτων
(τοῦτο γὰρ μικρόν τε καὶ κοινόν), ἀλλὰ κακίας καὶ πονηρίας καὶ τοῦ ἐπομένου
τοῖς ἀδίκως βιώσασιν ἀειδοῦς εἰδώλου. 6—9 οὐ κτημάτων—εἰδῶλον wörtlich
in Cat. zu Hiob (1, 21) in Monac. 491 f. 7v: κλήμεντος· οὐ κτλ. 7 f ὡς—ἁμαρ-
τίας Cat. zu Hiob (1, 21) in Monac. 148 f. 4v (ohne Lemma) Inc. ὁ ἰὼβ ὡς κτλ.

8 f vgl. Plato Phaed. p. 81 CD (?) 9 f Matth. 18, 3 12 zu μήτρας ὕδατος
vgl. H. Usener, Religionsgesch. Unters. I S. 167; A. Dieterich, Mutter Erde S. 114;
C. Weyman, Philol. 55 (1896) S. 468¹⁵ 13 f Hiob 21, 17 17 f Gen. 24, 16
18 f Ῥεβέκκα sonst = ὄμομονή. Vgl. S. 20, 12 mit Anm. 20 f vgl. I Kor. 3, 17
22 Mark. 5, 34 22 f vgl. Hebr. 7, 2; Philo Leg. all. III 79 (I p. 102 M) 24 f
vgl. Gen. 14, 18 (Hebr. 7, 1)

8 τοῦ ἐπομένου] τοῦτο μὲν οὐ Mon. 491 ἀειδοῦς] γεώδους Ma 11 δει-
κνύντος] τοῦ θεοῦ St δεικνύντες L δεικνὸν Ma 18 παρθένος ἦν aus Gen.
wegen ἐπαναλήψει (Z. 16) St 19 αὕτη <δ' Schw

τριῶν ἀρετῶν περὶ τὸν ἄνθρωπον εὐρίσκεται τὸν γνωστικὸν ἠθικῶς
 τε καὶ φυσικῶς καὶ λογικῶς περὶ τὸ θεῖον πραγματευόμενον. σοφία 4
 μὲν γὰρ ἐπιστήμη τῶν θεῶν καὶ τῶν ἀνθρωπίνων, δικαιοσύνη δὲ
 συμφωνία τῶν τῆς ψυχῆς μερῶν, ὁσιότης δὲ θεραπεία τοῦ θεοῦ. εἰ 5
 5 δέ τις διαβάλλεσθαι τὴν σάρκα καὶ δι' αὐτῆς τὴν γένεσιν φάσκοι
 παραθεῖς Ἡσαΐαν λέγοντα ἕκαστα σαρκὸς χόρτος καὶ πᾶσα δόξα ἀν-
 θρώπου ὡς ἄνθος χόρτου· ἐξηράνθη ὁ χόρτος καὶ τὸ ἄνθος ἐξέπεσεν· 639 P
 τὸ δὲ ῥῆμα κυρίου μένει εἰς τὸν αἰῶνα· ἀκουσάτω ἐρμηνεύοντος τὸ
 ζητούμενον διὰ Ἰερεμίου τοῦ πνεύματος· καὶ διέσπειρα αὐτοὺς ὡς
 10 φρύγανα πετώμενα ὑπὸ ἀνέμου εἰς ἔρημον. οὗτος ὁ κληρὸς καὶ 164, 1
 μερὶς τοῦ ἀπειθεῖν ὑμᾶς, λέγει κύριος· ὡς ἐπελάθου μου καὶ ἠλπίσας
 ἐπὶ ψεύδεσι, κἀγὼ ἀποκαλύψω τὰ ὀπίσω σου ἐπὶ πρόσωπόν σου. καὶ
 ὀφθήσεται ἡ ἀτιμία σου, μοιχεία σου καὶ χρεμετισμός σου· καὶ τὰ
 ἐξῆς. τοῦτο γὰρ τὸ ἄνθος τοῦ χόρτου· καὶ τὸ ἕκαστα σάρκα περι- 2
 15 πατεῖν καὶ σαρκικοὺς εἶναι· κατὰ τὸν ἀπόστολον, ἐν ἁμαρτίαις
 ὄντας. κρεῖττον μὲν τοῦ ἀνθρώπου ὁμολόγηται ἡ ψυχὴ, ἥττον δὲ 3
 τὸ σῶμα, ἀλλ' οὔτε ἀγαθὸν ἡ ψυχὴ φύσει οὔτε αὐ κακὸν φύσει τὸ
 σῶμα οὐδὲ μὴν ὃ μὴ ἐστὶν ἀγαθόν, τοῦτο εὐθέως κακόν. εἰσὶ γὰρ 4
 οὖν καὶ μεσότητές τινες καὶ προηγμένα καὶ ἀποπροηγμένα ἐν τοῖς
 20 μέσοις. ἐχρῆν δὴ οὖν τὴν σύνθεσιν τοῦ ἀνθρώπου ἐν αἰσθητοῖς 5
 γενομένην ἐκ διαφόρων συνεστάναι, ἀλλ' οὐκ ἐξ ἐναντίων, σώματός
 τε καὶ ψυχῆς. αἶτις τοίνυν αἱ ἀγαθαὶ πράξεις ὡς ἀμείνους τῷ κρεῖτ- 165, 1
 τῷ τῷ πνευματικῷ προσάπτονται, αἱ δὲ φιλήδονοι καὶ ἁμαρτητικαὶ
 τῷ ἥττονι τῷ ἁμαρτητικῷ περιτίθενται. αὐτίκα ἡ τοῦ σοφοῦ τε 2
 25 καὶ γνωστικῆς ψυχῆ, οἷον ἐπιξενουμένη τῷ σώματι, σεμνῶς αὐτῷ
 καὶ τιμητικῶς προσφέρεται, οὐ προσκαθῶς, ὅσον οὐδέπω, ἐὰν ὁ
 καιρὸς τῆς ἀποδημίας καλῆ, ἀπολείπουσα τὸ σκῆνος. ἡ πόλις, 3
 φησὶν, ἐν τῇ γῆ καὶ παρεκλήθημος ἐγὼ εἰμι μεθ' ὑμῶν· καὶ ἐντεῦ-
 θεν ξένην τὴν ἐκλογὴν τοῦ κόσμου ὁ Βασιλεὺς εἰληφει λέγειν, ὡς
 30 ἂν ὑπερκόσμιον φύσει οὐδαν. τὸ δ' οὐκ οὕτως ἔχει. ἐνὸς γὰρ τὰ 4
 πάντα θεοῦ, καὶ οὐκ ἂν τις εἴη φύσει τοῦ κόσμου ξένος, μιᾶς μὲν
 τῆς οὐσίας οὐσης, ἐνὸς δὲ τοῦ θεοῦ, ἀλλ' ὁ ἐκλεκτός ὡς ξένος πολι-
 τεύεται, κτητὰ τε καὶ ἀπόκτητα εἰδὼς πάντα.

2 f vgl. Paed. II 25, 3 mit Anm. 4 vgl. S. 123, 25 f mit Anm. 6—8
 Jes. 40, 6—8 9—13 Jerem. 13, 24—27 14 Jes. 40, 6 (Jak. 1, 10; I Petr.
 1, 24) 14 f II Kor. 10, 2 15 I Kor. 3, 3 15 f vgl. I Kor. 15, 17
 18—20 vgl. Diog. Laert. VII 105 f; Chrys. Fr. mor. 122 ff Arnim 27 zu σκῆνος
 vgl. S. 318, 28 mit Anm. 27 f Gen. 23, 4; Psal. 38, 13 32 f vgl. Hebr. 11, 13

18 χρεμετισμός L 23 πνευματικῷ] πνικῶι (daher πνεύματι κυρίῳ
 Ausgg.) L 27 ἀπολείπουσα L 29 παρ' εἰληφει Schw
 Clemens II.

γὰρ ἐπὶ τὰ ἀμείνω πάντα ἐργάζεται, ἀλλ' ἢ τὸν ἄριστον ἐλομένην βίον ἐκ θεοῦ [καὶ] δικαιοσύνης γῆς οὐρανὸν ἀνταλλάσσειται.

Ἐκτότως οὖν γνώσεως ἐπήβολος ὁ Ἰσὼβ γενόμενος ἔνυν οἶδα 168, 1
εἶπεν ὅτι πάντα δύνασαι, ἀδυνατεῖ δέ σοι οὐθέν. τίς γὰρ ἀπαγ-
5 γέλλει μοι ἅ οὐκ ἤθειν, μεγάλα καὶ θαυμαστά ἅ οὐκ ἠπιστάμην; ἐγὼ
δὲ ἐφάυλισα ἑμαυτὸν ἠγησάμενος ἑμαυτὸν εἶναι γῆν καὶ σκοδόν. ὁ 2
γὰρ ἐν ἀγνοίᾳ ὢν ἀμαρτητικός τέ ἐστι καὶ γῆ καὶ σκοδός, ὁ δ' ἐν
γνώσει καθεστώς, ἕξομοιούμενος θεῷ εἰς ὅσον δύναται, ἤδη πνευμα-
τικός καὶ διὰ τοῦτο ἐκλεκτός. ὅτι δὲ τοὺς ἀνοήτους καὶ ἀπειθεῖς 3
10 γῆν καλεῖ ἢ γραφή, σαφὲς ποιήσει Ἱερεμίας ὁ προφήτης κατὰ Ἰωακείμ
καὶ τῶν ἀδελφῶν αὐτοῦ λέγων· ἡ γῆ γῆ, ἄκουε λόγον κυρίου· γράψον
τὸν ἄνδρα τοῦτον ἐκκήρυκτον ἄνθρωπον. ἄλλος δ' αὐτὸν προφήτης 169, 1
φησὶν· | ἄκουε, οὐρανέ, καὶ ἐνωτίζου, γῆ, τὴν σύνεσιν ἀκοῆν εἰκῶν, 641 P
καὶ οὐρανὸν τὴν τοῦ γνωστικοῦ ψυχὴν τὴν οὐρανοῦ καὶ τῶν θείων
15 θέων ἐπανηρημένον καὶ ταύτη Ἰσραηλίτην γεγονέναι· ἔμπαλιν γὰρ 2
αὐτὸν τὸν ἐλομένον τὴν ἀμαθίαν καὶ τὴν σκληροκαρδίαν γῆν εἶρηκεν
καὶ τὸ ἐνωτίζου ἀπὸ τῶν ὀργάνων τῆς ἀκοῆς τῶν ὄτων προση-
γόρευσεν, τὰ σαρκικὰ τοῖς προσανέχουσι τοῖς αἰσθητοῖς ἀπονείμας.
οὗτοί εἰσι περὶ ὧν Μιχαῖας ὁ προφήτης λέγει· ἀκούσατε λαοὶ λόγον 3
20 κυρίου οἱ συνοικοῦντες ὀδύνας. καὶ ὁ Ἀβραὰμ ἠμδαμῶς, εἶπεν, 4
κύριε, ὁ κρῖνων τὴν γῆν, ἐπεὶ ὁ ἀπιστήσας κατὰ τὴν σωτήριον
φωνὴν ἠῆδη κέκριται. γέγραπται δὲ καὶ ταῖς Βασιλείαις ἢ κρίσις 170, 1
καὶ ἡ ἀπόφασις τοῦ κυρίου ὧδε ἔχουσα· ἰδικαίων εἰσακούει ὁ θεός,
ἀσεβεῖς δὲ οὐ σφῆζει, παρὰ τὸ μὴ βούλεσθαι εἰδέναι αὐτοὺς τὸν θεόν·
25 ἄτοπα γὰρ οὐ συντελέσει ὁ παντοκράτωρ. τί πρὸς ταύτην ἔτι 2
φθέγγονται τὴν φωνὴν αἱ αἰρέσεις, ἀγαθὸν θεὸν τὸν παντοκράτορα
κηρυττούσης τῆς γραφῆς καὶ ἀνάτιον κακίας τε καὶ ἀδικίας, εἴ γε
ἢ μὲν ἀγνοία διὰ τὸ μὴ γινώσκειν φέεται, ὁ θεός δὲ οὐδὲν ἄτοπον
ποιεῖ; οὗτος γὰρ ἐστίν, φησὶν, ὁ θεὸς ἡμῶν καὶ οὐκ ἐστὶ πλὴν 3
30 αὐτοῦ σφῆζων. οὐδὲ γὰρ ἐστὶν ἀδικία παρὰ τῷ θεῷ κατὰ τὸν
ἀπόστολον. σαφῶς δὲ ἔτι ὁ προφήτης τὴν βουλὴν τοῦ θεοῦ καὶ 4

8—6 Hiob 42, 2 f. 6 7—9 vgl. Plato Theaet. p. 176 B 11 f Jerem.
22, 20 f 18 Jes. 1, 2 15 vgl. die Etymologie von Ἰσραήλ Paed. I 57, 2
mit Anm. 19 f vgl. Mich. 1, 1 f. 12 20 f Gen. 18, 25 21 f Joh. 3, 18
23 f Hiob 36, 10. 12 25 vgl. Hiob 34, 12; 35, 13 (συντελέσει viell. veranlaßt
durch Hiob 35, 14) 29 f vgl. Jes. 45, 21 30 Röm. 9, 14

2 [καὶ] Ma 3 ἐπήβολος Sy ἐπίβολος L 15 Ἰσραηλίτου γεγονότος St
Ἰσραηλίτην ἐλομένον· γεγονέναι Ma 16 αὐτὸν Bernays αὐτὸν L

τὴν προκοπὴν τὴν γνωστικὴν διὰ τούτων διδάσκει· καὶ νῦν Ἰσραήλ,
τί κριτὸς ὁ θεὸς σου αἰτεῖται παρὰ σοῦ, ἀλλ' ἢ φοβέσθαι κριτὸν
τὸν θεὸν σου καὶ πορεύεσθαι ἐν πάσαις ταῖς ὁδοῖς αὐτοῦ καὶ ἀγαπᾶν
αὐτὸν καὶ λατρεύειν αὐτῷ μόνω;· τοῦτο αἰτεῖται παρὰ σοῦ. τοῦ
δὲ τὴν ἐξουσίαν ἔχοντος ἐλθεῖν τὴν σωτηρίαν.

Τι τοίνυν οἱ Πευθαγόρειοι βουλόμενοι μετὰ φωνῆς ἐχέσθαι κί- 171. 1
λεύονται; ἔμοι δοκεῖ οὐχ ὅτι τὸ θεῖον φωντο μὴ δύνασθαι τῶν
ἡσυχῇ φθειρομένων ἐλατεῖν, ἀλλ' ὅτι δικαίως ἐβούλοντο εἶναι τὰς
εὐχάς. οἱ αὖ οὐχ ἂν τις ἀδισθεῖη ποιῆσθαι πολλῶν σιντιδότων. ἡμεῖς 2
10 δὲ περὶ μὲν τῆς εὐχῆς κατὰ καιρὸν προκείμενος τοῦ λόγον διαληφθό-
μεθα. τὰ δὲ ἔργα κειραγύτα ἔχιν ὑπείλομεν εἰς | ἐν ἡμέρᾳ περικα- 172. 1
τοῦντες. ἐλαμφάτω γὰρ σου τὰ ἔργα· καὶ ἰδοὺ ἄνθρωπος καὶ τὰ 3
ἔργα αὐτοῦ πρὸ προσώπου αὐτοῦ. ἰδοὺ γὰρ ὁ θεὸς καὶ τὰ ἔργα
αὐτοῦ·· θεὸν χρὴ μιμεῖσθαι εἰς ὅσον δύναμις τῷ γνωστικῷ. ἔμοι 4
15 δὲ καὶ οἱ ποιηταὶ τοὺς ἐκλεκτοὺς παρὰ σφίσι θεοειδέας προσαγο-
ρεῖν δοκοῦσι καὶ ὄνους καὶ ἀντιθέους καὶ ἰδὲ μῆτιν ἀταλάντους
καὶ ὀθλοὺς ἐκείλκεα μῆδε' ἔχοντας· καὶ θεοεικέλους, τὸ κατ' εἰκόνα
καὶ ὁμοίωσιν περιτρώγοντες. ὁ μὲν οὖν Ἐνυκίδης 172. 1

χρῆσται δὴ μοι πτέρυγες περὶ πάτω

2. 9 ηοῖ

καὶ τὰ Σιρῆρων ἱρόντα πίδαλα ἀρμόζεται.
βέβομαι τ' εἰς αἰθέρα πολὺν ἀίρητις
Ζητὴ προνομίζων.

ἰγὼ δὲ ἂν ἐξείμην τὸ πνεῦμα τοῦ Χριστοῦ πτεροῦσά με εἰς τὴν 3
25 Ἡρωσαλήμ τὴν ἡμέρην· λέγονται γὰρ καὶ οἱ Στωικοὶ τὸν μὲν οὐρανὸν
κρίσιος πόλιν. τὰ δὲ ἐπὶ γῆς ἵστασθαι οὐκ εἶμι πόλιν. λέγεσθαι μὲν
γὰρ οὐκ εἶναι δεῖ· οὐρανὸν γὰρ ἡ πόλις καὶ ὁ δῆμος ἐστίον τι
οὐσίτημα καὶ πλῆθος ἀνθρώπων ἐπὶ νόμον διοικούμενον. καθάπερ ἡ

1. 4 Deut. 10. 12. Übers. laut von Matth. 4. 1. Luk. 4. 8. 6f. 17th
S. 6. 7. Malach. 1. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100. 101. 102. 103. 104. 105. 106. 107. 108. 109. 110. 111. 112. 113. 114. 115. 116. 117. 118. 119. 120. 121. 122. 123. 124. 125. 126. 127. 128. 129. 130. 131. 132. 133. 134. 135. 136. 137. 138. 139. 140. 141. 142. 143. 144. 145. 146. 147. 148. 149. 150. 151. 152. 153. 154. 155. 156. 157. 158. 159. 160. 161. 162. 163. 164. 165. 166. 167. 168. 169. 170. 171. 172. 173. 174. 175. 176. 177. 178. 179. 180. 181. 182. 183. 184. 185. 186. 187. 188. 189. 190. 191. 192. 193. 194. 195. 196. 197. 198. 199. 200. 201. 202. 203. 204. 205. 206. 207. 208. 209. 210. 211. 212. 213. 214. 215. 216. 217. 218. 219. 220. 221. 222. 223. 224. 225. 226. 227. 228. 229. 230. 231. 232. 233. 234. 235. 236. 237. 238. 239. 240. 241. 242. 243. 244. 245. 246. 247. 248. 249. 250. 251. 252. 253. 254. 255. 256. 257. 258. 259. 260. 261. 262. 263. 264. 265. 266. 267. 268. 269. 270. 271. 272. 273. 274. 275. 276. 277. 278. 279. 280. 281. 282. 283. 284. 285. 286. 287. 288. 289. 290. 291. 292. 293. 294. 295. 296. 297. 298. 299. 300. 301. 302. 303. 304. 305. 306. 307. 308. 309. 310. 311. 312. 313. 314. 315. 316. 317. 318. 319. 320. 321. 322. 323. 324. 325. 326. 327. 328. 329. 330. 331. 332. 333. 334. 335. 336. 337. 338. 339. 340. 341. 342. 343. 344. 345. 346. 347. 348. 349. 350. 351. 352. 353. 354. 355. 356. 357. 358. 359. 360. 361. 362. 363. 364. 365. 366. 367. 368. 369. 370. 371. 372. 373. 374. 375. 376. 377. 378. 379. 380. 381. 382. 383. 384. 385. 386. 387. 388. 389. 390. 391. 392. 393. 394. 395. 396. 397. 398. 399. 400. 401. 402. 403. 404. 405. 406. 407. 408. 409. 410. 411. 412. 413. 414. 415. 416. 417. 418. 419. 420. 421. 422. 423. 424. 425. 426. 427. 428. 429. 430. 431. 432. 433. 434. 435. 436. 437. 438. 439. 440. 441. 442. 443. 444. 445. 446. 447. 448. 449. 450. 451. 452. 453. 454. 455. 456. 457. 458. 459. 460. 461. 462. 463. 464. 465. 466. 467. 468. 469. 470. 471. 472. 473. 474. 475. 476. 477. 478. 479. 480. 481. 482. 483. 484. 485. 486. 487. 488. 489. 490. 491. 492. 493. 494. 495. 496. 497. 498. 499. 500. 501. 502. 503. 504. 505. 506. 507. 508. 509. 510. 511. 512. 513. 514. 515. 516. 517. 518. 519. 520. 521. 522. 523. 524. 525. 526. 527. 528. 529. 530. 531. 532. 533. 534. 535. 536. 537. 538. 539. 540. 541. 542. 543. 544. 545. 546. 547. 548. 549. 550. 551. 552. 553. 554. 555. 556. 557. 558. 559. 560. 561. 562. 563. 564. 565. 566. 567. 568. 569. 570. 571. 572. 573. 574. 575. 576. 577. 578. 579. 580. 581. 582. 583. 584. 585. 586. 587. 588. 589. 590. 591. 592. 593. 594. 595. 596. 597. 598. 599. 600. 601. 602. 603. 604. 605. 606. 607. 608. 609. 610. 611. 612. 613. 614. 615. 616. 617. 618. 619. 620. 621. 622. 623. 624. 625. 626. 627. 628. 629. 630. 631. 632. 633. 634. 635. 636. 637. 638. 639. 640. 641. 642. 643. 644. 645. 646. 647. 648. 649. 650. 651. 652. 653. 654. 655. 656. 657. 658. 659. 660. 661. 662. 663. 664. 665. 666. 667. 668. 669. 670. 671. 672. 673. 674. 675. 676. 677. 678. 679. 680. 681. 682. 683. 684. 685. 686. 687. 688. 689. 690. 691. 692. 693. 694. 695. 696. 697. 698. 699. 700. 701. 702. 703. 704. 705. 706. 707. 708. 709. 710. 711. 712. 713. 714. 715. 716. 717. 718. 719. 720. 721. 722. 723. 724. 725. 726. 727. 728. 729. 730. 731. 732. 733. 734. 735. 736. 737. 738. 739. 740. 741. 742. 743. 744. 745. 746. 747. 748. 749. 750. 751. 752. 753. 754. 755. 756. 757. 758. 759. 760. 761. 762. 763. 764. 765. 766. 767. 768. 769. 770. 771. 772. 773. 774. 775. 776. 777. 778. 779. 780. 781. 782. 783. 784. 785. 786. 787. 788. 789. 790. 791. 792. 793. 794. 795. 796. 797. 798. 799. 800. 801. 802. 803. 804. 805. 806. 807. 808. 809. 810. 811. 812. 813. 814. 815. 816. 817. 818. 819. 820. 821. 822. 823. 824. 825. 826. 827. 828. 829. 830. 831. 832. 833. 834. 835. 836. 837. 838. 839. 840. 841. 842. 843. 844. 845. 846. 847. 848. 849. 850. 851. 852. 853. 854. 855. 856. 857. 858. 859. 860. 861. 862. 863. 864. 865. 866. 867. 868. 869. 870. 871. 872. 873. 874. 875. 876. 877. 878. 879. 880. 881. 882. 883. 884. 885. 886. 887. 888. 889. 890. 891. 892. 893. 894. 895. 896. 897. 898. 899. 900. 901. 902. 903. 904. 905. 906. 907. 908. 909. 910. 911. 912. 913. 914. 915. 916. 917. 918. 919. 920. 921. 922. 923. 924. 925. 926. 927. 928. 929. 930. 931. 932. 933. 934. 935. 936. 937. 938. 939. 940. 941. 942. 943. 944. 945. 946. 947. 948. 949. 950. 951. 952. 953. 954. 955. 956. 957. 958. 959. 960. 961. 962. 963. 964. 965. 966. 967. 968. 969. 970. 971. 972. 973. 974. 975. 976. 977. 978. 979. 980. 981. 982. 983. 984. 985. 986. 987. 988. 989. 990. 991. 992. 993. 994. 995. 996. 997. 998. 999. 1000.

4. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100. 101. 102. 103. 104. 105. 106. 107. 108. 109. 110. 111. 112. 113. 114. 115. 116. 117. 118. 119. 120. 121. 122. 123. 124. 125. 126. 127. 128. 129. 130. 131. 132. 133. 134. 135. 136. 137. 138. 139. 140. 141. 142. 143. 144. 145. 146. 147. 148. 149. 150. 151. 152. 153. 154. 155. 156. 157. 158. 159. 160. 161. 162. 163. 164. 165. 166. 167. 168. 169. 170. 171. 172. 173. 174. 175. 176. 177. 178. 179. 180. 181. 182. 183. 184. 185. 186. 187. 188. 189. 190. 191. 192. 193. 194. 195. 196. 197. 198. 199. 200. 201. 202. 203. 204. 205. 206. 207. 208. 209. 210. 211. 212. 213. 214. 215. 216. 217. 218. 219. 220. 221. 222. 223. 224. 225. 226. 227. 228. 229. 230. 231. 232. 233. 234. 235. 236. 237. 238. 239. 240. 241. 242. 243. 244. 245. 246. 247. 248. 249. 250. 251. 252. 253. 254. 255. 256. 257. 258. 259. 260. 261. 262. 263. 264. 265. 266. 267. 268. 269. 270. 271. 272. 273. 274. 275. 276. 277. 278. 279. 280. 281. 282. 283. 284. 285. 286. 287. 288. 289. 290. 291. 292. 293. 294. 295. 296. 297. 298. 299. 300. 301. 302. 303. 304. 305. 306. 307. 308. 309. 310. 311. 312. 313. 314. 315. 316. 317. 318. 319. 320. 321. 322. 323. 324. 325. 326. 327. 328. 329. 330. 331. 332. 333. 334. 335. 336. 337. 338. 339. 340. 341. 342. 343. 344. 345. 346. 347. 348. 349. 350. 351. 352. 353. 354. 355. 356. 357. 358. 359. 360. 361. 362. 363. 364. 365. 366. 367. 368. 369. 370. 371. 372. 373. 374. 375. 376. 377. 378. 379. 380. 381. 382. 383. 384. 385. 386. 387. 388. 389. 390. 391. 392. 393. 394. 395. 396. 397. 398. 399. 400. 401. 402. 403. 404. 405. 406. 407. 408. 409. 410. 411. 412. 413. 414. 415. 416. 417. 418. 419. 420. 421. 422. 423. 424. 425. 426. 427. 428. 429. 430. 431. 432. 433. 434. 435. 436. 437. 438. 439. 440. 441. 442. 443. 444. 445. 446. 447. 448. 449. 450. 451. 452. 453. 454. 455. 456. 457. 458. 459. 460. 461. 462. 463. 464. 465. 466. 467. 468. 469. 470. 471. 472. 473. 474. 475. 476. 477. 478. 479. 480. 481. 482. 483. 484. 485. 486. 487. 488. 489. 490. 491. 492. 493. 494. 495. 496. 497. 498. 499. 500. 501. 502. 503. 504. 505. 506. 507. 508. 509. 510. 511. 512. 513. 514. 515. 516. 517. 518. 519. 520. 521. 522. 523. 524. 525. 526. 527. 528. 529. 530. 531. 532. 533. 534. 535. 536. 537. 538. 539. 540. 541. 542. 543. 544. 545. 546. 547. 548. 549. 550. 551. 552. 553. 554. 555. 556. 557. 558. 559. 560. 561. 562. 563. 564. 565. 566. 567. 568. 569. 570. 571. 572. 573. 574. 575. 576. 577. 578. 579. 580. 581. 582. 583. 584. 585. 586. 587. 588. 589. 590. 591. 592. 593. 594. 595. 596. 597. 598. 599. 600. 601. 602. 603. 604. 605. 606. 607. 608. 609. 610. 611. 612. 613. 614. 615. 616. 617. 618. 619. 620. 621. 622. 623. 624. 625. 626. 627. 628. 629. 630. 631. 632. 633. 634. 635. 636. 637. 638. 639. 640. 641. 642. 643. 644. 645. 646. 647. 648. 649. 650. 651. 652. 653. 654. 655. 656. 657. 658. 659. 660. 661. 662. 663. 664. 665. 666. 667. 668. 669. 670. 671. 672. 673. 674. 675. 676. 677. 678. 679. 680. 681. 682. 683. 684. 685. 686. 687. 688. 689. 690. 691. 692. 693. 694. 695. 696. 697. 698. 699. 700. 701. 702. 703. 704. 705. 706. 707. 708. 709. 710. 711. 712. 713. 714. 715. 716. 717. 718. 719. 720. 721. 722. 723. 724. 725. 726. 727. 728. 729. 730. 731. 732. 733. 734. 735. 736. 737. 738. 739. 740. 741. 742. 743. 744. 745. 746. 747. 748. 749. 750. 751. 752. 753. 754. 755. 756. 757. 758. 759. 760. 761. 762. 763. 764. 765. 766. 767. 768. 769. 770. 771. 772. 773. 774. 775. 776. 777. 778. 779. 780. 781. 782. 783. 784. 785. 786. 787. 788. 789. 790. 791. 792. 793. 794. 795. 796. 797. 798. 799. 800. 801. 802. 803. 804. 805. 806. 807. 808. 809. 810. 811. 812. 813. 814. 815. 816. 817. 818. 819. 820. 821. 822. 823. 824. 825. 826. 827. 828. 829. 830. 831. 832. 833. 834. 835. 836. 837. 838. 839. 840. 841. 842. 843. 844. 845. 846. 847. 848. 849. 850. 851. 852. 853. 854. 855. 856. 857. 858. 859. 860. 861. 862. 863. 864. 865. 866. 867. 868. 869. 870. 871. 872. 873. 874. 875. 876. 877. 878. 879. 880. 881. 882. 883. 884. 885. 886. 887. 888. 889. 890. 891. 892. 893. 894. 895. 896. 897. 898. 899. 900. 901. 902. 903. 904. 905. 906. 907. 908. 909. 910. 911. 912. 913. 914. 915. 916. 917. 918. 919. 920. 921. 922. 923. 924. 925. 926. 927. 928. 929. 930. 931. 932. 933. 934. 935. 936. 937. 938. 939. 940. 941. 942. 943. 944. 945. 946. 947. 948. 949. 950. 951. 952. 953. 954. 955. 956. 957. 958. 959. 960. 961. 962. 963. 964. 965. 966. 967. 968. 969. 970. 971. 972. 973. 974. 975. 976. 977. 978. 979. 980. 981. 982. 983. 984. 985. 986. 987. 988. 989. 990. 991. 992. 993. 994. 995. 996. 997. 998. 999. 1000.

ἐκκλησία ὑπὸ λόγου, ἀπολιόρκητος ἀτυράννητος πόλις ἐπὶ γῆς, θε-
 λημα θεῖον ἐπὶ γῆς ὡς ἐν οὐρανῷ. εἰκόνας τῆσδε τῆς πόλεως καὶ 8
 οἱ ποιηταὶ κτιζοῦσι γράφοντες· αἱ γὰρ Ὑπερβόρειοι καὶ Ἀριμάσπειοι
 πόλεις καὶ τὰ Ἠλύσια πεδία δικαίων πολιτεύματα· ἴσμεν δὲ καὶ τὴν
 5 Πλάτωνος πόλιν παράδειγμα ἐν οὐρανῷ κειμένην. ||

1 f vgl. Matth. 6, 10 8 vgl. z. B. Herodot 4, 13. 32—36 4 vgl. z. B.
 δ 563—568 4 f vgl. Plato Rep. IX p. 592 B; Orig. c. Cels. V 43 p. 47, 8
 Koetschau

1 [ἐπὶ γῆς] Schw 8 ὑπερβόριοι L ἀριμάσπειοι L 5 κειμενον Jackson

Subscriptio: σρωματέων δ' L

ΚΑΙΝΕΝΤΟΣ

2. 50

ΣΤΡΩΜΑΤΕΩΝ ΠΕΜΗΤΟΣ

1. Περὶ μὲν τοῦ γνωστικοῦ τοσαῦτα ὡς ἐν ἐπιθρομῇ. χωρῶμεν δὲ 1. 1
ἤδη ἐπὶ τὰ ἐξῆς. καὶ δὴ τὴν πίστιν ἀνθὶς διαθρητέον· εἰδὶ γὰρ οἱ
5 τὴν μὲν πίστιν ἡμῶν περὶ τοῦ υἱοῦ, τὴν δὲ γινῶσιν περὶ τοῦ πατρὸς
εἶναι διαστέλλοντες. λέληθεν δὲ αὐτοὺς ὅτι πιστεύουσι μὲν ἀληθῶς 2
τῷ υἱῷ διεί, ὅτι τε υἱὸς καὶ ὅτι ἦλθεν καὶ πῶς καὶ διὰ τί καὶ περὶ
τοῦ πάθους, γινῶναι δὲ ἀνάγκη τίς ἐστὶν ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ. ἤδη δὲ 3
οὔτε ἡ γινῶσις ἀνευ πίστεως οὔθ' ἡ πίστις ἀνευ γινῶσεως, οὐ μὴν
10 οὔδ' ὁ πατὴρ ἀνευ υἱοῦ· ἅμα γὰρ τῷ πατὴρ υἱοῦ πατήρ, υἱὸς δὲ
περὶ πατρός· ἀληθὴς διδάσκαλος, καὶ ἵνα τις πιστεύου τῷ υἱῷ 4
γινῶναι δεῖ τὸν πατέρα πρὸς ὃν καὶ ὁ υἱός, ἀνθὶς τε ἵνα τὸν πα-
τέρα ἐπιγινῶμεν, πιστεύουσι δεῖ τῷ υἱῷ, ὅτι ὁ τοῦ Θεοῦ υἱός, διδάσκει
ἐκ πίστεως γὰρ εἰς γινῶσιν, διὰ υἱοῦ πατὴρ· γινῶσις δὲ υἱοῦ καὶ 44 P
15 πατρὸς ἢ κατὰ τὸν κανόνα τῶν γνωστικῶν τὸν τῷ ὅτι γνωστικῶν
ἐπιβολὴ καὶ διάληψις ἐστὶν ἀληθείας διὰ τῆς ἀληθείας. ἡμεῖς ἄρα 5
ισμῖν οἱ ἐν τῷ ἀπιστομένῳ πιστοὶ καὶ οἱ ἐν τῷ ἀγνώστῳ γνωστι-
κοί, τοῦτίστιν ἐν τῷ πᾶσιν ἀγνοουμένῳ καὶ ἀπιστομένῳ, ὀλίγοις δὲ
πιστινομένῳ τε καὶ γνωσχομένῳ γνωστικοὶ· γνωστικοὶ δὲ πρὸ λόγου
20 ἵνα ἀπογραφόμενοι, ἀλλ' αὐτῇ τῇ θεωρίᾳ.

·Μακάριος ὁ λέγων εἰς ὅσα ἀκούοντες· πιστις δὲ ὅσα τυχῆς 2. 1
καὶ ταύτην αἰσθάνεται τὴν πίστιν ὁ κέρως λέγων εὐ ἔχων ὅσα
ἀκούειν ἀκούεται, ἵνα δὴ πιστεύσας οὐκ ἂ λέγει, εὐς λέγει ἀλλά 2
τοὶ καὶ Ὀμηρος ὁ ποιητῶν προσηύτατος ἐπὶ τοῦ αἰσθάνομαι τῷ

8 f vgl Theodorst Gr. off c 1 2 12 vgl Joh. 1, 1 18 vgl Joh.
1, 15 16 vgl Joh. 14, 6 f 21 S. 2, 1 22 f Matth. 11, 15 u. 6.
24 f vgl L. 10 f. PHMATHKON 1 1 1

8 μὲν ὅτι πατὴρ ὁ τῷ L. 10 ὅτι γὰρ τὸ ὅτι γὰρ τῷ Joh.
καὶ 15 τὸν γνωστικῶν Μαθ. 4, 6 vgl Ström. VI 42 2 τὸν τῷ ὅτι
γνωστικῶν S. 20 22 f ὅτι τῷ Μαθ. 11, 15 τῷ L. ὅτι τῷ Joh. 15, 15
τῷ S. 20 τῷ τοῦ L.

ἀκούειν, εἰδικῶ ἀντὶ γενικοῦ, χρῆσάμενος ἡμάλιστα δέ τ' ἔκλυον
 αὐτοὶ γράφει· τὸ γὰρ ὅλον ἢ συμφῶν καὶ ἢ συμφωνία τῆς ἀμφοῖν
 πίστεως εἰς ἓν πέρασ καταγίνεται τὴν σωτηρίαν. μάρτυς ἡμῖν νη- 8
 5 μερτῆς ὁ ἀπόστολος λέγων· ἡ ἐπιποθῶ γὰρ ἰδεῖν ὑμᾶς, ἵνα τι μεταδῶ
 χάρισμα ὑμῖν πνευματικὸν εἰς τὸ στηριχθῆναι ὑμᾶς· τοῦτο δέ ἐστι
 συμπαράκληθῆναι ἐν ὑμῖν διὰ τῆς ἐν ἀλλήλοις πίστεως ὑμῶν τε καὶ
 ἐμοῦ.· καὶ πάλιν ὑποβάς ἐπάγει· ἰδικοσύνη δὲ θεοῦ ἐν αὐτῷ ἀπο- 4
 καλύπτεται ἐκ πίστεως εἰς πίστιν.· φαίνεται οὖν ὁ ἀπόστολος δι- 4
 τὴν καταγγέλλων πίστιν, μᾶλλον δὲ μίαν, αὐξήσειν καὶ τελειώσειν
 10 ἐπιδοχομένην· ἢ μὲν γὰρ κοινὴ πίστις καθάπερ θεμέλιος ὑπόκειται 5
 (τοῖς γοῦν θεραπευθῆναι ποθοῦσιν ὁ κύριος πιστῶς κινουμένοις
 ἐπέλεγεν· ἢ πίστις σου σέσωκέν σε·), ἢ δὲ ἑξαιρέτος ἐποικοδομον- 6
 μένη συντελειοῦται τῷ πιστῷ καὶ συναπαρτίζεται αὐτῇ ἐκ μαθήσεως
 περιγινόμενῃ καὶ τοῦ λόγου τὰς ἐντολάς ἐπιτελεῖν, ὅποιοι ἦσαν οἱ
 15 ἀπόστολοι, ἐφ' ὧν τὴν πίστιν ὄρη μετατιθέναι καὶ δένδρα μετα-
 φυτεύειν δύνασθαι εἰρηται. ὅθεν ἀσθόμενοι τοῦ μεγαλείου τῆς δυνά- 8, 1
 μεως ἤξιον προστιθέναι αὐτοῖς πίστιν τὴν ὡς ἰκόκκον σινάπεως·
 ἐπιδάκνουσαν ὠφελίμως τὴν ψυχὴν καὶ ἐν αὐτῇ αἰξουσαν μεγαλωσί,
 ὡς ἐκαναπαύεσθαι αὐτῇ τοὺς περὶ τῶν μεταρσίων λόγους. εἰ γὰρ 2
 20 φύσει τις τὸν θεὸν ἐπίσταται, ὡς Βασιλείδης οἰεταί, [τὴν] νόησιν τὴν 645 P
 ἑξαιρέτον πίστιν ἅμα καὶ βασιλείαν καὶ καλῶν κτίσιν, τούσιας ἀξίαν
 τοῦ ποιήσαντος πλησίον ὑπάρχειν αὐτῇ, ἐρμηνεύων, οὐσίαν, ἀλλ' οὐκ
 ἑξουσίαν, καὶ φύσιν καὶ ὑπόστασιν, κτίσεως ἀνυπερθέτου κάλλος
 ἀδιόριστον, οὐχὶ δὲ ψυχῆς αὐτεξουσίου λογικῆν συγκατάθεσιν λέγει
 25 τὴν πίστιν. παρέλκουσι τοίνυν αἱ ἐντολαὶ αἱ τε κατὰ τὴν παλαιάν 8
 αἱ τε κατὰ τὴν νέαν διαθήκην, φύσει σωζομένου, ὡς Οὐαλεντινὸς
 βούλεται, τινὸς καὶ φύσει πιστοῦ καὶ ἐκλεκτοῦ ὄντος, ὡς Βασιλείδης
 νομίζει. ἦν δ' ἂν καὶ διχα τῆς τοῦ σωτῆρος παρουσίας χρόνῳ ποτὲ
 ἀναλάμψαι δύνασθαι τὴν φύσιν. εἰ δὲ ἀναγκαίαν τὴν ἐπιδημίαν τοῦ 4

1 f ζ 185 4—8 Röm. 1, 11 f. 17 12 vgl. Matth. 9, 22 u. 6. 15 f vgl.
 Matth. 17, 20; Luk. 17, 6; I Kor. 13, 2 17 vgl. Luk. 17, 5 vgl. Matth.
 17, 20; Luk. 17, 6 19 vgl. Matth. 13, 31 f; Mark. 4, 31 f; Luk. 13, 19 19 f
 vgl. Strom. II 10, 1 24 f vgl. Strom. II 8, 4; 9, 1; 27, 2; V 86, 1

1 εἰδικῶ Sy ἰδικῶς L δέ τ' Hom. δ' ὅτ' L 6 ἐν' corr. aus ἐφ' L'
 ὑμῖν rad. aus ἡμῖν L' 12 ἑξαιρέτος St ἑξαιρέτως L 13 κοινῶς πιστῶ
 Schw 20 [τὴν] Schw νόησιν (καὶ) Po 21 καὶ τὴν πίστιν R. Liechten-
 han, Die Offenbarung im Gnosticismus S. 99³ τὴν) βασιλ. Po [καὶ] καλῶν
 Po καὶ καλὴν (vgl. Z. 33) St καλῶν καὶ ~ Hilgenfeld, Ketzergeschichte S. 226
 Anm. 371 21 f vielleicht οὐσίαν—[αὐτῇν] St 22 καὶ) πλησίον Po οὐ-
 σίαν beginnt den Nachsatz 28 f ποτὲ nach ἀναλάμψαι wiederholt, aber durch
 Punkte getilgt L'

στρέφοντα (ἀντιστρέφει δὲ ἅ καὶ τοῖς τὸν ἐναντίον χειρίζουσι λόγον ἐπ' ἴσης ἔστιν εἰπεῖν, ὡς τὸ εἰ ζῶον τὸ κατὰ γαστρός ἢ οὐ ζῶον)· τέταρτός ἐστι τρόπος, ὅταν ἐκ θατέρου τούτων μέρους ἀναντίρρητον καὶ ἄλντον ἐνθύμημα προτείνηται. εἰ τοίνυν ἢ τοῦ ζητεῖν αἰτία 4
 5 κατὰ πάντας τοὺς τρόπους ἀναφίεται, πῶς ἐμπεδοῦται· προτεινο-
 μεν γὰρ αὐτοῖς τὸ ἀναντίρρητον ἐκεῖνο, ὃ ὁ θεὸς ἔστιν ὁ λέγων καὶ περὶ ἑνὸς ἐκάστου ὧν ἐπιζητῶ παριστὰς ἐγγράφως. τίς οὖν οὕτως 6, 1
 ἄθεος (ὡς) ἀπιστεῖν θεῷ καὶ τὰς ἀποδείξεις ὡς παρὰ ἀνθρώπων ἀπαιτεῖν τοῦ θεοῦ; πάλιν τῶν ζητημάτων ἅ μὲν αἰσθήσεως δέεται,
 10 οἷον ἐὰν ζητῇ τις, εἰ τὸ πῦρ θερμὸν ἢ ἡ χιὼν λευκὴ· τινὰ δὲ νο-
 θεοῖας καὶ ἐπιπλήξεως, ὡς φησὶν Ἀριστοτέλης, ὡς τὸ ἐρώτημα ἐκεῖνο, εἰ χρῆ γονεὺς τιμᾶν. ἔστιν δὲ ἅ καὶ κολάσεως ἄξια, ὅποῦν ἔστι τὸ αἰτεῖν ἀποδείξεις. εἰ πρόνοιά ἐστι. προνοίας τοίνυν οὔσης, μὴ κατὰ 2
 15 πρόνοιαν γεγενῆσθαι πᾶσαν τὴν τε προφητεῖαν καὶ τὴν περὶ τὸν
 σωτήρα οἰκονομίαν ἡγεῖσθαι ἀνόσιον. καὶ ἴσως οὐδὲ χρῆ τὰ τοιαῦτα
 πειρᾶσθαι ἀποδεικνύναι, φανεράς οὔσης τῆς θείας προνοίας ἕκ τε
 τῆς ὄψεως τῶν ὀρωμένων πάντων. τεχνικῶν καὶ σοφῶν ποιημάτων,
 καὶ τῶν μὲν τάξει γινομένων, τῶν δὲ τάξει φανερομένων· ὁ δὲ 3
 μεταδοὺς ἡμῖν τοῦ εἶναι τε καὶ ζῆν μεταδέδωκεν καὶ τοῦ λόγον.
 20 λογικῶς τε ἅμα καὶ εὖ ζῆν ἐθέλων ἡμᾶς· ὁ γὰρ τοῦ πατρὸς τῶν
 ὄλων λόγος οὐχ οὗτός ἐστιν ὁ προφορικός, σοφία δὲ καὶ χρηστότης
 φανερωτάτη τοῦ θεοῦ δύνα' μίς τε αὐτῶν παγκρατῆς καὶ τῶ ὄντι 647 P
 θεία, οὐδὲ τοῖς μὴ ὁμολογοῦσιν ἀκατανόητος, θέλημα παντοκρα-
 τορικόν.
 25 Ἐπεὶ δὲ οἱ μὲν ἄπιστοι, οἱ δὲ ἐριστικοί, οὐ πάντες τυγχάνουσι 7, 1
 τῆς τελειότητος τοῦ ἀγαθοῦ. οὔτε γὰρ ἄνευ προαιρέσεως τυχεῖν
 οἶον τε, οὐ μὴν οὐδὲ τὸ πᾶν ἐπὶ τῇ γνώμῃ τῇ ἡμετέρᾳ κείται, οἶον
 τὸ ἀποβροόμενον. χάριτι γὰρ σφζόμεθα, οὐκ ἄνευ μέντοι τῶν 2
 καλῶν ἔργων, ἀλλὰ δεῖ μὲν πεφυκότας πρὸς τὸ ἀγαθὸν σπουδῆν
 30 τινὰ περιποιήσασθαι πρὸς αὐτό· δεῖ δὲ καὶ τὴν γνώμην ὑγιῆ κεκτιῆ- 3
 σθαι τὴν ἀμετανόητον πρὸς τὴν θῆραν τοῦ καλοῦ, πρὸς ὅπερ μάλιστα

2 vgl. Strom. VIII 9 ff 9—13 vgl. Aristot. Topic. 1, 11 p. 105^a 3—9
 οὐ δεῖ δὲ πᾶν πρόβλημα οὐδὲ πᾶσαν θέσιν ἐπισκοπεῖν· ἀλλ' ἦν ἀπορήσειεν ἂν τις
 τῶν λόγον δεομένων, καὶ μὴ κολάσεως ἢ αἰσθήσεως. οἱ μὲν γὰρ ἀποροῦντες,
 πότερον δεῖ τοὺς θεοὺς τιμᾶν καὶ τοὺς γονεὺς ἀγαπᾶν ἢ οὐ, κολάσεως δέονται,
 οἱ δὲ, πότερον ἢ χιὼν λευκὴ ἢ οὐ, αἰσθήσεως. οὐδὲ δὴ ὡν σίνεγγυς ἢ ἀπόδειξις
 οὐδ' ὧν λίαν πύρρον· τὰ μὲν γὰρ οὐκ ἔχει ἀπορίαν, τὰ δὲ πλείω ἢ κατὰ γυμνα-
 στικῆν. 28 f vgl. Paed. III 98, 1; Strom. V 54, 4 28 Ephes. 2, 5

7 f τίς οὖν αἰτία ἀθέως ἀπιστεῖν Jackson 7 οὔτως St Et L 8 (ὡς)
 Ma (ολός τ' Schw 10 εἰ τὸ corr. aus εἰς τὸ L' 17 πάντων (τῶν) Ma

κεφάλον φήσοιεν, οἰχεται αὐτοῖς τὰ τῆς φύσεως ἰδιώματα, μαθήσοι καὶ καθάρσοι καὶ τῇ τῶν ἔργων ἐπιποιήσῃ. ἀλλ' οὐ φέσει σφισομένης τῆς ἐκλογῆς. ὁ γοῦν Ἀβραάμ δι' ἀκοῆς πιστεύσας τῇ φωνῇ τῇ ἐπὶ τῆν 4. 1
 5 καὶ τῷ σπέρματι σου· ἦτοι ἐκλεκτός ἦν ἢ οὐ; ἀλλ' εἰ μὲν οὐκ ἦν πῶς ἐθέτως ἐπιστενοῖν οἶον φτωχῶς; εἰ δὲ ἦν ἐκλεκτός, λένεται αὐτοῖς ἡ ἐπόθεσις, ἐνδοκομίνης καὶ πρὸ τῆς τοῦ κεφάλου παρουσίας ἐκλογῆς καὶ δι' καὶ σφισομένης· ἐλογίσθη γάρ αὐτῷ εἰς δικαιοσύνην. 6
 10 ἴαν γάρ τις τολμήσας λέγῃ Μαρκίονι ἐπόμενος τὸν δημιουργὸν σφίζει τὸν εἰς αὐτὸν πιστεύσαντα καὶ πρὸ τῆς τοῦ κεφάλου παρουσίας ἐκλογῆς καὶ δι' καὶ σφισομένης τῆν ἰδίαν αὐτοῦ σωτηρίαν. παρενόχημηθίεται αὐτῷ ἡ τοῦ ἀγαθοῦ δύναμις, ὅψι καὶ μετὰ τὸν ἐπ' αὐτῶν ἐψημομένον δημιουργὸν ἐπιβαλλομένη σφίζει καὶ ἀντὶ ἦτοι μαθήσοι ἡ καὶ μιμήσοι τούτων. ἀλλὰ κἂν οὕτως ἔχων σφίζη κατ' αὐτούς 8
 15 ὁ ἀγαθός, οὔτε τοὺς ἰδοὺς οὔτε μετὰ τῆς γνώμης τοῦ πειτηκότου τὴν πτίον ἐπιχηρητὴν σωτηρίαν, με δὲ ἡ δόλου καὶ πῶς ἴτι ἀγαθός ὁ οὕτως καὶ ἴστωρος; εἰ δὲ ὁ τόπος διαφέρει καὶ ἡ μορὴ τοῦ παντοκράτορος λείπεται ἀπὸ τῆς τοῦ ἀγαθοῦ θεοῦ μορφῆς, ἀλλ' ἡ τοῦ σφίζοντος βούλησις οὐκ ἀπολείπεται τοῦ ἀγαθοῦ ἢ γε προκε- 2
 2) ἀρξασα.

Ἀπόητοι ἄρα οἱ ἄπιστοι ἐκ τῶν προδηρισμένων ἡμῶν δίκαιων 8. 1 . . .
 2) καὶ γὰρ τριῖσι αὐτῶν διωτραμμίνοι καὶ οὐκ ἴσασιν τίρητην φησὶν ἢ ὁ προφήτης· ἴσας δὲ μορῆς καὶ ἀταυδέτους ζήτησις περι- 2
 2) τιθεταὶ ὁ θεοπίσιος παρήγει Παῦλος· ἴσας γινεῖται μάχα· ὁ τι 2
 2) Ἀπογίλος κίρηγε·

τὰ μηδὲν ὀμιλοῦντα μὴ πόνη μάτην

τὴν μιν γὰρ μετὰ πίστιος οὐνοῖσαν ζήτησιν ἐποικοδομοῖσαν τῷ 2
 2) θεμλίει τῆς πίστιος τὴν μεγαλοπρὶ τῆς ἀληθείας γινεῖσαν ἀριστήν ἴομεν ἴομεν δι' ὅ, ἄρα οὔτε τὰ φερνῆ ζήτηται οἶον εἰ ἡμῶς 8
 2) ἴσας ἡμῶς οἶσι, οὔτε τὰ ἀδύλα καὶ οἶδ' ὅτι γινεῖται τα φερνῆ 2
 2) ὅ, το εἰ ἀρτιοῖ ἴομεν οἱ ἀσπίφς ἡ πριπτοῖ· ἀλλ' οἶδ' τὰ ἀντι-

42 vgl Gen 15, 1, 17 S. 4 Gen 15, 9, Rom 4, 3. 22 Jos 1, 8.
 23f H. Im 2, 2. 26 Assen P. m 41. Procl. 20. Gr. 49. c. IV 24. 25.
 27 f. 28 f. 29 f. 30 f. 31 f. 32 f. 33 f. 34 f. 35 f. 36 f. 37 f. 38 f. 39 f. 40 f. 41 f. 42 f. 43 f. 44 f. 45 f. 46 f. 47 f. 48 f. 49 f. 50 f. 51 f. 52 f. 53 f. 54 f. 55 f. 56 f. 57 f. 58 f. 59 f. 60 f. 61 f. 62 f. 63 f. 64 f. 65 f. 66 f. 67 f. 68 f. 69 f. 70 f. 71 f. 72 f. 73 f. 74 f. 75 f. 76 f. 77 f. 78 f. 79 f. 80 f. 81 f. 82 f. 83 f. 84 f. 85 f. 86 f. 87 f. 88 f. 89 f. 90 f. 91 f. 92 f. 93 f. 94 f. 95 f. 96 f. 97 f. 98 f. 99 f. 100 f. 101 f. 102 f. 103 f. 104 f. 105 f. 106 f. 107 f. 108 f. 109 f. 110 f. 111 f. 112 f. 113 f. 114 f. 115 f. 116 f. 117 f. 118 f. 119 f. 120 f. 121 f. 122 f. 123 f. 124 f. 125 f. 126 f. 127 f. 128 f. 129 f. 130 f. 131 f. 132 f. 133 f. 134 f. 135 f. 136 f. 137 f. 138 f. 139 f. 140 f. 141 f. 142 f. 143 f. 144 f. 145 f. 146 f. 147 f. 148 f. 149 f. 150 f. 151 f. 152 f. 153 f. 154 f. 155 f. 156 f. 157 f. 158 f. 159 f. 160 f. 161 f. 162 f. 163 f. 164 f. 165 f. 166 f. 167 f. 168 f. 169 f. 170 f. 171 f. 172 f. 173 f. 174 f. 175 f. 176 f. 177 f. 178 f. 179 f. 180 f. 181 f. 182 f. 183 f. 184 f. 185 f. 186 f. 187 f. 188 f. 189 f. 190 f. 191 f. 192 f. 193 f. 194 f. 195 f. 196 f. 197 f. 198 f. 199 f. 200 f. 201 f. 202 f. 203 f. 204 f. 205 f. 206 f. 207 f. 208 f. 209 f. 210 f. 211 f. 212 f. 213 f. 214 f. 215 f. 216 f. 217 f. 218 f. 219 f. 220 f. 221 f. 222 f. 223 f. 224 f. 225 f. 226 f. 227 f. 228 f. 229 f. 230 f. 231 f. 232 f. 233 f. 234 f. 235 f. 236 f. 237 f. 238 f. 239 f. 240 f. 241 f. 242 f. 243 f. 244 f. 245 f. 246 f. 247 f. 248 f. 249 f. 250 f. 251 f. 252 f. 253 f. 254 f. 255 f. 256 f. 257 f. 258 f. 259 f. 260 f. 261 f. 262 f. 263 f. 264 f. 265 f. 266 f. 267 f. 268 f. 269 f. 270 f. 271 f. 272 f. 273 f. 274 f. 275 f. 276 f. 277 f. 278 f. 279 f. 280 f. 281 f. 282 f. 283 f. 284 f. 285 f. 286 f. 287 f. 288 f. 289 f. 290 f. 291 f. 292 f. 293 f. 294 f. 295 f. 296 f. 297 f. 298 f. 299 f. 300 f. 301 f. 302 f. 303 f. 304 f. 305 f. 306 f. 307 f. 308 f. 309 f. 310 f. 311 f. 312 f. 313 f. 314 f. 315 f. 316 f. 317 f. 318 f. 319 f. 320 f. 321 f. 322 f. 323 f. 324 f. 325 f. 326 f. 327 f. 328 f. 329 f. 330 f. 331 f. 332 f. 333 f. 334 f. 335 f. 336 f. 337 f. 338 f. 339 f. 340 f. 341 f. 342 f. 343 f. 344 f. 345 f. 346 f. 347 f. 348 f. 349 f. 350 f. 351 f. 352 f. 353 f. 354 f. 355 f. 356 f. 357 f. 358 f. 359 f. 360 f. 361 f. 362 f. 363 f. 364 f. 365 f. 366 f. 367 f. 368 f. 369 f. 370 f. 371 f. 372 f. 373 f. 374 f. 375 f. 376 f. 377 f. 378 f. 379 f. 380 f. 381 f. 382 f. 383 f. 384 f. 385 f. 386 f. 387 f. 388 f. 389 f. 390 f. 391 f. 392 f. 393 f. 394 f. 395 f. 396 f. 397 f. 398 f. 399 f. 400 f. 401 f. 402 f. 403 f. 404 f. 405 f. 406 f. 407 f. 408 f. 409 f. 410 f. 411 f. 412 f. 413 f. 414 f. 415 f. 416 f. 417 f. 418 f. 419 f. 420 f. 421 f. 422 f. 423 f. 424 f. 425 f. 426 f. 427 f. 428 f. 429 f. 430 f. 431 f. 432 f. 433 f. 434 f. 435 f. 436 f. 437 f. 438 f. 439 f. 440 f. 441 f. 442 f. 443 f. 444 f. 445 f. 446 f. 447 f. 448 f. 449 f. 450 f. 451 f. 452 f. 453 f. 454 f. 455 f. 456 f. 457 f. 458 f. 459 f. 460 f. 461 f. 462 f. 463 f. 464 f. 465 f. 466 f. 467 f. 468 f. 469 f. 470 f. 471 f. 472 f. 473 f. 474 f. 475 f. 476 f. 477 f. 478 f. 479 f. 480 f. 481 f. 482 f. 483 f. 484 f. 485 f. 486 f. 487 f. 488 f. 489 f. 490 f. 491 f. 492 f. 493 f. 494 f. 495 f. 496 f. 497 f. 498 f. 499 f. 500 f. 501 f. 502 f. 503 f. 504 f. 505 f. 506 f. 507 f. 508 f. 509 f. 510 f. 511 f. 512 f. 513 f. 514 f. 515 f. 516 f. 517 f. 518 f. 519 f. 520 f. 521 f. 522 f. 523 f. 524 f. 525 f. 526 f. 527 f. 528 f. 529 f. 530 f. 531 f. 532 f. 533 f. 534 f. 535 f. 536 f. 537 f. 538 f. 539 f. 540 f. 541 f. 542 f. 543 f. 544 f. 545 f. 546 f. 547 f. 548 f. 549 f. 550 f. 551 f. 552 f. 553 f. 554 f. 555 f. 556 f. 557 f. 558 f. 559 f. 560 f. 561 f. 562 f. 563 f. 564 f. 565 f. 566 f. 567 f. 568 f. 569 f. 570 f. 571 f. 572 f. 573 f. 574 f. 575 f. 576 f. 577 f. 578 f. 579 f. 580 f. 581 f. 582 f. 583 f. 584 f. 585 f. 586 f. 587 f. 588 f. 589 f. 590 f. 591 f. 592 f. 593 f. 594 f. 595 f. 596 f. 597 f. 598 f. 599 f. 600 f. 601 f. 602 f. 603 f. 604 f. 605 f. 606 f. 607 f. 608 f. 609 f. 610 f. 611 f. 612 f. 613 f. 614 f. 615 f. 616 f. 617 f. 618 f. 619 f. 620 f. 621 f. 622 f. 623 f. 624 f. 625 f. 626 f. 627 f. 628 f. 629 f. 630 f. 631 f. 632 f. 633 f. 634 f. 635 f. 636 f. 637 f. 638 f. 639 f. 640 f. 641 f. 642 f. 643 f. 644 f. 645 f. 646 f. 647 f. 648 f. 649 f. 650 f. 651 f. 652 f. 653 f. 654 f. 655 f. 656 f. 657 f. 658 f. 659 f. 660 f. 661 f. 662 f. 663 f. 664 f. 665 f. 666 f. 667 f. 668 f. 669 f. 670 f. 671 f. 672 f. 673 f. 674 f. 675 f. 676 f. 677 f. 678 f. 679 f. 680 f. 681 f. 682 f. 683 f. 684 f. 685 f. 686 f. 687 f. 688 f. 689 f. 690 f. 691 f. 692 f. 693 f. 694 f. 695 f. 696 f. 697 f. 698 f. 699 f. 700 f. 701 f. 702 f. 703 f. 704 f. 705 f. 706 f. 707 f. 708 f. 709 f. 710 f. 711 f. 712 f. 713 f. 714 f. 715 f. 716 f. 717 f. 718 f. 719 f. 720 f. 721 f. 722 f. 723 f. 724 f. 725 f. 726 f. 727 f. 728 f. 729 f. 730 f. 731 f. 732 f. 733 f. 734 f. 735 f. 736 f. 737 f. 738 f. 739 f. 740 f. 741 f. 742 f. 743 f. 744 f. 745 f. 746 f. 747 f. 748 f. 749 f. 750 f. 751 f. 752 f. 753 f. 754 f. 755 f. 756 f. 757 f. 758 f. 759 f. 760 f. 761 f. 762 f. 763 f. 764 f. 765 f. 766 f. 767 f. 768 f. 769 f. 770 f. 771 f. 772 f. 773 f. 774 f. 775 f. 776 f. 777 f. 778 f. 779 f. 780 f. 781 f. 782 f. 783 f. 784 f. 785 f. 786 f. 787 f. 788 f. 789 f. 790 f. 791 f. 792 f. 793 f. 794 f. 795 f. 796 f. 797 f. 798 f. 799 f. 800 f. 801 f. 802 f. 803 f. 804 f. 805 f. 806 f. 807 f. 808 f. 809 f. 810 f. 811 f. 812 f. 813 f. 814 f. 815 f. 816 f. 817 f. 818 f. 819 f. 820 f. 821 f. 822 f. 823 f. 824 f. 825 f. 826 f. 827 f. 828 f. 829 f. 830 f. 831 f. 832 f. 833 f. 834 f. 835 f. 836 f. 837 f. 838 f. 839 f. 840 f. 841 f. 842 f. 843 f. 844 f. 845 f. 846 f. 847 f. 848 f. 849 f. 850 f. 851 f. 852 f. 853 f. 854 f. 855 f. 856 f. 857 f. 858 f. 859 f. 860 f. 861 f. 862 f. 863 f. 864 f. 865 f. 866 f. 867 f. 868 f. 869 f. 870 f. 871 f. 872 f. 873 f. 874 f. 875 f. 876 f. 877 f. 878 f. 879 f. 880 f. 881 f. 882 f. 883 f. 884 f. 885 f. 886 f. 887 f. 888 f. 889 f. 890 f. 891 f. 892 f. 893 f. 894 f. 895 f. 896 f. 897 f. 898 f. 899 f. 900 f. 901 f. 902 f. 903 f. 904 f. 905 f. 906 f. 907 f. 908 f. 909 f. 910 f. 911 f. 912 f. 913 f. 914 f. 915 f. 916 f. 917 f. 918 f. 919 f. 920 f. 921 f. 922 f. 923 f. 924 f. 925 f. 926 f. 927 f. 928 f. 929 f. 930 f. 931 f. 932 f. 933 f. 934 f. 935 f. 936 f. 937 f. 938 f. 939 f. 940 f. 941 f. 942 f. 943 f. 944 f. 945 f. 946 f. 947 f. 948 f. 949 f. 950 f. 951 f. 952 f. 953 f. 954 f. 955 f. 956 f. 957 f. 958 f. 959 f. 960 f. 961 f. 962 f. 963 f. 964 f. 965 f. 966 f. 967 f. 968 f. 969 f. 970 f. 971 f. 972 f. 973 f. 974 f. 975 f. 976 f. 977 f. 978 f. 979 f. 980 f. 981 f. 982 f. 983 f. 984 f. 985 f. 986 f. 987 f. 988 f. 989 f. 990 f. 991 f. 992 f. 993 f. 994 f. 995 f. 996 f. 997 f. 998 f. 999 f. 1000 f. 1001 f. 1002 f. 1003 f. 1004 f. 1005 f. 1006 f. 1007 f. 1008 f. 1009 f. 1010 f. 1011 f. 1012 f. 1013 f. 1014 f. 1015 f. 1016 f. 1017 f. 1018 f. 1019 f. 1020 f. 1021 f. 1022 f. 1023 f. 1024 f. 1025 f. 1026 f. 1027 f. 1028 f. 1029 f. 1030 f. 1031 f. 1032 f. 1033 f. 1034 f. 1035 f. 1036 f. 1037 f. 1038 f. 1039 f. 1040 f. 1041 f. 1042 f. 1043 f. 1044 f. 1045 f. 1046 f. 1047 f. 1048 f. 1049 f. 1050 f. 1051 f. 1052 f. 1053 f. 1054 f. 1055 f. 1056 f. 1057 f. 1058 f. 1059 f. 1060 f. 1061 f. 1062 f. 1063 f. 1064 f. 1065 f. 1066 f. 1067 f. 1068 f. 1069 f. 1070 f. 1071 f. 1072 f. 1073 f. 1074 f. 1075 f. 1076 f. 1077 f. 1078 f. 1079 f. 1080 f. 1081 f. 1082 f. 1083 f. 1084 f. 1085 f. 1086 f. 1087 f. 1088 f. 1089 f. 1090 f. 1091 f. 1092 f. 1093 f. 1094 f. 1095 f. 1096 f. 1097 f. 1098 f. 1099 f. 1100 f. 1101 f. 1102 f. 1103 f. 1104 f. 1105 f. 1106 f. 1107 f. 1108 f. 1109 f. 1110 f. 1111 f. 1112 f. 1113 f. 1114 f. 1115 f. 1116 f. 1117 f. 1118 f. 1119 f. 1120 f. 1121 f. 1122 f. 1123 f. 1124 f. 1125 f. 1126 f. 1127 f. 1128 f. 1129 f. 1130 f. 1131 f. 1132 f. 1133 f. 1134 f. 1135 f. 1136 f. 1137 f. 1138 f. 1139 f. 1140 f. 1141 f. 1142 f. 1143 f. 1144 f. 1145 f. 1146 f. 1147 f. 1148 f. 1149 f. 1150 f. 1151 f. 1152 f. 1153 f. 1154 f. 1155 f. 1156 f. 1157 f. 1158 f. 1159 f. 1160 f. 1161 f. 1162 f. 1163 f. 1164 f. 1165 f. 1166 f. 1167 f. 1168 f. 1169 f. 1170 f. 1171 f. 1172 f. 1173 f. 1174 f. 1175 f. 1176 f. 1177 f. 1178 f. 1179 f. 1180 f. 1181 f. 1182 f. 1183 f. 1184 f. 1185 f. 1186 f. 1187 f. 1188 f. 1189 f. 1190 f. 1191 f. 1192 f. 1193 f. 1194 f. 1195 f. 1196 f. 1197 f. 1198 f. 1199 f. 1200 f. 1201 f. 1202 f. 1203 f. 1204 f. 1205 f. 1206 f. 1207 f. 1208 f. 1209 f. 1210 f. 1211 f. 1212 f. 1213 f. 1214 f. 1215 f. 1216 f. 1217 f. 1218 f. 1219 f. 1220 f. 1221 f. 1222 f. 1223 f. 1224 f. 1225 f. 1226 f. 1227 f. 1228 f. 1229 f. 1230 f. 1231 f. 1232 f. 1233 f. 1234 f. 1235 f. 1236 f. 1237 f. 1238 f. 1239 f. 1240 f. 1241 f. 1242 f. 1243 f. 1244 f. 1245 f. 1246 f. 1247 f. 1248 f. 1249 f. 1250 f. 1251 f. 1252 f. 1253 f. 1254 f. 1255 f. 1256 f. 1257 f. 1258 f. 1259 f. 1260 f. 1261 f. 1262 f. 1263 f. 1264 f. 1265 f. 1266 f. 1267 f. 1268 f. 1269 f. 1270 f. 1271 f. 1272 f. 1273 f. 1274 f. 1275 f. 1276 f. 1277 f. 1278 f. 1279 f. 1280 f. 1281 f. 1282 f. 1283 f. 1284 f. 1285 f. 1286 f. 1287 f. 1288 f. 1289 f. 1290 f. 1291 f. 1292 f. 1293 f. 1294 f. 1295 f. 1296 f. 1297 f. 1298 f. 1299 f. 1300 f. 1301 f. 1302 f. 1303 f. 1304 f. 1305 f. 1306 f. 1307 f. 1308 f. 1309 f. 1310 f. 1311 f. 1312 f. 1313 f. 1314 f. 1315 f. 1316 f. 1317 f. 1318 f. 1319 f. 1320 f. 1321 f. 1322 f. 1323 f. 1324 f. 1325 f. 1326 f. 1327 f. 1328 f. 1329 f. 1330 f. 1331 f. 1332 f. 1333 f. 1334 f. 1335 f. 1336 f. 1337 f. 1338 f. 1339 f. 1340 f. 1341 f. 1342 f. 1343 f. 1344 f. 1345 f. 1346 f. 1347 f. 1348 f. 1349 f. 1350 f. 1351 f. 1352 f. 1353 f. 1354 f. 1355 f. 1356 f. 1357 f. 1358 f. 1359 f. 1360 f. 1361 f. 1362 f. 1363 f. 1364 f. 1365 f. 1366 f. 1367 f. 1368 f. 1369 f. 1370 f. 1371 f. 1372 f. 1373 f. 1374 f. 1375 f. 1376 f. 1377 f. 1378 f. 1379 f. 1380 f. 1381 f. 1382 f. 1383 f. 1384 f. 1385 f. 1386 f. 1387 f. 1388 f. 1389 f. 1390 f. 1391 f. 1392 f. 1393 f. 1394 f. 1395 f. 1396 f. 1397 f. 1398 f. 1399 f. 1400 f. 1401 f. 1402 f. 1403 f. 1404 f. 1405 f. 1406 f. 1407 f. 1408 f. 1409 f. 1410 f. 1411 f. 1412 f. 1413 f. 1414 f. 1415 f. 1416 f. 1417 f. 1418 f. 1419 f. 1420 f. 1421 f. 1422 f. 1423 f. 1424 f. 1425 f. 1426 f. 1427 f. 1428 f. 1429 f. 1430 f. 1431 f. 1432 f. 1433 f. 1434 f. 1435 f. 1436 f. 1437 f. 1438 f. 1439 f. 1440 f. 1441 f. 1442 f. 1443 f. 1444 f. 1445 f. 1446 f. 1447 f. 1448 f. 1449 f. 1450 f. 1451 f. 1452 f. 1453 f. 1454 f. 1455 f. 1456 f. 1457 f. 1458 f. 1459 f. 1460 f. 1461 f. 1462 f. 1463 f. 1464 f. 1465 f. 1466 f. 1467 f. 1468 f. 1469 f. 1470 f. 1471 f. 1472 f. 1473 f. 1474 f. 1475 f. 1476 f. 1477 f. 1478 f. 1479 f. 1480 f. 1481 f. 1482 f. 1483 f. 1484 f. 1485 f. 1486 f. 1487 f. 1488 f. 1489 f. 1490 f. 1491 f. 1492 f. 1493 f. 1494 f. 1495 f. 1496 f. 1497 f. 1498 f. 1499 f. 1500 f. 1501 f. 1502 f. 1503 f. 1504 f. 1505 f. 1506 f. 1507 f. 1508 f. 1509 f. 1510 f. 1511 f. 1512 f. 1513 f. 1514 f. 1515 f. 1516 f. 1517 f. 1518 f. 1519 f. 1520 f. 1521 f. 1522 f. 1523 f. 1524 f. 1525 f. 1526 f. 1527 f. 1528 f. 1529 f. 1530 f. 1531 f. 1532 f. 1533 f. 1534 f. 1535 f. 1536 f. 1537 f. 1538 f. 1539 f. 1540 f. 1541 f. 1542 f. 1543 f. 1544 f. 1545 f. 1546 f. 1547 f. 1548 f. 1549 f. 1550 f. 1551 f. 1552 f. 1553 f. 1554 f. 1555 f. 1556 f. 1557 f. 1558 f. 1559 f. 1560 f. 1561 f. 1562 f. 1563 f. 1564 f. 1565 f. 1566 f. 1567 f. 1568 f. 1569 f. 1570 f. 1571 f. 1572 f. 1573 f. 1574 f. 1575 f. 1576 f. 1577 f. 1578 f. 1579 f. 1580 f. 1581 f. 1582 f. 1583 f. 1584 f. 1585 f. 1586 f. 1587 f. 1588 f. 1589 f. 1590 f. 1591 f. 1592 f. 1593 f. 1594 f. 1595 f. 1596 f. 1597 f. 1598 f. 1599 f. 1600 f. 1601 f. 1602 f. 1603 f. 1604 f. 1605 f. 1606 f. 1607 f. 1608 f. 1609 f. 1610 f. 1611 f. 1612 f. 1613 f. 1614 f. 1615 f. 1616 f. 1617 f. 1618 f. 1619 f. 1620 f. 1621 f. 1622 f. 1623 f. 1624 f. 1625 f. 1626 f. 1627 f. 1628 f. 1629 f. 1630 f. 1631 f. 1632 f. 1633 f. 1634 f. 1635 f. 1636 f. 1637 f. 1638 f. 1639 f. 1640 f. 1641 f. 1642 f. 1643 f. 1644 f. 1645 f. 1646 f. 1647 f. 1648 f. 1649 f. 1650 f. 1651 f. 1652 f. 1653 f. 1654 f. 1655 f. 1656 f. 1657 f. 1658 f. 1659 f. 1660 f. 1661 f. 1662 f. 1663 f. 1664 f. 1665 f. 1666 f. 1667 f. 1668 f. 1669 f. 1670 f. 1671 f. 1672 f. 1673 f. 1674 f. 1675 f. 1676 f. 1677 f. 1678 f. 1679 f. 1680 f. 1681 f. 1682 f. 1683 f. 1684 f. 1685 f. 1686 f. 1687 f. 1688 f. 1689 f. 1690 f. 1691 f. 1692 f. 1693 f. 1694 f. 1695 f.

στρέφοντα (ἀντιστρέφει δὲ ἅ καὶ τοῖς τὸν ἐναντίον χειρίζουσι λόγον ἐπ' ἴσης ἔστιν εἰπεῖν, ὡς τὸ εἰ ζῶον τὸ κατὰ γαστρός ἢ οὐ ζῶον)· τέταρτός ἐστι τρόπος, ὅταν ἐκ θατέρου τούτων μέρους ἀναντίρρητον καὶ ἄλντον ἐνθύμημα προτείνηται. εἰ τοίνυν ἢ τοῦ ζητεῖν αἰτία 4
 5 κατὰ πάντας τοὺς τρόπους ἀναιρεῖται, πιστῆς ἐμπεδοῦται· προτεινο-
 μεν γὰρ αὐτοῖς τὸ ἀναντίρρητον ἐκεῖνο, ὃ ὁ θεὸς ἔστιν ὁ λέγων καὶ περὶ ἐνὸς ἐκάστου ὄν ἐπιζητῶ παριστάς ἐγγράφως. τίς οὖν οὕτως 6, 1
 ἄθεος (ὡς) ἀπιστεῖν θεῷ καὶ τὰς ἀποδείξεις ὡς παρὰ ἀνθρώπων ἀπαιτεῖν τοῦ θεοῦ; πάλιν τῶν ζητημάτων ἅ μὲν ἀσθήσεως δέεται,
 10 οἷον ἐὰν ζητῇ τις, εἰ τὸ πῦρ θερμὸν ἢ ἡ χιὼν λευκὴ· τινὰ δὲ νο-
 θείας καὶ ἐπιπλήξεως, ὡς φησὶν Ἀριστοτέλης, ὡς τὸ ἐρώτημα ἐκεῖνο, εἰ χρῆ γονεῖς τιμᾶν. ἔστιν δὲ ἅ καὶ κολάσεως ἄξια, ὅποῖόν ἐστι τὸ αἰτεῖν ἀποδείξεις, εἰ πρόνοιά ἐστι. προνοίας τοίνυν οὐσης, μὴ κατὰ 2
 πρόνοιαν γεγονέναι πᾶσαν τὴν τε προφητείαν καὶ τὴν περὶ τὸν
 15 σωτήρα οἰκονομίαν ἡγεῖσθαι ἀνόσιον. καὶ ἴσως οὐδὲ χρῆ τὰ τοιαῦτα
 πειρᾶσθαι ἀποδεικνύναι, φανερᾶς οὐσης τῆς θείας προνοίας ἕκ τε
 τῆς ὄψεως τῶν ὀρωμένων πάντων. τεχνικῶν καὶ σοφῶν ποιημάτων,
 καὶ τῶν μὲν τάξει γινομένων, τῶν δὲ τάξει φανερουμένων· ὁ δὲ 3
 μεταδοὺς ἡμῖν τοῦ εἶναι τε καὶ ζῆν μεταδέδωκεν καὶ τοῦ λόγου.
 20 λογικῶς τε ἅμα καὶ εὖ ζῆν ἐθέλων ἡμᾶς· ὁ γὰρ τοῦ πατρὸς τῶν
 ὄλων λόγος οὐχ οὗτός ἐστιν ὁ προφορικὸς, σοφία δὲ καὶ χρηστότης
 φανερωτάτη τοῦ θεοῦ δύναμις τε αὐτῆς παγκρατῆς καὶ τῷ ὄντι 647 P
 θεία, οὐδὲ τοῖς μὴ ὁμολογοῦσιν ἀκατανόητος, θέλημα παντοκρα-
 τορικόν.
 25 Ἐπεὶ δὲ οἱ μὲν ἄπιστοι, οἱ δὲ ἐριστικοί, οὐ πάντες τυγχάνουσι 7, 1
 τῆς τελειότητος τοῦ ἀγαθοῦ. οὔτε γὰρ ἄνευ προαιρέσεως τυχεῖν
 οἶόν τε, οὐ μὴν οὐδὲ τὸ πᾶν ἐπὶ τῇ γνώμῃ τῇ ἡμετέρᾳ κείται, οἶον
 τὸ ἀποβησόμενον. ἡ χάριτι γὰρ σφζόμεθα, οὐκ ἄνευ μέντοι τῶν 2
 καλῶν ἔργων, ἀλλὰ δεῖ μὲν πεφυκότας πρὸς τὸ ἀγαθὸν σπουδῆν
 30 τινὰ περιποιήσασθαι πρὸς αὐτό· δεῖ δὲ καὶ τὴν γνώμην ὑγιῆ κεκτῆ- 3
 σθαι τὴν ἀμετανόητον πρὸς τὴν θήραν τοῦ καλοῦ, πρὸς ὅπερ μάλιστα

2 vgl. Strom. VIII 9 ff 9—18 vgl. Aristot. Topic. 1, 11 p. 105^a 3—9
 οὐ δεῖ δὲ πᾶν πρόβλημα οὐδὲ πᾶσαν θέσιν ἐπισκοπεῖν· ἀλλ' ἦν ἀπορήσειεν ἂν τις
 τῶν λόγων δεομένων, καὶ μὴ κολάσεως ἢ ἀσθήσεως. οἱ μὲν γὰρ ἀποροῦντες,
 πότερον δεῖ τοὺς θεοὺς τιμᾶν καὶ τοῦ γονεῖς ἀγαπᾶν ἢ οὐ, κολάσεως δέονται,
 οἱ δὲ, πότερον ἢ χιὼν λευκὴ ἢ οὐ, ἀσθήσεως. οἷδὲ δὴ ὡν σίνεγγυς ἢ ἀπόδειξις
 οὐδ' ὡν λίαν πύρρω· τὰ μὲν γὰρ οὐκ ἔχει ἀπορίαν, τὰ δὲ πλείω ἢ κατὰ γυμνα-
 στικῆν. 28 f vgl. Paed. III 98, 1; Strom. V 54, 4 28 Ephes. 2, 5

7 f τίς οὖν αἰτία ἀθέως ἀπιστεῖν Jackson 7 οὕτως St ἔτι L 8 (ὡς)
 Ma <οἶός τ' Schw 10 εἰ τὸ corr. aus εἰς τὸ L¹ 17 πάντων <τῶν Ma

τῆς θείας χρῆζομεν χάριτος διδασκαλίας τε ὀρθῆς καὶ ἐμαθείας
 ἀγνῆς καὶ τῆς τοῦ πατρὸς πρὸς αὐτὸν ὀλκῆς· ἐνδεδεμένοι γὰρ τῷ
 γεῶδει σῶματι τῶν μὲν ἀσθητῶν διὰ σώματος ἀντιλαμβάνόμεθα.
 τῶν δὲ νοητῶν δι' αὐτῆς τῆς λογικῆς ἐφαπτόμεθα δυνάμει. ἴαν
 5 δέ τις ἀσθητῶς τὰ πάντα καταλήγειν προδοκῆσθαι, πόρρωθεν τῆς
 ἀληθείας πέπτωκεν· πνευματικῶς γοῦν ὁ ἀπόστολος ἐπὶ τῆς γνώσεως
 τοῦ θεοῦ γράφει· βλέπομεν γὰρ νῦν ὡς δι' ἰσόπτρου, τότε δὲ πρό-
 σωπον πρὸς πρόσωπον· ὀλίγοι γὰρ ἢ τῆς ἀληθείας θία δέδοται.
 10 λέγει γοῦν καὶ Πλάτων ἐν τῇ Ἐπινομίδι· οὐδ' ἔστι δυνατόν εἶναι
 πᾶσιν ἀνθρώποις μακαριοῖς τε καὶ εὐδαίμοσι γίνεσθαι πλὴν ὀλίγων·
 μέχρι περ ἂν ζῶμεν, τοῦτο διορίζομαι· καλῆ δὲ ἐλπίς τελευτήσασθαι
 τιχίην ἀπάντων· τὰ ἴσα τοῦτοις βούλεται τὰ παρὰ Μωυσεῖ· τοῖσδε
 15 ὄψεται μὲν τὸ πρόσωπον καὶ ζήσεται· ἄλλον γὰρ μηδένα ποτὲ
 δύνασθαι παρὰ τὸν τῆς ζωῆς χρόνον τὸν θεὸν ἐναργῶς καταλαβί-
 20 σθαι· οὐ καθαρὸν δὲ τῇ καρδίᾳ τὸν θεὸν ὄφονται, ἐπὶν εἰς τὴν
 ἰσχύτην ἀγίονται τελευτήσῃν, ἐπεὶ γὰρ ἠσθίει πρὸς κατάληψιν
 τῶν ὄντων ἢ ψυχῆ, θεῖον διδασκάλον ἰδέθημεν· καταπίμπεται ὁ
 σσιτήρ, τῆς ἀγαθοῦ κτήσεως διδασκάλος τε καὶ χορηγός, τὸ ἀπόρη-
 25 τὸν τῆς μεγάλης προνοίας ἄγιον γνώρισμα, οὐδ' οὐδὲν γραμμα-
 τείς· τοῦ συζητήτης τοῦ αἰῶνος τοῦτου· οὐχὶ ἐμόφανεν ὁ θεὸς τὴν
 σοφίαν τοῦ κόσμου τοῦτου· εἰσὶ, καὶ πάλιν· ἀπολοῦ τὴν σοφίαν
 τῶν σοφῶν καὶ τὴν συνέσιν τῶν συνετῶν ἀθετήσας, τῶν δοκιμα-
 30 σάσων καὶ ἐριστικῶν τοῦτων δηλοῦσι, παγκάλως γοῦν Ἰερμίας
 εἰσὶ· ἔταδε λέγει κύριος· στήτε ἐπὶ ταῖς ὁδοῖς καὶ ἐρωτήσατε τὰ
 35 βῆματα αἰωνίας, ποία ἐστὶν ἡ ὁδὸς ἢ ἀρεθὴ καὶ μεδιόσθαι ἐν αὐτῇ
 καὶ ἐρησῶσθαι ἀγνισμὸν ταῖς ψυχαῖς ἡμῶν· ἐρωτήσατε εἰσὶ, καὶ
 40 πύθισθαι παρὰ τῶν ἰδύτων ἀγιλονίζως καὶ ἀδηρίως μαθόντες
 δὲ ἄρα τῆς ἀληθείας τὴν ὁδὸν ἐνθίταν μεδιόσθαι ἐμπετραστέ
 45 ἄγως ἂν περιτρέχον τῷ τοθουίνω, ἰκόντως ἄρα ὁ μὲν βασιλεὺς
 Ἰουδαίων Νουμάς ὄνομα αὐτῷ Πενθαγώριος ὢν πρῶτος ἀνθρώπων
 ἀπάντων Πιστός καὶ Εἰρήνης ἡρὸν ἰδρίαστο, ἐπὶ δὲ Ἰλθαῶν

2 vgl. Joh. 6, 44. 2-4 vgl. Plato Phaed. p. 102 ff. 5 f. ὁδὸς αἰωνίας
 10 γινώσκεις, 11 f. ἐφαπτόμεθα, 12 f. ἰσόπτρου, 13 f. ὄψεται, 14 f. ἀγίον
 15 ἰσχύτην, 16 f. ἀθετήσας, 17 f. ἐμπετραστέ, 18 f. ἀγως, 19 f. ἀδρη-
 20 σάσων, 21 f. ἀγνισμὸν, 22 f. ἐρωτήσατε, 23 f. ἐμπετραστέ, 24 f. ἰκόντως,
 25 f. ἰδρίαστο, 26 f. ἰδρίαστο, 27-31 vgl. Plat. Num. 96 ff. 31 f. ἀγίον, 32 f.

1 ἰσχύτην, 2 ἰσχύτην, 3 ἰσχύτην, 4 ἰσχύτην, 5 ἰσχύτην, 6 ἰσχύτην,
 7 ἰσχύτην, 8 ἰσχύτην, 9 ἰσχύτην, 10 ἰσχύτην, 11 ἰσχύτην, 12 ἰσχύτην,
 13 ἰσχύτην, 14 ἰσχύτην, 15 ἰσχύτην, 16 ἰσχύτην, 17 ἰσχύτην,
 18 ἰσχύτην, 19 ἰσχύτην, 20 ἰσχύτην, 21 ἰσχύτην, 22 ἰσχύτην,
 23 ἰσχύτην, 24 ἰσχύτην, 25 ἰσχύτην, 26 ἰσχύτην, 27 ἰσχύτην, 28 ἰσχύτην,
 29 ἰσχύτην, 30 ἰσχύτην, 31 ἰσχύτην, 32 ἰσχύτην.

πιστεύσαντι δικαιοσύνη ἐλογίσθη.· οὗτος τὴν μετάρσιον τῶν κατὰ
τὸν ἀέρα συμβαινόντων καὶ τὴν μετέωρον τῶν κατὰ τὸν οὐρανὸν
κινουμένων φιλοσοφίαν μετιῶν Ἀβραὰμ ἐκαλεῖτο, ὃ μεθερμηνεύεται
ἡπατὴρ μετέωρος· ὕστερον δὲ ἀναβλέψας εἰς τὸν οὐρανόν, εἶτε τὸν 6
5 ἰὸν ἐν τῷ πνεύματι ἰδῶν, ὡς ἐξηγοῦνται τινες, εἶτε ἄγγελον ἔνδο-
ξον, εἶτε καὶ ἄλλως ἐπιγνοὺς θεὸν | κρείττονα τῆς ποιήσεως καὶ 235 S
πάσης τῆς ἐν αὐτῇ τάξεως, προσλαμβάνει τὸ ἄλφα, τὴν γνῶσιν τοῦ
ἐνὸς καὶ μόνου θεοῦ, καὶ λέγεται Ἀβραάμ, ἀντὶ φυσιολόγου σοφοῦ
καὶ φιλόθεος γενόμενος. ἐρμηνεύεται μὲν γὰρ ἡπατὴρ ἐκλεκτός 7
10 ἡχοῦς· ἡχεῖ μὲν γὰρ ὁ γεγωνὸς λόγος, πατὴρ δὲ τούτου ὁ νοῦς,
ἐξειλεγμένος δὲ ὁ τοῦ σπουδαίου νοῦς.

Καὶ μοι σφόδρα ἐπαινεῖν ἔπεισι τὸν Ἀκραγαντινον ποιητὴν 9, 1
ἐξυμνοῦντα τὴν πίστιν ὡδέ πως·

15 ὦ φίλοι, οἶδα μὲν οὐνεκ' ἀληθεῖη παρὰ μύθοις, |
οὓς ἐγὼ ἐξερέω· μάλα δ' ἀργαλή (ἦ) γε τέτυκται 649 P
ἀνδράσι καὶ δύσζηλος ἐπὶ φρένα πιστίος ὀρμή.

διὰ τοῦτο καὶ ὁ ἀπόστολος παρακαλεῖ, ἵνα ἡ πίστις ἡμῶν μὴ ἦ ἐν 2
σοφίᾳ ἀνθρώπων· τῶν πείθειν ἐπαγγελλομένων, ἀλλ' ἐν δυνάμει
θεοῦ· τῇ μόνῃ καὶ ἄνευ τῶν ἀποδείξεων διὰ φιλῆς τῆς πίστεως
20 σφῆξιν δυνάμενη. ἡ δοκεόντων γὰρ ὁ δοκιμώτατος γινώσκει φυλάσ- 8
σειν· καὶ μέντοι καὶ δίκη καταλήψεται ψευδῶν τέκτονας καὶ μάρ-
τυρας,· ὁ Ἐφέσιός φησιν. οἶδεν γὰρ καὶ οὗτος ἐκ τῆς βαρβάρου 4

1—4 vgl. Philo De Cher. 4 (I p. 139 M) ἦν ὁ μὲν Ἀβραὰμ ἡπατὴρ μετέωρος·
[vgl. Leg. all. III 83 (I p. 103 f M); De gigant. 62 (I p. 271 M); De mut. nom. 66
(I p. 588 M); De Abr. 82 (II p. 13 M)] τὴν μετάρσιον τῶν κατὰ τὸν ἀέρα συμ-
βαινόντων καὶ τὴν μετέωρον τῶν κατὰ τὸν οὐρανὸν ὑπαρχόντων φιλοσοφίαν
μετιῶν. 4 f vgl. Gen. 15, 5; Strom. I 31, 2 4—7 vgl. S. Krauss, Jew. Quat.
Rev. 5 (1893) S. 137 f 8—11 vgl. Philo De Cher. 7 ὅταν δὲ ἦδη ὁ Ἀβραὰμ ἀντὶ
φυσιολόγου γένηται σοφὸς καὶ φιλόθεος μετονομασθεὶς Ἀβραάμ, ὃς ἐρμηνεύεται
ἡπατὴρ ἐκλεκτός ἡχοῦς· — ἡχεῖ μὲν γὰρ ὁ γεγωνὸς λόγος, πατὴρ δὲ τούτου ὁ
νοῦς, ἐξειλεγμένος δὲ ὁ τοῦ σπουδαίου — (vgl. zur Lessart Cohn praef. vol. I p. LX
u. De gig. 64; De mut. nom. 69; De Abr. 82 f) 14—16 Empedokles Fr. 114
Diels; vgl. Diels, Hermes 15 (1880) p. 172 14—22 vgl. Elter Gnom. hist. 95
17—19 I Kor. 2, 5 20—22 Heraklit Fr. 118 Byw. 28 Diels 22—S. 332, 4
vgl. Strom. V 104, 5; 105, 1

10 ἡχοῦς L γεγωνὸς L* γεγῶς L³ 14 οὐνεκ' Meineke bei Bergk,
Opusc. II p. 20 οὐν ἐκ τ' L 15 ἐγὼ Sy ἔγωγ' L (ἦ) Diels 20 δοκέ-
οντα Schleiermacher 20 f γινώσκειν φυλάσσει Schleierm. γινώσκει, φυλάσσει
Diels (ὁδ') γινώσκει φυλάσσειν Patin, Heraklits Einheitslehre S. 45 γινώσκει πλάσσει
Bernays γινώσκει φυλάσσειν Bergk Opusc. II p. 303

προβαίνειν φαμέν. οὐ γὰρ τοῦτο λέγω μηδ' ὅλως ζητεῖν· ἐζητεῖ
γάρ, καὶ εὐρήσεις· λέγει.

τὸ δὲ ζητούμενον 2
ἀλωτόν, ἐκφεύγει δὲ τὰμελούμενον.

5 κατὰ τὸν Σοφοκλέα. τὰ δ' ὅμοια καὶ Μένανδρος ὁ κωμικὸς λέγει· 8

πάντα τὰ ζητούμενα
δεισθαι μερίμνης φασὶν οἱ σοφώτατοι.

ἀλλὰ τὸ μὲν διορατικὸν τῆς ψυχῆς ἀποτελεῖν πρὸς τὴν εὐρεσιν χρῆ 4
καὶ τὰ ἐμποδῶν διακαθαίρειν φιλονικίαν τε αὐτὴν καὶ φθόνον καὶ τὴν
10 ἔριν αὐτὴν τὴν κάκιστα ἐξ ἀνθρώπων ὀλουμένην ἀπορριψαί τελεον.
παγκάλως γὰρ ὁ Φλειάσιος Τίμων γράφει· | 5

φοιτᾶ δὲ βροτολογὸς Ἔρις κενεὸν λελακνία, 651 P
Νείκης ἀνδροφόνιο κασιγνήτη καὶ ἔριθος·
ἢ τ' ἀλαῆ περὶ πάντα κυλινδεται, αὐτὰρ ἔπειτα
15 ἐς βροτοῦ ἐστήριξε κάρη καὶ ἐς ἐλπίδα βάλλει.

ἔπειτα ὀλίγον ὑποβάς ἐπιφέρει· 6

τίς γὰρ τοῦδ' ὀλοῆ ἔριδι ξυνέηκε μάχεσθαι;
Ἥχοῦς σύνδρομος ὄχλος· ὃ γὰρ σιγῶσι χολωθεῖς
νοῦσον ἐπ' ἀνέρας ὥρσε λάλην, ὀλέκοντο δὲ πολλοὶ

20 περὶ ψευδαποφάσκοντος λόγου καὶ κερατίνου διαλελιθότος τε αὐτὴν καὶ
προκοδειλίνου σωρίτου τε ἔτι καὶ ἐγκεκαλυμμένου περὶ τε ἀμφιβο-
λιῶν καὶ σοφισμάτων.

1 f vgl. Matth. 7, 7; Luk. 11, 9 3 f Soph. Oed. tyr. 110 f; vgl. Stob. Flor.
29, 48 6 f Menander Fr. 189 CAF III p. 55; vgl. Stob. Flor. 29, 47 10 vgl.
Σ 107 12—19 Timon Sill. Fr. 14 f Wachsmuth, 21 f Diels; vgl. E 518; A
440—443; A 8—10 17 Theodoret Gr. aff. c. V 16 20—22 vgl. C. Prantl,
Gesch. d. Logik im Abendlande I S. 50—53; 490—494; J. Bernays, Ges. Abh. I
S. 112¹

1 προβαίνειν Sy προφαίνειν L 3 δὲ < Stob. 4 δὲ τὰμελούμενον δ'
ἀμελούμενον Stob. 7 σοφώτεροι Stob. 9 φιλονικίαν L 11 φλιάσιος
L 12 κίνεον L 13 νίκης Eus. Praep. Ev. XV 62, 15 BI Νίκης Mullach
14 ἀλαῆ R. Stephanus ἄλλα L ἀλλὰ ἢ Eus. 15 ἐς βροτοῦ ἐστήριξε Wi ἐς
βροτοῦς ἐστήριξε L Eus. ἐς (τε) βροτοῦς στήριξε Sy 18 σιγῶσι] σιωπῶσι Eus.
19 λάλην Eus. κακὴν L (aus Hom.) 20 (μαχόμενοι) περὶ Schw 21 ἐγκεκ.
L

Τὸ δὲ ἄρα ζητεῖν περὶ θεοῦ, ἂν μὴ εἰς ἔριν, ἀλλὰ εἰς εὐνοίαν 12. 1
 τελεῖν, σωτήριόν ἐστι. γέγραπται γὰρ ἐν τῷ λαμβδ· ἐφάγονται πί-
 νητες καὶ ἐμπλησθήσονται καὶ αἰνέσουσι κίριον οἱ ἐκζητοῦντες αὐτόν·
 ζήσεται ἡ καρδία αὐτῶν εἰς τὸν αἰῶνα τοῦ αἰῶνος. οἱ γὰρ ζη- 2
 5 τοῦντες κατὰ τὴν ζήτησιν τὴν ἀληθῆ αἰνοῦντες κίριον ἐμπλησθή-
 σονται τῆς δόσεως τῆς παρὰ τοῦ θεοῦ, τουτέστι τῆς γνώσεως, καὶ
 ζήσεται ἡ ψυχὴ αὐτῶν· καρδία γὰρ ἡ ψυχὴ ἀλληγορεῖται ἡ τὴν
 ζωὴν | χορηγήσοσα, ὅτι δι' αὐτοῦ ὁ πατὴρ γνωρίζεται, οὐδὲ μὴν πᾶσι 3
 ἀνέδην τοῖς λέγουσί τε καὶ γράφοισιν ἔκδοτα τὰ ὅσα παρέχειν χρή 3
 10 ἐπεὶ καὶ αἱ κίλικες πρὸς πολλῶν λαμβανόμεναι τῶν ὧτων κατα-
 ρυπανθεῖσαι ἀποβάλλουσι μὲν τὰ ὅσα, πρὸς δὲ τούτοις ἀποκλίπτουσαι
 κατάγγννται καὶ αὐταί, τὸν αὐτὸν γὰρ τρόπον καὶ οἱ ταῖς πολλαῖς 4
 γλῶσσαις καταρῦπαναντες τὴν ἀγνῆν τῆς πίστεως ἀκοὴν τέλος ἤδη
 ἰκκοφούμενοι πρὸς τὴν ἀλήθειαν ἀχρεῖοι τε γίνονται καὶ εἰς γῆν
 15 ἀποκλίπτουσι, οἴκουν εἰκῆ τοῖς παιδίοις παρακλιεῖσθε τῶν ὧτων 12. 1
 λαμβανόμενοι φιλεῖν τοὺς προσήκοντας, τοῦτο δῆλον ἀνιττόμενοι
 δι' ἀκοῆς ἐγγίγνισθαι τῆς ἀγάπης τὴν συναίσθησιν, ἀγάπῃ δὲ ὁ
 θεὸς ὁ τοῖς ἀγαπᾶσι | γνωστός, αἷς ἐπιστός ὁ θεὸς ὁ τοῖς πιστοῖς 2
 παραδιδόμενος διὰ τῆς μαθήσεως, καὶ χρή ἐσικκισθῆναι ἡμᾶς ἀντὶ 2
 20 δι' ἀγάπης τῆς θείας, ἵνα δὴ τὸ ὅμοιον τῶ ὁμοίῳ διακρῶμεν, κατε-
 κοίνοντες τοῦ λόγον τῆς ἀληθείας ἀδόλως καὶ καθαρῶς δίκην τῶν
 πιθομένων ἡμῖν παιδῶν, καὶ τοῦτο ἦν ὃ ἠρέξατο ὅστις ἄρα ἦν 3
 ἐκεῖνος ὁ ἐπιγράφας τῇ ἐισόδῳ τοῦ ἐν Ἐπιδαύρῳ νεῶ

ἀγνὸν χρή νεῶτο θεώθεος ἐντός ἰόντα

25 ἱμμεναι ἀγνείη δ' ἐστὶ φρονεῖν ὅσα.

ἐκᾶν μὴ γένησθε ὡς τὰ παιδιά ταῦτα, οὐκ εἰσιλεύετε τὴν φησὶν εἰς 4
 τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν· ἐνταῦθα γὰρ ὁ νεῶς τοῦ θεοῦ τριῶν
 ἰδρασεῖτος θεμιλίως πιστεῖ ἑλπίδι, ἀγάπῃ φαιίνεται.

1f τὸ ἄρα ἰστιν Sacr. Par 247 Holl 2-4 Psal 21, 27 8 vgl Luk
 10 22 8f οἱ πᾶσι λαμβάνειν τὰ ὅσα Sacr. Par. 248 Holl 15f vgl 1 Int
 Mor. p. 18 C οἱ τε πιστοὶ ταῦτα πάντα παιδιά καταφροῦντες εἰς τε τὸν οὐρανόν
 εἰσιπτοι καὶ εἰς τὸν ποσσὶν πιστοῦσιν, E. v. l. m. Fr. I CAF I p. 181, Fr. 11
 X 100, Th. d. II 5, 21f Th. d. V 1, 1f 200, G. d. d. d. G. u. R. 8 40
 17f I Joh 4 10 18 I Kor 1 9; 10 13 20 vgl. S. 3 S. 7f 21 20, 21
 ἀγνὸν vgl. a B H T. m. 2, 15 26 vgl. Psal 101 25 26 ἀγνὸν νεῶς
 οἱ φησὶν, εἰδὸς ἀθάνατος 24f An. d. Pa. Append. 20 vgl. E. v. l. m. Fr. I
 p. 104 Nr. 27 P. v. l. m. Fr. I d. d. d. G. u. R. m. IV 142, 1
 24f Math 18 3 20 vgl. a B I Kor 1, 13

1 f. d. Sacr. Par 2 2 οὐρανοῦ Sacr. Par 9 οἱ πᾶσι 26 vgl. Luk
 10 22 8f οἱ πᾶσι λαμβάνειν τὰ ὅσα Sacr. Par. 248 Holl 15f vgl. 1 Int

II. Περὶ μὲν οὖν πίστεως ἱκανὰ μαρτύρια τῶν παρ' Ἑλλήσι 14, 1
 γραφῶν παρατεθειμένα· ὡς δὲ μὴ ἐπὶ μήκιστον παρεξίωμεν καὶ περὶ
 τῆς ἐλπίδος καὶ τῆς ἀγάπης πλεῖστα φιλοτιμούμενοι συναγαγεῖν.
 ἀπόχη μόνα ταῦτα εἰπεῖν. ὡς ἐν τῷ Κρίτωνι ὁ Σωκράτης, πρὸ
 5 τοῦ ζῆν τὸ εὖ ζῆν καὶ τεθνάναι τιθέμενος, ἐλπίδα τινὰ ἑτέρου βίου
 μετὰ τὴν τελευταίην ἔχειν οἶεται. καὶ γὰρ καὶ ἐν τῷ Φαίδρῳ αὐτὴν 2
 καθ' αὐτὴν γενομένην τὴν ψυχὴν λέγων μόνην δύνασθαι τῆς ἀλη-
 θινῆς σοφίας | καὶ κρείττονος τῆς ἀνθρωπίνης δυνάμεως μεταλαβεῖν, 653 P
 ὅταν αὐτὴν ὁ ἐνθὲνδε ἔρωσ ἐπὶ οὐρανὸν πτερώσῃ, διὰ τῆς φιλοσόφου
 10 ἀγάπης εἰς τὸ τῆς ἐλπίδος τέλος ἀφικομένην φησὶν ἄλλου βίου
 αἰδίου ἀρχὴν λαμβάνειν. ἐν δὲ τῷ Συμποσίῳ πᾶσι μὲν ἔρωτα φυ- 15, 1
 σικὸν ἐγκεκράσθαι λέγει τῆς τοῦ ὁμοίου γενέσεως, καὶ τοῖς μὲν
 ἀνθρώποις ἀνθρώπων μόνον, τῷ δὲ σκουδαίῳ τοῦ παρακλησίου.
 ἀδύνατον δ' ἐστὶ τοῦτο ποιῆσαι τὸν σκουδαίον μὴ ἔχοντα τελείους 2
 15 τὰς ἀρετάς, καθ' ἃς παιδεύσει τοὺς προσιόντας νέους καί, ὡς ἐν
 Θεαιτήτῳ φησὶ, γεννήσει καὶ ἀνθρώπους ἀποτελέσει· κτελεῖν γὰρ τοὺς 3
 μὲν κατὰ σῶμα, τοὺς δὲ κατὰ ψυχὴν, ἐπεὶ καὶ παρὰ τοῖς βαρβάρους
 φιλοσόφοις τὸ κατηγῆσαι τε καὶ φωτίσαι ἀναγεννησάμενος λέγεται. καὶ
 ἔγωγε ὑμᾶς ἐγέννησα ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ· ὁ καλὸς που λέγει ἀπόστολος.
 20 ὁ δὲ Ἐμπεδοκλῆς ἐν ταῖς ἀρχαῖς καὶ φιλότιμα συγκαταριθμεῖται, 4
 συγκριτικὴν τινὰ ἀγάπην νοῶν.

ἦν οὖν νόφ δέρκευ μηδ' ὄμμασιν ἴσο τεθηπώς.

ἀλλὰ καὶ Παρμενίδης ἐν τῷ αὐτοῦ ποιήματι περὶ τῆς Ἑλπίδος αἰνισ- 5
 σόμενος τὰ τοιαῦτα λέγει·

25 λεύσσε δ' ὅμως ἀπέοντα νόφ παρεόντα βεβαίως·
 οὐ γὰρ ἀποτμήξει τὸ ἐὸν τοῦ ἐόντος ἔχεσθαι
 οὔτε σκιδνάμενον πάντη πάντως κατὰ κόσμον
 οὔτε συνιστάμενον·

4 vgl. Plato Kriton p. 48 B 6—11 vgl. Plato Phaedr. p. 248. 249
 11—13 vgl. Plato Symp. p. 206 C; 207 ACD; 208 B 14—16 vgl. z. B. Plato
 Theaet. p. 150 BC 16 f vgl. Plato Symp. p. 206 C κνοῦσαι . . . πάντες ἀνθρω-
 ποι καὶ κατὰ τὸ σῶμα καὶ κατὰ τὴν ψυχὴν. 18 vgl. I Petr. 1, 3. 23 (ἀνα-
 γεννᾶν) 19 I Kor. 4, 15 20 f vgl. Diog. Laert. VIII 76 φίλων τε ἢ συγκρί-
 νεται 22 Empedokles Fr. 17, 21 Diels; vgl. Plut. Mor. p. 756 D; Simpl. phys.
 p. 158, 20; 148, 26 Diels 25—28 Parmenides Fr. 2 Diels; vgl. Damascius I
 67, 23 Ruelle 25 Theodoret Gr. aff. c. I 72

10 ἀφικνομένην L* corr. L¹ 22 ἦν οὖν νόφ Vi ἦν οὖν νόφ L τὴν οὖν
 νόφ Simpl. 158 (DE) τὴν οὖν νφ Simpl. 158 (F); Plut. ἀλλὰ νόφ Simpl. 188
 δέρκευ L δέρκου Simpl. Plut. ἴσο L 25 λεύσσε oder λεύσει Theodor. HSS
 λεύσε L 26 ἀποτμήσει Dam. ἔχεσθαι Dam. ἔχθεσθαι L

III. ἐπι καὶ ὁ ἐλπίζων, καθάπερ ὁ πιστεύων, τῶ νῶ ὄρῃ τὰ νοητὰ 10, 1
καὶ τὰ μέλλοντα. εἰ τοίνυν φαιμέν τι εἶναι δίκαιον, φαιμέν δι καὶ
καλόν, ἀλλὰ καὶ ἀλήθειάν τι λέγομεν, οὐδὲν δὲ πώποτε τῶν τοιού-
των τοῖς ὀφθαλμοῖς εἶδομεν ἀλλ' ἢ μόνον τῶ νῶ. ὁ δὲ λόγος τοῦ
5 θεοῦ ἐγὼς φησιν εἴμι ἢ ἀλήθεια· νῶ ἄρα | θεωρητὸς ὁ λόγος, κ. α. 1
τοὺς δὲ ἀληθινούς, ἴση, φιλοσόφους τίνες λέγεις; τοὺς τῆς ἀλη- 2
θείας, ἦν δ' ἐγώ, φιλοθεάμονας, ἐν δὲ τῶ Φαίδρῳ περὶ ἀληθείας 3
ὡς ἰδέας λέγων ὁ Πλάτων δηλώσει . . . ἢ δὲ ἰδέα ἐννόημα τοῦ θεοῦ,
ὑπερ ὁ βάρβαροι λόγον εἰρήκασι τοῦ θεοῦ· ἔχει δὲ τὰ τῆς λέξεως 4
10 ὅδε· ὀλομητίον γάρ οὖν τό γε ἀληθὲς εἰπεῖν ἄλλως τε καὶ περὶ
ἀληθείας λέγοντα· ἢ γὰρ ἀχρώματός τε καὶ ἀσχημάτιστος καὶ ἀσφίς
οὐδία ὄντος οὐδία ψυχῆς κερκρήτη μόνον νῶ θεατῆ· προελθὼν δὲ 5
ὁ λόγος δημιουργίας αἰτίας, ἔπιτα καὶ ἐαντὸν γεννᾷ, ὅταν ὁ λόγος
οὐρᾷ γένηται, ἵνα καὶ θεαθῆ, ὁ τοίνυν δίκαιος ζητήσῃ ἐγῶσιον ἀγα- 6
15 πητικῆν, εἰς ἣν οὐδέων ἐντεχεῖ· τῶ προύοντι γάρ φησιν, εἰσφο-
γῆνται· αἰτεῖται καὶ δοθήσεται ἔμην· οἱ γὰρ ἀρπάζοντες τὴν βασί- 7
λειαν κλαστοὶ οὐ τοῖς ἱστοιχοῖς λόγοις, ἐνδεικτικὰ δὲ ὀρθοῦ θου
ἀδιελείπτοις τι ἐχέαι ἐκπιάσθαι εἰρηναί, τὰς ἐπὶ τοῖς προτίροις
ἀμαρτήμασιν ἀπληλιγότες κηλίδας.

2) τὴν μίμτοι κακότητε καὶ ἰλαδὸν ἴστιν ἐλλόθαι. 8
τῶ δ' αὖ προούντι καὶ θεὸς οὐλλαμῆντι
οὐ γάρ ἐν μίμοσι κίται
δῶρα διομέλῃτε Μοισῶν
τὴν τευχότι φέρται.

2) ἢ γοῦν τῆς ἀγνοίας ἐλλότοις τὸ πρῶτόν ἴστι μάθημα τῶ κατὰ 12 1
λόγον μεθίζοντι, ἀγνοῖας τις ἐλήτηον, καὶ ζητήσας ἐγῶσιον τὸν
διδάσκον ἐγῶν τι ἐπιστοῖον καὶ πιστοῖος, ἰατιῶν ἀρετήσας τι
ἐντεῦθεν ἐξομοῖται τῶ ηγεσιμῆον τοῦτ' εἶναι οὐδέων ὁ φθόος
ἡγάπιον, τοῦτῃν τινὰ μέθοδον Σοκράτης ἐποδακτιῶν ἰακιδῶν 2

3 f. vgl. Plato Phaedr. p. 247 C. 5 f. vgl. ib. 249. 6 ff. vgl. ib. 249 A. 7 f. vgl. velle. ib. Plato Phaedr. p. 246 A. 8 vgl. velle. 21 Plato Phaedr. p. 247 B. 10-12 Plato Phaedr. p. 247 C. 13 f. vgl. ib. 247 C. 14-15 vgl. Mattin. 16 f. vgl. Mattin. 11-12. 17 vgl. ib. 247 C. 20-24 vgl. Plat. Sympos. 201 C. 20 Herod. 10 p. 257. 21 f. vgl. ib. 247 C. 22 vgl. Plat. Phaedr. 247 C. 23 vgl. ib. 247 C. 24 Plato Phaedr. 247 B. 25 vgl. ib. 247 C.

8 vgl. 20. 12 vgl. Plato Phaedr. 247 C. 18 vgl. velle. 21 vgl. velle. 22 vgl. 21. 23 vgl. velle. 24 vgl. velle. 25 vgl. 24.

ὡδὲ πυθανομένῳ· | Ὅκ' ἂν οἷε ἄλλως εἰδέναι με περὶ τῶν δι- 655 P
καίων; — *Nai, ei γε εὐροις.* — Ἄλλ' οὐκ ἂν εὐροῖν με ἤγη; — *Kal*
μάλα γε, ei ζητήσῃς. — *Elta ζητῆσαι οὐκ ἂν οἷε με;* — *Ἐγωγε, ei*
οἰηθείης γε μὴ εἰδέναι· ταύτη τοι καὶ αἱ τῶν φρονίμων παρθένων 8
δ λαμπάδες αἱ νύκτωρ ἀνημμένοι ἐν πολλῷ τῷ τῆς ἀγνοίας σκότει,
ἦν νύκτα ἠνέξατο ἢ γραφή· φρόνιμοι ψυχὰι, καθαραὶ ὡς παρθένοι,
συνεῖσαι σφᾶς αὐτὰς ἐν ἀγνοίᾳ καθεστῶσας κοσμικῇ, τὸ φῶς ἀνά-
πτουσι καὶ τὸν νοῦν ἐγείρουσι καὶ φωτίζουσι τὸ σκότος καὶ τὴν
ἄγνοιαν ἐξελαύνουσι καὶ ζητοῦσι τὴν ἀλήθειαν καὶ τοῦ διδασκάλου
10 τὴν ἐπιφάνειαν ἀναμένουσι· φιλόσοφον μὲν οὖν, ἦν δ' ἐγώ, κλη-
θος ἀδύνατον γενέσθαι· ναρθηκοφόροι μὲν πολλοὶ, βάκχοι δέ τε
παῦροι κατὰ τὸν Πλάτωνα· πολλοὶ γὰρ κλητοί, ὀλίγοι δὲ ἐκλεκ-
τοί· καὶ οὐκ ἐν πάσι φησὶν ὁ ἀπόστολος | ἢ γνώσις· προσ- 237 S
εὔχεσθε δὲ ἵνα ῥυσθῶμεν ἀπὸ τῶν ἀτόπων καὶ πονηρῶν ἀνθρώπων·
15 οὐ γὰρ πάντων ἢ πιστίς· καὶ ἡ Κλεάνθους δὲ τοῦ Στωϊκοῦ φιλό-
σοφος ποιητικῇ ὡδὲ πως τὰ ὅμοια γράφει·

μὴ πρὸς δόξαν ὄρα, ἐθέλων σοφὸς αἴψα γενέσθαι,

μηδὲ φοβοῦ πολλῶν ἄκριτον καὶ ἀναιδέα δόξαν.

οὐ γὰρ κληθὸς ἔχει συνετὴν κρίσιν οὔτε δικαίω

20 *οὔτε καλῶν, ὀλίγοις δὲ παρ' ἀνδράσι τοῦτό κεν εὐροις.*

γνωμικώτερον δὲ ὁ κωμικὸς ἐν βραχεῖ·

18, 1

αἰσχρὸν δὲ κρίνειν τὰ καλὰ τῷ πολλῷ ψόφῳ.

ἀπηκόασι γὰρ, οἶμαι, τῆς καλῆς ἐκείνης λεγομένης ἡμῖν σοφίας· εἰς 2
μέσον ἀσυνέτων συντήρησον καιρὸν, εἰς μέσον δὲ διανοουμένων
25 ἐνδελέχιζε· καὶ πάλιν· σοφοὶ κρύφουσιν αἰσθησίν· ἐνέχρον γὰρ 3
τῆς ἀληθείας τὴν ἀπόδειξιν ἀπαιτοῦσιν οἱ πολλοὶ οὐκ ἀρκούμενοι
φιλῆ τῇ ἐκ πίστεως σωτηρίᾳ. |

1—4 Plato Alcib. I p. 109 E; vgl. Stob. Flor. 9, 68 Mein. 4—10 vgl.
Matth. 25, 1—13 10—12. 15—22 vgl. Elter Gnom. hist. 97 10—13 Theo-
doret Gr. aff. c. XII 35 10 f Plato Rep. VI p. 494 A 11 f Plato Phaed.
p. 69 C; vgl. Leutsch zu Greg. Cypr. Cod. Mosqu. IV 99 12 f Matth. 22, 14
18 1 Kor. 8, 7 18—15 II Thess. 3, 1 f 17—20 Kleantes Fr. 100 Pear-
son, 559 Arnim Stoic. vet. fr. I p. 127; vgl. Wachsmuth, Comm. II de Zenone
Cit. et Cleanthe Assio p. 8 22 CAF III p. 503 Adesp. 518 28—25 Sir.
27, 12 25 Prov. 10, 14

1 f δικαίων] ἀδικίων Stob. δικαίων καὶ ἀδικίων Plato 2 ἡγή Stob. ἡγήσῃ
L ἡγεῖ Plato 5 ἀγνοίας Sy ἀγνείας L 15 f φιλόσοφος (vgl. Strom. V 122, 3)
Wachsmuth φιλοσόφου L 17 ὄραν Usener 18 δόξαν] βᾶξιν Meineke Praef.
hist. crit. com. Gr. p. XII; doch vgl. Pearson 19 f δικαίων—καλῶν Wi δι-
καίαν—καλὴν L

Clemens II.

22

τάσματος ἠνίξαντο, (δι' οὐ) μόνοις ἐξῆν ἐπιβαίνειν αὐτῶν τοῖς ἱερο- 4
 μένοις, τουτέστι τοῖς ἀνακειμένοις τῷ θεῷ, | τοῖς περιτετημημένοις 657 P
 τὰς τῶν καθῶν ἐπιθυμίας διὰ τὴν πρὸς μόνον τὸ θεῖον ἀγάπην·
 οὐ καθαρῶ γὰρ καθαρῶ ἐφάπτεσθαι οὐ θεμιτὸν εἶναι συνεδόκει καὶ
 5 Πλάτωνι. ἐντεῦθεν αἱ προφητεῖαι οἱ τε χρησμοὶ λέγονται δι' αἰνι- 20, 1
 γμάτων καὶ αἱ τελεταὶ τοῖς ἐντυγχάνουσιν ἀνέδην οὐ δεικνύνται, ἀλλὰ
 μετὰ τινων καθαρῶν καὶ προρρήσεων·

ἃ Μοῦσα γὰρ οὐ φιλοκερδῆς πω τότ' ἦν οὐδ' ἐργάτις· 2
 οὐδ' ἐπέραντο γλυκείαι μελίφθογγοὶ ποτὶ Τερψιχόρας
 10 ἀργυρωθῆσαι πρόσωπα μαλθακόφωνοι αἰοδαί.

Ἀντίκα οἱ παρ' Αἰγυπτίοις παιδευόμενοι πρῶτον μὲν πάντων 3
 τὴν Αἰγυπτίων γραμμάτων μέθοδον ἐκμανθάνουσι, τὴν ἐπιστολο-
 γραφικὴν καλουμένην· δευτέραν δὲ τὴν ἱερατικὴν, ἣ χρῶνται οἱ
 ἱερογραμματεῖς· ὑστάτην δὲ καὶ τελευταίαν τὴν ἱερογλυφικὴν, ἧς ἡ
 15 μὲν ἐστὶ διὰ τῶν πρώτων στοιχείων κυριολογική, ἡ δὲ συμβολική.
 τῆς δὲ συμβολικῆς ἡ μὲν κυριολογεται κατὰ μίμησιν, ἡ δ' ὥσπερ
 τροπικῶς γράφεται, ἡ δὲ ἄντικρυς ἀλληγορεῖται κατὰ τινὰς αἰνιγμοὺς.

Ἥλιον γοῦν γράφει βουλόμενοι κύκλον ποιοῦσι, σελήνην δὲ σχῆμα 4
 μνηροειδὲς κατὰ τὸ κυριολογούμενον εἶδος.
 20 Τροπικῶς δὲ κατ' οἰκειότητα μεταγόντες καὶ μετατιθέντες, τὰ 5
 δ' ἐξαιλλάττοντες, τὰ δὲ πολλαχῶς μετασχηματίζοντες χαράττουσιν.
 τοὺς γοῦν τῶν βασιλέων ἐκαίνους, θεολογούμενοις μύθοις παραδι- 21, 1
 δόντες, ἀναγράφουσι διὰ τῶν ἀναγλύφων.

Τοῦ δὲ κατὰ τοὺς αἰνιγμοὺς τρίτου εἶδους δειγμα ἔστω τόδε· τὰ 2
 25 μὲν γὰρ τῶν ἄλλων ἄστρον διὰ τὴν πορείαν τὴν λοξὴν ὄψεων σώ-
 μασιν ἀπέικαζον, τὸν δὲ ἥλιον τῷ τοῦ κανθάρου, ἐπειδὴ κυκλοτερεῖς

2 f vgl. Kol. 2, 11; 3, 5 4 f vgl. Plato Phaed. p. 67 B; Theodoret Gr.
 aff. c. I 85 8—10 Pind. Isthm. 2, 5—8 10 vgl. W. R. Paton, The Class.
 Rev. 2 (1888) S. 180 11—S. 340, 4 Vet. script. de reb. Aegypt. . . . fragmenta
 coll. Bunsen p. 91 (Ägyptens Stelle in der Weltgeschichte II; vgl. I S. 393—403);
 vgl. Letronne, Précis du système hiérog. 2 (1827) p. 376—399; Ed. Dulaurier, Exa-
 men d'un passage des stromates de S. Clém. d'Alex. relat. aux écritures égyptiennes
 Paris 1833; A. Wiedemann, Herodots zweites Buch S. 162 ff; Deiber, Clément
 d'Alexandrie et l'Égypte p. 13—32 15 zu den πρώτα στοιχεία vgl. Lepsius,
 Rh. Mus. 4 (1836) S. 142—148 24—S. 340, 4 vgl. Horapollon Hierogl. I 10;
 Porphyrius bei Euseb. Praep. ev. III 4, 13; Suidas s. v. κἀνθαρος. Aus Clemens
 schöpft [Eustathius] Comm. in Hexaem. Migne S. Gr. 18 Col. 748 C 24—26
 vgl. F. Boll, Sphaera S. 172

1 <δι' οὐ> St ἐξὸν Wi 6 ἀναίδην L 9 οὐδὲ πέραντο L μελι-
 φθόγγου Heyne 26 τῷ Sy τὸ L

ἀλλὰ κακοὶ μὲν κάρτα πλείε κρατέουσιν ἀπιστεῖν·
ὡς δὲ παρ' ἡμετέρης κέλεται πιστώματα Μούσης,
γνώθῃ διατηθέντος ἐν σπλάγχνοισι λόγοιο.

6 κα P

τοῖς μὲν γὰρ κακοῖς τοῦτο σὺνηθεῖς, φηοῖν ὁ Ἐμπεδοκλῆς, τὸ ἐθέλειν
3 κρατεῖν τῶν ἀληθῶν διὰ τοῦ ἀπιστεῖν. ὅτι δὲ ἐστὶ τὰ ἡμέτερα ἰν- 3
δοξα καὶ πιστεύεσθαι ἄξια, γινώσκονται Ἕλληνας τοῦ λόγον μᾶλλον
ἐξεταζομένου διὰ τῶν ἰσομένων· τῷ γὰρ ὁμοίῳ τὸ ὅμοιον ἐκείδα-
σκόμεθα. ὅτι (ἀποκρίνουσ) φηοῖν ὁ Σολομῶν· τῷ μαρῶ ἐκ τῆς
μαρτίας αὐτοῦ· διὸ καὶ τοῖς τὴν σοφίαν αἰτοῦσι τὴν παρ' αὐτοῖς 6
10 ὀρεκτέον τὰ οἰκεία, ὡς ἂν ὕψιστα διὰ τῶν ἰδίων εἰς πίστιν ἀληθείας
εἰκότως ἀφίκοιντο· τοῖς γὰρ πᾶσι πάντα γεγονόμην· λέγει, ἵνα τοὺς 7
πάντας περιθῆσω· ἐπεὶ καὶ τῆς θείας χάριτος ὁ ἐπίως ἐπὶ δικαιοῦς
καὶ ἀδίκους καταπέμπεται· ἢ Ἰουδαίων μόνων ἐστὶν ὁ θεός; οὐχὶ 8
καὶ Ἰθῶν; ναι καὶ Ἰθῶν, εἴπερ εἰς ὁ θεός, ὁ γενναῖος κίραγεν
15 ἀπόστολος.

IV. Ἄλλ' ἐπεὶ μήτε τῷ ἀγαθῷ δικαίως μήτε τῇ γνώσει εἰς σω- 10. 1
τηρίαν πιστεύειν ἐθέλουσιν, ἡμεῖς αὐτοὶ τὰ ἐκείνων ἰδία ἠγοῦμενοι
ὅτι πάντα τοῦ θεοῦ, καὶ μάλιστα ἐπειδὴ τὰ κατὰ παρ' ἡμῶν ὤφ-
μηται τοῖς Ἕλλησιν, ἔχειρωμέναι αὐτοῖς, ὡς ἀκούειν πεφύκασιν· τὸ
20 γὰρ συνετόν ἦτοι τὸ δίκαιον ὁ πολὺς οὐτός ὄχλος οὐκ ἐκ τῆς ἀλη-
θείας, ἀλλ' ἐξ ὧν ἂν ἠσθῆ, δοκιμάζει. ἦδοιτο δ' ἂν οὐχ ἰτίριος 2
μᾶλλον ἢ τοῖς ὁμοίοις αὐτοῦ· ὅσον γὰρ τεχνλὸν ἴτι καὶ κορυόν, οὐ
ξίνοιον ἔχον οὐδὲ φιλοθιάμονος τεχνῆς ὄφιν ἀθαμῆ τε καὶ ὀξυθερῆ,
ἦν ὁ σοτήρ ἐντίθῃσι μόνος, ὅσπερ ἐν τιλεταις ἀμύητον ἦ ἐν χορίαις
25 ἄμοισον, οὐπω καθαρὸν ὄν οὐδὲ ἄξιον ἀγνῆς ἀληθείας, ἐκμιλλῆς δὲ καὶ
ἀτακτον καὶ ἐλικόν, ἴτι ἴσω θεῖον χορῶ ἴστασθαι δεῖ· πνευματικῶς 3
ἴτι γὰρ πνευματικῶ συγκρίνομεν, διὰ τοῦτό τοι τῆς ἐπικρύφτους τὸν
τρόπον, θεῖον ὄντα οὐκ ἀληθῶς καὶ ἀναγκαιότατον ἡμῖν διὰ τὸν ἐν τῷ
ἀδύτῳ τῆς ἀληθείας ἀποκείμενον, ἠρῶν ἀτεχνῶς λόγον. Ἀγέπτιοι μὲν
30 διὰ τῶν παρ' αὐτοῖς ἀδύτων καλουμένων, Ἐβραῖοι δὲ διὰ τοῦ παρῆτι-

1-8 Empedokles Fr. 5 Diels 1 f Theodoret Gr aff c 1 71 7 f vgl.
s 131, 2) 8 f Prov. 20, 7 9 vgl 1 Kor 1, 22 11 f vgl 1 Kor 9, 22
12 f vgl Matth. 5, 45 13 f Rom 8, 20 f 17 f vgl Protr 122 3 mit
Ann. 23-26 vgl Plato Rep V p 475 E φιλοθιάμονος, VII p 520 C ὄξιν
αθαμῆς; Phaedr p 274 C ἀγνῆς καὶ ἀτεχνῆς, Phaedr p 247 A ὄξιν
ὄξιν θεῖον χορῶ ἴστασθαι 26 f vgl 1 Kor 2 13 30 f vgl Hebr 9, 1 f

1 ποιεῖ γὰρ τὰ θεῖα καὶ τὰ ἀγαθὰ καὶ τὰ ἀγαθὰ καὶ τὰ ἀγαθὰ καὶ τὰ ἀγαθὰ
2 f Theodoret 3 κατὰ τὴν φύσιν, ἀναγκαιότατος Diels 3 κατὰ τὴν φύσιν, ἀναγκαιότατος
4 κατὰ τὴν φύσιν, ἀναγκαιότατος Diels 5 κατὰ τὴν φύσιν, ἀναγκαιότατος
6 κατὰ τὴν φύσιν, ἀναγκαιότατος Diels 7 κατὰ τὴν φύσιν, ἀναγκαιότατος
8 κατὰ τὴν φύσιν, ἀναγκαιότατος Diels 9 κατὰ τὴν φύσιν, ἀναγκαιότατος
10 κατὰ τὴν φύσιν, ἀναγκαιότατος Diels 11 κατὰ τὴν φύσιν, ἀναγκαιότατος
12 κατὰ τὴν φύσιν, ἀναγκαιότατος Diels 13 κατὰ τὴν φύσιν, ἀναγκαιότατος
14 κατὰ τὴν φύσιν, ἀναγκαιότατος Diels 15 κατὰ τὴν φύσιν, ἀναγκαιότατος
16 κατὰ τὴν φύσιν, ἀναγκαιότατος Diels 17 κατὰ τὴν φύσιν, ἀναγκαιότατος
18 κατὰ τὴν φύσιν, ἀναγκαιότατος Diels 19 κατὰ τὴν φύσιν, ἀναγκαιότατος
20 κατὰ τὴν φύσιν, ἀναγκαιότατος Diels 21 κατὰ τὴν φύσιν, ἀναγκαιότατος
22 κατὰ τὴν φύσιν, ἀναγκαιότατος Diels 23 κατὰ τὴν φύσιν, ἀναγκαιότατος
24 κατὰ τὴν φύσιν, ἀναγκαιότατος Diels 25 κατὰ τὴν φύσιν, ἀναγκαιότατος
26 κατὰ τὴν φύσιν, ἀναγκαιότατος Diels 27 κατὰ τὴν φύσιν, ἀναγκαιότατος
28 κατὰ τὴν φύσιν, ἀναγκαιότατος Diels 29 κατὰ τὴν φύσιν, ἀναγκαιότατος
30 κατὰ τὴν φύσιν, ἀναγκαιότατος Diels

τάσματος ἠνίξαντο, <δι' οὐ> μόνοις ἐξῆν ἐπιβαίνειν αὐτῶν τοῖς ἱερω- 4
 μένοις, τουτέστι τοῖς ἀνακειμένοις τῷ θεῷ, | τοῖς περιτετημημένοις 657 P
 τὰς τῶν καθῶν ἐπιθυμίας διὰ τὴν πρὸς μόνον τὸ θεῖον ἀγάπην·
 οὐ καθαρῷ γὰρ καθαρῷ ἐφάπτεσθαι οὐ θεμιτὸν εἶναι συνεδόκει καὶ
 5 Πλάτωνι. ἐντεῦθεν αἱ προφητεῖαι οἱ τε χρησμοὶ λέγονται δι' αἰνι- 20, 1
 γμάτων καὶ αἱ τελεταὶ τοῖς ἐντυγχάνουσιν ἀνέδην οὐ δεικνύνται, ἀλλὰ
 μετὰ τινων καθαρῶν καὶ προρρήσεων·

ἡ Μοῦσα γὰρ οὐ φιλοκερδῆς πω τότ' ἦν οὐδ' ἐργάτις· 2
 οὐδ' ἐπέρναντο γλυκίαι μελίφθογγοὶ ποτὶ Τερψιχόρας
 10 ἀργυρωθεῖσαι πρόσωπα μαλθακόφωνοι αἰοδαί.

Αὐτίκα οἱ παρ' Αἰγυπτίοις παιδευόμενοι πρῶτον μὲν πάντων 8
 τὴν Αἰγυπτίων γραμμάτων μέθοδον ἐκμανθάνουσι, τὴν ἐπιστολο-
 γραφικὴν καλουμένην· δευτέραν δὲ τὴν ἱερατικὴν, ἣ χρῶνται οἱ
 ἱερογραμματεῖς· ὑσάτην δὲ καὶ τελευταίαν τὴν ἱερογλυφικὴν, ἧς ἣ
 15 μὲν ἐστὶ διὰ τῶν πρῶτων στοιχείων κυριολογική, ἣ δὲ συμβολική.
 τῆς δὲ συμβολικῆς ἣ μὲν κυριολογείται κατὰ μίμησιν, ἣ δ' ὡσπερ
 τροπικῶς γράφεται, ἣ δὲ ἀντικρὺς ἀλληγορεῖται κατὰ τινὰς αἰνιγμοῦς.

Ἦλιον γοῦν γράφει βουλόμενοι κύκλον ποιοῦσι, σελήνην δὲ σχῆμα 4
 μνηοειδὲς κατὰ τὸ κυριολογούμενον εἶδος.
 20 Τροπικῶς δὲ κατ' οἰκειότητα μετάγοντες καὶ μετατιθέντες, τὰ 5
 δ' ἐξαλλάττοντες, τὰ δὲ πολλαχῶς μετασχηματίζοντες χαράττονσιν.
 τοὺς γοῦν τῶν βασιλέων ἐκαίνους, θεολογομένους μύθοις παραδι- 21, 1
 δόντες, ἀναγράφουσι διὰ τῶν ἀναγλύφων.

Τοῦ δὲ κατὰ τοὺς αἰνιγμοῦς τρίτου εἶδους δεῖγμα ἔστω τόδε· τὰ 2
 25 μὲν γὰρ τῶν ἄλλων ἄστρον διὰ τὴν πορείαν τὴν λοξὴν ὄψεων σώ-
 μασι ἀπείκαζον, τὸν δὲ ἥλιον τῷ τοῦ κανθάρου, ἐπειδὴ κυκλοτερεῖς

2 f vgl. Kol. 2, 11; 3, 5 4 f vgl. Plato Phaed. p. 67 B; Theodoret Gr.
 aff. c. I 85 8—10 Pind. Isthm. 2, 5—8 10 vgl. W. R. Paton, The Class.
 Rev. 2 (1888) S. 180 11—S. 340, 4 Vet. script. de reb. Aegypt. . . . fragmenta
 coll. Bunsen p. 91 (Aegyptens Stelle in der Weltgeschichte II; vgl. I S. 393—403);
 vgl. Letronne, Précis du système hiérog. 2 (1827) p. 376—399; Ed. Dulaurier, Exa-
 men d'un passage des stromates de S. Clém. d'Alex. relat. aux écritures égyptiennes
 Paris 1833; A. Wiedemann, Herodots zweites Buch S. 162 ff; Deiber, Clément
 d'Alexandrie et l'Égypte p. 13—32 15 zu den πρώτα στοιχεία vgl. Lepsius,
 Rh. Mus. 4 (1836) S. 142—148 24—S. 340, 4 vgl. Horapollon Hierogl. I 10;
 Porphyrius bei Euseb. Praep. ev. III 4, 13; Suidas s. v. κἀνθάρος. Aus Clemens
 schöpft [Eustathius] Comm. in Hexaëm. Migne S. Gr. 18 Col. 748 C 24—26
 vgl. F. Boll, Sphaera S. 172

1 <δι' οὐ> St ἐξόν Wi 6 ἀναδὴν L 9 οὐδὲ πέρναντο L μελι-
 φθόγγου Heyne 26 τῷ Sy τὸ L

ἐκ τῆς βοίας; | ὄνθου σχῆμα πλασάμενος ἀντικρόσωπος κυλίνδου. 6^a P
 φασὶ δὲ καὶ ἑξάμηνον μὲν ὑπὸ γῆς, θάτερον δὲ τοῦ ἔτους τμήμα τὸ 2
 ζῶον τοῦτο ὑπὲρ γῆς διαιτᾶσθαι σπερμαίνειν τε εἰς τὴν σφαίραν καὶ
 γεννᾶν καὶ θῆλυν κύνθαρρον μὴ γίνεσθαι.

- 5 Πάντες οὖν, ὡς ἔπος εἰπεῖν, οἱ θεολογήσαντες βάρβαροί τε καὶ 4
 Ἕλληνες τὰς μὲν ἀρχὰς τῶν πραγμάτων ἀπεκρύψαντο, τὴν δὲ ἀλή-
 θειαν ἀνίγμασι καὶ συμβόλοις ἀλληγορίαις τε αὐτὰ καὶ μεταφοραῖς καὶ
 τοιούτοις τισὶ τρόποις παραδεδώκασι, ὅποια καὶ παρ' Ἑλλήσι τὰ
 μαντεία, καὶ ὁ γε Ἀπόλλων ὁ Πύθιος Λοξίας λέγεται.
- 10 Ναὶ μὴν καὶ τῶν παρ' Ἑλλήσι σοφῶν καλουμένων τὰ ἀποσθί- 22
 γματα ὀλίγαις λέξεσι μείζονος πράγματος δήλωσιν ἐμφαίνει, οἷον
 ἀμίλει τὸ χρόνον φείδουσι ἦτοι | ἐπὶ ὁ βίος βραχὺς, | καὶ | οὐ δεῖν 23
 τὸν χρόνον τοῦτον εἰς μάτην καταναλωῶσαι, ἢ κατ' ἐναντιότητα φεί-
 σασθαι τῶν ἀναλωμάτων τῶν ἰδιωτικῶν, ἵνα κἄν πολλὰ ἐτη ζῆσης.
- 15 φησί, μὴ ἐπιλείπη σοὶ τὰ ἐπιτήδεια, ὡσαύτως καὶ τὸ ἠγνώθισαν 23. 1
 τὸν πολλὰ ἐνδείκνυται, καὶ ὅτι θνητὸς εἶ καὶ ὅτι ἀνθρώπος ἔγένου,
 καὶ ἤδη πρὸς τὰς ἄλλας τοῦ βίου ἐπεροχὰς, κατὰ σύγκρισιν ὅτι
 οὐδενὸς λόγου ἑπάρχεις, ἐνδοξον λέγων ἢ πλούσιον, ἢ τούραντιον,
 ὅτι πλούσιος ὢν καὶ ἐνδοξος, οὐ παραμόνον αὐμνήνη πλεονεκτήματι·
- 21 καὶ εἰς τί γέγονας, ἠγνώθισαν, φησί, καὶ τίνας εἰκῶν ἑπάρχεις, τίς τί
 σοὶ ἡ σὺσία καὶ τίς ἡ δημιουργία καὶ ἡ πρὸς τὸ θεῖον ἀκείνοισι τίς,
 καὶ τὰ τοῦτοις ὅμοια, λέγει δὲ καὶ διὰ Ἡοίσιον τοῦ προσηύτου τὸ 2
 πνεῦμα· ἐδώσω σοὶ θησαυροὺς σκοτεινοὺς ἀποκρύφους,· θησαυροὶ
 δὲ τοῦ θεοῦ καὶ πλοῦτος ἀνεκλιπῆς ἢ δυσθήρατός ἐστι σοφία.
- 25 Ἀλλὰ καὶ οἱ παρὰ τούτων τῶν προσηπτῶν τὴν θεολογίαν θεοῦ- 24. 1
 σαγμίνοι ποιηταὶ δι' ἑκτονίας | πολλὰ φιλοσοφοῦσι, τὸν Ἰησῆα λέγει, 6^a P
 τὸν Ἄβρον, τὸν Μουσαῖον, τὸν Ὀμηρον καὶ Ἡοίον καὶ τοὺς ταύτη
 σοφοί, παραλίτασμα δὲ αὐτοῖς πρὸς τοὺς πολλοὺς ἡ ποιητικὴ 2

10—13 vgl Philo De vita cont. 2 II p 474 M αἱ γὰρ χρημάτων καὶ πτε-
 μάτων ἐπιμίλειαι τοῖς χρόνοις ἀναλλασσόμεναι· χρόνοι δὲ φείδεσθαι καὶ οὐ, ἐπιπέ-
 κατὰ τὸν λατρίων Ἰπποκράτην ὁ μὲν βίος βραχὺς, ἡ δὲ τέχνη μακρὴ Hippokr.
 Aphor. I Vgl Wendland I Jahrbh. 22 Suppl. Bd. 8 1890 18 zu χρόνον φεί-
 δεσθαι vgl Roscher Philol. 5^a 1890 S. 35 ff 1891 vgl Ström. I 1893 mit Ann.

23 Jes 45, 3 23f vgl Luk. 12, 33 θησαυροὶ ἀδύλακτοι; Paed III S. 7 3
 σοφίαι; θησαυροὶ ἀδύλακτοι; S. 10 22 Volg. thesaurus sine labatione manet
 talis 25 S. 241, 1 vgl Plato Prot. p. 319 D

8 τοῖσιν, De τοῖσιν 6^a L. 12 [καὶ] St. 24 St. 6^a L. 19 λέγει
 Μα λέγον Ἡέου 19 παρὰ μόνον vgl z B Paed III 22, 1 H. 10 κατὰ μόνον
 L. Auzg 22 τοῖσιν οἷς in Ros., für sein L. 24 ἀνεκλίπης L.

φυγαγωγία· ὄνειροί τε καὶ σύμβολα ἀφανέστερα πάντα τοῖς ἀνθρώ-
ποις οὐ φθόνῳ (οὐ γὰρ θέμις ἐμπαθῆ νοεῖν τὸν θεόν), ἀλλ' ὅπως
εἰς τὴν τῶν αἰνιγμάτων ἔννοιαν ἢ ζήτησις παρεισδύουσα ἐπὶ τὴν
εὗρεσιν τῆς ἀληθείας ἀναδράμη. ταύτη τοι Σοφοκλῆς, ὁ τῆς τρα- 8
5 γωδίας ποιητής, φησὶ πού·

καὶ τὸν θεὸν τοιοῦτον ἐξεπίσταμαι·
σοφοῖς μὲν αἰνικτῆρα θεοφάτων ἀεί,
σκαιοῖς δὲ φαῦλον κἂν βραχεὶ διδάσκαλον,

τὸ φαῦλον ἐπὶ τοῦ ἀπλοῦ τάσσων. ἄντικρυς γοῦν περὶ πάσης γρα- 25, 1
10 φῆς τῆς καθ' ἡμᾶς ἐν τοῖς ψαλμοῖς γέγραπται ὡς ἐν παραβολῇ
εἰρημένης· ἀκούσατε, λαός μου, τὸν νόμον μου, κλίνατε τὸ οὖς
ὑμῶν εἰς τὰ ῥήματα τοῦ στόματός μου· ἀνοίξω ἐν παραβολαῖς τὸ
στόμα μου, φθέγγομαι προβλήματα ἀπ' ἀρχῆς· καὶ ὁ γενναῖος ἀπό- 2
στολος τὰ ὅμοια ὡδὲ πως λέγει· σοφίαν δὲ λαλοῦμεν ἐν τοῖς τε-
15 αῖσις, σοφίαν δὲ οὐ τοῦ αἰῶνος τούτου οὐδὲ τῶν ἀρχόντων τοῦ
αἰῶνος τούτου τῶν καταργουμένων· ἀλλὰ λαλοῦμεν θεοῦ σοφίαν ἐν
μυστηρίῳ, τὴν ἀποκεκρυμμένην, ἣν προώρισεν ὁ θεὸς πρὸ τῶν αἰώ-
νων εἰς δόξαν ἡμῶν· ἣν οὐδεὶς τῶν ἀρχόντων τοῦ αἰῶνος τούτου
ἔγνωκεν· εἰ γὰρ ἔγνωσαν, οὐκ ἂν τὸν κύριον τῆς δόξης ἐσταύρω-
20 σαν· οἱ φιλόσοφοι δὲ οὐκ ἐνηργήθησαν ἐνυβρίοιαι τὴν παρουσίαν 8
τοῦ κυρίου· ἀπόκειται τοίνυν τὴν οἰησιν τῶν ἐν Ἰουδαίῳ σοφῶν
ἐπιραπίζειν τὸν ἀπόστολον· διὸ καὶ ἐπιφέρει· ἀλλὰ κηρύσσομεν 4
καθὼς γέγραπται,· φησὶν,· ὁ ὀφθαλμὸς οὐκ εἶδεν καὶ οὐς οὐκ ἤκου-
σεν καὶ ἐπὶ καρδίαν ἀνθρώπου οὐκ ἀνέβη, ἃ ἠτοίμασεν ὁ θεὸς τοῖς
25 ἀγαπῶσιν αὐτόν· ἡμῖν γὰρ ἀπεκάλυψεν ὁ θεὸς διὰ τοῦ πνεύματος·
τὸ γὰρ πνεῦμα πάντα ἐρευνᾷ, καὶ τὰ βάθη τοῦ θεοῦ· πνευματικὸν 5
γὰρ καὶ γνωστικὸν οἶδεν τὸν τοῦ ἁγίου πνεύματος μαθητὴν τοῦ ἐκ
θεοῦ χορηγουμένου, ὃ ἐστι νοῦς Χριστοῦ. ψυχικὸς δὲ ἄνθρωπος

2 vgl. Plato Phaedr. p. 247 A (φθόνος ἔξω θείου χοροῦ ἴσταται); Tim.
p. 29 E (ἀγαθῷ δὲ οὐδεὶς περὶ οὐδενὸς οὐδέποτε ἐγγίγνεται φθόνος); Aristot. Me-
taph. I 2 p. 983^a 2 (οὔτε τὸ θεῖον φθονερόν ἐνδέχεται εἶναι) 6—8 Sophokles
Fr. inc. 704 11—18 Psal. 77, 1 f 14—20 I Kor. 2, 6—8 22—26 I Kor.
2, 9 f (καὶ κηρύσσομεν vgl. z. B. I Kor. 1, 23; 15, 11) 26 f πνευματικὸν καὶ—
μαθητὴν Sac. Par. 249 Holl 26—28 vgl. I Kor. 2, 15 (πνευματικός); 2, 12
(ἐλάβομεν . . τὸ πνεῦμα τὸ ἐκ τοῦ θεοῦ); 2, 16 (ἡμεῖς δὲ νοῦν Χριστοῦ ἔχομεν)
28 f I Kor. 2, 14

1 πάντα ἀφανέστερα corr. L¹ 7 ἐνικτῆρα—αἰεὶ L 20 ἐνηργήθησαν
(η¹ corr. aus ε) L¹ 21 ἀπόκειται Schw ἀπολείπεται St 22 κηρύσσομεν (ο
corr. aus ω) L¹ 27 οἶδεν] τὸν αὐτὸν οἶδεν ὁ ἀπόστολος Sac. Par. 27 f
τοῦ—χορηγουμένου Lowth τὸν—χορηγοῦμενον L

οὐ δέχεται τὰ τοῦ πνεύματος· μωρία γὰρ αὐτῶ ἐστιν.¹ αὐτίκα ὁ **26. 1**
 ἀπόστολος πρὸς ἀντιδιαστολήν γνωστικῆς τελειότητος τὴν κοινὴν
 πίστιν πῆ μὲν θεμέλιον λέγει, πῆ δὲ γάλα, γράφων τὸν τρόπον
 τοῦτον· ἰαδελφοί. | οὐκ ἠδυνήθητε λαλῆσαι ἑμὲν ὡς πνευματικοί.² P
 5 ἄλλ' ὡς σαρκικοί, ὡς νηπίοι· ἐν Χριστῷ. γάλα ἡμᾶς ἐπότισα, οὐ
 βρωμα· οὐπω γὰρ ἐδύνασθε. ἀλλ' οὐδὲ ἔτι νῦν δύνασθε, ἔτι γὰρ
 σαρκικοί ἐσθε. ὅπου γὰρ ἐν ἑμὲν ζῆλος καὶ ἔρις, οὐχὶ σαρκικοί ἐσθε
 καὶ κατὰ ἄνθρωπον περιπατεῖτε;³ τὰ ἀρετὰ τοῖς ἁμαρτωλοῖς **3**
 τῶν ἀνθρώπων, οἱ δὲ τούτων ἀπεισχημένοι τὰ θεῖα φρονοῦσι καὶ
 10 βρωμάτων γνωστικῶ μεταλαμβάνουσιν. ἰκατὰ τὴν χάριν, φησί. **3**
 τὴν δοθεῖσάν μοι ὡς σοφός· ἀρχιτέκτων θεμέλιον τέθεικα, ἄλλοι δὲ
 ἐποικοδομοῦσι χρυσίον καὶ ἀργύριον, λίθους τιμίους.⁴ ταῦτα γνωστικά **4**
 ἐποικοδομήματα τῆ κρηπίδι τῆς πίστεως τῆς εἰς Ἰησοῦν Χριστόν.
 ἰκαλᾶμι δὲ τὰ τῶν ἀφροσύων ἰκαναθήματα καὶ ἐξέλας καὶ ἰχότος.⁵
 15 ἰόποιον δὲ ἰκάστων τὸ ἰργον, τὸ πῖρ δοκιμάσαι.⁶ τὴν γνωστικὴν **5**
 οἰκοδομὴν κὰν τῆ πρὸς Ῥωμαίους ἐπιστολῇ αἰνισσομένο; φησὶν·
 ἰκποθῶ γὰρ ἰδεῖν ἡμᾶς, ἵνα τι μεταδῶ χάρισμα ἑμὲν πνευματικὸν
 εἰς τὸ στηριχθῆναι ἡμᾶς.⁷ ἀποικαλυμμένως δὲ οὐχ οἶόν τι ἰν τὰ
 τοιαῦτα τῶν χαρισμάτων ἐπιστέλλειν

20 V. Αὐτίκα τῆς βαρβάρου φιλοσοφίας πάντ' σφόδρα ἐπιεικέρη- **27. 1**
 μίνως ἠρητηται τὰ Πενθαγόρια σύμβολα.

Παράγει γοῦν ὁ Σάμιος ἰχιλιόνα ἐν οἰκίᾳ μὴ ἰχίνει, τοττίστι
 λάλον καὶ φηθιγόν καὶ πρόγλωσσον ἄνθρωπον, μὴ δυνάμενον στέγειν
 ὄν ἂν μετάσχη, μὴ δέχουθαι. ἰχιλιόων γὰρ καὶ τριγών, ἀγροῦ **2**
 25 στρουθία, ἰγνωσαν καιροῦς ἰσοδόν ἀντῶν, φησὶν ἡ γραφή, καὶ οὐ
 χροῖ ποτε φλιαρία στροικίτη, καὶ μὴν γογγύζουσα ἡ τριγών μίμψις **3**
 καταλαλιάν ἀχάριστον ἰμεινονσα ἰκότος ἰξοικίζεται·

ὡς μὴ μοι τρέζῃτε κερήμιοι ἄλλοθεν ἄλλοι.

3 τὸ θεμίλιον ἰδὲ I Kor 3, 10-12. **4-5** I Kor 3, 11-12. **10-12.**
 14 ἰδὲ I Kor 3, 10-12. **12-19** ἰδὲ Strom VI 172-1. **13** I Kor 3, 11
 17 f Rom 1, 11. **20** S 246, 13 τὸ den symb Pyth ἰδὲ Plat Mor
 p. 727 B ff; Porph Vit Pyth 42, Janb, Protr. 21, De g Laert VIII 17 ff. Manss,
 De bono graec quæst. p. 95 ff. C. H. K., De acoustatacive symb. in Pythag
 Krieger Diss 1804, loc. cit. 65. **22** Pyth symb 7 Mullach FPh 1 p. 95. ἰδὲ
 Leutsch zu Manes V 40. **23** ἰδὲ Plat p. 72. De bono graec, p. 95 ff. 20
 24, ποττίστι. **24** f Jeros. s. 7. **25** I 11.

7 ἰδὲ I 1. **8** τὸ τὸ St κατὰ τὰ V. **9** ἰδὲ I 1. **10** ἰδὲ I 1. **11** ἰδὲ I 1. **12** ἰδὲ I 1.
21 ἰδὲ I 1. **22** ἰδὲ I 1.

ἡ χελιδὼν δέ, ἣ τὸν μῦθον αἰνίττεται τὸν Πανδίωνος, ἀφοσιούσθαι 4
ἀξία (διὰ) τὰ ἐπ' ἐκείνη θρυλούμενα πάθη, ἐξ ὧν τὸν Τηρέα τὰ
μὲν παθεῖν, τὰ δὲ | καὶ δοῦσαι παρειλήφμεν. διώκει δὲ ἄρα καὶ 661 P
τέττιγας τοὺς μουσικούς, ὅθεν ἀπωθεῖσθαι δίκαιος ὁ διώκτης τοῦ
5 λόγου.

ναὶ τὰν Ὀλυμπον καταδερχομένην σκηπτουχον Ἦραν 5
ἔστι μοι πιστὸν ταμίειον ἐπὶ γλώσσας,

ἡ ποιητικὴ φησιν. ὁ τε Αἰσχύλος· 6

ἀλλ' ἔστι κάμοι κλείς ἐπὶ γλώσση φύλαξ. |

10 Πάλιν ὁ Πυθαγόρας ἐτῆς χύτρας ἀρθείσης ἀπὸ τοῦ πυρὸς τὸν 7 239 S
ἐν τῇ σποδῷ τύπον μὴ ἀπολιπεῖν, ἀλλὰ συγγεῖν προσέταττεν καὶ
ἐταράττειν ἀναστάντας ἐξ εὐνῆς τὰ στρώματα· οὐ γὰρ τὸν τύπον 8
ἀφανίζειν μόνον δεῖν ἤνιττετο, ἀλλὰ μὴδὲ ὀργῆς ἔχνος ἀπολιπεῖν,
ἐπὰν δὲ ἀναζέσασα παύσῃται, καθίστασθαι αὐτὴν καὶ πᾶσαν ἀπα-
15 λείψειν μνησικακίαν. ἠήλιος δὲ ὑμῖν τῇ ὀργῇ, φησὶν ἡ γραφή, ἐμὴ 9
ἐπισυνέτω· καὶ ὁ εἰπὼν οὐκ ἐπιθυμῆσεις πᾶσαν ἀφείλεν μνησικα-
κίαν· θυμὸς γὰρ εὐρίσκειται ὀρμὴ ἐπιθυμίας ἡμέρου ψυχῆς κατ' ἐξο- 10
χὴν ἀμύνης ἐφετικὸς ἀλόγως. τῷ ὁμοίῳ τρόπῳ καὶ ἡ κοίτη ταρασ- 28, 1
σεσθαι παραινεται, ὡς μῆτε ὄνειρωγμοῦ τινος μὴδὲ μὴν ὕπνου μεθ'
20 ἡμέραν, ἀλλὰ μὴδὲ τῆς ἐν νυκτὶ ἡδονῆς ἐπιμεμνησθαι ἔτι. τάχα δὲ 2
καὶ φαντασίαν τὴν ζοφερὰν συγγεῖν τῷ τῆς ἀληθείας φωτὶ δεῖν
ἠνίσσετο· ὀργίζεσθε καὶ μὴ ἀμαρτάνετε, ὁ Δαβὶδ λέγει, μὴ συγκα-

1—8 vgl. Plut. p. 727 D. F ἀρ' οὖν . . διὰ τὸν μῦθον τὸν περὶ τὴν παιδοφορίαν
ἀφοσιοῦνται τὰς χελιδόνας, ἀπωθεν ἡμᾶς πρὸς ἐκεῖνα τὰ πάθη διαβάλλοντες, ἐξ
ὧν τὸν Τηρέα καὶ τὰς γυναῖκας τὰ μὲν δοῦσαι τὰ δὲ παθεῖν ἄθεσμα καὶ σχέτλια
λέγουσι; . . τοὺς τέττιγας, ἱεροὺς καὶ μουσικοὺς ὄντας, ἀποκτείνουσι καὶ στεί-
ται. 4 vgl. Protr. 1, 2 6 f PLG⁴ Adesp. 87 9 Aeschylus Fr. inc. 316
10—12 Pyth. Symb. 10. 33 Mullach FPG I p. 505 f 12—15 vgl. Plut. p. 728 B
τῆς μὲν γὰρ χύτρας τὸν τύπον ἔφη Φίλιππος ἀφανίζειν αὐτούς, διδάσκοντας ὅτι
δεῖ μὴδὲν ὀργῆς ἐνδελον ἀπολείπειν ἔχνος, ἀλλ' ὅταν ἀναζέσασα παύσῃται καὶ
καταστῇ, πᾶσαν ἐξαληλίφθαι μνησικακίαν. 15 f Ephes. 4, 26 16 Exod.
20, 17 17 f stoische Definition 18—20 vgl. Plut. p. 728 C ὁ Σύλλας . .
εἰκάζε κοιμήσεως μεθήμερινῆς ἀποτροπὴν εἶναι τὸ σῖμβολον, ἀναιρομένης ἔωθεν
εὐθύς τῆς πρὸς τὸν ὕπνον παρασκευῆς· ὡς νυκτὸς ἀναπαύεσθαι δεῖν, ἡμέρας δὲ
πράττειν ἀναστάντας καὶ μὴ περιορᾶν ὅλον ἔχνος πτώματος. 22 Psal. 4, 5

1 ἡ L πανδίωνος L 2 ἀξία (διὰ) (vgl. Plut.) St ἄξιον L 6 Ὀλύμ-
ποι St 11 τύπον Vi τόπον L 12 τύπον] τύπον Sy 18 ἐφετικῆς St
22 f συγκατατίθεσθαι (αι corr. aus ε) L¹

τατίθεισθαι τῇ φαντασίᾳ μηδὲ τὸ ἔργον ἐπάγειν κυροῦντα τὴν ὁργὴν
χρῆναι διδάσκων.

Πάλιν ἐπὶ γῆς μὴ κλεινὴ Πυθαγόρειον ἵσθαι σύμβολον, διότι δὲ 8
τὰ | τέλη καὶ τὰ ὅμοια τῶν μισθωμάτων ταραχώδη καὶ ἄστατα ὄντα 962 P
5 παραιτῆσθαι δεῖν. διὰ τοῦτό τοι ὁ λόγος τοὺς τελώνας λέγει δυσκό-
λως σωθῆσθαι.

Πάλιν δ' αὖ ὀδακτύλιον μὴ φορεῖν μηδὲ εἰκόνας αὐτοῖς ἔγχαράσ- 4
σειν θεῶν· παρεγγῆ ὁ Πυθαγόρας, ὥσπερ Μωσῆς πρόβαται διαφω-
ρηθῆν ἰσομοθέτησεν μηδὲν δεῖν γλυπτὸν ἢ χωνετὸν ἢ πλαστὸν ἢ
10 γραπτὸν ἀγάλμα τι καὶ ἀπεικόνισμα ποιῆσθαι, ὡς μὴ τοῖς αἰσθητοῖς
προσανέχομεν, ἐπὶ δὲ τὰ νοητὰ μετῴμεν· ἐξετελλίξει γὰρ τὴν τοῦ 5
θεοῦ σεμνότητα ἢ ἐν ἰστοίῳ τῆς ὄψεως συνήθεια, καὶ τὴν νοητὴν
οὐσίαν δι' ἕλης σεβάσσεισθαι ἀτιμάζειν ἵσθιν ἀτὴν δι' αἰσθησίῳ.
διὸ καὶ τῶν Αἰγυπτίων ἱερέων οἱ σοφώτατοι τὸ τῆς Ἰθιῆς ἴδος 6
15 ἕκαστον ἀφώρισαν, ὡς Ἑβραῖοι τὸν νεῶν ἀνὴν ἀγάλματος εἰοκίμενοι
εἰσὶ δὲ οἱ τὸν θεὸν σέβοντες οὐρανοῦ μῦθμα ποιησάμενοι περιέχον
τὰ ἄστρα προσκυνούσιν. ναὶ μὴν λεγούσης τῆς γραφῆς ποιήσομεν 20, 1
ἄνθρωπον κατ' εἰκόνα καὶ ὁμοίωσιν ἡμετέραν, ἄξιον ἡγοῦμαι καὶ
τὴν Εὐρύστον τοῦ Πυθαγορείου παραθέσθαι φωνὴν οὕτως ἔχουσαν.
20 ὅς ἐν τῷ Περὶ τύχης τὸν δημιουργὸν φήσας αὐτῷ χρώμενον παρα-
δείγματι ποιῆσαι τὸν ἄνθρωπον ἐπήγαγεν· ἐπὶ δὲ οὐκ ἄνευ τοῖς λοιποῖς 2
ὁμοίον, οἷα γεγονὸς ἐκ τῶν αὐτῶν ἕλας, ἐπὶ τεχνίται δὲ ἐργασμένοιον
λάσσω. ὡς ἐτεχνίτευσιν αὐτὸ ἀρχετέκνον χρώμενος ἑαυτῷ· καὶ ὅλως 3
ὁ Πυθαγόρας καὶ οἱ ἀπ' αὐτοῦ οὖν καὶ Πλάτωνι μάλιστα τῶν ἄλλων
25 φιλοσόφων σοφῶρα τῷ νομοθέτῃ σμίλησαν, ὡς ἵσθιν ἐξ αὐτῶν
συμβαλῆσθαι τῶν δογμάτων. καὶ κατὰ τινα μαρτυρίας εὐδοκῶν φή- 4
μην οὐκ ἀθεῖν συνδραμόντες· ἐν τισὶ προσημειωταῖς φωναῖς τὴν ἀλή-

8 Pyth. Symb. 68 Mullach FP6 I p. 76. 8f vgl. Matth. 19, 21; Mark.
10, 23; Luk. 18, 21. 7f Pyth. Symb. 27, 29 Mullach FP6 I p. 76, vgl. Plat.
Symb. IV Probl. IX εἰ δὲ θεῶν εἰκόνες ἐν ταῖς σφραγῶσιν ἢ σφραγῶσιν ἀποθεῖν φο-
ρεῖν. 9--11 vgl. Exod. 20, 4; Levit. 26, 1; Deut. 4, 15--17. 16f vgl. Deuter.
5, 16. 16f vgl. Porph. De ant. nymph. 6. 17f Gen. 1, 26. 21--23
Eurytos Fr. 1 Mullach FP6 II p. 132. 25 vgl. Clem. Alex. Strom. 1, 16f vgl.
Plato Leg. VII p. 72 D κατὰ τὸς μαρτυρίας, φωναῖς εὐδοκῶν.

8 πυθαγόρειον L. 9 παρεγγῆτα L. 11 προβαταίον L. 15 εἰοκί-
μενοι L. 16f περιέχοντα V. vgl. Porph. 19. 19 εἰσοκίμενοι L. vgl.
auch Ze. or Phil. d. Gr. 1, 3 S. 3 Anm. 1. Aber Eurytos an L. 21 f. 19
p. 24 W. L. vgl. Zeller a. a. O. III 2, 3 14 Anm. 1. 17. Porph. V. or. Gr.
S. 21. 21 πυθαγόρειον L. 22 δημιουργός L. 23 εὐδοκῶν V. vgl. Clem. Alex.
Strom. 1, 16. 23 αὐτῶν Mullach FP6 II p. 132.

θειαν κατὰ μέρη καὶ εἶδη διαλαβόντες, προσηγορίαις οὐκ ἀφεγγείων | οὐδὲ ἔξωθεν τῆς τῶν πραγμάτων δηλώσεως πορευομέναις ἐτίμησαν, 663 P
τῆς περὶ τὴν ἀλήθειαν οἰκειότητος ἔμφρασιν εἰληφότες. ὅθεν ἢ μὲν 5
Ἑλληνικὴ φιλοσοφία τῇ ἐκ τῆς θρυαλλίδος ἔοικεν λαμπηδόνι, ἢ
5 ἀνάπτουσιν ἄνθρωποι,

παρ' ἡλίου κλέπτοντες ἐντέχνως τὸ φῶς·

κηρυχθέντος δὲ τοῦ λόγου πᾶν ἐκεῖνο τὸ ἅγιον ἐξέλαμψεν φῶς. εἶτα 6
κατὰ μὲν τὰς οἰκίας νύκτωρ χρησιμεύει τὸ κλέμμα, ἡμέρας δὲ κατα-
γάζεται τὸ πῦρ καὶ πᾶσα ἢ νύξ ἐκφωτίζεται τῷ τοσοῦτῳ τοῦ νοη-
10 τοῦ φωτὸς ἡλίῳ.

Αὐτίκα ἐπιτομὴν τῶν περὶ δικαιοσύνης εἰρημένων Μωυσεὶ ὁ 30, 1
Πυθαγόρας πεποίηται λέγων ἔξυγὸν μὴ ὑπερβαίνειν, τουτέστι
μὴ παρέρχεσθαι τὸ πρὸς τὰς διανομὰς ἴσον, τιμῶντας τὴν δικαιο-
σύνην,

15

ἢ φίλους ἀεὶ φίλοις

2

πόλεις τε πόλεσι συμμάχους τε συμμάχους
συνδεῖ· τὸ γὰρ ἴσον νόμιμον ἀνθρώποις ἔφην,
τῷ πλείονι δ' ἀεὶ πολέμιον καθίσταται
τοῦλασσον ἐχθρᾶς θ' ἡμέρας κατάρχεται

20 κατὰ τὴν ποιητικὴν χάριν. διὰ τοῦτο ὁ κύριος ἔαρε τὸν ζυγὸν 3
μου· φησὶν, ὅτι χρηστός ἐστι καὶ ἀβαρής. καὶ τοῖς περὶ πρω-
τείων φιλονεικοῦσι γνωρίμοις μετὰ ἀπλότητος τὴν ἰσότητα παρεγ-
γῶ λέγων ὡς τὰ παιδία αὐτοὺς γενέσθαι δεῖν. ὡσαύτως καὶ ὁ 4
ἀπόστολος μηδένα εἶναι ἐν Χριστῷ δοῦλον ἢ ἐλεύθερον γράφει ἢ
25 Ἑλληνα ἢ Ἰουδαῖον· καινὴ γὰρ ἢ κτίσις ἢ ἐν Χριστῷ ἀφιλόνηκος
καὶ ἀπλεονέκτητος καὶ ἰσότης δικαία· φθόνος γὰρ ἔξω θεοῦ χοροῦ 5
ἴσταται· καὶ ζῆλος καὶ λύπη, ἢ καὶ οἱ μύσται· καρδίαν ἐσθλεῖν
ἀπαγορεύουσιν, μὴ χρῆναι ποτε διδάσκοντες βαρυνθῆναι καὶ ὀδύνας

6 CAF III p. 483 Adesp. 395, vgl. anch Cobet, *Λογ. Ἐρμ.* I p. 515; Nov. lect. p. 343 7. 9 vgl. Joh. 1, 9 12 Pyth. Symb. 2 Mullach FPG I p. 504; vgl. Strom. II 79, 2 15—19 Eurip. Phoen. 536—540; vgl. Elter Gnom. hist. 88 20 f Matth. 11, 29 f 23 vgl. Matth. 18, 3 23—25 vgl. Gal. 3, 28 25 καινὴ κτίσις II Kor. 5, 17; Gal. 6, 15 26 f φθόνος—ζῆλος vgl. Gal. 5, 20 f Plato Phaedr. p. 247 A; vgl. Philo Quod omn. prob. lib. 2 (II p. 447 M); Elter Gnom. hist. 88 27 Pyth. Symb. 4 Mullach FPG I p. 504

8 οἰκίας Sy οἰκείας L 19 ἐχθρᾶς L 22 φιλονεικοῦσι L 25 ἀφι-
λόνηκος L 27 ἢ L 28 βαρυνθῆναι St ῥαθυμίας L ἀθιμίας Jackson

ἐπὶ τοῖς ἀβουλήταις συμβαίνοισι δάκνειν καὶ κατεσθίειν τὴν ψυχὴν.
ἄθλιος γοῦν ἐκεῖνος, ὃν φησι καὶ Ὅμηρος· πλανώμενον μόνον ὃν
θυμὸν κατέθειν.

641

Πάλιν αὐτὸν δύο ὁδοὺς ἐποτιθεμένον τοῦ εὐαγγελίου καὶ τῶν ἀπο- 81 1
5 στόλων ὁμοίως τοῖς προφήταις ἄπασι καὶ τὴν μὴν καλούντων ἵστερὴν
καὶ τεθλιμμένην· τὴν κατὰ τὰς ἐντολάς καὶ ἀπαγορεύσεις περιεσταλ-
μένην, τὴν δὲ ἐναντίαν τὴν εἰς ἀπώλειαν φέρουσαν ἰπλατεῖαν καὶ
εὐρύχωρον, ἀκώλυτον ἡδοναῖς τε καὶ θυμῷ, καὶ φασκόντων ἠμακά-
ριος ἀνὴρ, ὃς οὐκ ἐπορεύθη ἐν βουλῇ ἀσεβῶν καὶ ἐν ὁσπῶ ἀμαρτωλῶν
10 οὐκ ἔστιν, ὃ τε τοῦ Κεῖου Προδίκου ἐπὶ τε τῆς Ἀρετῆς καὶ τῆς 2
Κακίας μῦθος πρόειπον, καὶ Πυθαγόρας οὐκ ὀκνεῖ ἀπαγορεύειν ἑτά-
λειωφόρους ὁδοὺς βαδίζειν, προστάττων μὴ δεῖν ταῖς τῶν πολλῶν
ἐπισθαι γινώμαι ἀκρίτοις καὶ ἀνομολογουμέναις οὐσίαις.

Ἀριστοκρίτος δ' ἐν τῇ πρώτῃ τῶν πρὸς Ἡρακλεόδορον ἀντι- 3
15 θυξομένων μίμνηται τινος ἐπιστολῆς οὕτως ἐχούσης· ἘΒασιλεῖς ἔν-
Σκευθῶν Ἀτολας Βυζαντίων δῆμω, μὴ βλάπτετε προσόδους ἡμᾶς,
ἵνα μὴ ἡμᾶς ἔκποι ἑμέτερον ἕδωρ πίσιαι· συμβολικῶς γὰρ ὁ βαρ-
βαρος τὸν μέλλοντα πόλεμον αὐτοῖς ἐπάγεσθαι παρηθίλωνεν, ὁμοίως 4
καὶ Ἐξοφρίων ὁ ποιητὴς τὸν Νέστορα περὶ γὰρ λέγοντα·

20 οἱ δ' οὕτω Σμόεντος Ἀχαιίδας ἄραμεν ἔκποι.

Διὰ τοῦτο τοὶ καὶ Ἀγύπτιοι πρὸ τῶν ἱερῶν τὰς σφίγγας ἰδρύον- 3
ται, ὡς αἰνιγματώδους τοῦ περὶ θεοῦ λόγου καὶ ἀσαφοῦς ὄντος,
τάχα δὲ καὶ ὅτι φιλεῖν τε δεῖν καὶ φοβέσθαι τὸ θεῖον, ἀγαπᾶν μὴν
ὡς προσήκεις καὶ εὐμενῆς τοῖς ἰσίοις, δεδιῖναι δὲ ὡς ἀπαρρητήτως
25 δίκαιον τοῖς ἀνομοῖς, θηρίον γὰρ ὁμοῦ καὶ ἀνθρώπου ἢ σφίγγ
αἰνύσεται τὴν εἰκόνα.

VI. Μακρὸν δ' ἂν εἴη πάντα ἐπιξύνειν τὰ προφητικά καὶ τὰ 82. 1
νομικά τὰ δι' αἰνιγμάτων ἐρημένα ἐπιλιγομένους· σχεδὸν γὰρ ἢ

2f vgl. Z 22 4 8 vgl. Matth 7, 13f; Luk 13, 24 8 10 Psal 1, 1
10f vgl. Xenoph. Mem. II 1, 31—34; Cic. De off. I 3; 118 11f Pyth. Symb.
14 Mullach FPG I p. 205 11 18 vgl. Philo Quod omnia pr. Lib. I 1 p. 444 M.
Hilte Ginom. hist 88 14 18 Aristokritos Fr. 4 FHG IV p. 12 20 Eu-
phron. Chalc. Fr 75 Meineke Anal. Alex. 8 112 vgl. Dantzer, Fragm. d.
e. Poes. d. Gr II 8, 53 21f vgl. Dantzer S. 1 f. 22f vgl. s. B. Deot.
II 2, 11, 1

10 πῖσιαι L 16 ἄρτας Plat. Mor. p. 174 B. 7. C. 1. 10. E. 2. 2. 17 τῶν
τεσσάρων αὐτῶν αὐτῶν L 20 οἱ δ' εἴ δ' Dantzer s. 3. H. 2. 2. 21
Meineke 21 πρὸς τὴν πρὸς L 22 ἄρτας.

πᾶσα ὡδὲ πως θεοσπίζεται γραφή. ἀπόχρη δ', οἶμαι, τῷ γε νοῦν
 κερτημένῳ εἰς ἔνδειξιν τοῦ προκειμένου ὀλίγα τιὰ ἐκτεθέντα παρα-
 δείγματα. αὐτίκα ὁμολογεῖ τὴν ἐπίκρυψιν ἢ περὶ τὸν νεῶν τὸν κα- 2
 λαιὸν τῶν ἐπτά περιβόλων πρὸς τι ἀναφορὰ παρ' Ἑβραίοις ἰστο-
 5 ρουμένη ἢ τε κατὰ τὸν ποδῆρη διασκευή, διὰ ποικίλων τῶν πρὸς
 τὰ | φαινόμενα συμβόλων τὴν ἀπ' οὐρανοῦ μέχρι γῆς ἀνισσομένη 065 P
 συνθήκην. τὸ τε κάλυμμα καὶ παραπέτασμα ὑακινθῶ καὶ πορφύρα 3
 κόκκῳ τε καὶ βύσσῳ πεποικίλωτο, ἤντις τε δ' ἄρα, ὡς ἡ τῶν στοιχείων
 φύσις περιέχει τὴν ἀποκάλυψιν τοῦ θεοῦ· ἐξ ὕδατος μὲν γὰρ ἡ πορ-
 10 φύρα, βύσσος δὲ ἐκ γῆς, ὑακινθός τε ὁμοίωται ἀέρι ζοφώδης ὢν,
 ὡσπερ ὁ κόκκος τῷ πυρὶ. ἀνὰ μέσον δὲ τοῦ καλύμματος καὶ τοῦ 33, 1
 παραπετάσματος, ἔνθα τοῖς ἱερεῦσιν ἐξῆν εἰσιέναι, θυματήριον [τε]
 ἔκειτο σύμβολον τῆς ἐν μέσῳ τῷ κόσμῳ τῷδε κειμένης γῆς, ἐξ ἧς
 αἱ ἀναθυμιάσεις. μέσος δὲ καὶ ὁ τόπος ἐκεῖνος τοῦ τε ἐντὸς τοῦ 2
 15 καταπετάσματος, ἔνθα μόνῳ τῷ ἀρχιερεὶ ἐπετέτραπτο ῥηταῖς εἰσιέναι
 ἡμέραις, καὶ τῆς ἐξωθεν περικειμένης ἀύλαϊας τῆς πᾶσιν ἀνειμένης
 Ἑβραίοις· διὸ μεσαίτατον οὐρανοῦ φασὶ καὶ γῆς· ἄλλοι δὲ κόσμον
 τοῦ νοητοῦ καὶ τοῦ αἰσθητοῦ λέγουσιν εἶναι σύμβολον. τὸ μὲν οὖν 3
 κάλυμμα κάλυμα λαϊκῆς ἀπιστίας ἐπίπροσθε τῶν πέντε τετάνυστο

5 f vgl. Exod. 28, 4 ff 5—7 vgl. Philo De vita Mos. II [III] 118 (II p. 152f M)
 ἀρκεῖον δ' ἀπὸ τοῦ ποδῆρους· οὗτος δ' | χιτῶν σύμπας ἐστὶν ὑακινθίνος, ἀέρος
 ἐκμαγεῖον· φῖσει γὰρ ὁ ἀῆρ μέλας καὶ τρόπον τινα ποδῆρης, ἀνωθεν ἀπὸ τῶν
 μετὰ σελήνην ἄχρη τῶν γῆς ταθεῖς περάτων, πάντῃ κεχνημένος· ὅθεν καὶ ὁ χιτῶν
 ἀπὸ στέρνων ἄχρη ποδῶν περὶ ὄλον τὸ σῶμα κέχρηται. 7 f vgl. Exod. 26, 1

7—11 vgl. Philo De vita Mos. II [III] 88 (II p. 148f M) τὰς δὲ τῶν ὕφασμά-
 των ὕλας ἀριστίνδην ἐπέκρινεν ἐκ μυρίων ὕων ἐλόμενος τοῖς στοιχείοις ἰσα-
 ρίδιμος, ἐξ ὧν ἀπετελέσθη ὁ κόσμος, καὶ πρὸς αὐτὰ λόγον ἐχούσας, γῆν καὶ
 ὕδωρ καὶ ἀέρα καὶ πῦρ· ἡ μὲν γὰρ βύσσος ἐκ γῆς, ἐξ ὕδατος δ' ἡ πορφύρα, ἡ
 δ' ὑακινθός ἀέρι ὁμοιοῦται — φῖσει γὰρ μέλας οὗτος —, τὸ δὲ κόκκινον πυρὶ,
 διότι φοινικῶν ἐκάτερον· ἦν γὰρ ἀναγκαῖον ἱερὸν χειροποίητον κατασκευάζοντας
 τῷ πατρὶ καὶ ἡγεμόνι τοῦ παντός τὰς ὁμοίας | λαβεῖν οὐσίας, αἷς τὸ ὄλον ἐδη-
 μιούργει. Vgl. De congr. erud. gr. 117 (I p. 536 M) 11 f vgl. Exod. 30, 1—10

11—S. 348, 1 vgl. Philo De vita Mos. II [III] 101 (II p. 150 M) ἐν δὲ τῷ μεθορίῳ
 τῶν τεσσάρων καὶ πέντε κίωνων, ὕπερ ἐστὶ κυρίως εἰπεῖν πρόναον εἰργόμενον
 δυὸν ἰψάισμασι, τῷ μὲν ἔνδον δ' καλεῖται καταπέτασμα, τῷ δ' ἐκτὸς δ' προσαγο-
 ρεῖται κάλυμμα, τὰ λοιπὰ τρία σκεῖη τῶν προειρημένων ἰδρύνετο· μέσον μὲν
 τὸ θυματήριον, γῆς καὶ ὕδατος σύμβολον εὐχαριστίας, ἦν ἔνεκα τῶν γινομένων
 ἀφ' ἐκατέρου προσῆκε ποιῆσθαι· τὸν γὰρ μέσον ταῦτα τοῦ κόσμου τόπον κε-
 κλήρωται. 15 f vgl. Exod. 30, 10; Lev. 16, 2; Hebr. 9, 7 18—S. 348, 1
 vgl. Exod. 26, 36 f

1 ἀπόχρη L 9 περιέχει Schw ἐπέχει L 10 δὲ Sy τε L 12 [τε]
 Cohn 17 διὸ St τὸ L (ὄν· τὸ Cohn (ὄνπερ οἱ μὲν) τὸ Ma

κίονων, εἶργον τοῦς ἐν τῷ περιβόλῳ. ταύτῃ τοι μυστικώτατα κέντι 4
 ἄρτοι πρὸς τοῦ σωτήρος κατακλιῶνται καὶ πληθύνουσι τῷ ὄλῳ τῶν
 ἀκροωμένων. πολὺς γὰρ ὁ τοῖς αἰσθητοῖς ὡς μόνοις οὐσί προσαπέ- 5
 χων. ἄθρει δὲ περισκοπῶν, φησὶν ὁ Πλάτων, ἢ μή τι τῶν 8
 5 ἀμνήτων ἑκατοῦ. εἰσὶ δὲ οὗτοι οἱ οὐδὲν ἄλλο οἰόμενοι εἶναι ἢ σὶ
 ἂν ἀπρὲς τοῖν χειροῖν λαβῆσθαι δύναιντο. πράξεις δὲ καὶ γενέσεις
 καὶ πᾶν τὸ ἀόρατον οὐκ ἀποδεχόμενοι ὡς ἐν οὐσίαις μέρει· τοιοῦτοι 6
 γὰρ οἱ τῇ πεντάδι τῶν αἰσθησιῶν προσαπέχοντες μόνῃ. ἄφατον δὲ
 ἀκοαῖς καὶ τοῖς ὁμογενέσιον ἢ νόησις τοῦ θεοῦ. ἐντεῦθεν πρόσωπον 24. 1
 10 εἰρηται τοῦ πατρὸς· ὁ υἱός, αἰσθησιῶν πεντάδι σαρκοφόρος· γενόμενος.
 ὁ λόγος ὁ τοῦ πατρῴου μηνυτῆς ἰδιώματος. εἰ δὲ ζῶμεν πνεύματι. 2
 πνεύματι καὶ στοιχωῶμεν. ἰδιῶ πῆστως περιπατοῦμεν, οὐ διὰ εἶδος·
 ὁ καλὸς ἀπόστολος λέγει. ἐνθον μὲν οὖν τοῦ καλύμματος ἱερατικῆ 3
 κίρκουπται διακονία καὶ τοῖς ἐν αὐτῇ πονουμένοις· πολὺ τῶν ἴσω 3
 15 εἰργει. πάλιν τὸ παραπέτασμα τῆς εἰς τὰ ἅγια τῶν ἁγίων παρόδοσ· 4
 κίονες τέτταρις αὐτόθι, ἁγίας μήνυμα τετράδος διαθηκῶν κελαιῶν,
 ἀτάρ καὶ τὸ τετράγραμμον ὄνομα τὸ μυστικόν, ὃ περιέκριντο οἰς 5
 μόνοις· τὸ ἄδυτον βίσιμον ἦν· λέγεται δὲ Ἰαουε, ὃ μεθιερμηνεύεται
 ὁ πῶν καὶ ὁ οἰόμενος. καὶ μὴν καὶ καθ' Ἑλλήνας θεὸς τὸ ὄνομα 6
 20 τετράδα περιέχει γραμμάτων. εἰς δὲ τὸν νοητὸν κόσμον μόνος ὁ 7

1—8 vgl. Joh. 6, 9 8 zu *αἰσθητοῖς*; vgl. Philo De vita Mos. II III 81
 II p. 147 M) ἢ πεντάς *αἰσθησιῶν ἀριθμὸς ἴσιν* πτλ. Ähnlich De opif. m 62. De
 plant. 133; De migr. Abr. 291 I p. 14. 34° 498 M) 4 7 Plato Theæt. p. 155 E;
 Theodoret (Gr. aff. c. 184) 9 f vgl. Paed. 157, 2. Strom. VII 58, 3 wo Phil. 23, 6
 πρόσωπον τοῦ θεοῦ auf Christus gedeutet ist; Exc. ex Theod. 10, 6; 23 f. 11 f
 Gal. 3, 25 12 II Kor. 5, 7 15 f vgl. Exod. 25, 32 16 vier *διαθήκαι* mit
 Adam, Noah, Abraham und Moses 17—19 καὶ τὸ τετράγραμμον—*ἰαουε*
 und S. 349, 8 250, 7 ἢ τὸ ἱερατικὸν *ἄλφ* Cat. in Oktat. bei Niceph. I Col. 883
 und Col. 886; Monac. gr. 9 f. 2337; Monac. gr. 82 f. 3619; Coult. 113 f. 3887;
 Coult. Reg. 1825; Reg. 1888; Seguer. 38 diese drei bei Potter p. 303; lateinisch
 bei Moyse enucleatus ed. Zephyrus p. 146. Inc. *κατακλιῶνται* καὶ τὸ πτλ. 17 f
 vgl. Exod. 25, 32 26; Philo. De vita Mos. II III 114 f. II p. 152 M. 19 f vgl.
 Exod. 3, 14 20 S. 349, 2 vgl. Hebr. 9, 11 f

8 *περιεπίσταν* 17 *κεκλιῶνται* L' 8 *ἐντεῦθεν* Plato ἐντεῦθεν L' 6 L
 ἴδιο οἰδίῳ corr. L' 16 *ἐπι* *κατακλιῶνται* S' 17 *τετράγραμμον* H & bei
 Philo *περιεπίσταν* L. Coult. *κατακλιῶνται* Cat. *κατακλιῶνται* Reg. 1888. 19 A
 s. Cat. *κατακλιῶνται* Polytao Taurinens. de princip. domini m. m. s. q. 21. s. Litera-
 rum. Parnac. 1. 1. p. 2 ff. vgl. Hengstenberg. Beitr. zur Einl. ins A. T. II
 187 S. 221 f. von Bachmann, Studien u. Gem. d. B. p. 103. 1. 1. 18. S. 181 ff.
 von L. in *Stud. N. G.* 1878. M. n. 9. 82 Reg. 1888 Taurin. II 20. bei D. *κατακλιῶνται*
 Coult. Reg. 38 Reg. 1825. 19 *κατακλιῶνται* Coult.

κύριος (ἀρχιερέυς) γενόμενος εἰσεῖσι, (διὰ) τῶν καθῶν εἰς τὴν τοῦ ἀρρήτου γνῶσιν παρεῖσθόμενος, ὑπὲρ ἑπῶν ὄνομα· ἐξαναχωρῶν, ὃ φωνῇ γνωρίζεται. ναὶ μὴν ἢ τε λυχνία ἐν τοῖς νοτίοις ἔκειτο τοῦ 8 θυμιατηρίου, δι' ἧς αἱ τῶν ἑπτὰ φωσφόρων κινήσεις δεδήλωνται 9 νοτίους τὰς περιπολήσεις ποιουμένων. τρεῖς γὰρ ἑκατέρωθεν τῆς 9 λυχνίας ἐμπεφύκασι κλάδοι καὶ ἐκ' αὐτοῖς οἱ λύχνοι, ἐπεὶ καὶ ὁ ἥλιος ὡσπερ ἡ λυχνία μέσος τῶν ἄλλων πλανητῶν τεταγμένος τοῖς τε ὑπὲρ αὐτὸν τοῖς τε ὑπ' αὐτὸν κατὰ τινα θείαν μουσικὴν ἐνδίδωσι τοῦ φωτός. ἔχει δέ τι καὶ ἄλλο αἰνίγμα ἢ λυχνία ἢ χρυσὴ τοῦ 85, 1 σημεῖον τοῦ Χριστοῦ, οὐ τῷ σχήματι μόνον, | ἀλλὰ καὶ τῷ φωτεμ- 667 P βολεῖν ἑπολυτρόπως καὶ πολυμερῶς· τοὺς εἰς αὐτὸν πιστεύοντας ἐλπίζοντάς τε καὶ βλέποντας διὰ τῆς τῶν πρωτοκτίστων διακονίας. φασὶ δ' εἶναι ἑπτὰ ὀφθαλμοὺς· κυρίον τὰ ἑπτὰ πνεύματα, (τὰ) 2 ἐκαραπανόμενα τῇ ῥάβδῳ τῇ ἀνθούσῃ ἕκ τῆς ῥίζης Ἰεσσαί. πρὸς 3 15 δὲ τοῖς βορείοις τοῦ θυμιατηρίου τράπεζα εἶχε τὴν θέσιν, ἐφ' ἧς ἡ παράθεσις τῶν ἄρτων, ὅτι τροφिमώτατα τῶν πνευμάτων τὰ βόρεια. εἰεν δ' ἂν μοναὶ τινες εἰς ἓν σῶμα καὶ σύνοδον μίαν συμπνευσῶν 4 ἐκκλησιῶν. τὰ τε ἐπὶ τῆς ἀγίας κιβωτοῦ ἱστορούμενα μνηύει τὰ τοῦ 5

2 Phil. 2, 9 3—6 vgl. Exod. 25, 30 ff; 26, 35 8—9 vgl. Philo De vita Mos. II [III] 102 f (II p. 150 f M) τὴν δὲ λυχνίαν ἐν τοῖς νοτίοις, δι' ἧς αἰνίττεται τὰς τῶν φωσφόρων κινήσεις ἀστέρων· ἥλιος γὰρ καὶ σελήνη καὶ οἱ ἄλλοι πολὺ τῶν βορείων ἀφειστώτερες νοτίους ποιοῦνται τὰς περιπολήσεις· ὅθεν ἕξ μὲν κλάδοι, τρεῖς δ' ἑκατέρωθεν, τῆς μέσης λυχνίας ἐμπεφύκασιν εἰς ἀριθμὸν ἑβδομον· ἐπὶ δὲ πάντων λαμπάδιά τε καὶ λύχνοι ἑπτὰ, σύμβολα τῶν λεγομένων παρὰ τοῖς φουκοῖς ἀνδράσι πλανητῶν· ὁ γὰρ ἥλιος, ὡσπερ ἡ λυχνία, μέσος τῶν ἕξ τεταγμένος ἐν τετάρτῃ χώρᾳ φωσφορεῖ τοῖς ὑπεράνω τρισὶ καὶ τοῖς ὑπ' αὐτὸν ἴσοις, ἀρμοζόμενος τὸ μουσικὸν καὶ θεῖον ὡς ἀληθῶς ὄργανον. 8 vgl. Plato Rep. X p. 617 B 11 vgl. Hebr. 1, 1 12 πρωτοκτ. hier die Apostel 13 vgl. Apok. Joh. 5, 6; Sach. 4, 10 13 f vgl. Jes. 11, 1 f 14 f vgl. Exod. 26, 35 14—16 vgl. Philo a. a. O. 104 ἡ δὲ τράπεζα τίθεται πρὸς τοῖς βορείοις, ἐφ' ἧς ἄρτοι καὶ ἄλλες, ἐπειδὴ τῶν πνευμάτων τὰ βόρεια τροφिमώτατα. 17 f vgl. Ephes. 4, 4 18—S. 850, 2 vgl. Philo a. a. O. 95 ἡ δὲ κιβωτὸς ἐν ἀδίτῳ καὶ ἀβάτῳ τῶν καταπετασμάτων εἶσω. 82 τὰ ἄδύτα τῆς σκηνῆς, ἅπερ ἐστὶ συμβολικῶς νοητά, τὰ δ' ἐκτὸς . . . , ἅπερ ἐστὶν ἀσθητά. Vgl. auch S. 350, 18 mit Anm.

1 (ἀρχιερέυς) Ma (διὰ) Po 4 θυμιατηρίου Cat. ἑωσφόρων Mon. 9 φωστήρων Reg. 1888 δεδήλωνται] πεποιήται Seg. 5 περιμήσεις Mon. 9 6 ἐμπεφύκασι(v) Nic. Mon. 9 Coial. ἐμπεφοίκασι Mon. 82 αὐτῆς Mon. 82 7 ἢ < Cat. μέσον Mon. 82 9—14 ἔχει—Ἰεσσαί < Cat. 12 vor τῶν ist πο getilgt L¹ 13 (τὰ) Ma 15 θυμιατηρίου ἢ τράπεζα Cat. 16 πρόθεσις Cat. πνευμάτων] ἀνθρώπων Cat. βόρεια L 17—S. 850, 2 εἰεν—πολλοῖς < Cat.

νοητοῦ κόσμου τοῦ ἀποκεκρυμμένου καὶ ἀποκεκλεισμένου τοῖς πολλοῖς. καὶ μὴν καὶ τὰ χρυσᾶ ἐκεῖνα ἀγάλματα. ἑξαπτέρυγον ἰκάντερον 6
 αὐτῶν, εἴτε τὰς δύο ἄρκτους, ὡς βούλονται τινες, ἐμφαίνει, εἴτε
 ὅπερ μᾶλλον, τὰ δύο ἡμισφαίρια, ἐθέλει δὲ τὸ ὄνομα τῶν Χερουσίμ
 5 δηλοῦν ἐπίγνωσιν πολλήν. ἀλλὰ δώδεκα πτέρυγας ἄμφω ἔχει καὶ 7
 διὰ τοῦ ζφδιακοῦ κύκλου καὶ τοῦ κατ' αὐτὸν φερομένου χρόνου τὸν
 αἰσθητὸν κόσμον δηλοῖ. περὶ τούτων οἶμαι καὶ ἡ τραγωδία φησὶ 8a, 1
 λογοῦσά | φησιν· 241 4

10 ἀκάμας τε χρόνος περὶ τ' ἀενάφ
 φέυματι πλήρης φοιτᾷ τίκτων
 αὐτὸς ἑαυτὸν, δίδουμί τ' ἄρκτοι
 ταις ὠκυπλάνοισι πτερίγων φικαῖς
 τὸν Ἰτλάντειον τηροῦσι πόλον.

Ἄτλας δὲ ὁ μὴ πάσχων πόλος δύναται μὲν εἶναι καὶ ἡ ἀπλανὴς σφαῖρα. 2
 15 βέλτιον δὲ ἴσως αἰῶνα ἀκίνητον νοεῖσθαι. ἄμεινον δ' ἡγοῦμαι τὴν 3
 κιβωτὸν ἐκ τοῦ Ἑβραϊκοῦ ὀνόματος θηλωθᾶ καλομένην ἄλλο τι
 σημαίνειν. ἰσμηνεύεται μὲν ἴν ἀνθ' ἰνός· πάντων τόπων. εἴτ' οἴν
 ὄγθοῶς καὶ ὁ νοητὸς κόσμος εἴτε καὶ ὁ [περὶ] πάντων περιφικτικὸς
 ἀσχημάτιστος· τε καὶ ἀόρατος δηλοῦται θιός, τὰ νῦν ἐπιφικισθῶ
 30 λέγειν· πλὴν ἀνάπαισιν μηνίει τὴν μετὰ τῶν δοξολόγων πνευμά-

2 vgl. Exod. 25, 17 καὶ ἑξαπτέρυγον vgl. Jes. 6, 2; Apok. Joh. 4, 7
 3 5 vgl. Philo a. a. O. 97 f τὸ δ' ἐπίθεμα τὸ προσωποποιούμενον ἰασηφίον ἔ.α.,
 ἰστί περὶ τὸν θεόν, ἡ πατριὰ μὲν γίνεσθαι προσαγορεύεται Χερουσίμ, ὡς δ' ἂν
 "Ἐλλήεις εἴποιεν, ἐπίγνωσις καὶ ἐπιστήμη πολλή. ταῦτα δὲ τινες μὲν φασὶν εἶναι
 σύμβολα τῶν ἡμισφαιρίων ἀνωθεν κατὰ τὴν ἀπειροπέπτον θίαν, τοῖς τε ἰνός γ.ν
 καὶ ἰνίφ γ.ν περὶ τὸν γ.ν ὁ σίμπος σίματος. 9—12 [Paraphr.] Peirithus Fr. 104,
 Kritias Fr. 18; Diels, Vorsokr. 350. 13 vgl. Schol. zu Aristoph. Av. 170, Suidas
 s. v. πόλος. 14 vgl. Hesychius ἄτλας ἀπαθής. 16 θηλωθᾶ - κτηνωτ, wo-
 von κτηνωτός abgeleitet ist, vgl. F. E. C. Dietrich, Abhandlungen f. sem. Wort-
 forschung S. 34, Fleischer, Sitzungsber. d. k. sächs. Ges. d. W. 1840, S. 319.
 18 vgl. Philo Quaest. in Exod. II 68 p. 115 Auber. — Tschandorf, Philonae
 medita p. 170 14 f ἰστί δὲ κιβωτός κοσμοῦ νοητοῦ ἀπείροτος. 20 f vgl. Jes.
 11, 2, 6 3

2 καὶ μὴν Ἄν. Ν.ο. χρυσᾶ Cat. χρυσᾶ I. 3 τὸς δύο C. o. l. 4 τὸς
 Χερουσίμ τὸ χρουσίμ οἷος χρουσίμ Cat. 5 ἄτλας μὲν ἑξήκοντα πτε-
 ρύγας περιφέρει ἰστί ἰστί Ν.ο. Mon. 9 Cat. 9 χρυσᾶ, τὸς τ' Schw. χρυσᾶς
 περι γ. ν. τὸς χρυσᾶς, Menck. 18 ἰστί τὸν ἰστί τὸν I. τὸν ἰστί
 φησὶν S. 1 Arist. S. 1 φησὶν οἱ Herwerden. Mith. s. 12. 284 p. 14
 17 μὲν χρ. W. τὸν ἰστί τὸν ἰστί τὸν ἰστί τὸν ἰστί τὸν ἰστί τὸν ἰστί τὸν ἰστί
 p. 14. 18 χρ. W. τὸν ἰστί τὸν ἰστί τὸν ἰστί τὸν ἰστί τὸν ἰστί τὸν ἰστί τὸν ἰστί

των, ἃ αἰνίσσεται Χερουβιμ· οὐ γὰρ ἂν ποτε ὁ μηδὲ γλυπτὸν εἶδω- 4
 λον δημιουργεῖν παραινέσας αὐτὸς ἀπεικόνιζεν τῶν ἁγίων ἄγαλμα,
 οὐδ' ἔστι τὴν ἀρχὴν ἐπισυνθετόν τι καὶ αἰσθητὸν ζῶον ἐν οὐρανῷ
 ᾧδὲ πως ἔχον, σύμβολον δ' ἔστι λογικῆς μὲν | τὸ πρόσωπον ψυχῆς, 668 P
 5 πτέρυγες δὲ λειτουργεῖαι τε καὶ ἐνέργειαι αἱ μεταρσοῖοι δεξιῶν τε ἅμα
 καὶ λαιῶν δυνάμεων, ἡ φωνὴ δὲ δόξα εὐχάριστος ἐν ἀκαταπαύστῃ
 θεωρίᾳ.

Ἀπόκρη μέχρι τοῦδε προχωρήσαι τὴν μυστικὴν ἐρμηνείαν· τοῦ 37, 1
 δὲ ἀρχιερέως ὁ ποδῆρης κόσμος ἔστιν αἰσθητοῦ σύμβολον, τῶν μὲν
 10 ἑπτὰ πλανητῶν οἱ πέντε λίθοι καὶ οἱ δύο ἄνθρακες διὰ τε τὸν
 Κρόνον καὶ τὴν Σελήνην· ὁ μὲν γὰρ μεσημβρινὸς καὶ ὑγρὸς καὶ
 γεώδης καὶ βαρὺς, ἡ δὲ ἀερώδης· διὸ Ἄρτεμις πρὸς τινῶν εἴρηται
 ἀεροτόμος τις οὕσα, ζοφερὸς δὲ ὁ ἄηρ. συνεργοῦντας δὲ εἰς γένεσιν 2
 τῶν τῆδε τοὺς ἐφροστώτας τοῖς πλανήταις κατὰ τὴν θείαν πρόνοιαν
 15 ἐπὶ τε τοῦ στήθους καὶ τῶν ὤμων εἰκότως ἰδρῦσθαι διαγράφει, δι' ὧν
 ἡ πράξις ἢ ἐπιγενεσιουργός, ἢ ἔβδομάς ἢ πρώτη· στήθος δ' οἰκητήριον
 καρδίας τε καὶ ψυχῆς. εἶεν δ' ἂν καὶ ἄλλως λίθοι ποικίλοι σωτηρίας 3
 τρόποι, οἳ μὲν ἐν τοῖς ὑπεραναβεβηκόσιν, οἳ δ' ἐν τοῖς ὑποβεβηκόσιν
 ἰδρῦμένοι παντὸς τοῦ σφρομένου σώματος. οἳ τε τριακόσιοι ἐξή- 4
 20 κοντα κώδωνες οἱ ἀκηρτημένοι τοῦ ποδῆρους χρόνος ἔστιν ἐνιαύσιος,
 ἐνιαυτὸς κυρίου δεκτός, κηρύσσων καὶ κατηγῶν τὴν μερίστην τοῦ
 σωτήρος ἐπιφάνειαν. ἀλλὰ καὶ ὁ πῖλος ὁ χρυσοῦς ὁ ἀνατεταμένος 5
 τὴν ἔξουσίαν μωνύει τὴν βασιλικὴν τοῦ κυρίου, εἰ γε ἢ κεφαλὴ τῆς
 ἐκκλησίας ὁ σωτήρ. σημειοὺν γοῦν ἡγεμονικωτάτης ἀρχῆς ὁ πῖλος ὁ 38, 1
 25 ὑπὲρ αὐτήν· ἄλλως τε ἀκηκόαμεν, ὡς εἴρηται· καὶ τοῦ Χριστοῦ
 κεφαλὴ ὁ θεὸς· καὶ πατὴρ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ.

1 f vgl. Exod. 20, 4 8 f vgl. Philo De vita Mos. II [III] 117 (II p. 152 M)
 ὕλη (ἢ τοῦ ἀρχιερέως ἐσθῆς) γέγονεν ἀπεικόνισμα καὶ μίμημα τοῦ κόσμου. Im
 übrigen weicht Clem. von Exod. 28 und Philo ab. 12 f vgl. Pauly-Wissowa
 I Col. 1337, 23 15 f vgl. S. 352, 1. 6 f 19 f vgl. Exod. 28, 29—31; zur
 Zahl 360 vgl. Hozakowski S. 28; E. Nestle, ZetW 25 (1905) S. 205 f; L. Fendt,
 Die Dauer d. 8ff. Wirksamkeit Jesu (München 1906) S. 38 f 21 vgl. Jes. 61, 2;
 Luk. 4, 19 21 f vgl. Strom. I 145, 3 22—25 vgl. Philo a. a. O. 131 (p. 155 M)
 κίδαριν δὲ ἀντὶ διαδήματος ἐπιτίθησι τῇ κεφαλῇ δικαίων τὸν ἱερωμένον τῷ θεῷ,
 καθ' ὃν χρόνον ἱεράται, προφέρειν ἀπάντων καὶ μὴ μόνον ἰδιωτῶν ἀλλὰ καὶ
 βασιλέων u. 116 (p. 152 M) κίδαρει γὰρ οἱ τῶν ἐφῶν βασιλεῖς ἀντὶ διαδήματος
 εἰώθασι χρῆσθαι. 23 f Ephes. 5, 23 25 f vgl. I Kor. 11, 3 26 vgl. z. B.
 Röm. 15, 6; II Kor. 11, 31

καὶ μὴν τὸ μὲν περιστήθιον ἐκ τε ἐπωμίδος, ἣ ἔστιν ἔργον σύμβολον. 2
 ἐκ τε τοῦ λογίου (τὸν λόγον δὲ τοῦτο ἀνίσταται) [ᾧ] συνέστηκεν καὶ
 ἔστιν οὐρανοῦ εἰκῶν τοῦ λόγου γενομένου, τοῦ ὑποκειμένου τῇ κε-
 5 φαλῇ τῶν πάντων τῷ Χριστῷ (καὶ) κατὰ τὰ αὐτὰ καὶ ὡσαύτως
 ἥλιον καὶ ἀλήθην μηνύουσι τοὺς συνεργοὺς τῆς φύσεως. χειρὸς δέ. 6
 οἶμαι, ὤμος ἀρχῆ. οἱ δὲ ἐπὶ τῷ στήθει τέτραχα τεταγμένοι δάδεκα
 τὸν ἑρδιακὸν διαγράφουσιν ἡμῖν κύκλον κατὰ τὰς τέσσαρας τοῦ ἴσου·
 τροπᾶς. ἄλλως τε ἔχρην | τῇ κεφαλῇ τῇ κυριακῇ νόμον μὲν καὶ 8
 10 προφήτας ὑποκρίσθαι, δι' ὧν οἱ δικαιοὶ μηνύονται καθ' ἑκάστην·
 τὰς διαθήκας· προφήτας γὰρ ἅμα καὶ δικαίους εἶναι τοὺς ἀποστόλους·
 λίγους τὴν ἄνθρωπον, ἐνὸς καὶ τοῦ αὐτοῦ ἐνεργοῦντος· διὰ πάν-
 15 των ἁγίου πνεύματος. ὡσαυτὸν δὲ ὁ κύριος ὑπεράνω τοῦ κόσμου
 πάντος. μᾶλλον δὲ ἐπέκεινα τοῦ νοητοῦ, οὕτως καὶ τὸ ἐν τῷ κε-
 τάλῳ Ἑγγρακτον ὄνομα ὑπεράνω πάσης ἀρχῆς· καὶ ἐξουσίας εἶναι
 ἡξίωται, Ἑγγρακτον δὲ διὰ τε τὰς ἐντολάς· τὰς Ἑγγράφους διὰ τε τὴν
 ἀσθητὴν παρουσίαν. ὄνομα δὲ εἰρηται θεοῦ. ἐπέ. ὡς· βλῆκε τοῦ
 πατρὸς τὴν ἀγαθότητα. ὁ υἱὸς ἐνεργεῖ. θεὸς σωτὴρ πεκλημένος. ἡ

1 f vgl. S. 351, 15 f; Philo De vita Mos. II (III) 130 (II p. 155f M. τὸ λογίον
 ἔστιν ἐκ τῆς ἐπωμίδος, ἵνα μὴ χαλῆται. τὸν λόγον οὐ δικαιώσας ἔργων ἀπε-
 ζεύχεται· τὸν γὰρ ὤμον ἐνεργείας καὶ πράξεως ποιεῖται σύμβολον vgl. De mon.
 nom. 103 [I p. 617 M.] ὤμος, πόρον σύμβολον. Doch enthält die Stelle Misver-
 ständnisse; denn περιστήθιον und λογίον sind gleichbedeutend (— γερτ. z. B. Exod.
 24, 4. 15) und bei Philo ist nicht περιστήθιον, sondern ἐπωμίς; — στήθος συ-
 μβολον vgl. a. a. O. 122 (II p. 153 M. Doch vgl. auch De mona. I 214f (I p. 653 M.

2 vgl. z. B. Philo Leg. all III 119 I p. 111 M; λογίον οὖν ἔστιν ἐν ἡμῖν τὸ
 φωρητήριον ὄργανον, ὅτι ἐστὶν ὁ γεννωδὸς λόγος. 2 f vgl. I Kor. 11, 1.
 Ephes. 1, 22

3—6 vgl. Philo De vita Mos. II III 122 II p. 153 M. οἱ δὲ ἐπὶ
 τῶν ἀπωμιῶν ἀμαράγδοι δέκα λίθοι περιφερῆς μηνύουσιν, ὡς μὲν ὁλοταί τινος.
 ἀστέρων τοῖς ἡμίραις καὶ πικτὸς ἡγεμόνας, ἥλιον καὶ ἀλήθειαν. 6 vgl. Philo
 a. a. O. 124 οἱ κατὰ τὰ στήθια δώδεκα λίθοι ταῖς χροαῖς οἷχ ὁμοίως διατεμη-
 θήντες εἰς τέσσαρας στοιχοῖς ἐκ τριῶν τινος βίβροι δάδματ' εἰσὶν ἡ τῶν ἑρδιακῶν
 κύκλον. καὶ γὰρ οἷτος τετραχῆ διατεμηθεὶς ἐκ τριῶν ἑρδιακῶν τὰς ἐτραλοῖς ὡραῖς
 ἀποτελεῖ. ἱερ. θεῖος. μετόπων. χειμῶνα, τροπᾶς, τέσσαρας. ὡν ἑκαστὴς ὄρα,
 τρεῖς ἑρδια. Abalich De monarch. II 5 II p. 255 M. 6 f vgl. S. 351, 15 f, oben
 14; Philo a. a. O. 130 p. 155 M) τὸν γὰρ ὤμον ἐνεργείας καὶ πράξεως ποιεῖται
 σύμβολον. 12 f vgl. I Kor. 12, 11 13 f. 16 vgl. Ephes. 1, 21, Phil. 2, 9

16 f vgl. S. 351, 21 17 f vgl. Joh. 5, 19

I nach ἡ Ras von 2—3 Buchst L 2 nach St Ma 4 nach St 8 nach
 μου St Ma ποιοῦσα L 10 vor & ist de get. St L 11 vor θεῖς, καὶ ο
 γενωγ L

τῶν ὄλων ἀρχή, ἣτις ἀπεικόνισται μὲν ἐκ τοῦ θεοῦ τοῦ ἀοράτου·
 πρώτη καὶ πρὸ αἰώνων, τετύπωκεν δὲ τὰ μεθ' ἑαυτὴν ἅπαντα γενόμενα.
 ναὶ μὴν τὸ λόγιον τὴν προφητείαν τὴν ἐκβοῶσαν τῷ λόγῳ 39, 1
 καὶ κηρύσσουσαν καὶ τὴν κρίσιν τὴν ἐσομένην δηλοῖ, ἐπεὶ ὁ αὐτός
 5 ἐστὶ λόγος ὁ προφητεῶν κρίνων τε ἅμα καὶ διακρίνων ἕκαστα.
 φασὶ δὲ καὶ τὸ ἔνδυμα, τὸν ποδήρη, τὴν κατὰ σάρκα προφητεῦειν 2
 οἰκονομίαν, δι' ἣν προσεχέστερον εἰς κόσμον ὤφθη. ταύτη τοι ἀπο- 3
 δὺς τὸν ἡγιασμένον χιτῶνα ὁ ἀρχιερεὺς (κόσμος δὲ καὶ ἡ ἐν κόσμῳ
 κτίσις ἡγιασται πρὸς τοῦ καλὰ συγκαταθεμένου τὰ γινόμενα) λούεται
 10 καὶ τὸν ἄλλον ἐνδύεται ἅγιον ἁγίου ὡς εἰπεῖν χιτῶνα, τὸν συνεισι-
 ἰόντα εἰς τὰ ἄδυτα αὐτῷ, ἐμοὶ δοκεῖν ἐμφαίνων τὸν Λευίτην καὶ 4
 γνωστικὸν ὡς ἂν τῶν ἄλλων ἱερέων ἄρχοντα, ὕδατι ἀπολελουμένων
 ἐκείνων καὶ πίστιν ἐνδεδυμένων μόνην καὶ τὴν ἰδίαν ἐκδεχομένων
 μονήν, αὐτὸν διακρίναντα τὰ νοητὰ τῶν αἰσθητῶν, κατ' ἐπανάβασιν
 15 τῶν ἄλλων ἱερέων σπεύδοντα ἐπὶ τὴν τοῦ νοητοῦ διόδον, τῶν τῆδε
 ἀπολούμενον οὐκέτι ὕδατι, ὡς πρότερον ἐκαθαίρετο εἰς Λευιτικὴν
 ἐντασσόμενος φυλῆν, ἀλλ' ἤδη τῷ γνωστικῷ λόγῳ. καθαρὸς μὲν (οὖν) 40, 1
 τὴν καρδίαν πᾶσαν, κατορθώσας δ' εὖ μάλα καὶ τὴν πολιτείαν ἐπ' ἄκρον,
 πέρα τοῦ ἱερέως ἐπὶ μείζον ἀνέβη, ἀτεχνῶς ἡγνισμένος καὶ λόγῳ
 20 καὶ βίῳ, ἐπενδυσάμενος τὸ γάνωμα τῆς δόξης, τοῦ πνευματικοῦ
 ἐκείνου καὶ τελείου ἀνδρός τὴν ἀπόρρητον κληρονομίαν ἀπολαβών,
 ἣν ὀφθαλμὸς οὐκ εἶδεν καὶ οὐς οὐκ ἤκουσεν καὶ ἐπὶ καρδίαν ἀν-
 θρώπου | οὐκ ἀνέβη, εἰς υἱὸς καὶ φίλος γενόμενος, ἐπρόσωπον· ἣδη 670 P
 ἐπρὸς πρόσωπον· ἐμπίπλεται τῆς ἀκορέστου θεωρίας. οὐδὲν δὲ |
 25 οἶον αὐτοῦ ἐπακοῦσαι τοῦ λόγου, πλείονα τὸν νοῦν διὰ τῆς γραφῆς 242 S
 ἐνδιδόντος. λέγει γὰρ ὧδε· καὶ ἐκδύσεται τὴν στολὴν τὴν λιπὴν, 2
 ἣν ἐνδεδύκει εἰσπορευόμενος εἰς τὰ ἅγια, καὶ ἀποθήσει αὐτὴν ἐκεῖ.
 καὶ λούσεται τὸ σῶμα αὐτοῦ ὕδατι ἐν τόπῳ ἁγίῳ καὶ ἐνδύσεται τὴν
 στολὴν αὐτοῦ· ἄλλως δ', οἶμαι, ὁ κύριος ἀποδύεται τε καὶ ἐνδύεται 3
 30 κατιῶν εἰς αἰσθησιν, ἄλλως ὁ δι' αὐτοῦ πιστεύσας ἀποδύεται τε καὶ

1 vgl. Kol. 1, 18 (ἀρχή) 1—3 vgl. Kol. 1, 15f 7—11 vgl. Levit. 16, 23f 9 vgl. Gen. 1, 31 11—15 vgl. Philo Leg. all. II 56 (I p. 76 M) τοῖτον χάριν ὁ ἀρχιερεὺς εἰς τὰ ἅγια τῶν ἁγίων οὐκ εἰσελεύσεται ἐν τῷ ποδήρει, ἀλλὰ τὸν τῆς δόξης καὶ φαντασίας ψυχῆς χιτῶνα ἀποδυσάμενος καὶ καταλιπὼν τοῖς τὰ ἐκτὸς ἀγαπᾶσαι καὶ δόξαν πρὸ ἀληθείας τετιμηκόσαι κτλ. De somn. I 216 (I p. 653 M) 16f vgl. Num. 8, 7 17f vgl. Matth. 5, 8 19f vgl. z. B. Aristot. Eth. Nic. IV 13 p. 1127^a 24 ὢν ἀληθευτικός καὶ τῷ βίῳ καὶ τῷ λόγῳ 22f I Kor. 2, 9 23f I Kor. 13, 12 26—29 Lev. 16, 23f

6 τὸ ἐνδύειν τὸν ποδήρη Jackson 16 ἀπολούμενον St ἀπολούεσθαι L 17 (οὖν) Wi 18 ἄκρον Ma ἄκρων L 19 πέρα Schw παρὰ L 23 nach ἀνέβη ist ἃ ἐτοίμασεν ὁ θεός von L¹ getilgt

Clemens II.

καὶ μὴν τὸ μὲν περιστήθιον ἐκ τε ἐπωμίδος, ἣ ἔστιν ἔργον σύμβολον. 2
 ἐκ τε τοῦ λογίου (τὸν λόγον δὲ τοῦτο ἀνίσταται) [ᾧ] συνίστηεν καὶ
 ἔστιν οὐρανοῦ εἰκῶν τοῦ λόγου γενομένου, τοῦ ὑποκειμένου τῇ κε-
 φαλῇ τῶν πάντων τῷ Χριστῷ (καὶ) κατὰ τὰ αὐτὰ καὶ ὡσαύτως
 3 κινουμένου. οἱ οὖν ἐπὶ τῆς ἐπωμίδος ἁμαρτάνου φωτεινοὶ λίθοι 3
 ἦλιον καὶ σελήνην μηνύουσι τοὺς συναγωγούς τῆς φύσεως. χειρὸς δέ. 4
 ὄλμαι, ὤμος, ἀρχή. οἱ δὲ ἐπὶ τῷ στήθει τέτραχα τεταγμένοι δάδεκα
 τὸν ζῳδιακὸν διαγράφουσι ἡμῖν κύκλον κατὰ τὰς τέσσαρας τοῦ Ἰσίου
 τροπᾶς. ἄλλως τε ἐχρῆν | τῇ κεφαλῇ τῇ κυριακῇ νόμον μὲν καὶ 5 .. :
 10 προφήτας ὑποκείμεθα, δι' ὧν οἱ δίκαιοι μηνύονται καθ' ἑκατέρω
 τὰς διαθήκας· προφήτας γὰρ ἅμα καὶ δικαίους εἶναι τοὺς ἀποστόλους·
 λέγοντες εὐ' αὐν εἰπομεν, ἐνὸς καὶ τοῦ αὐτοῦ ἐνεργοῦντος διὰ πάν-
 των ἁγίου πνεύματος. ὡσαυτὸ δὲ ὁ κύριος ὑπεράνω τοῦ κόσμου 6
 παντός. μᾶλλον δὲ ἐπέκεινα τοῦ νοητοῦ. οὕτως καὶ τὸ ἐν τῷ κε-
 15 τάλῳ ἔγγραπτον ὄνομα ὑπεράνω πάσης ἀρχῆς· καὶ ἐξουσίας εἶναι
 ἰξιώται, ἔγγραπτον δὲ διὰ τε τὰς ἐντολάς· τὰς ἔγγράφους διὰ τε τὴν
 αἰσθητὴν παρουσίαν. ὄνομα δὲ κληταὶ θεοῦ. ἐπεὶ, ὡς· βλέπει τοῦ
 πατρὸς τὴν ἀγαθότητα, ὁ υἱὸς ἐνεργεῖ. θεοῦ· σωτὴρ κεκλημένος. ἡ

1 f vgl. S. 351, 15 f; Philo De vita Mos. II (III) 130 II p. 153f M. τὸ λογίον
 ἔργον ἐκ τῆς ἐπωμίδος, ἵνα μὴ χαλεπῶς τὸν λόγον οἱ δικαίως ἔργον ἀπε-
 λθῆται· τὸν γὰρ ὤμον ἐνεργείας καὶ πράξεως ποιεῖται σύμβολον· vgl. De mon.
 nom. 143 [I p. 607 M] ὤμος, πόρος· σύμβολον. Doch enthält die Stelle Missver-
 ständnisse; denn περιστήθιον und λογίον sind gleichbedeutend· — γρητ. z. B. Exod.
 24, 4. 15) und bei Philo ist nicht περιστήθιον, sondern ἐπωμίς; — ὄφρατος σύμ-
 βολον vgl. a. a. O. 122 II p. 154 M. Doch vgl. auch De soma. I 214f (I p. 653 M
 2 vgl. z. B. Philo Leg. all. III 119 I p. 111 M) λόγιον οὖν ἔστιν ἐν ἡμῖν τὸ
 φωτεινόν δόξανον, διὸ ἔστιν ὁ γνησὸς λόγος. 3 f vgl. I Kor. 11, 1.
 Ephes. 1, 22 3—6 vgl. Philo De vita Mos. II III, 122 II p. 153 M. οἱ δὲ
 τῶν ἀπρωμίων ἁμαρτάνου δὲ λίθοι περιφερεῖς μηνύουσιν, ὡς· μὲν ὄλονται τινος,
 ἀστέρων τοῖς ἡμίραις καὶ νικτὸς ἡγεμόνας, ἦλιον καὶ σελήνην. 6 9 vgl. Philo
 a. a. O. 124 οἱ κατὰ τὰ στέρα δάδεκα λίθοι ταῖς χροαῖς οἷς ἄλλοις διανεμη-
 θήντες εἰς τέσσαρας στοιχοῖς ἐκ τριῶν τινος· ἑτέροις δὲ τριῶν τινος ἡ τοῦ ζῳδιακοῦ
 κύκλου, καὶ γὰρ οἷτος τετραχὲ διανεμηθεῖς ἐκ τριῶν ζῳκῶν τὰς τετρασὶς ὡραῖς
 ἀποτελεῖ, καρ. θίρος, μετόπισρον, χειμῶνα, τροπᾶς· τέσσαρας, ὡν ἑκατὸς ἄρ.
 τρία ζῳκᾶ. Ähnlich De monarch. II 5 II p. 29 M 6 f vgl. S. 351, 15 f, oben
 1 f; Philo a. a. O. 130 p. 153 M. τὸν γὰρ ὤμον ἐνεργείας καὶ πράξεως ποιεῖται
 σύμβολον. 12 f vgl. I Kor. 12, 11 13 f 15 vgl. Ephes. 1, 21; Phil. 2, 9
 16 f vgl. S. 354, 9 17 f vgl. Joh. 5, 19

1 nach § Bas von 2—; Buchst. L 2 f. St Ma 4 καὶ St 5 πνεύ-
 μῳ St Ma πνεύματι L 10 vor & ist de grt. St L 11 vor θεῷ, καὶ ο
 geht L 1

τῶν ὅλων ἀρχή, ἣτις ἀπεικονίσται μὲν ἐκ τοῦ θεοῦ τοῦ ἀοράτου·
 πρώτη καὶ πρὸ αἰώνων, τετύπωκεν δὲ τὰ μεθ' ἑαυτὴν ἅπαντα γενό-
 μενα. ναὶ μὴν τὸ λόγιον τὴν προφητείαν τὴν ἐκβοῶσαν τῷ λόγῳ **39, 1**
 καὶ κηρύσσουσαν καὶ τὴν κρίσιν τὴν ἐσομένην δηλοῖ, ἐπεὶ ὁ αὐτός
5 ἐστὶ λόγος ὁ προφητεῶν κρίνων τε ἅμα καὶ διακρίνων ἕκαστα.
 φασὶ δὲ καὶ τὸ ἔνδυμα, τὸν ποδήρη, τὴν κατὰ σάρκα προφητεῦσιν **2**
 οἰκονομίαν, δι' ἣν προσεχέστερον εἰς κόσμον ὤφθη. ταύτη τοι ἀπο- **3**
 δὺς τὸν ἡγιασμένον χιτῶνα ὁ ἀρχιερεὺς (κόσμος δὲ καὶ ἡ ἐν κόσμῳ
 κτίσις ἡγιασται πρὸς τοῦ καλὰ συγκαταθεμένον τὰ γινόμενα) λούεται
10 καὶ τὸν ἄλλον ἐνδύεται ἅγιον ἁγίου ὡς εἰπεῖν χιτῶνα, τὸν συνεισ-
 ιόντα εἰς τὰ ἄδντα αὐτῷ, ἐμοὶ δοκεῖν ἐμφαίνων τὸν Λευίτην καὶ **4**
 γνωστικὸν ὡς ἂν τῶν ἄλλων ἱερέων ἄρχοντα, ὕδατι ἀπολελουμένων
 ἐκείνων καὶ πίστιν ἐνδεδυμένων μόνην καὶ τὴν ἰδίαν ἐκδεχομένων
 μοιρῆν, αὐτὸν διακρίναντα τὰ νοητὰ τῶν αἰσθητῶν, κατ' ἐπανάβασιν
15 τῶν ἄλλων ἱερέων σπεύδοντα ἐπὶ τὴν τοῦ νοητοῦ διόδον, τῶν τῆδε
 ἀπολουόμενον οὐκέτι ὕδατι, ὡς πρότερον ἐκαθαίρετο εἰς Λευιτικὴν
 ἐντασσόμενος φυλῆν, ἀλλ' ἤδη τῷ γνωστικῷ λόγῳ. καθαρὸς μὲν (οὖν) **40, 1**
 τὴν καρδίαν πᾶσαν, κατορθώσας δ' εὖ μάλα καὶ τὴν πολιτείαν ἐπ' ἄκρον,
 πέρα τοῦ ἱερέως ἐπὶ μείζον ἀνξήσας, ἀτεχνῶς ἡγνισμένος καὶ λόγῳ
20 καὶ βίῳ, ἐπενδυσάμενος τὸ γάνωμα τῆς δόξης, τοῦ πνευματικοῦ
 ἐκείνου καὶ τελείου ἀνδρός τὴν ἀπόρρητον κληρονομίαν ἀπολαβών,
 ἦν ὀφθαλμὸς οὐκ εἶδεν καὶ οὖς οὐκ ἤκουσεν καὶ ἐπὶ καρδίαν ἀν-
 θρώπου | οὐκ ἀνέβη, εὐεὶς υἱὸς καὶ φίλος γενόμενος, ἐπρόσωπον· ἦδη **670 P**
 ἐπρὸς πρόσωπον· ἐμπίπλται τῆς ἀγορέστου θεωρίας. οὐδὲν δὲ |
25 οἶον αὐτοῦ ἐπακοῦσαι τοῦ λόγου, πλείονα τὸν νοῦν διὰ τῆς γραφῆς **242 S**
 ἐνδιδόντος. λέγει γὰρ ὧδε· καὶ ἐκδύσεται τὴν στολὴν τὴν λινῆν, **2**
 ἣν ἐνδεδύκει εἰσπορευόμενος εἰς τὰ ἅγια, καὶ ἀποθήσει αὐτὴν ἐκεῖ.
 καὶ λούσεται τὸ σῶμα αὐτοῦ ὕδατι ἐν τόπῳ ἁγίῳ καὶ ἐνδύσεται τὴν
 στολὴν αὐτοῦ.· ἄλλως δ', οἶμαι, ὁ κύριος ἀποδύεται τε καὶ ἐνδύεται **3**
30 κατιῶν εἰς αἰσθησιν, ἄλλως ὁ δι' αὐτοῦ πιστεύσας ἀποδύεται τε καὶ

1 vgl. Kol. 1, 18 (ἀρχή) 1—3 vgl. Kol. 1, 15 f 7—11 vgl. Levit. 16, 23 f 9 vgl. Gen. 1, 31 11—15 vgl. Philo Leg. all. II 56 (I p. 76 M) τοῖτον χάριν ὁ ἀρχιερεὺς εἰς τὰ ἅγια τῶν ἁγίων οὐκ εἰσελεύσεται ἐν τῷ ποδήρει, ἀλλὰ τὸν τῆς δόξης καὶ φαντασίας ψυχῆς χιτῶνα ἀποδυάμενος καὶ καταλιπῶν τοῖς τὰ ἐκτός ἀγαπῶσι καὶ δόξαν πρὸ ἀληθείας τετιμηκόσι κτλ. De somn. I 216 (I p. 653 M) 16 f vgl. Num. 8, 7 17 f vgl. Matth. 5, 8 19 f vgl. z. B. Aristot. Eth. Nic. IV 13 p. 1127^a 24 ὧν ἀληθευτικός καὶ τῷ βίῳ καὶ τῷ λόγῳ 22 f I Kor. 2, 9 23 f I Kor. 13, 12 26—29 Lev. 16, 23 f

6 τὸ ἐνδύσαι τὸν ποδήρη Jackson 16 ἀπολουόμενον St ἀπολούεσθαι L 17 (οὖν) Wi 18 ἄκρον Ma ἄκρων L 19 πέρα Schw παρὰ L 23 nach ἀνέβη ist ἢ ἐτοίμασεν ὁ θεός von L¹ getilgt

Clemens II.

ἐπειδύεται, ὡς καὶ ὁ ἀπόστολος ἐμήνυσε, τὴν ἡγιασμένην στολήν. ἐντεῦθεν κατ' εἰκόνα τοῦ κυρίου ἀρχιερεῖς ἀπὸ τῆς ἀγιασθείσης ἤρουντο φυλῆς οἱ δοκιμώτατοι καὶ οἱ εἰς βασιλείαν καὶ οἱ εἰς προφητείαν ἐκλεκτοὶ ἐχρίοντο.

- 5 VII. Ὅθεν καὶ Αἰγύπτιοι οὐ τοῖς ἐπιτεχοῦσι τὰ παρὰ σφίσι 41.1
ἀντιτίθεντο μυστήρια οἷοι μὴν βεβήλοισι τὴν τῶν θείων εἰδῶν ἐξι-
στειν. ἀλλ' ἢ μόνοις γε τοῖς μέλλουσιν ἐπὶ βασιλείαν προΐναι καὶ
τῶν ἱερῶν τοῖς χριθεῖσιν εἶναι δοκιμωτάτοις ἀπὸ τε τῆς τροφῆς
καὶ τῆς παιδείας καὶ τοῦ γένους.
- 10 Ὅμοια γοῦν τοῖς Ἑβραίοις κατὰ γε τὴν ἐπίκρουσιν καὶ τὰ τῶν 2
Αἰγυπτίων αἰτίγματα. Αἰγυπτίων οἱ μὲν ἐπὶ πλοίου, οἱ δὲ ἐπὶ προ-
κοδείλου τὸν ἥλιον δεκνύουσι, σημαίνουσι δὲ ὅτι ὁ ἥλιος, δι' αἶφο 3
γλυκεροῦ καὶ ἕντροῦ τὴν πορείαν ποιούμενος, γεννᾷ τὸν χρόνον, ὃν
αἰνίσσεται ὁ προκοδείλος διὰ τινὰ ἄλλην ἱερατικὴν ἱστορίαν καὶ μὴν 4
15 καὶ ἐν Μοσπόλει τῆς Αἰγύπτου ἐπὶ τοῦ ἱεροῦ καλομένου πελώρου
διατετύπεται παιδίον μὲν γενέσθαι σύμβολον, φθορᾶς δὲ ὁ γέρον 5
θεοῦ τε αὐτὸν ἰέραξ, ὡς ὁ ἰχθὺς μίσουσι, καὶ κατ' ἄλλο πάλιν σηματο-
20 μιν ὁ προκοδείλος ἀναίδεας, φαίνεται τοῖσιν συντιθέμενον τὸ 62.1
πᾶν σύμβολον δηλωτικὸν εἶναι τοῦδε· ἐὰν γινόμενοι καὶ ἀπογινό-
30 μνοι, θεὸς μισεῖ | ἀναίδεαν. τὰ τε ὅσα καὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς οἱ 2 67: F
δημιουργοῦντες ἐξ ἕλης τιμᾶς καθιερῶσιν τοῖς θεοῖς ἀνατιθέντις
εἰς τοὺς νιῶς, τοῦτο δὴπον ἀνισσόμενοι εἰς πάντα θεὸς ὄρεῖ καὶ
ἀκούει, πρὸς τοσοῦτ' ἀλκῆς μὲν καὶ βώμης σύμβολον αὐτοῖς ὁ λίθων 3
ὄσπερ ἀμίλει γῆς τε αὐτῆς καὶ γεωργίας καὶ τροφῆς ὁ βόσκ, ἀνδρείας
25 τε καὶ παρρησίας ὁ ἱππος, ἀλκῆς τε αὐτῆς μετὰ συνέσιως ἢ σφίγξ, τὸ
μὲν σῶμα πᾶν λίοντος, τὸ πρόσωπον δὲ ἀνθρώπου ἔχοντα, ὁμοίως 4
τε τοῦτοις σέβουσι καὶ μνήμην καὶ κράτος καὶ τέχνην ὁ ἀνθρώπος
ἀνισσόμενος τοῖς ἱεροῖς πρὸς αὐτῶν ἰγγλέγεται, ἴδη δὲ πᾶν ταῖς 62.1
καλομέναις παρ' αὐτοῖς κωμωδίαις τῶν θείων χρυσᾶ ἀγάλματα δύν

1 vgl. II Kor. 5, 2-4 2-4 vgl. Strom. IV 12, 1 5 14 vgl. Debet
p. 2-4 11-14 vgl. Porphyrius bei Euseb. Praep. ev. III 11, 45 ἕλον 4 σφ-
μαίνοισι τοτὸ μὲν δ' ἀθεοῦτο ἐπιβεβήλοισι ποιοῖ, τοῖς τλοῖσι νοτὸ τοῖς δ'
ἐπὶ προκοδείλου κειμένοι, ἄλλοι δὲ τὸ μὲν πλοῖον τὸν ἐν τῶν ποταμῶν, οὐ δὲ
προκοδείλος ποταμὸν ἴδον, ἐν φ' εἶρεται ὁ ἥλιος ἰσχυραὶ τοῖσιν ὁ ἥλιος δ'
ἀφο, ἱεροῦ καὶ γλυκεροῦ τὴν πορείαν ποιούμενος Plat. Mor p. 24 C ἕλον καὶ
σφίγξ σφ' ἰσχυρᾶν, ἀλλὰ πλοῖος ὄρεμασι κωμωδίας τοῖς ταῖς φασιν Porphyr.
De Ant. Nym. h. 10 p. 113 ff Nauck 14 20 vgl. Plat. Mor p. 24 F, Debet
p. 10 15 20 22 vgl. Debet p. 47 20 22 f vgl. F 217, 2 199, 1 22
28 28 vgl. Debet p. 11-12 28 4 235, 12 vgl. Debet p. 11-12

μὲν κύνας, ἕνα δὲ ἰέρακα καὶ ἴβιν μίαν περιφέρουσι καὶ καλοῦσι τὰ
 τέσσαρα τῶν ἀγαλμάτων εἰδῶλα τέσσαρα γράμματα. εἰσὶ γοῦν οἱ 2
 μὲν κύνες σύμβολα τῶν θυεῖν ἡμισφαιρίων, οἷον περιπολούντων καὶ
 φυλασσόντων· ὁ δὲ ἰέραξ ἡλίου· πυρώδης γὰρ καὶ ἀναιρετικός·
 5 αὐτίκα τὰς λοιμικὰς νόσους ἤλιφ ἀνατιθέασιν· ἡ δὲ ἴβις σελήνης, τὰ
 μὲν σκιερὰ τῷ μέλανι, τὰ δὲ φωτεινὰ τῷ λευκῷ τῶν πτεῖλων εἰκα-
 ζόντων. εἰσὶν δ' οἱ τοὺς μὲν τροπικοὺς πρὸς τῶν κυνῶν μηνύεσθαι 3
 βούλονται, οἱ δὲ διαφυλάσσουσι καὶ κυλωροῦσι τὴν ἐπὶ νότον καὶ
 ἄρκτον πέρασον τοῦ ἡλίου· τὸν δ' ἰσημερινόν, ὑψηλὸν ὄντα καὶ
 10 διακεκαυμένον, ὁ ἰέραξ δηλοῖ, καθάπερ ἡ ἴβις τὸν λοξόν· ἀριθμοῦ
 γὰρ ἐπινοίας καὶ μέτρον μάλιστα τῶν ζῴων ἡ ἴβις ἀρχὴν παρεσχῆ-
 σθαι τοῖς Αἰγυπτίοις δοκεῖ, ὡς τῶν κύκλων ὁ λοξός.

VIII. Ἀλλὰ γὰρ οὐ μόνον Αἰγυπτίων οἱ λογιώτατοι, πρὸς δὲ 44, 1
 καὶ τῶν ἄλλων βαρβάρων ὅσοι φιλοσοφίας ἀρέχθησαν, τὸ συμβολι-
 15 κὸν εἶδος ἐξήλωσαν.

Φαοὶ γοῦν καὶ Ἰδανθοῦραν τὸν Σκυθῶν βασιλέα, ὡς ἱστορεῖ 2
 Φερεκύδης ὁ Σύριος, Δαρεῖω διαβάντι τὸν Ἰστρον πόλεμον ἀπει-
 λούντα πέμψαι σύμβολον ἀντὶ τῶν γραμμάτων μῦν, βάτραχον,
 ὄρνιθα, οἰστόν, ἄροτρον. ἀπορίας δὲ οὔσης, οἷα | εἰκός, ἐπὶ τούτοις 3 672 P
 20 Ὀροντοπάτας μὲν ὁ χιλιάρχος ἔλεγεν παραδώσειν αὐτοὺς τὴν ἀρχὴν,
 τεκμαιρόμενος ἀπὸ μὲν τοῦ μνός τὰς οἰκήσεις, ἀπὸ δὲ τοῦ βατράχου
 τὰ ὕδατα τὸν ἀέρα τε ἀπὸ τῆς ὄρνιθος καὶ ἀπὸ τοῦ οἰστοῦ τὰ
 ὄπλα, ἀπὸ δὲ τοῦ ἀρότρου τὴν χώραν. Ξιφόδης δὲ ἔμπαλιν ἠρμή- 4
 νευσεν· ἔφασκεν γάρ· ἔαν μὴ ὡς ὄρνιθες ἀναπτῶμεν ἢ ὡς μύες κατὰ
 25 τῆς γῆς ἢ ὡς οἱ βάτραχοι καθ' ὕδατος δύωμεν, οὐκ ἂν φύγοιμεν τὰ
 ἐκείνων βέλη, τῆς γὰρ χώρας οὐκ ἔσμεν κύριοι.

Ἀνάχαρσιν τε τὸν Σκύθην φαοὶ καὶ αὐτὸν κοιμώμενον κατέχειν 5
 τῇ μὲν λαῖᾳ τὰ αἰδοῖα, τῇ δεξιᾳ δὲ τὸ στόμα, αἰνιττόμενον δεῖν μὲν
 ἀμφοῖν, μείζον δὲ εἶναι γλώττης κρατεῖν ἢ ἡδονῆς.

30 Καὶ τί μοι περὶ τοὺς βαρβάρους ἐνδιατρίβειν, ἐξὸν αὐτοὺς τοὺς 45, 1
 Ὁ Ἕλληνας σφόδρα τῇ ἐπικρύψει κεχημένους παραστήσαι;

16—29 Pherekydes Fr. 113 FHG I p. 98; vgl. Herod. 4, 131 f u. Leutsch zu
 Macar. VIII 22 27—29 Parallelen bei Sternbach, Gnomol. Vatic. 136 (Arsen.
 Viol. p. 106, 17 Walz; Theodoret Gr. aff. c. XII 45 = Cram. Anecd. Oxon. IV
 p. 253, 3 ff)

16 Ἰδανθοῦραν L Ἰδάνθουρος Herod. 4, 76 u. δ.; vgl. Müller, Ctesiae fragm.
 p. 65 τὸν Sy τῶν L 19 οἷα Excerptus οἷας L 20 Ὀροντοπάτας La-
 garde, Symmicta [1] 1877 p. 17 ὄροντοπάτας L 23f εἰρημένους L 25 [τῆς]
 u. [οἱ] Cobet S. 517 δύωμεν Sy δύομεν L 27 φαοὶ Wi φαοὶ L 28 vor
 δεῖν ist δὲ von L¹ getilgt

Ἀνδροκύδης γοῦν ὁ Πυθαγορικὸς τὰ Ἐφέσια καλούμενα γράμ-
ματα ἐν πολλοῖς δὴ πολυθρόλητα ὄντα συμβόλων ἔχειν φησὶ τάξιν.
σημαίνειν δὲ Ἀσκιον μὲν τὸ σκότος, μὴ γὰρ ἔχειν τοῦτο σκιάν· φῶς
δὲ Κατάσκιον, ἐπεὶ καταγράφει τὴν σκιάν· Αἰξ τε ἴστω ἡ γῆ κατὰ
ἀρχαίαν ἑκωννυμίαν καὶ Τετράξ ὁ ἐνιαυτὸς διὰ τὰς ὥρας, Δαμνα-
μεντὸς δὲ ὁ ἥλιος ὁ δαμάζων, τὰ Αἰσιά τε ἡ ἀληθὴς φωνή. σημαίνει
δ' ἄρα τὸ σύμβολον ὡς κεκόσμηται τὰ θεία, οἷον σκότος πρὸς φῶς
καὶ ἥλιος πρὸς ἐνιαυτὸν καὶ γῆ πρὸς παντοίαν φύσεως γένησιν.

Ἀλλὰ καὶ Διονύσιος ὁ Θραξ ὁ γραμματικὸς ἐν τῷ Περὶ τῆς
ἐμφάσεως περὶ τοῦ τῶν τροχίσκων συμβόλου φησὶ κατὰ λέξιν· ἐπι-
μαίνον γοῦν οὐ διὰ λέξεως μόνον, ἀλλὰ καὶ διὰ συμβόλων ἐνιοὶ τὰς
πράξεις, διὰ λέξεως μὲν ὡς ἔχει τὰ λεγόμενα Δελφικὰ παραγγέλματα,
τὸ -μηδὲν ἄγαν- καὶ τὸ -γνώθι σαυτὸν- καὶ τὰ τούτοις ὅμοια, διὰ
δὲ συμβόλων ὡς ὁ τε τροχὸς ὁ στρεφόμενος ἐν τοῖς τῶν θεῶν
τεμνίσιν ἐλλυσμένους παρὰ Αἰγυπτίων καὶ τὸ τῶν θαλλῶν τῶν
διδομένων τοῖς προσκυνοῦσι. φησὶ γὰρ Ὑρφαῖος ὁ Θραξίος· |

† θαλλῶν δ' ὅσα βροτοῖσιν ἐπὶ χθονὸς ἴσθα μέμηλεν,

οὐδὲν ἔχει μίαν ἀσσαν ἐπὶ φρεσίν, ἀλλὰ κικλείται

πάντα πέριξ, στήναι δὲ καθ' ἕν μίρος οὐ θέμις ἴστω.

ἀλλ' ἔχει, ὡς ἤρξαντο, δρόμον μίρος ἴσον ἑαυτοῦ.

οἱ θαλλοὶ ἦτοι τῆς πρώτης τροφῆς σύμβολον ἐπάρχουσιν, ἢ ὅπως
ἐπιστῶνται οἱ πολλοὶ τοὺς μὲν καρποὺς δὲ ὅλον θάλλειν καὶ
ἀΐεσθαι διαμείνοντας ἐπὶ πλιστον, σφᾶς δὲ αὐτοῦς ὀλίγον ἐλλήγειν
τὸν τῆς ζωῆς χρόνον, τούτου χάριν δίδουσθαι τοὺς θαλλοὺς βούλον-

1 vgl. Diels, Vorsokr. 2¹, 45. 1 8 Androkydes Fr. 2 Halk (De acuum
sive symb Pyth p 47); zu den Εφέσια γράμματα vgl. Hezychus a. v., Wytten-
bach zu Plut. Mor p 55 B; Roscher, Philol 60 1901 S. 48 ff; Wunsch, Rh Mus
31 (1906) S 78 ff; Ziebarth, Nachr. d. Ges. d. Wiss. z. Gött 1899 S 129 ff. 9—
S 257, 8 Dionysius Thrax Fr. 2 M. Schmidt, Philol. 7 (1892) S. 29 f. 13 vgl.
Strom 1 61, 1; 61, 3. 13-15 vgl. Plut. Numa 14 τοῖς Αἰγυπτίους τροχοὶ σί-
νιτταιτι π. Heron 1 32 ἐν τοῖς Αἰγυπτίων ἱεροῖς πρὸς ταῖς παραστάσι τροχοὶ
γάλλοι ἐπιστρεπτοὶ γίνονται πρὸς τὸ τοῖς ἐπισημαίνουσιν ἐπιστρεφόντων ἀπὸ
αὐτοῦ δὲ
τὸ δουτεῖν τὸν χαλεπὸν ἀγρότερον. Vgl. II 32, E. Man. Zeitschr f Ägypt. Str 15
1900 S 13 f, v. Bausou u Capart, Zeitschr f Äg Str 20 1901 S. 144 ff. W Simp-
son, The Journ. of the Roy. Asiatic Society 70 (1898) S. 87. 17 20 Or-
pheus Fr. 21 Abel (wohl von Clem. in das Excerpt aus Dionys. Thr eingeschoben

4 οἷς Hezych. 5 τετράξ Hezych u. Inscr. fl bei Ziebarth τετράξ L.

10 περὶ τοῖς ~ Hezych τοῖς περὶ L. τοῖς [περὶ τῶν τροχίσκων] Πείρι bei E. Man.

12 nach mir ist das von L. getilgt. Στεφάνου Ἰερογλυφιστά L. 13 17 θαλλῶν

L. 17 θαλλῶς Mullach FP 1 p 17. 18 19 20 21 αἰγυπτίους Lobsch, Ag. h p 202

M. sch. 21 ἐπὶ χθονός, ἐπὶ φρεσίν Lobsch. 19 ἐν φρεσίν, ἐπὶ χθονός, Lobsch.

ται, ἴσως δὲ καὶ ἵνα ἐπιστῶνται, ὅτι, ὡς οὗτοι [αὐ] καίονται, οὕτως
καὶ (αὐ)τοὺς δεῖ τοῦτον τὸν βίον ταχέως ἐκλιπεῖν καὶ πῦρὸς ἔργον
γενέσθαι.^ε

Χρησιμώτατον ἄρα τὸ τῆς συμβολικῆς ἑρμηνείας εἶδος εἰς πολλὰ 46, 1
5 καὶ πρὸς τὴν ὀρθὴν θεολογίαν συνεργοῦν καὶ πρὸς εὐσέβειαν καὶ
πρὸς ἐπίδειξιν συνέσεως καὶ πρὸς βραχυλογίας ἄσκησιν καὶ σοφίας
ἐνδείξιν· ἴσοφῶ γὰρ τὸ χρῆσθαι τῇ συμβολικῇ φράσει δεξιῶς^ε, φησὶν 2
ὁ γραμματικὸς Δίδυμος, ἰκαὶ τὸ γνωρίζαι τὸ διὰ ταύτης δηλού-
μενον.^ε

10 Ναι μὴν ἡ στοιχειωτικὴ τῶν παιδῶν διδασκαλία τὴν τῶν τετ- 3
τάρων στοιχείων περιεῖληφεν ἑρμηνείαν. βέδν μὲν γὰρ τοὺς Φρύγας 4
τὸ ὕδωρ φησὶ καλεῖν, καθὰ καὶ Ὀρφεύς·

καὶ βέδν νυμφαίων καταλείβεται ἀγλαὸν ὕδωρ.

ἀλλὰ καὶ ὁ θύτης Δίων ὁμοίως φαίνεται γράφων· ἰκαὶ βέδν λαβῶν 5
15 κατὰ χειρῶν καταχέου καὶ ἐπὶ τὴν ἱεροσκοπικὴν τρέπου.^ε ἔμπαλιν 6
δὲ ὁ κομικὸς Φιλύλλιος βέδν τὸν ἀέρα βιόδωρον ὄντα διὰ τούτων
γινώσκει·

ἔλκειν τὸ βέδν σωτήριον προσεύχομαι,

ὅπερ μέγιστόν ἐστιν ὑγείας μέρος,

20 τὸ τὸν ἀέρα ἔλκειν καθαρὸν, οὐ τεθολωμένον.

συνομολόγος τῆς τοιαύτης δόξης καὶ ὁ Κυζικηνὸς Νεάνθης γράφων 47, 1
τοὺς Μακεδόνων ἱερεῖς ἐν ταῖς κατευχαῖς βέδν κατακαλεῖν ἴλω αὐτοῖς
τε καὶ τοῖς τέκνοις, ὅπερ ἑρμηνεύουσιν ἀέρα. ζᾶψ δὲ τὸ πῦρ οἱ μὲν 2
παρὰ τὴν ζέειν ἀμαθῶς ἐδέξαντο· καλεῖται δ' οὕτως ἡ θάλασσα, ὡς
25 Εὐφορίων ἐν ταῖς πρὸς Θεοδορίδαν ἀντιγραφαῖς·

7—9 Didymos, Συμποσιακά Fr. 9 Schmidt p. 379. 404 11 zu βέδν vgl.
Jo. Frontonis Epist. et diss. eccl. (Hamburg 1720) p. 100 f; Paul de Lagarde,
Ges. Abhandl. S. 285 18 Orpheus Fr. 252 Abel 16 βιόδωρος Etymologie
von βέδν 18—20 Philyllos Fr. 20 CAF I p. 787 21—23 Neanthes Fr. 27
FHG III p. 9 25 vgl. Düntzer, Fragm. d. ep. Poes. d. Gr. II S. 45

1 [αὐ] καίονται St ἀδαινονται Schw 2 (αὐ)τοὺς δεῖ St τοὺς εἰς L
βίον (εἰσιόντας) Sy βίον ἤκοντας Lobeck, Aglaoph. p. 835 ἐκλιπεῖν (δεῖ)
Ma 8 γενέσθαι Ma γενήσεσθαι L 11 περιεῖληφεν (φεν in Ras.) L¹
14 λαβῶν (zw. β u. ω ist o getilgt) L¹ 16 Φιλύλλιος Casaubonus, Animadv.
ad Athen. III 9 p. 169, 18 φιλιόσεος L 19 ὑγείας Sy ὑγείας L 20 τὸ τὸν
ἀέρα doppelt, einmal getilgt L¹ 25 Θεοδορίδαν Meursius zu Hellad. p. 697
(vgl. Meineke, Anal. Alex. p. 18) Θεωρίδαν L

Ἀπολλόδωρος δ' ὁ Κερκυραῖος τοὺς στίχους τοῖσδε ὑπὸ Βράγχου 4
ἀναφωνηθῆναι τοῦ μάντεως λέγει Μιλησίους καθαιρόντος ἀπὸ λοι-
μοῦ. ὁ μὲν γὰρ ἐπιφραίνων τὸ πλῆθος δάφνης κλάδοις προκατή-
χετο τοῦ ὕμνου ὡδὲ πως·

5 μέλπετε, ὦ παῖδες, ἐκάεργον καὶ ἐκαίργαν·

ἐπέφαλλεν δὲ ὡς εἰπεῖν ὁ λαός· ἰβέδν, ζάψ, χθώμ, πλῆκτρον, σφιγξ· 5
κναξζβιχ, θύπτης, φλεγμό, δρώψ.· μέμνηται τῆς ἱστορίας καὶ Καλλι-
μαχος ἐν ἰάμβοις. | κναξζβιχ δὲ κατὰ παραγωγὴν ἢ νόσος παρὰ τὸ 6 675 P
κναίειν καὶ διαφθεῖρειν, θύψαι τε τὸ κεραυνῶ φλέξαι. Θέσπις 7
10 μέντοι ὁ τραγικὸς διὰ τούτων ἄλλο τι σημαίνεσθαι φησιν ὡδὲ πως
γράφων·

ἶδε σοι σπένδω κναξζβιχ [τὸ] λευκὸν
ἀπὸ θηλαμόνων θλίψας κνακῶν·

15 ἶδε σοι θύπτην τυρὸν μίξας
ἐρυνθρῶ μελιτῶ, κατὰ τῶν σῶν, Πᾶν
δίκερος, τίθεμαι βωμῶν ἄγιων.

ἶδε σοι Βρομίον [αἶθωπα] φλεγμὸν λείβω.

αἰνίσεται, οἶμαι, τὴν ἐκ τῶν τεσσάρων καὶ εἴκοσι στοιχείων ψυχῆς 8
γαλακτώδη πρῶτην τροφήν, μεθ' ἣν ἤδη πεπηγὸς γάλα τὸ βρώμα,
20 τελευταῖον δὲ αἶμα ἀμπέλου τοῦ λόγου τὸν αἶθωπα οἶνον, τὴν
τελειοῦσαν τῆς ἀγωγῆς εὐφροσύνην, διδάσκει. δρώψ δὲ ὁ λόγος ὁ 9

6 f zu diesen aus den 24 Buchst. des Alphabets gebildeten Wörtern vgl.
Bentley, Epist. ad Millium p. 47 f; Lobeck, Aglaoph. p. 1331 7 f Kallimachos
Fr. 75 Schneider 12—17 Theopis Fr. inc. 4 TGF² p. 833; vgl. Welcker, Die
griech. Tragödien S. 1096 ff; Hesychius κνάξ· γάλα λευκόν. ζ[α]βιχ· λευκόν.
θύπτης· ὁ τυρός. φλεγμός· τὸ αἶμα. 20 vgl. z. B. A 462 21 vgl. He-
sych. δρώψ· ἄνθρωπος.

1 Κερκυραῖος] Ἀθηναῖος Christ, Philol. Stud. S. 27 Κυρηναῖος (vgl. Pauly-
Wissowa I Col. 2886) Koetschau ThLz 26 (1901) Sp. 417 [ὑπὸ] Βράγχου oder ὑπὸ
Βράγχου (ἀνευρεθέντας) Schneider 2 μυλιαῖος L 3 ἐπιφρέων L 6 ζάψ,
χθώμ Nauck, Bull. de l'Acad. de St. Pétersb. 17 (1872) S. 270 ζάψ, χθών L ζάμψ,
χθώ Bentley 7 κναξζβιχ, θύπτης (vgl. Hesych.) St κνααζβι χθύπτης L
φλεγμῶ, δρώψ Porphyrius MS bei Bentley vgl. aber Z. 17. 21 8 κναξζβιχ St
κναξζβι L 9 διαφθεῖρειν Sy διαφέρειν L θύψαι Sy θρύψαι L τὸ corr.
aus τῶι L¹ 12 κναξζβιχ St κναξζβι L κνάξ, ζβιχ (vgl. Hesych.) Salmasius
[τὸ] Toup, Emend. in Suid. 2 p. 565 13 ἀπὸ] γάλα Nauck 14 θύπτην
(vgl. θύψαι oben Z. 9 u. Hesych.) Salmasius χθύπτην L 15 μελιτῶ (vgl. Diels
zu Empedokles Fr. 128, 7) Schw μέλιτι L μέλιτι ~ Nauck vor χθύπτην 15 f
Πᾶν δίκερος Sy πανδικαίρος L 17 βρομίον Sy βρωμίον L [αἶθωπα] Nauck
αἶθωπα L φλεγμὸν Po φλογμὸν L 19 πρῶτην He πρῶτην L 20 αἶ-
θωπα corr. aus αἶθωπα L¹

δραστήριος, ὁ ἐκ κατηγήσεως τῆς πρώτης εἰς ἀΐξῃον ἀνδρός. οἷς μέτρον ἡλικίας, ἐκφλέγων καὶ ἐκφωτίζων τὸν ἀνθρώπον.

Ἄλλα καὶ τρίτος ἐπογραμμὸς φέρεται παιδικός· ἡμάρτι, σφίγξ, 40. 1 κλώψ. ζῆνχθηδόν· σημαίνει δ' οἶμαι, διὰ τῆς τῶν στοιχείων καὶ τοῦ κόσμου διοικήσεως τὴν ὁδὸν ἡμῖν δεῖν ἐπὶ τὴν τῶν τελειότερων γίνεσθαι γνώσιν. βίβ καὶ πόνο περιγυνομένης τῆς αἰωνίου σωτηρίας· μάφαι μὲν γὰρ τὸ καταλαβεῖν, τὴν δὲ τοῦ κόσμου ἀρμοσίαν ἢ σφίγξ, 2 ζῆνχθηδόν δὲ τὴν χαλεπότητα μηνύει, καὶ κλώψ τὴν λανθάνουσαν κίβδον γνώσιν | ἅμα καὶ ἡμέραν δηλοῖ.

10 Πι δ'· οὐχὶ καὶ Ἐπιγένης ἐν τῷ περὶ τῆς Ὀρφείως ποιήσεως τὰ 2 ἰδιόζοντα παρ' Ὀρφει ἐκτιθέμενός φησι· κεκρίσθαι καμπελόχρῳσι τοῖς ἀρότροις μηνύεσθαι, ἐσθήμοσι δὲ τοῖς ἀΐλαξι· ἡμίτονον δὲ τὸ σπέρμα ἀλληγορεῖσθαι, καὶ δάχρυα Διὸς τὸν ὄμβρον δηλοῦν. ἡΜοίρας· τι αὐτὰ τὰ μέρη τῆς σελήνης, τριακάδα καὶ πεντεκαιδεκάτην καὶ τοῖς 15 μηνίαν· διὸ καὶ ἐλευκοστόλους· αὐτὰς καλεῖν τὸν Ὀρφεία φητός· οἷσας μέρη, πάλιν ἄνθιον· μὲν τὸ ἴαρον διὰ τὴν φάσιν, ἄργιδα δὲ 4 τὴν νύκτα διὰ τὴν ἀνάπαισιν, καὶ Ὀργόνιον· τὴν σελήνην διὰ τὸ ἐν αὐτῇ πρόσωπον, Ἄφροδίτην· τι τὸν καιρὸν καθ' ὃν δεῖ σπείρειν λέγεσθαι παρὰ τοῦ θεολόγου.

21) Τοιαῦτα καὶ οἱ Πυθαγόρειοι ἠγνόουσιτο. Φηρασιόνης μὲν κίνας 20. 1 τοῖς πλανήταις, Κρόνον δὲ δάχρυον τὴν θάλασσαν ἀλληγοροῦντες, καὶ μυρία ἐπὶ μυρίοις ἔφρομιν ἂν ἐπὶ τε φιλοσόφων ἐπὶ τε ποιη- 2 τῶν ἀνιγματοδῶς ἐρημέτα, ὅπου γὰρ καὶ ὅλα βιβλία ἐπιχειρομμένην τὴν τοῦ συγγραφέως βούλησιν ἐπιδείκνυται, ὡς καὶ τὸ Ἡρακλίτων 22· περὶ φάσεως, ὅς καὶ δι' αὐτὸ τοῦτο Σκοτεινός προσηγόρευται, ὁμοίᾳ 2 τοῦτω τῷ βιβλίῳ καὶ ἡ Φηρικίδου θεολογία τοῦ Σφίον. Εἰσφορίων γὰρ ὁ ποιητὴς καὶ τὰ Καλλιμάχου Ἱνία καὶ ἡ Λυκίφρουτος Ἰλλυδάρ-

1 f vgl. Ephes 4, 13 6 vgl. vielleicht Matth. 11, 12 7 vgl. S. 35 1 f
8 f vgl. I Kor. 2, 7 σοφίαν ἀποκρυφισμένην 1 Thesa 5, 2 4. II Petr. 1, 19
ἡμέρα πικροὶ ὡς κίνας 10 10 Orpheus Fr. 2 ; Abel 20 f vgl. Plat
Mor. p. 94 A τὸ ἴσο τῶν Πυθαγορείων λεγούτων, ὡς ἡ θεοπέτα Ἀρσίου ἡ
κρίον ἴσιν. Porphyr. Vita Pythag. 41 Ἀριστοτ. εἰς ἀπορροῦν... ὅτι τῆς θα-
λάττης μὲν ἴσιν Κρόνον ἄστρον Aristot. Et 1^a Rose 1... τοῖς δὲ τίνας
κίνας τῆς Πηρασιόνης 24 f vgl. Zeller. Ph. d. ant. I. S. 127 ff Anm

4 ζῆνχθηδόν ο aus m corr. L' 5 κλώψ St. m. va L. 11 πανταί-
οισι Lobn. Aglaoph p. 4 S aus Henr. l. 20 τι δὲ, aus L. 26 ἴα-
ροισιν L. 26 εἰσφορίων τι aus f corr. L' 27 τα Ἰνία Αἰτία; ἡ Ἄλλα
Ἰνία; καὶ τὰ Αἰτία furt. Dion. Salvastris Mosca Lugdun. 170. p. 47 ou Ovid
Lib. in Lib. 7. a's handschr. Thebes Lessart an... om. m. uaniam; 700 meus perve-
tuit in Ovidet... was aber auf Irrtum oder Fälschung beruht, vgl. C. ... ed
Ernest. I p. 104

δρα καὶ τὰ τούτοις παραπλήσια γυμνάσιον εἰς ἐξήγησιν γραμματικῶν ἐκκεῖται παισίν.

Οὐκ οὖν ἀπεικὸς καὶ τὴν βάρβαρον φιλοσοφίαν, περὶ ἧς ἡμῖν 51, 1
 πρόκειται λέγειν, ἐπικεκρυμμένως καὶ διὰ συμβόλων προφητεῦειν ἐν
 5 τισιν, ὡς ἀποδέδεικται. τοιαῦτα γοῦν καὶ ὁ Μωυσῆς παραινεί, τὰ 2
 κοινὰ | δὴ ταῦτα· οὐ φάγεσθε χοῖρον οὔτε αἰτὸν οὔτε ὀξύπτερον 877 P
 οὔτε κόρακα· ὁ μὲν γὰρ χοῖρος φιλήδονον καὶ ἀκάθαρτον ἐπιθυ- 3
 μίαν τροφῶν καὶ ἀφροδισίων λίχνον καὶ μεμολυσμένην ἀκολασίαν
 μηνύει, αἰεὶ κνησιτιῶσαν ὑλικὴν τε καὶ ἐν βορβόρῳ κειμένην, εἰς σφα-
 10 γῆν καὶ ἀπώλειαν πλαινομένην. ἔμκαλιν δὲ ἐπιτρέπει διχηλοῦν καὶ 4
 μαρνακόμενον ἐσθλῆιν, μηνύων, φησὶν ὁ Βαρνάβας, κολλᾶσθαι δεῖν
 ἔμετὰ τῶν φοβουμένων τὸν κύριον καὶ μετὰ τῶν μελετώντων ὁ
 ἔλαβον διάσταλμα ῥήματος ἐν τῇ καρδίᾳ, μετὰ τῶν λαλούντων
 δικαιώματα κυρίου καὶ τηρούντων, μετὰ τῶν εἰδότων ὅτι ἡ μελέτη
 15 ἐστὶν ἔργον εὐφροσύνης καὶ ἀναμαρνακωμένων τὸν λόγον κυρίου. τί 5
 δὲ τὸ διχηλοῦν; ὅτι ὁ δίκαιος καὶ ἐν τούτῳ τῷ κόσμῳ περιπατεῖ
 καὶ τὸν ἅγιον αἰῶνα ἐκδέχεται· εἶτα ἐπιφέρει· ὀβλέπετε πῶς ἐνο- 6
 μοθέτησεν ὁ Μωυσῆς καλῶς. ἀλλὰ πόθεν ἐκείνοις ταῦτα νοῆσαι ἢ
 συνιέναι; ἡμεῖς δικαίως νοήσαντες τὰς ἐντολάς, λαλοῦμεν ὡς ἡθέ-
 20 λησεν κύριος. διὰ τοῦτο περιέτεμε τὰς ἀκοὰς ἡμῶν καὶ τὰς καρδίας,
 ἵνα συνιῶμεν ταῦτα· καὶ μὴν ὅταν λέγῃ οὐ φάγη τὸν αἰτὸν, τὸν 52, 1
 ὀξύπτερον καὶ τὸν ἰκτινον καὶ τὸν κόρακα· οὐ κολληθήσῃ, φησὶν,
 οὔδὲ ὁμοιωθήσῃ τοῖς ἀνθρώποις τούτοις, οἳ οὐκ ἴσασιν διὰ πόνου
 καὶ ἰδρωτὸς πορίζειν ἑαυτοῖς τὴν τροφήν, ἀλλ' ἐν ἀρπαγῇ καὶ ἀνομίᾳ
 25 βιοῦσιν· αἰτὸς μὲν γὰρ ἀρπαγῆν, ὀξύπτερος δὲ ἀδικίαν καὶ πλεονε- 2
 ξίαν ὁ κόραξ μηνύει. γέγραπται δέ· ἔμετὰ ἀνδρὸς ἀθῶου ἀθῶος ἔση 3
 καὶ μετὰ ἐκλεκτοῦ ἐκλεκτὸς ἔση καὶ μετὰ στρεβλοῦ διαστρέφεις·
 κολλᾶσθαι οὖν τοῖς ἁγίοις προσήκει, ὅτι οἱ κολλώμενοι αὐτοῖς
 ἀγιασθήσονται. ἐντεῦθεν ὁ Θεόγνις γράφει· 4

5—29 vgl. Paed. III 75, 3—76, 2; Strom. II 67 6 f Barnab. Ep. 10, 1 (vgl. Lev. 11, 7. 13 f; Deut. 14, 8. 12 f) 9 zu βορβόρῳ vgl. Heraklit Fr. 54 Byw. 13 Diels; Protr. 92, 4 mit Anm. 9 f vgl. Kleantes Fr. 44 Pearson; 516 Arnim; Strom. II 105, 2; VII 33, 3 10—21 vgl. Barnab. Ep. 10, 11 f 21—25 Barnab. Ep. 10, 4 26 f Psal. 17, 26 f (ans I Clem. ad Cor. 46, 3) 28 f vgl. I Clem. ad Cor. 46, 2; Resch, Agrapha Log. 18 S. 169 ff; Ropes, Sprüche Jesu S. 22 f; Paed. II 50, 4 mit Anm.

2 παισίν (vgl. Paed. I 20, 1; Strom. I 79, 2) Davies zu Cic. de div. II 64 ἅπασιν L 8 ἀπεικός Ma 4 f ἐν τισιν Heyse ἐνεστίν L 11 δεῖν Vi δεῖ L 18 καλῶς Barn. κλως L 19 ἡμεῖς] + δὲ Barn. 21 συνιῶμεν L 28 τοῖς ἀνθρ. τοῖτοις] ἀνθρ. τοιούτοις Barn. πόνου] κόπου Barn. 24 f ἀλλὰ ἀρπάζουσιν τὰ ἀλλότρια ἐν ἀνομίᾳ αὐτῶν Barn.

Ἀνδροκύδης γοῦν ὁ Πυθαγορικό: τὰ Ἐφέσια καλούμενα γράμ- 2
ματα ἐν πολλοῖς δὴ πολιθρόλητα ὄντα συμβόλων ἔχειν φησὶ τάςιν
σημαίνειν δὲ Ἄσκιον μὲν τὸ σκότος, μὴ γὰρ ἔχειν τοῦτο σκιάν· φῶς
δὲ Κατάσκιον, ἐπεὶ καταγαγᾶζει τὴν σκιάν· Αἰξ τε ἔστιν ἡ γῆ κατὰ
3 ἀρχαίαν ἑκωνομίαν καὶ Τετραξ ὁ ἐνιαυτός διὰ τὰς ὄρας, Δαρνα-
μεντός δὲ ὁ ἥλιος ὁ θαμάζων, τὰ Αἰσιὰ τε ἡ ἀληθῆς φωνή, σημαίνει 3
δ' ἄρα τὸ σύμβολον ὡς κεκόσμηται τὰ θεία, οἷον σκότος πρὸς φῶς
καὶ ἥλιος πρὸς ἐνιαυτὸν καὶ γῆ πρὸς παντοίαν φύσιν.

Ἀλλὰ καὶ Διονύσιος ὁ Θραξ ὁ γραμματικὸς ἐν τῷ Περὶ τῆς 4
10 ἐμφάσεως περὶ τοῦ τῶν τροχίσκων συμβόλου φησὶ κατὰ λέξιν· ἐπιση-
μαίνειν γοῦν οὐ διὰ λέξεως μόνον, ἀλλὰ καὶ διὰ συμβόλων ἴσους τὰς
πράξεις, διὰ λέξεως μὲν ὡς ἔχει τὰ λεγόμενα Δελφικὰ παραγγέλματα,
τὸ μὴδὲν ἄγαν καὶ τὸ γινῶθι αὐτὸν καὶ τὰ τούτους ὅμοια, | διὰ 24
δὲ συμβόλων ὡς ὁ τε τροχὸς ὁ στρεφόμενος ἐν τοῖς τῶν θεῶν
15 τεμένεισιν εἰκονομένοισι παρὰ Αἰγυπτίων καὶ τὸ τῶν θαλλῶν τῶν
διδομένων τοῖς προσκυνοῦσι, φησὶ γὰρ Ὀρφεὺς ὁ Θραξίος· | 5

† θαλλῶν δ' ὅσα βροτοῖσιν ἐπὶ χθονὸς ἔργα μέμνηται.

οὐδὲν ἔχει μίαν αἰσαν ἐπὶ φρεσίν, ἀλλὰ πικλεῖται

πάντα περίξ, στήναι δὲ καθ' ἕν μέρος· οὐ θέμις ἔστιν.

2) ἀλλ' ἔχει, ὡς ἤρξαντο, δρόμον μέρος· ἴσον ἑαυτοῦ.

οἱ θαλλοὶ ἦτοι τῆς πρώτης τροφῆς σύμβολον ἐπάρχουσι, ἢ ὅπως 6
ἐπιστῶνται οἱ πολλοὶ τοὺς μὲν καρπύς δι' ὅλον θάλλειν καὶ
αἰξίσθαι διαμέροντας· ἐπὶ πλεστον, σφᾶς δὲ αὐτοῦς ὀλίγον εἰληθῆναι
τὸν τῆς ζωῆς χρόνον, τούτου χάριν δίδασθαι τοὺς θαλλοὺς βούλον-

1 vgl. Heib., Vorsokr. 291, 45. 1 8 Androkydes Fr. 2 Hólk (De acas-
sine symb. Pyth. p. 47; zu den Εφέσια γράμματα vgl. Hesychius a. v.; Wytten-
bach zu Plut. Mor. p. 55 B; Roscher, Philol. 60 1901 S. 101 ff; Wünsch, Rh. Mus.
35 1880 S. 78 ff; Ziebarth, Nachr. d. Ges. d. Wiss. z. Gött. 1899 S. 129 ff. 9—
5 357, 8 Dionysios Thrax Fr. 2 M. Schmidt, Philol. 7 [1852] S. 30 ff. 18 vgl.
Strom. I. 61, 1; 62, 3. 13- 15 vgl. Plut. Numa 14 τοῖς Αἰγυπτίσις τροχός· αἰ-
νιττεται τε. Heron I. 2 ἐν τοῖς Αἰγυπτίων ἑργοῖς πρὸς ταῖς παραστάσις τροχοὶ
γάλλοι ἐπιστρεπτοὶ γίνονται πρὸς τὸ τοῖς ἐπιστρεφόμενοις ἐπιστρεφῆναι αὐτοῖς· δὲ
τὸ ἄσκιον τὸν χαλεπὸν ἀγέτω. Vgl. II 32; Eisman, Zeitschr. f. Ägypt. Spr. u.
1901 S. 13 ff., v. Bessing u. Capart, Zeitschr. f. Äg. Spr. 30 1901 S. 144 ff., W. Simp-
son, The Journ. of the Roy. Asiatic Society 70 (1886) S. 81-87. 17 20 Or-
pheus Fr. 2: Abel (wohl von Clem. in die Excerpt aus Dionys. Thr. eingeschoben

4 c. 2, Hesych. 5 τετραξ Hesych. u. Inschrift bei Ziebarth τετραξ L.

10 περι τοῦ ~ Heib. τοῦ περι L. τοῖ [περὶ τῶν τροχίσκων] Heib. bei Eisman

12 nach mir ist zum von L. getilgt. Δελφικὰ ἄλλαγμα L. 15, 17 ὄλλων

L. 17 ὄλλων Mullach FP 1 p. 17 ὄλλων L. Beck, Aglaoph. p. 109.

M. u. h. ἐπὶ χθονός, ἐπὶ φρεσίν L. Beck. 18 ἐπὶ φρεσίν ἐπὶ χθονός Lobach

ται, ἴσως δὲ καὶ ἵνα ἐπιστῶνται, ὅτι, ὡς οὗτοι [αὐ] καίονται, οὕτως καὶ (αὐ)τοὺς δεῖ τοῦτον τὸν βίον ταχέως ἐκλιπεῖν καὶ πυρὸς ἔργον γενέσθαι.^ε

Χρησιμώτατον ἄρα τὸ τῆς συμβολικῆς ἐρμηνείας εἶδος εἰς πολλὰ 46, 1
5 καὶ πρὸς τὴν ὀρθὴν θεολογίαν συνεργοῦν καὶ πρὸς εὐσέβειαν καὶ
πρὸς ἐπίδειξιν συνέσεως καὶ πρὸς βραχυλογίας ἄσκησιν καὶ σοφίας
ἐνδείξιν· ἰσοφοῦ γὰρ τὸ χρῆσθαι τῇ συμβολικῇ φράσει δεξιῶς^ε, φησὶν 2
ὁ γραμματικὸς Δίδυμος, καὶ τὸ γνωρίσαι τὸ διὰ ταύτης δηλού-
μενον.^ε

10 καὶ μὴν ἡ στοιχειωτικὴ τῶν παιδῶν διδασκαλία τὴν τῶν τετ- 3
τάρων στοιχείων περιέληφεν ἐρμηνείαν. βέδν μὲν γὰρ τοὺς Φρύγας 4
τὸ ὕδωρ φησὶ καλεῖν, καθὰ καὶ Ὀρφεύς·

καὶ βέδν νυμφῶων καταλείβεται ἀγλαὸν ὕδωρ.

ἀλλὰ καὶ ὁ θύτης Δίων ὁμοίως φαίνεται γράφων· καὶ βέδν λαβῶν 5
15 κατὰ χειρῶν καταχέου καὶ ἐπὶ τὴν ἱεροσκοπίην τρέπου.^ε ἔμκαλιν 6
δὲ ὁ κομικὸς Φιλύλλιος βέδν τὸν ἄερα βιόδωρον ὄντα διὰ τούτων
γινώσκει·

ἔλκειν τὸ βέδν σωτήριον προσεύχομαι,

ὅπερ μέγιστόν ἐστιν ὑγείας μέρος,

20 τὸ τὸν ἄερα ἔλκειν καθαρὸν, οὐ τεθολωμένον.

συνομολογος τῆς τοιαύδε δόξης καὶ ὁ Κυζικηνὸς Νεάνθης γράφων 47, 1
τοὺς Μακεδόνων ἱερεῖς ἐν ταῖς κατευχαῖς βέδν κατακαλεῖν ἴλω αὐτοῖς
τε καὶ τοῖς τέκνοις, ὅπερ ἐρμηνεύουσιν ἄερα. ζᾶψ δὲ τὸ πῦρ οἷ μὲν 2
παρὰ τὴν ζέσιν ἀμαθῶς ἐδέξαντο· καλεῖται δ' οὕτως ἡ θάλασσα, ὡς
25 Εὐφορίων ἐν ταῖς πρὸς Θεοδορίδαν ἀντιγραφαῖς·

7—9 Didymos, Συμποσιακά Fr. 9 Schmidt p. 379. 404 11 zu βέδν vgl.
Jo. Frontonis Epist. et diss. eccl. (Hamburg 1720) p. 100 f; Paul de Lagarde,
Ges. Abhandl. S. 285 13 Orpheus Fr. 252 Abel 16 βιόδωρος Etymologie
von βέδν 18—20 Philyllios Fr. 20 CAF I p. 787 21—23 Neanthes Fr. 27
FHG III p. 9 25 vgl. Düntzer, Fragm. d. ep. Poes. d. Gr. II S. 45

1 [αὐ] καίονται St ἀδαινόνται Schw 2 (αὐ)τοὺς δεῖ St τοὺς εἰς L
βίον (ἐλαιόντας) Sy βίον (ἤκοντας) Lobeck, Aglaoph. p. 835 ἐκλιπεῖν (δεῖ)
Ma 3 γενέσθαι Ma γενήσεσθαι L 11 περιέληφεν (φεν in Ras.) L¹
14 λαβῶν (zw. β u. ὦ ist o getilgt) L¹ 16 Φιλύλλιος Casaubonus, Animadv.
ad Athen. III 9 p. 169, 18 φιλύλλιος L 19 ὑγείας Sy ὑγείας L 20 τὸ τὸν
ἄερα doppelt, einmal getilgt L¹ 25 Θεοδορίδαν Meursius zu Hellad. p. 697
(vgl. Meineke, Anal. Alex. p. 18) θεωρίδαν L

Ἀπολλόδωρος δ' ὁ Κερκυραῖος τοὺς στίχους τοῦσδε ὑπὸ Βράγχου 4
ἀναφωνηθῆναι τοῦ μάντεως λέγει Μιλησίους καθαιρόντος ἀπὸ λοι-
μοῦ. ὃ μὲν γὰρ ἐπιρραίνων τὸ πλῆθος δάφνης κλάδοις προκατήρ-
χετο τοῦ ὕμνου ὡδὲ πως·

5 μέλπετε, ὦ παῖδες, ἐκάεργον καὶ ἐκαίεργαν·

ἐπέφαλλεν δὲ ὡς εἰπεῖν ὁ λαός· ἠβέδν, ζάψ, χθώμ, πλῆκτρον, σφίγξ· 5
κναξζβίχ, θύπτης, φλεγμό, δρώψ. εἰ μέμνηται τῆς ἱστορίας καὶ Καλλι-
μαχος ἐν λάμβοις. | κναξζβίχ δὲ κατὰ παραγωγήν ἢ νόσος παρὰ τὸ 6 675 P
κναίνει καὶ διαφθείρειν, θύψαι τε τὸ κεραυνῶ φλέξει. Θέσις 7
10 μέντοι ὁ τραγικὸς διὰ τούτων ἄλλο τι σημαίνεσθαι φησιν ὡδὲ πως
γράφων·

Ἴδε σοι σπένδω κναξζβίχ [τὸ] λευκὸν
ἀπὸ θηλαμόνων θλίψας κνακῶν·

15 Ἴδε σοι θύπτην τυρὸν μίξας
ἐρυνθρῶ μελιτῶ, κατὰ τῶν σῶν, Πᾶν
δίκερως, τίθειμαι βωμῶν ἄγιον.

Ἴδε σοι Βρομίον [αἰθροπα] φλεγμὸν λείβω.

αἰνίσσεται, οἶμαι, τὴν ἐκ τῶν τεσσάρων καὶ εἰκοσι στοιχείων ψυχῆς 8
γαλακτώδη πρῶτην τροφήν, μεθ' ἣν ἤδη πεπηγὸς γάλα τὸ βρωμα,
20 τελευταῖον δὲ αἷμα ἀπέλου τοῦ λόγου τὸν αἰθροπα ὄνονε, τὴν
τελειοῦσαν τῆς ἀγωγῆς εὐφροσύνην, διδάσκει. δρώψ δὲ ὁ λόγος ὁ 9

6 f zu diesen aus den 24 Buchst. des Alphabets gebildeten Wörtern vgl.
Bentley, Epist. ad Millium p. 47 f; Lobeck, Aglaoph. p. 1331 7 f Kallimachos
Fr. 75 Schneider 12—17 Thespis Fr. inc. 4 TGF² p. 833; vgl. Welcker, Die
griech. Tragödien S. 1096 ff; Hesychius κνάξ· γάλα λευκόν. ζ[α]βίχ· λευκόν.
θύπτης· ὁ τυρός. φλεγμός· τὸ αἷμα. 20 vgl. z. B. A 462 21 vgl. He-
sych. δρώψ· ἄνθρωπος.

1 Κερκυραῖος] Ἀθηναῖος Christ, Philol. Stud. S. 27 Κυρηναῖος (vgl. Pauly-
Wissowa I Col. 2886) Koetschau ThLz 26 (1901) Sp. 417 [ὑπὸ] Βράγχου oder ὑπὸ
Βράγχου (ἀνευρεθέντας) Schneider 2 μιλισίους L 3 ἐπιρραίνων L 6 ζάψ,
χθώμ Nauck, Bull. de l'Acad. de St. Pétersb. 17 (1872) S. 270 ζάψ, χθών L ζάμψ,
χθώ Bentley 7 κναξζβίχ, θύπτης (vgl. Hesych.) St κναξζβί χθύπτης L
φλεγμῶ, δρώψ Porphyrius MS bei Bentley vgl. aber Z. 17. 21 8 κναξζβίχ St
κναξζβί L 9 διαφθείρειν Sy διαφέρειν L θύψαι Sy θρύψαι L τὸ corr.
aus τῶι L¹ 12 κναξζβίχ St κναξζβί L κνάξ, ζβίχ (vgl. Hesych.) Salmasius
[τὸ] Tourp, Emend. in Suid. 2 p. 565 13 ἀπὸ] γάλα Nauck 14 θύπτην
(vgl. θύψαι oben Z. 9 u. Hesych.) Salmasius χθύπτην L 15 μελιτῶ (vgl. Diels
zu Empedokles Fr. 128, 7) Schw μέλιτι L μέλιτι ~ Nauck vor χθύπτην 15 f
Πᾶν δίκερως Sy πανδικαιρως L 17 βρομίον Sy βρωμίον L [αἰθροπα] Nauck
αἰθροπα L φλεγμὸν Po φλογμὸν L 19 πρῶτην He πρῶκτην L 20 αἰ-
θροπα corr. aus αἰθωπα L¹

δραστήριος, ὁ ἐκ κατηγήσειως τῆς πρώτης εἰς ἀΐξειον ἀνδρός, οἷς μέτρον ἡλικίας, ἐκπλέγων καὶ ἐκφωτίζων τὸν ἀνθρωπον.

Ἄλλὰ καὶ τρίτος ἕπογραμμὸς φέρεται παιδικός· ἡμάρτι, σφίγξ, 49, 1 κλώψ, ζῆλθθδόν· σημαίνει δ' ὄλμαι, διὰ τῆς τῶν στοιχείων καὶ τοῦ κόσμου διοικήσειως τὴν ὁδὸν ἡμῖν δεῖν ἐπὶ τὴν τῶν τελειοτέρων γίνεσθαι γνῶσιν, βία καὶ πόνοσ περικυνομένης τῆς αἰωνίου σωτηρίας· μάρται μὲν γὰρ τὸ καταλαβεῖν, τὴν δὲ τοῦ κόσμου ἀρμονίαν ἢ σφίγξ, 2 ζῆλθθδόν δὲ τὴν χαλεπότητα μὴνύει, καὶ κλώψ τὴν λανθάνουσαν κρυίου γνῶσιν | ἅμα καὶ ἡμέραν δηλοῖ.

10 Π δ'· οὐχὶ καὶ Ἐκγίνης ἐν τῷ περὶ τῆς Ὀρφείως ποιήσεως τὰ 2 ἰδιάζοντα παρ' Ὀρφεὶ ἐκτιθέμενός φησι περικίσει καμ πολόχορσοι τοῖς 576 P ἀρότροις μὴνέσθαι, ἐσθήμοσι δὲ τοῖς ἀΐλαξι· ἡμίτονε δὲ τὸ σπέρμα ἀλληγορηθεῖσαι, καὶ ὀδάκρυα Διός· τὸν ὄμβρον δηλοῦν, ἡΜοίρασε τι αὐ' τὰ μέρη τῆς οὐλήνης, τριακάδα καὶ πεντεκαίδεκάτην καὶ νοι- 15 μῆριαν· διὸ καὶ ἑλεκοστούλοισι αὐτάς καλεῖν τὸν Ὀρφεία φητός· οἷσας μέρη, πάλιν ἑάνθιοσι μὲν τὸ ἴαρ διὰ τὴν φύσιν, ἑἀργίδασι δὲ 4 τὴν νύκτα διὰ τὴν ἀνάπαυσιν, καὶ ἑΓοργότιονε τὴν οὐλήνην διὰ τὸ ἐν αὐτῇ πρόσωπον, ἑΑφροδίτην· τι τὸν καιρὸν καθ' ὃν δεῖ σπείρειν, λέγεσθαι παρὰ τῷ θεολόγῳ.

21 Τοιαῦτα καὶ οἱ Πηθαγόρειοι ἠνέλοιστο, Φιροσιφόνης μὲν κίνας 50, 1 τοῖς πλαγήτας, Κρόνον δὲ δάκρυον τὴν θάλασσαν ἀλληγοροῦντες, καὶ μυρία ἐπὶ μυρίοις ἑΐροισιν ἂν ἐτό τι φιλοσόφων ἐτό τι ποιη- 2 τῶν αἰνεγματοειδῶς κρημένα, ὅπου γι καὶ ὅλα βιβλία ἐκικακρυμμένην τὴν τοῦ συγγραφίως βούλησιν ἐκιδείκνυται, οἷς καὶ τὸ Πρακλίτου 21 περὶ φύσεως, ὅς καὶ δὲ αὐτὸ τοῦτο Σκοτεινός προσηγόμινται, ὁμοία 2 τοῦτω τῷ βιβλίῳ καὶ ἡ Φιρικίθου· θεολογία τοῦ Σιφίου, Εἰσφορίων γὰρ ὁ ποιητής καὶ τὰ Καλλιμάχου Αἴτια καὶ ἡ Διυόφρονος Ἄλεξάν-

1 f vgl. Ephes 4, 13 6 vgl. vielleicht Matth. 11, 12 7 vgl. S. 35 1 f
8 f vgl. 1 Kor. 2, 7 σοφίαν ἀποκρυφισμένην 1 Thess. 5, 2 4 11 Petr. 2, 9
ἡμέρα κρυφαὶ ὡς κίνας, 10 19 Orpheus Fr. 2 3 Abel 20 f vgl. Plat
Mor. p. 394 A τὸ ἐπὶ τῶν Πηθαγορείων λεγόμενον, ὡς ἡ Θεοκτα Κρόνον δὲ
κρίων ἴσταν, Porphyr. Vita Pythag. 41 ἄριστοι οὗς ἀνέφρονον, . . . ὅτι τῶ θε-
λατταν μὲν ἰσταν Κρόνον δὲ κρνον Aristot. Fr. 17 Rose 3, . . . τοῖς δὲ κίνας, κί-
νας τῶ, Πηροσιφόνης 24 f vgl. Zeller, Phil. d. ant. I, S. 125 ff. Anst

4 ζῆλθθδόν ο aus u corr. L¹ 5 κλώψ St kl. vs L 11 πανταλο-
χοισι Lobes h. Aglaos h. p. 8 S aus Heny h. 20 τιος; aus L 24 ἑτα-
δε κενταῖ L 26 εἰσφορίων τι aus i corr. L¹ 27 τα Αἴτια Αἴτια; ἡ Αἴτια
ἴης καὶ τὰ Αἴτια (Sart. Dion. Saïnagnus M. 1000. Leipzig 1870) p. 47 ou Ovid
Lib. in lib. 11 a's handschriftl. de Lessart an. 1000 enim manusc. 1000 manus
tuas (Codex) was aber auf irrtum oder Falschschreibung beruht, vgl. 11. m. h. 10
Ernesti I p. 64

δρα καὶ τὰ τούτοις παρακλήσια γυμνάσιον εἰς ἐξήγησιν γραμματικῶν ἔκκειται παισίν.

Οὐκ οὖν ἀπεικὸς καὶ τὴν βάρβαρον φιλοσοφίαν, περὶ ἧς ἡμῖν 51, 1
 πρόκειται λέγειν, ἐπικεκρυμμένως καὶ διὰ συμβόλων προφητεύειν ἐν
 5 τισιν, ὡς ἀποδέδεικται. τοιαῦτα γοῦν καὶ ὁ Μωυσῆς παραινεί, τὰ 2
 κοινὰ | δὴ ταῦτα· οὐ φάγεσθε χοῖρον οὔτε αἰτὸν οὔτε ὀξύτερον 677 P
 οὔτε κόρακα· ὁ μὲν γὰρ χοῖρος φιλήδονον καὶ ἀκάθαρτον ἐπιθυ- 3
 μίαν τροφῶν καὶ ἀφροδισίων λήχρον καὶ μεμολυσμένην ἀκολασίαν
 μηνύει, αἰὲ κησιτιῶσαν ὑλικὴν τε καὶ ἐν βορβόρῳ κειμένην, εἰς σφα-
 10 γὴν καὶ ἀπόλειαν πλαινομένην. ἔμπαλιν δὲ ἐπιτρέπει διχηλοῦν καὶ 4
 μαρτυκώμενον ἐσθίειν, μηνύων, φησὶν ὁ Βαρνάβας, κολλᾶσθαι δεῖν
 ἡμετὰ τῶν φοβουμένων τὸν κύριον καὶ μετὰ τῶν μελετούντων ὁ
 ἔλαβον διάσταλμα ῥήματος ἐν τῇ καρδίᾳ, μετὰ τῶν λαλούντων
 δικαιώματα κυρίου καὶ τηρούντων, μετὰ τῶν εἰδότεων ὅτι ἡ μελέτη
 15 ἐστὶν ἔργον εὐφροσύνης καὶ ἀναμαρτυκωμένων τὸν λόγον κυρίου. τί 5
 δὲ τὸ διχηλοῦν; ὅτι ὁ δίκαιος καὶ ἐν τούτῳ τῷ κόσμῳ περιπατεῖ
 καὶ τὸν ἅγιον αἰῶνα ἐκδέχεται· εἶτα ἐπιφέρει· ὀβλέπετε πῶς ἐνο- 6
 μοθέτησεν ὁ Μωυσῆς καλῶς. ἀλλὰ πόθεν ἐκείνοις ταῦτα νοῆσαι ἢ
 συνιέναι; ἡμεῖς δικαίως νοήσαντες τὰς ἐντολάς, λαλοῦμεν ὡς ἠθέ-
 20 λησεν κύριος. διὰ τοῦτο περιέτεμε τὰς ἀκοὰς ἡμῶν καὶ τὰς καρδίας,
 ἵνα συνιῶμεν ταῦτα· ναὶ μὴν ὅταν λέγῃ οὐ φάγη τὸν αἰτὸν, τὸν 52, 1
 ὀξύτερον καὶ τὸν ἰχθίνον καὶ τὸν κόρακα· οὐ κολληθήσῃ, φησὶν,
 οὐδὲ ὁμοιωθήσῃ τοῖς ἀνθρώποις τούτοις, οἳ οὐκ ἴσασι διὰ πόνου
 καὶ ἰδρωτὸς πορίζειν ἑαυτοῖς τὴν τροφήν, ἀλλ' ἐν ἀρπαγῇ καὶ ἀνομίᾳ
 25 βιοῦσιν· αἰτὸς μὲν γὰρ ἀρπαγὴν, ὀξύτερος δὲ ἀδικίαν καὶ πλεονε- 2
 ξίαν ὁ κόραξ μηνύει. γέγραπται δὲ· ἡμετὰ ἀνδρὸς ἀθρόου ἀθῶος ἔση 3
 καὶ μετὰ ἐκλεκτοῦ ἐκλεκτὸς ἔση καὶ μετὰ στρεβλοῦ διαστρέφεις·
 κολλᾶσθαι οὖν τοῖς ἁγίοις προσήκει, ὅτι οἱ κολλῶμενοι αὐτοῖς
 ἁγιασθήσονται· ἐντεῦθεν ὁ Θεόγνης γράφει· 4

5—29 vgl. Paed. III 75, 3—76, 2; Strom. II 67 6 f Barnab. Ep.
 10, 1 (vgl. Lev. 11, 7. 13 f; Dent. 14, 8. 12 f) 9 zu βορβόρῳ vgl. Heraklit
 Fr. 54 Byw. 13 Diels; Protr. 92, 4 mit Anm. 9 f vgl. Kleanthes Fr. 44 Pear-
 son; 516 Arnim; Strom. II 105, 2; VII 33, 3 10—21 vgl. Barnab. Ep. 10, 11 f
 21—25 Barnab. Ep. 10, 4 26 f Psal. 17, 26 f (aus I Clem. ad Cor. 46, 3)
 28 f vgl. I Clem. ad Cor. 46, 2; Resch, Agrapha Log. 18 S. 169 ff; Ropes, Sprüche
 Jesu S. 22 f; Paed. II 50, 4 mit Anm.

2 παισίν (vgl. Paed. I 20, 1; Strom. I 79, 2) Davies zu Cic. de div. II 64
 ἄπασιν L 3 ἀπεικίτως Ma 4 f ἐν τισιν Heysse ἐνεστιν L 11 δεῖν Vi
 δεῖ L 18 καλῶς Barn. κλωσ L 19 ἡμεῖς] + δὲ Barn. 21 συνιῶμεν L
 23 τοῖς ἀνθρ. τοῖτοις] ἀνθρ. τοιοῖτοις Barn. πόνου] κόπου Barn. 24 f ἀλλὰ
 ἀρπάζουσιν τὰ ἀλλότρια ἐν ἀνομίᾳ αὐτῶν Barn.

ἰσθλῶν μὲν γὰρ ἅπ' ἰσθλὰ μαθήσεται ἦν δὲ κακοῖσι
συμμίσσει γῆς ἀπολείς καὶ τὸν ἰόντα νόον.

ὅταν τε αὖ ἐν τῇ ᾄδῃ λέγῃ ἐνδόξως γὰρ δεδόξασται, ἔκρον καὶ ἡ
ἀναβάτην ἱρριφεν εἰς θάλασσαν, τὸ πολιτικὰς καὶ κτηνώδεις καὶ
ἄρρητικὸν πάθος, τὴν ἐπιθυμίαν, οὐκ καὶ τῷ ἐπιβεβηκότε ἡνίοχον
τὰς ἡνίας ταῖς ἴδουσι: ἐπιδεδουκότε ἱρριφεν εἰς θάλασσαν, εἰς τὰς
κοσμικὰς ἀτάξιας ἀποβαλὼν. οὕτως καὶ Πλάτων ἐν τῷ Περὶ ψυχῆς
τὸν τε ἡνίοχον καὶ τὸν ἀποστατήσαντα ἔκρον (τὸ ἄλογον μέρος, ὃ
ὀφθαλμοῦ τεμνεται, εἰς θυμὸν καὶ ἐπιθυμίαν.) καταπίπτειν φησί.
ἢ καὶ τὸν Φαίθοντα δι' ἀκρασίαν τῶν πᾶσι ἐκπίπτειν ὁ μῦθος
ἀντίκειται.

Καὶ μὲν καὶ ἐπὶ τοῦ Ἰσοήφ' ἴσον τοῦτον ζηλώσαντες οἱ ἀδελ-
φοὶ πλείων τε προορώμενον κατὰ τὴν γνώσιν ἐξέδιδον τὸν χιτῶνα
τὸν ποικίλον καὶ λαβόντες ἱρριφεν εἰς λάκκον, ὃ δὲ λάκκος κενὸς
ἴσθλ' οὐκ εἶχε: τὴν ἐκ φιλομαθίας τοῦ σκοποῦ ποικίλην γνώσιν
ἀποσκορακίσαντες ἢ φιλῇ τῇ κατὰ νόμον πίστει κεχρημένοι ἱρριφεν
εἰς λάκκον τὸν ἴσθλ' κενόν, εἰς Ἄγυπτον ἀπιπολήσαντες τὴν τοῦ
θείου λόγον ἱρριφον. κενὸς δὲ ἐπιστήμης ὁ λάκκος, ἐν ᾧ ἴσθλ' καὶ
τὴν γνώσιν ἀποδιδόμενος ὅμοιος τοῖς ἀδελφοῖς ἰσθλ' γινώσκει
οὕτως ὁ διαλελιθὸς σοφός, κατ' ἄλλο σημαινόμενος εἴη ὃ ἂν ἐπι-
θυμία τὸ ποικίλον ἰσθλ', εἰς ἀγανί: ἀπάγουσα βάρβαρον, εἴαν
δὲ τις ἀνοίξῃ λάκκον ἢ λατομήσῃ, φησί, καὶ μὴ καλύψῃ αὐτόν.
ἐμπύου δ' ἐκεῖ μύσχος ἢ ὄνος, ὃ κίρκος τοῦ λάκκου ἀποτίσει ἀργύ-
ριον καὶ δώσει τῷ πλησίον, τὸ δὲ τιθνηκὸς αὐτῷ ἴσθλ'. ἰσθλ' ἴσθλ' 24, 1
μοι τὴν προσηγείαν ἐκίνην ἱσθλ' εἶγνοι μῦθος τὸν κτηνώμενον καὶ
ὄνος τὴν γάτην τοῦ κίρκου αὐτοῦ, Ἰσραὴλ δὲ με οὐ συνήκεν. ἴσθλ' 2

1 f Theognis 56, vgl. Musonius Tell p. 62, 9 f Hense bei Stob Flor 7, 18
Plato Menon p. 95 D; Xenophon Mem 1 2, 20 u. Symp 2 5 u. a. 3 f. 6 Eiod
15, 1 21 4 7 vgl. Philo De somn. II 267 κτηνώδεις, 267, De agric. 22 f.
Leg. alleg II 70 τετρασπίδες τὸ πάθος ὡς ἴσθλ' καὶ ἀρρητικόν 1 p. 34 313
34 M 7 9 vgl. Plato Phaedr p. 247 B 28 f vgl. u. B Plato Rep IV p. 459
Dh. Plut Mor p. 88 E 18 15 Clem. 5, 21 f 15 f vgl. Philo Quod det.
p. 1. 6 De somn I 219 f 1 p. 192 654 M 21 24 Eiod 21 31 f 25 f
Jno 1, 3

1 ἰσθλ' ἴσθλ' L. ἰσθλ' ἴσθλ' L. Through Muson. 30, 1 u. Aeschyl. Plato
2 ἰσθλ' ἴσθλ' L. Muson u. a. ἰσθλ' ἴσθλ', Xen. Mem. 1, 2, 20 u. einige
HSS des Theogn. andere ἰσθλ' ἴσθλ', vgl. O. Crusier, De loc. 112, 20 ἰσθλ'
des Eiod. 15, 1 21 4 7 Περὶ ψυχῆς, Clem. verwohnt 1 f. 24 u. B Phae-
drus 10 f. 3 u. 4 L. 17 ἰσθλ' ἴσθλ', Plut. ἀντιπρὸς αὐτῷ, L. 20 f.
St. 21 τοῦ St. ἰσθλ' ἴσθλ', τὸ Μα. ἰσθλ' ἴσθλ' a. Heyse u. 7 u. a. L.

οὐν μή τις τούτων, ἐμπεσὼν εἰς τὴν ὑπὸ σοῦ διδασκομένην γνῶσιν, ἀκρ(ο)ατῆς γενόμενος τῆς ἀληθείας, παρακούσῃ τε καὶ παραπίσῃ, ἀσφαλῆς, φησί, περὶ τὴν χρῆσιν τοῦ λόγου γίνου, καὶ πρὸς μὲν τοὺς ἀλόγως προσιόντας ἀπόκλειε τὴν ζῶσαν ἐν βάθει πηγῆν, ποτὸν δὲ 5 ὄρεγε τοῖς τῆς ἀληθείας δεδιψηκόσιν. ἐπικρουπτόμενος δ' οὐν πρὸς 8 τοὺς οὐχ οἴους τε ὄντας παραδέξασθαι τὸ βάθος τῆς γνώσεως· καὶ τακάλυπτε τὸν λάκκον. ὁ κύριος οὐν τοῦ λάκκου, ὁ γνωστικός 4 245 S αὐτός, ζημιωθήσεται, φησί, τὴν αἰτίαν ὑπέχων τοῦ σκανδαλισθέντος ἦτοι καταποθέντος τῷ μεγέθει τοῦ λόγου, μικρολόγου ἔτι ὄντος, ἢ 10 μετακινήσας τὸν ἐργάτην ἐπὶ τὴν θεωρίαν καὶ ἀποστήσας διὰ προ- 679 P φάσεως τῆς αὐτοσχεδίου πίστεως. ἀργύριον δὲ δώσει, τῷ παντοκρατορικῷ βουλήματι ὑπέχων λόγον καὶ εὐθύνας.

Οὗτος μὲν οὐν ὁ τύπος νόμου καὶ προφητῶν ὁ μέχρις Ἰωάννου· 55, 1 ὁ δέ, καίτοι φανερώτερον λαλήσας ὡς ἂν μηκέτι προφητεύων, ἀλλὰ 15 δεικνύων ἤδη παρόντα τὸν ἐξ ἀρχῆς καταγγελλόμενον συμβολικῶς, ὅμως οὐκ εἰμι φησὶν ἄξιος τὸν ἱμάντα τοῦ ὑποδήματος λύσαι κυρίου· μὴ γὰρ ἄξιος εἶναι ὁμολογεῖ τὴν τοσαύτην βαπτίσει δύνα- 2 μιν, χρῆναι γὰρ τοὺς καθαροποιούντας ἀπολύειν τοῦ σώματος καὶ τῶν τούτου ἀμαρτημάτων τὴν ψυχὴν ὡσπερ τοῦ δεσμοῦ τὸν πόδα. 20 τάχα δὲ καὶ τὴν τελευταίαν τοῦ σωτήρος εἰς ἡμᾶς ἐνέργειαν, τὴν 8 προσεχῆ, λέγει. τὴν διὰ τῆς παρουσίας, ἐπικρουπτομένην τῷ τῆς προφητείας αἰνίγματι· ὁ (γὰρ) διὰ τῆς αὐτοψίας τὸν θεοσπιζόμενον δεῖξας, τὴν εἰς φανερόν πόρρωθεν ὀδεύουσαν μηνύσας ἤκουσαν παρουσίαν, ὄντως ἔλυσεν τὸ πέρας τῶν λογίων τῆς οἰκονομίας, ἐκκαλύψας τὴν 25 ἔννοιαν τῶν συμβόλων.

Καὶ τὰ παρὰ Ῥωμαίοις ἐπὶ τῶν διαθηκῶν γινόμενα τάξιν εἴληχε, 4 τὰ διὰ δικαιοσύνην ἕκεῖνα ζυγὰ καὶ ἀσάβρια καρπισμοὶ τε καὶ αἱ τῶν

6 vgl. Röm. 11, 33 10 ἐργάτην mit Bezug auf βοῦς u. ὄνος S. 362, 25 f
11 Exod. 21, 34 13 vgl. Matth. 11, 13; Luk. 16, 16 16 f Mark. 1, 7;
Luk. 3, 16; Joh. 1, 27 17—25 vgl. Catena patr. graec. in evang. sec. Marcum
coll. et interpr. P. Possino p. 13 (zu Mark. 1, 7) Ἄνωνίμου Βατικ. Ἔργον τοῦ
βαπτίζοντος λύειν τὸν βαπτίζόμενον τῶν ἀμαρτιῶν ὡς πόδα ἀπὸ ὑποδήματος·
φησὶν οὐν ὁ Ἰωάννης· οὐχ ἱκανὸς ἐγὼ τὸ ἔργον τοῦ βαπτιστοῦ εἰς τὸν κύριον
ἐπιδείξασθαι. τί γὰρ καὶ λύσειέν τις ἐκείνον, ὃς ἀμαρτίαν οὐκ ἐποίησεν, οὔτε
ἐνέρεθη ὁδὸς ἐν τῷ στόματι αὐτοῦ, καθὼς γέγραπται; οὕτως ὁ Κλήμης ἐν με'
(lies ε') σπρώματι, ἢ ὅτι οὐκ εἰμι ἄξιος τὰ εἰς αὐτὸν εἰρημμένα προφητικὰ
αἰνίγματα ἐπιδοῦσαι διὰ τὸ φανερῶς αὐτὸν ἐπιδείξαι τῷ κόσμῳ· καὶ τοῦτο ὁ
Κλήμης.

2 ἀκρατῆς Heyse ἀκρατῆς L παραπαίση Cobet S. 214 7 vor οὐν ist
ω getilgt L¹ 21 λέγει St λέγω L 22 (γὰρ. St

ᾧτων ἐπιφασίαις, τὰ μὲν γὰρ ἴνα δικαίως γίνηται, τὰ δὲ εἰς τὸν τῆ-
τιμῆς μερισμόν, τὸ δ' ὅπως ὁ παρατυχῶν, ὡς βάφους τινὸς αὐτῷ
ἐπιτιθεμένον, ἰσθῶς ἀκούσῃ καὶ τάξιν μείζονα λάβῃ.

IX. Ἄλλ', ὡς ἴσκειν, ἔλαθον ἐπὶ φιλοτιμίας ἀποδεικτικῆς πρὸς 26. 1
5 ραιτέρω τοῦ δέοντος παρεκβίβας. ἐπιλείπει γὰρ με ὁ βίος τὸ πλῆθος
τῶν συμβολικῶς φιλοσοφούντων παρατιθέμενον. μνήμη; τε οὖν 2
ἔνεκεν καὶ συντομίας καὶ τοῦ πρὸς τὴν ἀλήθειαν ἀνατιτάσθαι τοι-
αῖται τινες αἱ τῆς βαρβάρου φιλοσοφίας γραφαί. τῶν γὰρ πολλῶν 3
αὐταί; πλησιαζόντων καὶ δοκιμασίαν δεδοκότων κατὰ τε τὴν πίστιν
10 κατὰ τε τὸν βίον ἅπαντα μόνων ἐθέλουσιν ἐπάραξιν τὴν ὄντως
οἷσαν φιλοσοφίαν καὶ τὴν ἀληθῆ θεολογίαν. καὶ μὴν ἐξηγητοῦ τινος 4
καὶ καθηγητοῦ χριῖαν ἴχιν ἡμᾶς βούλονται· οὕτως γὰρ καὶ σκοπ-
δοσθήμισθαι μᾶλλον καὶ ἀφελήσιν τοὺς ἀξίους αὐτῶν διελάμβαναι
καὶ ἀνεξίπαστον; τούτους ἴσασθαι, περὰ τῶν ἐν ἰδέστων παρα-
15 λαμβάνοντα;· ἄλλως τε καὶ πάνθ', ὅσα διὰ τινος παρακαλύμματος 3
ἐποφαινεται, μείζονά τε καὶ σεμνοτέρην δείκνυσι τὴν ἀλήθειαν
καθάρῃ | τὰ μὲν ὄρια διαφαίνοντα τοῦ ἴδατος, αἱ μορφαὶ δὲ δι- 4
τῶν παρακαλύμμάτων συνιμψάσι; τινὰ; αὐταί; προσχαρισμοῖνον.
ἔλιγχνικαὶ γὰρ αἱ περιαιγίαι πρὸς τῷ καὶ τὰ φανερὰ μονοτρόπως
20 κατανοεῖσθαι, συνεκδοχᾶς τοῖνεν πλειονας ἔξον ἴνα λαμβάνειν 37. 1
ᾧσπερ οὖν λαμβάνομεν, ἐκ τῶν μετ' ἱπικρῶφτες; ἰσημίνων ἐν
οὕτως ἴχόντων σφάλλεται μὲν ὁ ἄπειρος καὶ ἀμαθής, καταλαμβάνει
• δὲ ὁ γνωστικός, ἴδι; γοῦν οὐδέ τοι; τεχνόσιν ἴθελον ἀνίδη; ἔκπι- 2
σθαι πάντα, οὐδέ κοινοποιεσθαι τὰ σοφίης ἀγαθὰ τοι; μηδ' ὄσπερ
25 τὴν ψυχὴν κεκοθαρμίνοι;· οὐ γὰρ θίμι; ὄσγιγν τοι; ἀπαντῶσι τὰ
μετὰ τοσούτων ἀγώνων πορισθίεντα οὐδέ μὴν ββήλοισ; τὰ τοῦ λόγου
μυστήρια διηγιεσθαι,· φασὶ γοῦν Ἰπικραχον τὸν Πηθεγόρονον αἰτίαν 3
ἴχοντα γράφεισθαι τὰ τοῦ Πηθεγόρον σοφῶς, ἐξελιθεῖναι τῆ; δια-
τριβῆ; καὶ στήλην ἐπ' αὐτῷ γινέσθαι οἷα νικρῶ, διὸ καὶ ἐν τῇ 4
• βερβάρῳ φιλοσοφίᾳ νικρῶς κελόσσι τοι; ἔκπιῶντας τῶν δογμάτων
καὶ καθιποτάζαντας τὸν νοῦν τοι; πάθιοι τοι; ψυχικόι;· οἷς γορ 3
μιοχῇ δικαιοσύνη; καὶ ἀνομί;·· κατὰ τὸν θελον ἀπίστολον, οἷ; τι.

24 27 ἀπο δὲ μὲν γὰρ ἐπιφασίαις. Bost. 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100.

3 ἀπο δὲ μὲν γὰρ ἐπιφασίαις, L. 13 καὶ ἀπο δὲ μὲν γὰρ ἐπιφασίαις, L. 14 καὶ ἀπο δὲ μὲν γὰρ ἐπιφασίαις, L. 15 καὶ ἀπο δὲ μὲν γὰρ ἐπιφασίαις, L. 16 καὶ ἀπο δὲ μὲν γὰρ ἐπιφασίαις, L. 17 καὶ ἀπο δὲ μὲν γὰρ ἐπιφασίαις, L. 18 καὶ ἀπο δὲ μὲν γὰρ ἐπιφασίαις, L. 19 καὶ ἀπο δὲ μὲν γὰρ ἐπιφασίαις, L. 20 καὶ ἀπο δὲ μὲν γὰρ ἐπιφασίαις, L. 21 καὶ ἀπο δὲ μὲν γὰρ ἐπιφασίαις, L. 22 καὶ ἀπο δὲ μὲν γὰρ ἐπιφασίαις, L. 23 καὶ ἀπο δὲ μὲν γὰρ ἐπιφασίαις, L. 24 καὶ ἀπο δὲ μὲν γὰρ ἐπιφασίαις, L. 25 καὶ ἀπο δὲ μὲν γὰρ ἐπιφασίαις, L. 26 καὶ ἀπο δὲ μὲν γὰρ ἐπιφασίαις, L. 27 καὶ ἀπο δὲ μὲν γὰρ ἐπιφασίαις, L. 28 καὶ ἀπο δὲ μὲν γὰρ ἐπιφασίαις, L. 29 καὶ ἀπο δὲ μὲν γὰρ ἐπιφασίαις, L. 30 καὶ ἀπο δὲ μὲν γὰρ ἐπιφασίαις, L. 31 καὶ ἀπο δὲ μὲν γὰρ ἐπιφασίαις, L. 32 καὶ ἀπο δὲ μὲν γὰρ ἐπιφασίαις, L. 33 καὶ ἀπο δὲ μὲν γὰρ ἐπιφασίαις, L. 34 καὶ ἀπο δὲ μὲν γὰρ ἐπιφασίαις, L. 35 καὶ ἀπο δὲ μὲν γὰρ ἐπιφασίαις, L. 36 καὶ ἀπο δὲ μὲν γὰρ ἐπιφασίαις, L. 37 καὶ ἀπο δὲ μὲν γὰρ ἐπιφασίαις, L. 38 καὶ ἀπο δὲ μὲν γὰρ ἐπιφασίαις, L. 39 καὶ ἀπο δὲ μὲν γὰρ ἐπιφασίαις, L. 40 καὶ ἀπο δὲ μὲν γὰρ ἐπιφασίαις, L. 41 καὶ ἀπο δὲ μὲν γὰρ ἐπιφασίαις, L. 42 καὶ ἀπο δὲ μὲν γὰρ ἐπιφασίαις, L. 43 καὶ ἀπο δὲ μὲν γὰρ ἐπιφασίαις, L. 44 καὶ ἀπο δὲ μὲν γὰρ ἐπιφασίαις, L. 45 καὶ ἀπο δὲ μὲν γὰρ ἐπιφασίαις, L. 46 καὶ ἀπο δὲ μὲν γὰρ ἐπιφασίαις, L. 47 καὶ ἀπο δὲ μὲν γὰρ ἐπιφασίαις, L. 48 καὶ ἀπο δὲ μὲν γὰρ ἐπιφασίαις, L. 49 καὶ ἀπο δὲ μὲν γὰρ ἐπιφασίαις, L. 50 καὶ ἀπο δὲ μὲν γὰρ ἐπιφασίαις, L. 51 καὶ ἀπο δὲ μὲν γὰρ ἐπιφασίαις, L. 52 καὶ ἀπο δὲ μὲν γὰρ ἐπιφασίαις, L. 53 καὶ ἀπο δὲ μὲν γὰρ ἐπιφασίαις, L. 54 καὶ ἀπο δὲ μὲν γὰρ ἐπιφασίαις, L. 55 καὶ ἀπο δὲ μὲν γὰρ ἐπιφασίαις, L. 56 καὶ ἀπο δὲ μὲν γὰρ ἐπιφασίαις, L. 57 καὶ ἀπο δὲ μὲν γὰρ ἐπιφασίαις, L. 58 καὶ ἀπο δὲ μὲν γὰρ ἐπιφασίαις, L. 59 καὶ ἀπο δὲ μὲν γὰρ ἐπιφασίαις, L. 60 καὶ ἀπο δὲ μὲν γὰρ ἐπιφασίαις, L. 61 καὶ ἀπο δὲ μὲν γὰρ ἐπιφασίαις, L. 62 καὶ ἀπο δὲ μὲν γὰρ ἐπιφασίαις, L. 63 καὶ ἀπο δὲ μὲν γὰρ ἐπιφασίαις, L. 64 καὶ ἀπο δὲ μὲν γὰρ ἐπιφασίαις, L. 65 καὶ ἀπο δὲ μὲν γὰρ ἐπιφασίαις, L. 66 καὶ ἀπο δὲ μὲν γὰρ ἐπιφασίαις, L. 67 καὶ ἀπο δὲ μὲν γὰρ ἐπιφασίαις, L. 68 καὶ ἀπο δὲ μὲν γὰρ ἐπιφασίαις, L. 69 καὶ ἀπο δὲ μὲν γὰρ ἐπιφασίαις, L. 70 καὶ ἀπο δὲ μὲν γὰρ ἐπιφασίαις, L. 71 καὶ ἀπο δὲ μὲν γὰρ ἐπιφασίαις, L. 72 καὶ ἀπο δὲ μὲν γὰρ ἐπιφασίαις, L. 73 καὶ ἀπο δὲ μὲν γὰρ ἐπιφασίαις, L. 74 καὶ ἀπο δὲ μὲν γὰρ ἐπιφασίαις, L. 75 καὶ ἀπο δὲ μὲν γὰρ ἐπιφασίαις, L. 76 καὶ ἀπο δὲ μὲν γὰρ ἐπιφασίαις, L. 77 καὶ ἀπο δὲ μὲν γὰρ ἐπιφασίαις, L. 78 καὶ ἀπο δὲ μὲν γὰρ ἐπιφασίαις, L. 79 καὶ ἀπο δὲ μὲν γὰρ ἐπιφασίαις, L. 80 καὶ ἀπο δὲ μὲν γὰρ ἐπιφασίαις, L. 81 καὶ ἀπο δὲ μὲν γὰρ ἐπιφασίαις, L. 82 καὶ ἀπο δὲ μὲν γὰρ ἐπιφασίαις, L. 83 καὶ ἀπο δὲ μὲν γὰρ ἐπιφασίαις, L. 84 καὶ ἀπο δὲ μὲν γὰρ ἐπιφασίαις, L. 85 καὶ ἀπο δὲ μὲν γὰρ ἐπιφασίαις, L. 86 καὶ ἀπο δὲ μὲν γὰρ ἐπιφασίαις, L. 87 καὶ ἀπο δὲ μὲν γὰρ ἐπιφασίαις, L. 88 καὶ ἀπο δὲ μὲν γὰρ ἐπιφασίαις, L. 89 καὶ ἀπο δὲ μὲν γὰρ ἐπιφασίαις, L. 90 καὶ ἀπο δὲ μὲν γὰρ ἐπιφασίαις, L. 91 καὶ ἀπο δὲ μὲν γὰρ ἐπιφασίαις, L. 92 καὶ ἀπο δὲ μὲν γὰρ ἐπιφασίαις, L. 93 καὶ ἀπο δὲ μὲν γὰρ ἐπιφασίαις, L. 94 καὶ ἀπο δὲ μὲν γὰρ ἐπιφασίαις, L. 95 καὶ ἀπο δὲ μὲν γὰρ ἐπιφασίαις, L. 96 καὶ ἀπο δὲ μὲν γὰρ ἐπιφασίαις, L. 97 καὶ ἀπο δὲ μὲν γὰρ ἐπιφασίαις, L. 98 καὶ ἀπο δὲ μὲν γὰρ ἐπιφασίαις, L. 99 καὶ ἀπο δὲ μὲν γὰρ ἐπιφασίαις, L. 100

κοινωνία φωτι πρὸς σκότος; τίς δὲ συμφώνησις Χριστοῦ πρὸς Βελλαρ;
ἢ τίς μερὶς πιστῶ μετὰ ἀπίστου; διχα γὰρ Ὀλυμπίων καὶ φθιμένων
τιμαί. ἰδιὸ καὶ ἐξέρχεσθε ἐκ μέσου αὐτῶν καὶ ἀφορίσθητε, λέγει 6
κύριος, καὶ ἀκαθάρτου μὴ ἄπτεσθε· κἀγὼ εἰσδέξομαι ὑμᾶς καὶ ἔσομαι
5 ὑμῖν εἰς πατέρα, καὶ ὑμεῖς ἔσεσθέ μοι εἰς υἱὸς καὶ θυγατέρας.

Ὁὐ μόνον ἄρα οἱ Πυθαγόρειοι καὶ Πλάτων τὰ πολλὰ ἐπεκρύ- 58, 1
πτοντο, ἀλλὰ καὶ οἱ Ἐπικούρειοι φασὶ τινα καὶ παρ' αὐτοῦ ἀπόρητα
εἶναι καὶ μὴ πᾶσιν ἐπιτρέπειν ἐντυγχάνειν τούτοις τοῖς γράμμασιν.
ἀλλὰ καὶ οἱ Στωϊκοὶ λέγουσι Ζήνωνι τῷ πρώτῳ | γεγράφθαι τινά, 2 681 P
10 ἃ μὴ ῥαδίως ἐπιτρέπουσι ταῖς μαθηταῖς ἀναγινώσκειν, μὴ οὐχὶ πειραν
δεδοκῶσι πρότερον, εἰ γνησίως φιλοσοφοῖεν. λέγουσι δὲ καὶ οἱ Ἄρι- 3
στοτέλους τὰ μὲν ἐσωτερικὰ εἶναι τῶν συγγραμμάτων αὐτοῦ, τὰ δὲ
κοινὰ τε καὶ ἐξωτερικὰ. ἀλλὰ καὶ οἱ τὰ μυστήρια θέμενοι, φιλό- 4
σοφοὶ ὄντες, τὰ αὐτῶν δόγματα τοῖς μύθοις κατέχουσιν, ὥστε μὴ
15 εἶναι ἅπασιν δῆλα· εἰδ' οἱ μὲν, ἀνθρωπίνας κατακρύψαντες δόξας, 5
τοὺς ἀμαθεῖς ἐκόλυσαν ἐντυγχάνειν, τὴν δὲ τῶν ὄντων ὄντως ἀγίαν
καὶ μακαρίαν θεωρίαν οὐ παντὸς μᾶλλον ἐπιεκρύφθαι συνέφερον;
πλὴν οὔτε τὰ τῆς βαρβάρου φιλοσοφίας οὐθ' οἱ μῦθοι οἱ Πυθαγό- 6
ρειοὶ, ἀλλ' οὐδ' οἱ παρὰ Πλάτωνι ἐν Πολιτείᾳ Ἡρόδου τοῦ Ἀρμενίου
20 καὶ ἐν Γοργίᾳ Αἰακοῦ καὶ Ῥαδαμάνθου καὶ ἐν Φαίδωνι ὁ τοῦ Ταρ-
τάρου καὶ ἐν Πρωταγόρᾳ ὁ Προμηθέως καὶ Ἐπιμηθέως πρὸς τε
τούτοις ὁ τοῦ πολέμου τῶν Ἀτλαντικῶν καὶ τῶν Ἀθηναίων ἐν τῷ
Ἀτλαντικῷ, οὐχ ἁπλῶς κατὰ πάντα τὰ ὀνόματα ἀλληγορητέοι, ἀλλ'
ἅσα τῆς διανοίας τῆς καθόλου σημαντικά, καὶ δὴ ταῦτα ἐξεύρομεν 246 8
25 ἂν διὰ συμβόλων ὑπὸ παρακαλύμματι τῆ ἀλληγορίας μνησόμενα.

Ναὶ μὴν καὶ ἡ Πυθαγόρου συνουσία καὶ ἡ πρὸς τοὺς ὀμιλητὰς 59, 1
διττῆ κοινωνία, ἀκουσματικὸς τοὺς πολλοὺς καὶ τινὰς μαθημα-
τικὸς ἐτέρους καλοῦσα, τοὺς γνησίως ἀνθακτομένους τῆς φιλο-
σοφίας,

2 f διχα—τιμαί wohl Citat; vgl. Paed. II 8, 4 διχα σφζομένων καὶ φθιμένων
τροφαί. 7 f vgl. Usener, Epicurea S. 404 9—11 vgl. Zeno Fr. 43 Arnim

11 γνησίως φιλοσοφεῖν z. B. Plato Rep. V p. 473 D 11—18 vgl. Zeller, Phil.
d. Gr. II 2³ S. 116³; Orig. c. Cels. I 7 p. 60, 10 Koetschau 19—21 vgl. Plato
Rep. X p. 614 B; Gorg. p. 524 A; Phaedon p. 112 A; Protag. p. 320 D 22 f vgl.
Plato Tim. p. 25 B—D; Kritias p. 108 ff 26—S. 366, 2 vgl. Porph. Vit.
Pyth. 37; Maass, De biogr. graec. p. 99 f

3 ἀφορίσθητε L 6 πυθαγόριοι L 7 ἐπικούριοι L 12 αὐτοῦ Ritters-
hausen zu Porph. Vit. Pyth. p. 23, 7 αὐτῶν L αὐτῷ Sy 18 οὔτε Di οὐδὲ L
τὰ ὑβ. d. Z. L' 18 f πυθαγόριοι L 19 Ἡρόδου Leopardus, Emend. IX 2
p. 227 πρὸς L 22 Ἀτλαντικῶν Di ἀτλαντικῶν L 28 γνησίως Sy γνησίους
L 28 f φιλοσοφίας, (οὐχὶ πᾶσαν πᾶσι τὴν ἀλήθειαν συνεχώρησεν) Ma

ἀλλὰ τὸ μὲν γὰσθαι, τὸ δὲ καὶ κεκρυμμένον εἶναι

πρὸς τοὺς πολλοὺς ἤνισσεται. ἴσως δὲ καὶ τὸ διττὸν εἶπετο ἰδίως 2
τῶν ἐκ τοῦ Περιπάτου. τὸ ἐν τοῖς λόγοις ἰνδοξόν τε καὶ ἐπιστη-
μονικὸν καλούμενον, οὐκ ἀπῆλλακται τοῦ διαμελεῖν δόξαν ἀπὸ τῆς ἐπι- 3
5 κλείας καὶ ἀληθείας.

μηδὲ σέ γ' ἐνδόξοιο βιήσεται ἄνθεια τιμῆς 3
πρὸς θνητῶν ἀνελεύσθαι, ἐφ' ᾧ θ' ὁσίης πλέον εἰπεῖν.

αἱ γοῦν ἴαδες μοῦσαι διαφρήσθην λέγουσι τοὺς μὲν πολλοὺς καὶ δοκι- 4
μισόφους δῆμων αἰδοῖσιν ἔπισθαι καὶ νόμοισι χρεῖσθαι, ἰδούτας ὅτι
10 πολλοὶ κακοί, ὀλίγοι δὲ ἀγαθοί· τοὺς ἀρίστους δὲ τὸ κλέος μετα-
διώκειν. εὐαφρύνται γὰρ, φησὶν, ἐν ἀντὶ πάντων οἱ ἀριστοὶ κλέος 5
αἴναον θνητῶν, οἱ δὲ πολλοὶ κεκήρηται ὅπως κτήνια, εὐγαστρί
καὶ αἰδοῖσι καὶ τοῖς ἀσπίστοις τῶν ἐν ἡμῖν μετρήσαντες τὴν εὐδαι-
μονίαν· ὅ τ' Ἐλεάτης Παρμενίδης ὁ μέγας διττῶν εἰσηγείται διδα- 6
15 σκαλίαν ὁδῶν ὀδί πως γράφων·

ἡμῖν Ἀληθείης εὐπειθείος ἀτρεμῆς ἦτορ,
ἠδὲ βροτῶν δόξας, τας οὐκ ἐνὶ πίστις ἀληθείης.

X. Πρώτως ἄρα ὁ θεοπέσιμος ἀπόστολος· κατὰ ἀποκάλυψιν 60, 1
φησὶν εὐγνωρίσθη μοι τὸ μυστήριον, καθὼς προείρησα ἐν ὀλίγοις
20 πρὸς ὃ δύνασθαι ἀναγινώσκοντες νοῆσαι τὴν σύνεσίν μου ἐν τῷ μν

1 vgl. Christ, Philol. Stud. 8. 361. 3 καὶ ἰνδοξόν, ἐπιστημ., vgl. Arist. Top. I, 1 p. 101b 19 ff. 6-17 vgl. Elter (Gnom. hist. 97. 6 ff. Empedokles Fr. 4, 6 ff. Diels. 8 ἴαδες μοῦσαι - Heraklit aus Plato Sophist. p. 242 D. 8-12 Heraklit Fr. 111 Byw. 104 20 Diels, Bernays, (Ges. Abh. I p. 31 ff. 9 ff. vgl. Strom I 61, 3. 11 ff. vgl. Strom IV 70, 2. 12-14 Demosth. De cor. 20; auch bei Plut. Mor. p. 97 D; vgl. Hemsterhuys zu Lukian Nigr. 15. I p. 249 f. Edht. Bipont. Wyttenbach, Bibl. crit. I 2. 1777. p. 59 f. Elter (Gnom. hist. 101. 14 ὁ μέγας aus Plato Sophist. p. 247 A; vgl. Strom. V 112, 2. 16 ff. Parmenides Fr. 1, 20 ff. Diels. 18. 8. 267, 8. Epheo. 3, 3. 5.

1 γὰσθαι L καὶ Colbet S 451. 3 τῶν εἰρη. aus τὸ L. 4 τοῖς Α. αἰρετῶν Schw. διαμελεῖν Rittershausen a. a. O. 9 ὅ, αἰ] Byw. τομοῖαι] Α. ἀσπίστοις ἀπλοῖς Procl. in Alcib. I p. 11. 22 Comment. 10 δε τὸ κλέος S. Sy. το κλέος δὲ L. 11 ἐν ἀντὶ Colbet, Muench. 94 ff. p. 107, aus Strom IV 70 δαῖνια L. 12 ἐ, Colbet. αἰσ,] οἱ γαστρί Strom IV 118 δαῖνια Bernays. 16 ff. τῶν φθ] ἡ μν. ἡ δὲ L. 16 εὐπειθείος L. Plat. Mor. p. 114 D. Sext. Emp. Math. VII 111. Drog. Laert. IX 22 εὐπειθείος Simpl. De casu p. 7. 20 Heib. εὐγαστρί] οἱς Procl. in Tim. p. 248 Schb. ἀτρεμῆς, L. Sext. Para. ad. Simpl. ἀτρεμῆς Plat. Sext. Text. D. γ. 17 ἀίης Sext. Simpl. Inq. Plat. Α. 4 ἴης L. Α. 4 ἴης αἰετ δόξας Procl. τοῖς L. Sext. Simpl. αἰετ] Plat. Procl. τοῖς, Drog. ἴη] ἴη Drog. 20 ἀνασθε ἀναγιγνώσκοντες, E. μν. ἀνασθε ἀναγιγνώσκοντες L.

στηρίω τοῦ Χριστοῦ, ὃ ἑτέραις γενεαῖς οὐκ ἐγνωρίσθη τοῖς υἱοῖς
 τῶν ἀνθρώπων, ὡς νῦν ἀπεκαλύφθη τοῖς ἁγίοις ἀποστόλοις αὐτοῦ
 καὶ προφήταις. ἔστιν γάρ τις καὶ τελείων μάθησις, περὶ ἧς πρὸς 2
 τοὺς Κολοσσαεῖς γράφων φησὶν· οὐ πανόμεθα ὑπὲρ ὑμῶν προσεν-
 5 χόμενοι καὶ αἰτούμενοι, ἵνα πληρωθῆτε τὴν ἐπίγνωσιν τοῦ θελήματος
 αὐτοῦ ἐν πάσῃ σοφίᾳ καὶ συνέσει πνευματικῇ, περιπατῆσαι ἀξίως
 τοῦ κυρίου εἰς πᾶσαν ἀρέσκειαν, παντὶ ἔργῳ ἀγαθῷ καρποφοροῦντες
 καὶ ἀύξανόμενοι τῇ ἐπιγνώσει τοῦ θεοῦ, ἐν πάσῃ δυνάμει ἐνδυνα-
 μούμενοι κατὰ τὸ κράτος τῆς δόξης αὐτοῦ. καὶ πάλιν κατὰ τὴν 3
 10 οἰκονομίαν τοῦ θεοῦ τὴν δοθεισάν μοι φησὶν εἰς ὑμᾶς πληρῶσαι
 τὸν λόγον τοῦ θεοῦ, τὸ μυστήριον τὸ ἀποκεκρυμμένον ἀπὸ τῶν
 αἰώνων καὶ ἀπὸ τῶν γενεῶν, ὃ νῦν ἐφανερώθη τοῖς ἁγίοις αὐτοῦ,
 οἷς ἠθέλησεν ὁ θεὸς γνωρίσαι, τί τὸ πλοῦτος τῆς δόξης τοῦ μυστη-
 ρίου τούτου ἐν τοῖς ἔθνεσιν. ὥστε ἄλλα μὲν τὰ μυστήρια τὰ ἀπο- 61, 1
 15 κεκρυμμένα ἄχρι τῶν ἀποστόλων καὶ ὑπ' αὐτῶν παραδοθέντα ὡς
 ἀπὸ τοῦ κυρίου παρελήφασιν (ἀποκεκρυμμένα δὲ ἐν τῇ παλαιᾷ δια-
 θήκῃ), ἃ νῦν | ἐφανερώθη τοῖς ἁγίοις, ἄλλο δὲ τὸ πλοῦτος τῆς 683 P
 δόξης τοῦ μυστηρίου τοῦ ἐν τοῖς ἔθνεσιν, ὃ ἐστὶν ἡ πίστις καὶ ἡ
 ἐλπίς ἡ εἰς Χριστόν, ὃν ἀλλαχῇ θεμέλιον εἰρηκεν. καὶ πάλιν οἶον 2
 20 φιλοτιμούμενος ἐμφῆναι τὴν γνώσιν ὡδὲ πως γράφει· ἵνουθετοῦντες
 πάντα ἀνθρώπων ἐν πάσῃ σοφίᾳ, ἵνα παραστήσωμεν πάντα ἀνθρώ-
 πον τέλειον ἐν Χριστῷ· οὐ πάντα ἀπλῶς ἀνθρώπων, ἐπεὶ οὐδεὶς 3
 ἂν ἦν ἄπιστος, οὐδὲ μὴν πάντα τὸν πιστεύοντα τέλειον ἐν Χρι-
 στῷ, ἀλλὰ πάντα ἀνθρώπων λέγει, ὡς εἰπεῖν ὅλον τὸν ἀνθρώπον,
 25 οἶον σῶματι καὶ ψυχῇ ἠγνισμένον, ἐπεὶ, ὅτι οὐ πάντων ἡ γνώσις,
 διαρρήθην ἐπιφέρει· συμβιβασθέντες ἐν ἀγάπῃ καὶ εἰς πᾶν πλοῦτος 4
 τῆς πληροφορίας τῆς συνέσεως, εἰς ἐπίγνωσιν τοῦ μυστηρίου τοῦ
 θεοῦ ἐν Χριστῷ, ἐν ᾧ εἰσι πάντες οἱ θησαυροὶ τῆς σοφίας καὶ τῆς
 γνώσεως ἀπόκρυφοι. τῇ προσευχῇ προσκατερεῖτε, γρηγοροῦντες
 30 ἐν αὐτῇ ἐν εὐχαριστίᾳ· ἡ εὐχαριστία δὲ οὐκ ἐπὶ ψυχῆς μόνον καὶ 5
 τῶν πνευματικῶν ἀγαθῶν, ἀλλὰ καὶ ἐπὶ τοῦ σώματος γίνεται καὶ
 τῶν τοῦ σώματος ἀγαθῶν. καὶ ἔτι σαφέστερον ἐκκαλύπτει τὸ μὴ 62, 1
 πάντων εἶναι τὴν γνώσιν, ἐπιλέγων· προσενχόμενοι ἅμα καὶ περὶ
 ἡμῶν, ἵνα ὁ θεὸς ἀνοίξῃ ἡμῖν θύραν τοῦ λαλῆσαι τὸ μυστήριον τοῦ

4—9 Kol. 1, 9—11 9—14 Kol. 1, 25—27 17 f Kol. 1, 26 f 19 I Kor.
 3, 10 20—22 Kol. 1, 28 24 f vgl. I Thess. 5, 23 25 vgl. I Kor. 8, 7
 26—29 Kol. 2, 2 f 29 f Kol. 4, 2 32 f vgl. I Kor. 8, 7 33—S. 368, 1
 Kol. 4, 3 f

16 τοῦ^{2]} viell. τοῦ· του) aus Z. 14 St 34 τοῦ^{1]} + λόγον I Kor.

Χριστοῦ, δι' ὃ καὶ δίδεμαι, ἵνα φανερώσω αὐτὸ ὡς διὰ με λαλῆσαι.
 ἦν γὰρ τινα ἀγράφως παραδιδόμενα. αὐτίκα τοῖς Ἑβραίοις καὶ γὰρ 2
 ὀφείλοντες εἶναι διδάσκαλοι διὰ τὸν χρόνον· φησὶν, ὡς ἂν ἰγνηρά-
 σαντες τῇ διαθήκῃ τῇ παλαιᾷ, ἔτι καὶ χρεῖαν ἔχετε τοῦ διδάσκειν
 5 ἡμᾶς, τίνα τὰ στοιχεῖα τῆς ἀρχῆς τῶν λογίων τοῦ θεοῦ, καὶ γιγνώ-
 νετε χρεῖαν ἔχοντες γάλακτος καὶ οὐ στερεᾶς τροφῆς; πᾶς γὰρ ὁ 3
 μετέχων γάλακτος ἀπειρος λόγου δικαιοσύνης, νήπιος γάρ ἐστι, τὰ
 πρῶτα μαθήματα πεπιστευμένος· τελειῶν δέ ἐστιν ἡ στερεὰ τροφή, 4
 τῶν διὰ τὴν ἕξιν τὰ ἀσθητήρια γεγενησμένα ἔχόντων πρὸς διάκρι-
 10 σιν καλοῦ τε καὶ κακοῦ, διὸ ἀφέντες τὸν τῆς ἀρχῆς τοῦ Χριστοῦ
 λόγον ἐπὶ τὴν τελειότητα φερώμεθα.

Ἄλλὰ καὶ Βαρνάβας ὁ καὶ αὐτὸς συγκηρύξας τῷ ἀποστόλῳ κατὰ 22 1
 τὴν διακονίαν τῶν ἔθνων τὸν λόγον ἐκπλουτέστερον· φησὶν ὑμῖν
 γράφω, ἵνα συνιῆτε, εἰθ' ἔκδοξας ἤδη σαφίστερον γνωστικῆς παρα- 2
 15 δόσεως ἔχοντος παρατιθέμενος· λέγει· ἐπὶ λέγει ὁ ἄλλος προφήτης
 Μωυσῆς αὐτοῖς; Ἰδοὺ τὰδε λέγει κύριος ὁ θεός· ἐισέλθετε εἰς τὴν 3
 γῆν τὴν ἀγαθὴν, ἣν ὠμοσεν κύριος ὁ θεός, ὁ θεός, Ἰσραὴλ καὶ Ἰσάακ
 καὶ Ἰακώβ, καὶ κατακληρονομήσατε αὐτήν, γῆν ῥέουσαν γάλα καὶ
 μέλι· τί λέγει ἡ γυνῶς; μάθετε, ἐπιπίνατε, φησὶν, ἐπὶ τὸν ἐν σαρκί 4
 20 μίλλοντα φανεροῦσθαι ὑμῖν Ἰησοῦν· ἄνθρωπος γὰρ γῆ ἐστὶν πλάσι- 14 P
 οχοῦσα· ἀπὸ προσώπου γὰρ γῆς ἡ πλάσις τοῦ Ἰδοῦ ἐγένετο· τί εὖν 5
 λέγει· εἰς τὴν γῆν τὴν ἀγαθὴν, γῆν ῥέουσαν γάλα καὶ μέλι; ἐπι-
 γηγυτός ὁ κύριος ἡμῶν, ἀδελφοί, ὁ σοφίαν καὶ νοῦν θέμιμος ἐν ἡμῖν 14
 τῶν κρυφίων αὐτοῦ, λέγει γὰρ ὁ προφήτης· παραβολὴν κυρίου τίς 6
 25 νοήσει, εἰ μὴ σοφός καὶ ἐπιστήμων καὶ ἀγαθὸν τὸν κύριον αὐτοῦ;·
 ἐπὶ ὀλλῶν ἐστὶ ταῦτα χωρῆσαι, οὐ γὰρ φθονῶντες, φησὶν, παραγγ- 7
 γειλεν ὁ κύριος· ἐν τινὶ εὐαγγελίῳ· ἐπιστήμων ἐμὸν ἐμοὶ καὶ τοῖς
 εἰσοῖς τοῦ οἴκου μου, ἐν τῷ ἀσφαλεῖ καὶ ἀμυρῖνον τὴν ἐκλογὴν
 ποιούμενος, ἵνα τὰ οὐκ εἰλητο λαλοῦντα ἀνετίρα· ζῆλον γίνεται·
 30 ὁ μὲν γὰρ μὴ ἔχων γυνῶν ἀγαθοῦ ποιεῖ, ὡς εἰς ἀγαθός,·
 ὁ πατήρ· τὸ δὲ ἀγνοῖν τὸν πατέρα θάνατός ἐστιν, ὡς τὸ γυνῶν

2 11 Hebr. 5, 12 6, 1 18f Barnab. Ep. 9, 5 15 25 Barnab. Ep.
 6, 8-10 16 19 Exod. 31, 1 3 vgl Lev. 20, 24 24f vgl Prov 1, 6,
 Jac. 4, 13 26f vgl Matth 19, 11 26-28 vgl. Jes 24, 16 Symm Theod
 u. a., Hilgenfeld, Nov. Test. extra can. IV² p. 4, 4, Kottl., Agrapba Log. 17
 S. 107 ff; Koppes, Sprüche Jesu S. 14 ff Zahn, Gesch. d. ntl. Kan. II S. 737 ff
 20f Matth 13, 17 21f vgl Joh 17, 1

1 4o L. 16 συνιῆτε L. 17 ο θεος, ο θεος το πατρ 21 τῆς γῆς
 Barn. 22 γῆς Barn. vgl Gen. 2, 2 τῆς L. 23 ο ααο Barn. 26 ἐπιπ-
 νος L.

ζωὴ αἰώνιος κατὰ μετουσίαν τῆς τοῦ ἀφθάρτου δυνάμεως. καὶ τὸ
 μὲν μὴ φθείρεσθαι θεϊότητος μετέχειν ἐστὶ, φθορὰν δὲ ἢ ἀπὸ τῆς
 τοῦ θεοῦ γνώσεως ἀπόστασις παρέχει. πάλιν ὁ προφήτης· **καὶ 64, 1**
δῶσω σοι θησαυροὺς ἀποκρύφους, σκοτεινοὺς, ἀοράτους, ἵνα γνῶσιν
5 ὅτι ἐγὼ κύριος ὁ θεός· τὰ εἰκότα τούτοις καὶ ὁ Δαβὶδ ψάλλει· 2
 ἰδοὺ γὰρ ἀλήθειαν ἠγάπησας, τὰ ἄδηλα καὶ τὰ κρύφια τῆς σοφίας
 σου ἐδήλωσάς μοι· ἡμέρα γὰρ τῇ ἡμέρᾳ ἐρευγεται ὄψιμα, τὸ 3
 γεγραμμένον ἀντικρως, **καὶ νῦν νυκτὶ ἀναγγέλλει γνῶσιν,** τὴν ἐπι-
 κερυμμένην μυστικῶς, **καὶ οὐκ εἰσι λόγοι οὐδὲ λαλιαί, ὧν οὐκ**
10 ἀκούονται αἱ φωναὶ αὐτῶν· τῷ θεῷ τῷ φῆσαντι· ποιήσει τις κρύφα,
καὶ οὐχὶ ἐπόφομαι αὐτόν; διὰ τοῦτο **ἠρωτισμὸς ἢ μαθητεία κέκλη-**
ται ἢ τὰ κερυμμένα φανερώσασα, ἀποκαλύψαντος μόνου τοῦ διδα-
σκάλου τὸ πῶμα τῆς κιβωτοῦ, ἔμπαλιν ἢ οἱ ποιηταὶ τὸν Δια ψαλ
τὸν μὲν τῶν ἀγαθῶν πίθον ἐπιλαβεῖν, ἀνοιξάει δὲ τὸν τῶν | φανύλων. 685 P
15 ἰοῖδα ὅτι ἐρχόμενος· φησὶ ἠπὸς ὑμᾶς· ὁ ἀπόστολος ἐν πληρώματι 5
εὐλογίας Χριστοῦ ἐλεύσομαι, τὸ **ἠνευματικὸν χάρισμα καὶ τὴν γνω-**
στικὴν παράδοσιν, ἣν μεταδοῦναι αὐτοῖς παρῶν παροῦσι ποθεῖ (οὐ γὰρ
δι' ἐπιστολῆς οἶά τε ἦν ταῦτα μὴνύεσθαι), ἠπλήρωμα Χριστοῦ· καλέσας,
κατὰ ἀποκάλυψιν μυστηρίου χρόνοις αἰωνίοις σεισηγμένον, φανερω-
20 θέντος δὲ νῦν διὰ τε γραφῶν προφητικῶν κατ' ἐπιταγὴν τοῦ αἰω-
νίου θεοῦ εἰς ὑπακοὴν πίστεως εἰς πάντα τὰ ἔθνη γνωρισθέντος,
τουτέστι τοὺς ἐξ ἔθνῶν πιστεύοντας, ὅτι ἐστίν· ὀλίγοις δὲ ἐκ τού-
των καὶ τό, τίνα ταῦτά ἐστι τὰ ἐν μυστηρίῳ, δεικνυται.

Εἰκότως τοίνυν καὶ Πλάτων ἐν ταῖς Ἐπιστολαῖς περὶ θεοῦ δια- 65, 1
25 λαμβάνων ἠφραστέον δὴ σοι· φησὶ δι' αἰνιγμάτων, ἢν' ἦν τι (ἢ) δέλτος
ἢ πόντου ἢ γῆς ἐν πτυχαῖς πάθη. ὁ ἀναγνοὺς μὴ γνῶ· ὁ γὰρ τῶν 2
ὄλων θεός ὁ ὑπὲρ πάσαν φωνὴν καὶ πᾶν νόημα καὶ πᾶσαν ἐννοίαν
οὐκ ἂν ποτε γραφῇ παραδοθεῖη, ἄρρητος ὧν δυνάμει τῇ αὐτοῦ.
ὅπερ καὶ αὐτὸ δεδήλωκεν Πλάτων λέγων· ἠπρὸς ταῦτ' οὐν σκοπῶν 3

3—5 Jes. 45, 3 (wohl entnommen aus Barnab. Ep. 11, 4) 6 f Psal.
 50, 8 7—10 Psal. 18, 3 f 10 f Jerem. 23, 24; zur Form vgl. Protr. 78, 1;
 Strom. II 5, 5; V 119, 3; St Clem. Al. u. d. LXX S. 68 f 11 vgl. II Kor. 4,
 4. 6 18 f vgl. Q 527 ff; Hes. Op. 94 ff 15 f. 18 Röm. 15, 29 16 f vgl.
 Röm. 1, 11 19—21 Röm. 16, 25 f 25 f. 29—S. 370, 3 Plato Epist. II
 p. 312 D; 314 BC 25 f TGF² Adesp. 348; vgl. Cobet *Δόγ. Ἐρμ.* I p. 456
 26—28 vgl. z. B. Philo Quod deus s. imm. 55; De mutat. nom. 14 (ἄρρητος);
 De somn. I 184 (I p. 281. 590. 648 M)

13 ψαλ corr. aus φησὶ L¹ 20 vor διὰ ist δι getilgt L¹ 22 3 τί L
 25 αἰνιγμῶν Plato Eus. (außer I) Praep. Ev. XI 20, 2 ἦν τι] ἦν τι Plato
 Eus. <ἢ aus Plato 26 πτυχᾶς; L
 Clemens II.

εὐλαβοῦ, μή ποτέ σοι μεταμείλῃσθαι τῶν νῦν ἀναξίως ἐκπιούτων·
 1 μέγιστη δὲ φηλακὴ τὸ μὴ γράφειν, ἀλλ' ἐκμανθάνειν· οὐ γὰρ ἴστιν,
 οὐκ ἴστιν τὰ γραφέντα μὴ οὐκ ἐκπιεῖν.· ἀδελφὰ τοῦτοις ὁ ἅγιος 4
 ἀπόστολος Παῦλος λέγει, τὴν προφητικὴν καὶ τῶ ὄντι ἀρχαίαν σοφ-
 5 ζων ἐπέκρινεν, ἀφ' ἧς τὰ καλὰ τοῖς Ἕλλησιν ἐρρέθη δόγματα· σοφ- 6
 φίαν δὲ λαλοῦμεν ἐν τοῖς τελείοις, σοφίαν δὲ οὐ τοῦ αἰῶνος τούτου
 οὐδὲ τῶν ἀρχόντων τοῦ αἰῶνος τούτου τῶν καταργουμένων· ἀλλὰ
 λαλοῦμεν θεοῦ σοφίαν ἐν μυστηρίῳ, τὴν ἀποκεκρυμμένην.· ἔπιτα 66, 1
 ἔποβας τὸ εἰλαβεῖς τῆς ἐς τοὺς πολλοὺς τῶν λόγων ἐκφοιτήσεως
 10 οὐδέ πως διδάσκει· ἐκάγω, ἀδελφοί, οὐκ ἠδυνήθημι ἐμὴν λαλιῶσαι οἷς
 πνευματικοῖς, ἀλλ' οἷς σαρκίνοις, ὡς νηπίοις ἐν Χριστῶ, γάλα ἐμὰς
 ἐπότισα, οὐ βρώμα· οὐκ ἔδυνασθε ἀλλ' οὐδὲ ἔτι νῦν δύνασθε· ἔτι
 γὰρ ἴστε σαρκικοί.· εἰ τοίνυν τὸ μὴ γάλα τῶν νηπίων, τὸ βρώμα 2
 δὲ τῶν τελείων τροφή πρὸς τοῦ ἀποστόλου εἴρηται, γάλα μὴ ἢ
 15 κατήχησις οἰορεῖ πρώτη ψυχῆς τροφή νοηθῆσεται, βρώμα δὲ ἢ
 ἐποπτικὴ θεωρία· σὰρκις αὐταὶ καὶ αἷμα τοῦ λόγου, τοιούτοις κατά-
 ληψις τῆς θείας δυνάμεως καὶ οὐσίας, γνήσιασθε καὶ ἴδετε ὅτι χρῆ, 3
 στός ὁ κήμος, φησὶν· οὕτως γὰρ ἑαυτοῦ μεταδίδασθαι τοῖς πνευμα-
 τικώτερον τῆς τοιαύτης μεταλαμβάνονσι βρώσιος, ὅτι δὴ ἢ ψυχῆ 4
 20 αὐτῆ ἑαυτὴν ἤδη τρίψαι κατὰ τὸν φιλαλήθη Πλάτωνα· βρώσιος γὰρ
 καὶ πόσις τοῦ θείου λόγου ἢ γνώσις ἴστι τῆς θείας οὐσίας, διὸ καὶ 4
 φησιν ἐν διαιτήρῳ Πολιτικῆς ὁ Πλάτων· οὐνοαμίονος οὐ χοῦρον, ἀλλὰ
 τι μίγα καὶ ἀπορον θῆμα.· οὕτω χρῆσαι ζητεῖν πρὸς θεοῦ, ὁ δὲ 5
 ἀπόστολος· ἐκὰ τὸ πάσα ἡμῶν ἐτέθη γράφει· Χριστός, ἀπορον
 25 οἷς ἀληθῶς θῆμα, τῶς θεοῦ ἐπὶ ἡμῶν ἀγαζόμενος.

XI. Θεσία δὲ ἢ τῶ θεῷ δικτῆ σάματος· τι καὶ τῶν τοῦτοις 67, 1
 παθῶν ἀμτανόητος χρῆσιμος, ἢ ἀληθῆς τῶ ὄντι θεοῦ· λια αὐτῆ,
 καὶ μὴ τι ἐκόντος μελῆτη θεατέου διὰ τοῦτο εἴρηται τῶ Σοκράτει 2
 ἢ φιλοσοφία· ὁ γὰρ μήτι τὴν ὄντιν παραιθίμενος ἐν τῶ διορισθῆσαι

5 W I Kor 2, 6f 10 13 I Kor 3, 1-3 18f vgl. Hebr 5, 1-4
 16 vgl. Joh. 6, 25 17f Psal 119 19 19f vgl. Plato Epist VII p. 41 CD
 20f vgl. Plato Rep. 527d 21f vgl. Plato Rep. 527d 22f Plato Re-
 p. 527d 23f vgl. Plato Phaed. p. 97 D 24f vgl. Plato Rep. 527d 25f
 26f vgl. Plato Phaed. p. 97 D 27f vgl. Plato Phaed. p. 97 D 28f
 29f vgl. Plato Phaed. p. 97 D 30f vgl. Plato Phaed. p. 97 D 31f
 32f vgl. Plato Phaed. p. 97 D 33f vgl. Plato Phaed. p. 97 D 34f
 35f vgl. Plato Phaed. p. 97 D 36f vgl. Plato Phaed. p. 97 D 37f
 38f vgl. Plato Phaed. p. 97 D 39f vgl. Plato Phaed. p. 97 D 40f
 41f vgl. Plato Phaed. p. 97 D 42f vgl. Plato Phaed. p. 97 D 43f
 44f vgl. Plato Phaed. p. 97 D 45f vgl. Plato Phaed. p. 97 D 46f
 47f vgl. Plato Phaed. p. 97 D 48f vgl. Plato Phaed. p. 97 D 49f
 50f vgl. Plato Phaed. p. 97 D 51f vgl. Plato Phaed. p. 97 D 52f
 53f vgl. Plato Phaed. p. 97 D 54f vgl. Plato Phaed. p. 97 D 55f
 56f vgl. Plato Phaed. p. 97 D 57f vgl. Plato Phaed. p. 97 D 58f
 59f vgl. Plato Phaed. p. 97 D 60f vgl. Plato Phaed. p. 97 D 61f
 62f vgl. Plato Phaed. p. 97 D 63f vgl. Plato Phaed. p. 97 D 64f
 65f vgl. Plato Phaed. p. 97 D 66f vgl. Plato Phaed. p. 97 D 67f
 68f vgl. Plato Phaed. p. 97 D 69f vgl. Plato Phaed. p. 97 D 70f
 71f vgl. Plato Phaed. p. 97 D 72f vgl. Plato Phaed. p. 97 D 73f
 74f vgl. Plato Phaed. p. 97 D 75f vgl. Plato Phaed. p. 97 D 76f
 77f vgl. Plato Phaed. p. 97 D 78f vgl. Plato Phaed. p. 97 D 79f
 80f vgl. Plato Phaed. p. 97 D 81f vgl. Plato Phaed. p. 97 D 82f
 83f vgl. Plato Phaed. p. 97 D 84f vgl. Plato Phaed. p. 97 D 85f
 86f vgl. Plato Phaed. p. 97 D 87f vgl. Plato Phaed. p. 97 D 88f
 89f vgl. Plato Phaed. p. 97 D 90f vgl. Plato Phaed. p. 97 D 91f
 92f vgl. Plato Phaed. p. 97 D 93f vgl. Plato Phaed. p. 97 D 94f
 95f vgl. Plato Phaed. p. 97 D 96f vgl. Plato Phaed. p. 97 D 97f
 98f vgl. Plato Phaed. p. 97 D 99f vgl. Plato Phaed. p. 97 D 100f
 101f vgl. Plato Phaed. p. 97 D 102f vgl. Plato Phaed. p. 97 D 103f
 104f vgl. Plato Phaed. p. 97 D 105f vgl. Plato Phaed. p. 97 D 106f
 107f vgl. Plato Phaed. p. 97 D 108f vgl. Plato Phaed. p. 97 D 109f
 110f vgl. Plato Phaed. p. 97 D 111f vgl. Plato Phaed. p. 97 D 112f
 113f vgl. Plato Phaed. p. 97 D 114f vgl. Plato Phaed. p. 97 D 115f
 116f vgl. Plato Phaed. p. 97 D 117f vgl. Plato Phaed. p. 97 D 118f
 119f vgl. Plato Phaed. p. 97 D 120f vgl. Plato Phaed. p. 97 D 121f
 122f vgl. Plato Phaed. p. 97 D 123f vgl. Plato Phaed. p. 97 D 124f
 125f vgl. Plato Phaed. p. 97 D 126f vgl. Plato Phaed. p. 97 D 127f
 128f vgl. Plato Phaed. p. 97 D 129f vgl. Plato Phaed. p. 97 D 130f
 131f vgl. Plato Phaed. p. 97 D 132f vgl. Plato Phaed. p. 97 D 133f
 134f vgl. Plato Phaed. p. 97 D 135f vgl. Plato Phaed. p. 97 D 136f
 137f vgl. Plato Phaed. p. 97 D 138f vgl. Plato Phaed. p. 97 D 139f
 140f vgl. Plato Phaed. p. 97 D 141f vgl. Plato Phaed. p. 97 D 142f
 143f vgl. Plato Phaed. p. 97 D 144f vgl. Plato Phaed. p. 97 D 145f
 146f vgl. Plato Phaed. p. 97 D 147f vgl. Plato Phaed. p. 97 D 148f
 149f vgl. Plato Phaed. p. 97 D 150f vgl. Plato Phaed. p. 97 D 151f
 152f vgl. Plato Phaed. p. 97 D 153f vgl. Plato Phaed. p. 97 D 154f
 155f vgl. Plato Phaed. p. 97 D 156f vgl. Plato Phaed. p. 97 D 157f
 158f vgl. Plato Phaed. p. 97 D 159f vgl. Plato Phaed. p. 97 D 160f
 161f vgl. Plato Phaed. p. 97 D 162f vgl. Plato Phaed. p. 97 D 163f
 164f vgl. Plato Phaed. p. 97 D 165f vgl. Plato Phaed. p. 97 D 166f
 167f vgl. Plato Phaed. p. 97 D 168f vgl. Plato Phaed. p. 97 D 169f
 170f vgl. Plato Phaed. p. 97 D 171f vgl. Plato Phaed. p. 97 D 172f
 173f vgl. Plato Phaed. p. 97 D 174f vgl. Plato Phaed. p. 97 D 175f
 176f vgl. Plato Phaed. p. 97 D 177f vgl. Plato Phaed. p. 97 D 178f
 179f vgl. Plato Phaed. p. 97 D 180f vgl. Plato Phaed. p. 97 D 181f
 182f vgl. Plato Phaed. p. 97 D 183f vgl. Plato Phaed. p. 97 D 184f
 185f vgl. Plato Phaed. p. 97 D 186f vgl. Plato Phaed. p. 97 D 187f
 188f vgl. Plato Phaed. p. 97 D 189f vgl. Plato Phaed. p. 97 D 190f
 191f vgl. Plato Phaed. p. 97 D 192f vgl. Plato Phaed. p. 97 D 193f
 194f vgl. Plato Phaed. p. 97 D 195f vgl. Plato Phaed. p. 97 D 196f
 197f vgl. Plato Phaed. p. 97 D 198f vgl. Plato Phaed. p. 97 D 199f
 200f vgl. Plato Phaed. p. 97 D 201f vgl. Plato Phaed. p. 97 D 202f
 203f vgl. Plato Phaed. p. 97 D 204f vgl. Plato Phaed. p. 97 D 205f
 206f vgl. Plato Phaed. p. 97 D 207f vgl. Plato Phaed. p. 97 D 208f
 209f vgl. Plato Phaed. p. 97 D 210f vgl. Plato Phaed. p. 97 D 211f
 212f vgl. Plato Phaed. p. 97 D 213f vgl. Plato Phaed. p. 97 D 214f
 215f vgl. Plato Phaed. p. 97 D 216f vgl. Plato Phaed. p. 97 D 217f
 218f vgl. Plato Phaed. p. 97 D 219f vgl. Plato Phaed. p. 97 D 220f
 221f vgl. Plato Phaed. p. 97 D 222f vgl. Plato Phaed. p. 97 D 223f
 224f vgl. Plato Phaed. p. 97 D 225f vgl. Plato Phaed. p. 97 D 226f
 227f vgl. Plato Phaed. p. 97 D 228f vgl. Plato Phaed. p. 97 D 229f
 230f vgl. Plato Phaed. p. 97 D 231f vgl. Plato Phaed. p. 97 D 232f
 233f vgl. Plato Phaed. p. 97 D 234f vgl. Plato Phaed. p. 97 D 235f
 236f vgl. Plato Phaed. p. 97 D 237f vgl. Plato Phaed. p. 97 D 238f
 239f vgl. Plato Phaed. p. 97 D 240f vgl. Plato Phaed. p. 97 D 241f
 242f vgl. Plato Phaed. p. 97 D 243f vgl. Plato Phaed. p. 97 D 244f
 245f vgl. Plato Phaed. p. 97 D 246f vgl. Plato Phaed. p. 97 D 247f
 248f vgl. Plato Phaed. p. 97 D 249f vgl. Plato Phaed. p. 97 D 250f
 251f vgl. Plato Phaed. p. 97 D 252f vgl. Plato Phaed. p. 97 D 253f
 254f vgl. Plato Phaed. p. 97 D 255f vgl. Plato Phaed. p. 97 D 256f
 257f vgl. Plato Phaed. p. 97 D 258f vgl. Plato Phaed. p. 97 D 259f
 260f vgl. Plato Phaed. p. 97 D 261f vgl. Plato Phaed. p. 97 D 262f
 263f vgl. Plato Phaed. p. 97 D 264f vgl. Plato Phaed. p. 97 D 265f
 266f vgl. Plato Phaed. p. 97 D 267f vgl. Plato Phaed. p. 97 D 268f
 269f vgl. Plato Phaed. p. 97 D 270f vgl. Plato Phaed. p. 97 D 271f
 272f vgl. Plato Phaed. p. 97 D 273f vgl. Plato Phaed. p. 97 D 274f
 275f vgl. Plato Phaed. p. 97 D 276f vgl. Plato Phaed. p. 97 D 277f
 278f vgl. Plato Phaed. p. 97 D 279f vgl. Plato Phaed. p. 97 D 280f
 281f vgl. Plato Phaed. p. 97 D 282f vgl. Plato Phaed. p. 97 D 283f
 284f vgl. Plato Phaed. p. 97 D 285f vgl. Plato Phaed. p. 97 D 286f
 287f vgl. Plato Phaed. p. 97 D 288f vgl. Plato Phaed. p. 97 D 289f
 290f vgl. Plato Phaed. p. 97 D 291f vgl. Plato Phaed. p. 97 D 292f
 293f vgl. Plato Phaed. p. 97 D 294f vgl. Plato Phaed. p. 97 D 295f
 296f vgl. Plato Phaed. p. 97 D 297f vgl. Plato Phaed. p. 97 D 298f
 299f vgl. Plato Phaed. p. 97 D 300f vgl. Plato Phaed. p. 97 D 301f
 302f vgl. Plato Phaed. p. 97 D 303f vgl. Plato Phaed. p. 97 D 304f
 305f vgl. Plato Phaed. p. 97 D 306f vgl. Plato Phaed. p. 97 D 307f
 308f vgl. Plato Phaed. p. 97 D 309f vgl. Plato Phaed. p. 97 D 310f
 311f vgl. Plato Phaed. p. 97 D 312f vgl. Plato Phaed. p. 97 D 313f
 314f vgl. Plato Phaed. p. 97 D 315f vgl. Plato Phaed. p. 97 D 316f
 317f vgl. Plato Phaed. p. 97 D 318f vgl. Plato Phaed. p. 97 D 319f
 320f vgl. Plato Phaed. p. 97 D 321f vgl. Plato Phaed. p. 97 D 322f
 323f vgl. Plato Phaed. p. 97 D 324f vgl. Plato Phaed. p. 97 D 325f
 326f vgl. Plato Phaed. p. 97 D 327f vgl. Plato Phaed. p. 97 D 328f
 329f vgl. Plato Phaed. p. 97 D 330f vgl. Plato Phaed. p. 97 D 331f
 332f vgl. Plato Phaed. p. 97 D 333f vgl. Plato Phaed. p. 97 D 334f
 335f vgl. Plato Phaed. p. 97 D 336f vgl. Plato Phaed. p. 97 D 337f
 338f vgl. Plato Phaed. p. 97 D 339f vgl. Plato Phaed. p. 97 D 340f
 341f vgl. Plato Phaed. p. 97 D 342f vgl. Plato Phaed. p. 97 D 343f
 344f vgl. Plato Phaed. p. 97 D 345f vgl. Plato Phaed. p. 97 D 346f
 347f vgl. Plato Phaed. p. 97 D 348f vgl. Plato Phaed. p. 97 D 349f
 350f vgl. Plato Phaed. p. 97 D 351f vgl. Plato Phaed. p. 97 D 352f
 353f vgl. Plato Phaed. p. 97 D 354f vgl. Plato Phaed. p. 97 D 355f
 356f vgl. Plato Phaed. p. 97 D 357f vgl. Plato Phaed. p. 97 D 358f
 359f vgl. Plato Phaed. p. 97 D 360f vgl. Plato Phaed. p. 97 D 361f
 362f vgl. Plato Phaed. p. 97 D 363f vgl. Plato Phaed. p. 97 D 364f
 365f vgl. Plato Phaed. p. 97 D 366f vgl. Plato Phaed. p. 97 D 367f
 368f vgl. Plato Phaed. p. 97 D 369f vgl. Plato Phaed. p. 97 D 370f
 371f vgl. Plato Phaed. p. 97 D 372f vgl. Plato Phaed. p. 97 D 373f
 374f vgl. Plato Phaed. p. 97 D 375f vgl. Plato Phaed. p. 97 D 376f
 377f vgl. Plato Phaed. p. 97 D 378f vgl. Plato Phaed. p. 97 D 379f
 380f vgl. Plato Phaed. p. 97 D 381f vgl. Plato Phaed. p. 97 D 382f
 383f vgl. Plato Phaed. p. 97 D 384f vgl. Plato Phaed. p. 97 D 385f
 386f vgl. Plato Phaed. p. 97 D 387f vgl. Plato Phaed. p. 97 D 388f
 389f vgl. Plato Phaed. p. 97 D 390f vgl. Plato Phaed. p. 97 D 391f
 392f vgl. Plato Phaed. p. 97 D 393f vgl. Plato Phaed. p. 97 D 394f
 395f vgl. Plato Phaed. p. 97 D 396f vgl. Plato Phaed. p. 97 D 397f
 398f vgl. Plato Phaed. p. 97 D 399f vgl. Plato Phaed. p. 97 D 400f
 401f vgl. Plato Phaed. p. 97 D 402f vgl. Plato Phaed. p. 97 D 403f
 404f vgl. Plato Phaed. p. 97 D 405f vgl. Plato Phaed. p. 97 D 406f
 407f vgl. Plato Phaed. p. 97 D 408f vgl. Plato Phaed. p. 97 D 409f
 410f vgl. Plato Phaed. p. 97 D 411f vgl. Plato Phaed. p. 97 D 412f
 413f vgl. Plato Phaed. p. 97 D 414f vgl. Plato Phaed. p. 97 D 415f
 416f vgl. Plato Phaed. p. 97 D 417f vgl. Plato Phaed. p. 97 D 418f
 419f vgl. Plato Phaed. p. 97 D 420f vgl. Plato Phaed. p. 97 D 421f
 422f vgl. Plato Phaed. p. 97 D 423f vgl. Plato Phaed. p. 97 D 424f
 425f vgl. Plato Phaed. p. 97 D 426f vgl. Plato Phaed. p. 97 D 427f
 428f vgl. Plato Phaed. p. 97 D 429f vgl. Plato Phaed. p. 97 D 430f
 431f vgl. Plato Phaed. p. 97 D 432f vgl. Plato Phaed. p. 97 D 433f
 434f vgl. Plato Phaed. p. 97 D 435f vgl. Plato Phaed. p. 97 D 436f
 437f vgl. Plato Phaed. p. 97 D 438f vgl. Plato Phaed. p. 97 D 439f
 440f vgl. Plato Phaed. p. 97 D 441f vgl. Plato Phaed. p. 97 D 442f
 443f vgl. Plato Phaed. p. 97 D 444f vgl. Plato Phaed. p. 97 D 445f
 446f vgl. Plato Phaed. p. 97 D 447f vgl. Plato Phaed. p. 97 D 448f
 449f vgl. Plato Phaed. p. 97 D 450f vgl. Plato Phaed. p. 97 D 451f
 452f vgl. Plato Phaed. p. 97 D 453f vgl. Plato Phaed. p. 97 D 454f
 455f vgl. Plato Phaed. p. 97 D 456f vgl. Plato Phaed. p. 97 D 457f
 458f vgl. Plato Phaed. p. 97 D 459f vgl. Plato Phaed. p. 97 D 460f
 461f vgl. Plato Phaed. p. 97 D 462f vgl. Plato Phaed. p. 97 D 463f
 464f vgl. Plato Phaed. p. 97 D 465f vgl. Plato Phaed. p. 97 D 466f
 467f vgl. Plato Phaed. p. 97 D 468f vgl. Plato Phaed. p. 97 D 469f
 470f vgl. Plato Phaed. p. 97 D 471f vgl. Plato Phaed. p. 97 D 472f
 473f vgl. Plato Phaed. p. 97 D 474f vgl. Plato Phaed. p. 97 D 475f
 476f vgl. Plato Phaed. p. 97 D 477f vgl. Plato Phaed. p. 97 D 478f
 479f vgl. Plato Phaed. p. 97 D 480f vgl. Plato Phaed. p. 97 D 481f
 482f vgl. Plato Phaed. p. 97 D 483f vgl. Plato Phaed. p. 97 D 484f
 485f vgl. Plato Phaed. p. 97 D 486f vgl. Plato Phaed. p. 97 D 487f
 488f vgl. Plato Phaed. p. 97 D 489f vgl. Plato Phaed. p. 97 D 490f
 491f vgl. Plato Phaed. p. 97 D 492f vgl. Plato Phaed. p. 97 D 493f
 494f vgl. Plato Phaed. p. 97 D 495f vgl. Plato Phaed. p. 97 D 496f
 497f vgl. Plato Phaed. p. 97 D 498f vgl. Plato Phaed. p. 97 D 499f
 500f vgl. Plato Phaed. p. 97 D 501f vgl. Plato Phaed. p. 97 D 502f
 503f vgl. Plato Phaed. p. 97 D 504f vgl. Plato Phaed. p. 97 D 505f
 506f vgl. Plato Phaed. p. 97 D 507f vgl. Plato Phaed. p. 97 D 508f
 509f vgl. Plato Phaed. p. 97 D 510f vgl. Plato Phaed. p. 97 D 511f
 512f vgl. Plato Phaed. p. 97 D 513f vgl. Plato Phaed. p. 97 D 514f
 515f vgl. Plato Phaed. p. 97 D 516f vgl. Plato Phaed. p. 97 D 517f
 518f vgl. Plato Phaed. p. 97 D 519f vgl. Plato Phaed. p. 97 D 520f
 521f vgl. Plato Phaed. p. 97 D 522f vgl. Plato Phaed. p. 97 D 523f
 524f vgl. Plato Phaed. p. 97 D 525f vgl. Plato Phaed. p. 97 D 526f
 527f vgl. Plato Phaed. p. 97 D 528f vgl. Plato Phaed. p. 97 D 529f
 530f vgl. Plato Phaed. p. 97 D 531f vgl. Plato Phaed. p. 97 D 532f
 533f vgl. Plato Phaed. p. 97 D 534f vgl. Plato Phaed. p. 97 D 535f
 536f vgl. Plato Phaed. p. 97 D 537f vgl. Plato Phaed. p. 97 D 538f
 539f vgl. Plato Phaed. p. 97 D 540f vgl. Plato Phaed. p. 97 D 541f
 542f vgl. Plato Phaed. p. 97 D 543f vgl. Plato Phaed. p. 97 D 544f
 545f vgl. Plato Phaed. p. 97 D 546f vgl. Plato Phaed. p. 97 D 547f
 548f vgl. Plato Phaed. p. 97 D 549f vgl. Plato Phaed. p. 97 D 550f
 551f vgl. Plato Phaed. p. 97 D 552f vgl. Plato Phaed. p. 97 D 553f
 554f vgl. Plato Phaed. p. 97 D 555f vgl. Plato Phaed. p. 97 D 556f
 557f vgl. Plato Phaed. p. 97 D 558f vgl. Plato Phaed. p. 97 D 559f
 560f vgl. Plato Phaed. p. 97 D 561f vgl. Plato Phaed. p. 97 D 562f
 563f vgl. Plato Phaed. p. 97 D 564f vgl. Plato Phaed. p. 97 D 565f
 566f vgl. Plato Phaed. p. 97 D 567f vgl. Plato Phaed. p. 97 D 568f
 569f vgl. Plato Phaed. p. 97 D 570f vgl. Plato Phaed. p. 97 D 571f
 572f vgl. Plato Phaed. p. 97 D 573f vgl. Plato Phaed. p. 97 D 574f
 575f vgl. Plato Phaed. p. 97 D 576f vgl. Plato Phaed. p. 97 D 577f
 578f vgl. Plato Phaed. p. 97 D 579f vgl. Plato Phaed. p. 97 D 580f
 581f vgl. Plato Phaed. p. 97 D 582f vgl. Plato Phaed. p. 97 D 583f
 584f vgl. Plato Phaed. p. 97 D 585f vgl. Plato Phaed. p. 97 D 586f
 587f vgl. Plato Phaed. p. 97 D 588f vgl. Plato Phaed. p. 97 D 589f
 590f vgl. Plato Phaed. p. 97 D 591f vgl. Plato Phaed. p. 97 D 592f
 593f vgl. Plato Phaed. p. 97 D 594f vgl. Plato Phaed. p. 97 D 595f
 596f vgl. Plato Phaed. p. 97 D 597f vgl. Plato Phaed. p. 97 D 598f
 599f vgl. Plato Phaed. p. 97 D 600f vgl. Plato Phaed. p. 97 D 601f
 602f vgl. Plato Phaed. p. 97 D 603f vgl. Plato Phaed. p. 97 D 604f
 605f vgl. Plato Phaed. p. 97 D 606f vgl. Plato Phaed. p. 97 D 607f
 608f vgl. Plato Phaed. p. 97 D 609f vgl. Plato Phaed. p. 97 D 610f
 611f vgl. Plato Phaed. p. 97 D 612f vgl. Plato Phaed. p. 97 D 613f
 614f vgl. Plato Phaed. p. 97 D 615f vgl. Plato Phaed. p. 97 D 616f
 617f vgl. Plato Phaed. p. 97 D 618f vgl. Plato Phaed. p. 97 D 619f
 620f vgl. Plato Phaed. p. 97 D 621f vgl. Plato Phaed. p. 97 D 622f
 623f vgl. Plato Phaed. p. 97 D 624f vgl. Plato Phaed. p. 97 D 625f
 626f vgl. Plato Phaed. p. 97 D 627f vgl. Plato Phaed. p. 97 D 628f
 629f vgl. Plato Phaed. p. 97 D 630f vgl. Plato Phaed. p. 97 D 631f
 632f vgl. Plato Phaed. p. 97 D 633f vgl. Plato Phaed. p. 97 D 634f
 635f vgl. Plato Phaed. p. 97 D 636f vgl. Plato Phaed. p. 97 D 637f
 638f vgl. Plato Phaed. p. 97 D 639f vgl. Plato Phaed. p. 97 D 640f
 641f vgl. Plato Phaed. p. 97 D 642f vgl. Plato Phaed. p. 97 D 643f
 644f vgl. Plato Phaed. p. 97 D 645f vgl. Plato Phaed. p. 97 D 646f
 647f vgl. Plato Phaed. p. 97 D 648f vgl. Plato Phaed. p. 97 D 649f
 650f vgl. Plato Phaed. p. 97 D 651f vgl. Plato Phaed. p. 97 D 652f
 653f vgl. Plato Phaed. p. 97 D 654f vgl. Plato Phaed. p. 97 D 655f
 656f vgl. Plato Phaed. p. 97 D 657f vgl. Plato Phaed. p. 97 D 658f
 659f vgl. Plato Phaed. p. 97 D 660f vgl. Plato Phaed. p. 97 D 661f
 662f vgl. Plato Phaed. p. 97 D 663f vgl. Plato Phaed. p. 97 D 664f
 665f vgl. Plato Phaed. p. 97 D 666f vgl. Plato Phaed. p. 97 D 667f
 668f vgl. Plato Phaed. p. 97 D 669f vgl. Plato Phaed. p. 97 D 670f
 671f vgl. Plato Phaed. p. 97 D 672f vgl. Plato Phaed. p. 97 D 673f
 674f vgl. Plato Phaed. p. 97 D 675f vgl. Plato Phaed. p. 97 D 676f
 677f vgl. Plato Phaed. p. 97 D 678f vgl. Plato Phaed. p. 97 D 679f
 680f vgl. Plato Phaed. p. 97 D 681f vgl. Plato Phaed. p. 97 D 682f
 683f vgl. Plato Phaed. p. 97 D 684f vgl. Plato Phaed. p. 97 D 685f
 686f vgl. Plato Phaed. p. 97 D 687f vgl. Plato Phaed. p. 97 D 688f
 689f vgl. Plato Phaed. p. 97 D 690f vgl. Plato Phaed. p. 97 D 691f
 692f vgl. Plato Phaed. p. 97 D 693f vgl. Plato Phaed. p. 97 D 694f
 695f vgl. Plato Phaed. p. 97 D 696f vgl. Plato Phaed. p. 97 D 697f
 698f vgl. Plato Phaed. p. 97 D 699f vgl. Plato Phaed. p. 97 D 700f
 701f vgl. Plato Phaed. p. 97 D 702f vgl. Plato Phaed. p. 97 D 703f
 704f vgl. Plato Phaed. p. 97 D 705f vgl. Plato Phaed. p. 97 D 706f
 707f vgl. Plato Phaed. p. 97 D 708f vgl. Plato Phaed. p. 97 D 709f
 710f vgl. Plato Phaed. p. 97 D 711f vgl. Plato Phaed. p. 97 D 712f
 713f vgl. Plato Phaed. p. 97 D 714f vgl. Plato Phaed. p. 97 D 715f
 716f vgl. Plato Phaed. p. 97 D 717f vgl. Plato Phaed. p. 97 D 718f
 719f vgl. Plato Phaed. p. 97 D 720f vgl. Plato Phaed. p. 97 D 721f
 722f vgl. Plato Phaed. p. 97 D 723f vgl. Plato Phaed. p. 97 D 724f
 725f vgl. Plato Phaed. p. 97 D 726f vgl. Plato Phaed. p. 97 D 727f
 728f vgl. Plato Phaed. p. 97 D 729f vgl. Plato Phaed. p. 97 D 730f
 731f vgl. Plato Phaed. p. 97 D 732f vgl. Plato Phaed. p. 97

μήτε τινὰ τῶν ἄλλων αἰσθήσεων ἐφελκόμενος, ἀλλ' αὐτῷ καθαρῷ
 τῷ νῷ τοῖς πράγμασιν ἐντυγχάνων τὴν ἀληθῆ φιλοσοφίαν μέτεισιν.
 τοῦτο ἄρα βούλεται καὶ τῷ Πυθαγόρῃ ἢ τῆς πενταετίας σιωπῆ. ἦν 3
 τοῖς γνωρίμοις παρεγγυᾶ, ὡς δὴ ἀποστραφέντες τῶν αἰσθητῶν ψιλῷ
 5 τῷ νῷ τὸ θεῖον ἐποπτεύοιεν. * * παρὰ Μουσέως τοιαῦτα φιλοσοφή-
 σαντες οἱ τῶν Ἑλλήνων ἄκροι. προστάσσει γὰρ ἅτὰ ὀλοκαυτώματα 4
 δειραντας εἰς μέλη διανεῖμαι, ἐπειδὴ γυμνὴν τῆς ὑλικῆς δορᾶς γενο-
 μένην τὴν γνωστικὴν ψυχὴν ἄνευ τῆς σωματικῆς φλναρίας καὶ τῶν
 παθῶν πάντων, ὅσα περιποιῶσιν αἱ κεναὶ καὶ ψευδεῖς ὑπολήψεις,
 10 ἀποδυσσεμένην τὰς σαρκικὰς ἐπιθυμίας, τῷ φωτὶ καθιερωθῆναι
 ἀνάγκη. οἱ δὲ πλείστοι τῶν ἀνθρώπων τὸ θνητὸν ἐνδύομενοι καθ- 248 S 68,1
 ἄπερ οἱ κοχλῖαι | καὶ περὶ τὰς αὐτῶν ἀκρασίας ὡσπερ οἱ ἐχίνοι 687 P
 σφαιρηδὸν εἰλούμενοι περὶ τοῦ μακαρίου καὶ ἀφθάρτου θεοῦ τοιαῦτα
 οἶα καὶ περὶ αὐτῶν δοξάζουσιν. λέληθεν δ' αὐτούς, κἄν πλησίον 2
 15 ἡμῶν τύχωσιν, ὡς μυρία ὅσα δεδώρηται ἡμῖν ὁ θεός, ὧν αὐτὸς
 ἀμέτοχος, γένεσιν μὲν ἀγένητος ὧν, τροφὴν δὲ ἀνευδής ὧν, καὶ
 αἰξῆσιν ἐν ἰσότητι ὧν, εὐγρηῖαν τε καὶ εὐθανασίαν ἀθάνατός τε καὶ
 ἀγήρωσ ἰπάρχων. διὸ καὶ χεῖρας καὶ πόδας καὶ στόμα καὶ ὀφθαλ- 3
 20 μούς καὶ εἰσόδους καὶ ἐξόδους καὶ ὄργας καὶ ἀπειλὰς μὴ πάθη θεοῦ
 τινεῖς ὑπολάβῃ παρὰ Ἑβραίοις λέγεσθαι, μηδαμῶς, ἀλληγορεῖσθαι δὲ
 τινεῖς ἐκ τούτων τῶν ὀνομάτων ὀσιώτερον, ἃ δὴ καὶ προϊόντος τοῦ
 λόγου κατὰ τὸν οἰκεῖον καιρὸν διασαφήσομεν.

§—5 vgl. Theodoret Gr. aff. c. I 55. 128 §f vgl. Zeller, Phil. d. Griech.
 I³ S. 315³ 6f Lev. 1, 6 6—11 vgl. Philo De sacrific. Ab. et Cain. 84
 (I p. 179 M) προστέτακται μέντοι καὶ ἅτὰ ὀλοκαῖτωμα δειραντας εἰς μέλη διανεῖ-
 μαι, ἔπερ τοῦ πρώτου μὲν γυμνὴν ἄνευ σκεπασμάτων, ὅσα περιποιῶσιν αἱ
 κεναὶ καὶ ψευδεῖς ὑπολήψεις, τὴν ψυχὴν φανῆναι. 10f vgl. I Petr. 2, 11
 11—14 vgl. Philo a. a. O. 95 (p. 182 M) εἰς τὸ θνητὸν εἰσδύομενοι καθάπερ οἱ
 κοχλῖαι καὶ περὶ ἑαυτούς ὡσπερ οἱ ἐχίνοι σφαιρηδὸν εἰλούμενοι [καὶ] περὶ τοῦ
 μακαρίου καὶ ἀφθάρτου τὰ αὐτὰ ἃ καὶ περὶ ἑαυτῶν δοξάζομεν. 14—18 vgl.
 Philo a. a. O. 98 (p. 182 M) μυρία γὰρ ἡμῖν ἢ φήσιν ἐπιβάλλοντα ἀνθρώπων
 γένει δεδώρηται, ὧν ἀμέτοχος ἀπάντων ἐστὶν αὐτή, γένεσιν ἀγένητος οὕσα, τρο-
 φὴν τροφῆς οὐ δεομένη, αἰξῆσιν ἐν ὁμοίῳ μένοσα, τὰς κατὰ χρόνον ἡλικίας
 ἀφαίρεσιν ἢ πρόσθεσιν οὐκ ἐπιδεχομένη. 1^(*) εὐγρηῖα καὶ εὐθανασία . . . ὧν οὐ-
 δετέρον κοινῶς ἢ φήσιν ἀγήρωσ τε καὶ ἀθάνατος οὕσα. 18—20 vgl. Philo
 a. a. O. 96 διὰ τοῦτο χεῖρας, πόδας, εἰσόδους, ἐξόδους, ἐχθρας, ἀποστραφάς, ἄλλο-
 τριώσεις, ὄργας προσαναπλάττομεν, ἀνοικεῖα καὶ μέρη καὶ πάθη τοῦ αἰτίου. Vgl.
 auch Philo De somn. I 235 (I p. 656 M)

4 παρεγγυᾶ corr. aus παρεγγυᾶ L¹ παρεγγυᾶ Rittershausen zu Porph. Vit.
 Pyth. p. 13, 5 5 etwa (ὑφέληται δὲ) παρὰ Schw u. St 17 εὐθανασίαν
 Arcerius (wie Philo) ἀθανασίαν I.

ἡ πανακίη πάντων φάρμακον· ἡ σοφία.

4

Καλλίμαχος ἐν τοῖς ἐπιγράμμασι γράφει·

ἕτερος (οἶ) ἐξ ἑτέρου σοφός, τό τε πάλαι τό τε νῦν.

5

σηοὶ Βαχυλίδης ἐν τοῖς Παιῶσιν·

3 οὐδὲ γὰρ ῥῆστον ἀρρήτων ἐπίων πύλας
ἐξαιεῖν·

καλῶς ἄρα Ἰσοκράτης ἐν τῷ Παναθηναϊκῷ εἶπας οὐκ καλῶ πικαι- 69 1
 δινμένους· προθεῖς ἐπιγίρει· ἐκπῶτον μὲν τοὺς καλῶς χρωμένους
 τοῖς πράγμασι τοῖς κατὰ τὴν ἡμέραν ἐκάστην προσπίπτοναι καὶ τὴν
 10 δόξαν ἐπιτηγῆ τῶν καιρῶν ἔχοντας καὶ δυναμίην ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ
 στοχάζεσθαι τοῦ συμφέροντος· ἐπιτα τοὺς πλεόντας καὶ δικαίως 2
 ὁμιλοῦντας ἀεὶ τοῖς πλησιάζουσιν καὶ τὰς μὲν τῶν ἄλλων ἀηδίας καὶ
 βαρέτητας ἐκόλωσε καὶ ῥηδίως γέροντας, σφᾶς δ' αὐτοὺς ὡς δυνα-
 τὸν λιαιοφρόντους καὶ μετριωτάτους τοῖς ξηροῖσι παρίζοντας· ἴτι 3
 15 δὲ τοὺς τῶν μὲν ἡδονῶν κρατοῦντας, τῶν δὲ συμφυρῶν μὴ λίαν
 ἠττωμένους, ἀλλ' ἀνθρωπῶς ἐν αὐταῖς ἀνεστριφομένους καὶ τῆς
 γένοιτο ἀξίως ἢς μετέχοντας τεχνάομεν· τίταρτον, ὅπερ μάλιστα 4
 ἴσται, τοὺς μὴ διασθινομένους ἐπὶ τῶν ἐπραγίων μηδ' ἐξιστάμενος
 αὐτῶν μηδὲ ἐπιρηγᾶτους γινομένους, ἀλλ' ἡμιόνοντας τῇ τάξει τῶν
 20 ἐκφρονούτων· ἵτα ἐπιγίρει τὸν κολοσόφου τοῦ λόγον· τοὺς δὲ 5
 μὴ μόνον πρὸς ἓν τούτων, ἀλλὰ πρὸς ἅπαντα ταῦτα τὴν ἕξιν τῆς
 φυχῆς ἐάφοροτον ἔχοντας, τούτους γρημί καὶ φροῦνιμος εἶναι καὶ
 τελίους ἀνδρας καὶ πάους ἔχιν τὸς ἀφτά· ὅως πρὸς τὸν γρο- 6
 στικὸν βίον καὶ Ἑλλήτας· καίτοι μὴ ἰδίως ὡς ἐπίστασθαι γρη' ἐκ-
 25 θιάζουσιν· τίς δ' ἴσταιν ἡ γένοιτο, οὐδὲ ἄναρ ἴσασιν.

1 Καλλίμαχος Epigr. 47, G. Anth. Pal. V. 1. 174. 2 G. Bak. 10. 105 Fr. 5
 Blase. 14 Bergk. 3 f. Theodoret Gr. aff. c. 1. 8. 4 28. Isokrates Panath.
 p. 201 A-C; vgl. Stob. Flor. I, 44, Col. Paris. 2. 2. 1. 100. 25 vgl. S. 1. 1. 24

1 η παρὰ τὴν Boetius, 2 παρὰ τὴν Boetius, 3 ἡ παρὰ τὴν Boetius, 4 παρὰ τὴν Boetius, 5 παρὰ τὴν Boetius, 6 παρὰ τὴν Boetius, 7 παρὰ τὴν Boetius, 8 παρὰ τὴν Boetius, 9 παρὰ τὴν Boetius, 10 παρὰ τὴν Boetius, 11 παρὰ τὴν Boetius, 12 παρὰ τὴν Boetius, 13 παρὰ τὴν Boetius, 14 παρὰ τὴν Boetius, 15 παρὰ τὴν Boetius, 16 παρὰ τὴν Boetius, 17 παρὰ τὴν Boetius, 18 παρὰ τὴν Boetius, 19 παρὰ τὴν Boetius, 20 παρὰ τὴν Boetius, 21 παρὰ τὴν Boetius, 22 παρὰ τὴν Boetius, 23 παρὰ τὴν Boetius, 24 παρὰ τὴν Boetius, 25 παρὰ τὴν Boetius

Εἰ τοίνυν λογικὸν ἡμῖν βρωμα ἢ γνωσις εἶναι συμπεφώνηται, 70, 1
 ἡ μακάριοι τῶ ὄντι κατὰ τὴν γραφὴν ἡοὶ πεινῶντες καὶ διψῶντες
 τὴν ἀλήθειαν, ὅτι πλησθήσονται τροφῆς αἰδίου. πάνυ θαυμαστῶς 2
 ὁ ἐπὶ τῆς σκηπῆς φιλόσοφος Εὐριπίδης τοῖς προειρημένοις ἡμῖν συνφ-
 5 δὸς διὰ τούτων εὐρίσκειται, πατέρα καὶ υἱὸν ἅμα οὐκ οἶδ' ὅπως
 αἰνισσόμενος·

σοὶ τῶ πάντων μεδέοντι χοῆν 8
 πέλανόν τε φέρω, Ζεὺς εἶτ' Ἀίδης
 ὀνομαζόμενος στέργεις· σὺ δέ μοι
 10 θυσίαν ἄπυρον παγκαρπείας
 δέξαι πλήρη προχυτίαν.

ὀλοκάρπωμα γὰρ ὑπὲρ ἡμῶν ἄπυρον θῦμα ὁ Χριστός. καὶ ὅτι τὸν 4
 σωτήρα αὐτὸν οὐκ εἰδὼς λέγει, σαφὲς ποιήσει ἐπάγων·

σὺ γὰρ ἐν τε θεοῖς τοῖς οὐρανίδαις 5
 15 σκηπτρον τὸ Διὸς μεταχειρίζεις
 χθονίων τ' Ἀίδῃ μετέχεις ἀρχῆς.

ἔπειτα ἀντικρὺς λέγει· 6

πέμψον δ' ἐς φῶς ψυχὰς ἐνέρων
 τοῖς βουλομένοις ἄθλους προμαθεῖν
 20 πόθεν ἔβλαστον, τίς ῥίζα κακῶν,
 τίνα δεῖ μακάρων ἐκθυσσάμενους
 εὐρεῖν μοχθῶν ἀνάπαυλαν.

οὐκ ἀπεικότως ἄρα καὶ τῶν μυστηρίων τῶν παρ' Ἑλλησιν ἄρχει | 7
 μὲν τὰ καθάρσια, καθάπερ καὶ τοῖς βαρβάροις τὸ λουτρόν. μετὰ 689 P 71, 1

1 vgl. S. 370, 20 f 2 Matth. 5, 6 4 σκηπτικός φιλόσοφος heißt Eur.
 z. B. Ath. IV p. 158 E; XIII p. 561 A; Sext. Emp. Matth. I 238; Orig. c. Cels. IV 77
 p. 347, 11 Koetschau 7—22 Euripides Fr. inc. 912 12 vgl. S. 370, 24 f

7 χοῆν] χλόην Bergk 8 φέρω Grotius φέρων L 10 ἄπυρον Abresch,
 Animadv. ad Aeschylum p. 256 ἄπορον L παγκαρπείας L 11 προχυθείσαν
 Valckenaer, Diatr. in Eur. rell. p. 42^c 12 ἄπυρον Valck. p. 44^b ἄπορον L
 15 μεταχειρίζεις Herwerden, Exerc. crit. p. 67 μεταχειρίζων L 16 τ' Sy δ'
 L αἰδή L 18 δ' ἐξ Nauck, Eurip. Stud. II 151 Anm. u. Bull. de l'Acad. de St.
 Pétersbourg 17 (1872) p. 270; vgl. Aesch. Pers. 630 f μὲν L ἐνέρων Nauck, Di
 ἀνέρων L 18 f πέμψον μὲν φῶς ψυχῆς ἀνέρων ταῖς βουλομέναις Grotius
 19 προμαθεῖν Grotius προσμαθεῖν L 21 τίνα Blaydes zu Soph. El. 572
 δεῖ Grotius, Nauck δὴ L ἐκθυσσάμενους Valckenaer zu Herod. 6, 91 ἐκθυσσα-
 μίνοις L

ταῦτα δ' ἐστὶ τὰ μικρὰ μυστήρια διδασκαλίας τινὰ ἐπόθειον ἔχοντα
καὶ προπαρασκευῆς τῶν μελλόντων. τὰ δὲ μεγάλα περὶ τῶν συμπάν-
των, οὐ μανθάνειν οὐκ ἐπιπόλειπται, ἐποπτεύειν δὲ καὶ περινοεῖν
τὴν τε φύσιν καὶ τὰ πράγματα. λάβοιμεν δ' ἂν τὸν μὲν καθαρτικὸν 2
5 τρόπον ὁμολογία, τὸν δὲ ἐποπτικὸν ἀναλύσει ἐπὶ τὴν πρώτην νοή-
σιν προχωροῦντες, δι' ἀναλύσεως ἐκ τῶν ἐποκειμένων αὐτῷ τὴν
ἀρχὴν ποιούμενοι. ἀγελόντες μὲν τοῦ σώματος τὰς φυσικὰς ποιότη-
τας, περιελόντες δὲ τὴν εἰς τὸ βάθος διάστασιν, εἴτα τὴν εἰς τὸ
10 πλάτος, καὶ ἐπὶ τούτοις τὴν εἰς τὸ μήκος· τὸ γὰρ ἐπολιεθῆν ση-
μιόν ἐστι μονάς ὡς εἶπεν θεῖον ἔχουσα, ἥς ἐὰν περιέλωμεν τὴν
θεῖον, νοεῖται μονάς. εἰ τοίνυν, ἀγελόντες πάντα ὅσα πρόσσι τοῖς 3
σώμασιν καὶ τοῖς λεγομένοις ἀσώματοις, ἐπιρρίψαιμεν ἑαυτοὺς εἰς τὸ
μέγθος τοῦ Χριστοῦ κάκειθεν εἰς τὸ ἀχαρὲς ἀγίωτητι προίοιμεν, τῇ
νοήσει τοῦ παντοκράτορος ἀμῆ γέ πη προσάγοιμεν ἂν, οὐχ ὅ ἐστιν.
15 ὃ δὲ μὴ ἐστὶ γνωριζάντες· σχῆμα δὲ καὶ κίνησιν ἢ στάσιν ἢ θρόνον 4
ἢ τόπον ἢ δεξιὰ ἢ ἀριστερὰ τοῦ τῶν ὄλων πατρὸς οὐδ' ὄλος ἐν-
νοητίον, καίτοι καὶ ταῦτα γίγραπται· ἀλλ' ὃ βούλεται δηλοῦν αὐτῶν
ἕκαστον, κατὰ τὸν οὐκίτον ἐπιδιχθῆσεται τόπον, οἴκον ἐν τόπῳ 5
20 τὸ πρῶτον αἶτιον, ἀλλ' ἐπιράνω καὶ τόπον καὶ χρόνον καὶ ὀνόματος
καὶ νοήσεως. διὰ τοῦτο καὶ ὁ Μενεῆς φησὶν εὐμαρτίον μοι σαυ-
τόν, ἐναργίστατα αἰνισσομένης μὴ εἶναι διδασκὸν πρὸς ἀνθρώπων
μὴδὲ ῥητὸν τὸν θεῖον, ἀλλ' ἢ μόνῃ τῇ παρ' αὐτοῦ δυνάμει γνωστόν
ἢ μὲν γὰρ ζήτησις αἰσθής καὶ αἰσάτος, ἢ χεῖρας δὲ τῆς γνώσεως παρ'
αὐτοῦ διὰ τοῦ νοῦ. σοφίστατα δὲ ὁ Σολομὼν μαρτυροῦσι ἑμὲν εὐδὲ 12 1
25 πως λέγων· εὐφρόνησις ἀνθρώπων οὐκ ἐστὶν ἐν ἐμοί, θεὸς δὲ δίδωσὶ
μοι σοφίαν· ἄγνα δὲ ἐπίσταμαι· ἀντίκα τὴν εὐφρόνησιν θυεὶν ἀλλο- 2
γοῦσιν ὁ Μενεῆς, εὐτόλον, ζωῆς εὐφρόνησιν ἐν τῷ περιόδοιο π... P...
γνωτιμίων, ὡς δὴ παρόδοιο, καὶ κόσμος γίνεται δύναται, ἐν τῷ π...-

2 4 vgl. Plat. Vlt. Alex. 7. Lobbeck, Agil. p. 141f. 9 11 vgl. Arist. De anima I 4 p. 429 b 7 γὰρ ἀεὶ μὴ... οἰαίται μόνος ἐστὶν θεῖον ἔχουσα
Arist. Met. I 27 p. 814 b 21 μόνος οἰαίται ὅτιτος ἀεὶ μὴ... οἰαίται μόνος ἐστὶν θεῖον ἔχουσα
Introduct. arithm. II 4 p. 81, 8 H. Heide ἐστὶν οὐκ ἔστι μὴ μόνος οἰαίται τοῦτο ἐν-
χουσα 18 22 vgl. Strom. II 9, 1, V 78, 3. Phil. De. St. C. 14 p. 128
M. 20f. Phil. II 13 21 ὁμοῦ ὅμοια καὶ ἐπὶ α καὶ O. 22 23 vgl.
Phil. II α καὶ O. 25 ἐπὶ ἀεὶ καὶ ἐπὶ ἑαυτοῦ ὅμοια ὅμοια ὅμοια 28f vgl.
Met. II 2, 1, L. κ. 2, 22 28f vgl. Phil. II α καὶ O. 29 27 vgl.
Gen. 2, 1

2 τὸ πρῶτον αἶτιον 3 ὁμοῦ ὅμοια καὶ ἐπὶ α καὶ O. 22 23 vgl. Phil. II α καὶ O. 25 ἐπὶ ἀεὶ καὶ ἐπὶ ἑαυτοῦ ὅμοια ὅμοια ὅμοια
12 1 πως λέγων· εὐφρόνησις ἀνθρώπων οὐκ ἐστὶν ἐν ἐμοί, θεὸς δὲ δίδωσὶ μοι σοφίαν· ἄγνα δὲ ἐπίσταμαι· ἀντίκα τὴν εὐφρόνησιν θυεὶν ἀλλο-
γοῦσιν ὁ Μενεῆς, εὐτόλον, ζωῆς εὐφρόνησιν ἐν τῷ περιόδοιο π... P...
γνωτιμίων, ὡς δὴ παρόδοιο, καὶ κόσμος γίνεται δύναται, ἐν τῷ π...-

κεν τὰ ἐκ δημιουργίας ἅπαντα. ἐν τούτῳ καὶ ὁ λόγος ἠνθῆσέν τε 3
 καὶ ἑκαρποφόρησεν σάρξ γενόμενος καὶ τοὺς γευσάμενους τῆς χρηστό-
 τητος αὐτοῦ ἐξωοποίησεν, ἐπεὶ μηδὲ ἄνευ τοῦ ξύλου εἰς γνώσιν ἡμῖν
 ἀφικται· ἐκρεμάσθη γὰρ ἡ ζωὴ ἡμῶν εἰς πίστιν ἡμῶν. καὶ ὁ γε 4
 5 Σολομῶν πάλιν φησὶν· ὀδόνδρον ἀθανασίας ἐστὶ τοῖς ἀντεχομένοις
 αὐτῆς· διὰ τοῦτο λέγει· ἰδοὺ δίδωμι πρὸ προσώπου σου τὴν ζωὴν 5
 καὶ τὸν θάνατον, τὸ ἀγαπᾶν κύριον τὸν θεὸν καὶ πορεύεσθαι ἐν
 ταῖς ὁδοῖς αὐτοῦ καὶ τῆς φωνῆς αὐτοῦ ἀκούειν καὶ πιστεύειν τῇ
 ζωῇ· ἂν δὲ παραβῆτε τὰ δικαιώματα καὶ τὰ κρίματα ἃ δέδωκα ὑμῖν,
 10 ἀπολεία ἀπολεισθε· τοῦτο γὰρ ἡ ζωὴ καὶ ἡ μακρότης τῶν ἡμερῶν
 σου, τὸ ἀγαπᾶν κύριον τὸν θεόν σου· πάλιν· ὁ Ἀβραάμ ἐλθὼν 73, 1
 εἰς τὸν τόπον ὃν εἶπεν αὐτῷ ὁ θεὸς τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ ἀναβλέψας ὄρα
 τὸν τόπον μακρόθεν· πρώτη μὲν γὰρ ὁ δι' ὄψεως τῶν καλῶν 2
 ἡμερος, δευτέρα δὲ ἡ ψυχῆς (τῶν) ἀρίστων ἐπιθυμία, τῇ τρίτῃ δὲ ὁ νοῦς
 15 τὰ πνευματικὰ διορᾷ, διοιχθέντων τῶν τῆς διανοίας ὁμμάτων πρὸς τοῦ
 τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ διαναστάντος διδασκάλου. εἰεν δ' ἂν καὶ αἱ τρεῖς
 ἡμέραι τῆς σφραγίδος μυστήριον, δι' ἧς ὁ τῶ ὄντι πιστεύεται θεός.
 μακρόθεν οὖν ἀκολούθως ὄρα τὸν τόπον· δυσάλωτος γὰρ ἡ χώρα 3
 τοῦ θεοῦ, ὃν χώραν ἰδεῶν ὁ Πλάτων κέκληκεν, παρὰ Μωυσέως λα-
 20 βῶν τόπον εἶναι αὐτόν, ὡς τῶν ἁπάντων καὶ τῶν ὄλων περι-
 εκτικόν. ἀτὰρ εἰκότως πόρρωθεν ὄραται τῷ Ἀβραάμ διὰ τὸ ἐν γενέσει 4
 εἶναι, καὶ δι' ἀγγέλου προσεχῶς μυσταγωγεῖται. ἐντεῦθεν ὁ ἀπό- 74, 1
 στολος ἑβλέπομεν νῦν ὡς δι' ἐσόπτρου· φησὶ, ὅτε δὲ πρόσωπον
 πρὸς πρόσωπον, κατὰ μόνας ἐκείνας τὰς ἀκραιφνεῖς καὶ ἀσωμάτους
 25 τῆς διανοίας ἐπιβολὰς. ὀδυνατὸν δὲ κἂν τῷ διαλέγεσθαι τὸ κατα-
 μαντεύεσθαι τοῦ θεοῦ, ἂν ἐπιχειρῇ τις ἄνευ πασῶν τῶν αἰσθήσεων
 διὰ τοῦ λόγου ἐπ' αὐτὸ ὃ ἐστὶν ἕκαστον ὁρμῶν καὶ μὴ ἀποστατεῖν
 τῶν ὄντων, πρὶν (ἄν), ἐπαναβαίνων ἐπὶ τὰ ὑπερκείμενα, αὐτὸ ὃ

2 vgl. Joh. 1, 14 2 f vgl. I Petr. 2, 3 5 f Prov. 3, 18 (vgl. St Clem.
 Alex. u. d. LXX S. 30) 6—11 vgl. Deut. 30, 15—20 11—13. 15. 18 vgl.
 Philo De post. Cain. 17 f (I p. 229 M), woher διοιχθέντων τῶν τῆς διανοίας ὁμμάτων
 u. δυσάλωτος. 11—13 vgl. Gen. 22, 3 f 13—15 vgl. Plato Phaedr. p. 250 C ff
 15 vgl. Ephes. 1, 18 18 vgl. Philo De somn. I 64—66 (I p. 630 M) 19 vgl.
 Strom. IV 155, 2 mit Anm. 20 f. S. 376, 5 f vgl. Philo a. a. O. 64 τὸ γὰρ περιεχό-
 μενον διαφέρει τοῦ περιεχόντος, τὸ δὲ θεῖον ὑπ' οὐδενὸς περιεχόμενον ἀναγκαιῶς
 ἐστὶν αὐτὸ τύπος ἑαυτοῦ. 23 f I Kor. 13, 12 25—S. 376, 2 vgl. Plato Rep. VII
 p. 532 AB οὕτω καὶ ὅταν τις τῷ διαλέγεσθαι ἐπιχειρῇ ἄνευ πασῶν τῶν αἰσθήσεων
 διὰ τοῦ λόγου ἐπ' αὐτὸ ὃ ἐστὶν ἕκαστον ὁρμῶν (ὁρμῆ HSS) καὶ μὴ ἀποστατεῖν
 αὐτὸ ὃ ἐστὶν ἀγαθὸν αἰτῇ νοήσει λίβη, ἐπ' αὐτῷ γίνεταί τῷ τοῦ νοητοῦ τέλει.

13 f ὁ—ἡμερος St η—ἡμέρα L 14 (τῶν) ἀρίστων St ἀρίστης L 28 τῶν
 ὄντων ~ nach ὑπερκείμενα (vgl. aber S. 331, 20) Bywater, Journ. of Philol. 4
 (1872) p. 214 ἂν Byw. aus Plato αὐτὸ Byw. aus Plato αὐτῶν L

ἔστιν ἀγαθὸν αὐτῇ νοήσῃ λάβη. ἐπ' αὐτῷ γινόμενος τῷ τοῦ νοητοῦ
 τέλει κατὰ Πλάτωνα. πάλιν ὁ Μωυσῆς οὐκ ἐπιτρέπων βωμούς καὶ 3
 τεμένη πολλαχοῦ κατασκευάζεσθαι. ἵνα δ' οὖν νεῶν ἰδρυόμενος τοῦ
 θεοῦ, μονογενῆ τε κόσμον, ὡς φησὶν ὁ Βασιλείδης, καὶ τὸν Ἰσα. ὡς
 5 οὐκέτι τῷ Βασιλείδῃ δοκεῖ, κατήγγελλε θεῶν. καὶ ὅτι οὐ περιλαμ- 4
 βάνει τόσῳ τὸ ἀπείρηκτον ὁ γνωστικός Μωυσῆς. ἀγίδριμα | οὐδὲν ... 1
 ἀνέθηκεν εἰς τὸν νεῶν, σεβάσιμον ἀόρατον καὶ ἀπερίγραφον δηλῶν
 εἶναι τὸν θεόν, προσάγων δὲ ἀμῆ γέ πη εἰς Ἰννοϊαν τοῦ θεοῦ τοῦ
 Ἑβραίου· διὰ τῆς τιμῆς τοῦ κατὰ τὸν νεῶν ὀνόματος. ἀλλὰ γοῦν 5
 10 κωλύων ὁ λόγος τὰς τε τῶν ἱερῶν κατασκευὰς καὶ τὰς θυσίας ἀπά-
 στας τὸ μὴ ἔν τινι εἶναι τὸν παντοκράτορα αἰνίσσεται δι' ὃν φησι·
 ἔποιον οἶκον οἰκοδομήσατέ μοι; λέγει κίριος. ὁ οὐρανός μοι θρόνος·
 καὶ τὰ ἔξῃ. περὶ τε τῶν θυσιῶν ὁμοίως· αἷμα ταύρων καὶ στίερ 6
 ἀρνῶν οὐ βούλομαι, καὶ ὅσα ἐπὶ τούτοις διὰ τοῦ προσήγου τὸ
 15 πνεῦμα τὸ ἅγιον ἀπαγορεύει. παγκάλως τοίνυν καὶ ὁ Εὐφραπίδης 73. 1
 συνάδει τούτοις γράφων·

ποιος δ' ἂν οἶκος τεκτόνων πλασθεὶς ἔπο
 δέμας τὸ θεῖον περιβάλοι τοίχων πτεχαις;

καὶ ἐπὶ τῶν θυσιῶν ὡσαύτως λέγει·

2

20 δεικται γὰρ ὁ θεός, εἴπιρ ἴστ' ὁρθῶς θεός.
 οὐδενός· αἰδῶν οἶδε δίστηνοι λόγοι.

τοῦ γὰρ χριστοῦ ἔτιχεν ὁ θεός ποιήσῃ τὸν κόσμον, ἵνα τιμὰς πρὸς 3
 τε ἀνθρώπων καὶ πρὸς θεῶν τῶν ἄλλων καὶ δαιμόνων, φησὶν ὁ
 Πλάτων, ἐκέρποιτο, οἷον πρόσθετον τινα ἀπὸ τῆς γενέσεως ἀργύ-
 20 μινος, παρὰ μὲν ἡμῶν κακρούς, παρὰ δὲ θεῶν καὶ δαιμόνων τὰς
 οἰκίας λειτουργίας· διδασκαλικότατα ἄρα ὁ Παῦλος ἐν τῇς Πρώ- 4
 ξισι τῶν ἀποστόλων τὸ θεός ὁ ποιήσας τὸν κόσμον φησὶ ἐκεῖ
 πάντα τὰ ἐν αὐτῷ, οὗτος οὐρανοῦ καὶ γῆς κίριος ἐπέσχεον οὐκ ἐν
 χειροποιήτοις νεοῖς κατοικεῖ οὐδὲ ἐπὶ χειρῶν ἀνθρώπων θησα-
 30 ρεύεται προσδιδόμενός τις, αὐτός διδοὺς, πᾶσι πνεῦμα καὶ ἴσθη καὶ

2 3 vgl. Hülgenfeld, Ketzergesch. S. 219. 3 f vgl. zu S. 31. 3 f. 12 Joh.
 1. 1. 18 f. Joh. 1. 11. 17 f. Euseb. Hist. Eccl. 1. 1. 20 f. Euseb. Hist. Eccl.
 1. 1. 15 f. vgl. Euseb. Chron. hist. 1. 22-26 u. 1. 27. vgl. Theodor. Cyr.
 aff. c. IV. c. VII. 18. 27. S. 377. 1. A. 1. 17. 24 f.

4 τοῦ ἵνα τοῦ ὅτι Harvey, Prof. au. Iren. 1. p. 107. 11 τοῦ St. c.
 L. 17 τοῦ L. 14 πτεχαι, L. 20 οὐδενός, κατὰ ἡμῶν M. c. 1. 24. ὁ
 τοῦ L. 21 οὐδενός, κατὰ Euseb. Hist. Eccl. 1. 25 τοῦ κατὰ ἡμῶν κατὰ

τὰ πάντα. λέγει δὲ καὶ Ζήνων ὁ τῆς Στωϊκῆς κτίστης αἰρέσεως 76, 1
 ἐν τῷ τῆς πολιτείας βιβλίῳ μήτε ναοὺς δεῖν ποιεῖν μήτε ἀγάλματα·
 μηδὲν γὰρ εἶναι τῶν θεῶν ἄξιον κατασκευάσασθαι, καὶ γράφειν οὐδέ-
 διεν αὐταῖς λέξεσι τάδε· ἰερά τε οἰκοδομεῖν οὐδὲν δεήσει· ἱερὸν γὰρ
 5 μὴ πολλοῦ ἄξιον καὶ ἅγιον οὐδὲν χρή νομίζειν· οὐδὲν δὲ πολλοῦ
 ἄξιον καὶ ἅγιον οἰκοδόμων ἔργον καὶ βαναύσων.· εἰκότως οὖν καὶ 2
 Πλάτων, νεῶν τοῦ θεοῦ τὸν κόσμον εἰδώς, τοῖς πολίταις ἐναπέ-
 δεῖξεν χωρίον τῆς πόλεως, | ἵνα ἔμελλεν ἀνακείσθαι αὐτοῖς τὰ 692 P
 εἰδῶλα, ἰδίᾳ δὲ ἀπέπειν μηδὲν κεκτηῖσθαι θεῶν ἀγάλματα. ἡμη- 3
 10 δεις οὖν ἑτέρως, φησὶν, ἰερά καθιερούτω θεοῖς· χρυσὸς μὲν γὰρ
 καὶ ἄργυρος ἐν ἄλλαις [τε] πόλεσιν ἰδίᾳ <τε> καὶ ἐν ἱεροῖς ἐστὶν
 ἐπίφθορον κτῆμα· ἑλέφας δὲ ἀπολελοιπότης ψυχῆν σώματος οὐκ
 εὐαγὲς ἀνάθημα· σίδηρος δὲ καὶ χαλκὸς πολέμων ὄργανα· ξύλου δὲ
 μονοξύλον, ὅ τι ἂν θέλῃ τις, ἀνατιθέτω, ὡσαύτως καὶ λίθου πρὸς
 15 τὰ κοινὰ ἰερά.· εἰκότως οὖν ἐν τῇ μεγάλῃ ἐπιστολῇ ῥητὸν γὰρ 77, 1
 φησὶν οὐδαμῶς ἐστὶν ὡς τὰ ἄλλα μαθήματα, ἀλλ' <ἐκ> πολλῆς
 ξυνοουσίας γιγνομένης περὶ τὸ πρᾶγμα αὐτὸ καὶ τοῦ συζῆν ἐξαίφνης
 οἷον ἀπὸ πυρὸς πηδησαντος ἐξαφθὲν φῶς ἐν τῇ ψυχῇ γενόμενον
 αὐτὸ ἑαυτὸ ἤδη τρίφει.· ἄρ' οὐχ ὅμοια ταῦτα τοῖς ὑπὸ Σοφονία 2 250 S
 20 λεχθεῖσι τοῦ προφήτου;· καὶ ἀνέλαβέν με πνεῦμα καὶ ἀνήνεγκέν με
 εἰς οὐρανὸν πέμπτον καὶ ἔθεώρουν ἀγγέλους καλουμένους κυρίους,
 καὶ τὸ διάδημα αὐτῶν ἐπικείμενον ἐν πνεύματι ἁγίῳ καὶ ἦν ἐκάστου
 αὐτῶν ὁ θρόνος ἐπταπλασίον φωτὸς ἥλιον ἀνατέλλοντος, οἰκοῦντας
 ἐν ναοῖς σωτηρίας καὶ ὑμνοῦντας θεὸν ἄρρητον ὑψιστον.·
 25 XII. Ὁ τὸν γὰρ πατέρα καὶ ποιητὴν τοῦδε τοῦ παντὸς εὕρειν τε 78, 1
 ἔργον καὶ εὐρόντα εἰς πάντας ἐξείπειν ἀδύνατον. ῥητὸν γὰρ οὐδα-
 μῶς ἐστὶν ὡς τὰλλα μαθήματα, ὁ φιλαλήθης λέγει Πλάτων. ἀκή- 2
 κοεν γὰρ εὐ μάλα ὡς ὁ πάνσοφος Μωυσῆς εἰς τὸ ὄρος ἀνιῶν (διὰ
 τὴν ἁγίαν θεωρίαν ἐπὶ τὴν κορυφὴν τῶν νοσητῶν) ἀναγκαίως δια-
 30 στέλλεται μὴ τὸν πάντα λαὸν συναναβαίνειν ἑαυτῷ· καὶ ὅταν λέγῃ 3

1—3. 9—15 Theodoret Gr. aff. c. III 74. 75 1—6 Zeno Fr. 164 Pearson,
 264 Arnim; vgl. Plut. Mor. p. 1034 B; Orig. c. Cels. I 5 p. 59, 4 ff Koetschau
 9—15 Plato Leg. XII p. 955 E 956 A 15—19 [Plato] Epist. VII p. 341 CD
 20—24 aus der Sophonias-Apokalypse; vgl. Harnack, Gesch. d. altchr. Lit. I
 S. 854; II 1 S. 572 f; Ascensio Jes. ed. Dillmann Cap. VII 25—27 Theodoret
 Gr. aff. c. II 42; IV 38; vgl. Protr. 68, 1; Strom. V 92, 3 25 f Plato Tim.
 p. 28 C 26 f [Plato] Epist. VII p. 341 C 28—30 vgl. Exod. 19, 12. 20

6 ἔργον Vi ἔργων L οὖν Sy νῦν L 10 ἑτέρως Ma ἕτερος L Theod.
 δευτέρως Plato καθιερούτο L μὲν γὰρ] δὲ Plato 11 [τε]—(τε) nach
 Plato 12 ἀπὸ λελοιπότης Plato Ausgg. 14 καὶ λίθου ὡσαύτως ~ Plato
 16 ἀλλ' ἐκ Plato ἀλλὰ L

ἡ γραφή εἰσηλθεν δὲ Μωυσῆς εἰς τὸν γρόφον οὐ ἦν ὁ θεός· τοῦτο δηλοῖ τοῖς συνιέναι θναμένους, ὡς ὁ θεὸς ἀόρατός ἐστι καὶ ἄρρητος· γρόφος δὲ οἷς ἀληθῶς ἢ τῶν πολλῶν ἀπίστια τε καὶ ἄγνοια τῆ ἀγῆ τῆς ἀληθείας ἐκίπροσθε γέρεται. Ὑψηλός τε ἀπὸ θεολόγος ἔντεῦθεν ἐπελεγμένως ἐκπών·

εἰς ἴσθ', αὐτοτελής, ἐνός ἔκγονα πάντα τέτυκται . . . P

ἢ ἐπέμψενε, γράγεται γὰρ καὶ οὕτως), ἐπιφέρει·

οὐδέ τις αὐτὸν
εἰσοράα θνητῶν, αὐτὸς δὲ γι πάντας ὁράται.

10 σαφέστιρον δὲ ἐπιλέγει· 8

αὐτὸν δ' οὐκ ὁρώω· πρὸ γὰρ νέφος ἐσθίρηται.
πᾶσι γὰρ θνητοῖς θνητὰ κόρμη εἶδὼν ἐν ὄψεσι
μικραῖ, ἐπεὶ σάρκες τε καὶ ὅστιά ἐμπεριεῖα ἐμπεριέουσιν.

μαρτυροῦσι τοῖς ἐρημίνοις ὁ ἀπόστολος, οἶδας λέγων ἄνθρωπον 19 1
15 ἐν Χριστῷ ἀρπαγίνα εἰς τρίτον οὐρανοῖς, κάθειβεν εἰς τὸν παράδεισον, ὡς ἤκουσιν ἄρρητα ῥήματα, ἃ οὐκ ἔξον ἄνθρωποι λαλῆσαι· τὸ ἄρρητον τοῦ θεοῦ οὕτως αἰνεσοόμενος, οὐ νόμος καὶ φύσις παραγγιλίας τινὸς τὸ νοῦν ἔχονε προστιθείς, θνητῶν δὲ ἀνθρώπων ἀσθεγχιον εἶνα τὸ θεῖον μηρίων, εἰ γι ἐπὶ οὐρανῶν τὸν τρίτον 20
ἀρχιται λαλιόσθαι, ὡς θίμης, τοῖς ἐκ μνηστορογοῦσιν τὸς ἐπιλεγεινά, 2
φειχάς, οἶδα γὰρ ἐγὼ καὶ περὶ Πλάτωνι (τά γὰρ ἐκ τῆς βουλήσιν 2
φιλοσοφίας παραδείγματα πολλὰ ὄντα ἐπιρτιθεται μοι εἰν ἡ γραφή, 3
κατὰ τὰς πρώτας ἐπιστολῆς τὸν καιρὸν ἀνεμίνονος πολλοὺς οὐρανούς νοουμίνοσ, ἀπορήσας γούν ἐν τῷ Τιμαῖῳ) εἰ χροὶ πλείονας 3
25 κόσμους ἢ τοῦτον ἵνα νομίζην ἀδιαφοροῖ πρὸς τὰ ὄνοματα οὐρανῶν ἢ κόσμον τι καὶ οὐρανῶν ἀποκαλοῦν· τὰ δὲ τῆς λέξεως ἐκὼ

1 Ecol. 2, 21. 1-4 vgl. Strom II 6, 1, V 21, 5. P. 19. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100. 101. 102. 103. 104. 105. 106. 107. 108. 109. 110. 111. 112. 113. 114. 115. 116. 117. 118. 119. 120. 121. 122. 123. 124. 125. 126. 127. 128. 129. 130. 131. 132. 133. 134. 135. 136. 137. 138. 139. 140. 141. 142. 143. 144. 145. 146. 147. 148. 149. 150. 151. 152. 153. 154. 155. 156. 157. 158. 159. 160. 161. 162. 163. 164. 165. 166. 167. 168. 169. 170. 171. 172. 173. 174. 175. 176. 177. 178. 179. 180. 181. 182. 183. 184. 185. 186. 187. 188. 189. 190. 191. 192. 193. 194. 195. 196. 197. 198. 199. 200. 201. 202. 203. 204. 205. 206. 207. 208. 209. 210. 211. 212. 213. 214. 215. 216. 217. 218. 219. 220. 221. 222. 223. 224. 225. 226. 227. 228. 229. 230. 231. 232. 233. 234. 235. 236. 237. 238. 239. 240. 241. 242. 243. 244. 245. 246. 247. 248. 249. 250. 251. 252. 253. 254. 255. 256. 257. 258. 259. 260. 261. 262. 263. 264. 265. 266. 267. 268. 269. 270. 271. 272. 273. 274. 275. 276. 277. 278. 279. 280. 281. 282. 283. 284. 285. 286. 287. 288. 289. 290. 291. 292. 293. 294. 295. 296. 297. 298. 299. 300. 301. 302. 303. 304. 305. 306. 307. 308. 309. 310. 311. 312. 313. 314. 315. 316. 317. 318. 319. 320. 321. 322. 323. 324. 325. 326. 327. 328. 329. 330. 331. 332. 333. 334. 335. 336. 337. 338. 339. 340. 341. 342. 343. 344. 345. 346. 347. 348. 349. 350. 351. 352. 353. 354. 355. 356. 357. 358. 359. 360. 361. 362. 363. 364. 365. 366. 367. 368. 369. 370. 371. 372. 373. 374. 375. 376. 377. 378. 379. 380. 381. 382. 383. 384. 385. 386. 387. 388. 389. 390. 391. 392. 393. 394. 395. 396. 397. 398. 399. 400. 401. 402. 403. 404. 405. 406. 407. 408. 409. 410. 411. 412. 413. 414. 415. 416. 417. 418. 419. 420. 421. 422. 423. 424. 425. 426. 427. 428. 429. 430. 431. 432. 433. 434. 435. 436. 437. 438. 439. 440. 441. 442. 443. 444. 445. 446. 447. 448. 449. 450. 451. 452. 453. 454. 455. 456. 457. 458. 459. 460. 461. 462. 463. 464. 465. 466. 467. 468. 469. 470. 471. 472. 473. 474. 475. 476. 477. 478. 479. 480. 481. 482. 483. 484. 485. 486. 487. 488. 489. 490. 491. 492. 493. 494. 495. 496. 497. 498. 499. 500. 501. 502. 503. 504. 505. 506. 507. 508. 509. 510. 511. 512. 513. 514. 515. 516. 517. 518. 519. 520. 521. 522. 523. 524. 525. 526. 527. 528. 529. 530. 531. 532. 533. 534. 535. 536. 537. 538. 539. 540. 541. 542. 543. 544. 545. 546. 547. 548. 549. 550. 551. 552. 553. 554. 555. 556. 557. 558. 559. 560. 561. 562. 563. 564. 565. 566. 567. 568. 569. 570. 571. 572. 573. 574. 575. 576. 577. 578. 579. 580. 581. 582. 583. 584. 585. 586. 587. 588. 589. 590. 591. 592. 593. 594. 595. 596. 597. 598. 599. 600. 601. 602. 603. 604. 605. 606. 607. 608. 609. 610. 611. 612. 613. 614. 615. 616. 617. 618. 619. 620. 621. 622. 623. 624. 625. 626. 627. 628. 629. 630. 631. 632. 633. 634. 635. 636. 637. 638. 639. 640. 641. 642. 643. 644. 645. 646. 647. 648. 649. 650. 651. 652. 653. 654. 655. 656. 657. 658. 659. 660. 661. 662. 663. 664. 665. 666. 667. 668. 669. 670. 671. 672. 673. 674. 675. 676. 677. 678. 679. 680. 681. 682. 683. 684. 685. 686. 687. 688. 689. 690. 691. 692. 693. 694. 695. 696. 697. 698. 699. 700. 701. 702. 703. 704. 705. 706. 707. 708. 709. 710. 711. 712. 713. 714. 715. 716. 717. 718. 719. 720. 721. 722. 723. 724. 725. 726. 727. 728. 729. 730. 731. 732. 733. 734. 735. 736. 737. 738. 739. 740. 741. 742. 743. 744. 745. 746. 747. 748. 749. 750. 751. 752. 753. 754. 755. 756. 757. 758. 759. 760. 761. 762. 763. 764. 765. 766. 767. 768. 769. 770. 771. 772. 773. 774. 775. 776. 777. 778. 779. 780. 781. 782. 783. 784. 785. 786. 787. 788. 789. 790. 791. 792. 793. 794. 795. 796. 797. 798. 799. 800. 801. 802. 803. 804. 805. 806. 807. 808. 809. 810. 811. 812. 813. 814. 815. 816. 817. 818. 819. 820. 821. 822. 823. 824. 825. 826. 827. 828. 829. 830. 831. 832. 833. 834. 835. 836. 837. 838. 839. 840. 841. 842. 843. 844. 845. 846. 847. 848. 849. 850. 851. 852. 853. 854. 855. 856. 857. 858. 859. 860. 861. 862. 863. 864. 865. 866. 867. 868. 869. 870. 871. 872. 873. 874. 875. 876. 877. 878. 879. 880. 881. 882. 883. 884. 885. 886. 887. 888. 889. 890. 891. 892. 893. 894. 895. 896. 897. 898. 899. 900. 901. 902. 903. 904. 905. 906. 907. 908. 909. 910. 911. 912. 913. 914. 915. 916. 917. 918. 919. 920. 921. 922. 923. 924. 925. 926. 927. 928. 929. 930. 931. 932. 933. 934. 935. 936. 937. 938. 939. 940. 941. 942. 943. 944. 945. 946. 947. 948. 949. 950. 951. 952. 953. 954. 955. 956. 957. 958. 959. 960. 961. 962. 963. 964. 965. 966. 967. 968. 969. 970. 971. 972. 973. 974. 975. 976. 977. 978. 979. 980. 981. 982. 983. 984. 985. 986. 987. 988. 989. 990. 991. 992. 993. 994. 995. 996. 997. 998. 999. 1000.

4 ἐπιπροσθε γράγεται W. 6 αἰτο, αἰ, P. 7. 12 f. ἐπιπροσθε γράγεται L. 13 ἐπιπροσθε γράγεται L. 14 ἐπιπροσθε γράγεται L. 15 ἐπιπροσθε γράγεται L. 16 ἐπιπροσθε γράγεται L. 17 ἐπιπροσθε γράγεται L. 18 ἐπιπροσθε γράγεται L. 19 ἐπιπροσθε γράγεται L. 20 ἐπιπροσθε γράγεται L. 21 ἐπιπροσθε γράγεται L. 22 ἐπιπροσθε γράγεται L. 23 ἐπιπροσθε γράγεται L. 24 ἐπιπροσθε γράγεται L. 25 ἐπιπροσθε γράγεται L. 26 ἐπιπροσθε γράγεται L. 27 ἐπιπροσθε γράγεται L. 28 ἐπιπροσθε γράγεται L. 29 ἐπιπροσθε γράγεται L. 30 ἐπιπροσθε γράγεται L. 31 ἐπιπροσθε γράγεται L. 32 ἐπιπροσθε γράγεται L. 33 ἐπιπροσθε γράγεται L. 34 ἐπιπροσθε γράγεται L. 35 ἐπιπροσθε γράγεται L. 36 ἐπιπροσθε γράγεται L. 37 ἐπιπροσθε γράγεται L. 38 ἐπιπροσθε γράγεται L. 39 ἐπιπροσθε γράγεται L. 40 ἐπιπροσθε γράγεται L. 41 ἐπιπροσθε γράγεται L. 42 ἐπιπροσθε γράγεται L. 43 ἐπιπροσθε γράγεται L. 44 ἐπιπροσθε γράγεται L. 45 ἐπιπροσθε γράγεται L. 46 ἐπιπροσθε γράγεται L. 47 ἐπιπροσθε γράγεται L. 48 ἐπιπροσθε γράγεται L. 49 ἐπιπροσθε γράγεται L. 50 ἐπιπροσθε γράγεται L. 51 ἐπιπροσθε γράγεται L. 52 ἐπιπροσθε γράγεται L. 53 ἐπιπροσθε γράγεται L. 54 ἐπιπροσθε γράγεται L. 55 ἐπιπροσθε γράγεται L. 56 ἐπιπροσθε γράγεται L. 57 ἐπιπροσθε γράγεται L. 58 ἐπιπροσθε γράγεται L. 59 ἐπιπροσθε γράγεται L. 60 ἐπιπροσθε γράγεται L. 61 ἐπιπροσθε γράγεται L. 62 ἐπιπροσθε γράγεται L. 63 ἐπιπροσθε γράγεται L. 64 ἐπιπροσθε γράγεται L. 65 ἐπιπροσθε γράγεται L. 66 ἐπιπροσθε γράγεται L. 67 ἐπιπροσθε γράγεται L. 68 ἐπιπροσθε γράγεται L. 69 ἐπιπροσθε γράγεται L. 70 ἐπιπροσθε γράγεται L. 71 ἐπιπροσθε γράγεται L. 72 ἐπιπροσθε γράγεται L. 73 ἐπιπροσθε γράγεται L. 74 ἐπιπροσθε γράγεται L. 75 ἐπιπροσθε γράγεται L. 76 ἐπιπροσθε γράγεται L. 77 ἐπιπροσθε γράγεται L. 78 ἐπιπροσθε γράγεται L. 79 ἐπιπροσθε γράγεται L. 80 ἐπιπροσθε γράγεται L. 81 ἐπιπροσθε γράγεται L. 82 ἐπιπροσθε γράγεται L. 83 ἐπιπροσθε γράγεται L. 84 ἐπιπροσθε γράγεται L. 85 ἐπιπροσθε γράγεται L. 86 ἐπιπροσθε γράγεται L. 87 ἐπιπροσθε γράγεται L. 88 ἐπιπροσθε γράγεται L. 89 ἐπιπροσθε γράγεται L. 90 ἐπιπροσθε γράγεται L. 91 ἐπιπροσθε γράγεται L. 92 ἐπιπροσθε γράγεται L. 93 ἐπιπροσθε γράγεται L. 94 ἐπιπροσθε γράγεται L. 95 ἐπιπροσθε γράγεται L. 96 ἐπιπροσθε γράγεται L. 97 ἐπιπροσθε γράγεται L. 98 ἐπιπροσθε γράγεται L. 99 ἐπιπροσθε γράγεται L. 100 ἐπιπροσθε γράγεται L.

ἔχει ἑπότερον οὖν ὀρθῶς ἓνα οὐρανὸν εἰρήκαμεν ἢ πολλοὺς καὶ 4
ἀπείρους ἢν λέγειν ὀρθότερον; ἓνα, εἴπερ κατὰ τὸ παράδειγμα ἔσται
δεδημιουργημένος.·

Ἄλλὰ κὰν τῇ πρὸς Κορινθίους Ῥωμαίων ἐπιστολῇ ᾠκεανὸς 80, 1
5 ἀέραντος ἀνθρώποις γέγραπται ἔκαὶ οἱ μετ' αὐτὸν κόσμοι. ἀπο- 2
λουθῶς | τοίνυν πάλιν ἐπιφθέγγεται ᾧ βάθος πλούτου καὶ σοφίας 694 P
καὶ γνώσεως θεοῦ· ὁ γενναῖος ἀπόστολος. καὶ μή τι τοῦτ' ἦν ὃ 3
ἠνίσσετο ὁ προφήτης, ἔγκρυφίας· κελύων ποιεῖν ἰαζύμονος, μηνύων
ὅτι τὸν ἱερὸν ὡς ἀληθῶς περὶ τοῦ ἀγενήτου καὶ τῶν δυνάμεων
10 αὐτοῦ μύστην λόγον ἐπικεκρῦφθαι δεῖ. βεβαιῶν ταῦτα ἐν τῇ πρὸς 4
Κορινθίους ἐπιστολῇ ὁ ἀπόστολος ἀναφανδὸν εἰρηκεν· σοφίαν δὲ
λαλοῦμεν ἐν τοῖς τελείοις, σοφίαν δὲ οὐ τοῦ αἰῶνος τούτου οὐδὲ
τῶν ἀρχόντων τοῦ αἰῶνος τούτου τῶν καταργουμένων· ἀλλὰ λαλοῦ-
μεν θεοῦ σοφίαν ἐν μυστηρίῳ, τὴν ἀποκεκρυμμένην.· καὶ πάλιν 5
15 ἀλλαχοῦ λέγει· εἰς ἐπίγνωσιν τοῦ μυστηρίου τοῦ θεοῦ ἐν Χριστῷ,
ἐν ᾧ εἰσι πάντες οἱ θησαυροὶ τῆς σοφίας καὶ τῆς γνώσεως ἀπόκρυ-
φοι.· ἐπισφραγίζεται ταῦτα ὁ σωτὴρ ἡμῶν αὐτὸς ὡδέ πως λέγων· 6
ἑμὲν δέδοται γινῶναι τὸ μυστήριον τῆς βασιλείας τῶν οὐρανῶν.·
καὶ πάλιν φησὶ τὸ εὐαγγέλιον, ὡς ὁ σωτὴρ ἡμῶν ἔλεγεν τοῖς ἀπο- 7
20 στόλοις τὸν λόγον ἐν μυστηρίῳ· καὶ γὰρ ἡ προφητεία περὶ αὐτοῦ
φησιν· ἰανοῖξει ἐν παραβολαῖς τὸ στόμα αὐτοῦ καὶ ἔξερευξεται τὰ
ἀπὸ καταβολῆς κόσμου κεκρυμμένα.· ἤδη δὲ καὶ διὰ τῆς περὶ τὴν 8
ζύμην παραβολῆς τὴν ἐπίκρυψιν ὁ κύριος δηλοῖ· φησὶ γάρ· ὁμοία
ἔστιν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν ζύμῃ, ἣν λαβοῦσα γυνὴ ἐνέκρυψεν εἰς
25 ἀλεύρου σάτα τρία, ἕως οὗ ἐζυμώθη ὅλον.· ἦτοι γὰρ ἡ τριμερὴς 9
καθ' ὑπακοὴν σφίζεται ψυχὴ διὰ τὴν ἐγκρυβεῖσαν αὐτῇ κατὰ τὴν
πίστιν πνευματικὴν δύναμιν, ἣ ὅτι ἡ ἰσχὺς τοῦ λόγου ἡ δοθεῖσα ἡμῖν,
σύντονος οὐσα καὶ δυνατή, πάντα τὸν καταδεξάμενον καὶ ἐντὸς ἑαυ-
τοῦ κτησάμενον αὐτὴν ἐπικεκρυμμένως τε καὶ ἀφανῶς πρὸς ἑαυτὴν

1—3 Plato Tim. p. 31 A; Theodoret Gr. aff. c. IV 49; vgl. Elter Coroll.
Eus. 12 4 f I Clem. ad Cor. 20, 8 6 f Röm. 11, 33 8 vgl. Gen. 18, 6;
Exod. 12, 39 8—10 vgl. Philo De sacr. Ab. et Caini 60 (I p. 173 f M) γέγραπται
γὰρ ἔγκρυφίας ποιεῖν, ὅτι κερῦφθαι δεῖ τὸν ἱερὸν περὶ τοῦ ἀγενήτου καὶ τῶν
δυνάμεων αὐτοῦ μύστην λόγον. 11—14 I Kor. 2, 6 f 15—17 Kol. 2, 2 f
18 Matth. 13, 11; vgl. Mark. 4, 11; Luk. 8, 10 21 f Matth. 13, 35 (Psal.
77, 2) 23—25 Matth. 13, 33 (Luk. 13, 20 f) 25 f zu τριμερὴς ψυχῇ vgl.
z. B. Plut. Mor. p. 898 E

2 ὀρθότερον L 9 ἀγενήτου L 19 ὡς ἄb. d. Z. L¹ 26 διὰ Heyse
κατὰ L 28 σύντομος Sy σύντομος L

ἔλκει καὶ τὸ πᾶν αὐτοῦ σύστημα εἰς ἐνόητα συνάγει. σοφώτατα 51. 1
τοίνυν γίγνεται τῷ Σόλωνι ταῦτα περὶ θεοῦ·

γενομοσύνης δ' ἀφανὲς χαλεπώτατόν ἐστι νοῆσαι
μέτρον. ὃ δὴ πάντων πείρατα μῦθον ἔχει.

τὸ γάρ τοι θεῖον,
ὃ ἄκραγαντινὸς φησι ποιητής,

2

οὐκ ἴστιν ἐπιλάσασθαι ἐν ὀφθαλμοῖσιν ἐλαττόν
ἡμετέροις ἢ χειρὶ λαβεῖν. ἢ πῶρ τε μεγίστη
πειθοῦς ἀνθρώποισιν ἀμαξίτος εἰς φρένα πίπτει. |

- 10 καὶ Ἰωάννης ὁ ἀπόστολος· ὁ θεὸν οὐδεὶς ἰδὼρακεν πώποτε ὁ μονο- 18
γενῆς θεός, ὁ ὢν εἰς τὸν κόλπον τοῦ πατρὸς, ἐκείνος ἐξηγήσατο.
τὸ δ' ἀόρατον καὶ ἀρρητον κόλπον ὀνομάσας θεοῦ· φηθὼν δ'
αὐτὸν κειλήσασιν ἐντιϋθιν τινὲς ὡς ἂν περιεληφῶτα καὶ ἐγκολπι-
σάμενον τὰ πάντα ἀνίχκτόν τε καὶ ἀπέραντον. καὶ μὴν ὁ δισμυτα- 4
- 15 χειριστότατος περὶ θεοῦ λόγος οὗτός ἐστιν. ἐπεὶ γὰρ ἀρχὴ παντός
πράγματος δινομήτως, πάντως πον ἢ πρώτη καὶ πρωτεύατη ἀρχὴ 21
δινομήτως, ἔστι καὶ τοῖς ἄλλοις ἕκασιν αἰτία τοῦ γενέσθαι καὶ γινο-
μένουσιν εἶναι. πῶς γὰρ ἂν εἴη ὄντων ὃ μῆτε γίνος ἴσθι μῆτε δια- 3
- 20 τι μὴδὲ ᾧ συμβέβηκέν τι. οὐκ ἂν δι' ὄλον εἴποι τις αὐτὸν ὄφθες·
ἐπεὶ μέγιστη γὰρ τάττιται τὸ ὄλον καὶ ἴσθι τῶν ὄλων πατήρ, οὐδὲ 6
μὴν μίσην τινὰ αὐτοῦ λικτίον· ἀδιαίρετον γὰρ τὸ εἶν, διὰ τοῦτο δε
καὶ ἀκίρον, οὐ κατὰ τὸ ἀδιαίρετον νοούμενον ἀλλὰ κατὰ τὸ ἀδια- 92 1
- 25 σταν. καὶ ὀνομάζομεν αὐτό ποτε, οὐ κίριος, κεκοίτης ἔστι ἐν ἡ
τάγεθον ἢ νοῦν ἢ αὐτὸ τὸ ὄν ἢ πατέρα ἢ θεὸν ἢ δημιουργόν ἢ
κίριον οἷον ὄνομα αὐτοῦ προσφιλόμενοι λέγουσιν ἐν τῷ ἀποκρίσει
οἰόμενοι καλοῦσιν προσφιλόμεθα. ἐν ἡμῖν ἢ διάκρισι μὴ, πῶς ἄλλα πᾶς-

1-9 Theoloret Gr. aff. c. 17: 74. 2f. S. n. Fr. 1. Bergk. 7. 9
Eusebius Fr. 131 Diels; vgl. Diels, Hermes 17. 188. p. 112 und Berl. Saenger-
benachr. XXXI. 1888. p. 401. 10f. Ph. 1. 1. 5. 13f. vgl. Strom. II. 5. 4; Phil.
De conf. Eng. 137. 1 p. 4. M. ἡμῖν λέγουσιν ταῦτα. 15. 20 zu den aristotel.
Begriffen vgl. Zeller, Phil. d. Gr. II. 2. 3. 4 ff., 212. vgl. Plat. Tim. Ess.
V. 2. 9, V. 2. 1.

1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100.

νωμένη, ἐπερίδραστοι τούτοις. οὐ γὰρ τὸ καθ' ἕκαστον μηνυτικὸν 2
 τοῦ θεοῦ, ἀλλὰ ἀθρώως ἅπαντα ἐνδεικτικὰ τῆς τοῦ παντοκράτορος
 δυνάμεως· τὰ γὰρ λεγόμενα ἢ ἐκ τῶν προσόντων αὐτοῖς ῥητὰ ἔστιν
 ἢ ἐκ τῆς πρὸς ἄλληλα σχέσεως, οὐδὲν δὲ τούτων λαβεῖν οἷόν τε
 5 περὶ τοῦ θεοῦ. ἀλλ' οὐδὲ ἐπιστήμη λαμβάνεται τῇ | ἀποδεικτικῇ· 8 696 P
 αὕτη γὰρ ἐκ προτέρων καὶ γνωριμωτέρων συνίσταται, τοῦ δὲ ἀγεν-
 νήτου οὐδὲν προϋπάρχει. λείπεται δὴ θεῖα χάριτι καὶ μόνῃ τῷ παρ' 4
 αὐτοῦ λόγῳ τὸ ἄγνωστον νοεῖν, καθὼ καὶ ὁ Λουκάς ἐν ταῖς Πράξεσι
 τῶν ἀποστόλων ἀπομνημονεύει τὸν Παῦλον λέγοντα· ἄνδρες Ἀθη-
 10 ναῖοι, κατὰ πάντα ὡς δεῖσθαι μου εστέρους ὑμᾶς θεωρῶ. περιορχο-
 μένος γὰρ καὶ ἀναθεωρῶν τὰ σεβάσματα ὑμῶν εὔρον καὶ βωμὸν ἐν
 ᾧ ἐπιγέγραπτο· ἄγνωστον θεῶν· ὃν οὖν ἀγνοοῦντες εὐσεβεῖτε, τοῦ-
 τον ἐγὼ καταγγέλλω ὑμῖν·

XIII. Πᾶν τοῖνον, ὃ ὑπὸ ὄνομα πίπτει, γεννητὸν ἔστιν, ἔάν τε 88, 1
 15 βούλωνται ἔάν τε μή. εἴτ' οὖν ὁ πατήρ αὐτὸς ἔλκει πρὸς αὐτὸν
 πάντα τὸν καθαρῶς βεβιωκότα καὶ εἰς ἔννοιαν τῆς μακαρίας καὶ
 ἀφθάρτου φύσεως κεχωρηκότα, εἴτε τὸ ἐν ἡμῖν αὐτεξούσιον εἰς γνω-
 σιν ἀφικόμενον τὰγαθοῦ σκιρτᾷ τε καὶ πηδᾷ ὑπὲρ τὰ ἐσκαμμένα, ἢ
 φασιν οἱ γυμνασταί, πλὴν οὐ χάριτος ἄνευ τῆς ἐξαιρέτου πτεροῦται
 20 τε καὶ ἀνίσταται καὶ ἄνω τῶν ὑπερκειμένων αἴρεται ἢ ψυχῇ, πᾶν
 τὸ βριθὸν ἀποτιθεμένη καὶ ἀποδιδούσα τῷ συγγενεῖ. λέγει δὲ καὶ ὁ 2
 Πλάτων ἐν τῷ Μένωνι θεόδοτον τὴν ἀρετὴν, ὡς δηλοῦσιν αἱ λέξεις
 αἰδε· ἔκ μὲν τοῖνον τούτου τοῦ λογισμοῦ, ᾧ Μένων, θεῖα ἡμῖν
 φαίνεται μοῖρα παραγινομένη ἢ ἀρετὴ οἷς παραγίνεται· ἀρ' οὐ 8
 25 δοκεῖ σοι τὴν (οὐκ) εἰς πάντας ἤκουσαν γνωστικὴν ἔξιν θεῖαν μοῖραν
 ἠνίχθαι; σαφέστερον δὲ ἐπιφέρει· εἰ δὲ νῦν ἡμεῖς ἐν παντὶ τῷ λόγῳ 4
 τούτῳ καλῶς ἐζητήσαμεν, ἀρετὴ ἂν εἴη οὔτε φύσει οὔτε διδακτὸν,
 ἀλλὰ θεῖα μοῖρα παραγινομένη, [οὐκ] ἄνευ νοῦ, οἷς ἂν παραγίγηται·
 θεόδοτος τοῖνον ἢ σοφία, δύναμις οὐσα τοῦ πατρός, προτρέπει μὲν 5
 30 ἡμῶν τὸ αὐτεξούσιον, ἀποδέχεται δὲ τὴν πίστιν καὶ ἀμείβεται τὴν
 ἐπίστασιν τῆς ἐκλογῆς | ἄκρα κοινωνία. καὶ δὴ αὐτὸν σοὶ Πλάτωνα 697 P 84, 1
 παραστήσω ἄντικρυς ἡδὴ θεοῦ παισὶ πιστεῦναι ἄξιοῦντα· περὶ γὰρ

5 f vgl. Aristot. Anal. post. I 2 p. 71 b 20 ff ἀνάγκη καὶ τὴν ἀποδεικτικὴν
 ἐπιστήμην ἐξ ἀληθῶν τ' εἶναι καὶ . . . γνωριμωτέρων καὶ προτέρων. 9—13
 Act. 17, 22 f 15 f vgl. Joh. 6, 44 18 vgl. Zenob. VI 23 19. 21 vgl. Plato
 Phaedr. p. 246 C; 255 CD (πτεροῦται); 247 B (βριθόν) 28 f Plato Menon p. 100 B
 26—28 Plato Menon p. 99 E 32 f vgl. Plato Tim. p. 40 D τὰ περὶ θεῶν
 ὁρατῶν καὶ γενητῶν εἰρημένα φύσεως ἐχέτω τέλος.

25 (οὐκ) εἰς πάντας Po εἰς σπανίους Heysse 28 παραγινομένη Plato
 [οὐκ] < Plato

Ἡδὴ δὲ ἡ πίστις εἰ καὶ ἰκούσιος τῆς ψυχῆς συγκατάθεσις, ἀλλὰ 86, 1
 ἐργάτις ἀγαθῶν καὶ δικαιοπραγίας θεμέλιος. κἂν ὁ Ἀριστοτέλης 2
 τεχνολογῇ, τὸ μὲν ποιεῖν καὶ ἐπὶ τῶν ἀλόγων ζώων τάσσεσθαι καὶ
 ἐπὶ ἀψύχων διδάσκων, τὸ δὲ πράττειν | ἀνθρώπων εἶναι μόνων, 698 P
 5 εὐθυνέτω τοὺς λέγοντας ποιητὴν τῶν ὄλων τὸν θεόν. τὸ δὲ πρακτὸν
 ἢ ὡς ἀγαθὸν ἢ ὡς ἀναγκαῖον φησι. τὸ τοίνυν ἀδικεῖν ἀγαθὸν οὐκ
 ἔστιν (οὐδεὶς γὰρ εἰ μὴ | διὰ τι ἕτερον ἀδικεῖ), τῶν δὲ ἀναγκαίων 252 S
 οὐδὲν ἰκούσιον· τὸ τοίνυν ἀδικεῖν ἰκούσιον, ὥστε οὐδὲ ἀναγκαῖον.
 τῶν δὲ φαύλων οἱ σπουδαῖοι μάλιστα ταῖς τε αἰρέσεσι καὶ ταῖς 8
 10 ἀστέλαις ἐπιθυμίαις διαφέρουσιν. πᾶσα γὰρ μοχθηρία ψυχῆς μετὰ
 ἀκρασίας ἐστίν, καὶ ὁ διὰ πάθος πράττων δι' ἀκρασίαν πράττει καὶ
 μοχθηρίαν. ἔπεισιν οὖν μοι παρ' ἕκαστα θαυμάζειν τὴν θεῖαν ἐκει- 4
 νῆν φωνήν· ἄμην ἄμην, λέγω ὑμῖν· ὁ μὴ εἰσερχόμενος διὰ τῆς
 θύρας εἰς τὴν αὐλὴν τῶν προβάτων, ἀλλὰ ἀναβαίνων ἀλλαχόθεν,
 15 ἐκεῖνος κλέπτῃς ἐστὶ καὶ ληστῆς· ὁ δὲ εἰσερχόμενος διὰ τῆς θύρας
 ποιμὴν ἐστὶ τῶν προβάτων· οὕτως ὁ θυρωρὸς ἀνοίγει· εἶτα ἐπεξη-
 γούμενος ὁ κύριος λέγει· ἔγώ εἰμι ἡ θύρα τῶν προβάτων· εἰ 87, 1
 τοίνυν διὰ Χριστοῦ τὴν ἀλήθειαν μεμαθηκότας σφίζεσθαι, κἂν φιλο-
 σοφήσαντες τὴν Ἑλληνικὴν φιλοσοφίαν τύχωσιν· νῦν γὰρ ἐδείχθη
 20 ἑναργῶς, ὃ ἑτέραις γενεαῖς οὐκ ἔγνωρίσθη τοῖς υἱοῖς τῶν ἀνθρώ-
 πων, νῦν ἀπεκαλύφθη· θεοῦ μὲν γὰρ ἔμφασις ἐνὸς ἦν τοῦ παντο- 2
 κράτορος παρὰ πᾶσι τοῖς εὐφρονούσι πάντοτε φυσικῆ, καὶ τῆς
 αἰδίου κατὰ τὴν θεῖαν πρόνοιαν εὐεργεσίας ἀντελαμβάνοντο οἱ πλει-
 στοι, οἱ καὶ μὴ τέλειον ἀπηρυσθιακότες πρὸς τὴν ἀλήθειαν. καθόλου 8
 25 γοῦν τὴν περὶ τοῦ θεοῦ ἔνοιαν Ξενοκράτης ὁ Καλχηδόνιος οὐκ
 ἀπελπίζει καὶ ἐν τοῖς ἀλόγοις ζώοις, Δημόκριτος δέ, κἂν μὴ θέλη,
 ὁμολογήσει διὰ τὴν ἀκολουθίαν τῶν δογμάτων· τὰ γὰρ αὐτὰ πε-
 ποίηκεν εἰδῶλα τοῖς ἀνθρώποις προσπίπτοντα καὶ τοῖς ἀλόγοις
 ζώοις ἀπὸ τῆς θείας οὐσίας. πολλοῦ γε δεῖ ἄμοιρον εἶναι θείας 4

1 vgl. S. 327, 24 f 2—4 vgl. Aristot. Eth. Eud. 2, 6 p. 1222^b 20; 2, 8
 p. 1224^a 28; Eth. Nic. 6, 4 p. 1140^a 1 5 vgl. Plato Tim. p. 28 C ποιητὴν καὶ
 πατέρα τοῦδε τοῦ παντός. 5 f vgl. Aristot. De rep. VII 14 p. 1333^a 32 τῶν
 πρακτῶν τὰ μὲν [εἰς τὰ] ἀναγκαῖα καὶ χρήσιμα, τὰ δὲ [εἰς τὰ] καλὰ. 9 f vgl.
 Aristot. Eth. Nic. 10, 5 p. 1175^b 26 καθ' ἑκάστην ἐνέργειαν οἰκεία ἡδονὴ ἔστιν·
 ἢ μὲν οὖν τῇ σπουδαίᾳ οἰκεία ἐπιεικής, ἢ δὲ τῇ φαίλῃ μοχθηρά. 18—17 Joh.
 10, 1—3. 7 20 f Ephes. 3, 5 24—26 Xenokrates Fr. 21 Heinze 26—29
 Diels, Vorsokr. 383, 31

5 τῶν ὄλων τὸν St τὸν τῶν ὄλων L 21 ὡς νῦν Ephes. 25 Καλχη-
 δόνιος (vgl. Protr. 66, 2) παρχηδόνιος L 27 ὁμολογήσει Sy ὁμολογήσῃ L

διὰ πάσης τῆς οὐσίας τὸν θεὸν φασιν, ἡμεῖς δὲ ποιητὴν μόνον αὐτὸν
καλοῦμεν καὶ λόγῳ ποιητὴν. παρήγαγεν δὲ αὐτοὺς τὸ ἐν τῇ Σοφίᾳ 4
εἰρημένον ἰδιήκει δὲ καὶ χωρεῖ διὰ πάντων διὰ τὴν καθαρότητα,
ἐπεὶ μὴ συνήκαν λέγεσθαι ταῦτα ἐπὶ τῆς σοφίας τῆς πρωτοκτίστου
5 τῷ θεῷ. ναί, φασίν, ἀλλὰ ὕλην ὑποτίθενται οἱ φιλόσοφοι ἐν ταῖς 5
ἀρχαῖς, οἳ τε Στωϊκοὶ καὶ Πλάτων καὶ Πυθαγόρας, ἀλλὰ καὶ Ἀριστο-
τέλης ὁ Περιπατητικὸς, οὐχὶ δὲ μίαν ἀρχήν. ἴστωσαν οὖν τὴν καλου- 6
μένην ὕλην ἄποιον καὶ ἀσημάτιστον λεγομένην πρὸς αὐτῶν, καὶ
τολμηρότερον ἤδη μὴ ὄν πρὸς τοῦ Πλάτωνος εἰρησθαι. καὶ μὴ τι 7
10 μυστικώτατα | μίαν τὴν ὄντως οὐσαν ἀρχήν εἰδῶς ἐν τῷ Τιμαίῳ 700 P
αὐταῖς φησι λέξεσιν· ἄνδρες οὖν τὸ παρ' ἡμῶν ὡς ἐχέτω· τὴν μὲν
περὶ πάντων εἴτε ἀρχήν εἴτε ἀρχὰς εἴτε ὅπῃ δοκεῖ τούτων πέρι, τὸ
νῦν οὐ ῥητέον, δι' ἄλλο μὲν οὐδέν, διὰ δὲ τὸ χαλεπὸν εἶναι κατὰ
τὸν παρόντα τρόπον τῆς διεξόδου δηλῶσαι τὰ δοκοῦντα· ἄλλως 90, 1
15 τε ἢ λέξις ἢ προφητικὴ ἐκείνη· ἢ δὲ γῆ ἢ ἀόρατος καὶ ἀκατα-
σκευάστος· ἀφορμὰς αὐτοῖς ὕλικῆς οὐσίας παρέσχηται.

Ναὶ μὴν Ἐπικουρῷ μὲν ἢ τοῦ αὐτομάτου παρελθούσης οὐ παρα- 2
κολουθήσαντι τῷ ῥητῷ γέγονεν ἐντεῦθεν· ματαιότης ματαιότητων,
τὰ πάντα ματαιότης. Ἀριστοτέλει δὲ μέχρι σελήνης ἐπῆλθε κατα- 3
20 γαγεῖν τὴν πρόνοιαν ἐκ τοῦδε τοῦ ψαλμοῦ· ἐκύριε, ἐν τῷ οὐρανῷ
τὸ ἔλεός σου καὶ ἡ ἀλήθειά σου ἕως τῶν νεφελῶν· οὐδέπω γὰρ
ἀποκεκάλυπτο ἢ τῶν προφητικῶν δῆλωσις μυστηρίων πρὸ τῆς τοῦ
κυρίου παρουσίας.

Τὰς τε αὐτὰ μετὰ θάνατον κολάσεις καὶ τὴν διὰ πυρὸς τιμωρίαν 4
25 ἀπὸ τῆς βαρβάρου φιλοσοφίας ἢ τε ποιητικῆ πᾶσα μούσα, ἀλλὰ καὶ
ἢ Ἑλληνικὴ φιλοσοφία ὑφείλετο. Πλάτων γοῦν ἐν τῷ τελευταίῳ 5
τῆς Πολιτείας αὐταῖς φησι ταῖς λέξεσιν· ἐνταῦθα δὲ ἄνδρες ἄγριοι,

8 Weish. Sal. 7, 24 4 f vgl. Sir. 1, 4 προτέρα πάντων ἔκτισται σοφία.
5—7 vgl. Chrysipp Fr. phys. 300 ff Arnim; Plato Tim. p. 48 ff; Zeller, Phil. d. Gr.
1³ S. 411 5 f vgl. Theodoret Gr. aff. c. IV 46 8 vgl. Aristot. Phys. ausc.
1, 7 p. 190^a 10 ἢ ἕλη τὸ ἄμορφον ἔχει πρὶν λαβεῖν τὴν μορφήν. 9 vgl. Aristot.
Phys. ausc. 1, 9 p. 191^b 36; 192^a 6; 3, 2 p. 201^b 20; Zeller, Phil. d. Gr. II 1⁴
S. 726³ 11—14 Plato Tim. p. 48 C; Theodoret Gr. aff. c. II 80 15 f Gen.
1, 2 17—19 vgl. Epikur Fr. 383 Usener p. 257, 20 18 f Pred. Sal. 1, 2
19 f vgl. Protr. 66, 4 mit Anm.; Theodoret Gr. aff. c. V 47; VI 7; Euseb. Praep.
Ev. XV 5, 1 20 f Psal. 35, 6 27—S. 386, 4 Plato Rep. X p. 615 E 616 A;
Theodoret Gr. aff. c. XI 18

8 καθαρότητα Eus. 11 φησι ταῖς Di vgl. Z. 27 δ] δὲ Eus. Theod.
τδ] + γε Eus. 12 ἀπάντων Plato Eus. ὅπῃ Plato Eus. Theod. πμ L
19 f καταγαγεῖν Eus. κατάγειν L 22 ἀπεκαλύπτετο Eus.
Clemens II.

διάπυροι ἰδεῖν, παριστώτες, καταμαρθάνοντες τὸ φθέγμα, τοὺς μὲν ἰδίᾳ παραλαβόντες ἦγον, τὸν δὲ Ἀριδαῖον καὶ τοὺς ἄλλους συμπόθισαντες χεῖράς τε καὶ πόδας καὶ κεφαλὴν, καταβαλόντες καὶ ἐκδεῖραντες, εἰλκον παρὰ τὴν ὁδὸν ἐκτὸς ἐπ' ἀσκαλάθων κνάπτοντες. 5 οἱ μὲν γὰρ ἄνθρωποι οἱ διάπυροι ἀγγέλους αὐτῶν βούλονται δηλοῦν, οἱ παραλαβόντες τοὺς ἀθίκους κολάζουσιν· οὐ ποιῶναι, φησί, τοὺς ἀγγέλους αὐτοῦ πνεύματα καὶ τοὺς λειτουργοὺς αὐτοῦ πῦρ φλέγοναι, ἔλεται δὲ | τοῦτοις τὴν ψυχὴν εἶναι ἀθάνατον, τὸ γὰρ κολαζόμενον ἢ παιδεύομενον ἐν αἰσθήσει ὄν ζῆ, κἄν πάσχειν λέγεται. τί δ'; οὐκ 2 οἶδεν ὁ Πλάτων καὶ πρὸς ποταμοὺς καὶ τῆς γῆς τὸ βάθος, τὴν πρὸς τῶν βαρβάρων Γέενναν καλουμένην Τάρταρον ποιητικῶς ὀνομάζων, Κωκυτὸν τε καὶ Ἀχέροντα καὶ Πηνειογλιθόντα καὶ τοιαῦτά τινα εἰς τὴν παιδεύουσαν σωφρονίζοντα παρεισάγων κολαστήρια; τῶν 3 μικρῶν δὲ κατὰ τὴν γραφὴν καὶ ἐλαχίστων τοὺς ἀγγέλους τοὺς ὀρώντας τὸν θεόν, πρὸς δὲ καὶ τὴν εἰς ἡμᾶς δι' ἀγγέλων τῶν ἱεροσταύτων ἦκουσαν ἐπισκοπὴν ἐμφαίνων οὐκ ὀκνεῖ γράφειν· ἐπειδὴ 4 πάσας τὰς ψυχὰς τοὺς βίους ἠρῆσθαι, ὡς περὶ ἔλαχον, ἐν τάξει προσεῖναι πρὸς τὴν Λάχαιον, κείνην δὲ ἰκάστω, ὃν εἴλετο δαίμονα, τοῦτον φέλακα συμπίμπειν τοῦ βίου καὶ ἀποπληροσθῆναι τῶν ἀφροδισίων. 5 2) τάχα δὲ καὶ τῶ Σωκράτει τὸ δαιμόνιον τοιοῦτό τι ὑπέσπειτο.

Ναὶ μὴν γενετὸν εἶναι τὸν κόσμον ἐκ Μανισίως παραλαβόντι; 3 1 ἰδοματίσασαν οἱ φιλόσοφοι, καὶ ὅ γε Πλάτων ἀντικρὺς εἰρηκεν· οὐκ 2 τιρον ἦν, ἀρχὴν ἔχων γενεσίως οὐδὲμίαν, ἢ γίγονεν, ἀπ' ἀρχῆς τινος ἀρξάμενος; γίγονεν· ὁρατός τε γὰρ ὢν ἀπίος ἴστιν ἀπίος τε ὢν 25 καὶ σῶμα ἔχει, αἰθίς τε ὁπόταν εἴλη ἔτον μὲν οὐκ ποιητὴν καὶ 3 πατέρα τοῦδε τοῦ παντός εἶναι τε ἔργον, οὐ μόνον γενετὸν τε

6 f Paul 103, 4 9-12 vgl. Plato Phaedr. p. 111-113 11 vgl. z. B. Luk. 12, 5 13-15 vgl. Matth. 18, 10 15 f vgl. Hebr. 1, 14 16-19 Plato Rep. X p. 620 DE 20 vgl. z. B. Plato Apol. p. 31 D 22-25 Plato Tim. p. 28 B 25 f Plato Tim. p. 28 C; vgl. Protr. 68, 1, Strom. V 18, 1

1 παριστώτες,] = καὶ Plato Theod. 2 αἰσθήσει,] παριστώτες δαίμονες Plato αἰσθητικὸν παραλαβόντες Theod. 3 ἰδοματίσασαν] ἰδοματίσασαν I. de Aet. Plato 4 παρὰ τὴν ὁδὸν] παρὰ τὴν ὁδὸν Plato Theod. 5 συμπίμπειν] συμπίμπειν I. de Aet. Plato 6 εἰλκον] εἰλκον I. de Aet. Plato 7 ἐκδεῖραντες] ἐκδεῖραντες I. de Aet. Plato 8 ἀσκαλάθων] ἀσκαλάθων I. de Aet. Plato 9 ἀθίκους] ἀθίκους I. de Aet. Plato 10 κολάζουσιν] κολάζουσιν I. de Aet. Plato 11 φησί] φησί Plato 12 πνεύματα] πνεύματα I. de Aet. Plato 13 φλέγοναι] φλέγοναι I. de Aet. Plato 14 ἔλεται] ἔλεται I. de Aet. Plato 15 οὐκ ὀκνεῖ] οὐκ ὀκνεῖ I. de Aet. Plato 16 ἠρῆσθαι] ἠρῆσθαι I. de Aet. Plato 17 ἰκάστω] ἰκάστω I. de Aet. Plato 18 φέλακα] φέλακα I. de Aet. Plato 19 ἀφροδισίων] ἀφροδισίων I. de Aet. Plato 20 οὐκ ὀκνεῖ] οὐκ ὀκνεῖ I. de Aet. Plato 21 ἀπίος] ἀπίος I. de Aet. Plato 22 ἀπίος] ἀπίος I. de Aet. Plato 23 ἀπίος] ἀπίος I. de Aet. Plato 24 ἀπίος] ἀπίος I. de Aet. Plato 25 ἀπίος] ἀπίος I. de Aet. Plato

ἔδειξεν τὸν κόσμον, ἀλλὰ καὶ ἐξ αὐτοῦ γεγονέναι σημαίνει καθάπερ
υἷόν, πατέρα δὲ αὐτοῦ κεκληῖσθαι, ὡς ἂν ἐκ μόνου γενομένου καὶ
ἐκ μὴ ὄντος ὑποστάντος. γενητὸν δὲ καὶ οἱ Στωϊκοὶ τίθενται τὸν 4
κόσμον.

5 Τὸν τε ὑπὸ τῆς βαρβάρου φιλοσοφίας θρυλούμενον διάβολον, 5
τὸν τῶν δαιμόνων ἄρχοντα, κακοεργὸν εἶναι ψυχὴν ἐν τῷ δεκάτῳ
τῶν Νόμων ὁ Πλάτων λέγει ταῖς λέξεσιν· ἠψυχὴν διοικοῦσαν 6
(καὶ ἐνοικοῦσαν) τοῖς πάντῃ κινουμένοις μῶν οὐ καὶ τὸν | οὐρανὸν 702 P
ἀνάγκη διοικεῖν φάναι; τί μὴν; μίαν ἢ πλείους; (πλείους), ἐγὼ ὑπὲρ
10 σφῶν ἀποκρινοῦμαι. οὐοῖν (μέν) που ἔλαττον μῆδὲν τιθῶμεν, τῆς
τε εὐεργέτιδος καὶ τῆς τάναντία δυναμένης ἐξεργάσασθαι. ὁμοίως 98, 1
δὲ κἀν τῷ Φαίδρῳ ταῦτα γράφει· ἔστι μὲν δὴ καὶ ἄλλα κακὰ, ἀλλὰ
τις θαύμων ἔμιξε τοῖς πλείστοις ἐν τῷ παραντίκῃ ἡδονῇ. ἀλλὰ 2
κἀν τῷ δεκάτῳ τῶν Νόμων ἀντικρὺς τὸ ἀποστολικὸν δείκνυσιν
15 ἔκεινο· οὐκ ἔστιν ἡμῖν ἢ πάλῃ πρὸς αἷμα καὶ σάρκα, ἀλλὰ πρὸς τὰς
ἀρχάς, πρὸς τὰς ἐξουσίας, πρὸς τὰ πνευματικὰ τῶν ἐν οὐρανοῖς,
ὡδὲ πως γράφων· ἔπειδὴ γὰρ συνεχωρήσαμεν ἡμῖν αὐτοῖς εἶναι μὲν 3
τὸν οὐρανὸν πολλῶν μεστὸν ἀγαθῶν, εἶναι δὲ καὶ τῶν ἐναντίων,
πλειόνων δὲ τῶν μῆ, μάχῃ, φάμεν, ἀθάνατός ἐσθ' ἢ τοιαύτη καὶ
20 φυλακῆς θαυμαστῆς δεομένη.

Κόσμον τε αὐτίς τὸν μὲν νοητὸν οἶδεν ἢ βάρβαρος φιλοσοφία, 4
τὸν δὲ αἰσθητὸν, τὸν μὲν ἀρχέτυπον, τὸν δὲ εἰκόνα τοῦ καλουμένου
παραδείγματος· καὶ τὸν μὲν ἀνατίθῃσι μονάδι, ὡς ἂν νοητὸν, τὸν
δὲ αἰσθητὸν ἐξάδι· γάμος γὰρ παρὰ τοῖς Πυθαγορείοις, ὡς ἂν γόνι-

8 f Chrysipp Fr. phys. 574 Arnim 7—11 Plato Leg. X p. 896 DE; Theodoret Gr. aff. c. III 103 12 f Plato Phaedr. p. 240 AB; Theodoret Gr. aff. c. III 106 15 f Ephes. 6, 12 17—20 Plato Leg. X p. 906 A 21—S. 888, 16 Κόσμον—νοῦς Euseb. Praep. Ev. XI 25 21—24 vgl. Philo De opif. m. 13—16 (I p. 3 f M) 22 f vgl. Strom. IV 172, 3; Plato Rep. IX p. 592 B; Tim. p. 29 B 24 f vgl. Plut. Mor. p. 1018 C καὶ ἔστιν ὁ μὲν ζ τέλειος, ἴσος ὢν τοῖς ἑαυτοῦ μέρεσι, καὶ γάμος καλεῖται διὰ τὴν τοῦ πρώτου ἀρτίου καὶ περιττοῦ σύμμιξιν. Jambl. Comm. in Nicom. Arithm. p. 34, 19 f Pistelli; Zeller, Phil. d. Gr. I^o S. 399⁴; Strom. VI 139, 2f zu γόνιμος vgl. Philo a. a. O. 13 γεννητικώτατος ὁ ἐξ.

1 αἰτοῦ (τοῦ θεοῦ Ma 1 f καθάπερ—κεκληῖσθαι < Eus. 2 κεκληῖσθαι θεόν. Ma 8 καὶ ἐνοικοῦσαν aus Plato Eus. Theod. ἐνοικοῦσαν) + ἐν ἅπασι Plato οὐ L 9 πλείους· aus Plato < L Eus. BIO Theod. 10 (μέν) aus Plato Eus. Theod. μέν) + γε Plato + οἶν γε Theod. ἐλάττω μὴ τιθῶμεν Theod. 11 ἐξεργάσασθαι L Theod. ἐξεργάζεσθαι Plato Eus. 12 ταῖτα] τάδε Eus. δὴ] οἶν Theod. 13 ἀνέμιξε Theod. 15 f τὰς ἀρχάς—πρὸς² < Eus. 17 συγκεχωρήκαμεν Plato ἀποτοῖς ἡμῖν L¹ 19 μάχῃ] + δὴ Plato 22 καλουμένου (über v¹ Circumflex getilgt) L¹ καλοῦ Eus. XI. XIII 24 πυθαγορείος L 25*

μος ἀριθμός, ἡ ἐξᾶς καλεῖται. καὶ ἐν μὲν τῇ μονάδι οὐκ ἔστι οὐρανὸν ἀόρατον καὶ γῆν αἰσθητὴν καὶ φῶς νοητόν· ἐν ἀρχῇ γάρ φησιν ἐποίησεν ὁ θεὸς τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν· ἡ δὲ γῆ ἦν ἀόρατος· εἰτ' ἐπιφέρει· καὶ εἶπεν ὁ θεός· γενηθήτω φῶς· καὶ ἐγένετο φῶς· ἐν δὲ τῇ κοσμογονίᾳ τῇ αἰσθητῇ στερεὸν οὐρανὸν δημιουργεῖ (τὸ δὲ στερεὸν αἰσθητόν· γῆν τε | ὄρατὴν καὶ φῶς· βλέπομενον· ἀφ' οὗ δοκεῖ σοι ἐντεῦθεν ὁ Πλάτων ζῶσιν ἰδέας ἐν τῷ νοητῷ ἀπολείπειν κόσμῳ καὶ τὰ εἶδη τὰ αἰσθητὰ κατὰ τὰ γένη δημιουργεῖν τὰ νοητά· εἰκότως ἄρα ἐκ γῆς μὲν τὸ σῶμα διαπλάττεσθαι λέγει ὁ Μωυσῆς, ὁ γῆνόν φησιν ὁ Πλάτων σκῆνος. ψυχὴν δὲ τὴν λογικὴν ἀνωθεν ἐμπνευθῆναι ἐκ τοῦ θεοῦ εἰς πρόσσωπον. ἐνταῦθα γὰρ τὸ ἡγεμονικὸν ἰδοῦσθαι λέγουσι, τὴν διὰ τῶν αἰσθητηρίων ἐπίσταντος τῆς ψυχῆς ἐπὶ τοῦ πρωτοπλάστου εἴσοδον ἐρημνεύοντες, διὸ καὶ κατ' εἰκόνα καὶ ὁμοίωσιν τὸν ἀνθρώπου γεγονέναι, εἰκὼν μὲν γὰρ θεοῦ λόγος θεῖος καὶ βασιλικός, ἀνθρώπος ἀπαθής, εἰκὼν δ' εἰκότως ἀνθρώπινος νοῦς, ἐπίσταν δ' εἰ βούλει παραλαβὴν ὀνόματι τὴν ἰσομοίωσιν, ἔνθα ἂν παρὰ τῷ Μωυσεὶ τὴν ἀκολούθιαν ὀνομαζομένην θείαν φησὶ γὰρ· ὁπίσω κερύον τοῦ θεοῦ ἑμῶν πορεύεσθαι καὶ τὰς ἐντολάς αὐτοῦ φυλάξαι· ἀκολούθου δ', οἶμαι, καὶ θραπυνταὶ θεοῦ πάντες οἱ ἐνάργετοι. ἐντεῦθεν οἱ μὲν Στωϊκοὶ τὸ τέλος τῆς φιλοσοφίας τὸ ἀκολούθως τῇ φύσει ζῆν ἐρήκασιν, Πλάτων δὲ ὁμοίωσιν θεῶ· ὡς ἐν τῷ διηγήσει παραστήσαμεν Στωματι· Ζήτων δὲ ὁ Στωϊκὸς παρὰ Πλάτωνα λαβόν, ὃ δὲ ἀπὸ τῆς βασιλίκου φιλοσοφίας, τοὺς ἀγαθοὺς πάντας ἀλλήλων εἶναι φίλους λέγει φησὶ γὰρ

1 f vgl Philo a a O. 20 f p. 6 M 2-3 Gen. 1, 1-3 5 f vgl Philo a a O. 20 38, 50 p. 8 12 M 6 9 vgl. Plato Tim. p. 10 CD 9 11 Gen. 2 7 10 vgl. (Plato, Anach. p. 205 E 20 A 20 B 20 C 20 D 20 E 20 F 20 G 20 H 20 I 20 J 20 K 20 L 20 M 20 N 20 O 20 P 20 Q 20 R 20 S 20 T 20 U 20 V 20 W 20 X 20 Y 20 Z) Philo Leg. all. I 31 ff. 1 p. 40 ff M 11-13 vgl Philo a a O. 30 p. 51 M 14 vgl. Gen. 1, 29 12 14 vgl Philo De op. f. m. 15 f p. 1 M 14 vgl Gen. 1, 29 14 16 vgl Philo op. f. m. 15 f p. 1 M 16 21 vgl Strom II 100 1 101 1, Philo De mag. Abr. 12, f. 11 1 p. 47 M 18 f Deut. 10, 4 20 f Chrys. p. Fr. m. 10 1 v. m. 21 f vgl Strom. II 100, 3 Plato Theat. p. 156 AB 22 24 Zoroastrian Fr. 23 A 24

2 ἀριθμὸς St. Hier. L. Ex. 3 4 γενηθήτω Ex. 11 10 11 1 5 πρόσσωπον Ex. 25 18 26 1 27 1 28 1 29 1 30 1 31 1 32 1 33 1 34 1 35 1 36 1 37 1 38 1 39 1 40 1 41 1 42 1 43 1 44 1 45 1 46 1 47 1 48 1 49 1 50 1 51 1 52 1 53 1 54 1 55 1 56 1 57 1 58 1 59 1 60 1 61 1 62 1 63 1 64 1 65 1 66 1 67 1 68 1 69 1 70 1 71 1 72 1 73 1 74 1 75 1 76 1 77 1 78 1 79 1 80 1 81 1 82 1 83 1 84 1 85 1 86 1 87 1 88 1 89 1 90 1 91 1 92 1 93 1 94 1 95 1 96 1 97 1 98 1 99 1 100 1 101 1 102 1 103 1 104 1 105 1 106 1 107 1 108 1 109 1 110 1 111 1 112 1 113 1 114 1 115 1 116 1 117 1 118 1 119 1 120 1 121 1 122 1 123 1 124 1 125 1 126 1 127 1 128 1 129 1 130 1 131 1 132 1 133 1 134 1 135 1 136 1 137 1 138 1 139 1 140 1 141 1 142 1 143 1 144 1 145 1 146 1 147 1 148 1 149 1 150 1 151 1 152 1 153 1 154 1 155 1 156 1 157 1 158 1 159 1 160 1 161 1 162 1 163 1 164 1 165 1 166 1 167 1 168 1 169 1 170 1 171 1 172 1 173 1 174 1 175 1 176 1 177 1 178 1 179 1 180 1 181 1 182 1 183 1 184 1 185 1 186 1 187 1 188 1 189 1 190 1 191 1 192 1 193 1 194 1 195 1 196 1 197 1 198 1 199 1 200 1 201 1 202 1 203 1 204 1 205 1 206 1 207 1 208 1 209 1 210 1 211 1 212 1 213 1 214 1 215 1 216 1 217 1 218 1 219 1 220 1 221 1 222 1 223 1 224 1 225 1 226 1 227 1 228 1 229 1 230 1 231 1 232 1 233 1 234 1 235 1 236 1 237 1 238 1 239 1 240 1 241 1 242 1 243 1 244 1 245 1 246 1 247 1 248 1 249 1 250 1 251 1 252 1 253 1 254 1 255 1 256 1 257 1 258 1 259 1 260 1 261 1 262 1 263 1 264 1 265 1 266 1 267 1 268 1 269 1 270 1 271 1 272 1 273 1 274 1 275 1 276 1 277 1 278 1 279 1 280 1 281 1 282 1 283 1 284 1 285 1 286 1 287 1 288 1 289 1 290 1 291 1 292 1 293 1 294 1 295 1 296 1 297 1 298 1 299 1 300 1 301 1 302 1 303 1 304 1 305 1 306 1 307 1 308 1 309 1 310 1 311 1 312 1 313 1 314 1 315 1 316 1 317 1 318 1 319 1 320 1 321 1 322 1 323 1 324 1 325 1 326 1 327 1 328 1 329 1 330 1 331 1 332 1 333 1 334 1 335 1 336 1 337 1 338 1 339 1 340 1 341 1 342 1 343 1 344 1 345 1 346 1 347 1 348 1 349 1 350 1 351 1 352 1 353 1 354 1 355 1 356 1 357 1 358 1 359 1 360 1 361 1 362 1 363 1 364 1 365 1 366 1 367 1 368 1 369 1 370 1 371 1 372 1 373 1 374 1 375 1 376 1 377 1 378 1 379 1 380 1 381 1 382 1 383 1 384 1 385 1 386 1 387 1 388 1 389 1 390 1 391 1 392 1 393 1 394 1 395 1 396 1 397 1 398 1 399 1 400 1 401 1 402 1 403 1 404 1 405 1 406 1 407 1 408 1 409 1 410 1 411 1 412 1 413 1 414 1 415 1 416 1 417 1 418 1 419 1 420 1 421 1 422 1 423 1 424 1 425 1 426 1 427 1 428 1 429 1 430 1 431 1 432 1 433 1 434 1 435 1 436 1 437 1 438 1 439 1 440 1 441 1 442 1 443 1 444 1 445 1 446 1 447 1 448 1 449 1 450 1 451 1 452 1 453 1 454 1 455 1 456 1 457 1 458 1 459 1 460 1 461 1 462 1 463 1 464 1 465 1 466 1 467 1 468 1 469 1 470 1 471 1 472 1 473 1 474 1 475 1 476 1 477 1 478 1 479 1 480 1 481 1 482 1 483 1 484 1 485 1 486 1 487 1 488 1 489 1 490 1 491 1 492 1 493 1 494 1 495 1 496 1 497 1 498 1 499 1 500 1 501 1 502 1 503 1 504 1 505 1 506 1 507 1 508 1 509 1 510 1 511 1 512 1 513 1 514 1 515 1 516 1 517 1 518 1 519 1 520 1 521 1 522 1 523 1 524 1 525 1 526 1 527 1 528 1 529 1 530 1 531 1 532 1 533 1 534 1 535 1 536 1 537 1 538 1 539 1 540 1 541 1 542 1 543 1 544 1 545 1 546 1 547 1 548 1 549 1 550 1 551 1 552 1 553 1 554 1 555 1 556 1 557 1 558 1 559 1 560 1 561 1 562 1 563 1 564 1 565 1 566 1 567 1 568 1 569 1 570 1 571 1 572 1 573 1 574 1 575 1 576 1 577 1 578 1 579 1 580 1 581 1 582 1 583 1 584 1 585 1 586 1 587 1 588 1 589 1 590 1 591 1 592 1 593 1 594 1 595 1 596 1 597 1 598 1 599 1 600 1 601 1 602 1 603 1 604 1 605 1 606 1 607 1 608 1 609 1 610 1 611 1 612 1 613 1 614 1 615 1 616 1 617 1 618 1 619 1 620 1 621 1 622 1 623 1 624 1 625 1 626 1 627 1 628 1 629 1 630 1 631 1 632 1 633 1 634 1 635 1 636 1 637 1 638 1 639 1 640 1 641 1 642 1 643 1 644 1 645 1 646 1 647 1 648 1 649 1 650 1 651 1 652 1 653 1 654 1 655 1 656 1 657 1 658 1 659 1 660 1 661 1 662 1 663 1 664 1 665 1 666 1 667 1 668 1 669 1 670 1 671 1 672 1 673 1 674 1 675 1 676 1 677 1 678 1 679 1 680 1 681 1 682 1 683 1 684 1 685 1 686 1 687 1 688 1 689 1 690 1 691 1 692 1 693 1 694 1 695 1 696 1 697 1 698 1 699 1 700 1 701 1 702 1 703 1 704 1 705 1 706 1 707 1 708 1 709 1 710 1 711 1 712 1 713 1 714 1 715 1 716 1 717 1 718 1 719 1 720 1 721 1 722 1 723 1 724 1 725 1 726 1 727 1 728 1 729 1 730 1 731 1 732 1 733 1 734 1 735 1 736 1 737 1 738 1 739 1 740 1 741 1 742 1 743 1 744 1 745 1 746 1 747 1 748 1 749 1 750 1 751 1 752 1 753 1 754 1 755 1 756 1 757 1 758 1 759 1 760 1 761 1 762 1 763 1 764 1 765 1 766 1 767 1 768 1 769 1 770 1 771 1 772 1 773 1 774 1 775 1 776 1 777 1 778 1 779 1 780 1 781 1 782 1 783 1 784 1 785 1 786 1 787 1 788 1 789 1 790 1 791 1 792 1 793 1 794 1 795 1 796 1 797 1 798 1 799 1 800 1 801 1 802 1 803 1 804 1 805 1 806 1 807 1 808 1 809 1 810 1 811 1 812 1 813 1 814 1 815 1 816 1 817 1 818 1 819 1 820 1 821 1 822 1 823 1 824 1 825 1 826 1 827 1 828 1 829 1 830 1 831 1 832 1 833 1 834 1 835 1 836 1 837 1 838 1 839 1 840 1 841 1 842 1 843 1 844 1 845 1 846 1 847 1 848 1 849 1 850 1 851 1 852 1 853 1 854 1 855 1 856 1 857 1 858 1 859 1 860 1 861 1 862 1 863 1 864 1 865 1 866 1 867 1 868 1 869 1 870 1 871 1 872 1 873 1 874 1 875 1 876 1 877 1 878 1 879 1 880 1 881 1 882 1 883 1 884 1 885 1 886 1 887 1 888 1 889 1 890 1 891 1 892 1 893 1 894 1 895 1 896 1 897 1 898 1 899 1 900 1 901 1 902 1 903 1 904 1 905 1 906 1 907 1 908 1 909 1 910 1 911 1 912 1 913 1 914 1 915 1 916 1 917 1 918 1 919 1 920 1 921 1 922 1 923 1 924 1 925 1 926 1 927 1 928 1 929 1 930 1 931 1 932 1 933 1 934 1 935 1 936 1 937 1 938 1 939 1 940 1 941 1 942 1 943 1 944 1 945 1 946 1 947 1 948 1 949 1 950 1 951 1 952 1 953 1 954 1 955 1 956 1 957 1 958 1 959 1 960 1 961 1 962 1 963 1 964 1 965 1 966 1 967 1 968 1 969 1 970 1 971 1 972 1 973 1 974 1 975 1 976 1 977 1 978 1 979 1 980 1 981 1 982 1 983 1 984 1 985 1 986 1 987 1 988 1 989 1 990 1 991 1 992 1 993 1 994 1 995 1 996 1 997 1 998 1 999 1 1000 1

ἐν τῷ Φαίδρῳ Σωκράτης ὡς οὐχ εἰμαρται κακὸν κακῷ φίλον εἶναι οὐδ' ἀγαθὸν ἀγαθῷ μὴ φίλον, ὅπερ κἀν τῷ Λύσιδι | ἀπέδειξεν ἰκα- 704 P
 νῶς, ὡς ἐν ἀδικίᾳ καὶ πονηρίᾳ οὐκ ἂν ποτε σωθῆι φίλια. καὶ ὁ 4
 Ἀθηναῖος ξένος ὁμοίως φησὶ πρᾶξις εἶναι φίλην καὶ ἀκόλουθον θεῷ
 5 καὶ ἕνα λόγον ἔχουσαν ἀρχαίον, ὅταν τὸ μὲν ὁμοίον τῷ ὁμοίῳ με-
 τρίῳ ὄντι φίλον ἦ, τὰ δὲ ἄμετρα οὔτε τοῖς ἀμέτροις οὔτε τοῖς ἐμ-
 μέτροις. ὁ δὲ θεὸς ἡμῖν πάντων χρημάτων μέτρον ἂν εἴη. εἶτα 96, 1
 ὑποβάς ἐπάγει πάλιν· πᾶς γὰρ δὴ ἀγαθὸς ἀγαθῷ ὁμοίος, κατὰ
 τοῦτο δὲ καὶ θεῷ ἰσικῶς ἀγαθῷ τε παντὶ φίλος ὑπάρχει καὶ θεῷ.
 10 ἐνταῦθα γενόμενος ἀκακίον ἀνεμνήσθη· ἐπὶ τέλει γὰρ τοῦ Τιμαίου 2
 λέγει· τῷ κατανοουμένῳ τὸ κατανοοῦν ἐξομοιωῖσαι δεῖν κατὰ τὴν
 ἀρχαίαν φύσιν, ὁμοιωσάντα δὲ τέλος ἔχειν τοῦ προτεθέντος ἀνθρώπου 254 S
 ὑπὸ θεῶν ἀρίστου βίου πρὸς τε τὸν παρόντα καὶ τὸν ἔπειτα χρό-
 νον. ἴσον γὰρ τούτοις ἐκεῖνα δύναται· οὐ παύσεται ὁ ζητῶν, ἕως 8
 15 ἂν εὖρη· εὖρων δὲ θαμβηθήσεται, θαμβηθεὶς δὲ βασιλεύσει, βασιλεύσας
 δὲ ἐπαναπαύσεται.

Τί δ'· οὐχὶ κάκεινα τοῦ Θάλητος ἐκ τῶνδε ἤρτηται; τὸ εἰς τοὺς 4
 αἰῶνας τῶν αἰῶνων δοξάζεσθαι τὸν θεὸν καὶ τὸ καρδιογνώστην
 λέγεσθαι πρὸς ἡμῶν ἀντικρυς ἐρμηνεύει. ἐρωτηθεὶς γέ τοι ὁ Θάλης,
 20 τί ἐστὶ τὸ θεῖον, ἢ τὸ μήτε ἀρχήν, ἔφη, ἢ μήτε τέλος ἔχον.· πυθο-
 μένου δὲ ἑτέρου, εἰ λανθάνει τὸ θεῖον πράσσων τι ἄνθρωπος, καὶ
 πῶς.· εἶπεν, ὅς γε οὐδὲ διανοούμενος;·

Ναὶ μὴν μόνον τὸ καλὸν ἀγαθὸν οἶδεν ἢ βάρβαρος φιλοσοφία 5
 καὶ τὴν ἀρετὴν αὐτάρκη πρὸς εὐδαιμονίαν, ὀπηνίκα ἂν εἴπῃ· εἰδού,
 25 δέδωκα πρὸ ὀφθαλμῶν σου τὸ ἀγαθὸν καὶ τὸ κακόν, τὴν ζωὴν καὶ
 τὸν θάνατον· ἐκλεξαι τὴν ζωὴν.· τὸ μὲν γὰρ ἀγαθὸν ζωὴν καλεῖ 6
 καὶ καλὸν τὴν τούτου | ἐκλογὴν, κακὸν δὲ τὴν τοῦ ἐναντίου αἵρεσιν. 705 P
 ἀγαθοῦ δὲ καὶ ζωῆς ἐν τέλος τὸ φιλόθεον γενέσθαι· αὐτὴ γὰρ ἡ
 ζωὴ σου καὶ τὸ πολυήμερον, ἀγαπᾶν τὸ πρὸς ἀλήθειαν.

1 f Plato Phaedr. p. 255 B 2 f vgl. Plato Lys. p. 214 A—D 4—7 vgl.
 Plato Leg. IV p. 716 C; Strom. II 132, 4 8 f nicht wörtlich bei Plato w. e.
 sch.; vgl. Lys. p. 214 C 11—14 Plato Tim. p. 90 D 14—16 Hebr.-Ev.
 Fr. 16 Handmann TU V 3 S. 94 ff; vgl. Strom. II 45, 5 mit Anm.; Zahn, Gesch.
 des ntl. Kan. II S. 657² 17 f vgl. z. B. Gal. 1, 5 18 vgl. Act. 1, 24; 15, 8
 19 f vgl. Sternbach, Gnomol. Vatic. 321 21 f vgl. ebenda 316 23 f.
 S. 390, 3 f. 11 f vgl. Chrysipp Fr. mor. 29 ff. 49 ff Arnim 24—26 Deut.
 30, 15. 19 28 f Deut. 30, 20

1 εἰμαρται Plato Eus. ἡμαρτεν L κακῷ κακὸν Eus. O 2 Λύσιδι Eus.
 λυσίαι L 7 δὲ] δὴ Plato 8 πάλιν] Πλάτων Eus. I 11 κατανοοῦν Plato
 Eus. κατὰ νοῦν L 12 ἀνθρώποις Plato Eus. 17 ἤρτηται (vgl. z. B. S. 390, 18)
 L¹ ἤρται L¹ 18 τὸ Sy τὸν L 28 ἀγαθοῦ corr. aus ἀγαθὸν L¹

Σαφέστιρον δὲ ἐκεῖνα ἔχει. ὁ γὰρ σωτήρ, ἀγαπᾶν παραγγέλλας 97. 1
 τὸν θεὸν καὶ τὸν πλησίον, ἐν ταύταις φησὶ ταῖς ὁσὶν ἐντολαῖς
 ὅλον τὸν νόμον καὶ τοὺς προφήτας κρέμασθαι. ταῦτα θρυλοῦσιν οἱ 2
 Στωϊκοὶ τὰ δόγματα καὶ πρὸ τούτων ὁ Σουκράτης ἐν Φαίδρῳ εἰχό-
 5 μενος· ὡς Πάν τε καὶ ἄλλοι θεοί, δοιήτέ μοι τάνδον εἶναι καλῶ·
 ἐν δὲ τῷ θειαιτήτῳ διαρρήδην φησὶν· ὁ γὰρ καλῶς λέγων καλός 3
 τε πάθος· κἂν τῷ Πρωταγόρῳ καλλίωνι Ἀλκιβιάδου ἐντεχίῃ 4
 ὁμολογῆται τοῖς ἰταίροις Πρωταγόρου, εἰ γε τὸ σοφώτατον κάλλιστόν
 ἐστίν· τὴν γὰρ ἀρετὴν τὸ κάλλος τῆς ψυχῆς ἔφη εἶναι, κατὰ δὲ τὸ 5
 10 ἐναντίον τὴν κακίαν ἀσχος ψυχῆς. Ἰντιπατρος μὲν οὖν ὁ Στωϊκός, 6
 τρία συγγραφεύμενος βιβλία περὶ τοῦ ὅτι κατὰ Πλάτωνα μόνον τὸ
 καλὸν ἀγαθόν, ἀποδείκνυσιν ὅτι καὶ κατ' αὐτὸν αὐτάρχης ἢ ἀρετῆ
 πρὸς εὐδαιμονίαν, καὶ ἄλλα πλείω παρατίθεται δόγματα σύμφωνα
 τοῖς Στωϊκοῖς. Ἀριστοβούλῳ δὲ τῷ κατὰ Πτολεμαίου γενοῦσι τὸν 7
 15 Φιλομήτορα, οὗ μίμνηται ὁ συνταξάμενος τὴν τῶν Μακκαβαϊκῶν
 ἐπιτομὴν, βιβλία γέγονεν ἰκανά, δι' ὧν ἀποδείκνυσιν τὴν Περι-
 πατητικὴν φιλοσοφίαν ἔκ τε τοῦ κατὰ Μωυσία νόμον καὶ τῶν
 ἄλλων ἠρητῆσθαι προσηγῶν.

Καὶ τὰ μὲν τῆδε ἔχεται· ἀδελφοὺς δὲ εἶναι ἡμᾶς, ὡς ἂν τοῦ 98. 1
 20 ἐνός θεοῦ ὄντας· καὶ ἐνός διδασκάλου, φαίνεται πον καὶ Πλάτων
 καλῶν ὡς πρὸς· εἰστέ μὲν γὰρ πάντες οἱ ἐν τῇ πόλει ἀδελφοί, οἷς 2
 σήσομεν πρὸς αὐτοὺς μυθολογοῦντες, ἀλλ' ὁ θεὸς πλάττων, ὅσοι
 μὲν ἡμῶν ἰκανοὶ ἄρχειν χρυσοῦν ἐν τῇ γενέσει συνίμειν αὐτοῖς· διὸ
 τιμιώτατοι εἶσιν· ὅσοι δὲ ἐπίκοινοι, ἀργυροῦν· σίδηρον δὲ καὶ χαλκόν
 25 τοῖς γεωργοῖς καὶ τοῖς ἄλλοις δημιουργοῖς· ὅθιν εὐανάγκη φησὶ 3
 ὁ γενοῖναι ἀσπάζεσθαι τε καὶ φιλεῖν τούτους μὲν ταῦτα ἔφ' οἷς

1--3 vgl Matth 22, 37. 5 f. 5 Plato Phaedr. p. 270 B; vgl Strom 11
 22, 1. 6 f. Plato Theaet. p. 185 E. 7 9 vgl Plato Protag. p. 99 CD. 9 f.
 vgl Plato Rep. IV p. 411 DE ἀρετὴ μὲν ... κάλλος, ... ψυχῆς, κακία δὲ ... αἴσχος.

10 14 Antipatros von Tarsos Fr. 50 Arnim. 12 f. vgl. Sternbach, Gnomon
 Vatic. 3 2. 14 16 vgl. Vaekenaer Date de Arist. lud. p. 20 f. 14--16 vgl
 II Makk. 1, 10. 15 f. vgl II Makk. 2, 23. Müller S. v. Al. M. p. 291. 19--
 S. 417, 14 ἀδελφοί· περιφρασεῖται ἀσπάζεσθαι. Euseb. Praep. Ev. X II 13, 18. 20 f.
 vgl Matth. 23, S. u. 3. St. 21--25 Plato Rep. III p. 411 A. 25 S. 391, 1
 Plato Rep. V p. 470 E.

98 Ἡρωδοτῶν St. 14 16 Ἡρωδοτῶν; Vaekenaer. 15 Φιλομή-
 τορος vgl. Strom. 1 15. 1 φαίδρονον E. 16 γέννησι vgl. Strom. VI 5, 3. Sy-
 γγραφεύμενος E. περιφρασεῖται Vaek. 19 εὐανάγκη Hays, dach vgl. in Strom. V 7, 1
 20 εὐανάγκη aus E. 21 πρὸς E. HSS. 22 καὶ τὸν Πλάτωνα vgl. Strom.
 1 15. 24 γενοῖναι Plato E. 25 κακίαν E. 25 τοῖς vgl. in
 Plato. ἀσπάζεσθαι E. 0. 26 περιφρασεῖται; Arnim; Strom. St.

γνωσίαις, ἐκείνους δὲ ἐφ' οἷς δόξαί. Ἰσως (γὰρ) τὴν ἐκλεκτὴν ταύτην 4
 φύσιν γνωσέως ἐπιεμένην μαντεύεται, εἰ μὴ τι τρεῖς τινὰς ὑποτιθέ-
 μενος φύσεις, τρεῖς πολιτείας, ὡς ὑπέλαβόν τινες, διαγράφει, καὶ
 Ἰουδαίων μὲν ἀργυρᾶν, Ἑλλήνων δὲ τὴν τρίτην, Χριστιανῶν δέ,
 5 ἢ (ὁ) χρυσὸς ὁ βασιλικὸς ἐγκαταμέμικται, τὸ ἅγιον πνεῦμα· τὸν
 τε Χριστιανῶν βίον ἐμφαίνων κατὰ λέξιν γράφει ἐν τῷ Θεαι- 5
 τήτῳ· «λέγωμεν δὴ περὶ τῶν κορυφαίων. τί γὰρ ἂν τις τοῦς
 γε φάυλως διατριβοντας ἐν φιλοσοφίᾳ λέγοι; οὗτοι δέ που οὔτε εἰς 6
 ἀγορᾶν ἴσασι τὴν ὁδὸν οὔτε ὅπου δικαστήριον ἢ βουλευτήριον ἢ τι
 10 κοινὸν ἄλλο τῆς πόλεως συνέδριον, νόμους δὲ καὶ ψηφίσματα γεγραμ-
 μένα οὔτε ὀρῶσιν οὔτε ἀκούουσιν. σπουδαὶ δὲ ἑταιριῶν καὶ σύνοδοι 7
 καὶ οἱ σὺν ἀλητρίαι κῶμοι οὐδὲ ὄναρ πρᾶττειν προσισταται αὐτοῖς.
 εὐ δὲ ἢ κακῶς τις γέγονεν ἐν πόλει ἢ τί τῳ κακὸν ἐστι | γεγονὸς 707 P
 ἐκ προγόνων, μᾶλλον αὐτοὺς λέληθεν ἢ οἱ τῆς θαλάσσης λεγόμενοι
 15 χόες. καὶ ταῦτ' οὐδ' ὅτι οὐκ οἶδεν, οἶδεν, ἀλλὰ τῷ ὄντι τὸ σῶμα 8
 κεῖται αὐτοῦ καὶ ἐπιδημεῖ, αὐτὸς δὲ πέταται, κατὰ Πλάτωνα. τᾶς τε
 γὰς ὑπένερθεν οὐρανοῦ τε ὑπερ ἀστρονομῶν καὶ πᾶσαν πάντη φύσιν
 ἐρευνῶμενος.»

Πάλιν αὐτῷ τῷ κυρίου ρήτῳ «ἔστω ὑμῶν τὸ ναὶ ναὶ καὶ τὸ 99, 1
 20 οὐκ οὐκ, ἐκεῖνο ἀπεικαστέον· ἀλλὰ μοι ψευδὸς τε συγχωρῆσαι καὶ
 ἀληθὲς ἀφανίσαι οὐδαμῶς θέμις· τῇ τε περὶ τοῦ ὁμοῦ ἀπαγορεύσει

2 f vgl. Zeller, Phil. d. Gr. II 14 S. 880 f 7—18 Plato Theaet. p. 173 C—
 174 A; das gleiche Citat direkt aus Plato auch Euseb. Praep. Ev. XII 29, 2f (= Theo-
 doret Gr. aff. c. XII 24. 25) 16 f Pindar Fr. 292 Schroeder 19 f vgl. Jak. 5, 12;
 Matth. 5, 37 20 f Plato Theaet. p. 151 D

1 (γὰρ) aus Eus. 4 Χριστιανὴν Eus. BO Χριστιανοὶ Eus. I 4 f Χρι-
 στιανοῖς δὲ [οἷς] χρυσὸς Wi 4 ἢ Schw οἷς L 5 (ὁ) aus Eus. 6 Χρι-
 στιανῶν Eus. χριστιανῶν L 8 που < Eus. O οὔτε Eus. οἶδὲ L 8 f
 οὔτε—[ἴσασι] ἐκ νέων πρῶτον μὲν εἰς ἀγορᾶν οὐκ ἴσασι Plato 9 οἶδὲ Plato
 10 ψηφίσματα] + λεγόμενα ἢ Plato Eus. B 11 ἑταιριῶν Eus. [ἑταιρ.]
 + ἐπ' ἀρχᾶς Plato 12 οἱ < Plato Eus. προσισταται L Plato προσισταται
 Eus. (ἐπιστανται B) 13 τις] + τι Plato BT Eus. XII 18 f γεγονὸς ἐκ προ-
 γόνων] ἐκ προγόνων γεγονὸς ἢ πρὸς ἀνδρῶν ἢ γυναικῶν Plato 14 αὐτοῦς]
 αὐτὸν Plato 15 ταῦτ' οὐδ' L ταῦτα πάντα οὐδ' Plato ταῦτα οὐδ' Eus. οἶ-
 δεν² L³ οὐδὲν L³ σῶμα] + μόνον ἐν τῇ πόλει Plato 16 αὐτὸς δὲ] ἢ δὲ
 διάνοια Plato πέταται (so Eus. XII. XIII) corr. aus πέτταται L³ φέρεται Plato
 16 f τᾶς τε γὰς (γὰς corr. L³) L τὰ τε γὰς Plato τὰ γὰς (γῆς O) Eus.
 17 ὑπένερθε(ν)] + καὶ τὰ ἐπίπεδα γεωμετροῦσα Plato 18 ἐρευνῶμενος nach
 Plato Eus. ἐρευνῶμενος L 19 ρήτῳ] + τῷ Eus. ὑμῖν Eus. O 21 ἀληθὲς;
 (so auch Plato)] ἀληθειαν Eus. τε < Eus. O ἀπαγορεύσει Eus. ἀπαγο-
 ρεῖει L

συνείδει ἦδε ἢ ἐν τῷ δεκάτῳ τῶν Νόμων λέξις· εἰπαισος δὲ ἵσχος
 τε περὶ παντός ἀπίστως· καὶ τὸ σύνολον Πυθαγόρας καὶ Σωκράτης 3
 καὶ Πλάτων. λέγοντες ἀκούειν φωνῆς θεοῦ, τὴν κατασκευὴν τῶν
 ὄλων θεωροῦντες ἀκριβῶς ἐπὶ θεοῦ γεγονέναι καὶ συνεχόμεναι,
 5 ἀδιαλείπτως, ἀκηχόασαι γὰρ τοῦ Μουσείως λέγοντος· εἶπεν, καὶ ἐτί-
 νετο, τὸν λόγον τοῦ θεοῦ ἔργον εἶναι διαγράφοιτος·

Ἐπί τε τῆς τοῦ ἀνθρώπου ἐκ χοῦς διακλίσεως ἰστάμενοι γήινον 4
 μὲν οἱ φιλόσοφοι παρ' ἑκάστα τὸ σῶμα ἀναγορεύουσιν· Ὀμηρος δὲ 5
 οὐκ ὀκνεῖ ἐν κατάραξ μέρει θέσθαι τό·

10 ἀλλ' ἔμεις μὲν πάντες ἔδωκε καὶ γαλα γένοισθε,

καθάπερ Ἡοσίας, καὶ κατακατήσατε αὐτούς· λέγων ὡς πηλός· 6
 Καλλίμαχος δὲ διαρρήδην γράσει· 100 1

ἦν κίτρος οἰνιαντός, ᾧ τό τε πτηρὸν,
 καὶ τὸν θαλάσσην καὶ τὸ τετράκουν οὕτως
 15 ἐφθίγγετο ὡς ὁ πηλὸς ὁ Προμηθεύς.

πάλιν τε αὐτὸς αὐτός τε 2

εἰ σε ἔγη' ὁ Προμηθεύς
 ἔπλασε καὶ πηλοῦ μὴ ἐξ ἑτέρου γέγονες

Ἡοιάδος τε ἐπὶ τῆς Πανδώρας λέγει· 3

20 Ἥμιστον δ' ἐκίλιτοι περικλυτὸν ὄτ τε τάχιστα
 γαλαν ἔδει γέμειν, ἐν δ' ἀνθρώπου θέμιν ἀθήην
 καὶ νόον.

1 f Plato Leg XI p 917 C. 2 6 Worte Aristoteles Vaidkenast Paris
 p. 92 vgl Euseb Praep Ev. XII 12, 3f. 2 f vgl z B Plato Apol p. 31 D
 Xenoph Mem 14. 3 5 vgl Xenoph Mem IV 3, 14. 5 f Gen 1, 3 u. 6
 7 vgl Gen 2, 7. 7 f vgl S. 188, 19. Plato Axioch p. 2. E. 22 A. 10 H 2
 11 vgl Jes 41, 25. 19, 6. 13 15 Ka. p. 120. Fr. St. Schneider. 17 f
 Ka. p. 120. Fr. St. Schneider. 20 22 Hes. 1 Op. 60, 12.

1 6 L F. 6. te Euseb. 2 Πυθαγόρας, 3 τε Euseb. Σωκράτης, 4 τε
 Euseb. 5 3, 10. 6 Euseb. Arist. Μουσείως Euseb. 9 τε Euseb. Euseb. 10 γαλα
 L. 11 α. L. 12 το τε Euseb. καὶ L. Euseb. 14 το L. Euseb. 10 αἰσως,
 Euseb. L. 15 αἰσως, Euseb. καὶ L. Προμηθεύς W. προσφθίως
 L. Euseb. 16 αἰσως Euseb. τε Euseb. 17 α α. St. Schneider. Euseb.
 20 α α. St. Schneider. 22 α α. St. Schneider, Hes.

Πῦρ μὲν οὖν τεχνικὸν ὁδῶ βαδίζον εἰς γένεσιν τὴν φύσιν ὀρι- 4
ζονται οἱ Στωϊκοί· πῦρ δὲ καὶ πῶς ἀλληγορεῖται ὁ θεὸς καὶ ὁ λόγος
αὐτοῦ πρὸς τῆς γραφῆς.

Τί δ'· οὐχὶ καὶ Ὅμηρος, παραφράζων τὸν χωρισμὸν τοῦ ὕδατος 5
ἀπὸ τῆς γῆς καὶ τὴν ἀποκάλυψιν τὴν ἐμφανῆ τῆς ξηρᾶς, ἐπὶ τε τῆς
Τηθύος καὶ τοῦ Ὠκεανοῦ λέγει·

ἤδη γὰρ δηρὸν χρόνον ἀλλήλων ἀπέχονται
εὐνῆς καὶ φιλότητος.

Πάλιν τὸ δυνατόν ἐν πᾶσι προσάπτουσι καὶ οἱ παρ' Ἑλλησι 6
10 λογιώτατοι τῶ θεῶ, ὁ μὲν Ἐπίχαρμος (Πυθαγόρειος δὲ ἦν) λέγων·

οὐδὲν ἐκφεύγει τὸ θεῖον· τοῦτο γινώσκειν σε δεῖ,
αὐτὸς ἐσθ' ἀμῶν ἐπόπτης, ἀδυνατεῖ δὲ οὐδὲν θεός,

ὁ μελοποιὸς δέ·

101, 1

θεῶ δὲ δυνατόν ἐκ μελαινᾶς
15 νυκτὸς ἀμύαντον ὄρσαι φάος,
κελαινεφεῖ δὲ σκότει καλύψαι καθαρόν
ἀμέρας σέλας

(ὁ μόνος ἡμέρας ἐνεστώσης νύκτα ποιῆσαι δυνάμενος [ποιῆσαι], φησί, 2
θεὸς οὗτός ἐστιν), ἐν τε τοῖς Φαινομένοις ἐπιγραφόμενοις Ἄρατος, | 2

20 ἐκ Διὸς ἀρχώμεσθα
εἰπών,

709 P

τὸν οὐδέποτ', ἄνδρες, ἑώμεν
ἄρρητον· μεστὰ δὲ Διὸς πᾶσαι μὲν ἀγυαί,

1 f Chrysipp Fr. phys. 1134 Arnim 2 f vgl. Exod. 3, 2; Joh. 1, 4 4 f
vgl. Gen. 1, 7. 9 7 f Z 206 f 9 vgl. z. B. Matth. 19, 26 11 f Epicharm
Fr. 266 Kaibel; Theodoret Gr. aff. c. VI 22 14—17 Pindar Fr. 142 Schroeder;
Theodoret Gr. aff. c. VI 25 20—S. 394, 18 Aratos Phain. 1—15

1 βαδίζον (ο aus ω corr.) L¹ 4 χωρισμὸν aus λογισμὸν corr. L¹ 5 τε
< Eus. 10 πυθαγόρειος L 11 διαφεύγει Theod. γινώσκειν Eus. Theod.
12 ἐπόπτης Grotius θεῶ Theod. 14 δὲ < Eus. γὰρ Theod. ἐκ
~ vor νυκτὸς Blass, Rh. Mus. 55 (1900) S. 92 μελαινᾶς aus μελάνας corr.
L¹ 15 ὄρσαι Eus. Theod. ὥρσε L 16 κελαινεφεῖ Boeckh κελαινεφές L κε-
λαινεφεῖ Eus. Theod. L κελαινεφεῖ Theod. MSC 17 σέλας καθαρόν | ἀμέρας
~ Blass 18 [ποιῆσαι] < Eus. 19 οὗτος θεὸς ἐστὶν L¹ ὁ Ἄρατος Eus.
20 ἀρχώμεσθα Arat. ἀρξώμεθα L ἀρχώμεθα Eus. 10

πάσαι δ' ἀνθρώπων ἀγοραί, μεστή δὲ θάλασσα
καὶ λιμένες· πάντῃ δὲ Διὸς κεχρήμεθα πάντες·

ἐπιφέρει·

τοῦ γὰρ καὶ γένος ἐσμέν,

8

5 οἶον δημοφιλία.

ὁ δ' ἦπιος ἀνθρώποιον

δεξιὰ σημαίνει, λαοὺς δ' ἐπὶ ἔργα ἐγείρει·

αὐτὸς γὰρ τάδε σήματ' ἐν οὐρανῷ ἐστήριξεν.

ἄστρα διακρίνας· ἐσκέφατο δ' εἰς ἐνιατὸν

10

ἄστρας, οἳ κε μάλιστα τετυγμένα σημαίνουσιν

ἀνθρώποιον Ὁράων, ὅφρ' ἔμπεδα πάντα γένηται·

καὶ μιν αἰεὶ πρῶτόν τε καὶ ἔστατον ἰλάσκονται·

χαίρει, πάτερ, μέγα θαῦμα, μέγ' ἀνθρώποιον ὄνειρα.

καὶ πρὸ τούτου δι' Ὀμηρος ἐπὶ τῆς ἡγαιστοτεύκτου ἀσπίδος κοσμο- 4
15 ποιῶν κατὰ Μαισίαν

ἐν μὲν γαλαν ἰτινῆς, ἐν δ' οὐρανόν, ἐν δὲ θάλασσαν

φυσίον.

ἐν δὲ τὰ τεῖρια πάντα, τὰ τ' οὐρανὸς ἰστιγάνονται.

ὁ γὰρ διὰ τῶν ποιημάτων καὶ καταλογάδην οὐγγραμμάτων ἐδόμισεν·
20 Ζεὺς τὴν ἔνοιαν ἐπὶ τὸν θεὸν ἀναγίρει.

Ἰδοὺ δὲ ὡς εἰπὴν ἐπ' ἀγάς ὁ Δημόκριτος εἶναι τινὰς ἐόλογους 102 1
γράμμι ἐπὶν ἀνθρώπων, οἳ δὴ ἐνατινάντες τὰς χεῖρας ἰσταῖθα
ὄν τὴν ἡέρα καλῶσιν οἱ Ἕλληνας, πάντα Ζεὺς μινθίται καὶ πάνθ'
οὔτος οἶδε καὶ διδοὶ πάντα καὶ ἀγαιρέται, καὶ βασιλεύς οὔτος τῶν
25 πάντων· μινθικώτερον δὲ ὁ μὲν Βοιωτῶς Πίνδαρος, ἅτι Πηθα- 2

10. 18 Σ 483 485 21 25 Dem.-krit Fr. 1 Natorp, 3) Diels Vorwerk
415, vgl. Protr. 68, 5

7 ἰσοί, — ἐγίρει 7 Eus. 7) ἰσον Arat 7) ἰγίρει Arat 8) ἰγίρει L
8 τὴ 9) τὰ γρ Eus 9 ἰσον στο L Eus Arat ἰσόν στο vgl Σ 48' L' vgl
Μακρ., Aratea 8 257 10 ἰστίος Μακρ. mit einigen Zeugen αἰ π
Arat αἰ καὶ L Eus 10 Stob P τῆς μίνας Eus O 11 ἰσταῖθα L φ
ονται Arat 12 πρ τῶ Arat 13 Μοσίς Eus. 14 ἰτινῆς καὶ ἰτινῆς
στ. L 15 ἄ τι τα τε ἰα L δ' ἰ' στο π L' 22 ἰστίσαντες Protr. Eus
ἀνατινάντες, L 23 οἶδε Eus 10 23 f ἰσταῖθα καὶ στο W1 23 π
θίται ἰστα Eus L' μινθίται Eus καὶ στο ἰστα Protr Eus 24 ἀγαι-
οἶται L Eus ἀγαιρέται L' 25 f τὸ θ γορῶς L

γόρειος ὢν, ἐν ἀνδρῶν, ἐν θεῶν γένος, | ἐκ μιᾶς δὲ ματρὸς πνέομεν 710 P
 ἄμφω, τῆς ὕλης, παραδίδοσι καὶ ἓνα τὸν τούτων δημιουργόν, ὃν
 ἄριστοτέχνην πατέρα λέγει, τὸν καὶ τὰς προκοπὰς κατ' ἀξίαν εἰς
 θεϊότητα παρεσχημένον. σιωπῶ γὰρ Πλάτωνα. ἀντικρυς οὗτος ἐν 8
 5 τῇ πρὸς Ἐραστον καὶ Κορίσκον ἐπιστολῇ φαίνεται πατέρα καὶ υἱὸν
 οὐκ οἶδ' ὅπως ἐκ τῶν Ἑβραϊκῶν γραφῶν ἐμφαίνων, παρακελευό-
 μενος κατὰ λέξιν· ἐπομνύντας σπουδῇ τε ἅμα μὴ ἀμούσῳ καὶ (τῇ) 4
 τῆς σπουδῆς ἀδελφῇ παιδείᾳ τὸν πάντων θεὸν αἴτιον καὶ τοῦ ἡγε-
 μόνος καὶ αἰτιοῦ πατέρα κύριον ἐπομνύντας, ὃν, ἐὰν ὀρθῶς φιλοσο-
 10 φήσῃτε, εἴσεσθε.· ἢ τε ἐν Τιμαίῳ δημηγορία πατέρα καλεῖ τὸν 8
 δημιουργόν λέγουσα ὡδὲ πως· ἰθεοὶ θεῶν, ὧν ἐγὼ πατὴρ δημιουργὸς
 τε ἔργων.· ὥστε καὶ ἐπὶ εἴπῃ ἰπερὶ τὸν πάντων βασιλέα πάντα 103, 1
 ἐστὶ κάκεινον ἕνεκεν τὰ πάντα κάκεινο αἴτιον ἀπάντων (τῶν) καλῶν,
 δεύτερον δὲ περὶ τὰ δεύτερα καὶ τρίτον περὶ τὰ τρίτα, οὐκ ἄλλως
 15 ἔγωγε ἑξακοῦσά ἢ τὴν ἁγίαν τριάδα μηνύεσθαι· τρίτον μὲν γὰρ εἶναι
 τὸ ἅγιον πνεῦμα, τὸν υἱὸν δὲ δεύτερον, δι' οὗ ἰπάντα ἐγένετο· κατὰ
 βούλησιν τοῦ πατρὸς. ὁ δ' αὐτὸς ἐν τῷ δεκάτῳ τῆς Πολιτείας 2
 Ἡρὸς | τοῦ Ἀρμενίου, τὸ γένος Παμφύλου, μέμνηται, ὃς ἐστὶ Ζωροά- 711 P
 στρης· αὐτὸς γοῦν ὁ Ζωροάστρης γράφει· ἰτάδε συνέγραφα Ζω- 8
 20 ροάστρης ὁ Ἀρμενίου, τὸ γένος Πάμφυλος, ἐν πολέμῳ τελευτήσας,
 (ῥοα) ἐν Αἰδῇ γενόμενος ἐδάην παρὰ θεῶν.· τὸν δὲ Ζωροάστην 4
 τοῦτον ὁ Πλάτων δωδεκαταίον ἐπὶ τῇ πυρᾷ κείμενον ἀναβιβῶναι
 λέγει· τάχα μὲν οὖν τὴν ἀνάστασιν, τάχα δὲ ἐκεῖνα αἰνίσσεται, ὡς
 διὰ τῶν δωδέκα ζῳδίων ἢ ὁδῶς ταῖς ψυχαῖς γίνεται εἰς τὴν ἀνά-

1 f Pindar Nem. 6, 1 f; vgl. Elter Gnom. hist. ram. 15 8 Pindar Fr. 57
 Schroeder 7—10 [Plato] Epist. VI p. 323 D; vgl. Boeckh, De trag. graec.
 p. 162 f 11 f Plato Tim. 41 A; vgl. Elter Gnom. hist. 255 12—14 [Plato]
 Epist. II p. 312 E 16 vgl. Joh. 1, 3 17 f vgl. Plato Rep. X p. 614 B
 21—23 vgl. Plato Rep. X p. 614 B

1 ἐνθέων L 1 f πνέομεν ματρὸς ἀμφότεροι Pind. 2 τὸν Eus. τῶν L
 δν] τὸν Eus. 4 ἄ ἀντικρυς Eus. 5 Ἐραστον Eus. HSS 7 (τῇ) aus Plato
 Eus. 8 παιδείᾳ Plato (so liest Cobet S. 214) τὸν πάντων] καὶ τὸν τῶν πάντων
 Plato αἴτιον καὶ τοῦ] ἡγεμόνα τῶν τε ὄντων καὶ τῶν μελλόντων τοῦ τε Plato
 9 ἂν Plato ὀρθῶς] ὄντως Plato 9 f φιλοσοφῆτε Eus. φιλοσοφῶμεν Plato
 10 εἰσόμεθα Plato καλεῖ] λέγει Eus. 11 δημιουργὸς πατὴρ Plato 12 τὸν
 Plato Eus. τῶν L 12 f πάντ' ἐστὶ καὶ ἐκεῖνον ἕνεκα πάντα, καὶ ἐκεῖνο Plato
 13 ἕνεκα od. ἕνεκε Eus. ἀπάντων < Eus. (τῶν) aus Plato Eus. 16 τὸ
 corr. aus τὸν L¹ 18 f. 19. 19 f. 21 Ζωροάστρης—ζωροάστην L ζωροάστρις—
 ζωροάστην Eus. 19 συνέγραφα Cobet S. 523 συνέγραψεν L Eus. 21 (ῥοα'
 aus Eus. 22 δωδεκαταίον L 23 οὖν—τάχα δὲ] οὐ—ἀλλ' Eus.

ληθιν. αὐτὸς δὲ καὶ εἰς τὴν γενεὴν γῆσι τὴν αὐτὴν γίνεσθαι κάθο-
 δον. ταύτη ἑποληπτέον καὶ τὰ τοῦ Ἡρακλείου ἀθλίω γενέσθαι δά-
 3 δικά, μεθ' ἧ τῆς ἀπαλλαγῆς παντὸς τοῦ κόσμου τοῦδε τιγγάτι ἢ
 4 φυχῇ οὐ παραπέμπομαι καὶ τὸν Ἐμπιδοκλῆα, ὃς φυσικῶς οὕτως τῆς
 5 τῶν πάντων ἀναλήφτως μέμνηται, ὡς ἰσομένης ποτὲ εἰς τὴν τοῦ
 6 πυρὸς οὐσίαν μεταβολῆς, σαφίστατα (δ' Ἡράκλειτος ὁ Ἐπίσιος ταύτη· 104. 1
 7 ἰσὶ τῆς δόξης, τὸν μὲν τινα κόσμον αἰδίων εἶναι δοκιμάσας, τὸν δὲ
 8 τινα φθιρόμενον, τὸν κατὰ τὴν διακόσμησιν εἰδὼς οὐχ ἕτερον ὅτε
 9 ἐκείνου πως ἔχοντος, ἀλλ' ὅτι μὲν αἰδίων τὸν ἐξ ἀπάσης τῆς οὐσίας
 10 ἰδίως ποῖον κόσμον ἔδει, φανερόν ποιεῖ λέγων οὕτως· ὁ κόσμος τὸν
 11 αὐτὸν ἀπάντων οὐτε τις θεῶν οὐτε ἀνθρώπων ἐποίησεν, ἀλλ' ἦν
 12 αἰεὶ καὶ ἴσται καὶ ἴσται πᾶν αἰεζῶνον ἀπτόμενον μέτρα καὶ ἀποκτε-
 13 νύμενον μέτρα· ὅτι δὲ καὶ γενητὸν καὶ φθαρτὸν αὐτὸν εἶναι
 14 ἰδογματίζεν, μὴ γὰρ τὰ ἐπιφύρομενα· ἔπειρὸς τροπαί πρῶτον θάλασσαν·
 15 θάλασσαν δὲ τὸ μὲν ἤμισον γῆ, τὸ δὲ ἤμισον πρηστήρη, δυνάμι, γὰρ
 16 λέγει, ὅτι πᾶν ἐπὶ τοῦ διοικοῦντος λόγον καὶ θεοῦ τὰ σύμματα δι-
 17 αίως τρέπεται εἰς ἄγρον τὸ ὡς σπέρμα τῆς διακοσμήσεως, ὃ καλεῖ
 18 θάλασσαν· ἐκ δὲ τούτου αἴθρις γίνεται γῆ καὶ οὐρανὸς καὶ τὰ ἐμ-
 19 πνεύματα, ὅπως δὲ πάλιν ἀναλαμβάνεται καὶ ἐκπνεοῦται, οἷον, ὃ
 20 διὰ τούτων διόλοι· ἡ θάλασσα διαχίται καὶ μετρέται εἰς τὸν αὐτὸν
 21 λόγον ὁμοίως πρῶτον ἢ γενέσθαι γῆς ὁμοίως καὶ περὶ τῶν
 22 ἄλλων στοιχείων τὰ αὐτά, παραπλήσια τούτοις καὶ οἱ ἰλλογιμώτατοι
 23 τῶν Στοιχείων δογματίζονται περὶ τε ἐκπνεοῦσιν διαλαμβάνοντι· καὶ
 24 κόσμον διοικήσεις καὶ τοῦ ἰδίως ποῖου κόσμον τε καὶ ἀνθρώπων
 25 καὶ τῆς τῶν ἡμετέρων ψυχῶν ἐπιδιαμογῆς, πάλιν τε αὐτὸ Πλάτων
 26 ἐν μὲν τῷ ἰδῶμοι τῆς Πολιτείας τὴν ἐνταῦθα ἡμίραν ἐκτιμῶν
 27 κίχλην διὰ τοῦς κομμοκράτορας, οἷμαι, τοῦ σκότους τούτου·

1 f vgl. vgl. echt Plato Rep. X p. 621 B 4-6 vgl. Deo's, Post. p. 114
 frag. p. 114 6 25 Chrys. pp. Fr. phys. 50 Arnim 10 18 Heraclit
 Fr. 20 2 Byw. 30 31a Deo's 20 f Heraclit Fr. 23 Byw. 31 Deo's 22 23
 vgl. Strom. V 9, 4 25 27 vgl. Plato Rep. VII p. 621 C 27 vgl.
 Deo's 112

1 γένεσθαι Εἰς. 1 f γένεσθαι γένεσθαι Εἰς. 0 2 ταῦτα - Ἡρακλῆος,
 ἡ γένεσθαι Εἰς. 4 οἱ - Εἰς 10 ὃς φυσικῶς οὕτως, ὁ φυσικῶς οὕτως Εἰς
 6 δ' ἡ γένεσθαι Εἰς. 7 δοκιμάσας, δοκιμάσας, vgl. Z. 14 Μα. 9 τῆς L
 10 ἰδίως, vgl. καὶ L. 8 2 u. ten Z. 24 Heraclit Fr. 23 -- ten Abb. 1
 p. 12 10 11 Εἰς. 12 ἡ γένεσθαι Εἰς. 13 τῶν τῶν Bywater. 11 αὐτῶν Εἰς
 14 τῶν Εἰς 10 16 τῶν τῶν Εἰς. 17 οὐρανὸς καὶ γῆ Εἰς
 20 διοικήσεις Εἰς. 0 21 ἐνταῦθα Εἰς τούτου L. 22 Εἰς γὰρ Schuster
 26 κίχλην, ὃ γὰρ ἡ γένεσθαι Εἰς.

ὑπνον δὲ καὶ θάνατον τὴν εἰς σῶμα κάθοδον τῆς ψυχῆς κατὰ ταῦτα
 Ἡρακλείτω. καὶ μὴ τι τοῦτο ἐπὶ τοῦ σωτήρος προεθέσπισεν τὸ 3
 πνεῦμα διὰ τοῦ Δαβὶδ λέγον· ἐγὼ ἐκοιμήθην καὶ ὑπνωσα· ἐξηγέρ-
 θην, ὅτι κύριος ἀντιλήφεται μου. οὐ γὰρ τὴν ἀνάστασιν μόνην τοῦ 4
 5 Χριστοῦ ἐξ ὑπνου ἔγερσιν, ἀλλὰ καὶ τὴν εἰς σάρκα κάθοδον τοῦ
 κυρίου ὑπνον ἀλληγορεῖ. αὐτίκα ὁ αὐτὸς σωτὴρ παρεγγυᾷ· ἔργηγο- 106, 1
 ρεῖτε, ὅλον μελετᾶτε ζῆν καὶ χωρίζειν τὴν ψυχὴν τοῦ σώματος
 πειρᾶσθε. τὴν τε κυριακὴν ἡμέραν ἐν τῷ δεκάτῳ τῆς Πολιτείας ὁ 2
 Πλάτων διὰ τούτων καταμαντεύεται· ἐπειδὴ δὲ τοῖς ἐν τῷ λειμῶνι
 10 ἐκάστοις ἑπτὰ ἡμέραι γένοιτο, ἀναστάντας ἐντεῦθεν δεῖ τῇ ὀγδόῃ 713 P
 πορεύεσθαι καὶ ἀφικνεῖσθαι τεταρταίους. λειμῶνα μὲν οὖν ἀκου- 3
 στέον τὴν ἀπλανῆ σφαιραν, ὡς ἡμερον χωρίον καὶ προσηγές καὶ τῶν
 ὁρίων χώρον, ἑπτὰ δὲ ἡμέρας ἐκάστην κίνησιν τῶν ἑπτὰ καὶ πᾶσαν
 τὴν ἐργαστικὴν τέχνην εἰς τέλος ἀναπαύσεως ἀπεύδουσιν. ἡ δὲ μετὰ 4
 15 τοὺς πλανωμένους πορεία ἐπὶ τὸν οὐρανὸν ἄγει, τουτέστι τὴν ὀγ-
 δόην κινήσιν τε καὶ ἡμέραν. τεταρταίους δὲ τὰς ψυχὰς ἀπιέναι
 λέγει, δηλῶν τὴν διὰ τῶν τεσσάρων στοιχείων πορείαν.

Ἀλλὰ καὶ τὴν ἐβδόμην ἱερὰν οὐ μόνον οἱ Ἑβραῖοι, ἀλλὰ καὶ οἱ 107, 1
 Ἕλληνες ἴσασιν, καθ' ἣν ὁ πᾶς κόσμος κυκλεῖται τῶν ζωογονου-
 20 μένων καὶ φθομένων ἀπάντων. Ἡσίοδος μὲν (οὖν) οὕτως περὶ 2
 αὐτῆς λέγει·

πρῶτον ἔνη τετράς τε καὶ ἐβδόμη ἱερὸν ἡμαρ.

καὶ πάλιν·

ἐβδομάτῃ δ' αὐθις λαμπρὸν φάος ἡελίοιο.

25 Ὅμηρος δέ·

3

1 vgl. Philo De Jos. 126 (II p. 59 M); Plato Phaed. p. 95 CD ἀλλὰ γὰρ οὐ-
 δέν τι μᾶλλον ἢν ἀθάνατον, ἀλλὰ καὶ αὐτὸ τὸ εἰς ἀνθρώπων σῶμα ἐλθεῖν ἀρχὴ
 ἦν αὐτῆ ὀλέθρου. zu κάθοδος τῆς ψυχῆς vgl. Wytttenbach zu Eunap. II p. 128

1 f vgl. Heraklit Fr. 64 Byw. 21 Diels; Strom. III 21, 1 3 f Psal. 3, 6
 6 f vgl. Matth. 24, 42 u. 5. 7 vgl. Strom. V 67, 1; Plato Phaed. p. 67 D.
 80 E 81 A 9—11 Plato Rep. X p. 616 B 13 f vgl. z. B. Philo Quod deus
 sit imm. 12 (I p. 274 M) 18—S. 398, 16 vgl. Valckenaer, Diatr. de Arist. p. 9.
 117 ff 19 f πᾶς—ἀπάντων (auch Strom. VI 142, 4) u. 20—S. 398, 16 Ἡσίοδος—
 ἐνιαυτοῖς aus Aristobul; vgl. Euseb. Praep. Ev. XIII 12, 13—16 22 Hesiod
 Op. 770 24 Hesiod Zweifelh. Fr. 273 Rzach²

1 κάθοδον] ὁδὸν Eus. ταῦτα L³ ταῦτα L* 2 τῷ Ἡρακλ. Eus. προε-
 θέσπιζε Eus. 4 μόνον Eus. 6 παρεγγυᾷ L* corr. L¹ 10 ἀναστάντες;
 Eus. O δεῖ Eus. I δὴ L δεῖν Plato < Eus. HO 11. 16 τεταρτέους L
 14 ἐργαστικὴν Eus. IO 18—S. 398, 17 [ἢ ἀλλὰ—ἐκθειάζουσιν] als Interpolation
 Valckenaer p. 107 20 (οὖν) aus Eus. οὔτω Eus. 22 ἔνη Hes. Eus. μὲν
 οὖν L ἐβδόμη Hes. Eus. ἐβδομον L 24 αὐθις Arist. 25 δέ] + οὔτω
 λέγει Arist.

ἰβδομάτῃ δῆπειτα κατήλυθεν ἱερὸν ἡμαρ.
καί·
ἰβδόμη ἦν ἱερή.
καὶ πάλιν·
5 ἰβδομον ἡμαρ ἔην, καὶ τῷ τετέλειστο ἅπαντα.
καὶ αὐθις·
ἰβδομάτῃ δ' ἦοι λίκομεν ῥύον ἐξ Ἰαχέροντος.
ναὶ μὴν καὶ Καλλίμαχος ὁ ποιητῆς γράφει·
ἰβδομάτῃ δ' ἦοι καὶ οἱ τετέκοντο ἅπαντα.
10 καὶ πάλιν·
ἰβδόμη εἰν ἀγαθοῖσι καὶ ἰβδόμη ἐστὶ γενέθλη.
καί·
ἰβδόμη ἐν πρώτοισιν· καὶ ἰβδόμη ἐστὶ τελειή.
καί·
15 ἔπαθ' ὅτι πάντα τέτυκτο ἐν οἴκων ἀστειρόεντι
ἐν κέκλοισι φανέντα ἐπιτελλομένοις ἐνιαυτοῖς.

ἀλλὰ καὶ αἱ Σόλωνος ἐλεγίαι σφόδρα τὴν ἰβδομάδα ἐκθειάζουσιν. 10 1
Πι δ' οὐκ ἀπακλήσια τῇ λεγοίῃ γραφῇ ἄνωμεν ἀφ' ἡμῶν 2 1.
τὸν δίκαιον, ὅτι δύσχοριστος ἡμῖν ἐστίν· ὁ Πλάτων μονορουχὶ προ-
2 φητεῖν τὴν σοφίῃ οἰκονομίαν ἐν τῷ δευτέρῳ τῆς Πολιτείας·
ἐν δὲ φησὶν· οὗτος δὲ διακείμενος ὁ δίκαιος μαστιγωθήσεται, σφρα- 3
γισθήσεται, διδύχεται, ἐκκοπήσεται τῷ ὀφθαλμῷ, τελευτῶν πάντα
κακὰ παθὼν ἀνασκινδύλευθήσεται. ὅ τι Σοκρατικὸς Ἀντισθένης. 4

1. 3. 5. 7 Homer Falsche Fr vgl. Kinkel EGF I p. 75 8 vgl. e 22
9. 11 13. 15f Kalimachos Unächtes Fr 145 Schneider; vgl. Arsen. Viol p. 257 f.
Waltz direkt aus Aristobol-Euseb. 17 vgl. Solon Fr. 27 Bergk 4 Strom VI
114, 3-6 18f Weich Sal. 2, 12 - Jes. 3, 19 21 23 Plato Rep II p. 21 E
22 A; Theodoret Gr aff c VIII 20, vgl. Strom IV 2, 1 23-S 200, 3
Theodoret I 75, 17

2f καὶ ἡμαρ· Arist. 7 τίπομα Eus. τίπομα L 8 ναὶ γράφει.
λίος δ' φησὶν οὗτος Arist. Arsen. 9 καὶ, ἡ Eus 10 καὶ οἱ τετέκοντο
ἔτυκτο Eus. ἅπαντα τετέκοντο καὶ πάντα τετέκοντο καὶ τίτυκτο Val. h. Arist.
Arsen. 13 πρώτοισιν Arist. Eus. πρώτῃ L. Arist. πρώτῃ Eus. 15 τελειῇ
Arist. 16 ἐπιτελλομένοις Schneider ἀπαιτούτων ἐπαιτῶν Bentley
17 τί δ', τὰ δὲ Eus. 19 τῷ κοττ. aus το L 21 ἐν δὲ φησὶν οὗτος 20
φησὶν Eus. δὲ· Plato ἀπαιτῶν σφραγισθῆναι Plato Eus. σφραγισθῆναι Theod.
21f σφραγισθῆναι· Eus. σφραγισθῆναι Theod. 22 ὀφθαλμῷ L Theod. ὀ-
φθαλμῷ Eus. ἐκκοπήσεται ἐκκοπήσεται Plato τῷ ὀφθαλμῷ L τῷ
ὀφθαλμῷ L 23 ἀνασκινδύλευθήσεται Plato ἀνασκινδύλευθήσεται Theod. ἀ-
νασκινδύλευθήσεται H 23

παραφράζων τὴν προφητικὴν ἐκείνην φωνὴν ἵτινι με ὁμοιωῶσατε; λέγει κύριος, ἡ (θεὸν) οὐδενὶ ἰσοικεῖται φησί· διόπερ αὐτὸν οὐδεὶς ἐκμαθεῖν ἐξ εἰκότος δύναται· τὰ δ' ὅμοια καὶ Ξενοφῶν ὁ Ἀθηναῖος 5 κατὰ λέξιν λέγει· ὁ γοῦν πάντα σείων καὶ ἀτρεμίζων ὡς μὲν μέγας 5 τις καὶ δυνατός, φανερός· ὅποιος δ' ἐστὶν μορφῆν, ἀφανής· οὐδὲ μὴν ὁ καμπαῆς δοκῶν εἶναι ἥλιος οὐδ' οὗτος ἰσοικεῖν ὄραν αὐτὸν ἐπιτρέπειν, ἀλλ' ἦν τις ἀναιδῶς αὐτὸν θεάσθαι, τὴν ὄψιν ἀφαιρείται·

10 τὶς γὰρ σὰρξ δύναται τὸν ἐπουράνιον καὶ ἀληθῆ 6
ὀφθαλμοῖς(ιν) ἰδεῖν θεὸν ἄμβροτον, ὃς πόλον οἰκεῖ;
ἀλλ' οὐδ' ἀκτίνων κατεναντίον ἡελίοιο
ἄνθρωποι στήναι δυνατοί, θνητοὶ γεγαῶτες,

προεῖπεν ἡ Σίβυλλα.

15 Εὐ γοῦν καὶ Ξενοφάνης ὁ Κολοφώνιος, διδάσκων ὅτι εἰς καὶ 109, 1
ἄσώματος ὁ θεός, ἐπιφέρει·

εἰς θεός, ἔν τε θεοῖσι καὶ ἀνθρώποισι μέγιστος,
οὐ τι δέμας θνητοῖσιν ὁμοῖος οὐδὲ νόημα.

καὶ πάλιν· 2

20 ἀλλ' οἱ βροτοὶ δοκοῦσι γεννᾶσθαι θεούς, |
τὴν σφετέρην δὲ ἐσθῆτα ἔχειν φωνὴν τε δέμας τε. 715 P

καὶ πάλιν· 8

1 f vgl. Jes. 40, 18, 25; 46, 5; Strom. V 117, 3 2 f Antisthenes Fr. 24
Mullach FPG II p. 277; vgl. Protr. 71, 2 4—8 vgl. Xenoph. Mem. IV 3, 13 f;
Protr. 71, 3 mit Anm. 9—12 Orac. Sibyll. Fr. 1, 10—13; Protr. 71, 4 16 f
Xenophanes Fr. 23 Diels 19—S. 400, 5 Theodoret Gr. aff. c. III 72 19 f Xe-
nophanes Fr. 14 Diels; vgl. Wilamowitz, Comm. gramm. II (1880) p. 7; Bergk,
Opuscula II 56

1 φωνήν] γραφήν Eus. 2 <θεόν> aus Protr. 71, 2; Eus. 3—8 τὰ δ'
ἁμοια—ἀφαιρείται hält Cobet S. 249 für interpoliert aus Protr. 71, 3 4 πάντα]
τὰ πάντα Protr. 5 δ' ἐστὶν (ἐστὶ Eus.)] δὲ τὴν Stob. Ecl. II 1, 33 δὲ τις Protr.
P 6 οἷτος] αὐτός Protr. 6 f αὐτὸν ὡς ἰσοικεῖν ὄραν ἐπιτρέπει Stob. 6 αὐ-
τὸν L 10 ὀφθαλμοῖσιν Sib. ὀφθαλμοῖς L Protr. 12 γεγαῶτες L 17 οὐ
τι—οὐδὲ L οὔτε—οὔτε Diels 19 ἀλλὰ βροτοὶ δοκίουσι θεοὺς γεννᾶσθαι
<ὁμοίως> Bergk, ebenso Ma, nur <ὁμοίους> 20 τὴν σφετέρην δὲ ἐσθῆτα
L Eus. καὶ ἴσην τ' αἰσθῆσαι Theod. τὴν σφετέρην τ' αἰσθῆσαι Mullach FPG I
p. 101

συνάδει ἤδε ἢ ἐν τῷ δεκάτῳ τῶν Νόμων λέξις· εἰπαινος δὲ ἄρκος
 τε περὶ παντός ἀπίστος· καὶ τὸ σύνολον Πευθαγόρας καὶ Σωκράτης 3
 καὶ Πλάτων, λέγοντες ἀκούειν φωνῆς θεοῦ, τὴν κατασκευὴν τῶν
 ὄλων θεωροῦντες ἀκριβῶς ἐπὶ θεοῦ γιγνόμεναι καὶ συνεχόμεναι
 ἀδιαλείπτως, ἀκινήσασιν γὰρ τοῦ Μουσίου λέγοντος· εἶπεν, καὶ ἐγί-
 νητο, τὸν λόγον τοῦ θεοῦ ἔργον εἶναι διαγράφοτος·

Ἐπί τε τῆς τοῦ ἀνθρώπου ἐκ χοῦς διαπλάσεως ἰστάμενοι γήινον 4
 μὲν οἱ φιλόσοφοι παρ' ἕκαστα τὸ σῶμα ἀναγορεύουσιν· Ὀμηρος δὲ 5
 οὐκ ὄκνει ἐν κατάρασι μέρει θείσθαι τό·

10 ἀλλ' ἔμεις μὲν πάντες ἔδωκεν καὶ γαλα γένοισθε,

καθάπερ Ἥσας, καὶ καταπατήσατε αὐτοῦ· λέγων ὡς πηλόν· 6
 Καλλιμάχος δὲ διαρρήθην γράφει

100 1

15 ἦν κτενος οὐρανός, ᾧ τό τε πτηρὸν,
 καὶ τὸν θαλάσσην καὶ τὸ τετράπουν οὕτως
 ἐγθίγγητο ὡς ὁ πηλὸς ὁ Προμηθεύς.

10 1

πάλιν τε αὐτὸς αὐτός τε

2

εἴ σε ἔγη' ὁ Προμηθεύς
 ἐπλασε καὶ πηλοῦ μὴ εἰς ἑτέρου γίγοντες

Ἥσιόδός τε ἐπὶ τῆς Πανδώρας λέγει·

3 . .

20 Ἥσιόδοτον δ' ἐκίλεινοι περικλυτὸν ὅτ' ἐι τάχιστα
 γαλαν ἔδει γένων, ἐν δ' ἀνθρώπων θέμιν αὐτὴν
 και νόον.

1 f Plato Leg XI p. 917 C 2 6 Worte Aristoteles Vankenaeer Dats
 p. 12 vgl Euseb Praep Ev III 12, 3f 2 f vgl z B Plato Apol p. 31 D
 Xenoph. Mem I 4 3 5 vgl Xenoph Mem IV 3, 13 5 f Gen 1, 3 u 8
 7 vgl Gen 2, 7 7 f vgl S. 188, 19. Plato Ax. 136 p. 20 E 22 A 10 H 2
 11 vgl Jes. 41, 25. 10, 6 13 15 Kal. machos Fr 51 Schneider 17 f
 Kal. machos Fr 13 Schneider 20 22 Hes. 109, 10-12

1 6 L. Plato te Euseb 2 H. 20, 109, 10-12 te E. B. Σωκράτης, ο τε
 E. O. 3 3 5 f. E. Arist. Mem 1, 4 5 1 20000 E. 10 10 10
 13 10 te te Bentley te te L. E. 14 10 10 E. 10 10 10
 E. 10 10 L 15 10 10 10 10 10 10 10 10 10 10 10 10 10 10
 L. E. 16 10 10 E. 10 10 10 10 10 10 10 10 10 10 10 10 10 10
 20 10 10 10 L 20 22 10 10 10 10 10 10 10 10 10 10 10 10 10 10

Πῦρ μὲν οὖν τεχνικὸν ὁδῶ βαδίζον εἰς γένεσιν τὴν φύσιν ὀρί- 4
ζονται οἱ Στωϊκοί· πῦρ δὲ καὶ φῶς ἀλληγορεῖται ὁ θεὸς καὶ ὁ λόγος
αὐτοῦ πρὸς τῆς γραφῆς.

Τι δ'· οὐχὶ καὶ Ὅμηρος, παραφράζων τὸν χωρισμὸν τοῦ ὕδατος 5
ἀπὸ τῆς γῆς καὶ τὴν ἀποκάλυψιν τὴν ἐμφανῆ τῆς ξηραῆς, ἐπί τε τῆς
Τηθύος καὶ τοῦ Ὠκεανοῦ λέγει·

ἦδη γὰρ δηρὸν χρόνον ἀλλήλων ἀπέχονται
εὐνῆς καὶ φιλότητος.

Πάλιν τὸ δυνατόν ἐν πᾶσι προσάπτουσι καὶ οἱ παρ' Ἑλλήσι 6
10 λογιώτατοι τῷ θεῷ, ὁ μὲν Ἐπίχαρμος (Πυθαγόρειος δὲ ἦν) λέγων·

οὐδὲν ἐκφεύγει τὸ θεῖον· τοῦτο γινώσκειν σε δεῖ,
αὐτός ἐσθ' ἀμῶν ἐπόπτης, ἀδυνατεῖ δὲ οὐδὲν θεός.

ὁ μελοποιὸς δέ·

101, 1

15 θεῷ δὲ δυνατόν ἐκ μελαινας
νυκτὸς ἀμλιαντον ὄρσαι φάος,
κελαινεφεῖ δὲ σκότει καλύψαι καθαρὸν
ἀμέρας σέλας

(ὁ μόνος ἡμέρας ἐνεστώσης νύκτα ποιῆσαι δυνάμενος [ποιῆσαι], φησὶν,
θεὸς οὗτός ἐστιν), ἐν τε τοῖς Φαινομένοις ἐπιγγραφομένοις Ἄρατος, | 2

20 ἐκ Διὸς ἀρχώμεσθα

709 P

εἰπών,

τὸν οὐδέποτ', ἄνδρες, ἑῷμεν
ἄρρητον· μεστὰ δὲ Διὸς πᾶσαι μὲν ἀγνία,

1 f Chrysipp Fr. phys. 1134 Arnim 2 f vgl. Exod. 3, 2; Joh. 1, 4 4 f
vgl. Gen. 1, 7. 9 7 f E 206 f 9 vgl. z. B. Matth. 19, 26 11 f Epicharm
Fr. 266 Kaibel; Theodoret Gr. aff. c. VI 22 14—17 Pindar Fr. 142 Schroeder;
Theodoret Gr. aff. c. VI 25 20—S. 894, 18 Aratos Phain. 1—15

1 βαδίζον (ο aus ω corr.) L¹ 4 χωρισμὸν aus λογισμὸν corr. L¹ 5 τε
< Eus. 10 πυθαγόριος L 11 διαφεύγει Theod. γινώσκειν Eus. Theod.
12 ἐπόπτης Grotius θεῷ Theod. 14 δὲ < Eus. γὰρ Theod. ἐκ
~ vor νυκτὸς Blass, Rh. Mus. 55 (1900) S. 92 μελαινας aus μελάνας corr.
L¹ 15 ὄρσαι Eus. Theod. ὥρσε L 16 κελαινεφεῖ Boeckh κελαινεφές L κε-
λαινεφεῖ Eus. Theod. L κελαινεφέει Theod. MSC 17 σέλας καθαρὸν | ἀμέρας
~ Blass 18 [ποιῆσαι] < Eus. 19 οὗτος θεὸς ἐστὶν L¹ ὁ Ἄρατος Eus.
20 ἀρχώμεσθα Arat. ἀρξώμεθα L ἀρχώμεθα Eus. 10

πᾶσαι δ' ἀνθρώπων ἀγοραί, μεστὴ δὲ θάλασσα
καὶ λιμένες· πάντα δὲ Μῖος κεχρήμεθα πάντες·

ἐπιφίμει·

τοῦ γὰρ καὶ γένος ἐομίν,

3 οἶον διημιονφία.

ὁ δ' ἥπιος ἀνθρώποιον
δεξιὰ σημαίνει, λαοὺς δ' ἐπὶ ἔργα ἐγίρει·
αὐτὸς γὰρ τάδε σήματ' ἐν οὐρανῷ ἐστήριξεν,
ἄστρα διακρίνας· ἐσκέφατο δ' εἰς ἐνιαυτὸν
10 ἄστράς, οἳ κε μάλιστα τετυγμένα σημαίνον
ἀνθρώποιον Ὠράων, ὅσφ' ἔμπεδα πάντα φέηται·
καὶ μιν αἰεὶ πρῶτόν τε καὶ ἔσχατον ἰλάσκονται·
χαίρει, πάτερ, μέγα θαῦμα, μέγ' ἀνθρώποιον ὄνειαρ.

καὶ πρὸ τούτου δὲ Ὅμηρος ἐπὶ τῆς ἡφαιστοτεύκτου ἀσπίδος κοσμο- 4
15 ποιῶν κατὰ Μανσίᾳ

ἐν μὲν γαλαν ἰτινξ', ἐν δ' οὐρανόν, ἐν δὲ θάλασσαν
φισίν.

ἐν δὲ τὰ τέτριά πάντα, τὰ τ' οὐρανὸς ἰσιτφάνωται.

ὁ γὰρ διὰ τῶν ποιημάτων καὶ καταλογάδην συγγραμμάτων ἠδόμινος·
30 Ζεὺς τὴν Ἰννοίαν ἐπὶ τὸν θεὸν ἀναφέρει.

Ἦδη δὲ οὗς ἐκτείνε ἔπ' ἀγῶς ὁ Δημόκριτος ἰθαί τινος ἐολλίγονος 102. 1
γραφεῖ τῶν ἀνθρώπων, οἳ δὴ ἀνατινάντες τὰς χεῖρας ἰσταῖθα
ὄν γὲν ἡμέρα καλῶμεν οἱ Ἕλληνας, πάντα Ζεὺς μινθίεται καὶ πάνθ'
οὕτως οἶδι καὶ διδοὶ πάντα καὶ ἀφαιρείται, καὶ βασιλεύς οὕτως τῶν
25 πάντων· μινθικαίτηρον δὲ ὁ μὲν Βοιωτῶς Πινδαρος, ἀπὲ Πηθα- 2

10. 18 Σ 483. 485 21 25 Demokrit Fr 1 Natorp. 30 Inheld Vorwerk
415, vgl. Protr. 68, 5

7 ἰθαί; — ἐγίρει σ' Eus. ἔργον Arat. ἔγρηται Arat. ἀπὲ τὴ L
8 τε ἄρ] τὰ γ' Eus. 9 ἐσκέφατο L² Eus. Arat. ἰσταῖται vgl. Σ 485. L² vgl.
Manso, Aratea S. 277. 10 ἀστράς; Manso mit einigen Zeugnissen. σ' in
Arat. δ' καὶ L Eus. 10 Stob. P. τετυγμένα Eus. O. 11 ἰσταῖθα L. φ-
οῦται Arat. 12 πρ. τῷ Arat. 13 Μανσίᾳ Eus. 14 ἰτινξ' aus ἰτινξ'
corr. L. 15 ἄρ τὰ τετριά L² δ' ἔ' aus σ'. L² 22 ἀπὲ τινος; Protr. Eus.
ἀπὲ τινος, L. 23 ὄν τὴ Eus. 10. 23 f' πάντα πάντα W. 23 μ-
θίεται σ' in Eus. L² μινθίεται Eus. πάντα πάντα Protr. Eus. 24 ἀφαι-
ρεῖται L² Eus. ἀφαιρείται L². 25 f' πινδαρος; L.

γόρειος ὢν, ἐν ἀνδρῶν, ἐν θεῶν γένος, | ἐκ μιᾶς δὲ ματρὸς πνέομεν 710 P
 ἄμφω, τῆς ὕλης, παραδίδωσι καὶ ἓνα τὸν τοῦτων δημιουργόν, ὃν
 ἄριστοτέλῃαν πατέρα λέγει, τὸν καὶ τὰς προκοπὰς κατ' ἀξίαν εἰς
 θεϊότητα παρεσχημένον. σιωπῶ γὰρ Πλάτωνα. ἀντικρὺς οὗτος ἐν 8
 5 τῇ πρὸς Ἐραστον καὶ Κορίσκον ἐπιστολῇ φαίνεται πατέρα καὶ υἱὸν
 οὐκ οἶδ' ὅπως ἐκ τῶν Ἑβραϊκῶν γραφῶν ἐμφαίνων, παρακελευό-
 μενος κατὰ λέξιν· ἐπομνύντας σκουδῆ τε ἅμα μὴ ἀμούσῳ καὶ (τῇ) 4
 τῆς σκουδῆς ἀδελφῇ παιδείᾳ τὸν πάντων θεὸν αἴτιον καὶ τοῦ ἡγε-
 μόνος καὶ αἰτίου πατέρα κύριον ἐπομνύντας, ὃν, ἐὰν ὀρθῶς φιλοσο-
 10 φήσητε, εἴσεσθε. ἢ τε ἐν Τιμαίῳ δημηγορία πατέρα καλεῖ τὸν 5
 δημιουργόν λέγουσα ὡδέ πως· ἰθεοὶ θεῶν, ὧν ἐγὼ πατὴρ δημιουργός
 τε ἔργων. ὥστε καὶ ἐπὶν εἶπη ἰπερὶ τὸν πάντων βασιλέα πάντα 103, 1
 ἐστὶ κάκεινον ἔνεκεν τὰ πάντα κάκεινο αἴτιον ἀπάντων (τῶν) καλῶν,
 δεύτερον δὲ περὶ τὰ δεύτερα καὶ τρίτον περὶ τὰ τρίτα, οὐκ ἄλλως
 15 ἔγωγε ἑξακοντῶ ἢ τὴν ἁγίαν τριάδα μηνύεσθαι· τρίτον μὲν γὰρ εἶναι
 τὸ ἅγιον πνεῦμα, τὸν υἱὸν δὲ δεύτερον, δι' οὗ πάντα ἐγένετο· κατὰ
 βούλησιν τοῦ πατρός. ὁ δ' αὐτὸς ἐν τῷ δεκάτῳ τῆς Πολιτείας 2
 Ἡρόδου | τοῦ Ἀρμενίου, τὸ γένος Παμφύλου, μέμνηται. ὅς ἐστι Ζωροά- 711 P
 στρης· αὐτὸς γοῦν ὁ Ζωροάστρης γράφει· ἰτάδε συνέγραφα Ζω- 3
 20 ροάστρης ὁ Ἀρμενίου, τὸ γένος Πάμφυλος, ἐν πολέμῳ τελευτήσας,
 (ῥοα) ἐν Αἰδῇ γενόμενος ἐδάην παρὰ θεῶν. τὸν δὲ Ζωροάστρη 4
 τοῦτον ὁ Πλάτων δωδεκαταίον ἐπὶ τῇ πυρᾷ κείμενον ἀναβιῶναι
 λέγει· τάχα μὲν οὖν τὴν ἀνάστασιν, τάχα δὲ ἐκεῖνα αἰνίσσεται, ὡς
 διὰ τῶν δωδέκα ζῳδίων ἢ ὁδὸς ταῖς ψυχαῖς γίνεται εἰς τὴν ἀνά-

1 f Pindar Nem. 6, 1 f; vgl. Elter Gnom. hist. ram. 15 8 Pindar Fr. 57
 Schroeder 7—10 [Plato] Epist. VI p. 323 D; vgl. Boeckh, De trag. graec.
 p. 162 f 11 f Plato Tim. 41 A; vgl. Elter Gnom. hist. 255 12—14 [Plato]
 Epist. II p. 312 E 16 vgl. Job. 1, 3 17 f vgl. Plato Rep. X p. 614 B
 21—23 vgl. Plato Rep. X p. 614 B

1 ἐνθέων L 1 f πνέομεν ματρὸς ἀμφότεροι Pind. 2 τὸν Eus. τῶν L
 3] τὸν Eus. 4 ἄ ἀντικρὺς Eus. 5 Ἐραστον Eus. HSS 7 (τῇ) aus Plato
 Eus. 8 παιδείᾳ Plato (so liest Cobet S. 214) τὸν πάντων] καὶ τὸν τῶν πάντων
 Plato αἴτιον καὶ τοῦ] ἡγεμόνα τῶν τε ὄντων καὶ τῶν μελλόντων τοῦ τε Plato
 9 ἂν Plato ὀρθῶς] ὄντως Plato 9 f φιλοσοφήτε Eus. φιλοσοφῶμεν Plato
 10 εἰσόμεθα Plato καλεῖ] λέγει Eus. 11 δημιουργὸς πατὴρ Plato 12 τὸν
 Plato Eus. τῶν L 12 f πάντ' ἐστὶ καὶ ἐκεῖνον ἔνεκα πάντα, καὶ ἐκεῖνο Plato
 13 ἔνεκα od. ἔνεκε Eus. ἀπάντων < Eus. (τῶν) aus Plato Eus. 16 τὸ
 corr. aus τὸν L¹ 18 f. 19. 19 f. 21 Ζωροάστρης—ζωροάστρη L ζωροάστρης—
 ζωροάστριν Eus. 19 συνέγραφα Cobet S. 523 συνέγραψεν L Eus. 21 (ῥοα)
 aus Eus. 22 δωδεκαταίον L 23 οὖν—τάχα δὲ] οὐ—ἀλλ' Eus.

- ληφιν. αὐτὸς δὲ καὶ εἰς τὴν γενεὴν φησὶ τὴν αὐτὴν γίγνεσθαι κάθο-
 δον. ταύτη ἑποληπτέον καὶ τὰ τοῦ Ἡρακλείου ἀθλα γενέσθαι δώ-
 δεικα, μεθ' ἧ τῆς ἀπαλλαγῆς παντὸς τοῦ κόσμου τοῦδε τιγγάνει ἡ
 ψυχῆ. οὐ παραπέμπομαι καὶ τὸν Ἐμπεδοκλῆα, ὅς φησικῶς οὕτως τῆς 6
 5 τῶν πάντων ἀναλήφτως μέμνηται, ὡς ἰσομήνης ποτὲ εἰς τὴν τοῦ
 πύρρος οὐρανὸν μεταβολῆς. σαφέστατα δ' Ἡράκλειτος ὁ Ἐγίσιος ταῦτι, 104 1
 ἰσθὶ τῆς δόξης, τὸν μὲν τινα κόσμον αἰδίων εἶναι δοκιμάσας, τὸν δὲ
 τινα φθειρόμενον, τὸν κατὰ τὴν διακόσμησιν εἰδὼς οὐχ ἕτερον ὅτις
 ἐκείνον πῶς ἔχοντος, ἀλλ' ὅτι μὲν αἰδίων τὸν ἐξ ἀνάγκης τῆς οὐσίας 2
 10 ἰδίως ποιὸν κόσμον ἦδει, φανερὸν ποιεῖ λέγων οὕτως· ἑκόσμον τὸν
 αὐτὸν ἀπάντων οὕτις θεῶν οὕτε ἀνθρώπων ἐποίησεν, ἀλλ' ἡρ
 αὶ καὶ ἰσθιν καὶ ἰσθαι πῦρ αἰζῶνον ἀπτόμενον μέτρα καὶ ἀποσβῆ-
 νύμενον μέτρα. ὅτι δὲ καὶ γενητὸν καὶ φθαρτὸν αὐτὸν εἶναι 3 ...
 ἰδογματίζειν, μὴνεί τὰ ἐπιφειρόμενα· ἑπύρρος τροπαὶ πρῶτον θάλασσης
 15 θαλάσσης δὲ τὸ μὲν ἡμῶν γῆ, τὸ δὲ ἡμῶν πρηστήρ. δυνάμι, γὰρ 4 ...
 λέγει, ὅτι πῦρ ἐπὶ τοῦ διοικοῦντος λόγον καὶ θεοῦ τὰ σύμπαντα δὲ
 αἶρος τρέπεται εἰς ἕτερον τὸ ὡς σπέρμα τῆς διακοσμήσεως, ὃ καλεῖ
 θάλασσαν· ἐκ δὲ τούτου αἰθίς γίνεται γῆ καὶ οὐρανὸς καὶ τὰ ἐμ-
 πιριζόμενα. ὅπως δὲ πάλιν ἀναλαμβάνεται καὶ ἐκπυρόνται, σαφῶς 5
 20 διὰ τούτων δηλοῖ· ἑθάλασσα διαχέεται καὶ μετρίεται εἰς τὸν αὐτὸν
 λόγον ὁμοίως πρόσθεν ἢ ἢ γενέσθαι γῆς· ὁμοίως καὶ περὶ τῶν
 ἄλλων στοιχείων τὰ αὐτά, παρακλήσια τούτων καὶ οἱ ἄλλοι γινώσκονται 105 1
 τῶν Στοικῶν δογματίζονται περὶ τὴν ἐκπυρόσεως διαλαμβάνοντες καὶ
 κόσμον διοικήσεως καὶ τοῦ ἰδίως ποιῶν κόσμον τε καὶ ἀνθρώπων
 25 καὶ τῆς τῶν ἡμετέρων ψυχῶν ἐπιδιαμονῆς, πάλιν τε αὐτὸ Ἡράκλειτος
 ἐν μὲν τῷ ἰδῶσι τῆς Πολιτικῆς τὴν ἐνταῦθα ἡμῶν νεκτικὴν
 κίχληκιν διὰ τοὺς κοσμοκράτορας, οἶμαι, τοῦ ὁμοίου τούτου·

1f vgl. vielleicht Plato Rep. X p. 621 B. 4-6 vgl. Dols, Post philo-
 sophie, p. 91 sq. 6 25 Chrysipp. Fr. phys. 70 Arnim. 10 15 Heraklit
 Fr. 20 21 Byw. 20 31a Dols. 20f Heraklit Fr. 21 Byw. 31 Dols. 22 25
 vgl. Strom. V 9, 4. 23 27 vgl. Plato Rep. VI p. 21 C. 27 vgl.
 Epist. 112.

1 γ γενεῶν Eas. 1f καθόδον γένεσθαι Eas. O. 2 ταῦτι -- Ἡρακλίτος
 3 γένεσθαι Eas. 4 οἶ - Eas. 10 ὅς φησικῶς οὕτως, ο φησικῶς οὕτως Eas.
 6 ἡρ - Eas. Eas. 7 διοικῶντος διοικητικῶς vgl. Z. 14 Ma. 9 πύρρος L.
 10 ἡρ - vgl. καὶ 3. S. 11 20 ἡρ - Eas. 21 Byw. 31a Heraklit. 1 p. 11. - ἡρ Δψ. 1
 12 ἡρ - Eas. L. Eas. 13 ἡρ - Eas. 14 ἡρ - Eas. 15 ἡρ - Eas. 16 ἡρ - Eas.
 14 ταῦτι, Eas. 10. 16 ταῦτι - Eas. 17 ἡρ - Eas. 18 ἡρ - Eas. 19 ἡρ - Eas.
 20 διοικῶντος Eas. O. 21 ἡρ - Eas. 22 ἡρ - Eas. 23 ἡρ - Eas. 24 Schuster
 24 ἡρ - Eas. 25 ἡρ - Eas.

ὑπνον δὲ καὶ θάνατον τὴν εἰς σῶμα κάθοδον τῆς ψυχῆς κατὰ ταῦτα
 Ἡρακλείτω. καὶ μὴ τι τοῦτο ἐπὶ τοῦ σωτήρος προεθέσπισεν τὸ 3
 πνεῦμα διὰ τοῦ Δαβὶδ λέγον· Ἐγὼ ἐκοιμήθην καὶ ὑπνωσα· ἐξηγγέ-
 ρθην, ὅτι κύριος ἀντιλήφεται μου· οὐ γὰρ τὴν ἀνάστασιν μόνην τοῦ 4
 5 Χριστοῦ ἐξ ὑπνου ἐγερσιν, ἀλλὰ καὶ τὴν εἰς σάρκα κάθοδον τοῦ
 κυρίου ὑπνον ἀλληγορεῖ. αὐτίκα ὁ αὐτὸς σωτὴρ παρεγγυᾷ· ἔρηγο- 106, 1
 ρεῖτε·, ὅλον μελετᾶτε ζῆν καὶ χωρίζειν τὴν ψυχὴν τοῦ σώματος
 περὶ ἑαυτοῦ. τὴν τε κυριακὴν ἡμέραν ἐν τῷ δεκάτῳ τῆς Πολιτείας ὁ 2
 Πλάτων διὰ τούτων καταμαντεύεται· ἔπειδὴ δὲ τοῖς ἐν τῷ λειμῶνι·
 10 ἐκάστοις ἐπὶ ἡμέραι γένοιτο, ἀναστάντας ἐντεῦθεν δεῖ τῇ ὁγδόῃ 713 P
 πορευέσθαι καὶ ἀφικνεῖσθαι τεταρταίους· λειμῶνα μὲν οὖν ἀκου- 3
 στέον τὴν ἀπλανῆ σφαῖραν, ὡς ἡμερον χωρίον καὶ προσηγές καὶ τῶν
 ὁσίων χάρον, ἐπὶ δὲ ἡμέρας ἐκάστην κίνησιν τῶν ἐπὶ καὶ πᾶσαν 4
 15 τὴν ἐργαστικὴν τέχνην εἰς τέλος ἀναπαύσεως ἀπεύδουσιν. ἡ δὲ μετὰ 4
 τοὺς πλανωμένους πορεία ἐπὶ τὸν οὐρανὸν ἄγει, τουτέστι τὴν ὁγ-
 δόην κίνησιν τε καὶ ἡμέραν. τεταρταίους δὲ τὰς ψυχὰς ἀπείνα
 λέγει, δηλῶν τὴν διὰ τῶν τεσσάρων στοιχείων πορείαν.

Ἀλλὰ καὶ τὴν ἑβδόμην ἱερὰν οὐ μόνον οἱ Ἑβραῖοι, ἀλλὰ καὶ οἱ 107, 1
 Ἕλληνες ἴσασι, καθ' ἣν ὁ πᾶς κόσμος κυκλεῖται τῶν ζωογονου-
 20 μένων καὶ φνομένων ἀπάντων. Ἡσίοδος μὲν (οὐν) οὕτως περὶ 2
 αὐτῆς λέγει·

πρῶτον ἔνη τετράς τε καὶ ἑβδόμη ἱερὸν ἡμαρ.

καὶ πάλιν·

ἑβδομάτῃ δ' αὐτίς λαμπρὸν φάος ἡέλιου.

25 Ὁμηρος δέ·

3

1 vgl. Philo De Jos. 126 (II p. 59 M); Plato Phaed. p. 95 CD ἀλλὰ γὰρ οὐ-
 δέν τι μᾶλλον ἢν ἀθάνατον, ἀλλὰ καὶ αὐτὸ τὸ εἰς ἀνθρώπου σῶμα ἐλθεῖν ἀρχὴ
 ἦν αὐτῷ δλέθρον. zu κάθοδος τῆς ψυχῆς vgl. Wyttenbach zu Eunap. II p. 128

1 f vgl. Heraklit Fr. 64 Byw. 21 Diels; Strom. III 21, 1 3 f Psal. 3, 6
 6 f vgl. Matth. 24, 42 u. δ. 7 vgl. Strom. V 67, 1; Plato Phaed. p. 67 D.
 80 E 81 A 9—11 Plato Rep. X p. 616 B 13 f vgl. z. B. Philo Quod deus
 sit imm. 12 (I p. 274 M) 18—S. 398, 16 vgl. Valckenaer, Diatr. de Arist. p. 9.
 117 ff 19 f πᾶς—ἀπάντων (auch Strom. VI 142, 4) u. 20—S. 398, 16 Ἡσίοδος—
 ἐνιαυτοῖς; aus Aristobul; vgl. Euseb. Praep. Ev. XIII 12, 13—16 22 Hesiod
 Op. 770 24 Hesiod Zweifelh. Fr. 273 Rzsch²

1 κάθοδον] ὁδὸν Eus. ταῦτα L³ ταῦτα L* 2 τῷ Ἡρακλ. Eus. προε-
 θέσπισε Eus. 4 μόνον Eus. 6 παρεγγυᾷ L* corr. L¹ 10 ἀναστάντες;
 Eus. O δεῖ Eus. I δη L δεῖν Plato < Eus. HO 11. 16 τεταρτέους L
 14 ἐργατικὴν Eus. IO 18—S. 398, 17 [Ἀλλὰ—ἐκθειάζουσιν] als Interpolation
 Valckenaer p. 107 20 (οὐν· aus Eus. οἴτω Eus. 22 ἔνη Hes. Eus. μὲν
 οὐν L ἑβδόμη Hes. Eus. ἑβδομον L 24 αὐτίς Arist. 25 δέ] + οὕτω
 λέγει Arist.

ἑβδομάτῃ δὴ πειτα κατήλυθεν ἑρὸν ἡμαρ.
 καί·
 ἑβδόμη ἦν ἑρῆ.
 καὶ πάλιν·
 5 ἑβδομον ἡμαρ ἔην, καὶ τῷ τετέλεστο ἅπαντα.
 καὶ αὐθις·
 ἑβδομάτῃ δ' ἦοι λίκομεν ῥόον ἐξ Ἰχέροντος.
 καὶ μὴν καὶ Καλλίμαχος ὁ ποιητῆς γράφει·
 ἑβδομάτῃ δ' ἦοι καὶ οἱ τετύκοντο ἅπαντα.
 10 καὶ πάλιν·
 ἑβδόμη ἐν ἀγαθοῖσι καὶ ἑβδόμη ἐστὶ γενέθλη.
 καί·
 ἑβδόμη ἐν πρώτοισιν καὶ ἑβδόμη ἐστὶ τελείη.
 καί·
 15 ἑπτὰ δὲ πάντα τέτυκτο ἐν οὐρανῷ ἀστειρόεντι
 ἐν κύκλοις φανέντα ἐπιτελλομένοις ἐνιαυτοῖς.

ἀλλὰ καὶ αἱ Σόλωνος ἐλεγεῖται σφόδρα τὴν ἑβδομάδα ἐκθειάζουσιν. 104 1
 Π δ'· οὐχὶ παραπλήσια τῇ λεγοίῃ γραφῇ εἰρωμιν ἀφ' ἡμῶν 2 7.4
 τὸν δίκαιον, ὅτι δύσχητος ἦμιν ἐστίν· ὁ Πλάτων μονοουχί προ-
 20 φητεῖον τὴν σωτήριον οἰκονομίαν ἐν τῷ δευτέρῳ τῆς Πολιτείας
 εὐδὲ φησιν· οὗτος δὲ διακείμενος ὁ δίκαιος μωσιτωθήσεται, στρε- 3
 βλώσεται, δεθήσεται, ἐκκοπήσεται τῷ ὀφθαλμῷ, τελειῶν πάντα
 κακὰ παθὼν ἀνασκινθήσεται· ὅ τι Σοκρατικῶς Ἀντισθένης. 4

1. 8. 5. 7 Homer Falsche Fr vgl. Kinkel EGF I p. 75 8 vgl. s 22
 9. 11 18. 15f Kallimachos Unächtes Fr 145 Schneider; vgl. Arsen. Viol p 237 10
 Wals direkt aus Aristobul-Euseb 17 vgl. Solon Fr. 27 Bergk 1 Strom VI
 141. 3—6 18f Weish Sal. 2, 12 -- Jes. 3, 10 21 23 Plato Rep II p 341 E
 22 A; Theodoret Gir aff c VIII 50, vgl. Strom IV 72. 1 23—5 399. 8
 Theodoret I 75 77

2f καὶ ἡρῆ· Arist. 7 εἰρημῶν Eus. εἰρημῶν L 8 καὶ γράφει.
 ἡμαρ δὲ φησιν αὐτός, Arist. Arsen. 9 εἰρῆς Eus 10 καὶ οἱ τετέλεστο
 τετύκοντο Eus. εἰρημῶν τετέλεστον πάντα τετύκοντο ἐν ἡμῶν Valch. Arist.
 Arsen. 13 πρώτοισιν Arist. Eus. πρώτοι, L. Arist. πρώτοι Eus. 15 τελείη.
 Arist. 16 ἐν πρώτοισιν Schneider περιτελλομένην δίκαιον Bentley
 17 τί δ', καὶ ἡ Eus. 19 τὸν οὐρανόν τὸν οὐρανόν 21 ἐν οὐρανῷ οὐρανόν
 ἐν οὐρανῷ Eus. 22 Plato μωσιτωθήσεται Plato Eus. μωσιτωθήσεται Theod.
 21f ἀνασκινθήσεται Eus. ἀνασκινθήσεται Theod. 1 22 δεθήσεται L Theod. δε-
 θεθήσεται Lato Eus. ἐκκοπήσεται ἐκκοπήσεται Plato 23 ὀφθαλμῷ L 20
 ὀφθαλμῷ L 23 ἀνασκινθήσεται Plato εἰρημῶν 4 εἰρημῶν Theod. 20
 εἰρημῶν H 25

παραφράζων τὴν προφητικὴν κείνην φωνὴν ἵτινι με ὠμοιώσατε; λέγει κύριος, ἡ (θεὸν) οὐδενὶ εἰκέναι φησί· ἡ δὲ οὐκ αὐτὸν οὐδεὶς ἐκμαθεὶν ἐξ εἰκότος δύναται. τὰ δ' ὅμοια καὶ Ξενοφῶν ὁ Ἀθηναῖος 5 κατὰ λέξιν λέγει· ἡ γοῦν πάντα σείων καὶ ἀτρεμίζων ὡς μὲν μέγας τις καὶ δυνατός, φανερός· ὁποῖος δ' ἐστὶν μορφῆν, ἀφανής· οὐδὲ μὴν ὁ παμφαῆς δοκῶν εἶναι ἡλῖος οὐδ' οὗτος εἰκεν ὄραν αὐτὸν ἐπιτρέπειν, ἀλλ' ἦν τις ἀναιδῶς αὐτὸν θεάσεται, τὴν ὄψιν ἀφαι-

10 τὴν γὰρ σὰρξ δύναται τὸν ἐπουράνιον καὶ ἀληθῆ 6
ὄφθαλμοῖς (ω) ἰδεῖν θεὸν ἀμβροτον, ὃς πόλον οἰκεῖ;
ἀλλ' οὐδ' ἀκτίνων κατεναντιον ἡέλλιοιο
ἄνθρωποι στῆναι δυνατοί, θνητοὶ γεγαῶτες,

προεῖπεν ἡ Σίβυλλα.

15 Ἐὐ γοῦν καὶ Ξενοφάνης ὁ Κολοφώνιος, διδάσκων ὅτι εἰς καὶ 109, 1
ἀσώματος ὁ θεός, ἐπιφέρει·

εἰς θεός, ἐν τε θεοῖσι καὶ ἀνθρώποισι μέγιστος,
οὐ τι δέμας θνητοῖσιν ὁμοῖος οὐδὲ νόημα.

καὶ πάλιν·

20 ἀλλ' οἱ βροτοὶ δοκοῦσι γεννᾶσθαι θεούς, | 2
τὴν σφετέρην δὲ ἐσθῆτα ἔχειν φωνὴν τε δέμας τε. 715 P

καὶ πάλιν·

3

1 f vgl. Jes. 40, 18, 25; 46, 5; Strom. V 117, 3 2 f Antisthenes Fr. 24
Mullach FPG II p. 277; vgl. Protr. 71, 2 4—8 vgl. Xenoph. Mem. IV 3, 13 f;
Protr. 71, 3 mit Anm. 9—12 Orac. Sibyll. Fr. 1, 10—13; Protr. 71, 4 16 f
Xenophanes Fr. 23 Diels 19—S. 400, 5 Theodoret Gr. aff. c. III 72 19 f Xe-
nophanes Fr. 14 Diels; vgl. Wilamowitz, Comm. gramm. II (1880) p. 7; Bergk,
Opuscula II 56

1 φωνήν] γραφήν Eus. 2 (θεὸν) aus Protr. 71, 2; Eus. 3—8 τὰ δ'
ἡμοῖα—ἀφαιρείται hält Cobet S. 249 für interpoliert aus Protr. 71, 3 4 πάντα]
τὰ πάντα Protr. 5 δ' ἐστὶν (ἐστὶ Eus.)] δὲ τὴν Stob. Ecl. II 1, 33 δὲ τις Protr.
P 6 οὔτος] αὐτός Protr. 6 f αὐτὸν ὡς εἰκεν ὄραν ἐπιτρέπει Stob. 6 αὐ-
τὸν L 10 ὄφθαλμοῖσιν Sib. ὄφθαλμοῖς L Protr. 12 γεγαῶτες L 17 οὐ
τι—οὐδὲ L οὔτε—οὔτε Diels 19 ἀλλὰ βροτοὶ δοκέουσι θεοὺς γεννᾶσθαι
(ὁμοίως) Bergk, ebenso Ma, nur (ὁμοίους) 20 τὴν σφετέρην δὲ ἐσθῆτα
L Eus. καὶ ἴσῃν τ' αἰσθῆσιν Theod. τὴν σφετέρην τ' αἰσθῆσιν Mullach FPG I
p. 101

ἀλλ' εἴ τοι χεῖρας γ' εἶχον βόες ἢε λέοντες.
 ὡς γράφαι χεῖρεσσι καὶ ἔργα τελεῖν ἄπερ ἄνδρες.
 ἔπποι μὲν θ' ἔπποισι. βόες δέ τε βουῶν ὁμοίαι
 καὶ κε θεῶν ἰδέας ἔγραφον καὶ σώματ' ἔπολουν
 5 τοιαῦθ' οἷόν περ καὶ αὐτοὶ δέμας εἶχον ὅμοιον.

Ἀκούσωμεν οὖν πάλιν Βακχυλίδου τοῦ μελοποιοῦ περὶ τοῦ 110
 θείου λόγοντος:

οἱ μὲν ἀδμητες ἀεικλιῶν
 τοῦτων εἰσὶν, καὶ ἄνατοι,
 10 οὐδὲν ἀνθρώποις ἴκελοι

Κλειάνθου; τε τοῦ Στωϊκοῦ ἰν τινι ποιήματι περὶ τοῦ θεοῦ ταῦτα 2
 γεγραφότος:

τάραθὸν ἐρωτῆς με οἷόν ἐστ'; ἄκουε δὴ
 15 τετασμένον, δίκαιον, ὅσιον, εὐδοκίμης,
 κρατοῦν ἑαυτοῦ, χρήσιμον, καλόν, δίον,
 αὐτηρόν, ἀθέκαστον, ἀπὸ συμμίξρον,
 ἄσφοδον, ἄλυτον, λυσιτελεῖς, ἀνώδυνον,
 ἀφίλιμον, ἐνάριστον, ἀσφαλίς, φίλον,
 20 ἐντιμον, ὁμολογούμενον, . . .
 ἐγκλίς, ἄτινον, ἐπιμιλῆς, πρῶον, σφοδρόν,
 χροσιζόμενον, ἀμειπτον, ἀπὸ διαμῖνον.

1 3 Xenophanes Fr. 15 Diels 8-10 Bakchylides Fr. 13 Blase 34
 Bergk 18-21 Kleantes Fr. 57 Arnim Stoic. vet. fr. I p. 126 f. 75 Pearson
 vgl. Wachsmuth, Comm. II de Zenone Cit. et Cleante Assio p. 84 Das
 Citat auch Protr. 72, 2

1 τοι Eus 2 ἔργα Stobaeus 3 ἔργα Eus 4 ἀλλ' εἴ χεῖρας ἔχον βόες
 ἔπποι εἴτε λέοντες Diels 5 ἢε λέοντες, ἢε λέοντες Theod. MSV 6 εἰ
 ἔχοντες Schultess 7 κλειάνθου Diels, Berl. Sitz B. 1871, S. 78 8 ὡς Heuse 9
 I. Eus Theod. καὶ Diels 10 γεγραφοί, καὶ γεγραφοί Diels 11 ὁμοίαι Theod.
 ὁμοίαι L. ὁμοίαι Eus 12 ἔπποισι S. Karsten an den S. 116 13 καὶ κε
 I. Eus Theod 14 ἔγραφον Eus 15 σῶματ' H. et. Hele 16 ἔπολουν
 Bergnays 17 τοι, μιν τοῦ Eus 18 ἀκούωμεν Neap. et. καὶ κατ. L. ἀκούωμεν
 Eus 19 τοῦ τοῦτον Bergk 20 ἰν τινι Stobaeus Stoic. vet. L. Eus 21 εἰπέας
 Eus. I 22 γεγραφότος Eus 23 γεγραφοί, L. 24 γεγραφοί Eus. I
 25 ἀκούωμεν Eus. I 26 ἀκούωμεν, ἀκούωμεν Eus. I u. Protr.
 27 ἀκούωμεν, ἀκούωμεν Arnim Stoic. vet. fr. I p. 126 f. 75 28 ἀκούω
 μεν Eus. Protr. 72, 2 L.

ὁ δὲ αὐτὸς κατὰ τὸ σιωπώμενον τὴν τῶν πολλῶν διαβάλλον εἰδω- 111, 1
λολατρεῖαν ἐπιφέρει·

ἀνελεύθερος πᾶς ὅστις εἰς δόξαν βλέπει,
ὡς δὴ παρ' ἐκείνης τευξόμενος καλοῦ τινος.

5 οὐκουν ἔτι κατὰ τὴν τῶν πολλῶν δόξαν περὶ τοῦ θείου ὑπο- 2
ληπτέον. |

οὐδὲ γὰρ λάθρα δοκῶ
φωτὸς κακούργου σχήματ' ἐκμιμούμενον
σοὶ Ζῆν' ἔς εὐνήν ὡσπερ ἄνθρωπον μολεῖν,

716 P 8

10 Ἀμφίων λέγει τῇ Ἀντιόπῃ. ὁ Σοφοκλῆς δὲ εὐθυρημόνως γράφει· 4

τὴν τοῦδε γάρ τοι Ζεὺς ἔγημε μητέρα,
οὐ χρυσόμορφος οὐδ' ἐπημφισμένος
πτίλον κύκνειον, ὡς κόρην Πλευρωνίαν
ὑπημβρώσεν, ἀλλ' ὀλοσχερῆς ἀνήρ.

15 εἶτα ὑπελθὼν καὶ δὴ ἐπήγαγεν·

5

ταχὺς δὲ βαθμοῖς νυμφικοῖς ἐπεστάθη
ὁ μοιχός.

ἐφ' οἷς ἔτι φανερώτερον τὴν ἀκρασίαν τοῦ μυθοποιουμένου Διὸς 6
ὠδέ πως ἐκδιηγείται·

20) ὃ δ' οὔτε δαιτὸς οὔτε χέρνιβος θιγῶν
πρὸς λέκτρον ἦει καρδίαν ὠδαγμένος·
ὄλην δ' ἐκείνην εὐφρόνην ἐθόρνυτο.

ταυτὶ μὲν οὖν παρεῖσθω ταῖς τῶν θεάτρων ἀνοίαις· ἄντικρυς δὲ ὁ 7
μὲν Ἡράκλειτος τοῦ λόγου τοῦδ' ἕντος αἰεὶ φησὶν ἀξύνεται

§ f Kleantes Fr. 560 Arnim a. a. O. p. 128 (101 Pearson); vgl. Protr. 72, 2
7—9 Euripides Antiope Fr. 210 11—22 Sophokles Fr. dub. 1026 24—S. 402, 2
Heraklit Fr. 2 Byw. 1 Diels; vgl. Sext. Emp. Adv. Math. VIII 132

1 σιωπώμενον L 4 τινος καλοῦ Eus. 5 θείου (vgl. S. 400, 7) Eus.
θεοῦ L 8 φωτὸς] θηρός F. W. Schmidt, Krit. Stud. II p. 452 9 Ζῆν' Valcke-
naer, Diatr. in Eur. rel. p. 63^b τήνδε L τήνδ' Eus. 18 πτίλον κύκνειον L
14 am Rand ὑπημβρώσεν, ἔγκνον ἐποίησεν L² 15 εἶτα ὑπελθὼν Eus. εἶτ'
αὐ' ἐπελθὼν L 16 νυμφικοῖς] μοιχικοῖς Eus. 10 ἐπεστάθη oder ἐπεστάται
Eus. ἐπεσχάλη L 18 ἔτι Eus. ἔστι L 20 οὔτε² Eus. οὐδέ L θιγῶν Eus.
θίβων L 21 ἦει (sic) L 22 ἐθόρνυτο Eus. (vgl. Hesychius s. v.) ἐθρόπτετο
L 23 ταυτὶ Eus. ταύτη L παρεῖσθω L³ Eus. παρίσθω L² 24 τοῦδ' ἕν-
τος] τοῦ ἕντος L αἰεὶ Eus.

Clemens II.

26

γίγονται ἄνθρωποι καὶ πρόσθεν ἢ ἀκούσαι καὶ ἀκούσαντες τὸ
πρῶτον.

Ὁ μλοποιὸς δὲ Μελανικπίδης ἄδων φησὶν·

112 :

κλῦθί μοί, ὦ πάτερ, θαῦμα βροτῶν,
5 τὰς ἀειζῶον ψυχὰς μεδέων.

Παρμενίδης δὲ ὁ μέγας, ὡς φησὶν ἐν Σοφιστῇ Πλάτων, ὠδί πως 2
περὶ τοῦ θείου γράφει·

πολλὰ μάλ', ὡς ἀγένητον Ἴον καὶ ἀνώλεθρόν ἐστιν.
οὔλον μονογενές τε καὶ ἀτρεμὲς ἢδ' ἀγένητον.

10 ἀλλὰ καὶ ὁ Ἡσίοδος

3

φησὶ

ἀντὸς γὰρ πάντων
βασίλειός τε καὶ κοίρανόσ ἐστιν
ἀθάνατων· οὐδ' οὔτις ἐρήμισται κράτος ἄλλος.

15 καὶ μὴν καὶ ἡ τραγωδία ἀπὸ τῶν ἰδιώλων ἀποσπῶσα εἰς τὸν 4
οὐρανὸν ἀναβλέπειν διδάσκει.

Ὁ μὲν Σοφοκλῆς, ὡς φησὶν Ἐκαταλὸς ὁ τὰς ἱστορίας συνταξά 112 1
μνος ἐν τῷ Κατ' Ἀρχαίμων καὶ τοὺς Ἀγχιπτόους, ἀντικρὺς ἐπὶ τῆ,
οκνηγῆς ἐκβοῶ·

20 εἰς τὰς ἀληθειαισιν, εἰς ἐστὶν ὁ θεός,
ὡς οὐρανόν τε ἵτινξεν καὶ γαίαν μακρὴν

2

4 f Melanippides Fr 6 Bergk · 6 Plato Sophist p 237 A · 8 f Parmenides
Fr S, 3f Diels; vgl. Simplic. phys. 91, 1f; 78, 12f; 15, 23; 145, 3f Diels; Plat
Mor 1114 C u. a. · 9 Theodor. Gr aff. c. IV 7; II 108. hier aus Euseb. Fr
Ev 1 S 5 · 11 14 Hesiod. Fr 195 Rzsch?, vgl. Protr. 22, 3 · 17 S 402, 7
Hekataios von Abdera, Gefälschtes Fr. 18 FHG II p. 29, vgl. Diels, Vorw. 48,
49, Elter. Gnom. hist 151, 254 · 20 S 402, 7 Soph. Fr 1025, Theodor. Gr
aff. c. VII 49; vgl. Boscch. De trag. graec. p. 118f; Elter. Gnom. hist. p. 151
u. Protr. 74, 2 mit den dort angeführten Schriftstellern u. Varianten

5 τρεῖς εἰς αὐτὸν εἰρήνην, L' ἡδὲ αὐτὸν εἰρήνην Bergk · 6 δ', το
Eus · 7 θεός vgl. S 402, 7 Eus θεός L · 8 ἀγχιπτόους ἢ ἀγχιπτόων L
Eus O · 9 οὐρανὸν μοῖνον Eus I Theod. u. XI 11 οὐρανὸν μονογενές, ἰστί
γενεογέννητος Plat · 10 τε δὲ Eus · 11 ἢ δ' L · ἀγχιπτόων ἀγχιπτόων Simpl
p. 102, 15 145 · 14 αὐτὸ δ' L Eus τε αὐτὸν · 15 τὸ δ' Protr. aus d. Sy τὸ
δ' αὐτὸν τὸ δὲ Hellen. aus · 16 ἵτινξεν L' Eus ἵτινξεν L' · 17 μὲν +
καὶ Eus

πόντου τε χαροπὸν οἶδμα καὶ ἀνέμων βίαν.
 θνητοὶ δὲ πολλοὶ καρδίαν πλανώμενοι,
 ἰδρυσάμεσθα πημάτων παραφυγὴν
 θεῶν ἀγάλματα ἐκ λίθων, ἢ χαλκίων
 5 ἢ χρυσοτεύκτων ἢ ἐλεφαντίνων τύπους·
 θυσίας τε τούτοις καὶ κακὰς πανηγύρεις
 στέφοντες, οὕτως εὐσεβεῖν νομίζομεν.

Εὐριπίδης δὲ ἐπὶ τῆς αὐτῆς σκηνῆς τραγωδῶν

114, 1

ὄρῳς

10 φησὶ

τὸν ὑποῦ τόνδ' ἄπειρον αἰθέρα
 καὶ γῆν περίξ ἔχοντα ὕγρας (ἐν) ἀγκάλαις;
 τοῦτον νόμιξε Ζῆνα, τόνδ' ἠγοῦ θεόν.

ἐν δὲ τῷ Πειριθῷ δράματι ὁ αὐτὸς καὶ τάδε τραγῶδει·

2

15

οὐ τὸν αὐτοφυῆ, τὸν ἐν αἰθερίῳ
 ῥόμβῳ πάντων φύσιν ἐμπλέξαντα,
 ὃν περί μὲν φῶς, περί δ' ὄρφναία
 νύξ αἰολόχρως ἄκριτός τ' ἄστρον
 ὄχλος ἐνδελεχῶς ἀμφιχορεύει.

20 ἐνταῦθα γὰρ ἔστι μὲν αὐτοφυῆς τὸν δημιουργὸν νοῦν εἰρηκεν, τὰ 8
 δ' ἐξῆς ἐπὶ τοῦ κόσμου τάσσεται, ἐν ᾧ καὶ (αἰ) ἐναντιότητες φωτός
 τε καὶ σκότους. ὁ τε Εὐφορίωνος Αἰσχύλος ἐπὶ τοῦ θεοῦ σεμνῶς 4 718 P
 σφόδρα φησὶν·

25 Ζεὺς ἐστὶν αἰθῆρ, Ζεὺς δὲ γῆ, Ζεὺς δ' οὐρανός·
 Ζεὺς τοι τὰ πάντα χῶτι τῶνδε [τοι] ὑπέρτερον.

9—18 Eurip. Fr. 941; vgl. Protr. 25, 3; Elter, Gnom. hist. p. 122 f 15—19
 [Eurip.] Peirithus Fr. 593 = Kritias Fr. 19 Diels, Vorsokr. 570 21 f Gegensatz
 zu Psal. 138, 12 24 f Aeschylus Heliades Fr. 70; vgl. Philodemus De pie-
 tate p. 22 Gomperz

1 χαροπὸν Protr. Eus. χαροποιὸν L βίας Protr. Eus. 8 παρὰ ψυχὴν
 L 6 κακὰς L* Eus. 10 καλὰς L² 12 ὕγρας ἐν) ἐν ὕγρας Eus. O ἐν)
 aus Protr. Eus. 13 τὸν δ' L 14 ἐν τε Eus. 16 ῥόμβῳ Eus. ῥόμβῳ
 L ῥόμβῳ Hesych. s. v. αἰθέρος u. a. 17 περί—περί Eus. περί—περί L
 21 (αἰ) aus Eus. 22 Εὐφορίωνος Eus. εὐφορίων 3 τε L 25 χῶτι] χ' ᾧτι L
 χωρεῖ Eus. 10 τῶν δέ τοι L τῶνδε Eus. 10

οἶδα ἐγὼ καὶ Πλάτωνα προσμαρτυροῦντα Ἡρακλείτῳ γράφοντι· ἔν 115
τὸ σοφὸν μόνον λέγεσθαι οὐκ ἐθέλει καὶ ἐθέλει Ζητὸς ὄνομα·
καὶ πάλιν· νόμος καὶ βουλῇ πείθεσθαι ἐνός· κἄν τὸ φητὸν ἐκείνο 2 3
ἀναγαγεῖν ἐθέλης· ὁ ἔχων ὧτα ἀκούειν ἀκούεται· εἴροις ἂν ἀδί-
5 πω· ἔμφαινόμενον πρὸς τοῦ Ἐφισίου· ἀξύνετοι ἀκούσαντες κωφοί·
λοῖπαι· γάτις αὐτοῖσιν μαρτυρεῖ παρόντας ἀπῆλαι·

Ἄλλ' ἀντικρὺς [καὶ] μίαν ἀρχὴν καὶ παρ' Ἑλλήνων ἀκούσαι πο- 4
θεις; Τιμαῖος ὁ Λοκρὸς ἐν τῷ φουικῷ συγγράμματι κατὰ λέξιν ἀδί-
μοι μαρτυρήσει· ἓμια ἀρχὰ πάντων ἐστὶν ἀγέννητος· εἰ γὰρ ἐγένετο
10 οὐκ ἂν ἦν ἐτι ἀρχά, ἀλλ' ἐκείνα, ἐξ ἧς ἡ ἀρχὰ ἐγένετο· ἑρρηγή γὰρ 5
ἐκείθεν δόξα ἢ ἀληθής· ἀκουσ· φησὶν· Ἰσραήλ, κύριος· ὁ θεὸς· σοὶ
εἰς ἐστὶν· καὶ αὐτῷ μόνῳ λατρεύσει·

οὗτος ἰδοὺ πάντεσσι σαφής· ἀπλάνητος· ἐπάροχη. 6

ὡς φησὶν ἡ Σίβυλλα.

15 Ἦδη δὲ καὶ Ὀμηρος φαίνεται πατέρα καὶ υἱὸν διὰ τούτων. ὡς 116·
ἔτιχεν μαντείας· ἐνστόχον, λέγων·

εἰ μὲν δὴ οὔτις σε βιάζεται ἰδὼν ἰόντα,
νοῦσον δ' οὐπω· ἐστὶ Μῶς· μεγάλου ἀλείσσει.
οὐ γὰρ Κύκλωπες· Μῶς ἀγιόχου ἀλέγουσιν.

21 καὶ πρὸ τούτου Ὀφρεῖς· κατὰ τοῦ προκειμένου φερόμενος εἰρηκεν 2

εἰ Μῶς· μέγαιστο, πατέρ Μῶς· ἀγιόχοι ο .

1 Denkt Clemens vielleicht an Plato Kratyl. p. 39. B? Jackson 1-6
Heraklit Fr. 65. 110. 3 Hyw. 52. 34 Diels 4 Luk. 14. 35 u. 8 5f Theodoros
Gr. aff. c. 1. 70 8 10 Theodoros Gr. aff. c. 11. 105 9f wober? vgl. Plato
Phaedr. p. 245 CD u. Ast Annot. 1 p. 182ff zu dieser Stelle 11f Deut. c.
1. 13 18 Orac. Sib. Fr. 1. 25; vgl. Protr. 77. 2 17-19 u. 4. 0f 27 21 Or.
1 heus Fr. 237 Abel

2 nach Ἰσραήλ setzt Interpunkt. in Cron. Ph. 1. N. F. 1. 189. 8. 20ff
3 σουζή L. F. 1. 0 5 πω· ε· Eus. προσόμοι Eus. 6 αἰτοία Eus. Theod.
ἀτῶνα Eus. Theod. ἀτῶνα L. 7 ἡμα· Eus. μίαν ἀρχὴν ~ nach Ἑλλή-
των Eus. 0 9 ἀγέννητος Eus. ἀγέννητος L. Theod. 10 ἐκείνα L. Eus. 0
ε· L. α· ε· Theod. 11 ἀληθινός Eus. 12 πατέρ· ἐστὶ Protr. 15-21
εἰς· ἀγιόχου· Eus. 16 ἐνστόχοι Sy. ἐνστόχοι L. 17 μή τις Hom.
21 ἀγιόχοι L.

Ξενοκράτης δὲ ὁ Καρχηδόσιος, τὸν μὲν ὕπατον *Μα*, τὸν δὲ νέατον **3**
 καλῶν, ἔμφασιν πατρὸς ἀπολείπει καὶ υἱοῦ. καὶ τὸ παραδοξότατον, | **4**
 Ὅμηρος γιγνώσκειν φαίνεται τὸ θεῖον ὁ ἀνθρωποκαθεῖς εἰσάγων **719 P**
 τοὺς θεοῦς· ὃν οὐδ' οὕτως αἰδεῖται Ἐπίκουρος. φησὶ γοῦν· | **117, 1**

- 5 τίπτε με, Πηλέος υἱέ, ποῖν ταχέεσαι διώξεις, **258 S**
 αὐτὸς θνητὸς ἑών, θεὸν ἄμβροτον; οὐδέ νυ πώ με
 ἔγνωσ ὡς θεός εἰμι.

οὐχ ἄλωτον γὰρ εἶναι θνητῶ οὐδὲ καταληπτόν τὸ θεῖον οὔτε ποῖν **2**
 οὔτε χερσὶν οὔτε ὀφθαλμοῖς οὐδ' ὄλως τῶ σώματι δεδήλωκεν. ἵτινι **3**
10 ὁμοιώσατε κύριον; ἢ τίνι ὁμοιώματι ὁμοιώσατε αὐτόν;· φησὶν ἢ
 γραφή. ἢ μὴ εἰκόνα ἐποίησε τέκτων, ἢ χρυσοχόος χωνεύσας χρυσοῖον **4**
 περιεχρῦσασεν αὐτόν;· καὶ τὰ ἐπὶ τούτοις.

ᾧ) τε κωμικὸς Ἐπίχαρμος σαφῶς περὶ τοῦ λόγου ἐν τῇ Πολιτείᾳ **118, 1**
 λέγει ὡδὲ πως·

- 15 ὁ βλος ἀνθρώποις λογισμοῦ καὶ ἀριθμοῦ δεῖται πάνν·
 ζῶμεν [δὲ] ἀριθμῶ καὶ λογισμῶ· ταῦτα γὰρ σφῆξει βροτούς·

εἶτα διαρρήθην ἐπιφέρει· **2**

ὁ λόγος ἀνθρώπους κυβερνᾷ, κατὰ τρόπον σφῆζει·

εἶτα, εἰ **3**

- 20 ἔστιν ἀνθρώπων λογισμός. ἔστι καὶ θεῖος λόγος·
 <ὁ μὲν ἐν> ἀνθρώπων κέφυκεν περὶ βλου καταστροφάς·
 ὁ δὲ γε τᾶς τέχνας ἅπασι συνέκεται θεῖος λόγος, |
 ἐκδιδάσκων [αἰεὶ] αὐτὸς αὐτούς, ὅ τι ποιεῖν δεῖ συμφέρον· **720 P**

1 f Xenokrates Fr. 18 Heinze; vgl. Plut. Mor. p. 1007 F 4 vgl. Epikur
 Fr. 228 Usener p. 172, 3 5—7 X 8—10 9—12 Jes. 40, 18 f 15—
 S. 406, 2 Epicharm Fr. 235—257 Kaibel

1 δὲ] τε Eus. ^{lx}καρχηδόσιος (lx übergeschr. L³) L καρχηδόσιος Eus. (vgl. zu
 Prot. 66, 2; Strom. V 87, 3) 3 Ὅμηρος < Eus. 4 γοῦν] γὰρ Eus. I
 5 πηλέως L ταχέεσι L 7 ἔγνωσ Hom. Eus. ἔγνωσας L 16 [δὲ] Grotius
 δ' ἐν Eus. 18 κατ' ἀτραπὸν σφῆζων (βλου) Heyse σφῆζει (μόνος) Grotius σφ-
 ζει (τ' αἰε | καὶ τὰ πρῶτα γενομένους καὶ) περὶ βλου καταστροφάς Kaibel
 19 εἶτα < Eus. [εἰ] Grotius 21 ὁ μὲν ἐν) Schw καταστροφάς Eus.
 καὶ τὰς τροφάς L 22 ὁ δ' ἐπὶ τὰς τέχνας ἅπασι Heyse ὁ δὲ γε τὰς τέχνας;
 ἀπάσαις Ma [ὁ δὲ γε] τὰς τέχνας δ' ἐφρών' ἅπασι Kaibel τὰς Scaliger τὰς
 I. 23 ἐκδιδάσκων] διδάσκων Eus. [αἰεὶ] < Eus.

οὐ γὰρ ἄνθρωπος τέχνην εὕρειν· ὁ δὲ θεὸς ταύταν φέρει.
ὁ δέ γε τάνθρώπου [λόγος] πέφυκεν ἀπό γε τοῦ θείου λόγου.

Ναὶ μὴν διὰ τοῦ Ἰσαίου τοῦ πνεύματος κεκραγότες ἵτι μοι 119 :
πλήθος τῶν θνητῶν; λέγει κύριος· πλήρης εἰμι ὀλοκαυτωμάτων
5 κριῶν καὶ στέαρ ἀρνῶν καὶ αἷμα ταύρων οὐ βούλομαι· καὶ μετ'
ὀλίγα ἐπάγοντος· ἐλούσασθε, καθαροὶ γένησθε, ἀφέλετε τὰς ποτηρία·
ἀπὸ τῶν ψυχῶν ἰμῶν· καὶ τὰ ἐπὶ τούτοις. Μένανδρος ὁ κωμικός· 2
αἴται· γράφει τὰς λέξεσιν·

εἴ τις δὲ θνητὸν προσφίρων, ὦ Πάμφιλι,
10 ταύρων τι πλήθος ἢ ἐρίων, ἢ νῆ Δία
ἰτέρων τοιούτων, ἢ κατασκευίσματα,
χρυσᾶς ποιήσας χλαμίδας ἤτοι πορφυρᾶς,
ἢ δὲ ἑλέφαντος ἢ σμαράγδον ζῴδια,
εὐνοῦν νομίζει τὸν θεὸν καθιστάναι,
15 πεπλάνηται ἐκεῖνος καὶ φρένας κοῦφαι· ἔχει.
οἶδε γὰρ τὸν ἄνθρωπον χρήσιμον περικείμεναι,
μὴ παρθένους φθείροντα καὶ μοιχῶμενον,
κλέπτοντα καὶ σφάττοντα χοιμάτων χάριν·
μηδὲ βελόνης ἱναμμα ἐπιθυμήσας, Πάμφιλι·
20 ὁ γὰρ θεὸς βλέπει σε πλεῖστον παρών.

ἠθὺς ἐγγίζων ἐγὼ εἰμι καὶ οὐχὶ θεὸς πόρρωθεν· ἢ ποιήσει τι ἄν· 3
θρῶπος ἐν κριμαίοις καὶ οὐχὶ ὄψομαι αὐτόν; διὰ Ἰερμίου φησὶν

Καὶ πάλιν ὁ Μένανδρος παραγράφων τὴν γραφὴν ἐκείνην 120 :
ἠθέουσι θνητὸν δικαιοσύνης· καὶ ἑλπίσατε ἐπὶ κύριον· ἐοδὲ πρὸς
2· γράφει·

2 7 Jes 1, 11 19. 9 20 vgl. Just. De non. 4 p. 19; Otto, wo nach
γάρην 18 noch vier andere Verse stehen und alles dem Philemon zugeschrieben
ist. Vgl. Brunck, Genom. post graec. (1784) p. 39; Menander et Phil. coll. ed.
A. Meineke p. 20 ff; Koch CAF III p. 212 Menander Pseudepigr. Fr 113; Henschel
De trag. graec. p. 157. Eter, Genom. hist. P^o. 102. 21 f Jerem. 3, 23 f
24 Psal 4, 6.

1 ἰέρων] + το Eus. ταύταν φ σε Interj. citation fur μοι; Kautel
2 ὁ δέ γε τούτου > nach κατασκευίς; W1. κατασκευίς Heyse τοῦ διδρακίτου
Eus 10 τούτου, Grand rd. γε Eus 10 L. 3 τοῦ + Eus. το τούτου
Eus 0. 4 θνητῶν] + τούτου Jes Eus. πλεῖστον L. 5 κριῶν + Eus
6 ἐπάγοντος, Eus. 10 τῶν τε τούτου γε Brunck. 14 καθιστάται τούτου
καθιστάται Eus. Just. 15 παρθεῖν Just. 16 πορφυρᾶς καθιστάται
17 18 σφάττοντα Just. 19 ἐν εἴματι Eus 10 Just. 20 ἐπιθυμήσας,
Ha. μοι Eter, Genom. hist. 10 ἐπιθυμᾶς; Haugard Sy. ἐπιθυμᾶς; ποτὶ 14
20 τούτου τούτου Eus 0. 21 εἰς Eus. φησὶ L. 22 Eus. 22 οὐκ Eus.

μηδὲ βελόνης, ὧ φίλτατε, | 2
 ἐπιθυμῆσας ποτὲ ἀλλοτρίας· ὁ γὰρ θεὸς 721 P
 δίκαιοις ἔργοις ἤδεται καὶ οὐκ ἀδίκους,
 5 πονοῦντα δὲ ἐὰν τὸν ἴδιον ὑψῶσαι βίον,
 τὴν γῆν ἀροῦντα νύκτα καὶ τὴν ἡμέραν.
 θεῶ δὲ θῦε διὰ τέλους δίκαιος ὢν,
 μὴ λαμπρὸς ὢν ταῖς χλαμύσιν ὡς τῇ καρδίᾳ.
 † βροντῆς ἐὰν † ἀκούσης, μὴ φύγης,
 10 μη(δὲν) συνειδῶς αὐτὸς αὐτῶ, δέσποτα·
 ὁ γὰρ θεὸς βλέπει σε πλησίον παρών.

ἔτι σοῦ λαλοῦντος, φησὶν ἡ γραφή, ἔρω· ἰδοὺ πάρεμι. 8

Δίφιλος πάλιν ὁ κωμικὸς τοιαῦτά τινα περὶ τῆς κρίσεως δια- 121, 1
 λέγεται·

οἶε σὺ τοὺς θανόντας, ὧ Νικήρατε,
 15 τρουφῆς ἀπάσης μεταλαβόντας ἐν βίῳ,
 πεφευγέναι τὸ θεῖον ὡς λεληθότας;
 ἔστιν Δίκης ὀφθαλμὸς, ὃς τὰ πάντα ὄρα.
 καὶ γὰρ καθ' Αἶδην δύο τρίβους νομιζομεν·
 μίαν δίκαιων, ἑτέραν δὲ ἀσεβῶν εἶναι ὁδόν.
 20 καί·

εἰ τοὺς δύο καλύψει ἡ γῆ (φησὶ) τῶ παντὶ χρόνῳ,
 ἄρραξε ἀπελθῶν, κλέπτε, ἀποστέρει, κύκα·

1—10 ebenso wie S. 406, 9 ff jüdische Fälschung; vgl. oben. Emendationsver-
 suche bei Grotius, Seidler (De vers. dochm. II [1812] p. 398 f); Boeckh a. a. O.
 p. 158 11 Jes. 58, 9 12—19. S. 408, 1 f Theodoret Gr. aff. c. VI 23 14—
 S. 409, 8 vgl. [Just.] De mon. 3 p. 132 Otto (hier 14—S. 408, 5 dem Philemon
 zugesch.); Elter, Gnom. hist. 187—190 14—S. 408, 5 Philemon Pseudepigr.
 Fr. 246 Kock CAF II p. 539. Vgl. Boeckh a. a. O. p. 160—162; Meineke, Me-
 nandri et Philem. roll. (Berlin 1832) p. 433 f; Bentley, Emend. in Men. et Phil.
 p. 130 17 TGF Adesp. 421

2 ἐπιθυμῆσας L ἀλλοτρίας ποτέ Eus. 5 καὶ καθ' ἡμέραν Meineke
 7 μὴ L καὶ Eus. (μὴ O²) 8 βροντῆς ἀκούσας μηδαμῶς πόρρω φύγης [Just.]
 interp. HSS ἐὰν πάταγον Heyse 9 μηδὲν Eus. [Just.] μὴ L ἐαντῶ L
 10 παρῶν πλησίον Eus. O (wie S. 406, 20) 12 δίφιλος Eus. 10 14 Ni-
 κόστρατε [Just.] 15 βίῳ + καὶ γῆν καλύψειν, ὡς ἀπὸ τοῦ πάντ' εἰς χρόνον
 [Just.] 18 f καὶ—ὁδόν < [Just.] 18 γὰρ δὴ oder δὴ καὶ Theod. 19 μίαν]
 + μὲν Theod. ἑτέραν Grotius [εἶναι] ὁδόν Grotius εἶναι ὄρον L Eus. <
 Theod. 20 f καὶ—χρόνῳ (vgl. oben 15) dafür: εἰ γὰρ δίκαιος ἀσεβῆς ἔξουσι
 ἐν [Just.] ἡ γῆ δὲ καλύψει τοὺς δύο τῶ παντὶ χρόνῳ Bentley (mit Einschubung
 des Verses aus [Just.]) 21 δίο L Eus. φησὶ St φήσει L φασι Eus. 22 ἄρ-
 ραξε < Eus.

μηδὲν πλανηθῆς· ἔστι καὶ ἐν ᾧ Αἰδου κρίσις·
 ἤνεργ ποιήσει ὁ θεὸς ὁ πάντων δεσπότης,
 οὐ τὸ ὄνομα φοβερόν (ἔστιν) οὐδ' ἂν ὀνομάσαιμι ἰγώ·
 ὡς τοῖς ἀμαρτάνουσι πρὸς μήκος βίον
 5 δίδωσιν. |

Ἐἴ τις δὲ θνητῶν οἶεται τὸ ἕψ' ἡμέραν
 κακόν τι πράσσων τοὺς θεοὺς λεληθέναι,
 δοκεῖ πονηρὰ καὶ δοκῶν ἀλλίσκεται,
 ὅταν σχολὴν ἄγοισα τυγχάνῃ δίκη.

10 Ὑρᾶτε ὅσοι δοκεῖτε οὐκ εἶναι θεῶν.
 ἔστι νῦν γάρ, ἔστιν· εἰ δὲ τις πράττει καλῶς,
 κακὸς πεφουκῶς, τὸν χρόνον κερδαινεῖτο·
 χρόνον γὰρ οὗτος ἕσπερον δώσει δίκην.

συνάδει δὲ τούτοις ἡ τραγωδία διὰ τῶνδε·

15 ἔστι γάρ, ἔστι κείνος αἰῶνος χρόνος,
 ὅταν πρὸς γέμοντα θησιαιφὸν σχάσῃ
 χρυσολὸς αἰθήρ, ἡ δὲ βροσκηθεῖσα φλόξ
 ἅπαντα τάπλιμα καὶ μετάρσια
 φλίξει μανίσα.

2) καὶ μετ' ὀλίγα ἀνθις ἐπιγίγνι·

ἐπὶ δὲ ἐκλίπῃ τὸ πᾶν,
 φροῖδος μὲν ἔστι κερμάτων ἅπας βεβός.

6 13 vgl. Valckenauer, Diatr. de Arist. p. 138 6 9 Euripides Phraos Fr. 835 10 13 Euripides Fr. dub. 1131, vgl. Boeckh a. a. O. p. 178-179 15 8. 409, 3 Sophokles Fr. dub. 1027; vgl. Boeckh a. a. O. p. 109f

1 ἔστιν Eur. 1 ἔστιν ἡ θεοῦ 2 ἡνίπερ τοιοῦτοι ἢ περιποιῶσι Eur. 10 οὐκ Eur. 3 φοβερὸν Just. Eur. φοβερώτερον L. ἔστιν < Just. 4 ἔστι καὶ ἑρμιότιδος ἀφθονὸν βίου μένος δίδωσι τῶν κρίσις Just. 6 μένος, βίου Eur. 1 βίου μένος L. μένος, βίου Eur. 0 6 εἴ τις ὅστις Sent. Emp. Ad. Math. 1 274 287 Stob. Eccl. 1 3, 134b p. 54, 25 Wackem. 7 τὸν θεόν Just. 8 πονηρὸς Just. 9 ἴσχυς οὐ τιμωσάν τ' ἔστιν ἐν ἡμῶν κακῶν Stob. 10 δοκεῖτε L. Eur. νομῶν Just. βίον + δε, βροσκηθεῖσιν οἷα εἴπω- μόνος Just. 11 ἔστι γὰρ τῶν L. πρὸς οὐρανόν Just. καλῶς Barnes vgl. Valckenauer a. a. O. p. 2 Collet. S. 454 κακὸς L. Eur. 12 πρῶτοντος Just. Eur. πρῶτος L. mit vices legit. f. 2 2) 14 τούτος + καὶ Eur. 15 πρῶτος Just. Eur. κακός, L. οὐκ οὐκ Just. 16 γέμοντα Eur. 10 21 ἔκαστος ὅταν Just. ἔκαστος Eur. ἔκαστος L. καὶ τῶν Heyse

72 : 2

3

6

122 1

γῆ δὲ ἰδράνων ἔρημος, οὐδ' ἀήρ ἔτι
 πτερωτὰ φύλα βαστάσει πυρουμένη,
 κάπειτα σώσει πάντα ἃ πρόσθ[εν] ἀπόλεσεν.

τὰ ὅμοια τούτοις κὰν τοῖς Ὀρφικοῖς εὐρήσομεν ὡδέ πως γεγραμ- 2
 5 μένα·

πάντας γὰρ κρύψας [καί] αὐθις φάος ἐς πολυγηθῆς
 ἕξ ἱερῆς καρδίας ἀνελέγκατο, μέρμερα φέζων.

ἦν δὲ ὁσίως καὶ δικαίως διαβιώσωμεν, μακάριοι μὲν ἐνταῦθα, μακα- 3
 ριώτεροι δὲ μετὰ τὴν ἐνθένδε ἀπαλλαγὴν, οὐ χρόνον τινὶ τὴν εὐδαι-
 10 μονίαν ἔχοντες, ἀλλὰ ἐν αἰῶνι ἀναπαύεσθαι δυνάμενοι,

ἀθανάτοις ἄλλοισιν ὁμίεστιοι, ἐν τε τραπέζαις |
 ἔόντες ἀνδρείων ἀχέων ἀπόκληροι, ἀτειρεῖς, |

259 S

ἡ φιλόσοφος Ἐμπεδοκλέους λέγει ποιητικῆ. οὐχ οὕτω τις μέγας 723 P 4
 ἔσται καὶ καθ' Ἑλληνας ὡς ὑπερέχειν τὴν δίκην, οὐδὲ σμικρὸς ὡς
 15 λαθεῖν. ὁ δὲ αὐτὸς Ὀρφεὺς καὶ ταῦτα λέγει· 123, 1

εἰς δὲ λόγον θεῖον βλέψας τούτῳ προσέδρευε,
 ἰθύνων καρδίας νοερὸν κύτος· εὐ δ' ἐπίβαινε
 ἀτραπιτοῦ, μῦνον δ' ἐσόρα κόσμοιο ἄνακτα
 ἀθάνατον.

20 αὐθις τε περὶ τοῦ θεοῦ, ἀόρατον αὐτὸν λέγων, μόνῳ γνωσθῆναι ἐνὶ 2
 τινὶ φησι τὸ γένος Χαλδαίων, εἶτε τὸν Ἀβραάμ λέγων τοῦτον εἶτε
 καὶ τὸν υἱὸν τὸν αὐτοῦ, διὰ τούτων·

6 f Orpheus Fr. 46, 8 f Abel; vgl. Fr. 123, 33 f 11 f Empedokles Fr. 147
 Diels 16—19 Orpheus Fr. 5, 5—8 Abel; vgl. Protr. 74, 4; Elter, Gnom. hist.
 153—186

1 ἰδράνων [Just.] ἰδραν ὦν (sic) L ἰράνων Eus. δεινρίων Grotius οὐδ'
 ἀήρ ἔτι Grotius οὐ γὰρ ἐπὶ L οὐδὲ ἄρ' ἔτι [Just.] Eus. 2 φύλα [Just.] Eus.
 φύλλα L βαστάσει [Just.] βλαστάσει L βλαστήσει Eus. πυρουμένος Grotius
 3 σώσει πάντα < Eus. IO δ] τὰ Eus. IO 6 [καί] < Eus. 7 ἱερῆς
 aus [Arist.] De mundo 7 p. 401b 7 ἱερᾶς L καρδίας Eus. I καρδίας Eus. O
 10 ἀναπαύεσθαι Eus. IO 11 ἐν τε τραπέζαις] ἀντοτράπεζον Eus. I (O un-
 lesserlich) ἐν τε τράπεζοι Rohde 12 ἔόντες L Eus. IO εὐνιες Scaliger ἀχίων
 Sy ἀχίων L Eus. IO ἀπόκληροι Scaliger ἀτειρεῖς Eus. O ἀτηρεῖς L Eus. I
 ἀνδρομίων ἀχίων ἀπόκληροι ἔόντες, ἀτηρεῖς (oder ἀτειρεῖς) Sy 18 οὕτως
 L 17 ἰθύνων [Just.] Eus. εἰθύνων L 19 ἀθάνατον < [Just.] 20 μόνον
 Eus. I

εἰ μὴ μονογενῆς τις ἀπορροῶς φύλον ἄνωθεν
 Χαλδαίων ἰθρὶς γὰρ ἔην ἄστροιο πορείης.
 καὶ σφαίρης κίνημ' ἀμφὶ χθόνα [θ'] ὡς περιτέλλει
 κυκλοτερές ἐν Ἰσφ τε κατὰ σφέτερον κνώδακα.
 5 πνεύματα δ' ἠνιοχεῖ περὶ τ' ἠέρα καὶ περὶ χεῖμα.

εἶτα οἶον παραφράζων τὸ εὐ οὐρανός μοι θρόνος, ἢ δὲ γῆ ἔπο- 124 1
 πόδιον τῶν ποδῶν μου ἐπιφέρει·

αὐτὸς δ' αὖ μέγαν αὐτίς ἐπ' οὐρανὸν ἐστηρικται
 χροσέω εἰνὶ θρόνῳ, γαλι δ' ἔπο ποσὸν βέβηκεν.
 10 χεῖρα δὲ δεξιτερὴν περὶ τέρμασιν ὠκειαλο
 ἐκτίτακεν, ὀρέων δὲ τρέμει βάσις Ἰνδοθι θυμῶ
 οὐδὲ φέρειν δύναται κρατιτὸν μένος. ἔστι δὲ πάντι
 αὐτὸς ἐπουράνιος καὶ ἐπὶ χθονὶ πάντα τελειτῆ.
 ἀρχὴν αὐτὸς ἔχων καὶ μίσην ἠδὲ τελειτῆν. |
 15 ἄλλως οὐ θεμιτὸν οἰ λῆγειν τρομέω δὲ τι γῆα
 ἐν νόῳ. ἐξ ὑπάτου κραίνει.

καὶ τὰ ἐπὶ τούτοις, διὰ γὰρ τούτων δεδήλωκεν πάντα ἐκτὸς τὰ 2
 προσηγικά· εἰάν ἀνοίξῃ τὸν οὐρανόν, τρόμος λήφεται ἀπὸ σοῦ ὄρι,
 καὶ ταχίηται, ὡς ἀπὸ προσώπου πυρός· τήκεται κηρός· καὶ τὲ 123 1
 20 διὰ Ἡσαίου· τίς ἐμέτρησεν τὸν οὐρανὸν σπιθαμῇ καὶ πᾶσαν τὴν γῆν
 δραχμῆς· πάλιν ὅταν εἴπῃ·

αἰθέρος ἠδ' ἕθου, πόρτον γαλις τε τέρατι,
 ὡς βρονταὶς οἰτίς βριαρὸν δόμον (ὀλέμμοιο·

1 16 Orpheus Fr 5, 19 32 Abel. vgl Aristobul bei Eus. Praep. Ev. XII: 12 5. Eiter a. n. O. 6 f Jes. 40, 1 8 14 Theodoret Gr. aff. c. II 31 9 11 vgl. Strom. V 127, 2 18 f Jes. 61, 11 20 f Jes. 40, 12 22 S 411. 15 Orpheus Fr 248 250 Abel

2 ἀφῃ, Eus. Praep. Ev. 8 πόρτον Arist. Eus. 10 ποίημα L. 9 ὄρι - Arist. Eus. 4 προσηγικά, Arist. O. Eus. O. 5 πνεύματα Arist. πνεύματα L. Eus. I πνεύμα τ' Eus. O. 6 παραφράζων aus Eus. 8 δ' αἰ θῆ, Arist. 9 εἶνι Arist. εἶνι L. Eus. Theod. 10 γαλις δ' ἐπὶ Just. γαλι δ' ἐπὶ Strom. V 127 11 δ' Eus. u. a. te L. ποσὸν L. 10 δ' aus Eus. Theod. Strom. V 127 te [Just.] Arist. 11 εἰνὶ τούτοις Just. Strom. V 127 ἐπὶ τέρατα Cyr. c. Jul. I p. 20 ἐπὶ τέ- μμασιν Arist. 11 θυμῶ Arist. Eus. Theod. θυμῶ L. 12 οἰτί Eus. πάντων Arist. HSS. 13 χθονα Eus. O. 14 μίσην ad. μίσην Eus. 10 τελειτῆ Arist. 15 ἄλλως aus Eus. αἰ θῆ Arist. te γῆ Arist. I Eus. O. 16 ὄρι εἶνι, ὄρι, te ἀνοίξῃ Eus. 18 f εἰνὸν σοῦ ἀπὸ καὶ ἀπὸ σοῦ ὄρι Eus. 19 te aus Eus. 22 te < Eus. O. 22 f τέρατα οἰ, ἐπὶ τοῖς ἄνωται, HSS. E. a. te γῆα, ἐπὶ τοῖς δ. L.

δαίμονες ὃν φρίσσουσι[ν], θεῶν δὲ δέδοικεν ὄμιλος·
 ἢ Μοῖραι πείθονται, ἀμείλικτοι περ ἰοῦσαι·
 ἄφθιτε, μητροπάτωρ, οὐ θυμῷ πάντα δονεῖται· 2
 ὃς κινεῖς ἀνέμους, νεφέλῃσι δὲ πάντα καλύπτεις,
 5 κρηστῆρσι σιλῶν πλατὺν αἰθέρα· σὴ μὲν ἐν ἄστροις
 τάξις, ἀναλλάκτοισιν ἐφημοσύναις(ι) τρέχουσα·
 σῶ δὲ θρόνῳ πυρόεντι παρεστᾶσι(ν) πολύμοχθοι 3
 ἄγγελοι, οἷσι μέμηλε βροτοῖς ὡς πάντα τελεῖται·
 σὸν μὲν ἕαρ λάμπει νέον ἄνθεσι πορφυρέοισιν·
 10 σὸς χειμῶν ψυχραῖσιν ἐπερχόμενος νεφέλαισιν·
 σὰς ποτε βακχευτῆς Βρόμιος διένειμεν ὀπώρας.

εἶτα ἐπιφέρει, ῥητῶς παντοκράτορα ὀνομάζων τὸν θεόν· 126, 1

ἄφθιτον, ἀθάνατον, ῥητὸν μόνον ἀθανάτοισιν.
 ἐλθέ, μέγιστε θεῶν πάντων, κρατερῇ σὺν ἀνάγκῃ,
 15 φρικτός, ἀήττητος, μέγας, ἄφθιτος, ὃν στέφει αἰθήρ.

διὰ μὲν τοῦ »μητροπάτωρ« οὐ μόνον τὴν ἐκ μὴ ὄντων γένεσιν ἐμή- 2
 νυσεν, δέδωκεν δὲ ἀφορμὰς τοῖς τὰς προβολὰς εἰσάγουσι τάχα καὶ
 σύζυγον νοῆσαι | τοῦ θεοῦ· παραφράζει δὲ ἐκείνας τὰς προφητικὰς 725 P 8
 γραφάς, τὴν τε διὰ Ὡσηὲ »ἐγὼ στερεῶν βροντὴν καὶ κτίζων πνευ-
 20 μα«. οὐ αἱ χεῖρες τὴν στρατιάν τοῦ οὐρανοῦ ἐθεμελίωσαν, καὶ τὴν
 διὰ Μωυσέως· »ἴδετε ἴδετε, ὅτι ἐγὼ εἰμι, καὶ οὐκ ἔστι θεὸς ἕτερος 4
 πλὴν ἐμοῦ· ἐγὼ ἀποκτενῶ καὶ ζῆν ποιήσω· πατάξω κἀγὼ λάσομαι·
 καὶ οὐκ ἔστιν ὃς ἐξελεῖται ἐκ τῶν χειρῶν μου.«

αὐτὸς δὲ ἐξ ἀγαθοῦ κακὸν θνητοῖσι φυτεύει 5

4 ff vgl. Orac. Sibyll. 8, 430—436 16 vgl. oben Z. 3 17 f vgl. Strom.
 III 1, 1 19 f Amos 4, 13 20 vgl. Hos. 13, 4; Jerem. 19, 13; Psal. 8, 4 u.
 Protr. 79, 2 21—28 Deut. 32, 39 24 f Orpheus Fr. 5, 12 f Abel; [Just.]
 Coh. 15; De mon. 2; Aristobul bei Eus. Pr. Ev. XIII 12, 5; vgl. Elter a. a. O.

2 ἀμείλικτοι Eus. ἀμίλικτοι L 3 μητροπάτωρ Eus. IO 4 δὲ < Eus.
 BIO 6 ἐφημοσύναισι Eus. ἐφημοσύναις L ἐφημοσύνῃσι Abel 6 τρεχοῦσαις
 Eus. BIO τρέχουσιν Heyse 7 σῶ] φ Eus. πυρόεντι παρεστᾶσιν Eus. πυρό-
 οντι παρεστᾶσι L 10 ψυχρῶσιν Abel νεφέλαισιν Eus. νεφέλαισιν L νεφέ-
 λαισιν Abel 11 σὰς Fronto bei Vigerus ἄς L Eus. σός Lobbeck, Aglaoph. p. 456
 βακχευτῆς Jos. Scaliger βακχευτὰς L Eus. βρόμιος Eus. βρομίος L
 12 εἶτα ἐπιφ.] ἐπιφ. δὲ μετὰ ταῦτα Eus. O 16 μὲν] + οὖν Eus. μητροπά-
 τωρ Eus. O 17 ἐνδέσθωτε Eus. 19 Ὡσηὲ aus Eus. u. Protr. ἡσαίου L
 ἐγὼ] ἰδοὺ ἐγὼ Eus. 20 τοῦ οὐρανοῦ ἐθεμελίωσαν] τῶν ἀγγέλων ἐποίησαν
 Eus. O 21 εἰμι] + θεός Eus. O θεός ἕτερος] ἄλλος Eus. O 24 αὐτὸς,
 οὔτος [Just.] φυτεύει] δίδωμι [Just.]

καὶ πόλεμον κρούοντα καὶ ἄλγεα δακρύνοντα

κατὰ τὸν Ὅρφειον.

Τοιαῦτα καὶ ὁ Πάριος Ἀρχίλοχος λέγει·

127: 1

5 ὦ Ζεῦ, Πάτερ Ζεῦ, σὸν μὲν οὐρανοῦ κράτος,
σὺ δ' ἔργα ἐπ' ἀνθρώπων ὄρῃς
λεωργὰ κἀθέμιστα.

πάλιν ἡμιν φάσται ὁ Θράκιος Ὅρφεύς·

2

χειρα δὲ δεξιτερὴν ἐπὶ τέρατος ὠκεανοῦ
πάντοθεν ἐκτέτακεν, γαίῃ δ' ἐπὶ ποσσὶ βέβηκεν.

10 ταῦτα ἐμφανῶς ἐκείθην εἰληπται· ὁ κύριος σώσει πόλεις κατοικου- 3
μένας, καὶ τὴν οἰκουμένην ὅλην καταλήγεται τῇ χειρὶ ὡς νεοσιάν·
κύριος ὁ ποιήσας τὴν γῆν ἐν ἰσχύι τῇ αὐτοῦ, ὡς φησὶν Ἱερμία·
καὶ ἀνορθώσας τὴν οἰκουμένην ἐν τῇ σοφίᾳ αὐτοῦ. Ἐπι πρὸς τοιοῦτον 4
Φωκυλίδης τοὺς ἀγγέλους θαύματα καλῶν, τοὺς μὲν εἶναι ἀγαθοὺς
15 αὐτῶν, τοὺς δὲ φαύλους διὰ τούτων παρίσθησιν, ἐπεὶ καὶ ἡμεῖς ἀπο-
στάτας τινὰς παρελήφαμεν· |

ἀλλ' ἄρα δαιμόνιες εἰσὶν ἐπ' ἀνδράσιν ἄλλοτε ἄλλοι·
οἳ μὲν περὶ κρομένον κακοῦ ἀνέρας ἐκλύσασθαι.

καλῶς οὖν καὶ Φιλήμων ὁ κωμικὸς τὴν εἰδωλολατρειῶν ἐκκόπτει διὰ 128: 1
2) τούτων·

οὐκ ἴσταν ἡμιν οὐδέμια Τύχη θεός.

4- 6 Archilochos Fr. 88, vgl. Stob. Eccl. I. 3, 14 p. 78, 12 Wachsm. 8 f. Cle-
rphous Fr. 5, 26, 27, 28 Abel; vgl. Strom. V. 124, 1, vgl. Eiler a. a. O. 10 f. Jer.
10, 14. 12 f. Jerem. 10, 12. 13 f. vgl. z. B. Jud. 6. 17 f. Phocylides Fr. 15.
21. 8. 418, 2 Philemon Fr. 17 CAF II p. 52, Theodoret Gr. aff. c. VI. 10.

1 καὶ ἄλγεα δακρύνοντα - Eus. 2 Πάριος L. 3 Ζεῦ Ζεῦ Eus.
O. 4 ὦ Ζεῦ Πάτερ Ζεῦ, μὲν Stob. HSS ὦ Ζεῦ, σὸν μὲν L. Eus. 5 ἐπ' ἀν-
θρώπων Stob. ἐπ' ἀνθρώποις L. Eus. ἐπ' οὐρανοῦ, V. Druckfehler) 6 κἀθε-
μιστα καὶ κ. θέμις, L. τε καὶ ἄθεμιστα Eus. κἀθέμιστα, οὐτε κἀθέμιστα, κα-
— κἀθέμιστα, αὐτὸ Stob. καὶ θέμιστα L. Abel. κἀθέμιστα, αὐτὸ δὲ Θράκιος Ὅρφεύς
τε καὶ Δακρυμύτης Stob. κ. δὲ τε Just. Mon. Ch. Cyr. - Eus. O. περι-
εργασίας Strom. V. 124. 9 ἴσταν α. a. Strom. V. 124 ἴσταν L. Eus. I. ποσὶ L. Eus. I.
10 οὐκ ἴσταν Eus. 11 νεοσιάν Jer. Eus. νεοσιάν L. 12 κρομένον ὁ Eus. ὁ κρο-
μῆν, L. κρομῆν τε τῆ ἰσχύι Eus. 14 Φωκυλίδης L. α. β. α. L. 15 Φω-
κυλῆ Eus. 16 κακοῦ ἀνέρας Berck. u. d. Schenckian κακοῦ ἀνέρας L. Eus.
21 εὐφραν Eus. The. I. εὐφραν L. ὁ θεός, Eus. I.

οὐκ ἔστιν, ἀλλὰ ταυτόματον ὃ γίγνεται
ὡς ἔτυχ[εν] ἐκάστῳ, προσαγορεύεται τύχη.

Σοφοκλῆς δὲ ὁ τραγῳδοποιὸς

2

οὐδὲ θεοῖς,

5 λέγει,

αὐθαιρετα πάντα πέλονται,
νόσφι Διός· κεινος γὰρ ἔχει τέλος ἡδὲ καὶ ἀρχήν.

ὁ τε Ὀρφεύς·

8

10 ἐν κράτος, εἰς δαίμων γένετο, μέγας οὐρανὸν αἰθων,
ἐν δὲ τὰ πάντα τέτυκται, ἐν ᾧ τάδε πάντα κυκλείται,
πῦρ καὶ ὕδωρ καὶ γαῖα,

καὶ τὰ ἐπὶ τούτοις. Πίνδαρός τε ὁ μελοποιὸς οἶον ἐκβακχεύεται, 129, 1
ἄντικρυς εἰπών·

τί θεός; ὁ τι τὸ πᾶν.

15 καὶ πάλιν·

2

θεὸς ὁ πάντα τεύχων βροτοῖς.

ἐπὶ δὲ εἶπη·

8

20 τί ἔλπει σοφίαν; ὀλίγον τοι ἀνὴρ ὑπὲρ ἀνδρὸς ἔχει.
τὰ θεῶν βουλευμάτα ἐρευνᾶσαι βροτέα φρενὶ δύσκολον·
θνατᾶς δ' ἀπὸ ματρὸς ἔφν, |

ἐκειθεν ἔσπακε τὴν διάνοιαν· ἵτις ἔγνω νοῦν κυρίου; ἢ τίς σύμβου- 4 727 P

4—7 Sophokles Fr. dub. 1028; vgl. auch PLG⁴ II p. 247 9—11 Orpheus
Fr. 43 Abel; vgl. Eus. Praep. Ev. III 9, 2 14 Pindar Fr. 140 Schroeder
16 Pindar Fr. 141 Schroeder 18—20 Pindar Fr. 61 Schroeder; vgl. Stob. Ecl.
II 1, 8 p. 4, 20 Wachsm. 21 f Jes. 40, 13

1 γίνεται L 4 θεοῖσι L Eus. IO 9 ἐγένετο Eus. I οὐρανός Eus.
οὐρανὸν αἰθων] ἀρχὸς ἀπάντων Eus. III 10 ἐν Eus. ἐν L ᾧ Heyse τὰ πάντα
τέτυκται] ἰδέμας βασιλείων Eus. III 12 τε] δὲ Eus. 13 εἰπών Sy εἶπεν L
εἶπειν Eus. IO 14 τι] + ἐστι Eus. O 16 <τὰ τερονά> πάντα Christ
πάντα—βροτοῖς Eus. πάντας—βροτούς L 17 ἐπὶ δὲ Eus. O 18 τί
Eus. ὅτι L τί δ' Boeckh ἔλπει Eus. ἔλπει L σοφίαν] + ἔμμεναι
ᾧ Stob. ὀλίγον Eus. ὀλίγαν L τοι] τι Eus. I ἔχει Wi ἔχειν L ἰσχύει
Stob. 19 οὐ γὰρ ἔσθ' ὅπως τὰ Stob. τὰ θεῶν Eus. Stob. ζαθέων L
ἐρευνᾶσαι Stob. F Eus. ἐρευνᾶσε L ἐρευνᾶσει Boeckh δύσκολον < Stob.
20 θνατᾶς L

λοῦ· αὐτοῦ ἐγένετο; ἀλλὰ καὶ Ἡσίοδος δι' ὃν γράφει συνάδει τιμ. ὁ
προειρημένοις |

μάντις δ' οὐδεὶς ἐστὶν ἐπιχθονίων ἀνθρώπων,
ὅστις ἂν εἰδείη Ζητὸς νόον ἀγίοχοιο.

5 εἰκότως ἄρα Σόλων ὁ Ἀθηναῖος ἐν ταῖς ἐλεγείαις, καὶ αὐτὸς κατα- 6
κολουθήσας Ἡσιόδου,

πάντη δ' ἀθανάτων ἀφανῆς νόος ἀνθρώποισι
γράφει.

Ἰάλιν, τοῦ Μουσαίου, εἰς μόχθους καὶ πόνοις διὰ τὴν περικί- 120. 1
10 βαῖν τέξεσθαι τὴν γυναῖκα προσητεύσαντος, ποιητῆς τις οὐκ ἄσκημος
γράφει·

οὐδέ ποτ' ἤμαρ
παύσονται καμάτου καὶ οἰζύος, οὐδέ τι νύκτωρ
στευνόμενοι· χαλεπὰς δὲ θεοὶ δάσσοισι μερίμνας.

15 ἔτι Ὀμηρος μὲν, εἰκὼν 2

αὐτὸς δὲ χρεῖσιν πατὴρ ἐτίτανε τάλαντα,

δίκαιον τὸν θεὸν μνηστεύει· Μένανδρος δὲ ὁ κωμικός, ἀγαθὸν ἱερμηνεύειν 3
τὸν θεόν, φησὶν·

ἅπαντι δαίμων ἀνδρὶ συμπαρίσταται
20 εὐθύς γενομένην μυσταγωγὸς τοῦ βίου
ἀγαθός· κακὸν γὰρ δαίμονα οὐ νομιστίον
εἶναι, βίον βλάπτοντα χρηστόν.

εἶτα ἐπιγίρει·

ἅπαντα δ' ἀγαθὸν εἶναι τὸν θεόν.

25 ἦτοι πάντα θεὸν ἀγαθὸν λέγων ἦ, ὅτι καὶ μᾶλλον, ἐν πᾶσι τὸν
θεὸν ἀγαθὸν εἶναι.

8 ff Hesiod Melampodie Fr. 100 Rzsch? 7 Solon Fr. 17 9 ff vgl. loc. 3, 10 f 12 14 Hesiod Op. 176 178 16 Θ. 10, X 29 19-24 Menander Fr. 500 501 CAF III p. 100 sq; vgl. Stob. Eccl. I 3, 4 p. 75 4 Wachsm. I² Mor. p. 174 B

1 ἔγένετο - Eus 10 2 οὐδεὶς, οὐδέ τις, Rzsch, Wien. Stud. V 188 3 22 7 πάντη L πάνταν Eus 8 Μουσαίος Eus τότες μόχθοι, Eus I 14 στευνόμενοι Eus, χρεῖσιν L φθιφρονέων Hes. 16 αἴτιο, ἔκ παρ- τοῦ θεοῦ H. m. 7 μυσταγωγία Eus H. m. 7 μυσταγωγία L 19 συμπαρίσταται, συμ- παρίσταται Eus 26 τοῦ α. Eus

Πάλιν αὖ Αἰσχύλος μὲν ὁ τραγωδοποιός, τὴν δύναμιν τοῦ θεοῦ 131, 1
 παρατιθέμενος, οὐκ ὀκνεῖ καὶ ὑψίστον αὐτὸν προσαγορεύειν διὰ
 τούτων·

χώραζε θνητῶν τὸν θεὸν καὶ μὴ δόκει 2
 5 ὅμοιον σαυτῷ σαρκίνον καθεστάναι. |
 οὐκ οἶσθα δ' αὐτόν· ποτὲ μὲν ὡς πῦρ φαίνεται 728 P
 ἄπλωτος ὄρμη, ποτὲ δὲ ὕδωρ, ποτὲ [δὲ] γνόφος·
 καὶ θηροῖν αὐτὸς γίνεται παρεμπερής,
 10 ἀνέμω νεφέλῃ τε καὶ ἀστραπῇ, βροντῇ, βροχῇ.
 ὑπηρετεῖ δὲ αὐτῷ θάλασσα καὶ πέτραι, 8
 καὶ πᾶσα πηγὴ καὶ ὕδατος συστήματα.
 τρέμει δ' ὄρη καὶ γαῖα καὶ πελώριος
 βυθὸς θαλάσσης καὶ ὀρέων ὕψος μέγα,
 15 ἐπὰν ἐπιβλέψῃ γοργὸν ὄμμα δεσπότου.
 πάντα δυνατὴ γὰρ δόξα ὑψίστου (θεοῦ).

ἀρ' οὐ δοκεῖ σοι ἐκεῖνο παραφράζειν τὸ ἀπὸ προσώπου κυρίου 4
 τρέμει ἢ γῆ·;

Ἐπὶ τούτοις ὁ μαντικώτατος Ἀπόλλων, μαρτυρῶν τῇ δόξῃ τοῦ 132, 1
 θεοῦ, λέγειν ἀναγκάζεται περὶ τῆς Ἀθηνᾶς, ἥνικα ἐπὶ τὴν Ἑλλάδα
 20 ἐστράτευσεν (οἱ) Μῆδοι, ὡς ἑδεῖτό τε καὶ ἰκέτενε τὸν Δία περὶ τῆς
 Ἀττικῆς. ἔχει δὲ ὡδε ὁ χρησμός· 2

οὐ δύναται Παλλὰς Δι' Ὀλύμπιον ἐξιλάσασθαι,
 λισσομένη πολλοῖσι λόγοις καὶ μήτιδι πυκνῇ·
 25 πολλοὺς δ' ἀθανάτων νηοὺς μαλερῶ πυρὶ δώσει,
 οἳ που νῦν ἰδρωῖτι φεεῦμενοι ἐστήκασιν
 δείματι καλλόμενοι,

καὶ τὰ ἐπὶ τούτοις.

4—15 [Aeschylus] Fr. 464; vgl. [Just.] De mon. 2; Boeckh, De trag. graec.
 p. 150—156; Elter, Gnom. hist. 150 16 f vgl. Psal. 113, 7 22 f vgl. Herodot
 7, 141; Orac. Fr. 112, 1 f Hendess 24—26 vgl. Herodot 7, 140; Orac. Fr. 111,
 8—10 Hendess

1 τραγῳδός Eus. I 2 προσαγορεύειν] γράφειν Eus. O 5 σαυτῷ Eus. IO*
 ἐαυτῷ L ἐαυτῷ od. σαυτῷ [Just.] αὐτῷ Eus. O² σαρκίνον L 6 οἶσθα δ' oder
 οἶσθας [Just.] οἶσθα γ' Eus. I οἶσθας Eus. O 7 ὄρμη L [Just.] ὄρμη Eus.
 [δὲ] < [Just.] Eus. 8 καὶ θηροῖν] πρησιτῆροιν (vgl. S. 411, 5) Ma 10 πέ-
 τρα Eus. O 13 βυθός] καὶ βυθός Eus. O μέγα] ἐπὶ μέγα Eus. 14 ἐπὰν]
 ὕταν [Just.] 15 δίνονται [Just.] δόξα] + δὲ [Just.] (θεοῦ] aus [Just.]
 Eus. 17 τρέμει] ἐσαλείθη LXX 20 (οἱ] aus Eus. 25 που Eus. ποι L

Θεαρίδας δὲ ἐν τῷ Περὶ φύσεως γράφει· ἡ ἀρχὴ τῶν ὄντων 121
ἀρχὴ μὲν ὄντως ἀληθινά, μία· κείνα γὰρ ἐν ἀρχῇ τέστιν ἓν μόνον,^ε

οὐδέ τις ἕσθ' ἕτερος χωρὶς μεγάλου βασιλῆος, 2

Ἵρφεὺς λέγει· ᾧ περθόμενος ὁ κωμικὸς Διφίλος γνωμικώτατα τὸν 2
ὄντα πάντων, φησί.

πατέρα | τοῦτον διὰ τέλους τίμα μόνον.
ἀγαθῶν τοσούτων εὐρετήν καὶ κτίστορα.

εὐκότως τοίνυν καὶ Πλάτων ἐθίζει ἑτάς βελτίστας φύσεις ἀρκεῖν 6
10 σθαι πρὸς τὸ μάθημα, ὃ ἐν τῷ πρόσθεν ἔφαμεν εἶναι μέγιστον. ἴδεν
τε τάγαθόν καὶ ἀναβῆναι ἐκείνην τὴν ἀνάβασιν. τοῦτο δέ, ὡς 2
ἔοικεν, οὐκ ὀστράκον ἂν εἴη περιστροφή, ἀλλὰ ψυχῆς περιαγωγή. ἐκ
νικτηρινῆς τινος ἡμέρας εἰς ἀληθινὴν τοῦ ὄντος οὐσαν ἐκάνοδον. ἦν
δὴ φιλοσοφίαν ἀληθῆ φήσομεν εἶναι. καὶ τοὺς ταύτης μετασχόντας 6
15 τοῦ χρυσοῦ γένους κρίνει, ἵνατι μὲν δὴ πάντες ἀδελφοὶ λίγων. οἱ
δὲ τοῦ χρυσοῦ γένους [κρίνειν] ἀκριβέστατα καὶ πάντη.

Τοῦ πατρὸς ἀρα καὶ ποιητοῦ τῶν συμπάντων ἐμφύτως καὶ ἀδ-
δάκτως ἀντιλαμβάνεται πάντα πρὸς πάντων, τὰ μὲν ἄφρα σαρκα-
θοῦντα τῷ ζῳῷ, τῶν δὲ ἐμφύτων τὰ μὲν ἤδη ἀθάνατα καθ' ἡμέραν
21 ἔργαζόμενα, τῶν δὲ ἔτι θνητῶν τὰ μὲν ἐν φύσῳ, καὶ διὰ τῆς μητρὸς

1—3 vgl. Zeller, Phil. d. Gr. III 2³ S. 102 Anm. 4 Orpheus Fr. 1: 14
Abel 5 8 [Diphilos' Fr. 138 CAF II p. 591, vgl. Just. De mon. 5 9- 11
Plato Rep. VII p. 519 CD 11- 14 ebenda p. 521 C 14 16 vgl. Plato Rep
III p. 415 AB; Strom. V 68, 2 17 vgl. Plato Tim. p. 25 C 17 f vgl. a. B.
Plato Eryx p. 78 C ἀδακτὸν ἢ ἀρετὴ ἢ ἔυφρον: 18 f vgl. Rom. 1: 2.
19 f vgl. Joh. 9, 4

1 Θεαρίδας: Eus. Θεαρίδας L. Θεαρίδας Jambli. Vit. Pyth. 8 p. 261 a
ἀρχὴ Eus. μία δ' ἀρα L. 2 μὲν: St. μία Heyse nach μία καὶ μία δ' ἀρα
τῶν ὄντων wiederholt, aber getilgt L. κείνα Eus. O κείνα in Rom. L' Eus. I
5 Ἵρφεϊς: + δὲ Eus. 102 ἰσχυρὸς Eus. O γνωμικώτατος Eus. 10 τὸν
Eus. 10 6 die beiden ersten Verse lauten bei Just. ὄντα τῶν
πάντων καὶ κατὰ τὸν δὴ τέλους τίμα μόνον 9 καὶ δ' Eus. I
ἀριστάς: Plato Eus. βελτίστας: L. 9 f ἀφρασθαι Plato 11 τι
Eus. I 11 δ' ἄφ' Plato Eus. 12 ὄντος: Plato Eus. ὄντος: L. οἷον ἐκάνοδο,
Hermaph. 15 κρείται ὅτι Eus. κρείται, ἔσαι L. 16 [κρίνειν] + Eus.
πάντη + τίς Eus. + τὸν ἰσχυρὸν Sy. 17 τὸν + Eus. συμπάντων Eus. I
14 τὸν Schw. 19 τὸν ζῶον L' Eus. O τὸν ζῶον L' Eus. I 20 ἔργαζο-
μενα: Eus. ζῶον W. 21 δὲ τὸν δὲ τὸν Eus. 10

αὐτῶν ἔτι κατὰ γαστρὸς ὀχούμενα, τὰ δὲ αὐτεξουσίῳ λογισμῶ, καὶ 8
 τῶν ἀνθρώπων πάντες Ἕλληνες τε καὶ βάρβαροι. γένος δ' οὐδὲν
 οὐδαμοῦ τῶν γεωργούντων οὐδὲ νομάδων, ἀλλ' οὐδὲ τῶν πολιτικῶν
 δύναται ζῆν, μὴ προκατειλημμένον τῇ τοῦ κρείττονος πίστει. διὸ 9
 5 πᾶν μὲν ἔθνος ἔφων, πᾶν δὲ ἐσπερίων ἀπτόμενον ἢ(όνων) βόρειόν
 τε καὶ τὰ πρὸς τῷ νότῳ πάντα μίαν ἔχει καὶ τὴν αὐτὴν πρό- 730 P
 ληψιν περὶ τοῦ καταστησαμένου τὴν ἡγεμονίαν, εἴ γε καὶ τὰ καθο-
 λικώτατα τῶν ἐνεργημάτων αὐτοῦ διαπεφοίτηκεν ἐκ' Ἰσῆς πάντα·
 πολὺ δὲ πλεόν οἱ παρ' Ἕλλησι πολυπράγμονες [οἱ φιλόσοφοι] 184, 1
 10 ἐκ τῆς βαρβάρου ὀρμώμενοι φιλοσοφίας (τῷ) ἀοράτῳ καὶ μόνῳ καὶ
 δυνατωτάτῳ καὶ τεχνικωτάτῳ καὶ τῶν καλλίστων αἰτιωτάτῳ τὴν
 προνομίαν ἔδωσαν, τὰ ἀκόλουθα τούτοις, εἰ μὴ κατηχηθεῖεν πρὸς
 ἡμῶν, οὐκ ἐπιστάμενοι, ἀλλ' οὐδ' αὐτὸν ὅπως νοεῖσθαι πέφυκεν τὸν
 θεόν, μόνον δ', ὡς ἤδη πολλὰκις εἰρήκαμεν, κατὰ περίφρασιν ἀληθῆ.
 15 εἰκότως οὖν ὁ ἀπόστολος ἢ Ἰουδαίων μόνων· φησὶν ὁ θεός; οὐχὶ 2
 καὶ Ἕλλήνων;· οὐ μόνον προφητικῶς λέγων καὶ τοὺς ἐξ Ἑλλήνων
 πιστεῖοντας Ἕλληνας εἰσεσθαι τὸν θεόν, ἀλλὰ κάκεινο μνηύων, ὡς
 δυνάμει μὲν ὁ κύριος καὶ θεὸς πάντων ἂν εἴη καὶ τῷ ὄντι παντο-
 κράτῳ, κατὰ δὲ τὴν γνῶσιν οὐ πάντων θεός· οὔτε γὰρ ὁ ἐστὶν 3
 20 οὐθ' ὅπως κύριος καὶ πατήρ καὶ ποιητής, οὐδὲ τὴν ἄλλην ἰσασιν
 οἰκονομίαν τῆς ἀληθείας, μὴ οὐ πρὸς αὐτῆς διδαχθέντες.

Ῥαυτῶς καὶ τὰ προφητικά τὴν αὐτὴν ἔχει τῷ ἀποστολικῷ 185, 1
 λόγῳ δύναμιν. Ἡσαΐας μὲν γάρ φησιν· | εἰ δὲ λέγετε· ἐπὶ κύριον 261 3
 τὸν θεὸν ἡμῶν κεκοιθάμεν· νῦν μίχθητε τῷ κυρίῳ μου βασιλεὶ τῶν
 25 Ἀσσυρίων·· καὶ ἐπιφέρει·· καὶ νῦν μὴ ἄνευ κυρίου ἀνέβημεν ἐπὶ τὴν
 χώραν ταύτην τοῦ πολεμῆσαι αὐτήν;· Ἰωνᾶς δὲ ὁ καὶ αὐτὸς προ- 2
 φήτης τὸ αὐτὸ αἰνίσσεται δι' ὧν φησιν·· καὶ εἰσηλθεν πρὸς αὐτὸν
 ὁ πρῶτος καὶ εἶπεν αὐτῷ· τί σὺ ῥέγχεις; ἀνάστηθι, ἐπικαλοῦ τὸν
 θεὸν σου, ὅπως διασώσῃ ἡμᾶς καὶ μὴ ἀπολώμεθα·· τὸ μὲν γὰρ ὁ 3
 30 θεός σου· τῷ κατ' ἐπίγνωσιν εἰδοῦτι εἶπεν, τῷ δὲ ὅπως διασώσῃ
 ἡμᾶς ὁ θεός· τὴν συναίσθησιν | τῶν εἰς τὸν παντοκράτορα ἐπιβα- 731 P
 λόντων τὸν νοῦν ἐθνῶν ἐδήλωσεν τῶν μηδέπω πεπιστευκότων. καὶ 4

4—6 aus einem Dichter? 15 f Röm. 3, 29 28—26 Jes. 36, 7 f. 10
 27—29 Jona 1, 6

1 ὀχούμενα Eus. οἰχούμενα L 3 οὐδὲ¹ Di οὔτε L οὐδὲ² Eus. οὔτε
 L 5 ἔφον Eus. ἀπτόμενον Eus. ἀντόμενον L ῥόνων Eus. ἦ L βόρειόν
 Eus. βόριόν L 7 ἡγεμονίαν Eus. ἡγεμονείαν L 9 [οἱ φιλόσοφοι] Wi φιλό-
 σοφοι Eus. 10 (τῷ) aus Eus. 10 f καὶ δυνατωτάτῳ] δυνατῷ Eus. O
 11 τῶν] τῶν ἄλλων Eus. 12 προνομίαν Eus. πρόνοϊαν L ἔδωκαν Eus.
 14 περίφρασιν Eus. περίφρασιν (vgl. Strom. I 91, 5; VI 39, 1) L 19 τὴν
 γνῶσιν] ἐπίγνωσιν Münzel 30 εἶπεν, τῷ St εἰπῶν, τὸ L

Clemens II.

πάλιν ὁ αὐτός· καὶ εἶπεν πρὸς αὐτούς· δοῦλος κυρίου ἐγὼ εἰμι καὶ
 κύριον τὸν θεὸν τοῦ οὐρανοῦ ἐγὼ φοβοῦμαι· ἀλλῆς τε ὁ αὐτός· 128 1
 καὶ εἶπαν· μηδαμῶς, κύριε· μὴ ἀπολώμεθα ἐνεκεν τῆς ψυχῆς τοῦ
 ἀνθρώπου τούτου· Μαλαχίας δὲ ὁ προφήτης ἀντικρὺς ἐμφαίνει τὸν 2
 3 θεὸν λέγοντα· ἠθάσαν οὐ προσδέξομαι ἐκ τῶν χειρῶν ἑμῶν, διότι
 ἀπ' ἀνατολῆς ἤλιον ἕως δυσμῶν τὸ ὄνομά μου δεδόξασται ἐν τοῖς
 Ἰθνεσι, καὶ ἐν παντὶ τόπῳ θυσία μοι προσφέρεται· καὶ πάλιν 3
 4 ἰδιότι βασιλεὺς μέγας ἐγὼ εἰμι, λέγει κύριος παντοκράτωρ, καὶ τὸ
 ὄνομά μου ἐπιφανὲς ἐν τοῖς Ἰθνεσιν· ποιοῦν ὄνομα· ἐν μὲν τοῖς
 10 πεπιστευκόσιν ὁ εἶδος πατέρα μηνύων, ἐν δὲ τοῖς Ἑλλήσοι το ἰθιὸς
 ποιητής· τό τε αὐτεξούσιον ὁ Πλάτων ἐνδείκνυται διὰ τῶνδε 4
 5 ἀρετῆ δὲ ἀδίσκοτον, ἦν τιμῶν καὶ ἀτιμάζων πλέον καὶ ἱλαττορ
 ἕκαστος αὐτῆς μεθίξει, αἰτία ἰλομένου· θιὸς ἀνάιτιος· κακῶν γὰρ
 ὁ θεὸς οὔποτε αἰτιος.

15 Ὡ Τρωῆς ἀρηίφιλοι,

3

ὁ λιρικός φησι,

Ζεὺς ἑπιμέδων, ὃς ἅπαντα δέχεται,

οὐκ αἰτιος θνατοῖς μεγάλων ἀχέων·

ἀλλ' ἐν μίση κίττω κελιν

20 πᾶσιν ἀνθρώποισι Ἄλκαν οὐσίαν,

ἀγνᾶ· ἐκνομίας ἀκόλουθον καὶ κινετᾶ· θίμιθος·

ὀλβιον παλῆς ὄνιν ἐγόντι· σίνουκον.

Πίνδαρος δὲ ἀντικρὺς καὶ σοσιγῆρα· λια στροκοῦντα θίμιθος ἰσά· 185 1
 γι, βασιλία, σοσιγῆρα· δίκαιον, ἰρημηγῆσον ὀδί προς·

25 πρῶτα μὲν ἐβουλον θίμιν οὐρανίαν,

χρυσίωσιν ἔκποιων Ὀκτανού· παρά παγᾶν

1 f Jona 1, 9 3 f Jona 1, 11 5 9 Mal 1, 11 f 14 beeinflusst von
 Apostellehre 14, 3; vgl. Just. Dial. 28 p. 206 B, 41 p. 260 B 10 f vgl. Plato
 Tim. p. 28 C 12 14 ἀρετῆ - αἰτίας Theol. ret. Gr. aff. c. VI 5 12 f
 ἀρετῆ· δίκαιος Plato Rep. A p. 617 E, vgl. Sternbach, Opom. Vatic. 421
 13 f παρὰ - αἰτίας vgl. Plato Rep. II p. 370 b C, 380 B 15 22 Bakchylides
 XV 50 - 6 Blass, Fr. 29 Bergk 25 S. 419, 6 Lindsk. Fr. 3 Schenkl.

7 θυσία μοι, θυσιαι LXX 18 ἕως Plato Theol. 20 αὐτῶν ἰθνεσιν
 Rep. 21 ἐπιμέδων, Bergk Par. αἰγῶν L. ἐπιμέδων Neue θύμιθος, Pa. 22 παρὰ
 δεξ. ὄνιν Bekker παρὰ δεξ. ὄνιν L. παρὰ δεξ. ὄνιν Neue παρὰ δεξ. ὄνιν Pa. 25
 παρὰ δεξ. ὄνιν Pa. 25 παρὰ δεξ. ὄνιν Pa. W. 26 χρυσίωσιν He-
 berstein L. χρυσίωσιν, Beermann χρυσίωσιν L. χρυσίωσιν L.

Μοίραι ποτὶ κλίμακα σεμνὰν
 ἄγον Ὀλύμπου λιπαρὰν καθ' ὁδόν,
 σωτήρος ἀρχαίαν ἄλοχον Διὸς ἔμμεν·
 ἃ δὲ τὰς χρυσάμπυκας ἀγλαοκάρπους τίκτεν ἀλαθείας Ὁρας.

5 ὁ τοίνυν μὴ πειθόμενος τῇ ἀληθείᾳ, διδασκαλίᾳ δὲ ἀνθρωπίνῃ τετυ- 2
 φωμένος, δυσδαίμων, ἄθλιός τε καὶ κατὰ τὸν Εὐριπίδην,

ὅς τάδε λέουσων θεὸν οὐχὶ νοεῖ,
 μετεωρολόγων δ' ἑκάς ἔρριψεν
 σκολιὰς ἀπάτας, ὧν ἀτηρὰ
 10 γλῶσσα εἰκοβόλει περὶ τῶν ἀφανῶν,
 οὐδὲν γνώμης μετέχουσα.

Ἀφικόμενος οὖν ἐπὶ τὴν ἀληθῆ μάθησιν ὁ βουλούμενος ἀκούετω 138, 1
 μὲν Παρμενίδου τοῦ Ἐλεάτου ὑπισχνουμένου·

εἶση δ' αἰθερίαν τε φύσιν τὰ τ' ἐν αἰθέρι πάντα
 15 σήματα καὶ καθαρᾶς εὐαγέος ἡελίοιο
 λαμπάδος ἔργ' ἀίδηλα καὶ ὀππόθεν ἐξεγένοντο,
 ἔργα τε κύκλωπος πεύσῃ περιφοῖτα σελήνης
 καὶ φύσιν, εἰδήσεις δὲ καὶ οὐρανὸν ἀμφὶς ἔχοντα,
 20 ἔνθεν [μὲν γὰρ] ἔφθ τε καὶ ὧς μιν ἄγουσα ἐπέδθησεν Ἀνάγκη
 πείρατ' ἔχειν ἄστρων,

Μητροδώρου τε, καίτοι Ἐπικουρείου γενομένου, ἐνθίως ταῦτά γε 2
 εἰρηκότες ἐμμένησο, Μενέστρατε, διότι, θνητὸς φύς καὶ λαβῶν βλον
 ὄρισμένον, ἀναβάς τῇ ψυχῇ ἕως ἐπὶ τὸν αἰῶνα καὶ τὴν ἀπειρίαν
 τῶν πραγμάτων κατείδες καὶ τὰ ἐσόμενα πρό τ' ἔόντα··· ὅτε 3

5 f vgl. I Tim. 6, 3 f 7—11 Euripides Fr. inc. 913 14—20 Parmenides
 Fr. 10 Diels 21—24 Metrodoros Fr. 37 Koerte p. 557 24 vgl. A 70
 24—S. 420, 8 Plato Phaedr. p. 250 BC

2 ἄγον L Οὐλύμπου Hermann 2 f καθ' ὁδόν-ἔμμεν Heyne κάθο-
 δον—ἔμμεναι L 4 ἀετὰς (sic) L ἀλαθείας Ὁρας Boeckh aus Hesych. (s. v.
 ἀλαθείας Ὁρας) ἀγαθὰ σωτήρας L ἀγαθὰ σωτήρας Ὁρας Hermann 6 [καὶ] Wi
 7 δς; πῶς Schw λέουσων Sy λένσων L νοεῖ Kl νοέει L 8 δ'] θ' Wagner
 [δ'] Jortin, Remarks upon Eccl. Hist.² I p. 284 9 ὧν ὧνπερ Jortin ἀτηρὰ
 Po ἀτειρὰ L ἀτειρὴς Jortin 16 ἀίδηλα ἀρίδηλα Bergk, Opusc. II 59. 71; doch
 ἔργ' ἀίδηλα auch A 757. 872 vor Aristarch ὀππόθεν Sy ὀπόθεν L 17 κύ-
 κλωπος L (v. Übergeschr. L²) περιφοῖτα Scaliger περὶ φοῖτὰ L 19 [μὲν γὰρ]
 Sy ἔφθ τε Sy ἔφθγε L 21 ἐπικουρίου L γε Sy τε L 28 ἀναβάς]
 viell. ἀνέβης aus Epik. Spruchsammlung 10 zu korrigieren 24 ἐσόμενα aus
 Hom. ἐσόμενα L

σὺν εὐδαίμονι χορῶν κατὰ τὸν Πλάτωνα μακαρίαν ὄφιν τι καὶ
 θέαν· ἐποπτεύσομεν· ἐπίκοιμοι μετὰ μὲν Διὸς ἡμεῖς, ἄλλοι δὲ μετ'
 ἄλλων θεῶν, τελετῶν, ἢ θέμις λέγειν, μακαριωτάτην τελούμενοι, ἢ
 ὀργιάζομεν, ὀλόκληροι μὲν αὐτοὶ καὶ ἀπαθείς κακῶν, ὅσα ἡμᾶς· ἐν
 5 ἑστέρω χρόνῳ ἐπέμεινε, ὀλόκληρα δὲ καὶ ἀτρεμῆ γάσματα μού-
 μενοὶ τε καὶ ἐποπτεύοντες ἐν ἀγῆ καθαρῇ, καθαρὸν καὶ ἀόηματον
 τοῦτον, ὃ νῦν σῶμα περιφέροντες ὀνομάζομεν, ὀστρεῖον τρόπον
 διδασκεμένοις·

Οἱ δὲ Πενθαγόριοι τὸν οὐρανὸν τὸν ἀντίχθονα καλοῦσιν, ἐφ' 129
 10 ἧς γῆς δι' ἑρεμίου· ἐτάξω σε εἰς τέκνα, καὶ δώσω | σοὶ γῆν ἐπι-
 κτήν κληρονομίαν θεοῦ παντοκράτορος, ἢν οἱ κληρονομήσαντες κα-
 λήσονται γῆς·

Καὶ μυσία [ἐπὶ μυσία] ἐπὶ μυσίοις ἐπιφρεῖ μοι παρατίθεσθαι 2
 15 συμμετρίας· δ' οὖν ἕνεκα κατακαιστίων ἤδη τὸν λόγον, ὅπως μὴ τὸ
 τοῦ τραγηδοποιῦ Ἀγάθωνος πάθωμεν καὶ αὐτοί·

τὸ μὲν πάφεργον ἔργον ὡς ἡγούμενοι,

τὸ δ' ἔργον ὡς πάφεργον ἐκπονούμενοι.

Λεξιγμένον τοίνυν σαφῶς, ὡς οἶμαι, ὅπως κλίπτας κηρῶσαι 130 :
 πρὸς τοῦ κυρίου τοῦς Ἕλληνας ἐξακουστίων, ἐκὼν παραλείπω τὸ
 20 τῶν φιλοσόφων δόγματα, εἰ γὰρ καὶ τὰς λήξεις ἐπίοιμεν αὐτῶν 2
 οὐκ ἂν θάνατοιμεν, πλήθος ὅσον ἐπονημάτων συνειραρίζοντι· ἐκ
 τῆς βαρβάρου φιλοσοφίας πάσαν χειρομένην τὴν παρ' Ἕλλησιον ἐν-
 δικηκίμενοι σοφίαν, ἧς θεωρίας οὐδὲν ἤττον ἀθείς ἐφατόμεθα κατὰ 3
 τὸ ἀναγκαῖον, ὀπτηρία ἂν τὰς περὶ ἀρχῶν δόξας τὰς παρ' Ἕλλησι
 25 χειρομένας ἀναλεγώμεθα, πλὴν καὶ τοῦτο ἡμῖν ἐκ τῶν κηρῶσων 4
 ἡμῖν ἡσυχῆ παρίσταται σκοπεῖν, ὅν τρόπον ταῖς Ἕλληνικαῖς τῶ ὄσῳ
 τε ὄντι διερχέσθαι τὰ ἐν αὐτοῖς κήματα ἐντεκτίων βιβλίοις.

ὄλιθος.

3

ὡς ἴσκειν, ἄρα ἰστὶν κατὰ τὸν Ἐμπεδοκλείου

9 vgl. Zeller, Phil. d. Griech. I S. 421. 10 f. Jerem. 3, 19. 11 f. vgl.
 v. d. Paul. 26, 11. 16 f. Agathon Fr. inc. 11, vgl. Athenaeus V p. 185 A.
 18 f. vgl. Joh. 10, 5. 24 vgl. Strom. III 13, 1 mit Anm., 21, 2. IV 2, 1; VI 4, 2.
 25 Ende. 27 ἀεικέλιον· κήματα platonische Metaphern vgl. z. B. Rom.
 IV p. 141 C, V p. 457 B. 28 S. 421, 2 Empedocles Fr. 132 Dele.

2-4 ἐποπτεύσομεν ὀνομάζομεν Ma. 3 ὄσῳ; ἴσκειν Plato το-
 σῶμα Plato το ἴσκειν L. ταῖς; Sy. 21 Sy. 22 L. 3 ἐπίοιμεν Plato
 9 κηρῶσων L. 10 τὰς; 20 τὰς; L. 18 ἴσκει; Sy. 16 ὡς L.
 21 ὡς; 22 ὡς; 23 τὰς; 24 τὰς; 25 ἴσκει; 26 ἴσκει; 27 ἴσκει; 28 ἴσκει; 29 ἴσκει; 30 ἴσκει; 31 ἴσκει; 32 ἴσκει; 33 ἴσκει; 34 ἴσκει; 35 ἴσκει; 36 ἴσκει; 37 ἴσκει; 38 ἴσκει; 39 ἴσκει; 40 ἴσκει; 41 ἴσκει; 42 ἴσκει; 43 ἴσκει; 44 ἴσκει; 45 ἴσκει; 46 ἴσκει; 47 ἴσκει; 48 ἴσκει; 49 ἴσκει; 50 ἴσκει; 51 ἴσκει; 52 ἴσκει; 53 ἴσκει; 54 ἴσκει; 55 ἴσκει; 56 ἴσκει; 57 ἴσκει; 58 ἴσκει; 59 ἴσκει; 60 ἴσκει; 61 ἴσκει; 62 ἴσκει; 63 ἴσκει; 64 ἴσκει; 65 ἴσκει; 66 ἴσκει; 67 ἴσκει; 68 ἴσκει; 69 ἴσκει; 70 ἴσκει; 71 ἴσκει; 72 ἴσκει; 73 ἴσκει; 74 ἴσκει; 75 ἴσκει; 76 ἴσκει; 77 ἴσκει; 78 ἴσκει; 79 ἴσκει; 80 ἴσκει; 81 ἴσκει; 82 ἴσκει; 83 ἴσκει; 84 ἴσκει; 85 ἴσκει; 86 ἴσκει; 87 ἴσκει; 88 ἴσκει; 89 ἴσκει; 90 ἴσκει; 91 ἴσκει; 92 ἴσκει; 93 ἴσκει; 94 ἴσκει; 95 ἴσκει; 96 ἴσκει; 97 ἴσκει; 98 ἴσκει; 99 ἴσκει; 100 ἴσκει; 101 ἴσκει; 102 ἴσκει; 103 ἴσκει; 104 ἴσκει; 105 ἴσκει; 106 ἴσκει; 107 ἴσκει; 108 ἴσκει; 109 ἴσκει; 110 ἴσκει; 111 ἴσκει; 112 ἴσκει; 113 ἴσκει; 114 ἴσκει; 115 ἴσκει; 116 ἴσκει; 117 ἴσκει; 118 ἴσκει; 119 ἴσκει; 120 ἴσκει; 121 ἴσκει; 122 ἴσκει; 123 ἴσκει; 124 ἴσκει; 125 ἴσκει; 126 ἴσκει; 127 ἴσκει; 128 ἴσκει; 129 ἴσκει; 130 ἴσκει; 131 ἴσκει; 132 ἴσκει; 133 ἴσκει; 134 ἴσκει; 135 ἴσκει; 136 ἴσκει; 137 ἴσκει; 138 ἴσκει; 139 ἴσκει; 140 ἴσκει; 141 ἴσκει; 142 ἴσκει; 143 ἴσκει; 144 ἴσκει; 145 ἴσκει; 146 ἴσκει; 147 ἴσκει; 148 ἴσκει; 149 ἴσκει; 150 ἴσκει; 151 ἴσκει; 152 ἴσκει; 153 ἴσκει; 154 ἴσκει; 155 ἴσκει; 156 ἴσκει; 157 ἴσκει; 158 ἴσκει; 159 ἴσκει; 160 ἴσκει; 161 ἴσκει; 162 ἴσκει; 163 ἴσκει; 164 ἴσκει; 165 ἴσκει; 166 ἴσκει; 167 ἴσκει; 168 ἴσκει; 169 ἴσκει; 170 ἴσκει; 171 ἴσκει; 172 ἴσκει; 173 ἴσκει; 174 ἴσκει; 175 ἴσκει; 176 ἴσκει; 177 ἴσκει; 178 ἴσκει; 179 ἴσκει; 180 ἴσκει; 181 ἴσκει; 182 ἴσκει; 183 ἴσκει; 184 ἴσκει; 185 ἴσκει; 186 ἴσκει; 187 ἴσκει; 188 ἴσκει; 189 ἴσκει; 190 ἴσκει; 191 ἴσκει; 192 ἴσκει; 193 ἴσκει; 194 ἴσκει; 195 ἴσκει; 196 ἴσκει; 197 ἴσκει; 198 ἴσκει; 199 ἴσκει; 200 ἴσκει; 201 ἴσκει; 202 ἴσκει; 203 ἴσκει; 204 ἴσκει; 205 ἴσκει; 206 ἴσκει; 207 ἴσκει; 208 ἴσκει; 209 ἴσκει; 210 ἴσκει; 211 ἴσκει; 212 ἴσκει; 213 ἴσκει; 214 ἴσκει; 215 ἴσκει; 216 ἴσκει; 217 ἴσκει; 218 ἴσκει; 219 ἴσκει; 220 ἴσκει; 221 ἴσκει; 222 ἴσκει; 223 ἴσκει; 224 ἴσκει; 225 ἴσκει; 226 ἴσκει; 227 ἴσκει; 228 ἴσκει; 229 ἴσκει; 230 ἴσκει; 231 ἴσκει; 232 ἴσκει; 233 ἴσκει; 234 ἴσκει; 235 ἴσκει; 236 ἴσκει; 237 ἴσκει; 238 ἴσκει; 239 ἴσκει; 240 ἴσκει; 241 ἴσκει; 242 ἴσκει; 243 ἴσκει; 244 ἴσκει; 245 ἴσκει; 246 ἴσκει; 247 ἴσκει; 248 ἴσκει; 249 ἴσκει; 250 ἴσκει; 251 ἴσκει; 252 ἴσκει; 253 ἴσκει; 254 ἴσκει; 255 ἴσκει; 256 ἴσκει; 257 ἴσκει; 258 ἴσκει; 259 ἴσκει; 260 ἴσκει; 261 ἴσκει; 262 ἴσκει; 263 ἴσκει; 264 ἴσκει; 265 ἴσκει; 266 ἴσκει; 267 ἴσκει; 268 ἴσκει; 269 ἴσκει; 270 ἴσκει; 271 ἴσκει; 272 ἴσκει; 273 ἴσκει; 274 ἴσκει; 275 ἴσκει; 276 ἴσκει; 277 ἴσκει; 278 ἴσκει; 279 ἴσκει; 280 ἴσκει; 281 ἴσκει; 282 ἴσκει; 283 ἴσκει; 284 ἴσκει; 285 ἴσκει; 286 ἴσκει; 287 ἴσκει; 288 ἴσκει; 289 ἴσκει; 290 ἴσκει; 291 ἴσκει; 292 ἴσκει; 293 ἴσκει; 294 ἴσκει; 295 ἴσκει; 296 ἴσκει; 297 ἴσκει; 298 ἴσκει; 299 ἴσκει; 300 ἴσκει; 301 ἴσκει; 302 ἴσκει; 303 ἴσκει; 304 ἴσκει; 305 ἴσκει; 306 ἴσκει; 307 ἴσκει; 308 ἴσκει; 309 ἴσκει; 310 ἴσκει; 311 ἴσκει; 312 ἴσκει; 313 ἴσκει; 314 ἴσκει; 315 ἴσκει; 316 ἴσκει; 317 ἴσκει; 318 ἴσκει; 319 ἴσκει; 320 ἴσκει; 321 ἴσκει; 322 ἴσκει; 323 ἴσκει; 324 ἴσκει; 325 ἴσκει; 326 ἴσκει; 327 ἴσκει; 328 ἴσκει; 329 ἴσκει; 330 ἴσκει; 331 ἴσκει; 332 ἴσκει; 333 ἴσκει; 334 ἴσκει; 335 ἴσκει; 336 ἴσκει; 337 ἴσκει; 338 ἴσκει; 339 ἴσκει; 340 ἴσκει; 341 ἴσκει; 342 ἴσκει; 343 ἴσκει; 344 ἴσκει; 345 ἴσκει; 346 ἴσκει; 347 ἴσκει; 348 ἴσκει; 349 ἴσκει; 350 ἴσκει; 351 ἴσκει; 352 ἴσκει; 353 ἴσκει; 354 ἴσκει; 355 ἴσκει; 356 ἴσκει; 357 ἴσκει; 358 ἴσκει; 359 ἴσκει; 360 ἴσκει; 361 ἴσκει; 362 ἴσκει; 363 ἴσκει; 364 ἴσκει; 365 ἴσκει; 366 ἴσκει; 367 ἴσκει; 368 ἴσκει; 369 ἴσκει; 370 ἴσκει; 371 ἴσκει; 372 ἴσκει; 373 ἴσκει; 374 ἴσκει; 375 ἴσκει; 376 ἴσκει; 377 ἴσκει; 378 ἴσκει; 379 ἴσκει; 380 ἴσκει; 381 ἴσκει; 382 ἴσκει; 383 ἴσκει; 384 ἴσκει; 385 ἴσκει; 386 ἴσκει; 387 ἴσκει; 388 ἴσκει; 389 ἴσκει; 390 ἴσκει; 391 ἴσκει; 392 ἴσκει; 393 ἴσκει; 394 ἴσκει; 395 ἴσκει; 396 ἴσκει; 397 ἴσκει; 398 ἴσκει; 399 ἴσκει; 400 ἴσκει; 401 ἴσκει; 402 ἴσκει; 403 ἴσκει; 404 ἴσκει; 405 ἴσκει; 406 ἴσκει; 407 ἴσκει; 408 ἴσκει; 409 ἴσκει; 410 ἴσκει; 411 ἴσκει; 412 ἴσκει; 413 ἴσκει; 414 ἴσκει; 415 ἴσκει; 416 ἴσκει; 417 ἴσκει; 418 ἴσκει; 419 ἴσκει; 420 ἴσκει; 421 ἴσκει; 422 ἴσκει; 423 ἴσκει; 424 ἴσκει; 425 ἴσκει; 426 ἴσκει; 427 ἴσκει; 428 ἴσκει; 429 ἴσκει; 430 ἴσκει; 431 ἴσκει; 432 ἴσκει; 433 ἴσκει; 434 ἴσκει; 435 ἴσκει; 436 ἴσκει; 437 ἴσκει; 438 ἴσκει; 439 ἴσκει; 440 ἴσκει; 441 ἴσκει; 442 ἴσκει; 443 ἴσκει; 444 ἴσκει; 445 ἴσκει; 446 ἴσκει; 447 ἴσκει; 448 ἴσκει; 449 ἴσκει; 450 ἴσκει; 451 ἴσκει; 452 ἴσκει; 453 ἴσκει; 454 ἴσκει; 455 ἴσκει; 456 ἴσκει; 457 ἴσκει; 458 ἴσκει; 459 ἴσκει; 460 ἴσκει; 461 ἴσκει; 462 ἴσκει; 463 ἴσκει; 464 ἴσκει; 465 ἴσκει; 466 ἴσκει; 467 ἴσκει; 468 ἴσκει; 469 ἴσκει; 470 ἴσκει; 471 ἴσκει; 472 ἴσκει; 473 ἴσκει; 474 ἴσκει; 475 ἴσκει; 476 ἴσκει; 477 ἴσκει; 478 ἴσκει; 479 ἴσκει; 480 ἴσκει; 481 ἴσκει; 482 ἴσκει; 483 ἴσκει; 484 ἴσκει; 485 ἴσκει; 486 ἴσκει; 487 ἴσκει; 488 ἴσκει; 489 ἴσκει; 490 ἴσκει; 491 ἴσκει; 492 ἴσκει; 493 ἴσκει; 494 ἴσκει; 495 ἴσκει; 496 ἴσκει; 497 ἴσκει; 498 ἴσκει; 499 ἴσκει; 500 ἴσκει; 501 ἴσκει; 502 ἴσκει; 503 ἴσκει; 504 ἴσκει; 505 ἴσκει; 506 ἴσκει; 507 ἴσκει; 508 ἴσκει; 509 ἴσκει; 510 ἴσκει; 511 ἴσκει; 512 ἴσκει; 513 ἴσκει; 514 ἴσκει; 515 ἴσκει; 516 ἴσκει; 517 ἴσκει; 518 ἴσκει; 519 ἴσκει; 520 ἴσκει; 521 ἴσκει; 522 ἴσκει; 523 ἴσκει; 524 ἴσκει; 525 ἴσκει; 526 ἴσκει; 527 ἴσκει; 528 ἴσκει; 529 ἴσκει; 530 ἴσκει; 531 ἴσκει; 532 ἴσκει; 533 ἴσκει; 534 ἴσκει; 535 ἴσκει; 536 ἴσκει; 537 ἴσκει; 538 ἴσκει; 539 ἴσκει; 540 ἴσκει; 541 ἴσκει; 542 ἴσκει; 543 ἴσκει; 544 ἴσκει; 545 ἴσκει; 546 ἴσκει; 547 ἴσκει; 548 ἴσκει; 549 ἴσκει; 550 ἴσκει; 551 ἴσκει; 552 ἴσκει; 553 ἴσκει; 554 ἴσκει; 555 ἴσκει; 556 ἴσκει; 557 ἴσκει; 558 ἴσκει; 559 ἴσκει; 560 ἴσκει; 561 ἴσκει; 562 ἴσκει; 563 ἴσκει; 564 ἴσκει; 565 ἴσκει; 566 ἴσκει; 567 ἴσκει; 568 ἴσκει; 569 ἴσκει; 570 ἴσκει; 571 ἴσκει; 572 ἴσκει; 573 ἴσκει; 574 ἴσκει; 575 ἴσκει; 576 ἴσκει; 577 ἴσκει; 578 ἴσκει; 579 ἴσκει; 580 ἴσκει; 581 ἴσκει; 582 ἴσκει; 583 ἴσκει; 584 ἴσκει; 585 ἴσκει; 586 ἴσκει; 587 ἴσκει; 588 ἴσκει; 589 ἴσκει; 590 ἴσκει; 591 ἴσκει; 592 ἴσκει; 593 ἴσκει; 594 ἴσκει; 595 ἴσκει; 596 ἴσκει; 597 ἴσκει; 598 ἴσκει; 599 ἴσκει; 600 ἴσκει; 601 ἴσκει; 602 ἴσκει; 603 ἴσκει; 604 ἴσκει; 605 ἴσκει; 606 ἴσκει; 607 ἴσκει; 608 ἴσκει; 609 ἴσκει; 610 ἴσκει; 611 ἴσκει; 612 ἴσκει; 613 ἴσκει; 614 ἴσκει; 615 ἴσκει; 616 ἴσκει; 617 ἴσκει; 618 ἴσκει; 619 ἴσκει; 620 ἴσκει; 621 ἴσκει; 622 ἴσκει; 623 ἴσκει; 624 ἴσκει; 625 ἴσκει; 626 ἴσκει; 627 ἴσκει; 628 ἴσκει; 629 ἴσκει; 630 ἴσκει; 631 ἴσκει; 632 ἴσκει; 633 ἴσκει; 634 ἴσκει; 635 ἴσκει; 636 ἴσκει; 637 ἴσκει; 638 ἴσκει; 639 ἴσκει; 640 ἴσκει; 641 ἴσκει; 642 ἴσκει; 643 ἴσκει; 644 ἴσκει; 645 ἴσκει; 646 ἴσκει; 647 ἴσκει; 648 ἴσκει; 649 ἴσκει; 650 ἴσκει; 651 ἴσκει; 652 ἴσκει; 653 ἴσκει; 654 ἴσκει; 655 ἴσκει; 656 ἴσκει; 657 ἴσκει; 658 ἴσκει; 659 ἴσκει; 660 ἴσκει; 661 ἴσκει; 662 ἴσκει; 663 ἴσκει; 664 ἴσκει; 665 ἴσκει; 666 ἴσκει; 667 ἴσκει; 668 ἴσκει; 669 ἴσκει; 670 ἴσκει; 671 ἴσκει; 672 ἴσκει; 673 ἴσκει; 674 ἴσκει; 675 ἴσκει; 676 ἴσκει; 677 ἴσκει; 678 ἴσκει; 679 ἴσκει; 680 ἴσκει; 681 ἴσκει; 682 ἴσκει; 683 ἴσκει; 684 ἴσκει; 685 ἴσκει; 686 ἴσκει; 687 ἴσκει; 688 ἴσκει; 689 ἴσκει; 690 ἴσκει; 691 ἴσκει; 692 ἴσκει; 693 ἴσκει; 694 ἴσκει; 695 ἴσκει; 696 ἴσκει; 697 ἴσκει; 698 ἴσκει; 699 ἴσκει; 700 ἴσκει; 701 ἴσκει; 702 ἴσκει; 703 ἴσκει; 704 ἴσκει; 705 ἴσκει; 706 ἴσκει; 707 ἴσκει; 708 ἴσκει; 709 ἴσκει; 710 ἴσκει; 711 ἴσκει; 712 ἴσκει; 713 ἴσκει; 714 ἴσκει; 715 ἴσκει; 716 ἴσκει; 717 ἴσκει; 718 ἴσκει; 719 ἴσκει; 720 ἴσκει; 721 ἴσκει; 722 ἴσκει; 723 ἴσκει; 724 ἴσκει; 725 ἴσκει; 726 ἴσκει; 727 ἴσκει; 728 ἴσκει; 729 ἴσκει; 730 ἴσκει; 731 ἴσκει; 732 ἴσκει; 733 ἴσκει; 734 ἴσκει; 735 ἴσκει; 736 ἴσκει; 737 ἴσκει; 738 ἴσκει; 739 ἴσκει; 740 ἴσκει; 741 ἴσκει; 742 ἴσκει; 743 ἴσκει; 744 ἴσκει; 745 ἴσκει; 746 ἴσκει; 747 ἴσκει; 748 ἴσκει; 749 ἴσκει; 750 ἴσκει; 751 ἴσκει; 752 ἴσκει; 753 ἴσκει; 754 ἴσκει; 755 ἴσκει; 756 ἴσκει; 757 ἴσκει; 758 ἴσκει; 759 ἴσκει; 760 ἴσκει; 761 ἴσκει; 762 ἴσκει; 763 ἴσκει; 764 ἴσκει; 765 ἴσκει; 766 ἴσκει; 767 ἴσκει; 768 ἴσκει; 769 ἴσκει; 770 ἴσκει; 771 ἴσκει; 772 ἴσκει; 773 ἴσκει; 774 ἴσκει; 775 ἴσκει; 776 ἴσκει; 777 ἴσκει; 778 ἴσκει; 779 ἴσκει; 780 ἴσκει; 781 ἴσκει; 782 ἴσκει; 783 ἴσκει; 784 ἴσκει; 785 ἴσκει; 786 ἴσκει; 787 ἴσκει; 788 ἴσκει; 789 ἴσκει; 790 ἴσκει; 791 ἴσκει; 792 ἴσκει; 793 ἴσκει; 794 ἴσκει; 795 ἴσκει; 796 ἴσκει; 797 ἴσκει; 798 ἴσκει; 799 ἴσκει; 800 ἴσκει; 801 ἴσκει; 802 ἴσκει; 803 ἴσκει; 804 ἴσκει; 805 ἴσκει; 806 ἴσκει; 807 ἴσκει; 808 ἴσκει; 809 ἴσκει; 810 ἴσκει; 811 ἴσκει; 812 ἴσκει; 813 ἴσκει; 814 ἴσκει; 815 ἴσκει; 816 ἴσκει; 817 ἴσκει; 818 ἴσκει; 819 ἴσκει; 820 ἴσκει; 821 ἴσκει; 822 ἴσκει; 823 ἴσκει; 824 ἴσκει; 825 ἴσκει; 826 ἴσκει; 827 ἴσκει; 828 ἴσκει; 829 ἴσκει; 830 ἴσκει; 831 ἴσκει; 832 ἴσκει; 833 ἴσκει; 834 ἴσκει; 835 ἴσκει; 836 ἴσκει; 837 ἴσκει; 838 ἴσκει; 839 ἴσκει; 840 ἴσκει; 841 ἴσκει; 842 ἴσκει; 843 ἴσκει; 844 ἴσκει; 845 ἴσκει; 846 ἴσκει; 847 ἴσκει; 848 ἴσκει; 849 ἴσκει; 850 ἴσκει; 851 ἴσκει; 852 ἴσκει; 853 ἴσκει; 854 ἴσκει; 855 ἴσκει; 856 ἴσκει; 857 ἴσκει; 858 ἴσκει; 859 ἴσκει; 860 ἴσκει; 861 ἴσκει; 862 ἴσκει; 863 ἴσκει; 864 ἴσκει; 865 ἴσκει; 866 ἴσκει; 867 ἴσκει; 868 ἴσκει; 869 ἴσκει; 870 ἴσκει; 871 ἴσκει; 872 ἴσκει; 873 ἴσκει; 874 ἴσκει; 875 ἴσκει; 876 ἴσκει; 877 ἴσκει; 878 ἴσκει; 879 ἴσκει; 880 ἴσκει; 881 ἴσκει; 882 ἴσκει; 883 ἴσκει; 884 ἴσκει; 885 ἴσκει; 886 ἴσκει; 887 ἴσκει; 888 ἴσκει; 889 ἴσκει; 890 ἴσκει; 891 ἴσκει; 892 ἴσκει; 893 ἴσκει; 894 ἴσκει; 895 ἴσκει; 896 ἴσκει; 897 ἴσκει; 898 ἴσκει; 899 ἴσκει; 900 ἴσκει; 901 ἴσκει; 902 ἴσκει; 903 ἴσκει; 904 ἴσκει; 905 ἴσκει; 906 ἴσκει; 907 ἴσκει; 908 ἴσκει; 909 ἴσκει; 910 ἴσκει; 911 ἴσκει; 912 ἴσκει; 913 ἴσκει; 914 ἴσκει; 915 ἴσκει; 916 ἴσκει; 917 ἴσκει; 918 ἴσκει; 919 ἴσκει; 920 ἴσκει; 921 ἴσκει; 922 ἴσκει; 923 ἴσκει; 924 ἴσκει; 925 ἴσκει; 926 ἴσκει; 927 ἴσκει; 928 ἴσκει; 929 ἴσκει; 930 ἴσκει; 931 ἴσκει; 932 ἴσκει; 933 ἴσκει; 934 ἴσκει; 935 ἴσκει; 936 ἴσκει; 937 ἴσκει; 938 ἴσκει; 939 ἴσκει; 940 ἴσκει; 941 ἴσκει; 942 ἴσκει; 943 ἴσκει; 944 ἴσκει; 945 ἴσκει; 946 ἴσκει; 947 ἴσκει; 948 ἴσκει; 949 ἴσκει; 950 ἴσκει; 951 ἴσκει; 952 ἴσκει; 953 ἴσκει; 954 ἴσκει; 955 ἴσκει; 956 ἴσκει; 957 ἴσκει; 958 ἴσκει; 959 ἴσκει; 960 ἴσκει; 961 ἴσκει; 962 ἴσκει; 963 ἴσκει; 964 ἴσκει; 965 ἴσκει; 966 ἴσκει; 967 ἴσκει; 968 ἴσκει; 969 ἴσκει; 970 ἴσκει; 971 ἴσκει; 972 ἴσκει; 973 ἴσκει; 974 ἴσκει; 975 ἴσκει; 976 ἴσκει; 977 ἴσκει; 978 ἴσκει; 979 ἴσκει; 980 ἴσκει; 981 ἴσκει; 982 ἴσκει; 983 ἴσκει; 984 ἴσκει; 985 ἴσκει; 986 ἴσκει; 987 ἴσκει; 988 ἴσκει; 989 ἴσκει; 990 ἴσκει; 991 ἴσκει; 992 ἴσκει; 993 ἴσκει; 994 ἴσκει; 995 ἴσκει; 996 ἴσκει; 997 ἴσκει; 998 ἴσκει; 999 ἴσκει; 1000 ἴσκει; 1001 ἴσκει; 1002 ἴσκει; 1003 ἴσκει; 1004 ἴσκει; 1005 ἴσκει; 1006 ἴσκει; 1007 ἴσκει; 1008 ἴσκει; 1009 ἴσκει; 1010 ἴσκει; 1011 ἴσκει; 1012 ἴσκει; 1013 ἴσκει; 1014 ἴσκει; 1015 ἴσκει; 1016 ἴσκει; 1017 ἴσκει; 1018 ἴσκει; 1019 ἴσκει; 1020 ἴσκει; 1021 ἴσκει; 1022 ἴσκει; 1023 ἴσκει; 1024 ἴσκει; 1025 ἴσκει; 1026 ἴσκει; 1027 ἴσκει; 1028 ἴσκει; 1029 ἴσκει; 1030 ἴσκει; 1031 ἴσκει; 1032 ἴσκει; 1033 ἴσκει; 1034 ἴσκει; 1035 ἴσκει; 1036 ἴσκει; 1037 ἴσκει; 1038 ἴσκει; 1039 ἴσκει; 1040 ἴσκει; 1041 ἴσκει; 1042 ἴσκει; 1043 ἴσκει; 1044 ἴσκει; 1045 ἴσκει; 1046 ἴσκει; 1047 ἴσκει; 1048 ἴσκει; 1049 ἴσκει; 1050 ἴσκει; 1051 ἴσκει; 1052 ἴσκει; 1053 ἴσκει; 1054 ἴσκει; 1055

ὅς θείων πρακίδων ἐκτήσατο πλοῦτον,
δειλὸς δ' ὧ σκοτόεσσα θεῶν πέρι δόξα μέμηλεν.

γνώσιν καὶ ἀγνωσίαν ὄρους εὐδαιμονίας κακοδαιμονίας τε θείως ἐδή-
λωσεν. ἤχη γὰρ εὖ μάλα πολλῶν ἱστορίας φιλοσόφους ἀνδρας εἶναι ὁ 6
5 καθ' Ἡρακλείτον, καὶ τῶ ὄντι ἀνάγκη 262 S

πολλὰ πλανηθῆναι διζήμενον ἔμμεναι ἐσθλόν.

ἤδη μὲν οὖν δῆλον ἡμῖν ἐκ τῶν προειρημένων ὡς αἰδιος ἡ τοῦ θεοῦ 141, 1
εὐποία τυγχάνει καὶ εἰς πάντας ἐξ ἀρχῆς ἀνάρχον ἴση ἀτεχνῶς ἡ
φυσικὴ δικαιοσύνη, κατ' ἀξίαν ἐκάστου γένους γενομένη, οὐκ ἀρξα-
10 μένη ποτέ· οὐ γὰρ ἀρχὴν τοῦ κύριος καὶ ἀγαθὸς εἶναι εἴληφεν ὁ 2
θεὸς ὧν αἰεὶ ὁ ἔστιν, οὐδὲ μὴν παύσεται ποτε ἀγαθοποιῶν, κἂν εἰς 734 P
τέλος ἀγάγη ἕκαστα. μεταλαμβάνει δὲ τῆς εὐποίας ἕκαστος ἡμῶν 8
πρὸς ὃ βούλεται, ἐπεὶ τὴν διαφορὰν τῆς ἐκλογῆς ἀξία γενομένη
ψυχῆς αἰρεσίς τε καὶ συνάσκησις πεποίηκεν.

15 Ὅδε μὲν οὖν καὶ ὁ πέμπτος ἡμῖν τῶν κατὰ τὴν ἀληθῆ φιλο- 4
σοφίαν γνωστικῶν ὑπομνημάτων Στρωματιῶς περαιούσθω. |

4 Heraklit Fr. 49 Byw. 35 Diels 6 Phokylides Fr. 14 Bergk⁴; vgl. Plut.
Mor. p. 47 E; Cramer, An. Par. I 166, 17 f (— A. Bohler, Sophistae anon. protr.
fragm. inst. [Straßb. Diss.] Lipsiae 1903 p. 37, 15 f); Wilamowitz, Gött. Nachr.
1898 S. 219

2 δ' ὧ σκοτ. L³ δ' ὠσκοτ. L* 4 nur εὖ—ἱστορία; gehört dem Heraklit
nach Wilamowitz, Philol. Unters. I p. 215 6 πολλὰ πλανηθῆναι] πολλ' ἀπα-
τηθῆναι Plut. πολλ' ἀέκοντα παθεῖν\ w. e. sch. Cram.

ΚΑΙΜΕΝΤΟΣ

ΣΤΡΩΜΑΤΕΩΝ ΕΚΤΟΣ

1 Ἡ δὲ δὴ ἔκτος καὶ ὁμοῦ ὁ ἕβδομος ἦμν τῶν κατὰ τὴν ἀληθῆ 1 1
 φιλοσοφίαν γνωστικῶν ἑπομνημάτων Στρωματιῶν, διαγράφας ὡς ἐν
 5 μάλιστα τὸν ἠθικὸν λόγον ἐν τούτοις περαιούμενον καὶ παραστήσας
 ὅστις ἂν εἴη κατὰ τὸν βίον ὁ γνωστικός, πρόεισι δείξων τοῖς φιλο-
 σόφοις οὐδαμῶς ὡς ἄθειον τοῦτον, ὡς ἐπιλήψασιν, μόνον δὲ τῷ
 ὄντι θεοσιβῆ, τὸν τρόπον τῆς θρησκείας τοῦ γνωστικοῦ κεφαλαιω-
 δῶς ἐκτιθέμενος, ὅσα γὰρ εἰς γραφὴν ἑπομνηστικὴν ἀκίνδυνον ἔγχε-
 10 μίξαι ἐργάζεσθαι γὰρ ἐτὴν βιβλίον τὴν εἰς αἰῶνα παραμένουσας, ὁ 2
 κίριος ἐνετίλατο, καὶ πον ὁ προφήτης λέγει· ἑμακάριοι ὁ σπύριον
 ἐπὶ πᾶν ἔθνος, οὐ μόνος καὶ ὄνος πατεῖ, ὁ ἐκ νόμον καὶ ἐξ ἰθῶν
 εἰς τὴν μίαν πίστιν συναγόμενος λαός, εὐὸ δὲ ἀσθενῶν λάχανα ἰσθίει
 κατὰ τὸν γενναίον ἀπόστολον, φθάσας δὲ ὁ Παιδαγωγός ἦμν ἐν 3
 15 τριῶ διαιρούμενος βιβλίαι· τὴν ἐκ παιδῶν ἀγωγὴν τε καὶ τροφὴν
 παρίστησιν, τουτίστιν ἐκ κατεχρήσας συναΐξουσας τῇ πίστιν πολι-
 τίαν καὶ προπαρασκευάζουσας τοῖς εἰς ἄνδρας ἔγγραφόμενοις ἐν-
 ριτον τὴν ψυχὴν εἰς ἐπιστήμης γνωστικῆς παραδοχίην, ἑραστῶς οὖν 4
 τῶν Ἑλλήρων μαθόντων ἐκ τῶν λεχθεισομένων διὰ τῶνδε ἦμν, ὡς
 20 ἀνοσίως τὸν θεοφιλῆ διώκοντες ἀνοσίως αὐτοί, τότε ἦδη, προέον-
 των τῶν ἑπομνημάτων κατὰ τὸν τῶν Στρωματιῶν χαρακτήρα
 ἐπιλείποντά τε ὑπὸ Ἑλλήρων τά τε ὑπὸ βαρβάρων προσαποροφύμενα
 ἦμν πρὸ τῆς τοῦ κερύου παρουσίας.

Ἐν μὲν οὖν τῷ λιμῶνι τὰ ἀνθη ποικίλως ἀνθούντα πᾶν τῷ 2 1
 25 παραδίωξεν ἢ τῶν ἀκροδρόων φευγία οὐ κατὰ εἶδος ἕκαστον κηχ-

10 vgl. Job 6, 27 11f. Job. 31, 29 12f. vgl. Strom. VII 1-10
 18 Röm. 14, 2

1 Καίμεντος · 1. 2 στρωματιῶν, ἔκτος ὁ καὶ ἕβδομος L. 3 καὶ ἀνοσί
 α St. ἀνοσί α καὶ L. ἀνοσί καὶ α Sy. 6f φάσις οὖρος M. intel. 7 [ἔξ] α
 8 θεοσιβῆ N: θεοσιβῆ L. 9 γὰρ St. τε L. ἀκίνδυνον St. ακιόντως L. 22 κηχ-
 ε ποροφύμενα Di. 24 ἀνθούντα] ἀναφύονται W. Comment gramm III 140 p. 20

ρισται τῶν ἀλλογενῶν (ἤ καὶ Λειμωνάς τινες καὶ Ἐλικῶνας καὶ Κηρία καὶ Πέπλους συναγωγὰς φιλομαθεῖς ποικίλως ἐξανθισάμενοι συνεγράψαντο)· τοῖς δ' ὡς ἔτυχεν ἐπὶ μνήμην ἔλθοῦσι καὶ μήτε τῇ τάξει μήτε τῇ φράσει διακεκαθαμένοις, διεσπαρμένοις δὲ ἐπίτηδες
 5 ἀναμίξ, ἢ τῶν Στρωματέων ἡμῖν ὑποτύπως λειμῶνος δίκην πεποικιλται. καὶ δὴ ὡδε ἔχοντες ἔμοι τε ὑπομνήματα εἰεν ἂν ζώοντα, 2
 τῷ τε εἰς γνῶσιν ἐπιτηδείῳ, εἰ πως περιτύχοι τοῖσδε. πρὸς τὸ συμφέρον καὶ ὠφέλιμον μετὰ ἰδρωτός ἢ ζήτησις γενήσεται· οὐ γὰρ μό- 8
 νον τῶν σιτίων τὸν πόνον, πολὺ δὲ πλεόν καὶ τῆς γνώσεως ἡγεσθαι δίκαιον, τοῖς διὰ στενῆς καὶ τεθλιμμένης τῆς κυριακῆς ὄντως ἀδοῦ εἰς τὴν αἰδιον καὶ μακαρίαν παραπεμπομένοις σωτηρίαν· ἢ 4
 γνῶσις δὲ ἡμῶν καὶ ὁ παράδεισος ὁ πνευματικὸς αὐτὸς ἡμῶν ὁ σωτήρ ὑπάρχει, εἰς ὃν καταφυντεόμεθα, μετατεθέντες καὶ μεταμοσθενθέντες εἰς τὴν γῆν τὴν ἀγαθὴν ἐκ βίου τοῦ παλαιοῦ· ἢ μεταβολὴ δὲ
 15 τῆς φντείας εἰς εὐκαρίαν συμβάλλεται. φῶς οὖν ὁ κύριος καὶ γνῶσις ἢ ἀληθής, εἰς ὃν μετετέθημεν. |

Λέγεται δὲ καὶ ἄλλως διττὴ ἢ γνῶσις, ἢ μὲν κοινῶς, ἢ ἐν πᾶσιν 737 P 8, 1
 ἀνθρώποις ὁμοίως σύνεσις τε καὶ ἀντιληψις κατὰ τὸ γνωρίζειν ἕκαστον τῶν ὑποκειμένων πανδημῶς ἐμφαινομένη, ἧς οὐ μόνον αἱ
 20 λογικαὶ (δυνάμεις), ἀλλ' ἴσως καὶ αἱ ἄλογοι μεθέξουσιν, ἦν οὐκ ἂν ποτε ἔγωγε γνῶσιν γε ὀνομάσαιμι, τὴν καὶ δι' αἰσθητηρίων ἀντιλαμβάνεσθαι πεφυκυίαν· ἢ δὲ ἐξαιρέτως ὀνομαζομένη γνῶσις ἀπὸ τῆς 2
 γνώμης καὶ τοῦ λόγου χαρακτηρίζεται, καθ' ἣν μόναι αἱ λογικαὶ δυνάμεις γνῶσεις γενήσονται, αἱ τοῖς νοητοῖς κατὰ φιλήν τὴν τῆς
 25 φυγῆς ἐνέργειαν εἰλικρινῶς ἐπιβάλλουσαι· χρηστὸς ἀνήρ, φησὶν ὁ 8
 Δαβίδ, ὁ οἰκτιρῶν τῶν παραπολλυμένων τῇ πλάνῃ καὶ κυχρῶν· ἐκ μεταδόσεως τοῦ λόγου τῆς ἀληθείας, οὐχ ὡς ἔτυχεν, ἀλλὰ γὰρ οἰκονομήσει τοὺς λόγους αὐτοῦ ἐν κρίσει, ἐπιλογισμῷ βαθεῖ· οὗτος ἐσκόρπισεν, ἔδωκεν τοῖς πένησιν·.

30 II. Πρὸ δὲ τῆς εἰς τὸ προκείμενον ἐγχειρήσεως ἐν προοίμιον 4, 1 εἶδει προσαποδοτέον τῷ πέρατι τοῦ πέμπτου Στρωματέως τὰ ἐνδέοντα.

Ἐπεὶ γὰρ παρεστήσαμεν τὸ συμβολικὸν εἶδος ἀρχαίον εἶναι, 2

10 f vgl. Matth. 7, 14 18 f vgl. Röm. 11, 17 15 vgl. Joh. 8, 12
 25—29 Psal. 111, 5. 9 33 f vgl. Strom. V 19—59

1 ἢ Wi εἰ L τινες corr. aus τινας L¹ ἔλικῶνας (ας in Ras.) L¹
 8 ἐπεγράψαντο Wi 20 (δυνάμεις) Hervet 21 γε Ma τε L [τε] St τὴν
 καὶ Ma καὶ (von L³ getilgt) τὴν L 24 γνώσεις γενήσουσιν oder [γνώσεις]
 γνώσονται Reinkens p. 206² 31 πέμπτου] ε̄ L

- Ὅμηρος λέγει· 6
μήτι τοι δρυτόμος περιγίνεται ἢ βίηφι.
- Πάλιν τοῦ Μουσαίου ποιήσαντος· 7
*ὡς δ' αὐτως καὶ φύλλα φύει ζεῖδωρος ἄρουρα·
 5 ἄλλα μὲν ἐν μελίησιν ἀποφθίνει, ἄλλα δὲ φύει·
 ὡς δὲ καὶ ἀνθρώπων γενεὴν καὶ φύλον ἐλίσσει,*
- Ὅμηρος μεταγράφει· 8
*φύλλα τὰ μὲν τ' ἄνεμος χαμάδις χέει, ἄλλα δέ θ' ὕλη.
 10 τηλεθόωσα φύει, ἕαρος δ' ἐπιγίνεται ὄρη·
 ὡς ἀνδρῶν γενεὴ ἢ μὲν φύει, ἢ δ' ἀπολήγει.*
- Πάλιν δ' αὐτὸ Ὅμηρου εἰπόντος· 9
οὐχ ὅσην κταμένοισιν ἐπ' ἀνδράσιν εὐχετάασθαι,
- Ἀρχιλόχος τε καὶ Κρατῖνος γράφουσιν, ὃ μὲν· 10
οὐ γὰρ ἐσθλὰ κατθανοῦσι κερτομεῖν ἐπ' ἀνδράσιν,
- 15 Κρατῖνος δὲ ἐν τοῖς Λάκωσι· 11
*φοβερόν ἀνθρώποις τόδ' αὐτὸ,
 κταμένοις ἐπ' αἰζηλοῖσι[ν] κανχᾶσθαι μέγα.*
- Αὐτὸς τε ὁ Ἀρχιλόχος τὸ Ὅμηρικὸν ἐκεῖνο μεταφέρον· 6, 1
ἀασάμην, οὐδ' αὐτὸς ἀναινομαί· ἀντί νυ πολλῶν, |
- 20 ὧδέ πως γράφει· 739 P 2
ἤμβλακον, καὶ πού τινα ἄλλον ἢ δ' ἄτη κιχῆσατο·
- καθάπερ ἀμέλει κάκεινο τὸ ἔπος· 8
ξυνὸς ἐννάλιος, καὶ τε κτανέοντα κατέκτα,

2 Ψ 315 4—6 Musaios Fr. 25 Kern 5 Diels 8—10 Z 147—149
 12 χ 412 14 Archilochos Fr. 64 16 f Kratinos Λάκωνες Fr. 95 CAF I
 p. 41 sq. 19 I 116 21 Archilochos Fr. 73 23 Σ 309

2 περιγίνεται (aus Ψ 315) μεγ' ἀμείνων Ψ 315 8 μουσαίου L³ μωσέον
 L* 4 ζεῖδωρος Di ζήδωρος L 6 ὡς—ἐλίσσει L ἀνθρώπων γενεὴν καὶ
 φῦλον Heyne zu Z 147 (Variae lect. et observ. in Iliad. vol. V p. 213) ἀνθρώπου
 γενεὴ καὶ φύλλον L 9 ὄρη L 16 φοβερόν] φθορορόν Jacobs τόδ' αὐ]
 τὸ δ' αὐ L τόδε Grotius, Excerpta p. 461 21 ἄτη] ἄλη Hermann

- μεταποιῶν αὐτὸς ἰδέ πως ἐξήνεγκεν· 4
 † ἐξῶ· ἐτήτυμον γὰρ ξυνὸς ἀνθρώποισιν· Ἄρησ.
 ἔτι κάκεινο μεταφράζων· 5
 νίκης ἀνθρώποισι[ν] θεῶν ἐν † πείρα κείται.
 6 διὰ τοῦδε τοῦ λάμβου δῆλός ἐστι· 6
 καὶ νέους θάρρυνε, νίκης δὲ ἐν θεοῖσι πείρατα.
 Πάλιν Ὀμήρου εἰπόντος· 7. 1
 ἀνιπτόποδες, χαμαιεῦναι.
 Εὐριπίδης ἐν Ἐρεχθεὶ γράφει· 2
 10 ἐν ἀστρώτῳ πίδαρ
 εἶδουσι, ν], πηγαῖς δ' οὐχ ἔγγραίνουσι[ν] πόδας.
 Ἀρχιλόχου τε ὁμοίως εἰρηκότος· 3
 ἀλλ' ἄλλος ἄλλῳ κραδίην λαίνεται.
 παρὰ τὸ Ὀμηρικόν· 4
 15 ἄλλος γάρ τ' ἄλλοισιν ἀνὴρ ἐπιτέρπεται ἰσγοῖς.
 Εὐριπίδης ἐν τῷ Ὀνει γίγνιν· 5
 ἀλλὰ ἄλλος ἄλλοις μᾶλλον ἤθεται τρόποις.
 Ἀχίλλεος δὲ Αἰσχίλου μὲν λέγοντος· 6
 οἴχοι μένειν χρὴ τὸν καλῶς εἰδαίμονα ··
 20 καὶ τὸν κακῶς, πρᾶσσοντα καὶ τοῦτον μένειν,

2 Archilochos Fr. 62 4 vgl. H 102; P 514 5 zu λάμβου vgl. Arist. Rhet. III 17 p. 1418b 20. Athen. XI p. 461 E 6 Archilochos Fr. 55 6 II 2.5 10 f Euripides Erechtheus Fr. 267 13 Archilochos Fr. 36; vgl. Heter. Gnom. hist. 76 15 § 225 17 Euripides Oineus Fr. 590 19 f Anachylus Fr. inc. 117; vgl. Stob. Flor. 30, 14, wo der erste Vers erhalten und dem Sophokles zugeschrieben ist. Beide Verse glaubt einem Komiker entnommen Kock CAF III p. 600 sq. Adesp. 1217

2 ἰξῶν, Ἐξῶν Bergk ἰξῶ ἰών Meineke οὐχ ἰών Hartung 4 θεῶν ἐν γοίνασι κείται πείρατα St θεῶν ἐν oder θεῶν ἐν πείρατα κείται 5 6 θαρρύνει L. θάρρυνε Elmsley 10 f ἐν ἀστρώτῳ πίδαρ εἶδουσι Musgrave εἶδουσι ἐν ἀστρώτῳ πίδαρ L 13 ἀλλ' - Next. Emp. Adv. Math XI 14 κραδίην L. Sant. Emp. H-S CR κραδίην Bergk 15 τ' aus Hom. 19 γὰρ del Stob. 20 κακῶς, 5y κακῶς, L. καὶ τὸν κακῶς πρᾶσσοντα, καὶ τοῦτον μένειν ab Vers. eines Komikers Nauck

- Εὐριπίδου δὲ τὰ ὅμοια ἐπὶ τῆς σκηνῆς βοῶντος· 7
μακάριος ὅστις εὐτυχῶν οἰκοὶ μένει,
ἀλλὰ καὶ Μενάνδρου ὡδέ πως κωμφοῦντος· 8
οἰκοὶ μένειν χρὴ καὶ μένειν ἐλεύθερον,
ἢ μηκέτ' εἶναι τὸν καλῶς εὐδαίμονα. | 5
Πάλιν Θεόγνιδος μὲν λέγοντος· 740 P 8, 1
οὐκ ἔστι(ν) φεύγοντι φίλος καὶ πιστὸς ἑταῖρος.
Εὐριπίδης πεποιθεν· 2
πένητα [φεύγοντα] φεύγει πᾶς τις ἐκποδῶν φίλος.
10 Ἐπιχάρμου τε εἰπόντος· 8
ὦ θύγατερ, αἰαὶ τύχας· συνοικεῖς ὦν νέφ γ' ἔσσα παλαιτέρα,
καὶ ἐπάγοντος·
ὃ μὲν γὰρ ἄλλην [δῆτα] λαμβάνει νεάνιδα,
(ἄ δ') ἄλλον [δ'] ἄλλη (δῆτα) μαστεύει τινά,
15 Εὐριπίδης γράφει· 4
κακὸν γυναῖκα πρὸς νέον ζεῦξαι νέαν· †
ὃ μὲν γὰρ ἄλλης λέκτρον ἱμεῖρει λαβεῖν,
ἢ δ' ἐνδεῆς τοῦδ' οὔσα βουλεύει κακά.
Ἔτι Εὐριπίδου μὲν ἐν τῇ Μηδείᾳ εἰπόντος· 5
20 κακοῦ γὰρ ἀνδρὸς δῶρα ὄνησιν οὐκ ἔχει,
Σοφοκλῆς ἐν τῷ Αἴαντι τῷ μαστιγοφόρῳ ἐκείνῳ φησι τὸ λαμβεῖον· 6
ἐχθρῶν δ' ἄδωρα δῶρα καὶ οὐκ ὄνησιμα.

2 Euripides Philoktet Fr. 793 4 f Menander Ἐαντὸν τιμῶρ. Fr. 145 CAF
III p. 42 7 Theognis 209 9 Euripides Med. 561 11—18 vgl. Kaibel,
Hermes 28 (1893) S. 62—64 11—14 Epicharm Fr. 298 Kaibel 16—18 Euri-
pides Fr. inc. 914; vgl. Fr. 24, 1 20 Euripides Med. 618 22 Sophokles
Ai. 665

7 οὐκ ἔστι L Theogn. A οὐδεὶς τοι Theogn. ūbr. HSS 9 [φεύγοντα]
Vi ἐκ ποδῶν L 11 αἰ αἰ L συνοικεῖς ὦν νέφ γ' ἔσσα παλαιτέρα Kai-
bel συνοικίζων με ὠσεσσαπολα περα L 13 f [δῆτα] (ἄ δ') [δ'] (δῆτα) Kaibel
ἄλλη L 16 Entweder ist dieser Vers korrupt oder es ist zwischen ihm und
dem nächsten etwas ausgefallen; Elter verbindet Fr. 914 mit Fr. 24 γράσαν
γυναῖκα πρὸς νέον ζεῦξαι κακὸν Scaliger 21 λάμβιον L

Σόλωνος δὲ ποιήσαντος·

7

τίκτει γὰρ κόρος ἕβριν, ὅταν πολὺς ὄλβος ἔπληται.

ἄντικρυς ὁ Θίογνις γράγει·

8

τίκτει τοι κόρος ἕβριν, ὅταν κακῶ ὄλβος ἔπληται.

5 ὅθεν καὶ ὁ Θουκυδίδης ἐν ταῖς ἱστορίαις εἰώθασιν δι' οἱ πολλοὶ τῶν 9
 ἀνθρώπωνε γησίν, τοῖς ἄν μάλιστα καὶ δι' ἑλαχίστου ἀπροσδόκητος
 εἴπραγία ἔλθῃ, εἰς ἕβριν τρέπιοθαι. καὶ Φίλιππος ὁμοίως τὸ αὐτὰ 10
 μιμεῖται ὡςδε λέγων· ἔτι δὲ πολλὰ κατὰ λόγον τοῖς ἀνθρώποις
 εἴτεχοντα ἀσφαλίστερα ἢ παρὰ δόξαν· καὶ | κακοπραγίαν . . . 74: P
 10 εἰώθασιν γὰρ μάλιστα οἱ παρὰ δόξαν ἀπροσδοκήτως εἰ πρόσδοτες
 εἰς ἕβριν τρέπιοθαι.

Πάλιν Εὐριπίδου ποιήσαντος·

9.1

ἐκ γὰρ πατρὸς καὶ μητρὸς ἐκπονομένων
 σκληρὰς διαίτες οἱ γόνου βελτίονες.

15 Κριτίας γράγει· εἰρημονε | δι' τοῖ ἀπὸ γυναικὸς ἀνθρώπων· πρὸς ἔν 2 24·
 βέλτιος τὸ σῶμα γένοιτο καὶ λοχερότατος· εἰ ὁ φρενῶν γυμνάζοιτο
 καὶ ἐσθίου ἱερσμένους καὶ ταλαιπωροῖη τὸ σῶμα καὶ ἡ μήτηρ τοῦ
 παιδίου τοῦ μίλλοντος ἴσθηται λοχεῖο τὸ σῶμα καὶ γυμνάζοιτο·
 Αἰθίς τε Ἰμήρον ἐπὶ τῆς ἡγαιστοτιέκτου ἀσπίδος εἰπόντος 3

20 ἐν μὲν γαλαν ἵτινς, ἐν δ' οὐρανόν, ἐν δὲ θάλασσαν·
 ἐν δ' ἐπίθει ποτεμοιο μίγα σθένος Ὀκίανου

2 Solon Fr. 5; vgl. Diogen VIII 22 τίκτει τοι κόρος ἕβριν, ὅταν κακῶ ἔπληται παρτή. 4 Theognis 113 5--9 Thukyd III 80, 4 εἰώθει δὲ τοῖς πολλοῖς α., ἄν μάλιστα καὶ δι' ἑλαχίστου ἀπροσδόκητος, εἴπραγία ἔλθῃ, εἰς ἕβριν τρέπιοθαι δὲ πολλὰ κατὰ λόγον τοῖς ἀνθρώποις, εἴτεχοντα ἀσφαλίστερα ἢ παρὰ δόξαν καὶ κακοπραγίαν ὡς εἰπεῖς φέρε ἀπροσδοκῆται ἢ τὰ φανῶν αὐτοῖς ἔσονται. 10f Platonos Fr. 1 FHG I p. 120 13f Euripides Meneges Fr. 10 14 13--15 Kritias Fr. 1 FHG I p. 105 Fr. 2 FHG I p. 105 καὶ 2 καὶ δὲν Diogen. des Buchs über den Staat der Lakonier, vgl. Wyttelbach Ann. de la Phil. M. 1 p. 10 20f 21f 10.

11f τὰ δὲ κακοπραγίαν τοῦ ἀνθρώπου Worte aus Eurak. II 10 11 καὶ τὸ κατὰ τὸν ἑαυτοῦ δὲν durch ein Versehen des Clemens selbst in das Pl. plurimital ge-
 raten 9 10 11 aus Eurak. 10 11 St 13 ἐκπονομένων, 14 ἐκπονομένων, 15 ἐκπονομένων, 16 ἐκπονομένων, 17 ἐκπονομένων, 18 ἐκπονομένων, 19 ἐκπονομένων, 20 ἐκπονομένων, 21 ἐκπονομένων, 22 ἐκπονομένων, 23 ἐκπονομένων, 24 ἐκπονομένων, 25 ἐκπονομένων, 26 ἐκπονομένων, 27 ἐκπονομένων, 28 ἐκπονομένων, 29 ἐκπονομένων, 30 ἐκπονομένων, 31 ἐκπονομένων, 32 ἐκπονομένων, 33 ἐκπονομένων, 34 ἐκπονομένων, 35 ἐκπονομένων, 36 ἐκπονομένων, 37 ἐκπονομένων, 38 ἐκπονομένων, 39 ἐκπονομένων, 40 ἐκπονομένων, 41 ἐκπονομένων, 42 ἐκπονομένων, 43 ἐκπονομένων, 44 ἐκπονομένων, 45 ἐκπονομένων, 46 ἐκπονομένων, 47 ἐκπονομένων, 48 ἐκπονομένων, 49 ἐκπονομένων, 50 ἐκπονομένων, 51 ἐκπονομένων, 52 ἐκπονομένων, 53 ἐκπονομένων, 54 ἐκπονομένων, 55 ἐκπονομένων, 56 ἐκπονομένων, 57 ἐκπονομένων, 58 ἐκπονομένων, 59 ἐκπονομένων, 60 ἐκπονομένων, 61 ἐκπονομένων, 62 ἐκπονομένων, 63 ἐκπονομένων, 64 ἐκπονομένων, 65 ἐκπονομένων, 66 ἐκπονομένων, 67 ἐκπονομένων, 68 ἐκπονομένων, 69 ἐκπονομένων, 70 ἐκπονομένων, 71 ἐκπονομένων, 72 ἐκπονομένων, 73 ἐκπονομένων, 74 ἐκπονομένων, 75 ἐκπονομένων, 76 ἐκπονομένων, 77 ἐκπονομένων, 78 ἐκπονομένων, 79 ἐκπονομένων, 80 ἐκπονομένων, 81 ἐκπονομένων, 82 ἐκπονομένων, 83 ἐκπονομένων, 84 ἐκπονομένων, 85 ἐκπονομένων, 86 ἐκπονομένων, 87 ἐκπονομένων, 88 ἐκπονομένων, 89 ἐκπονομένων, 90 ἐκπονομένων, 91 ἐκπονομένων, 92 ἐκπονομένων, 93 ἐκπονομένων, 94 ἐκπονομένων, 95 ἐκπονομένων, 96 ἐκπονομένων, 97 ἐκπονομένων, 98 ἐκπονομένων, 99 ἐκπονομένων, 100 ἐκπονομένων.

Φερεκύδης ὁ Σύριος λέγει· »Ζᾶς ποιει φᾶρος μέγα τε καὶ καλὸν καὶ 4
ἐν αὐτῷ ποικίλλει γῆν καὶ Ὠγηνὸν καὶ τὰ Ὠγηνοῦ δώματα·
Ὀμήρου τε εἰπόντος· 5

αἰδώς, ἦτ' ἄνδρας μέγα σίνεται ἦδ' ὀνίνησιν,

5 Εὐριπίδης ἐν Ἐρεχθεὶ γράφει· 6

αἰδοῦς δὲ (κ)αὐτὸς δυσκρίτως ἔχω πέρι·
καὶ δεῖ γὰρ αὐτῆς κάστιν αὐτὸν κακὸν μέγα.

Λάβοις δ' ἂν ἐκ παραλλήλου τῆς κλοπῆς τὰ χωρία κάκ τῶν 10, 1
συνακμασάντων καὶ ἀνταγωνισαμένων σφίσι τὰ τοιαῦτα, Εὐριπίδου 2
10 μὲν ἐκ τοῦ Ὀρέστου·

ὦ φίλον ὕπνου θέλητρον, ἐπίκουρον νόσου,

· Σοφοκλέους (δ') ἐκ τῆς Ἐριφύλης· 8

ἄπελθε· κινεῖς ὕπνον ἰητρὸν νόσου,

καὶ Εὐριπίδου μὲν ἐξ Ἀντιγόνης· 4

15 ὀνόματι μεμπτὸν τὸ νόθον, ἢ φύσις δ' ἴση,

Σοφοκλέους δὲ ἐξ Ἀλεαδῶν· 5

ἅπαν τὸ χρηστὸν τὴν ἴσην ἔχει φύσιν,

πάλιν Εὐριπίδου μὲν ἐκ Τημένου· 6

τῷ γὰρ ποροῦντι καὶ θεὸς συλλαμβάνει,

1 f Pherekydes Fr. 4 Kern 2 Diels, Vorsokr. 508; vgl. Grenfell and Hunt, Greek Papyr. Ser. II Nr. 11; H. Weil, Revue des études grecques 10 (1897) S. 1—9; Diels, Sitzungsber. der Berl. Ak. 1897 S. 144 ff; C. Fries, Woch. f. klass. Phil. 1903 Sp. 47 ff 4 Hesiod Op. 318; vgl. Ω 45 (als Homervers auch Plat. Mor. p. 529 D citiert) 6 f Euripides Erechtheus Fr. 365 11 Euripides Or. 211 13 Sophokles Eriphyle Fr. 198 15 Euripides Antigone Fr. 168 17 Sophokles Aleadaï Fr. 84, 2 19 Euripides Hippol. pr. Fr. 432, 2; vgl. Theodoret Gr. aff. c. I 87; Strom. V 16, 8; Stob. Flor. 29, 34

1 ζᾶς L 2 ὠγήνον—ὠγήνου L δώματα] δάσματα Weil a. a. O. p. 3
4 σίνεται corr. aus σίνεται L¹ 6 (κ)αὐτὸς H. Stephanus 7 αὐ Badham
(Nauck) οὐ L οὐ H. Stephanus 11 θέλητρον Eur. θέλιστρον L 12 (δ') St
13 ἄπελθε· κινεῖς Nauck ἄπελθ'· ἐκείνης L ὕπνος ἱατρὸς Valckenaer zu
Eurip. Hipp. 1372 p. 313, 1 E 15 δ' ἴση Stob. Flor. 77, 10 δολή L 16 Ἀλε-
αδῶν aus Stob. Flor. 77, 9 ἀλεαδῶν L 17 τὴν ἴσην] γνησίαν Stob. 18 ἐκ
Τημένου Elter ἐν κτιμένω L ἐν Τημένω Gataker 19 γὰρ] δ' αὐ Strom. V 16

- Πανύασ(σ)ις γράφει* 6
 ὡς οἶνος θνητοῖσι θεῶν πάρα δῶρον ἄριστον,
 πινόμενος κατὰ μέτρον, ὑπέμετρος δὲ χερσίων.
- Ἄλλὰ καὶ Ἡσιόδου λέγοντος* 12, 1
 5 σοὶ δ' ἐγὼ ἀντὶ πυρὸς δώσω κακόν, ᾧ κεν ἅπαντες
 τέρπονται,
- Εὐριπίδης ποιεῖ* 2
 ἀντὶ πυρὸς [δὲ] γὰρ ἄλλο πῦρ |
 μείζον καὶ δυσμαχώτερον βλάστον γυναικες. 743 P
- 10 *Πρὸς τούτοις Ὀμήρου λέγοντος* 8
 γαστέρα δ' οὐ πως ἔστιν ἀποκλῆσαι μεμαῖαν,
 οὐλομένην, ἣ πολλὰ κάκ' ἀνθρώποισι δίδωσιν,
- Εὐριπίδης ποιεῖ* 4
 15 νικᾷ δὲ χρεῖα μ' ἢ κακῶς τε ὄλουμένη
 γαστήρ, ἀφ' ἧς δὴ πάντα γίνεται κακά.
- Ἔτι Καλλιᾶ τῶ κωμικῶ γράφοντι* 5
 μετὰ μαινομένων φασί(ν) χρῆναι μαινεσθαι πάντας ὁμοίως,
- Μένανδρος ἐν Πωλουμένοις παρισάξεται λέγων* 6
 20 οὐ πανταχοῦ τὸ φρόνιμον ἀρμόττει παρόν'
 καὶ συμμανῆναι δ' ἔνια δεῖ.

2 f Panyassis Herakleia Fr. 14, 1. 5 Kinkel 5 f Hesiod Op. 57 f 8 f Euripides Hippol. pr. Fr. 429 11 f ρ 286 f 14 f Euripides Fr. inc. 915 17 Kallias Fr. 20 CAF I p. 697 19 f Menander Πωλούμενοι Fr. 421 CAF III p. 122

1 Πανύασσι; Protr. 35, 3; 36, 2 2 ὡς οἶνος] οἶνος (δὲ) Athen. II p. 37 A 3 ὑπέμετρος] ὑπὲρ μέτρον Athen. 5 σοὶ wohl aus Hes. Op. 56 τοῖς Op. 57 8 [δὲ] Grotius < Stob. Flor. 73, 23 9 καὶ δυσμαχώτερον βλάστον γυναικες] ἐκβλαστοῦμεν (ἐκβλαστῶμεν HS ἔβλαστον αἰ Grotius ἐβλάστομεν Dobree) γυναῖκες πολὺ δυσμαχώτερον Stob. 11 ἀποκλῆσαι Hom. 14 μ' ἢ—ὄλουμένη Casaubonus, Animadv. ad Athen. X 5 p. 716 μὲν—οὐλομένη L 15 γίνεταί Sy 16 Καλλιᾶ Vi καλλία L 17 φασί L¹ φησί L² 18 πωλουμένοις L 19 τὸ φρόνιμον—παρόν] δ' ὁ φρόνιμος ἀρμόττειν δοκεῖ Men. Monost. 691 20 συμμανῆναι Anon. bei Po und Bentley, Emend. in Men. et Phil. p. 56 συμβῆναι L

κηρῆσθαι δὲ αὐτῶ οὐ μόνον τοὺς προσήτας τοὺς παρ' ἡμῖν, ἀλλὰ
 καὶ τῶν Ἑλλήνων τῶν παλαιῶν τοὺς πλείονας καὶ τῶν ἄλλων τῶν
 κατὰ τὰ ἴθνη βαρβάρων οὐκ ὀλίγους. ἐχρῆν δὲ καὶ τὰ μυστήρια
 ἐπιελθεῖν τῶν τελομένων ταῦτα μὲν ἐπιφθίμην διασασήσων, ὅτι-
 5 νίκα ἂν τὰ περὶ ἀρχῶν τοῖς Ἑλλήσιν ἐρημένα ἐπιόντες διελέγχουσαν
 τῆσδε γὰρ ἔχουσθαι τῆς θεωρίας ἐπιδείξομεν καὶ τὰ μυστήρια παρα- 8
 στήσαντες δὲ τὴν ἴμψασιν τῆς Ἑλληνικῆς διανοίας ἐκ τῆς διὰ τῶν
 γραφῶν εἰς ἡμᾶς δεδομένης ἀληθείας περιεργασθῆσαν, καθ' ὃ σημα-
 νόμενον δέηκεν εἰς αὐτοὺς τὴν κλοπὴν τῆς ἀληθείας ἐκδεχόμενοι εἰ-
 10 μὴ ἐκασθὲς εἰπῆν, ἀπιδείξομεν, γένοι μάρτυρας τῆς κλοπῆς αὐτοῖς
 καθ' ἑαυτῶν παραστήσωμεν τοὺς Ἑλληνας· οἱ γὰρ τὰ οὐκ εἰς οὐτοὺς 6
 ἀντικρὺς παρ' ἀλλήλων ἐγαιρούμενοι βεβαιοῦσι μὲν τὸ κλέπτει εἰσε-
 σκετρίψασθαι δ' ὅμως καὶ ἄκοιτες τὴν παρ' ἡμῶν ἀλήθειαν εἰς τοὺς
 ὁμογέλους λάθρα διαδίδκννται, οἱ γὰρ μηδὲ ἑαυτῶν, σχολῆ γι- 7
 15 τῶν ἡμετέρων ἀγίζονται, καὶ τὰ μὲν κατὰ φιλοσοφίαν οἰωπύρομαι 8, 1
 δόγματα, αὐτῶν ὁμολογούντων ἐγγράσως τῶν τὰς αἰρέσεις διετε-
 μομένων, ὡς μὴ ἀχάριστοι ἐλιγθῆσιν, παρὰ Σωκράτους ἐλιγθῆσαι
 τὰ κρισιώτατα τῶν δογμάτων, ὀλίγοις δὲ τῶν καθωμολημένων καὶ 2
 παρὰ τοῖς Ἑλλήσιν ἐδοκίμων ἀνδρῶν χορηγούμενος μαρτυρίας το-
 2 κλειπτικὸν διελίξας ἴσως αὐτῶν, ἀδιασώρως τοῖς χρόνοις καταχρη-
 μινος, ἐπὶ τὰ ἰσῆς τρίτομαι.

Ὅμοιος τοῖσιν ποιήσαντος 8

ὡς οὐ κέντιρον ἦν καὶ ὄλιγον ἄλλο γυναικός.

Ὅμοιος ἀντικρὺς λέγει 6

ὡς οὐκ αἰνότιρον καὶ κέντιρον ἄλλο γυναικός.

Γράψαντός τε Μουσίου 8

ὡς εἰς τὴν μίγ' ἀμείνων ἰσχύος ἰστίον

5 vgl. m. S. 42. 24. 6 21 vgl. Strom. V. 8. 1. 9. 10 S. 461. 22 vgl. Strom. I. 2. 1. 1. 23 vgl. Strom. I. 2. 1. 1. 24 vgl. Strom. I. 2. 1. 1. 25 vgl. Strom. I. 2. 1. 1. 26 vgl. Strom. I. 2. 1. 1. 27 vgl. Strom. I. 2. 1. 1.

1 vgl. Strom. I. 2. 1. 1. 2 vgl. Strom. I. 2. 1. 1. 3 vgl. Strom. I. 2. 1. 1. 4 vgl. Strom. I. 2. 1. 1. 5 vgl. Strom. I. 2. 1. 1. 6 vgl. Strom. I. 2. 1. 1. 7 vgl. Strom. I. 2. 1. 1. 8 vgl. Strom. I. 2. 1. 1. 9 vgl. Strom. I. 2. 1. 1. 10 vgl. Strom. I. 2. 1. 1. 11 vgl. Strom. I. 2. 1. 1. 12 vgl. Strom. I. 2. 1. 1. 13 vgl. Strom. I. 2. 1. 1. 14 vgl. Strom. I. 2. 1. 1. 15 vgl. Strom. I. 2. 1. 1. 16 vgl. Strom. I. 2. 1. 1. 17 vgl. Strom. I. 2. 1. 1. 18 vgl. Strom. I. 2. 1. 1. 19 vgl. Strom. I. 2. 1. 1. 20 vgl. Strom. I. 2. 1. 1. 21 vgl. Strom. I. 2. 1. 1. 22 vgl. Strom. I. 2. 1. 1. 23 vgl. Strom. I. 2. 1. 1.

- Ὅμηρος λέγει· 6
μήτι τοι δρυτόμος περιγίνεται ἢ βίηφι.
- Πάλιν τοῦ Μουσαίου ποιήσαντος· 7
*ὡς δ' αὐτως καὶ φύλλα φύει ζεῖδωρος ἄρουρα·
 5 ἄλλα μὲν ἐν μελίησιν ἀποφθίνει, ἄλλα δὲ φύει·
 ὡς δὲ καὶ ἀνθρώπων γενεὴν καὶ φύλον ἐλίσσει.*
- Ὅμηρος μεταγράφει· 8
*φύλλα τὰ μὲν τ' ἄνεμος χαμάδις χέει, ἄλλα δέ θ' ὕλη
 10 τηλεθόωσα φύει, ἕαρος δ' ἐπιγίνεται ὦρη·
 ὡς ἀνδρῶν γενεὴ ἢ μὲν φύει, ἢ δ' ἀπολήγει.*
- Πάλιν δ' αὖ Ὅμηρου εἰπόντος· 9
οὐχ ὅσην κταμένοισιν ἐπ' ἀνδράσιν εὐχετάασθαι,
- Ἀρχιλόχος τε καὶ Κρατινος γράφουσιν, ὃ μὲν· 10
οὐ γὰρ ἐσθλὰ κατθανοῦσι κερτομειν ἐπ' ἀνδράσιν,
- 15 Κρατινος δὲ ἐν τοῖς Λάκωνι· 11
*φοβερόν ἀνθρώποις τόδ' αὖ,
 κταμένοις ἐπ' αἰζηλοῖσι[ν] κανχᾶσθαι μέγα.*
- Αὐτὸς τε ὁ Ἀρχιλόχος τὸ Ὅμηρικὸν ἐκείνο μεταφέρων· 6, 1
ἄασάμην, οὐδ' αὐτὸς ἀναίνομαι· ἀντί νυ πολλῶν, |
- 20 ὧδέ πως γράφει· 739 P 2
ἡμβλακον, καὶ κού τινα ἄλλον ἢδ' ἄτη κιχῆσατο·
- καθάπερ ἀμέλει κάκεινο τὸ ἔπος· 8
ξυνὸς ἐννάλιος, καὶ τε κτανέοντα κατέκτα,

2 Ψ 315 4—6 Musaios Fr. 25 Kern 5 Diels 8—10 Z 147—149
 12 χ 412 14 Archilochos Fr. 64 16 f Kratinos Λάκωνες Fr. 95 CAF I
 p. 41 sq. 19 I 116 21 Archilochos Fr. 73 23 Σ 309

2 περιγίνεται (aus Ψ 318,) μεγ' ἀμείνων Ψ 315 8 μουσαίου L³ μωσέον
 L* 4 ζεῖδωρος Di ζήδωρος L 6 ὡς—ἐλίσσει L ἀνθρώπων γενεὴν καὶ
 φύλλον Heyne zu Z 147 (Variae lect. et observ. in Iliad. vol. V p. 213) ἀνθρώπων
 γενεὴ καὶ φύλλον L 9 ὦρη L 16 φοβερόν] φθορορόν Jacobs τόδ' αὖ]
 τὸ δ' αὖ L τόδε Grotius, Excerpta p. 461 21 ἄτη] ἄλη Hermann

- μεταποιῶν αὐτὸς οἷδ' ἔπειτα ἐξήνεγκεν· 4
 † ἔρξω· ἐτήτυμον γὰρ ξυνοῦς ἀνθρώποισιν Ἄρης.
 ἔτι κάκεινο μεταφράζων· 5
 νίκης ἀνθρώποισιν θεῶν ἐν † πείρῃ κείται.
 5 διὰ τοῦδε τοῦ λάμβου δῆλός ἐστι· 6
 καὶ νέου· θάρρυνε, νίκης δὲ ἐν θεοῖσι πείρατα.
 Πάλιν Ὀμήρου εἰπόντος· 7. 1
 ἀνεπτόποδες, χαμαιεῦναι.
 Εὐριπίδης ἐν Ἐρεχθεὶ γράφει· 2
 10 ἐν ἀστρώτῳ πίδαω
 εὔδοισιν, πηγαῖς δ' οὐχ ἔγραυνοισιν πόδα·
 Ἄρχιλόχου τε ὁμοίως εἰρηκότος· 3
 ἀλλ' ἄλλος ἄλλη κραδίην λαίνεται,
 παρὰ τὸ Ὀμηρικόν· 4
 15 ἄλλος γάρ τ' ἄλλοισιν ἀνήρ ἐπιτέρπεται ἔργοις.
 Εὐριπίδης ἐν τῷ Οἰνεὶ σθην· 5
 ἀλλὰ ἄλλος ἄλλοις μᾶλλον ἦδεται τρόποις.
 Ἀχίλῃα δὲ Αἰσχύλου μὲν λίγοντος· 6
 οἴκοι μένειν χρὴ τὸν καλῶς εὐδαίμονα
 20 καὶ τὸν κακῶς πρᾶσσοντα καὶ τοῦτον μένειν,

2 Archilochos Fr 62 4 vgl H 102; P 514 5 zu λάμβου vgl Arist. Rhet. III 17 p. 1418b 20; Athen. XI p. 461 E 6 Archilochos Fr 5 8 Π 2:5 10 f Euripides Erechtheus Fr 367 13 Archilochos Fr 36; vgl Elter. (Inom hist. 7) 15 § 22^b 17 Euripides Oineus Fr. 501 19 f Aeschylus Fr. inc 317; vgl Stob Flor. 70, 14, wo der erste Vers erhalten und dem Sophokles zugeschrieben ist. Beide Verse glaubt einem Komiker entnommen Koch CAF III p. 121 sq Adesp. 1217

2 ἔρξω) ἔρξωσιν Bergk ἔρξωσιν Meineke ἔρξωσιν Hartung 4 θεῶν ἐν γούνασι κείται περὶ αὐτὰ 8 θεῶν ἐκ oder θεῶν ἐν τετραποδῶν κείται 9 6 θαρρύνει I. θάρρυνε Elmsley 10 f ἐν ἀστρώτῳ πίδαω εὔδοισι Musgrave εὔδοισι ἐν ἀστρώτῳ πίδαω L 13 ἀλλ' - Sext. Emp Adv Math XI 44 κραδίην I. Sext. Emp H-S CR κραδίην Bergk 15 τ' aus Hom. 19 γρ'; cf Stob. 20 κακῶς, 9y καλίως I. καὶ τὸν κακῶς πρᾶσσοντα, καὶ τοῦτον μένειν ab Verso eines Komikers Nauck

- Εὐριπίδου δὲ τὰ ὅμοια ἐπὶ τῆς σκηνῆς βοῶντος· 7
μακάριος ὅστις εὐτυχῶν οἴκοι μένει,
ἀλλὰ καὶ Μενάνδρου ὡδὲ πως κομφοδούντος· 8
οἴκοι μένειν χρὴ καὶ μένειν ἐλεύθερον,
ἢ μηκέτ' εἶναι τὸν καλῶς εὐδαίμονα. | 5
Πάλιν Θεόγνιδος μὲν λέγοντος· 740 P 8, 1
οὐκ ἔστι(ν) φεύγοντι φίλος καὶ πιστὸς ἑταῖρος,
Εὐριπίδης πεποιήκεν· 2
πένητα [φεύγοντα] φεύγει πᾶς τις ἐκποδῶν φίλος.
10 Ἐπιχάρμου τε εἰπόντος· 3
ὦ θύγατερ, αἰαὶ τύχας· συνοικεῖς ὦν νέφ γ' ἔσσα παλαιτέρα,
καὶ ἐπάγοντος·
ὁ μὲν γὰρ ἄλλην [δῆτα] λαμβάνει νεάνιδα,
<ἄ δ' > ἄλλον [δ'] ἄλλη <δῆτα> μαστεύει τινά,
15 Εὐριπίδης γράφει· 4
κακὸν γυναῖκα πρὸς νέον ζεῦξαι νεάν· †
ὁ μὲν γὰρ ἄλλης λέκτρον ἱμεῖρει λαβεῖν,
ἢ δ' ἐνδεῆς τοῦδ' οὔσα βουλεύει κακά.
Ἔτι Εὐριπίδου μὲν ἐν τῇ Μηδείᾳ εἰπόντος· 5
20 κακοῦ γὰρ ἀνδρὸς δῶρα ὄνησιν οὐκ ἔχει,
Σοφοκλῆς ἐν τῷ Αἴαντι τῷ μαστιγοφόρῳ ἐκεῖνό φησι τὸ λαμβεῖον· 6
ἐχθρῶν δ' ἄδωρα δῶρα καὶ οὐκ ὄνησιμα.

2 Euripides Philoktet Fr. 793 4 f Menander Ἐαντὸν τιμωρ. Fr. 145 CAF
III p. 42 7 Theognis 209 9 Euripides Med. 561 11—18 vgl. Kaibel,
Hermes 28 (1893) S. 62—64 11—14 Epicharm Fr. 298 Kaibel 16—18 Euri-
pides Fr. inc. 914; vgl. Fr. 24, 1 20 Euripides Med. 618 22 Sophokles
Ai. 665

7 οὐκ ἔστι L Theogn. A οὐδείς τοι Theogn. ūbr. HSS 9 [φεύγοντα]
Vi ἐκ ποδῶν L 11 αἰ αἰ L συνοικεῖς ὦν νέφ γ' ἔσσα παλαιτέρα Kai-
bel συνοικίζων με ὠσεσαπολα περα L 18 f [δῆτα] <ἄ δ' > [δ'] <δῆτα> Kaibel
ἄλλη L 16 Entweder ist dieser Vers korrupt oder es ist zwischen ihm und
dem nächsten etwas ausgefallen; Elter verbindet Fr. 914 mit Fr. 24 γραταν
γυναῖκα πρὸς νέον ζεῦξαι κακὸν Scaliger 21 λάμβιον L

Φερεκύδης ὁ Σύριος λέγει· ὁ Ζῆς ποιεὶ φᾶρος μέγα τε καὶ καλὸν καὶ 4
ἐν αὐτῷ ποικίλλει γῆν καὶ Ὠγηνὸν καὶ τὰ Ὠγηνοῦ δώματα·
Ὀμήρου τε εἰπόντος· 5

αἰδῶς, ἦτ' ἄνδρας μέγα σίνεται ἦδ' ὀνίνησιν,

5 Εὐριπίδης ἐν Ἐρεχθεὶ γράφει· 6

αἰδοῦς δὲ (κ)αὐτὸς δυσκρίτως ἔχω πέρι·
καὶ δεῖ γὰρ αὐτῆς κάστιν αὐ κακὸν μέγα.

Λάβοις δ' ἂν ἐκ παραλλήλου τῆς κλοπῆς τὰ χωρία κακ τῶν 10, 1
συνακμασάντων καὶ ἀνταγωνισαμένων σφίσι τὰ τοιαῦτα, Εὐριπίδου 2
10 μὲν ἐκ τοῦ Ὁρέστου·

ὦ φίλον ὕπνου θέλγητρον, ἐπίκουρον νόσου,

Σοφοκλέους (δ') ἐκ τῆς Ἐριφύλης· 8

ἄπελθε· κινεῖς ὕπνον ἰητρὸν νόσου,

καὶ Εὐριπίδου μὲν ἐξ Ἀντιγόνης· 4

15 ὀνόματι μεμπτόν τὸ νόθον, ἢ φύσις δ' ἴση,

Σοφοκλέους δὲ ἐξ Ἀλεαδῶν· 5

ἅπαν τὸ χρηστὸν τὴν ἴσην ἔχει φύσιν,

κάλιν Εὐριπίδου μὲν ἐκ Τημένου· 6

τῷ γὰρ πονοῦντι καὶ θεὸς συλλαμβάνει,

1 f Pherekydes Fr. 4 Kern 2 Diels, Vorsokr. 508; vgl. Grenfell and Hunt, Greek Papyr. Ser. II Nr. 11; H. Weil, Revue des études grecques 10 (1897) S. 1—9; Diels, Sitzungsber. der Berl. Ak. 1897 S. 144 ff; C. Fries, Woch. f. klass. Phil. 1903 Sp. 47 ff 4 Hesiod Op. 318; vgl. Ω 45 (als Homervers auch Plut. Mor. p. 529 D citiert) 6 f Euripides Erechtheus Fr. 365 11 Euripides Or. 211 18 Sophokles Eriphyle Fr. 198 15 Euripides Antigone Fr. 168 17 Sophokles Aleadai Fr. 84, 2 19 Euripides Hippol. pr. Fr. 432, 2; vgl. Theodoret Gr. aff. c. I 87; Strom. V 16, 8; Stob. Flor. 29, 34

1 ζᾶς L 2 ὠγήνον—ὠγήνον L δώματα] δάσματα Weil a. a. O. p. 3
4 σίνεται corr. aus σείνεται L¹ 6 (κ)αὐτὸς H. Stephanus 7 αὐ Badham
(Nauck) οὐ L οὐ H. Stephanus 11 θέλγητρον Eur. θέλγιστρον L 12 (δ') St
18 ἄπελθε· κινεῖς Nauck ἄπελθ'· ἐκείνης L ὕπνος ἰατρὸς Valckenaer zu
Eurip. Hipp. 1372 p. 313, 1 E 15 δ' ἴση Stob. Flor. 77, 10 δολή L 16 Ἀλε-
αδῶν aus Stob. Flor. 77, 9 ἀλεαδῶν L 17 τὴν ἴσην] γνησίαν Stob. 18 ἐκ
Τημένου Elter ἐν κτιμένωι L ἐν Τημένωι Gataker 19 γὰρ] δ' αὐ Strom. V 16

- Πανύασ(σ)ις γράφει·* 6
 ὡς οἶνος θνητοῖσι θεῶν πάρα δῶρον ἄριστον,
 κινόμενος κατὰ μέτρον, ὑπέμετρος δὲ χειρίων.
- Ἄλλὰ καὶ Ἡσιόδου λέγοντος·* 12, 1
 5 σοὶ δ' ἐγὼ ἀντὶ πυρὸς δώσω κακόν, φ' κεν ἅπαντες
 τέρπωνται,
- Εὐριπίδης ποιεῖ·* 2
 ἀντὶ πυρὸς [δὲ] γὰρ ἄλλο πῦρ |
 μείζον καὶ δυσμαχώτερον βλάστον γυναῖκες. 743 P
- 10 *Πρὸς τούτοις Ὀμήρου λέγοντος·* 8
 γαστέρα δ' οὐ πως ἔστιν ἀποκλῆσαι μεμανίαν,
 οὐλομένην, ἣ πολλὰ κάκ' ἀνθρώποισι δίδωσιν,
- Εὐριπίδης ποιεῖ·* 4
 15 νικᾷ δὲ χρεῖα μ' ἢ κακῶς τε ὀλουμένη
 γαστήρ, ἀφ' ἧς δὴ πάντα γίνεται κακά.
- Ἔτι Καλλιᾶ τῷ κωμικῷ γράφοντι·* 5
 μετὰ μαινομένων φασί(ν) χρῆναι μαινεσθαι πάντας ὁμοίως,
- Μένανδρος ἐν Πωλονμένοις παρισάζεται λέγων·* 6
 20 οὐ πανταχοῦ τὸ φρόνιμον ἀρμόττει παρόν·
 καὶ συμμαῆναι δ' ἔνια δεῖ.

2 f Panyassis Herakleia Fr. 14, 1. 5 Kinkel 5 f Hesiod Op. 57 f 8 f Euripides Hippol. pr. Fr. 429 11 f ρ 286 f 14 f Euripides Fr. inc. 915 17 Kallias Fr. 20 CAF I p. 697 19 f Menander Πωλούμενοι Fr. 421 CAF III p. 122

1 Πανύασσι; Protr. 35, 3; 36, 2 2 ὡς οἶνος] οἶνος (δὲ) Athen. II p. 37 A 8 ὑπέμετρος] ὑπὲρ μέτρον Athen. 5 σοὶ wohl aus Hes. Op. 56 τοῖς Op. 57 8 [δὲ] Grotius < Stob. Flor. 73, 23 9 καὶ δυσμαχώτερον βλάστον γυναῖκες] ἐκβλαστοῦμεν (ἐκβλαστῶμεν HS ἔβλαστον αἰ Grotius ἐβλάστομεν Dobree) γυναῖκες πολὺ δυσμαχώτερον Stob. 11 ἀποκρίψαι Hom. 14 μ' ἢ—ὀλουμένη Casaubonus, Animadv. ad Athen. X 5 p. 716 μὲν—οὐλομένη L 15 γίνεται Sy 16 Καλλιᾶ Vi καλλία L 17 φασί L¹ φησι L* 18 πολουμένοις L 19 τὸ φρόνιμον—παρόν] δ' ὁ φρόνιμος ἀρμόττειν δοκεῖ Men. Monost. 691 20 συμμαῆναι Anon. bei Po und Bentley, Emend. in Men. et Phil. p. 56 συμβῆναι L

καὶ κατάλληλά σοι φησὶν ὁ Πλάτων γράφων περὶ ἀνθρώπου εὐμετα- 7
βόλου ζῴου.

Αὐτίς Εὐριπίδου εἰπόντος· 8

5 ὦ πολύμοχθος βιοτὴ θνητοῖς,
ὡς ἐπὶ παντὶ σφαλερὰ κείσασαι,
καὶ τὰ μὲν αὖξεις, τὰ δὲ ἀποφθινύθεις,
καὶ οὐκ ἔστιν ὄρος κείμενος οὐδεὶς
εἰς ὄντινα χρῆ τελέσαι θνητοῖς,
10 πλὴν ὅταν ἔλθῃ κρυερὰ Διόθεν
θανάτου πεμφθεῖσα τελευτή,

Δίφιλος γράφει· 9

οὐκ ἔστι βίος ὃς οὐ(χι) κέκτηται κακά,
λύκας, μεριμνας, ἀρκαγᾶς, στρέβλας, νόσους.
15 τούτων ὁ θάνατος καθάπερ ἰατρὸς φανείς
ἀνέπανσε[ν] τοὺς ἔχοντας ἀναπαύσας ὕπνῳ.

Ἔτι τοῦ Εὐριπίδου εἰπόντος· 14, 1

πολλὰ μορφαὶ τῶν δαιμονίων,
πολλὰ δ' ἀέλπτως κραίνουσι θεοί, |

ὁ τραγικὸς ὁμοίως Θεοδέκτης γράφει· 745 P 2

20 τὸ μὴ βεβαίους τὰς βροτῶν εἶναι τύχας.

Βακχυλίδου τε εἰρηκότος· 8

παύροισι δὲ θνητῶν τὸν ἅπαντα χρόνον δαίμων ἔδωκεν
πράσσοντα(ς) ἐν καιρῷ πολιορκόταφον
γῆρας ἰκνεῖσθαι, πρὶν ἐγκυρῆσαι δῦα,

1 f Plato Epist. XIII p. 360 D 4—10 Euripides Fr. inc. 916 12—15
Diphilos Fr. 88 CAF II p. 570 17 f Euripides Alc. 1159 f; Andr. 1284 f; Bacch.
1388 f; Hel. 1688 f (17 auch Med. 1416) 20 Theodektes Fr. inc. 16, 3 TGF²
p. 806; vgl. Stob. Flor. 105, 25 22—24 Bakchylides Fr. 25 Blass 24 vgl.
Hesychius πρὶν ἐγκύρσαι (δύα): πρὶν πλησιάσαι τῆς κακοπαθείας.

1 κατάλληλά σοι St κατ' ἄλλα σοι L κατάλληλα (< σοι) Sy 1 f (ὡς) εὐ-
μετ. St 4 βιοτὴ Nauck βίωτα L 5 ἐπίπαντι L 7 οὐδεὶς Grotius οὐδὲ
εἰς L 12 οὐ(χι) Sy 15 ἀνέπανσεν] ἀπέλυσε Valckenaer zu Eurip. Hipp. 1372
p. 313, 1 D 19 Θεοδέκτης Vi Θεόδεκτος L 22 παύροισι Stephanus παρ' οἷσι
L θνατῶν Neue δαίμων ἔδωκεν Neue (vgl. Blass) τῷ δαίμονι δῶκε L
ὁ δαίμων ἔδωκεν Urbinus τῷδ' αἰὲ δαίμονι δῶκε Wi, Comm. gramm. II (1880)
S. 10 23 πράσσοντα Sy πράσσοντα L περάσαντα Wi 24 ἐγκυρῆσαι] γ aus
v corr. L¹ δύα] θναί L

Clemens II.

- Μοσχίων ὁ κωμικὸς γράφει· 4
- κείνος δ' ἀπάντων ἐστὶ μακαριώτατος,
ὅς διὰ τέλους ζῶν ὀμαλὸν ἤσκησε ν) βιον.
- Εὐφοῖς δ' ἄν καὶ Θεόγνιδος εἰπόντος· 3
- 5 οὔτοι χρήσιμόν ἐστι νέα γυνή ἀνδρὶ γέροντι·
οὐ γὰρ πηδαλίῳ κειθεται ὡς ἄκατος.
- Ἀριστοφάνη τὸν κωμικὸν γράφοντα· 6
- αἰσχρὸν νέᾳ γυναικὶ πρεσβύτης ἀνήρ.
- Ἀνακρέωντος γὰρ ποιήσαντος· 7
- 10 Ἔρωτα γὰρ τὸν ἀβρὸν
μέλ(π)ομαι βρῖοντα | μήτρας
πολιανθίμοις αἰδεῖν·
ὄδε καὶ θεῶν θυράστης.
ὄδε καὶ βροτοῦς θαμάζει.
- 15 Εὐριπίδης γράφει· 8
- Ἔρως γὰρ ἀνδρας οὐ μόνους ἐπίρχεται
οὐδ' αὖ γυναικας, ἀλλὰ καὶ θεῶν ἄνω
τυχὰς ταράσσει καὶ πόνητον ἴρχεται.
- Ἄλλ' ἵνα μὴ ἐπὶ πλέον προῖη ὁ λόγος φιλοτιμονίμων ἡμῶν τοῖς 12 :
- 20 ἐπιπλοροῦν ἐς κλοπὴν τῶν Ἑλλήνων κατὰ τοὺς λόγους τε καὶ τὰ
δόγματα ἐπιδικεῖναι, γίρει ἀντικρὺς μαρτυροῦντα ἡμῖν Ἰκκίαν τὴν
σοφιστὴν τὸν Ἥλιον, ὅς ἐς τὸν αὐτὸν περὶ τοῦ προκτιμένου μοσ
οκίματος ἔχει λόγον, παρασημασμένα ὡδὲ πως λέγοντα· οὐτίτως 2

2 f Moschion Fr inc 10 TGF? p 816 3 f Theognis 477 8 Aristophanes Fr 100 CAF I p 514 -- Euripides Phoenix Fr 80 10--14 Anacreon Fr 65; vgl Aspinia Viol p 110 16 18 Euripides Hippol pt. Fr. 431, vgl Stob Flor 64, 25, wo die Verse der Phaedra des Sophokles zugeführt sind 22 S 425, 5 H. -- as von Ellis Fr 6 FHG II p 61, Fr 6 Dindl. Vorsokr. 54

8 γράφοντα] σύμφωνον Theogn. 312 v. 12 Theogn 8 αἰσχρὸν] αἰσχος Stob Flor 2, 8 ἴχρῶν W Teuffel in Zumptermanns Zeitschr f d Alterthumswiss 2 185 S 8 10 τὸν Ἔρωτα Baxter 11 μήτρας Hermann μάτραις L μάτρων Arsen 11 f μήτρας αἰδεῖν Sy 11 μήτρας, Sy μήτρας, L 12 αἰθε Arsen 13 f ὄδε ὄδε L 18 καὶ γὰρ Bergk 16 μορῆ, Stob moron L 14 θαράσσει Stob 22 βροτοῦς L βροτοῦς L 22 f & 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 31, 32, 33, 34, 35, 36, 37, 38, 39, 40, 41, 42, 43, 44, 45, 46, 47, 48, 49, 50, 51, 52, 53, 54, 55, 56, 57, 58, 59, 60, 61, 62, 63, 64, 65, 66, 67, 68, 69, 70, 71, 72, 73, 74, 75, 76, 77, 78, 79, 80, 81, 82, 83, 84, 85, 86, 87, 88, 89, 90, 91, 92, 93, 94, 95, 96, 97, 98, 99, 100, 101, 102, 103, 104, 105, 106, 107, 108, 109, 110, 111, 112, 113, 114, 115, 116, 117, 118, 119, 120, 121, 122, 123, 124, 125, 126, 127, 128, 129, 130, 131, 132, 133, 134, 135, 136, 137, 138, 139, 140, 141, 142, 143, 144, 145, 146, 147, 148, 149, 150, 151, 152, 153, 154, 155, 156, 157, 158, 159, 160, 161, 162, 163, 164, 165, 166, 167, 168, 169, 170, 171, 172, 173, 174, 175, 176, 177, 178, 179, 180, 181, 182, 183, 184, 185, 186, 187, 188, 189, 190, 191, 192, 193, 194, 195, 196, 197, 198, 199, 200, 201, 202, 203, 204, 205, 206, 207, 208, 209, 210, 211, 212, 213, 214, 215, 216, 217, 218, 219, 220, 221, 222, 223, 224, 225, 226, 227, 228, 229, 230, 231, 232, 233, 234, 235, 236, 237, 238, 239, 240, 241, 242, 243, 244, 245, 246, 247, 248, 249, 250, 251, 252, 253, 254, 255, 256, 257, 258, 259, 260, 261, 262, 263, 264, 265, 266, 267, 268, 269, 270, 271, 272, 273, 274, 275, 276, 277, 278, 279, 280, 281, 282, 283, 284, 285, 286, 287, 288, 289, 290, 291, 292, 293, 294, 295, 296, 297, 298, 299, 300, 301, 302, 303, 304, 305, 306, 307, 308, 309, 310, 311, 312, 313, 314, 315, 316, 317, 318, 319, 320, 321, 322, 323, 324, 325, 326, 327, 328, 329, 330, 331, 332, 333, 334, 335, 336, 337, 338, 339, 340, 341, 342, 343, 344, 345, 346, 347, 348, 349, 350, 351, 352, 353, 354, 355, 356, 357, 358, 359, 360, 361, 362, 363, 364, 365, 366, 367, 368, 369, 370, 371, 372, 373, 374, 375, 376, 377, 378, 379, 380, 381, 382, 383, 384, 385, 386, 387, 388, 389, 390, 391, 392, 393, 394, 395, 396, 397, 398, 399, 400, 401, 402, 403, 404, 405, 406, 407, 408, 409, 410, 411, 412, 413, 414, 415, 416, 417, 418, 419, 420, 421, 422, 423, 424, 425, 426, 427, 428, 429, 430, 431, 432, 433, 434, 435, 436, 437, 438, 439, 440, 441, 442, 443, 444, 445, 446, 447, 448, 449, 450, 451, 452, 453, 454, 455, 456, 457, 458, 459, 460, 461, 462, 463, 464, 465, 466, 467, 468, 469, 470, 471, 472, 473, 474, 475, 476, 477, 478, 479, 480, 481, 482, 483, 484, 485, 486, 487, 488, 489, 490, 491, 492, 493, 494, 495, 496, 497, 498, 499, 500, 501, 502, 503, 504, 505, 506, 507, 508, 509, 510, 511, 512, 513, 514, 515, 516, 517, 518, 519, 520, 521, 522, 523, 524, 525, 526, 527, 528, 529, 530, 531, 532, 533, 534, 535, 536, 537, 538, 539, 540, 541, 542, 543, 544, 545, 546, 547, 548, 549, 550, 551, 552, 553, 554, 555, 556, 557, 558, 559, 560, 561, 562, 563, 564, 565, 566, 567, 568, 569, 570, 571, 572, 573, 574, 575, 576, 577, 578, 579, 580, 581, 582, 583, 584, 585, 586, 587, 588, 589, 590, 591, 592, 593, 594, 595, 596, 597, 598, 599, 600, 601, 602, 603, 604, 605, 606, 607, 608, 609, 610, 611, 612, 613, 614, 615, 616, 617, 618, 619, 620, 621, 622, 623, 624, 625, 626, 627, 628, 629, 630, 631, 632, 633, 634, 635, 636, 637, 638, 639, 640, 641, 642, 643, 644, 645, 646, 647, 648, 649, 650, 651, 652, 653, 654, 655, 656, 657, 658, 659, 660, 661, 662, 663, 664, 665, 666, 667, 668, 669, 670, 671, 672, 673, 674, 675, 676, 677, 678, 679, 680, 681, 682, 683, 684, 685, 686, 687, 688, 689, 690, 691, 692, 693, 694, 695, 696, 697, 698, 699, 700, 701, 702, 703, 704, 705, 706, 707, 708, 709, 710, 711, 712, 713, 714, 715, 716, 717, 718, 719, 720, 721, 722, 723, 724, 725, 726, 727, 728, 729, 730, 731, 732, 733, 734, 735, 736, 737, 738, 739, 740, 741, 742, 743, 744, 745, 746, 747, 748, 749, 750, 751, 752, 753, 754, 755, 756, 757, 758, 759, 760, 761, 762, 763, 764, 765, 766, 767, 768, 769, 770, 771, 772, 773, 774, 775, 776, 777, 778, 779, 780, 781, 782, 783, 784, 785, 786, 787, 788, 789, 790, 791, 792, 793, 794, 795, 796, 797, 798, 799, 800, 801, 802, 803, 804, 805, 806, 807, 808, 809, 810, 811, 812, 813, 814, 815, 816, 817, 818, 819, 820, 821, 822, 823, 824, 825, 826, 827, 828, 829, 830, 831, 832, 833, 834, 835, 836, 837, 838, 839, 840, 841, 842, 843, 844, 845, 846, 847, 848, 849, 850, 851, 852, 853, 854, 855, 856, 857, 858, 859, 860, 861, 862, 863, 864, 865, 866, 867, 868, 869, 870, 871, 872, 873, 874, 875, 876, 877, 878, 879, 880, 881, 882, 883, 884, 885, 886, 887, 888, 889, 890, 891, 892, 893, 894, 895, 896, 897, 898, 899, 900, 901, 902, 903, 904, 905, 906, 907, 908, 909, 910, 911, 912, 913, 914, 915, 916, 917, 918, 919, 920, 921, 922, 923, 924, 925, 926, 927, 928, 929, 930, 931, 932, 933, 934, 935, 936, 937, 938, 939, 940, 941, 942, 943, 944, 945, 946, 947, 948, 949, 950, 951, 952, 953, 954, 955, 956, 957, 958, 959, 960, 961, 962, 963, 964, 965, 966, 967, 968, 969, 970, 971, 972, 973, 974, 975, 976, 977, 978, 979, 980, 981, 982, 983, 984, 985, 986, 987, 988, 989, 990, 991, 992, 993, 994, 995, 996, 997, 998, 999, 1000

ἴσως εἰρηται τὰ μὲν Ὀρφεὶ, τὰ δὲ Μουσαίῳ, κατὰ βραχὺ ἄλλω ἄλλα-
 χοῦ, τὰ δὲ Ἡοιόδῳ, τὰ δὲ Ὀμήρῳ, τὰ δὲ τοῖς ἄλλοις τῶν ποιητῶν.
 τὰ δὲ ἐν συγγραφαῖς τὰ μὲν Ἕλλησι, τὰ δὲ βαρβάροις· ἐγὼ δὲ ἐκ
 πάντων τούτων τὰ μάλιστα [καὶ] ὁμόφυλα συνθεῖς τοῦτον καινὸν
 5 καὶ πολυειδῆ τὸν λόγον ποιήσομαι·

Ὡς δὲ μὴ ἄμοιρον τὴν τε φιλοσοφίαν τὴν τε ἱστορίαν, ἀλλὰ 16, 1
 μηδὲ τὴν ῥητορικὴν τοῦ ὁμοίου ἐλέγχου περιίδωμεν, καὶ τούτων
 ὀλίγα παραθέσθαι εὐλογον. 746 P

Ἀλκμαίωνος γὰρ τοῦ Κροτωνιάτου λέγοντος ἔχθρὸν ἄνδρα 2
 10 ῥῆον φυλάσασθαι ἢ φίλον· ὁ μὲν Σοφοκλῆς ἐποίησεν ἐν τῇ Ἄν- 3
 τιόνη·

τί γὰρ
 γένοιτ' (ἄν) ἔλκος μείζον ἢ φίλος κακός;

Ξενοφῶν δὲ εἰρηκεν· οὐκ ἂν ἐχθροὺς ἄλλως πως βλάψειεν ἂν τις 4
 15 ἢ φίλος δοκῶν εἶναι·

Καὶ μὴν ἐν Τηλέφῳ εἰπόντος Εὐριπίδου·

Ἕλληνες ὄντες βαρβάρους δουλεύσομεν;

Θρασύμαχος ἐν τῷ ὑπὲρ Λαρισσίων λέγει· Ἀρχελάφ δουλεύσομεν 6
 Ἕλληνες ὄντες βαρβάρῳ·

20 Ὀρφείως δὲ ποιήσαντος· 17, 1

ἔστιν ὕδωρ ψυχῆ, θάνατος δ' ὕδατες(σ)ιν ἀμοιβή,
 ἐκ δὲ ὕδατος (μὲν) γαῖα, τὸ δ' ἐκ γαίας πάλιν ὕδωρ·
 ἐκ τοῦ δὴ ψυχῆ ὅλον αἰθέρα ἀλλάσσοῦσα·

Ἡράκλειτος ἐκ τούτων συνιστάμενος τοὺς λόγους ὧδὲ πως γράφει· 2
 25 ἠψυχῆσιν θάνατος ὕδωρ γενέσθαι, ὕδατι δὲ θάνατος γῆν γενέσθαι,
 ἐκ γῆς δὲ ὕδωρ γίνεται, ἐξ ὕδατος δὲ ψυχῆ·

6—8 ὡς—εὐλογον Eus. Praep. Ev. X 2, 5 9 f Alkmaion Fr. 23 p. 82
 Wachtler; Fr. 5 Diels, Vorsokr. 107 12 f Sophokles Ant. 651 f 14 f Xeno-
 phon Kyrop. V 3, 9 17 Euripides Telephos Fr. 719 18 f Thrasy-machos Fr. 2
 Diels, Vorsokr. 544 (1 Sauppe Or. Att. II p. 162) 21—23 Orpheus Fr. 230 Abel
 25 f Heraklit Fr. 68 Byw. 36 Diels; vgl. Diels, Arch. f. Gesch. d. Phil. 2 (1889), S. 92

1 ἄλλως Geel 4 μάλιστα [καὶ] Nauck, Bull. de l'Acad. de St. Pétersb. 12
 (1868) S. 528 μέγιστα καὶ L βέλτιστα καὶ Cobet S. 232 6 δὲ μὴ L Eus. O μηδὲ
 Eus. I 9 κροτωνιάτου (ο' aus ω corr.) L' 18 γένοιτ' ἂν ἔλκος Soph. γέ-
 νοιτο ἔρκος L 21 ψυχῆ Sy ψυχῆ L θάνατος] ψυχῆ Hermann Opusc. II
 p. 244 ψυχῆ θάνατος, (ψυχῆ) δ' ὕδατεςσιν [ἀμοιβῆ] Bywater ὕδατεςσιν L
 22 (μὲν) Hermann γαίης Hermann 23 δὲ He ὀδὸν αἰθέρος Her-
 mann ὅλον αἰθέρ' ἀναίσοῦσα Bywater 25 ψυχῆσιν—ὕδατι] ψυχῆς—ἕδα-
 τος Philo De incorr. mundi 21 (II p. 509 M)

μένοις τεκμαίρεσθαι· Ἀνδοκίδης οὐκ ὀκνεῖ λέγειν· ἰχρὴ γὰρ τεκμηρίοις
 χρῆσθαι τοῖς πρότερον γενομένοις περὶ τῶν μελλόντων ἔσεσθαι·

Ἔτι Θεόγνιδος ποιήσαντος·

6

5 χροσοῦ κιβδήλοιο καὶ ἀργύρου ἄ(ν)σχετος ἄτη,
 Κύρνε, καὶ ἔξευρεῖν ῥάδιον ἀνδρὶ σοφῷ·
 εἰ δὲ φίλου νόος ἀνδρὸς ἐνὶ στήθεσ(σ)ι λέληθεν
 ψυδρὸς ἐόν, δόλιον δ' ἐν φρεσὶν ἦτορ ἔχει,
 τοῦτο θεὸς κιβδηλότατον πόλησε βροτοῖσι,
 καὶ γνῶναι πάντων τοῦτ' ἀνιαιρότερον,

10 Ἐὐριπίδης μὲν [γὰρ] γράφει·

7

ὦ Ζεῦ, τί δὴ χροσοῦ μὲν ὅς κιβδηλος ἦν,
 τεκμήρια ἀνθρώποισιν ὄπασας σαφῆ,
 ἀνδρῶν δὲ ὅτ' ἰχρὴ τὸν κακὸν διειδέναι,
 οὐδεὶς χαρακτῆρ ἐμπέφυκε σώματι;

15 Ὑπερείδης δὲ καὶ αὐτὸς λέγει· ἰχαρακτῆρ οὐδεὶς ἔπεστιν ἐπὶ τοῦ
 προσώπου τῆς διανοίας τοῖς ἀνθρώποις·

Πάλιν Στασίνου ποιήσαντος·

19, 1

νήπιος ὅς πατέρα κτείνων παῖδας καταλείπει,

Ξενοφῶν λέγει· ὁμοίως γὰρ μοι νῦν φαίνομαι πεποιημένα, ὡς εἰ
 20 τις πατέρα ἀποκτείνας τῶν παίδων αὐτοῦ φείσαιο·

Σοφοκλέους τε ἐν Ἀντιγόῃ ποιήσαντος·

8

μητρὸς τε ἐν Ἰδίου καὶ πατρὸς τετευχότων,
 οὐκ ἔστ' ἀδελφὸς ὅστις ἂν βλάστοι ποτέ,

1 f Andokides III 2 4—9 Theognis 119—124; vgl. O. Crueger, De loc.
 Theogn. . . . pretio Diss. Regim. 1882 p. 71 11—14 Euripides Medea 516—519
 15 f Hypereides Fr. 198 Blass² 18 Kypria Fr. 22 Kinkel; vgl. Wunderer,
 Polybios-Forschungen II S. 43 19 f Herodot 1, 155 22 f Sophokles Ant. 911 f

2 κεχρῆσθαι Theodor. πρότερον γενομένοις] προγεγενημένοις Theodor.
 ἔσεσθαι < Theodor. 4 ἄσχετος Theogn. I ἄσχετος L Theogn. HSS 5 Κύρνε
 Theogn. κίρσαι L 6 νόος Theogn. νόον L λελήθη Theogn. A 7 ψυδρὸς
 Theogn. A ψυχρὸς L ψεδρὸς (so auch Vi) oder ψιδρὸς die geringeren HSS d.
 Theogn. ἐν] ἐνι L ἔχη Theogn. A 8 τοῦτο θεὸς Theogn. τοῦτον θεοῖ
 L πόλησε Theogn. ποιῆσαι L 9 ἀνιαιρότερον L ἀνιαιρότατον Theogn.
 10 [γὰρ] Di 11 δὴ Eur. Stob. Flor. 2, 16 δῆτα L ἦν L Stob. ᾗ Eur.
 12 ὄπασας L¹ für ὄπασας 17 Στασίνου] vielmehr Arktinos nach Welcker u.
 K. O. Müller 18 κτείνας Aristot. p. 1376^a 6; 1395^a 16; Polyb. 23, 10, 10;
 Suid. s. v. νήπιος u. Φίλιππος ὁ Μακεδών; Arsen. Viol. p. 366 Walz υἱὸς Po-
 lyb. Suid. 22 τε L δὲ Soph. τετευχότων] κεκευθότων Soph. 23 ἂν
 βλάστοι Soph. ἀναβλαστοὶ L

δικασταί, σπουδῇ καὶ παράταξις γηγένηται περὶ τὸν ἀγῶνα τουτονί, οὐδ' ἔνα ὑμῶν ἀγνοεῖν ἤγούμαι.»

Ἴσοκράτους πάλιν εἰρηκότος ὡσπερ τῶν χρημάτων, ἀλλ' οὐκ 21, 1
ἐκείνου συγγενῆς οὐσῶς Ἀνσίας ἐν τοῖς Ὀρφανικοῖς λέγει· «καὶ φανερός 2
5 γέγονεν οὐ τῶν σωμάτων συγγενῆς ὢν, ἀλλὰ τῶν χρημάτων.»

Ἐπεὶ καὶ Ὀμήρου ποιήσαντος·

8

ὦ πέπον, εἰ μὲν γὰρ πόλεμον περὶ τόνδε φυγόντες

αἰεὶ δὴ μέλλοιμεν ἀγήρω τ' ἀθανάτω τε |

ἔσσεσθ', οὔτε κεν αὐτὸς ἐνὶ πρώτοισι μαχοίμην

749 P

10

οὔτε κε σὲ στέλλοιμι μάχην ἐς κυδιάνειραν·

νῦν δ', ἔμπης γὰρ κῆρες ἐφροσάσιν) θανάτω

μυρία, ἃς οὐκ ἔστι φυγεῖν βροτῶν οὐδ' ὑπαλύξαι,

ἴομεν, εἰ κέ τω εὖχος ὀρέξομεν, ἢέ τις ἡμῖν.

Θεόπομπος γράφει· «εἰ μὲν γὰρ ἦν τὸν κίνδυνον τὸν παρόντα δια- 4
15 φυγόντας ἀδεῶς διάγειν τὸν ἐπίλοιπον χρόνον, οὐκ ἂν ἦν θαυμαστὸν
φιλοφρονεῖν, νῦν δὲ τοσαῦται κῆρες τῷ βίῳ παραπεφύκασιν ὥστε τὸν
ἐν ταῖς μάχαις θάνατον αἰρετώτερον εἶναι δοκεῖν.»

Τί δ'; οὐχὶ καὶ Χίλωνος τοῦ σοφιστοῦ ἀποφθεγξαμένου ἔγγυα. 5
πᾶρα δ' ἄτα· Ἐπίχαρμος τὴν αὐτὴν γνώμην ἑτέρῳ ὀνόματι προη- 6
20 νέγκατο εἰπών·

ἔγγυας ἄτα (᾽στι) θυγάτηρ, ἔγγυα δὲ ζαμίας.

Ἀλλὰ καὶ τοῦ ἱατροῦ Ἰποκράτους ἐπιβλέπειν οὖν δεῖ καὶ ὦρην 22, 1
καὶ χόρην καὶ ἡλικίην καὶ νόσους· γράφοντος Εὐριπίδης ἐν ἔξα- 2
μέτρῳ τινὶ ῥῆσει φησίν·

25

ὅς οἶδ' ἱατρύειν καλῶς,

πρὸς τὰς διαίτας τῶν ἐνοικούντων πόλιν

τὴν γῆν (τ') ἰδόντα τὰς νόσους σκοπεῖν χρεῶν.

3 f Isokrates XIX 31 4 f Lysias Fr. 84 Scheibe 7—13 M 322—328
14—17 Theopompos Fr. 77 FHG I p. 291 18 f vgl. Strom. I 61, 2 21 Epi-
charm Fr. 268 Kaibel 22 f Hippokrates Aphor. 1, 2 (IV p. 458 Littré) 25—27
Euripides Fr. 917

2 οὐδ' L 4 Ὀρφανικοῖς Taylor zu Lysias II p. 35 Reiske ὀρφικοῖς L
7 φηγόντες Hom. 9 ἔσσεσθ' L 10 οὔτε κε σὲ στέλλοιμι Hom. οὔτε κεν σε
στελοίμην L 18 ἴομεν η (corr. aus εἰ L¹) καὶ τῶι L 18 f ἔγγυαι (i¹ ge-
strichen) παραδάτα L 19 f προηνέγκατο Sy προσηνέγκατο L 21 ἔγγυας ἄτα
(᾽στι) W. T(euffel) in Zimmermanns Zeitschr. f. d. Alterthumswiss. 2 (1835) S. 90
ἔγγυα ἄτας L 23 νόσους Sy 24 τινὶ ῥῆσει Bywater, Journ. of Phil. 4
(1872) p. 215 τηρήσει L χρήσει Hemsterhuis 25 δς οἶδ' ἱατρύειν Wi δσοι δ'
ιατρύειν L δσοι νόσους θέλουσιν ἰᾶσθαι F. W. Schmidt 27 τῆν] καὶ Grotius
(τ') Valckenaer ἰδόντα Wi ἰδόντας L

Ὀμήρου πάλιν ποιήσαντος·

3

μοῖραν δ' οὐ τινά φημι πεφυγμένον ἔμμεναι ἀνθρώπων.

ὅ τε Ἀχιλλεύς λέγει· πᾶσι μὲν ἀνθρώποις ὀφείλεται ἀποθανεῖν ἢ ἔ
πρότερον ἢ εἰς ἕστερον· ὅ τε Δημοσθένης· πᾶσι μὲν γὰρ ἀνθρώ-
δ ποῖς τέλος τοῦ βίου θάνατος· κἂν ἐν οὐκίσκῃ τις αὐτὸν καθιέρξαι·
τηρή·

Ἡροδότου τε αὐτὸ ἐν τῷ περὶ Γλαύκου τοῦ Σπαρτιάτου λόγῳ 22, 1
φήσαντος τὴν Πηθίαν εἰπεῖν τὸ περηθῆναι τοῦ θεοῦ καὶ τὸ ποιῆσαι
λοῦν γυνέσθαι, Ἀριστοφάνης ἔφη·

3

10 δύναται γὰρ ἴσον τῷ θρᾶν τὸ νοεῖν,

καὶ πρὸ τούτου ὁ Ἐλεάτης Παρμενίδης·

3

τὸ γὰρ αὐτὸ νοεῖν | ἴστί ν' τε καὶ εἶναι.

7. P

Ἡ οὐχὶ καὶ Πλάτωνος εἰπόντος· ἡμεῖς δὲ τοῦτο λέξομεν ἄν ἴσως ἔ
οὐκ ἀτόπως· ὅτι ἀρχὴ μὲν ἱσότης ὄρασις· μισοὶ δὲ τὸ πάθος· ἰλιπύς.
15 τρέφει δὲ μνήμη, τηρεῖ δὲ συνήθειαι· Φιλίμων ὁ κωμικὸς γράφει·

3

ὄρωσι πάντες πρῶτον, εἰτ' ἰθαύμασαν.

ἔπειτ' ἐπιθιώρησαν, εἰτ' ἐς ἰλιπύδα

ἐνέπυσον· οὕτω γίνεται ἐκ τούτων ἱσως.

Ἄλλὰ καὶ Δημοσθένης εἰπόντος· πᾶσι γὰρ ἡμῖν ὁ θάνατος ὀφεί-
20 λεται καὶ τὰ ἰσῆς, ὁ Φανοκλῆς ἐν Ἐρωσίν ἢ Καλοῖς γράφει·

7

ἀλλὰ τὸ Μοιρίων νῆμ' ἄλλαντων· οὐδέ ποτ' ἴστικ
ἐκφυγεῖν, ὅποσοι γῆν ἐπιφροσύμηθα

2. Z 484 (vgl. Eiler, Gnom. hist. 20, 117. 3 f vgl. Orat. Att. II p. 17.
4. 6 Demosthenes De cor. 97. 7. 9 Herodot. II, 86. 10 Aristophanes Fr. 22
CAF I p. 561. 12 Parmenides Fr. 5 Diels. 13-15 Plato? 13-15
S. 441, 1. 8 Theodoros Gr. aff. c. XII 20. 16-18 Phileon Fr. 18 CAF II
p. 520 sq. 19 f vgl. oben Z. 4. 6. dazu Eurip. Alc. 722; Musonius rei. p. 92. 19
Hesiod. παντὶ θεῷ τὸ θάνατος ὀφείλεται. 21 f Phanoctes Fr. 2 Bock.

3 τέλος· τίμα, Dem. αὐτὸν L. 4 τοὺς ποιητάς Herod. τοὺς μ. φθόν.
L' τὸ τε φεθῆναι L' 9 γενέσθαι; διασθεῖ Herod. Stob. For. 27, 14
10 τὸ ν' το L. 12 λέξομεν Theodor. de comen L. de comen Fr. K1. 14 ἀφ-
χει Theodor. μισοὶ αἰετι Theodor. de comen Bywater. The Gram. Rev. 1904
p. 26 μισοί Bernays. 17 ἴστικ Bentley et L. εἰς Bentley. 18 ἐνέπυσον
ν' ἐνέπυσον L. γάρντ' ν' 21 ἀλλὰ τοὺς Μοιρίων νῆμ' L. et alius F. 2004. 4. 4
ἀλλὰ τοὺς μοιρίων μοιρίων L' γὰ' L. ὄρασις Salzer bei V. 107. Ernst
Vindob. 94 ἀλλαντων L. ποτ' Leo; ποτ' L. 21 Salzer bei Bruch. 22 ἴστικ
; τὸν Leo; τὸν ἴστικ; τὸν L.

- Εὐροῖς δ' ἄν καὶ Πλάτωνος εἰπόντος ἵκαντός γὰρ φυτοῦ ἢ πρώτη 24, 1
βλάστη, καλῶς ὀρηθηθεῖσα πρὸς ἀρετὴν, τῆς ἑαυτοῦ φύσεως κυριω-
τάτη τέλος ἐπιθεῖναι τὸ πρόσφορον· (Ἐφορον) τὸν ἱστορικὸν γρά- 2
φοντα· ἀλλὰ καὶ τῶν ἀγρίων φυτῶν οὐδὲν ἡμεροῦσθαι πέφυκεν,
5 ὅταν παραλλάξωσιν τὴν νεωτέραν ἡλικίαν·
Κάκεινο τὸ Ἐμπεδοκλέους· 3
ἤδη γὰρ ποτ' ἐγὼ γενόμεν κοῦρός τε κόρη τε
θάμνος τ' οἰωνός τε καὶ εἰν ἄλλ' ἔλλοπος ἰχθύς,
Εὐριπίδης ἐν Χρυσίπῳ μεταγράφει· 4
10 θνήσκει δὲ οὐδὲν τῶν γινομένων,
διακρινόμενον δ' ἄλλο πρὸς ἄλλο
μορφὴν ἑτέραν ἐπέδειξεν.
Πλάτωνός τε ἐν Πολιτείᾳ εἰπόντος κοινὰς εἶναι τὰς γυναίκας 5. 6 751 P
Εὐριπίδης ἐν Πρωτεσιλάῳ γράφει·
15 κοινὸν γὰρ εἶναι χρῆν γυναικεῖον λέχος.
'Ἄλλ' Εὐριπίδου γράφοντος· 7
ἐπεὶ τὰ γ' ἀρκοῦντα ἱκανὰ τοῖς γε σώφροσιν,
'Ἐπίκουρος ἀντικρὺς φησι· ἡπλουσιώτατον ἀντάρχεια πάντων·
Αὐθίς τε Ἀριστοφάνους γράφοντος· 8. 9
20 βέβαιον ἔξεις τὸν βίον δίκαιος ὢν,
χωρὶς τε θορόβου καὶ φόβου ζήσεις καλῶς,
ὁ Ἐπίκουρος λέγει· ὀδαιοσύνης καρπὸς μέγιστος ἀταραξία· 10
Αἱ μὲν οὖν ἰδέαι τῆς κατὰ διάνοιαν Ἑλληνικῆς κλοπῆς εἰς ὑπό- 25, 1
δειγμα ἑναργεῖς τῶ διορᾶν δυναμένῳ τοιαῖδε οὐσαι ἄλις ἔστωσαν.

1—3 Plato Leg. VI p. 765 E; vgl. Stob. Ecl. II 31, 122 p. 233, 19—234, 1
Wachsm. 7 f Empedokles Fr. 117 Diels 10—12 Euripides Chrysippos Fr. 839,
12—14 13 Plato Rep. V p. 457 C 15 Euripides Protesilaos Fr. 653
17 Euripides Phoin. 554 18 Epikur Fr. 476 Usener p. 303, 12 20 f Aristo-
phanes Fr. 809 CAF I p. 590 (von Meineke I p. 321 dem Antiphanes [Fr. 330 CAF
II p. 134] zugeschrieben) 22 Epikur Fr. 519 Usener p. 317, 19 23—S. 442, 5
αἱ μὲν οὖν—δλόκληρον Ens. Praep. Ev. X 2, 7

3 (Ἐφορον) Cobet S. 231; Wi, Comm. gramm. II (1880) S. 10 4 οὐθ ἐν
L οὐδὲν Di 8 εἰν ἄλλ' ἔξαλος Athen. VIII p. 365 E; Diog. VIII 77 ἔλλοπος
(L' für ἔλοπος) ἔμπορος Athen. ἔμπυρος Diog. φαίδιμος, ἔμπυρος, νήχυτος, ἄμφορος
andere; vgl. Diels 10 γινομένων Nauck 11 πρὸς ἄλλον Philo II p. 488. 496.
515 M (πρὸς ἄλλο II p. 612) 12 ἀπέδειξε(ν) Philo 15 χρῆν Nauck ἄρα
L (nach diesem Wort ist κοιν von L' getilgt) ἄρα καὶ Vi [ἄρα] καὶ Sy

ἦδη δὲ οὐ τὰς διανοίας μόνον καὶ λέξεις ὑφελόμενοι καὶ παραφρά-
 σαστες ἐφαράθησαν, ὡς εἰδείθη, ἀλλὰ γὰρ καὶ τὰ φῶρια ἀντι-
 κρος ὀλόκληρα ἔχοντες διελεγχθήσονται· αὐτοτελῶς γὰρ τὰ ἰτέρων 2
 ὑφελόμενοι ὡς ἴδια ἐξήνεγκαν, καθάπερ Εὐγάμων ὁ Κυρηναῖος ἐκ
 5 Μουσίου τὸ περὶ Θεσπρωτῶν βιβλίον ὀλόκληρον καὶ Πείσανδρος ὁ
 Καμρινὸς Πείσινον τοῦ Αἰνίδιον τὴν Ἠράκλειαν, Πανύασ' ὅς τις τὸ
 Ἀλικαρνασσέας παρὰ Κριωσγύλον τοῦ Σαμίου τὴν Οὐγαλλίαν ἄλωσεν
 Ἐῦροις δ' ἄν καὶ Ὀμηρον τὸν μέγαν ποιητὴν ἐκαίνα τὰ ἴση 22 1

οἶον δὲ τρέσει ἔρνος ἀνὴρ ἐριθελὲς ἐλαίης

10 καὶ τὰ ἐξῆς κατὰ λέξιν μετενηροχότα παρ' Ὀργίως ἐκ τοῦ Μοτί-
 στον ἀφανισμοῦ.

Ἐν τε τῇ Θεογονίᾳ ἐπὶ τοῦ Κρόνου Ὀργει πεποιήται· 2

καίτ' ἀποδοχμῶσας παχὺν ἀχίνα, καθ' ἃ μιν ἔρνος
 ἕρει πανδαμάτωρ.

15 ταῦτα δὲ Ὀμηρος ἐπὶ τοῦ Κέκλωπος μετέθηκεν.

Ἠοιδός τις ἐπὶ τοῦ Μελάμποδος ποιεῖ | 3

ἦδὲ δὲ καὶ τὸ πεθέσθαι, ὅσα θνητοῖσιν ἴδιμαν
 ἀθάνατοι, δειλῶν τε καὶ ἐσθλῶν τέκμαρ ἔναργίς. 27

καὶ τὰ ἐξῆς παρὰ Μουσίου λεβῶν τοῦ ποιητοῦ κατὰ λέξιν.

20 Ἀριστοφάνης δὲ ὁ κωμικὸς ἐν ταῖς πρώταις Θεομοφοραζούσαις 4
 τὰ ἐκ τῶν | Κρατίνου Ἐμπικραμίνων μετήνεγκεν ἴση. Πλάτων δὲ ὁ
 κωμικὸς καὶ Ἀριστοφάνης ἐν τῷ Μειδάλῳ τὰ ἀλλήλων ὑφαίρουνται.

4 7 vgl. Kinkel EGF I p. 28, 229, 249, 214 (54. 100) 5 Musaeus Fr. 1
 Diels, Vorsokr. 197, vgl. Kern, De Orpheis cett. theog. p. 14 9 P. 13 10f Or-
 pheus Fr. 188 Abel 12f Orpheus Fr. 45 Abel; 1372f 17f Hesiod Melamp.
 Fr. 164 Kinkel 19 Musaeus Fr. 24 Kern 7 Diels, Vorsokr. 40, vgl. Diels,
 Parmenides S. 13 20f vgl. Kock CAF I p. 32 21f vgl. Kock CAF I
 p. 45 (100)

1 τα, λέξεις Eus 2 ἴδη γὰρ St διελεγχθήσονται L διελεγχθήσονται Eus 2f
 ἀλλὰ διελεγχθήσονται Eus 3 φῶρια L² uber et gestat L² 8 γὰρ
 4 Eus 4 Εὐγάμων Diels, Eus L εὐγάμων Eus HSS 5 Θεσπρωτῶν
 L Πείσανδρος L ὁ Di 6 ποιῶν L 7 Κριωσγύλον πλῆρωστος L
 14 ἔρνος L 17 τοῖ τὰ O Schneider, Zeitschr. f. d. A. u. Westam. 7 (1887)
 S. 155 πείθεσθαι St πείθεσθαι L ἴδιμαν; ἴδιμαν Mutschkehebel ἴδιμαν
 Götting 2 18 δειλῶν; δειλῶν Kockly, Com. ep. I p. 10 20 Θεομοφοραζούσαις
 L 21 μετενηροχεν Di μετενηροχεν L

τὸν μέντοι Κώκαλον τὸν ποιηθέντα Ἀραρότι τῷ Ἀριστοφάνους νίει 6
 Φιλήμων ὁ κωμικός ὑπαλλάξας ἐν Ὑποβολιμαίῳ ἐκωμώδησεν. τὰ δὲ 7
 Ἡσιόδου μετήλλαξαν εἰς πεζὸν λόγον καὶ ὡς ἴδια ἐξήνεγκαν Εὐμηλός
 τε καὶ Ἀκουσίλαος οἱ ἱστοριογράφοι. Μελησαγόρου γὰρ ἔκλεπεν 8
 5 Γοργίας ὁ Λεοντινὸς καὶ Εὐδήμος ὁ Νάξιος οἱ ἱστορικοὶ καὶ ἐπὶ
 τούτοις ὁ Προκοννήσιος Βίων. ὅς καὶ τὰ Κάδμου τοῦ παλαιοῦ μετέ-
 γραψεν κεφαλαιούμενος. Ἀμφίλοχός τε καὶ Ἀριστοκλῆς καὶ Λεάνδριος
 καὶ Ἀναξιμένης καὶ Ἑλλάνικος καὶ Ἐκαταίος καὶ Ἀνδροτίων καὶ
 Φιλόχορος Διευχίδας τε ὁ Μεγαρικὸς τὴν ἀρχὴν τοῦ λόγου ἐκ τῆς
 10 Ἑλληνικῆς Δευκαλιωνείας μετέβαλεν. οἰωπῶ δὲ Ἡράκλειτον τὸν 27, 1
 Ἐφέσιον, ὅς παρ' Ὀρφείως τὰ πλεῖστα εἴληφεν. παρὰ Πυθαγόρου δὲ 2
 καὶ τὴν ψυχὴν ἀθάνατον εἶναι Πλάτων ἔσπακεν, ὃ δὲ παρ' Αἰγυ-
 πτιῶν. πολλοὶ τε τῶν ἀπὸ Πλάτωνος συγγραφεὺς πεποιήνται, καθ' 8
 ἃς ἀποδεικνύουσι τοὺς τε Στωικοὺς, ὡς ἐν ἀρχῇ εἰρήκαμεν, τὸν τε
 15 Ἀριστοτέλη τὰ πλεῖστα καὶ κυριώτατα τῶν δογμάτων παρὰ Πλά-
 τῶνος εἴληφέναι. ἀλλὰ καὶ Ἐπίκουρος παρὰ Δημοκρίτου τὰ προη- 4
 γούμενα ἔσκιωσθηται δόγματα.

Ταυτὶ μὲν οὖν ταύτη· ἐπιλείπει γάρ με ὁ βίος, εἰ καθ' ἕναστον 5
 ἐπεξιέναι αἰρομένη τὴν Ἑλληνικὴν διελέγχων φίλαντον κλοπὴν, καὶ
 20 ὡς σφετερίζονται τὴν εἴρεσιν τῶν παρ' αὐτοῖς καλλίστων δογμάτων.
 ἦν παρ' ἡμῶν εἰλήφασιν.

1 f vgl. Kock CAF I p. 482; II p. 502 2—4 vgl. Kinkel EGF I p. 186;
 Müller FHG II p. 20 (Eumelos; I p. XXXVII (Akusilaos vgl. Diels, Vorsokr.
 510, 29) 8—7 vgl. Zeller, Phil. d. Gr. I³ S. 258 Anm. 2 (•Es fragt sich, ob
 nicht statt Μελησαγόρου >Εὐμηλίου<, oder umgekehrt statt Εὐμηλός >Μελησαγό-
 ρας< zu lesen ist.) 4—10 vgl. Müller FHG II p. 21 (Melesagoras); p. 20 (Eu-
 demos); p. 19 (Bion Prok.); p. 1 (Kadmos); IV p. 300 (Amphilochos); p. 329 (Ari-
 stokles); II p. 334 (Leandrios); Script. Alex. Magn. p. 33 (Anaximenes); FHG I
 p. XXX Hellanikos); p. XII (Hekataios); p. LXXXVIII (Androtion u. Philochoros);
 IV p. 388 (Diouchidas); I p. 48 (Hellanikos, Deuk.; dazu auch Kullmer, Die Hi-
 storikai des Hell. v. Lesb. p. 526 ff) 18—S. 444, 27 ἐπιλείπει με—θεός; Eus.
 Praep. Ev. X 2, 8—15

1 Ἀραρότι τῷ Ἀριστοφάνους νίει Casaubonus, Animadv. ad Athen. III 9
 p. 168, 41 ἀραρότως τῷ ἀριστοφάνει ποιεῖ L 4 Μελησαγόρου] bei andern
 Ἀμελησαγόρας genannt 5 Εὐδήμος ὁ Νάξιος] wohl identisch mit Εὐδήμος
 ὁ Πάριος; bei Dion. Hal. De Thuc. iud. 5 ἱστορικοὶ L 7 Λεάνδρος Di;
 vgl. aber Protr. 45, 2 8 Ἀναξιμένης Vi ἀναξαμένης L 8—10 ἑλλανικός—
 ἑλλανικοῦ L 9 φιλόχορος L 10 δευκαλιωνίας L 12 καὶ] τὸ Münzel
 ὃ δὲ Heyse οἱ δὲ L 19 αἰρομένη L³ ἐροίμην L² περιφύμην Eus.

ἀνέμων Ἀριστατον ἐν Κέφ θῦσαι Ἰκμαίω Δί· πολλή γὰρ ἦν φθορά.
φλογμῶ διαπιμπραμένων πάντων καὶ δὴ καὶ τῶν ἀναψύχειν τοὺς
καρποὺς εἰωθότων ἀνέμων μὴ πνεόντων· (ὁ δὲ) ὀρθῶς αὐτοὺς
ἀνεκαλίσατο.

5 Δελφοὶ δὲ Ξέρξου ἐπὶ τὴν Ἑλλάδα στρατεύσαντος. ἀνειπούσης δ
τῆς Πιθίας·

ὦ Δελφοί, λίσσεσθ' ἀνέμους καὶ λώιον ἔσται.

βωμὸν καὶ θυσίαν ποιήσαντες τοῖς ἀνέμοις, ἀρωγούς αὐτοὺς ἔσχον·
πνεύσαντες γὰρ ἐρρωμένως περὶ τὴν Σηπιάδα ἄκραν συνέτριψαν
10 πᾶσαν τὴν παρασκευὴν τοῦ Περσικοῦ στόλου.

Ἐμπεδοκλῆς τε ὁ Ἀκραγαντινος | Κωλυσανέμας ἐπεκλήθη. λέγε- 80,1 754 P
ται οὖν ἀπὸ τοῦ Ἀκράγαντος ὄρους, πνεοντός ποτε ἀνέμου βαρὺ
καὶ νοσῶδες τοῖς ἐγγχωρίοις, ἀλλὰ καὶ ταῖς γυναιξὶν αὐτῶν ἀγονίας
αἰτίου γινομένου, παῦσαι τὸν ἄνεμον· διὸ καὶ αὐτὸς ἐν τοῖς ἔπει 2
15 γράφει·

παύσεις δ' ἀκαμάτων ἀνέμων μένος οἳ τ' ἐπὶ γαλαν
ὀρνύμενοι θνητοῖσι καταφθινύθουσιν ἀρούρας·
καὶ κάλιν, εὐτ' ἐθέλησθα, καλίντιτα πνεύματα θήσεις.

παρακολουθεῖν τε αὐτῷ ἔλεγεν τοὺς μὲν μαντοσυνῶν κεχημένους, 8
20 τοὺς δ' ἐπὶ νοῦσοισι δηρὸν δὴ χαλεπῶσι πεπαρμένους. ἀντικρὺς 4
γούν ἰάσεις τε καὶ σημεῖα καὶ τέρατα ἐπιτελεῖν τοὺς δικαίους ἐκ τῶν
ἡμετέρων πεπιστεύκασι γραφῶν· εἰ γὰρ καὶ δυνάμεις τινὲς τοὺς τε
ἀνέμους· κινουῖσι καὶ τοὺς ὄμβρους διανέμουσιν, ἀλλ' ἀκούσάτωσαν
τοῦ ψαλμφοῦ· ὡς ἀγαπητὰ τὰ σκηνώματά σου, κύριε τῶν δυνά-

5—10 vgl. Herodot 7, 178, 188 7 Orac. fr. 113 Hendess 11—15 vgl.
Diels, Vorsokr. S. 163 (21. A. 14); Diog. Laert. VIII 60 (= Timaios Fr. 94 FHG
I p. 215); andere Parallelen bei Diels PPF p. 84 Nr. 14 16—18 Empedokles
Fr. 111, 3—5 Diels; vgl. Diog. Laert. VIII 59 19 f vgl. Empedokles Fr. 112,
10, 12 Diels; Diog. Laert. VIII 62 24 f Psal. 83, 2

1 Ἀριστατον Vi ἀριστέων (ε corr. aus ι) L¹ Ἰκμαίω Valckenaer zu Herod.
5, 62 u. Notae ad Eurip. Suppl. 1212 (Oxoniae 1811); vgl. Apoll. Rhod. II 522 u.
Schol. zu Apoll. Rhod. II 500 ἰσθμῶι L 3 (δ δὲ Wi 17 θνητοῖσι)
πνοιαῖσι Diog. ἄρουραν Diog. 18 εὐτ' ἦν x' Diog. κάλιν τί τὰ L
καλίντονα Suid. s. v. ἄπνους θήσεις] ἐπάξεις Diog., bei dem der folg. Vers
mit θήσεις beginnt 19 αὐτῷ L ἔλεγεν Hervet ἔλεγον L 20 δ' ἐπὶ] δέ
τι Diog. δέ τε Bergk νοῦσοισι Sy νοσσον L νοῦσων Diog. (der fortfährt: παν-
τοῖων ἐπίθοντο κλείειν εὐηχέα βάξιν) δηρὸν Sy σιδηρὸν corr. L¹ aus σιδηρὸν
χαλεποῖσι L χαλεποῖσι πεπαρμ. (ἀμφὶ μύθοισιν) Diels χαλεπῶσι πεπαρμ.
ἀμφ' ὀδίνῃσι Bergk

μειών. οὗτός ἐστιν ὁ τῶν δυνάμεων καὶ τῶν ἀρχῶν καὶ τῶν ἐξου- 3
 σιῶν κύριος. περὶ οὗ ὁ Μωυσῆς λέγει, ἵνα αὐτῷ συνῶμεν· ἔκαι πικρ- 37
 τεμισθε τὴν σκληροκαρδίαν ὑμῶν καὶ τὸν τράχηλον ὑμῶν ὅ-
 σκληρυνεῖτε ἴτι· ὁ γὰρ κύριος ὁ θεὸς ὑμῶν οὗτος κύριος· τῶν
 5 κυρίων καὶ θεὸς τῶν θεῶν ὁ θεὸς ὁ μέγας καὶ ἰσχυρὸς καὶ τὰ ἐπι-
 τούτοις. ὁ τε Ἠσαΐας εἶπεν εἰς ὕψος τοῦ ὀφθαλμοῦ ὑμῶν· λέγει 6
 ἔκαι ἴδετε· τίς κατίθειξεν ταῦτα πάντα;·

Λέγουσι δ' οὖν τινες λοιμοῦς τε καὶ χαλάσας καὶ θνήλλας καὶ 21 1
 τὰ παρακλήσια οὐκ ἀπὸ τῆς ἀταξίας τῆς ἐλικῆς μόνης, ἀλλὰ καὶ
 10 κατὰ τινὰ δαιμόνων ἢ καὶ ἀγγέλων οὐκ ἀγαθῶν ὄργην φιλεῖν γινε-
 σθαι. αὐτίκα φασὶ τοὺς ἐν Κλεωναὶς μάγοντας φυλάττοντας τὰ με- 2
 τίστωρα τῶν χαλασβολήσων μελλόντων νεφῶν παράγειν φῶδας τε καὶ
 θύμασι τῆς ὄργῆς τὴν ἀπειλήν. ἀμέλει καὶ εἰ ποτε ἀπορία ζῶντα 3
 καταλάβῃ, τὸν σφέτερον αἰμάξαντες δάκτυλον ἀρκοῦνται τῷ θί-
 15 ματι. ἢ τε Μαρτινικῆ Μοτίμα θυσασμένοις Ἀθηναίοις πρὸ τοῦ 4
 λοιμοῦ δεκαετῆ ἀναβολὴν ἐποιήσατο τῆς νόσον, καθάπερ καὶ τοῦ
 Κρητὸς Ἐπιμενίδου αἱ θύσαι αὐτοῖς [Ἀθηναίοις] τὸν Περσικὸν πό-
 λεμον εἰς τὸν ἴσον ἐπερέθειντο χρόνον. διαφέρειν δ' οὐδὲν νομι-
 20 ζοῦσιν, εἴτ' οὖν θεοῦς εἴτε καὶ ἀγγέλους τὰς ψυχὰς ταύτας λέγουσιν
 αὐτίκα οἱ Ἱμπεριοὶ τοῦ λόγου κατὰ τὰς ἰδρύσεις ἐν πολλοῖς τῶν 3
 ἱερῶν καὶ σιδῶν πᾶσι τὰς θήκας τῶν κατοικομένων ἐνιδρύσαντο
 δαίμονας μὲν τὰς τούτων ψυχὰς καλοῦντες, θρησκείαςθαι δὲ πρὸς
 ἀνθρώπων διδάσκοντες ὡς ἂν ἐξουσίαν λαβοῦσας διὰ καθαρότητε
 τοῦ βίου τῆ θείᾳ προνοίᾳ εἰς τὴν ἀνθρώπων λειτουργίαν τὸν περι-
 25 γειον περιπολεῖν τόπον· ἠπίσταντο γὰρ ψυχὰς τινὰς κρατοῦσιν
 ψέσει τῷ σώματι. ἀλλὰ περὶ μὲν τούτων ἐν τῷ περὶ ἀγγέλων λόγῳ 32 1
 προϊούσης τῆς γραφῆς κατὰ καιρὸν διαλιξόμεθα

Ἀημόκριτος δὲ ἐκ τῆς τῶν μεταφῶων παρατηρήσεως πολλὰ 2
 προλιγῶν Σοφία ἐκωνομάσθη. ὑποθεσόμενοι γὰρ αὐτὸν γέλοσφι

18 vgl I Petr 3, 22; Ephes 3, 10 2 3 Deut 10, 16f 6f Jos
 40, 26 15f vgl Plato Symp p 204 D 16 18 vgl Plato Leg I p 642 D
 24 S 467, 3 Deia, Vorwort 1, 5

4 οὐ πικρῶς, Ma aus Deut 9 καὶ οὐ δ. / L. 11 φασὶ Sy 99a
 L. 12 εἰδὲς, τε S Ma te 137, 1 16 δεκαετῆ, ε τεγ. 1. 17 εἰσὶς;
 Ἰθρηναίος, Dwater τοῦς αὐτοῖς, Ad Hoye Ma 'ai τοῖς, Ad Dh 18f ἀσπ-
 ρου - λουμο S nach omata / 1 St 19 τε Dh 1er y L. 20 γεγῶ, Δου-
 μι, Ma 21 πρὸς τα, St vgl nach S Patter, Der G'losator d griech. Texts
 S 28, πρὸς, τα, L. τοῦ, ταυτοῦς Wt

νωσ Δαμάσου τοῦ ἀδελφοῦ τεκμηράμενος ἐκ τινων ἀστέρων πολλῶν
 ἐσόμενον προείπεν ὄμβρον. οἱ μὲν οὖν πεισθέντες αὐτῷ συνείλον
 τοὺς καρπούς (καὶ γὰρ ὦρα θέρους ἐν ταῖς ἄλωσιν ἔτι ἦσαν), οἱ
 δὲ ἄλλοι πάντα ἀπώλεσαν ἀδοκῆτον καὶ πολλοῦ καταρρήξαντος
 5 ὄμβρον.

Πῶς δὲ ἔτι ἀπιστήσουσιν Ἕλληνες τῇ θείᾳ ἐπιφανείᾳ περὶ τὸ 8
 ὄρος τὸ Σινᾶ, ὀπηνίκα πῦρ μὲν ἐφλέγετο, μηδὲν καταναλίσκον τῶν
 φνομένων κατὰ τὸ ὄρος, σαλπύγων τε ἦχος ἐφέρετο ἄνευ ὀργάνων
 ἐμπνεόμενος; ἐκεῖνη γὰρ ἡ λεγομένη κατάβασις ἐπὶ τὸ ὄρος θεοῦ 4
 10 ἐπίφασίς ἐστι θείας δυνάμεως ἐπὶ πάντα τὸν κόσμον διηκούσης καὶ
 κηρυττούσης τὸ φῶς τὸ ἀπρόσιτον. τοιαύτη γὰρ ἡ κατὰ τὴν γραφὴν
 ἀλληγορία. πλὴν ἐωράθη τὸ πῦρ, ὡς φησὶν Ἀριστόβουλος. »παν- 5
 τὸς τοῦ πλήθους μυριάδων οὐκ ἔλασσον ἑκατόν, χωρὶς τῶν ἀφηλί- 758 P
 κων, ἐκκλησιαζόντων κύκλω τοῦ ὄρους, οὐκ ἦττον ἡμερῶν πέντε
 15 τῆς περιόδου τυγχανούσης περὶ τὸ ὄρος. κατὰ πάντα τοίνυν τόπον 88, 1
 τῆς ὁράσεως πᾶσιν αὐτοῖς κυκλόθεν, ὡς ἂν παρεμβεβληκοῖσι, τὸ πῦρ
 φλεγόμενον ἔθεωρεῖτο, ὥστε τὴν κατάβασιν μὴ τοπικὴν γεγενῆσθαι
 πάντη γὰρ ὁ θεὸς ἐστίν.»

Λέγουσι δὲ καὶ οἱ τὰς ἱστορίας συνταξάμενοι ἀμφὶ τὴν Βρετ- 2
 20 τανικὴν νῆσον ἄντρον τι ὑποκείμενον ὄρει, ἐπὶ δὲ τῆς κορυφῆς
 χάσμα· ἐμπίπτοντος οὖν τοῦ ἀνέμου εἰς τὸ ἄντρον καὶ προσρηγνυ-
 μένου τοῖς κόλποις τοῦ ὀρύγματος κυμβάλων εὐρύθμως κρουμένων
 ἦγον ἔξακούεσθαι. πολλὰς δὲ καὶ ἀνὰ τὰς ὕλας κινουμένων τῶν 8
 φύλλων ἀθρόα πνεύματος προσβολῇ ὀρνίθων ᾤδη παραπλήσιος προσ-
 25 πίπτει ἡγή. ἀλλὰ οἱ τὰ Περσικὰ συνταξάμενοι ἐν τοῖς ὑπερκει- 4
 μένοις τόποις κατὰ τὴν τῶν Μάγων χώραν τρία κείσθαι ὄρη ἐφεξῆς
 ἱστοροῦσιν ἐν πεδίῳ μακρῷ· τοὺς δὲ διοδεύοντας τὸν τόπον κατὰ
 μὲν τὸ πρῶτον γενομένουσ ὄρος φωνῆς ἔξακούειν σύγκλυδος. οἶον

6—18 vgl. Aristobul bei Eus. Praep. Ev. VIII 10, 12—17 7—9 vgl. Exod.
 3, 2; 19, 18 f; 20, 18 11 vgl. I Tim. 6, 16 12—18 vgl. Aristobul a. a. O.
 τοῦ γὰρ παντὸς πλήθους μυριάδων οὐκ ἔλαττον ἑκατόν, χωρὶς τῶν ἀφηλίκων,
 ἐκκλησιαζομένων κυκλόθεν τοῦ ὄρους, οὐκ ἔλασσον ἡμερῶν πέντε οὔσης τῆς
 περιόδου περὶ αὐτό, κατὰ πάντα τόπον τῆς ὁράσεως πᾶσιν αὐτοῖς κυκλόθεν, ὡς
 ἦσαν παρεμβεβληκότες, τὸ πῦρ φλεγόμενον ἔθεωρεῖτο. ὥστε τὴν κατάβασιν μὴ
 τοπικὴν εἶναι· πανταχοῦ (πάντη l) γὰρ ὁ θεὸς ἐστίν. 19—S. 448, 6 vgl. Philo
 De decal. 33—35 (II p. 185 f M)

8 ἔτι Vi ἔτη L 10 ἐπίφασίς Valckenaer, De Aristob. p. 71 ἐπίφασίς L
 12 f (ὑπό) παντὸς Ma, aber vgl. Arist. 14 πέντε] ἔ L 18 πάντη Sy παντὶ L
 25 ἀλλὰ (καὶ) Sy 27 δὲ] δὲ St 28 σύγκλυδος Po, Bast zu Greg. Cor.
 918 συγκλίδου L

βοώντων οὐκ ὀλίγων τινῶν μυριάδων. καθάπερ ἐν παρατάξει· κατὰ
 μέρος δὲ ἤχοντα· ἤδη πλείονος ὁμοῦ καὶ ἐναργιστέρον ἀντιλαμβάνει-
 σθαι θορόβου· ἐπὶ τέλει δὲ παιωνιζόντων ἀκούειν ὡς νενικηκότων.
 αἰτία δ'· οἶμαι, πάσης ἡχοῦς ἢ τε λειότης τῶν τόπων καὶ τὸ ἀν- 2
 3 τρωδέε· ἀποβαλλόμενον γοῦν τὸ εἰσφοιτήσαν πνεῦμα πάλιν εἰς τὸ
 αὐτὸ χωροῦν βιαιότερον ἤξει.

Καὶ ταῦτα μὲν ταύτη· θεῶν δὲ τῶ παντοκράτορι καὶ μηδενὸς 24 1
 ὄντος· ἐποκειμένου φωτὸν καὶ φαντασίαν ἔγγενῆσαι ἀποῦ δυνατόν
 ἐνδεικνυμένην τὴν ἐαυτοῦ μεγαλειότητα παρὰ τὰ εἰωθότα φυσικῶν
 10 ἔχειν τὴν ἀκολουθίαν, εἰς ἐπιστροφὴν τῆς μηδέπω πιστευούσης φύτῃ·
 καὶ παραδοχὴν τῆς διδομένης ἐντολῆς. νεφέλης δ' οἴουσι· καὶ ὄφεις 2
 ἔφηλοῦ πῶς οὐ δυνατόν διάφορον ἔχον ἐξακοῦσθαι, πνεύματος
 κινουμένου διὰ τῆς ἐνεργούσης αἰτίας· διὸ καὶ φησιν ὁ προφήτης,
 16 ὄφωρ ἢ κενεὴν φωνὴν ἔχει· ἀσχημάτιστος· ἢ γὰρ τοῦ λόγου δι-
 ναμῖς, ῥῆμα κυρίου φωτεινόν, ἀλήθεια οὐρανόθεν ἀνωθεν ἐπὶ τῆς
 συναγωγῆς τῆς ἐκκλησίας ἀφειγμένη, διὰ φωτεινῆς καὶ προσηχοῦς δια-
 κοσίας ἐνήργει.

IV. Ἐξήρουμεν δ' ἂν καὶ ἄλλο μαρτύριον εἰς βεβαίωσιν τοῦ τὰ 25 :
 2· κάλλιστα τῶν δογμάτων τοὺς ἀρίστους· τῶν φιλοσόφων παρ' ἡμῶν
 σφειτερισάμενους ὡς ἴδια αἰχλὴν τὸ καὶ παρὰ τῶν ἄλλων βαρβάρων
 ἀπηνθίσθαι τῶν εἰς ἰκάστην εἴρῃαν συντινόντων τινά, μάλιστα δὲ
 Αἴγυπτίων τὰ τε ἄλλα καὶ τὸ περὶ τὴν μετασωματώσειν τῆς φύτῃς
 25 δόγμα. μετασι γὰρ οἰκίαν τινὰ φιλοσοφίαν Αἴγύπτιοι· ἀντίκα τοῦτο 2
 2· ἰμμελεῖν μάλιστα ἢ ἡροπρικῆς αὐτῶν θρησκείας.

Πρώτος μὲν γὰρ προέρχεται ὁ οὐρανός, ἔν τῶν τῆς μουσικῆς 3
 ἐπιτηρόμενος συμβόλων. τοῦτόν φασὶ δύο βιβλῶς ἀντιληφίνας εἶναι
 ἐκ τῶν Ἑρμού, ὃν θάτινον μὲν ἔμνοσι περιέχει θεῶν, ἐκλογισμῶς
 δὲ βουλικῶς βου τὸ δεύτερον.

30 Μετὰ δὲ τὸν οὐδὸν ὁ ὠροσκόπος, ὠρολόγιόν τε μετὰ χεῖρας καὶ 4
 4· γοίτρεκα ἀστρολογίας ἔχων σύμβολα, πρώτισιν, τοῦτον τὰ ἀστρολο-

77 18 16 vgl Philo De magt Abr. 47f 1 p 44: M 14 Deut 4, 12
 19 S 450, 4 Vet script de reb Aegypt . . . fragm coll Bunsen p 91 sq
 Aegyptens Stelle in der Weltgeschichte I. vgl O Gruppe, Culte und Mythen
 S 4. 12 Deber a a O p 65 77, 129 129 31 S 449, 6 vgl Fr B
 S, bisca S 109

4 ἢ τριπλῆς L 58 τὸ αὐτὸ St actu τὸ L 6 ἢ p. 1 7 ἢ ἔγγυ-
 οῦ L 8 ἢ ἀκρίτως· Sy ἢ ἀκρίτως L 12 Act ὡν Ma 13 γὰρ
 St 17 καὶ St 17, L 21 τὸ St τοῦτ αὐτὰ τα 20 p. 1, Ma 21 ἢ
 τὸν Sy τὸν αὐτὸν L

γούμενα τῶν Ἑρμοῦ βιβλίων τέσσαρα ὄντα τὸν ἀριθμὸν αἰεὶ διὰ στόματος ἔχειν χρή, ὧν τὸ μὲν ἐστὶ περὶ τοῦ διακόσμου τῶν ἀπλανῶν φαινομένων ἀστρων, (τὸ δὲ περὶ τῆς τάξεως τοῦ ἡλίου καὶ τῆς σελήνης καὶ περὶ τῶν πέντε πλανωμένων,) τὸ δὲ περὶ τῶν συνδύων καὶ φωτισμῶν ἡλίου καὶ σελήνης, τὸ δὲ λοιπὸν περὶ τῶν ἀνατολῶν.

Ἐξῆς δὲ ὁ ἱερογραμματεὺς προέρχεται, ἔχων πτερὰ ἐπὶ τῆς 86, 1 κεφαλῆς βιβλίον τε ἐν χειρὶ καὶ κανοῦν, ἐν ᾧ τὸ τε γραφικὸν μέλαν καὶ σχοῖνος ἢ γράφουσι. τοῦτον τὰ [τε] ἱερογλυφικὰ καλούμενα περὶ 10 τε τῆς κοσμογραφίας καὶ γεωγραφίας [τῆς τάξεως τοῦ ἡλίου καὶ τῆς σελήνης καὶ περὶ τῶν πέντε πλανωμένων,] χωρογραφίας τε τῆς Αἰγύπτου καὶ τῆς τοῦ Νείλου διαγραφῆς περὶ τε τῆς [καταγραφῆς] (κατα)σκευῆς τῶν ἱερῶν καὶ τῶν ἀφιερωμένων αὐτοῖς χωρίων περὶ τε μέτρων καὶ τῶν ἐν τοῖς ἱεροῖς χρησίμων | εἰδέναί χρή. 758 P

Ἐπειτα ὁ στολιστῆς τοῖς προειρημένοις ἔπεται, ἔχων τὸν τε 2 τῆς δικαιοσύνης πῆχυν καὶ τὸ σπονδεῖον. οὗτος (οἶδε) τὰ παιδευτικὰ πάντα καὶ (τὰ) μοσχοσφραγιστικὰ καλούμενα· δέκα δὲ ἐστὶ τὰ εἰς τὴν τιμὴν ἀνήκοντα τῶν παρ' αὐτοῖς θεῶν καὶ τὴν Αἰγυπτίαν εὐσέβειαν περιέχοντα, οἷον περὶ θυμάτων, ἀπαρχῶν, ὕμνων, εὐχῶν, πομπῶν, 20 ἑορτῶν καὶ τῶν τούτοις ὁμοίων.

Ἐπὶ πᾶσι δὲ ὁ προφήτης ἔξεισι, προφανὲς τὸ ὕδρειον ἐγκεκολ- 87, 1 πισμένος, ᾧ ἔπονται οἱ τὴν ἔκπεμφιν τῶν ἄρτων βαστάζοντες. οὗτος, ὡς ἂν προστάτης τοῦ ἱεροῦ, τὰ ἱερατικὰ καλούμενα δέκα 2 βιβλία ἐκμανθάνει (περιέχει δὲ περὶ τε νόμων καὶ θεῶν καὶ τῆς ὅλης 25 παιδείας τῶν ἱερέων)· ὁ γὰρ τοι προφήτης παρὰ τοῖς Αἰγυπτίοις καὶ τῆς διανομῆς τῶν προσόδων ἐπιστάτης ἐστίν.

Δύο μὲν οὖν καὶ τεσσαράκοντα αἱ πάντ' ἀναγκαῖαι τῷ Ἑρμῇ 8 γέγονασι βιβλοὶ· ὧν τὰς μὲν τριάκοντα ἕξ τὴν πᾶσαν Αἰγυπτίαν περιεχούσας φιλοσοφίαν οἱ προειρημένοι ἐκμανθάνουσι, τὰς δὲ λοιπὰς

7 f vgl. Letronne, Recueil des Inscriptions I p. 267 15 f vgl. Letronne a. u. O. II p. 469

2 ἔχειν corr. aus ἄγειν L¹ 8 f (τὸ δὲ περὶ—πλανωμένων) (vgl. Z. 10 f) Gruppe a. u. O. S. 417 (τὸ δὲ περὶ τῶν πλανωμένων) Heyse 8 κανοῦν Heyse κανόνα L 9 [τε] Gruppe 10 f [τῆς—πλανωμένων] (vgl. Z. 3 f) Gruppe 11 πέντε] ε̄ L χωρογραφίας St χωρογραφίαν L 12 [καταγραφῆς] St περιγραφῆς Gruppe 13 (κατα)σκευῆς Wi Schw 15 τόν corr. aus τό L¹ 16 (οἶδε) St (πεπαιδευται) Bernays 17 καὶ (τὰ) St (τὰ) καὶ Schw μοσχοσφραγιστικὰ (vgl. Herodot 2, 38; Porphy. De abst. 4, 7) Marsham, Canon chron. (1676) p. 242 (vgl. Wesseling zu Diod. bibl. I 70) μοσχοσφραγιστικὰ L 18 τῶν corr. aus τὴν L¹ Αἰγυπτίων Sy 28 δέκα] ι L 28 τριάκοντα ἕξ] λς L Clemens II. 29

οὐ πρῶτος ἀποθανῆ τοιαῦτα κρινων; καὶ πῶς (ἄν), εἶπεν, βασιλεῦ. ἀληθῆς εἶης, φήσας πρῶτον ἀποκτείνει τὸν [πρῶτον] ἀποκρινάμενον κάκιστα;

V. Καὶ ὡς μὲν κλέπται πάσης γραφῆς Ἑλληνες ἤρηνται. **1**
5 νῶς, οἶμαι, διὰ πλειόνων δέδεικται τεκμηρίων· ὅτι δὲ οὐ κατ' ἐπί-
 γνωσιν ἴσασι τὸν θεόν, ἀλλὰ κατὰ περιφρασιν Ἑλλήνων οἱ δοκιμώ-
 τatoi, Πέτρος ἐν τῷ κηρύγματι λέγει· γινώσχετε οὖν ὅτι εἷς θεός **2**
 ἐστίν, ὃς ἀρχὴν πάντων ἐποίησεν, καὶ τέλους ἐξουσίαν ἔχων· καὶ
 ὁ ἀόρατος, ὃς τὰ πάντα ὄρα, ἀχώρητος, ὃς τὰ πάντα χωρεῖ, ἀνε- **3**
10 πιδεῆς, οὐ τὰ πάντα ἐκιδέεται καὶ δι' ὃν ἐστίν, ἀκατάληπτος, ἀέναντος,
 ἀφθαρτος, ἀποίητος, ὃς τὰ πάντα ἐποίησεν λόγῳ δυνάμεως αὐτοῦ,
 [τῆς γνωστικῆς γραφῆς] τουτέστι τοῦ υἱοῦ. εἶτα ἐπιφέρει· τοῦτον **4**
 τὸν θεὸν σέβετε μὴ κατὰ τοὺς Ἑλληνας· ὡς δηλονότι τὸν αὐτὸν,
 ἡμῖν σεβόντων θεὸν καὶ τῶν παρ' Ἑλλήσι δοκίμων, ἀλλ' οὐ κατ' **760 P**
15 ἐπίγνωσιν παντελῆ, τὴν δι' υἱοῦ παράδοσιν (μὴ) μεμαθηκότων.
 μῆ· τοίνυν φησί, σέβετε· οὐκ εἶπεν θεὸν ὃν οἱ Ἑλληνες, ἀλλὰ **5**
 μῆ κατὰ τοὺς Ἑλληνας, τὸν τρόπον τὸν τῆς σεβάσεως ἐναλλάττων
 τοῦ θεοῦ, οὐχὶ δὲ ἄλλον καταγγέλλων. τί οὖν ἐστὶ τὸ μῆ κατὰ **40, 1**
 τοὺς Ἑλληνας, αὐτὸς διασαφῆσαι Πέτρος ἐπιφέρει· ὅτι | ἀγνοῖα **270 S**
20 φερόμενοι καὶ μὴ ἐπιστάμενοι τὸν θεὸν ὡς ἡμεῖς κατὰ τὴν γνῶσιν
 τὴν τελείαν, ὣν ἔδωκεν αὐτοῖς ἐξουσίαν εἰς χρῆσιν, μορφώσαντες,
 ξύλα καὶ λίθους, χαλκὸν καὶ σίδηρον, χρυσὸν καὶ ἄργυρον, τῆς ὕλης
 αὐτῶν καὶ χρήσεως (ἐπιλαθόμενοι), τὰ δοῦλα τῆς ὑπάρξεως ἀναστή-
 σαντες, σέβονται. καὶ ἃ δέδωκεν αὐτοῖς εἰς βρωσιν ὁ θεός. (τὰ) πετεινὰ **2**

7—S. 452, 18 Kerygma Petri Fr. 2—5 v. Dobschütz TU XI 1 S. 18—22; vgl. Hilgenfeld, Nov. Test. extra can. rec. IV² S. 60—62; Preuschen, Antileg. S. 52 f 7 f vgl. Strom. VI 58, 1 11 vgl. Hebr. 1, 3 12 f. 19—22 vgl. Orig. Comm. in Io. XIII 17 p. 241, 17 ff Pr. ὡς Πέτρον διδάξαντος, μὴ δεῖν καθ' Ἑλληνας προσκινεῖν, τὰ τῆς ὕλης πράγματα ἀποδεχομένους καὶ λατρεύοντας ξύλοις καὶ λίθοις.

1 ἀποθανῆ Plut. HSS ἀποθάνη L ἄν· Doehner 2 ἀποκτείνειν Plut. [πρῶτον] St 4 ἤρηνται Jackson, Journ. of Philol. 24 (1896) S. 271 εἶρηνται L 6 περιφρασιν Lowth περιφρασιν L 7 am Rand: Πέτρον ἐκ τῶν ἀποκρίφων, ἐκ τῶν περιόδων οἶμαι L³ 8 πάντων corr. in πάντα L³ 9 [δ] St 12 [τῆς γν. γραφῆς] St (οὐ τῆς γν. γρ. Preuschen τῆ γνωστικῆς γραφῆς Grabe 15 [τῆς γνωστικῆς γραφῆς· παράδοσιν μεμαθηκότων Schw μῆ] ὕβ. d. Z. L³ 17 σεβάσεως Sy (Index) σεβσεως L 19 (ὁ) Πέτρος Preuschen 20 f καὶ—τελείαν· Zusatz des Clem.· v. Dobschütz 21 ὡν Po ἦν L ἧς Preuschen 22 f τῆς ὕλης αὐτῶν καὶ χρήσεως] τῆ ὕλη αὐτῶν κεχρημένοι Preuschen τὴν ὕλην Po τῆς βουλής Hilg. τῆς ὕλης αὐτῶν ~ nach χρῆσιν (Z. 21) Ma 28 (ἐπιλαθόμενοι) St τὰ δοῦλα τῆς ὑπάρξεως καὶ χρήσεως ~ nach τελείαν (Z. 21) Ma 24 (τὰ) Wi

του αἴρου· καὶ τῆς θαλάσσης· τὰ νηκτὰ καὶ τῆς γῆς· τὰ ἔρπετὰ καὶ
 τὰ θηρία σὺν κτήνεσι τετραπόδοις τοῦ ἀγροῦ, γαλαῖ τε καὶ με-
 αλοῦροις τε καὶ κύνας καὶ πιθήκους· καὶ τὰ ἴδια βρώματα βρω-
 τοῖς θύματα θύουσιν καὶ νεκρὰ νεκροῖς προσφέροντες· ὡς θεοῖς ἀγα-
 5 ριστοῦσι τῷ θεῷ, διὰ τούτων ἀγνούμενοι αὐτὸν εἶναι· καὶ ὅτε γι- 81 :
 ὡς τὸν αὐτὸν θεὸν ἡμῶν τε αὐτῶν καὶ Ἑλλήνων ἑγνωκότων ἑφέ-
 ρεται, πλὴν οὐχ ὁμοίως, ἐποίοιε πάλιν ὡδέ πως· ἡμεῖς κατὰ ἴσου 2
 δαίον· οἴβισθε, καὶ γὰρ ἐκείνοι μόνον οἰόμενοι τὸν θεὸν γινώσκουσιν
 οὐκ ἐπίστανται, λατρεύοντες ἀγγέλοις καὶ ἀρχαγγέλοις, μηνὶ καὶ
 10 σελήνῃ, καὶ ἐὰν μὴ σελήνῃ φανῆ, σάββατον οὐκ ἄγοναι τὸ λεγόμε- 3
 νον πρῶτον, οὐδὲ νεομηνίαν ἄγοναι οὔτε ἄζυμα οὔτε ἑορτὴν οὔτε
 μεγάλην ἡμέραν· εἴτα τὸν κολοσῶνα τοῦ ζητουμένου προσεπιτίθει· 6
 ἵνα καὶ ἡμεῖς ὁμοίως καὶ δικαίως μανθάνοντες ἃ παραδίδομεν ἡμῖν,
 φηλάσοισθε, καινῶς τὸν θεὸν διὰ τοῦ Χριστοῦ αἰρόμενοι· ἑτρομεν 8
 15 γὰρ ἐν ταῖς γραφαῖς καθὼς ὁ κύριος λέγει· Ἰδοὺ διατίθειμαι ἡμῖν 7
 καινὴν διαθήκην, οὐχ ὡς διεθέμην τοῖς πατράσιν ἡμῶν ἐν ὄρει
 Σинаί,· νῦν ἡμῖν διέθετο· τὰ γὰρ Ἑλλήνων καὶ Ἰουδαίων παλαιὰ 6
 ἡμεῖς δὲ οἱ καινῶς αὐτὸν τρίτῃ γίνεαι αἰρόμενοι Χριστιανοί· σαφῶς 6
 γὰρ, οἶμαι, ἰδήλωσιν τὸν ἴνα καὶ μόνον θεὸν ἐπὶ μὲν Ἑλλήνων
 20 ἔθνη καὶ, ἐπὶ δὲ Ἰουδαίων Ἰουδαϊκῶς, καινῶς δὲ ἐν ἡμῶν καὶ πνευ-
 ματικῶς γινωσκόμενον, πρὸς δὲ καὶ ὅτι ὁ αὐτὸς θεὸς ἀμφότεν ταῖν 82 :
 διαθήκαιν χορηγός, ὁ καὶ τῆς Ἑλληνικῆς φιλοσοφίας δοτὴρ τοῖς
 Ἑλλήνοις, δὲ ἡς ὁ παντοκράτωρ παρ' Ἑλλήνοις δοξάζεται, παρίστηται,
 δῆλον δὲ κἀνθίνδι, ἐκ γούν τῆς Ἑλληνικῆς παιδείας, ἀλλὰ καὶ ἐκ 8
 25 τῆς νομικῆς ἐκ τὸ ἐν γένος τοῦ σφαιρομένου συνάγονται λαοὶ οἱ τῆς
 πίστεως προσήμιοι, οὗ χρόνον διαφουμένων τῶν τριῶν λαῶν, ἵνα
 τις φήσιν ἑπολάβουι τριττῆς, διαφόροις δὲ παιδινομένων διαθήκαις
 τοῦ ἴσου κυρίου, ὅσωντας ἴσος κυρίον ἴηματι· ἐπι, ὅτι καθάπερ Ἰου- 8
 3 δαῖνος σφαιροθεῖ ἡ Ἰουδαίτη ὁ θεὸς τοὺς προσήτας διδοὺς, οὕτως καὶ
 3 Ἑλλήνων τοὺς δοκίμοτάτους οὐκίτους αὐτῶν τῇ διαλέκτῃ προσήτας

1 4 vgl. Ant. d. Arch. 12 ὄμοια ἴσα παρρησιάζον θεοῖς εἶναι, χειραῖ
 τε καὶ ἰσθμῶν . . . ὡς οὐκ ἔστιν γὰρ τοῖς θεοῖς αὐτῶν βρωστικόν τι ἐκ τῆρας
 ἀποδοῦναι 7 10 vgl. Orig. c. c. O. μηδὲ οὐκ ἔστιν ἵνα κατὰ Ἰουδαίους αἰθερ
 το θεῖον εἰπῆται καὶ αὐτοὶ μοῖσι οἰοῦνται ἐπιτασθῆναι θεῶν ἀνοσφῶν αὐτοῦ
 λατρεύοντες ἀγ· τους καὶ μηδὲ καὶ αἰθερ 13-17 vgl. Jerem. 2, 11 11 f
 1 vgl. 2, 1

1 f vgl. 2, 1 2 vgl. Orig. c. c. O. 25 καὶ παρρησιάζον θεοῖς εἶναι καὶ ἰσθμῶν
 2 f vgl. 2, 1 3 vgl. Orig. c. c. O. 8 καὶ παρρησιάζον θεοῖς εἶναι καὶ ἰσθμῶν
 4 f vgl. 2, 1 5 vgl. Orig. c. c. O. 11 καὶ παρρησιάζον θεοῖς εἶναι καὶ ἰσθμῶν
 6 f vgl. 2, 1 7 vgl. Orig. c. c. O. 14 καὶ παρρησιάζον θεοῖς εἶναι καὶ ἰσθμῶν
 8 f vgl. 2, 1 9 vgl. Orig. c. c. O. 25 καὶ παρρησιάζον θεοῖς εἶναι καὶ ἰσθμῶν

ἀναστήσας, ὡς οἱοί τε ἦσαν δέχεσθαι τὴν παρὰ τοῦ θεοῦ εὐεργεσίαν, τῶν χυδαίων ἀνθρώπων διέκριεν, δηλώσει πρὸς τῷ Πέτρῳ κηρύγματι ὁ ἀπόστολος λέγων Παῦλος· ἴλαβετε καὶ τὰς Ἑλληνικὰς βίβλους, | 48, 1 ἐπίγνωτε Σίβυλλαν, ὡς δηλοὶ ἓνα θεὸν καὶ τὰ μέλλοντα ἔσεσθαι, 762 P
 5 καὶ τὸν Ὑστάσπην λαβόντες ἀνάγνωτε, καὶ εὐρήσετε πολλῶν τηλαυγέστερον καὶ σαφέστερον γεγραμμένον τὸν υἱὸν τοῦ θεοῦ, καὶ καθὼς παράταξιν ποιήσουσι τῷ Χριστῷ πολλοὶ βασιλεῖς, μισοῦντες αὐτὸν καὶ τοὺς φοροῦντας τὸ ὄνομα αὐτοῦ καὶ τοὺς πιστοὺς αὐτοῦ, καὶ τὴν ὑπομονὴν καὶ τὴν παρουσίαν αὐτοῦ. εἶτα ἐνὶ λόγῳ πυκνᾶνεται 2
 10 ἡμῶν· ὁδὸς δὲ ὁ κόσμος καὶ τὰ ἐν τῷ κόσμῳ τίνος; οὐχὶ τοῦ θεοῦ; διὰ τοῦτό φησιν ὁ Πέτρος εἰρημεῖναι τὸν κύριον τοῖς ἀποστόλοις· 8
 ἴδαν μὲν οὖν τις θελήσῃ τοῦ Ἰσραὴλ μετανοήσας διὰ τοῦ ὀνόματός μου πιστεῦναι ἐπὶ τὸν θεόν, ἀφεθήσονται αὐτῷ αἱ ἁμαρτίαι μετὰ (δέ) δώδεκα ἔτη ἐξέλθετε εἰς τὸν κόσμον, μὴ τις ἔλπῃ· οὐκ
 15 ἠκούσαμεν.»

VI. Ἄλλ' ὡς κατὰ καιρὸν ἦκει τὸ κήρυγμα νῦν, οὕτως κατὰ 44, 1 καιρὸν ἐδόθη νόμος μὲν καὶ προφηταὶ βαρβάρους. φιλοσοφία δὲ Ἑλλησι, τὰς ἀκοὰς ἐθίζουσα πρὸς τὸ κήρυγμα. λέγει γοῦν κύριος 2 ὁ ὀνομαζόμενος Ἰσραὴλ· καιρῷ δεκτῷ ἐπήκουσά σου καὶ ἐν ἡμέρᾳ σωτηρίας ἐβοήθησά σοι, ἔδωκά σε εἰς διαθήκην ἔθνων τοῦ κατασκη-
 20 νῶσαι τὴν γῆν καὶ κληρονομησαὶ κληρονομίαν ἐρήμου, λέγοντα τοῖς ἐν δεσμοῖς· ἐξέλθετε, καὶ τοῖς ἐν τῷ σκότει ἀνακαλυφθῆναι. εἰ γὰρ 8 δέσμοιοι μὲν Ἰουδαῖοι, ἐφ' ὧν καὶ ὁ κύριος ἐξέλθετε· εἶπεν ἔκ τῶν δεσμῶν οἱ θέλοντες, τοὺς ἐκουσίως δεδεμένους καὶ ἰτὰ δυσβάστακτα
 25 φορτία (φησὶν) αὐτοῖς διὰ τῆς ἀνθρωπίνης παρεγγειρησέως ἐπανα-
 θεμένους λέγων, δῆλον ὡς οἱ ἐν σκότει οὗτοι ἂν εἴεν οἱ ἐν τῇ εἰδωλολατρείᾳ κατορωρυγμένον ἔχοντες τὸ ἡγεμονικόν. τοῖς μὲν γὰρ 4

2 vgl. Exod. 1, 7 3—9. 10 viell. aus den *Πράξεις Παύλου*; vgl. v. Dobschütz TU XI 1 S. 123—127; Harnack, *Gesch. d. altchr. Lit.* I S. 129; II 1 S. 492; Zahn, *Gesch. d. ntl. Kanons* II 2 S. 827 f. 879 5 Über *Hystaspes* vgl. Schürer, *Gesch. d. jüd. Volkes* II S. 808 f; Harnack, *a. a. O.* I S. 863 Nr. 81; II 1 S. 589
 12—15 *Kerygma Petri* Fr. 6 v. Dobschütz TU XI 1 S. 22; vgl. Hilgenfeld, *Nov. Test. extra can. rec.* IV² p. 60; Resch, *Agrapha* S. 426 f 14 f vgl. Strom. VI 48, 2; Apollonios bei Euseb. H. E. V 18, 14 τὸν σωτηρᾶ φησιν προστεταχέναι τοῖς αὐτοῦ ἀποστόλοις ἐπὶ δώδεκα ἔτεσιν μὴ χωρισθῆναι τῆς Ἱερουσαλῆμ. Andere Stellen s. bei v. Dobschütz S. 53 f 18—22 Jea. 49, 7—9 23 f vielleicht ein Agraphon
 24 f vgl. Luk. 11, 46 (Matth. 23, 4) 27 vgl. Plato *Rep.* VII p. 533 D τὸ τῆς ψυχῆς ὄμμα κατορωρυγμένον

3 λέγων [Παῦλος] oder Παῦλος λέγων St 10 τῷ corr. aus αὐτῷ L¹
 12 μετανοήσας Sy μετανοῆσαι L 13 (καὶ) πιστεῖν Credner (μετανοῆσαι . . .)
 πιστεῖων Hilg. 14 (δέ) Dobschütz 25 αὐτοῖς L

κατὰ νόμον δικαιοῖς ἔλειπεν ἢ πίστις, διὸ καὶ τούτους **1** **1** κήρυξος ἔλεγεν· ἢ πίστις σου δόσωκέν σοι· τοῖς δὲ κατὰ φιλοσοφίαν δικαιοῖς οὐχ ἢ πίστις μόνον ἢ εἰς τὸν κήρυον, ἀλλὰ καὶ τὸ ἀποστῆναι τῆς εἰδωλολατρείας ἔλειπεν, αὐτίκα ἀποκαλυφθείσης τῆς ἀληθείας· **2** **2** καὶ αὐτοὶ ἐπὶ τοῖς προπεπραγμένοις μεταμύονται· διόπερ ὁ κήρυξ ἐγγελλόσατο καὶ τοῖς ἐν Ἰερουσαλὴμ γινώσκουσιν ἢ γραφῆ· **3** **3** Ἰησοῦς τῆ ἀποκρίσεως· εἶδος μὲν αὐτοῦ οὐκ εἶδομεν, φωνὴν δὲ αὐτοῦ ἠκούσαμεν· οὐχ ὁ τύπος δὴ τῆ φωνῆ λαβὼν εἶπεν τὰ προειρη- **4** **4** μίνα, ἀλλ' οἱ ἐν Ἰερουσαλὴμ καταταγέντες καὶ εἰς ἀπόλιαν ἑαυτοὺς ἐπέ- **5** **5** σωκότις καθάπερ ἐκ τινος νεῶς εἰς θάλασσαν ἰκόντες ἀπορρίψαντες, οἷτοι τοῖσιν εἰδὼν οἱ ἑκακούσαντες τῆς θείας δυνάμεως· **6** **6** τε καὶ φωνῆς· ἐπεὶ τίς ἂν ἐν φωνῶν ἐν μιᾷ καταδίχῃ καὶ τὰς τῶν δικαίων **7** **7** καὶ τὰς τῶν ἀμαρτωλῶν ὑπολάβοι εἶναι ψυχάς, ἀδικίαν τῆς προνοίας καταχίω; τί δ'; οὐχὶ δηλοῖσιν ἐγγελλίσθαι τὸν κήρυον τοῖς **8** **8** ἀπολοῦσιν ἐν τῷ κατακλύσει, μᾶλλον δὲ πεπιδμημένοις, καὶ τοῖς ἐν **9** **9** τῷ γυλακῇ τε καὶ φρονιᾷ συνεχομένοις; δίδιχται δὲ κἄν τῷ δευ- **10** **10** τέρῳ Στρωματί τοὺς ἀποστόλους ἀκολούθως τῷ κήρῳ καὶ τοῖς ἐν **11** **11** Ἰερουσαλὴμ ἐγγελλισμένοις· ἐχρῆν γάρ, οἶμαι, ὥσπερ κἀνταῦθα, οἷτοι δὲ κάκεισε τοὺς ἀρίστους τῶν μαθητῶν μιμητὰς γενέσθαι τοῦ διδα- **12** **12** σκάλου· ἢ ὁ μὲν τοὺς ἐξ Ἑβραίων, οἱ δὲ τὰ ἔθνη εἰς ἐπιστροφὴν ἀγάσσει, **13** **13** τούτῳστιν τοὺς ἐν δικαιοσύνῃ τῇ κατὰ νόμον καὶ κατὰ φιλοσοφίαν βεβαιώσας μὲν, οὐ τελείως δέ, ἀλλ' ἀμαρτητικῶς δια- **14** **14** πικραμένους τὸν βίον· τούτῳ γὰρ ἔτριπεν τῇ θείᾳ οἰκονομίᾳ τοὺς **15** **15** ἀξίαν μᾶλλον ἰσχυρότας ἐν δικαιοσύνῃ καὶ προηγουμένως βεβαιώσας· **16** **16** ἐπὶ τε τοῖς πλημμελήθεισι μετανοηκότας, κἄν ἐν ἄλλῳ τόπῳ τέχου- **17** **17** σιν ἰσομολογούμενοι, ἐν τοῖς τοῦ Θεοῦ ὄντας τοῦ παρτοκρίτορος κατὰ τὴν οἰκίαν ἐκείνου γινώσκον σοφῆσαι.

Ἐπιγινώσκου δέ, οἶμαι, καὶ ὁ σωτήρ, ἐπὶ τὸ σοφῆσαι ἔργον αὐτοῦ· **18** **18** ὅπερ οὖν καὶ πεποιήκειν, τοὺς εἰς αὐτὸν πιστεῦσαι βεβαιωθέντας διὰ **19** **19** τοῦ κήρυματος· ὅπου ποτ' ἔτυχον γεγονότις, ἰλκύνσας εἰς σωτηρίαν εἰ γοῦν ὁ κήρυξ δὲ οὐδὲν ἕτιον εἰς Ἰερουσαλὴμ κατῆλθον ἢ διὰ τὸ **20** **20**

1 vgl. zu 22 vgl. Luk 18, 27. **2** vgl. Matth 9, 22 u. d. **3** f vgl. I Petr 1, 19. **4** vgl. Hiob 28, 22, Deut 4, 12, Adumbr. in I Petr 3, 19f. Hippel Ref. V 8 p. 174 St. f. 1. Gott u. d. d. Zahn, Forsch. III S. 94f. St. Clem u. d. IXX S. 11. **14** vgl. I Petr 3, 19f. **16** vgl. Strom II 44, 1. **20** vgl. I. k. 2, 10. **28** vgl. Joh 5, 17, 19.

1 ἔλειπεν Μα. vgl. oben Z. 1, S. 41. St. f. 1. **2** προπεπραγμένοις, vgl. aus vorhergeh. Abschn. L. **11** οἷτοι St. αἰτοῦ L. **14** ἀμαρτητικῶς al. γραφῆ St. f. 1. St. **15** τῶν St. **19** εἰς σωτηρίαν St.

εὐαγγελισασθαι, ὡσπερ κατῆλθεν, ἦτοι πάντας εὐηγγελισατο | ἢ 764 P
 1 μόνους Ἑβραίους. εἰ μὲν οὖν πάντας, σωθήσονται πάντες οἱ πιστεῦ- 3
 σαντες, κἄν ἐξ ἔθνῶν ὄντες τύχωσιν, ἐξομολογησάμενοι ἤδη ἐκεῖ,
 ἐπεὶ σωτήριοι καὶ παιδευτικάι αἱ κολάσεις τοῦ θεοῦ εἰς ἐπιστροφὴν
 5 ἄγουσαι καὶ τὴν μετάνοιαν τοῦ ἁμαρτωλοῦ μᾶλλον ἢ τὸν θάνατον
 αἰρούμεναι, καὶ ταῦτα καθαρώτερον διορᾶν δυναμένων τῶν σωμάτων
 ἀτηλλαγμένων ψυχῶν, κἄν πάθεισιν ἐπισκοτῶνται, διὰ τὸ μηκέτι
 ἐπιπροσθελθαι σαρκίῳ· εἰ δὲ Ἰουδαίους μόνον εὐηγγελισατο, οἷς ἔλει- 4
 πεν ἢ διὰ τοῦ σωτήρος ἐπίγνωσίς τε καὶ πίστις, δῆλόν που ὡς ἄρα
 10 ἀπροσωπολήπτου ὄντος τοῦ θεοῦ καὶ οἱ ἀπόστολοι, καθάπερ ἐν-
 ταῦθα, οὕτως κἀκεῖ τοὺς ἐξ ἔθνῶν ἐπιτηδεύουσιν εἰς ἐπιστροφὴν εὐηγ-
 γελισαντο, καὶ καλῶς εἶρηται τῷ Ποιμένῳ· κατέβησαν οὖν (μετ') 5
 αὐτῶν εἰς τὸ ὕδωρ, ἀλλ' οὗτοι μὲν ζῶντες κατέβησαν καὶ ζῶντες
 ἀνέβησαν· ἐκεῖνοι δὲ οἱ προκεκοιμημένοι νεκροὶ κατέβησαν, ζῶντες
 15 δὲ ἀνέβησαν.·

Ναὶ μὴν καὶ σώματά φησι τὸ εὐαγγέλιον πολλὰ τῶν κεκοιμη- 47, 1
 μένων ἀνεστάσθαι, εἰς ἀμείνω δηλοῦσι μετατεθειμένων τάξιν. γέγο-
 νεν ἄρα τις καθολικὴ κίνησις καὶ μετάθεσις κατὰ τὴν οἰκονομίαν τοῦ
 σωτήρος, δίκαιος τοίνυν δίκαιον καθὸ δίκαιός ἐστιν οὐ διαφέρει, ἐάν 2
 20 τε νομικὸς ἢ ἐάν τε Ἑλλήν· οὐ γὰρ Ἰουδαίων μόνων, πάντων δὲ
 ἀνθρώπων ὁ θεὸς κύριος, προσεχέστερον δὲ τῶν ἐγνωκότων πατήρ.
 εἰ γὰρ τὸ καλῶς βιοῦν καὶ νομίμως ἐστὶ βιοῦν καὶ τὸ εὐλόγως βιοῦν 3
 κατὰ νόμον ἐστὶ βιοῦν. ὀρθῶς δὲ βεβιωκότες οἱ πρὸ νόμου εἰς πίστιν
 ἐλογίσθησαν καὶ δίκαιοι εἶναι ἐκρίθησαν, δῆλόν που καὶ τοὺς ἐκτὸς
 25 νόμον γενομένους διὰ τὴν τῆς ψυχῆς ιδιότητα, ὀρθῶς βεβιωκότας,
 εἰ καὶ ἐν Αἴδου ἔτυχον ὄντες καὶ ἐν φρουρᾷ, ἐπακούσαντας τῆς τοῦ
 κυρίου φωνῆς, εἴτε τῆς αὐθεντικῆς εἴτε καὶ τῆς διὰ τῶν ἀποστόλων
 ἐνεργούσης, ἢ τάχος ἐπιστραφῆναι τε καὶ πιστεῦσαι. μεμνήμεθα γὰρ
 30 δύναμις τοῦ θεοῦ ἐστὶν ὁ κύριος· καὶ οὐκ ἂν ποτε ἀσθενῆσαι
 δύναμις. οὕτως οἶμαι δεικνύσθαι ἀγαθὸν μὲν τὸν θεόν, δυνατόν δὲ 4
 τὸν κύριον σῶζειν μετὰ δικαιοσύνης καὶ ἰσότητος τῆς πρὸς τοὺς

5 f vgl. Ezech. 18, 23; 33, 11 10 vgl. Act. 10, 34; Röm. 2, 11 12—15
 Herm. Sim. IX 16, 6; vgl. Strom. II 44, 2 16 f vgl. Matth. 27, 52 20 f vgl.
 Röm. 3, 29; 10, 12 23 f vgl. Röm. 4, 3; 9, 30 29 vgl. I Kor. 1, 24

1 εὐηγγελισασθαι L εὐηγγελισατο Di εὐαγγελισασθαι L 10 [καὶ]
 St 12 'μετ' aus Herm. u. Strom. II 17 μετατεθειμένων corr. aus μετα-
 τιθεμένων L' 24 ἐλογίσθησαν corr. aus ἐκλογίσθησαν L' 25 ψυχῆς (vgl.
 Strom. VI 69, 2) St φωνῆς L φήσεως Höschel 26 ἐπακούσαντας Sy ἐπακού-
 σαντες L 28 $\frac{1}{2}$ Sy ἢ L

σωθησόμενος) ἠὲ φράνθη μου ἡ καρδία καὶ ἡγαλλιάσατο ἡ γλῶσσά 8
μου. ἔτι δὲ | καὶ ἡ σὰρξ μου κατασκηνώσει ἐπ' ἐλπίδι, φησὶν, ὅτι 272 8
οὐκ ἐγκαταλείψεις τὴν ψυχὴν μου εἰς Αἶθην οὐδὲ δώσεις τὸν ὄσιόν
σου ἰδεῖν διαφθοράν. ἐγνώρισάς μοι ὁδοὺς ζωῆς· πληρώσεις με
5 εὐφροσύνης μετὰ τοῦ προσώπου σου.»

Ὡπερ οὖν τίμιος ὁ λαὸς τῶ κυρίῳ, οὕτως ὁ λαὸς ἅγιος ἅπας 50, 1
ἔστιν σὺν τῶ Ἰουδαίῳ καὶ ὁ ἐξ ἔθνῶν ἐπιστρέφων, ὃς ὁ προσήλυτος
προεφητεύετο. εἰκότως ἄρα βούν φησι καὶ ἄρκτον ἐπὶ τὸ αὐτὸ 2
ἔσεισθαι ἢ γραφή· βούς μὲν γὰρ εἴρηται ὁ Ἰουδαῖος ἐκ τοῦ κατὰ 766 P
10 νόμον ὑπὸ ζυγὸν καθαρῶ κριθέντος ζώου, ἐπεὶ καὶ διχηλεῖ καὶ
μηροκᾶται ὁ βούς· ὁ ἔθνικὸς δὲ διὰ τῆς ἄρκτου ἐμφαίνεται, ἀκα- 8
θάκτου καὶ ἀγρίου θηρίου· τίκει δὲ τὸ ζῶον σάρκα ἀτύκωτον, ἣν
σηματίζει εἰς τὴν τοῦ θηρίου ὁμοιότητα τῇ γλώττῃ μόνον· λόγῳ
γὰρ τυπούται εἰς τὸ ἡμερωῦσθαι ἐκ τοῦ θηριώδους βίου ὁ ἐξ ἔθνῶν
15 ἐπιστρέφων, τιθασευθεὶς τε ἤδη καὶ αὐτὸς ὡς βούς ἀγνίζεται. αὐτίκα 4
φησὶν ὁ προφήτης· «σειρήνες εὐλόγησονσίν με καὶ θυγατέρες στρου-
θῶν καὶ τὰ θηρία πάντα τοῦ ἀγροῦ.» τῶν ἀκαθάρτων ζώων τὰ 5
θηρία τοῦ ἀγροῦ γιγνώσκεται, τουτέστι τοῦ κόσμου, ἐπεὶ τοὺς εἰς
πίστιν ἀγρίους καὶ ὄκαροὺς τὸν βίον μὴδὲ τῇ κατὰ νόμον δικαιο-
20 σύνη κεκαθαμένους θηρία προσαγορεύει. μεταβαλόντες μέντοι ἐκ 6
τοῦ εἶναι θηρία διὰ τῆς κυριακῆς πίστεως ἄνθρωποι γίνονται
θεοῦ, ἐκ τοῦ τὴν ἀρχὴν θελήσαι μεταβάλλεσθαι εἰς τὸ γενέσθαι
προκόπτοντες. τοὺς μὲν γὰρ προτρέπει ὁ κύριος, τοῖς δὲ ἤδη 7
ἐγχειρήσασιν καὶ χεῖρα ὀρέγει καὶ ἀνέλκει· οὐ γὰρ ὑποστέλλεται
25 πρόσωπον ὁ πάντων δεσπότης οὐδὲ ἐντραπήσεται μέγεθος, ὅτι
μικρὸν καὶ μέγαν αὐτὸς ἐποίησεν ὁμοίως τε προνοεῖ πάντων· καὶ 51, 1
ὁ Δαβὶδ φησὶν· εἰ [δὲ] καὶ ἐνεπάγησαν ἔθνη ἐν διαφθορᾷ ἢ ἐποίη-
σαν, ἐν παγίδι ταύτῃ ἢ ἐκρυψαν συνελήφθη ὁ πούς αὐτῶν, ἀλλὰ
ἐγένετο κύριος καταφυγὴ τῶ πένητι. βοηθὸς ἐν εὐκαιρίᾳ καὶ ἐν
30 θλίψει· εὐκαιρως ἄρα εὐηγγελίσθησαν οἱ ἐν θλίψει ὄντες. καὶ διὰ 2
τουτοῦ φησὶν· ἀναγγείλατε ἐν τοῖς ἔθνεσι τὰ ἐπιτηδεύματα αὐτοῦ,
ἵνα μὴ ἀδικῶς κριθῶσιν. εἰ τοῖνυν τοὺς ἐν σαρκὶ διὰ τοῦτο εὐηγ- 8
γελλισατο, ἵνα μὴ καταδικασθῶσιν ἀδικῶς, πῶς οὐ καὶ τοὺς προεξε-
ληλυθότας τῆς παρουσίας αὐτοῦ διὰ τὴν αὐτὴν εὐηγγελισατο αἰτίαν;

1—5 Psal. 15, 9—11 (beeinflusst von Act. 2, 26—28) 8 f vgl. Jes. 11, 7
9—11 vgl. Lev. 11, 3 12 f vgl. Plat. Mor. p. 494 C 16 f Jes. 43, 20 24—26
Weinh. Sal. 6, 7 27 f Psal. 9, 16 29 f Psal. 9, 10 31 Psal. 9, 12

15 τιθασευθεὶς L 22 ἐκ τοῦ τὴν ἀρχὴν ~ Schw τὴν ἀρχὴν ἐκ τοῦ
L 27 εἰ [δὲ] St W̄e Ma aus Psal. 9, 14

δικαιος γὰρ ὁ κύριος καὶ δικαιοσύνην ἠγάπησεν, εὐθύτητα εἶδεν τὸ 4
 πρόσωπον αὐτοῦ.· ἰὸ δὲ ἀγαπῶν ἀδικίαν μισεῖ τὴν ἑαυτοῦ ψυχὴν.·

Ἐλθοῦν ἐν τῷ κατακλυσμῷ ἀπόλειτο πᾶσα ἁμαρτωλὸς σὰφς. εἰς 12 1
 παιδείαν γενομένης αὐτοῖς τῆς κολάσεως, πρῶτον μὲν τὸ θέλημα
 5 τοῦ θεοῦ παιδευτικὸν καὶ ἐνεργητικὸν τυγχάνον σφίξιν τοῖς ἐπιστρέ-
 φονταῖς πιστεύτερον, ἔπειτα δὲ καὶ τὸ λεπτομερέστερον, ἡ ψυχὴ, οἷα
 ἂν ποτε πρὸς τοῦ παχυμερεστέρου ὕδατος πάθει τι δεινόν, διὰ
 λεπτότητα καὶ | ἀπλότητα μὴ κρατουμένη, ἢ καὶ ἀσώματος προσ- 13
 γορεύεται. ὃ δ' ἂν παχυμερὲς ἐκ τῆς ἁμαρτίας πεπαχυμένον τύχη 2
 10 τοῦτο ἀπορίπτεται σὺν τῷ σαρκικῷ πνεύματι τῷ κατὰ τῆς ψυχῆς
 ἐπιθυμοῦντι. ἤδη δὲ καὶ τῶν τὴν κοινότητα πρεσβευόντων ὁ κορυ- 3
 φατος Οὐαλεντίνος ἐν τῇ Περὶ γίλων ὁμιλίᾳ κατὰ λέξιν γράφει·
 πολλὰ τῶν γεγραμμένων ἐν ταῖς δημοσίαις βίβλοις εὐρίσκονται γι- 4
 γραμμένα ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ τοῦ θεοῦ· τὰ γὰρ κοινὰ ταῦτα ἴσθι τὰ ἀπὸ
 15 καρδίας ῥήματα, νόμος ὁ γραπτός ἐν καρδίᾳ· οὗτός ἐστιν ὁ λαὸς ὁ
 τοῦ ἠγαπημένου, ὁ φιλούμενος καὶ φιλῶν αὐτόν.· δημοσίαις γὰρ 12 1
 βίβλους· εἴτε τὰς Ἰουδαϊκὰς λέγει γραφαῖς· εἴτε τὰς τῶν φιλοσόφων
 κοινοποιεῖ τὴν ἀλήθειαν.

Ἰσίδωρος τε ὁ Βασιλείδου υἱὸς ἄμα καὶ μαθητὴς ἐν τῷ πρώτῳ 2
 20 τῶν τοῦ προσφῆτου Παρχῶν Ἑξηγητικῶν καὶ αὐτὸς κατὰ λέξιν γράφει·
 ἰσασὶ δὲ οἱ Ἀττικοὶ μεμηνῆσθαι τινι Σωκράτει παρεπομένον δαι- 3
 μονος αὐτῷ, καὶ Ἀριστοτέλης δαίμοσι κυχῆσθαι πάντας ἀνθρώπους,
 λέγει συνομαρτοῦσιν αὐτοῖς παρὰ τὸν χρόνον τῆς ἐνσωματώσεως
 προσφητικὸν τοῦτο μάθημα λαβόν καὶ καταθέμενος εἰς τὰ ἱεστοῖ
 25 βιβλία μὴ ὁμολογήσας ὅθιν ἐτίθειτο τὸν λόγον τοῦτον.· καὶ πάλιν 6
 ἐν τῷ δευτέρῳ τῆς αὐτῆς συντάξεως ὡδὲ πως γράφει· καὶ μὴ τις
 οἰσθῶν, ὃ φασιν ἴδιον εἶναι τῶν ἐκλιπτῶν, τοῦτο προσηρημένον
 ἐπαρχίην ἐπὶ τινῶν φιλοσόφων· οὐ γὰρ ἴσθιν αὐτῶν εἶγμα τῶν 6

1 f Paul 10, 7 2 Paul 10, 5 3 vgl. Gen 7, 21 10 f vgl. Gal
 5, 17 13 16 vgl. Hilgenfeld, ZwTh 23 (1880) S. 256 f; Ketzergesch. S. 310 ff
 Zahn, Gesch. d. ntl. Kan. II S. 613 ff 21 S. 459, 5 vgl. Hilgenfeld, Ketzergesch.
 S. 244 f 22 f Aristoteles Fr. 194 Rose 2

1 ἄκατος, σαρ. και ἀκατος L' 3 εἰσοχρησίων Ma, vgl. S. 459, 2
 6 λεπτομερῆστος οὐ το κατ' ἑαυτὸν L' 7 πρὸς στ' τρὸ L' 8 κρατουμένης
 Hübner κρατουμένης L' 9 παχυμερῆστος Sy παχυμερῆστος L'
 10 ἀπορίπτεται Schw 13 δημοσίαις L' 14 κοινὰ John Kaye S. 312
 κοινὰ L' 15 λαὸς (schling) λογιστήρας, Sycl I p. 74 vgl. Homeros, Valant
 Goss S. 177 17 εἶχον Orabe 20 Παρχῶν vgl. Harnack, Gesch. d. altchr.
 Lit. I S. 139 21 παρ' ἰσασίνοις Kuntze, Bull. de corr. hell. 2 (1878) p. 234
 Ischac et Ischac of Philad. S. 139 S. 141 26 τῶν δεξ' τὰ δε' τῶν Sy

προφητῶν σπετερισάμενοι προσέθησαν τῷ [μὴ] ὑπάρχοντι κατ' αὐ-
 τοὺς σοφῶ· αὐτίς τε ἐν τῷ αὐτῷ· καὶ γὰρ μοι δοκεῖ τοὺς προ- 5
 ποιουμένους φιλοσοφεῖν, ἵνα μάθωσι τί ἐστὶν ἡ ὑπόπτερος ὁρῶς καὶ
 τὸ ἐπ' αὐτῇ πεποικιλμένον φᾶρος, πάντα ὅσα Φερεκυδῆς ἀλληγορήσας
 ὁ θεολόγησεν, λαβὼν ἀπὸ τῆς τοῦ Χάμ προφητείας τὴν ὑπόθεσιν * * *

VII. * * ὡς πάλαι παρεσημειωσάμεθα, οὐ τὴν κατὰ ἐκάστην 54, 1
 αἴρεσιν ἀγωγὴν φαμεν, ἀλλ', ὅπερ ὄντως ἐστὶ φιλοσοφία, † ὀρθῶς
 σοφίαν τεχνικὴν, τὴν ἐμπειρίαν παρέχουσαν τῶν περὶ τὸν βλον,
 τὴν δὲ σοφίαν | ἐμπειδον γινώσιν θείων τε καὶ ἀνθρωπίνων 768 P
 10 πραγμάτων, κατάληψιν τινα βεβαίαν οὖσαν καὶ ἀμετάπτωτον, συνει-
 ληψίαν τὰ τε ὄντα καὶ τὰ παρωχηκότα καὶ τὰ μέλλοντα, ἣν ἐδι-
 δάξατο ἡμᾶς διὰ τε τῆς παρουσίας διὰ τε τῶν προφητῶν ὁ κύριος,
 καὶ ἔστιν ἀμετάπτωτος ὑπὸ λόγου, παραδοθείσα τῇ αὐτῇ, (ἡ) καὶ 2
 πάντως ἀληθῆς ὑπάρχει, βουλήσει, ὡς διὰ τοῦ νιοῦ ἐγνωσμένη, καὶ 3
 15 ἡ μὲν αἰώνιος ἐστίν, ἡ δὲ χρόνω λυσιτελής, καὶ ἡ μὲν μία καὶ ἡ
 αὐτή, αἱ δὲ πολλαὶ καὶ [ἀ]διάφοροι, καὶ ἡ μὲν ἀνευ παθητικῆς τινος
 κινήσεως, ἡ δὲ μετὰ παθητικῆς ὀρέξεως, καὶ ἡ μὲν τέλειος, ἡ δὲ
 ἐνδεής.

Ταύτης οὖν τῆς σοφίας | ἐπιθυμεῖ ἡ φιλοσοφία. * * τῆς ψυχῆς 55, 1 273 B
 20 καὶ τῆς ὀρθότητος τοῦ λόγου καὶ τῆς τοῦ βλον καθαρότητος, ἀγα-
 πητικῶς καὶ φιλητικῶς διατεθείσα πρὸς τὴν σοφίαν καὶ πάντα
 πράττουσα ἕνεκα τοῦ τυχεῖν αὐτῆς, φιλόσοφοι δὲ λέγονται παρ' ἡμῖν 2
 μὲν οἱ σοφίας ἐρῶντες τῆς (τοῦ) πάντων δημιουργοῦ καὶ διδασκάλου,
 τουτέστι γνώσεως τοῦ νιοῦ τοῦ θεοῦ, παρ' Ἑλλῆσι δὲ οἱ τῶν περὶ
 25 ἀρετῆς λόγων ἀντιλαμβανόμενοι. εἴη δ' ἂν φιλοσοφία τὰ παρ' ἐκά- 3
 στη τῶν αἰρέσεων (τῶν κατὰ φιλοσοφίαν λέγω) ἀδιάβλητα δόγματα
 μετὰ τοῦ ὁμολογουμένου βλον εἰς μίαν ἀθροισθέντα ἐκλογὴν. ἃ καὶ 4
 αὐτά, ἐκ τῆς βαρβάρου κλαπέντα θεοδωρήτου χάριτος, Ἑλληνικῶν
 κειόσηται λόγῳ· τῶν μὲν γὰρ κλέπται, ὧν δὲ καὶ παρήκουσαν· ἐν

3 f vgl. Strom. VI 9, 4; Zeller, Phil. d. Gr. I 3 S. 83; Diels, Sitzungsber. d.
 Berl. Akad. 1897 S. 147 f 5 vgl. Harnack, Gesch. d. altchr. Lit. I S. 159, 856
 8—18 zur Unterscheidung von zweierlei σοφία vgl. Strom. I 24 f; 177, 1 9 f vgl.
 Paed. II 25, 3 10. 13 vgl. Strom. II 9, 4 mit Anm. 10—14 vgl. Strom.
 VI 51, 1 28 vgl. z. B. Röm. 12, 3. 6

1 τὸ μὴ ὑπάρχον τῷ κατ' (so auch Ma) oder [μὴ ὑπάρχοντι] Neander, Genet.
 Entwickl. der vorn. gnost. Syst. (1818) S. 84 [μὴ] St μηδ' Schw μὲν Bor-
 chart, Geogr. sacr. 4 (1707) p. 209, 29 5 λαβεῖν Heyse * * St κατὰ
 am Rand L¹ 7 f etwa ἔξιν ἐπιτηδεύουσαν ὀρθῶς (οὔ); St (τὴν ἐπιτηδεύουσαν
 ὀρθῶς σοφίας Schw ὀρθῶς ~ nach τὴν δὲ (Z. 9) Wi τὸν corr. aus τῶν L¹
 13 τῇ αὐτῇ (ἡ) St ταύτη L 14 (θεία) βουλήσει ~ nach παραδοθείσα Ma
 16 [ἀ]διάφοροι Heyse 19 etwa (στοχάζουσα τῆς ἐλευθερίας τῆς ψυχῆς St
 περὶ τε τῆς ψυχικῆς Ma 28 (τοῦ) Wi

δὲ τοῖς ἄλλοις ἃ μὲν κινούμενοι εἰρήκασιν. ἀλλ' οὐ τελείως ἐξεργά-
 σαντο, τὰ δὲ ἀνθρωπίνῳ στοχασμῷ τε καὶ ἐπιλογισμῷ. ἐν οἷς καὶ
 παραπίπτουσιν· ἐπιβάλλειν δ' οἴονται τῇ ἀληθείᾳ οὗτοι μὲν τελείως·
 ὡς δ' ἡμεῖς αὐτοὺς καταλαμβάνομεθα. μερικῶς. πλέον γοῦν τῶν 1
 5 κόσμου τούτου οὐκ ἴσασιν οὐδέν. καὶ μὴν ὡς ἡ γεωμετρία καὶ
 μέτρα καὶ μεγέθη καὶ σχήματα πραγματευομένη διὰ τῆς ἐν τοῖς ἐπι-
 πέδοις καταγραφῆς ἢ τε ζωγραφία τὸν ὀπτικὸν ὅλον τόπον ἐπὶ τῶν
 σκηνογραφουμένων φαίνεται παραλαμβάνουσα, ταύτη δὲ περι-
 γραφῆν τὴν οὐσίαν. τοῖς κατὰ προσβολὴν τῶν ὀπτικῶν γραμμῶν ἡ-
 10 μοῖσις χρωμένη κατὰ τὸ τεχνικόν ἐντιϋθέν ἐπιφάνειαι καὶ ὑποφάνειαι·
 καὶ φάσεις σφίζονται. καὶ τὰ μὲν δοκεῖ προύχειν. τὰ δὲ εἰσείχων τε
 δ' ἄλλως πως φαντάζεσθαι ἐν τῷ ὅμαλῳ καὶ λείῳ, οὕτω δὲ καὶ οἱ
 φιλόσοφοι ζωγραφίας δίκην ἀπομιμοῦνται τὴν ἀλήθειαν. φιλατιᾶς 2
 δὲ πάντων ἀμαρτημάτων αἰτία ἑκάστοις ἑκάστοτε. διότι οὐ χρο-
 15 τὴν εἰς ἀνθρώπους· ὄξαν αἰρούμενον φίλιτον εἶναι. ἀλλ' ἐν τῷ
 θεῷ ἀγαπῶντα τῷ ὄντι νόμιον μετὰ φρονήσεως γίνεσθαι. ἄρ' οὐτ' 3
 τις τοῖς μερικῶς ὡς τοῖς καθολικῶς χροῖμενος· τύχη καὶ τὸ δοῦλον
 ὡς κύριον καὶ ἡγεμόνα τιμῆ. σφάλλεται τῆς ἀληθείας οὐ σενίσι. τὸ τῷ
 Δαβὶδ κατ' ἐξομολόγησιν εἰρημίνον· γῆν καὶ σποδὸν ὡσεὶ ἄρτων 4
 2) ἔφαγον. ἡ φιλατιᾶ δὲ καὶ ἡ οἰκίαις αὐτῷ γῆ ἐστι καὶ πλάνη. 11 δὲ 2
 τοῦτο. ἐκ μαθήσεως ἢ γῆνῶσις καὶ ἡ ἐπιστήμη. μαθήσεως δ' οἷος
 ζητεῖν ἀνάγκη τὸν διδάσκαλον. Κλιάνθης μὲν γὰρ Ζήνωντα ἐπιγῆς 8
 φησὶ καὶ Θεόφραστος· Ἀριστοτέλη Μητροδόκῳ· τι Ἐπίκουρον καὶ
 Πλάτων Σωκράτην· ἀλλὰ κἂν ἐπὶ Πευθαγύρῳν ἔλθω καὶ Φιλακίῳν 9
 2) καὶ Θάλητα καὶ τοὺς πρώτους σοφοὺς. ἴσταμαι τὸν τοῦτων διδάσκα-
 λον ζητεῖν· κἂν Ἀγναπίους ἱλπῆς· κἂν Ἰνδοὺς· κἂν Βαρβαλοῖσις· κἂν
 τοὺς Μάγους αὐτοῖς. οὐ παύσομαι τὸν τοῦτων διδάσκαλον ἀπαιτεῖν
 ἀνάγκη δὲ οἱ καὶ ἐπὶ τὴν πρώτην γένειαν ἀνθρώπων. κάκειθ' ἡ ἀφ-
 3) χομαί ζητεῖν. τίς ὁ διδάσκαλος; ἀνθρώπων μὲν οὐδέτις οὐδέτις γὰρ
 1) μιμαθήρισαν. ἀλλ' οὐδὲ ἀγγέλων τις. οὔτε γὰρ, οἷς μάλιστα οἱ
 ἀγγελοὶ καθὼ ἀγγελοὶ. οὕτως ἀκούοισιν ἀνθρώποι. οἷθ' εἰς ἡμῶν
 τὰ ὡτα. οὕτως ἐκείνοις ἢ γλωττα. οὐδ' ἂν ὄρατά τις δόσις φωνῆς.
 ἀγγίλοις. χίλις λίγῳ καὶ τὰ τοῦτοις παρεκίμηναι καὶ φάριγγε κτ.

12 f φιλατιᾶ τῶντων ἑκάστοτε Sac. Pat. 2. v. Holl 16 Pat. Theod. 1
 p. 15. B 19 f Paul. 101. 10

2 ταύτη Schw ταύτης L οἷος Wl 10 ὑποφάνειαι Ma ὑποφάνειαι· 1
 11 σφίζονται χρωμένται Schw τῷ μῶ Ma ἴσασιν L 12 4) Heyne 16 ἐν
 οἷς Bywater ἐν γοῦν L 18 ἡγεμόνα τιμῆ St ἡγεμονία L ἡγεμονία οἷος
 Bywater πολε. ἡ. ἀρεθ. ἡγεμονία ἡγεμονία Schw 19 γὰρ οἷος
 οἷος γὰρ St 20 f οὔτε οὔτε Ma οὔτε οὔτε L

- ἀρτηρίαν καὶ σπλάγχνα καὶ πνεῦμα καὶ πλησσομένον ἄερα. πολλοῦ 5
γε δεῖ τὸν θεὸν ἐμβοᾶν, ἀπροσίτω ἀγιότητι καὶ ἀρχαγγέλων αὐτῶν
κεχωρισμένον. ἤδη δὲ καὶ τοὺς ἀγγέλους μεμαθηκέναι παρειλίψαμεν
τὴν ἀλήθειαν καὶ τοὺς ἐπὶ τούτων ἄρχοντας· γενητοὶ γάρ. λείπεται 58, 1
5 τοῖνον ὑπεξαναβάνας ἡμᾶς καὶ τὸν τούτων διδάσκαλον ποθεῖν.
ἐπεὶ δὲ ἐν μὲν τὸ ἀγέννητον ὁ παντοκράτωρ θεός, ἐν δὲ καὶ τὸ
προγεννηθέν, δι' οὗ τὰ ἅπαντα ἐγένετο καὶ χωρὶς αὐτοῦ ἐγένετο
οὐδὲ ἐν· (οἷς γὰρ τῶ ὄντι ἐστὶν ὁ θεός, ὃς ἀρχὴν τῶν ἁπάντων
ἐποίησεν, μνησὺν τὸν πρωτόγονον υἱὸν ὁ Πέτρος γράφει, συνείς
10 ἀκριβῶς τό· ἐν ἀρχῇ ἐποίησεν ὁ θεὸς τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν),
σοφία δὲ οὗτος εἰρηται πρὸς ἁπάντων τῶν προφητῶν, οὗτός ἐστιν
ὁ τῶν γενητῶν ἁπάντων διδάσκαλος, ὁ σύμβουλος τοῦ θεοῦ τοῦ τὰ
πάντα προεγνωκότος. ὃ δὲ ἄνωθεν ἐκ πρώτης καταβολῆς κόσμου 2
ἔπολυτρόπως καὶ πολυμερῶς· πεκαίδευκέν τε καὶ τελειοί. ὅθεν
15 εἰκότως εἰρηται· ἐμὴ εἰλητε ἑαυτοῖς διδάσκαλον ἐπὶ τῆς γῆς· ὄρας
ὀπόθεν ἔχει τὰς λαβὰς ἢ φιλοσοφία ἢ ἀληθής. | κἄν ὁ νόμος εἰκῶν 770 P 8
καὶ σκιὰ τῆς ἀληθείας τυγχάνη, σκιὰ γὰρ ὁ νόμος τῆς ἀληθείας, ἀλλ'
ἢ φιλαυτία τῶν Ἑλλήνων διδασκάλους τινὰς ἀνθρώπους ἀνακη-
ρύττει.
- 20 Ὡς οὖν ἐπὶ τὸν ποιητὴν τὸν θεὸν πᾶσα ἀνατρέχει πατριά, 59, 1
οὕτως καὶ ἐπὶ τὸν κύριον ἢ τῶν καλῶν διδασκαλία [καὶ] ἢ δικαιοῦσα
καὶ εἰς τοῦτο χειραγωγούσά τε καὶ συλλαμβάνουσα. εἰ δ' ἔκ τινος 2
† ποιήσεως τὰ τῆς ἀληθείας ὀφθῆναι ποτε τρόπῳ λαβόντες σπέρματα
οὐκ ἐξέθρεψάν τινες, γῆ δὲ ἀγόνῳ καὶ ἀνομβρίῳ παραδεδωκότες
25 ἀγρίαις συνεπνίξαντο βοτάναις, καθάπερ οἱ Φαρισαῖοι ἐξετράφησαν
τοῦ νόμου ἀνθρωπίνης παρεισάγοντες διδασκαλίας, τούτων οὐκ ὁ
διδάσκαλος αἴτιος, ἀλλ' οἱ παρακούειν προηρημένοι. οἱ πεισθέντες 3
δὲ αὐτῶν τῇ τε τοῦ κυρίου παρουσίᾳ καὶ τῇ τῶν γραφῶν σαφηνείᾳ
ἐν ἐπιγνώσει γίνονται τοῦ νόμου, καθάπερ καὶ οἱ ἀπὸ φιλοσοφίας
30 διὰ τῆς τοῦ κυρίου διδασκαλίας ἐν ἐπιγνώσει τῆς ἀληθοῦς φιλοσοφίας
καθίστανται. ἡ τὰ λόγια γὰρ κυρίου λόγια ἀγνά, ἀργύριον πεκυρω- 4
μένον δοκίμιον, τῇ γῆ κεκαθαρισμένον ἑπταπλασίως· ἦτοι ὡς ἀρ- 60, 1

2 vgl. 1 Tim. 6, 16 7 f vgl. Joh. 1, 3 8 f Kerygma Petri Fr. 2 v. Dob-
schütz TU XI 1 S. 18 f; vgl. S. 451, 7 f 10 Gen. 1, 1 14 Hebr. 1, 1
15 vgl. Matth. 23, 8 f; Strom. II 14, 3 16 f vgl. Hebr. 10, 1 20 vgl.
Ephes. 3, 14 f 22—25 vgl. Mark. 4, 3—7; Matth. 13, 3—7; Luk. 8, 5—7
25 f vgl. Matth. 15, 9; Mark. 7, 7 (Jes. 29, 13) 31 f Psal. 11, 7

2 αἰτῶν Sy αὐτὸν L 17 γε St γὰρ L 21 [καὶ] Schw 22 τοῦτο]
etwa τὸ ἀληθές St 23 ποιήσεως] παιδείσεως Ma 24 ἀνομβρίῳ Ma

γυρος πολλάκις ἀποκαθαρθείς εἰς δοκίμιον καθίσταται ὁ δίκαιος νόμισμα κυρίου γενόμενος καὶ χάραγμα βασιλικὸν ἀναδειξάμενος. ἢ ἐπεὶ καὶ Σολομὼν λέγει ἐγλῶσσαν δικαίον ἄργυρον πεπρωμένον τὴν δεδοκιμασμένην καὶ σοφὴν διδασκαλίαν ἐκαινετήν καὶ ἀποδεκτὴν 5 τυγχάνει μνηνών. ὅταν ἐκκαθαρμένη πλουσίως τυγχάνῃ τῇ γῆ. τουτέστιν ὅταν πολυτρόπως ἢ γνωστικῇ ψυχῇ ἀγιάζηται κατὰ τὴν ἀποχὴν τῶν γεωδῶν πυρώσεων. ἀγνίσκεται δὲ καὶ τὸ σῶμα. ἐν τῷ σῶματι καθαρισμὸς τῆς ψυχῆς [πρώτης] πρώτος οὗτός ἐστιν. ἢ ἀποχὴ 10 τῶν κακῶν. ἣν τινες τελείωσιν ἠγοῦνται. καὶ ἐστιν ἀπλῶς τοῦ κοινοῦ πιστοῦ. Ἰουδαίου τε καὶ Ἑλλήνου. ἢ τελείωσις αὐτῆ. τοῦ δ. 3 γνωστικοῦ μετὰ τὴν ἄλλοις νομιζομένην τελείωσιν ἢ δικαιοσύνη. ἢ ἐνέργειαν εὐποιίας προβαίνει καὶ ὅτι δὴ ἢ ἐπίτασις τῆς δικαιοσύνης. εἰς ἀγαθοποιῶν ἐπιδέδωκεν. τούτῳ ἢ τελείωσις ἐν ἀμεταβόλῳ ἔξει 15 εὐποιίας καθ' ὁμοίωσιν τοῦ θεοῦ διαμένει. οἱ μὲν γὰρ ἀπίστῳ Ἀβραάμ, δοῦλοι ἐτι τοῦ θεοῦ. οὗτοι εἰσιν οἱ κλητοὶ υἱοὶ δὲ Ἰακώβ. οἱ ἐκλεκτοὶ αὐτοῦ. οἱ τῆς κακίας πτεροῦσαντες τὴν ἐνέργειαν.

Ἐλ τοίνυν αὐτόν τε | τὸν Χριστὸν σοφίαν φασὶν καὶ τὴν ἐν- 61 1 γειαν αὐτοῦ τὴν διὰ τῶν προφητῶν. δι' ἧς ἐστι τὴν γνωστικὴν 20 παράδοσιν ἐκμανθάνειν. ὡς αὐτὸς κατὰ τὴν παρουσίαν τοῦ ἀγίου. ἰδίδαξεν ἀποστόλους. σοφία εἶη ἂν ἢ γνώσις, ἐπιστήμη οὕσα καὶ κατάληψις τῶν ὄντων τε καὶ ἐσομένων καὶ παρωχηκότων βεβαία καὶ ἀσφαλής. ὡς ἂν παρὰ τοῦ υἱοῦ τοῦ θεοῦ παραδοθεῖσα καὶ ἀποκα- 2 λεφθεῖσα. καὶ δὴ καὶ εἰ ἐστι τέλος τοῦ σοφοῦ ἢ θεωρία. ὀρίγεται 3 μὲν ὁ μὲν εἶτι φιλοσοφῶν τῆς θείας ἐπιστήμης. οὐδέπω δὲ τυγχάνει ἢν μὴ μαθήσῃ παραλήψῃ σασηρισθεῖσαν αὐτῷ τὴν προφητικὴν φω- 4 νήν. δι' ἧς τὰ τ' ἰόντα τὰ τ' ἐσόμενα πρό τ' ἰόντα, ὅπως ἴζη τ καὶ ἴσχη καὶ ἔξει. παραλαμβάνει. ἢ γνώσις δὲ αὐτῆ ἢ κατὰ δι- 8 δοχὰς εἰς ὀλίγους ἐκ τῶν ἀποστόλων ἀγρίως παραδοθεῖσα κατε- 9 λυθῆν.

Ἐντεῦθεν δὲ ἄρα γνώσιν εἶτι σοφίαν οὐκ ἐπιθῆται χρι, ..

3 vgl. Philo 10, 20. 4 vgl. z. B. 1 Kor. 3, 10f. 10 16 vgl. St. 14 IV 19, 2. 16f. zum Gegensatz πίστος / ἀπίστος vgl. Matth. 23, 14. 2. 2. Jakob heist πιστός vgl. Philo Leg. ad 14, 10. 112. M. wegen 107, 24, 26, 2. 2. 18 vgl. 1 Kor. 1, 24, 2. 21 26 vgl. S. 109, 9-14. 26f vgl. Philo Syn. p. 23 E. 24 A. 26 vgl. οὐδὲν οὐδὲν φιλοσοφῶν οὐδὲν ἰσχυρῶν γενομένων ἵσθη γὰρ οὐδὲν εἰς τὴν ἀλήθειαν, σοφία, καὶ φιλοσοφία. 27 vgl. A. 1.

4 ἀποδεκτῆς L. ἀποδεκτῶν I. 5 τυγχάνει St. τυγχάνει I. πλουσίως, ἰτασίως γ. St. 9 πιστός, Elywater. 25 οὐ μὲν εἶτι φιλοσοφῶν 4 q. 100 ἵτι φιλοσοφῶν L. 29 αὐτῆ, Sy αὐτῆ, I. 31 Ma.

ἔξιν θεωρίας αἰδίων καὶ ἀναλλοίωτον· VIII. ἐπεὶ καὶ Παῦλος 62. 1
 ἐν ταῖς ἐπιστολαῖς οὐ φιλοσοφίαν διαβάλλων φαίνεται, τὸν δὲ
 τοῦ γνωστικοῦ μεταλαμβάνοντα ὕψους οὐκέτι καλινδρομεῖν ἀξιοί
 ἐπὶ τὴν Ἑλληνικὴν φιλοσοφίαν, στοιχεῖα τοῦ κόσμου ταύτην ἀλλη-
 5 γοῶν, στοιχειωτικὴν τινα οὖσαν καὶ προκαιδεῖαν τῆς ἀληθείας.
 διὸ καὶ τοῖς Ἑβραίοις γράφων τοῖς ἐπανακάμπτουσι εἰς νόμον 2
 ἐκ πίστεως ἢ] πάλιν φησὶ ἔχρειαν ἔχετε τοῦ διδάσκειν ὑμᾶς,
 τίνα τὰ στοιχεῖα τῆς ἀρχῆς τῶν λογίων τοῦ θεοῦ, καὶ γέροντες
 χρεῖαν ἔχοντες γάλακτος καὶ οὐ στερεᾶς τροφῆς· ὡσαύτως ἄρα
 10 καὶ τοῖς ἐξ Ἑλλήνων ἐπιστρέφουσι Κολοσσαεῦσι· ὀβλέπετε μὴ 3
 τις ὑμᾶς ἔσται ὁ συλαγωγῶν διὰ τῆς φιλοσοφίας καὶ κενῆς ἀπά-
 τῆς κατὰ τὴν παράδοσιν τῶν ἀνθρώπων, κατὰ τὰ στοιχεῖα τοῦ
 κόσμου τούτου καὶ οὐ κατὰ Χριστόν· δελεάζων αὐτοὺς εἰς φιλοσο-
 φίαν ἀναδραμεῖν, τὴν στοιχειώδη διδασκαλίαν. κἄν λέγη τις κατὰ 4
 15 σύνεσιν ἀνθρώπων φιλοσοφίαν ἠτύθησθαι πρὸς Ἑλλήνων, ἀλλὰ τὰς
 γραφὰς εὐρίσκω τὴν σύνεσιν θεόπεμπτον εἶναι λεγούσας. ὁ γοῦν 63, 1
 ψαλμῶδὸς μεγίστην ἡγείται δωρεὰν τὴν σύνεσιν καὶ αἰτεῖ λέγων·
 ὁδοῦλος σὸς εἰμι ἐγώ· συντίσόν με· καὶ μὴ τι τὸ πολύπειρον τῆς 2
 γνώσεως αἰτούμενος ὁ Δαβὶδ γράφει· ἰχρηστότητα καὶ παιδείαν καὶ
 20 γνῶσιν διδάξόν με, ὅτι ταῖς ἐντολαῖς σου ἐπίστευσα· κυρίας | (δ') 3 772 P
 εἶναι τὰς διαθήκας ὁμολόγηται καὶ τοῖς τιμιωτέροις δίδουσθαι. λέγει 4
 γοῦν ὁ ψαλμὸς πάλιν ἐπὶ τοῦ θεοῦ· οὐκ ἐποίησεν οὕτως οὐδενὶ
 ἔθνει, καὶ τὰ κρίματα αὐτοῦ οὐκ ἐδήλωσεν αὐτοῖς· τὸ δὲ οὐκ
 ἐποίησεν οὕτως· πεποιημένοι μὲν ὄντες, ἀλλ' οὐχ οὕτως. ἐν συγκρι-
 25 σει γοῦν τὸ οὕτως· πρὸς τὴν ὑπεροχὴν τὴν καθ' ἡμᾶς γινομένην·
 ἐξῆν δὲ δήπου τῷ προφήτῃ εἰπεῖν ἀπλῶς τὸ οὐκ ἐποίησεν· ἄνευ
 τῆς προσθήκης τοῦ οὕτως· ναὶ μὴν καὶ ὁ Πέτρος ἐν ταῖς Πρά- 5
 ξεσιν ἐπ' ἀληθείας καταλαμβάνομαι φησὶν, ὅτι προσωπολήπτης
 οὐκ ἔστιν ὁ θεός, ἀλλ' ἐν παντὶ ἔθνει ὁ φοβούμενος αὐτὸν καὶ ἐργα-
 30 ζόμενος δικαιοσύνην δεκτὸς αὐτῷ ἔστιν· οὐ χρόνον τοίνυν τὸ 64. 1
 ἀπροσωπόληπτον τοῦ θεοῦ, ἀλλ' ἐξ αἰῶνος, οὐδὲ μὴν ἤρξατό ποτε ἢ
 εὐεργεσία αὐτοῦ, ἀλλ' οὐδὲ περιορίζεται τόποις ἢ ἀνθρώποις τισίν,
 οὐδὲ γὰρ μερικῇ ἢ εὐποίᾳ αὐτοῦ. ἀνόξατέ μοι πύλας δικαιοσύνης 2
 φησὶν· ἐν αὐταῖς εἰσελθὼν ἐξομολογήσομαι τῷ κυρίῳ. αὕτη ἡ πύλη

4 vgl. Kol. 2, 8 7—9 Hebr. 5, 12 10—13 Kol. 2, 8 18 Psal. 118, 125 19 f Psal. 118, 66 22 f Psal. 147, 9 28—30 Act. 10, 34 f 33—S. 464, 1 Psal. 117, 19 f (aus I Clem. ad Cor. 48, 2)

5 προκαιδεῖαν L 7 [ἦ] St 15 εὐτύθησθαι L 20 κυρίου Schw (δ') Ma 28 αἰτοῖς corr. aus αὐτοῖς L¹

τοῦ κυρίου. δίκαιοι εἰσελεύσονται ἐν αὐτῇ. ἐξηγούμενος δὲ τὸ φησὶ 2
 τὸν τοῦ προφήτου Βαρνάβας ἐπιφέρει· πολλῶν πυλῶν ἀνεφγικῶς
 ἢ ἐν δικαιοσύνῃ αὕτη ἐστὶν ἢ ἐν Χριστῷ, ἐν ᾗ μακάριοι πάντες ο.
 εἰσελθόντες. τῆς αὐτῆς ἔχεται ἐννοίας κάκεινο τὸ προφητικῶν 6
 5 κύριος ἐπὶ ἰσάτων πολλῶν, οὐ τῶν διαθηκῶν τῶν διαφόρων με-
 των, ἀλλὰ καὶ τῶν τῆς διδασκαλίας τρόπων τῶν τε ἐν Ἑλλήσιν ἐι-
 δικαιοσύνην ἀγόντων τῶν τε ἐν βαρβάροις. σαφῶς δὲ ἤδη καὶ ὁ
 10 Δαβὶδ μαρτυρῶν τῇ ἀληθείᾳ φάλλει· ἀποστραφήτωσαν οἱ ἀμαρ-
 τωλοὶ εἰς τὸν Ἄϊθην, πάντα τὰ Ἰθνη τὰ ἐπιλανθανόμενα τοῦ Θεοῦ·
 15 ἐπιλανθάνονται δὲ δηλονότι οὐ πρότερον ἐμνήμητο, καὶ οὐ κρίνῃ τ·
 ἐκλαθέσθαι ἐγίνωσκον, τοῦτον παραλέμπονται. ἦν ἄρα εἰδησί· τε-
 ἀμαρτὰ τοῦ Θεοῦ καὶ παρὰ τοῖς Ἰθνεσι.

Καὶ ταυτὶ μὲν τῆδε ἔχεται· πολυμαθῆ δὲ εἶναι χρὴ τὸν γνωστι- 2
 κόν· καὶ, ἐπιδή· Ἑλληνίς φασὶ Πρωταγόρου προκατάρξαντος παρτι 2
 15 λόγῳ λόγον ἀντικεισθαι, παρεσκευάσθαι καὶ πρὸς τοῖς τοιοῦτοις,
 τῶν λόγων ἀρμόξει [λέγισθαι]. λέγει γὰρ ἡ γραφή· οὐ τὰ πολλὰ 2
 λέγων καὶ ἀντακούσεται. παραβολὴν δὲ κυρίου τίς νοήσει μὴ μν
 σοφός· καὶ ἐπιστήμων καὶ ἀγαθῶν τὸν κύριον αὐτοῦ;· εἶστω τοῖσιν 3
 20 ἐπιστός· ὁ τοιοῦτος, εἴστω δυνατός· γνώσιν ἐξικτείν. ἦτω σοφός· 11
 25 διακρίσει λόγων, ἦτω γοργός ἐν ἰσχυοῖς, ἦτω ἀγρός· τοσοῦτον γαρ
 μᾶλλον ταπεινοφρονεῖν ὀφείλει, ὅσῳ δοκεῖ μᾶλλον μῆζον εἶναι·
 Κλήμης ἐν τῇ πρὸς Κορινθίους 79α. τοιοῦτος οἷός· τε ἐκίττω 21·
 30 θεῶν τῷ παραγγίλλματι· καὶ οἷς μὲν ἐκ πύθῳ ἀρπάττει, διακριν-
 μένους δὲ ἐλεᾷτε· ἀμίλει τὸ δρέπανον ἵσκειν τοῦ κλαδεῖναι πρὸς 2
 25 γονίμους γέγονιν, ἀλλὰ καὶ πεπλεγμένα τὰ κλήματα διαστύλλομε
 ἐν αὐτῇ καὶ ἀκάνθας κόπτομεν τῶν συμπιφικτιῶν ταῖς ἀμπιλα-
 αῖς οὐ ῥαδίον ἵσσι προσελθεῖν. ταῦτα δὲ πάντα τὴν ἀναφορὰν ἵσσι
 ἐπὶ τὸ κλαδεῖναι, πάλιν ἀνθρωπος προηγουμένως γέγονιν μ·
 35 ἐκίττωσιν Θεοῦ, ἀλλὰ καὶ γιοργεῖ καὶ γιομειρεῖ καὶ φιλοσοφεῖ σὺ

2 4 I Clem. ad Cor. 48, 4, vgl. Strom. I 18, 7 3 Psal. 28, 1 8 f Psal.
 9, 18 13 f vgl. Strom. V 140, 6 14 f Protagoras Fr. 5 Mallach FN 1
 p. 134 vgl. Diels. Vorsokr. 59, 14 16 f Hob. 11, 2 17 f Barnab. E.
 9, 19, vgl. Strom. V 17, 6 mit Anm. 18-21 I Clem. ad Cor. 48, 5 f vgl.
 Strom. I 18, 8 20 f τοιοῦτος εἶσσι Sac. Par. 251 Holl., Corp. Paris. Nr.
 Max. Mus. Cap. 40 Flor. Mon. I 749; Antonius Melissa p. 150 Gieseler 23 f vgl.
 1, 110 22 f

2 Hec. 1, Irrtum des Autors statt Κόμης. 13 ἀντακουμένους παρεσθαι
 ἀποστα Μεγαροῦ 16 ἀγρότερος St. Ma. Doyen bei Bywater. 24 τὸς τὸς λέγισθαι
 Μάξ. 20 τοιοῦτος γὰρ τοιοῦτον τις Sac. Par. A. τις αὐτῶν
 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100. 101. 102. 103. 104. 105. 106. 107. 108. 109. 110. 111. 112. 113. 114. 115. 116. 117. 118. 119. 120. 121. 122. 123. 124. 125. 126. 127. 128. 129. 130. 131. 132. 133. 134. 135. 136. 137. 138. 139. 140. 141. 142. 143. 144. 145. 146. 147. 148. 149. 150. 151. 152. 153. 154. 155. 156. 157. 158. 159. 160. 161. 162. 163. 164. 165. 166. 167. 168. 169. 170. 171. 172. 173. 174. 175. 176. 177. 178. 179. 180. 181. 182. 183. 184. 185. 186. 187. 188. 189. 190. 191. 192. 193. 194. 195. 196. 197. 198. 199. 200. 201. 202. 203. 204. 205. 206. 207. 208. 209. 210. 211. 212. 213. 214. 215. 216. 217. 218. 219. 220. 221. 222. 223. 224. 225. 226. 227. 228. 229. 230. 231. 232. 233. 234. 235. 236. 237. 238. 239. 240. 241. 242. 243. 244. 245. 246. 247. 248. 249. 250. 251. 252. 253. 254. 255. 256. 257. 258. 259. 260. 261. 262. 263. 264. 265. 266. 267. 268. 269. 270. 271. 272. 273. 274. 275. 276. 277. 278. 279. 280. 281. 282. 283. 284. 285. 286. 287. 288. 289. 290. 291. 292. 293. 294. 295. 296. 297. 298. 299. 300. 301. 302. 303. 304. 305. 306. 307. 308. 309. 310. 311. 312. 313. 314. 315. 316. 317. 318. 319. 320. 321. 322. 323. 324. 325. 326. 327. 328. 329. 330. 331. 332. 333. 334. 335. 336. 337. 338. 339. 340. 341. 342. 343. 344. 345. 346. 347. 348. 349. 350. 351. 352. 353. 354. 355. 356. 357. 358. 359. 360. 361. 362. 363. 364. 365. 366. 367. 368. 369. 370. 371. 372. 373. 374. 375. 376. 377. 378. 379. 380. 381. 382. 383. 384. 385. 386. 387. 388. 389. 390. 391. 392. 393. 394. 395. 396. 397. 398. 399. 400. 401. 402. 403. 404. 405. 406. 407. 408. 409. 410. 411. 412. 413. 414. 415. 416. 417. 418. 419. 420. 421. 422. 423. 424. 425. 426. 427. 428. 429. 430. 431. 432. 433. 434. 435. 436. 437. 438. 439. 440. 441. 442. 443. 444. 445. 446. 447. 448. 449. 450. 451. 452. 453. 454. 455. 456. 457. 458. 459. 460. 461. 462. 463. 464. 465. 466. 467. 468. 469. 470. 471. 472. 473. 474. 475. 476. 477. 478. 479. 480. 481. 482. 483. 484. 485. 486. 487. 488. 489. 490. 491. 492. 493. 494. 495. 496. 497. 498. 499. 500. 501. 502. 503. 504. 505. 506. 507. 508. 509. 510. 511. 512. 513. 514. 515. 516. 517. 518. 519. 520. 521. 522. 523. 524. 525. 526. 527. 528. 529. 530. 531. 532. 533. 534. 535. 536. 537. 538. 539. 540. 541. 542. 543. 544. 545. 546. 547. 548. 549. 550. 551. 552. 553. 554. 555. 556. 557. 558. 559. 560. 561. 562. 563. 564. 565. 566. 567. 568. 569. 570. 571. 572. 573. 574. 575. 576. 577. 578. 579. 580. 581. 582. 583. 584. 585. 586. 587. 588. 589. 590. 591. 592. 593. 594. 595. 596. 597. 598. 599. 600. 601. 602. 603. 604. 605. 606. 607. 608. 609. 610. 611. 612. 613. 614. 615. 616. 617. 618. 619. 620. 621. 622. 623. 624. 625. 626. 627. 628. 629. 630. 631. 632. 633. 634. 635. 636. 637. 638. 639. 640. 641. 642. 643. 644. 645. 646. 647. 648. 649. 650. 651. 652. 653. 654. 655. 656. 657. 658. 659. 660. 661. 662. 663. 664. 665. 666. 667. 668. 669. 670. 671. 672. 673. 674. 675. 676. 677. 678. 679. 680. 681. 682. 683. 684. 685. 686. 687. 688. 689. 690. 691. 692. 693. 694. 695. 696. 697. 698. 699. 700. 701. 702. 703. 704. 705. 706. 707. 708. 709. 710. 711. 712. 713. 714. 715. 716. 717. 718. 719. 720. 721. 722. 723. 724. 725. 726. 727. 728. 729. 730. 731. 732. 733. 734. 735. 736. 737. 738. 739. 740. 741. 742. 743. 744. 745. 746. 747. 748. 749. 750. 751. 752. 753. 754. 755. 756. 757. 758. 759. 760. 761. 762. 763. 764. 765. 766. 767. 768. 769. 770. 771. 772. 773. 774. 775. 776. 777. 778. 779. 780. 781. 782. 783. 784. 785. 786. 787. 788. 789. 790. 791. 792. 793. 794. 795. 796. 797. 798. 799. 800. 801. 802. 803. 804. 805. 806. 807. 808. 809. 810. 811. 812. 813. 814. 815. 816. 817. 818. 819. 820. 821. 822. 823. 824. 825. 826. 827. 828. 829. 830. 831. 832. 833. 834. 835. 836. 837. 838. 839. 840. 841. 842. 843. 844. 845. 846. 847. 848. 849. 850. 851. 852. 853. 854. 855. 856. 857. 858. 859. 860. 861. 862. 863. 864. 865. 866. 867. 868. 869. 870. 871. 872. 873. 874. 875. 876. 877. 878. 879. 880. 881. 882. 883. 884. 885. 886. 887. 888. 889. 890. 891. 892. 893. 894. 895. 896. 897. 898. 899. 900. 901. 902. 903. 904. 905. 906. 907. 908. 909. 910. 911. 912. 913. 914. 915. 916. 917. 918. 919. 920. 921. 922. 923. 924. 925. 926. 927. 928. 929. 930. 931. 932. 933. 934. 935. 936. 937. 938. 939. 940. 941. 942. 943. 944. 945. 946. 947. 948. 949. 950. 951. 952. 953. 954. 955. 956. 957. 958. 959. 960. 961. 962. 963. 964. 965. 966. 967. 968. 969. 970. 971. 972. 973. 974. 975. 976. 977. 978. 979. 980. 981. 982. 983. 984. 985. 986. 987. 988. 989. 990. 991. 992. 993. 994. 995. 996. 997. 998. 999. 1000.

τὸ μὲν ἐπὶ τὸ ζῆν, τὸ δὲ ἐπὶ τὸ εὐ ζῆν, τὸ δὲ ἐπὶ τὸ μελετᾶν τὰ ἀποδεικτικά γεγένηται.

Ναὶ μὴν οἱ λέγοντες τὴν φιλοσοφίαν ἐκ τοῦ διαβόλου ὀρμαῖσθαι 66, 1
 5 κάκεινφ ἐπιστησάτωσαν, ὅτι φησὶν ἢ γραφῇ μετασχηματίζεσθαι τὸν
 διάβολον εἰς ἄγγελον φωτός, τί ποιήσοντα; εὐδηλον, ὅτι προφη-
 τεύσοντα. εἰ δὲ ὡς ἄγγελος φωτὸς προφητεῦει, ἀληθῆ ἄρα ἐρεῖ. εἰ 2
 ἀγγελικὰ καὶ φωτεινά, προφητεῦσει καὶ ὠφέλιμα τότε, ὅτε καὶ μετα-
 σχηματίζεται καθ' ὁμοιότητα ἐνεργείας. κἂν ἄλλος ἢ κατὰ τὸ ὑπο-
 κείμενον τῆς ἀποστασίας. ἐπεὶ πῶς ἂν ἀπατήσειεν τινα, μὴ διὰ τῶν 3
 10 ἀληθῶν ὑπαγόμενος τὸν φιλομαθῆ εἰς οἰκειότητα καὶ οὕτως ὕστερον
 εἰς ψεῦδος ὑποσύρων; ἄλλως τε καὶ ἐπιστάμενος τὴν ἀλήθειαν 4
 εὐρεθήσεται, καὶ εἰ μὴ καταληπτικῶς, ἀλλ' οὖν οὐκ ἄπειρός γε αὐτῆς.
 οὐ τοίνυν ψευδῆς ἢ φιλοσοφία, κἂν ὁ κλέπτης καὶ ὁ ψεύστης κατὰ 5
 μετασχηματισμὸν ἐνεργείας τὰ ἀληθῆ λέγη, οὐδὲ μὴν διὰ τὸν λέγοντα
 15 προκαταγνωστέον ἀμαθῶς καὶ τῶν λεγομένων, ὅπερ καὶ ἐπὶ τῶν
 προφητεῦειν νῦν δὴ λεγομένων παρατηρητέον, ἀλλὰ τὰ λεγόμενα
 σκοπιότεον, εἰ τῆς ἀληθείας ἔχεται.

Ἦδη δὲ καὶ καθολικῶ λόγῳ πάντα (τὰ) ἀναγκαῖα καὶ λυσιτελῆ 67, 1
 τῷ βίῳ θεόθεν ἦκειν εἰς ἡμᾶς λέγοντες οὐκ ἂν ἀμάροτιμεν, τὴν δὲ
 20 φιλοσοφίαν καὶ μᾶλλον Ἑλλήσιν, οἷον διαθήκην οἰκειαν αὐτοῖς, δεδό-
 σθαι, ὑποβάθραν οὖσαν τῆς κατὰ Χριστὸν φιλοσοφίας, κἂν οἱ φιλο-
 σοφοῦντες τὰ Ἑλλήνων ἐθελοκωφῶσι τὴν ἀλήθειαν, ἐξευτελλίζοντες
 τὴν φωνὴν τὴν βαρβάρων ἢ καὶ ὑφορώμενοι | τὸν ἐκηρητημένον τῷ 774 P
 πιστῷ κατὰ τοὺς πολιτικὸς νόμους τοῦ θανάτου κίνδυνον. ὥσπερ 2
 25 δὲ ἐν τῇ βαρβάρῳ φιλοσοφίᾳ, οὕτως καὶ ἐν τῇ Ἑλληνικῇ ἐπεσπάρη
 τὰ ζιζάνια πρὸς τοῦ τῶν ζιζανίων οἰκείου γεωργοῦ. ὅθεν αἱ τε
 αἰρέσεις παρ' ἡμῖν συνανεφύθησαν τῷ γονίμῳ πυρῷ οἱ τε τὴν Ἐπι-
 κούρου ἀθεότητα καὶ τὴν ἠδονὴν καὶ ὅσα ἄλλα παρὰ τὸν ὀρθὸν
 λόγον ἐπέσπαρται τῇ Ἑλληνικῇ φιλοσοφίᾳ κηρύσσοντες νόθοι τῆς
 30 θεόθεν δωρηθείσης γεωργίας Ἑλλήσιν ὑπάρχουσι καρποί. ταύτην 68, 1
 σοφίαν τοῦ αἰῶνος τούτου τὴν φιλήδονον καὶ φίλαντον ὁ ἀπό-
 στολος λέγει, ὡς ἂν τὰ τοῦ κόσμου τοῦδε καὶ τὰ περὶ αὐτὸν μόνον
 διδάσκουσαν ὑποκειμένην τε ἀκολούθως κατὰ προστασίαν τοῖς τῆδε
 ἄρχουσι· διὸ καὶ στοιχειωτικὴ τίς ἐστὶν ἢ μερικὴ αὕτη φιλοσοφία, τῆς
 35 τελείας ὄντως ἐπιστήμης ἐπέκεινα κόσμου περὶ τὰ νοητὰ καὶ ἔτι

3 vgl. II Kor. 11, 14

25—27 vgl. Matth. 13, 25 f. 39

31 I Kor. 2, 6

4 κάκεινφ Ma κακεῖνο L 5 ποιήσοντα Sy ποιήσαντα L 6 ὡς corr.
 aus εἰς L¹ 12 γε Sy τε L 18 (τὰ) St 21 ἐπιβάθραν (vgl. Paed. II
 53, 2) Cobet S. 494 30 δωρηθείσης (δω corr. aus χο) L¹
 Clemens II.

τούτων τὰ πνευματικώτερα ἀναστρεφομένης, ἢ ὀφθαλμὸς οὐκ ἰδὲι
 καὶ οὐς οὐκ ἤκουσεν οὐδὲ ἐπὶ καρδίαν ἀνέβη ἀνθρώπων. πρὶν ἢ
 διασαφῆσαι τὸν περὶ τούτων λόγον ἡμῖν τὸν διδάσκαλον, ἅγια ἀγίνω
 καὶ ἐτι τούτων κατ' ἐπανάβασιν τὰ ἀγιώτερα ἀποκαλύψαντος τοῖς
 5 γνησίως καὶ μὴ νόθως τῆς κυριακῆς υἰοθεσίας κληρονόμοις. αὐτίκα 2
 γὰρ τολμῶμεν φάναι (ἐνταῦθα γὰρ ἢ πίστις ἢ γνωστικὴ) πάντων
 ἐπιστήμονα εἶναι καὶ πάντων περιληπτικόν, βεβαίᾳ καταλήψει κηρυτ-
 μένον καὶ ἐπὶ τῶν ἡμῖν ἀπόρων, τὸν τῷ ὄντι γνωστικόν, ὁποῖος ἢ
 Ἰάκωβος, Πέτρος, Ἰωάννης, Παῦλος καὶ οἱ λοιποὶ ἀπόστολοι. γνή- 3
 10 σιως γὰρ πλήρης ἢ προφητεία, ὡς ἂν παρὰ κυρίου δοθεῖσα καὶ διὰ
 κυρίου πάλιν τοῖς ἀποστόλοις σαφηνισθεῖσα· καὶ μὴ τι ἢ γνώσις ἰδίω-
 ψυχῆς τυγχάνει λογικῆς εἰς τοῦτο ἀσκουμένης. ἵνα διὰ τῆς γνώσεως
 εἰς ἀθανάσιον ἐπιγραφῆ. ἄμφω γὰρ δυνάμεις τῆς ψυχῆς, γνώσις τι
 καὶ ὁρμή. εἰσίσκῃται δ' ἢ ὁρμή μετὰ τινα συγκατάθετον κίνησις οἷον: 6
 15 ὁ γὰρ ὁρμήσας εἰς τινα πράξιν πρότερον τὴν γνώσιν τῆς πράξεως
 λαμβάνει, δεύτερον δὲ τὴν ὁρμήν. ἐτι καὶ τοῦδε κατανοήσωμεν 2
 ἐπειδὴ γὰρ τὸ μαθεῖν τοῦ πράξαι προσηνέστερον ἐστίν (φύσει γὰρ ὁ
 πρῶτος τούτου, ὃ πράξαι βούλεται, μαθάνει πρότερον) καὶ ἢ μὴ
 γνώσις ἐκ τοῦ μαθεῖν, τὸ πράξαι δὲ ἐκ τοῦ ὁρμήσαι καὶ τοῦ μαι- 2
 20 θάνειν ἢ γνώσις. ἐπιταί δὲ τῇ ἐπιστήμῃ ἢ ὁρμῇ μεθ' ἣν ἢ πράξι-
 ἀρχὴ καὶ δημιουργὸς πάσις λογικῆς πράξεως ἢ γνώσις εἴη ἂν. εἰδὲ
 ἂν εἰκότως ταύτη μόνη χαρακτηρίζοιτο ἢ τῆς λογικῆς ἰδιότης ψυχῆς.
 τῷ ὄντι γὰρ ἢ μὲν ὁρμῇ καθάπερ γνώσις ἐστίν ἐπὶ τῶν ὄντων 3
 κινουμένη, γνώσις δὲ αὐτὸ τοῦτο, θία τίς ἐστι τῆς ψυχῆς τῶν ὄντων 3
 25 ἦτοι τινὸς ἢ τινῶν, τελειωθεῖσα δὲ τῶν συμπάντων, καίτοι φασί 3
 τινες τὸν σοφὸν ἀνθρώπον πεπεισθαι εἶναι τινα ἀκατάληπτον 3
 καὶ περὶ τούτων ἔχειν τινα κατὰ λήψιν, καταλαμβάνοντος, ὅτι ἀκα- 3
 30 τάληπτα ἴσται τὰ ἀκατάληπτα ὅτι οὐκ ἴσται κοινὸν καὶ τῶν ὀλίγων 2
 προσηνέσθαι δυνάμειων· βεβαίᾳ γὰρ ὁ τοιοῦτος· εἶναι τινα ἀκατά- 2
 35 ληπτα, ὁ γνωστικὸς δὲ ἔχεινος, περὶ οὗ λίγων τὰ δοκοῦντα ἀκατά-
 ληπτα εἶναι τοῖς ἄλλοις αὐτὸς καταλαμβάνει πιστεύσας ὅτι οὐδεὶς
 ἀκατάληπτον τῷ νῶ τοῦ θεοῦ, ὅθιν οὐδὲ ἀδίδακτον· ὁ γὰρ δὲ

1f 1 Kor 2, 9 14 25 vgl. Theodorēt Gr. aff c 1 c 2 31 16 2g
 Chrysost Ep mor 42 Arnim

4 ἀποκαλύψαντος Louth aber vgl z. B. Z. 27 8 τὸν γνωστικὸν M
 and γνησίως L 12 ἐπιστήμονα Schw 16 κατὰ λήψιν Schw 17 ἀκατά-
 ληπτα L 19f καὶ γνώσις, 21 καὶ πράξις; Dh καὶ τὸν μαθάνειν
 22 23 24 25 26 Schw 19 nach tou 1 ist tou von L' get.igt 20 2
 21 22 23 24 L

ἀγάπην τὴν πρὸς ἡμᾶς παθῶν οὐδὲν ἂν ὑποστείλαιτο εἰς διδασκαλίαν τῆς γνώσεως. γίνεται τοίνυν αὕτη ἢ πῶς ἀπόδειξις βεβαία, ἐπεὶ 3 τοῖς ὑπὸ τοῦ θεοῦ παραδοθεῖσιν ἀλήθεια ἔκεται. εἰ δὲ καὶ πολυ- 4 πειρίαν ποθεῖ τις, οἶδεν τὰ ἀρχαῖα καὶ τὰ μέλλοντα εἰκάζει, ἐπίστα- 5 ται στροφὰς λόγων καὶ λύσεις αἰνιγμάτων, σημεῖα καὶ τέρατα προ- γινώσκει καὶ ἐκβάσεις καιρῶν καὶ χρόνων· ὁ τῆς σοφίας μαθητῆς.

IX. Τοιοῦτος γὰρ ὁ γνωστικός, ὡς μόνοις τοῖς διὰ τὴν <δια>μονὴν 71, 1 τοῦ σώματος γινομένοις πάθει περιπίπτειν, οἷον πείνη, δίψει καὶ τοῖς ὁμοίοις. ἀλλ' ἐπὶ μὲν τοῦ σωτήρος τὸ σῶμα ἀπαιτεῖν ὡς σῶμα 2 τὰς ἀναγκαίας ὑπηρεσίας εἰς διαμονὴν, γέλωσ ἂν εἴη· ἔφαγεν γὰρ οὐ διὰ τὸ σῶμα, δυνάμει συνεχόμενον ἅγια, ἀλλ' ὡς μὴ τοὺς συνόντας ἄλλως περὶ αὐτοῦ φρονεῖν ὑπεισέλθοι, ὥσπερ ἀμέλει ὑστερον δοκῆσει τινὲς αὐτὸν πεφανερῶσθαι ὑπέλαβον· αὐτὸς δὲ ἀπαξιακῶς ἀπαθῆς ἦν, εἰς ὃν οὐδὲν παρεισδύεται κίνημα παθητικὸν οὔτε ἡδονὴ οὔτε 15 λύπη. οἱ δὲ ἀπόστολοι ὀργῆς καὶ φόβου καὶ ἐπιθυμίας διὰ τῆς κυ- 3 ριακῆς διδασκαλίας γνωστικώτερον κρατήσαντες καὶ τὰ δοκοῦντα ἀγαθὰ τῶν παθητικῶν κινήματων, οἷον θάρσος, ζῆλον, χαρὰν, εὐθυ- μίαν, οὐδὲ αὐτὰ ἀνεδέξαντο, ἐμπέδω τιμὴ τῆς διανοίας καταστάσει μὴδὲ καθ' ὅτιοῦν μεταβαλλόμενοι, ἀλλ' ἐν ἔξει ἀσκήσεως αἰεὶ μένου- 20 τες ἀναλλοίωτοι μετὰ γε τὴν τοῦ κυρίου ἀνάστασιν. κἂν γὰρ | μετὰ 4 776 P λόγου γινόμενα τὰ προειρημένα ἀγαθὰ τις ἐκδέχεται, ἀλλ' οὐν γε ἐπὶ τοῦ τελείου οὐ παραδεκτέον, ὅς οὔτε θαρσεῖν ἔχει (οὐδὲ γὰρ ἐν δεινοῖς γίνεται. μὴδὲν δεινὸν ἠγούμενος τῶν ἐν τῷ βίῳ, οὐδὲ ἀπο- 25 στήσαι τι καὶ <ἄνευ> τούτου αὐτὸν τῆς πρὸς τὸν θεὸν ἀγάπης δύ- ναται), οὔτε εὐθυμίας χρεῖα ἐστίν (οὐδὲ γὰρ εἰς λύπην ἐμπίπτει, πάντα καλῶς γίνεσθαι πεπεισμένος) οὐδὲ μὴν θυμοῦται (οὐδὲ γὰρ ἐστίν ὃ τι συγκινήσει αὐτὸν πρὸς θυμόν, ἀγαπῶντα αἰεὶ τὸν θεὸν καὶ πρὸς τούτῳ μόνῳ ὅλον τετραμμένον καὶ διὰ τοῦτο μὴδὲν τῶν 30 κτισμάτων τοῦ θεοῦ μεμισηχότα)· ἀλλ' οὐδὲ ζηλοῖ (οὐδὲ γὰρ ἐνδοεῖ 5 τι αὐτῷ πρὸς ἕξομοίωσιν τῷ καλῷ καὶ ἀγαθῷ εἶναι· οὐδὲ ἄρα φιλεῖ τινα τὴν κοινὴν ταύτην φιλίαν, ἀλλ' ἀγαπᾷ τὸν κτιστὴν διὰ τῶν κτισμάτων). οὐτ' οὐν ἐπιθυμῖα καὶ ὀρέξει τιμὴ περιπίπτει οὔτε ἐν- 72, 1 δεῆς ἐστὶ κατὰ γε τὴν ψυχὴν τῶν ἄλλων τινός, συνῶν ἤδη δι'

3—6 Weish. Sal. 8, 8 11—18 vgl. Johannes-Akten ed. Bonnet p. 196, 22
17 f vgl. Chrysipp Fr. mor. 431 f Arnim

1 ὑποστείλαιτο Wi ὑπεστείλαιτο L 2 ἐπεὶ Sy ἐπὶ L 7 <δια>μονὴν Schw
μόνην L 17 f εὐθυμίαν St ἐπιθυμίαν L 24 καὶ <ἄνευ> τούτου (sc. τοῦ
θαρσεῖν vgl. S. 468, 10) St καὶ <ἔξω> τούτου (sc. τοῦ βίου) Schw καὶ τούτων Anon.
bei Vilhoison, Epist. Vinar. p. 96 κατὰ τούτου Sy τοιοῦτον Ma 25 οὔτε Di οὐδὲ L
οὐδὲ Di οὔτε L 28 τούτου μόνον Ma 30 εἶναι pleonastisch wie S. 468, 24

ἀγάπης τῷ ἔραστῳ, ᾧ δὴ ᾠκείωται κατὰ τὴν αἰρεσιν, καὶ τῇ ἐξ
 ἀσκήσεως ἔξει τούτῳ προσεχέστερον συνεγγίζων, μακάριος ὢν διὰ
 τὴν τῶν ἀγαθῶν περιουσίαν, ὥστε ἕνεκά γε τούτων ἕξομοιοῦσθαι
 βιάζεται τῷ διδασκάλῳ εἰς ἀπάθειαν· νοερός γὰρ ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ :
 5 καθ' ὃ ὁ τοῦ νοῦ εἰκονισμὸς ὁράται ἐν μόνῳ τῷ ἀνθρώπῳ. ἢ καὶ
 θεοειδής· καὶ θεοεικελὸς ὁ ἀγαθὸς ἀνὴρ κατὰ τυχὴν ὃ τε αὐτὸ θεοῦ
 ἀνθρωποειδής· τὸ γὰρ εἶδος ἑκάστου ὁ νοῦς, ᾧ χαρακτηριζόμεθα
 παρ' ὃ καὶ οἱ εἰς ἄνθρωπον ἀμαρτάνοντες ἀνόσιοι τε καὶ ἀσεβεῖς
 λῆρος γὰρ καὶ τὸ φάσκειν τὸν γνωστικὸν καὶ τέλειον μὴ δεῖν ἀφαι- 2
 10 ρεῖν θυμοῦ καὶ θάρσου· ὡς μὴ καὶ ἄνευ τούτων κατεξαναστησο-
 μένου τῶν περιστάσεων οὐδ' ἕπομενοῦντος τὰ θειά, ἀλλ', εἰ καὶ τῆς
 εὐθυμίας ἀφέλοιμεν αὐτοῦ, [ὡς] πάντως ἐπὶ τῶν λεπτῶν συγχεθίσο-
 μένου καὶ διὰ τοῦτο κάκιστα ἀπαλλάξοντος τοῦ | τε | ζῆν. τῆς δ' ἐπι-
 θυμίας εἰ μὴ μετεῖη αὐτῷ, ἢ τισιν ἔδοξεν, οὐκ ἂν † τῶν ὁμοίων τοῖς
 15 καλοῖς καγαθοῖς, φασίν, ἔφισιν λάβοι. εἰ γοῦν ἢ πᾶσα οἰκείωσις ἢ πρὸς 2
 τὰ καλὰ μετ' ὀρέξεως γίνεται, πῶς ἀπαθής μένει, φασίν, ὁ τῶν καλῶν
 ὀρεγόμενος; ἀλλ' οὐκ ἴσασιν, ὡς ἴοικεν, οἵτοι τὸ θεῖον τῆς ἀγάπης· σὶ 2
 γὰρ ἔστιν ἴτι ὀρεξις τοῦ ἀγαπῶντος ἢ ἀγάπη, στερικτικὴ δὲ οἰκείωσις
 εἰς τὴν ἐνότητά τῆς πίστεως ἀποκαθεστακίνα τὸν γνωστικόν, χρόνοι
 20 καὶ τόπον μὴ προσδεόμενον, ὃ δ' ἐν οἷς ἴσται, δι' ἀγάπης ἤδη γινέ- 2
 μενος, τὴν ἐπιθυμίαν προειληφώς διὰ τῆς γνώσεως, οὐδὲ ὀρέγεται τινος
 ἔχων ὡς οἶον τε αὐτὸ τὸ ὁμηκτόν, εἰκότως τοίνυν ἐν τῇ μᾶ ἔξει 2
 μένει τῇ ἀμεταβόλῳ γνωστικῶς ἀγαπῶν, οὐδ' ἄρα ζηλώσει ἕξομοιο-
 θῆναι τοῖς καλοῖς εἶναι, δι' ἀγάπης ἔχων τοῦ κάλλους, θάρσου· τι 2
 25 καὶ ἐπιθυμίας τίς ἴτι τούτῳ χρεῖα τὴν ἐκ τῆς ἀγάπης οἰκείωσιν πρὸς
 τὸν ἀπαθῆ θεῖον ἀπειληφότι καὶ διὰ τῆς ἀγάπης ἰακτόν εἰς τοῖς
 ἡλίους ἐγγεγραφότι; ἕξαιρετέον ἄρα τὸν γνωστικὸν ἡμῖν καὶ τέλειον : 2 1
 ἀπὸ παντὸς ψυχικοῦ πάθους· ἢ μὲν γὰρ γινώσκουσι οὐκ ὀσκησιν, ἢ στυ-
 σκησιν· δι' ἔξιν ἢ διάθειαν, ἢ κατάστασις· δι' ἢ τοιαύτη ἀπάθειαν
 30 ἰσχύεται οὐ μετροπαθῆσαν· ἀπάθειαν γὰρ καρποῦται παντελῆς τῆς
 ἐπιθυμίας ἔκκοπή, ἀλλ' οὐδὲ ἐκείνων τῶν θρονονμίμων ἀγαθῶν 2
 τουτέστι τῶν παρακμιμένων τοῖς πάθειον παθητικῶν ἀγαθῶν, μετα-

31 S 469, 4 vg: Cley. pp. Fr. nos. 131 f. Armin

2 μακάριος L. 5 καθὼν L. ὁράται Po οἰκείωσι L. † L. 8 3 sy
 κα L. 10 f κατεξαναστησομένου corr. cum κατεξανασταίνου L. 12 οἶον
 man S lw ἐπιθυμίας L. οἷς St. 13 ἀπαλλάξοντος, Di ἀπαλλάξεντος L. 18 f
 τοῦ τε ζῆν τῆς δ' ἐπιθυμίας St τῆς δ' ἐπιθυμίας τοῦ τε ζῆν Schw 18 τῆ
 sy 14 † L. ἢ L. τοῦ ὅμοιον τῶν καλῶν καὶ ἀγαθῶν L. 15 φασίν
 St τῆς οἰκείωσιν Ma. 14 f τῶν ὁμοίων τῶν καλῶν καὶ ἀγαθῶν W. 15 φασίν
 W. ἔφισιν ἔφισιν L. 16 φασίν St φασίν L. 21 οἶον corr. cum οἶον
 L. 28 f vg S 47, 2 f. 30 γὰρ W. 4 L. παντελῆς, παντελῆ q Ma

λαμβάνει ὁ γνωστικός, οἷον εὐφροσύνης λέγω (ἣτις παράκειται τῇ ἡδονῇ) καὶ κατηφείας (αὕτη γὰρ τῇ λύπῃ παρέξενεται) καὶ εὐλαβείας (ὑπέσταλκεν γὰρ τῷ φόβῳ), ἀλλ' οὐδὲ θυμοῦ (παρὰ τὴν ὀργὴν οὗτος τέτακται), κἄν λέγωσι τινες μηκέτ' εἶναι ταῦτα κακά, ἀλλ' ἤδη ἀγαθὰ. 75, 1

5 ἀδύνατον γὰρ τὸν ἄπαξ τελειωθέντα δι' ἀγάπης καὶ τὴν ἀπλήρωτον τῆς θεωρίας εὐφροσύνην αἰδίως καὶ ἀκορέστως ἐστιώμενον ἐπὶ τοῖς 277 8
μικροῖς καὶ χαμαιζήλοις ἔτι τέρπεσθαι· τίς γὰρ ὑπολείπεται ἔτι τούτῳ 2
εὐλογος αἰτία ἐπὶ τὰ κοσμικὰ παλινδρομεῖν ἀγαθὰ τῷ τῷ ἀπρόσιτον·
ἀπειληφότι ἔφωσεν, κἄν μηδέπω κατὰ τὸν χρόνον καὶ τὸν τόπον,
10 ἀλλ' ἐκείνη γε τῇ γνωστικῇ ἀγάπῃ, δι' ἣν καὶ ἡ κληρονομία καὶ ἡ
παντελῆς ἔπεται ἀποκατάστασις, βεβαιούντος δι' ἔργων τοῦ μισθα-
ποδότου, ὃ διὰ τοῦ ἐλθεῖναι γνωστικῶς διὰ τῆς ἀγάπης φθάσας
προείληφεν ὁ γνωστικός; ἡ γὰρ οὐχί, ἀποδημῶν πρὸς τὸν κύριον δι' 3
ἀγάπην τὴν πρὸς αὐτόν, κἄν τὸ σκῆνος αὐτοῦ ἐπὶ γῆς θεωρῆται,
15 ἑαυτὸν μὲν οὐκ ἐξάγει τοῦ βίου (οὐ γὰρ ἐπιτέτραπται αὐτῷ), ἐξήγα-
γεν δὲ τὴν ψυχὴν τῶν παθῶν (συγκεχώρηται γὰρ αὐτῷ) ζῆ τε αὐ-
νεκρῶσας τὰς ἐπιθυμίας καὶ οὐκέτι συγχρῆται τῷ σώματι, μόνον δὲ
αὐτῷ ἐπιτρέπει χρῆσθαι τοῖς | ἀναγκαίοις, ἵνα μὴ τὴν αἰτίαν τῆς 778 P
διαλύσεως παράσχη;

20 Πῶς οὖν ἔτι τούτῳ τῆς ἀνδρείας χρεῖα, μὴ γινομένην ἐν δεινοῖς, 76, 1
τῷ γε μὴ παρόντι, ὅπως δὲ ἤδη συνόντι τῷ ἔραστῳ; τίς δὲ καὶ σω- 2
φροσύνης ἀνάγκη μὴ χρῆζοντι αὐτῆς; τὸ γὰρ ἔχειν τοιαύτας ἐπιθυ-
μίας, ὡς σωφροσύνης δεῖσθαι πρὸς τὴν τούτων ἐγκράτειαν, οὐδέπω
καθαροῦ, ἀλλ' ἐμπαθοῦς, ἀνδρεία τε διὰ φόβον καὶ δειλίαν παρα- 3
25 λαμβάνεται. οὐ γὰρ δὴ κρέπον ἔτι τὸν φίλον τοῦ θεοῦ, ὃν προωρι-
σεν ὁ θεὸς πρὸ καταβολῆς κόσμου εἰς τὴν ἄκραν ἐγκαταλεγεῖναι
νίθεσιαν, ἡδοναῖς ἢ φόβοις περικίπτειν καὶ περὶ τὴν καταστολὴν
ἀπασχολεῖσθαι τῶν παθῶν. τολμήσας γὰρ φήσασιν ἄν· καθάπερ 4
προωρισμένως κείται δι' ὧν πράξει [καὶ] οὐ τεύξεται, οὕτως καὶ αὐτὸς
30 προορίσας ἔχει δι' ὧν ἔγνω ὃν ἠγάπησεν, οὐκ ἔχων δυστέκμαρτον
τὸ μέλλον, καθάπερ οἱ πολλοὶ στοχαζόμενοι βιοῦσιν, ἀπειληφῶς δὲ
διὰ πίστεως γνωστικῆς, ὃ τοῖς ἄλλοις ἄσθλον. κάστιν αὐτῷ δι' 77, 1
ἀγάπην ἐνεστώσῃ ἤδη τὸ μέλλον· πεκίστευκεν γὰρ διὰ τε τῆς προ-
φητείας διὰ τε τῆς παρουσίας τῷ μὴ ψευδομένῳ θεῷ καί, ὃ πεκί-

8 f vgl. I Tim. 6, 16 14 zu σκῆνος vgl. II Kor. 5, 1. 4 17 vgl.
Kol. 3, 5 25—27 vgl. Ephes. 1, 4 f

2 κατηφείας — εὐλαβείας Po κατηφείαι — εὐλαβείαι L 7 ἔτι τέρπεσθαι
Wi ἐπιτέρπεσθαι L 18 ἡ (ἡ L) γὰρ οὐχί] ἡ(δη) γὰρ ψυχῇ Schw 21 ὅπως
Wi ὅπως L 28 τολμήσας L 29 προωρισμένον St [καὶ] Schw 30 ὧν
Ma ὃν L ἀγαπήσει Ma

πάν τοις ἄλλοις ἢ ἔτι κεκρυμμένα, ἤδη περὶ πάντων εἴληφε τὴν
 γνῶσιν. τὰ λόγια δὲ τὰ παρ' ἡμῖν θεοπίζει περὶ τε τῶν ὄντων ὡς
 ἔστι, περὶ τε τῶν μελλόντων ὡς ἔσται, περὶ τε τῶν γεγονότων ὡς
 ἐγένετο. ἔν(τε) τοις ἐπιστημονικοῖς, μόνος ὢν ἐπιστήμων, κρατιστεύσει 79, 1
 5 καὶ τὸν περὶ τὰγαθοῦ λόγον πρεσβεύσει, τοῖς νοητοῖς προσκειμένος
 αἰεὶ, ἀπ' ἐκείνων ἄνωθεν τῶν ἀρχετύπων τὴν περὶ τὰ ἀνθρώπεια
 αὐτοῦ διοικήσιν ἀπογραφόμενος, καθάπερ οἱ πλοῖζόμενοι καὶ πρὸς
 τὸ ἄστρον τὴν ναῦν κατευθύνοντες, πρὸς πᾶσαν καθήκουσαν πρᾶξιν
 10 ἑτοιμῶς ἔχειν παρεσκευασμένος, πάντα τὰ ὀχληρὰ καὶ δεινὰ εἰθισμένος
 ὑπερορᾶν, ὅταν ὑπομῖναι δέῃ, μηδὲν προπετὲς μηδὲ ἀσύμφωνον
 μήτε αὐτῷ μήτε τοῖς κοινοῖς ποτε ἐπιτελῶν, προορατικὸς ὢν καὶ
 ἀκαμπτος ἠθοναὶς ταῖς τε ὑπαρ ταῖς τε δι' ὄνειράτων· διαίτη γὰρ 2
 λιτῇ καὶ αὐταρκείᾳ συνειθισμένος σωφρονικῶς, εὐστάλῃς μετὰ σεμ-
 νότητος ὑπάρχει, ὀλίγων τῶν ἀναγκαίων πρὸς τὸ διαζῆν δέομενος,
 15 μηδὲν περιττὸν πραγματευόμενος, ἀλλὰ μηδὲ ταῦτα ὡς προηγούμενα,
 ἐκ δὲ τῆς κατὰ τὸν βίον κοινωνίας ὡς ἀναγκαῖα | τῇ τῆς σαρκὸς 278 8
 ἐπιδημία, εἰς ὅσον ἀνάγκη, προσιέμενος· προηγούμενη γὰρ αὐτῷ
 ἢ γνῶσις.

X. Κατ' ἐπακολούθημα τοίνυν καὶ τοῖς εἰς γνῶσιν γυμνάζουσιν 80, 1
 20 αὐτὸν προσανάκειται, παρ' ἐκάστου μαθήματος τὸ πρόσφορον τῇ 780 P
 ἀληθείᾳ λαμβάνων, τῆς μὲν [οὖν] μουσικῆς τὴν ἐν τοῖς ἡρμωσμένοις 2
 ἀναλογίαν διώκων, ἐν δὲ τῇ ἀριθμητικῇ τὰς ἀυξήσεις καὶ μειώσεις
 τῶν ἀριθμῶν παρασημειούμενος καὶ τὰς πρὸς ἀλλήλους σχέσεις καὶ
 ὡς τὰ πλεῖστα ἀναλογία τινῶν ἀριθμῶν ὑποπέπτωκεν, (ἐν δὲ) τῇ γεω-
 25 μετρικῇ οὐσίαν αὐτὴν ἐφ' ἑαυτῆς θεωρῶν καὶ ἐθιζόμενος συνεχῆς τι
 διάστημα νοεῖν) καὶ οὐσίαν ἀμετάβλητον, ἑτέραν τῶνδε τῶν σωμα-
 των οὐσαν· ἐκ τε αὐτῆς ἀστρονομίας γῆθεν αἰωρούμενος [τε] τῷ 3
 νῷ συννηρωθήσεται οὐρανῷ καὶ τῇ περιφορᾷ συμπεριπολήσει, ἱστο-
 ρῶν αἰεὶ τὰ θεῖα καὶ τὴν πρὸς ἄλληλα συμφωνίαν, ἀφ' ὧν ὁρμώ-
 30 μενος Ἀβραάμ εἰς τὴν τοῦ χτίσαντος ὑπεξανέβη γνῶσιν. ἀλλὰ καὶ 4
 τῇ διαλεκτικῇ προσορήσεται ὁ γνωστικὸς, τὴν εἰς εἶδη τῶν γενῶν
 ἐκλεγόμενος διαλεσειν, καὶ τὴν τῶν ὄντων προσήσεται διάκρισιν.

21—30 vgl. Strom. VI 90

29 f vgl. Gen. 15, 5; Strom. V 8, 5 mit Anm.

1 ἔτι κεκρυμμένα St ἐπικεκρυμμένα L εἴληφε corr. aus ἀπέληφε L'
 4 (τε) Wi μόνος ὢν Po μόνους ὢν L 7 αἰεὶ L 13 σωφρονικῶς
 Wi σωφρονικὸς (sic) L 16 ἀναγκαῖα L 21 [οὖν] Schw 23 ἀριθμῶν
 (ω in Ras.) L³ 24 (ἐν δὲ) τῇ γεωμετρικῇ Ma τὴν γεωμετρικὴν L 25 f
 καὶ—νοεῖν ~ nach διώκων (Z. 22) Ma 26 νοεῖν St νοεῖ L 27 αἰωρού-
 μενός (αἰ corr. aus εἰ) L¹ [τε] St ~ nach συννηρωθήσεται Ma 28 vor οὐ-
 ρανῷ ist ἐν von L¹ getilgt 31 τὴν in Ras. L¹ 32 προσίσεται L (richtig
 S. 472, 26)

μέχρις ἂν τῶν πρώτων καὶ ἀπλῶν ἐφάφηται. οἱ πολλοὶ δὲ καθ' ἅπασαν
 οἱ παῖδες τὰ μορμολυκεία, οὕτως δεδίασι τὴν Ἑλληνικὴν φιλοσοφίαν
 φοβούμενοι μὴ ἀπαγάγη αὐτούς. εἰ δὲ τοιαύτη παρ' αὐτοῖς ἴσται ἢ
 πίστις (οὐ γὰρ ἂν γνῶσιν εἰποιμι), ἵνα λυθῇ πιθανολογία, λιθῆται
 5 διὰ τοῦτον μάλιστα ὁμολογούντων οὐχ ἕξειν τὴν ἀλήθειαν ἀπίκτας
 γὰρ, φησὶν, ἢ ἀλήθεια, φειδοδοξία δὲ καταλύεται. ἀτίκα πορφύραν
 ἐξ ἀντικαταθέσεως ἄλλης πορφύρας ἐκλεγόμεθα. ὡστ' εἰ τις ὡμο-
 2 λογεί καρδίαν μὴ ἔχειν διηρθρωμένην, τράπεζαν οὐκ ἔχει τῶν
 ἀργυρομοιβῶν οὐδὲ μὴν τὸ κριτήριον τῶν λόγων. καὶ πῶς ἴτι τρα-
 10 πεζίτης οὗτος, δοκιμάσαι μὴ δυνάμενος καὶ διακρίναι τὸ ἀπίκτιλον
 νόμισμα τοῦ παραχαράγματος; κέκραγεν δὲ ὁ Δαβὶδ· ὅτι εἰ τῶν 8
 αἰῶνα οὐ σαλευθήσεται δίκαιος· οὐτ' οὖν ἀπατηλῶ λόγῳ οὐδὲ μὴν
 πεπλανημένη ἡδονῇ, ὅθεν οὐδὲ τῆς οἰκίας κληρονομίας σαλευθή-
 σεται. ἀπὸ ἀκοῆς ἄρα πονηρᾶς οὐ φοβηθήσεται· οὐτ' οὖν διαβολῆς 6
 15 κενῆς οὐδὲ μὴν φειδοδοξίας τῆς περὶ αὐτόν, ἀλλ' οὐδὲ τοῦ παροίτη-
 γου· δεδιξίται λόγους ὁ διαγνῶναι τούτους δυνάμενος· ἢ πρὸς τι
 τὸ ἐρωτᾶν ὀρθῶς καὶ ἀποκρίνασθαι· οἷον θριγκὸς γὰρ ἴσται διαλι-
 πτική, ὡς μὴ κατακατεῖσθαι πρὸς τῶν σοφιστῶν τὴν ἀλήθειαν
 ἐπαινουμένους γὰρ χρῆ ἐν τῷ ὀνόματι τῷ ἀγίῳ τοῦ κυρίου κατὰ 8
 20 τὸν προφήτην ἐφραίνεσθαι τὴν καρδίαν ζητοῦντας τὸν κύριον
 ἐξητήσατε οὖν αὐτόν καὶ κραταιώθητε, ζητήσατε τὸ πρόσωπον αὐτοῦ 6
 διὰ παντός· παντοίως· πολυμερῶς γὰρ καὶ πολυτρόπως λαίψα-
 οὐχ ἀπλῶς γνωρίζεται.

(ἴκων ὡς ἀρεταί· ταύταις συγχρωόμενος ἡμῖν ὁ γνωστικός πο- 32 1
 25 λυμαθῆς ἴσται, ἀλλὰ σνεργοῖς τισι, κἂν τῷ διαστίλλων τὰ τι κοινὰ
 καὶ τὰ ἴδια προσήσεται τὴν ἀλήθειαν· ἴσται γὰρ πάσης πλάνης καὶ
 φειδοδοξίας αἴτιον τὸ μὴ δύνασθαι διακρίνειν, πῆ τι ἀλλήλοισι τὰ
 ὄντα κοινωνεῖ καὶ πῆ διενήνοχεν. εἰ δὲ μὴ κατὰ τὰ διαφορίματα τι 8
 τὸν λόγον ἰσοθεῖσι, λήσεται συγχίας τὰ τι κοινὰ καὶ τὰ ἴδια τοῖ-
 30 του δὲ γνωόμενου εἰς ἀνοδίαν καὶ πλάνην ἐμπλῖνται ἀναγκαῖον ἢ 8

δ f wober? 7-11 vgl Strom I 177, 2 mit Anm., VII 41, 5 11 f
 Psal 111, 6 14 Psal. 111, 7 17 f vgl. Plato Rep VII p 514 E ἀρ' οὐ
 δασσι σοι, ἴσται ἰγῶ, ὡσπερ θριγκὸς τοῖς μαθημασιν ἢ διαλεκτικῇ καὶ ἰπῖνω
 πῖσθαι Philo De agric. 14 ff I p 30 M 19 f vgl Psal 114, 3 21 f Psal
 114, 4 22 vgl. Hebr. 1, 1

2 μορμολυκεία L 5 τοῖτοι St τοῖτοις L 6 ἔχειν Ma 8 φαν· Ar
 certus 9 τῶν λόγων L' τὸν λόγον L' 15 αὐτόν L 16 ἀπὸζηται· ὅ
 ἰσται ἀπὸζηται L ἀξίεται Bywater, Journ. of Philol 4 1872: S 216 f Ma
 24 ταῖταις ταῖς ἐπιστήμασι St 26 ἴσται St ἴσται L

διαστολή δὲ τῶν τε ὀνομάτων τῶν τε πραγμάτων καὶ ταῖς γραφαῖς αὐταῖς μέγα φῶς ἐντίκειται ταῖς ψυχαῖς· ἀναγκαῖον γὰρ ἐπακούειν τῶν τε πλείονα σημαίνουσῶν λέξεων καὶ τῶν πλείονων, ὅταν ἕν τι σημαίνωσιν· ὅθεν καὶ τὸ ὀρθῶς ἀποκρίνεσθαι περιγίνεται. τὴν πολλὴν 4
 5 δὲ ἀχρηστίαν παραιτητέον, ἀπασχολοῦσάν περὶ τὰ μηδὲν προσήκοντα, οἷον εἰ δὲ συναιτιοῖς προγυμνάσμασιν εἰς τε τὴν ἀκριβῆ παραδόσιν τῆς ἀληθείας, ὅσον ἐφικτόν, καὶ ἀπερίσπαστον συγχρωμένον τοῖς μαθήμασι τοῦ γνωστικοῦ καὶ εἰς προφυλακὴν τῶν κακοτεχνούντων λόγων πρὸς ἔκκοπὴν τῆς ἀληθείας. οὐκ ἀπολειφθήσεται τοίνυν τῶν προ- 83, 1
 10 κοπτόντων περὶ τὰς μαθήσεις τὰς ἐγκυκλίους καὶ τὴν Ἑλληνικὴν φιλοσοφίαν, ἀλλ' οὐ κατὰ τὸν προηγούμενον λόγον, τὸν δὲ ἀναγκαῖον καὶ δευτέρον καὶ περιστάτικόν· οἷς γὰρ ἂν πανούργως χρῆσονται οἱ κατὰ τὰς αἰρέσεις πονούμενοι, τοῦτοις ὁ γνωστικὸς εἰς εὐ καταχρήσεται. μερικῆς οὖν τυγγανούσης τῆς κατὰ τὴν Ἑλληνικὴν φιλοσοφίαν 2
 15 ἐμφαινόμενης ἀληθείας, ἢ τῷ ὄντι ἀλήθεια, ὥσπερ ἥλιος ἐπιλάμψας τὰ χρώματα καὶ τὸ λευκὸν καὶ τὸ μέλαν, ὅποιον ἕκαστον αὐτῶν, διαδείκνυσιν, οὕτως δὲ καὶ αὐτὴ πᾶσαν ἐλέγχει σοφιστικὴν πιθανολογίαν. εἰκότως ἄρα προαναπεφώνηται καὶ τοῖς Ἑλλήσιν· 3

ἀρχὰ μεγάλας ἀρετᾶς, ὄνασσα ἀλήθεια.

20 XI. Καθάπερ οὖν ἐπὶ τῆς ἀστρονομίας ἔχομεν ὑπόδειγμα τὸν 84, 1 Ἀβραάμ, οὕτως ἐπὶ τῆς ἀριθμητικῆς τὸν αὐτὸν Ἀβραάμ. ἀκούσας 2 γὰρ ὅτι αἰχμάλωτος ἐλήφθη ὁ Λῶτ, τοὺς ἰδίους | οἰκογενεὶς τῆ 782 P ἀριθμῆσας καὶ ἐπεξελεθὼν πάμπολυν ἀριθμὸν τῶν πολεμίων χειροῦται. φασὶν οὖν εἶναι τοῦ μὲν κυριακοῦ σημείου τύπον κατὰ τὸ σχῆμα 3
 25 τὸ τριακωσιοστὸν στοιχεῖον, τὸ δὲ ἰῶτα καὶ τὸ ἦτα τούνομα σημαίνει τὸ σωτήριον· μνησέσθαι τοίνυν τοὺς Ἀβραάμ οἰκέλους εἶναι 4 κατὰ τὴν σωτηρίαν, τοὺς τῷ σημείῳ καὶ τῷ ὀνόματι προσπεφευγότας, κυρίους γεγενῆαι τῶν αἰχμαλωτιζόντων καὶ τῶν τούτοις ἀκολουθούντων παμπόλλων ἀπίστων ἔθνων. ἦδη δὲ ὁ μὲν τρια- 5
 30 κόσια ἀριθμὸς τριάς ἐστὶν ἐν ἑκατοντάδι, ἢ δεκάς δὲ ὁμολογεῖται παντέλειος εἶναι. ὁ δὲ ὀκτώ, κύβος ὁ πρῶτος, ἢ ἰσοότης ἐν | ἀπάσαις 6 279 8 ταῖς διαστάσεσι, μήκους, πλάτους, βάθους.

19 Pindar Fr. 205 Schroeder 20 f vgl. S. 471, 29 f mit Anm. 21—24 vgl. Gen. 14, 14 f 24—26 vgl. Barnab. Ep. 9, 8 30 f vgl. z. B. Philo De post. Caini 173; De congr. erud. gr. 88. 90 (I p. 259. 532 M) 31 f vgl. z. B. Plut. Mor. p. 268 D

7 συγχρωμένον Po συγχρωμένους L 13 τὸ (εὐ) Ma 14 μερικῆς St μερικῶς L 19 ἀρχὰ corr. aus ἀρχή L¹ 31 am Rand . . . L³

Ἄ τε ἡμέραι τῶν ἀνθρώπων ἴσονται, φησὶν, ἕτη γὰρ ἴσται ἢ
 δὲ ὁ ἀριθμὸς ἀπὸ μονάδος κατὰ σύνθεσιν πεντεκαίδεκατος, σελήνη
 δὲ πεντεκαίδεκάτῃ πληροφάης γίνεται. ἴσται δὲ καὶ ἄλλως ὁ ἑκατὸν **22** 1
 εἰκοσι τρίγωνος ἀριθμὸς καὶ συνίστηεν ἐξ ἰσότητος μὲν τοῦ ζδ'.
5 ὧν ἡ κατὰ μέρος σύνθεσις τετραγώνους γεννᾷ, α' γ' ε' ζ' θ' ια' ιγ'
 ιε', ἐξ ἀνισότητος δὲ τοῦ νζ', ἑπτὰ τῶν ἀπὸ δυάδος ἀρτίων, οἱ γεν-
 νῶσι τοὺς ἕτερομήκεις, β' δ' ζ' η' ι' ιβ' ιδ'. κατ' ἄλλο πάλιν σι- **2**
 μαινόμενον συνίστηεν ὁ ἑκατὸν κ' ἀριθμὸς ἐκ τεσσάρων, ἑνὸς μὲν
 τριγώνου τοῦ πεντεκαίδεκάτου, ἑτέρου δὲ τετραγώνου τοῦ κί', τρίτου
10 δὲ πενταγώνου τοῦ λέ', τετάρτου δὲ ἑξαγώνου τοῦ με'. κατὰ γὰρ **743 F 2**
 τὴν αὐτὴν ἀναλογίαν ὁ ε' περιλήπται καθ' ἕναστος εἶδος τῶν
 μὲν γὰρ τριγώνων ἀπὸ μονάδος ε' [δὲ] ὁ ιε', τῶν δὲ τετραγώνων ὁ
 κί', καὶ τῶν ἑξῆς ἀναλόγως, καὶ μὴν ὁ κί' ἀριθμὸς, ε' ἀπὸ μονάδος **4**
 ὧν, τῆς Λευκιτικῆς φυλῆς εἶναι σύμβολον λέγεται, ὁ δὲ λέ' καὶ αὐτὸς
15 ἔχεται τοῦ ἐκ τῶν διπλασίων διαγράμματος ἀριθμητικοῦ καὶ γεω-
 μετρικοῦ καὶ ἀρμονικοῦ τοῦ ζ' η' θ' ιβ'. ὧν ἡ σύνθεσις γεννᾷ τὸν
 λέ' ἐν ταύταις ταῖς ἡμέραις Ἰουδαῖοι διαπλασίσσθαι τὰ ἑπτὰμηνα
 λέγουσιν. ὁ δὲ με' τοῦ ἐκ τῶν τριπλασίων διαγράμματος τοῦ ζ' θ'
 ιβ' ιη', ὧν ἡ σύνθεσις γεννᾷ τὸν με', καὶ ἐν ταύταις ὁμοίως ταῖς
20 ἡμέραις τὰ ἐννέαμηνα διαπλασίσσθαι φασί.

Τοῦτο μὲν οὖν τὸ εἶδος τοῦ ἀριθμητικοῦ ἵποδείγματος· γεωμε- **22** 1
 τρίας δὲ ἴσται μαρτύριον ἢ κατασκευαζομένη σαχηρὴ καὶ τεκταινομένη
 κιβωτός, ἀναλογίαις τισὶ λογικωτάταις, θείαις ἐπινοίαις κατασκευα-
 ζόμεναι, κατὰ συνέσειος ὁμοίαν, ἐκ τῶν ἀλοθητῶν εἰς τὰ νοητά, μάλ-
25 λον δὲ ἐκ τῶνδε εἰς τὰ ἅγια καὶ τῶν ἁγίων τὰ ἅγια μεταγείσης

1-- 20 aus Philo Quaest. in Gen. I 91 p. 63f Aucher 1 Gen. 4, 3
 5 7 vgl Nicom. Geras. Introd. arithm. II 9, 3; 17, 2; Jambl. in Nicom arithm
 p 75, 11 15 Pistelli 7-18 zu den Polygonalzahlen vgl. Nicom Geras. In-
 trodu ar II 8 11 14 vgl Num 8, 24 14 17 vgl Philo De opif m. 104 f
 (I p 20 f M) 15 f arithmetisch: 6 9 12; geometrisch: 6 - 8 - 9 - 12, har-
 monisch: 6 - 8 12 vgl. Nicom. a. n. O. II 27, 7 18 f arithmetisch: 6 - 12 - 18
 geometrisch: 6 - 9 - 12 18, harmonisch: 6 - 9 18 22 S. 475, 11 vgl
 Philo Quaest. in Gen. II 2 5 p. 75 79 Aucher 24 vgl Klod. 35, 31

4 ζδ' ὁπίω δειλονότι τῶν ἀπὸ μονάδος περισσῶν Hervet 5 am Rand
 10 πενταγώνου Po τετραγώνου I. 12 ε' - κίμα-
 τος δι, αὐτὸς ἴσται 8 17 f ἐν ταύταις λ', οἰσται] scilicet XVI' XVIII'.
 XIX XXI, quoniam comparatio parit septuaginta quatuor, qui evangetur septim-
 pennis (miste) Philo 19 f καὶ φασί] huius quatuor numerorum, novemdecim,
 septuaginta duo, septuaginta sex, quoniam comparatio parit octoginta quatuor, ut qui pro-
 cessantur a septem-pennis Ph. lo 20 ἐννέαμηνα I.

ἡμᾶς. τὰ μὲν γὰρ τετράγωνα ξύλας <τῶ> τὸ τετράγωνον σχῆμα 2
 πάντη βεβηκέναι ὀρθὰς γωνίας ἐπιτελοῦν τὸ ἀσφαλὲς δηλοῖ καὶ
 μήκος μὲν τριακόσιοι πήχεις τοῦ κατασκευάσματος, πλάτος δὲ ν',
 βάθος δὲ λ'. καὶ εἰς πῆχυν ἄνωθεν συντελεῖται, ἐκ τῆς πλατείας
 5 βάσειος ἀποξυνομένη πυραμίδος τρόπον, ἢ κιβωτός, τῶν διὰ πυρὸς 3
 καθαιρομένων καὶ δοκιμαζομένων σύμβολον. ἡ γεωμετρικὴ αὕτη
 παρέχεται ἀναλογία εἰς παραπομπὴν τῶν ἀγίων ἐκείνων μονῶν,
 ὧν τὰς διαφορὰς αἱ διαφοραὶ τῶν ἀριθμῶν τῶν ὑποτεταγμένων μη-
 νύουσιν. οἱ δὲ ἐμφερόμενοι λόγοι εἰσὶν ἑξαπλάσιοι ὡς τὰ τριακόσια 87, 1
 10 τῶν ν', καὶ δεκαπλάσιοι ὡς τῶν λ' δεκαπλάσια τὰ τριακόσια, καὶ
 ἐπιδίμοιροι· τὰ γὰρ ν' τῶν λ' ἐπιδίμοιρα. εἰσὶ δ' οἱ τοὺς τριακο- 2
 σίους πήχεις σύμβολον τοῦ κυριακοῦ σημείου λέγουσι, τοὺς ν' δὲ τῆς
 ἑλπίδος καὶ τῆς ἀφέσεως τῆς κατὰ τὴν πεντηκοστήν, καὶ τοὺς λ' ἢ,
 ὡς ἔν τισι, δώδεκα τὸ κήρυγμα δηλοῦν ἱστοροῦσιν, ὅτι τριακοστῶ
 15 μὲν ἐκήρυξεν ὁ κύριος ἔτει, ἰβ' δὲ ἦσαν οἱ ἀπόστολοι, καὶ εἰς πῆχυν
 συντελεῖσθαι τὸ κατασκευάσμα, εἰς μονάδα τελευτώσης τῆς τοῦ
 δικαίου προκοπῆς καὶ εἰς τὴν ἐνότητα τῆς πίστεως. |

Ἡ δὲ τράπεζα ἢ ἐν τῶ νὰφ πηχῶν ἐγεγόνει ξξ, καὶ πόδες οἱ 784 P 3
 τέσσαρες ἀνὰ πῆχυν ἓνα ἡμισυ. συνάγουσιν οὖν τοὺς πάντας πήχεις
 20 δώδεκα, συμφώνως τῶ κατὰ τὸν ἐνιαύσιον κύκλον ἐλιγμῶ τῶν μη-
 νῶν τῶν ἰβ', καθ' οὓς τὰ πάντα φύει τε καὶ τελεσφορεῖ ἢ γῆ ταῖς
 τέσσαρσιν ὥραις οἰκειομένη. γῆς δ', οἶμαι, εἰκόνα ἢ τράπεζα δηλοῖ, 4
 τέσσαρσιν ἐπεριδομένη κοιλί, θέρει, μετοπώρω, ἔαρι, χραιμῶνι, δι' ὧν
 25 ἦτοι ὅτι περιόδους καιρῶν κυκλεῖται τὰ πάντα, ἢ καὶ τάχα τὴν
 ὠκεανῶ περιρρομένην ἐδήλου γῆν.

Ἐτι τῆς μουσικῆς παράδειγμα ψάλλον ὁμοῦ καὶ προφητεύων 88, 1
 ἐκκείσθω Δαβίδ, ὕμνων τὸν θεὸν ἐμμελῶς. προσήκει δὲ εὐ μάλα τὸ
 ἑναρμόνιον γένος τῆ ὄριστι ἀρμονία καὶ τῆ φρυγιστι τὸ διάτονον,
 30 ὡς φησιν Ἀριστόξενος. ἢ τοίνυν ἀρμονία τοῦ βαρβάρου ψαλτηρίου, 2
 τὸ σεμνὸν ἐμφαίνουσα τοῦ μέλους, ἀρχαιοτάτη τυγχάνουσα, ὑπόδειγμα

1—4 vgl. Gen. 6, 14—16 1 f vgl. s. B. Philo De vita Mos. II [III] 128
 (II p. 154 M) σχῆμα . . . τετράγωνον, . . . ὡς χοῆ . . . βεβηκέναι πάντη. 5 f vgl.
 S. 332, 1 (τὴν διὰ πυρὸς κάθαρσιν); I Petr. 1, 7 (διὰ πυρὸς δοκιμαζομένου)
 14 f vgl. Luk. 3, 23 17 vgl. Ephes. 4, 13 18 f vgl. Exod. 25, 22 24 vgl.
 Exod. 25, 23 30 wo ?

1 <τῶ> Heysse 3 f πλάτος—βάθος Ma πλάτους—βάθους L 5 ἀποξυ-
 νομένη St ἀποξυνόμενον L 7 <διὰ> τῶν Schw 18 ξξ bezieht sich auf
 den Umfang (2 Ellen lang, 1 Elle breit) 20 τῶ Sy τὸ L 29 τῆ] τῆ in
 Ras. L^f

Τερπάνδρῳ μάλιστα γίνεται πρὸς ἁρμονίαν τὴν Δωρίον ἕμροῦντι τῶν
Δια ὡδέ πως:

Ζεῦ πάντων ἀρχά, πάντων ἀγήτωρ,
Ζεῦ, σοὶ πέμπω ταύταν ἕμνων ἀρχάν.

5 εἴη δ' ἂν τῷ ψαλμῷδῳ κιθάρα ἀλληγορουμένη κατὰ μὲν τὸ πρῶτον 2
σημαινόμενον ὁ κύριος, κατὰ δὲ τὸ δεύτερον οἱ προσιχώ; κρούοντες;
τὰς ψυχὰς ὑπὸ μουσηγέτῃ τῷ κυρίῳ. πᾶν ὁ σφῶόμενος λέγεται λαῶ; 6
κιθάρα, κατ' ἐπίνοιαν τοῦ λόγου καὶ κατ' ἐπίγνωσιν τοῦ θειοῦ
δοξάζων μουσικῶς ἔξακούεται, κρούόμενος εἰς πίστιν τῷ λόγῳ. 13 5
10 βοῖς δ' ἂν καὶ ἄλλως μουσικὴν συμφωνίαν τὴν ἐκκλησιαστικὴν ἕμνοι
καὶ προσητῶν ἕμου καὶ ἀποστόλων οὖν καὶ τῷ εὐαγγελίῳ τὴν τε
ἐπομνησκίαν, τὴν καθ' ἕκαστον προσῆτην κατὰ τὰς μετακλήσεις;
τῶν προσώπων συνφθίαν.

Ἄλλ', ὡς ἴσκειν, οἱ πλείστοι τῶν τὸ ὄνομα ἐπιγραφόμενων κει- 1
15 ἀπερ οἱ τοῦ Ἰδνυοσίως ἱεῖροι ἀγροίκως μετῆσι τὸν λόγον. οἱ τὰς;
Σειρήνας, ἀλλὰ τὸν ἑυθμόν καὶ τὸ μέλος παριρχόμενοι, ἀμαθία πῆ-
σαντες τὰ ὧτα, ἐλείπερ ἴσασιν οὐ θνησοῦμενοι ἅπαξ ὑποσχόντες τὰς;
ἀκοὰς Ἑλληνικοῖς μαθήμασι μετὰ ταῦτα τοῦ νότου τυχεῖν. τῷ δ' 2
ἀπανθίζομένην τὸ χρεῖωδες εἰς ἀφέλειαν τῶν κατηχομένων καὶ μᾶ-
20 λιστα Ἑλλήνων ὄντων (τοῦ κυρίου δὲ ἡ γῆ καὶ τὸ πλήρωμα αὐτῆς,
οὐκ ἀπεκτείν τῆς | φιλομαθίας ἀλόγων δίχην ζῳων, πλείω δ' ὡ; 3-5 P
ἔνε μάλιστα βοηθήματα τοῖς ἐπαίνοιον ἱεραριστέον. πλὴν οὐδαμῶ; 8
τούτοις ἰνδιατριπτεῖον ἀλλ' ἢ εἰς μόνον | τὸ ἀπ' αὐτῶν χρήσιμον 24 -
ὡς λαβόντας τοῦτο καὶ κτησαμένους ἀπίναί οἰκαδε δύνασθαι ἐπι
25 τὴν ἀληθῆ φιλοσοφίαν, πείσμα τῇ ψυχῇ βέβαιον τὴν ἐκ πάντων
ἀσφάλειαν πεπορισμένους.

Ἄκτιον ἄρα μουσικῆς εἰς κατακόμισιν ἡθους καὶ καταστολή; 6

38 Terpander Fr. 1 Bergk 4 5 vgl. z. B. Ἰσχυροῦς, καίτερος καὶ
κιθάρα Psal. 150, 4; 107, 3 7-9 vgl. Psal. II 41, 4f 13 14 vgl. =
105 ff 20 Psal. 23, 1 1 Kor. 10, 25) 21 26 οἰκ- πεπορισμένοι, Sacc
Par 272 Holl

8 ἀγήτωρ L 6 πίμπω σπέσω Bergk ταύταν τὰν Ritchi ὅπως
philol. I p. 272, der drei anapäst. Paesem herstellt. Ζεῦ πάντων ἀρχά, παν-
των ἀγήτωρ Ζεῦ, σοὶ πέμπω ταύταν τὰν ἑμνων ἀρχάν. 12 am Rand
αι μετακλήσεις; L 22 ἱστοῖαι Sacc. Par 23 ἱ- Sacc. Par. 24 τοῦτο
Sacc. Par. τοῦτο L ἀπίναί ἢ ἀπίσαι L Sacc. Par 25 πείσμα L 26 τετα-
ρισμένοι; Sacc. Par. πεπορισμένου L

ἀμέλει καὶ παρὰ πότον (τὸ) ψάλλειν ἀλλήλοις προκίνομεν, κατεπα- 90, 1
 δοντες ἡμῶν τὸ ἐπιθυμητικὸν καὶ τὸν θεὸν δοξάζοντες ἐπὶ τῇ
 ἀφθόνῳ τῶν ἀνθρωπείων ἀπολαύσεων δωρεᾶ τῶν τε εἰς τὴν τοῦ
 σώματος τῶν τε εἰς τὴν τῆς ψυχῆς αὔξεισιν τροφῶν αἰδίως ἐπιχορη-
 5 γηθεισῶν. περιττὴ δὲ μουσικὴ ἀποκτινύσεται ἢ κατακλῶσα τὰς ψυχὰς 2
 καὶ εἰς ποικίλλαν ἐμβάλλουσα τοτὲ μὲν θρηνώδη, τοτὲ δὲ ἀκόλαστον
 καὶ ἡδυπαθῆ, τοτὲ δὲ ἐμβακχνομένην καὶ μακικήν. ὁ αὐτὸς λόγος 3
 καὶ περὶ ἀστρονομίας· αὕτη γάρ, μετὰ τὴν τῶν μεταρσίων ἱστορίαν
 10 ἀστρῶν κινήσεως πλησιαιτέρον τῇ κτιζούσῃ δυνάμει προσάγουσα τὴν
 ψυχὴν, εὐαισθητῶς ἔχειν διδάσκει ὠρῶν ἐτείων, ἀέρων μεταβολῆς,
 ἐπιτολῶν ἀστρῶν· ἐπεὶ καὶ ναυτιλία καὶ γεωργία τῆς ἀπὸ ταύτης
 χρείας πεπλήρωται, καθάπερ τῆς γεωμετρίας ἀρχιτεκτονικὴ τε καὶ
 οἰκοδομικὴ. παρακολουθητικὴν δ' ὡς ἐνὶ μάλιστα τὴν ψυχὴν καὶ 4
 15 τοῦτο παρασκευάζει τὸ μάθημα τοῦ τε ἀληθοῦς διορατικὴν καὶ τοῦ
 ψεύδους διελεγκτικὴν, ὁμολογιῶν τε καὶ ἀναλογιῶν εὐρετικὴν, ὥστε
 ἐν τοῖς ἀνομοίοις τὸ ὅμοιον θηρᾶν, ἐνάγει τε ἡμᾶς ἐπὶ τὸ εὐρεῖν
 ἀπλατὲς μῆκος καὶ ἐπιφάνειαν ἀβαθῆ καὶ σημειῖον ἀμερὲς καὶ ἐπὶ τὰ
 νοητὰ μετατίθεισιν ἀπὸ τῶν αἰσθητῶν.

21) Συνεργὰ τοίνυν φιλοσοφίας τὰ μαθήματα καὶ αὕτη ἢ φιλοσοφία 91, 1
 εἰς τὸ περὶ ἀληθείας διαλαβεῖν. αὐτίκα ἢ χλαμὺς πόκος ἦν τὸ πρῶ-
 τον, εἶτα ἐξάνθη κρόκη τε ἐγένετο καὶ στήμων, καὶ τότε ὑφάνθη.
 προπαρασκευασθῆναι τοίνυν τὴν ψυχὴν καὶ ποικίλως ἐργασθῆναι 2
 χρή, εἰ μέλλοι ἀρίστη κατασκευάζεσθαι, ἐπεὶ τῆς ἀληθείας τὸ μὲν
 25 ἔστι γνωστικόν, τὸ δὲ ποιητικόν, ἐρρῶηκεν δὲ ἀπὸ τοῦ θεωρητικοῦ,
 δέικται δὲ ἀσκήσεως καὶ συγγυμνασίας πολλῆς καὶ ἐμπειρίας. ἀλλὰ καὶ 3
 τοῦ θεωρητικοῦ τὸ μὲν τί ἐστι πρὸς τοὺς | πέλας, τὸ δὲ ὡς πρὸς 786 P
 αὐτόν. διόπερ καὶ τὴν παιδείαν οὕτως χρὴ συνεσκευασθῆναι, ὥστε
 ἀμφοτέροις ἐνηρμόσθαι. ἔνεστι μὲν οὖν αὐτάρκως τὰ συνεκτικὰ τῶν 4
 30 πρὸς γινῶσιν φερόντων ἐκμαθόντα ἐφ' ἡσυχίας τοῦ λοιποῦ μένειν
 ἀναπεπανμένον, κατευθύνοντα τὰς πράξεις πρὸς τὴν θεωρίαν· διὰ 5
 δὲ τὴν τῶν πέλας ἀφέλειαν τῶν μὲν ἐπὶ τὸ γράφειν ἱεμένων, τῶν
 δὲ ἐπὶ τὸ παραδιδόναι στελλομένων τὸν λόγον ἢ τε ἄλλη παιδεία
 χρήσιμος ἢ τε τῶν γραφῶν τῶν κυριακῶν ἀνάγνωσις εἰς ἀπόδειξιν

1 f vgl. Paed. II 44, 1. 3

1 καὶ—τὸ ψάλλειν Schw καὶ—ψάλλοντες Lowth καὶ (ἐν τῷ)—ψάλλειν
 Po 4 f ἐπιχορηγηθειῶν Heyse ἐπιχορηγηθῆναι L 11 ἐτείων Sy αἰτίων
 L* ἐτίων L³ ἐτίων Doehner, Quaest. Plut. III p. 49 12 ἐπιτολῆς Sy
 21 χλαμὺς πόκος corr. aus χλαμύσι τόκος w. e. sch. L¹ 22 ἐξάνθη corr. aus
 ἐξανθῆ L³

τῶν λεγομένων ἀναγκαία, καὶ μάλιστα, ἐὰν ἀπὸ τῆς Ἑλληνικῆς ἀνα-
 γωνται παιδείας οἱ ἑκατόντες, τοιαύτην τινὰ ἐκκλησίαν ὁ **ματθ 22 1**
 διαγράφει· ἐπαρέστη ἡ βασίλισσα ἐκ δεξιῶν σου, ἐν ἱματισμῷ δια-
 χρούσῳ, περιβεβλημένη πεποικιλμένοις, καὶ τοῖς Ἑλλητικοῖς καὶ περι-
 5 τοῖς· ἐν χρυσοῦσι χροῦσις, περιβεβλημένη πεποικιλμένοις· ἡ
 ἀλήθεια δὲ διὰ τοῦ κινήου· ἐβουλήν γάρ σου, φησὶ, τίς ἴγνω τίς 2
 μὴ σὺ δέδουκας σοφίαν καὶ ἐλεμψας τὸ ἅγιόν σου πνεῦμα ἀπὸ ἐπι-
 στῶν; καὶ οὕτως διωρθώθησαν αἱ τριβῆαι τῶν ἐπὶ τῆς γῆς, καὶ τὰ
 ἀριεστά σου ἐδιδάχθησαν οἱ ἄνθρωποι καὶ τῇ σοφίᾳ ἐσώθησαν·
 10 ὁ γνωστικὸς γὰρ εὐδένει κατὰ τὴν γραφήν ἐτὰ ἀρχαῖα καὶ τὰ μέ- 3
 λοντα εἰκάζει, ἐπιστάται στροφῆς λόγων καὶ λύσεις αἰνιγμάτων· ὁ-
 μεία καὶ τέρατα προγινώσκει καὶ ἐκβάσεις καιρῶν καὶ χρόνων· ὡ-
 προειρήκαμεν, ὁρᾷ τὴν τῶν μαθημάτων πηγὴν ἐκ τῆς σοφίας· 26 1
 ὁρμωμένην; τοῖς δὲ ἑποκρούουσι, τί γὰρ ὄφελος εἶδέναι τὰς ἀτί-
 15 τοῦ πῶς κινεῖται ὁ ἥλιος, φέρε εἰπεῖν, καὶ τὰ λοιπὰ ἄστρα ἢ τὰ
 γιωματρικὰ θεωρήματα ἐπισκίεσθαι ἢ τὰ διαλεκτικὰ καὶ τῶν ἄλλων
 ἑκαστον μαθημάτων, πρὸς γὰρ καθηκόντων ἀπόδοσιν ταῦτα μηδὲν
 ὀφείλειν, ἵνα μὴ τι ἀνθρωπίνην σέβουσιν τὴν Ἑλληνικὴν φιλοσοφίαν
 μὴ γὰρ εἶναι διδαχτὴν τῆς ἀληθείας, ἐκεῖνα λεκτίον, πρῶτον μὲν
 20 ὅτι καὶ περὶ τὰ μέγιστα τῶν ὄντων πταίνουσιν οὕτοι, τοιτίσι τὴν
 προαίρειον τοῦ νοῦ, ἐπὶ γὰρ φυλάσσοντες, φησὶν, οὕτως τὰ ὅμα 2
 οὐκ ἐσώθησαν, καὶ οἱ διδασκάλους, αὐτὰ εἰρήσουσιν ἀπολογίαν· ὁ
 γνωστικὸς γὰρ μόνος ἐλόγως πάντα ὁδῶς πράξει τὰ πρακτικὰ ὡς
 μεμάθηκεν κατὰ τὴν τοῦ κινήου διδασκαλίαν δι' ἀνθρώπων περ-
 25 λαβῶν, πάλιν τε αὐτὸ ἀκούειν ἔξεστιν· ἐν γὰρ χερσὶ αὐτοῦ, τοιτίσι 3
 τῇ ἐντάμει καὶ σοφίᾳ, καὶ ἡμῖς καὶ οἱ λόγοι ἡμῶν πᾶσά τι φη-
 νηοῖς καὶ ἱερατικῶν ἐπιστήμη, ἐνθὺν γὰρ ἀγαπᾷ ὁ θεὸς ἡμῖ
 τὸν σοφία σπουδαίοντα· ἔπιτα δὲ οὐκ ἀνίγνωσαν τὸ πρῶτον τοῖς 4
 Σολομῶντος ἱερήμιον, περὶ γὰρ τοῦ κατασκευῆς διαλαβῶν ἀντι-
 30 πρὸς φησὶν· ἐπιχρῆστις δὲ σοφία κατοικίωσιν· ἡ δὲ σὴ πάτερ, δια-
 κρινεῖ πρόνοια· καὶ πῶς οὐκ ἄλογον τεκτονικῆς καὶ γαιτρικῆς, 24 1

8 f Psal. 44, 10 5 Psal. 14, 14 3 f vgl. Job 1, 17 6 9 Wesh. Sal. 9, 17 f 10 12 Wesh. Sal. 9, 8 13 τοιτίσι, αὐτῶν 9, 4 f, 4 9
 14 21 vgl. Philo De magr. Abr. 184 ff. Ep. 40 f. M.; De somn. 1, 2 f. Ep. 128 f.
 M.; Tatan. Or. ad Gr. 2, p. 29, 13 ff. Schw. (Horn 11, 28, 2. Norden 18, Suppl. Bd.
 der Jubelb. f. Philo. 1897, S. 210). 21 f Wesh. Sal. 6, 1 23 27 Wesh.
 Sal. 7, 16 27 f Wesh. Sal. 7, 28 30 f Wesh. Sal. 14, 21

3 vor ἀναμψας ist γὰρ von L. ge- 21 4 f τεκτονικῆς mit LXX u
 26 τεκτονικῆς mit A. HSS der LXX 1 5 ἀναμψας L. 19 ἀναμψας
 27, d. h. vgl. 1 Kor. 2, 13 u. Z. 10 ff. 21 γαιτρικῆς St. v. 10 L.

χειρον νομίξειν φιλοσοφίαν; τάχα που και ὁ κύριος τὸ πλῆθος ἐκείνο 2
 τῶν ἐπὶ τῆς πόας κατακλιθέντων καταντικρὸν τῆς Τιβεριάδος τοῖς
 ἰχθύσι τοῖς δυοῖ και τοῖς ε' τοῖς κριθίνοις διέθρεψεν ἄρτοις, αἰνι-
 σόμενος τὴν προπαιδείαν Ἑλλήνων τε και Ἰουδαίων πρὸ τοῦ θείου
 5 πυροῦ τῆς κατὰ τὸν νόμον γεωργουμένης τροφῆς· προπετεστέρα γὰρ 8
 εἰς ὄραν θέρους τοῦ πυροῦ μᾶλλον ἢ κριθή. τὴν δὲ ἀνὰ τὸν κλύ-
 δωνα τὸν ἔθνικὸν γεννωμένην τε και φερομένην φιλοσοφίαν Ἑλλη-
 νικὴν οἱ ἰχθύες ἐμήνουν, εἰς διατροφήν | ἐκτενῆ τοῖς ἐτι χαμαὶ 281 8
 κειμένοις δεδομένοι· αὐξήσαντες μὲν οὐκέτι καθάπερ τῶν ἄρτων τὰ 4
 10 κλάσματα, τῆς δὲ τοῦ κυρίου μεταλαβόντες εὐλογίας τὴν ἀνάστασιν
 τῆς θειότητος διὰ τῆς τοῦ λόγου δυνάμεως ἐνεπνεύσθησαν. ἀλλ' εἰ 5
 και περιεργος εἶ, ἐκλαβε θάτερον τῶν ἰχθύων τὴν ἰγκύκλιον, τὸν
 λοιπὸν δὲ αὐτὴν ἐκείνην τὴν ἐπαναβεβηκυῖαν μηνύειν φιλοσοφίαν,
 αἰ δῆτα † συνάλογοι λόγου τοῦ κυριακοῦ·

15 χορὸς δὲ ἀναύδων ἰχθύων ἐπερρόθει,

ἡ μουσα ἢ τραγικὴ εἰρηκὲν που. ἡκάμει δὲ ἐλαττοῦσθαι, αὐξίνει δὲ 6
 μόνον ἤδη λοιπὸν τὸν κυριακὸν λόγον, εἰς ὃν περαιουῖται ὁ νόμος,
 ὁ προφήτης εἰρηκεν Ἰωάννης. σύνες ἤδη μοι τὸ μυστήριον τῆς ἀλη- 95, 1
 θείας, συγγνώμην ἀπονέμων, εἰ περαιτέρω προβαίνειν τῆς ἐξεργασίας
 20 ὄκνω, τουτὶ μόνον ἀνακηρῦσσων· ἡπάντα δι' αὐτοῦ ἐγένετο και
 χωρὶς αὐτοῦ ἐγένετο οὐδὲ ἕν· ἡμέλει ἡλίθος ἀκρογωνιαῖος εἰρηται, 2
 ἡν ἡ πᾶσα οἰκοδομὴ συναρμολογουμένη αὐξεί εἰς ναὸν ἁγιον θεοῦ
 κατὰ τὸν θεῖον ἀπόστολον. σιωπῶ τὰ νῦν τὴν ἐν τῷ εὐαγγελίῳ 8
 παραβολὴν λέγουσαν· ἡμοῖα ἐστὶν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν ἀνθρώπων
 25 σαγήνην εἰς θάλασσαν βεβληκῶτι κάκ τοῦ πλῆθους τῶν ἰαλωκῶτων
 ἰχθύων τὴν ἐκλογὴν τῶν ἀμεινόνων ποιουμένην· ἡδη δὲ και τὰς 4
 τέσσαρας ἀρετὰς ἀντικρὺς ἡ παρ' ἡμῖν σοφία ὡδέ πως ἀνακηρῦσσει,
 ὡστε και τούτων τὰς πηγὰς τοῖς Ἑλλήσιν παρὰ Ἑβραίοις δεδόσθαι.
 μαθεῖν δ' ἐκ τῶνδ' ἕξεστιν· ἡκαι εἰ δικαιοσύνην | ἀγαπᾷ τις, οἱ πόνοι 788 P

1—5. 9f vgl. Job. 6, 9—11 8f. 7f vgl. Pitra Spicil. Solesm. III p. 527
 4f vgl. vielleicht Exod. 29, 2 15 Sophokles Fr. inc. 695 16 vgl. Joh.
 3, 30 17 vgl. Röm. 10, 4 (τέλος νόμον Χριστός) 20f Joh. 1, 3 21f vgl.
 Ephea. 2, 20f 24—26 vgl. Matth. 13, 47f 29—S. 480, 3 Weish. Sal. 8, 7

4 προπαιδείαν L 8 διατροφήν Sy διαστροφήν L 14 συνάλογοι] εἰσιν
 ἄλογοι (vgl. ἀναύδων) St συνανάλογοι Po συνάγγελοι Heyse 15 ἐπερρόθει
 Athen. VII p. 277 B ἐπερρροθείη L 16 δεῖ corr. aus δῆ L² 19 εἰ περαι-
 τέρω corr. aus εἰπερ ἐτέρω L³

ταύτης· εἰσὶν ἀρεταί· σωφροσύνην γὰρ καὶ φρόνησιν ἐκιδέασαι· δικαιοσύνην καὶ ἀνδρείαν, ὧν χρησιμώτερον οὐδὲν ἔστιν ἐν βίῳ ἀνθρώποις· ἐπὶ πάσιν εἰδέναι αὐτοὺς κάκεινο ἔχρη· ὅτι φύσει μὲν ὁ γεγόναμεν πρὸς ἀρετήν, οὐ μὴν ὥστε ἔχειν αὐτὴν ἐκ γενετῆς, ἀλλὰ ὁ πρὸς τὸ κτήσασθαι ἐπιτήδειοι.

XII. Ὡς λόγῳ λύεται τὸ πρὸς τῶν αἰρετικῶν ἀπορούμενον ἡμῶν ἰσχυρότερον τέλειος ἐπλάσθη ὁ Ἀδάμ ἢ ἀτελής· ἀλλ' εἰ μὲν ἀτελής, πῶς τέλειου θεοῦ ἀτελής τὸ ἔργον καὶ μάλιστα ἀνθρώπος; εἰ δὲ τέλειος· πῶς παραβαίνει τὰς ἐντολάς; ἀκοίθονται γὰρ καὶ παρ' ἡμῶν ὅτι τέλειος κατὰ τὴν κατασκευὴν οὐκ ἐγένετο, πρὸς δὲ τὸ ἀναδέξασθαι τὴν ἀρετὴν ἐπιτήδειος· διαφέρει γὰρ δὴ που ἐπὶ τὴν ἀρετὴν γίνεσθαι ἐπιτήδειον πρὸς τὴν κτήσιν αὐτῆς· ἡμᾶς δὲ ἐξ ἡμῶν αὐτῶν βούλεται σφῆξασθαι. αὕτη οὖν φύσις ψυχῆς ἐξ ἑαυτῆς ὀργάν· εἴτε λογικοὶ ὄντες λογικῆς οὐσίας τῆς φιλοσοφίας συγγενές· τι ἔχομεν πρὸς αὐτήν· ἢ δὲ ἐπιτηδειότης φορὰ μὲν ἔστι πρὸς ἀρετήν, ἀρετὴ δ' οὐ.

Πάντες μὲν οὖν, ὡς ἔφη, πρὸς ἀρετῆς κτήσιν πεφύκασιν, ἀλλ' ὁ μὲν μᾶλλον, ὁ δ' ἥττον πρόεισι τῇ τε μαθήσει τῇ τε ἀσκήσει. διὸ καὶ οἱ μὲν ἐξήρκεσαν μέχρι τῆς τελείας ἀρετῆς, οἱ δὲ μέχρι τινὸς ἴσθασαν, ἀμνησθέντες δ' αὐτίνες, καὶ εἰ ἄλλως ἦσαν ἐφύσει, εἰς τοῦναντίον ἀπετρέψασαν. πολὺ δὲ μᾶλλον ἢ μεγέθει πασῶν μαθησιῶν καὶ ἀληθείᾳ διαφέρουσα γνώσις χαλεπωτάτη κτήσασθαι καὶ ἐν πολλῷ καμᾶτῳ περιγίνεσθαι, ἀλλ' ὡς ἴσκειν, ἵστικ' ἔγνωσαν μετέπειτα θεοῦ, ὅτι ὁ θεὸς ἔκτισεν τὸν ἀνθρώπον ἐπὶ ἀσφαλείᾳ καὶ ἰσχύει τῆς ἰδίας ἰδιότητος ἐποίησεν αὐτόν, καθ' ἣν ἰδιότητα τοῦ πάντε ἐιδότος ὁ γνωστικὸς καὶ ὀρθαίος καὶ ὁσῶς μετὰ φρονήσεως εἰς μέτρον ἡλικίας τελείας ἀφικνεῖσθαι σπένδει, ὅτι δ' οὐ μόνον εἰς πρᾶξις καὶ αἱ ἐννοιαί, ἀλλὰ καὶ οἱ λόγοι καθαρμένοι τῷ γνωστικῷ ἰδοκίμασας τὴν καρδίαν μου, ἐπισκίψω νικτήσε σφίον· εἰπέτωμά, μι καὶ οὐκ ἐνέθη ἐν ἐμοὶ ἀδικία, ὅπως ἂν μὴ λαλήσῃ τὸ στόμα μου ἐπὶ τὰ ἔργα τῶν ἀνθρώπων, καὶ τί λέγῃ ἐπὶ τὰ ἔργα τῶν ἀνθρώπων, ἐπὶ αὐτὴν τὴν ἀμερτίαν γνωρίζει, οὐ παραχθίσαν ἐπὶ μετάνοιαν καὶ τὸν γὰρ τοῦτο καὶ τῶν ἄλλων πιστῶν· ἀλλ' ὁ ἴστιν ἀμαρτία· οὐδὲ γὰρ τῆσθι τινὸς καταγινώσκει, ἀλλ' ἀπλῶς πάσις τῆς ἀμαρτίας.

16 20 vgl. Plat. Mor. p. 2 C 22 24 We. sh. Sal. 2, 21 f 25 Plat. Timaeus p. 17 B 25 f vgl. Ep. heb. 4, 11 28 30 Plat. Ib. 1 f

1 ὁ σωφροσύνην φρόνησιν Subject ut supra We. sh. Sal. σωφροσύνην φρόνησιν, L. 2 ἰσχυρότερον ἐπιτήδειοι L. vgl. above L. 10 6 γενετῆς, L. 7 ἀτελής, L. 11 τοῦ ἐπιτελέει 13 ἡμᾶς Ma. 17 πρᾶξις We. φρονήσιν L. 20 ὁ οὐκ ἐπὶ τὰ ἔργα τῶν ἀνθρώπων, L. 31 τινὸς ἴσθασαν, S. h. v.

οὐδ' ὃ ἐποίησέν τις κακῶς, ἀλλὰ τὸ μὴ ποιητέον συνίστηναι. ὄθεν 4
καὶ ἡ μετάνοια δισσή· ἢ μὲν κοινή ἐπὶ τῷ πεπλημμελημέναι, ἢ δέ,
τὴν φύσιν τῆς ἁμαρτίας καταμαθοῦσα, ἀφίστασθαι τοῦ ἁμαρτάνειν
αὐτοῦ κατὰ προηγούμενον λόγον πείθει, ᾧ ἔπεται τὸ μὴ ἁμαρ-
5 τάνειν.

Μὴ τοίνυν λεγόντων ὡς ὁ ἀδικῶν καὶ ἁμαρτάνων κατ' ἐνέργειαν 98, 1
δαιμόνων πλημμελεῖ, ἐπεὶ κἂν ἀθῶος γένοιτο, τὰ δὲ αὐτὰ τοῖς δαι-
μονίοις κατὰ τὸ ἁμαρτάνειν αἰρούμενος, ἀνέδραστος καὶ κοῦφος καὶ
εὐμετάβολος ἐν ἐπιθυμίαις, ὡς δαίμων, γίνεται ἄνθρωπος δαιμονικός.
10 αὐτίκα ὁ μὲν κακὸς φύσει, ἁμαρτητικός διὰ κακίαν γενόμενος, φαῦλος 2
καθέστηκεν, ἔχων ἦν ἐκὼν εἴλετο· ἁμαρτητικός δὲ ὢν καὶ κατὰ τὰς
πράξεις διαμαρτάνει· ἔμκαλιν δὲ ὁ σκουδαίος κατορθοί. διὸ οὐ μόνον 3
τὰς ἀρετάς, ἀλλὰ καὶ τὰς πράξεις τὰς καλὰς ἀγαθὰ καλοῦμεν·
τῶν δὲ ἀγαθῶν ἴσμεν τὰ μὲν αὐτὰ δι' αὐτὰ αἰρετά, ὡς τὴν γνῶσιν
15 (οὐ γὰρ ἄλλο τι ἐξ αὐτῆς θηρῶμεν, ἐπειδὴν παρῆ, ἢ μόνον τὸ
παρεῖναι αὐτὴν καὶ ἐν ἀδιαλείπτῳ θεωρεῖα ἡμᾶς εἶναι καὶ εἰς αὐτὴν
καὶ δι' αὐτὴν ἀγωνίζεσθαι), τὰ δὲ δι' ἕτερα, (ὡς) τὴν πίστιν διὰ
τὴν ἐξ αὐτῆς περιγενομένην φυγὴν τε τῆς κολάσεως καὶ ὠφέλειαν
τὴν ἐκ τῆς ἀνταποδόσεως. φόβος μὲν γὰρ αἰτιῶς τοῦ μὴ ἁμαρτάνειν
20 τοῖς πολλοῖς, ἐπαγγελία δὲ ἀφορμὴ τοῦ διοικεῖν ὑπακοήν, δι' ἧς ἢ
σωτηρία. τελειώτατον ἄρα ἀγαθὸν ἢ γνῶσις, δι' αὐτὴν οὐσα αἰρετή, 99, 1
κατ' ἐπακολούθημα δὲ καὶ τὰ διὰ ταύτης ἀκολουθοῦντα καλὰ. καὶ 2
ἢ κόλασις τῷ μὲν κολαζομένῳ διορθώσεως αἰτία, τοῖς δὲ διορᾶν |
κόρρωθεν δυναμένους παράδειγμα γίνεται, δι' οὗ τὸ συνεμπίπτειν 282 3
25 τοῖς ὁμοίοις ἀνακόπτουσι. δεξώμεθα οὖν τὴν γνῶσιν οὐ τῶν ἀπο- 3
βαινόντων ἐπίμενοι, ἀλλ' αὐτοῦ ἕνεκα τοῦ γινώσκειν ἀσπαζόμενοι.
πρώτη γὰρ ὠφέλεια ἢ ἕξις ἢ γνωστικὴ, ἡδονὰς ἀβλαβεῖς παρεχομένη
καὶ ἀγαλλίασιν καὶ νῦν καὶ εἰς ὕστερον. τὴν δὲ ἀγαλλίασιν εὐφρο- 4
σύνην εἶναι φασιν, ἐπιλογισμὸν οὐσαν τῆς κατὰ τὴν ἀλήθειαν ἀρετῆς
30 διὰ τινος ἐστιάσεως καὶ διαχύσεως ψυχικῆς. τὰ δὲ μετέχοντα τῆς 5
γνώσεως ἔργα αἱ ἀγαθὰ καὶ καλὰ πράξεις εἰσὶν. πλοῦτος μὲν | γὰρ 790 P
ἀληθῆς ὁ ἐν ταῖς κατὰ τὴν ἀρετὴν πράξεσι πλεονασμός, πενία δὲ ἢ
κατὰ τὰς κοσμικὰς ἐπιθυμίας ἀπορία. αἱ κτήσεις γὰρ καὶ χρήσεις 6
τῶν ἀναγκαίων οὐ τὴν ποιότητα ἔχουσι βλαβεράν, ἀλλὰ τὴν παρὰ

10—17 Chrysipp Fr. mor. 110 Arnim 31—33 vgl. QDS 19 33—
S. 482, 1 αἱ—ποσότητα Sacr. Par. 253 Holl; Maximus Cap. 13; Antonius Me-
lissa p. 37 Gesner

17 (ὡς) Heyse 21 τελειώτατον L αὐτὴν L 33 κοσμικὰς Sy κο-
σμίας L 33 f ἢ τῶν ἀναγκαίων κτήσεις καὶ χρήσεις—ἔχει (ἴσχει) Sacr. Par. (RL)
Max. Ant.

Clemens II.

ταύτης εἰδὼν ἀρεταί· σωφροσύνην γὰρ καὶ φρόνησιν ἐκδεδάσαι· δικαιοσύνην καὶ ἀνδρείαν, ὧν χρησιμώτερον οὐδέν ἐστιν ἐν ἡμῶν ἀνθρώποις· ἐπὶ πάνσιν εἰδέναι αὐτοὺς κάκεινο ἔχουσαν, ὅτι φύσει μὴ γέγοναμεν πρὸς ἀρετὴν, οὐ μὴν ὥστε ἔχειν αὐτὴν ἐκ γενετῆς. ἀλλὰ ὅς πρὸς τὸ κτήσασθαι ἐπιτήδευοι.

XII. Ὡς λόγῳ λέγεται τὸ πρὸς τῶν ἀρετικῶν ἀπορούμενον ἡμῶν πότερον τέλειος ἐπλάσθη ὁ Ἀδάμ ἢ ἀτελής· ἀλλ' εἰ μὲν ἀτελής, πῶς τέλειον θεοῦ ἀτελής τὸ ἔργον καὶ μάλιστα ἀνθρώπος; εἰ δὲ τέλειος, πῶς παραβαίνει τὰς ἐντολάς; ἀκούσονται γὰρ καὶ παρ' ἡμῶν ὅτι ὁ τέλειος κατὰ τὴν κατασκευὴν οὐκ ἐγένετο, πρὸς δὲ τὸ ἀναδέξασθαι τὴν ἀρετὴν ἐπιτήδευος· διαφέρει γὰρ δὴ που ἐπὶ τὴν ἀρετὴν γίνεσθαι ἐπιτήδειον πρὸς τὴν κτήσιν αὐτῆς· ἡμᾶς δὲ ἐξ ἡμῶν αὐτῶν βούλεται σφῆξασθαι. αὕτη οὖν φύσις ψυχῆς ἐξ ἑαυτῆς ὁρμᾶν· εἴτε λογικοὶ ὄντες λογικῆς οὐσίας τῆς φιλοσοφίας συγγενές· τι ἔχομεν πρὸς αὐτὴν· ἢ δὲ ἐπιτηδειότης φορὰ μὲν ἐστὶ πρὸς ἀρετὴν, ἀρετὴ δ' οὐ.

Πάντες μὲν οὖν, ὡς ἔφη, πρὸς ἀρετῆς κτήσιν πεφύκασιν, ἀλλ' ὁ μὲν μᾶλλον, ὁ δ' ἥττον πρόοισι τῇ τε μαθήσει τῇ τε ἀσκήσει. οὐ καὶ οἱ μὲν ἐξήρκεσαν μέχρι τῆς τελείας ἀρετῆς, οἱ δὲ μέχρι τινος ἴσθασαν, ἀμνηθῆντες δ' αὐτίκα, καὶ εἰ ἄλλως ἦσαν εἴφηντες, οἱ δὲ τούναντιον ἀπετρέψασαν. πολὺ δὲ μᾶλλον ἢ μεγέθει πασῶν μαθησίων καὶ ἀληθείᾳ διαφέρονσα γνώσις χαλεπωτάτη κτήσασθαι καὶ ἐν πολλῇ καμάτῳ περιγίνεται. ἀλλ', ὡς ἴσκειν, οὐκ ἔγνωσαν μετῆρας θεοῦ, ὅτι ὁ θεὸς ἔκτισεν τὸν ἀνθρώπον ἐπὶ ἀσφαλείᾳ καὶ εὐκυνετῆς ἰδίας ἰδιότητος ἐποίησεν αὐτόν, καθ' ἣν ἰδιότητα τοῦ πάντος εἰδότητος ὁ γνωστικὸς καὶ ὀδίκαιος καὶ ὁμοιος μετὰ φρονήσεως εἰς μέτρον ἡλικίας τελείας ἀφικνεῖσθαι σπειόμενος. ὅτι δ' οὐ μόνον αἱ πράξεις καὶ αἱ ἔννοιαι, ἀλλὰ καὶ οἱ λόγοι καθαρινόμενοι τῷ γνωστικῷ εὐδοκίμασας τὴν καρδίαν μου, ἐπισκίψου ενδοξοῦ σφίον· εὐκύνεσά, με καὶ οὐκ ἐπίβη ἐν ἐμοὶ ἀδικία, ὅπως ἂν μὴ λαλήσῃ τὸ στόμα μου τὰ ἔργα τῶν ἀνθρώπων· καὶ τί λέγει ἐπὶ ἔργα τῶν ἀνθρώπων· αὕτην τὴν ἀμαρτίαν γνωρίζει, οὐ παραχθῆσιν ἐπὶ μετάνοιαν κερύων γὰρ τοῦτο καὶ τῶν ἄλλων πιστῶν· ἀλλ' ὅ ἐστιν ἀμαρτία· οὐδὲ γὰρ τῆσδε τινος καταγινώσκει, ἀλλ' ἀπλῶς πάσης τῆς ἀμαρτίας.

16 20 vgl. Plat. Mor. p. 2 C 22-24 Weib. Sal. 2, 21 f 25 Plat. Protag. p. 370 B 25 f vgl. E. p. 105, 4, 11 28 30 Paul. 10. 11

1 ἀσφροσύνην φ. σοφία Subject not found Weib. Sal. ἀσφροσύνη φ. σοφία, L. 2 ἡμῶν ἐπιτήδευοι L. vgl. aber Z. 10. 4 γενετῆς, L. 7 ἀτελής; L. 11 το. ἐκ. St. 12 γὰρ Ma. 17 πρῶτον Weib. σοφία L. 20 φ. σοφία L. 30 ἐπὶ, Plat. p. 20 L. 31 παραχθῆσιν, Sal. 2

οὐδ' ὃ ἐποίησέν τις κακῶς, ἀλλὰ τὸ μὴ ποιητέον συνίστησιν. ὅθεν ⁴
καὶ ἡ μετάνοια δισσή· ἢ μὲν κοινή ἐπὶ τῷ πεπλημμεληκέναι, ἢ δέ,
τὴν φύσιν τῆς ἀμαρτίας καταμαθούσα, ἀφίστασθαι τοῦ ἀμαρτάνειν
αὐτοῦ κατὰ προηγούμενον λόγον κείθει, ᾧ ἔπεται τὸ μὴ ἀμαρ-
5 τάνειν.

Μὴ τοίνυν λεγόντων ὡς ὁ ἀδικῶν καὶ ἀμαρτάνων κατ' ἐνέργειαν ^{98, 1}
δαιμόνων πλημμελεῖ, ἐπεὶ καὶ ἀθῆτος γένοιτο, τὰ δὲ αὐτὰ τοῖς δαι-
μονίοις κατὰ τὸ ἀμαρτάνειν αἰρούμενος, ἀνέδραστος καὶ κοῦφος καὶ
εὐμετάβολος ἐν ἐπιθυμίαις, ὡς δαίμων, γίνεται ἄνθρωπος δαιμονικός.
10 αὐτίκα ὁ μὲν κακὸς φύσει, ἀμαρτητικός διὰ κακίαν γενόμενος, φαῦλος ²
καθέστηκεν, ἔχων ἦν ἐκῶν εἴλετο· ἀμαρτητικός δὲ ὢν καὶ κατὰ τὰς
πράξεις διαμαρτάνει· ἔμπαλιν δὲ ὁ σπουδαῖος κατορθοῖ. διὸ οὐ μόνον ³
τὰς ἀρετάς, ἀλλὰ καὶ τὰς πράξεις τὰς καλὰς ἀγαθὰ καλοῦμεν·
τῶν δὲ ἀγαθῶν ἴσμεν τὰ μὲν αὐτὰ εἶναι ἀρετὰ, ὡς τὴν γνῶσιν
15 (οὐ γὰρ ἄλλο τι ἐξ αὐτῆς θηροῦμεν, ἐπειδὴν παρῆ, ἢ μόνον τὸ
παρεῖναι αὐτὴν καὶ ἐν ἀδιαλείπτῳ θεωρεῖν ἡμᾶς εἶναι καὶ εἰς αὐτὴν
καὶ εἰς αὐτὴν ἀγωνίζεσθαι), τὰ δὲ εἰς ἕτερα, (ὡς) τὴν πίστιν διὰ
τὴν ἐξ αὐτῆς περιγενομένην φυγὴν τε τῆς κολάσεως καὶ ὠφέλειαν
τὴν ἐκ τῆς ἀνταποδόσεως. φόβος μὲν γὰρ αἰτίας τοῦ μὴ ἀμαρτάνειν
20 τοῖς πολλοῖς, ἐπαγγελία δὲ ἀφορμὴ τοῦ διώκειν ὑπακοήν, εἰς ἧς ἡ
σωτηρία. τελειότατον ἄρα ἀγαθὸν ἡ γνῶσις, εἰς αὐτὴν οὐσα ἀρετῆ, ^{99, 1}
κατ' ἐπακολούθημα δὲ καὶ τὰ διὰ ταύτης ἀκολουθοῦντα καλὰ. καὶ ²
ἡ κόλασις τῷ μὲν κολαζομένῳ διορθώσεως αἰτία, τοῖς δὲ διορᾶν |
πόρρωθεν δυναμένοις παράδειγμα γίνεται, εἰς οὐ τὸ συνεμπίπτειν ^{282 3}
25 τοῖς ὁμοίοις ἀνακόπτουσιν. δεξώμεθα οὖν τὴν γνῶσιν οὐ τῶν ἀπο- ³
βαινόντων ἐφιέμενοι, ἀλλ' αὐτοῦ ἕνεκα τοῦ γινώσκειν ἀσπαζόμενοι.
πρώτη γὰρ ὠφέλεια ἡ ἕξις ἡ γνωστικῆ, ἡδονὰς ἀβλαβεῖς παρεχομένη
καὶ ἀγαλλιασιν καὶ νῦν καὶ εἰς ὕστερον. τὴν δὲ ἀγαλλιασιν εὐφρο- ⁴
σύνην εἶναι φασιν, ἐπιλογισμὸν οὐσαν τῆς κατὰ τὴν ἀλήθειαν ἀρετῆς
30 διὰ τινος ἐστιάσεως καὶ διαχύσεως ψυχικῆς. τὰ δὲ μετέχοντα τῆς ⁵
γνώσεως ἔργα αἱ ἀγαθὰ καὶ καλὰ πράξεις εἰσὶν. πλοῦτος μὲν | γὰρ ^{790 P}
ἀληθῆς ὁ ἐν ταῖς κατὰ τὴν ἀρετὴν πράξεσι πλεονασμός, πενία δὲ ἡ
κατὰ τὰς κοσμικὰς ἐπιθυμίας ἀπορία. αἱ κτήσεις γὰρ καὶ χρήσεις ⁶
τῶν ἀναγκαίων οὐ τὴν ποιότητα ἔχουσι βλαβεράν, ἀλλὰ τὴν παρὰ

10—17 Chrysipp Fr. mor. 110 Arnim 21—22 vgl. QDS 19 23—
S. 482, 1 αἰ—ποσότητα Sacr. Par. 253 Holl; Maximus Cap. 13; Antonius Me-
lissa p. 37 Gesner

17 (ὡς) Heyse 21 τελειότατον L αὐτὴν L 22 κοσμικὰς Sy κο-
σμίας L 23 f ἡ τῶν ἀναγκαίων κτήσεις καὶ χρήσεις—ἔχει (ἴσχει) Sacr. Par. (RL)
Max. Ant.

Clemens II.

31

τὸ μέτρον ποσότητα. διόπερ τὰς ἐπιθυμίας ὁ γνωστικὸς περιγράφει ὡς
κατὰ τε τὴν κτῆσιν κατὰ τε τὴν χρῆσιν, οὐχ ὑπερβαίνων τὸν τῶν
ἀναγκαίων ὄρον. τὸ ζῆν ἄρα τὸ ἐνταῦθα ἀναγκαῖον ἠγνούμενος ἢ ἢ
ἐπιστήμης συναύξησιν καὶ τὴν περιποίησιν τῆς γνώσεως. οὐ τὸ ζῆν
5 ἀλλὰ τὸ εὐ ζῆν περὶ πλείστον ποιήσεται, μήτ' οὖν παιδας μήτ' α
γάμον ἢ τοὺς γονεὺς τῆς πρὸς τὸν θεὸν ἀγάπης καὶ τῆς ἐν αὐτῷ
δικαιοσύνης προτιμῶν. ἀδελφῆ δὲ τούτῳ ἢ γυνὴ μετὰ τὴν παιδα
ποιαν, ὡς καὶ ὁμοπατρία, κρίνεται. τότε μόνον τοῦ ἀνδρὸς ἀνε
μνησκομένη. ὀπιηίκα ἂν τοῖς τέκνοις προσβλέπη, ὡς ἂν ἀδελφῆ
10 τῶ ὄντι ἰσομένη καὶ μετὰ τὴν ἀπόθεσιν τῆς σαρκὸς τῆς διαχωρι
ζούσης καὶ διοριζούσης τὴν γνώσιν τῶν πνευματικῶν τῇ ἰδιότητι
τῶν σχημάτων. αὐταὶ γὰρ καθ' αὐτὰς ἐκ' ἰσῆς εἰσὶ ψυχὰς αἱ ψυχῶ
οὐθέτεραι, οὔτε ἄρρενες οὔτε θήλειαι, ἐκὰν μήτε γαμῶσι μήτε γεμ
σκωνται· καὶ μή τι οὕτως μετατίθεται εἰς τὸν ἄνδρα ἢ γυνή. ἀπὸ
15 λυτος ἐκ' ἰσῆς καὶ ἀνδρική καὶ τελεία γενομένη. τοῦτ' ἦν ἄρα ὁ
τῆς Σάρρας γένεσιν παιδὸς εὐαγγελισθείσης γέλωσι, οὐκ ἀπιστιοῦσι
οἶμαι, τῶ ἀγγέλῳ, καταυδασθείσης δὲ ἐκείνην αὐτῆς τὴν ὀμίλιαν. ἐ
ἢς ἐμελλεν παιδὸς γενήσεσθαι μήτηρ. καὶ μή τι ἐκτοτε ὁ Ἄβραάμ ἢ
ὀπιηίκα παρὰ τῶ βασιλεὶ τῆς Αἰγύπτου διὰ τὸ τῆς Σάρρας ἰσπ
20 θύνειεν κάλλος, οἰκείως αὐτὴν ἀδελφὴν προσελεπεν καὶ ὁμοπατρίαν
ἀλλ' [οὔτε] ὁμομητρίαν οὐδέπω.

Τοῖς μὲν οὖν ἐξ ἁμαρτιῶν μετανενοηκῶσι καὶ μὴ στερεῶς πενι
στεικῶσι διὰ τῶν δειήσεων παρέχει ὁ θεὸς τὰ αἰτήματα, τοῖς δ'
ἀναμαρτήτως καὶ γνωστικῶς βιοῦσιν ἐννοησαμίνοις μόνον δίδωσιν
25 αὐτίκα τῇ Ἄννῃ ἐννοηθείσῃ μόνον τοῦ παιδὸς ἰδόθη σύλληψις· τοῖς
Σαμουήλ· κατεῖσαι, φησὶν ἢ γραφή, καὶ ποιήσω· ἐννοηθήσεται καὶ
δαίσει· καρδιογενώσθητι γὰρ τὸν θεὸν παρελήφασιν, οὐκ ἐκ κενῆ
ματος ψυχῆς· τεκμαιρόμενον καθάπερ ἡμεῖς οἱ ἄνθρωποι, ἀλλ' οὐδὲ
ἐκ τοῦ ἀποβαίνοντος (γίλοισιν | γὰρ οὕτως νοεῖν), οὐδέ, ὡς ὁ
30 ἀρχιτέκτων γενομένου τὸ ἔργον ἐκῆνεσε, καὶ ὁ θεὸς οὕτως ποιῆσει·

4 f vgl. Plato Kriton p. 45 B οὐ τὸ ζῆν περὶ πλείστον ποιήσεται, ἀλλὰ το
εὐ ζῆν. 18 vgl. Gal. 3, 28. 18 f vgl. Matth. 22, 30, Mark. 12, 25, Luk.
21, 35. 15—18 vgl. Gen 18, 12. 18 21 vgl. Gen 12 11 20. 20 f vgl.
Gen. 21, 12. 22 27 vgl. Strom. VI 74, 1 mit Anm. 25 f vgl. 1 Sam. 1 13
26 f vgl. Matth. 7, 7. 27 vgl. Act. 1, 24; 15, 5.

18 f γαμίσκονται L. 17 ἐκείνη ἢ ἐκείνη; L. 20 f καὶ ὁμοπατρίαν.
ἀλλ' [οὔτε] ὁμομητρίαν οὐδέπω ἢ ἀλλ' οὔτε ὁμομητρίαν οὐδέτω καὶ ὁμοπατρίαν
L. 28 περὶ ψυχῆς ἢ περὶ τῆς ἰσῆς. 29 ὁ ub. d. Z. L.

τὸ φῶς, ἔπειτα ἰδῶν, καλὸν εἶπεν· ὁ δέ, καὶ πρὶν ἢ ποιῆσαι, οἶον 6
 ἔσται, εἰδώς, τοῦτο ἐπήνεσεν· τὸ <δ'> ἐγένετο δυνάμει ποιῶντος καλὸν
 ἄνωθεν διὰ τῆς ἀνάρχου προθέσεως τὸ ἐσόμενον ἐνεργεῖα καλόν.
 αὐτίκα τὸ ἐσόμενον ἤδη προεἶπεν εἶναι καλόν, τῆς φράσεως ὑπερ- 7
 5 βατῶ κρυφάσης τὴν ἀλήθειαν.

Εὐχεται τοίνυν ὁ γνωστικὸς καὶ κατὰ τὴν ἔννοιαν πᾶσαν [τὴν] 102, 1
 οἶραν, δι' ἀγάπης οικειούμενος τῷ θεῷ. καὶ τὰ μὲν πρῶτα ἄφροιν
 ἁμαρτιῶν αἰτήσεται, μετὰ δὲ τὸ μηκέτι ἁμαρτάνειν ἔτι τὸ εὖ ποιεῖν
 10 μίαν συνίεναι, ἵνα δὴ, καθαρὸς τὴν καρδίαν· γενόμενος, δι' ἐπιγνώ- 2
 σεως τῆς διὰ τοῦ υἱοῦ τοῦ θεοῦ ἰκέρωσον πρὸς πρόσωπον· τὴν
 μακαρίαν θέαν μνηθῆ, ἐπακούσας τῆς λεγούσης γραφῆς ἰαγάθον
 νηστεια μετὰ προσευχῆς· νηστεια δὲ ἀποχὰς κακῶν μνηνύουσιν πάν- 8
 των ἀπαξασπλῶς, τῶν τε κατ' ἐνεργεῖαν καὶ κατὰ λόγον καὶ κατὰ
 15 τὴν διάνοιαν αὐτήν. ὡς ἔοικεν οὖν ἡ δικαιοσύνη τετράγωνός ἐστι, 4
 πάντοθεν ἴση καὶ ὁμοία ἐν λόγῳ, ἐν ἔργῳ, ἐν ἀποχῇ κακῶν, ἐν
 εὐποίᾳ, ἐν τελειότητι γνωστικῇ, οὐδαμῆ οὐδαμῶς χωλεύουσα, ἵνα
 μὴ ἄδικός τε καὶ ἄνισος φανῆ. ἡ μὲν οὖν τίς ἐστι δίκαιος, πάντως 5
 οὗτος καὶ πιστός, ἡ δὲ πιστός, οὐδέπω καὶ δίκαιος, τὴν κατὰ προ-
 20 κοπὴν καὶ τελείωσιν δικαιοσύνην λέγω, καθ' ἣν ὁ γνωστικὸς δίκαιος
 λέγεται. αὐτίκα τῷ Ἀβραάμ πιστῶ γενομένῳ ἐλογίσθη εἰς δικαιο- 103, 1
 σύνην, εἰς τὸ μείζον καὶ τελειότερον τῆς πίστεως προβεβηκότι. οὐ 2
 γὰρ ὁ ἀπεχόμενος μόνον τῆς κακῆς πράξεως δίκαιος, ἐὰν μὴ προσ-
 εξεργάσθαι καὶ τὸ εὖ ποιεῖν καὶ τὸ γινώσκειν, δι' ἣν αἰτίαν τῶν
 25 μὲν ἀφεκτέον, τὰ δ' ἐνεργητέον. ἰδιὰ τῶν ὀπλων τῆς δικαιοσύνης 8
 τῶν δεξιῶν καὶ ἀριστερῶν· φησὶν ὁ ἀπόστολος παραπέμπεσθαι τὸν
 δίκαιον εἰς κληρονομίαν τὴν ἄκραν, ὑπὸ τῶν μὲν πεφραγμένων, τοῖς

1 vgl. Gen. 1, 3 f 6 f vgl. Strom. VII 77, 2 10 vgl. Matth. 5, 8
 11 vgl. I Kor. 13, 12 12 f vgl. Tob. 12, 8 14 f vgl. Strom. II 50, 2
 15—18 ὡς ἔοικεν ἢ — φανῆ Sacr. Par. 254 Holl; Maximus Cap. 1; Flor. Mon.
 f. 16^v 15 f ὡς ἔοικεν ἢ — ὁμοία Antonius Melissa I 13 p. 14 Gesner mit dem
 Lemma Μεθοδίου 15 καὶ τετράγωνος vgl. z. B. Plato Protag. p. 339 B; 344 A
 21 f Gen. 15, 6 (Röm. 4, 3) 22—25 οὐχ ὁ — ἐνεργητέον Sacr. Par. 255
 Holl 25 f II Kor. 6, 7

2 τὸ <δ'> Schw 8 He ποιῶν Ma; aber vgl. z. B. S. 466, 4. 27 4 τῆς Sy
 τῆι L 6 [τὴν] Ma 8 ἔτι τὸ St ἐπὶ τὸ L ἐπὶ τῷ Sy ἔπειτα Ma 16 πάν-
 τοθεν < Max. Flor. Mon. 17 χορεύουσα Flor. Mon. 18 τε < Max. Flor.
 Mon. γε Sacr. Par. PM ~ nach ἄνισος Sacr. Par. OAH 18 f ἢ L² ἢ L^{*}
 23 μόνον < Sacr. Par. 23 f προσεργ. Sacr. Par. 27 τῶν μὲν St μὲν
 τῶν L

δὲ καὶ ἐνεργοῦντα. οὐ γὰρ ἡ σκέπη μόνη τῆς παντευχίας· καὶ ἡ τῶν ἁμαρτημάτων ἀποχὴ ἱκανὴ πρὸς τελείωσιν, εἰ μὴ προσλάβῃ τὸ ἔργον τῆς δικαιοσύνης, τὴν εἰς εὐπολίαν ἐνέργειαν. τότε ὁ περιδέξασθαι ἡμῖν καὶ γνωστικὸς ἐν δικαιοσύνῃ ἀποκαλύπτεται, δεδοξασμένος ἦδη, 5 κἀνθὲνδε καθάπερ | ὁ Μωυσῆς τὸ πρόσωπον [τῆς ψυχῆς]. ὅπερ ἐν τοῖς πρόσθεν ἰδίωμα χαρακτηριστικὸν τῆς δικαίας εἰρήκαμεν ψυχῆς· καθάπερ γὰρ τοῖς ἑσίοις ἢ στυγί· τῆς βαφῆς ἐμμείνασα τὴν ἰδιότητα καὶ παραλλαγὴν πρὸς τὰ λοιπὰ παρέχει ἔρια. οὕτως καὶ τῆς ψυχῆς ὁ μὲν πόνος παρήλθεν, μένει δὲ τὸ καλόν, καὶ τὸ μὲν ἦδὲ κατα- 10 λείπεται, ἀναμάσσεται δὲ τὸ αἰσχροῦν. αὐταὶ γὰρ ἐκατέρας ψυχῆς χαρακτηριστικαὶ ποιότητες, ἀφ' ὧν γνωρίζεται ἢ μὲν δεδοξασμένη, ἢ δὲ κατεγνωσμένη. καὶ μὴν καθάπερ τῷ Μωυσεὶ ἐκ τῆς δικαιοπραγίας, 15 καὶ τῆς κατὰ τὸ συνεχὲς πρὸς τὸν θεὸν τὸν λαλοῦντα αὐτῷ ὁμιλίας· ἐπίχροιά τις ἐπεκάθη· τῷ προσώπῳ δεδοξασμένη, οὕτως καὶ τῇ 15 δικαίᾳ ψυχῇ θεία τις ἀγαθωσύνης δύναμις κατὰ τὴν ἐπισκοπὴν κατὰ τε τὴν προφητείαν κατὰ τε τὴν διοικητικὴν ἐνέργειαν ἐγχεριτομίῃ, ὅλον ἀπαντάσματος νοεροῦ καθάπερ ἡλιακῆς ἄλλας ἐναποσημαίνονται τε, δικαιοσύνης· σφραγίδα ἐπιφανῆ, φῶς ἠνωμένον ψυχῇ δι' ἀγάπης ἀδιαστάτου, θεοφορούσης καὶ θεοφορομένης. ἐνταῦθα ἢ ἐξομοίωσις· 20 ἢ πρὸς τὸν σωτῆρα θεὸν ἀνακύπτει τῷ γνωστικῷ, εἰς ὅσον ἀνθρωπίνῃ θειομένων φύσει, γινομένην τελείῃ· ὡς ὁ πατήρ, φησὶν, εἶδόν ἐν τοῖς οὐρανοῖς. αὐτός ἐστιν ὁ εἰκὼν· τεχνία, ἐκ μικρὸν μεθ' ἑμῶν εἶμι, ἐπεὶ καὶ ὁ θεός, οὐχ ἢ φῖσει ἀγαθός ἐστι, ταύτη μὲν μακάριος καὶ ἀσθαρτος, οὕτε πράγματ' ἔχων οὔτε ἄλλῃ παρέχων· 25 ποιῶν δὲ ἰδίως ἀγαθὰ, θεὸς ὄντως· καὶ πατήρ ἀγαθός· ὧν τε καὶ γινομένοις ἐν ἀδιαλείπτῳ εὐποίαις, ἐν ταύτῳ τῆς ἀγαθωσύνης ἀπαράρατος· μένει. τί γὰρ ὄφελος ἀγαθοῦ μὴ ἐνεργοῦντος· μηδὲ ἀγαθῆς φύσεως;

XIII. Ὁ τοίνυν μετριοπαθῆσας τὰ πρῶτα καὶ εἰς ἀπάθειαν μελι- 103 :
3) τήσας ἀξήσας τε εἰς εὐπολίαν γνωστικῆς τελειότητος· ἰσαγγίλο· μὲν

4 f vgl. Exod. 34, 29. 6 εἰρήκαμεν wo? 8-10 vgl. Musonius be-
tellius N. A. XVI I Musonii tell. p. 133, 3 ff Hense: ἂν τε πρῶτον καλὸν μετὰ
τόνοι, ὁ μὲν πόνος οἴσεται, τὸ δὲ καλὸν μένει· ἂν τε ποιῶν αἰσχροῦν μετὰ
ἐδούσης, τὸ μὲν ἦδὲ οἴσεται, τὸ δὲ αἰσχροῦν μένει. 19-21 vgl. Plato Theat.
p. 176 AB. 21 f Matth. 5, 45. 22 f Job. 13, 33. 24 vgl. Ding. Laert. X
179. Cic. De nat. deor. I 17, 45. Epi. kur. Sent. I Usener p. 71, 3 f

8 [τῆς] κατὰ Ma W. 6 ἰδίως (vgl. Strom. VI 134, 2. Lowth τὸ εἶδος
L. 20 τελειότητος, οὐκ ἐν Bas. I. τελειότητος, ἀεὶ αἰσχροῦ; Bywater Journ. of
Philol. 4. 1872 S. 27)

ἐνταῦθα· φωτεινὸς δὲ ἦδη καὶ ὡς ὁ ἥλιος λάμπων κατὰ τὴν εὐεργεσίαν σπεύδει τῇ γνώσει τῇ δικαίᾳ δι' ἀγάπης θεοῦ ἐπὶ τὴν ἀγίαν μνην καθάπερ οἱ ἀπόστολοι, οὐχ, ὅτι ἦσαν ἐκλεκτοὶ, γενόμενοι ἀπόστολοι κατὰ τι φύσεως ἐξαιρετον ἰδίωμα, ἐπεὶ καὶ ὁ Ἰούδας ἐξε-
 5 λέγη σὺν αὐτοῖς, ἀλλ' οἳοί τε ἦσαν ἀπόστολοι γενέσθαι ἐκλεγέντες πρὸς τοῦ καὶ τὰ τέλη προοριζόμενον. ὁ γοῦν μὴ σὺν αὐτοῖς ἐκλεγείς 2
 Μαθθίας, ἄξιον ἑαυτὸν παρασχόμενος τοῦ γενέσθαι | ἀπόστολον, 793 P
 ἀντικατατάσσεται Ἰούδα. ἔξιστιν οὖν καὶ νῦν ταῖς κυριακαῖς ἐνασκή- 106, 1
 σαντας ἐντολαῖς, κατὰ τὸ εὐαγγέλιον τελείως βιώσαντας καὶ γνωστι-
 10 κῶς, εἰς τὴν ἐκλογὴν τῶν ἀποστόλων ἐγγραφῆναι. οὗτος πρεσβύ- 2
 τερὸς ἐστὶ τῶ ὄντι τῆς ἐκκλησίας καὶ διάκονος ἀληθῆς τῆς τοῦ θεοῦ βουλῆσεως, ἐὰν ποιῇ καὶ διδασκῇ τὰ τοῦ κυρίου, οὐχ ὑπ' ἀνθρώπων χειροτονούμενος οὐδ', ὅτι πρεσβύτερος, δίκαιος νομιζόμενος, ἀλλ', ὅτι δίκαιος, ἐν πρεσβυτερίᾳ καταλεγόμενος· κἂν ἐνταῦθα ἐπὶ
 15 γῆς πρωτοκαθεδρίᾳ μὴ τιμηθῇ, ἐν τοῖς εἰκοσι καὶ τέσσαρασι καθεδεῖται θρόνοις τὸν λαὸν κρινῶν, ὡς φησὶν ἐν τῇ ἀποκαλύψει Ἰωάννης. μίᾳ μὲν γὰρ τῶ ὄντι διαθήκη ἡ σωτήριος ἀπὸ καταβολῆς 8
 κόσμου εἰς ἡμᾶς διήκουσα, κατὰ διαφορῶν γενεᾶς τε καὶ χρόνων διάφορος εἶναι τὴν δόσιν ὑποληφθεῖσα. ἀκόλουθον γὰρ εἶναι μίαν 4
 20 ἀμετάθετον σωτηρίας δόσιν παρ' ἐνὸς θεοῦ δι' ἐνὸς κυρίου πολλοτρόπως ὠφελούσαν. δι' ἣν αἰτίαν τὸ μεσότοιχον αἴρεται τὸ διοριζόν τοῦ Ἰουδαίου τὸν Ἕλληνα εἰς περιούσιον λαόν. καὶ οὕτως 107, 1
 ἄμφω εἰς τὴν ἐνότητα τῆς πίστεως κατανωσίν, καὶ ἡ ἐξ ἄμφω ἐκλογὴ μία. καὶ τῶν ἐκλεκτῶν, φησὶν, ἐκλεκτότεροι οἱ κατὰ τὴν 2
 25 τελείαν γνώσιν καὶ τῆς ἐκκλησίας αὐτῆς ἀπληθισμένοι καὶ τῇ μεγαλοπρεπεστάτῃ δόξῃ τετιμημένοι, κριταὶ τε καὶ διοικηταί, ἐκ' ἴσης ἕκ τε Ἰουδαίων ἕκ τε Ἑλλήνων, οἱ τέσσαρες καὶ εἰκοσι, διπλασιασθείσης τῆς χάριτος· ἐπεὶ καὶ αἱ ἐνταῦθα κατὰ τὴν ἐκκλησίαν προκοπαὶ ἐπισκόπων, πρεσβυτέρων, διακόνων μμήματα, οἶμαι, ἀγγελικῆς δόξης
 30 κάκεινης τῆς οἰκονομίας τυγχάνουσιν, ἣν ἀναμένειν φαὶν αἱ γραφαὶ τοὺς κατ' ἴχνος τῶν ἀποστόλων ἐν τελειώσει δικαιοσύνης κατὰ τὸ εὐαγγέλιον βεβιωκότας. ἐν νεφέλαις τούτους ἀρθέντας γράφει ὁ 8

1 vgl. Matth. 13, 43 6—8 vgl. Act. 1, 23. 26 12 f vgl. viell. Act. 14, 23 14 f vgl. Matth. 23, 6; Mark. 12, 39; Luk. 11, 43; 20, 46 15 f vgl. Apok. Joh. 4, 4; Matth. 19, 28; Luk. 22, 30 20 f vgl. Hebr. 1, 1 21 vgl. Ephes. 2, 14 22 vgl. Tit. 2, 14 23 vgl. Ephes. 4, 13 24—27 vgl. Apok. Joh. 4, 4; Matth. 19, 28; Luk. 22, 30 30—32 vgl. etwa I Kor. 2, 9
 32 I Thesa. 4, 17

4 τι Sy τινα L 7 ἀπόστολος Sy 22 f εἰς—λαόν ~ nach ἄμφω
 Ma 30 φαῖν Sy φησὶν L

ἀπόστολος διακονήσῃν μὲν τὰ πρῶτα, ἔπειτα ἐγκαταταγῆναι τῷ
 πρεσβυτερίῳ κατὰ προκοπὴν δόξης (δόξα γὰρ δόξης διαφέρει). ἀχρε-
 ᾶν εἰς τέλειον ἄνδρα αὐξήσωσιν. XIV. οἱ τοιοῦτοι κατὰ τὸν 10 :
 Δαβὶδ κατακαύσουσιν ἐν ὄρει ἀγίῳ θεοῦ, τῇ ἀνωτάτῳ ἐκκλησίᾳ
 5 καθ' ἣν οἱ φιλόσοφοι συνάγονται τοῦ θεοῦ, οἱ τῷ ὄντι Ἰσραηλίται
 οἱ καθαροὶ τὴν καρδίαν, ἐν οἷς δόλος οὐδεὶς, οἱ μὴ καταμίσαντες
 ἐν ἑβδομάδι ἀναπαύσεως, ἀγαθοεργία δὲ θεία, ἑξομοιωσίου εἰς ὀγ-
 δοαδικῆς εὐεργεσίας κληρονομίαν ὑπερκύψαντες, ἀκορίστον θιωφία,
 εἰλικρινεὶ ἐποπτεία προσανέχοντες, ἔστιν δὲ καὶ ἄλλα, φησὶν ὁ 2
 10 κύριος, ἐπρόβατα, ἃ οὐκ ἔστιν ἐκ τῆς αὐλῆς ταύτης, ἄλλης αὐλῆς
 καὶ μονῆς ἀναλόγως τῆς πίστεως κατηξισμένα. ἐτὰ δὲ ἐμὰ πρόβατα 3
 τῆς ἐμῆς ἀκουῖ φωνῆς, συνιέντα γνωστικῶς τὰς ἐντολάς· τὸ δ'
 ἔστιν μεγαλοφρόνας καὶ ἀξιολόγως ἐκδέχεσθαι σὺν καὶ τῇ τῶν ἱερῶν
 ἀνταποδοσεὶ τε καὶ ἀντακολουθίᾳ, ὥστε ὅταν ἀκούσωμεν ἢ πίστει 4
 15 σου σέσωκέν σε, οὐκ ἀπλῶς τοὺς ὀπωσοῦν πιστεύσαντας σωθῆναι
 λέγειν αὐτὸν ἐκδεχόμεθα, ἐὰν μὴ καὶ τὰ ἔργα ἐπακολουθήσῃ. αὐτίκα 5
 Ἰουδαίοις μόνοις ταύτην ἔλεγε τὴν φωνὴν τοῖς νομικῶς καὶ ἀντιπι-
 λήπτως βεβηκόσιν, οἷς μόνον ἢ εἰς τὸν κύριον ὑπελείπετο πίστις,
 οὐκ ἂν οὖν μετὰ ἀκραςίας πιστὸς εἴη, ἀλλὰ κἂν (μὴ ἐξέλθῃ τὴν σάρκα 100 1
 20 ἀποθίσθαι τὰ πάθη ἀνάγκη τοῦτο, ὡς εἰς τὴν μονὴν τὴν οὐκίαν
 χωρῆσαι δετηθῆναι, πλέον δὲ ἔστι τοῦ πιστεῦσαι τὸ γινῶναι, καθά- 2
 περ ἀμίλει τοῦ σωθῆναι τὸ καὶ μετὰ τὸ σωθῆναι τιμῆς τῆς ἀνω-
 τάτῳ ἀξιοθῆναι, διὰ πολλῆς τοίνυν | τῆς παιδείας ἀπεκδυόμενος, 3
 τὰ πάθη ὁ πιστὸς ἡμῶν μέτισιν ἐπὶ | τὴν βέλτερον τῆς προτίρας 4
 25 μονῆν, μεγίστην κόλασιν ἐπιτιμώμενος τὸ ἴδιωμα τῆς μεταβολῆς ὡς
 ἐξήμαρτεν μετὰ τὸ βάπτισμα ἀνιᾶται γοῦν ἐτι μᾶλλον ἤτοι μὴδὲ
 ἢ καὶ μὴδ' ὄλωσ' τυγχάνουσιν σὺν ἄλλοις ὁρᾶ μετιλιγόμενος, πρὸς δὲ 5
 καὶ ἐκαιοχύνεται τοῖς πλημμεληθεῖσιν αὐτῶ, αἱ δὲ μέγιστα κόλασι-
 σθεὶ τῷ πιστῷ, ἀγαθὴ γὰρ ἡ τοῦ θεοῦ δικαιοσύνη καὶ δικαία ἔστιν
 31 ἢ ἀγαθότης αὐτοῦ, κἂν παύσονται ἄρα που αἱ τιμωραὶ κατὰ τὴν 6
 ἀποκλήρωσιν τῆς ἐκτίσεως καὶ τῆς ἐκάστον ἀποκαθάρσεως, μεγίστην
 ἰσχύν παραμύνοισαν λύπην οἱ τῆς ἄλλης ἀξιοὶ ἐπιθίντες αὐλῆς τὴν
 ἐπὶ τῷ μὴ συνιέναι τοῖς διὰ δικαιοσύνην δοξαζομένοις.

2 vgl. I Kor 15, 11 3 Ephes. 4, 11 4 Paul. 14, 1 5f vgl. Job
 1, 47 6 Math. 5, 8 7f vgl. Strom IV 109, 2 10 Job 19, 16 11f
 Job. 19, 27 14f vgl. Mark 5, 34 u. 8 20f 4; 20f 4 - citat. vgl. Par
 20, Hall 32 vgl. Z. 10f

1 ἐγκαταταγῆναι L 7 vor ἀναπαύσεως uδ τελειώσεως von L¹ getilgt
 10 vor ἀλλῆς, uδ αὐτῆ von L¹ getilgt 17 νομικῶς Po νομικῶς L 19 uδ
 vgl. s. 40, 14 Ma 25 μονῆν P 20f 4 32 οι γυ οτι L

Ἀντίκα ὁ Σολομὼν σοφὸν καλῶν τὸν γνωστικὸν περὶ τῶν θαν- 110, 1
 μαζόντων αὐτοῦ τὸ ἄξιωμα τῆς μονῆς τάδε φησὶν· ὀφρονται γὰρ
 τελευτὴν σοφοῦ καὶ οὐ νοήσουσι, τί βουλευσατο περὶ αὐτοῦ καὶ εἰς
 τί ἠσφαλίσατο αὐτὸν ὁ κύριος· ἐπὶ τε τῆς δόξης ἔρουσιν· αὐτοῦ· 2
 5 οὗτος ἦν ὃν ἐσχομένῃ ποτε εἰς γέλωτα καὶ εἰς παραβολὴν ὀνειδισμοῦ,
 οἱ ἄφρονες· τὸν βλον αὐτοῦ ἐλογισάμεθα μανίαν καὶ τὴν τελευτὴν
 αὐτοῦ ἄτιμον· πῶς κατελογίσθη ἐν υἱοῖς θεοῦ καὶ ἐν ἁγίοις ὁ κλη- 3
 ρος αὐτοῦ ἐστίν· οὐ μόνον τοίνυν ὁ πιστός, ἀλλὰ καὶ ὁ ἐθνικός 3
 10 δικαιοῦτατα κρίνεται. ἐπειδὴ γὰρ ἦθει ὁ θεός, αἶτε προγονώστης ὢν,
 μὴ πιστεύοντα τοῦτον, οὐδὲν ἦττον, ὅπως τὴν γε καθ' ἑαυτὸν ἀνα-
 δέξεται τελείωσιν, ἔδωκεν μὲν φιλοσοφίαν αὐτῷ, ἀλλὰ πρὸ τῆς
 πιστεως, ἔδωκεν δὲ τὸν ἥλιον καὶ τὴν σελήνην καὶ τὰ ἄστρο εἰς
 θρησκείαν, ἃ ἐποίησεν ὁ θεός τοῖς ἔθνεσιν, φησὶν ὁ νόμος, ἵνα μὴ
 τέλειον ἄθροι γενόμενοι τελέως καὶ διαφθαρωῶσιν. οἱ δὲ καὶ ταύτη 4
 15 γενόμενοι τῇ ἐντολῇ ἀγνώμονες, γλυκτοῖς προσεσχηκότες ἀγάμασι,
 ἂν μὴ μετανοήσωσι, κρίνονται, οἱ μὲν, ὅτι δυνηθέντες οὐκ ἠθέλησαν
 πιστεῦσαι τῷ θεῷ, οἱ δὲ, ὅτι καὶ θελήσαντες οὐκ ἐξεπόνθησαν περι-
 γενέσθαι πιστοί· ναὶ μὴν κάκεινοι οἱ ἀπὸ τῆς τῶν ἄστρον σεβήσεως 111, 1
 20 μὴ ἐπαναδραμόντες ἐπὶ τὸν τούτων ποιητὴν. ὁδὸς γὰρ ἦν αὕτη
 δοθεῖσα τοῖς ἔθνεσιν ἀνακῦψαι πρὸς θεὸν διὰ τῆς τῶν ἄστρον
 θρησκείας. οἱ δὲ μὴ ἐπὶ τούτοις θελήσαντες ἐπιμείναι τοῖς δοθεῖσιν 2
 αὐτοῖς ἀστράσιν, ἀλλὰ καὶ τούτων ἀποπεσόντες εἰς λίθους καὶ ξύλα,
 ὡς χνοῦς, φησὶν, ἐλογίσθησαν | καὶ ὡς σταγῶν ἀπὸ κάδου, περισ- 796 P
 σοὶ εἰς σπηλιάαν, οἱ ἀπορριπτόμενοι τοῦ σώματος. ὥσπερ οὖν τὸ 3
 25 μὲν ἀπλῶς σφίζειν τῶν μέσων ἐστίν, τὸ δ' ὀρθῶς καὶ θεόντως κατ-
 ὀρθωμα, οὕτως καὶ πᾶσα πράξις γνωστικοῦ μὲν κατόρθωμα, τοῦ
 δὲ ἀπλῶς πιστοῦ μέσῃ πράξις λέγοιτ' ἂν, μηδέπω κατὰ λόγον ἐπιτε-
 λουμένη μηδὲ μὴν κατ' ἐπίστασιν κατορθουμένη, πᾶσα δὲ ἔμκαλιν
 τοῦ ἐθνικοῦ ἁμαρτητική· οὐ γὰρ τὸ ἀπλῶς εὐ πράττειν, ἀλλὰ τὸ
 30 πρὸς τινα σκοπὸν τὰς πράξεις ποιεῖσθαι καὶ (κατὰ) λόγον ἐνεργεῖν
 καθῆκον αἱ γραφαὶ παριστάσιν. καθάπερ οὖν τοῖς ἀπείροις τοῦ 112, 1
 λυρίζειν λύρας οὐκ ἀπτεόν οὐδὲ μὴν τοῖς ἀπείροις τοῦ ἀλεῖν ἀλῶν,
 οὕτως οὐδὲ πραγμάτων ἀπτεόν τοῖς μὴ τὴν γνώσιν εἰληφόσι καὶ

2—4 Weish. Sal. 4, 17 4—8 Weish. Sal. 5, 3—5 11—14 vgl. Orig.
 Comm. in Joh. II 3, 25 p. 56, 9 f Preuschen 18 vgl. Deut. 4, 19 22 vgl.
 z. B. Jerem. 2, 27 28 vgl. Psal. 1, 4; Jes. 40, 15 u. Strom. IV 154, 4; VII
 110, 3 24—31 Chrypp Fr. mor. 516 Arnim 31—8. 488, 1 καθάπερ
 τοῖς — τὸν βλον χρηστέον Sacr. Par. 257 Holl

16 ἂν St κἄν L 19 τὸν corr. aus τῶν L' 28 πᾶσα Schw παντός
 L 30 (κατὰ (vgl. S. 488, 28f) Po 31 καθῆκον Arnim καθῆκεν L καθῆκεν,
 (ὡς) Sy

εἰδῶσιν ὅπως αὐτοῖς παρ' ὅλον τὸν βίον χρηστέον. τὸν γοῖν τῆς 2
 ἐλευθερίας ἀγῶνα οὐ μόνον ἐν πολέμοις ἀγωνίζονται οἱ πολέμων
 ἀθληταί, ἀλλὰ καὶ ἐν συμποσίοις καὶ ἐπὶ κοίτης κὰν τοῖς δεκαστη-
 ρίοις οἱ ἀλειψάμενοι τῷ λόγῳ. ἀχμάλωτοι γενέσθαι ἠδονῆς αἰσχ-
 5 νόμιοι·

οὐ μήποτε τὰν ἀρετὰν ἀλλάξομαι ἀντ' ἀδίκου κέρδους.

ἀδίκου δὲ ἀντικρου κέρδος ἠδονὴ καὶ λύπη πόθος τε καὶ φόβος καὶ 8
 συνελόντι εἰπεῖν τὰ πάθη τῆς ψυχῆς. ὅν τὸ παραντίκα τερπνὸν
 ἀνιαρὸν εἰς τοῦτίον. ἐπὶ γὰρ ὄφιλος. ἐὰν τὸν κόσμον κερδήσῃ· 4
 10 φησί, ἐτὴν δὲ ψυχὴν ἀπολέσῃ· ὁ δὴλον οὖν τοῦς μὴ ἐπιτελοῦντα· 8
 τὰς καλὰς πράξεις· οὐδὲ γινώσκουσιν τὰ ὀφέλιμα ἑαυτοῖς. εἰ δὲ τοῦτο.
 οὐδὲ εἴξασθαι ὀρθῶς οἰοί τε οἴτοι παρὰ τοῦ θεοῦ λαβεῖν τὰ ἀγαθὰ
 ἀγροῦντες τὰ ὄντως ἀγαθὰ. οὐδ' ἂν λαβόντες ἀλοθιοῦντο τῆς δω-
 15 ρεῖας οὐδ' ἂν τι ἀπολαύσειαν κατ' ἀξίαν οὐ μὴ ἔγνωσαν. ἐπὶ τε τῆς
 ἀπειρίας τοῦ χρήσασθαι | τοῖς δοθείσι καλῶς ἐπὶ τε τῆς ἀγαν ἐμα-
 θίας, μηδέπω πῶς· χρηστέον ται· θείαις δωρεαῖς ἔγνωκότες. ἀμαθία
 δὲ ἀγνοίας αἰτία.

Καὶ μοι δοκεῖ κομπῶδους μὲν εἶναι τυχεῖς καύχημα, πλὴν ἐνὸν 112 1
 εὐδότηον, ἐπιφθέγγισθαι τοῖς κατὰ περιστάσαιν συμβαλίνουσι·

2) πρὸς ταῦθ' ὅ τι χυρὴ καὶ παλαμάσθων·
 τὸ γὰρ εἶ μετ' ἐμοῦ
 καὶ τὸ δίκαιον σύμμαχον ἴσται,
 καὶ οὐ μήποτε ἄλῳ, καλὰ πράσσοιν.

αὕτη δὲ ἡ ἐνδυνειδησία τὸ ὄσιον τὸ πρὸς τὸν θεὸν καὶ τὸ πρὸς τοῖς 2
 2' ἀνθρώποις δίκαιον διασφῆμι, καθαρὰν τὴν τυχερὴν ἐπιλάττοσα δω-
 νοήμασι σεμνοῖς καὶ λόγοις ἀγροῖς καὶ τοῖς δικαίοις ἔργοις. οὔτως 8
 δύνανται λαβοῦσα κινητικὴν ἢ ψυχὴ μελιτῶ εἶναι θείος, πακὸν μὲν
 οὐδὲν ἄλλο πλὴν ἀγροίας εἶναι νομίζονσα καὶ τῆς μὴ κατὰ τὸν
 ὀρθὸν λόγον ἐπιρρησίας. αἰεὶ δὲ ἐνχαριστοῦσα ἐπὶ πᾶσι τῷ θεῷ δι·

6 PLAT. Adesp. 104 B; vgl. Pindar Pyth. IV 140 κέρδος αἰτίσαι πρὸς ἄσπ·
 ἄσπ· 9 f vgl. Matth 10, 20, Mark 7, 9, Luk. 9, 25 20—22 Eurip. Iphig
 Fr. inc. 918, 1. 3 5; vgl. Elter, Gnom. hist. 110 27 vgl. S. 145 9, Protr. 114 4

1 παρ' ὅλον Hact. Par. wie Henschel παρὰ λόγῳ L. 2 χρηστέον τῶν ἀσπ
 Ze. ben der Umstellung L. 6 μήποτε τὰς Βερgh μὲν ποτ' ἀσπ L. μὲν τῶν τῶν
 Ny ἀλλάξομαι Ny ἀλλάξομαι L. 7 ποθο, vgl. Chrys. p. Fr. mox 51 f Argum
 Munsel πόθος L. 12 οἴτοι am Rand L. 14 ἂν τι Ny ἀντι L. 16 μηδέπω
 πῶς; Henschel μηδὲ πῶς Ny 18 ἀσπ· Colbet 7, 454 ἀσπ· L. 20 παλαμάσθων
 Cic. Ad Att. VIII 5 2 παλαμάσθων L. 22 κατὰ Eurip. aber nicht (Gnom.)

ἀκοῆς δικαίας καὶ ἀναγνώσεως θείας, διὰ ζητήσεως ἀληθοῦς, διὰ
 προσφορᾶς ἀγίας, δι' εὐχῆς μακαρίας, αἰνουῦσα, ὑμνουῦσα, εὐλογοῦσα,
 ψάλλουσα· οὐ διορίζεται ποτε τοῦ θεοῦ κατ' οὐδένα καιρὸν ἢ τοιάδε
 ψυχῇ. εἰκότως οὖν εἰρηται· καὶ οἱ πεποιθότες ἐπ' αὐτῷ συνήσουσιν 4
 5 ἀλήθειαν, καὶ οἱ πιστοὶ ἐν ἀγάπῃ προσμενοῦσιν αὐτῷ.· ὁρᾶς οἷα
 περὶ τῶν γνωστικῶν διαλέγεται ἡ σοφία. ἀναλόγως ἄρα καὶ (αἱ) μοναὶ 114, 1
 ποικίλαι κατ' ἀξίαν τῶν πιστευσάντων. αὐτίκα ὁ Σολομών· ὁδοθή-
 σεται γὰρ αὐτῷ τῆς πίστεως ἡ χάρις ἐκλεκτῆ καὶ κληρὸς ἐν ναῶ
 κυρίου θυμωρέστερος.· τὸ συγκριτικὸν γὰρ δείκνυσι μὲν τὰ ὑποβε- 285 S 2
 10 βηκότα ἐν τῷ ναῶ τοῦ θεοῦ, ὅς ἐστιν ἡ πᾶσα ἐκκλησία, ἀπολείπει
 δὲ ἐννοεῖν καὶ τὸ ὑπερθετικόν, ἐνθα ὁ κύριός ἐστιν. ταύτας ἐκλεκτάς 3
 οὖσας τὰς τρεῖς μονὰς οἱ ἐν τῷ εὐαγγελίῳ ἀριθμοὶ αἰνίσσονται. ὁ
 τριάκοντα καὶ (ὁ) ἐξήκοντα καὶ ὁ ἑκατόν. καὶ ἡ μὲν | τελεία κληρο- 4 798 P
 15 νομία τῶν εἰς ἄνδρα τέλειον ἀφικνουμένων κατ' εἰκόνα τοῦ κυ-
 ρίου, ἡ δὲ ὁμοίωσις οὐχ, ὡς τινες. ἢ κατὰ τὸ σχῆμα τὸ ἀνθρώπειον
 (ἄθεος γὰρ ἦδε ἢ ἐπιφορά) οὐδὲ μὴν ἢ κατ' ἀρετὴν, ἢ πρὸς τὸ πρῶ- 5
 τον αἰτιον· ἀσεβῆς γὰρ καὶ ἦδε ἢ ἐκδοσις, τὴν αὐτὴν ἀρετὴν εἶναι
 ἀνθρώπου καὶ τοῦ παντοκράτορος θεοῦ προσδοκησάντων· ὑπέλα-
 20 βες, φησὶν ἄνομιαν, ὅτι ἔσομαι σοι ὅμοιος· ἀλλ' ἄρκετόν γὰρ τῷ
 20 μαθητῇ γενέσθαι ὡς ὁ διδάσκαλος, λέγει ὁ διδάσκαλος. καθ' ὁμοίω- 6
 σιν οὖν τοῦ θεοῦ ὁ εἰς νόθεσίαν καὶ φιλίαν τοῦ θεοῦ καταταγείς
 κατὰ τὴν συγκληρονομίαν τῶν κυρίων καὶ θεῶν γίνεται, ἔάν. καθὼς
 αὐτὸς ἐδίδαξεν ὁ κύριος, κατὰ τὸ εὐαγγέλιον τελειωθῇ.

XV. Ὁ γνωστικὸς ἄρα τὴν προσεχέστεραν ἀναμιάσεται ὁμοίω- 115, 1
 25 τητα, τὴν διάνοιαν τὴν τοῦ διδασκάλου, ἦντινα ἐκεῖνος νοῶν ἐνετεί-
 λατό τε καὶ συνεβούλευσε τοῖς φρονίμοις καὶ σώφροσι, ταύτην
 συνίεις, ὡς ὁ διδάξας ἐβούλετο, καὶ ἰδίᾳ τὴν νόησιν ἀναλαβῶν τὴν
 μεγαλοπρεπῆ, διδάξας μὲν ἀξιολόγως ἐπὶ τῶν δωματίων· τοὺς ὑψη-
 30 λῶς οἰκοδομεισθαι δυναμένους, προκατάρξας δὲ τῆς τῶν λεγομένων
 ἐνεργείας κατὰ τὸ ὑπόδειγμα τῆς πολιτείας· δυνατὰ γὰρ ἐνετείλατο. 2

4 f Weish. Sal. 3, 9 6 f. 11—13 vgl. Papias Fr. 5 Routh (aus Iren. V
 36) 7—9 Weish. Sal. 3, 14 12 f Matth. 13, 8 14 Ephes. 4, 13 14 f.
 20 f vgl. Gen. 1, 26 17 f vgl. Chrysipp Fr. mor. 250 Arnim (= Strom. VII 88);
 Strom. II 135, 3 18 f Psal. 49, 21 19 f Matth. 10, 25 21 vgl. Ephes.
 1, 5 22 f vgl. Matth. 5, 48 24—26 vgl. z. B. Joh. 13, 15 28 vgl. Matth.
 10, 27; Luk. 12, 3

3 οὐ(δὲ) Wi 6 .ai) Schw 9 δείκνυσι corr. aus δείκνυσιν L¹ 13 (ὁ)
 Sy ἐξήκοντα] ξ L 16 ἢ ἐπιφορά Bywater, Journ. of Philol. 4 (1872) S. 216
 ἔφορία L 20 γενέσθαι am Rand L¹ 27 ἰδίᾳ Schw διὰ L

καὶ δεῖ τῶ ὄντι ἀρχικὸν εἶναι καὶ ἡγεμονικὸν τὸν βασιλικὸν τε καὶ
 Χριστιανόν, ἐπεὶ μὴ τῶν ἔξω μόνον θηρίων κατακυριεύειν ἐτάγηται
 ἀλλὰ καὶ τῶν ἐν ἡμῖν αὐτοῖς ἀγρίων παθῶν. κατ' ἐπίστασιν οὖν 2
 ὡς ἔοικεν, τοῦ κακοῦ καὶ ἀγαθοῦ βίου σφίζεται ὁ γνωστικός, 3
 5 τῶν γραμματέων καὶ Φαρισαίων· συνιεὶς τε καὶ ἐνεργῶν. ἐντιμῶν 4
 καὶ κατενοδοῦ καὶ βασιλευεῖ, ὁ Δαβὶδ γράφει, ἐνεκεν ἀληθείας καὶ
 πραότητος καὶ δικαιοσύνης, καὶ ὀδηγήσει σε θαυμαστῶς ἢ δεξιὰ
 σου, τουτέστιν ὁ κύριος. τίς οὖν σοφὸς καὶ συνήσει ταῦτα; 5
 10 ὁ προφήτης, δηλῶν μόνον δύνασθαι τὸν γνωστικὸν τὰ ἐκικεχυ-
 μένως πρὸς τοῦ πνεύματος εἰρημένα νοήσειν τε καὶ διασαφήσειν· καὶ 6
 ὁ συνίων ἐν τῷ καιρῷ ἐκείνῳ σιωπῆσεται, λέγει ἡ γραφή, θη-
 λονότι πρὸς τοὺς ἀναξίους ἐξελεῖται, ὅτι φησὶν ὁ κύριος· ὁ ἔχων
 ὦτα ἀκούειν ἀκούτω, οὐ πάντων εἶναι τὸ ἀκούειν καὶ συνίεναι
 15 λέγων. αὐτίκα ὁ Δαβὶδ σκοτεινὸν ἔδωκε ἐν νεφέλαις ἀέρον· γράφει 11a
 ἐκπὸ τῆς τηλαυγέσεως ἐνώπιον αὐτοῦ αἱ νεφέλαι διεήλθον, χάλασα
 καὶ ἄνθρακις πυρός, ἐκικεχυμένους τοὺς ἀγίους λόγους εἶναι δι-
 δάσκων. καὶ δὴ τοῖς μὲν γνωστικοῖς διειδέτε καὶ τηλαυγίς καθάπερ 2
 χάλασαν ἀβλαβῆ καταπέμπεισθαι θεόθεν μηνύει, | σκοτεινὸς δὲ τοῖς 3
 20 πολλοῖς· καθάπερ τοὺς ἐκ πυρός· ἀπειθεῖσθαι ἄνθρακις, οὓς οὐ
 μὴ τις ἀνάψει καὶ ἀναζωπυρήσει, οὐκ ἐκφλεθροῦνται οὐδ' ἰμπε-
 ρισθῆσονται· κύριος, οὖν φησι, εἰδὼσά μοι γλῶσσαν παιδείας 3
 τοῦ γνῶναι ἐν καιρῷ, ἤντικα δεῖ εἰπεῖν λόγους, οὐ κατὰ τὸ μαρ-
 τύριον μόνον, ἀλλὰ γὰρ καὶ τὸν κατ' ἐρώτησιν καὶ ἀποκρίσιν· καὶ
 25 ἡ παιδεία κυρίου ἀνοίγει μου τὸ στόμα· γνωστικῷ ἄρα καὶ τὸ
 εἰδέναι χρῆσθαι τῷ λόγῳ καὶ ὅποτε καὶ ὅπως· καὶ πρὸς οὐστιας
 ἤδη δὲ καὶ ὁ ἀπόστολος, λέγων· κατὰ τὰ στοιχεῖα τοῦ κόσμου καὶ 11: 1
 οὐ κατὰ Χριστόν, τὴν μὲν διδασκαλίαν τὴν Ἑλληνικὴν στοιχειώδη
 παραδίδοσκον εἶναι, τελειὰν δὲ τὴν κατὰ Χριστόν, καθάπερ ἤδη πρό-
 30 τερον ἐμνησίσαμεν.

Αὐτίκα ἡ ἀγρίλαιος ἐγκεντρίζεται εἰς τὴν πιότητα τῆς ἰλαίας 2
 καὶ δὴ καὶ φέεται ὁμοειδῶς ταῖς ἡμέραις ἰλαίας· χρῆται γὰρ τὸ ἰμ-
 πετιτόμενον ἀπὲρ γῆς τῷ δένδρῳ τῷ ἐν ᾧ φετινέται· πάντα δὲ 3

2 vgl. Gen 1, 25 4 f vgl. Matth 5, 20 5 8 Paul 44, 5 8 f Rom
 14, 10 12 Amos 5, 11 18 f Matth. 11, 15 u. 6 15-17 Paul 17, 12 f
 22 f 24 f Jer 5, 4 f 27 f Kol. 2, 8 29 f vgl. 1 Cor. 3 f 31 f vgl.
 Rom 11, 17

1 δὲτ Ητ δὲ l. 2 μόνον Ma μόνον L 11 νοῦσαι Δεσφῆσαι Ma
 16 αἰτεῖ l. 18 ἀφῆς l. 19 τοῖς 21 20 πολλοῖς Horvat πολλοῖς L
 21 f ἰμπετιτόν, αἰνται μ cor. 110 x L 22 ἰμ φετινέται L

ὁμοῦ τὰ φυτὰ ἐκ κελεύσματος θείου βεβλάσθηεν. διὸ κἄν ἀγριέλαιος
 ὁ κότινος τυγχάνῃ, ἀλλὰ τοὺς ὀλυμπιονίκας στέφει καὶ τὴν ἄμπελον
 ἢ πετελέα εἰς ὕψος ἀνάγουσα εὐκαρπεῖν διδάσκει. ὀρωμεν δὲ ἡδη·
 5 πλείονα τὴν τροφήν ἐπισκώμενα τὰ ἄγρια τῶν δένδρων διὰ τὸ μὴ
 δύνασθαι πέττειν. τὰ οὖν ἄγρια τῶν ἡμέρων ἀπεκτότερα ὑπάρχει,
 καὶ τὸ αἴτιον τοῦ ἄγρια εἶναι αὐτὰ στέρησις δυνάμεως πεπτικῆς.
 λαμβάνει τοίνυν τροφήν μὲν πλείονα ἢ ἐγκεντρισθεῖσα ἐλαία διὰ τὸ
 118, 1 ἄγριαν ἐμφέσθαι· οἶον δὲ ἡδε πέττειν ἐθίζεται τὴν τροφήν, συναξο-
 μοιουμένη τῇ πύοτητι τῆς ἡμέρου, ὡς δὲ καὶ ὁ φιλόσοφος, ἀγρία
 10 εἰκαζόμενος ἐλαία, πολὺ τὸ ἄπεκτον ἔχων, διὰ τὸ εἶναι ζητητικὸς
 καὶ εὐπαρακολούθητος καὶ ὀρεκτικὸς τῆς πύοτητος τῆς ἀληθείας,
 ἐὰν προσλάβῃ τὴν θεῖαν διὰ πίστεως δύναμιν, τῇ χρηστῇ καὶ ἡμέρω
 (ἐγ)καταφτυθενθεῖς γνώσει, καθάπερ ἢ ἀγριέλαιος ἐγκεντρισθεῖσα τῷ
 ὄντως καλῷ καὶ ἐλεήμονι λόγῳ πέττει τε τὴν παραδιδόμενην
 15 τροφήν καὶ καλλιέλαιος γίνεται. ὁ γάρ τοι ἐγκεντρισιμὸς τὰς ἀρχείους
 εὐγενεῖς ποιεῖ καὶ τὰς ἀφόρους φορτίμους γίνεσθαι βιάζεται τέχνη τῇ
 γεωργικῇ καὶ ἐπιστήμῃ τῇ γνωστικῇ.

Φασὶ δ' οὖν γίνεσθαι τὸν ἐγκεντρισιμὸν κατὰ τρόπους τέσσαρας· 119, 1
 ἓνα μὲν καθ' ὃν μεταξὺ τοῦ ξύλου καὶ τοῦ φλοιοῦ ἐναρμόζειν δεῖ
 20 τὸ ἐγκεντριζόμενον, ὡς κατηγοῦνται οἱ ἐξ ἔθνῶν ἰδιῶται ἐξ ἐπι-
 πολῆς δεχόμενοι τὸν λόγον· θάτερον δὲ ὅταν τὸ ξύλον σχίσαντες
 εἰς αὐτὸ ἐμβάλωσι | τὸ εὐγενὲς φυτόν, ὃ συμβαίνει ἐπὶ τῶν φιλο- 800 P
 σοφισάντων· διατμηθέντων γὰρ αὐτοῖς τῶν δογμάτων ἢ ἐπίγνωσις
 τῆς ἀληθείας ἐγγίνεται· ὡς δὲ καὶ Ἰουδαίους διοιχθείσης τῆς καλαιᾶς
 25 γραφῆς τὸ νέον καὶ εὐγενὲς ἐγκεντριζέται τῆς | ἐλαίας φυτόν. ὁ 288 S 3
 τρίτος δὲ ἐγκεντρισιμὸς τῶν ἀγριάδων καὶ τῶν αἰρετικῶν ἄπτεται
 τῶν μετὰ βίας εἰς τὴν ἀλήθειαν μεταγομένων· ἀποξύσαντες γὰρ
 ἑκάτερον ἐπίσφηνον ὅξει δρεπάνῳ μέχρι τοῦ τὴν ἐντεριῶνῃν γυμνώ-
 σαι μὲν, μὴ ἐλκῶσαι δέ, δεσμεύουσι πρὸς ἄλληλα. τέταρτος δὲ ἐστὶν 4
 30 ἐγκεντρισιμοῦ τρόπος ὁ λεγόμενος ἐνοφθαλμισμός· περιαιρεῖται γὰρ
 ἀπὸ εὐγενοῦς στελέχους ὀφθαλμός, συμπεριγραφομένου αὐτῷ καὶ
 τοῦ φλοιοῦ κύκλῳ ὅσον καλαιστικῶν μῆκος, εἶτα ἐναποξύεται τὸ

3—6 ὀρωμεν δὲ ἡδη—πεπτικῆς Sacr. Par. 258 Holl 19—S. 492, 3 vgl.
 Columella De r. r. V 11 f; IV 29, 5 f; De arbor. 8; Geopon. X 75; Theophrast
 De caus. plant. I 6

1 θείου L* θείω L² 2 vor ὁ ist ἐλαία von L¹ getilgt 3 δὲ] δὴ Sacr.
 Par. 4 [τὴν] Wi 5 ὑπάρχει] ἐστὶν Sacr. Par. 6 αὐτὰ εἶναι ~ Sacr. Par.
 8 ἀγρίαν St ἀγρία L ἡδε St ἡδη L 9 ὡς L 12 f (ἐν· τῇ—καταφυ-
 τευθεῖς Schw 13 (ἐγ)καταφτυθενθεῖς (vgl. Protr. 13, 5) Ma ἐγκεντρισθεῖς St
 19 φλοῦ L 20 τὸ Hoeschel τὸν L 24 διοιχθείσης (οι corr. aus ω) L²
 25 ἐλαίας] ἀληθείας Wi 28 ἐπίσφηνον L

οτέλεχος κατ' ὄφθαλμὸν ἴσον τῇ περιγραφῇ, καὶ οὕτως ἐπιτίθεται
 περιοριζόμενον καὶ περιχριόμενον πληρῶ. τηρουμένον τοῦ ὀφθαλ-
 μοῦ ἀπαθοῦς καὶ ἀμολύντου. εἶδος τοῦτο γνωστικῆς διδασκαλίας
 διαθρεῖν τὰ πράγματα δυναμένης, ἀμέλει καὶ ἐπὶ ἡμέρων διέδωκεν
 5 τοῦτο μάλιστα χρησιμεύει τὸ εἶδος.

Δύναται δὲ ὁ ὑπὸ τοῦ ἀποστόλου λεγόμενος ἐγκλισησὶς 15
 τὴν καλλιέλαιον γίνεσθαι, τὸν Χριστὸν αὐτόν, τῆς ἀημέρου καὶ
 ἀπίστου φύσεως καταφύτευομένης εἰς Χριστόν, τοῦτίστι τῶν εἰς
 Χριστὸν πιστευόντων ἄμεινον δὲ τὴν ἐκάστου πίστιν ἐν αὐτῇ ἐγκλι-
 10 τρίζεσθαι τῇ ψυχῇ. καὶ γὰρ τὸ ἅγιον πνεῦμα ταύτῃ πως μετρεῖται
 τεύεται διανενημένον κατὰ τὴν ἐκάστου περιγραφὴν ἀπειρησθαι
 περὶ δὲ τῆς γνώσεως ὁ Σολομὼν διαλεγόμενος τάδε φησὶ· ἡ λαμπρὰ
 καὶ ἀμάραντος ἐστὶν ἡ σοφία καὶ εὐχερῶς θεωρεῖται ὑπὸ τῶν ἀγα-
 15 πίωντων αὐτήν· φθάνει τοὺς ἐπιθυμοῦντας προγνωσθῆναι, ὁ ὀφ-
 θρῖσας ἐκ' αὐτὴν οὐ κοιλιάσει· τὸ γὰρ ἐπιθυμηθῆναι περὶ αὐτῆς
 φρονήσεως τελειότης, καὶ ὁ ἀγρυπνήσας δι' αὐτὴν ταχέως ἀμίμητος
 ἐσται· ὅτι τοὺς ἀξιολογῶν αὐτῆς αὐτὴ περιέρχεται ζητοῦσας· οὗ γὰρ
 πάντων ἡ γνώσις)· καὶ ἐν ταῖς τριβούλαις φαντάζεται αὐτοῖς· ἐπι-
 20 μνωσ· τριβούλαι δὲ ἡ τοῦ βίου διεξαγωγή καὶ ἡ κατὰ τὰς διαθήκας
 πολιτεία. αὐτίκα ἐπιφέρει· καὶ ἐν πάσῃ ἐπινοίᾳ ὑπαντᾷ αὐτοῖς· 121
 κοιλίως θεωρομένη, διὰ πάσης θηλονότι παιδείας· εἴτα ἐπιτίθει
 τὴν τελειωτικὴν ἀγάπην παρατιθέμενος, διὰ λόγον συλλογιστικοῦ καὶ
 λημμάτων ἀληθῶν ἀποδεδεικτωτάτην καὶ ἀληθῆ οὐδέ πως ἐλάττων
 ἐπιφορὰν· ἀρχὴ γὰρ αὐτῆς ἀληθεστάτη παιδείας ἐπιθυμία· τοῦ-
 25 ῖστι τῆς γνώσεως). ἐφροντὶς δὲ παιδείας ἀγάπη, ἀγάπη δὲ τήρησις
 νόμων αὐτῆς, προσοχὴ δὲ νόμων βεβαίωσις· ἀφθαρσία, ἀφθαρσία
 δὲ ἕγγυς εἶναι ποιεῖ θεοῦ, ἐπιθυμία ἄρα σοφίας ἀνάγει ἐπὶ ἰσο-
 λειαν· διδάσκει γὰρ, οἶμαι, ὡς ἀληθινὴ παιδεία ἐπιθυμία τίς ἐστι
 γνώσις, ἀσκησις δὲ παιδείας συνίσταται δι' ἀγάπην γνώσεως καὶ
 31 ἢ μὴν ἀγάπην τήρησις τῶν εἰς γνώσιν ἀναγοισῶν ἐντολῶν ἢ τή-
 ρησις δι' αὐτῶν βεβαίωσις τῶν ἐντολῶν, δι' ἣν ἢ ἀφθαρσία ἐπιση-
 μῶνται, ἀφθαρσία δὲ ἕγγυς εἶναι ποιεῖ θεοῦ, εἰ ἄρα ἀγάπη, τῆς
 γνώσεως ἀφθαρτον ποιεῖ καὶ ἕγγυς θεοῦ βεβαίωσις τὸν βασιλικὸν
 ἀνάγει, ζητεῖν ἄρα δεῖ τὴν γνώσιν εἰς ἴδρῶν, ἵστιν δὲ ἡ μὴ 32

6 f vgl Rom 11, 24 12 19, 20 Weich. Sal. 6, 12-16 12 f l k e
 7 24 28 Weich. Sal. 6, 17 29 34 v 492, 2 Chrysost. Pr 1, 2
 Attim

2 περιγραφοῦσθαι l. 4 [τῶν] W1 11 καταφύτευομένης Ma καταφύει
 μίτω; L 17 αὐτῆ l. 28 καὶ ἀληθῆ; St διὰ τῶν; Ma [διὰ τῶν] W1
 26 ἀφθαρσία; Sy ἀφθαρσία l. 32 εἰ] A Schw 34 ἴδρῶν Deaf vbo

τισις ὁρμῇ ἐπὶ τὸ καταλαβεῖν, διὰ τινων σημείων ἀνευρίσκουσα τὸ ὑποκείμενον, ἢ εὐρεσις δὲ πέρας καὶ ἀνάπανσις ζητήσεως ἐν καταλήψει γενομένης, ὅπερ ἐστὶν ἡ γνῶσις. καὶ αὕτη κυρίως εὐρεσίς ἐστιν [ἢ γνῶσις], κατάληψις ζητήσεως ὑπάρχουσα. σημεῖον δ' εἶναι
5 φασὶ τὸ προηγούμενον ἢ συνυπάρχον ἢ ἐκόμενον.

Τῆς τοίνυν περὶ θεοῦ ζητήσεως εὐρεσις μὲν ἢ διὰ τοῦ υἱοῦ δι- 122, 1
δασκαλία, σημεῖον δὲ τοῦ εἶναι τὸν σωτήρα ἡμῶν αὐτὸν ἐκείνον τὸν υἱὸν τοῦ θεοῦ αἴ τε προηγούμεναι τῆς παρουσίας αὐτοῦ προφητεῖαι, τοῦτον κηρύσσουσαι, αἴ τε συνυπάρξασαι τῇ γενέσει αὐτοῦ τῇ αἰ-
10 σθητῇ περὶ αὐτοῦ μαρτυρεῖναι, πρὸς δὲ καὶ (αἴ) μετὰ τὴν ἀνάληψιν κηρυσσόμεναι τε καὶ ἐμφανῶς δεικνύμεναι δυνάμεις αὐτοῦ. τεκμήριον 2
ἄρα τοῦ παρ' ἡμῶν εἶναι τὴν ἀλήθειαν τὸ αὐτὸν διδάξαι τὸν υἱὸν τοῦ θεοῦ· εἰ γὰρ περὶ πᾶν ζήτημα καθολικὰ ταῦτα εὐρίσκεται πρόσωπόν τε καὶ πρᾶγμα, ἢ ὄντως ἀλήθεια παρ' ἡμῶν δείκνυται
15 μόνοις, ἐπεὶ πρόσωπον μὲν τῆς δεικνυμένης ἀληθείας ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ, τὸ πρᾶγμα δὲ ἡ δύναμις τῆς πίστεως ἢ καὶ παντὸς οὐτινοσοῦν ἐναντιούμενον καὶ αὐτοῦ ὅλου ἐνισταμένου τοῦ κόσμου πλεονάζουσα. ἀλλ' ἐπεὶ τοῦτο ἀνωμολόγηται βεβαιωθῆναι ἐν αἰωνίοις ἔρ- 3
γοῖσι καὶ λόγοις καὶ πέφηεν ἤδη κολάσεως, οὐκ ἀντιρρήσεως ἄξιος
20 ἄπας ὁ μὴ νομίζων εἶναι πρόνοιαν καὶ τῷ ὄντι ἄθεος, πρόκειται δ' ἡμῶν, τί ποιοῦντες καὶ τίνα τρόπον βουῶντες εἰς τὴν ἐπίγνωσιν τοῦ παντοκράτορος θεοῦ ἀφικοίμεθα καὶ πῶς τιμῶντες τὸ θεῖον σφίσι σωτηρίας αἴτιοι γινόμεθα, οὐ παρὰ τῶν σοφιστῶν, ἀλλὰ παρ' αὐτοῦ τοῦ θεοῦ γνόντες καὶ μαθόντες τὸ εὐάρεστον αὐτῷ, τὸ
25 δίκαιον καὶ ὅσιον δρᾶν ἐγχειροῦμεν. τὸ σῶζεσθαι δ' ἡμᾶς εὐάρεστον 4
αὐτῷ, καὶ ἡ σωτηρία διὰ τε εὐπραγίας διὰ τε γνώσεως παραγίνεται, ὣν ἀμφοῖν ὁ κύριος διδάσκαλος.

802 P

Εἴπερ οὖν καὶ κατὰ Πλάτωνα ἢ παρὰ τοῦ θεοῦ ἢ παρὰ τῶν 123, 1
ἐκόντων τοῦ θεοῦ τὸ ἀληθὲς ἐκμανθάνειν μόνως οἷόν τε, εἰκότως
30 παρὰ τῶν θείων λογίων τὰ μαρτύρια ἐκλεγόμενοι τὴν ἀλήθειαν αὐχοῦμεν ἐκδιδάσκεισθαι διὰ τοῦ υἱοῦ τοῦ θεοῦ, προφητευθέντων μὲν τὸ πρῶτον, ἔπειτα δὲ καὶ σαφηνισθέντων· τὰ συνεργοῦντα δὲ πρὸς τὴν εὐρεσιν τῆς ἀληθείας οὐδὲ αὐτὰ ἄδοκιμα. ἢ γοῦν φιλο- 2

4 f vgl. Aristot. Analyt. prior. II 27 p. 70^a 7—10 σημεῖον δὲ βούλεται εἶναι πρότασις ἀποδεικτικῆ ἀναγκαία ἢ ἐνδοξος· οὐ γὰρ ὄντος ἐστίν, ἢ οὐ γενομένου πρότερον ἢ ἴστερον γέγονε τὸ πρᾶγμα· τοῦτο σημεῖόν ἐστι τοῦ γεγονέναι ἢ εἶναι. 18 f Theorie der Rhetoren; vgl. z. B. Auct. ad Herenn. I 8, 13; Cic. De inv. I 24, 34 19 f vgl. Strom. V 6, 1 mit Anm. 28 f vgl. Plato Tim. p. 40 DE; Strom. V 84, 1

σοφία, πρόνοιαν καταγγέλλουσα καὶ τοῦ μὲν εὐδαίμονος βίον τὴν ἀμοιβήν, τοῦ δ' αὖ κακοδαίμονος τὴν κόλασιν, περιληπτικῶς θεολογεί, τὰ πρὸς ἀκριβείαν δὲ καὶ τὰ ἐπὶ μέρος οὐκ εἶσι σφῆσι. οὔτε γὰρ περὶ τοῦ υἱοῦ τοῦ θεοῦ οὔτε περὶ τῆς κατὰ τὴν πρόνοιαν οἰκονομίας ὁμοίως ἤμιν διαλαμβάνει· οὐ γὰρ τὴν κατὰ τὸν θεὸν ἴγναι θρησκείαν. διόπερ αἱ κατὰ τὴν βάρβαρον φιλοσοφίαν αἰρέσεις· κἄν θεὸν λέγωσιν ἵνα κἄν Χριστὸν ὑμῶσι, κατὰ περιλήψιν λέγοσιν, οὐ πρὸς ἀλήθειαν· ἄλλον τε γὰρ θεὸν παρεννόσκουσι καὶ τὸν Χριστὸν οὐχ ὡς· αἱ προφητεῖαι παραδιδόασιν, ἐκδέχονται. ἀλλ' οἷτι γε τὰ φησὶ τῶν δογμάτων αὐτοῖς, ἔστ' ἂν ἐναντιῶνται τῇ κατὰ τὴν ἀλήθειαν ἀγωγῇ, καθ' ἧμῶν ἔστιν. αὐτίκα ὁ Παῦλος τὸν Τιμόθειον περιτίθει διὰ τούτους ἐξ Ἰουδαίων πιστεύοντας, ἵνα μὴ, καταλίοντος αὐτοῦ τὰ ἐκ τοῦ νόμου σαρκικώτερον προειλημμένα, ἀποστῶσι τῆς πίστεως οἱ ἐκ νόμου κατηχούμενοι. εἰδὼς ἀκριβῶς· ὅτι περιτομῇ οὐ δικαιοὶ τοῖς πᾶσι γὰρ πάντα γίνεσθαι ὁμολόγει, κατὰ συμπεριφορὰν σφῶν τὰ κῆρυγμα τῶν δογμάτων, ἵνα πάντας κερδήσῃ. Δανιὴλ δὲ τὸν μαριάμην ἐξέστασεν ἐπὶ τοῦ βασιλείως τῶν Περσῶν, μὴ ἐπεριδῶν θλιβῆναι τὸν λεῶν. φεῖσται τοίνυν τῷ ὄντι οὐχ οἱ συμπεριφερόμενοι δι' οἰκονομίαν σωτηρίας· οὐδ' οἱ περὶ τινα τῶν ἐν μέρει σφαλόμενοι, ἀλλ' οἱ εἰς τὰ κυριώτατα παραπίπτοντες· καὶ ἀθετοῦντες μὲν τὸν κύριον τὸ ὄσον ἐκ' αὐτοῖς, ἀποστεροῦντες δὲ τοῦ κυρίου τὴν ἀληθῆ διδασκαλίαν, οἱ μὴ κατ' ἀξίαν τοῦ θεοῦ καὶ τοῦ κυρίου τὰς γραφάς λαλοῦντές τε καὶ παραδιδόντες· παραθήκη γὰρ ἀποδομένη θεῷ κατὰ τὴν τοῦ κυρίου διδασκαλίαν διὰ τῶν ἀποστόλων αὐτοῦ τῆς θεοσιλοῦς παραδόσεως οἰκισίς τε καὶ οὐνάσκησις· ἢ δὲ ἀποιεῖ εἰς τὸ οὔτε (ἐπιχειρημένως) δηλονότι καὶ ἐν μυστηρίῳ, τὰ τοιαῦτα γὰρ εἰς τὸ οὐδ' λέγεσθαι ἀλληγομεῖται, ἐπὶ τῶν δογμάτων, φησὶ· ἐκτεροῦντες, μεγαλοφρόνως τε ἐκδιξάμενοι καὶ ἐψηγόμενος παραδιδόντες· καὶ κατὰ τὸν τῆς ἀληθείας κανόνα διασαφροῦντες τὰς γραφάς· οὔτε γὰρ ἡ προφητεία οὔτε ὁ σωτὴρ αὐτὸς ἀπλῶς οὕτως, ὡς τοῖς ἐπιτηχοῦσιν ἐνάλωτα εἶναι, τὰ θεία μυστήρια ἀπικθίζετο, ἀλλ' ἐν παρεμβολαῖς διελλίζετο, λέγοντων γοῦν οἱ ἀπόστολοι περὶ τοῦ κυρίου ὅτι· πάντα ἐν παρεμβολαῖς ἐλάλιον καὶ οὐδὲν ἄντιν παραβολῆς ἐλάλιον αὐτοῖς, εἰ δὲ πάντα δι' αὐτοῦ ἐγένετο καὶ χωρὶς αὐτοῦ ἐγένετο

11 f vgl. Act 16, 3 14 vgl. I Kor. 7, 19 16 16 vgl. I Kor. 9, 22

16 - 19 vgl. Dan 5, 7 25 24 Matth. 19, 27 28 f Matth. 13, 1

24 f Joh 1, 3

5 vor τὴν ist aus getilgt L. 9 οἷτι Schw. οἷν L. 16 μαριάμην
1 28 παραβολαῖς L. κα. c. κατὰ θελήν He 30 vor ὁ ist ἀπλῶς, von
L. getilgt

οὐδὲ ἐνε, καὶ ἡ προφητεία ἄρα καὶ ὁ νόμος δι' αὐτοῦ τε ἐγένετο
καὶ ἐν παραβολαῖς ἐλαλήθησαν δι' αὐτοῦ· πλὴν ἰσπαντα ὀρθὰ
ἐνώπιον τῶν συνιέντων, φησὶν ἢ γραφή, τουτέστι τῶν ὅσοι ὑπ' αὐτοῦ
σαφηνοῦσθαισιν <τὴν> τῶν γραφῶν ἐξηγήσιν κατὰ τὸν ἐκκλησιαστικὸν
5 κανόνα ἐκδεχόμενοι διασφύζουσι· κανῶν δὲ ἐκκλησιαστικὸς ἢ συμφῶν 8
καὶ ἡ συμφωνία νόμου τε καὶ προφητῶν τῆ κατὰ τὴν τοῦ κυρίου
παρουσίαν παραδιδόμενη διαθήκη. γνώσει μὲν οὖν ἔπειτα φρόνησις, 4
σωφροσύνη δὲ τῆ φρονήσει· εἰρήσθω γὰρ τὴν μὲν φρόνησιν ὑπάρ-
χειν γνώσιν θεῖαν καὶ ἐν τοῖς θεοποιουμένοις, τὴν δὲ σωφροσύνην
10 θνητὴν καὶ ἐν ἀνθρώποις εἶναι φιλοσοφοῦσιν, οὐδέπω σοφοῖς. αὐ- 5
τίκα, εἴπερ ἀρετὴ [τέ] ἐστὶν θεῖα, καὶ γνώσις αὐτῆς· ἡ σωφροσύνη
δὲ ὅλον ἀτελὴς φρόνησις, ἐπιεμένη μὲν φρονήσεως, ἐργατικὴ δὲ ἐπι-
πόνως καὶ οὐ θεωρητικὴ, καθάπερ ἀμέλει ἢ δικαιοσύνη, ἀνθρωπίνῃ
οὐσα, κοινόν, ὑποβέβηκε <δὲ> τὴν ὁσιότητα, θεῖαν δικαιοσύνην ὑπάρ-
15 χουσαν. τῷ τελείῳ γὰρ οὐκ ἐν συμβολαίοις πολιτικοῖς οὐδὲ ἐν ἀπα- 6
γορεύσει νόμον, ἀλλ' ἐξ ἰδιοπραγίας καὶ τῆς πρὸς θεὸν ἀγάπης ἢ
δικαιοσύνης.

Διὰ πολλὰς τοίνυν αἰτίας ἐκικρύπτονται τὸν νοῦν αἱ γραφαί, 126, 1
πρῶτον μὲν ἵνα ζητητικοὶ ὑπάρχωμεν καὶ προσαγρυπνώμεν αἰετὶ τῆ
20 τῶν σωτηρίων λόγων εὐρέσει, ἔπειτα (ὅτι) μηδὲ τοῖς ἄσασι προσῆκον
ἦν νοεῖν, ὡς μὴ βλαβεῖεν ἐτέρως ἐκδεξάμενοι τὰ ὑπὸ τοῦ ἁγίου πνεύ-
ματος σωτηρίως εἰρημένα. διὸ δὴ τοῖς ἐκλεκτοῖς τῶν ἀνθρώπων 2
τοῖς τε ἐκ πίστεως εἰς γνώσιν ἐγκρίτοις τηρούμενα τὰ ἅγια τῶν
προφητειῶν μυστήρια ταῖς παραβολαῖς ἐγκαλύπτεται· παραβολικὸς 3
25 γὰρ ὁ χαρακτήρ ὑπάρχει τῶν γραφῶν, διότι καὶ ὁ κύριος, οὐκ ὢν
κοσμικός, ὡς κοσμικός εἰς ἀνθρώπους ἦλθεν· καὶ γὰρ ἐφόρεσεν τὴν
πᾶσαν ἀρετὴν ἐμελλέν τε τὸν σύντροφον τοῦ κόσμου | ἀνθρώπον 804 P
ἐπὶ τὰ νοητὰ καὶ κύρια διὰ τῆς γνώσεως ἀνάγειν ἐκ κόσμου εἰς
κόσμον. διὸ καὶ μεταφορικῶς κέχρηται τῆ γραφῇ· τοιοῦτον γὰρ ἢ 4
30 παραβολή, λόγος ἀπὸ τινος οὐ κυρίου μὲν, ἐμφεροῦς δὲ τῷ κυρίῳ

2 f vgl. Prov. 8, 9 9 zu θεοποιουμένοις vgl. Protr. 114, 4 u. 8. St. 9 f
vgl. Strom. VI 61, 2 14 vgl. Sext. Emp. Adv. Math. IX 124 ὁσιότης δικαιοσύνη
πρὸς τοὺς θεοὺς. 15—17 τῷ τελείῳ οὐκ — δικαιοσύνη Sacr. Par. 259 Holl
30—S. 496, 2 vgl. Tryphon περὶ τρόπων (VIII p. 750, 9 ff Wals) παραβολή ἐστὶ
λόγος διὰ παραθέσεως ὁμοίου πράγματος τὸ ὑποκείμενον μετ' ἐνεργείας περι-
στάνων.

4 <τὴν> Ma 7 παρουσίαν παραδιδόμενη Sy παρουσία παραδιδόμενην L
11 [τέ] St αὐτῆς St ἐαντῆς; L 14 <δὲ> Schw τὴν ὁσιότητα St τῆ ὁσιότητι
L 15 συμβόλοις Sacr. Par. 20 <δτι> St <ἐπει> Ma 27 ἀρετὴν] ἀσθέ-
νειαν oder ἀνθρωπότητα Ma 28 κόσμον (ou in Ras.) L' 29 κόσμον] οὐ-
ρανόν Heuse

ἐπὶ τᾷ ἀληθείᾳ καὶ κύριον ἄγων τὸν συνίεντα, ἢ ὡς τινὲς φασί. λέγει
 δὲ ἑτέρων τὰ κυρίως λεγόμενα μετ' ἐνεργείας παριστάουσα. ἡ δὲ 12
 δὲ καὶ ἡ οἰκονομία πᾶσα ἢ περὶ τὸν κύριον προφητευθεῖσα παραβολῆ
 ὡς ἀληθῶς φαίνεται τοῖς μὴ τὴν ἀλήθειαν ἐγνωκόοις, ὅταν τις τῶν
 5 ἰδὼν τοῦ θεοῦ τοῦ τὰ πάντα πεποιηκότος σάρκα ἀνειληφότα καὶ ἐν
 μήτρα παρθένου κνοφορηθέντα, καθὼ γέγινηται τὸ ἀσθητὸν αὐτοῦ
 σαρκίον, ἀκολούθως δέ, καθὼ γέγονεν τοῦτο, πεπονθότα καὶ ἀνιστα-
 μένον ὃ μὲν λέγει, οἱ δὲ ἀκούουσι, Ἰουδαίοις μὲν σκάνδαλον. Ἕλλησι
 δὲ μωρίαν, ὡς φησὶν ὁ ἀπόστολος. διανοιχθεῖσαι δὲ αἱ γραφαὶ καὶ 2
 10 τοῖς ὅτα ἔχουσιν ἐμφήνασαι τὸ ἀληθὲς αὐτὸ ἐκείνο, ὃ πέπονθεν ἐν
 σάρκι. ἦν ἀνείληφεν ὁ κύριος, ἐδύναμιν θεοῦ καὶ σοφίαν καταγγέ-
 λουσιν. ἐπὶ πᾶσι τε τὸ παραβολικὸν εἶδος τῆς γραφῆς, ἀρχαιοτάτων 3
 ὄν, ὡς παρεστήσαμεν, εἰκότως παρὰ τοῖς προφήταις μάλιστα ἐπιπέ-
 νασεν. ἵνα δὴ καὶ τοὺς φιλοσόφους τοὺς παρ' Ἕλλησι καὶ τοὺς παρὰ
 15 τοῖς ἄλλοις βαρβάροις σοφούς ἠγνοηκέναι τὸ ἅγιον ἐκείνην πνεύμα
 τὴν ἰσομένην τοῦ κυρίου παρουσίαν καὶ τὴν ἐκ' αὐτοῦ παραδοθεῖ-
 μένην μυστικὴν διδασκαλίαν. εἰκότως ἄρα κηρύσσουσα ἡ προφητεία 4
 τὸν κύριον, ὡς μὴ παρὰ τὰς τῶν πολλῶν ὑπολήψεις λέγουσα βλα-
 σφημεῖν τισι δοκοῖη. ἐσημάτισε τὰ σημαίνόμενα φωναί; ταῖς καὶ ἐπὶ
 20 ἑτέρας ἐννοίας ἄγειν δυναμέναις. ἀντίκα οἱ προφῆται πάντες οἱ
 προθεσπίσαντες τὴν παρουσίαν τοῦ κυρίου καὶ οὖν αὐτῇ τὰ ἅγια
 μυστήρια ἐδιώχθησαν, ἐφονεύθησαν, καθάπερ καὶ αὐτὸς ὁ κύριος
 διασαγήσας αὐτῶν τὰς γραφὰς καὶ οἱ τούτου γνώριμοι οἱ κηρύξαντες,
 τὸν λόγον ὡσαύτως μετ' αὐτὸν τὸ ζῆν περιβάλλοντο. ὅθεν καὶ ὁ 12α
 25 Πέτρος ἐν τῇ κηρύγματι περὶ τῶν ἀποστόλων λέγων φησὶν ἡμεῖς
 δὲ ἀναπτέξαντες τὰς βίβλους ἃς εἰχομεν τῶν προφητῶν, ἃ μὲν δοκ
 παραβολῶν, ἃ δὲ δι' ἀινιγμάτων, ἃ δὲ ἀνθιπτικῶς καὶ ἀετολογεῖ τὸν
 Χριστὸν Ἰησοῦν ὀνομαζόντων, εἴρομεν καὶ τὴν παρουσίαν αὐτοῦ 3α
 τὸν θάνατον καὶ τὸν σταυρὸν καὶ τὰς λοιπὰς κολάσεις πάσας ὡσαύ-
 30 ἐποίησαν αὐτῷ οἱ Ἰουδαῖοι, καὶ τὴν ἰγίρειν καὶ τὴν εἰς σέφανος
 ἀγάληφιν πρὸ τοῦ Ἱεροσολύμα ἐκτιυθῆναι | καθὼς ἐγγράπτο ταῖς
 πάντα, ἃ ἴδμε αὐτὸν παθεῖν καὶ μετ' αὐτὸν ἂ ἴσταί. ταῦτα οὖν ἐκ 2

8f I Kor. 1. 21 10 vgl. Matth. 11. 15 u. 8. 11 I Kor. 1. 24
 18 vgl. Strom. V 19 3f u. 8. 25 — 497. 1 u. 8 497. 8f Kerygma Petr
 Fr. 9. 10 v. Hobschota TI XI 1 - 24 ff 81f vgl. I Petr. 1. 11

7 τοῦτο τοῦτ aus tot L' 8 λέγει ἀκούουσιν Ma λέγει - ἀκούουσιν L
 14 τοῖς, ἢ τοῖς, L 28 αὐτῶν Ma αὐτοῖς L 29 ἀσθητὸς Sy ὡς σῆμα; L
 27 ἀετολογεῖ L 31 κηρύττει v. Hobschota παθαίνεσθαι Henten Lappofen.
 oder αὐτοῦσαι Pa 32 u. h ä. et ein Buchst. ausrad. u. Schw

γνόντες ἐπιστεύσαμεν τῷ θεῷ διὰ τῶν γεγραμμένων εἰς αὐτόν. καὶ μετ' ὀλίγα ἐπιφέρει πάλιν θεῖα προνοία τὰς προφητείας γεγενῆσθαι παριστάς ὧδε· ἔγνωμεν γὰρ ὅτι ὁ θεὸς αὐτὰ προσέταξεν ὄντως, καὶ οὐδὲν ἄτερ γραφῆς λέγομεν.

- 5 Ἐχει δ' οὖν καὶ ἄλλας τινὰς ιδιότητας ἢ Ἑβραίων διάλεκτος, 129, 1 καθάπερ καὶ ἐκάστη τῶν λοιπῶν, λόγον τινὰ ἐμπεριέχουσα ἔθνικὸν ἐμφαίνοντα χαρακτήρα. διάλεκτον γοῦν ὀρίζονται λέξιν ἔθνικῶν χαρακτήρι συντελουμένην. ἀλλ' οὐτι γὰρ ἐκείναις ταῖς διαλέκτοις ἢ προφητεία γνώριμος καθίσταται· ταῖς μὲν γὰρ Ἑλληνικαῖς κατ' ἐπιτή- 2 δευσιν αἱ καλούμεναι τῶν τρόπων ἐξαλλαγὰς τὰς ἐπικρύψεις ποιοῦνται κατ' εἰκόνα τῶν παρ' ἡμῖν προφητειῶν, † ἀναγόμεναι, πλὴν ἐκουσίου τῆς παρατροπῆς παρὰ τὸ ὀρθὸν ἐμέτρον ἢ σχεδίῳ φράσει γινομένης δεικνύται. ἔστι γοῦν ὁ τρόπος λέξιν παραγεγραμμένη ἀπὸ τοῦ κυρίου ἐπὶ τὸ μὴ κύριον κατασκευῆς ἕνεκα καὶ φράσεως τῆς ἐν τῷ 3 λόγῳ εὐχρηστίας χάριν. ἢ προφητεία δὲ οὐδ' ὄλως τοὺς περὶ τὰς 4 λέξεις σχηματισμοὺς ἐπιτηθεύει διὰ τὸ κάλλος τῆς φράσεως, τῷ δὲ μὴ πάντων εἶναι τὴν ἀλήθειαν ἐπικρύπτεται πολυτρόπως, μόνους τοῖς εἰς γινώσκοντες μεμνημένοις, τοῖς δὲ ἀγάπην ζητοῦσι τὴν ἀλήθειαν, τὸ φῶς ἀνατέλλουσα. λέγεται δ' οὖν εἶδος τῆς προφητείας ἢ παρ- 130, 1 20 ομιλία κατὰ τὴν βάρβαρον φιλοσοφίαν λέγεται τε καὶ παραβολὴ τὸ τε αἰνίγμα ἐπὶ τούτοις. ἀλλὰ μὴν καὶ σοφία λέγεται, καὶ ὡς ἕτερον αὐτῆς ἢ παιδείας λόγοις τε αὐτῶν φρονήσεως καὶ ἱστορικῶν λόγων· καὶ δικαιοσύνη ἀληθῆς διδασκαλία τε αὐτῶν κατενυθῆναι κριμαὶ καὶ πανουργία ἀπάκοις κατὰ τὴν παιδείαν περιγιννομένη 25 αἰσθησίς τε καὶ ἔννοια· τῷ νεοκατηχῆτῳ γινομένη. ἰὸ τούτων 2 ἀκούσασε, φησί, τῶν προφητῶν σοφὸς σοφώτερος ἔσται, κυβερνήσιν δὲ ὁ νοήμων κτήσεται καὶ νοήσει παραβολὴν καὶ σκοτεινὸν λόγον ῥήσεις τε σοφῶν καὶ αἰνίγματα. εἰ δὲ ἀπὸ Ἑλλήνων τοῦ Διὸς τοῦ 3 κατ' ἐπίκλησιν Δευκαλλῶνος τὰς Ἑλληνικὰς συνέβη κεκλήσθαι δια- 806 P 30 λέκτους, ἐκ τῶν χρόνων, ὧν φθάσαντες παρεστήσαμεν, ῥάδιον συνιδεῖν ὅσας γενεὰς τῆς Ἑβραίων φωνῆς αἱ παρ' Ἑλλήσι μεταγενέστεραι διάλεκτοι ὑπάρχουσι.

Προϊούσης δὲ τῆς γραφῆς τοὺς προειρημένους ὑπὸ τοῦ προφήτου 131, 1 τρόπους καθ' ἐκάστην περικοπὴν σημειωσάμενοι παραστήσομεν, τὴν

7 f vgl. Strom. I 142, 3 mit Anm. 13—15 vgl. Tryphon περὶ τρόπων (VIII p. 728, 12 ff Walz) τρόπος ἐστὶ λόγος κατὰ παρατροπήν τοῦ κυρίου λεγόμενος κατὰ τινὰ δήλωσιν κομωτέραν ἢ κατὰ τὸ ἀναγκαῖον. 19—28 vgl. Pron. 1, 1—6 28 f vgl. Apollodor Bibl. I 7, 2, 6 30 vgl. Strom. I 102, 3; 103, 2; 136, 4

4 ὄντως) οὕτως Sy 11 (τὸ) ἐκούσιον St 13 [δεικνύται] Heysse δεικνύται (τὸ κατασκευαστόν) Ma 15 εὐχρηστον Lowth 20 τε He ti L Clemens II.

γνωστικὴν ἀγωγὴν κατὰ τὸν τῆς ἀληθείας κανόνα φιλοτέχνως ἐν-
 δεικνύμενοι. ἢ γὰρ οὐχὶ καὶ ἐν τῇ ὕρασει τῷ Ἑρμῷ ἢ Δυναμῖ: ἐν τῷ 2
 τύπῳ τῆς ἐκκλησίας φανεῖσα ἰδοῦσιν τὸ βιβλίον εἰς μεταγραφὴν ἢ
 τοῖς ἐκλεκτοῖς ἀναγγεῖλαι ββούλετο; τοῦτο δὲ μετεγράφατο ἐκ τῶν
 5 γράμμασι, φησί, μὴ εὐρίσκων τὰς συλλαβὰς τελείσαι. ἰθὺλον δ' ἄρα 3
 τὴν μὲν γραφὴν πρόδηλον εἶναι πᾶσι κατὰ τὴν φιλήν ἀνάγνωσιν
 ἐκλαμβανομένην, καὶ ταύτην εἶναι τὴν πίστιν στοιχείων τάξιν ἰχοῦ-
 σαν, διὸ καὶ ἢ πρὸς τὸ γράμμα ἀνάγνωσις ἀλληγοῦται: τὴν
 διάπτωξιν δὲ τὴν γνωστικὴν τῶν γραφῶν, προκοπτιούης ἤδη τῆς
 10 πίστεως, εἰκάζεσθαι τῇ κατὰ τὰς συλλαβὰς ἀναγνώσει ἐκδεχόμεθα
 ἀλλὰ καὶ Ἡσαίας ὁ προφήτης βιβλίον καινὸν κεινέται λαβὼν ἔγγρά- 6
 φαι τινὰ, τὴν γινῶσιν τὴν ἀγίαν διὰ τῆς τῶν γραφῶν ἐξηγήσεως
 ἕστερον ἴσεσθαι προφητεύοντος τοῦ πνεύματος τὴν ἴτι κατ' ἐκίτρον
 τὸν καιρὸν ἄγραφον τεγγάνουσιν διὰ τὸ μηδέπω γινώσκουσιν: εἰρητο
 15 γὰρ ἀπ' ἀρχῆς μόνοις τοῖς νοσοῦσιν, αὐτίκα διδάξαντος τοῦ σωτήρος, 3
 τοὺς ἀποστόλους ἢ τῆς ἔγγράφου ἄγραφος ἤδη καὶ εἰς ἡμᾶς διαδίδεται
 παράδοσις, καρδίαις καιναῖς κατὰ τὴν ἀνακαινώσειν τοῦ βιβλίον τῇ
 δυνάμει τοῦ θεοῦ ἔγγεγραμμένη.

Ταύτη οἱ τῶν παρ' Ἑλλήοι λογιστάτοι τῷ Ἑρμῷ, ὃν δὴ λόγον 122 1
 20 εἶναι φασί, διὰ τὴν ἱερημίαν καθιερῶσι τῆς φησῆς τὸν κερπὸν
 πολιτικῆς γὰρ ὁ λόγος, εἰκότως ἄρα καὶ τὸν Μωυσία ἀνελεγεῖται 2
 νόμιμον διττὸν εἶδιν Ἰησοῦς ὁ τοῦ Ναυῆ, καὶ τὸν μὲν μετ' ἀγγέλων
 τὸν δὲ ἐπὶ τὰ ὄρη περὶ τὰς θάραγγας κηδέας ἀξιοῦμενον. ἰδὲν δὲ 3
 Ἰησοῦς τὴν θείαν ταύτην κάτω πνεύματι ἐπαρθίς: οὐκ καὶ τῷ Χαλιῷ 3
 25 ἀλλ' οὐχ ὁμοίως ἀμφοῖν θιῶνται, ἀλλ' ὃ μὲν καὶ θάπτον κατῆλθιν 4
 πολὺ τὸ βιβλίον ἐπαρόμενος, ὃ δὲ ἐκκατελθὼν ἕστερον τὴν δόξαν
 διηγεῖτο ἢν ἰθιᾶτο, διαθῆραι θενηθίς μᾶλλον θατίροι αὐτι καὶ
 καθαρώτερος γινόμενος, δηλοῦν, οἶμαι, τῆς ἰστορίας μὴ πάντων 5
 εἶναι τὴν γινῶσιν, ἐπιὶ οἱ μὲν τὸ σῶμα τῶν γραφῶν, τὰς λίξις καὶ
 30 τὰ ὀνόματα, καθάτιρ τὸ σῶμα τὸ Μωυσίως προεβλίποιεν αὐθι
 τὰς διανοίας καὶ τὰ ἔκτὸ τῶν ὀνομάτων δηλοῦμενα διαρῶν τὸν
 μετὰ ἀγγέλων Μωυσία πολυπραγμοῦντες, ἀμίλι καὶ τῶν ἰστ- 6
 οῦμένων τὸν κίριον αὐτὸν οἱ μὲν πολλοὶ εἰδὲ λαβῶν, ἰλίξον με-
 ἰλιγον ὄλλοι δὲ εἰὼν ἰγίγνωσκον τοῦ θεοῦ, καθάτιρ ὁ Πίτρος: ὃν

2 3 vgl Herm. Vis II 1, 3f. 11f vgl Jos 5, 1. 17f vgl II Kor
 1, 3. 21 - 27 vgl Joseph. Ant IV 5, 15. 26f vgl Plato Phaed p 81 C
 26f vgl I Kor 5, 7. 28 vgl Mark 10, 45 u. 6. 31 v 499, 2 vgl
 Matt 10, 17.

καὶ ἐμακάρισεν, ὅτι αὐτῷ σὰρξ καὶ αἷμα οὐκ ἀπεκάλυψε τὴν ἀλη-
 θειαν, ἀλλ' ἢ ὁ πατὴρ αὐτοῦ ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς, δηλῶν τὸν γνωστι-
 κὸν οὐ διὰ τῆς σαρκὸς αὐτοῦ τῆς κηθεισης, ἀλλὰ δι' αὐτῆς τῆς
 5 δυνάμεως τῆς πατρικῆς γνωρίζειν τὸν υἱὸν τοῦ παντοκράτορος. οὐ
 5 μόνον τοίνυν τοῖς ἐπιτυγχάνουσιν ἀπλῶς οὕτως δύσκολος ἢ τῆς
 ἀληθείας κτήσις, ἀλλὰ καὶ ὧν τυγχάνει ἢ ἐπιστήμη οὐκ αἰετὴ, μηδὲ τού-
 τοις ἀθρόαν διδοσθαι τὴν θεωρίαν ἢ κατὰ τὸν Μωυσῆα ἱστορία
 διδάσκει, μέχρις ἂν ἐθισθέντες ἀντωπεῖν, καθάπερ οἱ Ἑβραῖοι τῇ
 10 δόξῃ τῇ Μωυσέως καὶ οἱ ἅγιοι τοῦ Ἰσραὴλ ταῖς τῶν ἀγγέλων ὅπα-
 οῖαις, οὕτως καὶ ἡμεῖς ταῖς τῆς ἀληθείας μαρμαρυγαῖς ἀντιβλέπειν
 δυνηθῶμεν.

XVI. Ὑπόδειγμα δ' ἡμῖν κατὰ παραδρομὴν ἐκκείσθω εἰς σαφή- 133, 1
 νειαν γνωστικὴν ἢ δεκάλογος. καὶ ὅτι μὲν ἱερὰ ἢ δεκάς, παρέλκει
 λέγειν τὰ νῦν. εἰ δὲ αἱ πλάκες αἱ γεγραμμέναι ἔργον θεοῦ, φυσι-
 15 κὴν ἐμφαίνουσαι δημιουργίαν εὐρεθήσονται· δάκτυλος γὰρ θεοῦ
 δύναμις νοεῖται θεοῦ, δι' ἧς ἢ κτίσις τελειοῦται οὐρανοῦ καὶ γῆς,
 ὧν ἀμφοῖν αἱ πλάκες νοηθήσονται σύμβολα. θεοῦ μὲν γὰρ γραφή 2
 καὶ εἰδοποιία ἐναποκειμένη τῇ πλακῇ δημιουργία τοῦ κόσμου τυγ-
 χάνει. ἢ δεκάλογος δὲ κατὰ μὲν οὐράνιον εἰκόνα περιέχει ἡλίον καὶ 3
 20 σελήνην, ἄστρα, νέφη, φῶς, πνεῦμα, ὕδωρ, ἀέρα, σκότος, πῦρ. αὕτη
 φυσικὴ δεκάλογος οὐρανοῦ. ἢ δὲ τῆς γῆς εἰκὼν περιέχει ἀνθρώπους, 4
 κτήνη, ἔρπετά, θηρία καὶ τῶν ἐνύδρων ἰχθύας καὶ κήτη, τῶν τε αὐ-
 πτηνῶν ὁμοίως τὰ τε σαρκοβόρα καὶ τὰ ἡμέρω χρώμενα τροφῇ,
 φυτῶν τε ὡσαύτως τὰ καρποφόρα καὶ ἄκαρκα. αὕτη φυσικὴ δεκά-
 25 λογος γῆς. καὶ ἢ κιβωτὸς δὲ ἢ ταῦτα περιειληφύτα ἢ τῶν θείων τε 5
 καὶ ἀνθρωπίνων γνῶσις εἴη ἂν καὶ σοφία. τάχα δ' ἂν εἶεν αἱ δύο
 πλάκες αὗται δισσοῶν προφητεία διαθηκῶν. ἀνεκαινίσθησαν οὖν ! 134, 1
 μυστικῶς, πλεοναζούσης ἀγνοίας ἅμα καὶ ἁμαρτίας. δισσοῶς, ὡς ἔοι- 808 P
 30 κεν, γράφονται δισσοῖς πνεύμασιν ἐντολαί, τῷ τε ἡγεμονικῷ τῷ τε
 ὑποκειμένῳ, ἐπεὶ ἢ σὰρξ ἐπιθυμεῖ κατὰ τοῦ πνεύματος καὶ τὸ πνεῦμα

8 f vgl. Joh. 6, 44 8 f vgl. Exod. 34, 30 9 f vgl. vielleicht Dan. 10, 7 f
 14 vgl. Exod. 32, 16 15 vgl. Exod. 31, 18 25 vgl. Exod. 25, 15 25 f vgl.
 Paed. II 25, 3 mit Anm. 26 f vgl. Exod. 31, 18 27 f vgl. Exod. 34, 1 ff

28—30 vgl. Philo Quis rer. div. her. 167 (I p. 496 M) τί δ'; αἱ στήλαι τῶν
 γενικῶν δέκα νόμων, ἃς ὀνομάζει πλάκας, οὐ δύο εἰσὶν ἰσάριθμοι τοῖς τῆς ψυχῆς
 μέρεσι, λογικῷ καὶ ἀλόγῳ, ἃ παιδευθῆναι τε καὶ σωφρονισθῆναι χρὴ, τεμνόμεναι
 πάλιν ὑπὸ τοῦ θεομοθέτου μόνου; vgl. S. 501, 1—3 30 f Gal. 5, 17

18 ἐναποκειμένη Sy ἐνυποκειμένη L
 28 δισσαι Wendland zu Philo III p. 39, 1

25 ἢ ταῦτα corr. aus ταῦτα ἢ L¹
 29 ἐντολαί Sy ἐντολαῖς L

κατὰ τῆς σαρκός. ἔστι δὲ καὶ δεκάς τις περὶ τὸν ἄνθρωπον αὐτόν. 2
 τὰ τε αἰσθητήρια πέντε καὶ τὸ φωνητικὸν καὶ τὸ σπριματικὸν καὶ
 τοῦτο δὴ ὄγδοον τὸ κατὰ τὴν πλάσιν πνευματικόν. ἕνατον δὲ τὸ
 ἡγεμονικὸν τῆς ψυχῆς καὶ δέκατον τὸ διὰ τῆς πίστιως προσγινώ-
 5 μενον ἁγίου πνεύματος χαρακτηριστικὸν ἰδίωμα. ἔτι πρὸς τοῦτο. 3
 δέκα τισὶν ἀνθρώποις μέρεσι προστάσσειν ἢ νομοθεσία φαίνεται
 τῇ τε ὄρασει καὶ ἀκοῇ καὶ τῇ ὁσφρήσει ἀφ᾽ ἣ τε καὶ γενοῖσι καὶ τοῖς
 τούτων ὑποφυγῶσι ὄργανοις διόσοις οὖσι. χειρὰ τε καὶ ποδῶν· αὐτῶν
 γὰρ ἢ πλάσις τοῦ ἀνθρώπου. ἐπισκρίνεται δὲ ἢ ψυχῆ καὶ προσ- 12
 10 ἐσκρίνεται τὸ ἡγεμονικόν, ᾧ διαλογιζόμεθα, οὐ κατὰ τὴν τοῦ
 σπέρματος καταβολὴν γεννώμενον, ὡς συνάγεσθαι καὶ αἶναι τοῦτο
 τὸν δέκατον ἀριθμὸν, δι' ὧν ἢ πᾶσα ἐνέργεια τοῦ ἀνθρώπου ἐπιτι-
 λείται. τῇ τάξει γὰρ εὐθέως γενόμενος ὁ ἄνθρωπος ἀπὸ τῶν καθη- 2
 15 μονικῶν αἰτίων εἶναι φαίνεται τῆς οἰσιτάσεως τῷ ζῳῷ, ἀλλὰ καὶ τοῖς
 τὸ ἄλογον μέρος ἐψυχῶσθαι τε καὶ μόριον αὐτῆς εἶναι. αὐτίκα τὴν 3
 μὲν ζωτικὴν δύναμιν, ἣ ἐμπεριέχεται τὸ θρηπτικόν τε καὶ αὐξητικόν
 καὶ καθ' ὅλον κινητικόν, τὸ πνεῦμα εἰληγεν τὸ σαρκικόν, ὀξυκίνητον
 ὄν καὶ πάντῃ διὰ τε τῶν αἰσθησίων καὶ τοῦ λοιποῦ σώματος πο- 4
 20 ριζομένον τε καὶ πρωτοπαθεῦν διὰ σώματος· τὴν προαιρετικὴν δὲ
 τὸ ἡγεμονικὸν ἔχει δύναμιν, περὶ ἣν ἢ ζήτησις καὶ ἢ μάθησις καὶ ἢ
 γνώσις, ἀλλὰ γὰρ ἢ πάντων ἀναφορὰ εἰς ἔν συντίεταται τὸ ἡγε- 12a
 μονικόν καὶ δι' ἐκεῖνο ζῆ τε ὁ ἄνθρωπος καὶ πως ζῆ. διὰ τοῦ
 25 σωματικοῦ ἄρα πνεύματος αἰσθάνεται ὁ ἄνθρωπος, ἐπιθυμῶν, ἡδέεται
 ὀργίζεται, τριφεται, ἀνέξεται· καὶ δὴ καὶ πρὸς τὰς πράξεις διὰ τοῦ-
 του ποριέται τὰς κατ' ἐννοίαν τε καὶ διάνοιαν, καὶ ἐπιθεῶν κρατῆ
 τῶν ἐπιθυμιῶν, βασιλεύει τὸ ἡγεμονικόν, τὸ οὖν οὐκ ἐπιθυμῶν· 2
 οὐ δουλεύεισι φησὶ τῷ σαρκικῷ πνεύματι, ἀλλὰ ἀρξίσι αὐτοῦ, ἐπι-
 30 ἢ ἀρξὶ ἐπιθυμῶν κατὰ τὸ πνεῦμα καὶ εἰς τὸ παρὰ φύσιν
 ἀτακτεῖν ἐκρίσεται, καὶ τὸ πνεῦμα κατὰ τῆς σαρκός· εἰς τὴν
 κατὰ φύσιν τοῦ ἀνθρώπου διαζωογίην ἐπικρατεῖ· μὴ τι οὖν εἰκότως 3
 κατ' εἰκόνα θεοῦ γιγνέσθαι ὁ ἄνθρωπος εἴρηται, οὐ κατὰ τῆς
 κατεσκευῆς τὸ σχῆμα ἀλλ' ἐπιὸ ὁ μὲν θεὸς λόγῳ τὰ πάντα δημιουργῶν
 γι. ὁ δὲ ἄνθρωπος ὁ γνωστικὸς γινόμενος τῷ λογικῷ τὰς καλὰς

1 5 vgl. Strom. II 50, 1f; Philo De mat. nom. 110 (I p. 50). M 8 vgl.
 Gen. 2, 7 27 Exod. 29, 17 29 f. Gen. 5, 1. 32 Gen. 1, 27 33 f. vgl.
 Gen. 1, 26

2 f. προσμακροῦται f. προσμακροῦται l. 13 γινόμενος est ano γε-
 νητός L. 15 f. τοῦ τὸ St τοῦτο L. 16 τοῦτο τὸ L. 19 πάντῃ Hervet παντὶ
 l. 26 τὰς St vgl. f. τὰ L.

πράξεις ἐπιτελεῖ. εἰκότως τοίνυν αἱ δύο πλάξεις (τάς) τοῖς διανοοῖς 4
 πνεύμασι [τάς] δεδομένας ἐντολὰς τῶ τε πλασθέντι τῶ τε ἡγεμονικῶ
 τὰς πρὸ τοῦ νόμου παραδεδομένας ἀλλαγῇ εἰρηναίη μνησύνει· καὶ τὰ 5
 τῶν αἰσθησέων κινήματα κατὰ τε τὴν διάνοιαν ἀποτυποῦνται κατὰ
 5 τε τὴν ἀπὸ τοῦ σώματος ἐνέργειαν φανεροῦνται· ἐξ ἀμφοῖν γὰρ ἡ
 κατάληψις. πάλιν τε αὐτὸς ὡς αἰσθησις πρὸς τὸ αἰσθητόν, οὕτως νόη- 137, 1
 σις πρὸς τὸ νοητόν. διτταὶ δὲ καὶ αἱ πράξεις, αἱ | μὲν κατ' ἐννοίαν, 290 8
 αἱ δὲ κατ' ἐνέργειαν.

Καὶ ἡ μὲν πρώτη τῆς δεκαλόγου ἐντολῆ παρίστην, ὅτι μόνος 2
 10 εἷς ἐστὶν θεὸς παντοκράτωρ, ὃς ἐκ τῆς Αἰγύπτου τὸν λαὸν μετή-
 γαγεν διὰ τῆς ἐρήμου εἰς τὴν πατρίαν γῆν, ὅπως καταλαμβάνωσι
 μὲν διὰ τῶν θείων ἐνεργημάτων, ὡς ἐδύναντο, τὴν δύναμιν αὐτοῦ,
 ἀπιστῶνται δὲ τῆς τῶν γεννητῶν εἰδωλολατρείας, τὴν πᾶσαν ἐλπίδα
 ἐπὶ τὸν κατ' ἀλήθειαν ἔχοντες θεόν. ὁ δεῦτερος δὲ ἐμήνυεν λόγος 3
 15 μὴ δεῖν λαμβάνειν μηδὲ ἐπιφέρειν τὸ μεγαλειον κράτος τοῦ θεοῦ (ὅπερ
 ἐστὶ τὸ ὄνομα· τοῦτο γὰρ μόνον ἐχώρουν, (ὡς) καὶ ἔτι νῦν οἱ πολ-
 λοί, μαθεῖν) — μὴ φέρειν τούτου τὴν ἐπίκλησιν ἐπὶ τὰ γενητὰ καὶ
 μάταια, ἃ δὴ | οἱ τεχνίται τῶν ἀνθρώπων πεποιήκασι, καθ' ὧν ὁ 810 P
 ὧν οὐ τάσσεται· ἐν ταυτῷ γὰρ ἀγενήτῳ ὁ ὧν αὐτὸς μόνος.
 20 τρίτος δὲ ἐστὶ λόγος ὁ μνησύνων γεγονέναι πρὸς τοῦ θεοῦ τὸν κόσμον 4
 καὶ δεδωκέναι ἀνάπανσιν ἡμῖν ἐβδόμην ἡμέραν διὰ τὴν κατὰ τὸν
 βίον κακοπάθειαν· θεὸς γὰρ ἄκητός τε καὶ ἀκαθής καὶ ἀπροσδεής,
 ἀνακαύλης δὲ ἡμεῖς οἱ σαρκοφοροῦντες δεόμεθα. ἡ ἐβδόμη τοίνυν 138, 1
 ἡμέρα ἀνάπανσις κηρύσσεται, ἀποχῇ κακῶν ἐτοιμάζουσα τὴν ἀρχέ-

1—3 vgl. S. 499, 28—30 mit Anm. 9—11 vgl. Exod. 20, 2f 14 f vgl.
 Exod. 20, 7 18 f zu ὧν vgl. Exod. 3, 14 20—22 vgl. Exod. 20, 8 20—
 S. 502, 11 flüchtiges Excerpt aus Aristobul (vgl. Valckenauer, De Aristob. p. 90—92)
 bei Euseb. Praep. Ev. XIII 12, 9—12 ὁ θεὸς τὸν βίον κόσμον κατεσκεῖακε καὶ δέ-
 δωκε ἀνάπανσιν ἡμῖν διὰ τὸ κακόπαθον εἶναι πᾶσι τὴν βιοτήν τὴν ἐβδόμην
 ἡμέραν, ἣ δὴ καὶ πρώτη φυσικῶς ἂν λέγοιτο φωτὸς γένεσις, ἐν ᾗ τὰ πάντα
 συνθεωρεῖται. μεταφέροιο δ' ἂν τὸ αὐτὸ καὶ ἐπὶ τῆς σοφίας· τὸ γὰρ πᾶν
 φῶς ἐστὶν ἐξ αὐτῆς. καὶ τινες εἰρήκασι τῶν ἐκ τῆς αἰρέσεως ὄντες ἐκ τοῦ Περι-
 πάτου λαμπτήρος αὐτὴν ἔχειν τάξιν· ἀκολουθοῦντες γὰρ αὐτῇ συνεχῶς
 ἀτάραχοι καταστήσονται δι' ἑβδόμην τοῦ βίου. σαφέστερον δὲ καὶ κάλλιον τῶν
 ἡμετέρων προγόνων τις εἶπε Σολομῶν αὐτὴν πρὸ οὐρανοῦ καὶ γῆς ὑπάρ-
 χειν γνώων ἔχονεν ἀνθρωπίνων καὶ θείων πραγμάτων.

1 f (τάς)—[τάς] St 3 ἀλλαγῇ Sy ἀλλὰ καὶ L 14 f am Rand β L¹
 14 δεῦτερος (καὶ τρίτος· Ma λόγος · · (Verbot des Bilderdienstes) Sy, aber
 die unvollständige Aufzählung scheint durch Clemens selbst verschuldet 15 λαμ-
 βάνειν (ἐπὶ ματαίῳ) Hoeschel 16 (ὡς) καὶ St ὡς Schw 17 φέρειν (ὄν)
 Schw 20 τρίτος] τέταρτος (vgl. zu Z. 14) Sy, Ma am Rand γ L¹ 24 ἀποχῇ L

γονον ἡμέραν τὴν τῷ ὄντι ἀνάκαισιν ἡμῶν. ἢ δὴ καὶ πρώτη τῶ
 ὄντι φωτὸς γενέσις, ἐν ᾧ τὰ πάντα συνθεωρεῖται καὶ πάντα κλη-
 ρονομεῖται. ἐκ ταύτης τῆς ἡμέρας ἢ πρώτη σοφία καὶ ἢ γνώσις 2
 ἡμῖν ἐλλάμπεται· τὸ γὰρ φῶς τῆς ἀληθείας φῶς ἀληθές, ἄσιμον,
 5 ἀμερῶς μεριζώμενον πνεῦμα κυρίου εἰς τοὺς διὰ πίστεως ἡγιασμένους.
 λαμπτήρος ἐπέχον τάξιν εἰς τὴν τῶν ὄντων ἐπίγνωσιν. ἀκολου- 3
 θοῦντες οὖν αὐτῷ δι' ὄλον τοῦ βίου ἀπαθείς καθιστάμεθα, τὸ δὲ
 ἐστὶν ἀναπαύσασθαι. διὸ καὶ Σολομῶν πρὸ οὐρανοῦ καὶ γῆς καὶ 4
 πάντων τῶν ὄντων τῷ παντοκράτορι γεγονέναι τὴν σοφίαν λέγει
 10 ἢς ἢ μέθεξις (ἢ κατὰ δύναμιν, οὐ κατ' οὐλοῦσαν λέγω, θείων καὶ
 ἀνθρωπίνων καταληπτικῶς ἐπιστήμονα εἶναι διδάσκει. ἐνταῦθα 5
 γενομένους ἐν παρέργῳ καὶ ταῦτα ἐπομνηστίον, ἐπιπὶ περὶ ἑβδομάδος
 καὶ ὄγδοῦδος ὁ λόγος παραιοῦσθε· κινδυνεύει γὰρ ἢ μὲν ὄγδοῦς ἐπ-
 δομάς εἶναι κυρίου, ἰξὰς δὲ ἢ ἑβδομάς κατὰ γε τὸ ἐμφανές, καὶ ἢ
 15 μὲν κυρίως εἶναι αἰθέρατον, ἐργάτις δὲ ἢ ἑβδομάς· ἢ τε γὰρ κοσμο- 6
 γονία ἐν ἕξ περιουῖται ἡμέραις, ἢ τε ἀπὸ τροπῶν ἐπὶ τροπὰς κινήσις
 τοῦ ἡλίου ἐν ἕξ συντελεῖται μηνί, καθ' ἣν πῆ μὲν φυλλορροεῖ, πῆ
 δὲ βλαστάνει τὰ φυτόα καὶ αἱ τῶν σκιρμάτων γίνονται τελειώσεις.
 φασὶ δὲ καὶ τὸ ἐμβρυον ἀπαρτίζεσθαι πρὸς ἀκρίβειαν μηνὶ τῷ ἕκτῳ. 180 :
 20 τοῦτ' οὖν ἑκατὸν ἡμέραις καὶ ὄγδοῦχοντα πρὸς ταῖς δύο καὶ ἡμίσει
 ὡς ἱστορεῖ Πόλυβος μὲν ὁ λατρός ἐν τῷ Περὶ ὕψταμῆρων. Ἰεροστο-
 τίλης δὲ ὁ φιλόσοφος ἐν τῷ Περὶ φύσεως· οἳ τε Πενθαγόριμοι ἰταῖοι 2
 θέν, οἶμαι, ἀπὸ τῆς τοῦ κόσμου κατὰ τὸν προσήγην γενέσεως, τὸν
 ἕξ ἀριθμὸν τέλειον νομίζουσι καὶ μισινθὲν καλοῦσι τοῦτον καὶ γάμον
 25 διὰ τὸ μῖσον αὐτὸν εἶναι τοῦ ἐνθίου, τοῦτ' οὖν τοῦ δίχα καὶ τοῦ
 δύο· φαίνεται γὰρ ἴσον ἀμφοῖν ἀπέχον, ὡς δ' ὁ γάμος ἐξ ἄρρετος 3
 καὶ θήλειος γιννᾶ, οὕτως ὁ ἕξ ἐκ περισσοῦ μὲν τοῦ τρία, ἄρρετος
 ἀριθμοῦ λιγομῖνον, ἄρτιον δὲ τοῦ δύο θήλειος νομιζομῖνον, γιννᾶται·
 δις γὰρ τὰ τρία γίνονται ὁ ἕξ· τοσαῦτα πάλιν εἰ γενικεύεται πηγή 4

8 f vgl. Prov. 8, 22 f. 10 f vgl. Paed. II 25, 1 mit Anm. 18 18 vgl.
 S. 7, 1, 21 f. 19 22 Aristoteles Fr. 282 Rose? 21 vgl. Act. plac. V 18, 5
 De a. Douk. p. 470. Rose, Arist. pseud. p. 304, Pseudoth. p. 1 p. 144 ed. Lips.
 22 29 vgl. Strom. V 10, 1 mit Anm. 29 S. 502, 2 vgl. Phil. Log. all 14
 1 p. 44 M. οἳ μὲν ἀπὸ καὶ οὐρανίου τότε ὁ δὲ τῆς τῶν ἀθανάτων ζωῆς
 ποιητῆς· ἕξ γὰρ τὸ ἀθανάτων ὄνομα ἐξέχει κατεῖναι τὰ τρία καὶ σατῶν,
 δύο καὶ αὐτῶ· ἕξ δὲ ζῆτα καὶ ἐπίσημα

1 f L. 2 f L. 3 f vgl. Mack. 1 f πρώτη· πρώτη, vgl. Arist. 84 πρώτη·
 γένεσις L. 4 f vgl. Strom. I. ἰσαύτως Mack. 15 f ποσομῖνος Di
 ποσομῖνος L. 19 ἰσότητος· ἰσότητος L. 20 ἡμίσει· ἡμίσει L.
 21 f vgl. L. 22 πενθαγόριος L. 24 μισινθὲν· μισινθὲν L. 24 ὄνομα· ὄνομα
 L. 25 τοσαῦτα· ὄνομα L.

σεις, καθ' ἃς ἡ πᾶσα γένεσις φέρεται, ἄνω κάτω, εἰς δεξιὰ εἰς ἀριστερά, πρόσω ὀπίσω.

Ἐκτότως ἄρα τὸν ἐπτά ἀριθμὸν ἀμήτορα καὶ ἄγονον λογιζονται, 140, 1
τὸ σάββατον ἐρμηνεύοντες καὶ τὸ τῆς ἀναπαύσεως εἶδος ἀλληγο-
5 ροῦντες, καθ' ἣν οὔτε γαμοῦσιν οὔτε γαμίσκονται ἔτι· οὔτε γὰρ
ἐκ τινος ἀριθμοῦ ἐπὶ τινα λαμβάνουσι γίνεται ὁ ἐπτά οὔτε ἐπὶ τινα
ληφθεὶς ἀποτελεῖ τῶν ἐντὸς τῆς δεκάδος ἕτερον. τὴν τε ὀγδοάδα 2
κύβον καλοῦσι, μετὰ τῶν ἐπτά, κλαυμένων τὴν ἀκλανῆ συγκατα-
αριθμοῦντες | σφαιραν, δι' ᾧν ὁ μέγας ἐνιαυτὸς γίνεται οἷον περιόδός 812 P
10 τις τῆς τῶν ἐπηγγελμένων ἀνταποδόσεως. ταύτη τοι ὁ κύριος τέ- 3
ταρτος ἀναβάς εἰς τὸ ὄρος ἔκτος γίνεται καὶ φωτὶ περιλάμπεται
πνευματικῶ, τὴν δύναμιν τὴν ἀπ' αὐτοῦ παραγυμνώσας εἰς ὅσον
οἷον τε ἦν ἰδεῖν τοῖς ὄραν ἐκλεγείσι, δι' ἑβδόμης ἀνακηρυσσόμενος
τῆς φωνῆς υἱὸς εἶναι θεοῦ, ἵνα δὴ οἱ μὲν ἀναπαύσωνται πεισθέντες
15 περὶ αὐτοῦ. ὁ δέ, διὰ γενέσεως, ἦν ἐδήλωσεν ἡ ἑξάς, ἐπίσημος. ὀγδοὰς
ὑπάρχων φανῆ, θεὸς ἐν σαρκὶ τὴν δύναμιν ἐνδεικνύμενος, ἀριθμού-
μενος μὲν ὡς ἄνθρωπος, κρυπτόμενος δὲ ὅς ἦν· τῇ μὲν γὰρ τάξει 4
τῶν ἀριθμῶν συγκαταλέγεται καὶ ὁ ἕξ, ἡ δὲ τῶν στοιχείων ἀκο-
λουθία ἐπίσημον γνωρίζει τὸ μὴ γραφόμενον. ἐνταῦθα κατὰ μὲν 141, 1
20 τοὺς ἀριθμοὺς αὐτοὺς σφίζεται τῇ τάξει ἐκάστη μονὰς εἰς ἑβδομάδα
τε καὶ ὀγδοάδα, κατὰ δὲ τὸν τῶν στοιχείων ἀριθμὸν ἕκτον γίνεται
τὸ ζῆτα, καὶ ἑβδομον τὸ ἠ. εἰσκλαπέντος δ' οὐκ οἶδ' ὅπως τοῦ 2
ἐπισήμου εἰς τὴν γραφὴν, ἐὰν οὕτως ἐπώμεθα, ἕκτη μὲν γίνεται ἡ
ἑβδομάς. ἑβδόμη δὲ ἡ ὀγδοάς· διὸ καὶ ἐν τῇ ἕκτῃ ὁ ἄνθρωπος λέγεται 3
25 πεποιῆσθαι ὁ τῶ ἐπισήμῳ πιστὸς γενόμενος ὡς εὐθέως κυριακῆς
κληρονομίας ἀνάπανσιν ἀπολαβεῖν. τοιοῦτόν τι καὶ ἡ ἕκτη ὥρα τῆς 4
σωτηρίου οἰκονομίας ἐμφαίνει, καθ' ἣν ἐτελειώθη ὁ ἄνθρωπος. καὶ 5
μὴν τῶν μὲν ὀκτὼ αἱ μεσότητες γίνονται ἐπτά, τῶν δὲ ἐπτά φα-
νούνται εἶναι τὰ διαστήματα ἕξ. ἄλλος γὰρ ἐκεῖνος λόγος, ἐπὶ ἑβδο- 6
30 μάς δοξάζῃ τὴν ὀγδοάδα καὶ οἱ οὐρανοὶ τοῖς οὐρανοῖς διηγοῦνται·
δόξαν θεοῦ. οἱ τούτων αἰσθητοὶ τύποι τὰ παρ' ἡμῖν φωνήεντα 291 8
στοιχεῖα. οὕτως καὶ αὐτὸς εἴρηται ὁ κύριος ἄλφα καὶ ὦ, ἀρχὴ καὶ 7

3—7 vgl. Philo De opif. mundi 99 f (hier auch ἀμήτωρ); Leg. all. I 15 (I p. 23 f. 46 M); Quis rer. div. h. 170 (I p. 497 M) περὶ τῆς ἀειπαρομένου καὶ ἀμήτορος ἑβδομάδος 5 vgl. Matth. 22, 30; Mark. 12, 25; Luk. 20, 35 10—14 vgl. Matth. 17, 1—5; Mark. 9, 2—7; Luk. 9, 28—35 24 f vgl. Gen. 1, 26 26 f vgl. Matth. 27, 45; Mark. 15, 33; Luk. 23, 44; Joh. 19, 14 30 f Psal. 18, 2 32 f vgl. z. B. Apok. Joh. 21, 6

7 δεκάδος (vgl. Philo) L³ δωδεκάδος L ἕτερον St ἐκάτερον L τινὲς Ma
15 8 Sy οἱ I. 22 εἰσκλαπέντος Lowth ἐκκλαπέντος L 23 ἐὰν Schw κὰν L

τέλοσι, οὐδὲ τὰ πάντα ἐγένετο καὶ χωρὶς αὐτοῦ ἐγένετο οὐδὲ ἴνα
οὐ τοίνυν, ὥσπερ τιτὲς | ὑπολαμβάνουσι τὴν ἀνάπαυτον τοῦ θεοῦ -
πέπαιται ποιῶν ὁ θεός· ἀγαθὸς γὰρ ὢν, εἰ παύεται ποτε ἀγαθοει-
γῶν, καὶ τοῦ θεοῦ εἶναι παύεται, ὅπερ οὐδὲ εἰπὲν θίμις. **Ἰστὶν δ'** 162 :
6 οὖν καταπεπαικέναι τὸ τὴν τάξιν τῶν γενομένων εἰς πάντα χρόνον
ἀπαραβάτως φυλάσσεσθαι τεταχέναι καὶ τῆς παλαιᾶς ἀταξίας ἰσχυροῦ
τῶν κτισμάτων καταπεπαικέναι· αἱ μὲν γὰρ κατὰ τὰς διαφορὰς· **8**
ἡμέρας δημιουργία ἀκολουθία μεγίστη παρελήφθησαν ὡς ἂν ἐκ τοῦ
προγενεστέρου τὴν τιμὴν, (τάξιν) ἐξόντων ἀπάντων τῶν γενομένων.
10 ἅμα νοήματι κτισθέντων, ἀλλ' οὐκ ἐκ' ἴσης ὄντων τιμῶν· οὐδ' ἂν
φωνῇ δεδήλωτο ἢ ἐκάστου γένεσις ἀθρόως κεισθῆναι λεχθίσης· τῆς
δημιουργίας· ἐχρῆν γὰρ τι καὶ πρῶτον ὀνομάσαι, διὰ τοῦτο ἄρα **8**
προεφητεύθη πρῶτα, ἐξ ὧν τὰ δεύτερα, πάντων ὁμοῦ ἐκ μιᾶς οὐσίας
μιᾶ δυνάμει γενομένων· ἔν γάρ, οἶμαι, τὸ βούλημα τοῦ θεοῦ ἐν μιᾶ
15 ταυτότητι. πῶς δ' ἂν ἐν χρόνῳ γένοιτο κτίσις, συγγενομένου τοῦ **6**
οἴσι καὶ τοῦ χρόνου;

Ἦθη δὲ καὶ ἐν ἰβδομάδι πᾶς ὁ κόσμος κινεῖται τῶν ζυγογονιμῶν
καὶ τῶν φιομένων ἀπάντων, ἰπτά μὲν εἰσὶν οἱ τὴν μεγίστην δύναμιν **163 1**
ἔχοντες πρωτόγονοι ἀγγέλων ἄρχοντες, ἰπτά δὲ καὶ οἱ ἀπὸ τῶν μαθη-
20 μάτων τοὺς πλανήτας εἶναι φασὶν ἀστέρων τὴν περιγίον διαίρησιν
ἐπιτελοῦντας, ἐφ' ὧν κατὰ σμυκάθειαν οἱ Χαλδαῖοι πάντα γίνεσθαι το-
μιζοῦσι τὰ περὶ τὸν θνητὸν βίον, παρ' ὃ καὶ περὶ τῶν μελλόντων λέγει
τινὰ ἐπισηροῦνται, τῶν δὲ ἀπλανῶν ἰπτά μὲν αἱ πλειάδες, ἰπτάσσι φασὶ
25 αἱ ἄρχοι, καθ' ἃς αἱ γεωργίαι καὶ ναυτελλίαι σμυκραιοῦνται ἢ σε-
λήρη τι δὲ ἰπτά ἡμερῶν λαμβάνει τοὺς μετασχηματισμοὺς, κατὰ **2**
μὲν οὖν τὴν πρώτην | ἰβδομάδα διχότομος γίνεται, κατὰ δὲ τὴν δευ- **3**
τέραν πανσίληρος, τρίτη δὲ ἀπὸ τῆς ἀποκρούσεως αἰθις διχότομος·

1 Joh 1, 3 **2** 7 vgl. Aristob. bei Euseb. Praep. Ev. XIII 12, 1: τὸ ἄ
διασαφές μόνον διὰ τῆς νομοθεσίας ἀποπειραζομένη τὸν θεὸν ἐν αὐτῇ, τοῦτο εἶχ
ὡς τινεὶ ὑπολαμβάνουσι, μηκέτι τοῖσιν τι τὸν θεὸν καθίσταται, ἀλλ' ἐπὶ
τὴν καταπεπαικέναι τὴν τάξιν (sic) οὐκ εἶπε τὴν ἀτάξιν καὶ τὴν τάξιν) αὐ-
τῶν ὄντων· εἰς πάντα τὸν χρόνον τεταχέναι. **3f** vgl. Philo Leg. all 1 5
1 p 44 M **10** vgl. Strom. VII 37, 1 **15f** vgl. Philo a a O 2 **17f** vgl.
Strom. V 107, 1, Aristob. a a O 12, 13 δι' ἰβδομάδων δὲ καὶ πᾶς ὁ κόσμος,
κινεῖται τῶν ζυγογονιμῶν καὶ τῶν φιομῶν ἀπάντων. **19f**
vgl. Tob 12, 15 **19** **25** vgl. Philo Leg. all 1 5 d p 45 M, De opif. 6 11
p 21 M **23f** vgl. Philo De opif. mundi 114f 1 p 25 M **24** vgl. s 477, 12f
24 - S 505, 2 vgl. Philo De opif. mundi 104 1 p 24 M.

6 ὡς εἰ, Schw **8** τάξιν St ἔξόντων L, ἐξ ὄντων Heyne ἢ ὄντων
Schw ἔξόντων Anton bei Villusion, Epist. Vinar p 97 **10** ἅμα μὲν St
11 παύεται Schw παύσαι L.

καὶ τετάρτη ἀφανίζεται. ἀλλὰ καὶ αὐτή, καθάπερ Σέλευκος ὁ μαθη- 8
ματικὸς παραδίδωσιν, ἐπτάκις μετασχηματίζεται. γίνεται γὰρ ἐξ
ἀφεγγυῶς μηνοειδής, εἶτα διχότομος, εἶτα ἀμφίκυρτος πανσέληνός τε
καὶ κατὰ ἀπόκρουσιν πάλιν ἀμφίκυρτος διχότομός τε ὁμοίως καὶ
5 μηνοειδής.

ἐπτατόνῳ φόρμῳ γιγνέσθαι νέους κελαδῆσομεν ὕμνους,

144, 1

ποιητῆς τις οὐκ ἄσχημος γράφει καὶ τὴν παλαιὰν λύραν ἐπτάφθογγον
εἶναι διδάσκων. ἐπτά καὶ περὶ τῶν προσώπων τῶν ἡμετέρων ἐπίκειται 2
τῶν αἰσθητηρίων τὰ ὄργανα, δύο μὲν τὰ τῶν ὀφθαλμῶν, δύο δὲ τὰ
10 τῶν ἀκουστικῶν πόρων, δύο δὲ τὰ τῶν μυκτήρων, ἑβδομον δὲ τὸ
τοῦ στόματος. τὰς τε τῶν ἡλικιωῶν μεταβολὰς κατὰ ἑβδομάδα γίνε- 3
σθαι Σόλωνος αἰ ἐλέγεται δηλοῦσιν ὡδὲ πως·

παῖς μὲν ἄνηθος ἐὼν ἔτι νήπιος ἔρκος ὀδόντων 4

φύσας ἐκβάλλει πρῶτον ἐν ἑπτ' ἔτεσιν·

15 τοὺς δ' ἑτέροους ὅτε δὴ τελέσει θεὸς ἑπτ' ἐνιαυτούς,

ἤβης ἐκφαίνει σήματα γεινομένης·

τῇ τριτάτῃ δὲ γένειον ἀεξομένων ἐπὶ γυῖων

λαχνοῦται, χροίης ἄνθος ἀμειβομένης·

τῇ δὲ τετάρτῃ πᾶς τις ἐν ἑβδομάδι μέγ' ἄριστος 5

20 ἰσχύον, ἦν τ' ἄνδρες σήματ' ἔχουσ' ἀρετῆς· |

πέμπτῃ δ' ὄριον ἄνδρα γάμον μεμνημένον εἶναι 815 P

καὶ παίδων ζητεῖν εἰσοπίσω γενεήν·

τῇ δ' ἕκτῃ περὶ πάντα καταρτύεται νόος ἀνδρός,

οὐδ' ἔρδειν ἔθ' ὁμῶς ἔργα μάταια θέλει·

1 f vgl. M. Schmidt, Philologus 3 (1848) S. 443 6 Terpander Fr. 5, 2;
vgl. Strabo XIII 5 p. 618 8—11 vgl. Philo De opif. mundi 119; Leg. all. I 12
(I p. 29. 45 M) 13—S. 506, 6 Solon Fr. 27; vgl. Philo De opif. mundi 104
(I p. 25 M); aus Philo Cod. Paris. 1843 bei Cramer, An. Par. I p. 46; Apostolios
XIV 94 und aus derselben Quelle wie Philo (vgl. G. Borghorst, De Anatolii fon-
tibus. Berl. Diss. 1905) Anatolios περὶ δεκάδος in Monac. Graec. 384 f. 58v (her-
ausg. von J. L. Heiberg, Annales internat. d'histoire. Congrès de Paris 1900. 5e section.)

15 τελέσει L An. 16 ἐκφαίνει Philo δὲ φανεῖσις L δ' ἐφάνη An. δὲ φαίνει
Cram. Ap. 16 σήματα Philo An. σπέρματα L τέματα Schw γεινομένης
oder γι(γ)νομένης Philo An. γινομένων L 17 ἀεξόμενον L γυῖων Philo
γυῖων An. γενίων L 18 χροίης corr. aus χροῆς L¹ 19 πᾶς L An. παῖς
Philo ἑβδομάδι μεγ[ῆ] ἑβδομάδεσσιν od. ἑβδομάσιν Philo ἑβδομάδεσιν An. ἑβδο-
μάδ' ἐστίν Brunck 20 ἦν Sy ἦν L ἦ oder ἡ (so An.) oder οἶ Philo HSS ἐξ
Schw σήμα γ' Ma 21 ὄριον Bergk 22 εἰς ὀπίσω L ἐξοπίσω Philo An.
23 περὶ κατὰ Cram. καταρτύεται (so An.) oder καταρτύνεται Philo καρτίνε-
ται L 24 ἔρδειν ἔθ' ὁμῶς Philo An. εἰσδεῖν ἔθ' ὁμοίως L ἔργ' ἀπάλαμνα
Philo An.

ἔκτα δὲ νοῦν καὶ γλῶσσαν ἐν ἑβδομάσει(ν) μέγ' ἀριστος 6
 ὀκτώ τ' ἀμφοτέρων τέσσαρα καὶ δέκ' ἔτη
 τῇ δ' ἐνάτῃ ἔτι μὲν δύναται, μετριώτερα δ' αὐτοῦ
 πρὸς μεγάλην ἀρετὴν σῶμά τε καὶ δύναμις
 5 τῇ δεκάτῃ δ' ὅτε δὴ τελέση θεὸς ἔκτ' ἐνιαυτοῦς,
 οὐκ ἂν ἄωρος ἐὼν μοιραν ἔχοι θανάτου.

πάλιν ἐν ταῖς νόσοις κρίσιμος ἡ ἑβδόμη καὶ ἡ τεσσαρακαιοδέκατη. 104 1
 καθ' ἧς ἡ φύσις διαγωνίζεται πρὸς τὰ νοσοποιὰ τῶν αἰτίων. καὶ 2
 μυρία τοιαῦτα ἀγιάζων τὸν ἀριθμὸν παρατίθεται Ἑρμῆκος ὁ Βηρό-
 10 τιος ἐν τῇ Περὶ ἑβδομάδος. σαφῶς δὲ τὸν περὶ ἑβδομάδος τι καὶ 3
 ὀγδοάδος μυστικὸν λόγον τοῖς γινώσκουσι παραδίδωσιν ὁ μακάριος.
 Λαβὴν ἰδίαν καὶ πρὸς ψάλλων· ἡ δὲ ἔτη ἡμῶν ὡς ἀρχὴν ἡμελείων. καὶ
 ἡμέραι τῶν ἐτῶν ἡμῶν ἐν αὐτοῖς ἑβδομήκοντα ἔτη. ἴαν δὲ ἐν δεκα-
 15 στείλαις, ὀγδοήκοντα ἔτη. τῆ δ' ἂν ἡμᾶς βασιλεύειν. ἴνα τοῖσιν 6
 γνητὸν εἶναι τὸν κόσμον διδάχθῶμεν, μὴ ἐν χρόνῳ δὲ κοῦν τὸν
 θεὸν ἐκολάζομεν, ἐπήγαγεν ἡ προσηγία· αὐτὴ ἡ βίβλος γινώσκου-
 καὶ τῶν ἐν αὐτοῖς, ὅτε ἐγένετο ἡ ἡμέρα ἐποίησεν ὁ θεὸς τὸν οὐρα-
 νὸν καὶ τὴν γῆν. τὸ μὲν γὰρ ὅτε ἐγένετο ἀόριστον ἐφορᾶν καὶ 5
 ἀχρονον μηνῆι, τὸ δὲ ἢ ἡμέρα ἐποίησεν ὁ θεός, τοῦτίστιν ἐν ἡ
 20 καὶ δι' ἧς τὰ πάντα ἐποίησεν, ἧς καὶ ἔχαρις ἐγένετο οὐδὲ ἴνα, τὴν
 δι' εἰδῶ ἐτίθειαν δηλοῖ, ὅν φησιν ὁ Λαβὴν· αὐτὴ ἡ ἡμέρα ἦν ἐποίη-
 σεν ὁ κύριος· ἐφρανθῶμεν καὶ ἀγαλλιαθῶμεν ἐν αὐτῇ, τοῦτίστιν
 κατὰ τὴν δι' αὐτοῦ γινώσκον παραδιδωμένην τὴν θείαν ἰστίαν τὴν
 25 χηθῶμεν. ἡμέρα γὰρ εἴρηται ὁ ποιῶν τὰ ἐκικεχυμένα λόγος 6
 καὶ δι' οὗ εἰς τῶς καὶ γίνεσιν ἕκαστον τῶν πτισμάτων παρῆλθιν.
 καὶ ὅλος ἡ δικάλωτος διὰ τοῦ ἰστίαν στοιχείου τὸ ὄνομα, τὸ μακάριον 7 5·
 δηλοῖ, λόγον ὅντα τὸν Ἰησοῦν παριστώσα.

Ὁ δὲ πέμπτος ἰστίαν ἰστίαν λόγος περὶ τιμῆς πατρὸς καὶ μητρός. 104 1

7 vgl. Philo De opif mundi 17. 1 p. 29 M. Leg. all 1 13 1 p. 45 M. In γε-
 μέν ταί, νόσος κρατικώτερος ἑβδόμη, 9 ubi Hermippos vgl. Mō'lor FHG III
 p. 35 Anm. 12 14 Psal 89, 9f. 16 18 Gen 2, 4. 18 f vgl. Philo
 Leg. all 1 20 1 p. 47 M. 20 vgl. Job 1, 3. 21 f Psal 117, 24. 26 vgl.
 Job 1, 9, 1 Kor 4, 5. 26 f vgl. Psal II 41 3; III 89, 1. Strom VI 94, 3
 28 vgl. Exod 24, 12.

1 μετ' ἀρίστου, Philo HSS aucter M. 2 τ. Mungey d. L. Philo An. ἀφο-
 ροῦσιν Gram. ἀμφοτέρων Philo ἀμφοτέρων An. 3 μετὰ τῆς ἀ' μαλακώτερα Philo
 22. 6 σῶμά τε καὶ δύναμις, γινώσκου τε καὶ ἀφῆς, L. Philo An. 5 τῇ ἀμείνῃ
 τῶν ἀμείνῃ M. δ' αὐτῆς τῶν ἀμείνῃ κατὰ αὐτὸν ἔκαστον Philo u. An. sur 4 ἰστίαν
 6 ἰστίαν 6 ἰστίαν ἂν ἂν d. Z. L. ἰστίαν ἢ An. sur Heiberg ἰστίαν
 7 ἰστίαν L. Philo FHG A; ἰστίαν An. 14 ἂν 24. 28 am Kandle f L.

πατέρα δὲ καὶ | κύριον τὸν θεὸν λέγει σαφῶς. διὸ καὶ τοὺς ἐπιγνόν- 292 B 2
 τας αὐτὸν υἱοὺς ἀναγορεύει καὶ θεούς. κύριος οὖν καὶ πατὴρ ὁ
 κτίστης πάντων, μήτηρ δὲ οὐχ, ὡς τινες, ἢ οὐσία ἐξ ἧς γεγόναμεν,
 οὐδ', ὡς ἕτεροι ἐκδεδώκασιν. ἢ ἐκκλησία, ἀλλ' ἢ θεία γνῶσις καὶ ἡ
 5 σοφία, ὡς φησι Σολομών, μητέρα δικαίων ἀνακαλῶν τὴν σοφίαν.
 καὶ ἔστι δι' αὐτὴν αἰρετή. πᾶν τε αὐτὸ καλὸν καὶ σεμνὸν παρὰ
 τοῦ θεοῦ δι' υἱοῦ γινώσκεται.

Ἐπεται τούτῳ ὁ περὶ μοιχείας λόγος. μοιχεία δ' ἐστίν, ἔαν τις 8
 καταλιπὼν τὴν ἐκκλησιαστικὴν καὶ ἀληθῆ γνῶσιν καὶ τὴν περὶ θεοῦ
 10 διάληψιν ἐπὶ τὴν μὴ προσήκουσαν ἔρχηται ψευδῆ δόξαν, ἥτοι θεο-
 ποιῶν τι τῶν γενητῶν ἢ καὶ ἀνειδωλοποιῶν τι τῶν μὴ ὄντων εἰς
 ὑπέρβασις, μᾶλλον δὲ ἔκβασις γνώσεως. ἀλλοτρία δὲ τοῦ γνωστικοῦ
 ἢ ψευδῆς δόξα ὡσπερ ἢ ἀληθῆς οικεία τε καὶ σύζυγος. διόπερ καὶ 147, 1
 ὁ γενναῖος ἀπόστολος ἐν τι τῶν τῆς πορνείας εἰδῶν τὴν εἰδωλο-
 15 λατρείαν καλεῖ ἀκολούθως τῷ προφήτῃ λέγοντι· «μοιχεύσεν τὸ ξύλον
 καὶ τὸν λίθον· τῷ ξύλῳ εἶπεν ὅτι πατὴρ μου εἰ σύ· καὶ τῷ λίθῳ·
 οὐ ἐγέννησάς με.»

Ἐπειτα ὁ περὶ φόνου λόγος ἐπακολουθεῖ. φόνος δὲ ἔξαρσις 2
 ἐστὶ βία. τὸν οὖν ἀληθῆ λόγον περὶ θεοῦ καὶ τῆς ἀδιότητος
 20 αὐτοῦ ὁ βουλούμενος ἐξαιρεῖν, ἵνα τὸ ψεῦδος ἐγκρίνη, λέγων ἥτοι
 ἀπρονόητον εἶναι τὸ πᾶν ἢ τὸν κόσμον ἀγέννητον ἢ τῶν κατὰ τὴν
 ἀληθῆ διδασκαλίαν βεβαίων * * ἐξωλέστατος.

Μετὰ δὲ τούτων ὁ περὶ κλοπῆς ἐστὶ λόγος. ὡς οὖν ὁ κλέπτων 8
 τὰ ἀλλότρια μεγάλως ἀδικῶν εἰκότως περιπίπτει τοῖς ἐπαξίοις κα-
 25 ποῖς, οὕτως ὁ τὰ θεία τῶν ἔργων σφετεριζόμενος διὰ τέχνης ἥτοι
 πλαστικῆς ἢ γραφικῆς καὶ λέγων ἑαυτὸν ποιητὴν εἶναι τῶν ζῴων
 καὶ φυτῶν. ὁμοίως τε οἱ τὴν ἀληθῆ φιλοσοφίαν ἀπομιμούμενοι
 κλέπται εἰσὶ. πᾶν γεωργός τις ἢ πᾶν πατὴρ παιδίου, διάκονός ἐστι 4
 σπερμάτων καταβολῆς, ὁ θεὸς δὲ τὴν πάντων αὔξησιν καὶ τελειώσιν
 80 παρέχων εἰς τὸ κατὰ φύσιν προσάγει τὰ γινόμενα. οἱ πλείστοι δὲ 148, 1
 οὖν καὶ τοῖς φιλοσόφοις τὰς αὐξήσεις καὶ τὰς τροπὰς τοῖς ἄστροις
 κατὰ τὸ προηγούμενον ἀνατιθέασιν, ἀποστεροῦντες | τὸ ὅσον ἐκ' 817 P
 αὐτοῖς τὴν ἀκάματον δύναμιν τὸν πατέρα τῶν ὄλων. τὰ δὲ στοιχεῖα 2

1 f vgl. Psal. 81, 6 5 wo? vgl. vielleicht Sir. 3, 1 (Lat.); 24, 17 (Glosse);
 Prov. 24, 69 8 vgl. Exod. 20, 13 14 f vgl. Strom. III 89, 1; VII 75, 3;
 Kol. 3, 5; Gal. 5, 20 15—17 Jerem. 3, 9; 2, 27 18 vgl. Exod. 20, 15
 28 vgl. Exod. 20, 14 28 f vgl. I Kor. 3, 5 f

6 αὐτὴν L 11 ἀνειδωλοποιῶν L 19 βία Ma βεβαία L 22 βε-
 βαίων (ἐξαιρων τὶ St ἐξολέστατος L

καὶ τὰ ἄστρον, τουτέστιν αἱ δυνάμεις αἱ διοικητικαί, προσιτάγησαν
ἐκτελεῖν τὰ εἰς οικονομίαν ἐπιτήδεια, καὶ αὐτὰ τε πείθεται ἀγίται
τε πρὸς τῶν ἐπιτεταγμένων αὐτοῖς, ἢ ἂν ἡγήται τὸ ῥῆμα πρὸς
ἐλείπερ ἢ θεία δύναμις ἐπιχειρομένης πάντα ἐνεργεῖν πείθει
5 ὁ τοίνυν ἑαυτὸν φάμενος ἐπινοηθέναι τι ἢ πεποιθῆναι τῶν
πρὸς δημιουργίαν συντεινόντων εὐθυναν ὑπέξει τοῦ ἀσβεστοῦ τοῦ
μήματος.

Ἄεκατος δέ ἐστιν ὁ περὶ ἐπιθυμιῶν ἀπασῶν λόγος. καθάπερ
οὖν ὁ τῶν μὴ καθηκόντων ἐπιθυμιῶν εὐθύνεται, κατὰ τὸν αὐτὸν
10 τρόπον οὐκ ἐφέται ψευδῶν πραγμάτων ἐπιθυμίῃν οὐδὲ ὑπολαμβάνει
τῶν ἐν γενέσει τὰ μὲν ἐμψυχα ἐξ ἑαυτῶν δύνασθαι, τὰ δὲ ἄψυχα
καθάπαξ μὴ δύνασθαι σφῆζει ἢ βλάπτειν· κἄν τις λέγη τὴν ἀντίθε-
τον ἰᾶσθαι μὴ δύνασθαι καὶ τὸ κῶνειον φθεῖρειν, σοφισζόμενος· λίν-
θεν, οὐδὲν γὰρ τούτων ἐνεργεῖ ἄνευ τοῦ τῆ βοτάνῃ καὶ τῷ φερ-
15 μάκῃ χρωμένον, ὡς περ οὐδ' ἡ ἀξίνη ἄνευ τοῦ κόπτοντος οὐδὲ ὁ
πρῶτον τοῦ πρῆζοντος. ὡς δὲ καθ' ἑαυτὰ μὲν οὐκ ἐνεργεῖ, ἔχει δὲ
τινας ποιότητας φυσικὰς τῆ τοῦ τεχνίτου ἐνεργείᾳ συντελοῦσας τὸ
οἰκτεῖον ἔργον, οὕτως τῆ καθολικῆ τοῦ θεοῦ προνοίᾳ διὰ τῶν προ-
εχέστερον κινουμένων καθ' ὑπόβασιν εἰς τὰ ἐπὶ μέρος διαδίδοται
20 ἢ δραστικῆ ἐνεργείᾳ.

XVII. Ἄλλ', οἷς ἴσκειν, οἱ φιλόσοφοι τῶν Ἑλλήνων θεῖον ὄνομα
160 ἰμάζοντες οὐ γινώσκουσιν, ἐπεὶ μὴ εἰδέναι κατὰ θεῖον τὸν θεόν· τὰ
φιλοσοφούμενα δὲ παρ' αὐτοῖς κατὰ τὸν Ἑμπειδοκλέα

25 οἷς διὰ πολλῶν δὴ γλώσσης ἐλθόντα ματαίως
ἐκπίχεται στομάτων, ὀλίγον τοῦ παντός ἰδόντων.

οἷς γὰρ πον τὸ ἀπὸ τοῦ ἡλίου φῶς δι' ἑλεῖοῦ σκίους πλήροι, 2
ὑδάτος μεθοδεύει ἢ τέχνη εἰς πῦρ, οὕτω καὶ ἡ φιλοσοφία ἐκ τῆς
θείας γραφῆς τὸ ἱμάνειμα λαμβάνουσα ἐν ὀλίγοις φαντάζεται, καὶ μὴ 3
ὡς τὸν αὐτὸν αἶρα ἀναπνέει τὰ ζῶα ἅπαντα ἄλλα δὲ ἄλλως· καὶ εἰς
3) τι διάφορον, οὕτως δὲ καὶ τὴν ἀλήθειαν μετῴσων οἱ πλείους· μάλ-
λον δὲ τὸν περὶ ἀληθείας λόγον, οὐ γὰρ περὶ θεοῦ τι λόγουται 4
ἀλλὰ τὰ ἑαυτῶν πάθη, ἐπὶ θεῖον ἀνάγοντες ἐξηγοῦνται, γίνονται γὰρ

21 vgl. Exod. 24, 17. 22 vgl. Röm. 1, 21. 23 f. Empedokles fr. 10. 24
Dielis, vgl. Aristot. De cael. u. II 13 p. 294a 27. Aristot. De Mel. Xen. 1, 2
p. 109. 25 vgl. Aristoph. Nub. 106 ff.; Phil. Nat. hist. 2, 160.

26 εἰδέναι L. 18 κίοντες L. 20 γλώσσης L. Arist. φρονίμων Arist.
ἐλθόντα φηθέντα Arist. (Arist. 23 ἰδόντων Arist. Arist.) εἰδέναι L. Arist.
Cels. II. 24 ἰσοί L.

αὐτοῖς ὁ βίος τὸ πιθανὸν ζητοῦσιν, οὐ τὸ ἀληθές· ἐκ μίμησης δὲ ἀλήθεια οὐ διδάσκεται, ἀλλ' ἐκ μαθήσεως. οὐ γὰρ ἵνα δόξωμεν ὅτι εἶναι (χρηστοί, εἰς) Χριστὸν πιστεύομεν, καθάπερ οὐδὲ εἰς τὸν ἥλιον ἕνεκά γε τοῦ φαίνεσθαι μόνον ἐν ἡλίῳ ὄντας παρερ'χόμεθα, ἀλλ' 818 P
 5 ἐνταῦθα μὲν τοῦ ἀλεινεσθαι χάριν, ἐκεῖ δὲ τοῦ εἶναι καλοὶ καὶ ἀγαθοὶ ἕνεκα Χριστιανοὶ εἶναι βιαζόμεθα, ὅτι μάλιστα βιαστών ἐστιν ἡ βασιλεία· ἐκ ζητήσεως καὶ μαθήσεως καὶ συνασκήσεως τελείας τὸ γενέσθαι βασιλεῖα καρπουμένων. ὁ μιμούμενος ἄρα τὴν δόκησιν δολοῖ 150, 1
 καὶ τὴν πρόληψιν. ὅταν δὲ τις ἕναυσμα λαβὼν τοῦ πράγματος 10
 ἐξάψῃ τοῦτο ἔνδον ἐν τῇ ψυχῇ πόθῳ καὶ μαθήσει, πάντα ἐπι τούτοις κινεῖ πρὸς τὸ ἐπιγνώσθαι. οὐ γὰρ τις μὴ ἀντιλαμβάνεται, οὐδὲ 2
 ποθεῖ αὐτὸ οὐδὲ ἀσπάσεται τὴν ἐξ αὐτοῦ ὠφέλειαν. τὸ ὕστερον οὖν 3
 ὁ γνωστικὸς ἐπι τέλει τῶν κατορθωμάτων μιμεῖται τὸν κύριον, εἰς ὅσον ἐπικτὸν ἀνθρώποις, ποιότητά τινα κυριακὴν λαβὼν εἰς ἐξο- 15
 μοίωσιν θεοῦ. οἱ δὲ μὴ ἐπιστάμενοι τὴν γνώσιν οὐδὲ κανονίζουσιν δύνανται τὴν ἀλήθειαν. μεταλαμβάνειν οὖν τῶν γνωστικῶν θεωρη- 4 293 8
 μάτων οὐχ οἷόν τε, ἐὰν μὴ τῶν προτέρων διανοημάτων κενώσωμεν ἑαυτούς. ἀπλῶς γὰρ οὕτως ἀλήθεια κοινῶς λέγεται παντὸς νοητοῦ 5
 τε καὶ αἰσθητοῦ. αὐτίκα ἕνεστι θεάσασθαι καὶ ζωγραφίας ἀλήθειαν 6
 20 παρὰ τὴν δημῶδη καὶ μουσικῆς σεμνότητα παρὰ τὴν ἀκόλαστον. καὶ φιλοσοφίας οὖν ἐστὶν ἀλήθειά τις παρὰ τοὺς ἄλλους φιλοσόφους καὶ κάλλος ἀληθινὸν παρὰ τὸ δεδολωμένον. οὐκ οὐκ ποτὲ τὰς ἐπι 6
 μέρους ἀληθείας, καθ' ὧν ἡ ἀλήθεια κατηγορεῖται, αὐτὴν δὲ τὴν ἀλήθειαν πολυπραγμονητέον, οὐκ ὀνόματα ζητοῦντας μαθεῖν· τὸ γὰρ 7
 25 περὶ θεοῦ πρᾶγμα οὐκ ἐστὶν ἕν, ἀλλὰ μυρία, διαφέρει δὲ τὸν θεὸν ζητεῖν ἢ τὰ περὶ θεοῦ. καθόλου δὲ εἰπεῖν περὶ ἑκάστου πράγματος τῆς οὐσίας τὰ συμβεβηκότα διακριτέον.

Καὶ μοι ἀπόρη φάναι θεὸν εἶναι τὸν κύριον πάντων. αὐτοτε- 151, 1
 λῶς δὲ λέγω τὸν κύριον πάντων, οὐδενὸς ὑπολειπομένου κατὰ ἐξαι- 30
 ρεῖσιν. ἐπεὶ τοίνυν δύο εἶσιν ἰδέαι τῆς ἀληθείας, τὰ τε ὀνόματα καὶ 2
 τὰ πράγματα, οἱ μὲν τὰ ὀνόματα λέγουσιν, οἱ περὶ τὰ κάλλη τῶν λόγων διατριβόντες. οἱ παρ' Ἑλλήσι φιλόσοφοι, τὰ πράγματα δὲ παρ' ἡμῖν ἐστὶ τοῖς βαρβάροις. αὐτίκα ὁ κύριος οὐ μάτην ἠθέλησεν 3
 εὐτελεῖ χρῆσασθαι σώματος μορφῇ, ἵνα μὴ τις τὸ ὄρατον ἐκαινῶν

6 f vgl. Matth. 11, 12; Strom. IV 5, 3 12—15 vgl. Plato Theaet. p. 176
 AB 88 f vgl. Jes. 53, 2 f; Paed. III 3, 3; Strom. III 103, 3

8 χρηστοί, εἰς (vgl. Strom. II 18, 3) Heyse (ἀγαθοί, εἰς) Po (πιστοί, εἰς) Schw (Χριστιανοί, εἰς) Ma 4 ὄντες Wi 5 f καλοὶ καὶ ἀγαθοὶ Sy καλὸν καὶ ἀγαθόν L 8 δολοῖ (vgl. Z. 22) L² δηλοῖ L³ 9 τοῦ L 21 ἄλλως Münzel 24 ζητοῦντας Ma ζητοῦντες L 26 ζητεῖν Wi εἰπεῖν L

καὶ τὸ κάλλος θαυμάζων ἀφιστῆται τῶν λεγομένων καὶ τοῖς κατα-
 λειπομένοις προσανέχων ἀποτέμνηται τῶν νοητῶν. | οὐ τοίνυν περὶ
 τὴν λέξιν, ἀλλὰ περὶ τὰ σημαίνόμενα ἀναστρεπτέον. τοῖς μὲν οὖν
 τῆς λέξεως ἀντιληπτικοῖς καὶ μὴ κινήθεισι πρὸς γνώσιν οὐ πιστεύ-
 5 ται ὁ λόγος, ἐπεὶ καὶ οἱ κόρακες ἀνθρωπείας ἀπομιμοῦνται φωνὰς·
 ἔννοϊαν οὐκ ἔχοντες οὐ λέγουσι πράγματος, ἀντίληψις δὲ τοσού-
 πιστεως ἔχεται. οὕτως καὶ Ὀμηρος εἶπεν πατὴρ ἀνδρῶν τι θεῶν δ
 τει, μὴ εἰδὼς τίς ὁ πατήρ καὶ πῶς ὁ πατήρ, ὡς δὲ τῷ χιρᾶς 122 1
 ἔχοντι τὸ λαβεῖν κατὰ φύσιν καὶ τῷ ὀφθαλμοῦς ἔγχιαινοντα· κειτῆ-
 10 μένφ τὸ φῶς ἰδεῖν, οὕτως τῷ πιστῖν εἰληγῶτι τὸ γνώσεως μεταλα-
 βεῖν οἰκεῖον πέφυκεν, εἰ προσεξεργάσασθαι καὶ προσοικοδομήσει
 χρυσόν, ἄργυρον, λίθους τιμίους τῷ καταβλήθέντι θεμιτῷ γλίχοντα,
 οὐ τοίνυν ἐπισχευεῖται βούλεσθαι μεταλαμβάνειν, ἀλλὰ ἄρχεται· οἰδὲ 2
 μέλλειν, ἀλλ' εἶναι βωσιλικόν τε καὶ φωτεινὸν καὶ γνωστικὸν καθή-
 15 κεν, οὐδὲ ὀνόματι, ἀλλ' ἔργῳ ἐθέλειν ἄπτεσθαι τῶν πραγμάτων
 προσῆκεν, ἀγαθὸς γὰρ ὢν ὁ θεὸς διὰ τὸ ἡγεμονικὸν τῆς κτίσεως 3
 ἀπάσης, σφῆξομαι βουλόμενος τοῦτο, ἐπὶ τὸ ποιεῖν ἐτραπίτο καὶ τὰ
 λοιπά, πρώτην ταύτην εὐεργεσίαν, τὸ γενέσθαι, ἀπ' ἀρχῆς παρωχῶν
 αὐτοῖς ἄμεινον γὰρ εἶναι πολλῶ τὸ εἶναι τοῦ μὴ εἶναι πᾶς ἄν τις
 20 ὁμολογήσειεν, ἔπειτα, ὡς ἐνδέχεται φύσει, ἔχειν ἴκαστον, ἰγίετό
 τε καὶ γίνεται προκόπτον εἰς τὸ αὐτοῦ ἄμεινον, ὡστ' οὐκ ἄτοπον 122 1
 καὶ τὴν φιλοσοφίαν ἐκ τῆς θείας προνοίας δεδόσθαι προπαιδεύουσαν
 εἰς τὴν διὰ Χριστοῦ τελειώσιν, ἣν μὴ ἔκαιοχρηται γνώσει βαρβαρῶν
 μαθητείουσα φιλοσοφία προκόπτειν εἰς ἀλήθειαν, ἀλλ' οὐ μὲν τμ- 3
 25 χης ἠρίθμηται καὶ τὰ ἐντελῆ κινήματα, φιλοσοφία δὲ πῶς οὐκ ἐν
 λόγῳ; καίτοι καὶ τῷ Σαρφῶν ἐν ταῖς θριξίν ἡ δυνάμις ἐδόθη, ἵνα 3
 καὶ τὰς ἀποβλήτους τῶν ἐν τῷ βίῳ τέχνας, τὰς κειμένας καὶ μινού-
 σαις μετὰ τὴν ἔξοδον τῆς ψυχῆς χαμαὶ, μὴ ἀντι τῆς θείας δυνάμεως
 ἐννοήσῃ διδοῦσθαι, αὐτίκα, φησὶν, ἡ πρόνοια ἀναθῆν ἐκ τῶν προφ- 6 13 ?
 31 γομένων καθάπερ κεφαλῆς εἰς πάντας διήκει, οὕτως τὸ μένον· φησὶ
 ἐπὶ κατακείμενον ἐπὶ τὸν πάγονα τὸν Ἰαρών καὶ ἐπὶ τὴν ἑῖαν τοῦ

2 f. οὐκ ἐπὶ—ἀναστρεπτέον. Sarr. Par. 29. Holl. 7 f. vgl. A 144 11 f.
 vgl. I Kor. 3, 12. Strom. V 2, 31 24 f. Luk. 12, 7 26 vgl. Richt. 6, 17
 20 S. 311. f. Pol. 1. 2. 2

1 ἀφιστῆται L 4 τῆς λέξεως ἀντιληπτικῶς S ἀντιληπτικῶς L οὐκ
 ἀντιληπτικῶς P ἀναστρεπτέου, Ma 13 ὁ μὲν τοῦ ὀφθαλμοῦ L 14 f. καθ-
 ἔχον S κατὰ φύσιν L 19 μινούσας Huse 21 αὐτοῦ St. ἐπὶ L αὐτοῦ P
 22 ἡ L ἡ L 24 ἔργῳ Wt. τὸν προσκοπτικὸν ἢ μὲν von L' got. 25
 25 ποιοῦσα ταῦτα Bywater, vgl. aber S. 12, 25 ὁ δὲ πῶς τὸν am 4. τῶν
 L 29 αὐτοῦ S ἡ πρόνοια L ἀναθῆν, S am 4. φησὶν S

ἐνδύματος αὐτοῦ· (τουτέστι τοῦ μεγάλου ἀρχιερέως, ἵδι' οὐ τὰ πάντα ἐγένετο καὶ χωρὶς αὐτοῦ ἐγένετο οὐδὲ ἕνε), οὐκ εἰς τὸν τοῦ σώματος κόσμον, ἔξωθεν δὲ τοῦ λαοῦ φιλοσοφία καθάπερ ἰσθῆς. οἱ τοίνυν 154, 1 φιλόσοφοι οἱ εἰς τὴν οἰκίαν συναίσθησιν πνεύματι αἰσθητικῶ συνασκηθέντες, ἐπὶ μὴ μέρος φιλοσοφίας, ἀλλὰ τὴν αὐτοτελῶς φιλοσοφίαν πολυπραγματώσι, φιλαλήθως τε καὶ ἀτύφως προσμαρτυροῦντες τῇ ἀληθείᾳ κἂν παρὰ τοῖς ἑτεροδόξοις ἐπὶ τῶν καλῶς εἰρημένων, προκόπτουσιν εἰς σύνεσιν, κατὰ τὴν θεῖαν διοίκησιν, τὴν ἀρρητον ἀγαθότητα, τὴν ἐκάστοτε εἰς τὸ ἄμεινον κατὰ τὸ ἐγχωροῦν προσαγομένην τὴν τῶν ὄντων φύσιν· ἔπειτα οὐχ' Ἑλλῆσι μόνον, ἀλλὰ καὶ 2 βαρβάρους ὁμιλήσαντες, ἐπὶ τὴν πίστιν ἐκ συνασκήσεως κοινῆς εἰς σύνεσιν ἰδίαν ἄγονται· παραδεξάμενοι δὲ τὸν θεμέλιον τῆς ἀληθείας, 3 δύναμιν προσλαμβάνουσι προτέναι πρόσω ἐπὶ τὴν ζήτησιν, κἀνθένδε ἀγαπῶσι μὲν μαθητευσάμενοι, γνώσεως δὲ ὀργανώμενοι σπεύδουσιν 15 εἰς σωτηρίαν. ταύτη φησὶν ἢ γραφῇ πνεῦμα αἰσθήσεως· δεδόσθαι 4 τοῖς τεχνίταις ἐκ τοῦ θεοῦ, τὸ δὲ οὐδὲν ἄλλ' ἢ φρόνησις ἐστὶ. δύναμις ψυχῆς θεωρητικῆ τῶν ὄντων καὶ τοῦ ἀκολούθου ὁμοίου τε καὶ ἀνομοίου διακριτικῆ τε αὐτῆς καὶ συνθετικῆ καὶ προστακτικῆ καὶ ἀπαγορευτικῆ τῶν τε μελλόντων καταστοχαστικῆ. διατείνει δὲ οὐκ 20 ἐπὶ τὰς τέχνας μόνον, ἀλλὰ καὶ ἐπὶ τὴν φιλοσοφίαν αὐτήν. τί δὴ 155, 1 ποτε οὐν καὶ ὁ ὄψις φρόνιμος εἴρηται; ἐπεὶ κἂν τοῖς πονηρέμασις ἐστὶν εὖρεῖν ἀκολούθῃαν τινὰ καὶ διάκρισιν καὶ σύνθεσιν καὶ στοχασμὸν τῶν μελλόντων. καὶ τὰ πλεῖστα τῶν ἀδικημάτων διὰ 2 τοῦτο λανθάνει, ὅτι προσοικονομοῦνται σφίσι οἱ κακοὶ τὸ πάντῃ 25 τε καὶ πάντως τὰς τιμωρίας διαφεύγειν. πολυμερῆς δὲ οὕσα ἢ φρόνησις, δι' ὅλου τεταμένη τοῦ κόσμου διὰ τε τῶν ἀνθρωπίνων ἀπάντων, καθ' ἕκαστον αὐτῶν μεταβάλλει τὴν προσηγορίαν, καὶ 294 8 ἐπειδὴ μὲν ἐπιβάλλῃ τοῖς πρώτοις αἰτίοις, νόησις καλεῖται, ὅταν δὲ ταύτην ἀποδεικτικῶς λόγῳ βεβαιώσῃται, γνώσις τε καὶ σοφία καὶ 821 P 30 ἐπιστήμη ὀνομάζεται, ἐν δὲ τοῖς εἰς εὐλάβειαν συντείνουσι γινομένη καὶ ἄνευ θεωρίας παραδεξαμένη τὸν ἀρχικὸν λόγον κατὰ τὴν ἐν αὐτῇ ἐξεργασίας τήρησιν πίστις λέγεται, κἂν τοῖς αἰσθητοῖς πιστωσαμένη τὸ γε δοκοῦν, ὡς ἐν τούτοις, ἀληθέστατον, δόξα ὀρθή, ἐν

1 f Joh. 1, 3 15 f vgl. Exod. 28, 3 21 Gen. 3, 1 31 zu ἀρχικός λόγος vgl. Strom. VII 7, 4

6 φιλαλήθως corr. aus φιλαλήθως L³ 8 προκόπτουσιν St προκόπτουσιν L 9 ἀγαθότητα (α² u. o in Ras.) L¹ 12 τὸν Sy τὴν L 14 ὀργινομένοι L 28 ἐπιβάλλῃ corr. aus ἐπιβάλλῃ L¹

τε αὐ ταῖς μετὰ χειρουργίας πράξεις τέχνη. ὅπου δ' ἄνευ θεωρίας τῶν πρώτων αἰτίων τηρήσει τῶν ὁμοίων καὶ μεταβάσει ποιήσει τινὰ ὁρμὴν καὶ σύστασιν, ἐμπειρία προσαγορεύεται. Ἴδιον δέ ἴστιν ἐκεῖνο καὶ τῶ ὄντι κίριον καὶ ἡγεμονικόν, ὃ ἐπὶ πᾶσι προσλαμβάνει μετὰ τὴν βεβαίαν πίστιν ἄγιον κατ' ἐπισκοπὴν ὁ πιστιύσα πνεῦμα.

Διαφορωτέρας ἄρα αἰσθησεως φιλοσοφία μεταλαμβάνουσα, ὡς ἐκ τῶν προειρημένων δεδήλωται, φρονήσεως μετέχει. ἡ γοῦν περὶ τῶν νοηθέντων λογικὴ διεξοδος μετὰ ἀφρέσεως καὶ συγκραθείσεως διαλεκτικὴ λέγεται, βεβαιωτικὴ μὲν τῶν περὶ ἀληθείας λεγομένων ἀποδείξεως, διακρινιστικὴ δὲ τῶν ἐπιφερομένων ἀποριῶν. κινήσεις οὖν τοῖνον οἱ φάσκοντες μὴ θεόθεν φιλοσοφίαν δεῖρο ἔχειν ἀδύνατον εἶναι λέγειν πάντα τὰ ἐπὶ μέρους γινώσκειν τὸν θεὸν μηδὲ μὴν πάντων εἶναι τῶν καλῶν αἰτίων, κἂν τῶν ἐπὶ μέρους ἕκαστου αὐτῶν τυγχάνη. οὐκ ἂν δὲ τὴν ἀρχὴν ὑπέστη τι τῶν ὄντων ἀβελήτως ἔχοντος τοῦ θεοῦ, εἰ δὲ βουλομένου. θεόθεν ἡ φιλοσοφία τοιαύτην εἶναι βουληθέντος αὐτήν, οὐα ἴστιν, διὰ τοῦ μὴ ἄλλως ἢ οὕτως ἀφεξομένου τῶν κακῶν. ὁ γὰρ τοι θεὸς πάντα οἶδει, σὺ μόνον τὰ ὄντα, ἀλλὰ καὶ τὰ ἐσόμενα καὶ ὡς ἴσται ἕκαστον, τὰς τε ἐπὶ μέρους κινήσεις προορῶν ἕκαστ' ἐφορᾷ καὶ πάντ' ἐπισκοπεῖ γυμνῆν ἴσασθαι τὴν γυμνὴν βλέπων, καὶ τὴν ἐπίνοιαν τὴν ἕκαστου τῶν κατὰ μέρος ἔχει δὲ αἰῶνος, καὶ ὅτι ἐπὶ τῶν θειάτρων γίνεται καὶ ἐπὶ τῶν ἕκαστου μερῶν κατὰ τὴν ἐνόησιν τε καὶ περιόρισιν καὶ συνόρισιν, τοῦτο ἐπὶ τοῦ θεοῦ γίνεται. ἀθρόως τε γὰρ πάντες καὶ ἕκαστον ἐν μέρει μὴ προοβολῇ προσβλέπει, σὺ πάντα μέντοι κατὰ τὴν προηγουμένην ἐπίνοιαν. ἤδη γοῦν πολλὰ τῶν ἐν τῶ καὶ διὰ τινος λογισμοῦ ἀνθρωπίνου λαμβάνει τὴν γίνεσιν θεόθεν τὴν ἱκανοῖν εὐλογίᾳ, αὐτίκα ἡ ἐγείλα διὰ τῆς λατρικῆς καὶ ἡ ἐπίνοις διὰ τῆς ἀλιπτικῆς καὶ ὁ πλοῦτος διὰ τῆς χρηματιστικῆς λαμβάνει γίνεσιν τε καὶ παροῖσιν κατὰ πρόνοιαν μὲν τὴν θείαν, κατὰ συντηρίαν δὲ τὴν ἀνθρωπίνην. θεόθεν δὲ καὶ ἡ οἰκία, αὐτίκα τῆ τοῦ θεοῦ βουλήσει μάλιστα ἡ τῶν ἀγαθῶν ἀνθρώπων προαίρεσις ἐπισκοπεῖ διότι κατὰ μὲν τῶν ἀγαθῶν μὲν ἴστιν καὶ τῶν κακῶν ἀνθρώπων πολλὰ τῶν προτιρημάτων, γίνεται δ' ὅμως ἀφίλημα μόνος τοῖς ἀγαθοῖς τε καὶ σπουδαίοις, ὧν χάριν αὐτὰ ἐποίησεν ὁ θεός.

20 vgl. Γ 27 22-25 Chrysost. Fr. mon. 63 Arnim

1 ὄντων ὡς in Ha. l. 1 2 δὲ He 3 μετὰ ἀφρέσεως καὶ συγκραθείσεως. vgl. S. 511 18. Bywater, Journ. of Phil. 4 1891. S. 216. 22 μὲν ἕκαστον τε 27

πρὸς γὰρ τῶν ἀγαθῶν χρῆσιν ἀνδρῶν ἢ τῶν θεοδωρήτων δύναμις
πέφυκεν. ἀλλὰ καὶ αἱ τῶν ἐναρέτων ἀνθρώπων ἐπίνοιαι κατὰ 4
ἐπίπνοϊαν θείαν γίνονται, διατιθεμένης πῶς τῆς ψυχῆς καὶ διαδιδο-
μένου τοῦ θείου θελήματος εἰς τὰς ἀνθρωπίνας ψυχάς, τῶν ἐν μέρει
5 θείων λειτουργῶν συλλαμβανομένων εἰς τὰς τοιαύτας διακονίας·
κατὰ τε γὰρ τὰ ἔθνη καὶ πόλεις νενέμηνται τῶν ἀγγέλων αἱ προ- 5
στασῆαι, τάχα δὲ καὶ τῶν ἐπὶ μέρους [ὦν] ἐνίοις ἀποτετάχεται τινες.
ὁ γοῦν ποιμὴν καὶ τῶν καθ' ἕκαστον κήδεται προβάτων, καὶ μάλιστα 158, 1
τούτοις σύνεστι προσεχεστέρα ἢ ἐπισκοπή, ὅσοι διαπρεπεῖς τὰς φύ-
10 σεις τε καὶ δυνατοὶ τὰ πλήθη συνωφελεῖν ὑπάρχουσιν. οὗτοι δ' 2
εἰσὶν οἱ ἡγεμονικοὶ καὶ παιδευτικοί, δι' ὧν ἡ ἐνέργεια τῆς προνοίας
ἀριδιήλως δεικνύται, ὅπηνικα ἂν ἢ διὰ παιδείας ἢ δι' ἀρχῆς τινος
καὶ διοικήσεως εὖ ποιῶν ἐθέλη τοὺς ἀνθρώπους ὁ θεός. ἐθέλει δὲ
πάντοτε· διὸ συγκαλεῖ τοὺς ἐπιτηθείους εἰς τὴν ὠφέλιμον ἐξεργασίαν 3
15 τῶν πρὸς ἀρετὴν τε καὶ εἰρήνην καὶ εἰς εὐκοίαν συντεινόντων. τὸ 4
δὲ ἐνάρετον πᾶν ἀπ' ἀρετῆς τέ ἐστι καὶ πρὸς ἀρετὴν ἀναφέρεται,
καὶ ἦτοι πρὸς τὸ γενέσθαι σπονδαίους δίδεται ἢ πρὸς τὸ ὄντας
χρησθαι τοῖς κατὰ φύσιν προτερήμασι· συνεργεῖ γὰρ ἕν τε τοῖς καθ'
ὄλου ἕν τε τοῖς ἐπὶ μέρους. πῶς οὖν οὐκ ἄτοπον τὴν ἀταξίαν καὶ 159, 1
20 τὴν ἀδικίαν προσνέμοντας τῷ διαβόλῳ ἐναρέτου πράγματος τοῦτον,
τῆς φιλοσοφίας, δοτῆρα ποιῶν; κινδυνεύει γὰρ εὐμενέστερος τοῖς 2
Ἕλλησιν | εἰς τὸ ἀγαθοῦς ἀνδρας <γίγνεσθαι> γεγονέναι τῆς θείας 823 P
προνοίας τε καὶ γνώμης. ἔμπαλιν δ', οἶμαι, νόμον ἴδιον καὶ λόγον 3
παντὸς ὀρθοῦ τὸ προσῆκον ἑκάστῳ καὶ τὸ ἴδιον καὶ τὸ ἐπιβάλλον
25 ἀποδιδόναι. ὡς γὰρ ἡ λύρα μόνου τοῦ καθαριστοῦ καὶ ὁ αὐλὸς τοῦ 4
αὐλητοῦ, οὕτως τὰ προτερήματα τῶν ἀγαθῶν ἀνδρῶν ἐστὶ κτήματα,
<καὶ> καθάπερ φύσις τοῦ ἀγαθοποιοῦ τὸ ἀγαθοποιεῖν, ὡς τοῦ πυρὸς
τὸ θερμαίνειν καὶ τοῦ φωτὸς τὸ φωτίζειν. κακὸν δὲ οὐκ ἂν ποιή- 5
σαι ἀγαθός, ὡς οὐδὲ τὸ φῶς σκοτώσει ἢ ψύξει τὸ πῦρ. οὕτως ἐμ- 6
30 παλιν ἢ κακία οὐκ ἂν τι ἐνάρετον ποιήσαι· ἐνέργεια γὰρ αὐτῆς τὸ
κακοποιεῖν ὡς τοῦ σκότους τὸ συγγεῖν τὰς ὄψεις· οὐ τοίνυν κακίας
ἔργον ἢ φιλοσοφία ἐναρέτους ποιούσα. λείπεται δὴ θεοῦ, οὐ μόνον 7

6 f vgl. Deut. 32, 8 (Hebr. 1, 14?) 8 vgl. Joh. 10, 11 19—21 vgl.
Strom. I 80, 5 27 f vgl. S. 504, 3 f; Philo Leg. all. I 5 (I p. 44 M)

2 f am Rand: ὅτι καὶ τῶν ἐναρέτων ἀνθρώπων ἐπίνοιαι κατὰ θείαν ἐπί-
πνοϊαν γίνονται L³ 3 ἐπίπνοϊαν (vgl. S. 515, 2) Sy wie L³ im Lemma ἐπί-
πνοϊαν L¹ 7 [ὦν] Schw Wi 12 ἢ' ἢ L 22 τὸ Μα τοὺς L <τὸ> τοὺς
Schw <γίγνεσθαι> St <δεδοκέναι> Schw 24 ἐπιβάλλον corr. aus ἐπιβάλον
L¹ 27 <καὶ> St 28 f ποιήσαι Hoeschel ποιήσει L 29 σκοτώσει St
σκότος L

τὸ ἀγαθύνειν ἔργον ἐστίν, καὶ πάνθ' ὅσα παρὰ θεοῦ δίδονται, κα-
 λῶς δίδονται τε καὶ λαμβάνεται. ναὶ μὴν ἡ χρῆσις τῆς φιλοσοφίας
 οὐκ ἐστὶν ἀνθρώπων κακῶν· ἀλλ' εἰ τοῖς ἀρίστοις τῶν Ἑλλήνων
 δίδεται, δῆλον καὶ ὅθεν δεδωρόρηται, παρὰ τῆς κατ' ἀξίαν τὰ προσή-
 5 κοντα ἐκάστοις ἀπονεμούσης δηλονότι προνοίας. εἰκότως οὖν Ἰου-
 δαίοις μὲν νόμος, Ἕλλησι δὲ φιλοσοφία μέχρι τῆς παρουσίας. ἐντι-
 θεν δὲ ἡ κλήσις ἡ καθολικὴ, εἰς περιούσιον δικαιοσύνης λαὸν κατὰ
 τὴν ἐκ πίστεως διδασκαλίαν συνάγοντος δι' ἐνὸς τοῦ κυρίου τοῦ
 μόνου ἐνὸς ἀμφοῖν θεοῦ. Ἑλλήνων τε καὶ βαρβάρων, μᾶλλον δὲ
 10 παντὸς τοῦ τῶν ἀνθρώπων γένους.

Φιλοσοφίαν πολλάκις εἰρήκαμεν τὸ κατὰ φιλοσοφίαν ἐπιτιμητικῶν 100 :
 τῆς ἀληθείας, κἄν μερικὸν τυγχάνῃ ἡδὴ δὲ καὶ τὰ ἐν τέχναις ἀγαθὰ
 ὡς ἐν τέχναις θεόθεν ἔχει τὴν ἀρχήν. ὡς γὰρ τὸ τεχνικῶς τι ποιεῖν 2
 ἐν τοῖς τῆς τέχνης θεωρήμασι περιέχεται, οὕτω τὸ φρονίμως ἐπι-
 15 τὴν φρόνησιν τέτακται· ἀρετὴ δὲ ἡ φρόνησις· καὶ ἴδιον αὐτῆς γνω-
 ρίζειν τὰ τε ἄλλα καὶ πολὺ πρότερον τὰ καθ' ἑαυτήν· ἢ τι σοφία
 δύναμις οὔσα οὐκ ἄλλο τί ἐστὶν ἢ ἐπιστήμη τῶν θείων καὶ τῶν
 ἀνθρωπείων ἀγαθῶν. τοῦ θεοῦ δὲ ἡ γῆ καὶ τὸ πλήρωμα αὐτῆς 2
 θεόθεν ἦκειν τὰ ἀγαθὰ τοῖς ἀνθρώποις διδάσκοντα εἰρηκέν, ἢ γραφῆ
 20 δυνάμει θεία καὶ ἰσχύϊ τῆς διαδόσεως καθηκούσης εἰς ἀνθρωπίνην
 βιήθειαν. αὐτίκα τρεῖς τρόποι πάσης ὠφελείας τε καὶ μεταδόσεως 4
 ἄλλῳ παρ' ἄλλου, ὃ μὲν κατὰ παρακολούθησιν ὡς ὁ παιδοτρέφης,
 σχηματίζων τὸν παῖδα, ὃ δὲ καθ' ὁμοίωσιν ὡς ὁ προτριπόμιτος,
 ἴτερον εἰς ἐπίδοσιν τῷ προεπιδοῦναι, καὶ ὃ μὲν συνιργεῖ τῷ μα-
 25 θάνοντι, ὃ δὲ συνωφελεῖ τὸν λαμβάνοντα, τρίτος δὲ ἐστὶν ὁ τρό-
 πος ὁ κατὰ πρόσταξιν, ὁπότεν ὁ παιδοτρέφης μηκέτι διακλάσσει
 τὸν μαθάνοντα μηδὲ ἐπιδικνῆς δι' ἑαυτοῦ τὸ πάλαισμα εἰς μίμησιν
 τῷ παιδί ὡς δὲ ἡδὴ ἐντριμμάτω, προστάτη ἐξ ὀνόματος τὸ πά-
 λαισμα, ὁ γνωστικὸς τοίνυν θεόθεν λαλῶν τὸ δύνασθαι ὠφελεῖν 101
 30 ὀνήσει τοὺς μὲν τῇ παρακολούθησιν σχηματίζων, τοὺς δὲ τῇ ἐξο-
 μοιώσει προτριπόμιτος, τοὺς δὲ καὶ τῇ προστάξει παιδίον καὶ
 διδάσκων, ἀμίλι καὶ αὐτὸς τοῖς ἰσοῖς παρὰ τοῦ κυρίου ὠφείλῃται
 οὔτοις οὖν καὶ ἡ θεόθεν διατείνοντα εἰς ἀνθρώπους ὠφέλεια γενέ- 2
 σμος καθίσταται, ἀμπερακαλούντων ἀγγέλων καὶ δι' ἀγγέλων γαρ-
 35 ῆ ἡ θεία δύναμις παρέχει τὰ ἀγαθὰ, τίτ' οὖν ἰερομάντων ἴτε καὶ μη,

7 vgl Tit 2. 14 16 18 vgl Paul II 2. 3 mit Anm. 14 Paul 2 :
 1 Kor 10 20 29 32 ο γνωστικῶς θεόθεν ὠφελεῖν καὶ μαθάνοντα Paul 201 Kol.

8 ἀνθρώπων τε ἢ ὡς L ἢ ὡς W εἰς W ἢ L 23 κατὰ ἐκτέλεσιν
 ἢ ὡς μαθάνοντα τε ὡς ὡς 24 ὡς ὡς προστάτη Ma προστάτη L

τοιούτος καὶ ὁ κατὰ τὴν ἐπιφάνειαν τοῦ κυρίου τρόπος. ὅτε δὲ 8
καὶ κατὰ τὰς ἐπινοίας τῶν ἀνθρώπων καὶ τοὺς ἐπιλογισμοὺς ἐμπνεῖ
τι [καὶ] ἡ δύναμις καὶ ἐντίθησι τὰς φρεσὶν ἰσχύν τε καὶ συναίσθησιν
ἀκριβεστέραν, μένος τε καὶ θάρσος προθυμίας ἐπὶ τε τὰς ζητήσεις
5 ἐπὶ τε τὰ ἔργα παρέχουσα. ἔκκειται δ' ὁμως καὶ πρὸς μίμησιν τε 4
καὶ ἰσομοίωσιν ἡμῖν θαυμαστά τῶ ὄντι καὶ ἅγια τὰ ἀρετῆς
ὑποδείγματα διὰ τῶν ἀναγεγραμμένων πράξεων. καὶ μὲν δὴ καὶ τὸ 5
τῆς προ(στ)άξεως εἶδος ἐμφανέστατον διὰ τε τῶν διαθηκῶν τῶν
κυριακῶν διὰ τε τῶν παρ' Ἑλλήσι νόμων, ἀλλὰ καὶ τῶν κατὰ τὴν
10 φιλοσοφίαν παρηγγελμένων. καὶ συνελόντι φάναι πᾶσα ὠφέλεια 6
μωτικῆ κατὰ μὲν τὸν ἀνωτάτω λόγον ἀπὸ τοῦ παντοκράτορος θεοῦ
τοῦ πάντων ἐξηγουμένου πατρὸς δι' υἱοῦ ἐπιτελεῖται, ὅς καὶ διὰ
τοῦτο ἰσωτῆρ πάντων ἀνθρώπων, φησὶν ὁ ἀπόστολος, ἡμάλιστα
δὲ πιστῶν, κατὰ δὲ τὸ προσεχὲς ὑπὸ τῶν προσεχῶν ἐκάστοις
15 κατὰ τὴν τοῦ προσεχοῦς τῶ πρώτῳ αἰτίῳ κυρίου ἐπιταξίν τε καὶ
πρόσταξιν.

XVIII. Ὁ γνωστικὸς δ' ἡμῖν ἐν τοῖς κυριωτάτοις αἰί ποτε δια- 162, 1
τρίβει· εἰ δὲ πον σχολῆ καὶ ἀνέσεως καιρὸς ἀπὸ τῶν προηγουμένων,
ἀντὶ τῆς ἄλλης ἰσθυμίας καὶ τῆς Ἑλληνικῆς ἐφάπτεται φιλοσοφίας,
20 ὅλον τραγάλιον τι ἐπὶ τῶ δειπνῶ παροφώμενος, οὐ τῶν κρειττόνων
ἀμελήσας, προσλαβὼν δέ, ἐφ' ὅσον πρόπει, καὶ ταῦτα δι' ἧς προ-
ειπον αἰτίας. οἱ δὲ τῶν οὐκ ἀναγκαίων καὶ περιττῶν τῆς φιλο- 2
σοφίας ὀρεχθέντες καὶ μόνοις | τοῖς ἱριστικοῖς προσανέχοντες σο- 825 P
φίσμασι τῶν ἀναγκαίων καὶ κυριωτάτων ἀπελειφθῆσαν, [οἱ] τὰς
25 σκιάς ἀτεχνῶς τῶν λόγων διώκοντες, καλὸν μὲν οὖν τὸ πάντα 8
ἐπιστάσθαι· ὅτῳ δὲ ἀσθενεῖ ἐπεκτείνεσθαι ἢ ψυχῇ πρὸς τὴν πολυ-
μαθῆ ἐμπειρίαν, τὰ προηγουμένα καὶ βελτίω αἰρήσεται μόνα. ἢ γὰρ 4
τῶ ὄντι ἐπιστήμη, ἣν φαμεν μόνον ἔχειν τὸν γνωστικόν. κατάληψις
ἴστι βεβαία διὰ λόγων ἀληθῶν καὶ βεβαίων ἐπὶ τὴν τῆς αἰτίας
30 γινῶσιν ἀνάγουσα, ὁ δὲ ἐπιστήμων τοῦ ἀληθοῦς περὶ ὀδηγοτοῦν αὐ-
τίκα καὶ τοῦ ψευδοῦς περὶ τὸ αὐτὸ ἐπιστήμων ὑπάρχει. καὶ γὰρ 5
οὖν εὐ πως ἔχειν μοι φαίνεται ὁ λόγος ἐκείνος· εἰ φιλοσοφητέον.

2--4 vgl. K 482; P 570; E 2 (ἐμπνευσε μένος καὶ θάρσος) 18 f I Tim.
4, 10 20 vgl. Plat. Mor. p. 133 C διαλεκτικῆ δὲ τραγάλιον ἐπὶ δειπνῶ γλυκὺ
μὲν οἶδαμῶς. Pindar Fr. 124^c Schröder δειπνον δὲ λίγοντος γλυκὺ τραγάλιον
(Strom. I 100, 5) 27—30 vgl. Strom. II 9, 3 82—S. 516, 3 vgl. Aristoteles
Fr. 51 Rose²

1 8τε L 8 [καὶ] St καλὸν Schw θεία) δύναμις Lowth 8 προσ-
τάξεως (vgl. S. 514, 28. 29. 31) St πράξεως L 12 [τοῦ] πάντα Schw 15 κυ-
ρίου Lowth κυρίως L 28 f σοφίσμασι am Rand L' ζητήμασι im Text L
24 [οἱ] Wi 31 ψείδους L

φιλοσοφητέον· αὐτὸ γάρ τι ἀντὶ ἀκολοῦθαι· ἀλλ' εἰ καὶ μὴ φιλοσοφητέον· οὐ γάρ τις καταγνώη ἂν τινος μὴ τοῦτο πρότερον ἔγνωκώς. φιλοσοφητέον ἄρα.

Τούτων οὕτως ἔχόντων τοὺς Ἕλληνας χρῆ διὰ νόμον καὶ προ- 162
5 φητῶν ἔκμανθάνειν ἵνα μόνον σέβειν θεῖον. τὸν ὄντως ὄντα παρτα-
κράτορα, ἔπειτα διὰ τοῦ ἀποστόλου διδάσκεισθαι τοῦτο· ἡμῖν δὲ
οὐδὲν εἰδῶλον ἐν κόσμῳ. ἐπεὶ μηδὲν ἀπεικόνισμα τοῦ θεοῦ οἶόν
τε ἐν γεινητοῖς εἶναι, προσεπιδιδάσκεισθαι δὲ οὕς οὐδὲ τούτων ὄν
σέβονσι τὰ ἀγάλματα εἶναι ἂν αἱ εἰκόνες· οὐ γάρ ποῦ τοιοῦτον κατὰ
10 τὸ σχῆμα τὸ τῶν ψυχῶν γένος ὅποια διαπλάσσοσιν Ἕλληνας τὰ
ξόανα. ψυχὰι μὲν γὰρ ἀόρατοι, οὐ μόνον αἱ λογικαί, ἀλλὰ καὶ αἱ
τῶν ἀλόγων ζῴων, τὰ δὲ σώματα αὐτῶν μέρη μὲν αὐτῶν οὐδέποτε
γίνεται τῶν ψυχῶν, ὄργανα δὲ ὧν μὲν ἐπιζήματα, ὧν δὲ ὀχήματα
ἄλλων δὲ ἄλλον τρόπον κτήματα, ἀλλ' οὐδὲ τῶν ὀργάνων τὰς εἰ- 164
15 κόνας οἷόν τε ἀπομιθεσθαι ἐναργῶς, ἐπεὶ καὶ τὸν ἥλιόν τις, ὡς
ὄραται, πλασέτω καὶ τὴν ἴριν τοῖς χρομασιν ἀπεικαζέτω. ἔπειτα δὲ
ἀπολείπεισι τὰ εἰδῶλα, τότε ἀκούονται τῆς γραφῆς· ἵνα μὴ πλο-
νάσῃ ἡμῶν ἡ δικαιοσύνη πλείον τῶν ἰσχυροτέρων καὶ Φαρισαίων
τῶν κατὰ ἀποχὴν κακῶν δικαιονμένων, οὐδ' ἐν τῇ μετὰ τῆς ἐν τοῖτοις
20 τελειώσεως καὶ τῇ τὸν πλησίον ἀγαπᾶν καὶ ἐπιγερτεῖν δύνασθαι,
οὐκ ἴσοσθαι βασιλικῶν, ἡ ἐπίτασις γὰρ τῆς κατὰ τὸν νόμον δικαιο-
σύνης τὸν γροστικὸν δίκηνειν, οὕτως τις κατὰ τὸ ἡγεμονοῦν τοῦ
οἰκείου σώματος, τὴν περὶ αὐτὴν, ταχίς, ἐπὶ τὴν ἀκρότητα τῆς πί-
25 στικῆς χαρῆος, τὴν γροσὶν αὐτὴν, περὶ ἣν πάντα ἰσὶ τὰ αἰσθη-
τήρια ἀκροτάτης ὁμοίως τεύξεται τῆς κληρονομίας, τὸ δὲ ἡγε-
μονικὸν τῆς γροστικῆς σαφῶς ὁ ἀπόστολος τοῖς διαθῶντιν θενταρίοις
ἐνδείκνεται, τοῖς Ἑλλοδικοῖς ἐκίνοις γράφων Κορινθίοις οὐδέ πο-
30 ἑλλίδα δὲ ἔχοντες οὐζανομίας τῆς πλοτικῆς ἡμῶν ἐν ἡμῖν μεγα-
λυθῆναι κατὰ τὸν κανόνα ἡμῶν εἰς πικροσίαν· εἰς τὸ ἐπιτίκτετε
ἡμῶν ἐπιγγιλιόσθεσι, οὐ τὴν ἐπίκτεσιν τοῦ περιγματος τὴν κατὰ

6 f I Kor 8, 4 7-16 Iren. Contra Heres Cat 22 I Kor 8, 4 in Vatic
10 f St. Iren. Contra Heres Cat 22 Iren. Contra Heres Cat 22 Iren. Contra Heres Cat 22
20 Agl Math 20 20 21 Agl Math 20 20 22 Agl Math 20 20 23-24 II Kor
10 1

Iren. Contra Heres Cat 22 Iren. Contra Heres Cat 22 Iren. Contra Heres Cat 22
2 Iren. Contra Heres Cat 22 Iren. Contra Heres Cat 22 Iren. Contra Heres Cat 22
D. Iren. Contra Heres Cat 22 Iren. Contra Heres Cat 22 Iren. Contra Heres Cat 22
St. Iren. Contra Heres Cat 22 Iren. Contra Heres Cat 22 Iren. Contra Heres Cat 22
12 Iren. Contra Heres Cat 22 Iren. Contra Heres Cat 22 Iren. Contra Heres Cat 22
13 Iren. Contra Heres Cat 22 Iren. Contra Heres Cat 22 Iren. Contra Heres Cat 22
14 Iren. Contra Heres Cat 22 Iren. Contra Heres Cat 22 Iren. Contra Heres Cat 22
15 Iren. Contra Heres Cat 22 Iren. Contra Heres Cat 22 Iren. Contra Heres Cat 22
16 Iren. Contra Heres Cat 22 Iren. Contra Heres Cat 22 Iren. Contra Heres Cat 22
17 Iren. Contra Heres Cat 22 Iren. Contra Heres Cat 22 Iren. Contra Heres Cat 22
18 Iren. Contra Heres Cat 22 Iren. Contra Heres Cat 22 Iren. Contra Heres Cat 22
19 Iren. Contra Heres Cat 22 Iren. Contra Heres Cat 22 Iren. Contra Heres Cat 22
20 Iren. Contra Heres Cat 22 Iren. Contra Heres Cat 22 Iren. Contra Heres Cat 22
21 Iren. Contra Heres Cat 22 Iren. Contra Heres Cat 22 Iren. Contra Heres Cat 22
22 Iren. Contra Heres Cat 22 Iren. Contra Heres Cat 22 Iren. Contra Heres Cat 22
23 Iren. Contra Heres Cat 22 Iren. Contra Heres Cat 22 Iren. Contra Heres Cat 22
24 Iren. Contra Heres Cat 22 Iren. Contra Heres Cat 22 Iren. Contra Heres Cat 22

τὸν τόπον λέγων (ἐπεὶ καὶ ἐν Ἀχαΐᾳ πεπλευνακέναι τὴν πίστιν αὐ-
 τὸς φησιν, φέρεται δὲ καὶ τὰς Πράξεις τῶν ἀποστόλων καὶ ἐν 165, 1
 ταῖς Ἀθήναις κηρύξας τὸν λόγον), ἀλλὰ τὴν γνώσιν διδάσκει, τε-
 λείωσιν οὖσαν τῆς πίστεως, ἐπέκεινα περισσεύειν τῆς κατηχήσεως
 5 κατὰ τὸ μεγαλεῖον τῆς τοῦ κυρίου διδασκαλίας καὶ τὸν ἐκκλησιαστι-
 κὸν κανόνα. διὸ καὶ ὑποβάς ἐπιφέρει· «εἰ δὲ καὶ ἰδιώτης τῶ λόγῳ, 2
 ἀλλ' οὐ τῇ γνώσει.» πλὴν οἱ γε ἐπὶ τῶ κατειληφθαι τὴν ἀλήθειαν
 ἀρχοῦντες τῶν Ἑλλήνων εἰκάτωσαν ἡμῖν, παρὰ τίνος μαθόντες
 ἀλαζονεύονται. παρὰ θεοῦ μὲν γὰρ οὐκ ἂν φήσαιεν, παρὰ ἀνθρώ-
 10 πων δὲ ὁμολογοῦσιν. καὶ εἰ τοῦτο, ἦτοι γε παρ' ἑαυτῶν ὅψθ' ἐκ- 4
 μαθόντες, ὡσπερ ἀμέλει καὶ τετυφωμένοι τινὲς αὐτῶν ἀρχοῦσιν, ἢ
 παρ' ἑτέρων τῶν ὁμοίων. ἀλλ' οὐκ ἐχέγγυοι διδασκαλοὶ περὶ θεοῦ 5
 λέγοντες ἀνθρώποι, καθὼ ἀνθρώποι· οὐ γὰρ ἀξιόχρεως [γε] ἀν-
 θρωπὸς γε ὢν καὶ περὶ θεοῦ τάληθῆ λέγειν, ὁ ἀσθενῆς καὶ ἐπίκηνος
 15 περὶ τοῦ ἀγεννήτου καὶ ἀφθάρτου καὶ τὸ ἔργον περὶ τοῦ πεποιη-
 ῶτος. εἰθ' ὁ μὴ περὶ αὐτοῦ τάληθῆ λέγειν δυνάμενος ἄρ' οὐ πλέον 166, 1
 οὐδὲ τὰ περὶ θεοῦ πιστευτέος; ὅσον γὰρ δυνάμει θεοῦ λείπεται
 ἀνθρώπος, τοσοῦτον καὶ ὁ λόγος αὐτοῦ ἔξασθνεῖ, καὶ μὴ θεόν,
 ἀλλὰ περὶ θεοῦ λέγει καὶ τοῦ θείου λόγου. ἀσθενῆς γὰρ φύσει ὁ 2
 20 ἀνθρώπιος λόγος καὶ ἀδύνατος φράσαι θεόν, οὐ τὸν ὄνομα λέγω
 (κοινὸν γὰρ τοῦτο οὐ φιλοσόφων μόνον ὀνομάζειν, ἀλλὰ καὶ ποιη-
 τῶν) οὐδὲ τὴν οὐσίαν (ἀδύνατον γάρ), ἀλλὰ τὴν δύναμιν καὶ τὰ
 ἔργα τοῦ θεοῦ. καίτοι οἱ ἐπιγραφόμενοι θεὸν διδάσκαλον μόγις εἰς 3
 ἔννοιαν ἀφικνοῦνται θεοῦ. τῆς χάριτος αὐτοῖς συλλαμβανούσης εἰς
 25 ποσὴν ἐπίγνωσιν, οἷον θελήματι θέλημα καὶ τῶ ἁγίῳ πνεύματι τὸ
 ἅγιον πνεῦμα θεωρεῖν ἐθίζοντες, ὅτι πνεῦμα τὰ βᾶθη τοῦ θεοῦ
 ἔρευνᾷ, ψυχικὸς δὲ ἀνθρώπος οὐ δέχεται τὰ τοῦ πνεύματος· μόνῃ 4
 τοίνυν ἢ παρ' ἡμῖν θεοδίδακτός ἐστι σοφία, ἀφ' ἧς αἱ πᾶσαι πηγαὶ
 τῆς σοφίας ἤρτηνται, ὅσαι γε τῆς ἀληθείας στοχάζονται. ἀμέλει ὡς 5
 30 ἂν τοῦ κυρίου ἦκοντος εἰς ἀνθρώπους τοῦ διδάξαντος ἡμᾶς μυριοὶ
 σημάντορες, καταγγελεῖς, ἐτοιμασταί, πρόδρομοὶ ἄνωθεν ἐκ κατα-
 βολῆς | κόσμου, δι' ἔργων, διὰ λόγων προσηνύοντες, προφητεύοντες 827 P
 ἐλεύσεσθαι, καὶ ποῦ καὶ πῶς καὶ τίνα τὰ σημεῖα. ἀμέλει πόρρωθεν 167, 1
 35 κρυσι τὸν παρόντα, μεθ' ὃν οἱ κήρυκες τῆς ἐπιφανείας τὴν δύναμιν

1 f vgl. II Kor. 9, 2 2 f vgl. Act. 17, 16 ff 6 f II Kor. 11, 6 10 f
 vgl. Heraklit Fr. 80 Byw. 101 Diels; Strom II 2, 3; Diog. Laert. IX 5 26 f I Kor.
 2, 10, 14 34 f vgl. Joh. 1, 29, 36

10 nach τούτο ist γε von L¹ getilgt 18 [γε] Ma 14 γε Ma τε L
 16 αἰτοῦ L ἥρ' L 20 τὸνομα L 24 αἰτοῖς Heyse αὐτοῦς L
 30 διδάξαντος Ma διδάξαντος L

- ἐκδιδάσκοντες μὴ γίνουσι. . . . μόνοις καὶ οὐδὲ τούτοις ἄλασι 2
 ἤρεσαν, ἀλλὰ Πλάτωνι μὲν Σωκράτης καὶ Ξενοκράτῃ Πλάτων, Ἀρ-
 στοτέλει δὲ Θεοφράστῃ καὶ Κλεάνθει Ζήνων, οἱ τοὺς ἰδίους μόνον
 αἰρετιστάς ἔπεισαν· ὁ δὲ γε τοῦ διδασκάλου τοῦ ἡμετέρου λόγος οὐκ 3
 5 ἔμεινεν ἐν Ἰουδαίᾳ μόνῃ, καθάπερ ἐν τῇ Ἑλλάδι ἡ φιλοσοφία. ἰχθύη
 δὲ ἀνὰ πᾶσαν τὴν οἰκουμένην, κείθων Ἑλλήνων τε ὁμοῦ καὶ βαρ-
 βάρων κατὰ ἔθνος καὶ κώμην καὶ πόλιν πᾶσαν οἴκους ὅλους καὶ
 ἰδίᾳ ἕκαστον τῶν ἐπακηκοότων καὶ αὐτῶν γε τῶν φιλοσόφων οὐκ
 ὀλλίγους ἤδη ἐπὶ τὴν ἀλήθειαν μεθιστάς, καὶ τὴν μὲν φιλοσοφίαν 6
 10 τὴν Ἑλληνικὴν ἐὰν ὁ τεχνῶν ἀρχῶν κωλύσῃ, οἰχεται παραχρήμα.
 τὴν δὲ ἡμετέραν διδασκαλίαν ἔκτοτε σὺν καὶ τῇ πρώτῃ καταγγεῖλις
 κωλύουσι ὁμοῦ βασιλεῖς καὶ τύραννοι καὶ οἱ κατὰ μέρος ἀρχόντες
 καὶ ἡγούμενοι μετὰ τῶν μισθοφόρων ἀπάντων, πρὸς δὲ καὶ τῶν
 ἀπίστων ἀνθρώπων, καταστρατενόμενοι τε ἡμῶν καὶ ἡσὴ δύναμις·
 15 ἐκκόπτειν περιώμενοι· ἢ δὲ καὶ μᾶλλον ἀνθεὶ· οὐ γὰρ ὡς ἀνθρώ- 3
 πίνῃ ἀποθνήσκει διδασκαλία οὐδ' ὡς ἀσθενῆς μαραινεται θωριά
 (οὐδέμια γὰρ ἀσθενῆς θωριά θιοῦ), μένει δὲ ἀκώλυτος, διωχθήσασθαι
 εἰς τέλος προσητηνέσθαι. εἶτα πρὸ μὲν ποιητικῆς Πλάτων οὐκ ἔστιν 16 :
 γὰρ τι χρῆμα καὶ ἱερὸν ποιητικῆς γράφει καὶ οὐχ οἷός τι ποιῆναι.
 20 πρὶν ἂν ἐνθιός τε καὶ ἔχθρων γένηται, καὶ ὁ Δημόκριτος ὁμοίως 2
 ποιητικῆς δὲ ἅσα μὲν ἂν γράσῃ μετ' ἐνθουσιασμοῦ καὶ ἱεροῦ πνεύ-
 ματος κατὰ κέρτα ἰστίν· ἴσμεν δὲ οἷα ποιηταὶ λήγουσι, τοὺς δὲ 3
 τοῦ παρτοκράτορος προσήτας θιοῦ οὐκ ἂν τις καταπλαγίη, ὄργιστα
 θείας γενομένους φειγῆς;
 25 Καθάπερ οὖν ἀνδριάντα ἀποκλασάμενοι τοῦ γνωστικοῦ ἤδη μὲν 4
 ἐκπέρισσαν, οἷος ἴσται, μίγθός τε καὶ κάλλος ἤθους αὐτοῦ εἰς ἐν
 ἕπογραψῇ δηλοῦντες· ὅποιοι γὰρ κατὰ τὴν θεωρίαν ἐν τοῖς φι-
 σοικοῖς μετὰ ταῦτα δηλωθήσεται, ἐπὶν πρὶν γενέσθαι κόσμου διαλαμ-
 βάνειν ἀρξόμεθα

17 f vgl Luk 21, 17. J h 16, 20. 18 20 Plato Ion p. 34 B. 21 f 1 v
 pokret Fr 18 Dele. Var. 1. 4. 2. 22 vgl Plato Rep II p. 371 D. Genuf an
 Arwnta

1 οὐκ ἔστι δὲ Μα γέννησθαι τοῖς Ἑσσημοῖς παρὰ, Hermet d. 2. 6. schenkt nach
 ausgefallen zu sein. 21 τοῖς τοῖς ἀπὸ ἀσπὸς 12 26 οὐκ ἔστιν ὁ, 1.

υποσημαίνονται ἀπὸ κομῆτος, ἴσται, ο καὶ ἴσται

Nachträge und Berichtigungen.

Seite	Seite
6, 30 f ὠγκωμένοις Münzel.	203, 20 οὐκ ἄλλο τι] οὐ φαῦλοί τινες
(vgl. Plato) Münzel.
8, 1 στφ δὲ \μη) Münzel.	207, 6 ἀφ' αἰρέσεων ἀναγομένων Mün-
9, 1 ἦ] ἦν Münzel.	207, 15 ἐφόρει Münzel. [zel.
9, 2 φῆμα Münzel.	209, 19 εἰ] ἦ Münzel.
10, 32 δὲ] δὴ Münzel.	214, 11 γὰρ τοι] γὰρ τὸ Münzel.
11, 3 ἐτέρως \ἐπεξάμενοι) (vgl. Strom.
VI 126, 1) Münzel.	215, 16 ὧν χρῆ πάντως ἐχομένους Mün-
21 Test. 5 l. 1 p. 349.	216, 24 ὑπὸ ἡδονῆ Münzel. [zel.
30 Test. 1. 23 f woher?	218, 8 οιομένους) ἐλομένους Münzel.
35, 26—28 σχεδόν—ἐνθουσιαστικώ-
τερα. Plato Ep. II p. 314 A.	221, 28 <τὸ> καλῶς Münzel.
35, 27 θανατοτότερα Plato.	223, 8 ἐστι <τὸ> Münzel.
36 Test. stelle um: 4 f ... 5 f ..	223, 25 ἐσθίουσιν <οὐδὲν> Münzel.
59, 20 πεισθεῖς Münzel.	224, 1 ἂ δὲ] θεοῦ δὲ Münzel.
59 App. 2 l. περιφασιν L.	230 App. 19 kein Spatium nach Sy.
62, 18 (ἐν) τοῖτοις Münzel.	295 App. 11—18. 19 f l. Cor.
92, 7—10 vgl. E. Nestle, ZetW 26 (1906)
S. 287 f.	304 App. 15 l. <δρα>.
116, 9 ῆ] δ Münzel.	326, 13 δ τι Ma.
120, 1 τῶν φυσικῶν Münzel.	341, 1 πάντως Münzel.
124, 17 ὀλιγοχηματία <κακόν> Münzel.	347, 1f vgl. S. 304, 14 (Eurip. Fr. 909, 5).
130, 24 <τὸ> ἀθέλου Münzel.	355, 13 λογιώτατοι (vgl. S. 393, 10) Mün-
131, 12 ἀποφείγειν Münzel.	375, 25 τὸ] τι Ma. [zel.
142, 20 τελειοῦται Münzel.	381, 20 ἀνίπταται Münzel.
166, 13 <τὸ> στόμα Münzel.	381, 31 <τόν> αὐτόν Münzel.
174, 9 τοῖτοις Münzel.	382, 10 <τὸ> δεῖν Münzel.
174, 23 κατηγοροῦντος Münzel.	383, 24 οἱ καὶ] οἱ γε Münzel.
176, 3f τὸν διάβολον Münzel.	384, 18 γὰρ] γούν Münzel.
177, 21 οἴκον] οἴακος Münzel.	386 App. 9 tilge πάσχειν — Ma.
179, 17 μυστηρίοις] ἀμυνηρίοις Münzel.	393, 9 δυνατεῖν Münzel.
179 App. 17 l. ἐδλάβειαν.	394, 21 Ἡθῆ] Ἡλίον Münzel.
180, 16f μῆ—ἐστε] ἡμῖν—ἐσμεν Mün-	446, 21 πάσαις ταῖς \πόλεισι' Ma.
180, 20 οὐδὲ Münzel. [zel.	446, 25 τινας \ἄλλας' Ma.
184, 19 οἶ] ἐκ Münzel.	449, 13 καὶ <τῆς καταγραφῆς> Ma.
189, 13 ἐπισκευάζοντα St.	451, 4 πάσης] τῆς Münzel.
189 Test. 12—15 füge nach Symp.
p. 207 D hinsu 28 B.	452, 12 τῷ ζητομένῳ Münzel.
190, 2 πλήν] ἔμπαλιν Münzel.	455, 8 μόνους Münzel.
193, 2 σωφρονεῖν Münzel.	458, 4 αὐτοῖς] ἀνθρώποις Münzel.
193, 23 (ἀνα γεννηθείσης) Münzel.	460, 18 ἡγεμονικὸν προσῆται Münzel.
195, 13 οἱ τε Münzel.	460, 28f ἔρχομαι Münzel.
195, 14 οἱ τοῖνυν] οὔτοι μὲν Münzel.	467, 10 εἶη <ροεῖν> Münzel.
199, 32 πρὸς τῷ Münzel.	467, 25 <ἀντῶ> χρεῖα Münzel.
	468, 24 εἶναι] ἔννοιαν Münzel.
	468, 30 <ἦ> παντελής Münzel.
	472, 5 τοῖτο Münzel.

τε αὐταὶ μετὰ χειρουργίας πράξει τέχνη, ὅπου δ' ἄνευ θειοφιλίας τῶν πρώτων αἰτίων τηρήσει τῶν ὁμοίων καὶ μεταβάσει ποιήσει τιτὴ ὀρμήν καὶ σύστασιν, ἐμπειρία προσαγορεύεται. ἴδιον δὲ ἴστιν ἐκεῖνο καὶ τῷ ὄντι κίριον καὶ ἡγεμονικόν, ὃ ἐπὶ πᾶσι προσλαμβάνει μετὰ τὴν βεβαίαν πίστιν ἄγιον κατ' ἐπισκοπὴν ὁ πιστεύουσα πνεῦμα.

Διαφορωτέρας ἄρα αἰσθήσεως φιλοσοφία μεταλαμβάνουσα, ὡς ἐκ τῶν τῶν προειρημένων δεδήλωται, φρονήσεως μετέχει. ἡ γοῖν περὶ τῶν νοηθέντων λογικὴ διεξοδος μετὰ αἰρέσεως καὶ συγκαταθέσεως διαλεκτικὴ λέγεται, βιβαιωτικὴ μὲν τῶν περὶ ἀληθείας λεγομένων δι' ἀποδείξεως, διακροιστικὴ δὲ τῶν ἐπιφερομένων ἀποριῶν. κινθνεύουσι τοίνυν οἱ φάσκοντες μὴ θεόθεν φιλοσοφίαν δεῖρο ἔχειν ἀδύνατον εἶναι λέγειν πάντα τὰ ἐπὶ μέρους γινώσκειν τὸν θεὸν μηδὲ μὴν πάντων εἶναι τῶν καλῶν αἰτιον, κἂν τῶν ἐπὶ μέρους ἕκαστου αὐτῶν τυγχάνη. οὐκ ἂν δὲ τὴν ἀρχὴν ὑπέστη τι τῶν ὄντων ἀπολήτως ἔχοντος τοῦ θεοῦ, εἰ δὲ βουλομένου, θεόθεν ἢ φιλοσοφία τοιαύτην εἶναι βουληθέντος αὐτήν, ὅσα ἴστιν, διὰ τοῦ; μὴ ἄλλως ἢ οὕτως ἀφεξιμένοις τῶν κακῶν. ὁ γὰρ τοι θεὸς πάντα οἶδεν, σὺ μόνον τὰ ὄντα, ἀλλὰ καὶ τὰ ἐσόμενα καὶ ὡς ἴσται ἕκαστον, τὰς τε ἐπὶ μέρους κινήσεις προορῶν ἐπ' ἀφορᾷ καὶ πάντ' ἐκαστοῦ γυμνὴν ἴσασθαι τὴν ψυχὴν βλέπων, καὶ τὴν ἐπίνοιαν τὴν ἐκαστου τῶν κατὰ μέρος ἔχει δι' αἰῶνος, καὶ ὅπερ ἐπὶ τῶν θεάτρων γίνεται καὶ ἐπὶ τῶν ἐκαστου μερῶν κατὰ τὴν ἐνόρασιν τε καὶ περιόρασιν καὶ συνόρασιν, τοῦτο ἐπὶ τοῦ θεοῦ γίνεται. ἀθρόως τε γὰρ πάντα καὶ ἕκαστον ἐν μίρῃ μιᾷ προσβολῇ προσβλέπει, σὺ πάντα μίντοι κατὰ τὴν προηγουμένην ἐπίρρειον. ἡδὴ γοῖν πολλὰ τῶν ἐν τῷ βίῳ καὶ διὰ τινος λογισμοῦ ἀνθρωπίνου λαμβάνει τὴν γίνεσιν, θεόθεν τὴν ἴνασιν εἰληφότα, ἀντίκα ἢ ὑγεία διὰ τῆς λατρικῆς καὶ ἢ ἐπέξε διὰ τῆς ἀλλοιπτικῆς καὶ ὁ πλοῦτος διὰ τῆς χρηματιστικῆς λαμβάνει γίνεσιν τε καὶ παρουσίαν κατὰ πρόνοιαν μὲν τὴν θείαν, κατὰ στυργίαν δὲ τὴν ἀνθρωπίνην, θεόθεν δὲ καὶ ἡ σένησις, ἀντίκα τῇ τοῦ θεοῦ βουλήσει μάλιστα ἢ τῶν ἀγαθῶν | ἀνδρῶν προαίρεσις ἕκαστου διότιρ κοινὰ μὲν τῶν ἀγαθῶν μὲν ἴστιν καὶ τῶν κακῶν ἀνθρώπων πολλὰ τῶν προτερημάτων, γίνεται δ' ὅμως ὀφέλιμα μόνως τοῖς ἀγαθοῖς τε καὶ σκονδαλοῖς, ὡν χάριν αὐτὰ ἐκείνην ὁ θεός

20 vgl. F 277 22-25 Chrysost. Fr. mor. 673 Arnim

1 ὅπου ὁ 2 in Bas. L 3 δὲ He 9 μετὰ ἀσπίσεως καὶ συνθέσεως vgl. S. 511, 18 Bywater, Journ. of Philol. 4 1902 S. 216 22 μὲν Arnim

te 2y

πρὸς γὰρ τῶν ἀγαθῶν χρῆσιν ἀνδρῶν ἢ τῶν θεοδωρήτων δύναμις
 πέφυκεν. ἀλλὰ καὶ αἱ τῶν ἐναρέτων ἀνθρώπων ἐπίνοιαι κατὰ 4
 ἐπίνοιαν θείαν γίνονται, διατιθεμένης πῶς τῆς ψυχῆς καὶ διαδιδο-
 μένου τοῦ θείου θελήματος εἰς τὰς ἀνθρωπίνας ψυχάς. τῶν ἐν μέρει
 5 θείων λειτουργῶν συλλαμβανομένων εἰς τὰς τοιαύτας διακονίας·
 κατὰ τε γὰρ τὰ ἔθνη καὶ πόλεις νενέμνται τῶν ἀγγέλων αἱ προ- 5
 στασίαι, τάχα δὲ καὶ τῶν ἐπὶ μέρους [ῶν] ἐνίοις ἀποτετάχεται τινες.
 ὁ γοῦν ποιμὴν καὶ τῶν καθ' ἕκαστον κήδεται προβάτων, καὶ μάλιστα 158, 1
 10 τούτοις σύνεστι προσεχεστέρα ἢ ἐπισκοπή, ὅσοι διαπρεπεῖς τὰς φύ-
 σεις τε καὶ δυνατοὶ τὰ πλήθη συνωφελεῖν ὑπάρχουσιν. οὗτοι δ' 2
 εἶσιν οἱ ἡγεμονικοὶ καὶ παιδευτικοί, δι' ὧν ἡ ἐνέργεια τῆς προνοίας
 ἀρσιδέλως δεικνύται, ὀπνηῖα ἂν ἢ διὰ παιδείας ἢ δι' ἀρχῆς τινος
 καὶ διοικήσεως εὖ ποιεῖν ἐθέλη τοὺς ἀνθρώπους ὁ θεός. ἐθέλει δὲ
 πάντοτε· διὸ συγγίει τοὺς ἐπιτηδείους εἰς τὴν ἀφέλιμον ἐξεργασίαν 3
 15 τῶν πρὸς ἀρετὴν τε καὶ εἰρήνην καὶ εἰς εὐκοίαν συντεινόντων. τὸ 4
 δὲ ἐνάρετον πᾶν ἀπ' ἀρετῆς τέ ἐστι καὶ πρὸς ἀρετὴν ἀναφέρεται,
 καὶ ἦτοι πρὸς τὸ γενέσθαι σπουδαίους δίδοται ἢ πρὸς τὸ ὄντας
 χρῆσθαι τοῖς κατὰ φύσιν προτερήμασι· συνεργεῖ γὰρ ἐν τε τοῖς καθ'
 ὄλου ἐν τε τοῖς ἐπὶ μέρους. πῶς οὖν οὐκ ἄτοπον τὴν ἀταξίαν καὶ 159, 1
 20 τὴν ἀδικίαν προσνέμοντας τῷ διαβόλῳ ἐναρέτου πράγματος τούτου,
 τῆς φιλοσοφίας, δοτήρα ποιεῖν; κινδυνεύει γὰρ εὐμενέστερος τοῖς 2
 Ἕλλησιν | εἰς τὸ ἀγαθοῦς ἀνδρας (γίγνεσθαι) γεγονέναι τῆς θείας 823 P
 προνοίας τε καὶ γνώμης. ἔμπαλιν δ', οἶμαι, νόμου ἴδιον καὶ λόγον 3
 παντὸς ὀρθοῦ τὸ προσῆχον ἑκάστῳ καὶ τὸ ἴδιον καὶ τὸ ἐπιβάλλον
 25 ἀποδιδόναι. ὥς γὰρ ἡ λύρα μόνου τοῦ κιθαριστοῦ καὶ ὁ αὐλὸς τοῦ 4
 αὐλητοῦ, οὕτως τὰ προτερήματα τῶν ἀγαθῶν ἀνδρῶν ἐστι κτήματα,
 (καὶ) καθάπερ φύσις τοῦ ἀγαθοποιοῦ τὸ ἀγαθοποιεῖν, ὥς τοῦ πυρὸς
 τὸ θερμαίνειν καὶ τοῦ φωτὸς τὸ φωτίζειν. κακὸν δὲ οὐκ ἂν ποιή- 5
 σαι ἀγαθός, ὥς οὐδὲ τὸ πῶς σκοτώσει ἢ ψύξει τὸ πῦρ. οὕτως ἔμ- 6
 30 παλιν ἢ κακία οὐκ ἂν τι ἐνάρετον ποιῆσαι· ἐνέργεια γὰρ αὐτῆς τὸ
 κακοποιεῖν ὥς τοῦ σκοτόυς τὸ συγγεῖν τὰς ὄψεις· οὐ τοίνυν κακίας
 ἔργον ἢ φιλοσοφία ἐναρέτους ποιούσα. λείπεται δὲ θεοῦ, οὐ μόνον 7

6 f vgl. Deut. 32, 8 (Hebr. 1, 14?) 8 vgl. Joh. 10, 11 19—21 vgl.
 Strom. I 80, 5 27 f vgl. S. 504, 3 f; Philo Leg. all. I 5 (I p. 44 M)

2 f am Rand: ὅτι καὶ τῶν ἐναρέτων ἀνθρώπων ἐπίνοιαι κατὰ θείαν ἐπί-
 νοίαν γίνονται L³ 3 ἐπίνοιαν (vgl. S. 515, 2) Sy wie L³ im Lemma ἐπί-
 νοίαν L¹ 7 [ῶν] Schw Wi 12 ἢ L 22 τὸ Ma τοῦς L τὸ τοῦς
 Schw (γίγνεσθαι) St (δεδοκίμει) Schw 24 ἐπιβάλλον corr. aus ἐπιβάλον
 L¹ 27 (καὶ) St 28 f ποιῆσαι Hdschel ποιῆσει L 29 σκοτώσει St
 σκοτός L

τὸ ἀγαθύνειν ἔργον ἴσθιν, καὶ πάνθ' ὅσα παρὰ θεοῦ δίδονται, κα-
 λῶς δίδονται τε καὶ λαμβάνεται, καὶ μὴν ἢ χρῆσις τῆς φιλοσοφίας,
 οὐκ ἔστιν ἀνθρώπων κακῶν· ἀλλ' εἰ τοῖς ἀρίστοις τῶν Ἑλλήνων
 δίδονται, δῆλον καὶ ὅθεν δεδωρηται, παρὰ τῆς κατ' ἀξίαν τὰ προσέ-
 5 κοντα ἐκάστοις ἀπονεμούσης θελοῦσιν προνοίας, εἰκότως οὖν ἰου-
 δαίοις μὲν νόμος, Ἕλλησι δὲ φιλοσοφία μέχρι τῆς παρουσίας, ἐντε-
 θεῖν δὲ ἢ κλήσις ἢ καθολικὴ, εἰς περιοῦσιον δικαιοσύνης λαὸν κατ-
 τὴν ἐκ πίστεως διδασκαλίαν συναγοῦτος δι' ἑνὸς τοῦ κυρίου τοῦ
 μόνου ἑνὸς ἀμφοῖν θεοῦ, Ἑλλήνων τε καὶ βαρβάρων, μᾶλλον ἢ
 10 παντὸς τοῦ τῶν ἀνθρώπων γένους.

Φιλοσοφίαν πολλὰς εἰρήκαμεν τὸ κατὰ φιλοσοφίαν ἐπιτετακῶς
 τῆς ἀληθείας, κἄν μερικὸν τυγχάνη· ἤδη δὲ καὶ τὰ ἐν τέχναις ἀγαθῶς
 ὡς ἐν τέχναις θεόθεν ἔχει τὴν ἀρχήν, ὡς γὰρ τὸ τεχνικῶς τι ποιεῖν
 ἐν τοῖς τῆς τέχνης θεωρήμασι περιέχεται, οὕτω τὸ φρονίμως ἔχει
 15 τὴν φρόνησιν τέτακται· ἀρετὴ δὲ ἢ φρόνησις· καὶ ἴδιον αὐτῆς γνω-
 ρίσειν τὰ τε ἄλλα καὶ πολὺ πρότερον τὰ καθ' ἑαυτήν· ἢ τι σοφίς
 δύναμις οὐσα οὐκ ἄλλο τί ἐστιν ἢ ἐπιστήμη τῶν θείων καὶ τῶν
 ἀνθρωπείων ἀγαθῶν, τοῦ θεοῦ δὲ ἢ γῆ καὶ τὸ πλήρωμα αὐτῆς·
 20 θεόθεν ἦκειν τὰ ἀγαθὰ τοῖς ἀνθρώποις διδάσκουσα εἰρηκὴν ἢ φρο-
 σιάν, ἀντίκα τρεῖς τρόποι πάσης ἀφελείας τε καὶ μεταδόσεως,
 ἄλλῃ παρ' ἄλλου, ὃ μὲν κατὰ παρακολούθησιν ὡς ὁ παιδοτρίβης,
 σχηματίζων τὸν παῖδα, ὃ δὲ καθ' ὁμοίων ὡς ὁ προτριπόμενος,
 ἴτερον εἰς ἐπίδοσιν προεπιδοῦναι, καὶ ὃ μὲν συνιργῆ τῷ μα-
 25 θᾶροντι, ὃ δὲ συνωφελεῖ τὸν λαμβάνοντα, τρίτος δὲ ἴσθιν ἰὸ τρώ-
 πως ὁ κατὰ πρόσταξιν, ὅποταν ὁ παιδοτρίβης μηκέτι διακλάσσειν
 τὸν μαθητὴν μηδὲ ἐπιδικῆς δι' ἑαυτοῦ τὸ πάλασμα εἰς μίσην
 τῷ παιδί ὡς δὲ ἤδη ἐντριμώσῃ, προστάτη ἐξ ὀνόματος τὸ πά-
 λασμα, ὃ γνωστικὸς τοῖνθι θεόθεν λαβὼν τὸ δύνασθαι ἀφελῆναι
 30 ὀνήσῃ τοῖς μὲν τῆ παρακολούθησιν σχηματίζων, τοῖς δὲ τῆ ἐξο-
 μοιώσει προτριπόμενος, τοῖς δὲ καὶ τῆ προστάξει παιδικῶν καὶ
 διδάσκων, ἀμίλι καὶ αὐτὸς τοῖς ἴσοις παρὰ τοῦ κυρίου ἀφελῆται
 οὕτως οὖν καὶ ἢ θεόθεν διατείνουσα εἰς ἀνθρώπων ἀφελῆται γνω-
 35 σιμος καθίσταται, συμπαρακαλούστων ἀγγέλων· καὶ δι' ἀγγέλων γιν-
 ῶ ἢ θεία δύναμις παρέχει τὰ ἀγαθὰ, εἴτ' οὖν ὀφρῶσιν εἶτε καὶ μί-

7 vgl Tit 2 11 16 18 vgl Paul II 25, 3 mit Anm. 14 Paul 1
 I Kor 12 29 30 32 ὁ γνωστικὸς θεόθεν ἀφελῆται vgl Paul II 25, 3 mit Anm.

8 ἀνθρώπων St ἢ L ἢ ο · ο W. εἰ Wt ἢ L 22 κατὰ λαμβάνοντα
 vgl Paul II 25, 3 mit Anm. 24 ὁ ἴσθιν προστάτη Ma προστάτης L

τοιούτος και ὁ κατὰ τὴν ἐπιφάνειαν τοῦ κυρίου τρόπος. ὅτε δὲ 8
 και κατὰ τὰς ἐπινοίας τῶν ἀνθρώπων και τοὺς ἐπιλογισμοὺς ἐμπνει
 τι [και] ἡ δύναμις και ἐντίθησι ταῖς φρεσὶν ἰσχύν τε και συναίσθησιν
 ἀκριβεστέραν, μένος τε και θάρσος προθυμίας ἐπὶ τε τὰς ζητήσεις
 5 ἐπὶ τε τὰ ἔργα παρέχουσα. ἔκκειται δ' ὁμως και πρὸς μίμησιν τε 4
 και ἔξομοίωσιν ἡμῖν θαυμαστὰ τῶ ὄντι και ἅγια τὰ τῆς ἀρετῆς
 ὑποδείγματα διὰ τῶν ἀναγεγραμμένων πράξεων. και μὲν δὴ και τὸ 5
 τῆς προ(οστ)άξεως εἶδος ἐμφανέστατον διὰ τε τῶν διαθηκῶν τῶν
 κυριακῶν διὰ τε τῶν παρ' Ἑλλησι νόμων, ἀλλὰ και τῶν κατὰ τὴν
 10 φιλοσοφίαν παρηγγελμένων. και συνελόντι φάναι πᾶσα ὠφέλεια 6
 βιωτικῆ κατὰ μὲν τὸν ἀνωτάτω λόγον ἀπὸ τοῦ παντοκράτορος θεοῦ
 τοῦ πάντων ἐξηγουμένου πατρός δι' υἱοῦ ἐπιτελεῖται, ὅς και διὰ
 τοῦτο ἰσωτῆρ πάντων ἀνθρώπων, φησὶν ὁ ἀπόστολος, «μάλιστα
 δὲ πιστῶν, κατὰ δὲ τὸ προσεχὲς ὑπὸ τῶν προσεχῶν ἑκάστοις
 15 κατὰ τὴν τοῦ προσεχοῦς τῶ πρώτῳ αἰτίῳ κυρίῳ ἐπίταξιν τε και
 πρόσταξιν.

XVIII. Ὁ γνωστικὸς δ' ἡμῖν ἐν τοῖς κυριωτάτοις αἰεί ποτε δια- 162, 1
 τριβεῖ· εἰ δὲ που σχολὴ και ἀνέσεως καιρὸς ἀπὸ τῶν προηγουμένων,
 ἀντὶ τῆς ἄλλης ἰσθυμίας και τῆς Ἑλληνικῆς ἐπάπτεται φιλοσοφίας,
 20 οἷον τρωγάλιόν τι ἐπὶ τῶ δειπνῷ παροψώμενος, οὐ τῶν κρειττόνων
 ἀμελήσας, προσλαβὼν δέ, ἐφ' ὅσον πρόχει, και ταῦτα δι' ἄς προ-
 ειλπον αἰτίας. οἱ δὲ τῶν οὐκ ἀναγκαίων και περιττῶν τῆς φιλο- 2
 σοφίας ὀρεχθέντες και μόνοις | τοῖς ἑριστικοῖς προσανέχοντες σο- 825 P
 φίσμασι τῶν ἀναγκαίων και κυριωτάτων ἀπελείφθησαν, [οἱ] τὰς
 25 οικίας ἀτεχνῶς τῶν λόγων διώκοντες. καλὸν μὲν οὖν τὸ πάντα 8
 ἐπίστασθαι· ὅτῳ δὲ ἀσθενεῖ ἐπεκτείνεσθαι ἡ ψυχὴ πρὸς τὴν πολυ-
 μαθῆ ἔμπειρίαν, τὰ προηγούμενα και βελτίω αἰρήσεται μόνα. ἡ γὰρ 4
 τῶ ὄντι ἐπιστήμη, ἣν φαμεν μόνον ἔχειν τὸν γνωστικόν, κατάληψις
 ἐστι βεβαία διὰ λόγων ἀληθῶν και βεβαίων ἐπὶ τὴν τῆς αἰτίας
 30 γυνῶσιν ἀνάγουσα, ὁ δὲ ἐπιστήμων τοῦ ἀληθοῦς περὶ ὀδηποτοῦν αὐ-
 τίκα και τοῦ ψευδοῦς περὶ τὸ αὐτὸ ἐπιστήμων ὑπάρχει. και γὰρ 5
 οὖν εὐ πως ἔχειν μοι φαίνεται ὁ λόγος ἐκεῖνος· εἰ φιλοσοφητέον,

2—4 vgl. K 482; P 570; E 2 (ἐμπνευσε μένος και θάρσος) 18 f I Tim.
 4, 10 20 vgl. Plut. Mor. p. 133 C διαλεκτικῆ δὲ τρωγάλιον ἐπὶ δειπνῷ γλυκὸ
 μὲν οἰδαμῶς. Pindar Fr. 124^c Schröder δειπνον δὲ λίγοντος γλυκὸ τρωγάλιον
 (Strom. I 100, 5) 27—30 vgl. Strom. II 9, 3 32—S. 516, 3 vgl. Aristoteles
 Fr. 51 Rose³

1 ὅτε L 8 [και] St καλὸν Schw θεία) δύναμις Lowth 8 προσ-
 τάξεως (vgl. S. 514, 28. 29. 31) St πράξεως L 12 [τοῦ] πάντα Schw 15 κυ-
 ρίον Lowth κυρίω L 28 f σοφίσμασι am Rand L' ζητήμασι im Text L
 24 [οἱ] Wi 31 ψεύδους L

τὸν τόπον λέγων (ἐπεὶ καὶ ἐν Ἀχαΐᾳ πεπλευσάμενοι τὴν πίστιν αὐ-
 τὸς φησιν, φέρεται δὲ καὶ ταῖς Πράξεσι τῶν ἀποστόλων καὶ ἐν 165, 1
 ταῖς Ἀθήναις κηρύξας τὸν λόγον), ἀλλὰ τὴν γνώσιν διδάσκει, τε-
 λείωσιν οὖσαν τῆς πίστεως, ἐπέκεινα περισσεύειν τῆς κατηγήσεως
 5 κατὰ τὸ μεγαλεῖον τῆς τοῦ κυρίου διδασκαλίας καὶ τὸν ἐκκλησιαστι-
 κὸν κανόνα. διὸ καὶ ὑποβάς ἐπιφέρει· »εἰ δὲ καὶ ἰδιώτης τῷ λόγῳ, 2
 ἀλλ' οὐ τῇ γνώσει.« πλὴν οἱ γε ἐπὶ τῷ κατειληφθαι τὴν ἀλήθειαν
 αὐχοῦντες τῶν Ἑλλήνων εἰκάτωσαν ἡμῖν, παρὰ τίνος μαθόντες
 ἀλαζονεύονται. παρὰ θεοῦ μὲν γὰρ οὐκ ἂν φῆσαιεν, παρὰ ἀνθρώ-
 10 πων δὲ ὁμολογοῦσιν. καὶ εἰ τοῦτο, ἦτοι γε παρ' ἑαυτῶν ὄψε ἐκ- 4
 μαθόντες. ὥσπερ ἀμέλει καὶ τετυφωμένοι τινες αὐτῶν αὐχοῦσιν, ἢ
 παρ' ἐτέρων τῶν ὁμοίων. ἀλλ' οὐκ ἐχέγγυοι διδάσκαλοι περὶ θεοῦ 5
 λέγοντες ἀνθρώποι, καθὼ ἀνθρώποι· οὐ γὰρ ἀξιόχρεος [γε] ἀν-
 θρωπὸς γε ὢν καὶ περὶ θεοῦ τάληθῆ λέγειν, ὁ ἀσθενῆς καὶ ἐπικηρος
 15 περὶ τοῦ ἀγεννήτου καὶ ἀφθάρτου καὶ τὸ ἔργον περὶ τοῦ πεποιη-
 ῶτος. εἰθ' ὁ μὴ περὶ αὐτοῦ τάληθῆ λέγειν δυνάμενος ἀρ' οὐ πλέον 166, 1
 οὐδὲ τὰ περὶ θεοῦ πιστευτός; ὅσον γὰρ δυνάμει θεοῦ λείπεται
 ἀνθρώπος, τοσοῦτον καὶ ὁ λόγος αὐτοῦ ἔξασθενεῖ, καὶ μὴ θεόν,
 ἀλλὰ περὶ θεοῦ λέγει καὶ τοῦ θείου λόγου. ἀσθενῆς γὰρ φύσει ὁ 2
 20 ἀνθρώπιος λόγος· καὶ ἀδύνατος φράσαι θεόν, οὐ τούνομα λέγων
 (κοινὸν γὰρ τοῦτο οὐ φιλοσόφων μόνον ὀνομάζειν, ἀλλὰ καὶ ποιη-
 τῶν) οὐδὲ τὴν οὐσίαν (ἀδύνατον γάρ), ἀλλὰ τὴν δύναμιν καὶ τὰ
 ἔργα τοῦ θεοῦ. καίτοι οἱ ἐπιγραφόμενοι θεὸν διδάσκαλον μόγις εἰς 3
 ἔννοιαν ἀφικνοῦνται θεοῦ, τῆς χάριτος αὐτοῖς συλλαμβανούσης εἰς
 25 ποσὴν ἐπίγνωσιν, οἷον θελήματι θέλημα καὶ τῷ ἁγίῳ πνεύματι τὸ
 ἅγιον πνεῦμα θεωρεῖν ἐθίζοντες, ὅτι πνεῦμα τὰ βάθη τοῦ θεοῦ
 ἐρευνᾷ, ψυχικὸς δὲ ἀνθρώπος οὐ δέχεται τὰ τοῦ πνεύματος· μόνη 4
 τοίνυν ἢ παρ' ἡμῖν θεοδιδασκτός ἐστι σοφία, ἀφ' ἧς αἱ πᾶσαι πηγαὶ
 τῆς σοφίας ἤρτηνται, ὅσαι γε τῆς ἀληθείας στοχάζονται. ἀμέλει ὡς 5
 30 ἂν τοῦ κυρίου ἠκοντος εἰς ἀνθρώπους τοῦ διδάξαντος ἡμᾶς μυριοί
 σημάντορες, καταγγελεῖς, ἐτοιμασταί, πρόδρομοι ἄνωθεν ἐκ κατα-
 βολῆς ἢ κόσμου, δι' ἔργων, διὰ λόγων προμηνύοντες, προφητεύοντες 827 P
 ἑλεύσεσθαι, καὶ ποῦ καὶ πῶς καὶ τίνα τὰ σημεῖα. ἀμέλει πόρρωθεν 167, 1
 35 κρυνοὶ τὸν παρόντα, μεθ' ὃν οἱ κήρυκες τῆς ἐπιφανείας τὴν δύναμιν

1 f vgl. II Kor. 9, 2 2 f vgl. Act. 17, 16 ff 6 f II Kor. 11, 6 10 f
 vgl. Heraklit Fr. 80 Byw. 101 Diels; Strom II 2, 3; Diog. Laert. IX 5 26 f I Kor.
 2. 10. 14 34 f vgl. Joh. 1, 29. 36

10 nach τούτο ist γε von L¹ getilgt 18 [γε] Ma 14 γε Ma τε L
 16 αὐτοῦ L ἄρ' L 20 τούνομα L 24 αὐτοῖς Heyse αὐτοῦς L
 30 διδάξαντος Ma διδάξαντος L

- ἐκδιδάσκοντες μνηύουσι. . . . μόνοις καὶ οὐδὲ τοῦτοι: ἄπασι 2
 ἤφρασαν, ἀλλὰ Πλάτωνι μὲν Σωκράτης καὶ Ξενοκράτῃ Πλάτων, Ἄρ-
 στοτέλει: δὲ Θεοφράστῃ καὶ Κλειάνθει Ζήνων, οἱ τοὺς ἰδίους μόνον
 αἰρετιστά: ἔπεισαν· ὁ δὲ γε τοῦ διδασκάλου τοῦ ἡμετέρου λόγος οὐκ 3
 5 ἔμεινεν ἐν Ἰουδαίᾳ μόνῃ, καθάπερ ἐν τῇ Ἑλλάδι ἡ φιλοσοφία, ἰχίθη
 δὲ ἀνὰ πᾶσαν τὴν οἰκουμένην, κείθων Ἑλλήνων τε ὁμοῦ καὶ βαρ-
 βάρων κατὰ ἔθνος καὶ κόμην καὶ πόλιν πᾶσαν οἰκοῦς ὅλους καὶ
 ἰδίᾳ ἕκαστον τῶν ἐκακηκοότων καὶ αὐτῶν γε τῶν φιλοσόφων οὐκ
 ὀλίγους ἤδη ἐπὶ τὴν ἀλήθειαν μεθιστά: καὶ τὴν μὲν φιλοσοφίαν 4
 10 τὴν Ἑλληνικὴν ἐὰν ὁ τεχνῶν ἄρχων κωλύσῃ, οἴχεται παραχρήμα
 τὴν δὲ ἡμετέραν διδασκαλίαν ἔκτοτε σὺν καὶ τῇ πρώτῃ καταγγιλίᾳ
 κωλύουσι ὁμοῦ βασιλεῖς καὶ τύραννοι καὶ οἱ κατὰ μέρος ἄρχοντες
 καὶ ἡγεμόνες μετὰ τῶν μωθοφόρων ἀπάντων, πρὸς δὲ καὶ τῶν
 ἀπέλων ἀνθρώπων, καταστρατειόμενοι τε ἡμῶν καὶ ὄση δύναμι-
 15 ἐκκόπτειν περιώμενοι· ἡ δὲ καὶ μᾶλλον ἀνθεὶ· οὐ γὰρ ὡς ἀνθρώ- 5
 πινῃ ἀποθνήσκει διδασκαλία οὐδ' ὡς ἀσθενῆ: μαραινεται θωρία
 (οὐδέμια γὰρ ἀσθενῆ: θωρία θεοῦ), μένει δὲ ἀκώλυτος, διωχθῆναι
 εἰς τέλος προσητηθεῖται. εἶτα περὶ μὲν ποιητικῆ: Πλάτων ποιῶν 10
 γὰρ τι χρῆμα καὶ ἱερὸν ποιητικῆ: γράφει καὶ οὐκ οἶός τι ποιῆν
 20 πρὶν ἂν ἐνθός: τε καὶ ἔκφρων γένηται, καὶ ὁ Λημόκριτος ὁμοίως 2
 ποιητικῆ: δὲ ἄσσα μὲν ἂν γράσῃ μετ' ἐνθουσιασμοῦ καὶ ἱεροῦ πνεύ-
 ματος, καλὰ κέρτα ἐστίν: ἴσμεν δὲ οἷα ποιηταὶ λέγουσι, τοῖς δὲ 3
 τοῦ παντοκράτορος προσητά: θεοῦ οὐκ ἂν τις καταπλαγίῃ ἀγασσά-
 θειας γενομένους φωνῆ:;
 25 Καθάπερ οὖν ἀνδριάντα ἀποκλασάμενοι τοῦ γνωστικοῦ ἤδη μετ' 4
 ἐκπέδησιν, οἷός ἐστι, μίγηθός τι καὶ κάλλος ἤθους αὐτοῦ εἰς τὴν
 ἐπογραφῇ δηλώσαντες· ὁμοίως γὰρ κατὰ τὴν θεωρίαν ἐν τοῖς φη-
 σικοῖς μετὰ ταῦτα δηλωθήσεται, ἐπὶν περὶ γενέσεως κόμῃσι διαλαμ-
 βάνειν ἐρῶμεθε·

17 f vgl Luk 21, 17 Joh 15, 27 18 20 Plato En p. 34 B 21 f 10
 pohlert Fr. 18 Dele. Vor. Kr. 4 2 25 vgl Plato Reg. II p. 91 D ὡστερ ἀν-
 δριάντα

1 αὐτὸ δὲ Μα. γενομένου τοῦ, ἐκπέδησιν, Heter. d. h. abest nicht mehr
 ausgefallen zu sein 21 ἄσσα οὐτ' ἀπ' ἄσσα f. 26 οὐκ, Heyer δ., L

ὡς ἐπερὶ τὸν ἀποκλασάμενον, ἴσμεν, οὐ καὶ ἕτερα

Nachträge und Berichtigungen.

Seite	Seite
6, 30 f ὠγκωμένοις Münzel.	203, 20 οὐκ ἄλλο τι] οὐ φαῦλοί τινες
(vgl. Plato) Münzel.
8, 1 στφ δὲ \μη] Münzel.	207, 6 ἀφ' αἰρέσεων ἀναγομένων Mün-
9, 1 ἦ] ἦν Münzel.	207, 15 ἐφόρει Münzel. [zel.
9, 2 φήμα Münzel.	209, 19 εἶ] ἦ Münzel.
10, 32 δὲ] δὴ Münzel.	214, 11 γὰρ τοι] γὰρ τὸ Münzel.
11, 3 ἐτέρως \ἐπεξάμενοι] (vgl. Strom.
VI 126, 1) Münzel.	215, 16 ὧν χρῆ πάντως ἐχομένους Mün-
21 Test. 5 l. i p. 349.	216, 24 ὑπὸ ἡδονῆ Münzel. [zel.
30 Test. 1. 23 f woher?	218, 8 οιομένους] ἐλομένους Münzel.
35, 26—28 ἰσχεδόν—ἐνθουσιαστικώ-
τερα. Plato Ep. II p. 314 A.	221, 28 <τὸ> καλῶς Münzel.
35, 27 θανμαστότερα Plato.	223, 8 ἔστι <τὸ> Münzel.
36 Test. stelle um: 4 f . . . 5 f . .	223, 25 ἐσθίουσιν <οὐδὲν> Münzel.
59, 20 πεισθεῖς Münzel.	224, 1 ἃ δὲ] θεοῦ δὲ Münzel.
59 App. 2 l. περιφασιν L.	230 App. 19 kein Spatium nach Sy.
62, 18 (ἐν) τοῖτοις Münzel.	295 App. 11—18. 19 f l. Cor.
92, 7—10 vgl. E. Nestle, ZetW 26 (1906)
S. 287 f.	304 App. 15 l. ὀρεῖ].
116, 9 ᾗ] δ Münzel.	326, 13 δ τι Ma.
120, 1 τῶν φυσικῶν Münzel.	341, 1 πάντως Münzel.
124, 17 ὀλιγοχηματία <καχόν> Münzel.	347, 1 f vgl. S. 304, 14 (Eurip. Fr. 909, 5).
130, 24 <τὸ> ἀθέου Münzel.	355, 13 λογιώτατοι (vgl. S. 393, 10) Mün-
131, 12 ἀποφείγειν Münzel.	375, 25 τὸ] τι Ma. [zel.
142, 20 τελειοῦται Münzel.	381, 20 ἀνίπταται Münzel.
166, 13 <τὸ> στόμα Münzel.	381, 31 <τόν> αὐτόν Münzel.
174, 9 τοῖτοις Münzel.	382, 10 <τὸ> δεῖν Münzel.
174, 23 κατηγοροῦντος Münzel.	383, 24 οἱ καὶ] οἱ γε Münzel.
176, 3 f τὸν διάβολον Münzel.	384, 18 γὰρ] γούν Münzel.
177, 21 οἴκου] οἴακος Münzel.	386 App. 9 tilge πάσχειν — Ma.
179, 17 μυστηρίοις] ἀμυντηρίοις Münzel.	393, 9 δυνατεῖν Münzel.
179 App. 17 l. ἐδάβειαν.	394, 21 Ἡθῆ] Ἡλίον Münzel.
180, 16 f μῆ—ἔστε] ἡμῖν—ἔσμεν Mün-	446, 21 πάσαις ταῖς πόλεσι] Ma.
180, 20 οὐδὲ Münzel. [zel.	446, 25 τινας <ἄλλας> Ma.
184, 19 οἱ] ἐκ Münzel.	449, 13 καὶ <τῆς καταγραφῆς> Ma.
189, 13 ἐπισκευάζοντα St.	451, 4 πάσης] τῆς Münzel.
189 Test. 12—15 füge nach Symp.
p. 207 D hinzu 2 ⁸ B.	452, 12 τῷ ζητομένῳ Münzel.
190, 2 πλῆν] ἐμπάλιν Münzel.	455, 8 μόνους Münzel.
193, 2 σωφρονεῖν Münzel.	458, 4 αὐτοῖς] ἀνθρώποις Münzel.
193, 23 (ἀνα γεννηθείσης) Münzel.	460, 16 ἡγεμονικὸν προσῆται Münzel.
195, 13 οἱ τε Münzel.	460, 28 f ἔρχομαι Münzel.
195, 14 οἱ τοῖνυν] οὗτοι μὲν Münzel.	467, 10 εἶη <γοεῖν> Münzel.
199, 32 πρὸς τῷ Münzel.	467, 25 (αὐτῷ) χρεία Münzel.
	468, 24 εἶναι] ἔννοιαν Münzel.
	468, 30 <ἦ> παντελῆς Münzel.
	472, 5 τοῦτο Münzel.

Druck von August Pries in Leipzig.

Als Fortsetzung zu den

GRIECHISCHEN

CHRISTLICHEN SCHRIFTSTELLERN

DER ERSTEN DREI JAHRHUNDERTE

Herausg. v. d. Kirchenväter-Commission der K. Preuß. Akademie d. Wissenschaften

erscheint soeben:

Clemens Alexandrinus. Stromata Buch I—VI. Herausgegeben von OTTO STÄHLIN. Mit Einleitung. (33 $\frac{3}{8}$ Bogen). [Clemens Alexandrinus Bd. II.] 1906. M. 16.50

Früher erschienen:

Adamantius. Der Dialog *περὶ τῆς εἰς θεὸν ὁρθῆς πίστεως*. Herausg. von W. H. VAN DE SANDE BAKHUYZEN. Mit Einleitg. u. dreifachem Register. (19 $\frac{3}{8}$ Bogen). 1901. M. 10—

Clemens Alexandrinus. Protrepticus und Paedagogus. Herausgegeben von OTTO STÄHLIN. Mit Einleitung und dreifachem Register zu den Scholien. (27 $\frac{1}{4}$ Bogen). [Clemens Alexandrinus Bd. I] 1905. M. 13.50

Eusebius. Über Constantins Leben. — C.'s Rede an die Heilige Versammlung. — Tricennatsrede an Constantin. Herausg. von J. A. HEIKEL. Mit Einleitung und dreifachem Register. (29 $\frac{1}{8}$ Bogen). [Eusebius Band I] 1902. M. 14.50

— Die Kirchengeschichte mit der lateinischen Übersetzung des Rufinus. Herausgegeben von ED. SCHWARTZ und TH. MOMMSEN (†). Erste Hälfte. (31 $\frac{7}{8}$ Bogen). [Eusebius Band II, 1] 1903. *M. 16—

— Das Onomastikon der biblischen Ortsnamen, mit der lateinischen Übersetzung des Hieronymus. Herausg. von E. KLOSTERMANN. Mit Einleitung, doppeltem Register und einer Karte von Palästina. (15 $\frac{3}{8}$ Bogen). [Eusebius Band III, 1] 1904. M. 8—

— Die Theophanie. Die griechischen Bruchstücke und Übersetzung der syrischen Überlieferung. Herausgegeben von H. GRESSMANN. Mit Einleitung und vierfachem Register. (18 $\frac{3}{8}$ Bogen). [Eusebius Band III, 2] 1904. M. 9.50

— Gegen Marcell. Über die kirchliche Theologie. Die Fragmente Marcell's. Herausgegeben von ERICH KLOSTERMANN. Mit Einleitung und dreifachem Register. (18 Bogen). [Eusebius Band IV] 1906. M. 9—

Buch Henoch. Herausg. von JOH. FLEMMING und L. RADERMACHER. Mit Einleitung und vierfachem Register. (11 $\frac{1}{4}$ Bogen). 1901. *M. 5.50

Hippolyt. Kommentar zum Buche Daniel und die Fragmente des Kommentars zum Hohenliede. Herausg. von G. N. BONWETSCH. — Kleine exegetische und homiletische Schriften. Herausgeg. von H. ACHELIS. 25 $\frac{3}{4}$ u. 20 Bogen). [Hippolyt Band I] 1897. M. 18—

Koptisch-gnostische Schriften. Die Pistis-Sophia. Die beiden Bücher des Jod. Unbekanntes altgnostisches Werk. Hrsg. von CARL SCHMIDT. Mit Einleitung u. dreifachem Register. (27 $\frac{1}{2}$ Bogen). [Koptisch-gnostische Schriften Band I] 1905. M. 13.50

Oracula Sibyllina. Bearbeitet von JOH. GEFFCKEN. Mit Einleitung und doppeltem Register. (18 $\frac{1}{2}$ Bogen). 1902. M. 9.50

.

Druck von August Pries in Leipzig.

Als Fortsetzung zu den

GRIECHISCHEN

CHRISTLICHEN SCHRIFTSTELLERN

DER ERSTEN DREI JAHRHUNDERTE

Herausg. v. d. Kirchenväter-Commission der K. Preuß. Akademie d. Wissenschaften

erscheint soeben:

Clemens Alexandrinus. Stromata Buch I—VI. Herausgegeben von OTTO STÄHLIN. Mit Einleitung. (33 $\frac{3}{8}$ Bogen). [Clemens Alexandrinus Bd. II.] 1906. M. 16.50

Früher erschienen:

Adamantius. Der Dialog *περὶ τῆς εἰς θεὸν ὁρθῆς πίστεως*. Herausg. von W. H. VAN DE SANDE BAKHUYZEN. Mit Einleitg. u. dreifachem Register. (19 $\frac{3}{8}$ Bogen). 1901. M. 10 —

Clemens Alexandrinus. Protrepticus und Paedagogus. Herausgegeben von OTTO STÄHLIN. Mit Einleitung und dreifachem Register zu den Scholien. (27 $\frac{1}{4}$ Bogen). [Clemens Alexandrinus Bd. I] 1905. M. 13.50

Eusebius. Über Constantins Leben. — C.'s Rede an die Heilige Versammlung. — Tricennatsrede an Constantin. Herausg. von J. A. HEIKEL. Mit Einleitung und dreifachem Register. (29 $\frac{1}{8}$ Bogen). [Eusebius Band I] 1902. M. 14.50

— Die Kirchengeschichte mit der lateinischen Übersetzung des Rufinus. Herausgegeben von ED. SCHWARTZ und TH. MOMMSEN (†). Erste Hälfte. (317 $\frac{3}{8}$ Bogen). [Eusebius Band II, 1] 1903. *M. 16 —

— Das Onomastikon der biblischen Ortsnamen, mit der lateinischen Übersetzung des Hieronymus. Herausg. von E. KLOSTERMANN. Mit Einleitung, doppeltem Register und einer Karte von Palästina. (15 $\frac{3}{8}$ Bogen). [Eusebius Band III, 1] 1904. M. 8 —

— Die Theophanie. Die griechischen Bruchstücke und Übersetzung der syrischen Überlieferung. Herausgegeben von H. GRESSMANN. Mit Einleitung und vierfachem Register. (18 $\frac{3}{8}$ Bogen). [Eusebius Band III, 2] 1904. M. 9.50

-- Gegen Marcell. Über die kirchliche Theologie. Die Fragmente Marcells. Herausgegeben von ERICH KLOSTERMANN. Mit Einleitung und dreifachem Register. (18 Bogen). [Eusebius Band IV] 1906. M. 9 —

Buch Henoch. Herausg. von JOH. FLEMMING und L. RADERMACHER. Mit Einleitung und vierfachem Register. (11 $\frac{1}{4}$ Bogen). 1901. *M. 5.50

Hippolyt. Kommentar zum Buche Daniel und die Fragmente des Kommentars zum Hohenliede. Herausg. von G. N. BONWETSCH. — Kleine exegetische und homiletische Schriften. Herausgeg. von H. ACHELIS. 25 $\frac{3}{4}$ u. 20 Bogen. [Hippolyt Band I] 1897. M. 18 —

Koptisch-gnostische Schriften. Die Pistis-Sophia. Die beiden Bücher des Jeü. Unbekanntes altgnostisches Werk. Hrag. von CARL SCHMIDT. Mit Einleitung u. dreifachem Register. (27 $\frac{1}{2}$ Bogen). [Koptisch-gnostische Schriften Band I] 1905. M. 13.50

Oracula Sibyllina. Bearbeitet von JOH. GEFFCKEN. Mit Einleitung und doppeltem Register. (18 $\frac{1}{2}$ Bogen). 1902. M. 9.50

